Digitized by Google

13. 9.
H. 10
M

Digitized by Google

Digitized by Google

[illegible]

~~[illegible]~~

13-8·B·66

[illegible] 16[illegible] Jul 10. [illegible]

Digitized by Google

13.9.H.10

TRACTATVS
DE SALVIANO
INTERDICTO.

Auctore

STATILIO PACIFICO
I. C. ET ADVOCATO
ROMANO:

DECISIONIBVS SACRÆ ROTÆ ROMANÆ
accuratiſsime exornatus, ſub hoc ſigno ✱ notatis,
& in calce huius Operis impreſsis.

Cum duplici Indice, tam Operis, quam Deciſionum locupletiſſimo.

CVM PRIVILEGIO.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

ROMÆ, Ex Typographia Iacobi Maſcardi. M. DCX.

SVPERIORVM PERMISSV.

Digitized by Google

BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
13
9 H
10

Digitized by Google

Imprimatur, ſi videbitur R. P. M. Sacri Pal. Apoſtolici.

Cæſar Fidelis Viceſg.

EX commiſſione Reuerendiſſimi P. F. Ludouici Yſtella Valentini ſacri Palatij Apoſtolici Magiſtri, Ego Nicolaus Caſſianus vidi totum Tractatum de Saluiano Interdicto cum omnibus Deciſionibus Rotæ annexis nu. 193. quæ maxime faciunt ad explicationem, & confirmationem d. Tractatus, in quo Perilluſt. & Excell. D. Statilius Pacificus Romanus I. C. & Aduocatus eminentiſſimus fuſe, ac docte fere omnia complectitur, & explicat, ac reſoluit, quæ in tali materia contingere poſſunt; Et quia nihil contra Fidem, aut bonos mores continere videtur; cenſeo maxime proficuum fore pro Curialibus, ac in foro verſantibus, & omnibus ſtudioſis ſi typis mandetur, & in fidem me ſubſcripſi hac die 15. Octobris 1609.

Idem qui ſupra Nicolaus Caſſianus.

Imprimatur.

Fr. Thomas Pallauicinus Bonon. Magiſter, & Reuerendiſsimi P. F. Ludouici Yſtella Sacri Palatij Apoſtolici Magiſtri Socius, Ordinis Prædicatorum.

Digitized by Google

Digitized by Google

PERILLVSTRIBVS ET REVER.MIS PP. DD.

FRANCISCO PENIÆ DECANO.
HORATIO LANCELLOTTO.
FRANCISCO SACRATO.
IOAN. BAPTISTÆ COCCINO.
ALEXANDRO LVDOVISIO.
HERMANO OTTEMBERGO.
ALPHONSO MANZANEDO.
IOAN. BAPTISTÆ PAMPHILIO.
DIONYSIO MARCOMONTIO.
IACOBO CAVALERIO.
PHILIPPO PIRROVANO.

SACRAE ROTAE ROMANAE AVDITORIBVS.

STATILIVS PACIFICVS. S.

DE Saluiano Interdicto Tractatum (quicumque ille ſit) Vobis Ampliſsimi Patres inſcripſi: non quia Vobis dignum exiſtimem, ſed vt in parte aliqua meum erga Vos omnes ſtudium, Veſtrum erga me omnium merita, cum maioribus non poſſem, hoc ſaltìm munere declararem. Perexiguum id certe tantis viris; at ipſis omni ex parte, publica priuataque, nec vna tantum ratione debitum norunt homines. Sacer enim iſte Veſter Senatus, ex cuius ſapientiſsimis conſilijs, certiſsimis interpretationibus, integerrimis iudicijs tota ferè Chriſtiana Reſpublica in omni difficillimarum rerum, & ancipitum quæſtionum dubietate, & ambiguitate quieſcit, ex quibus leges Reges ipſi accipere non dedignantur, Ita pariter in omnes

&

Digitized by Google

& largiter ſua beneficia diffundit, vt nemo ſit, quin his adiutus & multa didiciſſe,& plurima debere non fateatur. Omitto Præſentium probitatis,.& doctrinæ nominatim complecti merita,& eorum quos ad ampliſsimas dignitates,& ſummum ipſum in Eccleſia Dei Pontificatus faſtigium euectos, hæc fœlix noſtra vidit ætas. Ad propria deſcendam. Equidem licet in ſcribendo minimus,eo tamen quod variæ curæ, & domeſticæ occupationes temporis conceſſerunt, nulla ſpe præmij Amicorum cauſa cauſas egi. Vos doctiſſimos Viros ſumma humanitate præditos expertus, qua decet reuerentia, & veneratione ſemper habui & colui, Veſtraq. eruditiſsima reſponſa,& deciſa vti indubitati iuris exempla mihi ante oculos ſequenda propoſui; & cum plurima ad hanc *Saluiani* materiam, quaſi ex vberrimo fonte deſumpſerim, ſcriptaq. comprobauerim: ſub quorum, niſi Veſtris clariſſimorum legum Vatum, & Interpretum nominibus in lucem exire poterat libellus iſte? Sic vnde prouenit reſtitutus, auſpicato procedet. Ita legi dignus reddetur, & auctoritatem magni celebritate nominis veſtri commendatus accipiens, inuidorum ſi qui erunt, alienaq. ſectantium maledicta tutus euadet, quibus, aut meis ignoſcere, aut optima innoſcere omnino fateri neceſſitas erit. Reliquum,Patres Ampliſsimi; hæc libenter, hilariq. fronte excipite, vt Vos præ humanitate veſtra facturos ſpero, & gaudeo. Valete.

AD

AD LECTOREM.

HABES Amice Lector opuſculum, in quo Saluiani Interdicti, materia iuris frequentiſſima, diſtinctim, & perlucide tractatur. Non vt certe volui, & ea fortaſſe cura, ac cultu, quo ederetur expolitum, ſed vt potui, & quidam Amici, nimis amice de me ſentientes voluere. Gratum tibi, & vtile ſpero: Licet enim varia ſint hominum ingenia, variæ opiniones, in quas incidet labor iſte meus, Omnibusq. placere difficile ſit; Mites tamen, & candidi meam parendi cęteris, iuuandique voluntatem laudabunt, benignaq. potius interprætatione ſcriptorem leuabunt, quam lapſantem impellent; difficiliores vero, & tantum ſuarum rerum cupidi, vel iſta non legent, aut lectis meliora faciendi occaſione vtentur, quod fortaſſe difficile, vt repræhendere, & damnare facile inuenient, At de his non plura. Solum addo, in opere illorum, qui nuper de hac re ſcripſerunt non meminiſſe, cum abſoluta iam eſſet præſens noſtra compilatio. Vale.

PAY-

Digitized by Google

PAVLVS PP. V.

AD FVTVRAM REI MEMORIAM. Cum ſicut accepimus dilectus filius Statilius Pacificus Romanus, Tractatum quendam de Saluiano Interdicto à ſe compoſitum, in lucem edere intendat, ac dubitet, ne poſtquam in lucem prodierit, alij, qui ex alieno labore lucrum quærunt, hunc ipſum Tractatum typis cudi facere curent in ipſius Statilij præiudicium. Nos eius indemnitati, ne ex impreſſione huiuſmodi diſpendium aliquod patiatur, prouidere, ipſumq. ſpecialibus fauoribus, & gratijs proſequi volentes, & à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, alijsq. Eccleſiaſticis ſententijs, cenſuris, & pœnis à iure, vel ab homine quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodatus exiſtit, ád effectum præſentium dumtaxat conſequẽdũ harum ſerie abſoluentes, & abſolutum fore cenſentes; ſupplicationibus eius nomine nobis ſuper hoc humiliter porrectis inclinati, eidem Statilio, vt decennio proximo à primæua dicti Tractatus, dummodo antea à dilecto filio Magiſtro Sacri Palatij approbatus ſit, impreſſione computãdũ durante, nemo tam in Vrbe, quam in vniuerſo ſtatu noſtro Eccleſiaſtico immediate, vel mediate nobis ſubiecto Tractatum ſupradictum ſine ſpeciali dicti Statilij, aut eius hæredum, & ſucceſſorum, vel ab eis cauſam habentium licentia imprimere, aut ab alio, vel alijs ſine huiuſmodi licentia impreſſum vendere, aut venalem habere, ſeu proponere poſſit, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium concedimus, & indulgemus. Inhibentes propterea vniuerſis, & ſingulis vtriuſque ſexus Chriſti fidelibus, præſertim librorum impreſſoribus, & bibliopolis ſub quingentorum ducatorum auri de Camera, ac amiſſionis librorũ, & typorum omnium, pro vna Cameræ noſtræ Apoſtolicæ, ac pro alia eidem Statilio, pro reliqua tertijs partibus Accuſatori, & Iudici exequenti irremiſſibiliter applicandis, & eo ipſo abſque vlla declaratione incurrendis pœnis, ne dicto durante decennio Tractatum ſupradictum, aut aliquam eius partem, tam in magno, quam in paruo folio etiam prætextu declarationum, ſiue additionum, tam in Vrbe, quam in reliquo ſtatu Eccleſiaſtico præſens ſine huiuſmodi licentia imprimere, aut ab alijs impreſſum vendere, aut venalem habere, ſeu proponere quoquomodo audeant, ſeu præſumant. Mandantes propterea dilectis filijs noſtris, & Apoſtolicæ Sedis de latere Legatis, ſeu eorum Vicelegatis, aut Præſidentibus, Gubernatoribus; Prætoribus, & alijs iuſtitiæ miniſtris Prouinciarum, Ciuitatum, Terrarum, & locorum ſtatus noſtri Eccleſiaſtici prædicti, quatenus eidem Statilio, eiuſque hæredibus, & ſucceſſoribus, ſeu ab eis cauſam habentibus huiuſmodi in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, quandocunque ab eodem Statilio, ſeu alijs prædictis fuerint requiſiti, pœnas prædictas contra quoſcunque inobedientes irremiſſibiliter exequantur. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac quibuſuis Statutis, & Conſuetudinibus etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, Priuilegijs quoque, Indultis, & Litteris Apoſtolicis in contrarium præmiſſorum quomodolibet conceſſis, coufirmatis, & approbatis, cæteriſq. contrarijs quibuſcunque. Volumus autem, vt præſentium tranſumptis etiam in ipſo Tractatu impreſſis manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis eadem prorſus fides adhibeatur, quæ ipſis præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Datum Romæ apud Sanctum Marcum ſub Annulo Piſcatoris die xv. Iulij M. DC. IX. Pontificatus Noſtri Anno Quinto.

S. Cobellutius.

A 4

IN-

INDEX LOCVPLETISSIMVS RERVM OMNIVM, ET VERBORVM,

Quæ in præſenti Tractatu Saluiani Interdicti continentur, Ordine Alphabetico.

Cuius primus numerus eſt notabilium, ſecundus paginarum.

A

ABSENS dicitur quando quis eſt in alieno territorio. 22. pag. 101
Acceptans beneficium religionis, ſe obligat omnibus legibus dictæ religionis. 166. 236
Actio directa quæ dicatur in Sal. Inter. 7. 6
Actio vtilis in Saluiano proprie quæ ſit. 8.
Actio ad exhibendum dicitur iudicium ſummarium, & eſt præparatorium alterius iudicij. 14. 9
Actio ad exhibendum ſemiplenam requirit probationem. 15. 9
Actione ad exhibendum agi poteſt, quando tractatur de transferenda poſſeſſione nomine legatarij, & quomodo. 6. 10
Actio hypothecaria ſequitur fundũ. 34. 85
Actio, quæ competit ex mente legis, non ex verbis, dicitur vtilis. 58. ibid.
Actio competens ex mente legis dicitur directa. 60. 89
Actio directa dicitur, vbi ceſſant verba, tamen eſt par ratio per omnia. 61. ibid.
Actio vtilis dicitur, vbi identitas rationis non reperitur, tamen adeſt ſimilitudo rationis. 64. 90
Actio perſonalis in rem ſcripta, ſequitur fundum, & datur contra quemcunque ſucceſſorem. 31. 151
Actio ratione intereſſe competit emptoribus contra receptores pecuniarum, licet non ſint nominatæ in fideiuſſione. 136. 179
Actio vtilis non differt a directa in iudicio Saluiano. 110. 190
Actio perſonalis dicitur in rem ſcripta, quæ prouenit ex contractu, & etiam ex quaſi contractu. 128. 129. 231
Actio in rem ſcripta ſequitur fundum, & datur cõtra omnes ſucceſſores. 130. ibid.
Actio exigendi laudemium dicitur in rem ſcripta. 153. 234
Actio ſupradicta ſequitur ſingularem ſucceſſorem. 154. ibid.
Actio competens ex legis diſpoſitione dicitur in rem ſcripta. 157. 235
Actio pro tributo, & penſione datur contra ſucceſſores. 208. 242
Actio ad intereſſe datur, quando ſola poſſeſſio euincitur. 80. 292
Actio ſpolij datur pro recuperatione rei amiſſæ in Saluiano, ſi immiſſus fuerit ſatisfactus. 84. ibid.
Actio Seruiana eſt actio prætoria a Seruio prætore inducta. 1. 80
Actio Seruiana non eſt a ſeruando denominata. 2. ibid.
Actio quaſi Seruiana vocatur hypothecaria. 3. ibid.
In actione Seruiana veniunt bona præſentia, & futura. 5. ibid.
Actio Seruiana datur ad auocandam poſſeſſio-

a

ſeſſionem, donec creditori ſatisfiat, prout etiam datur Saluianum.6. 81
Actio Seruiana differt a Saluiano natura, quia Seruiana eſt iudicium petitorium. 7. ibid.
In actione Seruiana probandum eſt bona fuiſſe in bonis debitoris tempore contractæ hypothecæ. 8. ibid,
Actio Seruiana, & Saluianum Interdictũ vtrunque eſſe poſſeſſoriũ, ait Iaſ. 11. 82
Quod reprobatur. 12. ibid.
Actionem Seruianam intentans probare tenetur rem obligatam fuiſſe in bonis debitoris tempore contractæ hypothecæ, reprobata opinione Iaſ. 12. ibid.
Seruianam intentans, neceſſe eſt vt rei incumbat, & docere debet de illius hypotheca rei, agens vero Salniano, ſolum poſſeſſioni incumbit. 15. ibid.
Seruiana, vel quaſi Seruiana, ſiue pro rebus coloni, ſiue pro rebus inquilini, ſemper eſt directa. 57. 89
Actio Seruiana, vel quaſi Seruiana competit ex verbis legis, & ideo dicitur directa. 59. ibid.
Seruiana pro rebus coloni, & quaſi Seruiana pro rebus inquilini, ac pro alijs rebus ex conuentione obligatis datur. 65. pag. 90
Actio Seruiana ad res ſingulares tantum datur. 67. ibid.
Actio Seruiana procedit in inquilino, non autem in colono. 19. 254
Actio hypothecaria, vide hypothecaria.
Actio ad exhibendum dicitur iudicium preparatorium. 53. 52
Actor non cogitur exprimere nomen actionis, ſed ſufficit factũ narrare. 67. 20
Actor fundamentum ſuæ intentionis probare debet. 5. 46
Actor deducit creditum, & hypothecam ad effectum conſequendi poſſeſſionem aduerſarÿ. 75. 55
Actor probare debet ſe eſſe creditorem ex cauſa in libello expreſſa, illudque plene probandum eſt. 93. 57
Actor in hypothecaria probare debet reum tẽpore moti iudicÿ poſſidere. 33. & 35. 85
Actor debet prius docere ſe adimpleuiſſe, alias non auditur. 99. 351
Actor quando poſſit moram purgare. 122. pag. 354
Actus conditionalis euaneſcit, non ſuperueniente conditione. 37. 302
Adminiſtrationem plenam habens alicuius rei alienæ, poteſt illam locare, & dominus tenetur ſtare locationi. 13. 279
Aegidiana differt a Saluiano. 18. 299
Aegidiana habet locum in ſtatu Eccleſiaſti*co, & terris Eccleſiæ immediate ſubiectis. 19.* 300
Aegidiana habet locum in Ciuitate *Aueniorenſi. 20.* ibid.
Aegidiana non habet locum in terris Imperÿ. 21. ibid.
Aegidiana habet locum in terris mediate Eccleſiæ ſubiectis, ſi perſona litigantes eſſent immediate ſubiectæ Eccleſiæ, & Romæ agerent. 22. ibid.
Aegidiana non habet locum inter perſonas Eccleſiaſticas. 24. ibid.
Aegidiana non habet locum in rebus Eccleſiaſticis. 29. ibid.
Aegidiana habet locũ contra fiſcum. 38. 302
Aegidiana habet locum contra fiſcum, ſi ſententia eſſet facta ad fauorem vtriuſque partis. 39. 303
Non tamen, quando eſſet pronunciatũ, actorem non eſſe immittendum. 40. ibid.
Etiam ſi ſententia eſſet lata ad fauorem Eccleſiæ contra laicum. 42. ibid.
Aegidiana habet locum contra fiſcum in omnibus caſibus, in quibus non eſt inducta mixtura. 43. 304
Aegidiana conſtitutio habet locum in omnibus poſſeſſorÿs. 44. ibid.
Etiam ſi in poſſeſſorÿs appellatio daretur. 45. ibid.
Aegidianæ productio non eſt neceſſaria. 46. ibid.

Aegi-

Digitized by Google

Aegidiana admittit appellationem, quando conſtat de notoria iniuſtitia. 305. 52

Aegidiana admittit appellationem ex ſtatuto. 59. 307

Intellige à ſtatuto condito a non recognoſcente ſuperiorem. 60. ibid.

Aegidiana habet locum in omnibus poſſeſſorijs. 44. 304

Aegidiana habet locum in omnibus poſſeſſorys, etiam ſi in poſſeſſorijs daretur appellatio. 45. ibid.

Aegidius non habebat iuriſdictionem, niſi in prophanis. 28. 301

Aequitas in iudicio Saluiani ſeruari nõ debet, cũ non ſit informatiua a lege. 50. 106

Aequitas in Saluiano non eſt attendenda, cum non ſit ſcripta in ſpecie. 59. 107

Aequitas rigori præferenda. 60. 334

Propter æquitatem receditur a regulis iuris. 62. ibid.

Aetas qualiter ſit probanda, & quando, & a quo. 42. 319

Aetas probatur hodie per librum Sacri Baptiſmi. 43. ibid.

Aetas vbi eſt fundamentum ſuæ intentionis, ſiue ſit actor, ſiue ſit reus, ab eo eſt probanda. 44. ibid.

Sed quando conueniret quis aliquem tanquam maiorem, & ille tanquam minor reſtitutionem peteret, non teneretur minoritatem probare, cum pro tali eſſet approbatus. 45. 320

Agens ex ſua perſona non habet niſi ius hypotheca, quod non eſt habile ad transferendum titulum dominij, ſed ſolum poſſeſſionem. 54. 88

Alienatio bonorum emphyteoticorum, domino irrequiſito, non ſuſtinetur. 19. 159

Aliud pro alio ſolui non poteſt. 14. 339

P. Alferius quatuor digeſtorum libros cõpilauit. 23. 4

Anterior creditor in hypotheca quis dicatur. 10. 339

Anterior creditor; vide creditor.

Apocha, ſeu ſcriptura priuata plene probat, quando eſt ab eodem ſcribente recognita, vel fateatur eius manu ſcriptam eſſe. 34. 69

Apocha probat, quando in productione ſcripturæ nihil eſt a parte oppoſitum. 35. ibid.

Apocha priuata probat, quando per teſtes fuit plene recognita. 36. 70

Apocha, ſeu ſcriptura priuata plene probat etiam ſi ſit ab eodem debitore tantum ſubſcripta. 40. ibid.

Limita, quando eſſet vltro, citroque obligatoria. 41. ibid.

Apocha priuata probat, ſi eſſet a teſtibus recognita. 42. 71

Apocha in pluribus alijs caſibus probat. 57. 73

Plura; vide in verbo, Scriptura priuata.

Appellatio in iudicio Saluiano reijcitur. 14. pag. 6

Appellatio licet prohibita ſit, non tamen prohibetur nullitas. 111. 115

Appellatione ſublata in alijs iudicijs, non dicitur deſerta inſtantia proſequendi nullitatem. 128. 118

Appellatio in Saluiano non datur. 1. 296

Appellatio in Saluiano non datur, etiam ſi cauſa tractata eſſet ſuper petitorio, dummodo ſit tantum pronunciatum ſuper poſſeſſorio. 2. 297

Etiam ſi ſententia condemnaret victum in expenſis, quia non inducitur mixtura. 3. ibid.

Appellatio non datur a condemnatione pro fructibus non perceptis, & pendentibus. 9. 298

Appellatio non datur a condemnatione pro intereſſe pendente. 11. ibid.

Appellatio in Saluiano non admittitur, etiam per Aegidianã. 17. 299 & 30. 301

Appellatio in Saluiano non admittitur, etiam ſi iudex detuliſſet appellationi, dando reuerentiales. 30. & 31. 301

Intellige vt in numero. 41. 303

Maxime, quando adeſſet clauſula in com-

Digitized by Google

miſſione, quatenus eſſet locus Aegidianæ. 32. ibid.

Amplia, etiam ſi vna pars appellauerit, quatenus contra, & ad eius fauorem detur ſententia, vnde alia pars appellauerit, & ſic cauſa appellabilis facta de conſenſu partium. 33. ibid.

Appellatio, quatenus contra, non ſuffragatur parti aduerſæ. 34. 302

Appellatio, quatenus contra, dicitur conditionalis. 36. ibid.

Appellatio in Aegidiana datur, quando notorie conſtaret de iniuſtitia. 53. 306

Appellare licet a ſententia lata ſine cauſæ cognitione in Saluiano. 55. ibid.

Appellatio datur in Aegidiana ex ſtatuto. 59. 307

Declara in ſtatuto condito à non recognoſcente ſuperiorem. 60. ibid.

Appellatio in Saluiano quãdo detur. 70. 309

Appellatio in Saluiano datur a ſententia ad fauorem prætendentis ius in petitorio lata. 71. ibid.

Quando conſtaret de non iure agentis. 72. ibid.

Appellatio in Saluiano datur tertio non citato. 74. 310

Amplia, etiam ſi Princeps reijceret appellationem, cum clauſula, de plenitudine poteſtatis. 75. 310

Amplia etiam ſi adeſſet clauſula, omni appellatione remota. 76. ibid.

Appellare non licet, quando adeſt clauſula, appellatione remota, de conſenſu partium. 78. 310

Appellare licet, quando adeſt clauſula, appellatione remota, de conſenſu partium, quando conſtaret de expreſſo grauamine. 79. ibid.

Et quando incontinenti appellans, vult docere de cauſa iuſta appellandi, vel perplexitate ſententiæ. 80. ibid.

Appellatio datur in poſſeſſorio, quando teſtes non recipiendi fuerunt recepti a iudice. 83. 311

Aut ſi exceptiones liquidas, vel incontinenti liquidandas Iudex reieciſſet. 84. ibid.

Appellatio datur in poſſeſſorio, ſi iudex in modo procedendi non ſeruaſſet formam ſtatuti. 85. ibid.

Appellatio datur in poſſeſſorio in iudicio Saluiano, quando eſſet caſus dubius, an eſſet admittenda appellatio, nec ne. 86. ibid.

Appellatione bonorum venit hereditas, & omnis ſubſtantia. 86. & 87. 171

Aquilia, Cornelia, Iulia, Pompeia leges ab eorũ auctoribus denominatæ ſunt. 25. 4

Archiuium non dat robur ſcripturis inualidis, niſi ſint in forma probanti. 61. & 67. 74

Vel niſi concurrente conſuetudine. 62. 74

Argumentum valet de gabella ad laudemium. 142. 233

Argumentum non valet, quando adeſt diſſimilitudo. 167. 236

Aſſerenti non adeſſe alia bona, incumbit onus probandi. 26. 161

Aſſignatio facta ſuper aliqua re, idem importat, ac ſi dicatur, obligo tibi eandem rem. 177. 237

Atteſtatio notarij habet vim ſubſcriptionis teſtium. 51. 72

Auctoris opus hoc in quinque Inſpectiones diuiditur. 4. 5

Auctoris regula ad cognoſcendum melioramenta ad perpetuam rei vtilitatem. 180. 126

B

Bona empta nomine hereditatis dicuntur hereditaria, & competit Saluianum. 109. 174

Bona hereditaria non ſunt hypothecata pro legitima. 241. & 247. 138. & 139

Bona futura veniunt in generali obligatione, etſi de illis non ſit facta mentio. 3. 157

Bona emphyteotica veniunt ſub generali obligatione, & hypotheca. 7. & 11. 157

Bona

Digitized by Google

Bona emphyteotica obligari non poſſunt per Prælatum, ſecus per emphyteutam, qui ius ſuum priuatum, non Eccleſia obligare poteſt. 9. & 13. 158

Bona emphyteotica expreſſe alienari prohibita, ſub pœna caducitatis, non veniunt ſub generali obligatione. 21. 160

Amplia, ſi alienatio eſt prohibita alienationis late ſumpto vocabulo. 23. ibid.

Amplia in tacita obligatione late ſumpto vocabulo. 24. ibid.

Bona alienari prohibita veniunt ſub generali obligatione, ſi obligans non habeat alia bona. 25. ibid.

Bona fideicommiſſo ſubiecta poſſunt pro dote alienari, & obligari ſiue tacita, ſiue expreſſa ſit prohibitio alienationis. 49. 164

Quod procedit etiam in apparatu ipſius mulieris. 50. 165

Limitatur, quando adeſſet expreſſa prohibitio, etiam ob cauſam dotis. 51. ibid.

Contraria opinio verior, & magis communior oſtenditur. 52. ibid.

Bona acquiſita ex re defuncti veniunt in generali obligatione illius bonorum. 54. ibid.

Bona venalia, & non venalia veniunt ſub generali obligatione. 56. 165

Bona præſentia, & futura veniunt ſub generali obligatione. 111. 175

Bona, in quibus ſola ſpes habetur, hypothecari non poſſunt, & non veniunt in generali obligatione, & propter illa non datur Saluianum Interd. 112. ibid.

Bona empta, vel locata veniunt in generali obligatione, & contra ea datur Saluianum 129 & 130. 177

Bona præſentia, & futura veniunt ſub generali obligatione. 170. 184

Etiã ſi eſſent obligata ſimpliciter. 171. ibid.

Etiam ſi obligatio eſſet, ſine pronomine, meum. 172. ibid.

Bona futura veniunt in generali obligatione bonorum. 23. 62

Quod procedit, etiam ſi non ſit dictum, bona ſua. 24. ibid.

Bona futura non veniunt in ſpeciali hypotheca. 7. 194

Bona futura veniunt in generali obligatione. 8. ibid.

Bona mobilia feudi hypothecari poſſunt, vide verbo feudum.

Bona præſentia & futura, non veniunt in hypotheca tacita. 5. & 7. 209. & 210

Et eſt verior.

Bona præſentia, & futura non veniunt in hypotheca tacita. 6. 210

Bona præſentia, & futura veniunt in tacita hypotheca, quando agitur perſonali actione, & quando hypothecaria. 8. ibid.

Bona futura non veniunt in hypotheca tacita, vel expreſſa, ſi creditor conſenſerit alienationi rei hypothecatæ, & poſtea ex noua cauſa acquirat, & ceſſat Saluianum. *10.* ibid.

Bona in dotem data, & æſtimata, licet in dominium mariti tranſeant, tamen ſi alia bona mariti non ſufficiant, datur pro vxore contra illa actio vtilis, & rei vendicatio. 27. 213

Etiam in extraneo ſuccedente in actione dotis. 28. 214

Etiam in ceſſionario. 29. ibid.

Idque procedit abſque priuilegio prælationis. 30. ibid.

Bona mulieris hereditaria per maritum adminiſtrata efficiuntur paraphernalia. 51. 217

Bona paraphernalia, & donatio propter nuptias habent tacitam hypothecam ſine priuilegio. 52. ibid.

Bona ſecundi viri ſunt tacite hypothecata pupillo, ſi mater tutrix tranſierit ad ſecunda vota, non reddita ratione adminiſtrationis. 105. 226

Bona patris ſunt tacite hypothecata filijs primi matrimonij, & illa eis conſeruare tenetur. 112. 227

Idem eſt in matre tranſeunte ad ſecundas nuptias.

nuptias. 113. 228
Bona emphyteotica ſunt tacite obligata pro canone,& eſt verior. 125. 230
Bona emphiteotica non ſunt tacite obligata pro canone, quando emphyteotica bona eſſent expreſſe prohibita alienari. 126. *ibid.*
Bona emphyteuta obligata pro obſeruando contractu emphyteotico, ſunt tacite hypothecata, & Dominus directus poteſt agere pro canone decurſo, licet tunc obligatus non poſſederit. 134.& 136. 251
Limitatur tamen, ſi canon fuerit ſimpliciter promiſſus citra aſſignationem canonis, 135. *ibid.*
Limita, ſi Dominus potuiſſet ab emphyteuta exigere,& neglexerit. 137. *ibid.*
Limita ſi emptor rei emphyteoticæ acceptat illam cum onere ſoluendi. 138. *ibid.*
Bona emphyteutæ ſunt obligata tacita non ſolum fauore Eccleſiæ, vel minoris, ſed in alijs caſibus, dummodo interuenerit aliquis actus poſitiuus. 139. *ibid.*
Bona emphyteotica ſunt tacite obligata pro laudemio. 148. 233
Bona in emphyteotica prædium inuecta cenſentur tacite hypothecata. 3. 231
Idem in bonis in nauim inuectis, quæ æquiparantur prædio vrbano. 4. *ibid.*
Idem in inuectis in arcam, horreum, vel ſtabulum. 5. *ibid.*
Idem cenſetur de bonis inuectis in porticum domus. 6. *ibid.*
Bona inuecta non ſolum ſunt hypothecata pro penſione domus, ſed etiam pro deterioratione. 8. *ibid.*
Bona inuecta non ſolum ſunt hypothecata pro penſione domus,& non ſolum in locatione in pecunia, ſed etiam in facta ad reſponſionem. 9. *ibid.*
Bona inuecta, & illata in prædium conductum (licet aliena) tamen ſi bona fide poſſeſſa, dicuntur tacite hypothecata. 41. *pag.* 258
Bona inuecta, ſi aliena, ignorante domino rerum, non ſunt hypothecata, nec tacite, nec expreſſe. 43.& 44. 259
Bona aliena inuecta ſciente,& patiente domino, ſunt tacite hypothecata. 45. *ibid.*
Bona aliena inuecta ſciente domino, non ſunt tacite hypothecata. 46. *ibid.*
Bona venalia veniunt in contractibus, non in legato. 82. 265
Bona venalia, & merces veniunt in generali obligatione bonorum. 84. *ibid.*
Etiam grex venit in generali obligatione bonorum. 84. *ibid.*
Bona venalia reſtricta ad certum locum, non veniunt in generali bonorum obligatione. 92. 268
Bona venalia ante incluſionem non cenſentur tacite hypothecata. 93. 268
Bona deſcripta pro alio credito an poſſit creditor retinere. 100. 269
Bona non venalia in prædium ruſticum illata, ſunt tacite hypothecata pro penſione, ſi dominus ſciuerit. 86. 266
Bona ſecundi conductoris, qui a primo conductore conduxit, an ſint hypothecata domino fundi. 101. 269
Bona inuecta in molendinis, an dicātur hypothecata pro penſione molendini. 112. & 113.& 116. 271.& 272.
Bona, fuiſſe pro credito hypothecata. proponendum eſt in libello in Saluiano Interdicto. 3. 13
Bona noſtra dicuntur, quæ bona fide poſſidemus. 27. 84
Bona noſtra dicuntur, quæ bona fide poſſidemus, procedit præſumptiue, donec contrarium non probetur, 28. *ibid.*
Bona Eccleſiæ ſunt a iuriſdictione laicorum excluſa. 25. 300
Bona Eccleſiæ ſunt a laicorum iuriſdictione excluſa, de iure diuino. 26. *ibid.*

C

Carbonianæ poſſeſſionis cognitio differtur poſt pubertatem, & tunc ſemiplena

plena requiritur probatio. 45.46. 51

Cauſæ, in quibus titulus ad iuſtificandam poſſeſſionem requiritur in Saluiano. 103. pag. 41

Cauſa magna, vel minima quæ ſit, iudicis arbitrio relinquitur. 86. 56

Cauſa ſuper iuribus, & redditibus Eccleſiæ comprahendit beneficiales cauſas, & prophanas. 24. 149

Cauſa poſſeſſorij, & fructuum non eſt mixta, licet fructus veniant ex poſſeſſorijs. 7. pag. 293

Cauſæ ſpirituales comprehenduntur in ſtatuto laicorum. 65. 308

Cautela ad euitandam præſcriptionem. 89. pag. 349

Cautio non eſt neceſſaria, quando debitor eſt diues. 208. 131

Cedendarum exceptio in Saluiano iudicio, vide exceptio.

Cenſus, ſeruitus, & iuriſdictio, veniunt in generali obligatione bonorum. 75. 169

Ceſſante intereſſe, quod eſt cauſa finalis, ceſſat oppoſitio excuſſionis in Saluiano Interd. 51. 106

Citatus ex ſtatuto ad conſentiendum, tacens eſt, ac ſi conſentiat. 63. 262

Citatus tacens, non eſt ac ſi conſentiat, ſi ſtatutum pro forma requireret conſenſum. 64. ibid.

Clauſula, ius iuſtitiam miniſtrari, operatur, vt quis videatur intentare illud remedium, & viam, quæ libellanti competere poſſet, & æque actori magis proficua ſit. 7. 14

Clauſula, ius iuſtitiam miniſtrari, non ſaluat libellum a vitio contrarietatis. 23. ibid.

Clauſula prædicta non ſuſtinet libellum in iudicio recuperandæ, ſi fuerit intentatum retinendæ. 14. 16

Clauſula, deducens &c. appoſita in libello, Saluianum Interdictum cenſetur intentatum. 66. 20

Clauſula, ius iuſtitiam miniſtrari, operatur, vt actor obtinere debeat ſuper eo, in quo iuſtitiam habet, non obſtante contrarietate. 38. 18

Clauſula, omni meliori modo, operatur, vt non obſtante contrarietate ſuſtineatur libellus. 39. ibid.

Clauſula, omni meliori modo, operatur, vt cumulatio fieri poſſit, & maxime ſi adeſt clauſula, ius iuſtitiam miniſtrari. 40. ibid.

Clauſula, omni meliori modo, iuncta clauſulæ, ius iuſtitiam miniſtrari, operatur quoad cumulationem. 41. 18

Clauſula, ius iuſtitiam miniſtrari, adiecta certo remedio intentato, tunc non poteſt ex ea aliud intentari remedium. 65. 21

Clauſula, deducens omne ius &c. cenſetur deducere eo modo, quo ſibi vtilius foret. 69. 21

Clauſula, deducens &c operatur, quod etſi actio incompetens fuerit propoſita, nihilominus poſſit obtinere ex competenti remedio. 70. ibid.

Clauſula, conſtituti, vbi adeſt, ſi probetur dicta bona fuiſſe poſſeſſa per principalem debitorem tempore conſtituti poſſeſſorij, non eſt neceſſaria. 18. 102

Clauſula conſtituti transfert poſſeſſionem. 80. 170

Clauſula, conſtituti, transfert naturalem, & ciuilem poſſeſſionem. 211. 190

Clauſula, omnia, & ſingula, habet vim ſpecialis expreſſi. 7. 278

Clauſula, omnia, & ſingula, habet vim ſpecialis expreſſi, vbi adeſt iuramentum. 8. ibid.

Clauſula, omni appellatione remota, operatur tantum inter litigantes. 77. 310

Clauſula, appellatione remota, non tollit appellationem quoad effectum deuolutiuum. 81. 310

Clauſula, appellatione remota, non operatur, quando conſtaret notorie de grauamine, vel interueniat dolus Iudicis. 82. 311

Clauſula, ſi quid exequendum, habet implicitam clauſulam, quatenus de iure veniret aliquid exequendum. 7. 326

Et prius videndum eſt, in quanta parte ſit facienda executio. 8. ibid.

Clauſula, ſi quid exequendum, dat cauſæ cognitionem, vt prius cognoſcatur ſuper exceptionibus. 9. ibid.

Clauſula, ſi quid exequendum non habet locum, quando ex eiſdem actis non iuſtificatur. 10. ibid.

Clauſula prædicta facit, vt reus poſſit opponere, non eſſe locum executioni, non ſolum ex eiſdem, ſed etiam ex nouiter deducendis. 11. 326

Clauſula, ſi quid exequendum, non retardat executionem, quando ſententia non iuſtificatur ex eiſdem. 64. 334

Clauſula, ſine præiudicio executionis, limitat iuriſdictionem, vt in cauſa procedi non poſſit, niſi facta prius ſolutione. 32. pag. 330

Clauſula, ſine præiudicio executionis, durat in omnibus inſtantijs. 33. ibid.

Clauſula, ſine præiudicio, non producit ſuum effectum, niſi conſtet de credito. 34. ibid.

Clauſula, ſine præiudicio legitimæ executionis, non impedit executionem; nam prius videndum eſt de iuſtitia executionis, & ſententiæ. 35. ibid.

Clauſula ſine retardatione, non impedit executionem, quando conſtat de vitio in ventre, veluti ſi inſtrumentum eſſet nullum, vel conſtaret de non iure agentis. 37. ibid.

Impedit tamen executionem, quando hæc exceptio oriretur aliunde extrinſecus, quam ex ventre. 38. 331

Clauſula, parito iudicato, dicitur conditionalis ſcilicet, vt quis non audiatur, niſi parito iudicato. 40. ibid.

Clauſula, parito iudicato, non datur, niſi quando adſunt tres conformes, vel res iudicata. 41. ibid.

Clauſula, parito iudicato, non habet locum, niſi adſit res iudicata. 42. ibid.

Clauſula, refectis expenſis, in commiſſione poſita qualiter ſit intelligenda, & qualiter expenſæ ſint ſoluendæ, variæ Doct. opiniones. 51. 52. 57. & 58. 353

Commiſſio ſi fuerit obtenta, vt ſimul, & ſemel procedi poſſit in poſſeſſorio, & petitorio, ſi ſuper poſſeſſorio tantum fuerit pronunciatum, non ideo impeditur illius ſententiæ executio. 79. 22

Commoditates aliquæ habentur in Saluiano iudicio, quæ in hypothecaria ceſſant. 15. 6

Communis Doctorum ſententia in iudicando amplectanda eſt. 61. 108

Compenſationis exceptio in Saluiano iudicio, vide exceptio.

Compenſatio non admittitur, vbi eſt iuratum ſoluere, quia in forma ſpecifica adimpleri debet, & eſt magis communis opinio. 245. ibid.

Contrarium ſentientes. 246. 139

Conciliatio amborum. 248. ibid.

Compenſare non poteſt, qui compenſationi renunciauit, quod intelligendum eſt, quo ad debita præterita. 253. 140

Compenſatio fit in debitis non iuratis, dummodo debita ſint liquida. 257. 141

Compenſatio fit in debitis non iuratis, etiam ſi non ſint liquida, ſed de proximo liquidanda. 258. ibid.

Compenſatio non fit, ſi altiorem requireret indaginem. 259. ibid.

Idque in multis caſibus. ibid.

Compenſatio vbi non admittitur, non dicitur præcluſa via, quin poſſit per viam mutuæ petitionis agi. 262. 142

Compenſatio non ſolum ante ſententiam, ſed etiam poſt factã executionẽ opponi poteſt, quando debitum eſt liquidum. 263. 142

Non procedit hoc in caſu reconuentionis, cum non admittatur poſt litem conteſtatam. 264. ibid.

Cõpẽſatio poteſt opponi a fideiuſſore. 77. 347

Com.

Compenſatio poteſt opponi à fideiuſſore in qualibet inſtantia, ante, & poſt latam ſententiam. 78. 348

Condictio ex lege eſt actio perſonalis. 235. pag. 138

Conditionalis actus, vide actus. ibid.

Conductor non poteſt cogi a ſucceſſore in beneficio, vt locationem cōtinuet. 26. 281

Confeſſio, & rei euidentia, & probatio facta per teſtes æquiparantur. 72. 36

Confeſſio reuocari poteſt ante ſententiam, & impugnari. 73. ibid.

Confeſſio partis præualet cuilibet inſtrumento, & quibuſcunque depoſitionibus teſtium. 3. 65

Confeſſio partis habet vim ſcripturæ, in caſibus, in quibus requiritur ſcriptura. 4.

Confeſſio ſola debiti non eſt ſufficiens ad acquirendam actionem, niſi concurrentibus adminiculis. 8. 66

Confeſſio non redacta in ſcriptis eſt verificanda per teſtes. 9. ibid.

Confeſſio niſi eſſet concludens de neceſſitate, nihil valet. 10. ibid.

Confeſſio debet eſſe certa, & non obſcura. 11. ibid.

Confeſſio obſcura interpretatur contra actorem. 12. ibid.

Confeſſio clara, & plena concludens non nocet niſi confitenti. 13. ibid.

Confeſſio partis plenè probat. 15. 68

Cōfeſſio reſultās ex articulis habitis pro confeſſatis plenè probat poſſeſſionem. 26. ibid.

Confeſſio facta in poſitionibus plenè probat. 27. ibid.

Tertius poſſeſſor, poſitionibus reſpondere nō tenetur in iudicio poſſeſſorio. 28. ibid.

Confeſſio tacita reſultans ex ſilentio non plene probat. 29. 68

Confirmatio ſtatutorum quomodo facienda. 69. 309

Conſentire dicitur tacens, ſi ex ſtatuto, citatus ad conſentiendum, & nō compareat, nam eſt ac ſi conſentiat. 63. 262

Conſentire non dicitur tacens, ſi eſt citatus, ex diſpoſitione ſtatuti, quando pro forma requirit conſenſum. 64. ibid.

Conſentiens alienationi rei ſubiectæ fideicommiſſo ſibi præiudicat. 52. 344

Conſenſus, qui ex facto colligitur, non extenditur vltra limites facti. 57. 261

Conſenſus probatur etiam per actum inualidum, & nullum. 74. 263

Conſenſus in quocunque caſu, ſuum operatur effectum. 55. 354

Conſignatio facienda præſtita cautione, non poteſt aliter fieri, niſi præſtita dicta cautione. 54. 333

Conſtare de non iure agentis, quando dicatur. 73. 309

Conſtitutio Aegidiana, vide Aegidiana.

Conſtitutum transfert dominium ipſo iure in legatarium. 219. 190

Declara, non vere, ſed ficte. 215. 190

Conſtitutum eſt ſeparatum ab hypotheca. 218. 291

Conſuetudo dat fidem ſcripturis, etiam non authenticis. 68. 75

Conſuetudo ſola non præſtat fidem ſcripturis, ſed concurrentibus duobus, ſcilicet loco archiuij, & authoritate officialis. 69. ibid.

Conſuetudinem huiuſmodi probare tenetur, qui talē producit ſcripturā. 70. ibid.

Conſuetudo poteſt non ſolum diminuere fidem ſcripturis, ſed etiam tollere ſolemnitates à Iure ciuili requiſitas. 72. 76

Conſuetudo tollit ſolemnitatem conficiendi teſtamentum, & diminuit numerum teſtium. 73. ibid.

Conſuetudo in eadem ſpecie probanda eſt. 74. ibid.

Conſuetudo probanda eſt ab eo, qui in illa ſe fundat. 75 ibid.

Cōſuetudo notoria non eſt probāda. 76. ibid.

Continuatio poſſeſſionis dicitur, ſi ſubſequatur aliquis actus, ex quo appareat voluntas acquirendi. 120. 176

Cōtractus a minore factus, dolo aduerſarij, non ratificatur a minore facto maiore, in aliquo actu, ſi de eo notitiam non ha-

buerit

Digitized by Google

buerit. 14. 315
Contraria in libello Saluiani Interdicti ſunt, retinere poſſeſſionem, & denuo eam adipiſci, & ſunt origine contraria. 19. 16
Contradictor legitimus non dicitur, qui ſine titulo poſſidet ad effectum impediendi immiſſionem in Saluiano Interdicto. 1. 99
Contradictor debet ſine vitio poſſidere, vt impediat. 2. ibid.
Contradictor legitimus in materia fideicom miſſi quando dicatur. 3. ibid.
Copula non cadit in coniunctione legali. 21. 149
Cornelia, Iulia, Pompeia, Aquilia ab eorum authoribus, & compilatoribus ſunt denominatæ. 25. 4
Corpus mercium, & apotheca vendita trāſeunt in emptorē cum ſuo onere. 63. 167
Correctio nō debet in legibus induci. 10. 147
Correctio debet concordari. 25. 149
Correctio non inducitur per ſubauditum intellectū, ſed expreſſe poni debet 26. 150
etiam in maioritate rationis 27. ibid.
Correctio non expreſſa, non admittitur etiā per argumentū a contrario ſenſu. 28. ibid
Creditor, vt poſſit agere cōtra debitorem debitoris, quæ requirantur. 71. 168.
Creditorum reſolutio non valet ab eis facta, niſi omnes conueniant, & ſint citati. 151. 181
Hoc autem procedit, quando ſunt plures creditores ex pluribus creditis ſeparatis. 153. ibid.
Creditores habentes puram hypothecam, ſi non apparet de anterioritate, pariter immittendi ſunt in poſſeſſionem. 158. 182
Limitatur, ſi hypotheca eſſet contracta diuerſis inſtrumentis, & temporibus, quia tunc melior conditio poſſidentis. 159. ibid.
Creditor primo nominatus præfertur ſecundo in eadem re, & in inſtrumento obligato. 163. 183
Creditor primus dicitur in ordine ſcripturæ. 164. ibid.
Creditor anterior in hypotheca, præfertur in Saluiano. 165. ibid.
Creditor ſecundus poteſt intentare Saluianum ſuper re priori obligata, pro reſiduo valoris, ſi fuerit notificata prior obligatio. 167. ibid.
Creditor ſecundus non poteſt cum anteriori cōcurrere, & eſt verior opinio. 177. 185
Creditores hereditarij præferūtur, ita mortuo debitore, ſicuti viuo. 191 187
Creditores hereditarij præferuntur, ſi ſeparatio a creditoribus petita eſt. 192. ibid.
Creditor, qui plures habet in ſolidum obligatos, poteſt contra obligatos variare. 198. 188
Creditor huiuſmodi poteſt vnam ex rebus obligatis eligere. 199. ibid.
Maxime in obligatione Camerali. 200.
Creditor anterior, qui præfertur in hypotheca, eſt præferēdus in Saluiano. 22. 196
Creditor, qui reſeruauit ſpecialem hypothecam pro reſiduo pretij, præfertur anteriori habenti generalem. 23. 197
Intellige quod præfertur, ſi ſpecialis hypotheca fuerit inprincipio Inſtrumenti, ante tranſlationem dominij, vel in ipſa trāſlatione. 24. & 25. 198
Creditor habens aliqua bona ſpecialiter obligata, non poteſt Saluianum intentare ſuper alijs, ſi ex obligatis ſpecialiter poſſit ſatisfieri. 31. 169
Creditori non intereſt, an ſoluat debitor, vel alius, quia quilibet pro alio ſoluere poteſt. 31. ibid.
Creditor primus præfertur in obligatione ſecundo creditori. 32 ibid.
Creditor poteſt agere contra bona ſpecialiter obligata, & generaliter. 39. 200
Creditor hypothecarius poteſt eligere ex obligatis quid velit. 40. ibid.
Creditor poteſt agere contra ſpecialiter, & generaliter obligata, ſi iudicium eſt contra principalem debitorem, & ſecundus creditor non opponat. 43. 201
Creditor non poteſt agere contra ſpecialiter, & generaliter obligata, ſi cauſa eſt contra ſe-

tra ſe-

tra ſecundum creditorem. 44. ibid.
Creditor ſi habeat obligationem cameralem poteſt agere, tam ſuper ſpecialiter, quam ſuper generaliter obligatis. 46. 202
Amplia, ſi adſit clauſula, quod ſpecialitas generalitati non deroget. 47. ibid.
Limita quoad tertium poſſeſſorem, qui nullam habet hypothecam ſuper ſpecialiter obligatis. 48. ibid.
Limitatur in alijs multis caſibus. 49. ibid.
Creditor non recedit a tacita hypotheca legali, licet de expreſſa prouiderit. 2. 251
Creditor poſt incluſionem poteſt retinere bona deſcripta pro ſuo credito. 99. 269
Creditor an poſſit retinere bona deſcripta pro alio credito. 100. ibid.
Creditor immiſſus vendens non tenetur de euictione. 78. 291
Creditor non tenetur de euictione, quando ſola poſſeſſio euincitur. 79. ibid.
Creditor poteſt agere Saluiano vigore licentiæ datæ ingrediendi propria auctoritate poſſeſſionem 236. 246
Creditor qui poteſt propria auctoritate vēdere, poteſt agere Saluiano. 237. ibid.
Creditorum maior pars, quando præiudicet minori, vide Maior pars.
Creditum in libello eſt probandum, ſiue ex venditione, ſiue ex locatione, ſeu ex quouis alio titulo ſibi competenti. 2. 13
Creditum ex inſtrumento, vel per confeſſionem, vel per teſtes conſtare dicitur. 3. pag. 45
Creditum eſt ſubſtantia, & antecedens iudicij Saluiani. 4. 46
Creditum ex inſtrumento, vel per confeſſionem, vel per teſtes conſtare dicitur in Saluiano iudicio. 3. 45
Creditum in Saluiano eſt ſubſtantia, & antecedens huius iudicij. 4. 46
Creditum eſt neceſſarium antecedens in Saluiano iudicio. 70. 54
Cumulari poſſunt remedium adipiſcēdæ, & retinendæ in Saluiano Interdicto, cum tendant ad eundē finē, & effectū. 47. 19
Cumulari poſſunt actiones origine contrariæ. 53. 19
Cumulata in libello ſeparari poſſunt in proceſſu. 64. 21
Cumulari non poſſunt actiones origine contrariæ in Saluiano, quando tendunt ad impediendum, & excludendum iudicium, non in his quæ tendunt ad faciliorem expeditionem cauſæ. 54. 19. & 20

D

Damnum, quando eſt irreparabile, licitum eſt iudici reſiſtere. 26. 27. 30
Debitor non poteſt refricare quæſtionem dominij, & negare fuiſſe dominum tempore contractæ hypothecæ, quia conuincetur de dolo, & mendacio. 20. 83
Nec heres debitoris. 21. ibid.
Debitor non poteſt refricare quæſtionem dominij, ſi eſt heres debitoris. 22.
Amplia, ſi defunctus rem illam nomine heredis hypothecaſſet, & pro eo de rato promiſiſſet, & quare. 22. 83
Debitor, qui non tenetur offerre, vel ire ad domum creditoris, non dicitur in mala fide, niſi facta interpellatione. 44. 87
Debitor debitoris, non eſt debitor creditoris. 72. 169
Debitor debitoris debet confiteri debitum, vt contra eum poſſit exequi. 73. ibid.
Debitor quantitatis, non perempta quantitate non liberatur, & competit Saluianum. 204. 189
Debitor liberatur cum fideiuſſoribus, ſoluta ſpecie pro quantitate. 205. ibid.
Et contrahitur venditio. 206. ibid.
Debitor liberatur per dationem rei inſolutum. 207. ibid.
Debitor non liberatur per dationem rei in ſolutum, ſi res data euincatur, quia tū datur vtilis actio contra fideiuſſores. 208. ibid.
Debitor, & eius heres non poteſt refricare quæſtionem dominij. 19. 196
Debita iurata admittunt compenſationem, dum-

Digitized by Google

dummodo debita ſint liquida. 257. 141
Debita non iurata admittunt compenſationem,etiamſi non ſint liquida, ſed de proximo liquidanda. 258. 141
Deboſcatio an dicatur melioratio ad perpetuam rei vtilitatem. 174. 125
Decima eſt onus reale,& ſequitur detentorem fructuum. 123. 230
Depoſitum in banco factum venit ſub generali obligatione, & hypothecatione. 106. 174
Depoſitum habet vim expreſſæ ſolutionis. 28. 341
Depoſitum in clauſula,refectis expenſis,non eſt ſufficiens cum obligatione de ſoluendo reſiduum. 53. 333
Detractionis legitimę exceptio, in Saluiano iudicio,vide exceptio.
Deus, niſi ſit fundamentum, & initium operis boni, ſupereſt ædificium. 1. 2
Dictio,ve,intelligitur pro &. 18. 148
Dictio,& ponitur inter diuerſa,ex eius natura. 19. & 20. 149
Dictio ſuper tali re,importat hypothecam. 178. 237
Dictio,ſuper, habet locum etiam in alijs vltra alimenta. 180. 238
Dictio,ve,pro, &,ſtat augmentatiue, & non debet reſtringi. 21. 149
Dictio,etiam, auget, & extendit ad caſum non expreſſum. 24. 255
Dictio,donec,importat limitationem temporis,non perpetuitatem. 85. 293
Dictio,quatenus,importat conditionem. 35. pag. 302
Differentia inter ſpecialem, & generalem hypothecam. 3. 193
Dilatio a Principe conceſſa debitori, quando proſit fideiuſſori. 155. 182
Dilatio Principis an habeat locum in debito iurato pro dote,& ſimilibus. 156. *ibid.*
Diſcuſſio vide exceptio excuſſionis.
Diſcuſſio eſt neceſſaria ſuper ſpecialiter obligatis, antequam ad generaliter obligata deueniatur. 34. 199
Diſponens de poſſeſſione de re ipſa diſponere dicitur. 65. 543
Diſpoſitio ficta nihil differt a vera, in his, quæ ſunt iuris. 119. 176
Diſpoſitio l. lecta. ff. ſi cert. pet. procedit per quandam fictionem, 29. 199
Diſpoſitum illud dicitur, vbi eſt eadem ratio. 63. 89
Diſſimilitudo ſi adeſt, argumentum non valet. 167. 236
Diuerſitas non datur inter cauſas ſpirituales, & perſonas laicorum. 66. 308
Diuerſus effectus oriri non debet ex eadem cauſa,& eadem re. 52. 106
Diuiſio perfectam operis intelligentiam introducit. 3. 5
Dolus auctoris non nocet ſingulari ſucceſſori. 39. 86
Dominus cenſetur poſſidere inuecta per cōductorē poſt illorum deſcriptionē. 95. 268
Dominium,vel quaſi eſt probandum,quando agitur hypothecaria contra tertium. 77. 22
Dominium in petitorio probari poteſt,etiam per aliud inſtrumentum publicum, & ſic de non iure agentis 42. 31
Dominium probare,eſt magnæ difficultatis, imo illius probatio quodammodo impoſſibilis videtur. 38. 50
Dominium perdit actor, carens probatione proprietatis. 63. 53
Dominium negare non poteſt ille, qui cauſam dedit,vel dominium, vel titulum alteri conceſſit, quia allegaret ſuam turpitudinem. 49. 88
Dominij exceptio obijci poteſt, quando alienatio eſt facta in fraudem creditoris. 52. *ibid.*
Dominium eſt probandum,quotieſcunque agitur contra tertium poſſeſſorem non habentem cauſam a debitore. 53. *ibid.*
Dominium eſt probandum ab eo,qui fundat ſuam intentionem in titulo,& dominio. 55. 87
Dominium tranſit in emptorem facta traditione,

Digitized by Google

ditione, licet contractus nondum abſolutus. 28. 198

Dominium iure acquiſitum non excludit perſonalem actionem, nec hypothecariam. 66. 220

Donatarius poteſt ex conſtituto agere ad conſecutionem bonorum. 217. 191

Donatio propter nuptias habet tacitam ſtipulationem, ſicut dos. 49. 217

E

Electio vnius remedij in Saluiano Interdicto tollit alterum. 21. 16

Electio in alternatiuis ſpectat ad debitorem. 32. 17

Emptor malæ fidei dicitur, qui ſciens rem alienam emit a non domino. 40. 86

Emptor malæ fidei non dicitur, donec fuerit requiſitus. 43. 86

Emptor rei emphyteoticæ dicitur illam acceptare cum ſuis oneribus. 161. 235

Emptor rei emphyteoticæ tacitè contrahit de ſoluendo laudemium, 162. ibid.

Emphiteotica bona, vide bona emphiteotica.

Emphiteuſis, & feudum quando fideicommiſſarijs eſt reſtituendum. 92. 224

Emphyteuſis finito tempore reuertitur ad dominum. 87. 293

Epiſcopus præſens, & non contradicens cenſetur conſentire in caſu iuriſdictionis. 73. pag. 263.

Errans in iure perplexo excuſatur. 75. 110

Euidentia rei, probatio facta per teſtes, & confeſſio æquiparantur. 72. 36

Euidentia facti plenè probat. 82. 77

Exceptiones, quæ in Iudicio Saluiano admittuntur. 5. & ſeq. 99

Exceptio excuſſionis dominij eſt exceptio requirens altiorem indaginē, nec admittitur in Saluiani Interdicti iudicio. 13. 6.

Exceptio proprietatis obſtat iudicio adipiſcendæ, ſi fuerit probata, vel in continenti probanda. 22. 29

Exceptio, doloſacis &c. obſtat, quando in continenti affertur probatio. 24. ibid.

Exceptio præſcriptionis dicitur exceptio litis finitæ, quod procedit, quando ſit liquida. 107. 42

Exceptio præſcriptionis, etſi requireret altiorem indaginem, opponi poteſt, quādo probationes incontinenti afferūtur. 108. ibid.

Exceptio nullitatis ſententiæ ab eadem parte opponi poteſt contra ſententiam, etiam ſi non fecit tranſitum in iudicatum; vel niſi pars in eam conſenſerit. 60. 34

Exceptio dominij obijci poteſt, quando alienatio eſt facta in fraudē creditoris. 51. 88

Exceptio de iure hypothecæ opponi poteſt in actione hypothecaria, quamuis requirat altiorem indaginem. 70. 91

Exceptio altiorem requirens indaginem in Saluiano opponi non poteſt. 71. 99

Exceptio excuſſionis in Iudicio Saluiano ſecundum aliquos deduci poteſt. 5. 99

Exceptio excuſſionis non ſolum comprehendit ordinem iudicij, ſed etiam ius partis. 10. ibd.

Exceptio excuſſionis, quo ad formam iudicialis ordinis differt ab eadem exceptione, quæ opponitur ratione intereſſe partis. 11 pag. 99.

Exceptio excuſſionis, quando opponitur ratione intereſſe partis, ſi tūc excluderetur, iniquitas fieri videtur. 12. 100

Exceptio excuſſionis, vt prius conueniatur principalis, quam tertius, concernit æquitatem. 41. 105

Exceptio excuſſionis, quando proponitur ratione præpoſterationis, nunquam admittitur in Saluiano. 42. ibid.

Exceptio excuſſionis continet petitorium. 43. ibid.

Exceptio excuſſionis non admittitur, in curia mercatorum. 56. 107

Exceptio excuſſionis de rigore iuris in iudicio Saluiano admittenda non eſt. 58. ibid.

Exceptio excuſſionis eſt altioris indaginis, cum ſit de apicibus iuris. 27. ibid.

Exceptio altioris indaginis in Saluiano opponi

poni non poteſt.28. ibid.
Exceptio altioris indaginis in Saluiano admittenda eſt, quando prouenit ex eodem inſtrumento 62. 108
Item quando damnum eſſet irreparabile. 63. ibid.
Etiam ſi in totum eſſet irreparabile, ſed non in parte. 64. ibid.
Etiam quando cum magna difficultate reparari poſſit.65. ibid.
Exceptio dilatoria in iudicio Summario non admittitur. 55. 107
Exceptio iuris dubij eſt altioris indaginis. 73. 109
Pro exceptionibus dilatorijs,ac pro alijs praeambulis incidētibus vel emergētibus non datur remiſſoria in Saluiano. 80. 110
Pro exceptionibus peremptorijs datur remiſſoria veluti contra teſtes. 81. ibid.
Exceptio dominij in Saluiano Interdicto non admittitur.96. 112
Exceptio reſpiciens defectum pignoris non admittitur.97. ibid.
Exceptio dominij probata, vel in continenti probanda admittitur in Saluiano. 98. ibid.
Exceptio calumnioſe oppoſita, non admittitur.100. 113
Exceptio dominij in continenti probanda non eſt admittenda, quando poſſeſſorium adipiſcendae concederetur in paenam rei conuenti.102. 110
Exceptio defectus pignoris in Saluiano iudicio non admittitur, niſi incontinenti probetur.109. 115
Exceptio nullitatis in Saluiano iudicio non admittitur.110. ibid.
Exceptio nullitatis ſententiae ab eadem parte opponi poteſt contra ſententiam, etiam ſi non fecit tranſitum in iudicatum, vel niſi pars in eam conſenſerit.60. 76
Exceptio nullitatis, quando retardat executionem,diſtingue.112.& 113. ibid.
Exceptio nullitatis, principaliter in iudicio Saluiano deducta, maximam moram, & dilationem inducit.114. 116
Exceptio nullitatis principaliter deducta non impedit executionem.116. ibid.
Limitatur,quando iudex nullitatis praeueniſſet in inhibendo ante executionem petitam.17. ibid.
Exceptio nullitatis impedit executionem tribus concurrentibus.118. ibid.
Exceptio nullitatis non impedit executionem,quando eſt reſcriptum cum clauſula, ſine praeiudicio legitimae executionis, vel parito iudicato, vel cum clauſula, ſi quid exequendum &c.120. 116
Exceptio nullitatis per viam actionis propoſitae non impedit executionem.121. 117
Contrarium nu.122. ibid.
Exceptio nullitatis impedit executionem, quando executio eſſet irretractabilis.131 pag. 119
Exceptio nullitatis incidenter propoſita, ſi non requirit altiorem indaginem, impedit executionem, etiam in obligatione Camerali. 140.& 142. 121
Exceptio nullitatis incidenter propoſita, ſi non requirit altiorem indaginem,impedit executionem 140. 121
Impedit executionem,quando incontinenti probari poteſt.141. ibid.
Exceptio nullitatis non impedit executionem, quando calumnioſe eſſet oppoſita. 145. ibid.
Etiamſi probationes in continenti offerantur.146. ibid.
Exceptio melioramentorum in iudicio Saluiani an poſſit opponi, cum pro ea detur retentio 150. 122
Exceptio praeſcriptionis in Saluiano iudicio opponi poteſt, & impedit illius executionem.215. 133
Exceptio praeſcriptionis opponi poteſt, ſi opponatur ad impediēdum proceſſum, ſecus ſi opponeretur ad merita cauſae.216.ibid.
Exceptio praeſcriptionis impedit immiſſionem, vigore l.ſi.C de edic. diu.Adr.toll. 217. 134

Exceptio præſcriptionis impedit immiſsionem in poſſeſsionem, ſi exceptio huiuſmodi ſit liquida, vel incontinenti liquidanda . 218.

Exceptio præſcriptionis opponitur ab ipſomet debitore, vel ab eius herede, vel a tertio causã ab eo habente, viuente ipſo debitore, vel ſi ſit in mala fide, eo caſu præſcribitur ſpatio 40. annorum. 219. 134

Si vero tertius vult præſcribere a die mortis ſui authoris, tunc præſcribit ſpatio 30. annorum. 220. ibid.

Hoc intelligendum eſt, ſi iſte tertius poſſeſſor ſit ſucceſſor vniuerſalis dicti ſui auctoris. 221. ibid.

Si vero ſit ſucceſſor particularis, veluti emptor, vel donatarius, tunc præſcribit ſpatio 10. annorum inter præſentes, & viginti inter abſentes. 222. 135

Intellige, ſi habet titulum cum bona fide. 223. ibid.

Tertius cum titulo, & bona fide præſcribit ſpatio decem annorum inter præſentes, & 20. inter abſentes. 224. ibid.

Etiam in dote, nõ ſolum ſoluto matrimonio, ſed etiam conſtante matrimonio, quando certum, & notorium eſt maritum vergere ad inopiam. 225. ibid.

Exceptio detractionis legitimæ, ſeu illius ſupplementi, non impedit immiſſionem in poſſeſſionem in iudicio Saluiano 232. 136

Exceptio altiorem requirens indaginem, nõ admittitur in iudicio Saluiani. 233. ibid.

Exceptio compenſationis in Iudicio Saluiano non admittitur, quando agitur vigore obligationis Cameralis. 244. 139.

Exceptio cedendarum an poſſit opponi in Saluiano. 33. 342

Exceptio cedendarum in iudicio Saluiano opponi poteſt, quicquid ſit in alijs actionibus. 265. 142

Exceptio incapacitatis in Iudicio Saluiano opponi poteſt. 266. & 267. 143

Exceptio incapacitatis non poteſt opponi, quando inhabilitas reſideret in perſona patris, & filius ex propria eius perſona, & iure proprio tanquam vocatus peteret immiſſionem 267. ibid.

Secus eſt, ſi ex perſona patris bona peruenirent, vel neceſſe eſſet, quod filius in locum patris ſuccederet. 268. ibid.

Exceptio implementi in Iudicio Saluiano opponi poteſt. 269. 143

Exceptio implementi in Saluiano opponi poteſt, etiam ſi agatur obligatione Camerali. 270. 144

Exceptio probationis incontinenti de non iure actoris, impedit Saluianum. 1. 338

Exceptio nouationis non poteſt opponi quãdo per opponentem non fuerunt adimpleta promiſſa, inſtrumento nouationis. 70. pag. 346.

Exceptio implementi non prohibetur per ſtatutum prohibens, omnem exceptionem. 101. 352

Exceptio implementi non excuſatur per impedimentum. 102. ibid.

Exceptio implementi poteſt aduerſus ſententiæ executionem opponi. 103. ibid.

Exceptio implementi locum habet, etiamſi in vno nummo quis defecerit. 104. ibid.

Exceptio implementi habet locum in inſtrumento iurato. 105. ibid.

Exceptio implementi poteſt a Iudice ex officio ſuppleri, parte nõ opponente. 106. 353

Exceptio implementi opponi poteſt ante litem conteſtatam. 107. ibid.

Contrarium per Corbol. 108. ibid.

Excuſſio eſt facienda, quando agitur hypothecaria contra tertios poſſeſſores; ſecus tamen eſt in Saluiano. 72. 91.

Excuſsio, nec ſpeciali fauore dotis omitti poteſt, & eſt neceſſaria, ſi mulier agit contra poſſeſſores. 8. 100

Excuſſio ſicut requiritur in hypotheca, ita in Saluiano facienda eſt, cum in vtroque iudicio de ſola poſſeſſione contendatur, & in vtroque caſu probandum eſt de iure hypothecæ ſecundum aliquos. 13. & 14.

Limitatur opinio hæc, quando quis eſſet obli-

obligatus, vti principalis, & in ſolidum. 15. *ibid.*

Et quando quis eſſet obligatus cum quarentigia, vel obligatione Camerali, quia in ea renunciatur excuſſioni. 16. 101

Ex cuſſio non eſt neceſſaria, vbi adeſt clauſula, conſtituti. 17. *ibid.*

Excuſſio non eſt neceſſaria, vbi adeſt clauſula, conſtituti, ſi probetur dicta bona fuiſſe poſſeſſa per principalem debitorem tempore conſtituti poſſeſſorij. 18. *ibid.*

Et quod fuit intētatum remedium l. fin. de acquir. poſſ. 19. *ibid.*

Excuſſio non eſt neceſſaria, quando debitor eſt abſens. 21. *ibid.*

Excuſſio non eſt neceſſaria, quando bona ſunt extra territorium, quia creditor non tenetur peregrinare. 23. & 24. 102

Excuſſio in quibus caſibus non ſit neceſſaria, vide. 25. *ibid.*

Excuſſio in Saluiano Interdicto non eſt admittenda, ſecundum veriorem ſententiam. 26. *ibid.*

Excuſſio non requiritur, vbi ſummarie agitur. 30. 103

Excuſſio datur in hypothecaria, ſiue ſit tacita, ſiue expreſſa. 31. *ibid.*

Exceptio requiritur, quando mulier agit vigore hypothecæ, ad recuperationem ſuæ dotis. 32. *ibid.*

Excuſſio non requiritur in iudicio poſſeſſorio de ſui natura. 46. *ibid.*

Excuſſio eſt exceptio dilatoria. 54. 106

Excuſſio non eſt admittenda in cauſa ſummaria, & æquior eſt ſententia. 57. 107

Excuſſionis exceptio, vide Exceptio excuſſionis.

Executio eſt facienda ſtatim ſequuta iuſtificatione ſententiæ. 13. *ibid.*

Executio ſententiæ impeditur ex nouiter deductis, non obſtante clauſula, ſi quid exequendum. 13. 325

Executio non eſt facienda ante ſententiam. 115. 116

Executio in exceptione nullitatis non impeditur, ſi fuerit præuentum in petendo executionem. 119. *ibid.*

Executio non eſt concedenda, niſi facta liquidatione. 4. 277

Exemptus ab omnibus oneribus perſonalibus, & realibus ob numerum filiorum, & nō eſt a gabella exemptus. 144. 233

Expenſæ vtiles, quādo deducātur. 189. 128

Expenſæ voluptariæ, quando deducantur. 190. *ibid.*

Expenſa ſi ſit minus pretij, quam rei acceſſit, tunc impendens non recuperat, niſi quantum res pretioſior facta ſit, quia reſiduum inutiliter erogauit. Si vero plus pretioſitatis acceſſit rei, quam ſit impenſa, tunc impenſam tantum recuperat, quia plus non expendit. 213. 133

Hoc tamen arbitrio iudicis remittendum eſt. 214. *ibid.*

Expenſæ in iudicio Saluiani factæ debentur. 65. 289

Expenſæ iure promiſſionis debentur, etiam ſi Iudex in ſententia abſoluerit reum. 66. *ibid.*

Etiam ſi iudex abſolueret reum ab expenſis. 67. *ibid.*

Expenſæ prædictæ debentur, etiam ſi iudex omiſerit condemnare in expenſis. 68. *ibid.*

Expenſæ ratione iudicij petuntur, & in iudicio poſſeſſorio repetuntur. 69. *ibid.*

Expenſæ debitæ iudicis officio mercenario, non poſſunt peti, ſi iudex omiſerit victum condemnare. 72. 290

Expenſæ funeris, & infirmitatis, quando præferantur tacitæ hypothecæ pro dote, vide verbo, Hypotheca tacita.

Expreſſus conſenſus requiritur, vt pignus conſtituatur. 50. 260

Extranei veniunt appellatione heredum. 23. 149

Extremum primum in iudicio Saluiani, ſcilicet creditum cum hypotheca, ante omnia probandum eſt. 1. 45

Extremum primum in Saluiano plene eſt probandum. 71. 54

Extre-

Digitized by Google

Extremi primi, & principalis in Saluiano fundamentum eſt creditum. 76. pag. 55
Extremum vltimum eſt probandum, in Iudicio Saluiano ſcilicet, debitorem poſſediſſe rem hypothecatam tempore obligationis, vel poſtea. 1. 58. & 59
Extremum vltimum per litis ſuſtentationem probatur. 4. & 5. 59
Contrarium.
Extremum ſecundum probatur etiam per apocham manu aduerſarij ſcriptam. 6. ibid.
Probatur etiam alijs decem modis. 7. 60
Probatur etiam ex confeſſione reorum. 8. ibid.
Probatur etiam per locationem, licet locationis effectus non probetur. 9. ibid.
Extrema Saluiani Interdicti, ſcilicet creditũ, & hypotheca in libello ex parte actoris deducenda ſunt, & poſſeſſio rei hypothecatæ ex parte rei. 77. 55
Extremũ in iudicio Saluiani Interdicti, ſcilicet creditum plene eſt probandum. 97. pag. 57

F

Factum ſi ſæpius iteretur, non præſumitur ignorantia. 34. 318
Famuli res, in domum conductoris illatæ, non ſunt domino pro penſione hypothecatæ. 118. 272
Feuda non veniunt in generali obligatione. 28. 101
Feuda non veniunt in generali obligatione nec etiam pro dote. 29. ibid.
Etiam ſi feudatario data eſſet licentia vendendi feudum. 30. ibid.
Feudum ſicut non poteſt in præiudicium domini hypothecari, ita nec in præiudicium agnatorum. 31. ibid.
Feudum non poteſt hypothecari per fratrem in præiudicium fratris, licet patri eſſet data licentia hypothecandi in præiudicium filiorum, & nepotum. 32. ibid.
Feudi pars hypothecari non poteſt. 33. ibid.
Feudum, quando eſt diuiduum, hypothecari poteſt vni ex dominis, etiam alijs diſſentientibus, ſecus ſi non eſſet diuiduum. 34. ibid.
Feudum hypothecari poteſt ipſi domino. 35. ibid.
Feudum hypothecari poteſt, non tamen ſi ſequatur rei traditio. 36. ibid.
Feudum pro ſuis neceſſitatibus hypothecari poteſt a vaſſallo. 37. ibid.
Feudi fructus, & commoditates hypothecari poſſunt. 38. ibid.
Feudum non eſt obnoxium æris alieni, contracti per vaſſallum etiam ipſo viuente, ſecus eſt in fructibus. 39. ibid.
Neque eſt obnoxium æris alieni, etiam ſi eſſet feudum hereditarium, non tamen tranſiret ad heredes extraneos. 40. ibid.
Feudi fructus obligari poſſunt, quando vaſſallus obligat ſe perſonali actione ad illos fructus, ſecus ſi vellet vſufructũ in re feudali conſtituere. 41. ibid.
Feudi mobilia, & ſe mouentia, hypothecari poſſunt. 42. ibid.
Feuda hypothecari poſſunt, quando ſunt redacta ad inſtar patrimonialium, vt eſt conſuetudo in Gallia. 43. ibid.
Feudi melioramenta hypothecari poſſunt. 44. ibid.
Feudum, & emphyteuſis, quando fideicommiſſarijs reſtituenda ſit. 92. 224
Feudum ſi alienet vaſſallus ſciente, & patiente domino, non dicitur dominus conſentire. 67. 262
Feudum ſi fuerit directo domino hypothecatum, poterunt fructus in compenſationem penſionis percipi, ſi æquipollent. 64. 088
Fictio procedit, ſi adeſt habilitas, extremorum de tempore ad tempus, & de loco ad locum. 30. 199
Fideicommiſſarius, & hæres tenentur probare teſtatorẽ tempore mortis, plenã ha-

buiſſe poſſeſſionem bonorum, de quibus agitur. 20. 19
Fideicommiſſarius ante aditam hereditatem non habet dominium in re. 63. 220
Fides mala, vide Mala fides.
Fideiuſſorem certum, ſi quis dare tenetur, non liberatur, ſi vellet duos in eius locum dare. 19. 340
Fideiuſſor poteſt opponere compenſationem. 77. 347
Fideiuſſor poteſt opponere compenſationẽ in qualibet inſtantia, ante & poſt latam ſententiam. 78. 348
Fideiuſſor vtitur exceptione principalis. 79. 348
Fideiuſſor vtitur exceptione principalis, etiam inuito principali. 80 ibid.
Fideiuſſor vtitur exceptione principalis in exceptionibus ortis ante, & poſt fideiuſſionem, etiam ſi principalis opponere non potuiſſet. 81. ibid.
Fideiuſſor nõ vtitur exceptione principalis, quando talis exceptio ſit excluſiua iuris agentis. 82. ibid.
Aut quando fideiuſſor dolo deſijt opponere exceptionem prædictam; ſecus tamen eſſet, ſi fideiuſſor ignoraret talem ſibi competere exceptionem. 83. ibid.
Filius non poteſt vnam rem quam velit, pro ſua legitima eligere. 238. 138
Filius non poteſt agere pro ſua legitima contra tertios poſſeſſores, quando adſunt alia bona. 240 138
Filiorum, & heredum nomine, comprehenduntur extranei. 23. 149
Filius præſens, & tacens in matrimonio contracto per patrem cenſetur conſentire. 62. 262
Fiſcus licet poſterior, præfertur anterioribus in acquiſitis. 184. 186
Fiſcus agens ex perſona priuati non habet tacitam hypothecam in bonis emptorum. 212. 243
Fiſcus habet tacitam hypothecam in bonis adminiſtratorum. 213. ibid.
Fiſcus an habeat tacitam hypothecam, in pœnis ex maleficio debitis. 214. ibid.
Fructus recollecti in fundo, ſiue dominus ſciuerit, ſiue non, cenſentur tacite hypothecati. 26. 255
Fructus recollecti in fundo cenſentur tacite hypothecati, quatenus extarent, quia pretium illorum non venit in iſta hypotheca. 27. ibid.
Fructus venales inducti per conductorem in re ſibi locata vna cum alijs ad vſum familiæ conductoris, ſunt tacite hypothecati. 102. 269
Fructus percepti ex immiſſione vigore Saluiani extenuant ſortem principalem. 28. 282
Idque procedit in creditore pecuniarum. 29. ibid.
Fructus percepti ex pignore per creditorem computantur in ſortem. 30. ibid.
Fructus non imputantur in ſortem, quando probaretur intereſſe partis tantum valere, quantum fructus rei hypothecatæ. 33. 283
Fructus rei pignoratæ ſi fuerint percepti a debitore, illud plus quod excedit debitum, venit reſtituendum. 37. ibid.
Fructus percepti a ſocero ex pignore per generum non extenuant dotem. 39. & 43. 284
Fructus percepti a ſocero ex pignore per generum non extenuant dotem, ſi maritus talia iura alteri ceſſerit. 40. pag. 283
Fructus non debentur, cum quis immiſſus eſt in poſſeſſionem pro ſorte principali. 44. 284
Fructus computantur in ſortem, etiam ſi quis eſſet immiſſus in poſſeſſionem ex datione, vel adiudicatione, partim ex vera cauſa, partim ex falſa: ſicut ſi eſſet in totum valida. 45. ibid.
Fructus computantur in ſortem, ſi quis ſit immiſſus in poſſeſſionem vigore ſententię poſtea reuocatæ. 47. 285

Fructus

Digitized by Google

Fructus computantur in ſortem, ſi quis ſit immiſſus in poſſeſſionem, in quacunque poſſeſſione vigore tituli nulli declarati, & habet locum etiam in fructibus percipiendis 48. *ibid.*
Fructus computantur in ſortem in ſocietate officij finita. 51. *ibid.*
Fructus computantur in ſortem, ſocietate Officij finita, etiam ſi debitor ignoraret venditionem officij. 52. 286
Etiam ſi adeſſet pactum in contrarium, quia dicitur tale pactum illicitū. 53. *ibid.*
Etiam ſi fructus eſſent ſoluti. 54. *ibid.*
Fructus computantur in ſortem, ſocietate officij finita, in ſocietate ſuper officio vltra valorem officij. 55. & 56. *ibid.*
Fructus in ſocietate finita non debentur etiam ratione damnorum, & intereſſe. 57. *ibid.*
Fructus percepti per poſſeſſorem vigore Saluiani, non extenuant ſortem in legato annuo relicto, vel annua praeſtatione. 58. 287
Fructus percepti non computantur in ſortem, ſi res legata fuit per teſtatorem pro tanta quantitate pignorata, quod nō eſſet ſpes luendi, & dicitur ademptum legatum. *ibid.*
Fructus percepti per poſſeſſorem vigore Saluiani non extenuant ſortem, ſi pecuniae ſint in ſolutione, & bona in obligatione. 59. *ibid.*
Fructus bonorum ſubiectorum fideicommiſſo percepti per poſſeſſorem vigore Saluiani non computantur in ſortem. 60. 61. 288
Fructus ſunt ſeparati a poſſeſſione bonorum, & appellatio reſpectu fructuum admittitur. 4. 297
Fructus reſtituere, quando quis teneatur, licet de illis in ſententia non ſit facta mentio. 8. 298
Fructus pēdētes pars fundi dicitur. 10. *ibid.*
Fructus feudi hypothecari poſſunt, vide Feudum.
Fundus ruralis dicitur praedium ruſticum. 117. 272

G

Gabella differt à laudemio. 168. 236
Gabella eſt munus publicum reſpiciens publicam vtilitatem. 169. *ibid.*
Gabella debetur etiam non reſoluta conditione. 172. 237
Gabella non debetur in venditione rei extra territorium. 173. *ibid.*

H

Heredum appellatione veniūt extranei. 21. 149
Heres agens ad recuperationem, ſeu acquirendā poſſeſſionē defuncti, videtur agere poſſeſſorio Saluiano recuperandae. 48. 19
Heres parte petente tenetur exhibere originale teſtamenti, vt clarius de illius validitate certificari poſſit 18. 48
Heres, & fideicommiſſarius tenentur probare teſtatorem tempore mortis plenam habuiſſe poſſeſſionem bonorum, de quibus agitur. 20. *ibid.*
Heres acceptans portionem hereditatis, ſe obligat ad onus in teſtamento poſitum. 164. 236
Et ſe obligat legibus de ea re diſponentibus. 165. *ibid.*
Heres cenſetur vna, & eadem perſona cum defuncto. 186. 186
Hereditas adita deſinit eſſe hereditas. 188. *ibid.*
Heredes hypothecarij defuncti poſteriores praeferūtur creditoribus heredis. 189. *ibid.*
Heres cum beneficio Inuentarij ſemper poteſt petere ſeparationem, quia inuentariū operatur, ac ſi hereditas eſſet iacens. 193. 187
Heres non poteſt praeiudicare creditoribus hereditarijs anterioribus. 194. *ibid.*
Heres adeundo hereditatem, non praeiudicat creditoribus. 196. 188
Heres beneficiati tenetur ad penſionem decurſam de fructibus à praedeceſſore perceptis. 196. *ibid.*

b 2 Heres

Heres non tenetur ad penſionem, ſi prædeceſſor conuerterit fructus in vtilitatem Eccleſiæ.198. 240
Neque ſi beneficiatus non percepiſſet fructus.197. 240
Hypotheca conſiſtit in pecunia.89. 171
Hypotheca duplex eſt, generalis, & ſpecialis.1. 156
Hypotheca generalis eſt, quia partiũ conuẽtione bona generaliter pignorãtur.2.ibid.
Hypotheca reſoluitur, reſoluto iure obligantis.14. 159.
Hypotheca probatur non ſolum per inſtrumenta, ſed etiam per teſtes.168. 183
Hypotheca ſecundi creditoris, non obſtat priori in acquiſitis, quia prior in tempore eſt potior in iure.178. 185
Etiam ſi bona eſſent ſecundo creditori tradita 179. ibid.
Etiam ſi eſſet tacita hypotheca.180. ibid.
Hypotheca ſecundi creditoris non obſtat priori in acquiſitis, ſi ſecundus creditor haberet duas hypothecas, & prior vnam tantum.181. 186
Non tamen, ſi ſecundus creditor haberet hypothecam priuilegiatam.182. ibid.
Hypotheca ſecundi creditoris non obſtat priori in acquiſitis, ſi ſecundus haberet ſpecialem in re, & primus generalem. 183. ibid.
Hypotheca præſcribitur a tertio cum titulo, & bona fide ſpatio decẽ annorũ inter præſentes, & 20.inter abſentes.224. 135
Hypotheca ſpecialis dicitur, quando particulariter vna res obligatur.1. 193
Hypotheca ſpecialis eſt, quando in ſpeciem certæ rei confertur conuentio 2. ibid.
Differẽtia inter ſpecialẽ, & generalẽ.3.ibid.
Hypothecæ conſtitutio, eſt quid ſeparatum a Saluiano.14. 195
Hypothecariã intentans probare debet rem fuiſſe in bonis debitoris tempore obligationis, & in quaſi Seruiana, quæ eſt eadem, vt hypotheca.17. 195
Hypotheca in alio inſtrumento reſeruata, ſufficit, ſi incontinenti fiat. 25. & 27. 198. ibid.
Hypotheca generalis intelligitur ſub conditione, quatenus ſpecialis non ſufficiat. 33. 199
Hypotheca præſcribitur ſpatio decem annorum.104. 41
Hypotheca ceſſat ceſſante obligatione. 73. pag. 54
Hypotheca reſoluitur principali obligatione ſublata.17. 61
Hypotheca anterior ex inſtrumẽto confeſſionato, præfertur omnibus alijs habentibus hypothecam poſteriorem.24. 68
Hypotheca expreſſa per teſtes probari poteſt.31. ibid.
Hypotheca tacita per teſtes probari non poteſt, niſi per modum indirectum.33.69.
Hypotheca tacita eſt, quæ a lege, vel ſtatuto introducta eſt.1. 209
Hypotheca tacita à ſtatuto inducta, ita vt ſit eiuſdem potentiæ, vt deſcripta in inſtrumento, non dicitur expreſſa.2.ibid.
Hypotheca tacita à ſtatuto inducta dicitur vera, etiamſi per verba importantia fictionem. 3. ibid.
Hypotheca tacita habet eandem vim, ſicut expreſſa.4. ibid.
Hypotheca tacita a ſtatuto inducta, duplex eſt, vna, quæ facto hominis, altera, quæ ſine facto hominis oritur. 11. & 12. pag. 210.211
Hypotheca tacita in quibus caſibus inducatur.20, 212
Hypotheca tacita differt ab expreſſa, quia in tacita attenditur tempus traditionis, in expreſſa tempus obligationis.21. ibid.
Hypotheca tacita altera eſt, quæ facto hominis inducitur, altera vero, quæ ex legis diſpoſitione oritur.23. 213
Hypotheca tacita in multis caſibus præfertur alijs creditoribus.31. 214
Hypotheca tacita dotis non præfertur debito funerario.32. ibid.
Hypotheca tacita dotis non præfertur expreſſe

Digitized by Google

preſſe etiam anteriori.33. ibid.
Neque etiam ex parte viri, qui poteſt deducere expenſas funeris in reſtitutione dotis.34. ibid.
Poteſt etiam deducere expenſas infirmitatis.35. 215
Hypotheca tacita dotis non præfertur expreſſe in bonis patris,quæ ſunt tacite hypothecata pro dote filij.36. ibid.
Quatenus tamẽ pater conſenſerit.37. ibid.
Ampliatur in filia,quæ nupſit conſenſu patris.38. ibid.
Etiam ſi conſenſus patris non adſit. 39. ibid.
Amplia ſi filia nupſerit in digno viro, dum tamen 25. annum exegit, & quid non conſtituta dote.40. ibid.
Amplia ſi bona patris ſint fideicommiſſo ſubiecta. 41. 215
Amplia in matrimonio bona fide contracto.44. 216
Amplia etiam ſi mulier ſibi prouiderit de expreſſa hypotheca 45. 216
Limita,vt ibi remiſſiue.42. 216
Limita, quando fideicommiſſum eſt iniunctum patri ab aſcendentibus, quibus eſt onus dotandi.43. 216
Hypothecæ dantur inſolidum contra quemlibet ex heredibus.80. 222
Hypotheca tacita pro dote non præfertur tacitæ anteriori, quæ a ſtatuto habetur pro expreſſa.46. ibid.
Hypotheca tacita a ſtatuto pro expreſſa babita non præfertur. 47. ibid.
Hypotheca tacita in quibus caſibus non detur in prælatione.53. ibid.
Hypothecæ aliæ dantur inſolidum contra quemlibet ex heredibus.80. ibid.
Hypotheca ſuper pecunia conſiſtit.85.ibid.
Hypotheca pro legitima, & illius ſupplemento non datur,& debetur vna cum fructibus a die obitus.93.& 95. ibid.
Hypotheca datur pro legitima, ſeu illius ſuppplemento legato.94. ibid.
Hypotheca tacita non datur pro laudemio. 140. ibid.
Hypotheca non datur, niſi expreſſe non ſit iure cautum.141. ibid.
Hypotheca tacita fiſci præfertur omnibus habentibus generalem. 211. ibid.
Hypotheca datur pro alimentis factis animalibus,& pro cõſeruatione rei.219.ibid.
Concurrentibus tamen multis.220. ibid.
Hypotheca datur pro laudemio.148. 233
Hypotheca inducta dicitur, ſi fuerit dictum, pecunias in re ſtabili collocandas.241. 247
Hypotheca cõtrahitur in omni conuentione, vbi adeſt, Do, vel Aſſigno. 244. ibid.
Item in omni obligatione ſimplici bonorum. 245. ibid.
Hypotheca tacita ex facto hominis. 1. 250
Hypotheca tacita inducitur ex ſola inductione,& illatione bonorum. 34. 257
Hypotheca tacita dicitur a lege, vel ſtatuto non a partibus expreſſa. 35. ibid.
Hypotheca expreſſa,cum partium conuentione bona pignorantur.36. ibid.
Hypotheca tacita bonorum, quando illa ſunt deſcripta, æquiparatur expreſſæ. not.98. ibid.
Hypotheca ſpecialis, an requiratur ad hoc,vt ſingularis ſucceſſor teneatur ſtare colono.6. 278
Hypotheca tacita inducitur in generali donatione bonorum tali loco exiſtentium. 39. 258
Hypotheca tacita an inducatur in legato, vel donatione,quando fuit appoſita dictio vniuerſalis, omnia bona quæcũque &c. 40. ibid.
Hypotheca tacita non inducitur in mercibus illatis inire conducta.75. 263
Hypotheca tacita non inducitur in mercibus illatis in re conducta,etiamſi vltra merces adeſſent alia bona, ſuper quibus venit hypotheca.76. 264
Hypotheca non inducitur pro penſione in venalibus in ruſticum illatis prædium. 85. 265
Hypotheca tacita non inducitur in venalibus

bus illatis in prædium Vrbanum per exercentes mercaturam. 87. 266
Si tamen mercator induxerit in rē conductam, vt ibi negotietur, & exerceat. 88. *ibid.*
Hypotheca tacita nō inducitur in venalibus illatis per exercentem mercaturam, etiam ſi alia bona non venalia non extarent. 89. 267
Habet locum tacita hypotheca in mercibus, quæ reperiuntur tempore ſolutionis penſionis. 90. *ibid.*
Hypotheca expreſſa impedit alienationem, & alienata res tranſit cum ſuo onere. 97. 268
Hypothecaria actio non habet commoditates quaſdam, quas habet Saluianum Interdictum. 15. 6
Hypothecaria agens, contra principalem debitorem, poſſeſſionem tantum principalis debitoris, tempore contractæ obligationis probare debet. 18. 83
Hypothecariam intentans deducere debet in libello, debitorem fuiſſe dominum, vel habuiſſe rem hypothecatam in bonis, alias ſuccumberet. 19. *ibid.*
Hypothecariam intentans vigore generalis obligationis, ſufficit vt probet debitorem ſaltem poſt contractam hypothecam poſſediſſe. 29. 84
Hypothecariam intentans contra tertium, quid probare debeat ſecundum aliquos. 36. 85
Hypothecariam intentans contra tertium, iuxta communem ſententiam, dominium probare debet, ſiue habeat cauſam oneroſam, ſiue lucratiuam. 37. 86
Et hoc caſu reus poteſt quæſtionem dominij refricare. 38. *ibid.*
Hypothecaria, & Seruiana idem eſt, & propterea, quod diſpoſitum eſt in vna, habet locum in alia 73. 91
Hypothecaria datur ad adipiſcendā poſſeſſionem, prout etiam datur Salutanum. 6. *pag.* 99
Hypotheca non datur pro legitima, ſeu illius ſupplemento. 234. 137
Hypotheca competit pro legitima, ſeu illius ſupplemento, quando eſt legata. 243. *pag.* 139
Hypothecaria non datur ad res legatas. 60. *ibid.*
Hypothecaria non datur in re propria. 61. *pag.* 219
Hypothecaria datur ad rem legatā. 64. 220
Hypothecaria competit pro legato, etiam ſi teſtamentum eſſet ruptum præteritione, vel exheredatione filij, quia legata ſuſtinentur. 74. 221
Hypothecaria datur pro legatis priuilegiatis, quæ ex iure ſuſtinentur, & propterea in quinque ampliationibus vigore illius hypothecæ datur Saluian. Interd. 75. *ibid.*
Hypothecaria datur pro laudemio. 148. 232
Hypothecaria poteſt agere mulier pro recuperatione dotis contra bona venalia mariti, & ſuper illis cadit hypotheca. 81. 265
Hypothecaria non poteſt exerceri contra venalia illata in re conducta, & poſtea in alium translata tempore ſolutionis penſionis. 91. 267

I

IDem iudicatur in iuribus incorporalibus, ac de vniuerſali iure. 76. 169
Ignorantia iuris dubij excuſat, ſicut ignorantia facti. 76. 110
Ignorans non videtur remittere quod ignorat. 15. 315
Ignorantia ad hoc vt operetur in reſtitutione, debet eſſe probabilis, & non craſſa, vel ſupina. 30. 317
Ignorantia iuſta, & probabilis non dicitur, quando ex coniecturis, arguitur ſcientia, etiam ſi ſit remota, vel quando quis habet in genere notitiam, vel quando tenebatur inueſtigare. 31. & 32. *pag.* 318

Igno-

Ignorantia in facto alieno non iuuat, quãdo tractatur de facto nobilium. 33. *ibid.*
Ignorantia non præſumitur, quando factum fuit ſæpius reiteratum. 34. *ibid.*
Ignorantia iuſta dicitur, quando tractatur in herede. 35. *ibid.*
Ignorantia in facto etiam non proprio probatur iuris præſumptione. 36. *ibid.*
Ignorantia probatur iuramento. 37. *ibid.*
Ignorantia non probatur iuramento, quãdo contra eam adeſt aliqua iuris præſumptio, vel quia ſcire, & inueſtigare tenebatur. 38. *ibid.*
Illatio non fit ex diuerſis. 44. 105
Immiſſio poteſt peti a muliere, marito vergente ad inopiam, & retinere bona pro ſua dote, & impedire executionem tertij. not 38. 104
Immiſſus vigore Saluiani, tenetur ſtare locationi factæ conductori rei, cuius poſſeſſionem eſt adeptus. 5. 277
Immiſſus vigore obligationis cameralis, non facit fructus ſuos. 35. 283
Hoc procedit in fructibus bonorum mobilium, veluti in mercede equi dati ad vecturam. 36. *ibid.*
Immiſſus in poſſeſſionem vigore Saluiani, ſi in mala fide cœperit verſari, debet illos computare in ſortem. 50. 285
Immiſſus in poſſeſſionem vigore Saluiani, poteſt talia bona vendere, vt de illis ſatisfiat. 73. 290
Contraria opinio eſt verior. 74. *ibid.*
Impenſa magna dicitur, quæ concernit perpetuam rei vtilitatem. 156. 123. & 173. 125
Impenſa modica dicitur, quæ fructuum perceptionem tantum concernit pro tempore locationis. 57. 123
Impenſa vtilis dicitur, reducere nemus ad culturam. 176. 125
Implementi exceptio in iudicio Saluiano, vide Exceptio.
Incapacitatis exceptio vide exceptio incapacitatis.
Incluſio eſt deſcriptio bonorum. 96. *ibid.*
Incluſio vt dicatur, debet fieri deſcriptio bonorum per notarium. 94. 168
Incontinenti probare quando dicatur quis. 103. 104. 105. 106. 107. 113. 114.
Incontinenti quando quis probare dicatur 143. & 144. 121
Inducta ad augmẽtum non debent operare diminutionem. 41. 200
Inhibitio, de ſtylo Rotæ, ſiue iuſta, ſiue iniuſta eſt timenda. 123. 117
Ratio huius. *ibid.*
Contrarium eſt de iure, quod niſi ſit iuſta, non eſt timenda. 124. *ibid.*
Inhibitio, quando dicatur canonica. 125. *ibid.*
Inhibitio, quod ſit ſeruanda, ſiue iuſta, ſiue iniuſta ſit, procedit, quando eſt dubium, an valeat, vel non. 126. *pag.* 118
Sed ſi conſtaret de illius iniuſtitia, non eſſet timenda. *ibid.*
Eſt timenda etiam, quando nullitas proponitur per viam appellationis in iudicio Saluiano. 127. *ibid.*
Inhibitio, quando non eſt iuſta, vel canonica de iure communi non eſt ſeruanda. 21. *pag.* 318
Inhibitio eſt ſeruanda, quando ante illius emanationem executio ita eſſet cœpta, quod poſſet dici virtualiter perfecta. 22. *pag.* 319
Inhibitio eſt moderanda, quando eſt præfixus terminus ad docendum de legitima cauſa reſtitutionis in integrum, & nihil fuit doctum. 23. *ibid.*
Initium omnis rei bonum eſt, ſi a Deo procedat. 1. 2
Inſtrumentum publicum duas continet probationes, vna eſt Notarij, & ſcriptura; altera eſt teſtium in eo adhibitorum. 16. 66
Inſtrumentum publicum facit rem notoriam, & manifeſtam, & dicitur probatio probata. 17. 67

Inſtrumentum publicum facit rem notoriam, ſi ſit confeſſionatum, & concurrentibus alijs indicijs. 18. ibid.
Inſtrumentum confeſſionatum præiudicat etiam filijs, quoad legitimam. 19. ibid.
Inſtrumentum confeſſionis plene probat, quando ſunt lapſa tempora, ad opponendum de non numerata pecunia, & eſt verior, & communis opinio. 20. & 22. ibid.
Quæ procedit præcipue, quando adſunt aliquæ coniecturæ. 23. 68
Inſtrumentum, & nomina debitorum non veniunt in tacita hypotheca. 37 ibid.
Inſtrumenta, & nomina debitorum non veniunt in generali expreſſa obligatione. 38. ibid.
Inſtrumentum publicum non facit conſtare de non iure, quando aliquid contra inſtrumentum opponi poteſt. 3. 338
Intentionem ſuam quis declarare dicitur, ſi vnum remedium in Saluiano iudicio proſequatur. 60. 20
Interdictum adipiſcendæ poſſeſſionis præſupponit actorem, ſeu heredem nunquam poſſediſſe. 44. 19
Interdictum recuperandæ poſſeſſionis præſupponit aliquando actorem, ſeu heredẽ poſſediſſe. 45. ibid.
Interdictum adipiſcendæ, & recuperandæ videntur quoad originem contrariari, & quare. 4. 15
Interdictum adipiſcendæ, & recuperandæ cumulari poſſunt, ideo, quia tendunt ad eundem finem, & effectum. 47. 18
Interdictum recuperandæ, ſeu adipiſcendæ intentatum dicitur, quod quis proſecutus eſt, & tunc in alio obtinere non poteſt. 59. 20
Interdictum quorum bonorum, & quorum legatorum intentans obtinere non poteſt, niſi prius probet debet ſe heredem. 32. ibid.
Interdictum quorum bonorum ceſſat, ſi non extet poſſeſſor. 115. 175
Intereſſe ſecundi creditoris conſideratur. 45. 201
Creditor ſi habeat obligationem Cameralem, poteſt agere tam ſuper ſpecialiter quam generaliter obligatis. 46. 202
Amplia, ſi adſit clauſula, quod ſpecialitas generalitati non deroget. 47. ibid.
Limita quoad tertium poſſeſſorem, qui nullam habet hypothecam ſuper ſpecialiter obligatis. 48. ibid.
Limitatur in alijs multis caſibus. 49. ibid.
Intereſſe partis, quando eſt tantum, quantum aſcendunt fructus rei pignoratæ, tunc recipi poſſunt, nec dicitur vſura. 63. pag. 288
Interpretatio ſemper eſt facienda pro validitate actus 64. 21
Interpretari ille poteſt, qui condere poteſt. 19. 3
Iuuecta, & illata tam in Vrbanum, quam in ruſticum prædium, cenſentur hypothecata, ſi ita inuecta vt permaneant, & durante locatione. 13. 252
Si tamen dominus fundi ſciuerit. 14. 253
Inuecta, & illata in ruſticum prædium, non ſunt tacite hypothecata, niſi expreſſe conuentum ſit. 15 & 16. ibid.
Inuecta, & illata in prædium conductum (licet aliena) tamen ſi bona fide poſſeſſa, dicuntur tacite hypothecata. 41. 258
Iudex, quando imminet ſcandalum graue, verum, & certum, poteſt ad ſe poſſeſſionem auocare. 40. 31
Iudicis arbitrio relinquitur, quæ probationes difficiles dicantur. 83. 56
Iudicis arbitrio relinquendum eſt, videre quæ nam ſit cauſa magni, vel modici præiudicij in Saluiano Interd. 85. & 87. ibid.
Iudicis arbitro relinquitur, quæ ſit cauſa magna, vel minima. 86. ibid.
Iudicis arbitrio relinquitur, quæ ſit cauſa magni ponderis, ad hoc vt iuramentum deferri non poſſit. 88. ibid.
Iudicis arbitrio relinquitur, quale ſit modicum, vel magnum feudum. 89. 56

Iude-

Iudex ex ſeipſo ſupplere non poteſt, quando adeſt conſuetudo notoria.77. 76
Iudex ante oculos æquitatem habere debet. 47. 105
Iudex tenetur ſeruare iura, & leges.49. 106
Iudex poteſt exceptionem altioris indaginis in fine litis reſeruare.66. 108
Iudicis arbitrio relinquitur, quæ dicatur quæſtio iuris dubij.77. 110
Iudicis arbitrarium eſt, quando dicatur exceptio altioris indaginis.78. ibid.
Iudicis arbitrio relinquitur, quando dicatur calumnioſa petitio.87. 111
Iudicis arbitrio relinquitur, quando quis incontinenti probare dicatur.108. 114
Iudicis præſumptio præfertur præſumptioni à parte calumnioſe oppoſitæ.147. 122
Iudicis arbitrio relinquitur, intra quãtum tempus ſit facienda liquidatio.261. 141
Iudicis arbitrio ſunt relinquendæ multæ conſiderationes in caſibus de penſionibus. 203. 241
Iudex debet condemnare in expenſis victum, ſi ex Iudicis officio debentur, & à victore petantur.70. 289
Iudex in expenſis poſt litem conteſtatam abſque petitione poteſt condemnare.71. 290
Iudicis arbitrio relinquitur, quæ ſit magna vel modica læſio, & eſt verior, & communis.54. 321
Iudicium non dicitur ſummarium reſpectu probationum, ſed reſpectu ſolemnitatum iudicij, & reſpectu probationum, ſed reſpectu dilationum.5. 8
Iudicium l.fin.C. de edic. Diu. Adri. tollen. dicitur ſummarium. 12. 9
Iudicium adipiſcendæ ceſſat, ſtatim incontinenti probata proprietate. 23. 29
Iudicium l.fin.C.de edic.Diu.Adr. toll. dicitur adipiſcendæ.15. 47
Iudicium mixtum non efficitur per ſolam tituli por ductionem, ad iuſtificandam poſſeſſionem.4. 99
Iudicium repetitionis dotis dicitur ſummarium, & agitur de bono, & æquo.9. 100
Iudicium reale dicitur reſpectu, hypothecæ. 33. 104
Iudicium petitorium dicitur, quando vigore hypothecæ agitur.34. ibid.
Iudicium poſſeſſorium non dicitur mixtum, ſi titulus ad colorandam poſſeſſionem fuerit productus.12. 299
Iudicatur idem de iure incorporali, vt de vniuerſali.
De non iure conſtare dicitur per facti euidentiam.50. 33
De non iure conſtare dicitur per ſententiam. 51.52. ibid.
De non iure conſtare dicitur per ſententiam, quando ſententia fecit tranſitum in rem iudicatam.53. 35
De non iure conſtare non dicitur, niſi poſt concluſum in cauſa, vel quando renunciatum fuit probationibus, & per alios modos expreſſos.65. 66
Ius in re habere dicitur quis, ſi poſſeſſionem habet.64. 53
De non iure actoris, quomodo conſtare dicatur. 2. 338
Ius clarum dicitur, vbi adeſt communis opinio.71. 109
Ius clarum dicitur, quando de illo conſtat ex ſola librorum apertura.72. ibid.
Ius emphiteoticum in alium transferri non poteſt. 10. 178
Ius emphiteoticum transferri poteſt in adminiſtratorem Eccleſiæ.12. ibid.
Iura incorporalia, quæ rei adhærent, quaſi poſſidentur.78. 170
Iura incorporalia, quæ tantum perſonæ cohærent, & quaſi naturaliter poſſidentur, non veniunt in hypotheca.81. ibid.
Iura plura ſi deuenerint in perſonã vnius, vnumquodque retinet ſuam naturam, & conſideratur de per ſe.190. 187
Ius tacitæ hypothecæ, & retentionis vxoris quando tranſeat ad hæredes. 19. 212
Ius offerendi habet quilibet poſſeſſor extraneus.12. 339

Lau-

Digitized by Google

L

Laudemium eſt quadã res ſeparata ab ipſa re in emphyteuſim accepta, & nõ dicitur onus reale, nec perſonale. 143. 233
Laudemium dicitur fructus quidã, & propter ipſam rem quoquo modo percipitur. 145. 233
Laudemium ſpectat ad vſufructuarium, non ad proprietarium. 146. *ibid.*
Pro laudemio datur hypotheca. 148. *ibid.*
Laudemium debetur occaſione inſtrumenti venditionis rei emphyteoticæ, ex natura contractus. 149. 234
Laudemium datur pro confirmatione inſtrumenti, & conſenſus domini. 150. *ibid.*
Laudemium non debetur in contractu nullo. 151. *ibid.*
Laudemium non debetur in contractu, qui ex pacto, vel ipſo iure reſoluitur. 152. *ibid*
Laudemium exigendi ratio, dicitur in rem ſcripta. 153. *ibid.*
Laudemium debetur ex iuris diſpoſitione. 156. 235
Laudemium dicitur onus reale. 158. *ibid.*
Laudemium in emphyteuſi eſt onus perſonale, & reale. 159. *ibid.*
Laudemium dicitur munus priuatum, & reſpicit priuatam vtilitatem. 170. 237
Laudemium non debetur pendente conditione contractus. 171. *ibid.*
Laudemiũ debetur, etiã ſi contractus extra territorium loci ſit celebratus. 174. 237
Legatarij ſunt domini de iure ſpeciali, & habent hypothecariam. 62. 219
Legatarius petit rem legatam, vt debitam, & poteſt agere hypothecaria, & rei vendicatione. 65. 220
Legatarius poteſt agere hypothecaria quando competit etiam officium iudicis. 67. *ibid.*
Exemplum vide ibi. *ibid.*
Legatarius poteſt agere hypothecaria, in legato, pro quo ſola perſonalis actio competit. 68. *ibid.*
Amplia ſi teſtator expreſſe obligaſſet vnam rem pro legato. 69. *ibid.*
Amplia, non ſolum in rebus proprijs, ſed etiã alienis, dummodo ad heredem per teſtatorem peruenerit. 71. 221
Legatarius agens hypothecaria, non arctatur probare rẽ fuiſſe in dominio teſtatoris, ſed tantũ proceſſiſſe a teſtatore. 73. 221
Legatarius poteſt agere hypothecaria pro legato, etiam ſi teſtamentum eſſet ruptum præteritione, vel exheredatione filij, quia legata ſuſtinentur. 74. *ibid.*
Legatarius poteſt agere hypothecaria pro legatis priuilegiatis, quæ ex iure ſuſtinentur, & pro illis datur Sal. Inter. 75. *ibid.*
Legatario non competit Saluianum in caſibus quibuſdam expreſſis. 76. 222
Legatum particulariter an ſit pro alio legato obligatum. 82. *ibid.*
Legatarius, & fideicommiſſarius an poſſit Saluianum intentare contra pecunias hereditatis. 83. 223
Legatarius acceptans legatum acceptat cum ſuo onere. 163. 235
Legato relicto ſuper tali fundo datur Saluianum. 179. 238
Legitimæ detractionis exceptio in Saluiano iudicio, vide Exceptio.
Legitima an habeat hypothecam, vide Hypotheca.
Legitimatio perſonæ in quocunque iudicio ſummario plenè eſt facienda. 13. 9
Legitimatio perſonæ facienda eſt etiam in actione ad exhibendum, quod dicitur iudicium ſummarium. 14. 9
Legitima ſeu illius ſupplementum non habet hypothecam. 234. 137
Legitima, ſeu illius ſupplementum habet hypothecam, quando eſt legata. 243. 139
Legitimum, qui ſe dicit, hoc illud probare debet. 95. 57
Legitimus contradictor, vide Contradictor.
Lex conſeruat ius domino. 48. 26
L. 1. ff. de Saluiano non verificatur in colono, ſed comprehendit extraneos. 6. 146
L. Cornelia, Iulia, Pompeia, Aquilia, ab eorum auctoribus denominantur.

In le-

Digitized by Google

In legibus proprietas verborum eſt attendenda.9.16.& 17. 147.148

Legis mens eſt ratio 62. 89

Libellus ſeu monitorium in Saluiano Interdicto experiendo requiritur iuxta fori ſtilum, licet ſummariè agatur.1. 13

Libellus in Saluiano Interd. tria continere debet, & quæ.5. 14

Libellus ſuſtinetur, quando contraria alternatiuè deducta ſunt.12. 15

Libellus in Sal. Interd. contraria continens ſuſtinetur, ſi iuris interpretatione poſſit ad ordinem compatibilem reduci.13. 15

Libellus non ſuſtinetur in criminalibus, ſi contraria continet, etiam parte non opponente.14. ibid.

Libellus in criminalibus ſuſtinetur, quando plures in eodẽ libello accuſantur.15. ibid.

Suſtinetur etiam, quando pro cauſa criminali venit pœna pecuniaria imponenda.16. ibid.

Suſtinetur, quando iuriſdictio alicui tribuitur incerto, & indeterminato caſui, qui eſt ſpecificandus.17. 15

Libellus in iudicijs poſſeſſorijs non ſuſtinetur ſi contraria contineat 18. 15

Libellus generalis, & incertus ſuſtinetur parte non opponente.10. 15

Libellus in iudicio Saluiano ſuſtinetur contraria continens, quando intentantur diuerſa remedia in diuerſis inſtantijs, contra diuerſas perſonas, & ex diuerſis reſpectibus.28.29.30. 17

Libellus ſuſtinetur in Saluiano, quando incertitudo cauſatur ex facto aduerſarij.31. ibid.

Quando non pure, ſed ſub conditione contraria proponerentur.33. ibid.

Suſtinetur pariter in vim conſuetudinis.34. ibid.

Suſtinetur etiam, quando incertitudo veniret ex errore probabili.35. 17

Libellus in Saluiano ſuſtinetur contraria continens etiam parte opponente.36. 18

Eo maximè ſi adeſt clauſula, iniuſtitiam miniſtrari.37. ibid.

Libellus in Saluiano non ſuſtinetur, qui cõtraria continet, in cauſis ordinarijs, non autem in ſummarijs.42. 18

Libellus ſuſtinetur contraria continens cum aliquibus clauſulis, dummodo actor non ſe reſtrinxerit in proſecutione litis ad vnum tantum remedium, ſed generaliter egit.56.& 57.58. 20

Libellus in Saluiano iudicio adipiſcendæ, non ſuſtinetur, quando probationes ei non cõueniunt, ſecus ſi ei conueniant.62. 20

Libellus eſt interpretandus ſecundum intentionem libellantis.71. 21

Libellus in Saluiano admittitur, etiam ſi non ſit expreſſum nomen actionis.68. 21

Libellus in quo Saluianum, & hypothecaria fuerit intentata, ſuſtinetur.74. 22

Libellus in Saluiano ſuſtinetur etiam, quod in eo fuerit petitoriũ deductum; ſi poſtea fuerit concluſum in poſſeſſorio, quia concluſio attenditur.78. 22

Libellum Saluiani producens in eo petere debet immitti in poſſeſſionem, donec de fructibus illorum fuerit integraliter ſatisfactus.4. 14

Libelli verba intelligenda ſunt ſecundum proſecutionem, & mentem actoris, etiamſi venirent improrianda 61. 20

In libello cumulata ſeparari poſſunt in proceſſu 64. 21

Litis ſubſtentatio ſola, non eſt ſufficiens ad probationem vltimi extremi, ſed accedente aliquo adminiculo probat in Iudicio Salu.5. 59

Locandi poteſtas alicui data, ſi eſt ſubſecuta locatio, & tacite, vel expreſſe fuit in eam locationem conſenſum, facit, vt quis ſtare teneatur colono.16. ibid.

Locationi factæ per tutorem, adultus ſtare tenetur finita tutela.20. ibid.

Locator prædij vrbani debet probare bona fuiſſe inuecta.32. 256

Locator, ſi bona inuebat, poſt deſcriptionem illorũ, dominus cenſetur poſſidere.96. 268

Loca-

Digitized by Google

Locatoris bona inuecta per eum poſt illorum deſcriptionem, cenſetur dominus poſſidere 95. 268

Locator, ſi bona inuebat, poſt deſcriptionem illorum, dominus cenſetur poſſidere. 96. pag. 268.

Læſio plene eſt probanda ab Eccleſia, vel minore. 48. 320

Læſio eſt fundamentum intentionis minoris, & Eccleſiæ, & ideo plene eſt probanda. 51. 321

Læſio modica, vel magna, quæ ſit. 53. *ibid.*

Læſus ſui facilitate, qualiter dicatur quis. 9. 315.

M

Maior pars creditorum præiudicat minori in dilatione concedenda decoctori. 137. 179

Maior pars creditorum præiudicat creditoribus hypothecarijs. 139. *ibid*

Etiam ſi creditores eſſent numero pares, & debiti quantitate 140. *ibid.*

Etiam ſi creditores ſeparatim conſenſiſſent. 141. & 152. 129 & 181

Maior pars præiudicat minori in concedenda remiſſione, ſi heres defuncti non vult adire hereditatem. 142. 180

Maior pars creditorum minori non præiudicat in concedenda remiſſione, ſi principalis debitor viuit, & poteſt cōueniri. 143.

Maior pars præiudicat minori, ſi principalis debitor aufugit, & conueniri non poſſit. 144. *ibid.*

Item quando debitor non eſt ſoluendo, & eſſet carceratus. 145. *ibid.*

Maior pars quæ dicatur. 146. 180

Maior pars nō præiudicat hypothecarijs. 147

Maior pars non præiudicat in remiſſione, quoad fideiuſſores. 148. *ibid.*

Maior pars non præiudicat minori, quando tractatur de re communi. 149. *ibid.*

Mala fides non præſumitur, niſi probetur. 45. 87

Mala fides non præſumitur, vbi adeſt titulus verus, vel putatiuus, etiam ex iuſto errore. 46. *ibid.*

Malæ fidei poſſeſſor deducit expenſas vtiles implorando officium iudicis, non autem iure actionis. 188. 128

Mancipia obligata dicuntur pro fundi penſione, ſi ſpecialiter obligata, & expreſſe pactum fuerit. 18. 254

Maritus, quando poſſit retinere bona vxoris occaſione expenſarum, ad perpetuam illorum vtilitatem factarum. 18. 212

Maritus an teneatur ſtare locationi fundi dotalis per vxorem ante matrimonium factæ. 18. 280

Maritus tenetur ſtare locationi per vxorem factæ, ſi ſciuerit per prius eſſe factam. 19. *ibidem*.

Matrimonium eſt probandum, ſi quis mulierem exhibere petierit. 94. 39

Matrimonium non ſolum ſuſpenditur, quādo quis oppoſuerit, matrimonium eſſe nullum, quia coniuges ſunt in gradu prohibito, ſed tollitur omnino poſſeſſorium. 95. *ibid.*

Memoria hominum labilis eſt. 7. 65

Melioramenta facta ad tempus, quæ dicantur. 151. 122

Melioramenta facta pro tempore, quo quis fructus percipit, non habentur in conſideratione. 152. 122

Et ratio huius rei. 153. 123

Melioramenta quando compenſantur cum fructibus. 154. *ibid.*

Melioramenta, quando ſunt maiora, quàm fructus, & inſeruiant pro annis ſequentibus, illud plus repeti poteſt. & datur retentio. 155. *ibid.*

Melioramenta facta ante fructuum perceptionem, veniunt reficienda, & datur retentio. 158. *ibid.*

Etiam ſi fuerit condemnatus ad reſtituendum. 159. *ibid.*

Etiamſi eſſet malæ fidei poſſeſſor. 160. *ibid.*

Melioramenta facta in ſtercorando, vel plantando pro commodiori fructuum qua-

Digitized by Google

quærendorũ, veluti in metiendõ, triturãdo, & vindemiãdo, nõ repetũtur. 161. 124
Melioramenta facta ante fructuum perceptionem repetuntur, & pro eis datur retentio. 163. ibid.
Melioramenta, & expenſæ factæ cauſa fructuum conſeruandorum repetuntur, & pro eis datur retentio. 164. ibid.
Idque quando fructus nõ sũt percepti. 165
Melioramenta, quæ ex induſtria conducentis fiunt, non repetuntur. 166. ibid.
Melioramenta, quæ fiunt circa ipſam rem, ſi fiunt ad tempus, non repetuntur, & exempla ibi afferuntur. 167. ibid.
Melioramenta repetuntur, quando reſpicerent perpetuam vtilitatem. 168. ibid.
Melioramenta, quæ fiunt in plantando arbores, & vites. & ſimilia, repetuntur, & pro eis datur retentio. 169. & 170. ibid.
Quando locator modicam, vel nullam vtilitatem eſſet percepturus. 271. 125
Melioramenta facta inplantando arbores ad amœnitatem, quia voluptariæ dicuntur, non repetuntur. 172. ibid.
Melioratio ad perpetuam rei vtilitatem, an dicatur deboſcatio. 174. ibid.
Melioramẽta duratura vltra tẽpus, quo res eſt permãſura penes eum, qui ea fecit dicuntur ad perpetuam rei vtilitatem. 175
Melioramentorum tertia ſpecies cum diſtinctione. 178. 126
Melioramenta ad perpetuam rei vtilitatem quæ dicantur. 179. ibid.
Authoris regula ad cognoſcẽdum melioramenta ad perpetuã rei vtilitatẽ. 180. 126
Melioramenta ad perpetuam vtilitatem a bonæ fidei poſſeſſore facta repetuntur, & pro eis datur retentio. 183. 127
Melioramenta, quando ſunt liquida, vel incontinenti liquidãda, tunc datur retentio, & impeditur executio, ſecus ſi non ſunt liquida. 206. 131
Melioramenta non impediunt executionẽ, quando ſubeſt aliquod periculũ. 209. ibid.
Quando tamen in ſententia fuerit dictum, ſolutis prius expenſis. 219. 132
Melioramentorum ſolutio facienda eſt, iuxta valorem tempore reſtitutionis, etiam quod ſit maior, quàm a principio fuerit expenſum. 211. ibid.
Sed contrarium eſt verius, & æquius, quod ſolutio ſit facienda, prout minus fuit expenſum. 212. ibid.
Melioramenta facta a debitore in re obligata cenſentur etiam hypothecata. 221. ibid.
Melioramenta feudi hypothecari poſſunt. 44. 224
Melioramenta facta ab extraneo non cenſentur hypothecata. 222. 245
Merces apothecæ dicuntur deſtinatæ ad continuam venditionem. 62. 167
Merces, & venalia non veniunt in legato mobilium domus. 77. 264
Merces, & venalia non veniunt in legato facto filio, vel coniunctæ perſonæ 78. ibid.
Neque in legato facto cum dictione, omnium bonorum mobilium. 76. ibid.
Merces, & venalia non veniunt in legato mobilium domus ſi in illa domo, nõ extarent, niſi merces, & venalia. 80. ibid.
Minor pars creditorum poteſt appellare a reſolutione facta p maiorẽ iniuſta. 150. 181
Minor, vel creditor, qui ex defectu ſolẽnitatũ recuperare alienata intendit, tenetur reſtituere pretiũ cũ legitimis vſuris. 49. 285
Mixta cauſa non dicitur, quando incidenter de dominio tractatur. 13. 199
Mixtura nõ inducitur ex verbis in ſentẽtia Saluiani, donec fuerit ſatiſfactus. 14. ibid.
Modus conueniendi creditores ad dilationes concedendas. 154. 181
Modus offerendi pecuniam. 27. 341
Molendinum domui iũctum, vel ſi ibi habitatur per conductorem, dicitur prædium vrbanum. 114. 271
Si ibi non habitatur, dicitur ruſticũ. 115.
Mora purgari non poteſt ſtante iuramento. 113. 353
Contrarium de iure Canonico. 114. 353
Mora purgari nõ poteſt ſtante iuramẽto ſecun-

eundum ius Canonicum in emphyteuſi Eccleſiæ non autem priuati. 115. 354
Moræ purgatio non datur, vbi adeſt pactũ reſolutiuum. 116. ibid.
Moræ purgatio non datur, quando eſſet renunciatum purgationi moræ. 117. ibid.
Moræ purgatio non datur, quando adeſt geminata. 118. ibid.
Moræ purgatio non datur, quando adeſt clauſula, rato manente pacto. 119. ibid.
Contrariũ, vt ibi, & concordatur 120. ibid.
Moræ purgatio non datur, vbi adiecta eſt dies, & pœna. 121. 355
Moræ purgatio datur, quando terminus eſt præfixus a lege, ſecus ſi ab homine. 122. ibidem.
Moræ purgatio non datur, quando executio eſt facta a iure, vel ab homine. 123. ibid.
Moræ purgatio non datur, quando executio eſſet facta ipſo iure. 124. ibid.
Moræ purgatio non datur, quando eſſet facta vera, & omnimoda nouatio. 125. ibid.
Moræ purgatio non datur pluribus de cauſis remiſſiue. 126. ibid.
Mulier viro vergente ad inopiam, poteſt immiſſionem petere, & retinere bona pro ſua dote, & impedire executionem tertij. 38. 104
Hocque procedit, præcedente ſententia, eſſe locum reſtitutioni dotis. 39. ibid.
Mulier pro recuperatione dotis poteſt agere Hypothecaria contra bona venalia mariti, & ſuper illis cadit hypotheca. 81. 265
Mulier tenetur ſtare locationi per maritum rei dotalis factæ, ſoluto matrimonio. 14. 279
Mulier dando fundum in dotem, tacite conſentire videtur, vt illum maritus locare poſſit. 15. 280
Mulier non tenetur ſtare locationi per maritum factæ rei dotalis. 17. ibid.
Mutatio voluntatis nõ præſumitur. 16. 211
Mutuans pecuniam ad emendam rem ſine expreſſione, habet rem hypothecatam quoad perſonalẽ cum priuilegio 227. 245

N

Nemo tenetur reſpondere proteſtationi, cum ſcit ius ſaluum fore. 49. 260
Nemo præſumitur præiudicare ſuo iuri, & ſuum iactare. 66. 262
Nomina debitorum, quando veniunt in tacita hypotheca, vide verbo, Inſtrumentum, & Nomina.
Nomina debitorum veniunt in generali obligatione bonorum. 65. 167
Nomen debitoris poteſt extingui in præiudicium creditoris, antequam ſit ei intimatum. 70. 168
Non valenti agere non currit præſcriptio. 231. 136
Non ius, vide Ius.
Notarij atteſtatio habet vim ſubſcriptionis teſtium. 51. 72
Notorium inducitur per inſtrumentum, & facit rem manifeſtam. 43. 31. 32
Notorium non inducitur per inſtrumentum publicum, quando contra eum aliquid colorate opponitur. 44. 45. ibid.
Notorium non inducitur per inſtrumentum, quando de iuribus inſtrumenti fuerit diſcuſſum. 46. ibid.
Notorium inducitur per inſtrumentum, quod habet executionem paratã. 47. ibid.
Notorium inducitur etiam per confeſſionem partis in iudicio factam. 48. ibid.
Notorium inducitur per confeſſionem partis in iudicio factam, quatenus a parte non impugnetur. 49. ibid.
Notorium deducitur etiam per priuilegiũ, quando contra illud nihil eſt oppoſitum. 04. 34
Notorium dicitur, quicquid in iudicio deductum eſt, & probatum, ſcilicet poſt concluſum in cauſa. 67. 68. ibid.
Notorium inducitur ex actis, quoad hoc vt iudex poſſit ſupplere, quoad illa, ſed quoad definitionem cauſæ requiritur, quod ſit concluſum in cauſa. 69. 70. ibid.

Noto-

Digitized by Google

Notorium inducitur ex actis etiam ante conclusum in cauſa, ex probationibus in actis factis. 71. 35
Notoria qualitas dicitur illa, quæ prima facie de iure communi eſt talis, licet ſubeſſe poſſit cauſa, propter quam redderetur falſa. 74. ibid.
Notoria dicitur probatio in ſe, in actis facta, & quicquid in iudicio ſit deductũ, ſed quoad rem illam, ſuper qua inducta eſt, non redditur notoria, niſi poſt concluſum in cauſa. 75. 36
Notoria, iuris præſumptione dicitur probatio in actis facta, ſed eſt commutabilis vſque ad concluſionem in cauſa. 76. 37
Notorium ſecundum veriorem opinionem, non inducitur ex probationibus, niſi poſt concluſum in cauſa. 77. ibid.
Notorium eſt duplex, aliud facti, aliud iuris. 78. 37
Notorium quid. 79. 80. ibid.
Notorium non inducitur ex actis in materia ſtricta, veluti in ſtatuto. 81. ibid.
Notoria conſuetudo non eſt probanda. 76. pag. 176.
Nouatio quibus modis inducatur. 63. 345
Nouatio non eſt inducta, ſi prima obligatio plus contineat, quàm ſecunda. 64. ibid.
Nouatio non inducitur per acceſſoriam obligationem. 67. 346
Nouatio non inducitur, quando adeſt clauſula, ſine præiudicio, vel citra innouationem. 68. ibid.
Nouationis exceptio non poteſt opponi, quãdo per opponentem non fuerunt adimpleta promiſſa, inſtrumento nouationis. 70.
Nullitatis exceptio, vide Exceptio.
Nullitas ſententiæ ab eadem parte opponi poteſt contra ſententiam, etſi non fecit tranſitum in iudicatum, vel niſi pars in eam conſenſerit. 60. 34
Nullitas ſententiæ opponi poteſt contra ſententiam, etiamſi eſſet appellatum, & appellatio eſſet deſerta. 60. ibid.
Nullitas ſententiæ, vide Sententiæ nullitas.
Nullitate verificata, circumducitur appellatio, etiam ſi ſententia ſuſtineretur, & ſola remanet in iudicio nullitas. 129 118
Nullitati renunciare dicitur, qui in termino ad docẽdum de nullitate præfixo, nihil deduxit. 130. 119
Nullitatis exceptio impedit executionem, quando executio eſſet irretractabilis. 131. ibid.
Etiam ſi executio eſſet trium conformium. 132. ibid.
Nullitas quando incidenter, & quãdo principaliter intentata dicatur. 133. ibid.
Nullitas per viam exceptionis deducta, ſi altiorem requirit indaginem, non retardat executionem. 134. ibid.
Retardat vero, quando executio eſſet irretractabilis. 135. ibid.
Nullitas retardat executionem, quando per falſas allegationes eſſet lata ſententia. 136. ibid.
Amplia, quando nullitas proueniret ex defectu iuriſdictionis. 137. 120
Amplia, quando in inſtrumento eſſet renunciatum tali exceptioni. 139. ibid.
Nullitatis exceptio incidenter propoſita, ſi non requirit altiorem indaginem, impedit executionem. 140. 121
Intellige, quando incontinenti probari poteſt. 141. ibid.
Nullitatis exceptio incidenter propoſita, ſi requirit altiorem indaginem, impedit executionem, etiam in obligatione Camerali. 142. ibid.
Nullitatis exceptio non impedit executionem, quando calumnioſe eſſet oppoſita. 145. ibid.
Etiam ſi probationes incontinenti offerantur. 146. 121. & 122
Nullitas quomodo deducenda. 54. 306

O

Oblatio verbalis non ſufficit in materia feudali 23. 340
Et quando ſufficiat. 34. 342

Et quan-

Et quando ſufficiat 34. 342

Oblatio debet eſſe realis cum eius conſignatione.24. 340

Oblatio poteſt fieri ante, & poſt ſententiam. 29.& 31. 341

Obligatione ceſſante ceſſat hypotheca.73. 54

Obligatio generalis omnium bonorum ſufficit in iudicio Salu. Interd.22. 62

Obligatio perſonalis contracta reſpectu rei, competit contra quemcunque detentorem.131. 231

Obligatio generalis comprehendit omnes caſus 5. 157

Obligatio, & hypotheca euaneſcit, finita emphyteuſi; & idem eſt in fideicommiſſo, cuius hypotheca ſuſtinetur, vita tantum heredis hypothecantis durante.15. 159

Obligatio vltra quantitatem, quæ non ſit ſpes luitioni, dicitur alienatio.18. ibid.

Et idem eſt, ſi res a teſtatore legata, & poſtea per eum pro tanta quantitate pignorata, quod non eſſet ſpes luendi, dicitur ademptum legatum, & extincta hypotheca ibidem.

Obligatio ſoluendi canonem dicitur realis, & tranſit cum re. 133. 231

Obligatio perſonalis contracta reſpectu rei, competit contra quoſcunque poſſeſſores. 155. 234

Obligatio Cameralis in immiſſione non operatur, vt quis faciat fructus ſuos. 35. 283

Offerendi ius habet quilibet poſſeſſor extraneus. 12. 339

Omni meliori modo, clauſula vide Clauſula.

Onus reale ſequitur ſingularem ſucceſſorem.160. 235

Operis boni ædificium nō ſupereſt, vbi Deus initium, & fundamentum non eſt.1. 2

Operis cuiuſque perfectio eſt ordo. 1. 5

Opus Authoris in quinque Inſpectiones diuiditur.4. ibid.

Ordo reddit materiam clariorem, & perfectiorem.1. ibid.

P

PActum eſt duorum conſenſus. 29. 256

Pactum intelligitur de expreſſo. 33. 257

Pactum, quod fructus rei pignoratæ non computentur in ſortem, eſt nullum, & illicitum. 31. 282

Pactum de non cōputando fructus in ſortem, valet in omni caſu, in quo permiſſæ ſunt vſuræ de iure Canonico. 34. 283

Pactum de non petendo, habet vim donationis.46. 343

Pactum huiuſmodi non prodeſt, niſi acceptanti.47. ibid.

Paria ſunt conuenire de fructibus non cōputandis in ſortem, & de vſuris ſoluendis.32. 282

Patrimonium defuncti confunditur cum patrimonio heredis, per aditionem hereditatis.180. 185

Paupertas excuſat ab expēſis, & fructibus, non autem a dimiſſione poſſeſſionis. 48. & 61. 332. & 334.

Pauper in refectione expenſarum, ſi ſunt illiquidæ, cautionem præſtare non tenetur, ſed ſola verbalis obligatio ſufficit.63. ibid.

Pecunia venit in generali obligatione, & contrahitur hypotheca.83. 170

Pecunia venit in generali hypotheca.89. 171

Pecunia non venit in generali obligatione. 84. ibid.

Pecunia detinetur, vt expendatur, & ſemper eſt apta alienationi.85. ibid.

Pecuniæ veniunt ſub legato vſusfructus omnium bonorum.88. ibid.

Pecunia quando dicatur immobilis.92. 172

Pecunia ſiue mobilis, ſiue immobilis eſt hypothecata, & venit ſub generali obligatione 93. ibid.

Pecuniæ ſub obligatione de reſtituendo dicuntur extare, & pro eis datur Saluianum, licet ſint conſumptæ.96. ibid.

Limitatur in pecunia debitoris aliunde habita, quam a creditore.97. 173

Pecunia mutuo accepta intelligitur, vt expendi

pendi

pendi poſſit.98. ibid.
Pecunia ſoluta ſecundo creditori, quando poſſit auocari per primum creditorem. 99. & 100. 173
Pecunia depoſitatæ in banco, nec mobiles, nec immobiles dicuntur. 104. pag. 174
Pecunia depoſitata in banco dicitur ius, & actio. 105. ibid.
Pecunia relictæ ſunt ſub vniuerſali fideicommiſſo bonorum, & fideicommiſſario veniunt reſtituendæ. 84. pag. 223.
Pecuniæ illatæ in fundum conductum, non ſunt tacite hypothecatæ, quia non circumſcribuntur loco. 103. 269
Pecuniæ videntur ſemper alienationi paratæ. 104. 270
Pecuniæ connumerantur inter ea, quæ ſeruari ſeruando non poſſunt. 105. ibidem.
Sic & pecunia Eccleſiæ. 106. ibid.
Pecuniæ minorum ſine decreto iudicis alienari non poſſunt. 107. ibid.
Pecunia minorum ad emptionem deſtinata alienari non poteſt. 108. ibid.
Idem in pecunia minoris data ad cenſum, vel ſocietatem officij. 109. ibid.
Pecunia inducta, & illata, quæ perpetua cuſtodia, vel præſidij cauſa detinetur, eſt hypothecata pro penſione domus. 110. ibid.
Non tamen pecunia illata in prædium ruſticum. 111. 271
Pecunia oblata in manibus creditoris ſufficit, & coram teſtibus numerata, vt oblata. 25. & 26. 340
Pecuniæ offerendi modus. 27. 341
Penſio an debeatur ex fructibus non perceptis Rota adhuc non declarauit. 201. ibid.
Perſonæ legitimatio, vide Legitimatio.
Penſionarius debet probare fuiſſe adhibitas diligentias. 205. 241.
Petitorium in Saluiano Interd. cumulari poteſt cum poſſeſſorio, & ideo Saluianum, & hypothecaria cumulari poſſunt. 75. 76. 21
Periculum eſt in cuſtodiendo pignus. 18. pag. 340.
Petitorium, & poſſeſſorium, ſi ab vtraque parte fuerint intentata, de quo prius liquet, pronunciari poteſt. 80. 22. 23.
Petitorium in iudicio adipiſcendæ ſuſpendi poteſt. 1. 26
Petitorium in iudicio adipiſcendæ ſuſpendi poteſt, etiam poſt publicatas atteſtationes, ſi non ſit cõcluſum in cauſa. 2. 21
Etiam ſi pars ſuper petitorio cognoſci conſenſerit, ſuſpendi poteſt 3. ibid.
Etiam non obſtante commiſſione obtenta, quod ſuper vtroque cognoſcatur. 4.
Petitorium ſi ſemel ſuſpenſum fuerit, & tali ſuſpenſioni poſtea renunciatum, ſi iterum vellet ſuſpendere de ſtylo Signaturæ non conceditur, niſi refectis expenſis. 5. 27
Petitorium, qui ſuſpendere vult, non tenetur ad expenſas, & quando tenetur. 6. 27
Petitorium poteſt etiam ſuſpendi in cauſa appellationis, licet in cauſa principali non poſſit. 7. 27
Petitorium ſuſpenſum dicitur per appellationem, & concluſionem in cauſa factam. 8. ibid.
Petitorij ſuſpenſio facta dicitur per actum contrarium. 9. ibid.
Petitorij ſuſpenſione ſubſecuta proceditur in cauſa cum eiſdem terminis ante ſuſpenſionem ſeruatis. 10. ibid.
Petitorij ſuſpenſio operatur effectum quoad vtramque partem. 11. ibid.
Petitorij ſuſpenſione ſubſecuta dicitur ſuſpenſa Iudicis iuriſdictio, et ſi procedatur in cauſa, acta ſunt nulla. 12. pag. 28.

Petitorij ſuſpenſione ſtante, non admittuntur teſtes ad diſcolorandum titulum, nec ad petitorij probationem. 13. ibid.
Petitorij ſuſpenſione ſtante, quatenus teſtes examinati fuerint, non probant. 14. ibid.
Petitorij ſuſpenſione ſtante, & durante, ſententia ſi feratur, erit ipſo iure nulla. 15. ibid.
Petitorij ſuſpenſio calumnioſe petita non admittitur. 18. ibid.
Petitorij ſuſpenſio non datur poſt concluſum in cauſa. 19. 29
Niſi iudici aliter videretur. 20. ibid.
Petitorij ſuſpenſio non admittitur, quando conſtat de bono iure in petitorio. 21. ibid.
Petitorij ſuſpenſio ceſſat ſtatim incontinenti probata proprietate. 23. ibid.
Petitorij ſuſpenſio non fit, quando agitur de Caſtro difficilis recuperationis. 25. 30
Petitorij ſuſpenſio non obſtat tertio venienti ad cauſam. 28. 30
Petitorij ſuſpenſio obſtat tertio venienti ad cauſam, quando ius tertij eſſet ſeparatum a iure ſuſpendentis. 29. ibidem.
Petitorij ſuſpenſio obſtat tertio venienti ad cauſam, quando ius tertij æque principaliter reſpiceret utilitatem principalis agentis ratione iuris connexi. 31. ibid.
Petitorij ſuſpenſio obſtat tertio, quando poſſeſſio prodeſt tertio ratione conuentionis, & tunc impenditur ſuſpēſio, ſi vero non prodeſt tertio, tunc non impeditur. 32. ibid.
Quando ius tertij eſſet in actis deductum, vel incontinenti deduci poſſit. 33. & 34. 31
Petitorij ſuſpenſio non eſt admittenda, quando ſine periculo ſcandali fieri non poſſet, quod intelligendum eſt de gravi ſcandalo. 37. 31
Intelligendum eſt etiam de ſcandalo vero, & certo. 39. ibid.
Petitorij ſuſpenſio fieri non poteſt, quando notorie conſtaret, de non iure ſuſpendentis. 41. ibid.
Pignori incumbere melius eſt, quam in perſonam agere. 3. 80
Pignus tacite contrahitur in urbanis ædificijs per illationem bonorum, ſiue dominus ſciuerit, ſiue non, ſecus in ruſticis. 22. 255
Porticus non venit appellatione domus. 7. 251
Poſſeſſionem retinere, & denuo eam adipiſci, ſunt origine contraria. 19. pag. 16
Poſſeſſio rei conuentæ non eſt fundamentum Iudicij Saluiani Interdicti. 72. 54
Poſſeſſio vniuerſitatis probatur ex actis factis a particularibus in re communi nomine Communitatis, & ea ſciente. 10. & 11. 60
Poſſeſſio probatur ex ficta confeſſione, quando articuli fuerunt habiti pro confeſſatis 12. 61
Poſſeſſio probatur ex confeſſione facta a parte in reſpondendo poſitionibus. 13. ibidem.
Poſſeſſio immemorabilis non probatur per inſtrumentum, vel per ſcripturam. 14. ibid.
Poſſeſſio probatur per clauſulam conſtituti. 15. ibid.
Poſſeſſio ſola probanda eſt in Iudicio Saluiano. 21. 62
Poſſeſſio defuncti continuatur in heredem ex ſtatuto. 117. 276
Poſſeſſio continuata in heredem dicitur vera, licet modus acquirendi ſit fictus. 118. ibid.
Poſſeſſio abſque aliquo actu corporeo, in

in multis caſibus transfertur. 121. ibidem.

Poſſeſſio abſque aliquo actu corporeo non transfertur, quando poſſeſſio eſſet ab alio occupata. 122. ibid.

Alias limitationes. 127. 177

Poſſidens, cui non datur Saluianum, debet manuteneri. 162. 183

Poſſeſſio eſt probanda in Saluiano, non dominium. 16. 195

Poſſeſſio rei hypothecatæ tantum eſt probanda, etiamſi ſit ſpecialis obligatio, quando agitur contra principalem debitorem, vel eius heredem. 18. 196

Poſſeſſor tertius poſitionibus reſpondere non tenetur in iudicio poſſeſſorio. 28. 68

Poſſeſſor ex Saluiano ſatiſfactus, negans reſtituere dicitur ſpoliare. 88. 293

Idem in herede poſſeſſoris dicti. 89. ibidem.

Etiam ſi poſſideat cum titulo, & bona fide. 90. ibid.

Et quid in habente cauſam a bonæ fidei auctore 91. 294

Poſſeſſor quilibet extraneus habet ius offerendi. 12. 239

Poſſeſſorium adipiſcendæ dicitur etiam recuperandæ ſeu reſtituendæ, licet non ita propriè. 51. 19

Quod procedit, quando contrarietas deduceretur ex diuerſa perſona. 52. pag. 19

Poſſeſſorium mixtum quale ſit in iudicio Saluiani. 88. 38

Poſſeſſorium merum dicitur, vbi probatio tituli requiritur ad iuſtificandam poſſeſſionem 97. 40

Poſſeſſorium iudicium ceſſat in caſibus, in quibus denegatur reſtitutio poſſeſſionis. 111. 42

Poſſeſſorij cauſa dicitur leuis, & modici præiudicij. 26. 49

Poſſeſſorij cauſa eſt magni præiudicij, & magnum eſt commodum poſſidere. 36. 37. 40. 50

Poſſeſſorij cauſa vnica ſententia terminatur, nec ab ea appellatur. 41. ibid.

Poſſeſſorium ſummarium dicitur, ſcilicet præparatorium ad iudicium poſſeſſorij plenarij. 44. 51

Poſſeſſorium plenarium, quod ſit. 56. pag. 51

Poſſeſſorium antiquum probatur per famam indicia, & coniecturas. 81. 56

Poſſeſſorium cum petitorio nihil habet commune. 16. 82

Concordantia diuerſarum opinionum. 17. ibid.

Poſſidens rem tanquam ſuam præſumitur Dominus. 26. 84

Poſſidens fundum, dicitur poſſidere ſeruitutem adhærentem. 79. ibid.

Poſterior creditor cum anteriori concurrit ad bona acquiſita. 176. 185

Poſteriores creditores quando præferantur anterioribus. 197. 188

Præiudicium magnum, vel modicum aliquando dicitur propter rei modicitatem, aliquando propter circumſtantias, & qualitatem negotij. 91. 56.

Prælatus in hypotheca, præfertur etiam in Saluiano. 201. 188

Et 7. & 8. 338

Si tamen incontinenti probetur. 9. ibidem.

Prælatio tacitæ hypothecæ contra fideiuſſores tam pro dote, quã pro donatione propter nuptias, quando detur. 55. pag. 218

Præparatorium iudicium dicitur, quando iudex aliquid decernit, ne partes ad arma deueniant, & eo caſu ſemiplena requiritur probatio. 48. 49. ibid.

Præparatorium iudicium dicitur, quando iudex per modum prouiſionis ſine præiudicio ambarum partium mandat aliquem poſſidere 50. 51

Præparatorium etiam iudicium dicitur, quando plures contendunt de adipi-

Petitorij ſuſpenſione ſtante, non admittuntur teſtes ad diſcolorandum titulum, nec ad petitorij probationem. 13. ibid.
Petitorij ſuſpenſione ſtante, quatenus teſtes examinati fuerint, non probant. 14. ibid.
Petitorij ſuſpenſione ſtante, & durante, ſententia ſi feratur, erit ipſo iure nulla. 15. ibid.
Petitorij ſuſpenſio calumnioſe petita non admittitur. 18. ibid.
Petitorij ſuſpenſio non datur poſt concluſum in cauſa. 19. 29
Niſi iudici aliter videretur. 20. ibid.
Petitorij ſuſpenſio non admittitur, quando conſtat de bono iure in petitorio. 21. ibid.
Petitorij ſuſpenſio ceſſat ſtatim incontinenti probata proprietate. 23. ibid.
Petitorij ſuſpenſio non fit, quando agitur de Caſtro difficilis recuperationis. 25. 30
Petitorij ſuſpenſio non obſtat tertio venienti ad cauſam. 28. 30
Petitorij ſuſpenſio obſtat tertio venienti ad cauſam, quando ius tertij eſſet ſeparatum a iure ſuſpendentis. 29. ibidem.
Petitorij ſuſpenſio obſtat tertio venienti ad cauſam, quando ius tertij æque principaliter reſpiceret vtilitatem principalis agentis ratione iuris connexi. 31. ibid.
Petitorij ſuſpenſio obſtat tertio, quando poſſeſſio prodeſt tertio ratione conuentionis, & tunc impenditur ſuſpēſio, ſi vero non prodeſt tertio, tunc non impeditur. 32. ibid.
Quando ius tertij eſſet in actis deductum, vel incontinenti deduci poſſit. 33. & 34. 31
Petitorij ſuſpenſio non eſt admittenda, quando ſine periculo ſcandali fieri non poſſet, quod intelligendum eſt de graui ſcandalo. 37. 31
Intelligendum eſt etiam de ſcandalo vero, & certo. 39. ibid.
Petitorij ſuſpenſio fieri non poteſt, quando notorie conſtaret, de non iure ſuſpendentis. 41. ibid.
Pignori incumbere melius eſt, quam in perſonam agere. 3. 80
Pignus tacite contrahitur in vrbanis ædificijs per illationem bonorum, ſiue dominus ſciuerit, ſiue non, ſecus in ruſticis. 22. 255
Porticus non venit appellatione domus. 7. 251
Poſſeſſionem retinere, & denuo eam adipiſci, ſunt origine contraria. 19. pag. 16
Poſſeſſio rei conuentæ non eſt fundamentum Iudicij Saluiani Interdicti. 72. 54
Poſſeſſio vniuerſitatis probatur ex actis factis a particularibus in re communi nomine Communitatis, & ea ſciente. 10. & 11. 60
Poſſeſſio probatur ex ficta confeſſione, quando articuli fuerunt habiti pro confeſſatis 12. 61
Poſſeſſio probatur ex confeſſione facta a parte in reſpondendo poſitionibus. 13. ibidem.
Poſſeſſio immemorabilis non probatur per inſtrumentum, vel per ſcripturam. 14. ibid.
Poſſeſſio probatur per clauſulam conſtituti. 15. ibid.
Poſſeſſio ſola probanda eſt in Iudicio Saluiano. 21. 62
Poſſeſſio defuncti continuatur in heredem ex ſtatuto. 117. 276
Poſſeſſio continuata in heredem dicitur vera, licet modus acquirendi ſit fictus. 118. ibid.
Poſſeſſio abſque aliquo actu corporeo, in

Digitized by Google

in multis caſibus transfertur. 121. ibidem.
Poſſeſſio abſque aliquo actu corporeo non transfertur, quando poſſeſſio eſſet ab alio occupata. 122. ibid.
Alias limitationes. 127. 177
Poſſidens, cui non datur Saluianum, debet manuteneri. 162. 183
Poſſeſſio eſt probanda in Saluiano, non dominium. 16. 195
Poſſeſſio rei hypothecatæ tantum eſt probanda, etiamſi ſit ſpecialis obligatio, quando agitur contra principalem debitorem, vel eius heredem. 18. 196
Poſſeſſor tertius poſitionibus reſpondere non tenetur in iudicio poſſeſſorio. 28. 68
Poſſeſſor ex Saluiano ſatisfactus, negans reſtituere dicitur ſpoliare. 88. 293
Idem in herede poſſeſſoris dicti. 89. ibidem.
Etiam ſi poſſideat cum titulo, & bona fide. 90. ibid.
Et quid in habente cauſam a bonę fidei auctore 91. 294
Poſſeſſor quilibet extraneus habet ius offerendi. 12. 239
Poſſeſſorium adipiſcendæ dicitur etiam recuperandæ ſeu reſtituendæ, licet non ita proprie. 51. 19
Quod procedit, quando contrarietas deduceretur ex diuerſa perſona. 52. pag. 19
Poſſeſſorium mixtum quale ſit in iudicio Saluiani. 88. 38
Poſſeſſorium merum dicitur, vbi probatio tituli requiritur ad iuſtificandam poſſeſſionem 97. 40
Poſſeſſorium iudicium ceſſat in caſibus, in quibus denegatur reſtitutio poſſeſſionis. 111. 42
Poſſeſſorij cauſa dicitur leuis, & modici præiudicij. 26. 49
Poſſeſſorij cauſa eſt magni præiudicij, & magnum eſt commodum poſſidere. 36. 37. 40. 50
Poſſeſſorij cauſa vnica ſententia terminatur, nec ab ea appellatur. 41. ibid.
Poſſeſſorium ſummarium dicitur, ſcilicet præparatorium ad iudicium poſſeſſorij plenarij. 44. 51
Poſſeſſorium plenarium, quod ſit. 56. pag. 51
Poſſeſſorium antiquum probatur per famam indicia, & coniecturas. 81. 56
Poſſeſſorium cum petitorio nihil habet commune. 16. 82
Concordantia diuerſarum opinionum. 17. ibid.
Poſſidens rem tanquam ſuam præſumitur Dominus. 26. 84
Poſſidens fundum, dicitur poſſidere ſeruitutem adhærentem. 79. ibid.
Poſterior creditor cum anteriori concurrit ad bona acquiſita. 176. 187
Poſteriores creditores quando præferantur anterioribus. 197. 188
Præiudicium magnum, vel modicum aliquando dicitur propter rei modicitatem, aliquando propter circumſtantias, & qualitatem negotij. 91. 56.
Prælatus in hypotheca, præfertur etiam in Saluiano. 201. 188
Et 7. & 8. 338
Si tamen incontinenti probetur. 9. ibidem.
Prælatio tacitæ hypothecæ contra fideiuſſores tam pro dote, quã pro donatione propter nuptias, quando detur. 55. pag. 218
Præparatorium iudicium dicitur, quando iudex aliquid decernit, ne partes ad arma deueniant, & eo caſu ſemiplena requiritur probatio. 48. 49. ibid.
Præparatorium iudicium dicitur, quando iudex per modum prouiſionis ſine præiudicio ambarum partium mandat aliquem poſſidere 50. 51
Præparatorium etiam iudicium dicitur, quando plures contendunt de adipi-

ſcenda poſſeſſione, & iudex vult ſe informare, quis ſit ſcriptus hæres; vel tertius vult contradicere de ſuo intereſſe ad effectum, vt admittatur ad iudicium.51. 52
Præſcriptionis exceptio in Saluiano iudicio, vide exceptio.
Præſcriptio decennalis non currit contra Eccleſiam.228. 136
Neque currit in minoribus, & Hoſpitalibus.229. ibid.
Præſcriptio decennalis non currit, niſi tempore quo licitum ſit actori agere contra debitorem.230. 136
Præſcriptio debet opponi eo modo, vt declaretur aduerſario ius non competere.88. 349
Præſcriptio incontinenti liquidanda in iudicio Saluiani Interdicti.87. ibid.
Quæ requirantur in præſcriptione. 88. ibidem.
Præſens vocatus, ſi taceat, habetur pro conſentiente.59. 261
Præſens, & tacens, ſi poteſt actum impedire, habetur pro conſentiente. 65. ibidem.
Præſens, & tacens fraudulenter, cenſetur conſentire.68. ibid.
Præſentia requiritur ad hoc, vt decennalis præſcriptio inducatur, & probanda eſt.226. 136
Præſentia præſumitur, quando partes ſunt eiuſdem ciuitatis, & domicilium habent in ea.227. 136
Præſentia, & tacitus conſenſus non eſt ſufficiens.59 375
Præſumptio iuris plenè probat.82. 77
Præſumendum non eſt, Principem velle partem priuare ſua appellatione. 44. pag. 331
Præſumendum non eſt quemquam velle iactare ſuum.65. 345
Præſumendum non eſt, quemquam recedere ab obligatione Camerali, & chirographaria acceptare.66. 346
Pretium ſuccedit loco rei ſingularis, quando petitur res ſingularis de corpore vniuerſali.102. & 103. 174
Pretium fructuum, qui ſunt conſumpti, venit reſtituendum.89. 214
Amplia in fructibus a teſtatore exactis non dum maturis.90. ibid.
Amplia in animalibus in hæreditate relictis in mercibus.91. ibid.
Primus dicitur in ordine ſcripturæ: 164.
Prior, & potior qui dicatur in hypotheca.258. 182
Primus venditor, quando poſſit rem venditam per oblationē redimere. 101.174
Principium omne bonum eſt, ſi originem a Deo habeat.1. 2
Priuilegium a Principe conceſſum ab eodem declarari debet.20. 3
Priuilegium reale trāſit in ceſſionarium. 42. 284
Probatio ſemiplena requiritur, quando ſimpliciter tractatur ad rem exhibendam.15. 9
Probatio plena requiritur, quando agitur de plena poſſeſſione, ſicut in alijs iudicijs poſſeſſorijs.17. 10
Probatio plena requiritur in quocunque iudicio, licet ſummarie examinari debeat.18. ibid.
Probatio plena eſt facienda in iuditio l. l.fi.C.de edic.Diu.Adr.tollen. 10. 9
Probationes leuiores ſufficiunt in probando vltimum extremum in iudicio Salu.3. 59
Probatio plena requiritur in iudicio adipiſcendæ.6. 46
Probatio plena requiritur in iudicio quorum bonorum.7. ibid.
Probatio plena requiritur, vbi lex conditionaliter probationem iubet, etiamſi materia vere & præſumptiue probari poſſit.13. 47
Probatio plena requiritur in iudicio l.fi. C.de edic.diu.adr.toll.16. ibid.
Probatio plena requiritur, quãdo de plena poſ-

na poſſeſſione eſt docendum. 21. ibid.
Probatio plena requiritur, quando de plena poſſeſſione eſt docendum. 21. ibid.
Probatio plena requiritur in iudicijs poſſeſſorijs, & ita ſeruatur de ſtylo Rotæ. 22. ibid.
Contraria opinio a Rota reprobatur. 23. ibid.
Probationem ſemiplenam ſufficere in poſſeſſorio aſſerentes 25. & 90. 49. & 56.
Probatio plena, & exacta non requiritur in Saluiano Interdicto, ſed leuis, & ſummaria. 34. 50
Probatio ſemiplena requiritur in poſſeſſione Carboniana. 46. 51
Probatio ſemiplena requiritur, quando duo poſſidere prætendant, & volunt venire ad arma. 47. ibid.
Probatio ſemiplena requiritur, quando tertius vult contradicere, vt admittatur ad iuditium; ſecus eſt, ſi vnus ex principalibus vult docere de ſuo intereſſe. 52. 52
Probatio ſemiplena requiritur in actione ad exhibendum. 54. ibid.
Probatio ſemiplena requiritur in quolibet iudicio præparatorio. 55. ibid.
Probatio ſemiplena vbi ſat eſt, intelligendum eſt de ea, contra quam in contrarium non adſit aliqua exceptio, vel præſumptio. 58. 53
Probatio ſemiplena, vbi per vnicum teſtem inducitur intelligendum eſt, quod ille teſtis ſit omni exceptione maior. 59. & 60. ibid.
Probatio plena in poſſeſſorijs ordinarijs, & plenarijs requiritur. 62. ibid.
Probatio plena in Saluiano ad effectum iuſtificandi poſſeſſionem non requiritur in eo. 68. ibid.
Probationes leuiores in Saluiano iudicio in ſecundo extremo, ſcilicet poſſeſſionis rei hypothecatæ, ex parte rei requiruntur. 78. 55
Probatio ſemiplena ſufficit in poſſeſſorijs antiquis. 79. ibid.
Probatio ſemiplena ſufficit in caſu difficilis probationis. 82. 56
Probatio ſemiplena requiritur in ſecundo extremo iudicij Saluiani Interdicti. 84. ibidem.
Probatio ſemiplena requiritur in poſſeſſorijs modici præiudicij, quod arbitrio Iudicis relinquitur. 92. 57
Probandum illud eſt; quod ad ſe ſpectare prætenditur. 94. 57
Probatio per teſtes principaliter dicitur ſecundum Viu. 1. 65
Probatio maior dicitur, quæ ex confeſſione partis ſumitur. 2. ibid.
Probatio in Saluiano fieri poteſt per teſtes, per confeſſionem partis, ac per ſcripturam & per inſtrumentum. 5. ibid.
Probatio per inſtrumentum firmior dicitur. 6. ibid.
Probatio primi extremi in Saluiano iudicio per inſtrumentum firmior dicitur. 15. 66
Probatio ſubitanea tollit ſuſpitionem calumniæ. 99. 113
Probatio, quæ ex eiſdem actis deducitur, dicitur notoria, & eſt admittenda. 148. pag. 122.
Probare incontinenti quando quis dicatur. 103. 104. 105. 106. 107. 113. 114. & 143. 144. 121
Etiamſi adeſſet ſtatutum reijciens omnes exceptiones. 149. ibid.
Probatio, ſi in termino fuerit facta, tunc non retardatur executio. 200. 130
Probatio ad impetrandam reſtitutionem, ſcilicet ne repellatur ad impetrandum, ſemiplena, vel præſumptiua ſufficit. 49. pag. 320.
Probatio plena requiritur ad docendum de læſione in iudicio reſtitutionis in integrum. 50. ibid.
Probatio plena requiritur in probando primo extremo. 2. 45

Probare incontinenti quando quis dicatur. 103.104.105.106.107. 113.114
*Item.*143.144. 121
*Probatio incontinenti quomodo dicatur.*75. pag.347.
Productio rei notoriæ non eſt facienda. 47. 304
*Promittens cum iuramento ſoluere, videtur ſe obligare, non compenſare, ſi creditum erat contractum ante, ſecus ſi poſt.*249. 140
Limitatur tripliciter. 251. 252. 253. *ibid.*
*Promittens certum pignus, non liberatur aliud pignus dando.*16. 339
Idem in fideiuſſore promiſſo, ſi vellet dare pignus 17. *ibid.*
*Proprietas verborum eſt attendenda in legibus.*9.147.16.& 17.148.
*Prouiſio hominis facit ceſſare prouiſionem legis.*70. 220
Pupillo competit Saluianum pro re per tutorem eius nomine empta. 223. pag. 244
Et procedit cum priuilegio anterioritatis. 224. *ibid.*
*Electio Pupilli eſt, an velit rem emptam, ſiue pecuniam.*225. *ibid.*
Pupilli electio, non procedit in re empta a non tutore, ſed pupilli nomine. 226. *ibidem.*

Q

QVarantigiã per ſeu obligationem Cameralem renunciatur excuſſioni. 16. 101
*Quæſtio iuris non dicitur requirere altiorem indaginem, & propterea eſt admittenda in iudicio Saluiani.*67. 108
*Contrarium, etiam ſi eſſet quæſtio iuris dubij, & perplexi, ſecundum Bald. & ſequaces.*68. 169
Quæſtio iuris dubij, quia non eſt certa & indubitata, dicitur requirere altiorem indaginem 69. *ibid.*
*Quæſtio iuris dubij in ſummarijs non eſt admittenda.*70. *ibid.*
*Quæſtio iuris æquiparatur quæſtioni facti.*74. *ibid.*

R

RAtio eſt mens legis. 62. 89
*Ratio eadem vbi eſt, ibi idem ius ſerçandum eſt.*53. 106
*Ratificata a minore quando dicantur geſta effecto maiori.*12. 315
Ratificatio non extenditur ad ignorata. 16. 315
*Ratificatio non retrahitur, vbi adeſt inabilitas perſonæ.*21. 316
*Ratificatio extenditur ad ignorata, quando de dolo tempore ratificationis notitiam habuit.*17. *ibid.*
Ratificari non poteſt actus ab initio nullus, vel incongrue factus. 18. & 19. pag. 316
*Ratificatio non retrotrahitur, vbi reperitur iuris impedimentum.*20. *ibid.*
Ratificatio non retrotrahitur ad actum ab initio nullum, vt valeat, prout ex tunc; ſecus vt valeat, prout ex nunc; ſcilicet a tempore ratificationis. 22. & 23. *ibid.*
Recognitio ſcripturæ recte facta dicitur, ſi teſtes deponunt habere notam manum, & ideo eam recognoſcunt, idque de ſtylo Rotæ, ac ſtatuti Romani diſpoſitione. 37. pag. 70
*Recognitio recte facta dicitur, ſi vnus teſtis deponat de veritate apochæ, & alij deponant vidiſſe, & interfuiſſe illius confectioni.*43. 71
Recognitio ſcripturæ, vide Scriptura priuata.
Recognitio recte facta dicitur, etſi non probetur, teſtes eſſe probatæ, & integræ

græ opinionis, quia præſumitur de iure. 44. *ibid.*

Rector beneficij penſione grauati, viuens tenetur ad penſionem de perceptis, licet non ſit amplius Rector. 195. 240

Remedium recuperandæ poſſeſſionis nunquam datur, quando competit remedium adipiſcendæ. 20.27. 16.& 17

Remedium recuperandæ, & adipiſcendæ ſunt origine contraria, nec poſſunt cumulari. 25. 16
& 44. 19

Remedium adipiſcendæ non datur, quando quis aliter poſſidet, & declaratur. 26. pag. 16.

Remedium recuperandæ, ſeu adipiſcendæ intentatum dicitur, quod quis proſecutus eſt, & tunc in alio obtinere non poteſt. 59. 20

Remiſſoria in Saluiano non eſt concedenda 79. 110

Remiſſoria pro exceptionibus dilatorijs, ac pro alijs præambulis incidentibus, vel emergentibus non datur in Saluiano. 80. pagina 110.

Remiſſoria pro exceptionibus peremptorijs datur veluti contra teſtes. 81. *ibid.*

Remiſſoria ſine retardatione in Saluiano datur. 82. *ibid.*

Remiſſoria non conceditur, etiam ſine retardatione, quando calumnioſe eſt petita. 83. 111

Remiſſoria calumnioſe petita dicitur, quando cauſa eſſet in fine, & tunc peteretur. 84. *ibid.*

Remiſſoria etiam calumnioſe petita dicitur, ſi quis plures examinauit teſtes, & elapſo termino diceret ſe aliquos omiſiſſe. 85. *ibid.*

Calumnioſe etiam petita dicitur, quando peteretur admitti ad id probandum, quod probatum nihil releuaret. 86. *ibid.*

Remiſſoria in Saluiano non conceditur intruſo. 88. *ibid.*

Remiſſoria non conceditur in Saluiano, niſi probationes reſpiciant poſſeſſorium tantum. 89. *ibid.*

Remiſſoria non conceditur, ſi ſemel quis eam obtinuit, & diſtulit eam expedire, vel teſtes examinare non curauit. 90. pag. 112.

Limitatur, quando probaretur de vero, & iuſto impedimento. 91. *ibid.*

Remiſſoria denegatur ex cauſa, veluti ex inſtrumento. 92. *ibid.*

Limitatur, quando probatio partim per ſcripturas, & partim per teſtes eſſet facienda. 93. *ibid.*

Remiſſoria non conceditur, quando quis vellet ea vti, pro extrahendo tantum ſcripturam, ſecus ſi pro recognitione ſigillorum 94. *ibid.*

Remiſſoria qualiter ſit petenda, & an ſumus præcedere debeat, & de deputatione iudicis, notarij, portitoris, & de conficiendo rotulo. 95. *ibid.*

Renunciatio ad futura non extenditur. 254. pag. 140.

Renunciatio quælibet intelligitur, rebus ſic ſtantibus. 255. *ibid.*

Repetitio cui competit, eidem datur retentio. 184. 127

Rei vendicatio propriè dicitur dominium, hoc eſt, rem actione dominij vendicare. 96. pag. 57

Res legata vide hypotheca.

Res empta nomine filij non dicitur de hereditate, nec competit Saluianum. 108. pag. 174.

Res empta nomine hereditatis dicitur hereditaria, & competit Saluianum. 109. pag. 174.

Res empta nomine proprio de pecunijs alterius eſt illi hypothecata. 110. 175

Res ſpecialiter obligata præſumitur ſufficiens, niſi contrarium probetur. 35. pag. 200

Etiam in cauſa repetitionis dotis. not. 36. *ibid.*
Etiam ſi primus creditor babeat primo loco ſpecialem, & ſecundo loco generalem, ſiue è conuerſo. 37. *ibid.*
Etiam in obligatione Camerali. 38. *ibid.*
Res famuli in domum conductoris illatæ, non ſunt domino pro penſione hypothecatæ. 118. 272
Res iudicata non dicitur, niſi quando adſunt tres conformes, a quibus non liceat appellare. 45. 332
Reſolutio facta à creditoribus non valet, niſi omnes conueniant, & ſint citati. 151. *pag.* 181.
Hoc autem procedit, quando ſunt plures creditores ex pluribus creditis ſeparatis. 153. *ibid.*
Reſtitutio in integrum non videtur admittenda in poſſeſſorio. 1. 313
Contrarium eſt verius. 2. *ibid.*
Reſtitutio in iudicio Saluiani Interdicti eſt concedenda. 4. 314
Etiam ante ſententiam, veluti ſi aduerſus probationem omiſſam peteretur. 5. *ibid.*
Reſtitutio minori conceditur, quando in totum omiſiſſet facere probationes: ſecus ſi feciſſet, & facta publicatione, vellet iterum examinare. 6. *ibid.*
Reſtitutio in integrum conceditur minori, quando ſui facilitate, vel negligentia a ſua poſſeſſione receſſiſſet. 7. *ibid.*
Reſtitutio in integrum conceditur Eccleſiæ. 8. *ibid.*
Reſtitutio conceditur minori, quando caliditate aduerſarij eſt læſus. 10. 315
Intellige in dolo vero 11. *ibid.*
Reſtitutio non datur ſecuta ratificatione, facto vel verbo, vel curſu temporis. 13. *ibid.*
Reſtitutio conceditur ex capite ignorantiæ. 24. 316
Reſtitutio conceditur ex capite ignorantiæ. aduerſus præſcriptionem ſtatutariam. 25. 317
Amplia in præſcriptione quadraginta annorum. 26. *ibid.*
Siue minor ſit actor, ſiue reus. not. 27. *ibidem.*
Reſtitutione conceſſa cum clauſula, parito iudicato, operatur, vt petens debeat poſſeſſionem dimittere, fructus ſoluere, & expenſas reficere. 39. 331
Reſtitutio etiam datur ex capite iniuſtitiæ licet non ſit notoria. 39. 318
Reſtitutio in Saluiano non datur, niſi minori, & Eccleſiæ. 40. 319
Reſtitutio conceditur minori, probata minori ætate. 41. *ibid.*
Reſtitutio datur piæ cauſæ, ſicut Eccleſiæ. 46. 320
Reſtitutio non datur ex minima, vel modica læſione, ſed magna requiritur. 52. 321.
Reſtitutio in integrum non datur minori, quando per ſtatutum in omnibus, & per omnia pro maiori habetur. 55. *ibid.*
Contrarium per Odd. ſed hæc opinio rejcitur, & prima eſt, verior præuia diſtinctione quadam. 56. *ibid.*
Reſtitutio non datur minori, quando petit reſtitui ad poſſeſſionem vitioſam. 61. *pag.* 322.
Reſtitutio non datur minori, quando iudex per modum prouiſionis, ne ad arma deueniatur, aliquid mandat. 62. *pag.* 323.
Reſtitutio non datur minori, quando peteret reſtitui ad appellandum, in eo caſu, in quo non poſſet appellare. 63. *ibid.*
Reſtitutio non datur minori, in quo nihil fuit geſtum, ſed ipſe ſucceſſit maiori, cum quo erat contractum. 64. *ibid.*
Reſtitutio non datur minori, vel Eccleſiæ, quando allegat titulum inualidum. 65. *ibid.*

Reſti-

Digitized by Google

Reſtitutio in integrum non retardat executionem, quando reſtitutio eſt petita poſt poſtulatam executionem. 1. 325
Reſtitutio non retardat executionem; etiam ſi per viam exceptionis, vel replicationis petatur, quando altiorem requirit indaginem, & probationes plenæ eſſent facienda. 2. ibid.
Retardat, quando incontinenti probari poteſt. 3. 326
Etiam in materia Aegidiana non retardat executionem. 4. ibid.
Etiam ſi petatur contra æque priuilegiatum. 5. ibid.
Reſtitutio non impedit executionem, etiam ſi commiſſio ſit ſignata cum clauſula, ſi quid exequendum. 6. ibid.
Reſtitutio non impedit executionem, quando calumnioſe eſt petita. 14. pag. 327
Reſtitutio non impedit executionem, quando eſſet præuentum in petenda executione 15. ibid.
Reſtitutio non impedit executionem, quando immiſſio eſſet irreuocabilis, vel irreparabilis, vel daretur potentiori, vel tractaretur de immittendo in Caſtrum inexpugnabile. 16. ibid.
Neque impedit, etiam ſi petens vellet dare cautionem de reſtituendo. 17. pag. 328
Reſtitutio non impedit executionem, quando Iudex ad quem, inhibuit, quia tunc prius eſt reuocanda inhibitio. 18. ibid.
Stylus Rotæ ita ſeruat. 19. ibid.
Reſtitutio non impedit executionem, etiam ſi non fuerit cognitum, an inhibitio ſit iuſta, vel non. 20. ibid.
Reſtitutio a tertio petita non impedit executionem, quoad primos litigantes. 24. 329
Reſtitutio a tertio petita impedit executionem, quando incontinenti deceretur de iure tertij. 25. ibid.
Reſtitutio a tertio petita non impedit executionem, quoad primos litigantes, etiam ſi adeſſet res iudicata. 26. ibid.
Reſtitutio in integrum impedit executionem, quando a Papa eſt commiſſa. 29. ibid.
Etiam ſi commiſſa eſſet per Legatum Pontificis 30. 330
Etiam ſi commiſſa eſſet cum clauſula, ſine retardatione. 31. ibid.
Reſtitutio concesſa cum clauſula, parito iudicato, operatur, vt petens debeat poſſeſſionem dimittere, fructus ſoluere, ac expenſas reficere. 39. 331
Reſtitutio impedit executionem, quando adeſt, vna tantum ſententia per Contradictarum audientiam obtenta, & eo caſu datur riſtitutio cum clauſula, refectis expenſis. 46. 332
Reſtitutio, quando eſt petita a paupere, etiam quod adſit res iudicata, conceditur dimiſſa poſſeſſione, & reſeruatis fructibus, & expenſis in fine litis, conſtito de paupertate. 47. ibid.
Reſtitutio in profanis ex cauſa expreſſa conceditur, prout de iure. 50. ibid.
Retentio datur, cui competit repetitio. 184. pag. 127
Retentio opponi poteſt etiam in executione ſententiæ. 185. ibid.
Retentionem opponens non dicitur impugnare ſententiam. 186. ibid.
Ampliatur pluribus modis 187. ibid.
Retentio non datur, quando res meliorata cum vitio ad meliorantem peruenit. 192. pag. 129
Neque datur, etiam ſi tractetur de retinenda re ſibi debita. 192. ibid.
Retentio non datur, quando res meliorata cum vitio ad meliorantem peruenit, ſi res ad eum peruenit, non ex illa cauſa, nec pro illo debito, pro quo vult illa retinere

nere, ſecus ſi peruenit ex illa cauſa. 193. *ibid.*

Retentio non datur, quando melioramenta eſſent penitus illiquida, quia tunc non datur retentio, ſecus ſi de illis conſtaret in genere. 195. & 196. *ibid.*

Retentio ad hoc, vt habeat locum, duo copulatiue requiruntur; vnum, quod probentur melioramenta; alterum, quod ſint liquida. 197. & 198. 130

Retentio non datur, quando melioramenta ſunt illiquida, præſtita cautione de reficiendo. 103. & 207. 131

Retentio impeditur per ſolam oblationem fideiuſſoris de ſoluendo facta liquidatione. 204. *ibid.*

Rigor ſcriptus in ſpecie eſt attendendus. 60. *pag.* 107

Rota non declarauit caſum, an penſio debeatur ex fructibus non perceptis. 202. *pag.* 241

Rota ſtylus eſt, vt prius reuocetur inhibitio, antequam deueniatur ad executionem in cauſa reſtitutionis in integrum. 18. 328

S

SAluius Iulianus Seuerus, quis, ex quo loco, & qualis. 3. & 4. 2

Saluius Iulianus primus inordinatum ius ciuile in conſonantiam, & breuitatem redegit. 4. 2

Compilator fuit perpetuorum edictorum Relpublicæ Romanæ. 5. *ibid.*

Ordinator Prætoriani edicti. 5. *ibid.*

Floruit anno D.N. Ieſu Chriſti 134. *ſub Adriano Imperatore.* 7. 2

Edicta Adriani recollegit in vnum. 9. *pag.* 2

Saluij Iuliani memorabile dictum. 9. *ibid.*

Saluius Iulianus digeſta compilauit. 21. *pag.* 4

Saluianum Interdictum denominatum eſt a Saluio Iuliano Seuero, dum prætoria fungeretur dignitate. 12. 3

Saluianum Interdictum ab Ethymologia vocabuli iure denominari poteſt. 27. *pag.* 4

Saluianum Interdictum, quid ſit. 5. *pag.* 5

Saluianum Interdictum duplex eſt, vtile, & directum. 6. 5

Saluianum directum datur locatori pro rebus coloni. 9. 6

Saluianum Interdictum, vtile datur pro rebus inquilini. 10. 6

Saluianum Interdictum cur dicatur vtile. 11. *ibid.*

Saluianum Interdictum eſt perſonale in rem ſcriptum, quia datur ratione hypothecæ. 17. 7

Saluianum Interdictum vtile datur propter annexionem, quam habet ad perſonalem. 20. 7

Saluianum Interdictum vtile magis participat de reali, quam de perſonali. 21. *ibid.*

Saluianum vtile datur contra quemlibet ſingularem ſucceſſorem, ſeu tertium poſſeſſorem. 22. *ibid.*

Saluianum Interdictum datur non ſolum heredi, ſed heredi heredis. 23. *ibid.*

Saluianum Interdictum dicitur mere poſſeſſorium. 24. *ibid.*

In Saluiano Interdicto agitur ſummarie. 1. *pag.* 8

In Saluiano Interdicto plene quis probare tenetur de ſuo credito. 2. *ibid.*

Saluianum intentatum dicitur, quando in libello eſt poſita clauſula, ius iuſtitiam miniſtrari, etiam ſi in eo non ſit facta mentio de Saluiano. 6. 14

Saluianum intentatum dicitur virtute dicta clauſula, quando aliquid in libello fuit narratum, ex quo Saluianum competere poſſet, alias non. 8. 14

Saluianum intentatum dicitur, etiam ſi libellus

bellus contraria contineret, virtute clauſula, iuſtitiam miniſtrari. 9. 14
Saluianum Interdictum cenſetur intentatum, ſi in libello fuerit poſita clauſula, deducens, &c. 66. 21
Saluianum, & hypothecaria cumulari poſſunt, ſicuti poteſt petitorium cum poſſeſſorio cumulari. 75. & 76. 22
In Saluiano iudicio intentionem ſuam quis declarare dicitur, ſi vnum remedium proſequatur. 60 20
Saluianum ceſſat ſublata hypotheca. 105. pag. 41
In Saluiano extremum primum, ſcilicet creditum cum hypotheca ante omnia probandum eſt. 1. 45
Probatio plena requiritur in probando primo extremo, ſcilicet credito. 2. ibid.
In Saluiano probatio plena requiritur, ſcilicet in iudicio adipiſcendæ. 6. 46
Saluianum intentans probare debet ſe eſſe creditorem. 27. 49
In Saluiano principaliter agitur de poſſeſſione. 28 & 31. 50
Saluianum eſt remedium adipiſcendæ poſſeſſionis, & eſt momentaneæ poſſeſſionis. 29. & 30. ibid.
In Saluiano probatio plena, & exacta non requiritur, ſed leuis, & ſummaria. 34. ibid.
Saluianum Interdictum ſolam poſſeſſionem continens neceſſario ſequitur, vt principaliter deducatur poſſeſſio, & incidenter per modum cauſæ, ad effectum iuſtificandi poſſeſſionem, creditum. 67. pag. 54
Saluiani iudicij fundamentum principale eſt creditum, & hypotheca. 69. 54
Saluiani iudicij creditum eſt neceſſarium antecedens. 70. ibid.
Saluianum ceſſat ceſſante hypotheca. 74. pag. 55
In Saluiano iudicio extremum vltimum probandum eſt, ſcilicet debitorem poſſediſſe rem hypothecatam tempore obligationis, vel poſtea. 1. 58. & 59
Saluianũ iudicium habet locum, ſi probetur bona eſſe obligata cum obligatione valida. 16. 61
Saluiano non eſt locus ſine hypotheca. 18. ibid.
Saluiani iudicium præſupponit quaſi pignus, vel hypothecam in ſola poſſeſſione pignorantis. 20. 61. 62
In iudicio Saluiani non eſt neceſſe probare rem obligatam fuiſſe in bonis debitoris, ſed ipſum poſſediſſe. 19. 61
Saluianum datur etiam contra tertium. 14. 66
Probatio in Saluiano fieri poteſt per teſtes, per confeſſionem partis, per ſcripturam, ac per inſtrumentum. 5. pag. 65
Probatio per inſtrumentum in Saluiano firmior eſt. 6. ibid.
Saluianum intentans tenetur probare debitorem fuiſſe in poſſeſſione rei hypothecatæ tempore obligationis, vel poſtea. 13. pag. 82
Saluianum directum datur locatori pro rebus coloni in prædium illatis, vtile vero datur pro rebus inquilini. 56. pag. 89
Saluianum Interdictum ad rerum vniuerſalium, & ſingularium poſſeſſionem datur. 66. 90
Saluianum eſt iudicium poſſeſſorium. 29. pag. 103
Et not. 35. 104
Saluianum non datur ad rem emptam nomine filij, nec dicitur de hæreditate. 108. pag. 174
Saluianũ competit pro re empta nomine hæreditatis, & dicitur hæreditaria. 109. 174
In Saluiano, vt quis obtineat, non eſt neceſſe, vt præcedat ſententia, hoc remedium ſibi competere. 40. 104

Sal-

Digitized by Google

Saluianum Interdictum duplex, directum, & vtile. 1. 145
Saluianum directum datur pro rebus coloni, vtile pro rebus inquilini. 2. ibid.
Saluianum datur pro rebus coloni contra tertium. 3. ibid.
Saluianum vtile competit cuilibet hypothecario, de magis communi. 4. ibid.
Saluianum vtile datur contra quemlibet ſingularem ſucceſſorem. 5. & 145
L. 1. ff. de Saluiano non verificatur in colono, ſed comprehendit extraneos. 6. pag. 146
Saluianum ratione hypothecæ eſt in rem ſcripta actio, quæ accedit perſonali. 30. pag. 150
Saluianum datur contra quemlibet extraneum ſucceſſorem. 32. 151
Saluianum datur contra quemlibet extraneum ſucceſſorem, ſi poſſeſſio hypothecaria eſſet amiſſa per mortem debitoris, qui tempore obligationis ciuiliter poſſidebat. 33. ibid.
Saluianum poteſt intentari a quocunque creditore. 34. ibid.
Saluianum vigore generalis obligationis cum hypotheca conceditur. 4. 157
Saluianum an detur contra bona emphyteotica. 6. & 8. 157. & 158
Saluianum non habet locum ceſſante hypotheca. 20. 22. & 60. 160
Saluianum Interdictum datur pro melioramentis in re emphyteotica factis, ac pro eis datur retentio. 27. 161
Saluianum experiri poteſt in omnibus caſibus, in quibus cadit hypotheca in bonis fœudalibus. 45. ibid.
Saluianum datur ſuper bonis fideicommiſſo ſubiectis, ſi debitor principalis viuit, & bona poſſidet. 45. 163
Saluianum non datur ſuper bonis fideicommiſſo ſubiectis, poſt mortem debitoris, & in bonis ad fideicommiſſum reuerſis. 47. 164
Saluianum datur contra bona præſcripta ab herede, quando poſſeſſio fuit capta viuente defuncto a debitore. 53. ibid.
Saluianum an detur contra bona venalia. 55. ibid.
Saluianum datur contra venalia, maxime ſi non adſunt alia bona. 57. pag. 166
Datur etiam in grege. 58. ibid.
Datur etiam in grano. 59. ibid.
Saluianum non datur in mercibus venditis ante motum iudicium. 60. 166
Saluianum datur in mercibus, cum totum corpus mercium venditur. 61. ibid.
Saluianum datur contra nomina debitorum. 66. 168
Etiam in futuris. 67. ibid.
Limita in obligatione reſtricta ad certum locum. 68. ibid.
Et quando adeſt verbum, mobilium, vel immobilium. 69. ibid.
Saluianum datur in iuribus incorporalibus, veluti cenſu, & ſimilibus, quia rei adhærent. 74. 169
Saluianum datur in incorporalibus iuribus, ſi requiſita Saluiani conueniunt. 82. 170
Saluianum datur contra pecunias ratione hypothecæ 90. 172
Saluianum datur contra pecunias. 94. ibid.
Saluianum non datur contra pecunias, ſi pecunia eſſet conſumpta. 96. ibid.
Saluianum datur in re empta ex pecunijs teſtatoris. 107. 174
Saluianum non datur contra bona hypothecata per defunctum, & hereditate non adhuc poſſeſſa. 113. 175
Saluianum duo requirit, creditum cum hypotheca, & poſſeſſionem aduerſarij. 114. ibid.

Saluia-

Saluianum datur contra bona non adhuc poſſeſſa ab herede, ſi ſtatuto cenſeatur continuari poſſeſſionem defuncti.116. 176
Saluianum datur ſuper eadem re alienata vigore obligationis generalis. 128. *pag.* 177
Saluianum datur contra bona empta, vel locata.129.*&* 130. 178
Saluianum datur creditori contra bona vendita licet non tradita.131. 178
Saluianum datur contra bona aliena bona fide poſſeſſa.132. *ibid.*
Dummodo quis habeat bonam fidem cum titulo, ita vt competat Publiciana.133. *ibid.*
Saluianum datur contra emptores bonorum per ſubbaſtationem factam a maiori parte creditorũ ſi minor pars non fuerit citata.134. *ibid.*
Si tamen pars non citata, non conſenſerit.135. *ibid.*
Saluianum non datur poſſidenti.160.183
Saluianum præſupponit reum poſſidere. 161. *ibid.*
Saluianum intentare non poteſt poſterior contra anteriorem creditorem. 166. *ibid.*
Saluianum, quando poſſit intentari contra debitorem generis, ſpeciei, vel quantitatis.202.*&* 203. 189
Saluianum datur contra fideiuſſores vtili actione proueniente ex contractu. 209. 190
Saluianum datur pro legato. 216. *pag.* 291
Saluianum non requirit, quod res fuerit in bonis, ſicut ſpecialis hypotheca.9. 194
Saluianum vigore expreſſæ ſpecialis hypotheca, non datur, niſi probetur rem obligatam tempore obligationis fuiſſe in bonis.10. *ibid.*
Saluianum non datur ſine hypotheca. 12. *ibid.*
Saluianum præſupponit pignus, vel quaſi hypothecam.15. 195
Saluianum datur cuilibet creditori hypothecario.20. 196
Saluianum datur cuilibet creditori hypothecario, etiam contra tertium vigore ſpecialis hypothecæ.21, 196
Saluianum non datur ſtante ſpeciali obligatione contra alia bona, etiam in cauſa dotis.32. 199
Saluianum datur in tacita hypotheca. 22. 212
Saluianum competit mulieri pro recuperatione dotis.24. 213
Saluianum datur pro donatione propter nuptias.48. 216
Saluianum non datur, vbi ceſſat hypotheca.54. 217
Saluianum datur mulieri pro alimentis. 56. 218
Saluianum pro alimentis an detur, ſi mulier nupſerit ſine dote, vel promiſſa,& non ſoluta.57. *ibid.*
Saluianum datur pro legato, & fideicommiſſo.58. *ibid.*
Sed poſt aditam hereditatem. 59. 219.
Saluianum pro legato datur ſolum, vt legatarius ſibi de ſuo credito ſatisfaciat. 78. 222
Saluianum pro re legata contra heredem tantum competit pro hereditaria portione.79. *ibid.*
Saluianum ſuper pecunia intentari poteſt.86. 223
Saluianum datur filio pro alimentis cõtra tertium poſſeſſorem, quando ſunt in teſtamento relicta.96. 225
Saluianum competit contra bona tutorum pro tutela adminiſtratione. 99. *ibid.*
Amplia etiam pro neglectis. 100. *pag.* 226
Saluianum competit etiam contra eum, qui pro tutore ſe geſſit.101. *ibid.*

Sal-

Saluianum competit contra tutorem nulliter datum, quia falſus tutor non eſt melioris conditionis, quam uerus. 102. ibid.
Saluianum datur contra actorem ad lites. 109. 227
Saluianum nō datur contra actorem ad lites datum a tutore, non autem datum a iudice. 110. ibid.
Saluianum datur contra patrem pro administratione bonorum filij, in quibus non habebat vſumfructum. 111. ibid.
Saluianum datur etiam contra adminiſtratorem bonorum ciuitatis. 114. pag. 228
Saluianum datur etiam contra adminiſtratorem Eccleſiæ, & contra Prælatum qui adminiſtrauit. 115. ibid.
Saluianum datur contra adminiſtratorem bonorum hoſpitalis, contra Hoſpitalarium, & Orphanotrophum. 116. ibid.
Saluianum an detur contra bona vſurarij, pro vſurarum reſtitutione. 117. ibid.
Contraria opinio magis communis eſſe oſtenditur. 118. ibid.
Saluianum datur contra bona furis, & pro ablatis datur tacita hypotheca etiā contra heredes. 119. 229
Saluianum datur contra bona accataſtata, & allibrata. 120. ibid.
Dummodo ſint in æſtimo poſita in perpetuum: ſecus ſi pro oneribus extraordinarijs. 121. ibid.
Saluianum datur contra bona, ex quibus decimæ debentur. 122. ibid.
Saluianum pro canone conſignando datur in emphyteoticis, ſed contrarium tenet. Bartolus cum alijs ibi. 124. pag. 230
Saluianum, ita datur pro expreſſa, ſicuti pro tacita hypotheca. 127. ibid.
Saluianum datur pro annua præſtatione. 176. 237
Saluianum datur pro legato relicto ſuper tali fundo, vel ſi fuerit relicta annua præſtatio pro alimentis. 179. pag. 238
Saluianum datur in relicto, quod tot extrahantur ex tali re. 181. ibid.
Saluianum datur in qualibet penſione, ſiue contractu, ſiue aliter conſtituta. 182. ibid.
Saluianum datur in quacunque penſione in perpetuum conſtituta. 183. ibid.
Saluianum datur contra fructus, & bona beneficij, ſuper quibus eſt penſio. 184. ibid.
Saluianum datur, ſiue penſio ſit pro alimentis, ſiue non. 185. 239
Saluianum datur pro tributo, & datur pro eo hypotheca. 207. 242
Saluianum datur fiſco contra bona illorum, qui contraxerunt cum eo. 209. ibid.
Saluianum non datur fiſco contra bona minoris, qui contraxerit cum eo. 210. ibid.
Saluianum datur pro melioramentis. 215. 243
Saluianum datur etiam in melioramentis factis non ſolum in Vrbanis, ſed etiam in ruſticis. 216. ibid.
Saluianum datur in expenſis factis pro cuſtodia Caſtri. 218. 244
Saluianum datur pupillo pro re per tutorem eius nomine empta. 223. ibid.
Et procedit cum priuilegio anterioritatis. 224. ibid.
Et electio eſt pupilli, an velit rem emptam, ſiue pecuniam. 225. 245
Saluianum non datur pupillo, nec ei competit electio in re empta a non

tutore,

tutore, ſed pupilli nomine. 226. ibid.

Saluianum datur Eccleſiæ, ut pupillo in ſupradictis caſibus. 229. 245

Amplia in muliere. 230. ibid.

Amplia in pecunia militis. 231. 246

Amplia in militia empta ex pecunia mutuata. 232.

Amplia in ſalarijs famulorum, quæ ſicut expenſæ factæ, in primis deducenda ſunt. 233. ibid.

Saluianum datur contra ſubſcribentem in ſcriptura, in qua ſe obligauit. 238. 247

Saluianum datur pro obligatione bonorum, quæ ſtare debeant pro cautione, vel ſecurum facere. 241. ibid.

Saluianum datur contra bona obligati ſub certa pœna. 243. ibid.

Saluianum datur vigore tacitæ hypothecæ ex facto hominis. 10. 252

Saluianum an detur contra bona minoris inuecta, & illata. 119. & 120. & 121. 272. 273

Saluianum datur pro damnis, & intereſſe. 62. 288

Saluianum datur ad auocandam poſſeſſionem, & retinendam, donec fuerit de credito ſatiſfactus. 75. 290

Saluianum ab Aegidiana differt. 18. pag. 299

Saluianum habet locum, vbicunque ius ciuile ſeruatur. 23. 300

Saluianum intentatur contra perſonas Eccleſiaſticas. 27. 301

Saluiani iudicium eſt adipiſcendæ poſſeſſionis, & mere poſſeſſorium. 3. pag. 314

Saluianum ceſſat, ſi incontinenti doceatur de anteriori hypotheca. 6. 338

Saluianum ceſſat per oblationem debiti. 11. 339

Saluianum ceſſat per ſententiam fauorabilem rei. 35. 342

Saluianum ceſſat, ceſſante hypotheca. 36. ibid.

Saluianum ceſſat per ſententiam ſi de ea incontinenti doceatur. 37. 38. ibid.

Saluianum non ceſſat per ſententiam, quando in ſola perſonali actione fuerit abſolutus. 39. ibid.

Saluianum ceſſat per probationem dominij incontinenti. 41. 343

Et 71. 346

Saluianum ceſſat per probationem dominij incontinenti, in quocunque poſſeſſorio adipiſcenda. 42. 343

Et 72. 347

Saluianum ceſſat per pactum de non petendo, etiam ad certum tempus. 44. & 45. 343

Saluianum ceſſat per conſenſum præſtitum alienationi, & licentiam habentis hypothecam. 48. ibid.

Etiam ſi res vendita eſſet per venditorem reacquiſita. 49. 344

Si res hypothecata fuerit promiſſa ab habente hypothecam. 50. ibid.

Hæc concluſio ampliatur vndecim modis. 50. ibid.

Limitatur alijs vndecim modis. 50. ibid.

In Saluiano præfertur, qui præfertur in hypotheca. 201. 188

Et nu. 7. & 8. 338

Si tamen incontinenti probetur. 9. ibid.

Saluianum tollitur per iuramentum litis deciſiuum. 60. 345

Saluianum ceſſat per nouationem inter creditorem, & debitorem. 61. ibid.

Si nouatio ſit valida. 62. ibid.

Saluianum ceſſat, ſi incontinenti doceatur de nullitate pignoris. 74. 347

Saluianum ceſſat per compenſationem, ſi eſt liquida, vel de facili liquidanda. 76. ibid.

Saluianum ceſſat præſcriptione 10. annorum

rum inter præſentes, & 20. inter abſentes a tertio poſſeſſore cum titulo, & bona fide.84. 348

Intellige ad impediendum proceſſum. 85. ibid.

Saluianum ceſſat, quando res hypothecata reuertitur ad primum dominum ex pacto de retrouendendo. 90. pag. 349

Saluianum ceſſat, ſi res hypothecata donata rediret ad donantem, ex reuocatione donationis ob ingratitudinem. 92. 350

Saluianum ceſſat in quocunque contractu ex neceſſitate reſoluto. 93. ibid.

Saluiano non eſt locus, ſi domus hypothecata eſt reſtitutioni ſubiecta. 94. pag. 351

Saluiano non eſt locus, ſi domus hypothecata eſt reſtitutioni ſubiecta, & reſtitutio adiecta eſt in pœnam. 95. ibid.

Saluianum ceſſat, ſi bona hypothecata prius erant donata ad tempus, & ſuperuenit tempus reſtitutionis. 96. ibid

Saluianum ceſſat in omnibus bonis ſubiectis reſtitutioni veniente caſu reſtitutionis, vt in bonis fideicommiſſo ſubiectis.97. ibid.

Saluianum ceſſat, ſi opponatur exceptio non adimplementi, quæ impedit litis ingreſſum.98.

Scire quod ſit, & neſcire quo ordine fiat, non eſt perfectæ cognitionis. 2. pag. 5

Scientia domini ſufficit, vt inuecta, & illata cenſeantur hypothecata. 20. 21. & 25. 255

Scriptura priuata plene probat, etiam ſi ſit ab eodem debitore tantum ſubſcripta.40. 70

Limita, quando eſſet vltro citroque obligatoria. 41. ibid.

Scriptura priuata probat, ſi eſſet a teſtibus recognita.42. 71

Scriptura priuata probat, quando inter partes fuit conuentum, quod ei plena fides habeatur.46. ibid.

Scriptura priuata probat ex conſuetudine.47. ibid.

Scriptura priuata probat, quando eſt proprijs partium ſigillis ſigillata, vel Communitatis, vel Principis, vel officialis illius loci. 48. ibid.

Scriptura priuata non ſubſcripta, ſed tantum ſigillata Communitatis, vel officiaiis ſigillo, non probat. 40. pag. 72.

Scriptura priuata, facta in iudicio, vel à Notario in actis redacta probat. 50. 72

Quod declara, vt ibi.

Scriptura priuata, de qua ſupra, probat etiam quoad anterioritatem inter creditores, quando per duos teſtes fuit probata veritas contentorum in apocha.52. ibid.

Scriptura priuata, quando de illius veritate conſtat. & ceſſat ſuſpicio fraudis, falſitatis, & antidata præfertur poſterioribus creditoribus hypothecarijs.55. ibid.

Et eo magis procedit, quando non agitur ex teſtibus in apocha deſcriptis. 54. 73

Scriptura priuata non probat, quoad præiudicium tertij.55. ibid.

Scriptura priuata quoad præiudicium tertij, nec ſemiplenam inducit probationem.56. ibid.

In quibuſdam alijs caſibus probat. 57. ibid.

Scriptura priuata in Archiuio reperta probat. 58. ibid.

Scriptura priuata in Archiuio reperta, ſi non ſit a Notario, vel perſona publica depu-

deputata ad ſcribendum ſcripta, nec habeat requiſita ad faciendum plenam probationem, non efficitur publica, nec probat. 59. & 60. 74
Scriptura manu Notarij ſcripta, licet reperiatur inter ſcripturas authenticas, niſi habeat requiſita ad publicam, & authenticam ſcripturam, non probat. 62. ibid.
Scriptura priuata in Archiuio reperta, ad hoc, vt probet, quæ requiſita habere debeat. 63. & 79. ibid.
Limitatur ſecundum Aymon. quando repertatur inter ſcripturas authēticas, quæ ratione Archiuij pro Authenticis habentur. 64. & 65. ibid.
Scripturis priuatis non creditur, niſi concurrente conſuetudine. 71. 76
Scriptura priuata abſque conſuetudine nihil probat. 78. 77
Scriptura priuata in Archiuio reperta, ad hoc, vt probet, debet haberi ita pro publica, vt indifferenter iudices pro tali vtantur, & pro publicis habeatur. 80. ibid.
Limitatur procedere extra territorium. 81. ibid.
Scriptura recognita quando dicatur, vide Recognitio ſcripturæ.
Secundus creditor in hypotheca, vide Hypotheca.
Secundus creditor, vide Creditor.
Sententiæ effectus dicitur ſuſpenſus per appellationem. 54. 33
Sententiæ effectus ſuſpenditur quoad executionem tantum. 56. ibid.
Pro ſententia præſumitur, quando ab ea non eſt appellatum. 57. 34
Secundus creditor, vide hypotheca.
Sententia non probat ſine actis, niſi in antiquis, etiam quod non ſit appellatum. 58. ibid.
Sententiæ inſtrumentum non probat. 59. ibid.
Sententiæ nullitas ab eadem parte opponi poteſt, contra ſententiam, etiam ſi non fecit tranſitum in iudicatum, vel niſi pars in ea conſenſerit. 60. ibid.
Sententiæ nullitas opponi poteſt contra ſententiam, etiam ſi eſſet appellatum, & appellatio eſſet deſerta. 61. ibid.
Sententia ſi opponitur contra tertium, verificandus eſt proceſſus, ſiue lata ſit de recenti, ſiue non, ſiue contra præſentem, ſiue contra abſentem. 62. ibid.
Sententia, quæ fecit tranſitum in iudicatum, probat ſine actis. 63. ibid.
Sententia lata in petitorio, in quo fuit plenè de eo cognitum, parit exceptionem rei iudicatæ in poſſeſſorio mixto. 87. 38
Sententia debet eſſe conformis libello. 1. pag. 276
Sententia in Saluiano iudicio, & eius forma. 2. ibid.
Sententia poſt commiſſionem cum clauſula, ſi quid exequendum, eſt ex eiſdem iuſtificanda, ſed executio ex nouiter deducendis impediri poteſt. 13. pag. 325
Sententia partim vera, partim falſa in totum vitiatur. 46. 284
Sententia contra abſentem, non præcedente cauſæ cognitione, non eſt nulla. 56. 306
Sententia contra abſentem vere contumacem, non præcedente cauſæ cognitione, non eſt nulla. 57. ibid.
Non eſt nulla contra fictum contumacem, qui non appellauit intra decem dies a die habitæ notitiæ. 58. 307
Sententia in commiſſione, cum clauſula, ſi quid exequendum, eſt ex eiſdem iuſtificanda, ſed executio ex nouiter deducendis impediri poteſt. 12. 327
Sententia lata ſub conditione, quod aliquid ſit faciendum, non poteſt ille ea

vti, niſi illa qualitate adimpleta. 56. pag. 333
Confirmatio dictæ opinionis. 59. 334
Sententia ad fauorem tertij non præiudicat creditori. 40. 342
Seruitus poteſt imponi ſuper bonis emphyteoticis durante emphyteuſi. 16. 160
Seruitus cenſus, & iuriſdictio veniunt in generali obligatione bonorum. 75. pag. 169.
Solutio non intereſt, an fiat in vna, vel alia re. 42. 201
Soluere pro alio non licet in materia feudali. 21. 340
Solutio poteſt fieri ante, & poſt ſententiam. 29. & 31. 341
Specialis hypotheca quæ dicatur. 4. 193
Et 15. 195
Species pro ſpecie ſolui non poteſt. 15. *pag.* 339
Statutum excludens exceptiones omnes, non excludit exceptionem notoriam. 82. 37
Intellige de exceptione notoria, quæ non habet diſputationem. 83. 38
Statutum diſponens de notorio differt a ſtatuto reijciente exceptiones. 84. *ibid.*
Statutum inferioris a ſuperiore confirmatum dicitur ſtatutum confirmantis. 91. 307
Statuta confirmata a Papa, dicuntur Papalia. 62. *ibid.*
Statuta condita a deputatis per Pontificem, & poſtea confirmata, dicuntur Papalia. 63. & 64. 308
Statuta ſimpliciter a Papa confirmata, & non condita a deputatis a Papa, non habentur, vti condita a deputatis a Papa. 67. 309
Statuta confirmata a Papa, non extenduntur ad caſus, in quibus iuriſdictio Eccleſiaſtica læderetur. 68. 309
Statutum fingens minorem eſſe maiorem, vel quod pro maiore habeatur, facit vt eo caſu reſtitutio non detur; ſecus vero quando in omnibus, & per omnia pro maiore haberi mandat. 57. & 58. 322
Statutum, quando vltra quod minorem fingit maiorem, vlterius procedendo confirmat contractum ab eo factum, eo caſu non datur reſtitutio. 59. *ibid.*
Statutum prædictum non habet locum in alienatione bonorum immobilium minoris. 60. 322
Stylus Rotæ eſt, vt prius reuocetur inhibitio, antequam deueniatur ad executionem in cauſa reſtitutionis in integrum 18. 318
Subſcribens dicitur approbare contenta in ſcriptura. 239. 247
Subſcribens dicitur approbare contenta in ſcriptura, etiam ſi fideiuſſerit. 240. *ibid.*
Succeſſor ſingularis non poteſt obijcere exceptionem dominij, quando vellet agere contra ſuum auctorem, licet ſecus, quando conuenitur. 47. 87
Succeſſor tenetur ad penſiones præteritas 188. 239
Succeſſor tenetur ad penſiones præteritas, in penſione ſcilicet, quæ ceſſit tempore ſucceſſoris. 190. *ibid.*
Succeſſor non tenetur ad penſiones præteritas, quando penſionarius neglexerit exigere, & fructus ſint conſumpti. 190. *ibid.*
Succeſſor an teneatur ad penſiones præteritas, quãdo extarent fructus a prædeceſſore non recollecti. 193. & 194. *pag.* 240
Succeſſor tenetur ad penſiones decurſas, & non ſolutas per prædeceſſorem 199. *ibid.*
Succeſſor Prælati tenetur ad Salarium Aduocati. 235. 246
Succeſſor ſingularis tenetur ſtare colono,

vbi

vbi habet generalem hypothecam, & eſt verior opinio. 7. 275

Succeſſor ſingularis tenetur ſtare colono, etiam ſi voluit ſoluere conductori intereſſe propter iuramentum. 9. ibid.

Succeſſor ſingularis non poteſt cogere colonum ad continuandam locationem. 11. 279

Succeſſor ſingularis tenetur ſtare colono etiam in caſu, in quo res redempta fuit vigore pacti de retrouendendo. 12. pag. 279.

Succeſſor ſingularis, in quem quis cogitur dominium transferre, tenetur ſtare locationi factæ. 21. 281

Quod procedit, ſi bona fide locatio facta fuerit. 22. ibid.

Succeſſor ſingularis in beneficio non tenetur ſtare colono, quando locatio eſt facta nomine proprio Beneficiati. 23. ibidem.

Secus eſt, quando locatio facta eſt nomine Eccleſiæ. 24. ibid.

Succeſſor ſingularis in beneficio non tenetur ſtare locationi factæ per prædeceſſorem, etiam pro illo primo anno, quo ſucceſſit. 25. ibid.

Succeſſor ſingularis quando teneatur ſtare colono; vide remiſſiue. 27. 282

Supplicare non permittitur in cauſis, in quibus non licet appellare. 48. 305

Supplicare permittitur, quando eſt prohibita appellatio propter excellentiam Iudicis perſonæ. 49. & 50. ibid.

Supplicatio non datur, vbi appellatio reſpectu cauſæ non permittitur. 51. ibidem.

Poterit tamen coram eodem iudice dicere ſententiam, vel executionem eſſe nullam. 52. ibid.

Suſpenſio Petitorij, vide Petitorij ſuſpenſio.

T

Tacens in Collegio vel Vniuerſitate congregata, habetur pro conſentiente. 60. 261

Tacens in Collegio non habetur pro conſentiente in alienatione rei Eccleſiæ perpetua. 61. 262

Tacens in ſui præiudicium non dicitur conſentire. 70. 263

Declara. in magno præiudicio. 71. ibid.

Tacens, ſi agatur de ſuo commodo, cenſetur conſentire. 72. ibid.

Tacita hypotheca, vide Hypotheca tacita.

Taciturnitas Domini, ſcientis ſua bona per alium inuecta, non nocet. 47. 259.

Taciturnitas in præiudicialibus, non inducit conſenſum, 51. 260

Taciturnitas tamen longa & diuturna præiudicat. 52. ibid.

Taciturnitas inducit conſenſum fauore reipublicæ. 53. ibid.

Fauore pupillorum. 54. 261

Fauore Eccleſiæ. 55. ibid.

Taciturnitas inducit conſenſum, ſi cum ea aliquis actus interuenerit. 56. ibid.

Taciturnitas in iudicialibus nocet, & plus operatur, quam in extraiudicialibus. 58. ibid.

Termini ſubſtantiales in iudicio Saluiani ſunt ſeruandi, quando agitur in Rota, vel in tribunali Aud. Cam. vbi ſeruari ſolent. 19. 10

Termini ſubſtantiales poſſunt per iudicem abbreuiari. 20. ibid.

Termini ſubſtantiales ſeruandi ſunt, vbi de ſtylo ſeruari ſolent, in alijs vero Tribunalibus non ſunt ſeruandi. 21. 10

Tertius cum titulo, & bona fide praeſcribit hypothecam ſpatio decem annorum inter præſentes, & 20. inter abſentes. 224. 138

Tertius non impedit executionem, ſi ſciuerit

rit cauſam agitari.27. 329
Etiam ſi ipſe poſſideret. 28. *ibid.*
Teſtamentum in iudicio l. ſi. C. de edic. diu. Ad. toll. debet eſſe publicum authenticum cum omnibus ſolemnitatibus. 17. *ibid.*
Teſtamentū originale heres parte petente tenetur exhibere, vt clarius de illius validitate certificari poſſit. 18. 48
*Teſtator non poteſt creditoribus præiudicare.*195. 187
*Teſtis vnius dictum non ſufficit in poſſeſſorio Saluiani, etiam ſi faciat ſemplenam probationem.*24. 48
Teſtis vnius dictum ſufficiet in poſſeſſorijs ſecundum opinionem aliquorum. 35. pag.50.
*Teſtis vnius dictum non ſufficit in cauſa poſſeſſorij.*42. *ibid.*
*Doctorum conciliatio in hoc caſu potius diſſenſionem, quam conciliationem affert.*43. 51
*Teſtis amicus, domeſticus, familiaris, & vilis, non dicitur omni exceptione maior.*61. 53
Teſtes de auditu probant in antiquis. 80. pag.55.
*Teſtes in recognitionem ſcripturæ priuatæ, requiſiti a ſtatuto, debent eſſe omni exceptione maiores.*45 71
*Teſtes recognoſcunt ſcripturam recte, ſi deponant habere notam manum, & ideo eam recognoſcunt, & hoc ſeruatur de ſtylo Rotæ ac ex ſtatuti Rom. diſpoſitione.*37. 70
*Teſtis vnus ſi deponat de veritate apocæ, & alij deponant vidiſſe, & interfuiſſe illius confectioni, recte recognita dicitur apocha.*43. 71
Plura, vide verbo Scriptura priuata.
*Titulus in iudicio adipiſcendæ non requiritur, niſi quando eſſemus in concurſu aliorum creditorum. & probationes eſſent pares.*98. 40
*Titulus inducit qualitatem maioris iuſtificationis.*99. *ibid.*
*Titulus inducit qualitatem maioris iuſtificationis, quando titulus eſſet poſterior poſſeſſione alterius.*100. *ibid.*
Titulus anterior præfertur, quando probationes ſunt æquales, & concurrit cum alio titulo. 101. 41
*Tituli productio non efficit iudicium mixtum per ſolam ſui productionem, ad iuſtificandam poſſeſſionem.*4. 99
*Titulus ſi fuerit probatus, antiquiorem poſſeſſionem melius probare dicitur, cum ex eo titulo poſſidere præſumatur.*102. *ibid.*

V

Vaſallus, ſi alienat feudum, ſciente, & patiente domino, non dicitur Dominus conſentire. 93. 261
Vaſallus alienans feudum ſciente, & patiente Domino, ei præiudicat. 69. *ibid.*
*Venditor licet ſit liberatus a traditione poſſeſſionis iuris per clauſulam conſtituti, non tamen liberatur a traditione poſſeſſionis actualis.*113. 190
*Venditio pignoris ſolum in hypothecaria conceditur.*76. 291
*Venditio rei poſſeſſæ in Saluiano conceditur ex gratia, minori, vel miſerabili perſonæ.*77. *ibid.*
*Vendens rem alienam ignoranter tenetur de euictione, & ad intereſſe.*81. 292
*Vendita re ſcienter alteri hypothecata, poterit emptor agere ad intereſſe, antequam moleſtetur.*82. *ibid.*
*Et præſertim quando venditor ſe obligauit ad damna, & intereſſe.*83. *ibid.*
Verba, libere dimittendam poſſeſſionem, inducunt mixturam petitorij. 15. & 16. 299
Vendere rem aliud eſt aliud fructus. 6. pag.298.

Ver.

Digitized by Google

Verba a lege conditionaliter prolata plenam requirunt probationem, & debent in forma ſpecifica adimpleri. 8. & 9. 46
Verba legis prædicta non poſſunt per coniecturas probari, nec per ſemiplenas probationes. 10. 47
Verba conditionaliter prolata, etiam in reſcripto Principis, plenam requirunt probationem. 12. ibid.
Verba ablatiui abſoluti ante omnia ſunt adimplenda. 205. 131
Verba legis cui non conueniunt, nec eius diſpoſitio. 7. 147
Verba clara textus non indigent interpretatione. 8. ibid.
Verba, debitor tuus, ad omnem debitorem extendi debent. 12. ibid.
Extendi debent, etiam in odioſis. 13. ibid.
Verba non ſunt reſtringenda abſque ratione. 14. 148
Etiam ſi maior ſit ratio in vno, quam in alio. 15. ibid.
Verborum proprietas eſt attendenda. 16. & 17. ibid.
Verba debent aliquid operari. 29. 152
Verba, etiam ſi nominatim, quid importent. 17. & 23. 254. 255
Verbum, placuerit, declaratur. 18. ibid.
Verbum, placet, impersonaliter poſitum ad legiſlatorem refertur. 30. 256
Verba, omnia, & ſingula, vide ver. Clauſula.
Verbum, legitime, intelligitur ſecundum iuris diſpoſitionem. 36. 330
Verbum, iudicatum, importat tranſitum in rem iudicatam. 43. 331
Veſtes, & ſuppellectilia, quæ non comprehenduntur in expreſſa, non veniunt in tacita. 11. 252
In vrbanis per illationem bonorum contrahitur tacite pignus, ſiue dominus ſciuerit, ſiue non: ſecus in ruſticis. 22. pag. 255
Vxor abſque iudicis licentia poteſt detinere domum, in qua cum marito habitabat pro ſua dote, quia bona viri ſunt tacite hypothecata. 13. 211
Vxor non poteſt retinere domum, in qua cum marito habitabat, pro ſua dote, ſi poſſeſſio eſt ab alio occupata. 14. ibid.
Procedit hoc, ſi mulier verbis, vel facto id declarauerit. 15. ibid.
Vxor poteſt retinere bona mariti, etiam ante factam liquidationem dotis. 17. pag. 212.

Indicis Tractatus de Saluiano Interdicto Finis.

IN-

Digitized by Google

INDEX
OMNIVM CAPITVM
IN PRAESENTI TRACTATV
De Saluiano Interdicto contentorum.

EX INSPECTIONE PRIMA.

Cap.2. *QVID ſit Saluianum Interdictum, & quotuplex.*

Cap.2. *Qualiter in hoc iudicio ſit agendum.*

Cap.3. *De modo, & forma libellādi in præſenti iudicio. Et in eo multa circa libellorum clauſulas examinantur.*

Cap.4. *De ſuſpenſione Petitorij.*

Cap.5. *De primo extremo & illius probatione.*

Cap.6. *De ſecundo extremo, & illius probatione.*

Cap.7. *Quibus modis, & qualiter plene probare dicatur. In quo non nulla circa probationum materiam, vtilia & in foris quotidiana deducuntur.*

EX INSPECTIONE SECVNDA.

Cap.1. *De differentijs inter Saluianum, & Seruianam, & hypothecariam actionem.*

Cap.2. *De exceptionibus in hoc iudicio admittendis. Vbi XV. exceptionum ſpecies ad hunc effectum repræſentantur.*

EX

Digitized by Google

EX INSPECTIONE TERTIA.

Cap. 1. *Quibus, & contra quos detur Saluianum Interdictum, & primo, an detur contra tertios poſſeſſores.*

Cap. 2. *De Saluiano vigore expreſſæ generalis obligationis.*
In quo XXV. principales quæſtiones cum ſuis ampliationibus, & limitationibus declarantur.

Cap. 3. *De Saluiano vigore ſpecialis hypothecæ.*

Cap. 4. *De Saluiano Interdicto vigore tacitę hypothecæ ex legis diſpoſitione inductæ.*
In quo XXVIII. principales quæſtiones cum ampliationibus, & limitationbus diſcutiuntur.

Cap. 5. *De Saluiano Interdicto vigore tacitæ hypothecæ, quæ facto hominis interueniente inducitur, vbi nouem principales quæſtiones cum ampliationibus, & limitationibus explicantur.*

EX INSPECTIONE QVARTA.

Cap. 1. *De ſententia in hoc iudicio ferenda.*

Cap. 2. *An, & quando appellatio in hoc iudicio ſit admittenda:*
Vbi pro parte affirmatiua X. limitationes deducuntur:

Cap. 3. *De reſtitutione in integrum.*
In quo VIII. deducuntur caſus, in quibus minori, & Eccleſiæ reſtitutio denegatur:

Cap. 4. *Quando executio retardetur vigore reſtitutionis in integrum.*
Et in hoc capite ſingulæ clauſulæ in Commiſſionibus apponi ſolitę, iuxta Signaturæ Romanæ ſtylum declarantur.

EX

EX INSPECTIONE QVINTA.

Cap. 1. *Quibus modis ceſſat Saluianum Interdictum.*
In quo etiam Capitulo XIX. *principales quaeſtiones cum ampliationibus, & limitationibus contineretur.*

FINIS.

TRA-

TRACTATVS DE SALVIANO INTERDICTO

AVCTORE

STATILIO PACIFICO
I.C. ET ADVOCATO ROMANO.

PRAEFATIO.

SVMMARIVM.

1 *INitium bonum à Deo procedit, & cum eo omnia recte gerimus.*

2 *Si Deus non eſt fundamentum nullius boni operis ſupereſt ædificiũ.*

3 *Salui Iuliani nomen, cognomen, origo, & honores.*

4 *Saluius Iulianus primus fuit, qui inordinatum ius ciuile in conſonantiam, & breuitatem redegit.*

5 *Idem fuit compilator perpetuorum edictorum Reipublicæ Romanæ, & fuit etiam ordinatorem prætoriani edicti, & geſſit duos conſulatus, & præfecturam Vrbis, & num.6.*

7 *Saluius Iulianus floruit anno Domini Noſtri Ieſu Chriſti 134. ſub Adriano Imperatore.*

8 *Deinde tempore Commodi Imperatoris fuit cęſus, & ſepultus in uia Labicana.*

9 *Recollegit etiam in unum, edicta Adriani in libris ferè centum, & tunc hoc interdictum perpetuum cępit appellare, collocauitq. ſub uarijs ff. tit. iuxta materias, & ediſcere uelle etiam ſi alterum pedem in ſepulcro haberet dixit, & nu.10.& 11.*

12 *Saluianum Interdictum à Saluio Iuliano denominatum eſt, dum prætoria fungebatur dignitate.*

13 *Contrarium per Theſaur. quia ante Saluium Iulianum alij Saluij fuerũt.*

14 *Saluius Iulianus fuit primus, qui l. fin. ff. de Salu. Interd. interpretatus fuit.*

15 *Reprobatur Theſaur. opinio.*

16 *Lex fin. ff. de Salu. Interd. habet locum etiam contra tertios poſſeſſores.*

17 *Habet etiam locum, quando res communis pignoris nomine eſt obligata.*

18 *Lex una plures caſus continere poteſt.*

19 *Interpretare ille poteſt, qui condere poteſt.*

20 *Priuilegium à Principe conceſſum ab*

Digitized by Google

eodem declarari debet.
21 *Saluius Iulianus ff. compilauit.*
22 *Pub. Alferius quattuor ff. libros compilauit.*
23 *Pub.Iuuentus Celſus* 38. *ff.libros compilauit. Vulpius Marcellus* 31. *& Seruidius Sceuola* 4. *compilauit.*
24 *Iulia, Cornelia, Pompeia, Aquilia ab eorum auctoribus, & compilatoribus denominata ſunt.*
25 *Senatus conſulta ſimiliter à compilatoribus denominata ſunt.*
26 *Theſaur. opinio reprobatur, & verior Butr. confirmatur.*
27 *Saluianum Interdictum ab Etimologia uocabuli denominari poteſt.*

PRAEFATIO.

QVONIAM omnia recte gerimus, ſi
principium ab omnipotente Deo, ab
eiuſq. auxilio procedat, illudq. ei a-
1 mabile ſit, vt in Auth. quomodo
oporteat Epiſcopos. in prin. coll.
1. & vbi Deus initium, & fundamentum non eſt, ibi nullius boni
operis ſupereſt ædificiũ, cap. cum
2 Paulus. 1. q. 1. ideò Sanctiſſimæ
Trinitatis, & glorioſiſſimæ Virginis Mariæ præſens opuſculum in
palatijs verſatiſſimum aggredior.

Et cum de Saluiano Interdicto nonnulla tractaturi ſimus, æquum
eſſe cenſui, etiam de ipſo Saluio
Iuliano Auctore aliquid commemorare.

Saluius itaque Iulianus cogno-
3 mento Seuerus, ex nobili familia
Mediolanen. oriundus, primus inter primarios legum conditores
4 ille fuit, qui cum ius ciuile olim
inordinatum confuſumq. traditum eſſet, arbitrioq. Prætorum
plerumque conſtituebatur, tamquam in quandam artem illud redegit, vt atteſtatur Alciat. in Rub.
C. de eden. num. 1. fuitq. perpe-
5 tuorum edictorũ Reipublicæ Romanæ compilator, vt habetur in
Authen. quib. mod. natur. effic.
legit. & in l. 2. ſ. contrarius. verſ.
ſed quia diuinæ quidem res. C. de
Iur. vet. enucl. & clarius in l. ſi quis
ſeruum. in fin. C. de cõdic. indeb.
ibi dum dicitur, & huiuſmodi ſententiæ ſubtiliſſimum teſtem addu-
6 cit Saluium Iulianum ſummæ auctoritatis hominem, & Prætoriani edicti ordinatorem, qui conſulatus duos, & præfecturam Vrbis
geſſit, prout etiam Rutil. de eo at-
7 teſtatur, & floruit anno à Natiuitate D. N. Redemptoris 134. ſub
Adriano Imperatore, & tandem
ſub Commodo Imperatore cum
alijs Viris clariſſimis cęſus, & ſepul
8 tus in via Labicana miliari ab vrbe
quinto, vt atteſtatur Valent. Foreſt. hiſtor. iur. ciuil. Romanæ
verſ. Saluius Iulianus, Prætorumq.
edicta Adriani tempore ſimul, &
in vnum in libris ferè centũ recol
9 legit, hacq. de cauſa ſub Digeſtorũ nomine prius inſcripſit, & hoc
10 interdictum perpetuum cepit appellare, vt refert Alciat. in d. rub.
C. de eden. in princ, illaq. ſub va-
rijs

rijs præfatorum Digeſtorum titulis, prout magis materia poſtulabat collocauit: prout mẽtionem idem Imperator fecit in d. l. 2. §. contrarius. C. de Iur. vet. enucl. & licet legum ſupremus eſſet eruditiſſimus, nihilominus illud memora-
11 bile dictũ nobis reliquit, nempe, & ſi alterũ pedem in ſepulcro haberet adhuc ediſcere vellet, & hoc etiam apud Pomponium extat in l. apud Iulianum. ff. de fideicommiſſ. hæred. quod dum ſexageſimum ſuæ ętatis annum peragebat, emanauit teſte Anchar. conſ. 410. ſub num. 3. verſ. nam & Iulianus.
12 Ab eo enim hoc vtile, & frequẽtatiſſimum Saluianum Interdictũ, dum prætoria dignitate fungebatur fuit emanatum, nomen aſſumpſit, vt atteſtatur Butr. in cap. paſtoralis. num. 18. de cauſ. poſſ. & propriet.

Ab hac tamen opinione diſſentit Theſaur. deciſ. 176. paulo poſt prin. verſ. primum remedium eſt, vbi dicit non fuiſſe à Saluio Iulia-
13 no editum; ſed multo ante eum Saluianum Interdictum fuiſſe propoſitum exiſtimat, tum quia ante eum alij Saluij fuerunt, vt in l. Saluius Ariſto. ff. de leg. præſtan.
14 tum etiã, quia idem Saluius Iulianus primùm l. fin. ff. de Salu. Interdic. interpretatus eſt, ſed ra-
15 tiones huiuſmodi ex pluribus tolluntur. Primo, quia in d. l. 1. nulla adeſt interpretatio, ſed diſponitur tale interdictum habere locũ, ſi in fundum duorum fuerit à colono inducta. Secundo, idem di-
16 ſponit habere locum contra tertios poſſeſſores. Tertio, etiam locum ſibi vendicare ſi rem commu
17 nem pignoris nomine induxerit, & ſimiliter in l. fin. nulla adeſt interpretatio, ſiquidem diſponitur per hæc formalia verba in Saluiano Interdicto, ſi in fundum communem duorum pignora ſunt ab aliquo inuecta poſſeſſor vincet.
18 Nec eſt nouum, quod in vna lege plures ponantur caſus, imò aliquando ponuntur exempla, & ampliationes, & reſtrinctiones, vt ferè in omnibus legibus, & ff. & C. videre eſt.

Et quatenus adeſſet interpreta-
19 tio nihil obſtaret, quia eius eſt interpretari, cuius eſt condere l. fin. C. de leg. cap. inter alia. de ſenten. excomm. DD. in cap. cum conueniſſent. de iud. Imol. in l. ex facto. nu. 3. de vulg. & pupil. vbi Alexan. Aret. num. 3. Iaſ. nu. 4. Rip. nu. 6. & per Rot. diuerſ. deciſ. 83. num. 4. par. 2.

Et hinc videmus, quod priuile-
20 giũ à Principe conceſſum, ad eundem ſpectat eius declaratio, & interpretatio d. l. ex facto. in princ. l. neratius. in fi. de reg. iur. & per Innoc. Hoſt. & alios, quos refert, & ſequitur Abb. & Dec. in cap. cum veniſſent. num. 3. de iudic. & per Rot. diuerſ. d. deciſ. 88. n. 4. & ſeq.

Dicitur inſuper, quod cum non
21 ipſe Saluius Iulianus ſolus Digeſta

A 2 compi-

compilauerit, ſed P. Alferius Varus,qui 48.ff.libros compilauit, & P. Iuuentius Celſus, qui alios 39. Vulpius Marcellus,qui 31. & Seruidius Sceuola,qui etiam 40.ordinauit,& alij de quibus in princ. ff. vet.enumerantur, non eſt credendum, quod ab extranea perſona hoc interdictum denominare voluiſſet, ſi illud non ędiſſet, ſiquidē clare perſpicimus, & l. Iuliam, &
25 l. Corneliam, & l. Pompeiam, & l. Aquiliam,& multas alias leges, ſicuti, & Senatus conſulta ab eiſdem Editoribus, præfati compilatores denominarunt, vt refert Rutil.in dictis leg.

26 Ex quibus clare colligitur rationes Theſauri non ſubſiſtere, & primam Butr. opinionem eſſe veram, quam etiam affirmat Eguin. Baro.in §. retinendæ. Inſtit.de interdict. Bell. in §. item Seruiana. nu.40.verſ.& Saluianum. Inſtitut. de act. & ſequitur Salicet.in rubr. C. de præc.& Salu.Interd.in prin. Neguſ. de pignor. in 1. memb. 8. partis, nu.7. Menoch. de adipiſc. poſſ. rem.3. nu.1. & Cuiac. in tit. de Salu. Interd. in princ. & hanc communem dicit idem Theſaur. loco citato,licet ipſe aliter ſentiat, & hanc opinionem Butr. vti veriorem ſequor.

27 Hoc vnum tamen in medium afferre volui, quod ab Ethimologia vocabuli Saluiani. Interdicti non immerito,& ſatis congrue dictum ſit, quia per eum bona creditorum bene ſaluantur.

INSPECTIO PRIMA.

SVMMARIVM.

1 *Ordo reddit materiam clariorem, & perfectiorem.*

2 *Scire quid ſit, & neſcire quo ordine non eſt perfectæ cognitionis.*

3 *Diuiſio perfectam operis intelligentiam introducit.*

4 *Opus præſens in quinque inſpectiones diuiditur.*

5 *Saluianum Interdictum eſt remedium adipiſcendæ poſſeſſ.*

6 *Saluianum Interdictum duplex eſt, ſcilicet vtile, & directum.*

7 *Actio directa, & actio vtilis, quæ ſit. vide remiſſiue.*

8 *Vtilis actio in materia noſtra accipitur, quæ ad aliud datur, quam directa.*

9 *Saluianum directum datur locatori pro rebus coloni.*

10 *Saluianum vtile datur pro rebus inquilini.*

11 *Saluianum vtile competit cuilibet creditori hypothecario.*

12 *Saluianum vtile ideo dicitur, quia vtilius eſt illud intentare, quam hypothecariam, & Seruianam, & nu. 16.*

13 *Exceptio excuſſionis dominij, & exceptio requirens altiorem indaginem non admittitur in hoc iudicio.*

14 *Appellatio in hoc iudicio reijcitur.*

Com-

15 *Commoditates aliquæ in hoc iudicio habentur, quæ in hypothecaria ceſſant.*

17 *Saluianum Interdictum eſt perſonale in rem ſcriptum quia datur ratione hypothecę, quæ accedit perſonali, & eius aſſumit naturam, & num. 18. & 19.*

20 *Saluianum vtile datur propter annexionem, quam habet ad perſonalem.*

21 *Saluianum vtile magis participat de reali, quam de perſonali.*

22 *Saluianum vtile datur contra quemlibet ſingularem ſucceſſorem, ſeu tertium poſſeſſorem.*

23 *Saluianum datur non ſolum hæredi, ſed hæredi hæredis.*

24 *Iudicium Saluiani dicitur mere poſſeſſorium.*

Quid ſit Saluianum Interdictum, & quotuplex.

Cap. I.

PRAEMISSA itaque præfatione deueniendo ad ipſum tractatum Saluiani Interdicti, cum omnis res, omniſq. diſciplina ordine aliquo ędita clarior reddatur, perfectioq. omnis operis ex ordine
1 præcipue ſumatur, vt per Bald. in prooemio ff. in princ. Ideoque, vt aliquali ordine, pro vera illius ſcientia procedamus, cum ſcire quod faciamus, & neſcire quo or-
2 dine faciamus, non ſit perfectæ cognitionis, vt refert Iaſ. in l. gallus. §. item credendum, ſub nu. 6.
3 de lib. & poſth. & vt perfectius hæc noſtra materia intelligatur, in
4 quinque partes diuidam, quarum prima erit inſpectio. Quid ſit Saluianum Interdictum, & quotuplex, & qualiter in eo procedatur, & quid in eo iudicio ſit probandum, & qualiter.

Secunda erit inſpectio, quæ ſit differentia inter Saluianum Interdictum, & Seruianam actionem, & hypothecariam, & quæ exceptiones in hoc iudicio non admittantur.

Tertia erit inſpectio quibus, & contra quos detur hoc interdictum.

Quarta de ſententia, & appellatione, & reſtitutione in integrũ.

Quinta quibus ex cauſis ceſſat hoc interdictum.

Et à principio incipiendo dici-
5 tur, quod Saluianum Interdictum eſt remedium adipiſcendæ poſſeſſionis. §. interdictum quoq. inſtit. de interd. l. 2. §. ſunt autem. ff. eo. gloſ. in rubr. C. de præcar. & Salu. Interd. vbi Salic. Bar. in l. ſolutum. §. ſolutam, nu. 5. de pign. act. Bal. in l. certi iuris. ſub n. 12. vbi Salic. nu. 9. C. loc. Ang. in §. item Seruiana, ſub nu. 6. verſ. & hanc. Zaſ. nu. 39. Inſtit. de act. Abb. in cap. paſtoralis, ſub nu. 11. de cauſa poſſ. & propriet. & alios refert Menoch. de adipiſc. poſſeſſ. remed. 3. num. 5. tradit Conſtant. Roger. de rem. poſſ. num. 14.

6 Et eſt duplex quoddam directum, & quoddam vtile.

compilauerit, ſed P. Alferius Varus, qui 48. ff. libros compilauit, & P. Iuuentius Celſus, qui alios 39. Vulpius Marcellus, qui 31. & Seruidius Sceuola, qui etiam 40. ordinauit, & alij de quibus in princ. ff. vet. enumerantur, non eſt credendum, quod ab extranea perſona hoc interdictum denominare voluiſſet, ſi illud non ędiſſet, ſiquidē clare perſpicimus, & l. Iuliam, &
25 l. Corneliam, & l. Pompeiam, & l. Aquiliam, & multas alias leges, ſicuti, & Senatus conſulta ab eiſdem Editoribus, præfati compilatores denominarunt, vt refert Rutil. in dictis leg.

26 Ex quibus clare colligitur rationes Theſauri non ſubſiſtere, & primam Butr. opinionem eſſe veram, quam etiam affirmat Eguin. Baro. in §. retinendæ. Inſtit. de interdict. Bell. in §. item Seruiana. nu. 40. verſ. & Saluianum. Inſtitut. de act. & ſequitur Salicet. in rubr. C. de præc. & Salu. Interd. in prin. Neguſ. de pignor. in 1. memb. 8. partis, nu. 7. Menoch. de adipiſc. poſſ. rem. 3. nu. 1. & Cuiac. in tit. de Salu. Interd. in princ. & hanc communem dicit idem Theſaur. loco citato, licet ipſe aliter ſentiat, & hanc opinionem Butr. vti veriorem ſequor.

27 Hoc vnum tamen in medium afferre volui, quod ab Ethimologia vocabuli Saluiani Interdicti non immerito, & ſatis congrue dictum ſit, quia per eum bona creditorum bene ſaluantur.

INSPECTIO PRIMA.

SVMMARIVM.

1 *Ordo reddit materiam clariorem, & perfectiorem.*

2 *Scire quid ſit, & neſcire quo ordine non eſt perfectæ cognitionis.*

3 *Diuiſio perfectam operis intelligentiam introducit.*

4 *Opus præſens in quinque inſpectiones diuiditur.*

5 *Saluianum Interdictum eſt remedium adipiſcendæ poſſeſſ.*

6 *Saluianum Interdictum duplex eſt, ſcilicet vtile, & directum.*

7 *Actio directa, & actio vtilis, quæ ſit. vide remiſſiue.*

8 *Vtilis actio in materia noſtra accipitur, quæ ad aliud datur, quam directa.*

9 *Saluianum directum datur locatori pro rebus coloni.*

10 *Saluianum vtile datur pro rebus inquilini.*

11 *Saluianum vtile competit cuilibet creditori hypothecario.*

12 *Saluianum vtile ideo dicitur, quia vtilius eſt illud intentare, quam hypothecariam, & Seruianam, & nu. 16.*

13 *Exceptio excuſſionis dominij, & exceptio requirens altiorem indaginem non admittitur in hoc iudicio.*

14 *Appellatio in hoc iudicio reijcitur.*

Com-

15 *Commoditates aliquæ in hoc iudicio habentur, quæ in hypothecaria ceſſant.*
17 *Saluianum Interdictum eſt perſonale in rem ſcriptum quia datur ratione hypothecę, quæ accedit perſonali, & eius aſſumit naturam, & num. 18. & 19.*
20 *Saluianum vtile datur propter annexionem, quam habet ad perſonalem.*
21 *Saluianum vtile magis participat de reali, quam de perſonali.*
22 *Saluianum vtile datur contra quemlibet ſingularem ſucceſſorem, ſeu tertium poſſeſſorem.*
23 *Saluianum datur non ſolum hæredi, ſed hæredi heredis.*
24 *Iudicium Saluiani dicitur mere poſſeſſorium.*

Quid ſit Saluianum Interdictum, & quotuplex.

Cap. I.

PRAEMISSA itaque præfatione deueniendo ad ipſum tractatum Saluiani Interdicti, cum omnis res, omniſq. diſciplina ordine aliquo ędita clarior reddatur, perfectioq. omnis operis ex ordine
1 præcipue ſumatur, vt per Bald. in
procœmio ff. in princ. Ideoque, vt
aliquali ordine, pro vera illius
ſcientia procedamus, cum ſcire
quod faciamus, & neſcire quo or-
2 dine faciamus, non ſit perfectæ
cognitionis, vt refert Iaſ. in l. gal-
lus. §. item credendum, ſub nu. 6.
3 de lib. & poſth. & vt perfectius
hæc noſtra materia intelligatur, in
4 quinque partes diuidam, quarum
prima erit inſpectio. Quid ſit
Saluianum Interdictum, & quotu-
plex, & qualiter in eo procedatur,
& quid in eo iudicio ſit probandum, & qualiter.

Secunda erit inſpectio, quæ ſit differentia inter Saluianum Interdictum, & Seruianam actionem, & hypothecariam, & quæ exceptiones in hoc iudicio non admittantur.

Tertia erit inſpectio quibus, & contra quos detur hoc interdictum.

Quarta de ſententia, & appellatione, & reſtitutione in integrū.

Quinta quibus ex cauſis ceſſat hoc interdictum.

Et à principio incipiendo dici-
5 tur, quod Saluianum Interdictum
eſt remedium adipiſcendæ poſſeſ-
ſionis. §. interdictum quoq. inſtit. de interd. l. 2. §. ſunt autem. ff. eo. gloſ. in rubr. C. de præcar. & Salu. Interd. vbi Salic. Bar. in l. ſolutum. §. ſolutam, nu. 5. de pign. act. Bal. in l. certi iuris. ſub n. 12. vbi Salic. nu. 9. C. loc. Ang. in §. item Seruiana, ſub nu. 6. verſ. & hanc. Zaſ. nu. 39. Inſtit. de act. Abb. in cap. paſtoralis, ſub nu. 11. de cauſa poſſ. & propriet. & alios refert Menoch. de adipiſc. poſſeſſ. remed. 3. num. 5. tradit Conſtant. Roger. de rem. poſſ. num. 14.

6 Et eſt duplex quoddam directum, & quoddam vtile.

Et ommiſſa diſputatione, quæ
7 dicatur actio realis, & quæ dire-
cta, & quando ex verbis legis,vel
ex mente, ſeu ratione legis, vel ex
Iuriſconſultorum interpretatio-
ne, ac quando per ſimilitudinem
dicatur directa, vel vtilis, de qua
late per Bart.Sal.Bal.Ang.& alios
in l. curatores. C. de negoc. geſt.
Et per Bart. & alios in l. 1. nu. 11.
12.13. & 15. C. de act.& oblig.&
per gloſ. in l. ex legato nominis.
C. de legat. & late per Benincaſi
in præfat.Inſtit.de act.n.125.cum
pluribus ſeq.& per Marc. Anton.
Eugen. conſ.65. nu.39. vſque 48.
8 tamen ad materiam noſtram vtilis
accipitur à Doctoribus, reſpectu
directæ,quæ ad aliud datur,quam
directa,vt declarat Eugen.d.conſ.
65.nu.24.

Quod verificatur quia Saluia-
9 num directum datur locatori pro
rebus coloni in prædium illatis,
10 Vtile vero datur pro rebus inqui-
lini,quod competit etiam cuilibet
11 creditori hypothecario. l. 1. vbi
gloſ. C.de præcar.& Salu.Interd.
Bart. in l.1.ff.eo. & ibi Salic.Rip.
in rub.ſub nu.19. de pign.& idem
Bar.in l.ſolutum.§.ſolutam.nu.6.
de pign.act. Bal.in l.certi iuris, n.
12.verſ.& ideo. C.loc.Iaſ.in §.itē
Seruiana nu. 100. vbi Zaſ. nu. 40.
Ang. num. 6. verſ. & hanc. Inſtit.
de act. Neguſ. de pign.in 4.mem-
bro 2.partis,num.133. & per Me-
noch.d.rem.3.nu.18.Theſaur.de-
ciſ.176.nu.1.& 2. qui de commu-
ni atteſtatur,& pluries fuit in ſacro
Rotæ Auditorio declaratum, vt in
* vna coram Illuſtriſſ.Seraph.Rom.
damnorum & intereſſe 11.Febr.
1591.in calce operis deciſ.1. n.5.
* & in alia coram Illuſtriſſ.Pamphi-
lio in vna Fauentina legati ibidem
deciſ. 2. n.5. & latius in tertia in-
ſpectione explicabitur,vbi ad con
traria reſpondetur, & deducitur
quibus,& contra quos detur.

Hoc autem vtile Saluianum In-
12 terdictum, ideo dicitur, quia vti-
lius eſt illud intentare, quam Ser-
uianam, & hypothecariam, tum
reſpectu probationum, quæ in eo
requiruntur,& ſucceſſiue demon-
ſtrabitur, tum etiam reſpectu ex-
ceptionum,veluti dominij, diſcuſ-
13 ſionis requirentis altiorem inda-
ginem,quę in hoc iudicio non ad-
mittuntur,vt in ſecunda inſpectio-
ne cap.3.explicabimus,tum etiam
14 quia appellatio in hoc iudicio
reijcitur, vt in quarta inſpectione
cap.2.plene declarabimus,& aliæ
15 in eo ſumuntur commoditates,
quæ ceſſant in hypothecaria, &
ſeruiana,vt ſuo loco deducetur,ex
quibus patet vtilius eſſe huiuſmo-
16 di interdictum intentare, vt atte-
ſtatur Iaſ. in §. item Seruiana, ſub
num.93. verſ.agenti autem, & ibi
Ang.num.9.Zaſ.ſub num.40.verſ.
præterea. Gomeſ.nu.33. Inſtit.de
act. Franc. Balduin. de pign. cap.
14.verſ.ideoq.acceſſit. Menoc.d.
rem.3. nu.7. Neguſ.de pign. in 3.
memb.8.partis,ſub num.26. The-
ſaur.

Digitized by Google

ſaur.deciſ.175.num.1.

17 Et hoc interdictum eſt perſona-
le in rem ſcriptũ,quia datur ratio-
ne hypothecæ,quæ accedit perſo-
18 nali,& eius aſſumit naturã, & non
19 datur directum, ſed vtile propter
20 acceſſionem, quam habet ad per-
ſonalem,vt poſt Bart. tradit Salic.
in l.1.nu.5. C. de præcar. & Salu.
Interd.& affirmat Menoc. de adi-
piſc.poſſ.d.rem.3.nu.57. & tradit
Papien. in form. libelli in actione
hypothecaria n.8.Signor.in conſ.
4. nu.7. Marc. Ant. Eugen. conſ.
65.num. 50.& nouiſſime Surd.de-
ciſ. 174. nu. 9. licet magis partici-
21 pet de reali, quam perſonali, vt
deducit Surd. d.deciſ.174. nu.17.
22 & ideo datur contra quemlibet
ſingularem ſucceſſorem, ſeu ter-
tium poſſeſſorem rei hypotheca-
tæ, vt eſt gloſ.in l.1.ff. de Salu. In-
terd.& in l.1. C.eod.vbi Bar.nu.2.
Salic. nu. 4. & omnes Doct. & per
Iaſ. in d. §. item Seruiana ,ſub nu.
100. Petr. Plat. in §. ſequens di-
uiſio.ſub nu.4.Inſtit.de act.Abb.in
c.paſtoralis,ſub nu. 14. veſ.tertium
interdictum. de cauſ. poſſ. & pro-
priet.Signor.in d.conſ.4.nu.7.Ne-
guſ. de pign.in tertio mem. 8.par.
nu.19. Menoc.d.rem. tertio.n.15.
Marant. in ſua praxi,par. 4. diſtin.
7.nu. 11. & dixit Rot. in d. Rom.
* damnorum, & intereſſe coram Il-
luſtriſs.Seraph.in fine operis deciſ.
1.nu. 5. & in d.Fauentina legati
* coram Illuſtriſs. Pamph. ibidem
deciſ. 2. nu.5. & latius in tertia in-
ſpectione c.1.deducemus.

23 Quod quidem interdictum Saluiani datur non ſolum heredi, ſed heredi heredis,vt per Rot.diuerſ. deciſ.47.nu.1.par.2.

24 Et hoc iudicium, dicitur mere poſſeſſorium, vt per Din. in d. §. item Seruiana,ſub nu.14.& ibi per Ang.ſub n.9.verſ.ſed interdictum, & ſequitur ibi Zaſ.nu.40. verſ.nos in hac, & ibi per Bell. ſub nu.41. Neguſ. de pign. in 1.mem. 8.par. ſub nu.2.verſ.in interdicto.Rolan. conſ.14.nu.3.lib.1.Natt.conſ.532. nu.2.Surd.conſ.4.n.36.lib.1.Contard.de mom.poſſ.limit.14.nu.10. cum ibi alleg.Rot.diuerſ.deciſ.34. ſub nu.16. par.2. & in alia coram
* R. P. D. Manzanedo in vna Rom. Salu.Interd.26.Nouembris 1605. in fin.operis deciſ.41.nu.2.

SVMMARIVM.

1 *In hoc iudicio agitur ſummarie.*
2 *Contrarium per Sarmient. quia in hoc iudicio plene de ſuo credito quis probare tenetur, & nu 3.*
4 *Primum extremum in hoc iudicio plene eſt probandum.*
5 *Iudicium non dicitur ſummarium, reſpectu probationum, ſed reſpectu ſolemnitatum iudicij, & reſpectu dilationum, & nu.6.*
7 *In Iudicio ſpolij primum extremum plene eſt probandum, & iſta eſt magis cõmunis opinio, & nu.8.*
9 *Iudicium ſpolij eſt ſummarium.*
10 *Probatio plena eſt facienda in iudicio l. fin.C.de edict.diu.Adr. toll. quod quis ſit heres, vel fideicommiſſarius ex teſtamento*

ſtamento non abolito, & eſt cõmunis.

11 *Teſtamentum publicum plenam inducit probationem, & dicitur probatio probata, & facit rem manifeſtam.*

12 *Iudicium l. fin. C. de edict. diu. Adr. toll. dicitur ſummarium.*

13 *Legitimatio perſonæ in quocunque iudicio ſummario plene eſt facienda.*

14 *Amplia in actione ad exhibẽdum, quod iudicium dicitur ſummarium, tamquam præparatorium alterius iudicij.*

15 *Probatio ſemiplena requiritur, quandò ſimpliciter tractatur ad rem exhibẽdã.*

16 *Agi poteſt actione ad exhibendum, quãdo tractatur de transferenda poſſeſſione nomine legatarij, quando legatum eſt conditionale, vel in diem.*

17 *Probatio plena requiritur, quando agitur de plena poſſeſſione, ſicut in alijs iudicijs poſſeſſorijs.*

18 *Probatio plena requiritur in quocunq. iudicio, licet ſummarie examinari debeat.*

19 *Termini ſubſtantiales in hoc iudicio ſunt ſeruandi, quando agitur in Rota, vel in Tribunali Auditoris Cameræ vbi ſeruari ſolent.*

20 *Termini huiuſmodi poſſunt hoc caſu per iudicem abbreuiari.*

21 *Termini huiuſmodi ſeruandi ſunt, vbi de ſtilo ſeruari ſolent, in alijs vero Tribunalibus non ſunt ſeruandi.*

Qualiter in hoc iudicio ſit agendum. Cap. II.

PRAESENTIS iudi-
cij ordinem ſequen
do dicimus agendũ
1 in eo eſſe ſumma-
riè, vt atteſtatur Me
noch. d. remed. 3. num. 6. & per
Contard. d. limit. 14. num. 14.

Licet contrarium ſenſerit Sar-
mient. de reddit. Eccleſiæ par. 3.
2 quæſt. 2. nu. 23. ex eo quia in hoc
iudicio plene de ſuo credito quis
3 probare tenetur, vt late inferius
explicabimus.

Verum eius opinio ſubſtineri
non poteſt, ſicuti nec ratio per eũ
4 adducta, quia licet primum extre-
mum plene ſit probandum, vt la-
tius infra in cap. 5. num. 2. & ſeq.
declarabimus, non ideo hoc ope-
ratur, vt iudiciũ deſinat eſſe ſum-
marium, quia iudicium non dici-
5 tur ſummarium reſpectu proba-
tionum, quæ plenariè ſecundum
rei qualitatem ſunt faciendæ, ſed
reſpectu ſolemnitatum iudicij, &
6 dilationum, vt docet Bart. in l. iu-
dices, num. 3. C. de iud. & per Bal.
in l. præſcriptione, num. 31. verſ.
in iſto caſu, & ibi Barb. in addit.
in verſ. Innocentius. C. ſi contra
ius, vel vtilit. public. & late per
Marſ. in rubr. de probat. num. 44.
& per Surd. deciſ. 277. num. 10.

Et hinc videmus, quod in iudi-
cio ſpolij primum extremum ple-
7 ne eſt probandum, vt eſt glo. in l.
1. verſ. filium. C. quorum bon.
vbi cõmuniter Doct. & per Alex.
conſ. 139. num. 14. verſ. tamen
adhuc, & num. 15. lib. 6. qui hanc
communem affirmat, & ab opi-
8 nione d. glo. in iudicando, & con-
ſulendo non eſſe recedendum, &
de magis cõmuni atteſtatur idem
Alex. conſ. 187. num. 3. lib. 7. &
ex multis idem affirmat Rol. con-
ſil.

ſil. 50. nu. 16. lib. 2. Pontan. de
ſpol. lib. 2. cap. 14. num. 81. &
82. Caputaq. deciſ. 328. num. 6.
& deciſ. 368. & 370. lib. 2. & ita
de ſtilo Rotę ſeruari atteſtatur Sar
mien. in regul. de infirm. reſig.
quæſt. 36. Put. deciſ. 75. num. 2.
9 lib. 3. Et nihilominus hoc iudi-
cium eſt ſummarium, vt per Alex.
conſ. 139. num. 14. lib. 6. & per
Menoch. de recuper. poſſ. remed.
15. num. 413. & fundatur in ſola
ęquitate, vt declarat Rip. in cap.
ſæpe. num. 12. de reſt. ſpol.

Hoc idem habemus in l. fin. C.
de edict. diu. Adr. toll. in quo iu-
10 dicio plene eſt probandum, quod
quis ſit hęres fideicōmiſſarius ex
teſtamento non abolito, nec can-
cellato, nec in aliqua ſui parte vi-
tiato, prout in eadem l. fin. diſpo-
nitur, & ibi per Iaſ. ſub num. 4. Ca-
ſtren. ſub nu. 5. Zuccard. num.
202. & communiter Doct. & per
Cōtard. de momen. poſſ. in ampl.
ſeu quaſi num. 98. Rolan. conſ. 2.
num. 39. lib. 3. Quod quidem te-
11 ſtamentum publicum plenam in-
ducit probationē, & dicitur pro-
batio probata, & facit rem mani-
feſtam, vt per Bal. in l. Imperator,
ſub num. 1. circa medium, & in l.
qui ſemel. num. 25. C. quomodo,
& quando Iudex. Dec. conſ. 423.
num. 10. Soc. Iun. in conſ. 127.
num. 7. lib. 3. Decian. conſ. 66.
num. 58. lib. 3. latius infra dice-
mus in cap. 4. & nihilominus illud
12 iudicium dicitur ſummarium, vt
declarant ibi Doct. & per Bal. d.
conſ. 2. num. 37. & conſ. 88. nu.
13. lib. 3. Menoch. de recuper.
poſſeſſ. rem. 15. num. 275. Con-
tard. loco citato num. 99.

Inſuper etiam ad corroboratio-
nem, quod in quocunque judicio
ſummario legitimatio perſonæ,
13 plenè eſt facienda, vt per Bar. in
l. 2. num. 3. C. de edict. diu. Adr.
toll. & ibi Sal. & Alex. & per Dec.
in l. fin. nu. 47. C. eod. vbi ad con-
traria reſpōdet, & per Iaſ. in §. prę-
terea. nu. 54. Inſtit. de act. & per
Bart. in extrauag. ad reprimēdum.
verſ. & figura. num. 7. Alex. conſ.
59. num. 2. lib. 2. Pariſ. conſ. 11.
nu. 2. lib. 2. Dec. in cap. pruden-
tiam. §. ſexta. ſub nu. 3. verſ. ſimi-
liter. de off. deleg. Iaſ. in l. natura-
liter. §. nihil commune. num. 176.
de acq. poſſ. Alex. in l. iudices,
num. 3. C. de Iudic. Put. deciſ.
278. num. 3. lib. 2.

Prout etiam diſponitur in actio-
ne ad exhibēdum, quod iudicium
14 dicitur ſummariū, & quia eſt præ-
paratorium alterius iudicij ordi-
narij, vt ex tex. in l. 1. & 3. §. eſt
autem. ff. ad exhibendum, & per
Iaſ. in §. præterea. nu. 24. Inſtit. de
act. Salic. in l. 1. nu. 8. C. ad ex-
hiben. Contard. de mom. poſſ. li-
mit. 14. verſ. ad exhibendum. nu.
24. in fin. & quando tractatur ſim-
pliciter ad rem exhibendam, tunc
15 ſemiplena requiritur probatio, vt
per Doct. in l. 1. C. ad exhiben. &
late inferius cap. 5. explicabimus.

Tamen

Tamen quando in eo tractatur
de transferenda poſſeſſione,velu-
ti ſi legatarius agat, vt hæres ca-
16 ueat de reſtituendo rem legatam
relictam ſub conditione, vel in
diem, quia tunc legatarius poteſt
agere, vt exhibeatur ad effectum,
vt in eo transferatur poſſeſſio iux-
ta tex. in l.Celſus. §.Iulianus.& in
l.1.§.ſemper. in fin. ff.vt legat.ſeu
fideicom. cauſa. & per Plot. de in
lit.iur. §.26. num.6. eo caſu,quia
agitur de plena poſſeſſione, requi-
17 ritur plena probatio, vt in alijs iu-
dicijs poſſeſſorijs, vt per Iaſ. in d.
§.præterea. num. 53. in fin. Con-
tard. de mom. poſſ. limit. 14.nu.
32. & per Ioan. de Im.in clem.ſæ-
pe.verſ.habetis expeditã. de verb.
ſignif. & per Bart. in extrauagan.
ad reprimẽdum.verbo ſummarie.
num.12. vbi expreſſe diſponitur,
quod in quocũque iudicio poſſeſ-
ſorio, quod ſummarie examina-
18 ri debet, requiritur plena proba-
tio per tex. in l.1. C.quorum bo-
norum. & hoc idem tradit Vant.
de null.proceſſus. num.38.& hoc
idem affirmat Alex.conſ.139.nu.
14. in fin. lib. 3.vbi de communi,
& multos adducit Rolan.conſ.50.
nu.16. lib. 2. Affl. deciſ. 364.nu.
5. & latius in cap. 5. deducemus.

Inſuper etiam aduertendum eſt,
quod ſi cauſa ageretur in Rota,vel
19 in foro Auditoris Cameræ,in qui-
bus Tribunalibus termini ſubſtan-
tiales ſeruari ſolẽt in hoc iudicio,
etiam ſeruandi ſunt, vt declarauit
* Rot. coram Rpd. Orano in vna
Rom. Salu. Interd. 9. Nouembris
1598. in calce operis deciſ.59.nu.
1. vbi annullatur ſententia Audi-
toris Cameræ, ex eo quia dicti ter-
mini non fuerunt ſeruati,nam etiã
in cauſis ſummarijs termini huiuſ-
modi omitti non poſſunt, etiam-
ſi vigore commiſſionis ſummariè
agendi commiſſæ eſſent, vt dixit
* Rot. coram Peregrino deciſ. 24.
lib. 1. quæ eſt impreſſa in Rot. di-
uerſ.deciſ.24.par.3.lib.3. Caſſad.
deciſ. 8. num. 6. de reſcript. Rot.
in nou. deciſ. 2. num. 5. verſ. ſi
vero. & ſeq. de reſcript. Rot. di-
uerſ.deciſ. 24. nu. 1. part. 3. lib. 1.
licet hoc caſu per iudicem poſſint
tales termini abbreuiari, vt per
* Peregr. d. deciſ. 24.& per Rot.di-
20 uerſ.d. deciſ. 24. par. 3. lib. 1. &
per Rot. in nou. d. deciſ.2.ſub.nu.
5. in fin.& in antiq.deciſ. 15.& 25.
eod. tit.

Intellige tamẽ terminos huiuſ-
modi ſolum ſeruandos eſſe in fo-
ro, vbi de ſtilo ſeruari ſolitum eſt,
21 in alijs vero tribunalibus non ſunt
ſeruãdi, vt per Vant.de null.proc.
num. 57. & per Veſtr. in ſua prax.
lib.4. cap.1. in prin.& ita habetur
* in d. deciſ. Pereg. 24. & per Rot.
in nou. deciſ. 5. de appell. circa
med.& declarat Rom. conſil.357.
num. 5. in fin.

SVMMARIVM.

1 *Libellus, ſeu monitorium in hoc iudicio experiendo requiritur iuxta fori ſtilum, licet ſummariè agatur.*

Credi-

2 Creditum in libello eſt proponendum, ſiue ex venditione, ſeu locatione, ſeu ex quouis alio titulo ſibi competenti.

3 Et quod bona fuerunt pro dicto credito hypothecata.

4 Et petere immitti in poſſeſſionem, donec de fructibus illius, ſeu illorum fuerit integraliter de ſuo credito ſatisfactus.

5 Libellus in hoc iudicio tria continere debet, nempe quantitatem debiti, ſecundo quod bona fuerunt pro dicto credito hypothecata, tertio immitti in poſſeſſionem, donec fuerit de fructibus ſatiſfactum.

6 Saluianum intentatum dicitur, quando in libello eſt poſita clauſula ius iuſtitiam miniſtrari, etiam ſi in eo non ſit facta mentio de Saluiano.

7 Clauſula iuſtitiam miniſtrari operatur, vt quis videatur intentare illud remedium, & illam viam, quæ libellanti competere poſſet, & æque actori magis proficua ſit.

8 Saluianum intentatum dicitur virtute dictæ clauſulæ, quando aliquid in libello fuit narratum, ex quo Saluianum competere poſſet, aliàs non.

9 Amplia procedere etiam ſi libellus contraria contineret virtute dictæ clauſulæ.

10 Amplia etiam procedere in ordinarijs parte non opponente.

11 Quod procedere dicitur, quando ante litem conteſtatam alterum tantum proſequitur, quia dicitur alterum contrarium detraxiſſe.

12 Libellus ſuſtinetur, quando contraria alternatiuè deducta ſunt.

13 Libellus ſuſtinetur contraria continens ſi iuris interpretatione poſſit ad ordinem compatibilem reduci.

14 Libellus non ſuſtinetur in criminalibus, ſi contraria continet etiam parte non opponente.

15 Limitatur quando plures in eodem libello accuſantur quia ſuſtinetur.

16 Limitatur etiam, quando in cauſa criminali veniret pœna pecuniaria imponenda.

17 Sublimitatur, quando iuriſdictio alicui attribuitur incerto, & indeterminato caſui, quia ſpecificandus eſt ille caſus.

18 Libellus in iudicijs poſſeſſorijs non ſuſtinetur, ſi contraria contineat.

19 Contraria ſunt retinere poſſeſſionem, & denuo eam adipiſci, & ſunt origine contraria.

20 Remedium recuperandæ nunquam datur quando competit remedium adipiſcendæ, & num. 27.

21 Electione vnius alterum tollitur.

22 Clauſula ius iuſtitiam miniſtrari non operatur, quod quis videatur cumulaſſe contraria, nec præſumitur.

23 Clauſula prædicta non ſaluat libellum à vitio contrarietatis.

24 Clauſula prædicta non ſuſtinet libellum in iudicio recuperandæ, ſi fuerit intentatum retinendæ.

25 Remedium recuperandæ, & adipiſcendæ ſunt origine contraria, nec poſſunt cumulari.

26 Remedium adipiſcendæ non datur, quādo quis aliter poſſidet, quod declara, vt num. 27.

28 Libellus ſuſtinetur contraria continens, quando intentantur diuerſa remedia in diuerſis inſtantijs contra diuerſas perſonas, & quando ex diuerſis reſpectibus num. 29. & 30.

31 Libellus ſuſtinetur, quando incertitudo cauſatur ex facto aduerſarii.

32 Electio in alternatiuis ſpectat ad debitorem.

33 Libellus ſuſtinetur, quando non purè, ſed ſub conditione contraria proponerentur.

34 Item ſuſtinetur in vim conſuetudinis.

35 Item ſuſtinetur, quando incertitudo veniret ex errore probabili.

Libellus

36 *Libellus in ſummarijs etiam parte opponente ſuſtinetur contraria continens.*

37 *Et eo maxime, quando adeſt clauſula ius iuſtitiam miniſtrari.*

38 *Clauſula ius iuſtitiam miniſtrari operatur, vt actor obtinere debeat ſuper eo, in quo iuſtitiam habet, non obſtante contrarietate.*

39 *Clauſula omni meliori modo operatur, vt non obſtante contrarietate ſuſtineatur libellus.*

40 *Clauſula omni meliori modo operatur, vt cumulatio fieri poſſit, & maxime ſi adeſt clauſula ius iuſtitiam miniſtrari.*

41 *Clauſula omni meliori modo iuncta clauſula ius iuſtitiam miniſtrari operatur ſupradictum effectum quo ad cumulationem.*

42 *Libellum non ſuſtineri dum contraria continet hoc procedit in cauſis ordinarijs, non autem in cauſis ſummarijs.*

43 *Contrarium, ſed reſpondetur, vt infra.*

44 *Remedium adipiſcendæ, & recuperandæ videntur quo ad originem contrariari, quia interdictum adipiſcendæ præſupponit actorem, ſeu hæredem numquam poſſediſſe.*

45 *Interdictum vero recuperãdæ præſuponitur aliquando poſſediſſe.*

46 *Et licet videãtur pugnantia tamen datur vtrũque ad eundem finem & effectum, vt actor conſequatur poſſeſſionem, & inſpecto effectu non dicuntur contraria.*

47 *Cumulari ideo poſſunt, cum tendant ad eundem finem, & effectum.*

48 *Hæres agens ad recuperandam, ſeu acquirendam bonorum poſſeſſionem defuncti, videtur agere poſſeſſorio recuperandæ, cum habeat illius ſimilitudinem, quia hæreditas videtur ſpoliata, & ſic hæreditas venit reſtituenda tãquam ſpoliata, & nu. 49.*

50 *Spoliare hæredem dicitur, qui bonorum defuncti poſſeſſionem occupat, licet vacet.*

51 *Poſſeſſorium adipiſcendæ dicitur etiam recuperandæ, ſeu reſtituendæ licet non ita proprie.*

52 *Hoc tamen procedere videtur, vbi contrarietas deduceretur ex diuerſa perſona.*

53 *Cumulari poſſunt actione origine contrariæ.*

54 *Fallit quando tendunt ad impediendũ, & excludendum iudicium, non in his quæ tendunt ad faciliorem expeditionem cauſæ.*

55 *Conciliatio ſupradictarum diſſentionum.*

56 *Libellus contraria continens ſuſtinetur ſtantibus clauſulis ſupra deductis modis dũmodo actor non ſe reſtrinxerit in proſecutione litis ad vnum tantum remedium, ſed generaliter egit, & num. 58.*

57 *Intellige procedere ſi probationes in iudicio factæ conueniunt vni remedio in libello intentato.*

59 *Remedium illud intentatum dicitur, quod proſecutus eſt, & tunc in alio obtinere non poteſt.*

60 *Intentionem ſuam quis declarare dicitur, ſi vnum remedium proſequatur.*

61 *Verba libelli intelligenda ſunt ſecundum proſecutionem, & mentem actoris, etiam ſi venirent improprianda.*

62 *Libellus non ſuſtinetur in iudicio adipiſcendæ quando probationes ei non conueniũt, ſecus ſi ei conueniant, & n. 63.*

64 *Cumulata in libello ſeparari poſſunt in proceſſu.*

65 *Clauſula ius iuſtitiam miniſtrari adiecta certo remedio intentato tunc non poteſt ex ea aliud intentari remedium.*

66 *Saluianum Interdictum cenſetur intẽtatum,*

tatum, ſi in libello fuerit poſita clauſula, deducens &c.

67 *Actor non cogitur exprimere nomen actionis, ſed ſufficit factum narrare.*

68 *Libellus admittitur etiam non ſit expreſſum nomen actionis.*

69 *Clauſula deducens omne ius &c. cenſetur deducere eo modo, quo tibi vtilius foret.*

70 *Clauſula, deducens &c. operatur quod & ſi actio incompetens fuerit propoſita, nihilominus poſſit obtinere ex competenti remedio.*

71 *Libellus eſt interpretandus ſecundum intentionem libellantis.*

72 *Interpretatio ſemper eſt facienda pro validitate actus.*

73 *Amplia ſupradicta procedere, etiam ſi libellus contraria contineret, parte opponente virtute dictæ clauſulæ.*

74 *Libellus in quo Saluianum, & hypothecaria fuerit intentata ſuſtinetur.*

75 *Petitorium cum poſſeſſorio cumulari poteſt, & ideo Saluianum, & hypothecaria cumulari poſſunt. nu. 76.*

77 *Dominium, vel quaſi eſt probandum, quando agitur hypothecaria contra tertium.*

78 *Libellus ſuſtinetur etiam quod in eo fuerit petitorium deductum, ſi poſtea fuerit concluſum in poſſeſſorio, quia concluſio attenditur.*

79 *Commiſſio ſi fuerit obtenta, vt ſimul, & ſemel procedi poſſit in poſſeſſorio, & petitorio, ſi ſuper poſſeſſorio tantum fuerit pronunciatum, non ideo impeditur illius ſententiæ executio.*

80 *Petitorium, & poſſeſſorium ſi ab vtraque parte fuerit intentatum, de quo prius liquet pronunciari poteſt.*

81 *Cumulationis materia, tam poſſeſſorii, quam petitorii, vide remiſſiue.*

De modo, & forma libellandi in præſenti iudicio. Cap. III.

1 QVONIAM in precedenti capitulo fuit dictum ſummarie in hoc iudicio agendū eſſe; veruntamen non ita ſummarie agi poteſt, vt ſine libello, ſeu monitorio iuxta illius curiæ ſtilum, in quo hoc interdictum experitur agendum ſit: ſiquidem per viam libelli, ſeu monitorij proponendum, & intentandū eſt, vt per Ang. in d. §. item Seruiana. nu. 15. vbi libelli formam deducunt, & eandem ferè formam ponit Menoch. d. rem. 3. num. 158. & Neguſ. de pign. in 3. memb. 8. par. num. 26. Spec. de locat. §. 5. num. 31. Odofr. de form. libelli cap. 35. Zaſ. in §. item Seruiana. ſub num. 41. verſ. Domine Iudex. Inſtit. de act. qui omnes in
2 hoc conueniunt, quod in libello proponatur creditum, ſiue ex locatione, ſiue ex venditione, ſiue ex impoſitione cenſus, ſeu quouis alio titulo ſibi competenti ſu-
3 per re, ſeu bonis hypothecatis, quam tempore obligationis, ſeu poſtea poſſidebat, & ex ea cauſa petatur cogi aduerſarium ad dimittendam poſſeſſionem dictæ rei, ſeu bonorum, in qua, ſeu quibus

Digitized by Google

4 bus petit immitti in poſſeſſionem
retinẽdam, donec de fructibus il-
lius, ſeu illorum fuerit integraliter
de ſuo credito ſatisfactus, decla-
rans ſuper præmiſſis velle vti Sal-
uiano Interdicto omni meliori
5 modo &c. Ita hæc tria omnino in
libello ponenda ſunt, nempe ex-
primere quantitatem ſui crediti.
Secũdo, quod bona debitoris fue-
rant ſibi pro dicta quãtitate obli-
gata, & hypothecata. Tertio, quod
petat dicta bona ſibi conſignari,
& in poſſeſſionem immitti, donec
de illorum fructibus fuerit ſatiſ-
factus, vt per Roland. conſ. 14. nu.
33. lib. 1. Marc. Ant. Eug. conſ. 65.
* num. 86. & ita tenuit Rota coram
R. P. D. Penia in vna Rom. Salu.
Interd. Lunæ 22. Martij 1599. in
calce operis deciſ. 3. nu. 1. & ſeq.
* & in alia coram eod. Rom. Salu.
Interd. 25. Iunij 1599. ibidem de-
ciſ. 4. nu. 10.

Amplianda tamen ſunt prædi-
6 cta, quod Saluianum Interdictum
intentatũ dicitur, etiam ſi in libel-
lo expreſſe nõ fuerit dictum velle
vti Saluiano Interdicto, dum tamẽ
in eo libello ſit appoſita clauſula
in præmiſſis, & ſuper præmiſſa
ius iuſtitiam miniſtrari, per quam
clauſulam dicitur intentatum hoc
interdictum, vt in ſpecie tradit
Aym. conſ. 201. n. 45. & per Grat.
conſ. 119. nu. 5. lib. 1. & eſt ratio,
quia illa clauſula operatur, vt quis
videatur intentaſſe illud reme-
7 dium, & illam viam, quæ libel-
lanti competere poteſt, & quæ
ipſi actori ſit magis fauorabilis, vt
per Grat. conſ. 37. nu. 8. lib. 1. &
conſ. 119. n. 5. lib. 2. Rol. conſ. 79.
n. 38. lib. 1. Alex. cõſ. 38. n. 3. lib. 3.
Corn. conſ. 8. nu. 8. lib. 1. Rimin.
Iun. conſ. 211. nu. 10. vol. 2. & la-
tius conſ. 325. nu. 7. lib. 3. Neuiz.
conſ. 79. nu. 5. Marc. Ant. Eugen.
conſ. 4. nu. 19. Surd. conſ. 273. ſub
nu. 5. vol. 2. Capic. deciſ. 10. nu. 22.
Rot. diuerſ. deciſ. 256. in princip.
par. 1.

Secundo ampliãdo declara lo-
cum ſibi vendicare, quando in li-
bello aliquid fuerit narratum ex
8 quo Saluianum Interdictum intẽ-
tari poſſit, veluti ſi dixerit ſe eſſe
creditorem vigore hypothecæ,
vel aliquid aliud fuerit expreſ-
ſum, vel deductum, ex quo hoc
interdictum competere poſſet,
licet de eo non eſſet expreſſè fa-
cta mentio, aliàs ſi ex narratis non
poſſet ſumi, quod tale remedium,
competere libellanti, dicta clau-
ſula non traheretur ad illud re-
medium, prout ita diſtinguendo
tradit Corn. conſ. 46. ſub nu. 4. &
conſ. 315. ſub nu. 1. paulo ante fi-
nem. verſ. illa autem clauſula. vol.
3. Pariſ. conſ. 7. nu. 22. & 23. lib. 1.
Grat. conſ. 37. nu. 7. & 8. lib. 1. &
alios refert Gabr. de clauſ. concl.
4. nu. 2. & per Surd. conſ. 273. nu.
17. verſ. tunc enim. lib. 2. Capic.
deciſ. 10. nu. 22.

Tertio amplia, etiam quando
9 libellus contineret contraria re-
media,

Digitized by Google

media, quia virtute dictæ clauſulæ ſuſtineretur, vt per Soc. Sen. cõſ. 128. nu. 1. lib. 1. Grat. conſ. 156. nu. 24. & 25. lib. 2. quos fuit ſecuta Rot. diuerſ. deciſ. 256. num. 7. part. 1.

10 Immo etiã in ordinarijs libellus generalis, & incertus continens contraria procedit, & ſuſtinetur parte non opponente, etiam ſi ex eadem ſcriptura contrarietas proueniret, vt per Caſtr. in l. fin. nu. 4. verſ. nam ſi pars. vbi etiam Ang. C. de codicill. & per Aquen. in d. l. edita. nu. 21. & Purpur. nu. 224. Dec. nu. 5. C. de eden. Rip. in l. naturaliter. §. nihil cõe. nu. 177. de acquir. poſſeſſ. & per Iaſ. in §. curare. nu. 16. Inſtit. de act. & alios refert Gabr. de clauſ. d. concluſ. 4. nu. 2. & per Rot. diuerſ. d. deciſ. 256. nu. 2. & deciſ. 257. num. 1. part. 1.

11 Quod tamen procedere dicitur propter illam clauſulam, quãdo ante litem conteſtatam alterũ tantum proſequatur, quia dicitur alterum contrarium detrahere, & libellum reformare, vt bene per Rip. in d. l. naturaliter. §. nihil commune. nu. 179.

12 Secundo ſimili modo ſuſtinetur libellus ſi fuerint in eo contraria alternatiuè deducta, vt per Ang. in l. Papinianus. §. quid ſi irritũ. prope fin. vbi Caſtr. ff. de inoff. teſtam. & per Rip. loco citato nu. 179. verſ. ſecundo fallit.

13 Tertio enim procedit libellus quando iuris interpretatione cõtrarietas poteſt reduci ad ordinẽ compatibilem, & ad remedium intentatum, iuxta tradita per Bal. in l. ſi res. in fin. C. de ordin. cogn. & per Rip. loco citato nu. 179.

14 Limita tamen quod dictum eſt libellum generalem continentem contraria procedere in iudicijs ordinarijs parte non opponente, non procedere in cauſa criminali, vt docet Bald. in l. 1. ſub nu. 21. C. de confeſſ. & per Dec. in d. l. edita. ſub num. 6. & Alex. in conſ. 32. ſub num. 8. lib. 4. Dec. conſ. 83. ſub nu. 16.

15 Sublimita tamen, quando plures accuſantur in eodem libello ſi non opponatur à parte; quia tunc procedit cumulatio, vt per Iaſ. in d. §. nihil commune. verſ. 161.

16 Secundo ſublimita in cauſa criminali pro qua veniret imponenda pœna pecuniaria, vt per Iaſ. in repet. l. admonendi. num. 275. de iureiur. & per Alex. in conſ. 66. ſub nu. 1. & 2. & hoc fuit dictum Rom. in l. 3. in princ. de iureiur.

17 Limita quando iuriſdictio alicui attribuitur incerto, & indeterminato caſui, nam tunc non procedit libellus, niſi ſpecificetur ille caſus, in quo iuriſdictio eſt attributa, etiam parte non opponente, vt per Ang. in conſ. 6. num. 2. Alex. in d. conſ. 32. nu. 9. Dec. in d. l. edita. nu. 7.

18 Contrariam vero ſententiam, nempe libellum non ſuſtineri cõtraria

traria continentia in iudicijs poſſeſſorijs, tenet Alexan. conſ. 121. nu. 11. verſ. præterea, lib. 1. & per Felin. in cap. examinata. ſub n. 16. verſ. hoc non ſoluto. de iudicijs, & alios pro hac parte refert Honded. conſ. 83. nu. 59. lib. 1. qui de communi atteſtatur.

Et hanc partem in remedio adipiſcendæ poſſeſſionis, & recuperandæ tradit Bald. in l. incerti. nu. 17. C. de interdict. & per Menoch. de adipiſc. poſſeſſ. remed. 1. nu. 93. & remedio 2. nu. 107. vbi reddit rationem, quia pugnantia
19 ſunt retinere poſſ. & denuo eam adipiſci, & ſequitur Surd. d. conſ. 274. nu. 17. lib. 2. vbi dicit, quod remedia præfata ſunt origine cõtraria, & cumulari non poſſunt, vt per Afflict. deciſ. 118. quod adeo eſt verum, vt nunquam detur re-
20 medium recuperandę, quando competit remedium adipiſcendę. l. 1. C. quorum bonorum, & multos pro hac parte adducit Tiraq. in tract. le mort. ſaiſit. leuiſ. par. 6. declarat. 4. nu. 1. & de magis communi atteſtatur Alciat. conſ. 257. nu. 5. & hoc expreſſe tenet Bero. conſ. 61. nu. 26. vol. 2. & per Alex. in d. §. nihil commune. nu. 90. & per Menoch. in d. tractatu de adipiſc. poſſ. remed. 4. nu. 505. qui hãc veriorem affirmat, & electione
21 vnius alterum tollitur. l. in delictis. §. detracta. ff. de nox. l. quid in hęredem. §. eligere. ff. de tribut. Bart. in l. 1. §. vnde quæritur. ſub n. 2. verſ. 1. regula ff. de publican. Capic. deciſ. 46. nu. 6. Cacher. deciſ. 97. nu. 5. cum alijs relatis per Surd. d. conſ. 273. nu. 20. vbi ſub nu. 22. dicit quod nec clauſula illa
22 ius iuſtitiam miniſtrari operatur, quod quis videatur cumulaſſe in libello remedia contraria, nec præſumitur per Alexan. conſ. 121. num. 6. & 11. & ſeq. vol. primo, & conſ. 96. nu. 7. & conſ. 110. nu. 2. lib. 5. Rip. in d. §. nihil commune. nu. 178. & conſ. 153. nu. 5. & per Soc. Sen. in conſ. 122. nu. 1. vol. 4.
23 vbi dicit clauſulam prædictam non ſaluare libellum à vitio contrarietatis, quia tunc libellus ſe ipſum excludit, & per Pariſ. conſ. 7. nu. 21. & conſ. 131. nu. 11.
24 Et in iudicio reintegrandæ non ſuſtineri libellum per dictã clauſulam ſi fuit intentatum poſſeſſorium retinendę, tradit Rip. in cõſ. 53. nu. 5. & per Menoch. de recuper. poſſ. remed. 15. num. 251. vbi alios adducit, & alios refert. Surd. d. conſ. 273. nu. 23. verſ. vbi dicit.

Vlterius etiam pro hac parte Surd. d. conſ. 273. nu. 17. & 21. dicit, quod iſta remedia adipiſcen-
25 dæ, & recuperandæ ſunt adinuicem origine contraria, nec poſſunt in eodem libello cumulari propter regulam contrarietatis, vt videtur voluiſſe Bell. conſ. 34. nu. 8. vbi ait remedium adipiſcen-
26 dę non dari ei, qui conſtituto mediante alias poſſidet, ſed opus eſt remedio l. fin. C. de acquir. poſſ. & per

& per plura confirmat Menoch. de recuperan.poſſ.remed.14. nu. 9. Sed de veritate iſtius articuli plene deducemus. in 3. inſpectione. cap. 2. in fin. ita quod iſta remedia adeo ſunt contraria, vt nunquam datur remedium recu-
27 perandæ, quando competit remedium adipiſcendæ.l.1. C. quorum bonorum. & multos pro hac parte adducit Tiraquel.in tract.le mort ſaiſit le viſ. par. 5. declar. 4. num.1.& de magis communi atteſtatur Alciat.conſ.257.num. 5. Et hanc negatiuam partem infraſcriptas recipiunt limitationes.

28 Primo quod ſuſtinetur libellus contraria continens, quando contra diuerſas perſonas in diuerſis inſtantijs contraria remedia intentarentur, vt per Iaſ.in l.1.nu.21.C. de furt.

29 Secundo quando ex diuerſis perſonis contraria deducerentur, vt ſi actor ex perſona defuncti remedium recuperandæ deduxiſſet, veluti quia defunctus à poſſeſſione ceciderat, & remedium adipiſcendæ deduceret ex propria perſona, vt tradit Rom. in d. §. nihil commune.n. 14. & ibi Iaſ.nu.154. & per Menoch.de adipiſc.poſſ.remed.1.nu.91. & per Surd. d. conſ. 273.num,31.

Tertio quando etiam ex diuer-
30 ſis reſpectibus deducerentur contraria, puta recuperandæ, & adipiſcendæ, vt per Menoc.de adipiſc. poſſ.remed. 2.nu.208. poſt Rom. loco citato, & per Caſtren. conſ. 78.nu.1.lib.2. & per Neuiz. conſ. 80.nu. 38. & per Tiraq. in tract.le mort ſaiſit le viſ.par.6. declarat.3. Surd. loco citato. num. 33. & per Ruin.conſ.5.n.11.lib.4.& per Iaſ. in d. §. nihil commune.nu.154.in fin. Menoch. de adipiſc. poſſ. remed.1.n.92.

Quarto quādo incertitudo cauſatur ex facto aduerſarij, ſcilicet
31 rei, quia tunc admittitur contrarium remedium cum proteſtatione, quod cum vno tantum vult obtinere, vt per Iaſ.in d.l.1.n.21. verſ.4.iſta regula. C. de furt.& idē Iaſ.in §. curare.n.10.Inſtit.de act.
32 vbi deducit exemplum in obligatione alternatiua, cuius rei electio ſpectat ad debitorem. l. vbi autē. §.qui illud, aut illud de verb.oblig.

Quinto ſuſtinetur libellus, quādo contraria remedia nō pure, ſed
33 conditionaliter proponerentur, vt per Iaſ.loco citato.verſ.5. fallit, & per Rip.in d.§. nihil commune. n.180.verſ. fallit 4. & per eundem Iaſ.in l.edita.n.32.C.de eden.

Sexto etiam procedit, quando ex generali conſuetudine ſeruare-
34 tur, vt contraria remedia in eodē libello deduci poſſent, veluti ſi quis vellet publicianā intentare, & rei vendicationem, quando nō eſt permiſſum, & tamen ex conſuetudine liceret, prout exēplificat Iaſ. in d.l.1.ſub n.21.verſ.6.fallit.

Septimo qn̄ incertitudo proue-
35 niret ex quocumq; errore proba-

 bili,

bili,vt per Iaſ.in d.l.1.n.13.in fin.
C.de furt.

Verum priorem ſententiã,quod
in ſummarijs, etiam parte oppo-
36 nente, ſuſtinetur libellus contra-
ria continens,quam tradit Bart.in
extrauag.ad reprimẽdum. in verſ.
ſine figura iudicij. ſub nu. 8. tenet
Io. de Lign. & Anch.Ioan. de Im.
in Clemen.ſæpe. de verb.ſignif. in
princ.& per Aquen. in d. l. edita.
n.21.& Purpur. n. 224. & late ibi
per Iaſ.ſub nu.6.verſ. niſi in cauſis
ſummarijs.C.de eden.qui ad con-
traria reſpõdet, & in l.vinum. ſub
nu.35.verſ.ego teneo.ff.ſi certum
37 petatur.præſertim ſtante illa clau-
ſula,ius iuſtitiam miniſtrari,vt per
Soc.Sen.d.conſ.128.n.1.lib.1.&
Grat.conſ. 156.n.24.&25. lib.2.
& per Alex.in conſ.277.ſub nu.2.
verſ. præterea.lib. 2. Corn. conſ.
46.ſub nu.4.verſ.& quando.lib.3.
Alex.cõſ.38.n.3.lib.3. & hanc ve-
riorem dicunt addentes ad Bar.in
d.extrauag. ad reprimẽdum. loco
citato in littera H. & hanc partẽ
fuit ſecuta Rot. diuerſ. deciſ.251.
n.3.&256.n.2.par.1.

38 Nam propter illam clauſulam
actor obtinere debet, ſuper eo, in
quo iuſtitiam habet,non obſtanti-
bus contrarijs in libello dedu-
ctis,vt per Inn.Cald.Abb.quos re-
fert Soc.Sen.d.conſ.128. in prin.
& per Grat.in d.conſ.156.n.25.&
per Rot.d.deciſ.256.ſub n.7.

Et hoc idem habemus in clau-
39 ſula omnimeliori modo, &c. per
quam non obſtante contrarietate
ſuſtinetur libellus, vt tradit Alex.
conſ.121.ſub num.12.verſ. & per
hoc non obſtat. vol.1.Butr. conſ.
63. ſub nu.3. & in remedio adipi-
40 ſcendæ,quæ ad inuicem ſunt con-
traria, poſſe fieri cumulationem
virtute dictæ clauſulę,tradit Ruin.
conſ.18.n.21.verſ. præterea. vol.
1.& per Bero. conſ.43. nu.42.vol.
41 3.vbi videtur velle, quod concur-
rente etiam illa clauſula, ius iuſti-
tiam miniſtrari, hoc locum habe-
re,prout etiam tenet Felin.in cap.
auditis. ſub nu. 3. in fi. de præſcr.

Et ad contraria reſponderi po-
teſt,non obſtare primo tradita per
Alex.in d. conſ. 121. nu. 11.& Fe-
lin. in cap. examinata. ſub nu. 16.
verſ.hoc non ſoluto.de iudic.cum
ibi alleg. & tradita per Honded.
d.conſ.83.n.59.vol.1.

42 Quia eorum dicta procedunt
in cauſis ordinarijs, nam ſecus eſt
in ſummarijs, vt per Alex. in l. ita
ſtipulatus. §. Griſogonus. num.8.
de verb. oblig. & per Marſil.ſing.
272. & ita reſpondit Rot. diuerſ.
d.deciſ.254.num.6.& deciſ. 256.
n.2.part.1.Put.deciſ.21.lib.1.

43 Secundo non obſtat, quod ſe-
cundo loco in contrarium dedu-
citur per Bal.in d.l.incerti, & tra-
dita per Menoch. Alex. Surd. &
Senat. Pedem. cum omnibus alijs
ſupra in contrarium deductis, qui
loquuntur in cauſis poſſeſſorijs
adipiſcendæ,& retinendæ,vt oſtẽ-
ſum eſt, & ſic in cauſis ſummarijs.

Quia

44 Quia reſpondetur primo, quod remediũ adipiſcendæ, & recuperandæ videntur quoad originem contraria, quia interdictum adipiſcendæ præſupponit heredem, ſeu actorem nunquam poſſediſſe.
45 §. ſequens. Inſtit. de interd. interdictum vero recuperandæ præ-
46 ſupponit actorem, aliquãdo poſſediſſe, vt in d. §. ſequens. & ſic videntur pugnantia vt in d. §. ſequẽs declarat Menoch. de adipiſc. poſſ. rem. 4. n. 505. tamẽ tendunt adeũdem effectum, & datur vtrũque, vt actor conſequatur poſſeſſionẽ,
47 & ideo inſpecto effectu, non poſſunt dici contraria, & poſſunt cumulari, quia licet quoad originem, & initium poſſint dici inter ſe aduerſari, tamen ſecus eſt quoad effectũ, cũ vtrumque tendat, vt agens poſſeſſionem conſequatur, vt tradit Curt. Iun. in l. 1. in fin. C. de furt. & declarat Bero. conſ. 43. nu. 41. vol. 3. & Afflict. deciſ. 118. vbi dicit, quod dicta remedia non dicuntur contraria; nam quando
48 heres agit ad poſſeſſionem, quam defunctus habebat tempore mortis ſuæ, tale poſſeſſorium habet ſimilitudinem in poſſeſſorio recuperandæ, quia hæreditas videtur quodãmodo ſpoliata, vt per Bart. in l. fin. C. de edict. diu. Adr. toll. num. 21. & per Bald. in cõnſ. 141. num. 1. verſ. quæ enim requirũtur. vol. 1. vbi ait. quod ſi agatur remedio dictæ l. fin. tamen hæreditas tanquam ſpoliata, venit in perſonã
49 hæredis reintegranda, & reſtituenda vt per Afflict. deciſ. 119. prope fin. & per Caſtren. in l. 2. nu. 2. verſ. intellige dictum. C. de edict. diu.
50 Adr. tollen. dum dicit, quod qui occupat poſſeſſionem bonorum, quam defunctus habebat tempore mortis, dicitur hæredem ſpoliare ſua poſſeſſione, licet vacaret, & num. 3. ait poſſeſſorium adi-
51 piſcendæ dici etiam recuperandæ, ſeu reſtituendæ, licet non ita proprie, & per Bald. in l. 2. C. quorum bonor. quod ad hunc caſum deducit Nat. conſ. 538. num. 16. & hoc refert Surd. dicto conſ. 73. num. 8. & 9. licet ibi num. 31. dicat
52 hoc procedere in omni caſu, vbi ex diuerſa perſona cõtrarietas deduceretur, vt ſupra in 2. limit. n. 29.
53 Immo etiam ſi actiones eſſent origine contrariæ cumulari poſſe in eodem libello tradit Curt. Iun. in l. 1. num. 24. C. de furt. & hanc opinionem fuit ſecuta Rot. diuerſ. d. deciſ. 257. n. 8. Put. deciſ. 21. nu. 3. & 4. lib. 1.

Nec etiam aduerſatur, quod ex aduerſo fuit dictum, quod in ſummarijs non datur cumulatio per Bald. in l. incerti. num. 17. C. de interd. cum alijs ſupra. n. 18. in contrarium allegatis.

54 Nam reſpondetur, & tolluntur etiam alia fundamenta in contrarium adducta, quia illud procedit in ea cumulatione, quæ tendit ad impediendum, & excludendum iudicium, non in ea, quæ tendit

ad faciliorem expeditionem cauſæ, quia hæc tanto magis admittitur in ſummarijs, vt per Aquen. in d.l.edita.nu.34.& Purpur.n. 201. & ita reſpondit Rot. diuerſ. d. deciſ.256.n.4.part.1.

Ex quibus clare patet hanc concluſionem propter varias Doctorum opiniones, valde dubiam remanere.

55 Verum tantorũ Patrum diſſenſionem conciliari poſſe cenſeo.

56 Primo ſi actor cõtraria in libello deducens, non ſe reſtrinxit in proſecutione litis ad aliquod remedium intentatum, ſed generaliter egit, & tunc vigore dictæ clauſulæ libellus ſuſtinetur, vt declarat Caſtren. in l. & an eandẽ. §. actiones. ſub nu.3. de except. rei iud. & late per Curt. Iun. conſ.284.n.16. & ita tenere communiter Canoniſtas. in cap. cum dilectus. de ord. cognit. atteſtatur, & late per Surd. conſ.24. nu.18. volum.1. vbi alios cumulat. & idem Curt. Iun. loco citato; ampliat etiam ſi petitio in proſecutione litis ſit reſtricta, & ita declarauit Rot. diuerſ. in dicta deciſ. 257. verſ. 9. & 10. part. 1. dum tamen probationes in eo iu-
57 dicio factæ, conueniant vni remedio intentato in libello, quia eo caſu ſuſtinetur libellus, & obtineri poteſt, vt per Felin. in cap. auditis. ſub num.2. prope fin. verſ. & hæc etiam ſimilia de præſcript. & in his terminis hoc idem confirmat Surd. d. conſ. 273. num.27. verſ. tunc etiam. poſt Alex. in cõſ. 121.n.13. vol.1. per eum alleg. & eſt deciſ. Capic. 96.n.6. & hoc caſu procedit opinio affirmatiua.

58 Quod ſi actor in proſecutione litis reſtrinxerit ſe ad vnum remedium, veluti recuperandæ, atque illud ſolum proſecutus eſt vſque
59 ad finem litis, intelligendum eſt illud remedium intentaſſe, prout proſecutus eſt, tunc non poſſit obtinere in alio remedio, vt per Socin. Sen. conſ.95. num. 16. volum. 3. Ruin. conſ.19. ſub num.9. vol.4. Cephal. conſ.23. num.123. & per Surd. dicto conſ.24. num. 18. vol. 1. & conſ.273. num.27. verſ. & vbi actor. vol. 2. & hoc idem declarat Grat. conſ.157. num.22. vbi ait illud remedium intentatum intelligendum eſſe, prout eſt proſecutus, cum proſequendo declaret
60 ſuam intentionem, & verba libelli intelligenda ſunt ſecundum proſecutionem, & mentem acto-
61 ris, etiam ſi venirent impropriananda, vt etiam dicit Surd. dicto cõſ. 273. num.27. verſ. tunc etiam, & hoc caſu libellus non poſſit ſuſti-
62 neri vigore dictæ clauſulæ, ſi vellet obtinere in iudicio adipiſcendæ, cum nec probationes ei conueniant; nam tunc dicta clauſula ſaluat libellum quando cauſa pro-
63 bata poteſt conuenire remedio deducto, etiam impropriãdo verba, vt ex Felin. Alex. Surd. & Capic. in locis ſupra alleg. & hoc caſu procedit opinio contraria.

Et

64 Et quod cumulata in libello poſſint ſeparari in proceſſu, vltra quod ex ſupra deductis apparet tradit Bal. in c. ad vltimum. nu. 4. de cauſ. poſſ. & propr. & per Conſard. de momen. poſſeſſ. limit. 2. §. 5. n. 16. Rot. diuerſ. deciſ. 257. nu. 6. part. 1.

65 Ex quibus reſultat limitatio ad præcedentia, quod quando adiecta eſſet certo remedio intentato, puta canonis reintegrandæ, & peteret ius iuſtitiã miniſtrari, tunc dicitur reſtricta ad illud remediũ, ſcilicet miniſtrari iuſtitiam ſuper remedio canonis reintegrandæ, nec poſſet aliud remedium continere, vt docet Corn. conſ. 282. n. 6. lib. 3. Soc. Sen. conſ. 39. n. 20. lib. 1. Pariſ. conſ. 131. num. 12. vol. 1. cum alijs alleg. per Gabr. d. concluſ. 4. n. 11. & per Rot. diuerſ. d. deciſ. 257. n. 6. par. 1.

66 Secundo dicitur, etiam intentatum Saluianum interdictum, ſi in libello adiecta eſſet clauſula deducens omne remediũ &c. vt in ſpecie tradit Burſ. conſ. 32. n. 41. vol. 1. Rol. conſ. 9. n. 17. lib. 1. quia eo caſu intelligitur intentatum remedium aptum, & neceſſarium l. ſi mater. §. eandem. & l. an eandem. §. actiones. de excep. rei iud. cap. Abbate ſane. de re iud. in 6. & tradit Papien. in forma libelli actionis realis. n. 1. Grat. conſ. 79. n. 12. lib. 2. Corn. conſ. 288. ſub nu. 7. lib. 3. Rol. d. conſ. 9. n. 16. in fin. Rot. diuerſ. deciſ. 251. n. 3. & deciſ. 254. num. 1. & deciſ. 257. nu. 1. & nu. 5. part. 1.

67 Quod confirmatur, quia actor non cogitur exprimere nomen actionis, ſed ſufficit factum narrare, vt per Iaſ. in §. omnium. n. 166. Inſtit. de act. Afflict. deciſ. 228. in fin. & per Rot. diuerſ. d. deciſ. 256. n. 5. & d. deciſ. 257. n. 4. & latius ſupra
68 deductum eſt. n. 6. & per Rot. co-
* ram Illuſtriſs. Seraph. in vna Rom. pecun. 9. Maij 1594. in fine operis deciſ. 29. n. 1. & admittitur iſte libellus Egid. deciſ. 733. n. 1. Rot. di-
69 uerſ. d. deciſ. 257. n. 1. quia deducendo omne ius ſuum, cenſetur deduxiſſe eo modo, quo ſibi vtilius foret, vt ſupra expoſui n. 7. etſi
70 expreſſa eſt actio incompetens, actor obtinere debet virtute illius clauſulæ ex competenti remedio, vt per Curt. Iun. d. conſ. 284. n. 6. & in d. deciſ. 251. nu. 4. in fin. & d. deciſ. 257. n. 5. in fin.

71. Et interpretatio libelli ſpectat ad libellantem, & eſt facienda ſecundum intentionem actoris l. ſi quis intentione ambigua. de iudic. Rip. in l. naturaliter. §. nihil commune. n. 134. Rot. diuerſ. d. deciſ.
72 254. n. 8. & pro validitate actus, ſemper eſt facienda interpretatio. l. quoties. de verb. oblig. Caputaq. deciſ. 296. par. 2. in impreſſ. & per Rot. diuerſ. deciſ. 373. n. 2. par. 1.

73 Et prædicta ampliãda ſunt procedere, etiam ſi libellus contraria contineret parte opponente, vt per Rot. diuerſ. d. deciſ. 251. n. 3.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA

par. 1. quod tamen intellige iuxta declarationes ſuperius in clauſula ius iuſtitiam miniſtrari deductas.
74 Ceterum, ſi in libello non contraria, ſed Saluianum Interdictum cum hypothecaria fuerit deductum veluti ſi dixerit, quod dicta bona contra quæ hoc experitur remedium, erant in bonis debitoris, & per eum tempore obligationis poſſidebantur, vel detinebantur tanquam bona ſua, tunc vtrumque remedium intentatum dicitur, & talis libellus proce-
75 dit quia petitorium poteſt cumulari, cum poſſeſſorio adipiſcendæ. cap. paſtoralis. de cauſ. poſſ. & propriet. l. cum fundum. §. fin.
76 ff. de vi & vi armat. & quod talis cumulatio in his duobus remedijs fieri poſſit tradit Caſtren. in l. rem alienam. nu. 10. de pign. act. & per Neguſ. de pign. in 3. mem. 8. partis. ſub n. 26. verſ. ſi autem in libello. & per Menoch. de adipiſ. poſſ. d. remed. 3. n. 160.

Et hoc caſu ſi dominium dire-
77 ctum, vel vtile, vel quaſi dominium non fuerit probatum, prout requiritur quando agitur contra tertium in hypothecaria, vt per Soc. Sen. conſ. 112. n. 7. lib. 4. Neguſ. de pign. loco citato, & latius infra dicetur in 2. inſpectione. cap. 1. n. 29. & fuerit probatum debitorem tempore obligationis poſſediſſe, obtinebit in Saluiano Interdicto, vt per Neguſ. d. num. 26. verſ. tamen ſi probet. Rot. diuerſ. deciſ. 34. n. 8. par. 2. & ſuo loco latius explicabimus.
78 Et ſimiliter etiam ſi petitorium in libello deduxerit, & in concluſione libelli peteret immitti in poſſeſſionē, & ſic concluderet in poſſeſſorio, tunc obtinebit in hoc iudicio, quia concluſio attenditur, vt bene declarat Rip. in d. §. nihil commune. num. 197. Felin. in cap. ex parte. n. 1. de teſtib. Feder. de Sen. conſ. 183. poſt princ. Alex. conſ. 92. n. 6. lib. 5. Dec. conſ. 28. n. 3. Contard. de momen. poſſ. quæſt. 13. nu. 33. Pontan. de ſpol. lib. 2. cap. 5. n. 29. in fin. Honded. conſ. 22. n. 31. lib. 2.
79 Verum hoc vnū notabile aduertendum eſt, quod ſi quis commiſſionem obtinuerit, vt ſimul, & ſemel procedi poſſit in petitorio, & poſſeſſorio, ſi ſuper poſſeſſorio tantum fuerit ſententiatum, non ideo impeditur executio illius ſententiæ, quominus in poſſeſſionem mittatur; ſed illa commiſſio remouet ſolum priuilegium poſſeſſorij, quod facit ſilere petitorium. cap. in litteris. de reſt. ſpol. cap. 1. de ſequeſtr. poſſ. Abb. in cap. ad ſedem. n. 7. de reſtit. ſpol. & declarauit Rota coram Illuſtriſſ. Pam-
* philio in vna Toletana pecuniaria. in calce operis. deciſ. 5. nu. 1. & fuit confirmatum in vna Cæſar-
* auguſtana parochialis coram R. P. Robuſterio. in calce operis deciſ. 7. num. 4.
80 Et hoc idem operatur, quando ab

Digitized by Google

ab vtraque parte petitorium, & poſſeſſorium ſimul fuerit intentatum: nam tunc de quo prius liquet, prius terminari poteſt. cap. 2, de cauſ. poſſ. & propriet. Felin. in cap. ſuborta. in princ. vbi nu. 7. de re iud. Bart. in l. naturaliter. in d. §. nihil commune. ſub nu. 29. de acq. poſſ. Contard. de mom. poſſ. limit. 2. ratione mixturæ. §. 5. num. 26. & alios refert Gozad. conſ. 10. num. 23. quos ſequitur Capic. deciſ. 88. num. 6. Egid. deciſ. 506. & per Rot. coram Illuſtriſſ. Pamphi-
* lio in vna Toletan. pecuniaria. 13. April. 1587. in fin. operis. deciſ. 5. num. 1.

81 Reliqua, quæ de cumulatione petitorij, & poſſeſſorij tractantur, vide per Bart. Iaſ. & latiſſime per Rip. in d. §. nihil commune. & per Contard. de mom. poſſ. num. 13. & in terminis de adipiſc. poſſeſ. late per Menoch. de adipiſcen. poſſ. remed. 4. num. 510. cum pluribus ſequentibus.

SVMMARIVM.

1 *Petitorium in iudicio adipiſcendæ ſuſpendi poteſt.*
2 *Amplia etiam poſt publicatas atteſtationes, ſi non ſit concluſum in cauſa.*
3 *Amplia etiam ſi pars ſuper petitorio cognoſci conſenſerit.*
4 *Amplia etiam non obſtante commiſſione obtenta, quod ſuper vtroque cognoſcatur.*
5 *Petitorium ſi ſemel fuerit ſuſpenſum, & tali ſuſpenſioni poſtea renunciatum, ſi iterum vellet ſuſpendere, de ſtilo ſignaturæ non conceditur, niſi refectis expenſis.*
6 *Petitcrium qui ſuſpendere vult, non tenetur ad expenſas, & quando teneatur, vide remiſſiue.*
7 *Petitorium poteſt, etiam ſuſpendi in cauſa appellationis, licet in cauſa principali non poſſit.*
8 *Petitorium ſuſpenſum dicitur per appellationem, & concluſionem in cauſa factam.*
9 *Petitorij ſuſpenſio facta dicitur per actum contrarium.*
10 *Petitorij ſuſpenſio ſubſecuta, proceditur in cauſa cum eiſdem terminis ante ſuſpenſionem ſeruatis.*
11 *Petitorij ſuſpenſio operatur effectum quo ad vtramque partem.*
12 *Petitorij ſuſpenſione ſubſecuta dicitur ſuſpenſa iudicis iuriſdictio, & ſi procedatur in cauſa acta ſunt nulla.*
13 *Petitorij ſuſpenſione ſtante non admittuntur teſtes ad diſcolorandum titulum, nec ad petitorij probationem.*
14 *Et quatenus teſtes fuerint examinati non probant.*
15 *Sententia ſi feratur durante ſuſpenſione, erit ipſo iure nulla.*
16 *Quod procedit etiam in iudicio adipiſcendæ.*
17 *Poſſeßorio relicto, an poſſit quis redire ad petitorium.*
18 *Suſpenſio calumnioſe petita non admittitur.*
19 *Suſpenſio non datur poſt concluſum in cauſa.*
20 *Limita, niſi iudici aliter videretur.*
21 *Suſpenſio non admittitur, quando conſtat de bono iure in petitorio.*
22 *Exceptio proprietatis obſtat iudicio adipiſcendæ, ſi fuerit probata, vel incontinenti probanda.*
23 *Iudicium huiuſmodi ceſſat ſtatim in continenti probata proprietate.*
24 *Exceptio dolo facis &c. obſtat quando*

incontinenti affertur probatio.

25 *Suſpenſio non fit, quando agitur de Caſtro difficilis recuperationis.*

26 *Damnum, quando eſt irreparabile, licitum eſt iudici reſiſtere.*
Declara, vt num. 27.

28 *Petitorij ſuſpenſio non obſtat tertio venienti ad cauſam.*

29 *Limitatur ſecundum Butr. quando ius tertij eſſet ſeparatum à iure ſuſpendentis.*

30 *Contrarium per Abb. & Felin.*

31 *Concordatur contrarietas ſcilicet opinionem Butr. procedere, quando ius tertij æque principaliter reſpiceret vtilitatem principalis agentis ratione iuris connexi.*

32 *Concordatur ſecundo, quando poſſeſſio prodeſt tertio ratione conuentionis, & tunc impeditur ſuſpenſio, ſi vero non prodeſt tertio tunc non impeditur.*

33 *Declara concordantias, quando ius tertij eſſet in actis deductum, vel incontinenti deduci poſſit.*

34 *Auctoris declaratio, ſcilicet quando ius tertij eſſet in totum excluſiuum iuris agentis.*

35 *Intellige, quando ius ſit clarũ, & quod ius illud ante concluſum in cauſa ſit deductum, & num. 36.*

37 *Petitorij ſuſpenſio non eſt admittenda, quando ſine periculo ſcandali fieri non poſſet, quod intelligendum eſt de graui ſcandalo, & nu. 38.*

39 *Secundo intelligendum eſt de ſcandalo vero, & certo.*

40 *Iudex, quando imminet ſcandalum, poteſt ad ſe poſſeſſionem auocare.*

41 *Petitorij ſuſpenſio fieri non poteſt, quando notorie conſtaret de non iure ſuſpendentis, & exemplum vide ibi.*

42 *Dominium probari poteſt, etiã per aliud inſtrumentum publicum, & ſic de non iure agentis.*

43 *Notorium inducitur per inſtrumẽtum, & facit rem manifeſtam.*

44 *Notorium non inducitur per inſtrumentum publicum, quãdo contra eum aliquid colorate opponitur, & nu. 45.*

46 *Notorium inducitur per inſtrumentũ, quando de viribus inſtrumenti fuerit diſcuſſum.*

47 *Quod procedit in inſtrumento habente executionem paratam.*

48 *Notorium inducitur, etiam per confeſſionem partis in iudicio factam.*

49 *Quod intelligendum eſt, quatenus à parte non impugnetur.*

50 *De non iure conſtare dicitur per facti euidentiam.*

51 *Item etiam per ſententiam. contrarium nu. 52.*

53 *Auctoris conciliatio, ſcilicet procedere, quando ſententia tranſitum fecit in iudicatum.*

54 *Sententiæ effectus dicitur ſuſpenſus per appellationem.*

55 *Appellatio reducit cauſam ad eundem ſtatum, in quo erat in prima inſtantia poſt litem conteſtatam.*

56 *Contrarium, quod ſuſpenditur effectus, quo ad executionem tantum.*

57 *Replicatur, quod pro ſententia præſumitur, quando ab ea non eſt appellatum.*

58 *Sententia non probat ſine actis, niſi in antiquis, etiam quod non ſit appellatum.*

59 *Sententia inſtrumentum non probat.*

60 *Nullitas ab eadem parte opponi poteſt contra ſententiam, etiamſi non fecit tranſitum in iudicatum, vel niſi pars in ea conſenſerit.*

61 *Nullitas opponi poteſt contra ſententiam, etiam ſi eſſet appellatum, & appellatio eſſet deſerta.*

62 *Sententia ſi opponitur contra tertium, verificandus eſt proceſſus, ſiue lata ſit de recenti, ſiue non, ſiue contra præſentem, ſiue contra abſentem.*

63 *Sen-*

63 *Sententia, quæ fecit tranſitum in iudicatum probat ſine actis.*
64 *Notorium deducitur etiam per priuilegium, quando contra eum nihil eſt oppoſitum.*
65 *De non iure conſtare non dicitur, niſi poſt concluſum in cauſa, vel quando fuit renunciatum probationibus, & per alios modos expreſſos, & nu.66.*
67 *Notorium dicitur quicquid in iudicio deductum eſt, & probatum, ſcilicet poſt concluſum in cauſa, & nu 68.*
69 *Notorium inducitur ex actis, quo ad hoc, vt iudex poſſit ſupplere quoad illa, ſed quo ad diffinitionẽ cauſæ requiritur, quod ſit concluſum in cauſa, & nu.70.*
71 *Contrarium quod etiã ante concluſum in cauſa ex probationibus in actis factis inducatur notorium.*
72 *Confeſsio, & rei euidentia, & probatio facta per teſtes æquiparantur.*
73 *Confeſsio reuocari poteſt ante ſententiã & impugnari.*
74 *Notoria qualitas illa dicitur, quæ prima facie de iure communi eſt talis, licet ſubeſſe poſſet cauſa propter quam, redderetur falſa.*
75 *Concorda quod notoria dicitur probatio in ſe, in actis facta, & quicquid in iudicio ſit deductum, ſed quo ad rem illã, ſuper qua inducta eſt, non redditur notoria, niſi poſt concluſum in cauſa.*
76 *Notoria, iuris præſumptione, dicitur probatio in actis facta, ſed eſt commutabilis, vſque ad concluſionem in cauſa.*
77 *Notorium ſecundum veriorem opinionem, non inducitur ex probationibus, niſi poſt concluſum in cauſa.*
78 *Notorium eſt duplex, aliud facti, aliud iuris.*
79 *Notorium quid, & nu.80.*
81 *Notorium non inducitur ex actis in materia ſtricta, veluti in ſtatuto.*
82 *Satutum excludens exceptiones omnes, non excludit exceptionem notoriam.*
83 *Intellige de exceptione notoria, quæ nõ habet diſputationem.*
84 *Statutum diſponens de notorio differt à ſtatuto reijciente exceptiones.*
85 *Suſpenſio non admittitur in poſſeſſorio natura mixto, quando ſine cognitione petitorij definiri non poſſit, & rationem vide, & nu.86.*
87 *Sententia lata in petitorio, in quo fuit plene de eo cognitum, parit exceptionem rei iud. in poſſeſſorio mixto.*
88 *Poſſeſſorium mixtum quale ſit in hoc caſu, & nu.90.93.*
89 *Petitorium habet annexam cauſam proprietatis.*
91 *Declara procedere, vt ibi, & nu.96.*
92 *Interdictum de itinere, actuq; priuato, cuius ſit vtilitatis, & de tota eius materia, vide ibi remiſſiue.*
94 *Matrimonium eſt probandum, ſi quis mulierem exhibere petierit.*
95 *Matrimonium, non ſolum ſuſpenditur, quando quis oppoſuerit matrimonium eſſe nullum, quia coniuges ſunt in gradu prohibito, ſed tollitur omnino poſſeſſorium.*
97 *Poſſeſſorium merum dicitur, vbi probatio tituli requiritur ad iuſtificandam poſſeſſionem.*
98 *Titulus in hoc iudicio adipiſcendæ non requiritur, niſi quando eſſemus in concurſu aliorum creditorum, & probationes eſſent pares.*
99 *Titulus inducit qualitatem maioris iuſtificationis.*
100 *Limitatur, quando titulus eſſet poſterior poſſeſſione alterius.*
101 *Titulus anterior præfertur, quando probationes ſunt æquales, & concurrit cum alio titulo.*
102 *Titulus ſi fuerit probatus, antiquiorem poſſeſſionẽ melius probare dicitur, cũ ex eo titulo poſſidere præſumatur.*

Cauſa

Digitized by Google

103 *Cauſæ in quibus titulus ad iuſtificandam poſſeſſionem requiritur.*
104 *Hypotheca præſcribitur ſpacio decem annorum.*
105 *Saluianum ceſſat ſublata hypotheca.*
106 *Exceptio præſcriptionis dicitur exceptio litis finitæ, quod procedit, quando ſit liquida. nu.* 107.
108 *Exceptio præſcriptionis, etiam ſi requireret altiorem indaginem, opponi poteſt, quando probationes in continenti offeruntur.*
109 *Arbitrio iudicis relinquitur quando incontinenti quis probare dicatur.*
110 *Et opponenda eſt in proceſſu alias non valet.*
111 *Poſſeſſorium iudicium ceſſat in caſibus, in quibus denegatur reſtitutio poſſeſſionis.*

De ſuſpenſione Petitorij. CAP. IV.

VERVM, quia ſi petitorii, & poſſeſſorij cumulatio, vt proxime in præcedenti cap. in fine dictum eſt, deducta eſſet ſuſpenſio petitorij fieri poteſt, ideo aliqua breuiter de illius ſuſpenſione ſummatim deducemus.

Poteſt itaque petitorium in hoc
1 iudicio adipiſcendæ poſſeſſionis ſuſpendi cap. paſtoralis. vbi Abb. nu. 2. & omnes DD. de cauſ. poſſ. & propriet. & per Lap. alleg. 97. & late per Gozad. conſ. 10. nu. 22. qui de communi atteſtatur ſub n. 36. Rot. in nou. deciſ. 5. ſub n. 1. de cauſ. poſſ. & propriet. Rot. diuerſ. deciſ. 43. nu. 2. par. 1. Capu-
* taq. deciſ. 70. in manuſcriptis in calce operis deciſ. 7. & in alia coram
* R. P. D. Bubalo in vna Senogall. prædij 27. Aprilis 1583. ibidem deciſ. 8. nu. 2. & per Rot. diuer. deciſ. 44. num. 5. par. 1. & deciſ. 34. nu. 4. par. 2.

Quod primo amplia, etiam ſi
2 fuerint ſuper petitorio publicatæ atteſtationes, & ſuper illis eſſet diſputatum, dum tamen non ſit concluſum in cauſa, vt per Abb. in d. cap. paſtoralis. nu. 35. Gozad. d. conſ. 10. nu. 20. Cardin. in Clem. vnica ſub nu. 19. verſ. & ſic concluſum. de reſt. ſpol. Put. deciſ. 29. nu. 3. lib. 3. & deciſ. 341. lib. 2.

Secundo amplia, etiam ſi pars
3 conſenſerit ſuper petitorio cognoſci, vt per Gozad. d. conſ. 10. nu. 21. & per Rot. diuer. deciſ. 9. nu. 1. par. 3. lib. 2.

Tertio amplia, quod ſi quis cōmiſſionem obtinuerit, vt ſuper vtroque procedatur, poterit non ſolum ſemel, ſed etiam pluries in eadem inſtantia petitorium ſuſpēdere, veluti poſt primam ſuſpen-
4 ſionem, denuo paſſus ſit ſuper petitorio cognoſci, vt per Gozad. d. cōſ. 10. nu. 34. verſ. tertio. Milis in ſuo repertorio. verſ. poſſeſsorium cum petitorio. Rot. in nou. deciſ. 8. de cauſ. poſſ. & propriet. & 4. in antiq. eo. tit. & per Rot. diuerſ. d. deciſ. 9. n. 1. par. 3. lib. 2. & prædicta procedant ante concluſum in cauſa

cauſa ex ſupra deductis, & latius inferius in limitatione 2. declarabimus.

5 Verum hoc caſu Pont. de ſpol. par. 2. cap. 6. ſub nu. 44. verſ. in eoque. ait, quod de ſtilo Signaturæ, ſi quis petit denuo procedi in petitorio reiecta ſuſpenſione per ſe facta, eam non obtinebit, niſi prius refectis expenſis, in quibus reum defatigaſſet in iudicio poſſeſſorio, vbi pro hac parte multos adducit; & quando condemnandus ſit in expenſis is, qui petitorium
6 ſuſpendere vult, vide per Abb. in d. cap. paſtoralis. nu. 21. & ibi per Ioan. And. nu. 25. 27. & 28. & per Butr. n. 14. & per Pont. de ſpol. loco citato. n. 54. & per Spec. de expenſis. §. 3. nu. 12.

Quarto amplia, quod poteſt ſu-
7 ſpendi etiam in cauſa principali non poſſit, vt puta, quia eſſet concluſum in cauſa, vt per Rot. in antiq. deciſ. 4. de cauſ. poſſeſſ. & propriet. Milis in ſuo repertorio. verſ. petitorium cum poſſeſſorio. vbi dicit etiam procedere in 3. inſtantia, & ex multis tradit Gabr. de reſtit. ſpol. concl. 1. c. 101. Capic. deciſ. 35. n. 6. Caputaquen. deciſ. 223. part. 2. in impreſſis, & fuit reſolutum in Rot. coram R. P. D. Bubalo, in d. Senogallien. prædij Veneris 27. Aprilis 1583. in fine operis. deciſ. 8. num. 2.

Et eſt ratio, quia per appella-
8 tionem, etiam concluſio in cauſa in prima inſtantia facta, dicitur ſuſpenſa, vt per Lancell. de attent. c. 23. n. 53. par. 2. Bero. in cap. quoniam contra. ſub n. 235. de prob. Rot. in nou. deciſ. 16. ſub n. 2. verſ. nec obſtat. de reſt. ſpol. & prædicta procedere intellige, in alijs iudicijs poſſeſſorijs mixtis, non autem in ſimplici iudicio Saluiani, alio ſimplici iudicio poſſeſſorio non mixto, in quo non eſſet admittenda appellatio, prout in 4. inſpectione. cap. 2. deducemus.

Verum hoc loco notãdum eſt, quod ſi quis petitorium ſuſpenderit, licet proteſtetur, quod à dicta ſuſpenſione ex aliquo tacito actu recedere non intendit, niſi hoc declarauerit, tamen ſi poſtea libellum dederit, vel remiſſionem obtinuerit, in qua petitorium cum poſſeſſorio committi peteretur,
9 tunc per hunc actum contrarium diceretur receſſum à dicta ſuſpenſione, vt declarat Mil. in d. repert. verſ. poſſeſſorio agere. & latius per Pontan. de ſpol. d. par. 2. cap. 6. num. 50. Rot. in nou. deciſ. 6. de cauſ. poſſ. & propriet.

Quinto amplia, quod facta ſuſpenſione, proceditur in cauſa cũ
10 eiſdem terminis ante ſuſpenſionem ſeruatis, vt declarat Pontan. de ſpol. par. 2. cap. 5. ſub num. 28. verſ. ſuſpenſione autem.

Sexto amplia, quod ſuſpenſio petitorij facta ab vna parte ope-
11 ratur effectum, etiam quo ad aliã partem nõ petentem, vt per Rot. in antiq. deciſ. 12. de cauſ. poſſ.

&

& propriet. Mil. in ſuo repert. verſ. poſſeſſorio agere. Gozad. d. conſ. 10. num. 22.

Septimo amplia, quod quando facta eſt ſuſpenſio petitorij, eo ca-
12 ſu dicitur etiam ſuſpenſa iudicis auctoritas quo ad omnia concernentia petitorium, & eius acceſſoria, ita quod ſuper eo geſta dicuntur nulla, vt per Soc. Sen. in l. rem quæ nobis. ſub num. 19. verſ. ſecunda ratio eſt. de acq. poſſ. & per Alex. in d. l. naturaliter §. nihil commune. num. 94. de acq. poſſ. & per Mil. loco citato verſ. poſſeſſorio ſimul. & per Vant. de null. ex defectu iuriſdictionis ordinariç. num. 139. verſ. nam ſi iudex. Caputaq. deciſ. 322. num. 1. par. 2. in impreſs. & dixit Rot. co-
* ram Rpd. Comitulo in vna Rom. vineæ 21. Aprilis. 1589. in calce operis deciſ. 9. num. 8.

Et hinc videmus, quod ſtante
13 ſuſpenſione petitorij non admittuntur teſtes ad diſcolorandum titulum, nec ad petitorij probationem, vt per Put. deciſ. 76. par. 2.
* & in d. deciſ. coram Comitulo num. 9.

Et quatenus durante ſuſpenſio-
14 ne eſſent examinati teſtes nihil probarent, etiam poſt reuocationem ſuſpenſionis inter eaſdem perſonas, tanquam recepti à iudice carente iuriſdictione, vt bene per Pont. de ſpol. d. par. 2. cap. 6. num. 52. Gabr. conſ. 54. num. 7. vol. 1.

Et ſi durante eadem ſuſpenſio-
15 ne ferretur ſententia, eſſet ipſo iure nulla, vt per Vant. loco citato, & per Egid. deciſ. 97.

Nec prædictis obſtat ſi diceretur prædicta procedere in cauſa ſpolij in odium ſpoliantis.

Quia reſpondetur eam procedere in cauſa adipiſcendæ poſſeſ-
16 ſionis, in qua ſuſpẽſio fieri poteſt, vt per text. in d. cap. paſtoralis. & declarat Gozad. d. conſil. 10. nu.
* 36. verſ. nota diligẽter. Caputaq. d. deciſ. 70. in fine operis. deciſ. 7. & per Rot. diuerſ. d. deciſ. 34. n. 4. par. 2. & deciſ. 201. n. 5. par. 2.

An autem poſſit, quis relicto
17 poſſeſſorio redire ad petitorium, vide per gloſſ. in clem. vnica in verſ. ſpoliantis. de cauſ. poſſ. & propriet. vbi Card. ſub nu. 7. & 24. & per glo. vbi Doct. in d. cap. paſtoralis. verſ. cauſa non deciſa; & quia hoc dubium non ſpectat ad materiam noſtram, cum ſolum tractetur de proprietate, & in remedio Saluiano ſolum de poſſeſſione quærendum eſt, vt alias deduxi, ideo remiſſiue de eo mentionem feci.

Limita primo quando ex mali-
18 gnitate, & calumnioſe peteretur ſuſpenſio, veluti quia videns ſe deficere in petitorio, illud ſuſpendere vellet, & intentare poſſeſſoriũ, vt declaratur per tex. in d. cap. paſtoralis. per illa verba, ne via fraudibus poſset aperiri, & ibi ita declarat Abb. ſub nu. 35. verſ. nam

duæ

duæ rationes. Mohed.deciſ.198. alias 14.de reſtit.ſpol. Rot.diuerſ. deciſ.1118.n.1.lib.3. par.3. quando autem calumnioſe peti dicatur arbitrio iudicis relinquitur, vt diſponitur in eodem tex. ibi, nam ſi iudex &c. Pont.de ſpol.d. cap.6. ſub nu.48.

Secundo limita poſt cõcluſum
19 in cauſa, quia tunc non datur ſuſpenſio, vt per omnes DD. in d.c. paſtoralis, & per Gozad. conſ. 10. num.20. & 22. Rot. diuerſ. d. deciſ. 9. num. 1. lib. 2. par. 3. & deciſ. 1117. lib.3. par.3. Pont.de ſpol. d. cap.6. num. 59. & ſeq. & per Rot.in nou. deciſ. 8.ſub nu. 2. verſ.ante tam.de cauſ.poſſ.& propriet.

Sublimita tamen hanc limita-
20 tionem, niſi ex iuſta cauſa aliter iudici videretur, vt per tex.in d.c. paſtoralis, per illa verba, niſi iudex qui de cauſa cognoſcit, hoc ipſum ex iuxta cauſa viderit expedire, & declarant ibi DD. vt per Abb. & Butr. Io. Andr. in princip. & per Pontan.de ſpol. d.c.6. ſub nu.48. verſ.hæc namque ſuſpenſio.

Tertio limita, quando ita pro-
21 ceſſum eſſet in petitorio, quod legitime conſtaret de bono iure illius, contra quem peteretur ſuſpẽſio petirorij, quia eo caſu diceretur, etiam calumnioſe peti, vt declarat Pontan.de ſpol.d.c.6.n.45. & per Rot.diuerſ.d. deciſ.9. lib.2. par.3.ante fi.

Et eſt ratio, quia huic remedio
22 adipiſcendæ obſtat exceptio proprietatis, ſtatim probata, ſeu in cõtinenti probanda, vt poſt Bartol. per eum relat. tradit Rip. in l. 1. nu. 12. ff. quorum bonorum, vbi dicit locum habere in quocunq. poſſeſſorio adipiſcendæ, & latius in l.naturaliter.§.nihil commune. n. 101.de acquir.poſſ.& per Caſtr. in l.2.ſub nu.3.verſ. ſed inſumpto C. de edict. diu. Adr. toll. & per Butr.in c.1. nu.24. vbi Abb. nu.5. de reſtit.ſpol.& per Anchar. conſ. 146. ſub n.3. verſ.item concludit, & ſub nu.6.Ang.conſ.136.Rolan. conſ. 1. num. 25. volum. 1. Boer. deciſ.238. nu. 5. Afflict. deciſ.14. num. 4. Egid. deciſ. 36. ſub num. 1. verſ. habet enim locum Capic. deciſ. 121. num.28. & in terminis Salu.Interd. tradit Put.deciſ.233. lib.3.

Immo hoc iudicium ceſſat ſta-
23 tim incontinenti probata proprietate, ſeu dominio, vt per Rot. diuerſ.deciſ.201.nu.8.par.2.& latius de hac materia in ſecunda Inſpectione c.3.de except.nu.89.& ſeq. explicabimus, vbi multa alia deducuntur cum limitationibus præſentis concluſionis.

Secunda eſt ratio, quia obſtat
24 exceptio dolo facis, cum petis, quod ſtatim reſtituturus es, quando incontinenti offertur probatio, vt per Caſtren. in d. l.2. nu.3. vbi Alex.Ang.in prin.C.de edict. diu. Adr. toll. Gozad. d.conſ. 10. nu.11.qui de communi atteſtatur, & nu.

Digitized by Google

& nu.24.& in conſ.50. nu.18. in fi.
& nu.19.verſ.& obſtat.

Quarto limita, quando agere-
25 tur de aliquo caſtro ſeu fortilitio,
quia ſunt difficilis recuperationis,
& ſi quis obtineret in poſſeſſorio,
ſi poſtea in petitorio ſuccumbe-
ret, non poſſet ita de facili conſe-
qui, vt docet Caſtr.in d.l.2. in fin.
vbi Iaſ. ſub nu.1. in fi.& per Alex.
in d. §. nihil commune.nu.21. &
ibi Rip.nu.75.Rol.conſ.1. nu.32.
lib.1. Gozad. qui de communi at-
teſtatur in d. conſ.10. nu.10. Me-
noch. de adipiſc. poſſ. remed. 4.
nu.887.

26 Immo hoc caſu, quia damnum
eſt irreparabile, licitum eſt etiam
aduerſus iudicem de facto reſiſte-
re, cap.non debet.11. quæſt. 3. c.
non inferendæ. xxiij.quæſt. 4.tra-
dit Rip. loco proxime citato. Fel.
in cap.ſi quando.nu.2.verſ.ſecun-
do fallit.de off.deleg.vbi Dec.n 3.
& omnes Doct.

Verum, quia hæc quarta limita-
27 tio, aliquales recipit declaratio-
nes, ideo intellige eam, vt declarat
Gabr.d.concl.1.nu.134.& ſeq.de
reſt.ſpol.

Quinto limita in tertio venien-
28 ti ad cauſam, quia ei non obſtaret
talis ſuſpenſio petitorij, vt per
Butr. in c. in litteris ſub nu. 23. &
per Abb.ibi ſub num.33.de reſtit.
ſpol. Pontan.de ſpol.d.cap.6.ſub
nu.53. lib.2. Rot.in nou. deciſ.3.
de cauſ.poſſ.& propriet.per Rot.
Biſignet.deciſ.7.de reſtit.ſpol.

Verum hæc limitatio reſtringi-
29 tur per Butr.in d.cap. in littteris.
ſub nu.23. verſ. quandoq. proce-
dere, quando ius tertij eſſet ſepa-
ratum à iure ſuſpendentis, ex do-
ctrina Innoc. in cap. veniens. de
ſpol.

Contrarium tamen tenet Abb.
30 in d.c. in litteris ſub nu. 23. verſ.
ſed aduerte, & in c. veniens. el 2.
ſub nu.7.verſ.quod autem. de te-
ſtib.& ſeq.Felin.ibi nu.12.

Pro concordia prædictarum
31 dicit Rip. in l. naturaliter.§. nihil
commune. n.80. verſ.quid dicen-
dum, quod licet ipſe procliuior ſit
in ſententiã Butrij, tamen concor-
dando dici poteſt, quod aut exce-
ptio tertij reſpicit æquæ princi-
paliter vtilitatem principalis agẽ-
tis ratione iuris connexi, & tunc
procedit opinio Butrij, aut non
æquæ principaliter, & procedit
opinio Abbatis.

Secundam adducit concordiã,
32 nempe aut poſſeſſio prodeſt tertio
ratione conuentionis, & tunc non
impeditur ſuſpenſio, alias eſſet pa-
rata via fraudibus, ſi ſocius ſocium
defendere poſſet contra l. conue-
nire. de pact. aut non prodeſt ter-
tio illa poſſeſſio, & tunc eius op-
poſitio impedit ſuſpenſionem, &
hoc ſentit Gabr.de reſt.ſpol.con-
cl.1.nu.47.

Verum prædicta procedere in-
tellige, ſi ius tertij eſſet in actis de-
33 ductum, vel incontinenti deduci
poſſet, alias non, vt per Gabr. lo-
co ci-

Digitized by Google

co citato nu.46. Rot.diuerſ.deciſ. 201.nu.2.par.2.

Ego autem diſtinctiones præ-
34 dictas locum vendicare poſſe dico, quando ius tertij eſſet in totũ ipſo iure excluſiuum iuris agentis, & tunc impediret proceſſum poſſeſſorium, alias non, ex doctrina Bal. in l.ſi alienũ. in prin. vbi late per Alex.ſub nu.8. in fin. ff. ſolut. matr.& per Soc.in l.2.ſub nu.6.ff. excep.rei iud. poſt Bar.in l.his cõſequenter.§. ſed an. num.1.ff.fam. erciſc. & clare per Imol. d.l. ſi alienum. nu. 1.

Secundo requiritur,quod illud
35 ius ſit clarũ vt per Alex.d.l.ſi alienum.nu.10.Rot.diuerſ.deciſ.641. nu.16. par.1.& in deciſ.201.nu.2. par.2.

Tertio requiritur, quod ante
36 concluſionem in cauſa, ſit illud ius in iudicio deductum, vt ſupra dictũ eſt, & in terminis adipiſcendæ poſſeſſionis,tradit Rot.diuerſ. d.deciſ.201.ſub nu.5.par.2.

Sexto fallit ratione ſcandali, nã
37 quando ſine ſcandalo, ſuſpenſio fieri non poſſet, tunc non eſt admittenda,vt per Butr. in c.ex parte.ſub nu.33. de reſt.ſpol. vbi ponit exemplum, quãdo Abbas ageret ad recuperationem Monaci contra Monaſterium alterius profeſſionis. vt per Felin.in cap. nihil cum ſcandalo.nu.3. de præſcript. Gozad. d. conſ. 10. nu.9.& 42. in fi.& alios refert Gabr. d. concl. 1. nu. 148.de reſtit.ſpol.

Quod tamen intellige de graui
38 ſcandalo, non autem de leui, vt tradit Rip. d. §. nihil commune,nu.76. in fin. per ea quæ tradita ſunt per Curt.Sen.conſ.66.

Secundo intellige de ſcandalo
39 vero, & certo, ſecus ſi eſſet dubium, vt per Ruin. conſ. 37. ſub nu.3. verſ.non obſtat etiam. lib.4. Gabr.loco citato. nu.149.

40 Et poteſt iudex hoc caſu poſſeſſionem ad ſe auocare, quo vſque cognoſcat cui competat, vt per Gozad.loco citato.

Septimo limita, quando noto-
41 rie conſtaret de non iure ſuſpendentis, veluti ſi quis dixerit aduerſarium non eſſe immittendum in poſſeſſionem, & oſtenderet teſtamentum publicum, ex quo conſtaret primum teſtamentum eſſe reuocatum, in quo erat ſuſpẽdens hæres inſtitutus, & in ſecundo teſtamento appareret, ipſum fuiſſe hæredem inſtitutum vt per Gozad.d.conſ.10.num.26.

Poſſet etiam per aliud inſtru-
42 mentum publicum docere de ſuo dominio,& ſic de non iure aduerſarij, vt declarat Dec. conſ. 303. nu.24. Pariſ. conſ.112.ſub nu.61. vol.2.Soc.Sen.conſ.87.ſub nu.23. verſ. ſed tamen his. vol. 3. Grat. conſ.76.nu.13.& 14. lib.2. Capic. deciſ.77.ſub nu.5. Rot.in nou.deciſ.16.ſub nu.1.de reſtit.ſpol.

Quia per Inſtrumentum indu-
43 citur notorium, & facit rem manifeſtam,vt per Bald.in l. Imperator

tor.ſub nu.1.circa med.& in l.qui ſemel. n.25.C.quomodo,& quando iudex. Dec.conſ.423.nu.10.& latius infra c.6. nu.30. late eſt deductum,& licet omnes Doct. ſimpliciter ita pertranſeant.

Tamen hoc ita procedere intelligendum eſt, quatenus contra
44 dictum inſtrumentum aliquid colorate, vel probabile non ſit oppoſitum, alias non, vt ex doctrina Dec.in cap.licet cauſam.nu.11.de prob.Egid.deciſ.404. Rot.diuerſ. deciſ.520. n.5.par.1. vbi habetur,
45 quod inſtrumentum publicum non inducit notorium,quando (vt dixi) aliquid colorate contra eum opponitur, & in hoc caſu requiritur notorium,vt deductum eſt, & alia deducit Contard. de mom. poſſ.limit.9. ratione notoriæ iniuſtitiæ.nu.28.Rim.Iun.conſ.69.nu. 24.lib.1.Senat. Pedem.deciſ.129. nu.7. qui multos allegat.

46 Et pro prædictis faciunt tradita per Natt. conſ. 51. nu. 19. vbi dicit quod inſtrumentum inducit notorium, poſtquam de viribus inſtrumenti fuerit inter partes diſcuſſum, & concluſio cauſæ ſecuta ſit, nam alias multa contra Inſtrumentum obijci poſſunt, ideo non dicitur ante facere rem manifeſtã, & fuit doctrina Imol. in l.1. nu.8. ff.de oper.nou. nũc.& per Ceph. conſ.241.nu.34.lib.2.

Secundo intellige de inſtrumẽ-
47 to habente executionem paratã, veluti ſi eſſet cum obligatione Camerali,vel cum guarentigia,etiam ſi à parte contra dictum inſtrumẽtum fuiſſet oppoſitum,quia habet executionem paratam, alias non inducit notorium, vt per Aret. in d.§.nihil commune. nu.28. & ita ſentire videtur Gabr. in d.cõcl.1. nu.80.de reſt.ſpol.

Inſuper etiam ad hunc effectum
48 notorie conſtare diceretur per confeſſionem partis in iudicio factam,vt per Felin.in cap.ſignificarunt.nu.4. verſ.ergo ſicut. de teſt. & per Butr. in c.conſtitutus.nu.9. de fil. præſt. & per Corn.conſ.44. nu.2.lib.1. Gabr. de reſtit.ſpol.d. concl. 1. nu.102. & per Contard. de mom. poſſeſſ. limit. 1. ratione damni irreparabilis,nu.78. Rot.in nou.deciſ.17.nu.2.de reſt.ſpol.& per Rot. diuerſ. deciſ. 453. nu.8. par.1.

Nam per confeſſionem in actis factam inducitur notorium,vt per Bal.in l.properandum.ſub nu.10. C. de Iud. Aret. conſ.68. ante fin. Gramm. deciſ.36. nu.38. Afflict. deciſ.126.nu..4.& 372.& per Cõtard.d.limit.9.n.28.vbi dicit prædicta intelligenda eſſe, cum eadẽ
49 declaratione,prout de inſtrumento dictum eſt, quatenus talis confeſſio non impugnetur ex doctrina Abb. in c.ex parte. num.8. de verb. ſignif. & per Felin. in d.cap. ſignificarunt.nu.4.

Similiter etiam de non iure cõ-
50 ſtare dicitur per facti euidentiam, vt eſt gloſ. in cap. ad decimas. in verſ.

verſ.præſumitur.de reſt. ſpol.in 6. & per Butr.in d.c. conſtitutus.nu. 9.Abb.in dicto cap. in litteris. nu. 29.de reſtit.ſpoliat. & de communi atteſtatur ibi Bero.nu. 76. verſ. corroboratur. Gabr.d.concl.1.n. 102. de reſtit. ſpol. Imol. in d.l.1. ſub nu.8.

51 Rurſus etiam per ſententiam de non iure petentis conſtare dicitur,vt per Doctor. omnes in d.§. nihil commune, vbi Rip.nu.35. & communem dicit nu. 40. Gozad. conſ.50.ſub num.19.Afflict.deciſ. 303.verſ.1.& alios infinitos refert Gabr.d.concl.1.n.87.Rot.in nou. deciſ.17. ſub n.2.de reſt. ſpol.Cæſar de Graſſ. deciſ. 141. alias 1. de loc.& conduc. n.7. & per Rot. in nou.deciſ.3. nu. 7. verſ.notorietatem.de reſt.ſpol.

In cõtrarium tamen adſunt aliqui, quos refert idem Gabr. loco citato.n.88.tamẽ ibi affirmat priorem ſententiã eſſe magis communem, & ad contrarium reſpondet Rip.d.§.nihil commune.nu. 36. & 37.

Tamen cogita, quia prædicta
53 procedere videntur, quando ſententia in petitorio lata fecerit trãſitum in iudicatum, prout in his terminis loquitur Bero. in d. cap. in litteris.ſub n.43.verſ.2. quia.de reſtit.ſpol. & per Imol. in l.1. nu. 8.ff. de oper. nou. nunc. & Socin. Sen. conſ. 69.num. 4. vol.3.Iaſ.in conſ.9.ſub num.1. verſ. item cum. lib.3.& fuit receptũ in Rot. in vna Cæſarauguſtana Parochialis coram R. P. D. Robuſterio lunę 16 * Ianuarij 1589.in fine operis.deciſ. 16.nu.8.

Quia aut à dicta ſententia fuit
54 appellatum,& ſine dubio illius vigore effectus dictæ ſententiæ fuit ſuſpenſus, cap. venientes. de iureiur.l.vnica.§.integer.ff.nihil inno. appell.pend.& pro ea non præſumitur. tradit Bero. in cap. quoniã contra.ſub num.235.verſ.pro iſta. de probat.Lancell. de attent.cap. 23.nu.53.Rot. in nou. deciſ.2.ſub n.1.verſ.ſed quia fuit.de reſt.in integr. & deciſ.16.ſub n.2. prope fi. de reſt.ſpol.

Et hoc caſu conſtat,quod ex dicta ſententia notorium induci nõ poteſt,cum effectus illius ſit ſuſpẽſus per appellationem, per quam reducitur cauſa ad eundem ſtatũ,
55 in quo erat in prima inſtantia poſt litem conteſtatam. l. ita demum. vbi Bart.in princ.& Bald.& cęteri Doct.C.de procur. Marant. in ſua prax.in 4.par.6.diſtin.n. 25.tradit Rom.conſ.381.nu.2.& ibi Mand. in addit.Aym.conſ.220.n.6. Cappell.Toloſ.quæſt.280.n.1.

Quibus non aduerſatur ſi dice-
56 retur, quod effectus ſuſpenditur, quoad illius executionem, vt in d. c.venientes,& in d.§.integer. non autem quoad probationem, quia pro ea præſumitur, vt per gloſ. & Doct.in cap.quoniam contra. de prob.Dec.conſ.341.nu.12.Capic. deciſ.16.num.1.Rot. diuerſ.deciſ. 336.n.1.par.1.

C Quia

57 Quia replicatur prædicta locũ habere poſſe, ſi à ſententia non eſſet appellatum, vt per Rom. conſ. 334.n.8.Grat.conſ.40. nu.24.lib. 2.& alios refert Gabr. de ſentent. concl.4.n.31. Capic. deciſ.16.ſub n.1.verſ.vt præſumatur.Gram.deciſ.24.num. 5.& ſeq.Caſſad. deciſ. vnica.n.2.de præſum.

Si vero ab ea non fuit appellatum, nec etiam probat, niſi producto etiam illius proceſſu, dum ta-
58 men non verſemur in antiquis, vt per Alex.in conſ. 200.n. 11.lib.2. Gabr.conſ.43.num.37.vol.1.Caſſad.deciſ.3. n.3. de procur. & deciſ.vnica.nu.1.de præſumpt. Mohed.deciſ.319. alias 11. de ſent. & re iud.Rot.diuerſ.deciſ.704.nu.2.
59 part. 1. nam ſolum inſtrumentum ſententiæ non probaret, vt per Gabriel.loco citato.

Vnde dicitur, quod ſi ſententia producitur contra eamdem perſonam, & non fecerit tranſitum, in
60 iudicatum, poterit ſuper validitate proceſſus diſputari, niſi denuo fuerit tacite per partes in ea conſenſum, vt per Egid.deciſ.712. in fin.immo etiam ſi eſſet appella-
61 tum, & appellatio eſſet deſerta, adhuc etiam poſſet dici de nullitate proceſſus, vt per Alex. in conſ. 200.n.11.& 12.lib.2.& per Bald. in l.1.n.11.in fin.C.quando prou. non eſt neceſ.

62 Si vero contra alium, cum quo non fuit agitatum, & tunc dicitur nouum iudicium, & verificandus eſt proceſſus, & ei nõ obſtat dicta ſententia, vt per Egid.loco citato, & per Doct. omnes in l. à Diuo Pio.§.ſi ſuper rebus.de re iud.

Sententia vero, quæ fecit trãſitũ
63 in iudicatũ, probat etiã ſine actis, & ſine proceſſu, & pro ea præſumitur, tam pro rectitudine, quã pro rititudine proceſſus, vt per Fel. in c. quoniam contra.n.31. de prob. qui de cõi atteſtatur, quod procedere dicit, ſiue ſententia lata ſit de recenti, ſiue non, ſiue contra præſentem, ſiue contra abſentem, & per Bero.ibid.n.236.& per Rom. conſ.334. nu. 8. & de magis communi atteſtatur Gabr. d. concl.4. nu.14.& iuxta doctrinam Fel. alias iudicauit Rot. vt per Caputaq.de-
* ciſ.380.par.1.in manuſcrip. in calce operis.deciſ.10. in prin. ex quibus colligitur, quod hæc concluſio ad hunc caſum reſtringenda videtur.

64 Deducitur etiam notorium per priuilegium, vt per Abb.in cap.licet cauſam.n.21.& ibi Butr.& per Felin.n.10.de prob.& idem Abb. in cap.inter.nu.21. de re iudic. & per Contard.in d.l.vnica. limit.9. num.3.cum ibi alleg. vbi dicit hoc procedere, quando nihil contra eum fuerit oppoſitum, & hoc idẽ confirmat Dec.in d.cap.licet cauſam.ſub nu.10.

Nec prædictis obſtare dicitur Rot.diuerſ.in d. deciſ.9.n.3.lib.2. part. 3.& per Rot. diuerſ. deciſ. 1117.num. 2.lib.3. part.3. vbi habetur,

65 betur, quod non dicitur conſtare
de non iure, niſi poſt concluſum
in cauſa, vel ſi probationibus fue-
rit renunciatum, quaſi ſi non eſſet
renunciatum probationibus, non
dicatur conſtare de non iure.

Quia reſpõdetur, quod in dictis
deciſionibus hoc dicitur ad oſten-
dendum, quod per illos actus no-
66 torios dicitur conſtare de non iu-
re, non autem quod per alia noto-
ria ſupra relata, non dicatur con-
ſtare etiam de non iure, cum di-
cta notoria ex Doctorum aucto-
ritatibus, & deciſionibus Rotalibus
ſatis probata, & verificata dican-
tur, ſed illud intelligendum eſt ad
differentiam aliarum probatio-
num, quæ in actis deducuntur, ex
quibus non reſultat notorium, vt
declarat Gabr. d. concluſ. 1. num.
102. quaſi exempli gratia illud di-
ctum ſit.

Sed contra prędicta obſtare vi-
67 detur, quia quidquid in iudicio
probatum eſt, notorium eſſe dici-
tur, vt per Inn. in cap. ex inſinua-
tione. in fin. vbi late per Dec. n. 7.
qui multos alleg. de appell. & per
Butr. in c. fin. in 6. notab. de temp.
ord. Rom. conſ. 227. ſub nu. 3. verſ.
nunc ſi acta. Dec. conſ. 191. nu. 9.
verſ. 4. facit. Abb. conſ. 12. n. 3. lib.
2. Gram. deciſ. 36. n. 37.

Et quia variæ ſunt Doctorum
opiniones, quando dicatur indu-
ctum notorium ex actis, & proba-
tionibus factis, ideo neceſſe eſt, vt
de eis aliqualem faciam mentio-
nem, vt clarior veritas appareat:
68 nam aliqui dicunt probationes in
actis factas, non inducere pro-
bationem notoriam, niſi poſt con-
cluſum in cauſa, vt per Inn. in cap.
ſignificarunt. ſub num. 3. verſ. li-
quere. vbi Bal. n. 2. de teſtib. & la-
te ibi per Felin. n. 3. qui varias de-
ducit opiniones, & per Dec. in d.
cap. ex inſinuatione. ſub num. 7.
verſ. ſed quoad deciſionem cauſæ.
de appellat. Iaſ. in l. ſi vnus. §. pa-
ctus ne peteret. num. 43. de pact.
Abb. in d. conſ. 12. num. 3. lib. 2. &
hanc partem ſequitur Contard. d.
limit. 9. nu. 23. Rot. diuerſ. d. deciſ.
9. num. 3. part. 3. lib. 2. & per Rot.
in nou. dicta deciſ. 16. ſub num. 2.
nam non dicitur liquide conſta-
re, niſi poſt cõcluſum, & per Rot.
diuerſ. d. deciſ. 1117. lib. 3. part. 3.
Put. deciſ. 184. n. 6. lib. 2. & eſt ra-
tio ſecundum Præpoſ. in d. cap. ex
inſinuatione. in fin. quia acta fa-
69 ciunt notorium, quo ad hoc, vt iu-
dex poſſit ſupplere circa illa, quæ
conſiſtunt in actis, & ita per Ca-
ſtren. in d. l. ſi vnus. §. pactus ne pe
teret. ſub num. 12. verſ. vnde. quo
70 ad diffinitionem negotij neceſſe
eſt, vt ſit concluſum in cauſa, vt
acta faciant notorium, quia ante
cõcluſum in cauſa pars poteſt cõ-
trarium in actis probare. & decla-
rat Imol. dicta l. 2. ſub num. 8. de
oper. nou. nunc. & per Dec. in d.
c. ex inſinuatione. ſub num. 7. ante
fin.

Contrariam vero ſententiam,

quod etiam ante cōcluſum in cau-
71 ſa, ex probationibus in actis factis, inductum ſit notorium, tenet Felin. in dicto cap. ſignificarunt. num.4. & per Socin.Sen.conſ. 96. nu.15.vol.4. qui hanc magis communem dicit, & ambo pro eorum opinione adducunt Ant. de Butr. in cap.fin.num.3.de ord. iud. Im. in cap. ex tenore. de reſcript. Io. Andr. in addit. ad Speculat. in §. dicto.verſ.dixi. ante fin.de excep. Aret. in dicto cap. ſignificarunt. Abb.in cap.olim.num.3. de verb. ſignif. Bart. in l.fin.nu. 3. de publ. iud. & de magis communi atteſtatur Aym.conſ.248.ſub nu.5. verſ. 2. reſpondeo. & idem affirmat Contard.in dicta l. vnica. limit.9. num. 25. & alios quamplures adducit Maſcard. de probat. concl. 1102. num. 23. & pro hac parte Felin. in dicto cap. ſignificarunt. ſub num.4. dicit, quod confeſſio, & rei euidentia, & probatio facta per teſtes æquiparantur, vt in di-
72 cto cap.cum olim, & declarat ibi Abb. in princip. vnde cum notorium dicatur omne illud, quod ex ſola confeſſione, & rei euidentia apparet, etiam ante concluſum in cauſa, vt omnes fatentur, & tamen
73 cōfeſſio poteſt reuocari ante ſententiam, & impugnari. cap. fin. de confeſſ.ita etiam in probatione teſtium, & inſtrumentorum; inſuper etiam dicit, quod illa quali-
74 tas dicitur notoria, quæ prima facie de iure communi eſt talis, licet poſſit ſubeſſe cauſa, propter quam redderetur falſa. l. quoties. & ibi per Bart. ff. ſi quis caution. cum alijs ibi per eum allegat.

Et idem Felin.loco citato, reijciendo primam opinionem, dicit, quod non eſt bona ratio tenentium primam opinionem, ſcilicet, quod poſſunt produci alia denuo, & contrarium probare, & ſic ante concluſum in cauſa non eſt dicendum inductum eſſe notorium.

Quia cum probatio eſt facta in actis, non ideo reſtat, quod non dicatur notoria, ex eo, quod contra eam contrariam probari poſſit, quia ſequeretur, quod confeſſio facta in actis non induceret notorium,eo quia poteſt reuocari,ſi quidem contrarium ſit veritas, vt late ſupra num.48.&ſeq. deductum eſt,niſi impugnetur, vt per Bal.in l. properandum. ſub n. 10. C.de iud.Aret. conſ. 68. ante fin. Contard. d. limit.9. num. 28. Afflict. deciſ.136.num.4. & deciſ. 372.

Vnde pro concordia harū contrarietatum dicitur, prout declarat Abb. in d. cap. cum olim. ſub num.3. dum dicit, quod probatio
75 in iudicio facta, redditur quantum in ſe notoria; quia quidquid in iudicio deductum eſt, dicitur
76 notorium, vt per Inn.in d. cap.ex inſinuatione. in fin. vbi late per Dec. num. 7. de appellat. Surd. conſ. 61. num.23.lib. 1.cum alijs

ſupra

ſupra proxime nu. 67. deductis*, ſed quoad rem illam ſuper qua inducta eſt, non redditur notoria, niſi poſt concluſum in cauſa, & hanc diſtinctionem ſequitur Felin. in dicto c. ſignificauerunt. ſub num. 4. prope fin. Natt. conſ. 51. lib. 1. n. 20. Socin. Sen. d. conſ. 96. nu. 15. in fin. & hanc magis communem atteſtatur Contard. in d. l. vnica. limit. 9. n. 25.

Secundo modo declarat Abb. in dicto cap. cum olim. ſub nu. 3. quod eo ipſo, quod probatio eſt
76 facta in actis, reddit rem notoriam præſumptione iuris, quia non præſumitur reuocatio, ſeu cōtraria probatio, quia facta nō præſumuntur, ſed iſta notorietas eſt commutabilis vſque ad concluſionem in cauſa.

77 Verum primam opinionem veriorem eſſe exiſtimo, nempe notorium non poſſe induci ex probationibus in cauſa factis, niſi poſt
78 concluſum in cauſa, quia notorium duplex eſt, aliud facti, aliud iuris, de quo nos loquimur, notorium iuris eſt diſpoſitio iuris, ſic ſui euidentia demonſtrata, quod non poteſt vlla tergiuerſatione negari, vt per Salicet. in l. ex quidem. num. 62. C. de accuſat. & inſcript. & Archidiac. in cap. Romana. ſub num. 8. verſ. notorio. de appellat.
79 dicit notorium eſſe, cuius diſſimulationi non ſit locus, & per Pariſ. conſ. 1. ſub num. 34. verſ. ex quibus. lib. 1. vbi dicit, quod vere notorium dicitur, quod non poteſt tergiuerſari Anton. de Butr. de notorio. art. 2. in princ. ait notoriam eſſe probationem indubitatam, & finitam, nulla diſcuſſione egentē. Sebaſt. Medic. de diffinit. in 6. diffinit. n. 1. per eadem verba idem affirmat, ex quibus clare colligitur, quod ſi aliquid contrarium probari poteſt, quod non
80 dicitur notorium, cum non eſſet probatio indubitata, & finita iuxta doctrinam Præpoſ. in dicto cap. ex inſinuatione. in fine, vbi dicit, quod cum ante concluſum in cauſa contrarinm probari poteſt, non poteſt dici notorium inductum, & pro hac opinione faciunt omnia tradita ſupra pro hac parte.

81 Limitatur etiam contraria non procedere in materia ſtricta, veluti in ſtatuto diſponente de notorio, quia tunc veniunt, quæ colliguntur ex actis, vt per Abb. in c. dudum. el 1. nu. 7. de elect. Dec. in d. cap. ex inſinuatione. nu. 7. in fi. de appell.

Sed aduertendum eſt, quod licet ſtatutum excludat omnes ex-
82 ceptiones, nō tamen excludit exceptionem notoriam, vt per Abb. in conſ. 44. ſub nu. 3. verſ. item in dicto. lib. 1. Cald. conſ. 8. in fin. de re iud. Alexan. conſ. 113. num. 13. verſ. item illa. lib. 5. Dec. in cap. ex parte. ſub nu. 5. ante fin. verſ. & iſta limitatio. de appell. vbi multos adducit Contard. de momen.

poſſ.d.limit.9.nu.33.quod intelli-
gendum eſt de exceptione noto-
ria, quæ non habeat diſputationẽ,
vt declarat Dec.in d.cap.ex parte.
ſub n.5.in fin.verſ.& iſta limitatio.
& per Contard. in d.l.vnica. loco
proxime citato .

84 Differt enim,quod ſtatutum di-
ſponat de notorio , vel quòd reij-
ciat exceptiones: nam in primo
caſu non compræhendit notoriũ
iuris,de quo diſpoſitum eſt, ſed tã-
tum de notorio facti intelligen-
dum eſt,vt declarat Abb.in d.cap.
dudum. num.7.ſed quando loqui-
tur de exceptione , tunc non ex-
cludit notorias, vt per eumdem
Abb.in d.cõſ.44.loco citato, cum
alijs alleg.

85 Octauo limita principalem cõ-
cluſionem , vt ſuſpenſio non ad-
mittatur in iudicijs poſſeſſorijs na-
tura mixtis , quando ſunt adeo ad
inuicem connexi , vt definiri ne-
queat poſſeſſorium ſine cognitio-
ne petitorij,vt per Bellam. in cap.
paſtoralis. in 5. quæſt. principali.
de cauſ.poſſeſſ. & propriet. & per
Abb. poſt ſua conſilia in 4. quæſt.
nu.8.verſ.ad quartum.& per Rub.
Alexand. conſ. 167.num. 2. Con-
tard.de momen. poſſ. limit. 2.§.8.
num. 9. Pontan. de ſpol. d.cap.6.
nu.51.verſ. licet poſſet,& ex infra
dicendis.

Et ratio eſt,quia in his caſibus ꝑ
vnicam ſententiã,cauſa proprieta-
tis , & poſſeſſionis terminatur , &
86 totum reſoluitur negotium,& ob-
ſtat victo exceptio rei iudicatæ
volenti poſtea agere petitorio l.
1.§.fin.ff.de aqua quotid.& æſtiu.
per Rip. in d. §. nihil commune .
num. 103. in fin. qui de communi
atteſtatur, vbi etiam Alex. nu. 76.
Socin.Iun.conſ.182. num.7.lib.2.
& per Grat.conſ.139.num.13.lib.
1.& alios refert Contard. in d. li-
mit.2.§.8.nu.10.

87 Et e contra ſententia abſoluto-
ria lata in petitorio huius iudicij
parit exceptionem rei iudicatæ in
poſſeſſorio , vt per eumdem Con-
tard.loco citato.num. 12. Verum
hanc concluſionem declara , &
diſtingue,vt per Menoch.de retin.
poſſ.rem.5.nu.124.

Sed quia nonnulli Doctores in
principio huius limitationis alle-
gatæ,male exemplificarunt, dedu-
cendo caſus , in quibus ſuſpenſio
admittenda eſſet, ideo pro clario-
88 ri intelligentia dicendũ eſt, quod
poſſeſſoriũ mixtũ dicitur ad hunc
effectum , vt ſuſpenſio non detur,
veluti in interdicto aquæ ducen-
dę de flumine publico, vel de Ca-
ſtello,vt per gloſ.in l.2.§.quędam.
89 verſ.priuato.ff. de interdict. quia
iſtud poſſeſſorium habet cauſam
proprietatis annexã, cum non cõ-
petat, niſi probanti ſe habere pro-
prietatem, & ius ducendi aquã, vt
per Soc.Iun.d.conſ.182.nu.10.&
per Grat.d.cõſ.139.n.12. & latius
per Contard. de mom. poſſ.limit.
2.§.7.n.29.cum pluribus ſeqq.

Aliud eſt exemplum de itinere,

actu-

90 actuque priuato: nam ſi quis vellet reficere locum, per quem haberet ſeruitutem viæ, vel itineris, ſi ab aduerſario prohiberetur, non ſufficit probare ſe eſſe in poſſeſſione illius ſeruitutis, ſed neceſſe eſt probare habere ius illius ſeruitutis. l. 3. §. fieri autem oportet. de itin. actuq. priu. & per gloſ. in d. §. quædam, & tradit Rip. loco citato. num. 103. in fin. Abb. in d. cap. paſtoralis. num. 18. Guid. Pap. ſing. 356. Rub. Alex. d. conſ. 167. ſub nu. 2. verſ. hinc eſt. & per Soc. Iun. d. conſ. 182. nu. 2. & per Contard. loco proxime citato. nu. 21. & per Menoch. de retinen. poſſ. rem. 5. nu. 99. vbi dicit, neceſſe eſſe probare etiam vſum illius anni, quia poteſt eſſe, quod alius ſit in ea poſſeſſione.

91 Verum prædicta intelligenda ſunt, quando tractatur de reficiendo viam, quia tunc neceſſe eſt probare dominium, ſecus quando quis vellet vti, vt prius vtebatur, quia tunc neceſſe eſt ſolum probare vſum præcedentẽ, ita declarat Guid. Pap. d. ſing. 256. ante fin. & tenet Abb. d. cap. paſtoralis. nu. 18. Rip. in d. §. nihil commune. num. 41. Contard. d. limit. 2. §. 7. ſub num. 23.

92 Cuius autem vtilitatis ſit hoc interdictum de itinere reficiendo, & cui ſpectet, & an danda ſit cautio de damno infecto, & quid veniat in hac ſignificatione reficiendi, & quando dicatur reficere, vel de nouo facere, & an competat ſucceſſoribus, & an intentans remedium poſſeſſorium huius interdicti poſſit poſtea agere in petitorio, & de hac denique materia, vide per Menoch. de retinen. poſſ. d. rem. 5. a n. 95. vſque ad finem.

93 Exemplicatur etiam in interdictis, quæ de locis ſacris, & religioſis inferuntur, quæ ſimiliter quaſi cauſam proprietatis continent, veluti de mortuo inferendo, ſepulchro ædificando, & ſimilia. iuxta tex. in l. 2. in princ. §. quædam. ff. de interdict. quia neceſſe eſt in iſtis caſibus deducere petitorium, & docere de titulo, & ſic dicitur mixtum, vt per Guid. Pap. d. ſing. 256. & per Abb. dicta quęſt. 4. n. 8. in fin. & per Contard. loco citato. num. 25.

94 Inſuper exemplificatur etiam in d. §. quædam. quãdo quis ſuam vxorem exhibere peteret, quia neceſſe eſt probare de titulo, & ſic de matrimonio carnali, vt per Milis. in ſuo repert. verſ. in poſſeſſorio agens in cauſa matrimoniali, & late per Contard. loco citato. nu. 26. & ſeq. & per Caſſad. deciſ. 4. ſub num. 3. verſ. & ita, vt lit. pend.

95 Immo ſi in tali cauſa opponeretur matrimonium eſſe nullum, quia coniuges ſunt in gradu prohibito, & probationes incontinenti offerentur, tunc non ſolum ſuſpenditur, ſed omnino tollitur poſſeſſorium propter periculum

Digitized by Google

animæ, vt ex infinitis tradit Gabr. d.concl.1.nu.150. de reſt.ſpol.& per Rip. in d.§.nihil cõmune.nu. 83.vbi ponit ſex exceptiones,quæ competunt cõtra petentem reſtitutionem vxoris,vt ibi nu.24.

96 Verum prædicta quo ad ſuſpēſionem petitorij intellige in caſibus, in quibus plene fuit de proprietate cognitum, & in eo caſu, quando vna ſententia parit exceptionem rei iudicatæ in alia, alias non,vt per Rip.in d. §. nihil commune.ſub nu.103.in fin. & ibi per Alex.nu.76. vbi ait prædicta procedere, vbi poſſeſſorium ſapit principaliter cauſam proprietatis, & hanc diſtinctionem ſequitur Menoch. de retinend. poſſeſſ. dicto remed.5. num. 115.& 125. licet ponat diſtinctionem, quæ finaliter in hoc concludit, quod quando principaliter de dominio fuit cognitum, tunc parit exceptionem rei iudicatæ in alia, licet ſecus ſit, quãdo incidenter dominium in eo iudicio deducitur, vt per Menoch. loco citato.n. 119. & idem affirmat Contard.d.limit. 2.§.8.n.15.& 16.Rip.in d.§. nihil commune.n.155.verſ.ſecus.

97 Minus etiam procedit in poſſeſſorijs mixtis,in quibus probatio tituli requiritur ad iuſtificandã poſſeſſionem, quia eo caſu iudicium nihilominus dicitur mere poſſeſſorium,& ſuſpenſio fieri poterit, vt per Rip. loco citato. ſub n. 155. verſ. ex qua declaratione, & ſequitur Contard. dicta lim. 2. §.8. nu. 19. quia tunc non dicitur cõtinere cauſam proprietatis.Caſſad.deciſ.4.ſub n.3.verſ.quoniam ſufficit,vt lit.pend.Egid.deciſ.50. & deciſ.99.in prin.

98 Siquidem regulariter in hoc iudicio adipiſcendæ non requiritur titulus, vt alias fuit deductum, niſi quando eſſemus in concurſu plurium poſſeſſorum, & probationes eſſent pares, quia tunc præfertur, qui habet titulum iuxta doctrinam Bart.in l. ſi duo. ſub num. 4. verſ. ſed ſi vterque. ff. vti poſſ. & late per Felin.in cap.licet cauſam. ſub num.9.verſ.4. cauſa, vbi Dec. ſub num.9.Bero.num.55. de probat.Rim.Sen.conſ. 219. num. 36. lib.2.& de communi Ferret. conſ. 1.nu.13.& infinitos congerit Menoch. de retinend. poſſeſ. rem. 3. num.733. qui etiam de communi atteſtatur Ioſeph. Lud. concl. 71. verſ.ſi vero probant.& per Rip.in l. naturaliter. §. nihil commune. num.100.de acq.poſſ. Rot. diuerſ. deciſ.27.nu.12. & deciſ.595.n.5. part.1.

99 Quia titulus inducit quandam qualitatem maioris iuſtificationis,quæ cum alia æqualia ſint,preponderare debet,vt per Egid.d.c. licet cauſam.q.9. prope fin. ſub n. 75. & per Rot. diuerſ. in d. deciſ. 27.nu.12.in fin.part.1.

100 Hoc tamen limitatur,quando titulus eſſet poſterior poſſeſſione alterius, quia tunc titulus attenditur

tur

tur ſtante poſſeſſione antiquiori alterius partis, vt per Dec. in conſil. 302. ſub nu. 7. verſ. & iſta concluſio, & per Ruin. conſ.53. ſub nu. 14.verſ.& vbi etiam. lib.4.Gozad. conſ.86. nu.19. Alex.conſ.88.nu. 12. lib. 5. verſ. plus dicit. Rolan. conſ.9. nu. 36. lib.3. Menoch. de retin. poſſ.rem.3.num.728.& per Rot.diuerſ.d.deciſ.27.nu.9.par.1.

Nam cũ ambo probationes ſunt
101 æquales, & titulum deducunt,&
probant, tunc præfertur qui anteriorem titulum probauit, vt per Rip.in d.l.naturaliter. §.nihil com mune. ſub nu.100. & Bero.in d.c. licet cauſam. ſub nu.55.& 57.verſ. ſeptima concluſio.de prob. & per Menoch.d.rem.3.n.736. & eſt ratio, quia in pari cauſa præfertur qui meliorem titulum probauit, nam probans titulum antiquiorem
102 melius probare dicitur l.quoties
C.de rei vẽd.ſecũda eſt ratio, quia is, qui anteriorem titulum probauit,præſumitur etiã in dubio antiquiorem poſſeſſionem probaſſe, cum eam habuiſſe præſumatur ratione ſui tituli probati, vt declarat Menoch. ſub d.rem.4.n.736.verſ. ea ratione.

103 Cauſæ autem in quibus titulus
ad iuſtificandam poſſeſſionem deducitur, ſunt iſtæ, videlicet cauſa beneficialis, cauſa iuriſdictionis, cauſa feudi, cauſa reſignationis, cauſa officij Cancellariæ,cauſa cẽſus, & cauſa ſeruitutis perſonalis, in quibus licet titulus deduci aliquando neceſſe ſit, non tamen illud iudicium non deſinit eſſe mere poſſeſſorium, & damnum in eo illatum poteſt reparari in iudicio petitorij, de quibus ſingulis cauſis Vide per Cont.in d.limit.2.ratione mixturæ. §.8. à n.14.vſque ad finẽ, vbi de ſingulis tractat, & à contrarietatibus defendit, & dilucidat.

Nono limita quando contra ſu-
104 ſpendentem poſſeſſorium obij-
ceretur præſcriptio decem annorum, quia tunc non poteſt petere immiſſionem, cum per ſpatium decem annorum præſcribatur hypotheca l.1.& 2.C.ſi aduerſus creditorem.Pariſ.conſ.10. nu.2. lib.1. qui de communi atteſtatur.Rolan. conſ.79.nu.7.& 8. lib.1. & decla-
* rauit Rot. coram Rpd. Coccino in
vna Romana Salu. Interd. Lunæ 2. Decembris 1601. in calce operis deciſ.11.n.2. & latius in 2.Inſpect. cap.2.deducemus.

105 Et ſublata hypotheca ceſſat Sal-
uianum Corn.conſ.190. n.2. lib.1. Natt.conſ.474. nu.34. & per Rot. in d. deciſ. Rom. Salu. Interd. co-
* ram Rpd.Coccino. nu.2. & in alia
* coram Rpd. Lancellotto in vna
Imolen. Salu.Interd. Lunæ 5. Nouembris 1601. in calce operis de-
* ciſ.12.nu.1. & in alia coram Penia
in vna Rom. Salu. Interd.22.Martij 1599.ibidem deciſ.3.nu.4.

106 Et iſta exceptio eſt litis finitæ,&
impedit quominus agi poſſit l. ſicut.in fin. C. de præſcrip. triginta vel quadraginta annorum.Bart.in l.fin.

l. fin. ſub num. 3. ff. pro ſuo, & ita declarat Dec. d. l. fi. nu. 22. C. de edict. diu. Adr. toll. Menoch. de adipiſ. poſſ. rem. 4. nu. 779.

107 Quod procedere dicitur quando iſta exceptio eſt liquida, vel ſaltim in continenti liquidanda, ita declarat Dec. loco citato, & Menoch. vbi ſupra nu. 771. cum ibi alleg. Dec. conſ. 22. num. 3. Alex. conſ. 213. ſub n. 1. verſ. & licet. lib. 2. Aymon. conſ. 204. Contard. de mom. poſſeſſ. limit. 2. §. 4. nu. 19. Afflict. deciſ. 52. in fin. & late vide infra in 2. Inſpect. cap. 2. & in 5. Inſpectione. c. vnico ante fi. verſ. 14. ceſſare.

108 Et eo caſu etiam, quando iſta exceptio requirit altiorem indaginem, nihilominus opponi poteſt ſi in continēti probationes offeruntur, vt declarat Bald. in d. l. fin. nu. 33. quem ſeq. Dec. & Menoch. locis citatis, & quando in

109 continenti probare dicatur, relinquitur arbitrio iudicis, vt per Bald. in d. l. fin. nu. 33. & per Menoch. loco citato. nu. 771. in fin. & idem Menoch. de arbitrar. iud. lib. 2. caſu 11.

110 Et opponenda eſt in proceſſu, alias non valet vt per Dec. & Menoch. locis citatis nu. 770. & plene vide in 5. Inſpectione. cap. vnico. nu. 82. q. 13. verſ. ceſſare. cum ſeq.

111 Poſtremo dicitur, quod in quocunque caſu, quo alicui denegatur poſſeſſio, ſiue ex capite reſtitutionis, quia dicat ſe ſpoliatum, ſiue quia contra eum opponatur exceptio perſonę, veluti quia ſit Hæreticus, vel Bannitus, vel excommunicatus, & ſimilia de quibus habetur per Gabr. de reſt. ſpol. d. concluſ. 1. nu. 54. & 66. & per Rip. in d. §. nihil commune. nu. 88. vſque 93. in omnibus illis caſibus ceſſat iudicium poſſeſſorium, vt per Rip. ibidem.

SVMMARIVM.

1 *Extremum primum, ſcilicet creditum cum hypotheca ante omnia probandum eſt.*

2 *Probatio plena requiritur in probando primo extremo, ſcilicet credito.*

3 *Creditum ex inſtrumento, vel per Confeſſionem, vel per teſtes conſtare dicitur.*

4 *Creditum eſt ſubſtantia, & antecedens huius iudicij.*

5 *Actor fundamentum ſuæ intentionis probare debet.*

6 *Probatio plena requiritur in iudicio adipiſcendæ.*

7 *Probatio plena requiritur in iudicio quorum bonorum.*

8 *Verba à lege conditionaliter prolata plenam requirunt probationem, & debēt in forma ſpecifica adimpleri, & n. 9.*

10 *Verba legis prædicta non poſſunt per coniecturas probari, nec per ſemiplenas prbationes.*

11 *Summaria cognitio dicitur, quoad modū procedendi, non autem quoad modum probandi.*

12 *Verba conditionaliter prolata, etiam in reſcripto principis plenam requirunt probationem.*

13 *Probatio plena requiritur, vbi lex cōditionalem probationem iubet, etiam ſi ma-*

Digitized by Google

materia vere, & præſumptiue probari poſſit.

14 *Limitatur, quando tractaretur de materia, quæ de ſui natura non poſſet, niſi præſumptiue probari.*

15 *Iudicium l. fin. C. de edict. diu. Adr. toll. dicitur adipiſcendæ.*

16 *Probatio plena requiritur in iudicio l. fin. C. de edict. diu. Adr. toll.*

17 *Teſtamentum in iudicio d. l. fin. C. de edict. diu. Adr. toll. debet eſſe publicum authenticum cum omnibus ſolemnitatibus.*

18 *Hæres parte petente tenetur exhibere originale teſtamenti, vt clarius de illius validitate certificari poſſit.*

19 *Teſtamentum publicum plene probat facit rem notoriam, & dicitur probatio probata.*

20 *Hæres & fideicommiſſarius tenentur probare teſtatorem tempore mortis plenam habuiſſe poſſeſſionem bonorum de quibus agitur.*

21 *Probatio plena requiritur, quando de plena poſſeſſione eſt docendum.*

22 *Probatio plena requiritur in iudicijs poſſeſſorijs, & ita ſeruatur de ſtylo Rotæ.*

23 *Contraria opinio à Rota reprobatur.*

24 *Teſtis vnius dictum non ſufficit in poſſeſſorio etiam ſi faciat ſemiplenam probationem.*

25 *Probationem ſemiplenam ſufficere in poſſeſſorio aſſerentes. & nu. 90.*

26 *Poſſeſſorij cauſa dicitur leuis, & modici præiudicij.*

27 *Saluianum intentans, probare debet ſe eſſe creditorem.*

28 *In Saluiano principaliter agitur de poſſeſſione, & nu. 31.*

29 *Saluianum eſt remedium adipiſcendæ poſſeſſionis, & eſt momentanea poſſeſſionis, & nu. 30.*

32 *Interdictum quorum bonorũ, & quorum legatorum intentans obtinere non poteſt, niſi prius probet ſe hæredem.*

33 *Et in eo iudicio principaliter agitur de cauſa poſſeſſionis, incidenter vero qualitas hæredis.*

34 *Probatio plena & exacta non requiritur in Saluiano Interdicto, ſed leuis, & ſummaria.*

35 *Teſtis vnius dictum ſufficit in poſſeſſorijs, ſecundum præcitatam opinionem.*

36 *Poſſeſſorij cauſa eſt magni præiudicij, & magnum eſt commodum poſſidere, & nu. 37. & 40.*

38 *Dominium probare eſt magnæ difficultatis, immo illius probatio quodã modo impoſſibilis videtur, & nu. 39.*

41 *Poſſeſſorij cauſa vnica ſententia terminatur, nec ab ea appellatur.*

42 *Teſtis vnius dictum non ſufficit in cauſa poſſeſſorij.*

43 *Doctorum conciliatio in hoc caſu potius diſſentionem, quam conciliationem affert.*

44 *Poſſeſſorium ſummarium dicitur, ſcilicet præparatorium ad iudicium poſſeſſorij plenarij.*

45 *Carbonianæ poſſeſſionis cognitio differtur poſt pubertatem, & tunc ſemiplena requiritur probatio.*

46 *Probatio ſemiplena requiritur in poſſeſſione Carbonianæ.*

47 *Probatio ſemiplena requiritur, quando duo poſſidere prætendant, & volunt venire ad arma.*

48 *Præparatorium iudicium dicitur, quando iudex aliquid decernit, ne partes ad arma deueniant, & eo caſu ſemiplena requiritur probatio, & nu. 49.*

50 *Præparatorium iudicium dicitur, quando iudex per modum prouiſionis ſine præiudicio ambarum partium mandat aliquem poſſidere.*

51 *Præparatorium etiam iudicium dicitur, quando plures contendant de adipiſcenda poſſeſ. & iudex vult ſe informare, quis ſit ſcriptus hæres, vel tertius*

vult

vult contradicere, & docere de ſuo intereſſe ad effectum, vt admittatur ad iudicium.

52 *Probatio ſemiplena requiritur, quando tertius vult contradicere, vt admittatur ad iudicium, ſecus eſt ſi vnus ex principalibus vult docere de ſuo intereſſe.*

53 *Actio ad exhibendum, dicitur iudicium præparatorium.*

54 *Probatio ſemiplena requiritur in actione ad exhibendum.*

55 *Probatio ſemiplena requiritur in quolibet iudicio præparatorio.*

56 *Poſſeſſorium plenarium eſt, vt hic narratur.*

58 *Probatio ſemiplena, vbi ſat eſt, intelligendum eſt de ea, contra quam in contrarium non adſit aliqua exceptio, vel præſumptio.*

59 *Probatio ſemiplena, vbi per vnicum teſtem inducitur, intelligendum eſt, quod ille teſtis ſit omni exceptione maior, & nu. 60.*

61 *Teſtis amicus, domeſticus, familiaris, & vilis non dicitur omni exceptione maior.*

62 *Probatio plena in poſſeſſorijs ordinariis, & plenariis requiritur.*

63 *Dominium perdit actor. carens probatione proprietatis.*

64 *Ius in re habere dicitur, ſi poſſeſſionem habet.*

65 *Diſponens de poſſeſſione de re ipſa diſponere dicitur.*

66 *Reprobatur opinio Rpd. Cantucii ſubſequens.*

67 *Saluianum Interdictum ſolam poſſeſſionem continens, neceſſario ſequitur, vt principaliter deducatur poſſeſſio, & incidenter per modum cauſæ ad effectum iuſtificandi poſſeſſionem, creditum.*

68 *Probatio plena ideo ex ſupra deductis in eo non requiritur.*

69 *Saluiani iudicii fundamentum principale eſt, creditum, & hypotheca.*

70 *Saluiani iudicii creditum eſt neceſſarium antecedens.*

71 *Extremum primum in Saluiano plene eſt probandum.*

72 *Poſſeſſio rei conuenta non eſt fundamentum huius iudicii.*

73 *Hypotheca ceſſat ceſſante obligatione.*

74 *Saluianum ceſſat ceſſante hypotheca.*

75 *Actor deducit creditum, & hypothecam ad effectum conſequendi poſſeſſionem aduerſarii.*

76 *Extremi primi, & principalis fundamentum eſt creditum.*

77 *Creditum & hypotheca in libello ex parte actoris deducendum eſt, & poſſeſſio rei hypothecatæ ex parte rei.*

78 *Probationes leuiores in ſecundo extremo requiruntur.*

79 *Probatio ſemiplena ſufficit in poſſeſſoriis antiquis.*

80 *Teſtes de auditu probant in antiquis.*

81 *Poſſeſſorium antiquum probatur per famam, indicia, & coniecturas.*

82 *Probatio ſemiplena ſufficit in caſu difficilis probationis.*

83 *Iudicis arbitrio relinquitur, quæ probationes difficiles dicantur.*

84 *Probatio ſemiplena requiritur in ſecundo extremo.*

85 *Iudicis arbitrio relinquendum eſt videre, quæ nam ſit cauſa magna, vel modici præiudicii in præſenti ſpecie, & nu. 87.*

86 *Iudicis arbitrio relinquitur, quæ ſit cauſa magna, vel minima.*

88 *Iudicis arbitrio relinquitur, quæ ſit cauſa magni ponderis, ad hoc vt iuramentum deferri non poſſit.*

89 *Iudicis arbitrio relinquitur, quale ſit modicum, vel magnum feudum.*

91 *Magnum, vel modicum præiudicium aliquando dicitur propter rei modicitatem, aliquando propter circum-*

ſtan-

ſtantias,& qualitatem negocij.

92 *Probatio ſemiplena requiritur in poſſeſſorijs modici praeiudicij, quod arbitrio iudicis relinquitur.*

93 *Actor probare debet ſe eſſe creditorem ex cauſa in libello expreſſa, illudq. plene probandum eſt.*

94 *Probandum illud eſt, quod ad ſe ſpectare prætenditur.*

95 *Legitimum, qui ſe dicit hoc illud probare debet.*

96 *Rei vendicatio proprie dicitur dominium, hoc eſt rem actione dominij vendicare.*

97 *Creditum plene eſt probandum.*

De primo extremo, & illius probatione. Cap. V.

1 PRAETEREA primum extremum, ſcilicet creditum cũ hypotheca ante omnia probandum eſt, vt per Rolan.conſ.14.nu.13.lib.1. Surd. conſ.131. nu.1. vol.1.Sarm. de reddit. Eccleſiæ par. 3. cap. 2. nu.24.Honded.conſ.17.nu.1.vol. 2.Menoch.de adipiſc.poſſ.rem.3. nu.163.Rot.diuerſ.deciſ.389.n.1. & ſeq.par.1.& declarauit Rot. co-
* ram Rpd. Penia in vna Rom. Salu. Interd. Lunę 22. Martij 1599. in calce operis deciſ.3.nu.1. & in alia
* coram Rpd. Lancellotto in vna Rom. Salu.Interd. de Colũna 19. Nouembris 1599. in princ.ibidem
* deciſ.13. & in alia coram Rpd. Iuſto in vna Rom. Salu. Interd. 31. Maij 1602.in princ.vbi atteſtatur, ita alias fuiſſe in Rota reſolutum. ibidem deciſ.14.nu.1.& in alia co-
* ram eodem Rpd. Iuſto in vna Romana Salu. Interd. Lunæ 20. Nouembris 1606.in princ.ibidem de-
* ciſ.15.& in alia coram Rpd.Ludouiſio in vna Rauennaten. Salu.Interd. 20. Iunij 1604. ibidem deciſ.
* 16.nu.1.& in alia coram Rpd. Litta in vna Rom. Salu. Interd.Lunæ 13.Ianuarij 1603.ibidem deciſ.17. nu.1.& in alia coram eodem Rpd.
* Penia in vna Peruſina ſpolij Veneris 1. Febr. 1608. & loco deciſ.18. nu. 1. & in alia coram Illuſtriſſimo Seraphino in vna Viterbien. bonorum Lunæ 17. Nouẽbris 1586. ibidem deciſ.187.nu.1.

Dubitari autem in hoc caſu cõtingit, an plene hoc primum extremum ſit probandum, an vero ſemiplenæ ſufficiant probationes.

2 Et quod plena requiritur probatio tradit Sarmient.loco citato. nu.23. & 24. ſed non eo modo, vt ipſe dicit, quod per tres ſententias ſit decidendum, vt inferius demonſtrabitur.

Quæ quidem opinio confirmari videtur, primo ex ſupra allegatis deciſionibus, in quibus declaratur
3 creditum conſtare ex inſtrumento, vel per confeſſionem, vel per teſtes, & ex alijs, ex quibus ſingulis reſultat plena probatio, vt ſupra deductum eſt in præcedenti capitulo, & latius in ſequenti de ſecũdo extremo explicabitur, nã ex inſtrumẽto deducitur ex deciſ. corã

Illu-

Digitized by Google

* Illuſtr. Seraphino in vna Ceſenaten. bonorũ 28. Iunij 1596. in fine operis deciſ. 188. n. 1. dum dicitur in Saluiano Interdicto primũ extremum, plene probari ex inſtrumento cum hypotheca, & in d. Romana Salu. Interd. coram Rpd. * Penia in fin. operis deciſ. 3. nu. 1. & in alia corã eod. Rom. Salu. Interd. ibidem deciſ. 4. num. 1. & clare declaratur in alia coram Illuſtriſſimo * Mantica Placentina Salu. Interd. Ven. 16. Iunij 1589. ibidem deciſ. 19. ſub num. 2. & in in alia coram * Rpd. Lancellotto Romana domorum in Burgo Ven. 24. Maij 1602. ibidem deciſ. 20. n. 1. & in alia, iam * allegata coram Rpd. Iuſto Romana Salu. Interd. Lunæ 21. Nouembris 1606. ibidem deciſ. 15. in princ.

Secundo confirmatur, quia cre-
4 ditum eſt ſubſtantia, & neceſſarium antecedens ad ſtabiliendum hoc iudicium, vt per Menoch. d.
5 remed. 3. nu. 163. vnde cum creditum ſit fundamentum iſtius iudicij, & actor fundamentum ſuæ intentionis probare debet l. ab ea parte. l. in exceptionibus. ff. de probat. l. exceptionem. l. actor qui aſſeuerat. C. eod. Rolan. conſ. 56. nu. 33. & conſ. 86. num. 4. lib. 3. Bero. conſ. 19. nu. 13. lib. 2. Decian. reſp. 53. nu. 1. lib. 2. Senat. Pedem. deciſ. 144. nu. 15. Rot. diuerſ. deciſ. 498. lib. 3. par. 3. Ideo creditum quod eſt ſuum fundamentum, plene probare debet.

Et particulariter quod in iudi-
6 cio adipiſcendæ poſſeſſionis plena requiratur probatio, veluti in iudicio quorum bonorum demõſtratur, quia hoc eſt remedium adipiſc. poſſeſſionis. §. ſequens. Inſtit. de interd. & per Bar. in Rub. in princ. & ibi Salic. & omnes Doctores. C. quorum bonorum. Put. deciſ. 73. nu. 4. lib. 2. & tamen in eo
7 plena requiritur probatio, vt tradit Salic. in d. l. 1. nu. 9. vbi Ang. nu. 4. C. quorum bonorum. tradit Rip. in l. interdicto. nu. 8. ff. eodem, & per Menoch. de adipiſc. poſſeſſ. rem. 1, nu. 100. in fin. vbi de mente Salic. contrariã opinionem reprehẽdit.

Et hoc expreſſe probat tex. in
8 d. l. 1. per illa verba ſi probaueris, quæ cum conditionaliter ſint à lege prolata, plenam requirit probationem l. Lucius. ff. de cond. & demonſtr. vbi Bart. num. 1. & ibi Imol. & eſt gloſ. in d. l. Lucius. in verſ. filium. tradit Rip. in d. l. interdicto. n. 9. late per Felin. qui multa adducit in rubr. de probat. nu. 3. & per Bar. in l. ait prætor. §. ſi iudex. nu. 7. de re iud. & per Natt. conſ. 19. nu. 3. & conſ. 581. nu. 9. Ruin. conſ. 128. nu. 2. lib. 4. Dec. conſ. 11. nu. 19.

Et eſt ratio ſecundum præfatos
9 Doct. quia verba à lege ſunt conditionaliter prolata, quo caſu debent plene, & in forma ſpecifica adimpleri l. qui hæredi, & l. Mæuius. ff. de condit. & demoſtr. & ideo non poſſunt per ſemiplenas, vel

10 vel per coniecturas probari,vt be-
ne ex multis tradit Felin. loco ci-
tato nu.3.verſ.quod reputat.

Nec aduerſatur gloſ.in d.l.1. in
11 verbo petiturus, vbi dicit, quod
ſummatim cognoſcatur quia illa
ſummaria cognitio intelligitur,
quoad modum procedendi, non
autem quoad probandum, ſed ſo-
lum quoad dilationes conceden-
das, & quoad exceptiones admit-
tendas,& ſimilia, vt bene declarat
Sal. in d.l. 1.ſub nu.9. poſt Bar.in
l. iudices. nu.3. C.de iudic. Natt.
conſ.532.nu.9.lib.3. Surd. deciſ.
277. nu. 10. cum alijs ſupra alleg.
nu.6.& 7.

Quod ampliatur locum vendi-
12 care etiam in reſcripto Principis,
veluti ſi dixerit ſi probaueris,vel ſi
iudici conſtiterit, vt per Bald. in l.
bonæ fidei.nu.8.verſ.vnum reſtat.
C.de rebus cred.& per Felin.in d.
rubr.ſub num.3.verſ.& ideo.de re
iud.Rip.in d.l.interdicto. nu. 9. ff.
quorum bonorum.

Hoc tamen de lege iubente
13 probationem conditionaliter in-
telligendum eſt quando materia
verè, & præſumptiuè probari po-
teſt, nam tunc cenſetur de vera &
plena probatione diſpoſitum,pro-
ut in caſu noſtro, quia creditum
plene probari poteſt, quod ſi tra-
ctaretur de materia, quæ de ſui
natura non poſſit, niſi præſumpti-
14 uè probari,tunc probatio præſum
ptiua,& ſemiplena ſufficeret, quia
cenſetur à lege probata, ita egre-
gie tradit Felin. in d. rubr.ſub n.3.
verſ.ſed aduerte.de probat.

Et ſimili modo videmus in iu-
15 dicio l. fin. C. de edict. diu. Adr.
toll.quod dicitur etiam adipiſcen-
dæ poſſeſſionis, vt eſt gloſſ. in §.
ſumma. in verbo bonorum poſſeſ-
ſori. in fin. Inſtit. de interd. & per
Bart.in eadem l.fi.ver.2.Zuccard.
nu. 385. Achill. perſonal. de adi-
piſc.poſſ.iuxta l.fi. C.de edict.diu.
Adr.toll.nu.1.Rol.conſ.78. nu.4.
lib.3.

Tamen in eo plena requiritur
16 probatio,vt ſupra nu.15.& 16.de-
ductum eſt per Rimin. Sen. conſ.
258. nu.35. lib.2. & veriorem, &
magis communem dicit Menoch.
de adipiſ.poſſ.rem.4.n.678.Zuc-
card.in d.l.fi.n.100.& 318.& clare
colligitur ex diſpoſitione eiuſdem
legis per illa verba ſi iudici teſta-
mentum oſtenderit non cancella-
tum, non abolitum,neque ex qua-
cunque ſuæ formæ parte vitiatum,
ſed quod prima figura ſine omni
vituperatione appareat,& depoſi-
tionibus teſtium legitimi numeri,
ita quod ex claris verbis ipſius tex.
apparet, quod teſtamentum de-
17 bet eſſe publicum,Authenticum,
ac cum omnibus ſuis ſolemnitati-
bus rogatum, nec in aliqua ſui par-
te vitiatum,vt tradit Iaſ. in d. l.fin.
num.4.& 5. vbi Dec.nu.37. & 38.
Zuccard.nu.94. & late per Achill.
perſon. in ſuo tract. de adipiſc.
poſſ. vigore eiuſdem l.fin.nu.151.
& 152.

Quod

Quod adeo eſt verũ,quod ſi pars
18 ſe opponat, & petat exhiberi ori-
ginale, vt clarius de illius validita-
te certificari poſſit, hæres illud
exhibere tenetur l.fi.vbi Bar. Bal.
in princ.& omnes Doct.C. de fid.
inſtrumentorum . Cagn. in l. ſi li-
brarias.nu.32. de reg.iur. Cęphal.
conſ.287. nu.36. lib.2.& in termi-
nis noſtris tradit Achill. perſon.in
d.ſuo tract.de adipiſc.poſſ.nu.151.
in fin.

Ex quo quidem teſtamento pu-
19 blico plena inducitur probatio,&
dicitur probatio probata, & facit
rem notoriam, & manifeſtam, vt
ſupra notatum eſt per Bal.in l. Im-
perator. ſub nu.1. circa med. & in
l.qui ſemel.n.2.C.quom. & quãd.
Iudex.Dec. conſ.423. nu.10. Soc.
Iun.conſ.127. num.3. lib.3. Senat.
Pedem.deciſ.72. n.4.Gramm.de-
ciſ.155.verſ.nono.

Ac inſuper hęres, & fideicom-
20 miſſarius tenetur probare teſtato-
rem tempore mortis plenam ha-
buiſſe poſſeſſionem illorum bono-
rum de quibus agitur,vt per Aym.
conſ. 61. nu.6. & declarauit Rot.
* coram Illuſtriſſimo Millino in vna
Rom. fideicommiſſi de ſpinis. in
calce operis deciſ.21.nu.1.in fin.

Et quando de plena poſſeſſione
21 eſt docendum, tunc plena requi.
ritur probatio,vt per Cagn. in d.l.
in pari. n.7. de reg.iur. Plot.de in
lit. iur. §. 3. nu.45. Viu.opin.901.
num.6.

Tertio quia in iudicijs poſſeſſo-
22 rijs plena requiritur probatio, vt
ex ſupra deductis colligi poteſt, &
tradit Bart. in extrauag. ad repri-
mendum. verſ. ſummarie. nu.12.

Verum quia ex varijs Doct.opi-
nionibus hæc quæſtio valde offu-
ſcata reperitur, ideo aliqua princi-
palia, & neceſſaria recenſeam pro
clariori præſentis dubij reſolutio-
ne, nam pro hac parte affirmatiua
tenet Alex.conſ.139. nu.14.in fin.
lib.6. & conſ.187. nu.3. lib.7. qui
hanc magis communem dicit,&
idem poſt multos per eum alleg.
affirmat Rolan. conſ.50. num.16.
lib.2. & de magis communi atte-
ſtatur Gabr.conſ.31.nu.6.lib.1.&
idem affirmat Surd.conſ.73. n.38.
vol.1.& idem per Viu.d.opin.901.
n.6. & hanc crebriorem, & verio-
rem ſententiam dicit Menoch. de
recuper.poſſ. rem.15. nu.508. qui
hanc partem valde tuetur, & mul-
ta adducit,& de adipiſc. poſſ. rem.
4.nu.678. & alios refert Maſcard.
de prob. concl.1198. n.10.qui de
communi atteſtatur & per Benit.
deciſ.62. nu.10. Senat.Pedem.de-
ciſ.79.nu.12. Afflict.deciſ.364.nu.
5.Ioſeph.Lud.deciſ.59.nu.2.& per
Io. Bapt. Pont. de ſpolio c.14. nu.
110.lib. 2. vbi ita paſſim in ſacro
Rotæ Auditorio Rom. ſeruari at-
teſtatur,& per Io. Paul. deciſ.105.
vbi contrariam reprobat opinio-
nem, & per Caputaq. deciſ.328.
nu.6. & deciſ. 368. vbi de eodem
ſtilo atteſtatur, & deciſ.370. nu.1.
par.2.in impreſſis,& idem affirmat

Sarm.

Sarmient. in reg. de infirm. reſig. quæſt. 36. & pro hac parte eſt deciſ. Creſcen. 302. Achill. deciſ. vl-
23 tima, de teſtibus. vbi dicitur contrariam opinionem fuiſſe à Rota reprobatam.

Ex quibus clare conſtat ſemi-
24 plenam probationem ex dicto vnius teſtis reſultantem non ſufficere, vt omnes ſupra citati Doctores deponunt, & per Salic. in d.l. 1. num. 8. C. quorum bonorum. & & per Plot. de in lit. iur. §. 3. n. 40. Gabr. d. conſ. 31. nu. 5. in fin. lib. 1. Rol. cõnſ. 50. ſub n. 16. lib. 2. Surd. d. conſ. 73. nu. 39. Viu. opin. 901. n. 6. Ioſeph. Lud. d. deciſ. 59. nu. 2. Affl. d. deciſ. 364. n. 5. Achill. d. deciſ. vlt. de teſtibus.

Contrariam vero partem, nem-
25 pe ſemiplenam ſufficere probationem tenet idem Bart. ſibi contrarius in l. 1. nu. 6. C. quorum bonorum. & in l. 2. §. ſi vero. ſub n. 1. C. vbi in rem act. detur. & eum ſequitur Iaſ. in repet. l. admonendi. nu. 187. de iur. iur. ea quidem ra-
26 tione, quia cauſa poſſeſſorij dicitur leuis, & modici præiudicij, cũ tale præiudicium reparari poſſit in iudicio petitorij, & hanc magis communem dicit Bero. conſ. 43. nu. 44. & conſ. 61. num. 24. in fin. lib. 3. & de communi atteſtatur Bertazzol. conſ. 123. nu. 29. & infinitos refert Maſcard. de prob. d. concl. 1198. n. 30. & ſeq. qui ſimiliter communem dicit Viu. opin. 901. n. 2. & alios adducit Menoch. de adipiſ. poſſ. rem. 1. n. 96. & de recuperan. poſſ. rem. 15. nu. 410. & eam valde tuetur Achill. perſonal. de adipiſc. poſſ. vigore l. fi. C. de edict. diu. Adr. toll. nu. 487. vbi de communi atteſtatur, prout idẽ affirmat Senat. Pedem. d. deciſ. 99. nu. 37. & pro hac parte eſt deciſ. Rot. 1. in antiquior. de off. Archid. Put. deciſ. 75. n. 1. lib. 1. & pro hac parte in hoc iudicio Salu. Interd. eſt deciſio R.P.D. Cantucij in Rot. diuerſ. deciſ. 34. num. 15. 16. & 17. part. 2. vbi dicitur, quod agens Saluiano Interdicto, licet probare debeat ſe eſſe creditorem, & reum conuentum debitorem, cum
27 creditum, & debitum ſint ſubſtantia, & neceſſarium antecedens Saluiani, vt per Menoch. de adipiſc. poſſeſ. d. remed. 3. verſ. 163. & per Sarmient. de reddit. Eccleſiæ loco citato. n. 24. & 25. nihilominus negari non poteſt, quin in Saluiano principaliter agitur de poſſeſſio-
28 ne cum Saluianum ſit remedium adipiſcendæ poſſeſſionis. §. interdictum quoque. Inſtit. de interd. l. 2. §. ſunt autem. ff. eod. Immo eſt
29 poſſeſſorium, & in eo de ſola poſſeſſione cõtenditur, vt per Corn. conſ. 190. ante nu. 1. verſ. retentio autem. lib. 1. Rol. conſ. 14. n. 6. lib. 1. Soc. Sen. conſ. 112. num. 6. lib. 4. per Din. in d. §. item Seruiana, vbi late per Zaſ. ſub num. 31. & 40. Bell. nu. 41. & per Neguſ. de pign. in 1. membr. 8. part. num. 6. & per Menoch. de adipiſc. poſſ. rem. 3.

D num.

30 n.161.& 162.& eſt momentaneæ poſſeſſionis.Bart.in l.1.ff. de Salu. Interd. cum alijs per eũ ibi alleg.

Vnde ſi Saluianum eſt merum,
31 & momentaneum poſſeſſionum, & ſolius poſſeſsionis controuerſiam continens, ſequitur neceſſario, vt in eo deducatur principaliter poſſeſſio, incidenter vero, ac per modum cauſæ, & ad effectum iuſtificãdi poſſeſsionẽ deducatur creditum, & debitum, vt in ſimili apparet in interd. quorũ legatorum,& quorum bonorũ, in quibus actor licet non poſſit obti-
32 nere, niſi prius ſe hæredem probet,l.1.ff.& C.quorum leg.& quorũ bonor. tamen in illis principaliter cauſa poſſeſſionis, incidenter vero qualitas hæredis deducitur,
33 vt per Berò.q.91.num.8. & conſ. 111.num. 6. & 7.lib.3.& per Menoch.loco citato.n.174. quo ſtante ſequitur, vt in Saluiano cogni-
34 tio,& probatio crediti non requiratur exacta,& plena, ſed leuis, & ſummaria ſufficiat, prout declarat Cantuc.in Rot.diuerſ.d. deciſ.34. nu.18.par.2.

Et ſecundum hanc opinionem,
35 etiã apparere videtur dictũ vnius teſtis in his poſſeſſorijs ſufficere poſſe, vt expreſſe notat Alex. cõſ. 103.ſub n.3.lib.7.Dec.in cõſ.252. n.2.Matthesil.ſig.2.Gabr. de teſtibus.concl.1.n.23.Ruin. conſ.106. n.18.lib.5.

Sed contra prædicta, ac contra rationem Bar.in d.l.1.ſuperius relatam ſcilicet, quod cauſa poſſeſſorij ſit leuis,& modici præiudicij, optimis fundamẽtis inſurgit Curt. Iun.in repet.l.admonendi.ſub nu. 67.verſ.circa ſeq. doctrinam Bar.
36 deducens, quod cauſa poſſeſſorij eſt magni præiudicij, & magnum
37 eſt commodum poſſidere, §. retinere,& §. cõmodum. Inſtit. de In-
38 terd. & ratio eſt, quia magna eſt difficultas probare dominium, vt per Doct.omnes in l.cũ res. C. de prob.Dec.conſ.41.n.12.Pariſ.cõſ. 104.n.101.vol.1.Menoch.de adipiſc.poſſ.rem.4.n.927.Afflict.deciſ.40. n.4.Rot.diuerſ.deciſ.601. n.4.part.1.Immo videtur quoad-
39 modo impoſſibile, vt tradit gloſ. in d.l. cum res. in verſ. emptionẽ. & late per Boer. deciſ.42.nu.25. cum ibi alleg. & ideo qui in poſſeſſorio ſuccumberet, ſe ſubiugaret in hanc difficultatem; & propterea his rationibus cauſa poſſeſ-
40 ſorij dicitur grauis præiudicij, & ita ante cum reſpondit Alex. in d. conſ.139.ſub n.14.lib. 6. vbi vlterius dicit, quod cauſa poſſeſſorij dicitur etiam magni præiudicij, quia poſt primam in poſſeſſorio,
41 aliam non expectat ſententiam, nec ab ea appellatur. vt in 4. Inſpect.cap.2.explicabimus, & hoc idem affirmat Sal. in d.l.1. ſub nu. 9. C. quorum bonorum. Rip. in l. interdicto.ſub nu.8. ff. eod. & eaſdẽ rationes aſsignat Dec.ſibi contrarius in cap. edoceri. num. 8.in fin. de reſcript. & in cap. cauſamque.

Digitized by Google

que.ſub nu.3.ante fin. verſ. ſed tamen aduertẽdum. de iudic. & eaſdem rationes deducit Rip. in cap. ſæpe.num.3. de reſtit. ſpoliat. qui hanc communem, & veriorem dicit,& Abb. in conſ.55. in princip. verſ.circa primum. vol.2.& idem Abb. in cap. conſultationis.ſub n. 9. verſ. nec eſt verum. de off. deleg. Rip. in l.ſi conſtante. num.7. in fin. ſolut. matr. Cagn. in d. l.in pari.num. 3.verſ. tu autem.de reg. iur.Rimin.Iun. conſ. 363.nu.151. lib. 4. & nouiſſime Surd. in conſ. 73.num.38. volum. 1. qui ex mul-
42 tis hanc magis communem dicit, & dictum vnius teſtis non ſufficere affirmat Ioſeph. Ludou. deciſ. 59.n.2.Beninten.deciſ.62.n.12.

Verum, quia in hoc principali articulo an, & quando plenæ requirantur probationes, hinc inde maxima eſt iuris peritorum auctoritas, ideo nonnulli fœdere diſtin-
43 ctionis conciliationem afferre conantur, & meo quidẽ iudicio, propter varias eorum diſtinctiones, potius diſſentionem, quam conciliationem afferre videntur, vt ex Contard.de mom.poſſ. in d.l.vnica.in prima ratione decidendi.nu. 10. & ſeq. qui quatuor Doct.conciliationes,ex longa ſerie adducit. & per Maſcard. de probat. concl. 1198. qui per quatuor columnas uarias recenſet Doctorum cõcordias, quod nimis longum eſſet ſingulas recenſere, ideo hanc magis receptam, in qua ferè omnes concordant,breuiter deducere volui.

Nam aliquod eſt poſſeſſorium
44 ſummarium,ſcilicet præparatoriũ ad iudiciũ poſſeſſorij plenarij, veluti in poſſeſſione carboniana, cu-
45 ius cognitio differtur poſt pubertatem.l.1. vbi Bart.& Doct. C.de
46 Carb. edict. & tunc ſemiplena requiritur probatio, vt per Bar.in l. 2.C.eod.& ita diſtinguendo tradit Marant.in ſua prax.par.4.diſtinct. 9.ſub nu.43.verſ.nam quædam, & eamdem diſtinctionẽ tradit Rip. in l.naturaliter.§. nihil commune. n.185.verſ. aut parat. de acq.poſſ. Achill. perſonal. de acq.poſſeſſ.n. 488.in fin. Beninten.deciſ. 62.ſub n.13.Grat.conſ.210.n.13.lib.2.

Et ſimiliter, quando in iudicio
47 poſſeſſorio iudex vult prouidere, ne partes ad arma deueniant, ſi vtraq; pars poſſidere prætẽdat, & vt ſciatur, quis actor, & quis ſit reus,vt plenius de eo cognoſcatur,
48 & hoc dicitur præparatorium ad aliud iudicium, vt per Caſtren.& Bal.in l.ordinari. poſt princ. C.de rei vend.& tunc ſemiplena requi-
49 ritur probatio,vt plene per Cagn. in l.in pari.nu.6.de reg.iur. & per Capic. deciſ. 13.nu.1. & deciſ.55. num. 1. & 5.in fin. & per Plot. de in lit.iuran.§.3.n.43. Iaſ. poſt alios in l.qui exiſtimarunt. ſub nu.4.ff.ſi cert.pet.

Et huic ſimilis eſt, quando Iudex per modum prouiſionis ſine
50 præiudicio iurium ambarum partium mandat aliquem poſſidere, quod

quod eſt præparatorium alterius iudicij, vt per Capic.deciſ.13.nu. 1.& d.deciſ.55.n.7.Plot. de in lit. iuran.d.§.3.ſub nu.36.

Et ſimiliter ſi plures contenderent de adipiſcēda poſſeſſione bonorum defuncti, & iudex vellet ſe
51 informare, quis ſcriptus hęres, vel tertius vellet contradicere, & vult docere de ſuo intereſſe ad effectum, vt admittatur in iudicium, & contradicendum, vt per Doct. in l. fin. C.de edict. diu. Adr.toll. & per Plot.d.§.3.num.40.& clare declarat Dec.dicta l.fin. ſub num. 45. prope fin. in 2. concluſ. C.de edict.diu. Adr.tollen. poſt Bart.& Alex.in l.à diuo Pio. §. ſi ſuper rebus. ſub n.1.ff. de re iud. cum alijs per eum allegatis.

Hoc autem intellige procedere, quando tertius vult contradi-
52 cere, quia ſecus eſſet, ſi vnus ex principalibus ſuum intereſſe probare vellet, vt per Felin.in cap.veniens. il 2.num. 13.& ibi Abb.nu. 9.de teſtibus.Couarr.pract.quæſt. cap.16. ſub nu.1. ante fin. verſ.ita tamen intelligēda. Rot.diuerſ.deciſ.801.nu.3.par.1.

Et ſimili modo, ſi quis agat poſſeſſorio, & interim petat exhiberi
53 bona, ne occultentur, vel ſurripiantur, vel quia recognoſcantur, quod iudicium dicitur etiam præparatorium.l.1.§.ſecundum. ff.ad exhiben.& per Iaſ. in §.præterea. num. 42. Inſtit. de act. vbi etiam Ang.Contard.de momen. poſſeſ.
54 limit.14. nu. 25. & hoc caſu ſummaria requiritur probatio, vt bene per Iaſ.in d.§.præterea.num.52.& per Bal. in l.1.n.4. C.ad exhiben.

Et regulariter in omnibus iudi-
55 cijs præparatorijs, quia tractatur de modico pręiudicio, & momentaneæ poſſeſſionis, ſemiplenam requiri probationem, tradit Caſtren.in conſ. 3. ſub num. 2.par.2. Hippol.Rimin.conſ.363.nu.152. lib.4.& per Marant.not. Cagnol. in locis citatis. Achill.perſonal.de adipiſcen. poſſeſ. nu.488. & hanc magis perfectam diſtinctionē atteſtatur Beninten. d.deciſ.62. ſub n.13.in fin.

Aliud vero eſt poſſeſſorium ple-
56 narium, in quo tractatur de pleno poſſeſſorio, quia iam certum eſt, quis ſit actor, & quis reus eſſe debeat, & iam conſtet de intereſſe illius, qui petit admitti ad contradicendum, vel de identitate bonorum, quæ exhibere inſtabatur, & ordinatur iudicium ad effectū perueniendi ad ſententiam diffinitiuam in poſſeſſorio plenario, ſeu antiquiori, vt victor in poſſeſſione permaneat, donec de cauſa
57 principali, ſeu petitorio cognoſcatur, & tunc plenæ requiruntur probationes, & hanc veram diſtinctionem approbat Marant. dicta part.4.diſtinct.9.num. 43.Plot.d. §.3.num.44.& Vant.de null. proceſſ.num.51.& 52. Cagnol. in d.l. in pari.n.6. Beninten. dicta deciſ. 62.nu.13. qui hanc diſtinctionem ma-

magis perfectam atteſtatur, & Achill.perſonal.de acq.poſſ.n.487. 488. Grat. dicto conſ.210.nu.14. lib.2.Rimin. Iun. conſ. 363. num. 152.vol.4.

Aduertendum tamen eſt ad illud quod fuit dictum in ſummarijs
58 præparatorijs ſemiplenam ſufficere probationem procedere, dummodo contra dictam ſemiplenam probationẽ non adſit aliqua exceptio,ſeu præſumptio cõtra,& ideo ſi fieri intendat per vnicum teſtẽ, intelligendum eſt quod ille teſtis
59 ſit omni exceptione maior, vt per Zuccard.in d.l.fin.num. 101.C.de edict.diu.Adr.tollen.& ante eum dixit Bart.in d.l.admonendi.n.37. vbi Ang. num. 9. & de communi atteſtatur ibi Iaſ.num.178. Rolan. conſ.50. ſub num. 16. in fin.lib.2. Gabriel. conſ. 31. num.2. lib.1.& per Contard. in dicta l. vnica. in prima ratione decidendi. nu. 29. & 30.Viu.opin.901.num.4. Beniniten. dicta deciſ. 62. num.14.vbi ait, quod neceſſe eſt probare, &
60 deducere illum teſtem eſſe omni exceptione maiorem, vt etiam tradit Dec.conſ.73.ſub num.10.verſ. præterea. Gram.conſ.36. nu.6. & Contard. loco citato. num. 5. &
61 ideo amicus, domeſticus, familiaris, viles perſonæ, & ſimiles, non dicuntur idoneæ, vt per Beniten. & omnes Doct. ſupra alleg. & per Zucc.in d.l.fin.n.101. & per Contard.loco citato.Achill. perſonal. d.tract.de adipiſ.poſſ.n.497.

Et ſi licitum eſt in tanta Illuſtrium, & præſtantiſsimorum virorum varietate meam interponere ſententiam exiſtimo affirmatiuam veriorem,& magis communẽ eſſe, ſcilicet plenam in poſſeſſorijs ad-
62 hibendam eſſe probationẽ, prout ex ſupra deductis apparet, ſcilicet in poſseſſorijs ordinarijs, ſeu plenarijs,non autem in præparatorijs ad aliud iudiciũ, vt in præcedenti conciliatione latius fuit deductũ, ac iunctis declarationibus, & limitationibus infra dicendis, quia difficultas dilucidationis præſentis concluſionis reſidere videtur in tollendis his, quæ adducuntur pro contraria parte, cum pro affirmatiua vera,& ſubſtantialia fundamenta deducta fuerint, ideo dicitur, non obſtare principale argumentũ contrariæ opinionis, quod ſcilicet cauſa poſſeſſorij ſit modici præiudicij. Nam ex proxime ſupra deductis tollitur, quia non ſolum hoc fit propter commoditatem poſſeſſionis, ſed etiam propter difficultatem probationis dominij, quæ eſt tantæ importantiæ,
63 quod ſi actor careret probatione proprietatis perderet etiã dñium, vt per Abb.in cap.cum ad ſedem. nu.30.poſt medium.de reſtit.ſpol. & per Contard.in d.l.vnica.in prima ratione decidendi.n.38.vbi n.
64 35. aliam adducit rationem, quia habens poſſeſſionẽ,dicitur habere ius in re, vt per Alciat. conſ. 112. nu.4. lib.4.& in noua impreſſione

conſ.45.num.17.& 25.lib.9.& di-
65 ſponendo de poſſeſſione, dicitur de re ipſa diſponere, vt per Bellam. in cap. fin. col. 1. circa med. de iud. vnde ſi poſſeſſionem amitteret, perderet etiam diſpoſitionem ipſius rei.

Nec obſtare dicitur, quod par-
66 ticulariter in terminis huius iudi-
* cij traditum eſt à R.P.D. Cantuccio in d. deciſ. 34. nempe quod in hoc iudicio principaliter agitur de poſſeſſione, cum Saluianum ſit
67 remedium adipiſcendæ poſſeſſionis, & ſolius poſſeſſionis controuerſiam cōtineat, vnde neceſſario ſequitur, vt in eo principaliter deducatur poſſeſſio, incidenter vero, & per modum cauſæ, & ad effectum iuſtificandi poſſeſſionem, deducitur creditum, & debitum, quare ſequitur, quod in Saluiano
68 interdicto, cognitio, & probatio crediti non requiratur exacta, ſed leuis, & ſummaria ſufficiat.

Quia reſpondetur, quod in hoc
69 iudicio primum, & principale fundamentum eſt creditum, & hypotheca ex parte actoris, quod quidem creditum dicitur neceſſariū antecedens ad ſtabiliendum hoc
70 iudicium, vt bene per Menoch. d. rem. 3. n. 163. & hoc idem confirmat Sarmient. de reb. Eccleſ. non alienan. part. 3. cap. 2. ſub nu. 26. ibi dum dicit, id non procedit in cauſa noſtra, in qua principale eſt creditum, & nouiſſime Honded. conſ. 17. n. 1. par. 2. & latius decla-
* rauit Rot. coram R.P. D. Ludouiſio in vna Rauēnatē. Salu. interd. 28. Iunij 1602. in calce operis deciſ. 16. num. 1. & in alia coram
* R.P.D. Litta in vna Rom. Salu. interd. lunę 13. Ianuar. 1603. ibidem deciſ. 13. nu. 1. & hoc dicitur primum extremum, vt per Roland. d. conſ. 14. n. 13. lib. 1. & pluries declarauit Rot. vt in vna Rom. Salu. interd. Ven. 25. Ianuarij 1599. co-
* ram R.P.D. Penia in calce operis deciſ. 4. n. 1. & in alia coram R.P.
* D. Lancelloto Rom. Salu. interd. Ven. 19. Nouembr. 1599. ibidem
* deciſ. 13. n. 1. & coram R.P.D. Ottimbergo in vna Roman. Salu. Interd. Vener. 8. Iunij 1601. ibidem
* deciſ. 22. num. 2. & coram R.P.D. Iuſto in vna Roman. Salu. Interd. Ven. 31. Maij 1602. ibidem deciſ. 14. num. 1. & in alia coram eo-
* dem Lancellotto Rom. domorum in Burgo. ibidem deciſ. 20. nu. 10. & alibi pluries, & cum ſit primum
71 extremum præſentis iudicij, plene eſt probandum, Caputaquen. deciſ. 328. nu. 6. & deciſ. 368. part. 2. in impreſſis, qui ita in ſacro Rotæ auditorio ſeruari atteſtatur, & hoc idē affirmat Sarmient. in reg. de infirm. reſig. q. 36. Pont. de ſpolio. c. 14. n. 100. lib. 2.

Ex quibus patet, quod poſſeſſio
72 rei conuenti non eſt fundamentum, & ſtabilimētum præſentis iudicij, ſed creditum, & hypotheca, quod etiam probatur, quia ceſſan-
73 te obligatione, ceſſat hypotheca.

l. item

Digitized by Google

l.item liberatur, ff. de pig. Neguſ. de pign.in 2.membro. 6.par.n.11. Ruin.conſ.17.n.8.lib.1. & ceſſante obligatione, & hypotheca, non
74 eſt locus Saluiano Interdicto;cum ſine hypotheca non detur. Salic.in l.1.ſub n.5.verſ. ſed quia. C. hoc eod. tit. tradit Natt. d. conſ. 474.n.34.Rol.conſ.14.nu.13.lib. 1. Surd.conſ.131. num. 11. vol.1.
* & per Rot. coram R. P. D. Penia in vna Rom. Salu. Interd. Lunæ 22. Martij 1599. in calce operis deciſ.3.nu.4. & in alia Rom.Salu.
* Interd.coram R.P.D.Lancellotto Ven.5.Decemb.1603. ibidem deciſ.23.nu.1. & coram R.P.D.Lit-
* ta in vna Rom. Salu. interd. Ven. 17. Maij 1602. ibid. deciſ.24.n.3.

Et propterea licet verum ſit,
75 quod actor deducit creditum, & hypothecam ad effectum conſequendi poſſeſſionem aduerſarij, tamen creditum dicitur in libello principaliter, & tamquam primũ
76 extremum deductum, & poſſeſſio deducitur ſecundo loco tamquam ſecundum extremum, vt bene declarat Rol.d.conſ.14.n.13.lib.1. & ita ſemper ſenſit Rot. vt per Il-
* luſtriſs. Seraphinum in vna Rom. Salu.Interd.Ven.xj.Ianuar. 1602. in fine operis deciſ.26.nu.3. & in
* d.Rom. domorum coram R.P.D. Lancellotto, ibidem deciſ.20. nu. 2.& in d.Rom.Salu. Interd. Ven.
* 31.Maij 1602.coram R.P.D.Iuſto ibidem deciſ.14. nu.2. & in alleg. deciſ.Rom.Salu. Interd. 25. Iunij
* 1599. coram R. P. D. Penia, ibidem deciſ.4. nu.1. & ſupra in forma libelli deduxi, dum probaui
77 quod prius creditum, & hypotheca ex parte actoris in libello deducendum eſt, & ſecundo loco poſſeſſio rei hypothecatæ ex parte rei,& ex his tollitur ratio per R. P.D.Cantuccium adducta.

Verũ eius opinio quoad probationem ſaluari poteſt,quia ipſe loquitur de poſſeſſione rei conuenti,& ſic neceſſario ſequitur, quod intellexit de ſecundo extremo, quia illa poſſeſſio (vt ſupra dedu-
78 xi) dicitur ſecundum extremum, in quo leuiores probationes ſufficiunt, vt infra in ſeq. cap. late explicabimus, vbi de ſecundo extremo plene tractaturi ſumus, reiectis tamen rationibus per eum adductis.

Primo limitatur, quod dictum eſt, primum extremũ in cauſa poſſeſſorij plene eſſe probandum, nõ
79 habere locum in poſſeſſorio antiquo, vt per Fel. in cap. cum cauſam. nu.12.de prob. Dec.conſ.42. n.2.& conſ.146.n.14. Pariſ.conſ. 104.nu.42.lib.1.Curt. Sen.conſ. 76.n.4.Afflict.deciſ.13.n.23.Put. deciſ.76.& 78. lib.1. & deciſ.61. lib.2.

Immo in antiquis probatur per
80 teſtes de auditu à maioribus, vt per Inn.in c.veniens.n.2.de verb. ſignif.& per Put.d.deciſ.76.& 78. nu.1.lib.1.

Inſuper etiam probatur per fa-

81 mam,indicia,& cōiecturas,vt per
Curt.Sen.loco citato, & latius per
Pariſ.d.conſ.104.n.42.& per Me-
noch.de arbitr. iud. caſu 115. n.2.
& 3. & dixit Rot. coram Illuſtriſſ.
* Seraphino in vna Rom. de Valle
10. Decembr. 1579. in calce ope-
ris.deciſ.27. nu.2.

Secundo limitatur quando ver-
82 ſaremur in aliquo caſu difficilis
probationis,vt per Fel.in d.c.cum
cauſam.n.4. vt per Soc.Sen. conſ.
187.n.13.lib.2.Pariſ. d. conſ. 104.
n.43.Caſſad.deciſ.3.ſub num.2.de
procur. & declarauit Rot. coram
Illuſtriſſ.Seraphino in d. Rom. de
Valle.nu.1.

Intellige tamen, vt iudicis arbi-
83 trio relinquendum ſit, quæ pro-
bationes in hoc caſu difficiles di-
cantur, vt per Menoch. de arbitr.
iud.d.caſu 115.nu.9. & latius infra
nu.87.& in ſeq.cap.in alijs caſibus
explicabimus.

Tertio limita,quando tractatur
84 de ſecundo extremo, vt per Ca-
putaq. deciſ. 369. lib. 2. & in im-
preſſis, & qualiter hoc procedat
infra in ſeq.cap.declaratur.

Nec immerito quidem etiam
dici poſſe cenſeo iudicis arbitrio
85 relinquendū eſſe,quænam ſit cau-
ſa magni, vel modici præiudicij in
præſenti ſpecie, ſicuti habemus,
quod iudicis arbitrio relinquendū
86 eſt,quænā ſit magna cauſa, & quæ
minima, vt in gloſ. 1. in auth. niſi
breuiores.C.de ſent.ex breuil. re-
cit.& gloſ.in cap.vlt. in verb. illu-
ſtrium.de re iud.in 6. & per Iaſ.in
d.l.admonendi.num.100.& tradit
Dec.in auth.præterea.n.15.in fin.
C.vnde vir.& vxor.& hanc verio-
rem dicit Menoch. de arbitr. iud.
caſu 72.n.10.Viu.opin.61.n.2. &
87 quod dicatur paruum,& leue,aut
magnum,& graue præiudicium,&
an arbitrio iudicis ſit committen-
dū ex infinitis tradit Tiraq. in re-
petit.l.ſi vnquam.verſ. omnia vel
partem aliquam.n.31. & in termi-
nis poſſeſſorij hoc expreſſe tenet
Contard. in d. l. vnica. in 1.ratio-
ne decidendi. nu. 25. Hinc etiam
88 videmus, quod an cauſa ſit magni
ponderis,adhoc, vt non deferatur
iuramentum,vel minima,ſimiliter
poſitum eſt iudicis arbitrio, vt tra-
dit Iaſ. in repet.l. admonendi. nu.
272.de iur.iur. & per Menoch.de
arbitr.iud.caſu 190.nu.17.& ſimili
modo quale ſit modicum, vel ma-
gnum feudum arbitrio iudicis re-
89 poſitū eſt,vt per Menoch.in eod.
tract.caſu 214.nu.7.

Et hinc eſt, quod multi Doct.
cenſuerunt,quod non ſolum in iu-
dicijs præparatorijs ad plenaria
poſſeſſoria deductis, ſed in ipſo
90 poſſeſſorio principali modici tū
præiudicij ſemiplena requiratur
probatio, vt ſupra plene fuit dedu
91 ctū.nu.25.& 53.& ſeq.nam aliqñ
propter rei modicitatem,aliquan-
do vero propter circūſtantias, &
qualitatē negotij cauſa poſſeſſorij
redditur modici pręiudicij,&ideo
qñq; in ſacro Rotæ auditorio fuit

ten-

tentum, ſemiplenam ſufficere probationem, vt ſupra nu.25. deduxi, aliquando vero contrariũ cenſuit vt ſupra nu.21.& 57. & 62. oſtenſum eſt, & in hoc bene aduertendum eſt, quia ex hoc fundamento facilius ſcribentium contrarietates tolli poſſunt, quam ex ſupradictis Doctorum conciliationibus, quæ non ſine aliqua difficultate tranſeunt.

Nam in hac materia multi caſus euenire poſſent, in quibus leuiores eſſent admittẽdæ probationes, veluti (vt iam ſupra nu.79. deductum fuit) quando verſaremur in facto antiquo, vel quando in caſu difficilis probationis ageretur, quia tũc leuiores admittuntur probationes ex iuribus, & auctoritatibus eodẽ loco allegatis.

Et propterea infertur, quod ſi
92 quis in ſupradictis caſibus poſſeſſorium experiretur, vel alias eſſet adeo modici præiudicij, quod ſola ſemiplena ſufficeret probatio ar bitrio iudicis remittenda eſt, quæ nam ſit cauſa magni, vel modici præiudicii ad hunc effectum faciendi probationes, iuxta tradita per Tiraq. in d. l.ſi vnquã.in verb. omnia, vel partem aliquam. nu.81. & per Cont.de moment.poſſ.d.1. ratione decidendi. nu.25.

Præterea aduertendũ eſt, quod in caſibus, in quibus dixi creditum plene eſſe probandum, debet intelligi, quod actor probet ſe eſſe
93 creditorem ex cauſa in libello expreſſa, ſcilicet vigore illius locationis, ſeu emptionis, ſeu impoſitionis cenſus in libello deducta, nam hæc qualitas plene, & concludenter probari debet l. exceptione. l. ab ea parte. C. de prob. Rol.conſ. 56. nu.33. lib.3. & in his terminis tradit Sarmient.de redit. Eccleſiæ d. cap. 2. nu. 24. quemadmodum
94 qui ſe filium dicit, & hac de cauſa aliquid ad ſe ſpectare prætendit, illud probare debet Ang.in l.liberorum.circa princ.ff.qui notat.infam. Abb.in c.peruenit.ante fi.qui fil. ſint legit. Dec. conſ.321. nu.2. Pariſ.conſ.14.nu.140.lib.2.Ceph.
95 conſ. 82. nu. 8. & qui dicit ſe legitimum ad eum ſpectat hoc probare, vt ex tex.in l.1.C.quorum bon. & per Abb. in d. cap.peruenit.ſub nu.4.vbi Butr.n.5.verſ. dicit ergo. Dec.conſ.471.nu.2.

Et idem ſi quis vult agere rei
96 vendicatione, quia rei vendicatio proprie dicitur dominium hoc eſt rem actione dominii vendicare tex.eſt in l.1.C.vbi in rem act. detur ideo dominium plene probari debet vt per Corn.conſ.119.nu.4.
97 lib. 4. Alex. conſ. 94. in fin. lib.2. Ruin. conſil. 141. in princip. lib. 4. Aymon. conſil. 157. ſub nu.3. verſ. ſed præmiſſis. & nu.4.

Et ſimili modo, qui rem emphytheoticam dicit illam probare debet Bald.conſ.177.ſub nu.4.lib.3. ſpec. de locat. §. nunc vero. nu.7. & ſequen.Pariſ.conſil.138.nu.25. lib.4.Bero.conſ.49.nu.6.lib.3. & decla-

declarauit Rot. corā R. P.D.Orano in vna Foroliuien. Parochialis 3.Iulij 1589.in calce operis deciſ. 28.nu.1.& 8. & multa alia ad hūc propoſitum adduci poſſent, ex quibus patet creditum plene eſſe probandum, ſed deducta ſufficere viſum eſt.

SVMMARIVM.

1 *Extremum vltimum probandum eſt, ſcilicet debitorem poſſediſſe rem hypothecatam tempore obligationis, vel poſtea.*
2 *Reus non tenetur indicare ſuam poſſeſſionem.*
3 *Probationes leuiores ſufficiunt in probando vltimum extremum.*
4 *Extremum ultimum per litis ſubſtentationem probatur contrariū, nu.ſeq.*
5 *Litis ſubſtentatio ſola non eſt ſufficiens ad probationem ultimi extremi, ſed accedente aliquo adminiculo probat.*
6 *Extremum ſecundum probatur etiam per apocham manu aduerſarij ſcriptam.*
7 *Amplia alijs decem modis remiſſiue.*
8 *Amplia etiam ex confeſſione reorum.*
9 *Amplia etiam per locationem, licet locationis effectus non probetur.*
10 *Poſſeſſio uniuerſitatis probatur ex actis à particularibus factis in re communi nomine cōmunitatis, & ea ſciente, & nu.11.*
12 *Poſſeſſio probatur ex ficta confeſſione, quando articuli fuerunt habiti pro confeſſatis.*
13 *Poſſeſſio probatur ex confeſſione facta à parte in reſpondendo poſitionibus.*
14 *Poſſeſſio immemorabilis non probatur per inſtrumentum, uel per ſcripturam.*
15 *Poſſeſſio probatur per clauſulam conſtituti.*
16 *Saluiani iudicium habet locum, ſi probetur bona eſſe obligata cum obligatione ualida.*
17 *Hypotheca reſoluitur principali obligatione ſublata.*
18 *Saluiano non eſt locus ſine hypotheca.*
19 *In iudicio Saluiani non eſt neceſſe probare rem obligatam fuiſſe in bonis debitoris, ſed ipſum poſſedaiſſe.*
20 *Saluiani iudicium præſupponit, quaſi pignus, vel hypothecam in ſola poſſeſſione pignorantis.*
21 *Poſſeſſio ſola probanda eſt.*
22 *Obligatio generalis omnium bonorum ſufficit in hoc iudicio.*
23 *Bona futura veniunt in generali bonorum obligatione.*
24 *Amplia procedere etiam ſi non ſit dictū bona ſua.*

De ſecundo extremo, & illius probatione. Cap. VI.

VLTIMVM etiam extremum probā-
1 dum eſt, nempe debitorem poſſediſſe rem hypothecatā tēpore obligationis, vel poſtea, vt eſt gloſ. in §.item Seruiana. in verbo, quaſi, in fi.Inſt. de act.& gloſ. fin.in §.interdictum quoque.in fi. Inſtit. de interd.Bar. in l.1.ff. & C.de Salu.Interd.Alex. conſ.115.in fi.& conſ.185.ſub n.4. & 6.lib.6.Corn.conſ.75.n.3.lib.3. Rol. d.conſ.14. nu.6. & 13.lib.1. Grat. conſ.119. nu.7. lib.2.qui de communi atteſtatur Soc.Sen.conſ.

112.nu.6.lib.4. Honded.conſ.17.
nu.7. & conſ.25. nu.2. vol.2. Ne-
guſ. de pign. in 3. mem.8. par.ſub
nu.19. Affl. deciſ. 382. nu.1. in fi.
Theſaur.deciſ.175. nu.2. & decla-
rauit Rot. in vna Rom. Salu. In-
* terd. coram Rpd. Penia Lunæ 22.
Martij 1589.in calce operis deciſ.
* 3.n.1.& in alia coram eodē Rom.
Salu. Interd. Ven. 25.Iunij 1599.
ibidem deciſ.4.nu.1.& 2.& in alia
* coram R.P.D. Lancellotto in vna
Rom.Salu.Interdict. de Columna
Ven.19. Nouemb.1599. ibidē de-
ciſ.13.nu.2. & in alia corā R.P.D.
* Iuſto in vna Rom.Salu.Interd. 31.
Maij 1602. eodem loco.deciſ.14.
* n.2.& in alia coram eodem Rom.
Salu.Interd.Lunæ 20. Nouembris
1606.ibid.deciſ.15.nu.2.& in alia
* corā R.P.D. Litta in vna Rom.
Salu.Interd.13. Ianuarij 1603. eo-
dē loco deciſ.17.n.3.&in alia corā
* eodem R.P.D. Penia in vna Pe-
ruſina ſpolij Ven. 1. Februarij
1608.ibidem deciſ.18.nu.4.

In hoc autem caſu illud ſingula-
2 re notandum eſt, quod actor in tā-
tum aduerſarij poſſeſſionem pro-
bare tenetur, quod ſi in iudicio
inſtaret, vt reus ſuam indicaret
poſſeſſionem non teneretur, nec
ad illud cogi poſſet, vt declarauit
* Rot. coram Illuſtriſſimo Seraphi-
no in vna Rom. pecun. 9. Maij
1594. in fin. operis deciſ. 29. in
princ.

In quo quidem vltimo extremo
3 quoad poſſeſſionem rei conuenti
leuiores probationes ſufficiunt,
4 veluti per litis ſuſtentationem, vt
in his terminis tenuit Rot. in dicta
Rom. Salu. Interd. coram R.P.D.
* Iuſto 30. Maii 1602. in fin. operis
deciſ.14.nu.2.Caputaq.deciſ.369.
nu. 1. par. 2. in impreſſis Pontan.
de ſpol.lib.2.c.17. vbi multa con-
gerit.

Verum non ita ſimpliciter hoc
procedere dicitur, quia licet in ſe-
cundo extremo leuiores ſufficiant
* probationes, vt per Caputaq.deciſ.
400.par.1. in manu ſcriptis in cal-
ce operis deciſ. 30. num.1. & per
Rot.in nou.deciſ.8. de reſtit.ſpol.
Gabr.conſ.31.nu.6.in fi.lib.1. Ta-
5 men ſola litis ſuſtentatio non vi-
detur ſufficiens, quia poteſt eſſe,
quod quis litem ſuſtineatur, non
eo quia poſſideat, ſed reſpectu al-
terius intereſſe quod in ea re ha-
beret, & ideo vltra litis ſuſtenta-
tionem neceſſe eſt, quod aliud ac-
cedat adminiculum, & tunc dice-
retur probatum ſecundum extre-
mum, vt per Cæſar. de Graſſ. de-
ciſ.1.nu.2.de reſtit.ſpol.& ita cen-
* ſuit Rot. coram Illuſtriſſimo Bla-
chetto in vna Regien. honorum
21.Maii 1576.in calce operis dec.
* 31. & in alia coram R.P.D. Lan-
cellotto in d. Rom. domorum in
Burgo Vener.24.Maii 1602. ibidē
deciſ.20.nu.15.& coram R.P.D.
* Penia in vna Peruſina ſpolii do-
mus 1. Februarii 1608. eodem lo-
co deciſ.18.

Probari etiam poteſt per apo-
cham

6 cham manu aduerſarij ſcriptam,& recognitam, vt per Rot. diuerſ. 227.in pinc.par.2.

Et alios decem caſus, ex quibus
7 talis probatur poſſeſſio refert Menoch.de retin.poſſ.rem.3.à n.560. vſque 577. nempe primo per rei inſiſtentiam : ſecundo per ſolam culturam agrorum : tertio ex ſola fructuum perceptione : quarto ex perceptione penſionis : quinto ex ſolutione collectæ : ſexto ex clauium traditione : ſeptimo ex deſcriptione facta in libro eſtimi : octauo ex inſtrumento inueſtituræ vel locationis:nono ex inſtrumento ipſius immiſſionis in poſſeſſionẽ : decimo ex ſolo vſu ipſius rei. Verum quia prædicta nonnullas recipiunt declarationes, ideo videas per eumdem Menoch. loco citato, qui eas expoſuit.

Quibus adde primo, quòd poſ-
8 ſeſſio probatur ex cõfeſſione reorum vt per Dec.conſ.125.ſub n.1. verſ. de poſſeſſ. quem fuit ſequuta
✱Rota coram Illuſtriſſimo Blãchetto in vna Peruſina reſciſſionis, Mercurij 24.Februarij.1588. in fi. operis deciſ.32.nu.1.

Secundo adde ad tradita per
9 Menoc.d.rem.3. nu.572. dum dicit, quod per locationem & receptionem penſionis probatur poſſeſſio,hoc etiam procedere, ſi non probaretur locationis effectuatio, quia per receptionem penſionis inducitur præſumptio effectuationis, vt per Gabr. de loc. & cond. concl.4.n.13. & dixit Rot.coram
✱R. P.D. Orano in vna Sarnen.beneficiorum 22. Maij 1587. in fin. operis deciſ.33.nu.2.

Tertio adde, quod probatur
10 etiam poſſeſſio vniuerſitatis per actus à particularibus factos in re communitatis, tanquam in re cõmuni, idque ſciente, & patiente vniuerſitate,vt eſt gloſ.in l.ſicut.§. ſi quid vniuerſitati. in verbo, non debetur. in fine ff. quod cuiuſque vniuerſitatis,quia vniuerſitas habetur pro ſingulis hominibus qui ibi ſunt,vt habetur in d.gloſ.& ibi per Doct.& patientia vniuerſitatis, ſeu agentium vel adminiſtratorum habetur loco mandati l. qui patitur. ff.mãd.& ita declarat Bal. & Caſtr. in d.§.ſi quid.

Verum Caſtr.in d.§.ſi quid.in fi. extendit locum ſibi vendicare,etiã ſi non conſtaret particulares nomine vniuerſitatis tales actus feciſſe, dummodo vniuerſitas ſciuerit, quia præſumitur mandatum, & cũ Caſtr.tranſit Aret.in l.1.§.fin. in fi. de acq.poſſ.

Sed pro defenſione Bald. quod
11 requiratur actus fieri nomine cõmunitatis, ac ea ſciente aliàs non ſuſtineri, affirmat. Dec. in conſ. 221.ſub n.7. verſ.non obſtat.Rui. conſ.129. nu.11. lib.4. Pariſ.conſ. 111.nu.64 &ſeq. vol.1. & hos ſequitur. Surd.conſ.28.n.35.vol.1. & alios refert Gabr.in tit.quod cuiuſque vniuerſitatis concl.2. nu.2. ita has contrarias opiniones conciliando,

ciliando,&per Affl.deciſ.376.nu. 5. & 6.

Quarto probatur poſſeſſio ex fi-
12 cta confeſſione, quando articuli fuerunt habiti pro confeſſatis, vt per Rot. in vna Strigon. legati co-
✠ rã Platto Lunę 20.Ianuarij 1598. in fin.operis deciſ.35.nu.4.

Quinto adde, quod poſſeſſio
13 probatur per confeſſionẽ factam à parte in reſpõſione poſitionibus, vt in terminis declarauit Rot. coram
✠ R.P.D.Manzanendo in vna Rom. Salu.Interd.26.Nouembr.1605.in fi.operis deciſ.41.n.6.& corã R.P.
✠ D.Giptio in vna Rom. pec. Mer. 26.Iunij 1596.ibidẽ deciſ.42. n.2.

Sexto adde, quod ſi eſſemus in
14 caſu, in quo poſſeſſio immemorabilis probanda eſſet, nec per inſtrumenta, vel per ſcripturas poſſeſſio huiuſmodi probari poteſt, vt per Alex. conſ.16. nu.17. lib.5.ex doctrina Io.Andr.in c.1.ante fi. verſ. in gloſ.de præſcrip. & tenuit Rot. coram Illuſtr. Pamph. in vna Ve-
✠ ron.iuriſdictionis,Lunæ 15.Martij 1596.in calce operis deciſ.34.n.5.

Septimo adde, quod poſſeſſio
15 probatur per clauſulã conſtituti de qua cõcluſione vide plene in 3. inſpect. c. 2. nu. 192. & ſeq. & dixit
✠ Rot.corã R.P.D.Caualerio in vna Cam. fideicõmiſſi Ven.14.Decẽb. 1607.in calce operis dec. 190. n.5.

Et redeundo ad materiã intel-
16 lige hoc iudicium locum ſibi vendicare, ſi probetur rem illam fuiſſe hypothecatam cũ obligatione, ſeu contractu ſubſiſtente, & valido, quod ſi obligatio eſſet nulla, hypotheca, quæ ei accedit corrueret, quia ſublata obligatione principali
17 hypotheca reſoluitur per tex.iuncta gl. in l.itẽ liberatur. ff.de pign. Neguſ.de pig.in 2.mẽb.6.par.n.11. & tradit Sarm.de redd.Eccleſię d.1. c.2.ſub n.25. Ruin.cõſ.17.ſub n.8.
18 lib. 1. & ſine hypotheca non eſt locus Salu. Interd. vt ſupra deductum eſt, vt per Corn. conſ. 190. poſt princ. Natt. conſ.474.nu.34. Surd. conſ.131. num. 11. lib. 1.& pluries declarauit Rot. & particu-
✠ lariter coram R.P.D.Penia in vna Rom.Salu.Interd.Lunæ 22.Martij 1599.in calce operis deciſ.3.nu.4.
✠ & coram R. P. D. Litta in vna Rom. Salu. Interd. Ven.17. Maij 1602.ibidem deciſ.24.nu.4. & co-
✠ ram R. P. D. Lancellotto, in vna Rom.Salu.Interd. Ven.5. Decembris 1603.ibidem deciſ.23.nu.1.&
✠ coram R. P. D. Coccino in vna Rom. Salu. Interd. 2. Decembris 1602.ibidem deciſ.11.nu. 2.

Nec hoc caſu neceſſe eſt proba-
19 re rem obligatam tempore obligationis, vel poſtea fuiſſe in bonis debitoris, quia hoc iudicium non ſundatur in proprietate, vel dominio, ſed ſolũ præſupponit quaſi pignus, vel quaſi hypothecam in ſola poſ-
20 ſeſſione pignorantis, vel hypothecantis, vt declarat Corn.conſ.190. ante n.1.verſ.retentio autem.lib.1. Cont.de mom.poſſ.limit.14. n.14. Neguſ. de pign.in 1. memb.8.par. nu.6.

6 cham manu aduerſarij ſcriptam,& recognitam, vt per Rot. diuerſ. 227.in pinc.par.2.

Et alios decem caſus, ex quibus
7 talis probatur poſſeſſio refert Menoch.de retin.poſſ.rem.3.à n.560. vſque 577. nempe primo per rei inſiſtentiam: ſecundo per ſolam culturam agrorum: tertio ex ſola fructuum perceptione: quarto ex perceptione penſionis: quinto ex ſolutione collectæ: ſexto ex clauium traditione: ſeptimo ex deſcriptione facta in libro eſtimi: octauo ex inſtrumento inueſtituræ vel locationis:nono ex inſtrumento ipſius immiſſionis in poſſeſſionẽ: decimo ex ſolo vſu ipſius rei. Verum quia prædicta nonnullas recipiunt declarationes, ideo videas per eumdem Menoch.loco citato, qui eas expoſuit.

Quibus adde primo, quod poſ-
8 ſeſſio probatur ex cōfeſſione reorum vt per Dec.conſ.125.ſub n.1. verſ. de poſſeſſ. quem fuit ſequuta ✱Rota coram Illuſtriſſimo Blāchetto in vna Peruſina reſciſſionis, Mercurij 24.Februarij.1588.in fi. operis deciſ.32.nu.1.

Secundo adde ad tradita per
9 Menoc.d.rem.3. nu.572. dum dicit, quod per locationem & receptionem penſionis probatur poſſeſſio,hoc etiam procedere, ſi non probaretur locationis effectuatio, quia per receptionem penſionis inducitur præſumptio effectuationis, vt per Gabr. de loc. & cond. concl.4.n.13. & dixit Rot.coram ✱R. P.D. Orano in vna Sarnen.beneficiorum 22. Maij 1587. in fin. operis deciſ.33.nu.2.

Tertio adde, quod probatur
10 etiam poſſeſſio vniuerſitatis per actus à particularibus factos in re communitatis, tanquam in re cōmuni, idque ſciente, & patiente vniuerſitate,vt eſt gloſ.in l.ſicut.§. ſi quid vniuerſitati. in verbo, non debetur. in fine ff. quod cuiuſque vniuerſitatis,quia vniuerſitas habetur pro ſingulis hominibus qui ibi ſunt,vt habetur in d.gloſ.& ibi per Doct.& patientia vniuerſitatis, ſeu agentium vel adminiſtratorum habetur loco mandati l. qui patitur. ff.mād.& ita declarat Bal. & Caſtr. in d.§.ſi quid.

Verum Caſtr.in d.§.ſi quid.in fi. extendit locum ſibi vendicare,etiā ſi non conſtaret particulares nomine vniuerſitatis tales actus feciſſe, dummodo vniuerſitas ſciuerit, quia præſumitur mandatum, & cū Caſtr.tranſit Aret.in l.1.§.fin. in fi. de acq.poſſ.

Sed pro defenſione Bald. quod
11 requiratur actus fieri nomine cōmunitatis, ac ea ſciente aliàs non ſuſtineri, affirmat. Dec. in conſ. 221.ſub n.7. verſ.non obſtat.Rui. conſ.129. nu.11. lib.4. Pariſ.conſ. 111.nu.64 &ſeq. vol.1. & hos ſequitur. Surd.conſ.28.n.35.vol.1. & alios refert Gabr.in tit.quod cuiuſque vniuerſitatis concl.2. nu.2. ita has contrarias opiniones conciliando,

Digitized by Google

ciliando,& per Affl.deciſ.376.nu. 5. & 6.

Quarto probatur poſſeſſio ex fi-
12 cta confeſſione, quando articuli fuerunt habiti pro confeſſatis, vt per Rot. in vna Strigon. legati co-
✱ rã Platto Lunę 20.Ianuarij 1598. in fin.operis deciſ.35.nu.4.

Quinto adde, quod poſſeſſio
13 probatur per confeſſionẽ factam à parte in reſpõſione poſitionibus,vt in terminis declarauit Rot. coram
✱ R.P.D.Manzanendo in vna Rom. Salu.Interd.26.Nouembr.1605.in fi.operis deciſ.41.n.6.& corã R.P.
✱ D.Giptio in vna Rom. pec. Mer. 26.Iunij 1596.ibidẽ deciſ.42. n.2.

Sexto adde, quod ſi eſſemus in
14 caſu, in quo poſſeſſio immemorabilis probanda eſſet,nec per inſtrumenta, vel per ſcripturas poſſeſſio huiuſmodi probari poteſt, vt per Alex. conſ.16. nu.17. lib.5.ex doctrina Io.Andr.in c.1.ante fi. verſ. in gloſ.de præſcrip. & tenuit Rot. coram Illuſtr. Pamph. in vna Ve-
✱ ron.iuriſdictionis,Lunæ 15.Martij 1596.in calce operis deciſ.34.n.5.

Septimo adde, quod poſſeſſio
15 probatur per clauſulã conſtituti de qua cõcluſione vide plene in 3. inſpect. c. 2. nu. 192. & ſeq. & dixit
✱ Rot.corã R.P.D.Caualerio in vna Cam. fideicõmiſſi Ven.14.Decẽb. 1607.in calce operis dec.190. n.5.

Et redeundo ad materiã intel-
16 lige hoc iudicium locum ſibi vendicare,ſi probetur rem illam fuiſſe hypothecatam cũ obligatione, ſeu contractu ſubſiſtente, & valido, quod ſi obligatio eſſet nulla,hypotheca, quæ ei accedit corrueret, quia ſublata obligatione principali
17 hypotheca reſoluitur per tex.iuncta gl. in l.itẽ liberatur. ff.de pign. Neguſ.de pig.in 2.mẽb.6.par.n.11. & tradit Sarm.de redd.Eccleſię d.1 c.2.ſub n.25. Ruin.cõſ.17.ſub n.8.
18 lib. 1. & ſine hypotheca non eſt locus Salu. Interd. vt ſupra deductum eſt, vt per Corn. conſ. 190. poſt princ. Natt. conſ.474.nu.34. Surd. conſ.131. num. 11. lib. 1.& pluries declarauit Rot. & particu-
✱ lariter coram R.P.D.Penia in vna Rom.Salu.Interd.Lunæ 22.Martij 1599.in calce operis deciſ.3.nu.4.
✱ & coram R. P. D. Litta in vna Rom. Salu. Interd. Ven.17. Maij 1602.ibidem deciſ.24.nu.4. & co-
✱ ram R. P. D. Lancellotto, in vna Rom.Salu.Interd.Ven.5. Decembris 1603.ibidem deciſ.23.nu.1.&
✱ coram R. P. D. Coccino in vna Rom. Salu. Interd. 2. Decembris 1602.ibidem deciſ.11.nu. 2.

Nec hoc caſu neceſſe eſt proba-
19 re rem obligatam tempore obligationis,vel poſtea fuiſſe in bonis debitoris,quia hoc iudicium non fundatur in proprietate,vel dominio, ſed ſolũ præſupponit quaſi pignus, vel quaſi hypothecam in ſola poſ-
20 ſeſſione pignorantis,vel hypothecantis,vt declarat Corn.conſ.190. ante n.1.verſ.retentio autem.lib.1. Cont.de mom.poſſ.limit.14. n.14. Neguſ.de pign.in 1.memb.8.par. nu.6.

Digitized by Google

nu.6. Nicol. Bell. in §. item ſeruiana ſub nu.42. verſ. item fallit. Inſtit. de act. Zaſ. ſub nu.40. verſ. nos in hac Din. num.14. Rip. in Rubr. de pign. nu.19. verſ. ſecundo caſu Rot. diuerſ. deciſ. 34. nu. 16. par. 2. & propterea ſola poſſeſſio probanda
21 eſt, non autem dominium, vt per Zaſ. Bell. Din. in locis proxime alleg. & per Neguſ. d. memb. 1. ſub nu. 6. verſ. & propterea & Rolan. d. conſ. 14. nu. 6. Soc. Sen. d. conſ. 112. nu. 6. & alios refert Menoch. de adipiſc. poſſ. d. rem. 3. nu. 162.
* & tenuit Rot. coram Illuſtr. Platto in vna Strigonien. legati in calce operis deciſ. 35. nu. 5. ſed in iudicio petitorii dominium eſt probandum, prout in ſecunda inſpect. cap. 2. de differentijs inter Saluianum Interdictum, & hypothecariam, & Seruianam explicabimus.

Nec etiam eſt neceſſe, quod in obligatione ſit dictum, quod obligauit omnia bona ſua præſentia, &
22 futura, ad hoc, vt in ea obligatione comprehendantur bona in futurum acquiſita, quia ſufficit, quod dixerit obligo omnia bona mea, quia tunc etiam bona in futurum
23 acquiſita veniunt in d. obligatione, vt eſt tex. in l. fin. C. quæ res pign. oblig. poſſ. & tradit Ang. in d. §. item ſeruiana. ſub num. 9. verſ. aduertas tamen. Caſtren. in l. rem alienam. nu. 8. in fi. ff. pe pign. act. & per Neguſ. de pign. in 2. memb. 2. par. num. 1. & in 3. memb. 8. par. nu. 16. Surd. deciſ. 77. nu. 2.

Quod ampliatur etiam, ſi obligatio eſſet facta ſine illo pronomine ſua, veluti ſi dixerit obligauit
24 omnia bona, quia etiam futura eo caſu compræhenduntur in dicta obligatione, vt declarat Bart. in l. 1. num. 1. per illum tex. ff. de pignor. & per Neguſ. d. 3. membr. 8. par. nu. 2.

An autem per clauſulã conſtituti veniant obligata in futurum acquiſita, ita quod ſi acquiratur etiã hypotheca, per eam intentari poſſit; hoc interdictum in tertia inſpectione. cap. 2. declarabimus.

SVMMARIVM.

1 *Probatio per teſtes principaliter dicitur ſecundum Viu.*
2 *Probatio maior dicitur, quæ ex confeſſione partis ſumitur.*
3 *Confeſſio partis præualet cuilibet inſtrumento, & quibuſcunque depoſitionibus teſtium.*
4 *Confeſſio partis habet vim ſcripturæ, in caſibus, in quibus requiritur ſcriptura.*
5 *Probatio in Saluiano fieri poteſt per teſtes per confeſſionem partis, ac per ſcripturam & per inſtrumentum.*
6 *Probatio per inſtrumentum firmior dicitur.*
7 *Memoria hominum labilis eſt.*
8 *Confeſſio ſola debiti, non eſt ſufficiens ad acquirendam actionem, niſi concurrentibus adminiculis.*
9 *Confeſſio non redacta in ſcriptis eſt verificanda per teſtes.*
10 *Confeſſio niſi eſſet concludens de neceſſitate, nihil valet.*
11 *Confeſſio debet eſſe certa, & non obſcura.*

Con-

12 *Confeſſio obſcura interpretatur contra actorem.*
13 *Confeſſio clara, plena, & concludens, non nocet niſi confitenti.*
14 *Saluianum datur etiam contra tertium.*
15 *Probatio primi extremi, per inſtrumentum firmior dicitur.*
16 *Inſtrumentum publicum duas continet probationes, vna eſt Notarij, & ſcripturæ, altera eſt teſtium in eo adhibitorum.*
17 *Inſtrumentum publicum faciat rem notoriam, & manifeſtam, & dicitur probatio probata.*
18 *Amplia etiam in inſtrumento confeſſionato concurrentibus alijs indicijs.*
19 *Inſtrumentum confeſſionatum præiudicat etiam filijs, quoad legitimam.*
20 *Inſtrumentum confeſſionis plene probat, quando ſunt lapſa tempora ad opponendum de non numerata pecunia, & eſt verior, & communis. num. 22.*
21 *Contrarium.*
23 *Prima opinio præcipue procedit, quando adſunt aliquæ coniecturæ.*
24 *Hypotheca anterior ex inſtrumento confeſſionato, præfertur omnibus alijs habentibus hypothecam poſteriorem.*
25 *Confeſsio partis plene probat.*
26 *Confeſsio reſultans ex articulis habitis pro confeſſatis plene probat poſſeſſionem.*
27 *Confeſsio facta in poſitionibus plene probat.*
28 *Limitatur in tertio poſſeſſore, qui poſitionibus reſpondere non tenetur in iudicio poſſeſſorio.*
29 *Confeſsio tacita reſultans ex ſilentio, non plene probat.*
30 *Extremum primum per teſtes plene probatur, nec vnicus teſtis ſufficit, & num. 31.*
31 *Hypotheca expreſſa, per teſtes probari poteſt.*
33 *Hypotheca tacita per teſtes probari non poteſt, niſi per modum indirectum.*
34 *Apocha ſeu ſcriptura priuata plene probat, quando eſt ab eodem ſcribente recognita, vel fateatur eius manu ſcripta.*
35 *Amplia etiam quando in productione ſcripturæ nihil à parte eſt oppoſitum.*
36 *Amplia etiam quando per teſtes fuit plene recognita.*
37 *Recognitio ſcripturæ recte facta dicitur ſi teſtes deponunt habere notam manũ, & ideo eam recognoſcunt, de ſtilo Rotæ, ac ex ſtatuti Rom. diſpoſitione.*
30 *Contrarium de iure videtur, quia neceſſe eſt, quod teſtes fuerint præſentes ſcripturæ confectioni.*
39 *Limitatur tamen procedere, quando in recognitione teſtes deponunt habere notam manum, & cum eorum depoſitione concurrit adminiculum.*
40 *Scriptura priuata plene probat, etiam ſi ſit ab eodem debitore tantum ſubſcripta.*
41 *Limita quando eſſet vltro citroque obligatoria.*
42 *Scriptura priuata probat, ſi eſſet à teſtibus recognita.*
43 *Recognitio recte facta dicitur, ſi vnus teſtis deponat de veritate apochæ, & alij deponant vidiſſe, & interfuiſſe illius confectioni.*
44 *Amplia etiam ſi non probetur, teſtes eſſe probatæ, & integræ opinionis, quia præſumitur de iure.*
45 *Teſtes requiſiti à ſtatuto debent eſſe omni exceptione maiores.*
46 *Scriptura priuata probat, quando inter partes fuit conuentum, quod ei plena fides habeatur.*
47 *Scriptura priuata probat de conſuetudine.*
48 *Scriptura priuata probat, quando eſt proprijs*

proprijs partium ſigillis ſigillata, vel communitatis, vel Principis, vel officialis illius loci.

49 *Scriptura priuata non ſubſcripta, ſed tantum ſigillata communitatis, vel officialis ſigillo, non probat.*

50 *Scriptura priuata, facta in iudicio, vel à Notario in actis redacta probat, quod declara vt ibi.*

51 *Atteſtatio notarij habet vim ſubſcriptionis teſtium.*

52 *Scriptura priuata de qua ſupra probat, etiam quoad anterioritatem inter creditores, quando per duos teſtes fuit probata veritas contentorum in apocha.*

53 *Scriptura priuata, quando de illius veritate conſtat, & ceſſat ſuſpicio fraudis falſitatis, & antidata, præfertur poſterioribus creditoribus hypothecarijs.*

54 *Et eo magis procedit, quando non agitur ex teſtibus in apocha deſcriptis.*

55 *Scriptura priuata non probat, quoad præiudicium tertij.*

56 *Amplia, quod nec ſemiplenam inducit probationem.*

57 *Apocha, ſeu ſcriptura priuata in quibus alijs caſibus probet, vide remiſſiue.*

58 *Scriptura priuata in Archiuio reperta probat.*

59 *Scriptura priuata in Archiuio reperta, ſi non ſit à Notario, vel perſona publica deputata ad ſcribendum ſcripta, nec habeat requiſita ad faciendum plenam probationem, non efficitur publica, nec probat. & nu. 60.*

61 *Archiuium non dat robur ſcripturis inualidis niſi ſint in forma probanti, & nu. 67. vel niſi concurrente conſuetudine, nu. 62.*

62 *Scriptura manu notarij ſcripta, licet reperiatur inter ſcripturas authenticas, niſi habeat requiſita ad publicam, & authenticam ſcripturam non probat.*

63 *Scriptura priuata in Archiuio reperta ad hoc, vt probet, quæ requiſita habere debeat.*

64 *Limitatur ſecundum Aymon. quando reperitur inter ſcripturas authenticas, qua ratione Archiuij pro authenticis habentur, & nu. 65.*

66 *Reſpondetur ad dictum Aym.*

68 *Conſuetudo dat fidem ſcripturis, etiam non authenticis.*

69 *Conſuetudo ſola non præſtat fidem ſcripturis, ſed concurrentibus duobus, ſcilicet loco Archiuij & auctoritate officialis.*

70 *Conſuetudinem huiuſmodi probare tenetur, qui talem producit ſcripturam.*

71 *Scripturis priuatis non creditur niſi concurrente conſuetudine.*

72 *Conſuetudo poteſt non ſolum diminuere fidem ſcripturis, ſed etiam tollere ſolemnitates à iure ciuili requiſitas.*

73 *Conſuetudo tollit ſolemnitatem conficiendi teſtamentum, & diminuit numerum teſtium.*

74 *Conſuetudo in eadem ſpecie probanda eſt.*

75 *Conſuetudo probanda eſt ab eo, qui in illa ſe fundat.*

76 *Conſuetudo notoria, non eſt probanda.*

77 *Iudex ex ſe ipſo ſupplere poteſt, quando adeſt conſuetudo notoria.*

78 *Scriptura priuata abſque conſuetudine nihil probat.*

79 *Scriptura priuata in Archiuio reperta ad hoc, vt probet quæ requirantur.*

80 *Scriptura priuata in Archiuio reperta ad hoc, vt probet debet haberi ita pro publica, vt indifferenter iudices pro tali vtantur, & pro publicis habeantur.*

81 *Limitatur procedere extra territorium.*

82 *Præſumptio iuris plene probat.*

83 *Euidentia facti plene probat.*

Qui-

Quibus modis, & qualiter hoc iudicium plene probari dicatur. Cap. VII.

VErum, quia ſupra in præ-
cedenti capite fuit dedu-
ctum, qñ per vnicum te-
ſtem ſemiplena induca-
tur probatio,ac etiã fuit oſtenſum,
quando teſtibus de auditu & indi-
tijs in hac materia ſtandum ſit.

Reſtat nũc breuiter videre,quo-
modo, & qualiter plena probatio
in hoc iudicio fieri dicatur,& licet
hæc quæſtio potuiſſet in fine c. 5.
de primo extremo deduci, cũ fue-
rit ibi expoſitũ plenã probationẽ
in eo faciendã eſſe,tamen vt mate-
ria primi,& ſecundi extremi magis
continuata procederet, hoc loco
proponere duxi, & omiſſa diſpu-
1 tatione, quæ ſit principalior ꝓba-
tio in hoc caſu,an per teſtes,prout
cõcludit Viu.opi.893. ſub n.1.qui
hãc magis cõem ex multis atteſta-
tur,vbi dicit ꝓualere inſtrumento.

Licet in contrariũ, quod ex cõ-
feſſione partis maior videatur pro-
2 batio,eſt tex.in l.generaliter.C.de
reb.cred.l.vlt.C. de fideicommiſ.
Alex.cõſ.127.n.2.lib.4. Aym.cõſ.
31.n.3.Surd.conſ.94.nu.25. lib.1.
Grat.conſ. 110.n.9.vol.2.

Et quod præualeat cuilibet pu-
3 blico inſtrumẽto, & quibuſcumq;
depoſitionibus teſtiũ,tradit Aym.
conſ.61.ſub n.3.Bald.conſ.192.n.
8.verſ.verumtamen.lib.2. & dixit
Rot.corã R.P.D.Lau cellot.in vna
✱ Rom. domus in Burgo 30.Martij
1590.in calce operis dec.39.n.10.
✱ & in alia coram Illuſtriſſ.Mantica
in vna Rom.alimentorũ Lune 24.
✱ Apr.1595.ibid.deciſ.177. n.3.

Imo quod cõfeſſio partis habeat
4 vim ſcripturæ in caſibus, in quibus
requiritur ſcriptura, ẽt eo caſu ſuf-
ficiat cõfeſſio, tradit Dec.in l.cũ à
te.n.7.cũ ſeq.C.de trãſac.Aym.d.
cõſ.61.n.3.& ꝑ Rot.d.dec.39.n.11

Sed quidquid ſit in alijs caſibus,
5 in terminis noſtris, & per teſtes,&
per confeſſionẽ partis, ac per ſcri-
pturã, & inſtrumentũ probari po-
teſt,vt inferius dicetur,tñ firmiorẽ,
& validiorem eſſe dicimus proba-
6 tionẽ per inſtrumentum faciendã,
iuxta gloſ. in rub. ff. de fid.inſtr.&
preſertim in caſu noſtro,quia non
ſolũ neceſſe eſt deducere creditũ,
ſed etiã hypothecã, in qua funda-
tur hoc iudiciũ, vt ſupra deductũ
eſt in cap.5.n.1. quæ quidẽ hypo-
theca habet tractũ ſucceſſiuum,&
propterea eſt in poteſtate credito-
ris infra quindecim & viginti an-
nos hoc experiri remedium, & nõ
ita de facili per teſtes probari poſ-
ſet,quod per ſpatium decem, vel
quindecim annorũ cõuentũ eſſet,
7 cum memoria hominũ labilis ſit,
l.peregre.ff.de acquir. poſſ. Vnde
propter diſtantiã tẽporis teſtes in-
de in aliqua parte diſcordare poſ-
ſent,& ſic iudiciũ redderetur inu-
tile,cum (vt deductũ eſt)plene cre
ditũ,& hypotheca ꝓbari debeat.

Digitized by Google

Et hoc idem in confeſſione partis
8 ſuccedere poſſet, ſiquidem ſi eſſet
ſola debiti confeſſio, non eſt ſuffi-
ciens ad actionem acquirendam
aduerſario, niſi cõcurrentibus ad-
miniculis, vt ex multis tradit Hen-
ric. Boic. in cap. ex parte de con-
feſſis. Rot. diuerſ. deciſ. 94. num. 1.
par. 1. quæ quidem adminicula ſi-
militer venirent probanda, & ſic
negotium difficilius redderetur,
9 vltra quod ſi hæc confeſſio nõ eſ-
ſet redacta in ſcriptis, ſimiliter per
teſtes eſſet probanda, vt per Surd.
conſ. 12. nu. 39. lib. 1. Afflict. deciſ.
375. n. 5. Put. deciſ. 476. nu. 1. part.
1. quare eadem reſultaret difficul-
tas, quæ ſupra de probatione te-
ſtium deducta eſt.

Et niſi hæc confeſſio eſſet con-
10 cludens de neceſſitate, nihil vale-
ret. l. non hoc, vbi Bal. n. 1. C. vnde
legit. tradit Aym. conſ. 157. n. 9. &
Surd. conſ. 5. n. 45. vol. 1. Rot. di-
uerſ. deciſ. 441. n. 9. par. 1.

Inſuper etiam debet eſſe certa,
11 & non obſcura. l. certũ. de confeſ.
l. fin. C. de falſa cau. Bar. in d. l. non
hoc. n. 3. & per Natt. conſ. 245. nu.
3. lib. 2. & 520. nu. 13. lib. 3. Rolan.
conſ. 27. num. 10. lib. 3. alios refert
Surd. d. conſ. 5. n. 49. Rot. diuerſ. d.
deciſ. 685. n. 3.

Aliàs ſi eſſet obſcura cõtra pro-
12 bantem, & ſic cõtra actorem eſſet
faciẽda interpretatio, vt per Dec.
in d. l. non hoc. num. 6. Alex. conſ.
171. n. 14. lib. 6. Natt. conſ. 592. nu.
13. Surd. d. conſ. 5. nu. 48. Molled.
deciſ. 37. alias 2. de reſtit. ſpol. Ca-
putaq. deciſ. 189. n. 1. par. 1. in im-
preſſ. Rot. diuerſ. deciſ. 462. nu. 1.
part. 1.

Immo etiam quãdo eſſet plena,
13 clara, & concludens, non noceret
niſi confitenti, non autem tertio, vt
per Alexan. in l. ſi ita ſtipulatus. §.
Griſogonus. ſub n. 12. verſ. & hoc
vltimo. de verb. oblig. vbi Aret. &
alij, tradit Ruin. conſ. 147. nu. 13.
lib. 1. Natt. conſ. 438. ſub nu. 9. lib.
2. Rol. conſ. 58. num. 14. lib. 2. Ce-
phal. conſ. 101. num. 31. Affl. deciſ.
245. num. 11. Rot. diuerſ. d. deciſ.
685. n. 4.

Et Saluianum datur etiam con-
14 tra tertium, vt ſupra nu. 52. & late
in 3. Inſpectione explanabitur, &
quia hæc confeſsio non eſſet ſuffi-
ciens ad obtinendum hoc iudi-
cium contra tertium.

Ideo concludendum eſt, proba-
15 tionem primi extremi per inſtru-
mentum in preſenti ſpecie firmio-
rem, & validiorem eſſe, iuxta gloſ.
in d. rubr. C. de fid. inſtr. & Bald. in
l. ſi alterius. n. 5. C. ſi minor ſe ma-
ior. & per Dec. in rubr. de teſtib.
poſt princ. ſi quidem publicum in-
16 ſtrumentũ duas cõtinet probatio-
nes, vna eſt Notarij & ſcripturæ,
altera eſt teſtiũ in ea adhibitorum.

Et propterea non ſolum plenã
17 inducit probationẽ, ſed facit rem
manifeſtã, & dicitur probatio pro-
bata Bal. in l. Imperator. ſub num.
1. circa med. & in l. qui ſemel. nu.
25. C. quomodo, & quãdo iudex.
Dec.

Dec.conſ.423. n.10. Soc.Iun.cōſ.
127.nu.3.lib.3.Decian.conſ.66.n.
58.lib.3. & in terminis noſtris de-
✱ clarauit Rot. corã Illuſtriſs. Sera-
phino in vna Rom.pecuniaria.28.
Aprilis 1586.in fine operis. deciſ.
✱ 36.nu.1.& in alia coram Illuſtriſſ.
Mantica in vna Placẽtina Salu.In-
terd. Ven.16.Iunij 1589. ibid. de-
✱ ciſ.19. num. 2. & coram R.P.D.
Lancellotto in vna Imolen.Salu.
Interd.Lune 5.Nouẽb.1601.ibidẽ
✱ deciſ.12.num.3. & coram eodem
in vna Rom. domorum in Burgo
Ven.24.Maij 1602.ibidẽ deciſ.20.
✱ num.2. & coram R.P.D.Litta in
vna Rom.Salu.Interd.lune 13. Ia-
nuar.1603.ibidem.deciſ.23.nu.2.

Quod tamẽ intelligendũ eſt iu-
xta declaratiõnẽ factã ſupra in c.4.
n.43.& ſeq.vbi fuit deductũ,quan-
do inſtrumẽtũ faciat rẽ manifeſtã.

Hoc quidẽ ampliandũ eſt,etiã
18 in inſtrumento confeſſionato,cõ-
currentibus indicijs, & cõiecturis,
vt per Alex. in conſ. 18. nu.2.& 3.
lib.3.& per Soc.Sen. conſ.82. nu.
3.lib.3.Neuiz.conſ. 57. ſub nu.9.
Dec.conſ.96.ſub nu.3.& per Go-
zad.conſ.42.n.13.verſ.item Aym.
conſ.40.num.4.Rot. diuerſ.deciſ.
102. num. 17. par. 2. & alias. de-
✱ clarat Rot.coram Illuſtriſ. Arigo-
no in vna Rom. ſupplementi legi-
timę Lune 8. Nouembr.1593. in
calce operis deciſ.37.nu.3.vbi di-
19 citur, quod hoc caſu tale inſtru-
mentũ præiudicat etiã filijs quoad
legitimam concurrentibus conie-
cturis, vt per Abb. & Butr. ibi al-
leg.& per Alciat.reſp.153.num.2.
lib.9.qui de communi atteſtatur.

Secundo declaratur inſtrumen
20 tũ confeſſionis tunc plene proba-
re, ſi lapſa ſint tempora ad oppo-
nendũ de non numerata pecunia,
vt per Bar.in l.aſſiduis. ſub nu. 11.
vbi Bal.n.8.in fi. Aret. cõſ.83. n 3.
Alex.cõſ.90.n.5.lib.3 Gozad.cõſ.
42.n.13.Rolan.cõſ.74.n 10.lib. 4.
Ber.cõſ.48 n.9.vol.1.Burſ.cõſ.32.
n.42.vol.1.Aym.cõſ 40. n.6. Affl.
deciſ.402. ſub nu.10. verſ. itẽ vera
concl. Surd.deciſ.116 n 2.Rot di-
uerſ.deciſ.102.n 16 par.2 & iterũ
✱ dixit coram Illuſtriſs. Arigono in
dicta Rom. ſupp ementi legitimæ
in calce operis.deciſ 37.nu.2.

Et licet contrariũ teneat Rom.
21 in conſ.445.n.10 Gozad. ſibi cõ-
trarius in conſ.28 n 23. verſ. 8. &
ſi dote Iaſ.in §.fuerat.nu 91.Inſtit.
de act.& per Soc. ſibi contrarium.
in l 1 n.82.ff.ſol matr.

Nihilominus opinionem Bart.
22 eſſe veram, & communem dicit
Aym.d.conſ.40.nu.5 verſ ſed opi-
nio. & idem affirmat Rol d.conſ.
74. ſub num.10. ante fin. vbi dicit
in iudicando ab hac opinione non
eſſe recedendum, & idem dicit
Burſat.d conſ 32. num. 42. & per
Bero.d. conſ.42.num.9. in fin. qui
etiam dicit ab ea non eſſe rece-
dendum in iudicãdo, & hoc idem
affirmat Soc.Aym.locis citatis, &
per Mandoſ in addit ad Rom. in
d.conſ. 445. in verbo temporis, &

 per

per Rot.diuerſ.d.deciſ. 102.n.16. verſ. & hanc eſſe communem, vbi
23 dicit præcipue procedere, quando adſunt aliquæ coniecturæ, ex auctoritatibus ibidem allegatis.

Et hypotheca ex dicto inſtru-
24 mento cõfeſſionato, qñ lapſa ſunt tempora opponẽdi exceptionem nõ numeratæ pecuniæ, præfertur omnibus alijs habẽtibus hypothecam poſteriorem, vt per Rolan.d. conſ.74.ſub n.10.verſ.adeo,quod vigore hypothecæ, & per Bart.d. conſ.48.ſub nu.9.verſ. ſed tale inſtrumentum. lib. 1. per cõmunem doctrinam Bar.Bal.in d.l.aſſiduis. C.qui pot.in pig. hab. & per Dec. in l.1.ff.ſol.matr.

Similiter etiam per confeſſionẽ
25 partis plene dicitur probari, vt per omnes Doct.ſupra n.2.& 3.allegatos, & per Dec.conſ.125. ſub nu.1.& Caputaq.deciſ.36. lib.2.in ✠ manuſcr. in calce operis deciſ. 38.in prin. & in alia corã Illuſtriſſ. ✠ Blanchetto Peruſina reſciſſionis ibidem deciſ.32. in princip. & co- ✠ ram R.P.D.Lancell.Rom. domus in Burgo Ven.21.Apr.1589.ibidẽ deciſ.39.nu.7. & in alia coram R. ✠ P.D. Litta in vna Rom. bonorum Lune 4.Maij 1598. eodẽ loco de-
26 ciſ.40.n.3.& quoad poſſeſſionem probatur ex confeſſione reſultãte ex articulis habitis pro cõfeſſatis, ✠ tenuit Rot.coram Illuſtriſſ. Platta in d.Strigonien. legati. in calce o-
27 peris deciſ.35.n. 4. & ex cõfeſſione ad poſitiones facta,tenuit Rot. ✠ coram R.P.D.Manzanedo in vna Rom.Salu. Interd.26. Nouembr. 1605.ibidẽ deciſ.41. n.7.& in alia ✠ corã R.P.D. Giptio in vna Rom. pecuniaria Mercurij 26. Iun.1596. ibidem deciſ.42.nu.2.

Hoc tñ primo limitandũ eſt in
28 tertio poſſeſſore, qui licet habeat auctorẽ,qui ei de euictione teneatur, tñ qñ iudiciũ eſt poſſeſſorium poſitioni rñdere non tenetur,quia cõfitendo pareret ſibi præiudiciũ, ne poſſet agere contra principalem, ſeu auctorẽ ſuum de euictione, ſiquidem poſſeſſio facile aliunde probari poteſt, ex quo plurimũ facti habet,prout in terminis poſſeſſorij eſt deciſ. Surd. 22. à nu.2. vſque ad 6. qui bene hanc materiã deducit, quod eſt ſingulare dictũ,vt per Bart. in l. at qui natura. §.ſi cũ me abſente.ff.de neg.geſt.

Secundo limitatur procedere in
29 confeſſione tacita,quæ reſultaret, veluti ex ſilẽtio, vt per Fel.in c.2. ſub n.12.verſ.item.de fid. inſtr.

Plene etiã probari poteſt per te-
30 ſtes, vt ſupra ex deductis in 4.c.in prin.colligi poteſt,& per Cęſar de Graſſ.deciſ.52.aliàs 6. de prob. & in d.deciſ.Rom.pecuniaria coram ✠ R.P.D.Giptio n.1. & in alia Peruſina ſpolij 1.Feb.1608.nu.1.& 2. in calce operis deciſ.18.n.1.& hoc indubitatũ eſt,quoad probandũ primum extremũ,in hoc iudicio,non vnicum, ſed plures requiri teſtes,
31 in ſpecie tradit Rolan.conſ.50.n. 16. vol. 2. qui de magis communi atteſtatur, & idem per Menoch. de recuper. poſſ. rem. 15. nu.408.

Plot.

Digitized by Google

Plot.de in lit.iur.d.§.3. nu.45.Cagnol. in d.l. impari.nu. 8.in fin.de reg.iur. Afflict. deciſ. 364. ſub nu. 5.& Ioſeph.Lud.deciſ.59. num.2. qui ſimiliter magis communem affirmat, & in his terminis declarauit Rot. coram R. P. D.Lancel- ✱ lotto in d.deciſ.Rom. domorũ.in Burgo Ven. 24. Maij 1602. in fine operis.deciſ.20.n.15.verſ. item ex duobus teſtibus.

Et quod dictũ eſt per teſtes etiã hypothecã probari poſſe intelligi-
32 tur de expreſſa hypotheca, vt per Neg.de pign.in 4.membr.2.par.n. 41. poſt Bal. in l.conuenticula. in fin.C.de epiſ.& cler.& per Fulgoſ. conſ.133.incip.proponitur probatum. col. 2.verſ. ad leg. & per Tiraq.de retract.conuen.§.1. gloſ.7. ✱ n.59.& dixit Rot.coram Illuſtriſſ. Pamphilio in vna Rom. pecuniaria Ven.3.Decembr. 1593. in fine operis.deciſ.43.nu.3.

Hoc tñ limitatur in tacita hy-
33 potheca, quæ directe per teſtes probari non poteſt, niſi per modũ indirectum,veluti quia teſtes probarent expreſſum, & ex probatione expreſſi,iuris diſpoſitione venit tacitum; vnde ſequitur, quod teſtes probant tacitum, legis auxilio cooperante, non autem per ſe,vt bene declarat Bal.in d.l.conuenticula.in fin.& ſeq.Neguſ.loco citato.licet non ita per extenſum.Exẽplum erit,veluti ſi teſtes probarẽt bona fuiſſe in fundum illata, vtiq; hoc diceretur quid expreſſe probatum, & ex huiuſmodi expreſſo oritur tacita hypotheca ex legis diſpoſitione,quia illata, & inuecta ſunt tacite hypothecata pro penſione.l.certi iuris.C.loc.l.itẽ quia. ff. de pact. §. item Seruiana. Inſtit. de act.de qua materia late in 2.Inſpect.c.1.explicabimus. & in 3.Inſpect.c.4.deducemus.

Inſuper etiã per apochã,ſeu ſcri-
34 pturã priuatã plene probatur, ſcilicet in caſibus in quibus plenam inducit probationẽ, veluti qñ ſcriptura priuata eſt ab eodẽ ſcribẽte recognita,vel idem cõfiteatur eſſe eius manu ſcriptã. l.publica. §.fin. ff.depoſiti.l. cũ de indebito. §.vlt. ff.de prob.in auth.de inſtr.caut.& fid.§.1.verſ.ꝓfeſſus eſt. & per Bar. in d.l.admonendi.n.26.vbi Rom. n.26.Rip.n.101.de iur.iur. Dec.in rub.de fid.inſtr.ſub n.5.poſt Abb. ibi, & per Alex. conſ.82.in princ. vol.4.Pariſ.conſ.79.num. 1.vol.3. Aym.conſ.73.ſub n.15.prope fin. & conſ.158.num.2.Surd.conſ.61. num.3.vol.1.

Secundo probat etiã ſi in pro-
35 ductione ſcripturæ,niſi à parte eſſet oppoſitũ,quia cenſetur eo caſu illã approbare, vt poſt multos per eum alleg. tradit Surd. deciſ.199. n.8.& late declarat Aym. in tract. de antiq.tẽp.par.1.§. queritur etiã. n.23.& ſeq.qui multa pro hac parte adducit Alex. conſ.185. nu.14. lib.6.Caſtr.conſ.314.ſub n.2.verſ. &certe.lib.2.&eſt deciſ.Caputaq. 99.nu.2.& ſeq. part.2. in impreſſ.

Digitized by Google

Rot.diuerſ.deciſ.151.par.3.lib.3.
Tertio,quādo per teſtes fuit ple-
36 ne recognita, quia tūc plene pro-
bat, vt per Alex.conſ.131.num.3.
lib.4. Calcan. conſ.29. ſub nu.18.
verſ.primo caſu, & per Im. in c.2.
vbi Dec.nu.7. de fid.inſtr. & alios
refert Maſcard.de prob. cōcl.110.
nu.1.& 3.& per Veſtr.in ſua prax.
lib.6. cap.1. num.8.vbi atteſtatur,
quod hoc caſu ſufficit, quod teſtes
deponant habere notam manum
37 ſcribentis,& propterea eam reco-
gnoſcunt,licet non fuerint præſen
tes; & ita de ſtilo ſacræ Rotæ, &
Curiæ Romanæ ſeruari, prout etiā
atteſtatur Rot. diuerſ. deciſ. 124.
nu.2.par.2. & per Caputaq. deciſ.
27. lib.1. in manuſcript.in princ.
in calce operis deciſ. 183.& hoc
idem à ſtatuto Rom.cap.84.lib.1.
diſponitur, licet dicat quod per
tres teſtes fieri debeat recognitio
apochæ.

Sed contrariū de iure procede-
38 re videtur,quia in priuatis ſcriptu
ris neceſſe eſt, quod teſtes fuerint
præſentes earum confectioni ad
hoc,vt plene probet, vt per Alex.
conſil.76.num.4.lib.3. & conſ.80.
nu.4.lib.4. Dec.conſ.615.ſub n.3.
Pariſ.conſ.19.nu.43. & ſeq. lib.3.
Ruin. conſ.61.num.3.lib.4. & per
Veſtr.in d.cap.1.nu.27.Gram.de-
ciſ.103.num.14.& deciſ.36. n.33.
& 34. Affl.deciſ.181.nu.8. Gram.
✱ deciſ.93. num.14. Rota diuerſ.de-
ciſ.515.num.3.lib.3.par.3.Achill.
deciſ. 193. alias 2. de fid.inſtrum.
Caputaq. dicta deciſ. 27. lib. 1. in
manuſcrip. in calce operis de-
ciſ.183.

Tamen hoc etiam limitandum
39 eſt,quando teſtes nō fuerunt præ-
ſentes,& deponunt habere notam
manum, ſi cum eorum depoſitio-
ne alia cōcurrant adminicula,quia
tunc probant, vt per Aym. de an-
tiq. temp. par.1.§. viſo de verbis.
nu.7.in fin. & per Ruin. conſil.46.
ſub nu.9.verſ.ſuppletur autem. &
ſub nu.11.verſ.iſtud vltimum. lib.
4.& dixit Rot.diuerſ.d.deciſ.124.
nu.4.par.2.

Quarto probat non ſolum quā-
40 do ſcriptura priuata ſcripta à de-
bitore,& eo modo,vt ſupra dedu-
ctum eſt, recognita plene probat,
ſed etiam quando ab eodem debi-
tore eſt ſolum ſubſcripta,cum tan-
tum de eius obligatione, in caſu
noſtro agatur,vt tradit Rom. in d.
l.admonendi.nu.62. verſ.item ad-
de,& ſeq.Curt.Iun.nu.110.& Pur-
pur. num.166. & per Imol.in cap.
2.num.10.verſ.intellige,& ibi Fel.
num. 7. verſ. nona declaratio. de
fid.inſtrum.Alex.conſil.181.nu.4.
verſ. & dicit. lib. 2. Tobias Non.
conſ.79. ſub nu.2. quos fuit ſecuta
✱ Rota coram Illuſtriſſimo Pamphi-
lio in vna Rom. Pecuniaria Ven.
3.Decemb.1593.vt in calce operis
deciſ.43.nu.1.

Licet aliud ſit, quando apocha
41 vltro citroque obligationem con-
tineret per Doct. proxime alleg.
& per Rot. in d. Rom. Pecuniaria

coram

✱ coram Illuſtriſſimo Pamphilio ſub nu. 1. in fine operis deciſ. 43.

Et quod dictum eſt ſupra ſcri-
42 pturam priuatam probare, etiam ſi à parte tantũ eſſet ſubſcripta, intellige ſi fuerit per teſtes, vel à parte recognita, vt declarant Doct. proxime citati, iuncta doctrina Bart. in d. l. ſcripturas. num. 4. vbi cæteri Doct. C. qui pot. in pig. hab. & per Alex. conſ. 181. nu. 4. lib. 2.

Quinto ampliatur etiam ſi vnus
43 teſtis deponat de veritate apochę, & alij deponant vidiſſe, & interfuiſſe confeſſioni dictę apochæ, vt per Ruin. cõſ. 43. n. 14. lib. 4. Alex. d. conſ. 181. n. 3. lib. 2. & per Gabr. concl. 10. n. 12. & per Rot. coram ✱ Illuſtriſſ. Pãphilio d. deciſ. Rom. Pecuniaria in fi. operis deciſ. 43. nu. 4.

Sexto amplia procedere, etiam
44 ſi non fuiſſet probatum, teſtes iſtos eſſe probatæ, & integræ opinionis, quia ſufficit, quod à iure præſumatur quilibet bonus, & idoneus, vt declarat Fel. in c. cum Ioannes. nu. 44. in fi. de fid. inſtr. Soc. Iun. conſ. 29. nu. 26. lib. 2. & late per Couar. in c. relatum. el primo, nu. 8. de teſtam. & per Rot. d. Rom. Pecunia- ✱ ria coram Illuſtriſsimo Pamphilio in fine operis deciſ. 43. nu. 7.

Tamen hoc limitatur in caſu ſta-
45 tuti, quia tunc requiruntur teſtes omni exceptione maiores, vt per Couar. d. c. relatum. ſub nu. 8. verſ. ſecundo reſpondeo, vt in d. Rom. ✱ Pecuniaria corã Illuſtriſs. Pamphilio in fine operis deciſ. 43. nu. 8.

**Septimo ampliatur ſi inter par-
46 tes fuerit conuectum, vt plena huiuſmodi priuatæ ſcripturæ fides haberetur, & plene probaret, ex quo partes a principio eam approbarunt, & de hoc conuenire poſſunt, vt per Bald. in l. de quibus. num. 9. verſ. ſed certe. ff. de legi. & ſeq. Alex. in l. 1. §. fi. ſub num. 3. verſ. ſed Bal. de verb. oblig. Dec. in cap. 2. ſub nu. 9. verſ. non ſolum de fid inſtr. Decian. conſ. 11. nu. 158. lib. 1. Alex. conſ. 113. ſub nu. 5. in fin. lib. 4. & lat. per Iaſ. in repet. l. admonendi nu. 101. de iur. iur. & hanc veriorem affirmat Aym. de antiq. temp. par. 1. §. viſo de verbis n. 26. & 27. Rota diuerſ. deciſ. 118. n. 1. par. 1.**

**Octauo amplia quando de conſuetudine illius loci eſſet plena
47 adhibenda fides priuatæ ſcripturæ, vt per Butr. dict. cap. 2. nu. 4. verſ. nonus eſt caſus, vbi alij Doct. de fid. inſtr. late per Iaſ. in dict. l. admonendi nu. 95. Feder. de Sen. conſ. 119. nu. 6. & per Aym. dict. §. viſo de verbis nu. 27.**

**Nono amplia, quando ſcriptura priuata eſſet ſigillata, cum pro-
48 prijs partium ſigillis, vel cõmunitatis, vel Principis, vel Officialis illius loci, vt per Butr. dict. cap. 2. ſub nu. 4. verſ. ſeptimus eſt caſus, & per Iaſ. d. l. admonendi. nu. 91. Rom. conſ. 303. nu. 2. vbi Mand. in addit. qui adducit Marſil. in Rubr. C. de prob. nu. 300. q alios allegat. & tradit Decia. cõſ. 97. n. 28. lib. 2.**

Aduertendũ tñ eſt,quod ſi ſcri-
49 ptura priuata non eſſet ab aliquo ſubſcripta, & haberet ſigillũ iudicis,vel cõis non eſſet ſufficiens,nec probaret,cum non agatur de re ad eorũ officium ſpectãte, vt late per Dec. in c. poſt ceſſionem. ſub nu. 11.in fin.de prob.Rot. diuerſ. deciſ.535.n.4.par.1.

Decimo amplia qñ ſcriptura pri-
50 uata eſſet facta in iudicio, & Notarius illã in actis redegit, & regiſtrauit, vel eſſet facta corã Iudice, quia calore iudicij plene probat, vt per Bal.in l.ne arbitris. nu.2.C. de arbitr.& ſeq.Iaſ.d.l.admonẽdi. n.93.& per Aym.d.tract.de antiq. temp.limit.4. nu. 20. qui adducit Anan.conſ.40.n.4.in fin.

Hoc tñ intellige iuxta declarationem Aym.loco citato.n.22.vbi dicitur ſupradicta procedere, dũmodo appareat ſcripturam factã eſſe in iudicio per atteſtationem Notarij actorũ, quia eo caſu non videtur ſcriptura omnino priuata, cum calore iudicij, & corã Notario ſit facta; nam ſine teſtimonio Notarij,abſurdum eſſet,quod ſcriptura in actis reperta,fidẽ faceret, quia in actis multa producuntur, quæ fidẽ nõ faciunt,& ideo neceſſe eſt, quod Notarius actorũ atteſtetur, non quod talis ſcriptura in actis producta ſit, ſed quod apud acta facta eſt, & iſta atteſtatio No-
51 tarij vim habet ſubſcriptionis teſtium,Guid.Pap.deciſ.175.& licet ibi dicat,quod requiritur etiam ſigillum illud, tamen procedit in litteris iudicialibus, vt per Aym. loco citato.nu.23.

Vndecimo amplia apocham præfatã probare etiã quoad anterioritatẽ, & prælationẽ inter cre-
52 ditores,ſi per duos teſtes fuerit ꝓbata veritas cõtentorũ in apocha, vt per Bar.in d.l.ſcripturas,& late per Soc.Sen.conſ.274.nu.2. lib.2. Calca.conſ.29.ſub n.18.verſ.quoniã ſemper, & alios adducit Gabr. de prob.d.concl.10.nu.9.Decian. conſ.11.nu.141.& 142.vol.1.Couar.Pract.quæſt.c.22.nu.1.& per Rot.coram Illuſtriſſ.Pamphilio d. ✠ Rom. pecuniaria in fine operis deciſ.43.n.3.Caputaq. deciſ.112. lib.3.in impreſſis.

Duodecimo ampliatur,quod qñ ceſſat ſuſpicio falſitatis fraudis,vel
53 antidatæ, in huiuſmodi ſcriptura priuata, & cõſtat de eius veritate, præfertur creditoribus hypothecarijs poſterioribus, vt per Bal. in d.l.ſcripturas.nu. 6. verſ. vide pluries,& in conſ.198. ſub n.5. lib.1. Calcan.d.conſ.29.n. 15. Vinc. de Frãc.deciſ.95.n.7. Caputaq. deciſ. 112.nu.1.& 2.part.3.in impreſſ. & ✠ per Rot.d.deciſ.Rom. pecuniaria in fine operis 43.nu.6.

Quod quidem præcipue procedit qñ nõ agitur ex teſtibus deſcri-
54 ptis in apocha, de quibus loquitur tex.in d.l.ſcripturas, ſed de teſtibus probantibus de tẽpore confectionis apochæ cum etiã abſque aliqua apocha, ſoli ſufficerent ad pro-

probandum creditum anteriorem
in præiudicium poſteriorum, etiã
hypothecariorum, vt per Fulgoſ.
in conſ. 132. col. 2. Ruin. conſ. 46.
ſub num. 8. lib. 4. & per Tiraquel.
de retract. conuent. § 1. Gloſ. 7.
num. 59. Rot. in d. deciſ. Rom. pe-
cuniaria in fine operis deciſ. 43.
nu. 2.

Limita tamen prædicta omnia
55 quoad præiudicium tertij, quia
etiam quod ſit recognita non pro-
bat, vt per Alex. in d. l. ſi ita ſtipula
tus. §. Griſogonus. ſub nu. 12. verſ.
& hoc vltimo. de verb. oblig. Dec.
in cap. 2. ſub nu. 13. verſ. ſecus au-
tem. de fid. inſtr. qui de communi
atteſtatur, Alex. conſ. 132. nu. 3.
lib. 4. Ruin. conſ. 134. num. 4. &
7. lib. 5. Tiraquel. de retract. con-
uent. §. 1. gloſ. 7. nu. 43. & 44. vbi
multos adducit, & nouiſſime Surd.
cõſ. 82. n. 21. vol. 1. Rim. Iun. conſ.
89. nu. 66. lib. 1. Afflict. deciſ. 245.
nu. 11. Rot. diuerſ. d. deciſ. 685. n. 4.
par. 1.

Amplia limitationem vt nec
56 etiam ſemiplenam inducat proba-
tionem in præiudicium tertij, vt
per Aym. conſ. 216. nu. 19.

Alios vero caſus, in quibus apo-
57 cha probat, vide per eũdem Iaſ.
in d. repet. l. admonendi, & Aym.
loco citato, vbi etiam ponunt,
quando per comparationem litte-
rarum probet, vt ibi per Iaſ. nu. 89.
Rip. 106. & ſeq. & per Bald. in Au-
thent. ſed nouo iure. C. ſi cert.
pet. in vltimo notabili, & late per
eundem Bald. in l. comparatio-
nes nu. 4. & 15. C. de fid. inſtr. Aym.
conſ. 216. nu. 17. Rim. Iun. conſil.
39. nu. 43. cum ſeq. vol. 1. & conſ.
236 nu. 3. volum. 3. Bero. conſ. 86.
nu. 9. lib. 3. & late per Surd. conſil.
187. vol. 2. in quibus locis declara-
tur quomodo, & quando, & cum
quibus ſcripturis ſit facienda com-
paratio, & quando probet.

Ad illud etiam aduertendum
58 eſt, dum dicunt Doctores, quod
ſcriptura priuata in archiuio publi
co reperta plene probat, vt per
Iaſ. in d. l. admonendi. de iureiur.
nu. 99. & per Butr. in d. cap. 2. ſub
num. 4. verſ. nouus eſt caſus. de fid.
inſtrum. & per Riminal. Iun. conſ.
23. num. 162. lib. 1. & per Senat.
Pedem. deciſ. 96. ſub nu. 3. & ſeq.
cum ibi alleg.

Quia hoc non ita de facili ad-
mittendum eſt, ſiquidem quando
eſt ſcriptura priuata, quæ non ſit
à Notario, vel à perſona ex publi-
co deputata ad ſcribendum ſcri-
pta, nec habeat requiſita ad facien
dam plenam probationem; ex
eo ſolo, quod reperiatur in Ar-
chiuio publico, non efficitur pu-
blica, nec plene probat, ſed rema-
59 net priuata, vt late per Corn. cõſ.
142. n. 6. vol. 3 & bene declarat Pa
riſ. cõſ. 27. n. 48. & ſeq. vol. 2. qui di-
cit quod remanet priuatiſſima, &
per Dec. in c. cũ cauſã. ſub n. 7. verſ.
& quod dictũ eſt. de prob. vbi dicit
quod ea quę dicta ſunt de ſcriptu-
ris in Archiuio repertis intelligẽda
ſunt

ſunt iuxta d.conſ. Corn. 142.lib.3. & late per Aym.de antiq.temp.in 4. limit.in princ. vbi dicunt,quod non ſufficit,quod talis ſcriptura ſit in Archiuio reperta, ſed oportet, quod habeat teſtimonium officialis deputati ad cuſtodiam Archiuij, quod ipſe ſit rogatus de tali
60 ſcriptura, vel quod atteſtetur eſſe ſcripturam Archiuij publici iuxta dictum conſ. Corn.142. & prædicta omnia confirmat Put. deciſ. 440.& 451.lib.2. Caput.deciſ.41. par.1.in impreſſis.

Et hanc veriorem puto, ſiquidem
61 dem Archiuiũ ex ſe ipſo non dat robur ſcripturis inualidis, niſi ſint in forma probanti, vt declarant Pariſ.Corn.Put. & Caputaq. locis alleg.& comprobatur ex infra deducendis, & in ſpecie tradit Dec. conſ.458.nũ.6.

Primo quia licet inter ſcriptu-
62 ras authenticas,& protocolla notarij reperiatur ſcriptura eius manu ſcripta, tamen ſi non habet requiſita ad publicam, & authenticam ſcripturam non probat, & dicitur priuata, vt per Alex. conſ. 48.nu.2.lib.5.& conſ. 153. nu. 10. verſ.ſed in caſu noſtro.lib.2.Corn. conſ.94.n.4.lib.4 Ruin.conſ.134. nu. 3. & 4. vol.5. nec ex eo,quod ſtet inter ſcripturas publicas vllam recipit validitatem.

Secundo comprobatur ex do-
63 ctrina Fel.in c.ad audientiã.n.11. de præſcript. vbi ait,quod tria requirũtur ad hoc,vt ſcriptura in Archiuio reperta fidem faciat, primo quod in Archiuio præſit officialis publicus,ſecundo quod ſcriptura, quæ inde extrahitur, & producitur,fuerit inter authenticas poſita, tertio quod ex conſuetudine fidẽ faciat,& idem confirmat Aym. de antiq. temp.d.limit.4. in princ.ex quibus apparet, quod ex ſolo Archiuij loco priuata ſcriptura validitatem, & robur non accipit ad hunc effectum probandi, ſed requiritur, quod de conſuetudine dictæ ſcripturæ credatur.

Et licet ad ſecundum requiſitũ
64 traditum per Felin. proxime citatum. Aym.in d.4.limit.nu.2.dicat animaduertendum eſſe, quia ſi inter ſcripturas authenticas tantum dicta priuata ſcriptura reponi neceſſe ſit, hęc concluſio nimis reſtringeretur, quia videtur validare ſcripturam vnam minus ſolemnẽ, quæ ſit inter alias authenticas, nã ſi plures ſcripturę minus ſolemnes ibi reperiuntur, nulla videtur approbari, ſemper enim diceretur poſita inter ſcripturas non authenticas, & ſic corrueret iſta concluſio, & ſequeretur abſurdum,quod Archiuium publicum vni tantum ſcripturæ non authenticæ robur dare poſſet.

Vnde pro ſolutione dicit,quod
65 hoc ſecundum requiſitum intelligendum eſt, quando ſcriptura priuata reperitur inter ſcripturas authenticas, hoc eſt inter illas quæ ratione Archiuij publici pro authen-

thenticis haberentur, licet de iure non ſint; Secus quando in Archiuio eſſent aliquæ ſcripturæ non authenticæ, neque de iure communi neque ratione ipſius Archiuij publici, puta quia ibi detinerentur etiam litteræ miſſiuæ, aut aliæ ſcripturæ, quas vniuerſitas pro publicis non haberet, & hoc notandum eſſe ait, quia alibi non legitur.

Nam reſpondetur, quod ex reſponſione huiuſmodi Aym. non tollitur dictum Felin. quia ex ea nihil colligi poteſt, cum non declaret, quando ſcripturæ priuatæ ratione Archiuij pro authenticis habeantur, ſcilicet an concurrente conſuetudine, vel ſine, ſed eius reſponſio tollitur, quia hæc eadem concluſio, quando ſcriptura eſt in loco publico cum cuſtode publi-
66 co, & omnes ſcripturæ ibi repoſitæ ſunt authenticæ, tunc etiam illa cenſetur authentica per tex. in d. c. ad audientiam. de præſcript. ſed ſecus, quando ſcriptura eſſet repoſita in loco, vbi non omnes ſcripturæ reputentur authenticæ, ſed aliquæ ſunt authenticæ aliquæ non, quia tunc illa mixtura non probat, quod quælibet nulla ſcriptura ibi repoſita, dicatur authentica, ponit Felin. in d. cap. ad audientiam. n. 15. de præſcrip. & per Abb. in d. c. cum cauſam ſub nu. 1. verbo, quandoque, de probat. & eam refert etiam Dec. ibi ſub n. 7. verſ. & quod dictum eſt, de ſcripturis, dicens hanc concluſionem declarandã eſſe iuxta conſ. Corn. 142. ſuperius relatum lib. 3. ex
67 quibus patet, quod ex ſolo Archiuio non datur fides priuatæ ſcripturæ, & late ſupra deductum eſt.

Et quoniam idem Aym. eodem loco citato nu. 3. dicit tertium requiſitum à Felin. non eſſe neceſſarium, quia vbi conſuetudo dat robur ſcripturæ, tunc fide oritur ex
68 conſuetudine, non ex Archiuio, cum ſola conſuetudo ſufficiat. cap. cum dilectus. de fid. inſtr. & tradit Rot. diuerſ. deciſ. 789. nu. 2. par. 1. cui oppoſitioni idem Felin. in d. c. ad audientiam. nu. 11. in fi. reſpondet, quod conſuetudo non ſimpli-
69 citer validat ſcripturam, ſed concurrentibus duobus, ſcilicet loco Archiuij, & auctoritate officialis deputati ad eius cuſtodiam.

Tamen Aym. loco citato replicando dicit hanc Felin. reſponſionem non ſibi placere, quia ea attenta ſequeretur, quod producẽs hanc ſcripturam Archiuij tenere-
70 tur probare talem conſuetudinẽ l. 1. & 2. C. quæ ſit longa conſuetudo. cum alijs per eum alleg. & propterea exiſtimat hoc tertium requiſitum non eſſe neceſſarium, ſed quod ex eo fieri poſſit limitatio, nempe concluſionem non procedere, quando conſuetudo eſſet in contrarium, quod fides non detur huiuſmodi ſcripturis minus ſolemnibus in Archiuio repertis.

Ego vero opinionem Felin. veriorem

riorem eſſe arbitror, quia reſponſio data per Aym. firmat præſuppoſitum, quod ſi non extaret con-
71 ſuetudo in contrarium, ſcilicet quod non eſſet danda fides ſcripturis minus ſolemnibus in Archiuio repertis, quod Archiuium ex ſe ipſo daret fidem, & robur dictis ſcripturis, quatenus conſuetudo non eſſet neceſſaria, & tamen de iure contrarium verius eſſe ſupra n.61.firmatum eſt per Pariſ.Corn. Dec.Put. & Caputaq. cum alijs ſupra nu.59.& 60.alleg.

Secundo reſpondetur, quod ſi extaret talis negatiua conſuetudo, in vanum diſputaretur, an Archiuium ex ſe ipſo faciat authenticas tales ſcripturas, quia ſola conſuetudo hoc operaretur, per ea, quæ ſupra deducta ſunt nu.68. cum pluribus ſequen. & in 8. limit. & per Rot.diuerſ.d.deciſ.789. n.2.par.1.
72 Conſuetudo enim non ſolum poteſt diminuere fidem ſcripturis, ſed etiam tollere ſolemnitates à iure ciuili requiſitas, vt per Socc. in l.1.nu.3.de verb.oblig. Abb. & communiter Doct. in cap. nulli. de reb. Eccl. non alien. Reoddan. eod.tit.rubr.23. nu.78. Roc.curt. de ſtatut. ſectio 5. nu.96. Rot. in nouis deciſ.1.ſub nu.1. de conſuetud. Rot. diuerſ. deciſ. 620. nu.2. & 4. par.1. Prout videmus, quod ex conſuetudine tollitur, & dimi-
73 nuitur ſolemnitas conficiendi teſtamenta, cum minori numero teſtium, vt de vera, & communi ſententia atteſtatur Boer. deciſ. 228. ſub nu.6.cum alijs infinitis ibi per eum alleg.& per Io.de Amicis conſ.23.n.3.Egid.deciſ.645.nu.1.

Quæ quidem conſuetudo in
74 hoc caſu probanda eſt Aym.conſ. 46.nu.4.Curt.Iun.conſ.26. nu.10. late per Natt. conſ. 575. num. 15. Pariſ.conſ.112.nu.12.lib.4.Rolan. conſ. 53. nu.39. lib.2. Surd. deciſ. 131.nu.10. Rot. diuerſ.deciſ.799. num.3.par.1.& deciſ.72. num.31. par.2.

Et eſt probanda ab eo, qui in ea
75 ſe fundat, vt per Dec.conſ.8.nu.4. verbo, non obſtat. Pariſ. conſ. 31. n.14.vol.1.& conſ.10.n.14.vol.4. Rot.diuerſ.dec.36.nu.5.par.1.

Verum ſi talis conſuetudo eſſet
76 notoria, non eſſet neceſſe eam probare, ſed tantum allegare ſufficeret, vt per Dec. conſ.148. nu.4. & conſ.483.nu.20.Aym.conſ.137. nu.5. Pariſ. conſ.13. nu.32. lib.1. Natt.conſ.575.nu.36.Neuiz.conſ. 45.nu.38.Curt.Iun.conſ.173.n.7. Aym.conſ.104.nu.9. Iaſ.in l.iubemus.nu.4. C. de iud. Capic. deciſ. 176.nu.21.

Et hoc caſu iudex ex ſe ipſo ſup-
77 plere poteſt Dec.conſ.483.nu.20. Curt.Iun.d.conſ.173.n.7.Aym.d. conſ.104.nu.9. Alex.conſ.14.n.1. lib.5.Dec.conſ.559.nu.9.

Qualiter autem inducatur, & probetur talis conſuetudo, vide per omnes Doct.in his tribus proxime præcedentibus numeris allegat.

Et

Et redeundo ad materiam reſpondetur ad aliud dictum Aym. quod in propoſito caſu probationis vigore priuatæ ſcripturæ nihil validitati, & probationi huiuſmodi priuatæ ſcripturæ diminutum
78 diceretur, quia ipſamet ſcriptura abſque conſuetudine nihil probaret, cum non ſit ſolemnis l. inſtrumenta authentica. C. de probat. cap.2.de fid. inſtr. ibi non videtur alicuius firmitatis robur obtinere. Rip.in d.l. admonendi.nu.96. Pariſ.conſ.125.num.14.lib.1. Rimin. Iun.conſ.39.nu.10. vol.1. Rot.diuerſ.deciſ.781.nu.9.& 10.par.1.

Et Felini opinio ſupra relata,
79 ſcilicet quod dicta tria requiſita requiruntur ad hoc, vt ſcriptura in Archiuio reperta fidem faciat, cõprobatur ex adductis Io. Andr. in addit. ad Specul. in §. nunc dicendum, reſtat in additione magna in verbo Economus, poſt medium, in verbo quintum ſupplementum, de inſtr.edit.qui eadem tria requiſita ponit ad hunc effectum, vt ſcriptura priuata probet, & per Bal. in l. exemplo. ſub nu.1. verbo primus quando.de prob. vbi fortius dicit quod talis ſcriptura debet haberi ita pro publica, quod indifferenter iudices, & aliæ perſonæ pro au-
80 thenticis vtantur, & eis ſtent tanquam publicis authenticis communiter, & late per Soc. Sen. conſ. 258.nu.6.vol.2.

Hoc tamen limitandum eſt non
81 procedere extra territoriũ, & locũ illius Archiuij, vt per Fel. in d. c.ad audientiam.nu.11. de præſcr. & per omnes Doct.in locis proxime alleg. vbi alias deducunt limitationes, quas per te videre poteris.

Et quia adſunt etiam aliæ probationum ſpecies, ex quibus hoc primum extremum plene probari poteſt, eas tamen particulariter non examinabo, cum non ita in tribunalibus frequententur, ſed tãtum remiſſiue deducam, vt accedẽte caſu eas per te videre poſſis, veluti per iuris præſumptionem, ex qua plene probari poteſt, vt per
82 Iaſ.in l.Imperator.n.13. vbi Alex. & Doct. de legat.1. Rom. in l.frater.num.3.de milit.teſtam. de qua quidem probatione, late vide per Menoch.de præſumpt. lib.1.præſumpt. 31. & per Alciat. de præſumpt.par.2.nu.15.& ſeq.per Maſcard. de probat. concl. 1221.& per Rot.diuerſ.deciſ.4.in fi.par.2.

Poteſt etiam per euidentiam fa-
83 cti plene probari, cum dicatur probatio optima, & ſuperlatiua omnium aliarum probationum, vt per Curt.Sen.conſ.69.n.6. de qua late per Tiraq.de retract.lign.§.4. gloſ.1.num 36.& per Maſcard.de probat. q.9. Alciat. de præſumpt. in 2.par.nu.15.

Ceteræ vero probationis ſpecies ſub prædictis, & declaratis cõtinentur, & ſic primæ præſenti inſpectioni finem imponimus.

Inſpe-

INSPECTIONE SECVNDA.

SVMMARIVM.

1 ACTIO Seruiana eſt actio prætoria à Seruio prætore inducta.

2 Reprobatur opinio, quod à ſeruãdo denominata ſit.

3 Pignori incumbere melius eſt, quam in perſonam agere.

4 Actio quaſi Seruiana vocatur hypothecaria.

5 In actione Seruiana veniunt bona præſentia, & futura.

6 Actio Seruiana datur ad auocandam poſſeſſionem, donec creditori ſatisfiat, prout etiam datur Saluianum.

7 Actio Seruiana differt à Saluiano natura, quia Seruiana eſt iudicium petitorium.

8 In actione Seruiana probandum eſt bona fuiſſe in bonis debitoris tempore contractæ hypothecæ.

9 Saluianum iudicium dicitur mere poſſeſſorium, & nu. 14.

10 Saluianum differt ab hypothecaria, quia Saluianum eſt iudicium poſſeſſorium, hypothecaria vero dicitur iudicium petitorium.

11 Actio Seruiana, & Saluianum Interdictum vtrumque eſſe poſſeſſorium ait Iaſ. quod reprobatur. nu. ſeq.

12 Seruianam intentans tenetur probare rem obligatam fuiſſe in bonis debitoris tempore contractæ hypothecæ, reprobata Iaſ. opinione.

13 Saluianum intentans, tenetur probare debitorem fuiſſe in poſſeſſionem rei hypothecatæ, tempore obligationis, vel poſtea.

15 Seruianam intentans, neceſſe eſt, vt rei incumbat, & docere debet illius de hypotheca, rei agens vero Saluiano ſolum poſſeſſioni incumbit.

16 Poſſeſſorium cum petitorio nihil habet commune.

17 Concordantia diuerſarum opinionum.

18 Hypothecaria agens contra principalem debitorem poſſeſſionem tantum principalis debitoris, tempore contractæ obligationis probare debet.

19 Hypothecariam intentans deducere debet in libello debitorem fuiſſe dominum, vel habuiſſe rem hypothecatam in bonis, alias ſuccumberet.

20 Debitor non poteſt refricare quæſtionem dominij, & negare fuiſſe dominũ tempore contractæ hypothecæ, quia conuinceretur de dolo, & mendacio.

21 Amplia in hærede debitoris.

22 Amplia ſi defunctus rem illam nomine hæredis hypothecaſſet, & pro eo de rato promiſiſſet, & rationem, vide ibi.

23 Hæres conficiens inuentarium, non tenetur vltra vires hæreditarias.

24 Hæres non tenetur factum defuncti approbare, quando contractus fuit à principio ipſo iure nullus.

25 Amplia procedere, etiam ſi nullitas reſultaret aliunde, quam ex ipſo contractu, veluti ex prohibitione hypothecę.

26 Poſſidens rem tanquam ſuam præſumitur Dominus.

27 Bona noſtra dicuntur, quæ bona fide poſſidemus.

28 Hoc tamen procedit præſumptiue, donec contrarium non probetur.

Hypo-

29 *Hypothecariam intentans, vigore generalis obligationis, ſufficit vt probet debitorem, ſaltem poſt contractam hypothecam poſſediſſe.*

30 *Et hoc caſu debitor poteſt negare rem eſſe ſuam nominando tamen illum, quem dominum eſſe aſſerit, & rationem, vide nu.* 31.

32 *Probare etiam debet fructus nomine illius percipere, alias præſumeretur rem eſſe ſuam, ex quo poſsidet.*

33 *Actor in hypothecaria probare debet reũ tempore moti iudicij poſſidere, & nu.* 35.

34 *Actio hypothecaria ſequitur fundum.*

36 *Hypothecariam intentans contra tertium, quid probare debeat, ſecundum aliquos.*

37 *Hypothecariam intentans, contra tertium, iuxta communem ſententiam, dominium probare debet, ſiue habeat cauſam onerofam, ſiue lucratiuam.*

38 *Et hoc caſu reus poteſt quæſtionem dominij refricare.*

39 *Dolus auctoris non nocet ſingulari ſucceſſori.*

40 *Emptor malæ fidei dicitur; qui ſciens rem alienam emit à non domino.*

41 *Zaſij opinio refutatur & nu.* 42.

43 *Emptor malæ fidei non dicitur, donec fuerit requiſitus.*

44 *Debitor, qui non tenetur offerre, vel ire ad domum creditoris non dicitur in mala fide, niſi facta interpellatione.*

45 *Mala fides non præſumitur, niſi probetur.*

46 *Mala fides non præſumitur, vbi adeſt titulus verus, vel putatiuus, etiam ex iuſto errore.*

47 *Succeſſor ſingularis non poteſt obijcere exceptionem dominij, quando vellet agere contra ſuum auctorem, licet ſecus quando conuenitur, & nu.* 48.

49 *Dominium negare non poteſt ille, qui cauſam dedit, vel dominium, vel titulum alteri conceſſit, quia allegaret ſuam turpitudinem.*

50 *Poſſeſſor habens titulum à debitore, vel emens rem à tertio, videtur fateri illã eſſe dominum, ſecundum Salic. Contrarium eſt verius nu.* 51.

52 *Dominij exceptio obijci poteſt, quando alienatio eſt facta in fraudem creditoris.*

53 *Dominium eſt probandum quotieſcunque agitur contra tertium poſſeſſorem non habentem cauſam à debitore.*

54 *Agens ex ſua perſona non habet niſi ius hypothecæ quod non eſt habile ad trãſferendum titulum dominij, ſed ſolam poſſeſsionem.*

55 *Dominium eſt probandum ab eo, qui fundat ſuam intentionem in titulo, & dominio.*

56 *Saluianum directum datur locatori pro rebus coloni in prædium illatis, vtile vero datur pro rebus inquilini.*

57 *Seruiana vel quaſi Seruiana, ſiue pro rebus coloni, ſiue pro rebus inquilini ſemper eſt directa.*

58 *Actio quæ competit ex mente legis, non autem ex verbis, dicitur vtilis. contrarium nu.* 60.

59 *Seruiana actio, vel quaſi Seruiana competit ex verbis legis, & ideo dicitur directa.*

60 *Actio competens ex mente legis dicitur directa.*

61 *Actio directa dicitur, vbi ceſſant verba, tamen eſt par ratio per omnia.*

62 *Ratio eſt mens legis.*

63 *Diſpoſitum illud dicitur vbi eſt eadem ratio.*

64 *Actio vtilis dicitur, vbi identitas rationis non reperitur, tamen adeſt ſimilitudo rationis.*

65 *Seruiana pro rebus coloni, & quaſi Seruiana pro rebus inquilini, ac pro alijs rebus ex conuentione obligatis datur.*

Sal-

Digitized by Google

66 *Saluianum Interdictum ad rerum vniuerſalium, & ſingularium poſſeſſionem datur.*

67 *Actio Seruiana ad res ſingulares tantum datur.*

68 *Appellatio datur à ſententia lata in hypothecaria, & Seruiana.*

69 *Appellatio non datur in Saluiano.*

70 *Exceptio de iure hypothecæ opponi poteſt in actione hypothecaria, quamuis requirat altiorem indaginem.*

71 *Exceptio altiorem requirens indaginem in Saluiano opponi non poteſt.*

72 *Excuſsio eſt facienda, quando agitur hypothecaria contra tertios poſſeſſores, ſecus tamen eſt in Saluiano.*

73 *Hypothecaria, & ſeruiana idem eſt, & propterea quod diſpoſitum eſt in vna, habet locum in alia.*

De differentijs inter Saluianum, & Seruianam, & hypothecariam actionem. Cap. I.

QVONIAM in pręcedenti inſpectione, in cap. 6. nu. 20. & 21. fuit dictum ſolam poſſeſſionē in hoc iudicio Saluiani probandam eſſe, non autem dominium, ſeu quod res hypothecatæ fuerint in bonis debitoris, ac etiam obiter fuit deductum in pręſenti iudicio nō poſſe appellari, & quia hęc ſunt duæ ex differentijs inter Seruianam actionem, & Saluianum Interdictum, & hypothecariam; ideo vt prædicta clarior intelligantur videndum erit quæ ſint differentiæ inter Saluianum, & Seruianam.

Quare prius pręmittendum eſt,
1 quod actio Seruiana, eſt actio prętoria, & à Seruio prætore inducta, vt refert Placent. de varietat. act. tit. 22. in princ. & per Bell. in §. itē Seruiana. nu. 13. & 38. in fin. Inſtit. de act. & idem firmat Franciſ. Hoctoman. ibidem nu. 1. & Io. Coraſ.
2 nu. 2. & Miſing. nu. 10. Petr. Plat. in fine, & licet dixerit gloſ. in d. §. Seruiana, quod à Seruando denominatur non eſt verum, licet verum ſit, quod illius effectus eſt ſeruare creditoris actionem, quia me-
3 lius eſt pignori incumbere, quam in perſonam agere §. fi. Inſtit. quib. mod. re contrh. oblig. §. furti. Inſtit. de obl. quæ ex delicto naſc. Fab. in d. §. item Seruiana. ſub nu. 10. & ibi Iaſ. nu. 83. licet ipſe dicat quod ſit à ſeruando dicta, & male niſi intellexerit quoad illius effectum.

Quod confirmatur, quia iſta a-
4 ctio dicitur prætoria in rem, & ſimiliter quaſi Seruiana, quæ hypothecaria vocatur, & declarat gloſ. 1. in d. §. item Seruiana. in prin. vbi Ang. nu. 13. Iaſ. ſub nu. 7. verſ. Seruiana, & nu. 119. Zaſ. nu. 3. Miſing. nu. 11. Bell. ſub nu. 10. in fin.

Et in hac actione veniunt bo-
5 na, tam expreſſe, quam tacite obligata, vt ex tex. in l. certi. C. loc. & per gloſ. 1. in d. §. itē Seruiana. poſt mediū, & inferius latius deducetur.

His

Digitized by Google

His ſic præmiſſis, deueniendo ad differentias, quæ inter Seruianam, & Saluianum, & hypothecariam vertuntur, vt hæc materia clarior reddatur, dicendum eſt, quod licet Seruiana detur ad auo-
6 cãdam poſſeſſionem rei, quæ retinetur per creditorem, donec fuerit ſatisfactus, vt in gloſ. in d. §. item Seruiana. in verſ. quaſi, & decl. ibi Bell. nu. 40. verſ. quæritur modo. Hottoman. n. 3. & per Miſing. ibidem nu. 33. & ibi bene per Petr. Plateam ſub nu. 1. verſ. eſt autem. Neguſ. de pign. in dicto 1. memb. 8. par. ſub num. 8. verſ. & ſic iſta actio. prout ad eumdem effectum datur etiam Saluianum Interdictum, vt late deductum fuit in 1. inſpectione cap. 2. in princip. & per Bell. in dicto §. item Seruiana. num. 40. verſ. debetis ſcire, & ibi Zaſ. num. 40. Rol. conſ. 14. nu. 13. lib. 1. Eugen. conſ. 65. num. 86. Neguſ. in dicto 1. memb. 8. par. ſub n. 8. & cum infinitis aliis in d. c. 1. concordatis tamen vnum ex eis non dicitur ſuperfluum, quia pluribus differunt inter ſe, & pri-
7 mo differũt natura, quia actio Seruiana eſt iudicium petitorium; nam licet per eam auocetur, poſſeſſio tamen illa auocatur iure pignoris, & hypothecæ, quod habet actor in illa re, de quo iure conſtare debet, & ſic requiritur probare bona illa fuiſſe in bonis
8 debitoris tempore contractæ hypothecæ, l. cum res. C. quæ res pign. obl. poſſ. & ita declarat Bell. in dicto §. item Seruiana num. 41. & ibi Zaſ. num. 40. verſ. nos. Din. num. 14. Miſing. num. 9. Petr. Platean. ſub num. 1. verſ. eſt autem, & tradit Bart. in l. 1. in fin. ff. de Saluian. Interdict. Rip. in rubr. ſub num. 19. verſ. ſecundo differt. ff. de pign. & hypothec. Neguſ. de pignor. in 1. membr. 8. par. ſub num. 8. ſecundo differunt, & hæc fuit opinio Fab. in d. §. item Seruiana. nu. 15. & communem dicit Zaſ. Rip. Bell. locis citatis. Contard. de mom. poſſ. limit. 14. num. 19. verſ. Sal. etiam.

Saluianũ vero Interdictum di-
9 citur mere poſſeſſorium, vt per Ang. in d. §. item Seruiana. ſub nu. 9. verſ. ſed interdictum, & declarant omnes præcitati Doct. in locis proxime alleg. & per Rol. conſ. 14. num. 3. lib. 1. Natt. conſ. 532. num. 2. Contard. de mom. poſſeſ. limit. 14. num. 10. Rot. diuerſ. deciſ. 34. ſub num. 16. par. 2. & fuit deductum in 1. inſpectione cap. 1. nu. 24.

Et eadem ratione differt hypo-
10 thecaria à Saluiano interdicto, quia hypothecaria dicitur iudicium petitorium, Saluianum vero poſſeſſorium; quam differentiam ponit Bar. in d. l. 1. n. 4. & per Rip. in d. Rubr. ſub nu. 19. verſ. primo caſu. & per Zaſ. & omnes præcitatos Doct. in locis proxime alleg. & per Neguſ. de pign. in d. 1. mẽb.

8.part.num.1.Contard. loco citato.Menoch.de adipiſc.poſſ. rem. 3.nu.13.Rot. diuerſ. deciſ. 43.nu. 3.par.1.

Et licet Iaſ. in dicto §. item Ser-
11 uiana.num.96.dicat vtrumque iudicium, ſcilicet actionem Seruianam, & Saluianum interdictũ eſſe poſſeſſorium, quia licet de iure hypothecæ in Seruiana probanda ſit, hoc idem in Saluiano deducẽdum eſt, ſi quidem in eo quis obtinere non poteſt, niſi oſtenderet, & probaret ſuam hypothecam.

Tamen hæc Iaſ.opinio commu-
12 niter ab omnibus reprobatur, quia, vt dictum eſt, agens Seruiana tenetur probare ius hypothecæ, & rem fuiſſe in bonis debitoris tempore contractæ hypothecæ, ſed agens Saluiano, non tenetur probare rem fuiſſe in bonis debitoris, ſed tantum hypothecam, ſcilicet quod tempore conſtitutæ
13 hypothecæ, debitor erat in poſſeſſione illius rei, & ſic de ſola poſſeſſione quæritur, vt fuit dictum in prima Inſpectione in cap. 6. de ſecundo extremo, & illius probatione.num. 20. & 21. & per Corn. conſ. 190. ante membr. 1. verſ. retentio autem. lib. 1. & per Zaſ.in d.§. item Seruiana. ſub nu. 31. & 40. verſ. nos in hoc, & ibi Din.num.14.Bell.num.41.&Neguſ.de pignor.in 1.membr.8.part. num. 6. Roland. conſ. 14. num.6. Socin.Sen.conſ.112.num.6.lib.4. Contard.de momen.poſſeſſ.limit. 14.nu.11. Menoch. de adipiſcen. poſſeſſ.rem.3.num. 160. & 162. & ✱ declarauit Rot. coram Illuſtriſſ. Platto in vna Strigonien. legati in calce operis deciſ.35.num.4. Vn-
14 de iudicium dicitur poſſeſſorium, & ita reſpondendo ad dictum Iaſ. declarat Rip. in dicta Rubr. ſub num. 19. verſ. Seruiana, vel quaſi. de pign. & hypoth. & per Zaſ. Din. & Bellam. in locis ſupra alleg. & per Miſing. in dicto §. item Seruiana.n.42.& per omnes Doct. ſupra proxime allegatos, & quod hoc iudicium ſit mere poſſeſſoriũ, late fuit deductum in prima Inſpectione cap.2.nu.18.& 23.

Aliter etiam ad dictum Iaſ. re-
15 ſponderi poteſt, nam intentando quis Seruianam, neceſſe eſt, vt rei incumbat, & doceat de iure hypothecæ illius rei, vt ſupra num. 7. deductum eſt, ſed experiendo Saluiano, ſolum poſſeſſioni incum-
16 bit, vt eſt oſtenſum, & petitorium cum poſſeſſorio nihil habet commune l. naturaliter. §. nihil commune.de acquir.poſſeſſ.& ſic alterum petitorium, alterum poſſeſſorium eſſe apparet.

Verum pro clariori huius quæſtionis intelligentia quoad verificationem hypothecæ, & dominij probationem, omiſſis ijs quæ longa ſerie per Iaſ. hoc loco traduntur, tres regulæ communes ſunt
17 conſtituendæ. Nam aut agitur hypothecaria contra principalem debitorem, aut cõtra tertium poſ-

ſeſſo-

ſeſſorem habentem cauſam a debitore, aut tertium non habentem cauſam à principali debitore.

Primo caſu ſi obligatio fuit ſpe-
18 cialis, tunc poſſeſſionem tantum principalis debitoris, tempore cõtractæ obligationis probare ſufficit, vt tradit Ang. in dicto §. item Seruiana. num. 8. & late ibi per Gomeſ. ſub num. 35. verſ. & vltra, & per Miſing. num. 49. Zaſ. ſub num. 32. verſ. cum creditor. Bell. num. 43. & nouiſſime Ant. Vſſil. num. 53. Neguſ. de pignor. in dicto 3. memb. 8. par. n. 6. verſ. primo igitur, qui omnes de communi atteſtantur, & tenet Iaſ. in l. 1. §. ſi ſeruum corporaliter. in princip. verſ. hinc eſt. ff. de acquiren. poſſeſſ. & per Alexand. conſ. 137. nu. 5. lib. 2. Contard. de mom. poſſ. limit. 14. num. 19. Affl. deciſ. 383. n. 9. & hæc fuit doctrina Bart. in l. rem alienam. num. 5. de pign. act. prout atteſtantur præcitati Doct. ſed reperio ante eum ita dixiſſe Din. in §. item ſi quis in fraudem. ſub nu. 15. ante fin. verſ. primo caſu. Inſtit. de act.

Et hoc caſu Angel. loco citato
19 admonet, quod in libello ponatur, & deducatur ipſum debitorem fuiſſe dominum, vel habuiſſe rem hypothecatam in bonis, alias ſuccumberet, & tradit Bart. in l. rem alienam. nu. 6. Iaſ. in d. §. item Seruiana. ſub num. 89. verſ. debet tamen. Miſing. ibidem ſub num. 49. Bell. ſub num. 43. verſ. & præſumptio. Neguſ. de pign. d. 3. mẽb. 8. part. ſub num. 6. verſ. ſed vt dictum eſt, & tradit Alexan. d. conſ. 137. nu. 5. Salic. in l. cum res. num. 5. C. ſi aliena res pignori data ſit, & per Contard. loco citato. verſ. vnde Ang.

Et eſt ratio, quare ſolam debitoris pignorantis poſſeſſionẽ pro-
20 bare ſufficiat, quia debitor non poteſt refricare quęſtionem dominij, & negare fuiſſe dominũ tempore contractæ hypothecæ. Nam conuinceretur de dolo, & mendacio. l. ſi inter. §. 1. cum ibi notatis. ff. de pignor. & dicta l. rem alienam. de pignor. act. & per Neguſ. Iaſ. Bell. in locis proxime alleg. & per Salic. in d. l. rem alienam. n. 7. & per Miſing. in d. §. item Seruiana. nu. 49. Ant. Vſſil. ibidem nu. 54.

Quod ampliatur in hærede de-
21 bitoris, qui perſonam defuncti repræſentat; nam ipſe nec quæſtionem dñij refricare poteſt, vt bene deducit Zaſ. in d. §. item Seruiana. n. 34. Salic. in d. l. cum rem. ſub nu. 5. verſ. ſi cõtra debitorem. Neguſ. d. 3. memb. 8. part. nu. 7.

Secũdo ampliatur ſi defunctus
22 rem illam nomine heredis hypothecaſſet, & pro eo de rato promiſiſſet, tunc heres teneretur ratum habere dictum contractum, & hypothecam, & ſufficeret probare, (prout ſupra deductum eſt) quod tempore contractæ hypothecæ poſſideret, tradit Caſtr. in d. l. ſolutum. §. ſolutam. num. 1. & in l. rem

F 2 alie-

alienam.nu.9.de pign.act.vbi declarat procedere ſi non confecit inuentarium; nam ſi inuentarium confecerit,non teneretur vltra vi-
23 res hereditarias,quatenus non eſſet ſoluendo. l. fin.C. de iur.delib.

Limitari etiam poteſt ſi ille con-
24 tractus,& hypotheca,à principio eſſet ipſo iure nulla, quia eo caſu heres non teneretur factũ defuncti approbare,immo poterit illum improbare, vt eſt gloſ. & ibi Bart. in l.Lucius.num.4.ff.ſol.matr. Alber. in l. digna vox. num.3. C.de legib. Burſat.conſ.82.num.14.lib. 1.late per Gabr.de maleſ.concluſ. 35. num. 16. & 17. Grat.conſ.91. num.25.lib. 1.Pariſ.conſ.33.num. 96. lib. 3. Gram.deciſ.93. num.8. Affl.deciſ.240.n.8. Senat.Pedem. deciſ.180.in princ.Rot.diuerſ.deciſ.110.n.1.par.2.

Quod procedit non ſolum quã-
25 do nullitas cauſatur ex ipſo contractu, ſed etiam ſi reſultaret aliũde, veluti ſi eſſet prohibita obligatio, ſeu hypothecatio, vel alienatio illius rei, vt per Grat. dicto conſ.91.num.25. & late per Bero. conſil. 129. num. 17. & 18. lib. 2. Gram. d. deciſ. 193.nu.8. & Rot. diuerſ.d.deciſ.110.nu.4.

Intellige tamen, quod dictum
26 eſt debitoris pignorantis poſſeſſionem cum bona fide probandam eſſe,ſcilicet, quod rem illam, tamquam ſuam poſſederit, quia tunc præſumitur dominus, vt per Neguſ.in d.membr. 8.par. ſub nu. 6. verſ. dum tamen, & per Bell. & Miſing.locis citatis,& tradit Salic. in d.l.cum res.nu.5.C.ſi aliena res pig.data ſit, & per Zaſ.in d.§.item Seruiana.nu.33.

Nam hoc caſu in bonis noſtris
27 dicitur, quod bona fide, poſſidemus, vt per Salicet.in dicta l. cum res.ſub num. 6. verſ. de quarto. & per Zaſ. in dicto §. item Seruiana. num.31.in fin. poſt Din. ſub num. 15.verſ. nam quando, & per Bell. ſub num. 43.verſ.dum tamen. vbi ait, quod eo caſu præſumitur, vt ſuam poſſediſſe, & per Bart.in d.l. rem alienam.num.5. vbi Doct. de pign. act.

Tamen in hoc aduertendum
28 eſt ad id, quod tradit Salicet.in d. l.cum res.num.6.in fin. dum dicit prædicta procedere, vt præſumptiue dicatur eſſe in bonis noſtris, donec contrarium probetur,ſcilicet rem illam eſſe alienam non ſuam, quod credo verum, ad euitandam contrarietatem per Din. loco citato deductam.

Si vero obligatio fuit genera-
29 lis omnium bonorum,eo caſu ſufficit probare ſaltim poſt contractã hypothecam debitorem poſſediſſe,vt per Gomeſ.d.§. item Seruiana.ſub nu.35.verſ.& quod dictum eſt, & ibi Bell.ſub num.43. verſ.ſi hypotheca ſit generalis, tradit Bart. in dicta l. rem alienam. ſub num.5.verſ.ſi vero ex generali.de pign.act.

Et hoc caſu poterit debitor ſi cõ-

uenia-

30 ueniatur ſuper vna re tantum, refricare quæſtionem dominij, & allegare rem illam non eſſe ſuam, ſed alterius nominando tamen in iudicio illum, quem dominum eſſe aſſerit, vt declarat Ang. in d. §. item Seruiana.ſub num. 8. verſ. ſed in generali, vbi Zaſ. ſub num. 34. Bell.nu.44.Neguſ.in d.3.membr. 8. part. num.6.verſ. nam tunc, & per Salic.in d.l. cum res. ſub num. 11.verſ.& hoc clarum,& idem Salic.in d.l.rem alienam.ſub num.7. ante fin. de pign. act. & ratio eſt, quia hoc caſu non conuincitur de
31 mendacio,vt per Neguſ.Zaſ.Bell. Salic.in locis proxime allegatis, ſi quidem hoc caſu bene ſtare poteſt, quod quis obliget omnia bona ſua, & quod illa res, ad quam in ſpecie agitur non fuerit, nec ſit bebitoris hypothecantis, & ideo ceſſat diſpoſitio d.l. ſi inter.§.1. & d.l.rem alienam.de pign.act.prout declarat Salicet.in d.l.cum res. nu. 11. C. ſi aliena res pignori data ſit, & per Zaſ. in dicto §. item Seruiana. ſub num. 34. verſ. limitate. & per Doctores ſuperius allegat.

Verum iſte reus conuentus,non
32 ſolum debet in actis nominare, cuius ſit res, ſed probare debet ſe fructus nomine illius percipere, alias ſi hoc non probaret ex quo poſſidet, & res præſumitur eſſa ſua, ſuccumberet,& condemnari debet, iuxta notata in l. 2.C. vbi in rem act. det. & tradit Neguſ.in d. 3.membr.8.part.ſub n.6. verſ.nam tunc conuentus.

Sed actor probare debet,quod
33 reus conuentus tempore moti iudicij poſſideat, alias obtinere non poteſt, quia agens hypothecaria, quæ eſt actio in rem. l. pignoris. ff. de pignor. & l. eos. C. eod. tit. Neguſ. de pignor. in 2. membr.5. part. num. 36. Cephal.conſ. 397. num.87.lib. 3. Senat. Pedemont. deciſ.156.num.1.Gram. deciſ.58. num.2.Afflict. deciſ. 383. nu.3.&
34 hæc actio ſequitur fundũ & rem ipſam.l. ſi creditor. §. vltimo, vbi Bart.ſub num.1. ff. de diſtract. pignor.Neguſ.de pign.in 3.membr. 2. part.num.72.Senat.Pedemont. dicta deciſ. 156. ſub num. 1. Ideo neceſſe eſt, quod hoc caſu reus
35 conuentus poſſideat, vt per Neguſ.d.3. membr. 8.par. nu.6.verſ. item creditor.

Secundo vero caſu quando agi-
36 tur hypothecaria contra tertium poſſeſſorem, ſecundum opinionem aliquorum diſtinguendum eſt, an habeat cauſam lucratiuam à debitore,an vero oneroſam:nam in primo caſu ſufficit probare poſſeſſionem, prout quando contra principalem debitorem agitur, vt ſupra deductum eſt, ſi vero oneroſam,& eo caſu dominium,vel quaſi probandum eſt,prout tenet Cin. in d.l.cum res.C.ſi aliena res pign. data ſit,& ſeq.Zaſ.in d.§.item Seruiana.ſub nu.34.

Tamen in contrarium, nempe

F 3 quod

37 quod ſiue habeat cauſam lucrati-
uam, ſiue oneroſam, probandum
ſit dominium, vel quaſi, vel vtile
dominium, eſt communis opinio
Bart. in d. l. rem alienam. num. 5.
ff. de pignor. act. & de communi
atteſtatur Bell. in d. §. Item Seruia-
na. ſub num. 44. verſ. hæc opinio,
& eam tenet Angel. ibi num. 8. &
Gomeſ. qui etiam de communi
atteſtatur. ſub nu. 35. verſ. ſecunda
regula. Miſing. n. 39. Neguſ. de pi-
gnor. qui magis veram affirmat in
3. membr. 8. par. ſub nu. 8. Cõtard.
de momen. poſſeſſ. limit. 14. num.
19. & hanc cõmunem dicit Alex.
conſ. 115. ante fin. lib. 6. & conſ.
101. ſub num. 3. lib. 5. & conſ. 137.
n. 4. & 5. lib. 2. & tradit Corn. conſ.
45. ſub nu. 2. & conſ. 122. ſub num.
3. lib. 3. Afflict. deciſ. 183. num. 2.
& 3.

Et hoc etiam caſu poterit reus
38 conuentus quæſtionem dominij
refricare, quia cum iſte reus bona
fide poſſideat rem emptam, vel
donatam impune, vel abſque do-
lo dicit non credere rem illam eſ-
ſe hypothecatam, vel quod prin-
cipalis debitor non erat domi-
nus tempore contractæ obliga-
tionis, & hypothecæ, quia dolus
39 auctoris numquam nocet ſingu-
lari ſucceſſori. l. an vitium. ff. de
diuerſ. & tempor. præſcrip. & tra-
dit Bart. in d. l. rem alienam. ſub
num. 6. verſ. ſecus in poſſidente, &
per Angel. in dicto §. item Seruia-
na ſub num. 8. verſ. ſed in generali,
vbi aliam deducit rationem Ne-
guſ. in d. 3. membr. 8. part. num. 9.
& hanc communem dicit Zaſ. in
d. §. item Seruiana. ſub num. 35.
verſ. & hæc opinio, Bart. ta-
men ipſe diſſentit ab hac opinio-
ne, ea ratione, quia ſi res non po-
tuit obligari per auctorem rei cõ-
uenti, tamquam aliena, nec po-
tuit poſtea vendi, vel donari dicto
reo conuento, quia ſciens, & pru-
dens emit à non Domino, vel do-
40 natum accipit, eſt in mala fide l.
malæ fidei, vbi Bald. ſub num. 2. de
condict. ex leg.

Vnde creditor replicare pote-
rit dolo facis, quia negas rem fuiſ-
ſe in bonis debitoris, & te prodis
malę fidei, quia ſi non fuit in bonis
debitoris tempore hypothecatio-
nis, ergo nec fuit in bonis tui au-
ctoris, quando ſibi vendita, vel do
nata fuit.

Nam hæc Zaſij opinio de facili
41 tollitur, quia ipſe præſupponit,
quod emptor ſcienter rem alie-
nam emit, & ſic ſit in mala fide,
vt per Bald. in dicta l. malæ fidei,
& per Abb. in cap. ſi diligenti. nu.
13. verſ. generaliter duo. de præ-
ſcript.

Sed Bald. & Ang. & ſequaces
42 præſupponunt emptorem eſſe in
bona fide, & verba Ang. ſunt clara
in dicto §. item Seruiana. ſub num.
8. poſt med. verſ. tu teneas, dum
dicit, & emens bona fide habens
titulum &c. & idem dicit Neguſ.
loco citato ſub num. 9. ante fin.

dum

dum dicit tertius autem poſſeſſor, qui emit bona fide, & ſic præſupponunt, quod ignorabat rem eſſe alienam.

Secundo reſpõdetur, quod etiã ſi principalis debitor ſciebat rem alteri eſſe obligatam, non tamen dicebatur eſſe in mala fide, quia niſi fuerit requiſitus, non dicitur eſſe in mala fide. Nam probabiliter credere poteſt, quod credi-
43 tor non repetendo velit, aut donare, vel maiorem gratiam facere in expectando, vt declarat Oſtien. in ſumm. de præſcript. §. quæ res. colum. 1. & per Abb. in cap. fin. num. 18. de præſcript. & in cap. quod cleric. nu. 43. de foro competent. Purpurat. conſ. 339. num. 3. Dec. conſ. 554. num. 4. in quibus locis habetur, quod quando debitor non tenetur offerre, vel
44 ire ad domum creditoris non dicitur in mala fide, & ita per Com. Corn. Felin. & alios per Tiraquel. in l. ſi vmquam. in verſ. reuertatur. num. 390. C. de reuocan. donat. Caccialup. in l. omnes populi. num. 65. ff. de iuſt. & iur. Rip. reſpon. 160. num. 5. & hos ſequitur Surd. conſ. 296. num. 5. lib. 2. Bou. de præſcript. gloſ. 2. num. 14. Vaſq. Illuſtr. quæſt. c. 76. col. pen. nu. 8.

Nec mala fides præſumitur,
45 niſi probetur l. penult. C. de euict. gloſ. in cap. ſi diligenti, vbi Doctor. de præſcrip. & ex multis hanc communem dicit Menoch. de recuperan. poſſeſ. remed. 13. num. 64. & de retinen. poſſeſſ. remed. 3. num. 601. & præſertim vbi adeſt titulus, vt in caſu noſtro, quamuis non eſſet verus, ſed putatiuus
46 etiam ex iniuſto errore. l. igitur. §. poteſt. de lib. cauſa, tradit Bart. in l. Celſus. ſub num. 17. verſ. dic ergo. de vſucapion. Barbat. in conſil. 41. colum. 10. verſ. & ſi quiſpiam. Socin. Iun. conſ. 76. num. 60. volum. 1. Balb. de præſcript. in 3. part. principali. verſ. 3. quero. nu. 5. & in dicta l. Celſus. colum. 30. verſ. prima concluſio. Alciat. de præſumpt. reg. 3. præſumpt. 5. nu. 1. Ferret. in l. 3. num. 6. de vſucap. Mẽnoch. de recuperan. poſſeſſ. remed. 13. num. 66. & 67. vnde ante probatam malam fidem, potuit ſucceſſor quæſtionem dominij refricare, & opinio Bar. procedit exiſtente bona fide, vt dictum eſt.

Limita tamen, quod dictum eſt
47 poſſeſſorem poſſe obijcere exceptionem dominij non procedere, quando ſingularis ſucceſſor vellet ipſe agere contra ſuum auctorem, quia eo caſu non poſſet opponere exceptionem dominij, cum ei obſtaret exceptio doli, & haberet locum tex. in dicta l. ſi inter. §. 1. cum ibi notatis. de pignor. & l. rem alienam. de pignor. act. & ita declarat Bart. in dicta l. rem alienam. num. 6. & in l. cum res. n. 6. vbi Bal. n. 6. in fi. C. de probat. & per Alexan. in l. ſi alienam. num. 2. ff. de ſolut. matrim. & per Neguſ. in d. 3. membr. 8. part. num. 9.

48 quia regula procedit quando ſin-
gularis ſucceſſor conuenitur, non
autem quando agit, vt per Bart.
& Neguſ.locis citatis, Imol. Ne-
guſ.in dicto 3.membr.8. part. ſub
num. 10. verſ. & propterea hoc
dictum ampliat quotieſcumque
cauſa ageretur cum debitorore,
qui cauſam, & titulum alteri con-
ceſſit, ſiue debitor agat, ſiue con-
ueniatur, & ſiue iudicium ſit in-
ter ipſum, & illum, cui cauſam
dedit, ſiue ſit inter alios, non po-
terit ille, qui cauſam dedit, vel ti-
tulum alteri conceſſit negare ſe
fuiſſe dominum illius rei, quia
hoc negando allegaret ſuam tur-
49 pitudinem, iuxta tradita per Ale-
xand.in d.l.ſi alienam. ſub num.3.
verſ.non obſtat.

Nec obſtat ſi diceretur, quod
50 poſſeſſor habens titulum à debi-
tore, vel emens rem à tertio vi-
deatur fateri illum eſſe dominum,
prout videtur tenere Salic. in d.l.
rem alienam.ſub nu.7.verſ. ratio.
dum dicit, quod creditur, qui re-
cipit rem,& titulum à debitore,vi-
detur illam recepiſſe,vt ſuam.

Quia in contrarium eſt veritas,
51 namque emendo quis rem à ter-
tio,non dicitur fateri rem eſſe ſuã,
vt tenet gloſ.in l. 1. verſ.à non do-
mino,vbi Ang.ff.de public. & tra-
dit Alexand. in conſ. 92. num. 1.
lib.1. & conſ. 43. num.9.lib. 4. &
conſ. 185. num. 6. verſ. & ad pro-
bandum.lib.5.& conſ.115.in fine
lib.6.vbi Salic.opinionem repro-
bat, & per Bell. in dicto §. item
Seruiana ſub nu.45. verſ.& quod,
& per Neguſ.in d.3.memb.8.par.
num.2.

Secundo limita,quando in frau
52 dẽ creditoris eſſet facta alienatio,
vt per Ang. in d.§. item Seruiana.
ſub n.8. poſt med. verſ. tu teneas.
Neguſ.loco citato ſub nu.9.

Tertio caſu,ſeu tertia cõis regu-
53 la eſt, quod agens hypothecaria
contra tertium poſſeſſorem, non
habentem cauſam à debitore, om-
nino dominium probare debet,&
in hac regula omnes concordant,
vt poſt Cin. per eum alleg. tradit
Bart. in dicta l.cum res. in fin.vbi
Salicet.num.11. ff. ſi aliena res pi-
gnori data ſit,& hanc communem
dicit Neguſ.in dicto 3. membr. 8.
part.num.11.& per Angel. in d.§.
item Seruiana.ſub n. 8. verſ.quar-
to caſu,vbi Iaſ.ſub nu.89.verſ. ter-
tio caſu principali, & ibi Bell. ſub
n.45.Miſing.ſub nu.39. in fin.Zaſ.
ſub num.36. verſ. hanc. loco Go-
meſ.ſub num. 35. verſ.tertia regu-
la.& per Corn.conſ.55. ſub nu. 1.
& 2.& conſ.122.ſub nu.3.lib.3. &
conſ.128.num.4.vol.4. Bal.conſ.
36.nu.1.lib.1.

Et eſt ratio ſecundum Doct. ſu
54 pra alleg. quia agens ex ſua per-
ſona, non habet niſi ius hypothe-
cæ, quod non transfert titulum
habilem ad dominij acquiſitionẽ,
nec ad vſucapionem,ſed ſolum ad
obtinendam poſſeſſionem.l.ſi cre-
ditor.in prin.ff.de euict.nec habet

ius

ius hypothecæ, niſi probet,& fundet ſuam intentionem in titulo, &
55 dominio principalis debitoris, ideo illud probare debet, ſi vult obtinere,vt per Iaſ. Ang. & Doct. in locis proxime alleg.

Secundo differunt, quia Saluia-
56 num Interdictum directum datur locatori pro rebus coloni in prædium illatis, vtile vero datur pro rebus inquilini, quod etiam competit cuilibet creditori hypothecario,l.1.vbi gloſ. C.de præcar. & Salu.Interd.tradit Bart. Sal.in l.1. ff.eod.tit.& per Iaſ.in d.§.itē Seruiana.nu.100. vbi Zaſ.nu.40. poſt Ang. num. 6. verſ. & hanc. & per Bart.in l.ſolutum.§.ſolutam.nu.6. de pignor. act. Bald. in l.certi iuris. C.locat. Rip. in d.rubr. nu.19. ff.de pign. Neguſ. de pignor. in 4. memb. 2.par. nu.113. & per Menoch. dicto remed. 3. num.18. & latius in 3.Inſpect.cap.1.nu.3. deducitur.

Seruiana autem, vel quaſi Ser-
57 uiana, ſiue pro rebus coloni, ſiue inquilini ſemper eſt directa, vt in d. §. item Seruiana, & tradit Io. Criſp. de mont. in termin. act. in tit. de Seruiana ante fi. & per Neguſ.de pign.in 1.memb.8.par.n.5. in fin. & nu. 8. verſ.1. quia & per Rip. in d. rubr. ſub num. 19. de pign.

Et quamuis Rip. ibid. dubitet ex doctrina Bar. in l. curatores C. de negoc. geſt. ſub n.3. nam dicit ibi Bar. quod quando actio competit ex mente legis, non autem
58 ex verbis,tunc dicitur vtilis.

Tamen reſpondetur, quod in
59 caſu noſtro conſtat ex verbis, & mente legis actionem Seruianam, vel quaſi experiri poſſe, vt in §. item Seruiana, ibi dum dicit,Seruiana autem experitur quis: de rebus coloni, quæ pignoris iure, & pro mercedibus fundi ei tenetur, quaſi Seruiana autem, ex qua creditores pignora hypothecasve proſequuntur,ita quod Seruiana, & quaſi Seruiana, cum ex verbis legis competat dicitur directa, vt per Bart. in d. l. curatores.nu.5. & ibi Bald.num.4.Caſtr. ſub nu.5.Ang.nu.3. C.de neg.geſt.

Immo etiam ſi non conſtaret ex
60 verbis, tamen appareret ex mente legis, nihilominus diceretur directa,vt per Bart.in d.l.curatores. num.5. Inſuper vbi ceſſant verba,
61 tamen ſi eſt per omnia eadem ratio ſimiliter dicitur directa,
62 quia ratio eſt mens legis, & virtus l. cum Pater. §. dulciſſimis. de leg. 2.l.adigere. §. quamuis. de iur. patr. Din.in c.fin.de reg.iur.in 6. Bar. in l.cum pater in princ.ſol. matr.Bald.in l.1.ſub nu.7.ff eod.& tacite diſpoſitum dicitur id,in quo
63 eſt eadem ratio, vt declarat Bal. in d.l.curatores nu.4 C.de negoc. geſt. vbi in exemplum deducit, quod ex tacita ſubſtitutione oritur directa petitio hæreditatis,ſicut in expreſſa l.in ſubſtitutione. ff.vulg. & pup.

Sed

Digitized by Google

70 hypothecaria poterit opponi de iure hypothecæ, & ſic exceptio requirens altiorem indaginem, vt per Rip. in d. rubr. ſub nu. 19. verſ. defendendo de pign. Ang. in d. §. item ſeruiana ſub nu. 8. Iaſ. ſub nu. 89. Zaſ. ſub nu. 36. Bell. ſub nu. 44. & 45. Gomeſ. ſub n. 35. Corn. conſ. 55. ſub nu. 1. & 2. & conſ. 122. ſub n. 3. lib. 3. & fuit deductum ſupra. nu. 7. & 15.

Aliud autem ſeruatur in Saluia-
71 no, in quo exceptiones altiorem indaginem requirentes opponi non poſſunt l. fin. C. quorum bonorum. & per Rip. loco citato Natt. conſ. 532. nu. 4. Sarmient. de reddit. Eccleſ. par. 3. cap. 2. nu. 22. & 33. Menoch. de adipiſc. poſſ. rem. 3. nu. 180. Rot. diuerſ. deciſ. 34. nu. 11. & 23. lib. 2. & in alia coram R. P. D. Lancellotto in vna Rom. Saluiani Interdicti de Colũna. nu. 1. in calce operis deciſ. 13. & latius in ſequenti cap. nu. 25. deducemus.

Quæ autem ſint iſtæ exceptio-
72 nes in ſeq. cap. videbimus, vbi alia deducetur differentia inter Saluianum, & hypothecariam, quia hypothecaria non datur contra tertios poſſeſſores, niſi prius facta excuſſione principalis debitoris authen. hoc ſi debitor, vbi Bar. Bald. Salicet. in princip. C. de pignor. & eſt tex. in §. ſed neque. in auth. de fideiuſ. & in authen. ſed hodie. C. de action. & obligat. Neguſ. de pign. in d. 1. memb. 8. par. nu. 11. Bec. conſ. 88. num. 7. Surd. conſ. 4. nu. 35. Benedict. de Plumb. de excuſſion. nu. 5. Grat. conſ. 110. nu. 4. lib. 2. Rol. conſ. 9. n. 5. lib. 1. Ioſeph. Lud. deciſ. 45. n. 1. In Saluiano vero Interdicto contrarium ſeruatur vt in ſequenti c. explicabimus.

Hoc vnum tamen ſciendum
73 eſt, quod omnia, quæ de hypothecaria dicta ſunt, locum habeat in quaſi Seruiana, & ideo de ea non fuit facta ſpecialis mentio, quia hypothecaria, & quaſi Seruiana idem eſt. vt per Bar. in l. fin. nu. 1. ff. de Salu. Interd. Ang. in d. §. itẽ Seruiana in 2. notab. vbi Iaſ. nu. 10. Gomeſ. nu. 3. Bell. num. 11. Zaſ. nu. 8. Petr. Plat. nu. 4. Anton. Vſſil. nu. 59. Miſing. nu. 1. Coraſ. num. 3.

SVMMARIVM.

1 *Contradictor legitimus non dicitur qui ſine titulo poſſidet ad effectum impediendi immiſſionem.*

2 *Amplia quod requiritur, vt ſine vitio poſſideat.*

3 *Contradictor legitimus in materia fideicommiſſi, quando dicatur, vide remiſſiue.*

4 *Iudicium mixtum non efficitur per ſolam tituli productionem, ad iuſtificandam poſſeſſionem.*

5 *Exceptio excuſſionis in hoc iudicio ſecundum aliquos deduci poteſt.*

6 *Hypothecaria datur ad adipiſcendam poſſeſſionem, prout etiam datur Saluianum.*

7 *Excuſſio nec ſpeciali fauore dotis ommitti poteſt, & eſt neceſſaria ſi mu-*

lier

lier agit contra tertios poſſeſſores, & num.8.

9 *Iudicium repetitionis dotis, dicitur ſummarium, & agitur de bono, & æquo.*

10 *Exceptio excuſſionis, non ſolum comprahendit ordinem iudicij, ſed etiam ius partis.*

11 *Exceptio excuſsionis quoad formam iudicialis ordinis differt ab eadem exceptione, quæ opponitur ratione intereſſe partis.*

12 *Exceptio excuſsionis, quando opponitur ratione intereſſe partis, ſi tunc excluderetur, iniquitas fieri videretur.*

13 *Excuſsio ſicuti requiritur in hypothecaria, ita in Saluiano facienda eſt, cum in vtroque iudicio de ſola poſſeſsione contendatur, & in vtroque caſu probanda eſt de iure hypothecæ ſecundum aliquos, & nu.14.*

15 *Limita hanc opinionem, quando quis eſſet obligatus, vti principalis, & inſolidum.*

16 *Limita quando quis eſſet obligatus cum guarantigia, vel obligatione Camerali, quia in ea renunciatur excuſsioni.*

17 *Excuſsio non eſt neceſsaria, vbi adeſt clauſula conſtituti.*

18 *Declara procedere ſi probetur dicta bona fuiſse poſseſsa per principalem debitorem tempore conſtituti poſſeſſorii.*

19 *Et quod fuit intentatum remedium l. fin. de acq. poſs.*

20 *Excuſsio non eſt neceſsaria, quando cõſtat notorie principalem non eſse ſoluendo.*

21 *Excuſsio non eſt neceſſaria, quando debitor eſt abſens.*

22 *Abſens dicitur, quando quis eſt in alieno territorio.*

23 *Excuſsio non eſt neceſsaria, quando bona ſunt extra territorium, quia creditor non tenetur peregrinari. & num.24.*

25 *Excuſſio in quibus caſibus non ſit neceſsaria vide remiſſiue.*

26 *Excuſsio in Saluiano Interdicto non eſt admittenda, ſecundum veriorem ſententiam.*

27 *Exceptio iſta eſt altioris indaginis, cum ſit de apicibus iuris.*

28 *Exceptio altioris indaginis in Saluiano opponi non poteſt.*

29 *Saluianum eſt iudicium poſseſsorium. & nu.35.*

30 *Excuſsio non requiritur, vbi ſummariè agitur.*

31 *Excuſsio datur in hypothecaria, ſiue ſit tacita, ſiue expreſſa.*

32 *Excuſsio requiritur, quando mulier agit vigore hypothecæ, ad recuperationem ſuæ dotis.*

33 *Iudicium reale dicitur reſpectu hypothecæ.*

34 *Iudicium petitorium dicitur, quando vigore hypothecæ agitur.*

36 *Petitorium cum poſseſsorio, nihil habet commune.*

37 *Saluianum, & hypothecaria valde differunt.*

38 *Mulier viro vergente ad inopiam poteſt immiſsionem petere, & retinere bona pro ſua dote, & impedire executionem tertii.*

39 *Hoc tamen procedit præcedente ſententia eſse locum reſtitutioni dotis.*

40 *In Saluiano vt quis obtineat non eſt neceſse, vt præcedat ſententia, hoc remedium ſibi competere.*

41 *Exceptio excuſsionis, vt prius conueniatur principalis, quam tertius concernit æquitatem.*

42 *Exceptio excuſsionis, quando proponitur ratione præpoſterationis, nunquam admittitur in Saluiano.*

43 *Exceptio excuſsionis, continet petitoriũ.*

44 *Illatio non fit ex diuerſis.*

45 *Excuſsio requiritur in iudicio hypothecæ de ſui natura.*

Ex-

46 Excuſſio non requiritur in iudicio poſſeſſorio de ſui natura.
47 Iudex ante oculos æquitatem habere debet.
48 Quod intelligendum eſt de æquitate informatiua à iure.
49 Iudex tenetur ſeruare iura, & leges.
50 Equitas in hoc iudicio ſeruari non debet cum non ſit informatiua à lege.
51 Ceſſante intereſſe quod eſt cauſa finalis, ceſſat oppoſitio excuſſionis.
52 Diuerſus effectus oriri non debet ex eadem cauſa, & eadem re.
53 Ratio eadem vbi eſt, ibi idem ius ſeruandum eſt.
54 Excuſſio eſt exceptio dilatoria.
55 Exceptio dilatoria in iudicio ſummario non admittitur.
56 Exceptio excuſſionis non admittitur in curia mercatorum.
57 Excuſſio non eſt admittenda in cauſa ſummaria, & æquior eſt.
58 Exceptio excuſſionis de rigore iuris, in hoc iudicio admittenda non eſt.
59 Equitas in Saluiano non eſt attendenda, cum non ſit ſcripta in ſpecie.
60 Rigore ſcriptus in ſpecie eſt attendendus.
61 Communis Doctorum ſententia in iudicando amplectenda eſt.
62 Exceptio altioris indaginis in hoc iudicio admittenda eſt, quando prouenit ex eodem inſtrumento.
63 Amplia quando damnum eſſet irreparabile.
64 Amplia etiam ſi in totum eſſet irreparabile, ſed in parte.
65 Amplia etiam quando cum magna difficultate reparari poſſit.
66 Iudex poteſt exceptionem huiuſmodi in fine litteris reſeruare.
67 Quæſtio iuris non dicitur requirere altiorem indaginem, & propterea eſt admittenda in hoc iudicio, contrarium nu. ſeq.
68 Amplia etiam ſi eſſet quæſtio iuris dubij, & perplexi ſecundum Bald. & ſequaces.
69 Quæſtio iuris dubij, quia non eſt certa, & indubitata dicitur requirere altiorem indaginem.
70 Quæſtio iuris dubij in ſummarijs non eſt admittenda.
71 Ius clarum dicitur, vbi adeſt communis opinio.
72 Ius clarum dicitur, quando de illo conſtat ex ſola librorum apertura.
73 Exceptio iuris dubij eſt altioris indaginis.
74 Quæſtio iuris æquiparatur quæſtioni facti.
75 Errans in iure perplexo excuſatur.
76 Ignorantia iuris dubij excuſat, ſicut ignorantia facti.
77 Iudicis arbitrio relinquitur, quæ dicatur quæſtio iuris dubij.
78 Iudicis arbitrarium eſt, quando dicatur exceptio altioris indaginis.
79 Remiſſoria in Saluiano non eſt concedenda.
80 Remiſſoria pro exceptionibus dilatorijs, ac pro alijs præambulis incidentibus, vel emergentibus non datur.
81 Remiſſoria pro exceptionibus peremptorijs datur veluti contra teſtes.
82 Remiſſoria ſine retardatione in Saluiano datur.
83 Remiſſoria non conceditur, etiam ſine retardatione, quando calumnioſe eſt petita.
84 Calumnioſe petita dicitur, quando cauſa eſſet in fine, & tunc peteretur.
85 Calumnioſe etiam petita dicitur, ſi quis plures examinauit teſtes, & elapſo termino diceret aliquos omiſiſſe.
86 Calumnioſe etiam petita dicitur, quando peteretur admitti ad id probandum, quod probatum nihil releuaret.
87 Iudicis arbitrio relinquitur, quando dicatur

catur

Digitized by Google

catur calumnioſa petitio.

88 Remiſſoria in Saluiano non conceditur intruſo.

89 Remiſſoria non conceditur in hoc iudicio, niſi probationes reſpiciant poſſeſſorium tantum.

90 Remiſſoria non conceditur, ſi ſemel quis eam obtinuit, & diſtulit eãm expedire, vel teſtes examinare non curauit.

91 Limitatur quando probaretur de vero, & iuſto impedimento.

92 Remiſſoria denegatur ex cauſa, veluti ex inſtrumento.

93 Limitatur quando probatio, partim per ſcripturas, & partim per teſtes eſſet facienda.

94 Remiſſoria non conceditur quando, quis vellet ea vti pro extrahendo tantum ſcripturam, ſecus ſi pro recognitione ſigillorum.

95 Remiſſoria qualiter ſit petenda, & anſumus præcedere debeat, & de deputatione iudicis Notarij, portitoris, & de conficiendo rotulo vide remiſſiue.

96 Exceptio dominij in Saluiano Interdicto non admittitur.

97 Exceptio reſpiciens defectum pignoris non admittitur.

98 Exceptio dominij probata, vel in continenti probanda admittitur in Saluiano.

99 Probatio ſubitanea tollit ſuſpicionem calumniæ.

100 Exceptio calumnioſe oppoſita, non admittitur.

101 Exceptio dominij in continenti probanda non eſt admittenda, quando eſſet pœnes reum cum vitio.

102 Exceptio dominij non eſt admittenda, quando poſſeſſorium adipiſcendæ concederetur in pœnam rei conuenti.

103 Incontinenti probare, quando dicatur. & nu.104.105.106.& 107.

108 Iudicis arbitrio relinquitur, quando quis incontinenti probare dicatur.

109 Exceptio defectus pignoris in hoc iudicio non admittitur, niſi in continenti probetur.

110 Exceptio nullitatis in hoc iudicio admittitur.

111 Appellatio licet prohibita ſit, non tamen prohibetur nullitas.

112 Exceptio nullitatis, quando retardat executionem, diſtingue vt ibi, & num.113.

114 Exceptio nullitatis principaliter in iudicio deducta maximam moram, & dilationem inducit, & rationem vide ibi.

115 Executio non eſt facienda ante ſententiam.

116 Exceptio nullitatis principaliter deducta, non impedit executionem.

117 Limitatur quando iudex nullitatis præueniſſet in inhibendo ante executionem petitam.

118 Exceptio nullitatis impedit executionem tribus concurrentibus, vt ibi.

119 Executio in hoc caſu non impeditur ſi fuerit præuentum in petendo executionem.

120 Exceptio nullitatis non impedit executionem, quando eſt reſcriptum cum clauſula, ſine præiudicio legitimę executionis, vel parito iudicato, vel in clauſula, ſi quid exequendum &c.

121 Exceptio nullitatis per viam actionis propoſita non impedit executionem. Contrarium nu.122.

123 Inhibitio de ſtilo Rotæ, ſiue iuſta, ſiue iniuſta eſt timenda, & rationem vide ibi.

124 Contrarium de iure, quod niſi ſit iuſta non eſt timenda.

125 Inhibitio, quando dicatur canonica vide remiſſiue.

126 Inhibitio quod ſit ſeruanda, ſiue iuſta, ſiue iniuſta ſit, procedit, quando eſt dubium, an valeat, vel non, ſed ſi conſtaret

ſtaret

ſtaret de illius iniuſtitia non eſſet timenda.

127 *Limita etiam, quando nullitas proponitur per viam appellationis in hoc iudicio, & rationem vide ibi.*

128 *Appellatione ſublata in alijs iudicijs, non dicitur deſerta inſtantia proſequendi nullitatem.*

129 *Nullitate verificata, circumducitur appellatio, etiam ſi ſentẽtia ſuſtineretur, & ſola remanet in iudicio nullitas.*

130 *Nullitati renunciare dicitur, qui in termino ad docendum de nullitate præfixo, nihil deduxit.*

131 *Nullitatis exceptio impedit executionem, quando executio eſſet irretractabilis.*

132 *Amplia etiam ſi eſſet executio triũ conformium.*

133 *Nullitas quando incidenter, & quando principaliter intentata dicatur, vide remiſſiue.*

134 *Nullitas per viam exceptionis deducta, ſi altiorem requirit indaginẽ, non retardat executionem.*

135 *Limita quando executio eſſet irretractabilis.*

136 *Limita quando per falſas allegationes eſſet lata ſententia.*

137 *Limita quando nullitas proueniret ex defectu iuriſdictionis.*

138 *Limita & Amplia, vt ibi remiſſiue.*

139 *Limita quando in inſtrumento eſſet renunciatum tali exceptioni.*

140 Exceptio *nullitatis incidenter propoſita, ſi non requirit altiorem indaginem impedit executionem.*

141 *Intellige quando incontinenti probari poteſt.*

142 *Amplia etiam in obligatione Camerali.*

143 *Incontinenti, quando quis probare dicatur vide remiſſiue, & nu. 144.*

145 Exceptio *nullitatis non impedit executionem, quando calumnioſe eſſet oppoſita.*

146 *Amplia etiam ſi probationes incontinenti offerantur.*

147 *Iudicis præſumptio præfertur præſumptioni à parte calumnioſe oppoſita.*

148 *Probatio, quæ ex eiſdem actis deducitur, dicitur notoria, & eſt admittenda.*

149 *Amplia etiam ſi adeſſet ſtatutum reijciens omnes exceptiones.*

150 Exceptio *melioramentorum an poſſit in hoc iudicio opponi, cum pro ea detur retentio.*

151 *Melioramenta facta ad tempus, quæ dicantur.*

152 *Melioramenta facta pro tempore, quo quis fructus percipit non habentur in cõſideratione, & ratio eſt, & in n. 153.*

154 *Melioramenta quãdo cõpenſantur cum fructibus, vide remiſſiue.*

155 *Melioramenta quando ſunt maiora, quam fructus, & inſeruiant pro annis ſequentibus illud plus repeti poteſt, & datur retentio.*

156 *Impenſa magna dicitur, quæ concernit perpetuam rei vtilitatem, & nu. 173.*

157 *Impenſa modica dicitur, quæ fructuum perceptionem tantum concernit pro tempore locationis.*

158 *Melioramenta facta ante fructuum perceptionem, veniunt reficienda, & datur retentio.*

159 *Amplia etiam ſi fuerit condemnatus ad reſtituendum.*

160 *Amplia etiam ſi eſſet malæ fidei poſſeſſor.*

161 *Melioramenta facta in ſtercorando, vel plantando pro commodiori fructuum quærendorum, veluti in metiendo, triturando, & vendemiando non repetuntur.*

163 *Melioramenta facta ante fructuũ perceptionem repetuntur, & pro eis datur retentio.*

164 *Melioramenta, & expenſæ facta cauſa fructuum conſeruandorum repetuntur.*

tur, & pro eis datur retentio.
165 *Declara procedere, quando fructus non ſunt percepti.*
166 *Melioramenta, quæ ex induſtria conducentis fiunt, non repetuntur.*
167 *Melioramenta, quæ fiunt circa ipſam rem, ſi fiunt ad tempus non repetuntur, & exempla, vide ibi.*
168 *Limita quando reſpiceret perpetuam vtilitatem.*
169 *Melioramenta, quæ fiunt in plantando arbores, & vites, & ſimilia repetuntur, & pro eis datur retentio. & num.170.*
171 *Limita quando locator modicam, vel nullam vtilitatem eſſet percepturus.*
172 *Melioramenta facta in plantando arbores ad amenitatem, quia voluptarie dicuntur non repetuntur.*
174 *Melioratio ad perpetuam rei vtilitatem an dicatur deboſcatio.*
175 *Melioramenta duratura vltra tempus, quo res eſt permanſura peneseum, qui ea fecit dicuntur ad perpetuam rei vtilitatem.*
176 *Impenſa vtilis dicitur, reducere nemus ad culturam.*
177 *Limitatur in terreno, quod vulgo dicitur ceſa.*
178 *Melioramentorum tertia ſpecies cum diſtinctione.*
179 *Melioramenta ad perpetuam rei vtilitatem, quæ dicantur.*
180 *Auctoris regula ad cognoſcenda melioramenta ad perpetuam rei vtilitatem.*
181 *Melioramenta prædicta ad perpetuam vtilitatem dicuntur, quando non minus decennio duratura ſunt.*
182 *Iudicis arbitrio relinquendum eſt, quæ dicantur melioramenta ad perpetuam vtilitatem.*
183 *Melioramenta ad perpetuam vtilitatem à bonæ fidei poſſeſſore facta repetuntur, & pro eis datur retentio.*
184 *Retentio datur, cui competit repetitio,*
185 *Retentio opponi poteſt, etiam in executione ſententiæ.*
186 *Retentionem opponenſ, non dicitur impugnare ſententiam.*
187 *Amplia pluribus modis relatiue, vt ibi.*
188 *Malæ fidei poſſeſſor deducit expenſas vtiles implorando officium Iudicis, non autem iure actionis.*
189 *Expenſæ vtiles quando deducantur, vide remiſſiue.*
190 *Expenſæ voluptariæ quando deducantur, vide remiſſiue.*
191 *Retentio non datur, quando res meliorata cum vitio ad meliorantem peruenit.*
192 *Amplia etiam ſi tractatur de retinenda re ſibi debita.*
193 *Limita ſi res ad eum peruenit, non ex illa cauſa, nec pro illo debito, pro quo vult illa retinere, ſecus peruenit ex illa cauſa.*
194 *Neguſ. declarat prædicta procedere, ſi dicta res eſſet data in ſolutum, vel in pignus ei, qui eam retinere intendit pro illo debito.*
195 *Limita etiam quando melioramenta eſſent penitus illiquida, quia tunc non datur retentio, ſecus ſi de illis conſtaret in genere, & nu.196.*
197 *Retentio ad hoc vt habeat locum duo copulatiue requiruntur; vnum quod probentur melioramenta; alterum, quod ſint liquida, & nu.198.*
199 *Terminus ad probandum melioramenta de æquitate concedi ſolet.*
200 *Probatio ſi in termino non fuerit facta, tunc non retardatur executio.*
201 *Contrarium quod etiam non facta liquidatione melioramentorum retardetur executio, ſed prima verior, & magis communis, & nu.202.*
203 *Retentio non datur, quando melioramenta ſunt illiquida præſtita cautione de reficiendo, & nu.207.*
204 *Retentio impeditur per ſolam oblationẽ*
fide-

fideiuſſoris de ſoluendo facta liquidatione.

205 *Verba ablatiui abſoluti ante omnia ſunt adimplenda.*

206 *Melioramenta quando ſunt liquida, vel incontinenti liquidanda, tunc datur retentio, & impeditur executio, ſecus ſi non ſunt liquida.*

208 *Cautio non eſt neceſſaria, quando debitor eſt diues.*

209 *Melioramenta nõ impediunt executionem, quando ſubeſt aliquod periculũ.*

210 *Limita quando in ſententia fuerit dictum, ſolutis prius expenſis.*

211 *Solutio melioramentorum eſt facienda iuxta valorem tempore reſtitutionis, etiam quod ſit maior, quam à principio fuerit expenſum.*

212 *Contrarium eſt verius & æquius, quod ſolutio ſit facienda, prout minus fuit expenſum.*

213 *Expenſa ſi ſic minus pretij, quã rei acceſſit, tunc impendens non recuperat, niſi quantũ res pretioſior facta ſit, quia reſiduũ inutiliter erogauit, ſi vero plus pretioſitatis rei acceſſit quam ſit impenſa, tunc impenſam tantum recuperat, quia plus non expendit.*

214 *Hoc tã arbitrio Iudicis remittendũ eſt.*

215 *Exceptio præſcriptionis in hoc iudicio opponi poteſt, & impedit illius executionem.*

216 *Intellige procedere ſi opponitur ad impediendum proceſſum, ſecus ſi opponeretur ad merita cauſæ.*

217 *Amplia quod impedit immiſſionem vigore legis ſi. C. de edict. Diu. Adr. toll.*

218 *Intellige eſſe verum ſi exceptio huiuſmodi ſit liquida, vel incontinenti liquidanda*

219 *Exceptio præſcriptionis ſi opponitur ab ipſomet debitore, vel ab eius herede, vel à tertio cauſam ab eo habente viuente ipſo debitore, vel ſit in mala fide, eo caſu præſcribitur ſpacio 40. annorum.*

220 *Si vero tertius vult præſcribere à die mortis ſui auctoris, & tunc præſcribit ſpacio 30. annorum.*

221 *Quod intelligendum eſt, ſi iſte tertius poſſeſſor ſit ſucceſſor vniuerſalis dicti ſui auctoris.*

222 *Si vero ſit ſucceſſor particularis, veluti emptor, vel donatarius, tunc præſcribit ſpacio 10. annorum inter præſentes, & 20. inter abſentes.*

223 *Intellige ſi habet titulum cum bona fide.*

224 *Tertius cum titulo, & bona fide præſcribit ſpacio 10. annorum inter præſentes, & 20. inter abſentes.*

225 *Amplia etiam in dote non ſolum ſoluto matrimonio, ſed etiam conſtante matrimonio, quando certum, & notoriũ eſt maritum vergere ad inopiam.*

226 *Præſentia requiritur ad hoc, vt decennalis præſcriptio inducatur, & probanda eſt.*

227 *Præſentia præſumitur quando partes ſunt eiuſdem Ciuitatis, & domicilium habent in ea.*

228 *Præſcriptio decennalis non currit contra Eccleſiam.*

229 *Amplia in minoribus, & Hoſpitalibus.*

230 *Præſcriptio decennalis non currit, niſi à tempore, quo licitum ſit actori agere contra debitorem.*

231 *Non valẽti agere nõ currit præſcriptio.*

232 *Exceptio detractionis legitima, ſeu illius ſupplementi, non impedit immiſſionem.*

233 *Exceptio altiorem requirens indaginem non admittitur in hoc iudicio.*

234 *Hypotheca non datur pro legitima, ſeu illius ſupplemento.*

235 *Condictio ex lege eſt actio perſonalis.*

236 *Legitima non detrahitur de legatis, quando adſunt alia bona.*

237 *Legitima detrahitur de legatis pro rata ipſorum.*

238 *Filius non poteſt vnam rem, quam velit pro ſua legitima eligere.*

239 *Legitima debetur deducto ære alieno.*
240 *Filius non poteſt agere pro ſua legitima contra tertios poſſeſſores, quando adſunt alia bona.*
241 *Bona hereditaria non ſunt hypothecata pro legitima,& nu.247.*
242 *Contrarium ſecundum aliquos.*
243 *Hypotheca competit pro legitima, ſeu illius ſupplemento,quando eſt legata*
244 *Exceptio compenſationis in hoc iudicio non admittitur,quando agitur vigore obligationis Cameralis.*
245 *Compenſatio non admittitur, vbi eſt iuratum ſoluere, quia in forma ſpecifica adimpleri debet, & eſt magis cõis.*
246 *Contrarium ſentientes.*
248 *Conciliatio, nempe negatiuam procedere, ſi opponeretur compenſatio debiti iam ante promiſſionem iuratam contracti,ſecus ſi creditum, quod compenſari intenditur,ſuperuenit.*
249 *Promittens cum iuramento ſoluere videtur ſe obligare, non compenſare, ſi creditum erat contractum ante, ſecus ſi poſt.*
250 *Limitatur in debitore paupere.*
251 *Limitatur ſi creditum, quod compenſare intendit,ſimiliter ſit iuratum.*
252 *Limitatur quando agitur de bono, & æquo.*
253 *Compenſare non poteſt, qui compenſationi renunciauit,quod intelligendum eſt,quoad debita præterita.*
254 *Renunciatio ad futura nõ extenditur.*
255 *Renunciatio qualibet,intelligitur rebus ſic ſtantibus.*
256 *Limitatur quando iuramentũ non eſſet præſtitum ab opponente, ſed ab eius auctore.*
257 *Compenſatio ſit in debitis non iuratis, dummodo debita ſint liquida.*
258 *Amplia etiam ſi non ſint liquida, ſed de proximo liquidanda.*
259 *Compenſatio non ſit, ſi altiorem requireret indaginem.*
260 *Amplia in multis caſibus, vt ibi remiſſiue.*
261 *Iudicis arbitrio relinquitur,intra quãtum tempus ſit facienda liquidatio.*
262 *Compenſatio vbi non admittitur, non dicitur præcluſa via, quin poſſit per viam mutuæ petitionis agi.*
263 *Compenſatio non ſolum ante ſententiã, ſed etiam poſt factam executionẽ opponi poteſt, quando debitum eſt liquidũ.*
264 *Limitatur non procedere in caſu reconuentionis, cum non admittatur poſt litem conteſtatam.*
265 *Exceptio cedendarum in hoc iudicio opponi non poteſt, quidquid ſit in alijs actionibus.*
266 *Exceptio incapacitatis,in hoc iudicio opponi poteſt,& nu.ſeq.*
267 *Limitatur quando inhabilitas reſideret in perſonam patris,& filius ex propria eius perſona,& iure proprio tamquam vocatus peteret immiſſionem.*
268 *Secus eſt ſi ex patris perſona bona peruenirent,vel neceſſe eſſet, quod filius in locum patris ſuccederet.*
269 Exceptio *implementi in hoc iudicio opponi poteſt.*
270 *Amplia procedere etiam ſi agatur obligatione Camerali.*

De exceptionibus in hoc iudicio admittendis.

Cap. II.

SEquitur nunc videre de exceptionibus,quæ in præſenti iudicio opponi poſsũt.Et primo breuiter præmittendum eſt, quis poſſit exceptiones huiuſmodi in hoc iudicio opponere, quapropter dicitur, quod

1 quod qui poſſidet ſine titulo, non dicitur legitimus cõtradictor ad impediẽdam immiſſionem in hoc iudicio, ſicuti dicitur de fideicommiſſario, vt per Bar. in l. fin. n. 20. & 21. vbi Zuccard. num. 386. Dec. n. 48. C. de edict. diu. Adr. toll. Menoch. de adipiſ. poſſ. rem. 4. n. 582. Gozad. conſ. 93. nu. 5. Rot. diuerſ. deciſ. 103. nu. 1. par. 1. & alias dixit coră Illuſtriſſ. Seraph. in vna Vrbeuetana Caſtrorum 12. Decemb. 1567. in calce operis deciſ. 44. nu. 1. quod quidem iudicium ſimiliter eſt poſſeſſorium adipiſcendæ, vt per Doct. omnes in d. l. fin.

Secundo requiritur quod poſ-
2 ſideat ſine vitio, alias nihil ei ſuffragatur, vt per Bar. in l. fin. n. 22. vbi omnes Doct. & de communi atteſtatur Pariſ. cõſ. 53. n. 108. vol. 3. Soc. Iun. conſ. 75. nu. 18. vol. 1. Hond. conſ. 28. n. 9. lib. 1. & communem dicit Menoch. de adipiſc. poſſ. d. rem. 4. n. 635. Gab. de fideicom. concl. 5. nu. 1. & ſeq. Rot. diuerſ. d. deciſ. 103. ſub n. 1. & deciſ. 520. nu. 1. vbi atteſtatur ita pluries fuiſſe reſolutum, & iterum dixi in d. deciſ. Vrbeu. Caſtrorũ in prin.

In alijs vero caſibus, in quibus
3 fideicõmiſſarius dicatur legitimus cotradictor, late vide per Menoc. d. rem. 4. nu. 554. vſque ad fin.

Nec aduerſatur ſi diceretur, quod per productionẽ tituli iudicium efficeretur mixtum, cum titulus concernat proprietatẽ, iuxta doctrinã Bal. in Rub. n. 6. de cauſ. poſſeſſ. & proprietat.

Quia reſpondetur quod ſola o-
4 ſtenſio, & productio tituli nõn inducit mixturam, quia hoc caſu requiritur ad iuſtificandã poſſeſſionẽ, & ideo non inducit mixturã, & qñ dominium deducitur ad adiuuandã poſſeſſionem, iudicium non deſinit eſſe poſſeſſoriũ, ita per Bal. in l. incerti. ſub n. 11. C. de interd. & per Contard. de mom. poſſ. lim. 2. §. 7. n. 13. & 14. vbi ait ita, alias in Rot. eſſe reſolutum, vt tradit Caſſad. deciſ. 8. ſub n. 14. verſ. nam ſuper. de reſt. ſpol. Put. deciſ. 193. in fin. lib. 2. & faciũt tradita per Rot. diuerſ. deciſ. 263. n. 1. & ſeq. par. 1. & latius in 4. inſpectione cap. 2. in materia Egidianæ deducemus.

Secundo loco videndum eſt an
5 exceptio excuſſionis deduci poſſit, & hæc ideo primo loco deducitur, quia ex ea elicitur alia differẽtia inter Seruianã, & Saluianũ Interdictũ, & in hoc articulo duæ ſunt opiniones, vna eſt affirmatiua, quã expreſſe tenet Natt. conſ. 531. per totum. Bec. conſ. 89. n. 9. Bell. conſ. 34. n. 9. Bertran. conſ. 113. n. 7. vol. 3. & conſ. 449. in fin. lib. 7. Calcan. conſ. 29. n. 9. & æquiorem dicit Theſau. deciſ. 175. n. 5. & pro hac parte Natt. plures deducit ra-
6 tiones, & primo quia hypothecaria datur ad adipiſcendam poſſeſſionem, prout etiam datur Saluianum, & Saluianam ſine excuſsione intentari poſſet fruſtra hypothecaria introducta eſſet, & ſubuerte-

retur tota materia. Authen. hoc ſi debitor. C.de pign. & hoc confirmat Theſaur. d.deciſ.175. ſub n.5.
7 & ad corroborationem deducunt, quod nec ſpeciali fauore dotis poteſt admitti diſcuſſio, ſed & eſt neceſſaria, vbi mulier agit ad reſtitu-
8 tionem, ſi agit contra tertios poſſeſſores, per Cin. & Bald. in l. vbi adhuc. ſub nu.24. verſ. ſed ſtatim. C.de iur.dot. & pro hac parte adduco Bar. in l.ſi conſtante. nu.72. vbi Alex.n.20. & de communi atteſtatur ibi Iaſ.n.201.ſol.matr.Neguſ. de pign. in d.1.membr. 8.par. nu.23.verſ.tamen. Salic.in d.l.vbi adhuc.nu.13.Mandel.conſ.57.nu. 53.Natt.conſ.81.n.1.lib.1.Ioſeph. Lud.deciſ.45.nu.1.

Et iudiciũ repetitionis dotis di-
9 citur ſummariũ,& agitur de bono, & equo,l.iure ſuccurſum.in fin.de iur.dot. & ita per Iaſ. in d.l.ſi conſtante.nu.202.ff.ſol.matr.Natt.loco citato, & quod excuſſio ſit neceſſaria etiam in cauſis, vbi agitur ſummarie, tenet Aquen. Aret. Alciat. Felin. Crot. Aym. relat. per Theſaur.deciſ.52.num.3.

Alia etiam adducitur ratio per
10 Natt.d.cõſ.531. quia iſta exceptio nõ ſolum comprehendit ordinem iudicij, ſed etiam ius partis, prout etiam dicit, & tenet Neguſ.in d.1. memb.8.par.ſub nu.31.prope fin. Calcan. d.conſ.29.num.10. Bec.d. conſ.89.n.21.Theſaur.d.deciſ.52. num.4. qui alleg. Rot. Ianuen. deciſ. 90. num. 16. nam aliud eſt ex-
11 cipere de excuſſione non facta, quoad ſimplicem formam iudicialis ordinis, quia tunc eſt de apicibus iuris, & requirit altiorem indaginem, ſecus eſt quando opponitur ratione intereſſe partis, nam tunc ſi excluderetur exceptio, vi-
12 deretur iniquitas fieri, vt per Theſaur. Neguſ. Rot. Ianuen. locis citatis, & per Rol. conſ.9. num. 21. lib.1. & per Ioſeph.Lud.deciſ.45. num.9.

Inſuper aliam deducit rationem
13 Bec. d. conſil.89. num. 9. nempe quod ſicuti in hypothecaria requiritur excuſſio principalis debitoris. Authen. hoc ſi debitor. C.de pignor. quæ ſolam poſſeſſionem auocat, ita & facienda eſt in Saluiano, in quo de ſola poſſeſſione contenditur. Bald.in l.1. C.de Sal-
14 uiano Interd. & in vtroque caſu probandum eſt de iure hypothecæ, per Iaſ. in d. §. item Seruiana. num.92.

Si hanc opinionem ſequi vo-
15 lueris, eam limita non procedere, quando quis eſſet obligatus vti principalis, & inſolidum, quia dicitur renunciatum excuſſioni, vt eſt gloſ. in l.decem . in verſ.excuſſum, vbi Doct. de verbor. oblig. & per Bald. in l.1. num.16. C. de conuenien. fiſ. deb. & per Boer.d. deciſ.221.ſub num.13.ante finem, verſ. quia vterque . Caputaq. deciſ.273. num.9. par. 2. in impreſſ. & per Rot. coram Illuſtriſsimo ✠ Blanchetto in vna Romana trium mil-

millium Ven.18.Apr.1586.in calce operis deciſ.152.nu.2.

Secundo limita ſi eſſet obliga-
16 tus cũ guarantigia, vel obligatione Camerali,quia in ea renũciatur excuſſioni, & dicitur pignus prætorium conſtitutum,& ideo ibi nõ requiritur excuſſio, vt per Socin. Sen.conſ.24.nu.48. verſ. quidam. lib. 1. & per Bald. in l.1.la 2.verſ. idem puta. ff.qui ſatiſd. cog.Neg. de pign.in d.1. membr.8.par. nu. 32. Gabr. de fideiuſſ. concl.1. nu. 78.Bened.de Barz.de guarantigia. quæſt. 34. & bene per Grat. conſ. 87.num. 25. verſ. ſed vltimo. vol. 1.Ioſeph.Lud.deciſ.45.num. 14. in fin. qui exemplificat, quando agi-
✠ tur via executiua.& per Rot.in d. Rom. trium millium. nu. 5. in fine operis deciſ.152.

Et eo magis vbi in obligatione
17 adeſt clauſula conſtituti, quia eo caſu non eſt neceſſaria excuſſio,vt per Bald.in l. fin. ſub num. 1.& ibi Angel.C.de acquir. poſſ.Alex.in l. exitus.num.7.vbi Imol.circa med. verſ. ſubdit. de acquir.poſſ. Corn. conſ. 228. ſub nu.1. verſ. nam precario lib.2.Alex.conſ.138.num.4. lib.2.& conſ.81.n.2.lib. 6. Gozad. conſ.42.ſub nu. 15. verſ. non obſt. tertium. & nu. 17. Soc. Sen.conſ. 82.n 8.lib.3.Guid.Pap.deciſ.432. num.12.Neguſ.de pign.in dicto 1. membr.8.par.ſub n.17.alios refert Gabr.de fideiuſ.d.concl.1. nu.49. & quam plures alios cõgerit Theſaur.deciſ.215.nu.2.

Quod declara procedere ſi pro-
18 betur dicta bona fuiſſe poſſeſſa per principalem debitorem,tempore conſtituti precarij. iux. text. in l.quod meo. in princ.de acquir. poſſeſſ. & quod fuerit intentatum
19 remedium.l.fin.C.de acquir.poſſ. & ita tradit Neguſ. loco proxime citato.

Tertio limita, quando conſtat
20 notorie principalem non eſſe ſoluendo,vt per Bar.in l.fin.nu.1.vbi Doct.ſi cert.petat.& de communi atteſtatur Corn. conſ. 151.num.5. lib. 4. & idem affirmat Grat.conſ. 87.nu.22.volum.1. Bero.conſ. 80. num.5.lib.3. Rol.conſ.9. num.20. libr. 1. & hanc magis communem dicit Iaſ.in l.decem n.27. de verb. obligat. & alios innumeros refert Gabr. de fideiuſ.dict. concl.1. nu. 50. Ioſeph Lud.deciſ.45.n.15. Capic.deciſ. 54. prope fin. Caputaq. deciſ.273.nu.9.par.2.

Et an requiratur iudicis ſententia in hoc caſu, ſcilicet principalem non eſſe ſoluendo, & qualiter vide per Gabr. d. concluſ. 1. num. 51.& 52.

Quarto limita quando princi-
21 palis debitor eſſet abſens, vt in Authen.præſente.C.de fideiuſſ. & per Bald. in l.1. nu. 40. C.de conuenien. fiſc. deb. & per Alexand. conſ.100.nu 11.lib.5. Rom. conſ. 93.nu.1 Grat. conſ 28.nu.17.lib.1. Gabr.d concl.1 nu.61.

Et abſens dicitur, quando eſt in
22 alieno territorio, vt per Alex. d.

conſ.100.nu.11.Rom. & Grat.lo-
cis citatis,& in addit.ad deciſ. Ca-
pel.Toloſ.197. nu.4. & hanc verã
concluſionem dicit Dec.in l.fin.n.
26.ff.ſi cert.pet.

Prout etiã dicitur, qñ bona ſunt
23 extra territorium, & difficilis eſt
exactio,vt per Bald.in d.l.fin. verſ.
ſed pone. ſi cert. pet. & per Alex.
conſ.84.ſub n.12.lib.3. vbi ait dũ-
24 modo ſit locus vicinus, quia non
tenetur creditor peregrinari, &
per Gabr. loco citato. num.61.&
Neguſ.d.1.membr.8.par. nu. 42.
cum ibi alleg.

Alios vero caſus in quibus ex-
25 cuſſio minime locum ſibi vendi-
care dicitur,vide per Gabr. d. cõ-
cluſ. 1. per totam, qui ad ſaturita-
tem omnes caſus deducit, & per
Neg d.1.memb.8. par. & per Dec.
in l. fin ſi cert. pet. & in addit. ad
deciſ Capell Toloſ. 197.

Alteram vero contrariam opi-
26 nionem, veriorem eſſe oſtendi-
tur, nempe excuſſionem in Saluia-
no Interdicto non eſſe adhiben-
dam, tradit Soc. Sen.conſ.80.n 2.
in fin.lib.3 Aym.conſ 201. nu 45.
Alex.conſ.73.num.11 lib.5. Burſ.
conſ.52 nu.45 Roland.conſ.9.nu.
18.& conſ. 14.nu. 18. lib.1. Surd.
conſ.4.num.36 & conſ.131. num.
2. lib.1.& conſ. 141.lib 2.n.6. Ber-
tran.conſ.199.nu.2 lib.2. Honded.
conſ.17.nu 14 lib.2.Gabr.de fide-
iuſſ.concl.1.num.108. Menoch.de
adipiſ.poſſ. rem 3.n 180.Lanfran.
Balb. deciſ. 84. Ioſeph.Lud. deciſ.
45.n.13. & de cõi atteſtatur Theſ.
deciſ.175. nu.4.in fi. licet ipſe du-
bitet, ex traditis per Natt.d.conſil.
521. Rot. diuerſ.deciſ. 444.num.
2.par.1.reprobata opinione Natt.
in dicto conſ.521.& ita ſentit Rot.
✱ coram R.P.D.Penia in vna Rom.
Salu.Interd. Ven. 25. Iunij 1599.
in calce operis deciſ. 4. num.5. &
✱ coram Illuſtriſſimo Seraphino in
vna Peruſina bonorum 15. Maij
1577.in calce operis deciſ.45. nu.
✱ 2.& in alia coram R.P.D. Litta in
vna Rom. Salu.Interd.28. Aprilis
1597.ibidem deciſ.164.n.2.

Et eſt ratio, quia iſta exceptio
27 eſt altioris indaginis,cũ ſit de api-
cibus iuris, vt per gloſ. in l.ſi man-
cipiũ.§.1.de euict. & tradit Rom.
in l.ſi conſtante. in princ. ff.ſolut.
matr.Rom.conſ.430.num.1.Aret.
conſ.127. ſub num. 2. Socin. Sen.
conſ.14.num.48.lib.1.Corn.conſ.
55.num.28.lib. 3. Anan. conſ.52.
in fin. Aym. conſ. 201. num. 47.
Iaſ.in d.§.item Seruiana.num. 78.
Neguſ. de pign.in 1.memb.8.par.
num.23.Bald.nou. de dot.part.8.
princ.num. 37. Dec. conſ. 27.ſub
n.8.verſ.tertio reſpondetur.Hon-
ded.conſ.17.n.14.lib.2.Menoch.
de adipiſc.poſſ. rem.3. num. 180.
Lanfran.Balb.d.deciſ.84.Theſ. d.
deciſ.52.nu.2.Capell.Toloſ.d.de-
ciſ.197.ſub nu.2.

Et in iudicio Saluiani exceptio
28 altiorem indaginẽ requirens, op-
poni non poteſt,vt per Rip.in rub.
ſub num.19. verſ. defendendo.de
pignor.

Digitized by Google

pignor.Bell.in d.§. item Seruiana.
ſub num.46.verſ.non eſt ſic.Inſtit.
de act.Surd.d.conſ.4.nu.36.Hon-
ded.conſ.21.n.26.lib.1.Natt.cõſ.
532.nu.9.Sarmient.de reddit. Ec-
cleſiæ.par.3.cap.2.n. 22.& 33.qui
de cõmuni atteſtatur Menoch. de
adipiſc.poſſ.rem.3.n.180. Rot.di-
uerſ.deciſ.34.n.23.par.2.& tenuit
✱ Rot. coram R. P. D. Litta in vna
Rom. bonorũ de Capiteferreo in
calce operis deciſ. 40. nu. 7. & in
✱ alia coram R. P. D. Orano in vna
Rom.Salu.Interd. 28. Maij 1598.
ibidem deciſ.47.num. 1. & coram
✱ R.P. D. Lancellotto in vna Rom.
Salu. Interd. 3. Iulij 1600. ibidem
✱ deciſ.48.nu.1.& coram eodẽ Lit-
ta in vna Bononieñ. dotis 5. Iulij
1605.in calce operis deciſ. 49.nu.
1.& in alia Imoleñ.Salu.Interd.co
✱ ram eodem Lancellotto Merc.5.
Decemb.1601.in calce operis de-
ciſ.50.nu.2.

Quod confirmatur,quia Saluia-
29 num eſt iudicium poſſeſſorium, vt
fuit deductum in 1.Inſpectione.c.
1.nu.23.& in eo agitur ſummarie,
vt per Cõtard.de mom.poſſ.limit.
14.n.14. Menoch.de adipiſ.poſſ.
rem.3.num.6.cum ibi alleg. & vbi
ſummarie agitur, non requiritur
30 excuſſio Bald.in l.clarum.n. 1. C.
de verit.prçſt.tradit etiam Bened.
de Plumb.in tract.de diſcuſſ.n.25.
prout de cõmuni atteſtatur Grat.
conſ.63.num.45.lib.2.Alex. conſ.
114.n.8.lib.6.Rol.conſ.14. n. 16.
lib.1.Neg.in d.1.membr.8.par.n.
28.Rot.Ianuen.deciſ.78. nu. 3. &
relat.per Theſaur. deciſ.52. nu. 1.
licet Senatus aliter ſenſerit, vt ibi.
Ioſeph.Lud.deciſ.45.nu.8. Capel.
Toloſ.d.deciſ.197.num.3.

Et ex prædictis cõſtat hanc negatiuam ſententiam eſſe communem (vt deductũ eſt) & veriorem auctoritatibus, tam in numero, quam in grauitate maioribus, & fortioribus rationibus fulcitam, vnde reſtat ſolum ad contraria reſpondere.

Non obſtat primum fudamentum adductum per Natt. d. conſ. 521. nempe quod ſi mulier agens contra tertium poſſeſſorem ad recuperationem dotis,eſt neceſſaria excuſſio ex ſupra alleg. & tamen illud iudicium dicitur priuilegiatum, & in eo agitur ſummarie de bono, & æquo, & ita dicendum eſt in Saluiano,quod etiam dicitur ſummarium.

Nam reſpondetur, quod Bald.
31 Natt. & ceteri Doct. in contrariũ
alleg.loquuntur,quando quis agit
hypothecaria contra tertium poſ-
ſeſſorem,ſiue tacitam, ſiue expreſ-
ſam experiatur hypothecam, quia
in vtroque iudicio datur excuſ-
ſio,vt per Neg. in d.3. membr. 8.
par.num.22.& in terminis noſtris,
32 quod diſpoſitio dictę Auth.hoc ſi
debitor,vbi habetur, quod tertius
poſſeſſor conueniri non poſſit,niſi
prius facta excuſſione principalis
debitoris in quo tex. Natt. ſuam
fundat intentionem, non habeat

 locum

locum, niſi quando mulier vigore ſuæ hypothecæ repetit dotem, tradit Bal. nou. de dote. par. 7. priuil. 24. ſub nu. 2. verſ. nec obſtat, quod quidem iudicium dicitur reale occaſione dictæ hypothecæ. l. eos. C. de pig. Cephal. conſ. 197. nu. 87. qui de communi atteſtatur Neg. de pig. in 1. membr. 8. par. num. 1. Senat. Pedem. deciſ. 156. num. 1. Gram. deciſ. 58. num. 2. Affl. deciſ. 383. nu. 3.

Et ideo iudicium, quod ex ea
34 intentatur, dicitur iudicium petitorium. l. pignoris. ff. de pign. Bart. in l. 1. nu. 3. ff. de Salu. interd. Neg. de pign. in d. 1. membr. 8. par. ſub num. 1. Gomeſ. in dicto §. item Seruiana. num. 36. Bell. num. 40. Miſing. ſub num. 42. Alex. conſ. 73. num. 10. vol. 5. Rip. in d. rubr. ſub num. 19. verſ. hoc reſpectu. de pignor. Menoch. de adipiſc. poſſ. d. rem. 3. n. 13.

Iudicium vero Saluiani dicitur
35 mere poſſeſſoriũ. Corn. conſ. 190. ſub n. 1. verſ. retẽtio autem. lib. 1. Rol. cõſ. 14. n. 6. lib. 1. Soc. Sen. cõſ. 112. nu. 6. lib. 4. Contard. de mom. poſſeſ. limit. 14. nu. 11. & latius fuit in præcedenti cap. nu. 9. & 14. deductum, & in 1. Inſpect. in c. 1. nu. 23. vnde non eſt inferendum de
36 vno iudicio ad aliud, cum ſint valde diuerſa, & nihil inter eos habet commune. l. naturaliter. §. nihil commune. de acq. poſſ. & in eo de ſola poſſeſſione contenditur, vt per Rip. in d. rubr. ſub num. 19. verſ. ſecundo caſu. Corn. cõſ. 190. ſub n. 1. in fin. verſ. retentio. lib. 1. Natt. conſ. 532. n. 2. Neg. de pign. in 1. memb. 8. par. nu. 6. tradit Bell. in d. §. item Seruiana. ſub num. 42. verſ. item fallit. Inſtit. de act. vbi Zaſ. ſub n. 40. verſ. nos in hoc. Din. nu. 14. Contard. de mom. poſſ. limit. 14. n. 14. Rot. diuerſ. deciſ. 34. nu. 16. par. 2.

Vltra quod hæc duo iudicia val-
37 de inter ſe differunt, tam ratione naturæ, quam in probationibus, & ac alijs differentijs ſupra in præcedenti cap. per totum deductis, & nonnullas ex eis tradit idem Natt. conſ. 532. à n. 1. vſque ad 15.

Poſtremo reſpõdetur, quod li-
38 cet mulier cõſtante matrimonio, ſi vir vergit ad inopiam, poſſit immiſſionem petere, vel dicere: volo retinere bona mariti pro mea dote, & impedire executionem tertij, vt per Doct. omnes in l. ſi conſtante. in prin. ſol. matr. Bald. nouell. de dote. par. 7. priuil. 24. nu. 2. tamen hoc facere, nec obtinere poterit, niſi prius præcedat ſentẽ-
39 tia eſſe locum reſtitutioni dotis, quia per prius hæc actio nõ competit, vt per Caſtr. in l. 2. ſub nu. 3. vbi Aret. cõſ. 4. in fi. verſ. tãgit etiã. ff. ſol. matr. Soc. Sen. conſ. 111. nu. 4. vol. 3. Rol. conſ. 9. ſub nu. 4. in fi. lib. 1. Bal. nouell. in d. priuil. 24. ſub n. 2. verſ. nam in quæſtione.

Sed in Saluiano non eſt neceſ-
40 ſe, quod præcedat talis ſententia, ſcilicet ius competere ad experiẽdum

Digitized by Google

dum hoc iudicium Saluiani, cum ſolum creditum cum hypotheca, & poſſeſſio aduerſarij probandum ſit, vt deduxi in 1. inſpect. c. 4. & 5. Vnde cum tot modis inter ſe differant, non poſſunt applicari in caſu noſtro l. Papinianus exuli. de minor.

Similiter nec aduerſatur quod ſecundo loco dicitur, quod etiam quando agitur ſummarie, exceptio excuſſionis oppoſita quoad ſimplicem formam iudicialis ordinis ſcilicet præpoſterationis ordinis, vt prius conueniatur principalis, quam fideiuſſor, eſt de apicibus iuris, cum non concernat facti veritatem, ſed ſecus eſt quando opponitur ratione intereſſe partis, quia
41 tunc concernit ęquitatem, ſcilicet vt donec debitor principalis ſit ſoluendo, non moleſtetur tertius poſſeſſor, vel fideiuſſor, & poſt Natt. bene declarat Neg. in d. 3. mēb. 8. par. ſub nu. 31. ſed hæc fuit opinio Corn. in cōſ. 55. n. 28. lib. 3.

Nam reſpondetur illa procede-
42 re non poſſe in iudicio Saluiani Interdicti, quia aut opponitur ratione præpoſterationis, & in hoc omnes cōueniunt, exceptionē huiuſmodi non eſſe admittendā, tanquā ſit de apicibus iuris, aut vero proponitur ratione intereſſe, & hoc etiā caſu minime opponi poteſt, quia clarum eſt, quod quando hoc ideo tertius opponit, vt prius principalis conueniatur, antequā cōtra ipſum agatur hypothecaria, nam vt dictū eſt, negari nō poteſt, quin hoc iudiciū, in quo de hypothecaria tractatur non dicatur reale, & concernens petitoriū, vt ſupra deductū eſt nu. 33. & quod iſta
43 exceptio cōtineat petitorium tradit Menoch. de adip. poſſ. rem. 3. nu. 180. qui allegat Balb. deciſ. 84. Rol. conſ. 14. n. 14. lib. 1. & eſt omnino diuerſum à iudicio Saluiani, vt in præcedenti c. per totum fuit deductū ſex modis differri, & propterea eadem ratio quæ militat in hypothecaria nō poteſt applicari in Saluiano mero poſſeſſorio, cum
44 ex diuerſis non fiat illatio c. quod tranſlationē. de off. deleg. l. Papin. exuli. de min. & in his terminis tradit Surd. dec. 35. ſub n. 14. poſt me.

Inſuper aduertendum eſt, prout iam fuit dictū, quod præter Natt. ceteri Doct. ad eius fauorē in prin.
45 pręſētis c. alleg. loquūtur in cauſa hypothecæ ordinariæ, quæ de ſui natura requirit excuſſionē, q̄ erat cōmiſſa cū clauſula, ſummarie &c.

Nos autem verſamur in iudicio de ſui natura poſſeſſorio, & ſummario, in quo de ſui natura non
46 requiritur excuſſio, & ſic differunt inter ſe; vnde non eſt dicendum hoc idem ſeruandum eſſe in vtroque iudicio, quia æquitas in cauſa ordinaria commiſſa cū clauſula, ſummarie ſeruāda eſt, quia in ea iudex poteſt, vti æquitate, cum
47 iudex debeat ante oculos ęquitatē habere, l. quod epheſi. ff. de eo, qđ certo loco, tñ hoc intelligitur de æqui-

48 æquitate informata à iure, vt poſt Abb.tradit Dec.in c.ex parte.n.2. de off. deleg. & in l. ſi tibi pecuniam.ſub nu.6.ff.ſi cert.pet. Rom. conſ.149.nu.3.quia iudex tenetur
49 ſeruare iura,& leges Inſtit. de off. iud.in princ. & de iure talis excuſſio non eſt admittenda in Salu. Interd.vt omnes fatentur, & deduxi ſupra n.26.& licet Natt. & ſequaces dicãt hoc procedere de ęquitate, quando opponitur ratione intereſſe,tamen hęc ęquitas in hoc iudicio locum minime habere poteſt,cum non ſit informata à iure,
50 immo contra ius, cum de iure nõ admittitur excuſſio in hoc iudicio, & ideo ceſſat in caſu noſtro ex traditis per Doct. locis citatis, licet forſan in alijs iudicijs hypothecarijs cum tali clauſula, ſummarie &c. commiſſis procedere poſſet, quia de eorum natura, & de iure excuſſio adhibenda eſſet, & procederet doctrina Decij, & Rom. locis citatis.

Secundo rñdetur, quod in hoc
51 caſu,cauſa finalis eſt intereſſe fideiuſſoris, ſeu tertij poſſeſſoris, ſiue opponatur ratione ordinis,ſiue ratione intereſſe, quia occaſione intereſſe excuſſio ſemper opponitur à tertio poſſeſſore,& ſi ceſſaret intereſſe, nec exceptionem huiuſmodi opponere poſſet,vt expreſſe tradit Aym.conſ.182.ſub num.8. verſ.alibi notat Tiraq.in tract.ceſſante cauſa. nu. 1. & nu. 11. Surd. conſ.114.n.11.lib.1. & quod hęc dicatur cauſa finalis apparet,quia influit in vtrumque effectum, ſcilicet tam in ratione ordinis, quam in ratione intereſſe iuxta not. in c. ſtatutum.de hæret.in 6.tradit Bal. in l.1.ſub nu.8. poſt med.verſ.adde quod illa cauſa, & per Corn. conſ.35.ſub n.2.verſ.dicens,lib.3. & conſ.253. ſub num.8. verſ.& ex hoc.lib.4. Aym. conſ.192. nu.21. Rot.diuerſ.deciſ.139.nu.4. par.2.

Vnde ſuccedit communis regu-
52 la, quod ex eadem cauſa, & eadẽ re non debet diuerſus oriri effectus l.meminerit. C. vnde vi. l.qui hominem.ff.de ſolut.& tex. clarus in l.labeo,vbi Bar.& Bald.in prin. ff. de compenſ. & idem Bald. in l. & quæ.nu.2.C.de eden.ſcilicet vt intereſſe in vno caſu operatur, vt excuſſio non dicatur altioris indaginis, & in alio dicatur contrarium.

Et vbi eſt eadem ratio,ibi & idẽ ius ſeruandum eſt,l.illud. ff.ad leg. Aquil. l.3.de iniuſt. teſta. Cephal. conſ.249.nu.9. late per Tiraq. ceſſante cauſa,par.1.nu. 150.cum pluribus ſeq. Surd.deciſ.276.nu.8.

Ex quibus colligitur, quod cum intereſſe ſit cauſa finalis nõ habet, nec poteſt hos diuerſos inducere effectus.

Tertio pro hac parte dicitur,
54 quod cum excuſſio ſit exceptio dilatoria, vt per Bart. in l. exceptiones. ſub nu.6. ff. de except. Anch. conſ.317.nu.2. Iacob.de Aren. in tract.de excuſſionibus,nu.18. Marſil.

ſil.ſing.140.num.2. Petr.Plat.in §. appellatur autem,nu.3.Inſtitut.de act. Alex.conſ.32.n.2. & conſ.34. nu.2. lib.4. Pariſ.conſ.50.num.44. vol.1.& conſ.103.nu.6.vol.3. late per Gabr.de fideiuſ.concl.1.num. 12. qui de communi. Rot. diuerſ. deciſ.444.nu.4.par.1.

Et exceptio dilatoria in hoc iu-
55 dicio ſummario non admittitur. Aym.conſ.263.nu.1. Rol. conſ.9. nu.18.& conſ.71 nu.38.lib.1. poſt Marſ.in Rubr. de fideiuſ. num.12. per eum alleg. & particulariter, quod non admittatur in Saluiano Interdicto,dixit Rot. diuerſ. d.deciſ.444.nu.7.par.1.

Et hinc videmus, quod in curia
56 mercatorum,vbi agitur ſummariè de bono,& ęquo,talis exceptio nō admittitur,vt eſt gloſ.ſing. in §. argentarium,in verb.moderno, quę eſt gloſ.penul.Authen.de fideiuſſ. & per Ang.in §.ſi quis in fraudem. ſub nu.10. verſ.vbi dicit. Inſtit. de act. & ibi Iaſ. nu.78. & idem Iaſ. in l.ſi conſtante.nu.204. ſol.matrim. Curt.Sen.conſ.6.nu.1.in fin.Marcus Ant. Blan. de compromiſſ. inter coniun.q.1.nu.47. verſ.præterea.Boer.deciſ.221.nu.14.in fi. & nu.15. Ioſeph.Lud.deciſ.45.n.12. Theſaur.deciſ.52.nu.5.

Nec aduerſatur, quod de æqui-
57 tate talis excuſſio ſit admittenda, quia reſpondetur quod æquius eſt excuſſionem huiuſmodi non eſſe admittendam, cum agatur in cauſa ſummaria, & excuſſio iſta eſt dilatoria reſpiciens petitorium contra naturam illius actionis (vt ſupra proxime deductum eſt)num.54.& 55. & ita ſentit Theſaur. d. deciſ. 52.nu.5.

Secundo reſpondetur, quod de
58 rigore iuris,vt ſupra deductum eſt talis exceptio in Saluiano Interdicto admitti non debet, cum ſit de apicibus iuris, & reſpiciat petitorium,& admitteretur contra naturam illius iudicij, & hoc caſu dicta
59 æquitas non habet locum, cũ non ſit ſcripta in ſpecie in Salu. Interd. ſed tantum in genere,nec per modum regulæ, & ſumus in caſu, in quo rigor eſt ſcriptus in ſpecie, & ſic præfertur rigor,& ille eſt attendendus,non autem æquitas,vt per
60 Bar.in l.1.ſub nu.2. C.de legib.& per Marſ. ſing. 685. nu.2. Dec. in d.l.in omnibus.nu.11.de reg. iur. & per Bald. in d.l. placuit. in fin. vbi Salic. Ang. ſub num.1. C. de iudic.

Et quatenus talis exceptio eſſet admittenda ſequerentur omnia infraſcripta inconuenientia. Primo quod Saluianum non diceretur ſummarium, ſi admitterentur iſtæ exceptiones dilatoriæ, cuius contrarium oſtenſum eſt in 1. inſpect. c.2. nu.1. & alibi pluries. ſecundo admitterentur in eo exceptiones reales, & concernentes petitorium cuius contrarium deductum eſt ſupra num.29. & ſeq. cum ſit poſſeſſoriũ,vt in 1.inſpect. cap.1. nu.3. vltra quod in contra-

rium

rium eſt communis ſentẽtia Doct.
& Rot. ita ſemper ſeruauit à qua in
61 iudicando non eſt recedendum.
cap. nouimus. de verb.ſignif. cum
vulgaribus. Bart. & Doct. in l. fin.
C.de pęn.iud.qui mal.iud.

Limita tamen principalem con-
62 cluſionem, ſcilicet quod exceptio
altioris indaginis in hoc iudicio ſit
admittenda, quando ex vẽtre eiuſ-
dem inſtrumenti, cuius vigore agi-
tur proueniret, vt per Bald. in l. in
prædijs. num. 1. C.de euict. & per
Rom.conſ.42. ſub num.3. verſ.&
tunc dico.Dec.conſ.8.n.7.Hond.
conſ.17. nu.5. vol.2. Sarmient. in
compend. ſignaturæ nu.84. & 85.
Caſſad. deciſ. 10. de reſcript. & in
terminis Salu. Interd. declarauit
Rot.coram Illuſtriſs.Seraphino in
vna Portuen. bonorum in calce
operis deciſ.51.nu.8.

Secundo limitatur, quando ab
63 alio iudice talis exceptio non eſ-
ſet cognoſcẽda, & ſic damnum ir-
reparabile reſultaret, nam tunc
etiam iſta exceptio altioris indagi-
nis veniret admittenda, vt docet
Bar. in extrauagant. ad reprimen-
dum in verbo, ſummarie, num.4.
Iaſ.conſ.60.nu.5.lib.1.Grat.conſ.
fin.nu.18. verſ.quarto conſidero.
lib. 2. Menoch. de adipiſc. poſſ.
rem.4.nu 863. Contard.de mom.
poſſ. limit. 1. ratione damni irre-
parabilis nu. 1. & idem Menoch.
de arbitr.iud.quæſt.53.nu.2. & in
terminis Senat.Pedem.deciſ.1.ſub
nu.1.verſ.verum aliquando.

Amplia hanc limitationem non
ſolum quando in totum non eſſet
reparabile, ſed etiam ſi in parte
præiudicium reparari poſſet, & in
parte non, quia idem eſt, non eſſe
64 in totum, ſeu in parte reparabile,
vel non eſſe reparabile vt per Fel.
in c.cum ſuper. nu.17.verſ.tamen
tertius. de re iud. & per Contard.
de mom.poſſ.in d.limit.1.nu.6.

Secundo amplia quando de fa-
cili reparari non poſſet, ſed cum
magna difficultate ex doctrina
65 Bar.in l.2.ſub nu.6.ibi non tamen
ſine magna difficultate, & ſine ma-
gna lęſione, & ibi per Ang. ſub nu.
9.Fel.in cap.accepimus. ſub nu.5.
verſ.& ita etiã. de fid.inſtr.& alios
refert.Contard.in d.limit.1.n.6.7.
& 10.Rim.Sen.conſ.577.n.7. lib.
3.Rim.Iun.conſ.161.num.8. lib.2.
Rot. diuerſ.deciſ.356.nu.7.par.1.

Potuit tamen iudex exceptio-
66 nem huiuſmodi, in fine litis reſer-
uare, vt per Menoch. d. quæſt.53.
nu.3. Marſ. ſing. 365. nu.1. vel in
iudicio petitorio, vt declarat Con-
tard.loco citato.n.7. Rol.conſ.22.
nu.36.lib.1.

Tertio limita principalem con-
cluſionẽ, quando quæſtio eſt in fa-
cto, ſecus ſi eſſet quæſtio iuris, quia
tunc non diceretur requirere al-
tiorem indaginem, ſiquidem ius
67 eſt certum, nec aliquam probabi-
lem dubitationem recipit, vnde
venit admittenda vt per Bal. in l.
Amille.nu.2.C.de furt.& in l.poſt-
quam. num.6.C. de pact. & per

Franc.

Franc. in c.1. de lit. conteſt. lib.6. Menoch. d. quæſt. 53. num.4. & tenuit Rot. coram Illuſtriſſ. Seraph. in d. deciſ. Portuen. bonorum. n.7. & in alia coram R. P. D. Bubalo Ariminen. bonorum in calce operis deciſ. 52. nu.12.

Verum hæc limitatio ſecundũ Bal. in d.l. poſtquam. ſub n.5. verſ. ſeptima exceptio. C. de pact. ampliatur vt locum ſibi vendicaret, etiam ſi eſſet quæſtio iuris dubij
68 perplexi, quẽ ſequitur Soc. Sen. in c.1. n.51. & 52. de lit. cont. Blanc. in tract. de cõpromiſſ. q.4. nu.102. Fel. in c. exceptionem. n.40. de except. Alex. in addit. ad Bart. in l. ſi vir bonus. verſ. impedit. ff. iud. ſolu. & hos refert Menoch. de arbitr. iud. d. quæſt. 53. n.4. quos ipſe ſequitur.

Tamen verior videtur contra-
69 ria opinio, quam tenet Ang. Aret. in §. in bonæ fidei. ſub num.2. quia non eſt certa, & indubitata determinatio iuris, & dicitur requirere altiorem indaginem, & propterea in cauſis ſummariis non eſt admit-
70 tenda, & dicit eſſe menti tenendũ, quem ſequitur Socin. Sen. conſ.59. ſub nu.2. in fi. lib.3. dicens hoc caſu requirere altiorem indaginem, cum in illius cognitione vertitur ſubtilitas iuris, & præſertim vbi adſunt variæ Doct. opin. per Bald. in l. cũ proponas. ſub n.1. verſ. ſi autẽ eſſet quæſtio, in qua variæ eſſent opiniones bene poſſent cõpromitti, vbi etiam Salic. ſub num.1. in fi. C. de reb. cred. clare per Rolan. conſ.22. nu.36. lib.3. & per Ruin. conſ. 87. num. 28. lib. 3. & bene per Contard. de mom. poſſ. limit. 12. num. 19. & 20. qui atteſtatur, ita alias in Rot. fuiſſe reſolutum coram R. P. D. Oradino, & hanc opinionem tenet Odd. de reſtit. in integr. q.8. nu.44. Put. deciſ.233. par.3. nu.3. & per Rot. diuerſ. deciſ. 103. circa fin. par.1. & iterum dixit in vna Tudertina officij Cancellariæ coram R.P.D. Lancellotto in calce operis deciſ. 53. nu.7. Et quamuis Put. d. deciſ.233. n.4.
71 ſentiat, quod vbi adeſt communis opinio dicitur ius clarum, tamen Doct. aliter ſentire videntur, dum dicunt, quod ius clarum dicitur,
72 quando de illo conſtaret ex ſola apertura librorum, vt per Rol. d. conſ.22. nu.38. lib.3. Ruin d. conſ. 87. ſub nu.28. poſt Bald. in l. cum proponas. ſub nu.1. verſ. quod apparet. C. de reb. cred. Marc. Ant. Blanc. de compromiſſ. d. quæſt.4. ſub nu.2. & ex alijs ſupra allegatis,
73 & quod exceptio iuris dubij ſit altioris indaginis, tradit Capic. deciſ. 10. nu. 19. & 20. qui ait, quod hoc caſu dicitur requirere altiorẽ indaginem, ac ſi eſſet quæſtio facti, & hoc idem confirmat Corn. conſ.290. nu.5. lib.1. & per Blanc. in d. tract. de compromiſſ. queſt.4. num.2. Soc. Sen. cap. 1. num.25. de lit. conteſtat. vbi etiam habe-
74 tur, quod queſtio iuris æquiparatur quæſtioni facti, & tradit Curt.

Iun.

Iun.conſ.6. ſub nu.25. verſ.& per conſequens.Capic.d.deciſ. 10.nu. 20. Felin.in cap.de quarta.nu.27. de præſcrip. Rol. conſ.22. nu.37. lib.3.Ruin.d.conſ.87.n.28. Curt. Sen.conſ.71.ſub nu. 14.& per Rot. ✱ coram Illuſtriſ.Seraphino in vna Rom. de Salamonibus in calce operis deciſ.54.nu.6. & propterea
75 errans in iure perplexo excuſatur, ac ſi erraſſet in facto,vt ibi per eos, & ignorantia iuris dubij excuſat ſicut ignorantia facti,vt per Felin.
76 loco citato nu.29. Soc. Sen.conſ. 33.nu.10.lib.4.Curt.Iun.conſ.28. nu.8. Curt.Sen.d.conſ.71.ſub nu. 14. ex quibus patet hanc veriorem, & magis receptam opinionem.

Tamen quando dicitur quæſtio
77 iuris dubij arbitrio iudicis relinquitur, prout ſentire videtur Menoch. de arbitr. iud.quæſt.53. ſub nu.8.& 9.

Sicuti etiam arbitrarium iudicis
78 eſt, quando dicatur exceptio altioris indaginis, vt per Rom. in rubr.de arbitr.nu.30.& conſ.244. in fi. Soc.Sen. conſ.59.nu.2.lib.3. qui de magis communi, Aymon. conſ.156.nu.17.in fi.Abb.in c.veniens il ſecundo.nu.11.de teſt.Tiraquel.in l.ſi vnquam. verſ.omnia vel partem.ſub nu.31. verſ.ſimiliter quando.C. de reuocan.donat. Menoch. de arbitr. iud. caſu 20. nu.3.& d.quæſtio.33.nu.1.Rot.diuerſ.deciſ.57.nu.3.par.2.

Minus etiam in hoc iudicio Sal-
79 uiani concedendæ ſunt remiſſoriæ cum ſint dilatoriæ, vt declarat Veſtr.in ſua prax. lib. 6. cap. vlt. ſub n.2. verſ. quamobrem,& per Rot. ✱ coram R.P.D. Lancellotto in vna Imolen.Salu.Interd.5.Decembris 1601. in calce operis deciſ. 50. num.2.

Et regulare eſt, quod pro exceptionibus dilatorijs, nec pro alijs præambulis incidẽtibus,vel emer-
80 gentibus in cauſa non detur, vt per Mil.in ſuo repert.in verbo remiſſio ad partes.Veſtr.in ſua prax. lib.6.cap. vltimo ſub num.2. verſ. quamobrem. Hercul. Seuerol. de remiſſ.cap.8.in princ.Rot.in nou. deciſ.6.de probat.

Nam pro exceptionibus perem
81 ptorijs datur,veluti contra teſtes, vt bene per Veſtr.loco citato ver. niſi forte Milis. in eodẽ loco verſ. remiſſio.Seuerol.in d.tract. cap.8. in princ.Rot.in nou. deciſ.6.circa fin. de prob. Caſſad. deciſ.3.de dilat.num.2.

Intellige tamen, quod dictum
82 eſt remiſſoriam non dari in Saluiano procedere cum retardatione iudicij, nam ſine retardatione datur, vt declarat Rot.coram R. ✱ P. D. Lancell.in d.deciſ. Imolen. Salu. Interd. Mer. 5. Decembris 1601. in fin.operis deciſ.50. nu.3. vbi ita alias fuiſſe reſolutũ in Rot. atteſtatur, & aliæ deducuntur deciſ.& habetur per Rot.diuerſ.dec. 1111.& 1115.lib.3.par.3.vbi exẽplificatur in iudicijs ſummarijs, & iterum

Digitized by Google

iterum dixit in vna Portuen. de ✱ Columna Lunæ 9. Aprilis 1576. coram Illuſtr. Seraph. in fine operis deciſ. 55. nu. 1.

Nam ſæpe etiam in his caſibus
83 remiſſoria cum retardatione minime concedenda venit, primo quando calumnioſe eſſet petita, vt per Rom. conſ. 273. in fin. Felin. in cap. de cetero. nu. 12. de re iud. Seuerol. de remiſſ. c. 5. 6. & 8. Veſtr. in ſua prax. lib. 6. cap. vlt. ſub nu. 3. Mil. in ſuo repert. in verſ. remiſſio non eſt danda. Lancell. de attent. par. 3. cap. 26. nu. 131. Caſſad. deciſ. 3. ſub n. 1. verſ. quę remiſſio. de dilat. Rot. diuerſ. deciſ. 128. nu. 1. & deciſ. 322. lib. 3. par. 3.

Et per calumniam petita dici-
84 tur, quando cauſa eſſet diu diſputata, & eſſet in fine, quia præſumitur calumnioſe petita. Rot. diuerſ. d. deciſ. 322.

Item calumnioſe petita dicitur,
85 quando quis pluries examinauit teſtes, & elapſo termino diceretur aliquos omiſiſſe, quos examinare vellet, vt per Caputaq. deciſ. 50. nu. 5. in fi. par. 3.

Item ſi quis vellet admitti ad
86 probandum illud quod probatū nihil releuaret, cum fruſtra concedatur dilatio, cuius diſputatio & finis potius diſpendium, quam commodū vtrique parti afferre debet, vt per Seuerol. d. tract. cap. 5. verſ. remiſſionem. per Rom. conſ. 356. nu. 6. Caputaq. deciſ. 32. n. 3. lib. 1. & deciſ. 54. nu. 20. & deciſ. 66. n. 1. & 68. nu. 2. par. 3. in impræſſ. Rot. diuerſ. deciſ. 647. nu. 3. lib. 3. par. 3. vbi ita de ſtilo Rotæ ſeruari atteſtatur, & in d. deciſ. Imolen. Saluiani ✱ Interdicti coram R. P. D. Lancellotto. n. 1. in calce operis deciſ. 50. nu. 1. & in alia coram R. P. D. ✱ Penia in vna Romana executionis Lunæ 5. Iunij 1595. in calce operis deciſ. 56. n. 6. vbi ampliatur etiam quando difficulter fieri poſſet.

Hoc tamen arbitrio iudicis re-
87 linquitur, quando dicatur calumnioſe petita, cum ex qualitate negocij, & circumſtantijs ipſemet colligere poteſt, vt tradit Lancell. de attent. cap. 18. num. 70. par. 2. Contard. de mom. poſſ. limit. 8. nu. 54. Menoch. de arbitr. iud. lib. 2. cent. 3. caſu 250. nu. 2. Beninten. deciſ. 85. n. 14. in fi. Caſſad. deciſ. 3. ſub nu. 1. de dilat. Caputaq. deciſ. 58. nu. 2. par. 3. in impreſſ.

Secundo nec eſſet concedenda
88 remiſſoria, ſi quis intentando Saluianum reperiret poſſidentem eſſe intruſum, & illa intruſus peteret remiſſoriam, niſi etiam conſentiret ſequeſtrationi fructuum, vt per Rot. diuerſ. deciſ. 919. lib. 3. par. 3.

Tertio nec eſt concedenda re-
89 miſſoria in hoc iudicio poſſeſſorio. niſi probatio, quam petens facere intendit reſpiciat poſſeſſorium tantum, non autem petitorium, vt ✱ fuit dictum coram Illuſtr. Seraph. in d. Portuen. de Columna Lunæ 9. Aprilis 1576. in fine operis deciſ.

ciſ.55.nu.5.& in alias allegata Vr-
beuetana Caſtrorũ in calce operis
deciſ. 44. num.2. coram eod.

Quarto minus remiſſoria con-
90 ceditur, ſi ſemel eam obtinuit, &
diſtulit eam expedire, vel teſtes
examinare nõ curauit, vt per Oldr.
conſ.311.ſub nu.1.ante fin. Veſtr.
in ſua prax. lib. 6. cap. vlt. num.3.
Rot.in antiq.deciſ.29.de iud.Rot.
Faſt. deciſ.28. Caputaq. deciſ. 58.
nu.4. & deciſ.65.in princ.lib.3. in
impreſſ. Egid. deciſ.624.ſub nu.1.
ante fin. verſ.vel quia. Rot.diuerſ.
deciſ.128.nu.2.lib.3.par.3.

Hoc tamen limitatur quando
91 probaretur de vero & iuſto impe-
dimento quominus examinare po
tuiſſet, vel culpa iudicis remiſſoria-
lium, vel ex cauſa teſtium, vel in-
firmitatis, & ſimilia, vt per Veſtr.
loco citato ſub n.3. verſ.quia pro-
pter.Hercul.d.tract.de remiſſ.c.6.
Lancell.de attent. d.cap.26.par.3.
nu.127. & 128. Rot. diuerſ. deciſ.
534.nu.3.lib.3. par.3. & eo magis
quando culpa aduerſarij dilatio,
ſeu terminus remiſſorie lapſum
fuerit, vt per addent. ad Veſtr. in
d.cap.vlt.nu.25.

Denegatur etiam ex cauſa remiſ-
92 ſoria, quando aliquid conſtaret ex
inſtrumento, veluti ſi quis ad ex-
cludendum Saluianum dicat habe
re anteriorem hypothecam ex in-
ſtrumento in partibus rogato, de
quo in ſequenti Inſpect. latius de-
ducemus, vt tradit Veſtr. in d.cap.
vlt.ſub num.2.ante fin. Mil. in ſuo
repert. verſ. remiſſio ad partes.
Rot.in nou. deciſ.10.nu.3. de off.
deleg. & deciſ. 6. de probat.& in
antiq.deciſ.46.de teſt. Egid.deciſ.
384. nam hoc caſu datur terminus
ad producendum, vel datur com-
pulſoria, vt per Hercul. de remiſſ.
cap.10.ante fin.

Verum hæc limitantur, quando
93 probatio partim per ſcripturas, &
partim per teſtes eſſet facienda, vt
per Veſtr. loco citato, & per Rot.
in nou. deciſ.17.de teſt.

Secundo limita, quando pete-
94 retur remiſſoria pro extrahendo
tantum ſcripturam, ſecus ſi etiam
vellet vti pro recognitione ſigillo-
rum, vel inſtrumentorum, vel ſcri-
pturarum, vt per Veſtr. loco cita-
to, & per Mil. in ſuo repert. verſ.
remiſſio ad partes. Hercul. de re-
miſ.d.c.10.in fi. Rot.in nou.d.de-
ciſ.17. de teſt.& deciſ.6.de prob.

Qualiter autem ſit petenda re-
95 miſſoria, & an ſumus præcedere
debeat, & qualiter ſint producen-
di articuli, & de deputatione iudi-
cis notarij, & portitore, & confi-
ciendo rotulo, vide per Galleſ. d.
c.vlt. qui multa alia ad hanc mate-
riam deducit, & per Lancell. in d.
c.26. & per Hercul.de remiſſ. per
diſcurſum, quę tamen quia ſunt ex-
tra materiam, nec ei applicari poſ-
ſent omitto, & per te videre pote-
ris, quia in alijs materijs ſunt valde
neceſſaria.

Minus etiam exceptio dominij
96 in hoc Saluiano iudicio eſt admit-
tenda,

tenda, vt pluries fuit deductum,&
vltra eos tradit Franc.Sarmien.de
reddit.Eccleſ.par.3.c.2.nu.23.&
per Rip.in d.Rub.de pign. ſub nu.
19. Bellon. in d.§. item Seruiana.
ſub n.46.verſ.licet enim.Inſtit. de
act.Lanfranc.Balb.deciſ.84. & di-
xit Rot.corã R.P.D. Iuſto in vna
Romana cenſus 17. Martij 1600.
in calce operis deciſ.57. nu. 9. vbi
alias fuiſſe reſolutum atteſtatur.

Et ſimiliter etiam nec admitti-
97 tur exceptio reſpiciens defectum
pignoris Rip. in d.Rub.de pig.ſub
n.19. Natt.conſ.521.n.4. & ſupra
nu.70.& 71.

Limitatur tamen principalis cõ-
98 cluſio,quãdo exceptio dominij in
continenti eſſet probanda, vt per
Bar.& Doct.in l.ſi de vi. ff. de iud.
& per Rip.in l.2.nu.12.ff.quorum
bonorum.Dec.in l.fin.n.43. C. de
edict.diu. Adr.toll.& idem Rip.in
l.naturaliter.§.nihil commune. n.
101.de acq. poſſ. & per Caſtr.in l.
2.ſub num.3.verſ.ſed inſumpto,&
ibi Alex.n.2.C.de edict.diu. Adr.
toll.Butr.in cap.1.n. 24. vbi Abb.
de reſtit.ſpol. Ancar.conſ.146.nu.
3.verſ. item concludit, & num.6.
Ang.conſ.136. Rol. conſ. 1.num.
25.lib.1. Gabr.conſ.38. nu.1. vol.
2.Boer.deciſ.238.num.5. Affl. de-
ciſ.14.nu.4. vbi de communi. Ca-
pic.deciſ.121.n.28.Egid.deciſ.36.
ſub nu.1. verſ. habet enim locum,
& in terminis Salu.Interd.Put.de-
ciſ.233.n.1.lib.3.Rot.diuerſ.deciſ.
57.in fin.part.2.& per Rot.coram
Decano Rubeo in vna Rom. do-
mus 2.Decẽbr.1579. in calce ope-
ris deciſ. 58. nu.1. & in alia coram
Illuſtriſſ.Pamphilio in vna Fauen-
tina legati 24.Nouemb.1589. ibi-
dem deciſ.2.num.8. & coram R.
P. D. Lancellotto in vna Rom.
Salu.Interd.de Columna Ven. 19.
Nouembr.1599.ibidem deciſ. 13.
num. 3. & coram eodem in vna
Imolen̄.Salu. Interdict. 5. Decem-
bris 1601. ibidem deciſ. 50. num.
3. & coram R.P.D. Orano Rom.
Salu. Interd. Lune 28. Maij 1598.
ibid.deciſ.47. n.1. & alibi pluries.

Et per hanc ſubitaneam proba-
99 tionem tollitur etiam ſuſpicio, ne
calumnioſe oppoſita dicatur, vt
per Abb.in cap.ſuper eo.ſub nu.6.
verſ.& puto hoc dictum.de off. &
pot.iud.de leg.& in cap. ſuſcitata.
nu.7.de reſtit.in integr. & per Co-
uar.pract.quæſt.c.6.nu.2.verſ. ni-
100 hilominus. nam ſi per calumniã
peteretur non eſſet admittenda,vt
per Doctor. proxime alleg. & per
Corſet.ſing. 2. in verbo exceptio.

Tamen Fel.in d.c.veniens el 2.
ſub n.18.verſ. nec mirum. de teſt.
videtur ſentire contrarium, tandẽ
dicit opinionẽ Abbatis procedẽ
re, qũ offertur plena probatio in-
continẽti, ſecus autẽ ſi ſemiplena.

Limitatur tamen quando poſ-
101 ſeſſio eſſet penes reum cũ vitio,
quia tũc,nec exceptio dominij in-
continenti probanda eſt admit-
tenda, vt per Rip. in l.1. num. 12.
verſ. adde tertiam limitationem.

Digitized by Google

ff.quorum bonorum. Menoch. de adipiſc.poſſeſ.remed.1.n.107.vbi adducit Bart. in l. filium. ſub nu.1. verſ.ſi vero.ad Trebell.

Secundo limita, quando poſſeſ-
102 ſorium adipiſcendæ concederetur in pœnam rei conuenti, qui primo negauit ſe poſſidere, & poſtea conuictus eſt de mendacio, tunc propter odium delinquentis fit, vt non admittatur volens ſtatim probare de dominio, vt per gloſ.in l. fin.in verſ.per iudicẽ.de rei vend. & bene declarat Iaſ. in l. naturaliter. §. nihil commune. nu.42. vbi Rip.n.102.de acquir. poſſeſſ. Ang. in d.l.fin.in fin.ſub num.185.verſ. retenta tamen communis opinio Menoch.de adipiſc.poſſeſ.remed. 1.nu.113.

Quis autem incontinenti pro-
103 bare dicatur, variæ ſunt Doct. opiniones, vna eſt quod incontinẽti dicitur, quando infra tempus, intra quod cauſa expediri deberet:
104 ſecunda eſt, quando infra tres dies: tertia eſt intra vnum diem, & antequam deueniatur ad extraneos actus, de quibus omnibus late vide per Menoch. de recuper. poſſeſ.remed.1.à num.252. vſque 260.vbi ad ſaturitatem de hac materia diſponitur, & per Felin. in cap.ſignificaſti.el 2. nu. 12. de homicidio. & per Bero. in cap. 1. num. 38. de reſtitut. ſpoliator. qui etiam omnes ſupradictas opiniones recenſet, licet ipſe teneat quod incontinenti dicatur, quando infra eamdem die antequam ad a-
105 ctus extraneos deueniatur, verum Menoch. in d. rem. 1.n.257. & 258.reprobat Bero.opinionem, & merito quidẽ, ſed ad hunc propoſitum Neuiz. conſ.56.ſub nu.8.
106 dicit, quod aliquando intelligitur infra octo dies, aliquando infra decem, aliquando infra duos menſes, prout tenet Bar. in l.2. in prin.C.de edict.diu.Adr.toll.cum alijs per eum alleg. & aliquando
107 per decem annos, ſecundũ ſubiectam materiam, vt per Iaſ.in l.fi, nu.3. C. de iud. cum alijs per eum allegat.

Vnde verior videtur opinio,
108 quod iudicis arbitrio relinquatur, vt eſt gloſ. in l. is à quo. vbi Bar.nu.2.in fin.ff. vt in poſſ.leg.& per Bald.in l.2.num.1.in fin.C.de edict.diu.Adr. tollen. Fel. in cap. veniens. el 2.num. 15. de teſtib. Iaſ. in l. 4.§.condemnatum. num. 30. de re iudic. Dec. in cap. an ſit. num.2.in fin.de appellat.Soc. Iun. conſ. 67. num. 9.lib.1.Calc. conſ. 16. num. 45. Natt conſ.502.num. 7. Guid. Pap. quæſt. 132. num. 2. Tiraquell. in l. ſi vmquam. in verbo,omnia.ſub num.31. & de reuocan. donat. Menoch. de recuper. poſſeſſ. remed. 1. num. 259. Contard.de mom.poſſ.limit.12. n.7.& idem Menoch. de arbitr. iud. lib. 2. Centur. 1. caſu 12. num. 40. qui magis communi dicit, Theſaur.deciſ.77 nu.3. qui etiam de communi atteſtatur.

Nec

Nec etiam exceptio defectus
109 pignoris in hoc iudicio opponi poteſt, vt per Rip. in Rubr. ſub nu. 19. verſ. defendendo. de pignorib. Natt. conſ. 532. num. 4. Honded. conſ. 25. num. 20. lib. 2. Surd. conſ. 166. num. 30. verſ. non obſtat. lib. 2. cum reſpiciat petitorium. l. pignoris ff. de pign. & fuit in præcedenti cap. deductum. num. 34. & præſertim ſi requireret altiorem indaginem per ea, quæ ſupra in præcedenti cap. num. 70. & 71. declaraui, & per Rip. loco citato ibi ſaltem ſi requirat altiorem indaginem, & per Natt. in d. conſ. 532. num. 4. ex quibus dicitur, quod ſi incontinenti probari poſſet, vel cōſtaret in actis, talis exceptio opponi poſſet, ſicut dictum eſt de exceptione dominij.

Exceptio vero nullitatis in hoc
110 iudicio admittenda videtur, vt poſt Bal. Alexan. Dec. Zuccar. per eum relat. tradit Menoch. de adipiſc. poſſ. rem. 4. num. 879. & infinitos congerit Contard. de mom. poſſ limit. 7. in prin. & clare deducit Natt. conſ. 217. num. 6. Grat. conſ. vlt. n. 41. vol. 2. Vant. de null. in tit. quis poſſ. dicere. de null. nu. 34. & declarauit Rot. coram R. P. D. Orano in vna Rom. Salu. Inter. 6. Nouemb. 1598. in fine operis deciſ. 59. nu. 1. vbi declaratur ſententiam eſſe nullam ex eo, quod non fuerunt ſeruati termini ſubſtantiales. & in alia coram R. P. D. Iuſto in vna Rauenateñ. Salu. Interd. Lune 14. Iunij 1604. ibidem deciſ. 165. num. 1. & hanc materiam expoſui ſupra in prima Inſpect. cap. 2. in fin.

Et eſt ratio, quia licet prohibita
111 ſit appellatio, non tamen prohibetur nullitas, per quam declaratur nihil eſſe actū, vt per Menoc. loco citato. num. 880.

Modo quæritur, an exceptio nullitatis huiuſmodi in iudicio oppoſita impediat executionem ſen-
112 tentiæ in poſſeſſorio latæ, quo caſu diſtinguendum eſt: nam aut principaliter agitur de nullitate, aut incidenter, ſi principaliter agitur, & in hoc articulo duæ ſunt contrariæ opiniones, vna eſt affirmatiua, quam tradit Specul. in tit. de libel. concep. §. nunc dicendum. in fin. quam ſeq. Caſtr. in l. 4. §. condemnatum. nu. 3. qui magis communem dicit, & ibi per Alex. num. 14. & per Couar. pract. quæſt. cap. 24. ſub n. 6.

Altera vero eſt negatiua, quæ ve-
113 rior, & magis cōmunis videtur, & ex infra dicendis apparebit, in qua omnes moderni concurrunt, & in practica præualuit, vt atteſtatur Contard. loco citato. nu. 19. & fuit originalis opinio Innoc. in cap. cum in iure peritus. num. 1. & 3. de off. deleg. & tradit Bald. in l. 1. num. 1. C. ne liceat tert. prouoc. Rom. in l. ſi feriatis. in fin. de ferijs. Caſtr. conſ. 260. num. 5. verſ. circa quod, & verſ. ex quibus. lib. 1. Alex. conſ. 83. num. 9. lib. 5. Ruin. conſ. 61.

61.nu.8.lib.5.Grat.conſ.163.num. 41.lib.2.Vant.de null.in tit.quot, & quib.mod.nul.prop. poſſ. num. 19.Menoch.de adipiſc.poſſ. rem. 4.n.882.Lancell.de attent.c.17.n. 60.par.2.qui de communi atteſtatur ibidem nu.90.

Et eſt ratio, quia ita principa-
114 liter deducendo talem exceptionem in iudicio maxima dilatio, & mora induceretur, cum in iudicio ordinario cognoſcendum eſſet, ſiquidem in eo requiritur libellus, & expectatur ſententia, quæ nihil aliud effectualiter facit, quam actũ euacuare, & executionem impedire, ſi incontinenti per ſimplicem nullitatis exceptionem executio impediretur, eſſet dare exe-
115 cutionem ſententiæ nondum latę, quę ſuper dicta exceptione fieri debet contra regulas iuris communis.l.1. C. de execut. rei iud.& hæc fuit opinio Vant. loco citato. ſub nu.29.ante fin. quem ſequitur Contard.d.limit.7.ſub n.19. verſ. vbi prædictam opinionem, & per Menoch.d.rem.4.ſub nu.882.

Et ideo eo caſu ſemper fit exe-
116 cutio firmo remanente iudicio nullitatis, vt docet Vãt. de null.d. tit.quot,& quib.mod.n.29. in fin.

Verum limitatur non procede-
117 re, niſi iudex nullitatis præueniſſet in inhibendo, antequam actor executionẽ ſẽtẽtiæ peteret, quia tunc impediret executionem, iux. doctr. Caſtr. in Auth. quæ ſupplicatio.n.3.verſ.aut incipit à nullitate. C.de prec.Imp.off. & eã ſequitur Menoch.loco citato.n.883.& per Rip.in l.4.§.condemnatũ. ſub n.28. verſ.1.ff.de re iud. vbi dicit
118 procedere tribus cõcurrentibus, ſcilicet, primo quod iudex nullitatis præuenerit, ſecundo quod ſit oppoſita exceptio nullitatis, tertio quod iudex executionis fuerit inhibitus à iudice nullitatis. Verum Cõtar.in d.limit.7.n.23.ait, quod ſi hæc opinio eſt vera cautela eſt, quod ille contra quem petitur ſen
119 tentiam declarari nullam cõpareat, & præueniat in petendo executionem ſententiæ, quia tunc prima petitio nullitatis habet vim ſimplicis exceptionis, & ad eã reducitur, & ſic per viã exceptionis de nullitate tractabitur, & iſta inſtantia iudicij ab illa ſecunda petitione inchoabitur, & illa cautela Caſtr. redderetur illuſoria, & hoc idem tradit Dec.in c.in præſentia. ſub n.3.verſ. ex quo colligitur. de prob. qui dicit hanc eſſe opinionẽ Aret.ibi ita declarantis.

Et prædicta procedunt circum-
120 ſcriptis clauſulis de ſtilo Ro.Cur. in cõmiſſionibus in his cauſis apponi ſolitis, veluti, quia ſit reſcriptũ ſine præiudicio legitimæ executionis, vel cum clauſula, parito iudicato, vel cum clauſula, ſi quid exequendum exequatur, ſine autẽ cauſa appellationis cognoſcat, vel cum clauſula, dummodo non agatur in poſſeſſorio, cum ſimilibus, quia eo caſu non retardatur

execu-

executio, vt per Vant. loco citato. de quorum iuribus dicam in 5. Inſpect. c. 2.

Contrarium tamen tenet Vant.
121 de null. in d. tit. quot, & quibus mod. nu. 30. vbi dicit, quod exceptio nullitatis per viam actionis propoſitæ, non impeditur per inhibitionem ſubſecutam, & adducit Franc. in c. dilecta. nu. 38. verſ. tertio limitanda, & verſ. certe cõtrarium. Ant. Canar. de guarantigia. quæſt. 51. & huius opinionis eſt Milis in verbo iudex mere nullitatis, & hanc partem tuetur, & habetur per Rot. in nou. deciſ. 3. de appellationibus.

Verum Lancellottus loco cita-
122 to ſub nu. 64. verſ. ego tamen firmiter. dicit, quod facta inhibitione executio ſententiæ ſuſpenditur, & adducit Dec. conſ. 103. num. 1. Natt. conſ. 217. ſub num. 7. verſ. 3. reſpondeo. lib. 1. & pro hac parte idem Lancellottus loco citato. num. 66. deducit, quod de ſtilo Rotæ inhibitio, ſiue iuſta, ſiue
123 iniuſta, ſemper eſt timenda, & adducit Achill. deciſ. 29. de ap-
pell. & in alia coram R. P. D. Acorambono deciſ. 52. de attẽt. in calce operis deciſ. 60. n. 2. quibus adde Put. deciſ. 395. nu. 1. lib. 2. Cæſar. de Graſ. deciſ. 3. n. 10. de appel. Caputaq. deciſ. 93. nu. 1. part. 2. &
per Rot. coram R. P. D. Lancell. in vna Rom. Salu. Interd. Lunæ 14. Decemb. 1598. in calce operis deciſ. 62. n. 3. quod procedit etiã nõ cognito, an inhibitio emanata fuerit canonica, vt habetur in d. deciſ.
Rom. Salu. Interd. coram Lancel. num. 3. & 4.

Et eſt ratio, quare ita de ſtilo Rotæ ſeruatur, quia ſi cauſa tractatur in curia, facile eſt adire principem pro remedio, & ne ſub iſto clipeo iniuſtæ inhibitionis iudices contemnant inhibitiones, & quatenus tractetur in partibus non eſt aperienda via inferioribus iudicibus, vt inhibitiones negligãtur, ita per Lancell. de attẽt. d. c. 17. n. 66. par. 2. Put. Achill. locis citatis, & in
d. deciſ. Rom. Salu. Interd. coram Lancell. n. 3. in fin.

Nam circumſcripto ſtilo, aliter
124 eſſet dicendũ de iure in alijs iudicijs extra Rotam, quia cum inhibitio non eſt canonica, vel iniuſta, non eſt ſeruanda per tex. in c. non ſolum. in verſ. Canonicæ. de appell. in 6. Fel. in c. dilectus filius. el 2. num. 14. de reſcript. & per Mand. de inhib. quæſt. 20. tradit Pariſ. conſ. 108. num. 6. & 26. & 27. lib. 1. Roland. conſ. 77. num. 23. lib. 2. & bene per Contard. de momen. poſſ. quæſt. 5. nu. 14. vbi late
125 declarat, quando inhibitio dicatur canonica, & per Rot. in nou. deciſ. 58. num. 2. de appell. vbi habetur qualiter dicatur canonica, & per Egid. deciſ. 239. Achill. de Graſſ. d. deciſ. 29. num. 2. de appel. Couarr. pract. quæſt. cap. 24. ſub num. 3.

Nam quod dictum eſt de ſtilo

Rotæ inhibitio, ſiue iuſta, ſiue iniuſta eſt timenda, habet locum quã-
126 do eſſet dubium, an valeat, vel non, ſed cum conſtaret euidenter de illius iniuſtitia, vel calumnia non eſſet attendenda. Put. d. deciſ. 121. lib. 1. Contard. de momen. poſſ. d. quæſt. 5. nu. 14. in fin. cum ibi alleg. Pariſ. d. conſ. 108. nu. 11. & 12. lib. 1. Mand. de inhib. quæſt. 28. cũ ibi concordat Couar. pract. quæſt. d. c. 24. ſub n. 3. ante fi. verſ. licet poſſet.

Secundo limita principalẽ con-
127 cluſionem, ſcilicet, quod nullitas principaliter deducta non impediat executionem, quando proponitur per viam appellationis, quia tunc aſſumit naturam illius appellationis, & in hoc iudicio non datur appellatio, prout infra in 4. Inſpect. cap. 2. deductum eſt, ſublata igitur appellatione, remanet ſolus articulus nullitatis, & non impeditur executio, vt per Franc. in d. cap. dilectus. quæſt. 61. de appell. & Vant. in d. tit. quot, & quibus mod. null. prop. poſſ. num. 35. & per Lancell. d. cap. 17. nu. 69. part. 2. & quia ſupra num. 121. fuit deductum exceptionem huiuſmodi principaliter per viam actionis non impedire executionem immiſſionis.

Illud tamen verum eſſe intellige,
128 quod in alijs iudicijs ſublata appellatione, nõ dicatur deſerta inſtãtia proſequendi nullitatem, ſic principaliter in appellatione deductã, veluti ſi quis dixerit: dico ſententiam nullã eſſe, & ſi qua eſt appello, vt per Franc. in d. cap. dilectus. quæſt. 58. vbi Dec. qui de communi atteſtatur. nu. 6. & 7. de appell. Alex. conſ. 2. n. 14. circa med. vol. 3. Soc. Sen. conſ. 10. num. 12. vol. 4. Pariſ. conſ. 95. n. 37. vol. 1. Grat. conſ. 63. num. 41. volum. 2. Natt. conſ. 217. num. 3. Neuiz. conſ. 41. num. 37. & per Lancell. de attent. in d. cap. 17. n. 70. late per Couar. pract. quæſt. cap. 24. ſub nu. 8. verſ. verum. Viu. opin. 551. in fin. qui poſt alios per eum relat. atteſtatur de communi. Rot. in nou. deciſ. 23. nu. 9. de reſcript. & per Put. deciſ. 172. lib. 2.

Et aduerte, quod non dico, nec præſuppono in hoc iudicio eſſe locũ appellationi, ex eo, quod fuit dictum, quod quando pars dicit ſententiam eſſe nullam, & ſi qua ſit appello, ita quod cum cauſa eſſet inappellabilis fiat appellabilis; nã Doct. dicunt, quod in prędicto caſu, ita cenſetur nullitas principaliter deducta, ac ſi ſeorſum, & ſeparatim, à quouis alio remedio principaliter in iudicio deducatur; nã verificata nullitate, circumduci-
129 tur appellatio in euentum, in quem ſentẽtia ſuſtineretur, & habetur ac ſi non eſſet appellatum, & ſola remanet in iudicio nullitas, ſuper qua tantum iudex pronunciare debet, ac ſi nullitas ſola, & ſine appellatione coram eo deducta eſſet ex doctrina Bart. in l. ſi ſum-

ſummatim.n. 8.de appell. & tenet Alex.conſ.130.nu.1.lib.6.& conſ. 49.ſub nu.4. verſ. & ideo. lib.7. & tradit Vant.de null. in tit.quot,& quib.mod. num. 114. & per Contard.de mom.poſſ.d.limit.7.num. 10. & hæc quando principaliter, & per viam actionis nullitas deducta ſit.

Sublimitatur tamen,quod proxime dictum eſt ſublata appella-
130 tione, nō eſſe deſertam inſtantiā proſequendi nullitatem, niſi eſſet præfixus terminus ad docendum de nullitate, in quo nihil eſſet deductum, quia eo caſu dicitur iuri ſuo renunciatum,vt per Contard. de mom.poſſ.limit.7.n. 8.in fin.& per Rot. in nou. deciſ. 23. de reſcrip.n.9.in fin.& per Cephal. cōſ. 201.nu.8.& 202.num.18.lib. 2. & ſequitur Lancell.de attent.d. cap. 17. num. 131.part. 2. vbi ampliat etiā ſi exceptio eſſet notoria per Cephal.d.conſ.202.nu.17. & 18. Natt.conſ.120.n.15.lib.1.& conſ. 524.nu.2.& 20.lib.3.& tradit Pariſ.d.conſ.95.n.35.vol.1.

Tertio limita,quando executio
131 eſſet irretractabilis; nam eo caſu, licet nullitas per viam actionis principaliter eſſet deducta, tamen impedit executionem, etiam non liquida,vt per Bald.in l. ab executione.nu.8.C. quorum appell.non recip. Franc.in d.c. dilecto. q.10. de appell.& per Caſtr.in l.4.§. cōdemnatum.ſub n.3. verſ. & prædicta,vbi Alex.n.10.Rip.n.21. de re iud.Vant.de null. loco citato. nu. 32.Couar.pract.quæſt.cap.25. nu. 3.Contard.d.limit.7.num.29.nam hoc caſu ceſſat ratio,ob quam permittitur executio, nempe quia in cognitione cauſæ nullitatis, ſi apparet executionem indebite factā poſſet retractari, vt declarat Rip.
132 in d.§.condemnatum. nu.21.vbi ampliat etiā in executione trium conformium.

Quando autem principaliter,
133 vel incidenter intentata dicatur, vide per Vant.d.tit.quot,& quib. mod.a n.17.vſque 48.& per Contard.d.limit.7.nu.2. cum pluribus ſeq. & per Couarr. pract.quæſt.c. 24.nu.7.& ſeq.

Si vero incidenter, vel per modum exceptionis,ſeu replicationis nullitas deducitur eo caſu iterū di-
134 ſtinguendū eſt; nam aut nullitas incidenter,vel per viā exceptionis deducetur,& tunc ſi altiorē requirit indaginem non impedit executionē, cum exceptio requirens altiorē indaginē in præſenti iudicio non admittatur, vt ſupra n.28. deductū eſt, & quod non impediat executionem in ſpecie tradit Rip. in d.§.condemnatum. nu.20. Menoch. de adipiſc. poſſ. rem. 4. nu. 884.Contard.d.limit.7.nu.62.

Quod tū limitatur ſi executio
135 eſſet irretractabilis, nam eo caſu ēt quod requirat altiorē indaginē impeditur executio eadē ratione, qua ſupra in præcedenti caſu nu. 131.deductum eſt, etiā ſi in exce-

Digitized by Google

ptione dominij, late fuit declaratũ,& tradit Lancell.d.c.17.n.95. par.2. qui multa pro huius confirmatione deducit, & per Menoch. d.rem.4.n.886. Contard.d.limit. 7.n.29.& idem Menoch.de arbit. iud.q.98.nu.7. & per Rip. in d.§. condemnatum. nu.22. vbi Iaſ. nu. 23. de re iud.

Secundo limitatur qñ per falſas
136 allegationes eſſet lata ſententia, vt per Bal.in l.1.C.ſi ex fal.inſtr.& per Rip.in d. §. condemnatum.n. 26.& ibi Alex.num.21.& per Menoch.de adipiſc.poſſ.d.rem.4.nu. 891.& de arbit.iud.in d.quæſt.98. ſub n.8.Vant. de null.in tit.quot, & quib.mod.ſub n.30.in fin.& per Lancell. loco citato.n.106.Soc.in reg.& fall. 122. nu.4. quod tamen Rip.loco citato procedere dicit ſi concurrat aliqua cõiectura, prout etiã affirmat Menoch.loco citato.

Tertio limitatur,qñ nullitas pro-
137 ueniret ex defectu iuriſdictionis, ſiquidẽ eo caſu, & ſi requireret altiorẽ indaginem impeditur executio,vt per Alex.in d.§.condẽnatũ. nu.22.& ibi Iaſ.n. 19. & multa deducit Lancell. de attent.d.c.17.n. 100.& ſeq.par.2.Menoch.d.rem. 4.n.889. & per Rip. in d.§.condẽnatum. n. 23.vbi ampliat hanc reſtrinctionem tribus modis. Primo procedere etiã ſi ſtatutũ per verba vniuerſalia nullitatẽ quamcumque remoueret, vt per Soc.Sen.in conſ.83.nu.26. lib.4. poſt Ancar. cõſ.271.incip.de tit.crim.ſub n.5. qui loquitur, quãdo ſtatutũ prohiberet nullã ſpeciem nullitatis opponi poſſe, & per Dec. conſ.8. ſub nu. 7. verſ. ſecundo reſpondetur. Secundo ampliat, vt de tali nullitate poſſit perpetuo opponi, vt per Dec.conſ.38. nu.7. per gloſ.in Clem.1. de ſequeſtr.poſſ. & fruct. Rom.conſ.43.nu.5. Ang.cõſ.149. ſub nu.3. prope fin. Alex.conſ.77. nu. 8. lib.2. Tertio etiam ſi eſſent latæ tres ſententiæ conformes, vt etiam affirmat Vant. de null.in tit. quis poſ.dic.de null.nu.37.vbi ceteras ſupra allegatas ampliationes confirmat, vna cum principali cõcluſione, & idem affirmat Couarr. pract.quæſt. cap.25. nu.4. Alex.d. conſ.77.nu.8.Soc.d.reg.122.

Alias uero ampliationes, & li-
138 mitationes huius articuli nullitatis ex defectu iuriſdictionis, vide per Gabr.de ſtat.concluſ.3. & per Burſat.conſ.74.lib.1.& per Rip.in d. §.condemnatum. nu.23. & ſeq. & per Soc.d.reg.122.

139 Quarto limita ſi in inſtrumento eſſet tali exceptioni renunciatum, vt per Rip. in d. §.condemnatum. num.19. & per Franc.in d.cap.dilecto.quæſt.50.nu.116. & faciunt tradita ſupra nu.130. vbi fuit dictũ habere locum, etiam ſi nullitas eſſet notoria per Cephal. conſ.202. nu.17. & 18. cum alijs ibi alleg. & ampliatur etiam in ficta renunciatione, veluti ſi lapſus ſit terminus præfixus ad docendũ de nullitate, vt late fuit ſupra deductum n.130.

Aut

Aut vero exceptio nullitatis in-
140 cidēter proponitur, & altiorem non requirit indaginem,& tunc ſine dubio impedit immiſſionem,vt ex infinitis tradit Vant.d.tit.quot, & quib.mod.nu.34. verſ.ſed nullitas. Lancell. d. cap. 17. num. 34. par. 2. qui omnes poſt alios de communi atteſtatur Rot. in nou. deciſ. 3. de excep. in princ. Alex. conſ.33.num.9.lib.1.Afflict.deciſ. 283.nu.2.

Quod tamen intellige ſi incontinenti de ea conſtare poteſt,& of-
141 feratur probatio incontinenti,vt poſt Alex. & alios tradit Rip. in d. §.cōdemnatū.ſub nu.15.de re iud. Ang. conſ. 260. ſub nu.3. verſ. remedium eſt.Alex.d.conſ.33.nu.9. lib.1. Pariſ. conſ.20. nu.78. lib.1. Honded. conſ.17.nu.5.volum.2. Vant. de null. d. tit. quot & quib. mod. num.30. verſ.ſed ſi nullitas. Contard. de mom.poſſ. d.limit.7. nu.25.Menoch.d.rem.4. nu.892. vbi ampliat etiam impedire executionem inſtrumenti executiui .
142 num. 893. & hoc confirmat in obligatione camerali, quando apparet ex eodem inſtrumento Honded.d.conſ.17. nu. 5.& idem Menoch.loco citato hoc comprobat, quia impedit rem iudicatam, vbi multos allegat, & alios quamplures deducit Lancell. loco citato, qui de communi atteſtantur reiecta contraria opinione, & per Couar.d.cap.25. ſub nu.2.de qua materia late vide per Gabr. de execut. rei iud. concl. 1. & eſt deciſ. Cottæ in vna Neapolitana nullitatis inſtrumenti 4.Iunij 1574.in calce operis deciſ.163.nu.1.& 6.

Incontinenti autem quādo fieri
143 dicatur iam ſupra in exceptione dominij nu.103. & ſeq. deductum fuit veriorem eſſe,vt arbitrio iudicis ſit, vt de magis communi atteſtatur Menoch. de arbitr.iud. lib. 2. caſu 12. num.4. Tiraquel. in l.ſi vnquam.in ver.omnia.ſub num.4. C. de reuoc. don. & per Theſaur. deciſ.77.nu.3.

Ampliatur etiam quādo ex eiſ-
144 dem actis deduci poteſt,cum dicatur euidens, & notoria, vt per Abb.in conſ.44. nu.3. verſ. ſed his non obſtan. par.1. Rom. conſ.51. ſub n.1.verſ.ſecus.Corn.conſ.204. nu.5.vol.2.Ceph.conſ.263.nu.15. vol.2.Old.conſ.106.n.4.Affl.d.deciſ.283.n.2.Cont.de mom.poſſ.limit. 9. nu.33. & quam plures alias adducit Couar.d.c.25.nu.2.

Limitatur tamen,quando iudex
145 ex aliqua probabili cauſa cognouerit hanc exceptionem calumnioſe eſſe petitam ad effectum retardandi executionem, ita tradit Alex. d. §. condemnatum.nu.2.& ibi Rip.nu.14. late per Ruin.conſ. 7.nu.4.lib.4.Felin.in cap.de cetero. ſubnum.11. verſ.limita omnia. Contard. de mom.poſſ.d.limit.7. nu.42.& multa deducit Lancell.d. cap.17.nu.121.par.2.

Quæ quidem limitatio amplia-
146 tur,etiamſi incontinenti offerun-

tur,

Digitized by Google

tur probationes,vt per Alex.in d. §.condemnatum.nu.20.& ibi Rip. nu.14. Menoch. d.rem.4.nu.894. in fin. Vant. in d.tit.quis poſſ.dic. de null.nu.27.Contard.d.limit.7. nu.46.verſ.poſſet tamen.

Nam hoc procedit ſi contra di-
147 ctam obligationem adeſſet aliqua calumniæ præſumptio,quę ad differendam immiſſionem proponeretur,quia tunc iudicis pręſumptio præualet, vt declarat Vant. loco citato,& per Lancell.d.c.17. nu.127.ſecus ſi probatio, quæ per opponẽtem affertur, reſultaret ex
148 eiſdem actis, quia tunc dicitur notoria,& excludit calumniæ pręſumptionem,vt per Vant. loco citato nu.28. Contard. loco citato nu.47. Lancell.loco citato.n.127. Quod ampliatur etiam ſi ſtatutum tolleret omnes exceptiones,etiam nullitatis, quia nõ intelligitur reij-
149 cere nullitatem ex actis reſultantem,vt ex infinitis tradit Contard. d.limit.7.nu.64. Vant.de null.tit. quis poſſ. de null.dic.nu.51.& per Abb.in c.ſuper eo.ad fin.de off.de leg.Corſet.ſing.92.Natt.conſ.120. nu.14. Rom. conſ. 42. ſub num.5. Rot. diuerſ. deciſ. 366. num. 3. par.1.

Quando autem probatio dicatur notoria, & ex quibus inducatur notorium, iam fuit deductum in 1.inſpect.cap.4. de ſuſpenſione petitorij.

Sequitur nunc videre, an exceptio melioramentorum in hoc iudicio deduci poſſit, ita ꝙ retardet
150 immiſſionẽ,cũ pro eis regulariter detur retentio l.ſi aurea.ff.de cõd. indeb. & latius ex infra dicendis apparebit ; & hæc eſt notabilis quæſtio, & pro clariori illius intelligentia diſtinguendum eſt, nam aliqua ſunt melioramenta, quæ fiunt ad perpetuam rei vtilitatem, aliqua vero fiunt ad tempus; melioramenta vero, quæ fiunt ad tẽpus varia ſunt,& ad diuerſos fines,
151 & propterea iterum diſtinguendum eſt, nam quædam ſunt, quæ fiunt pro fructibus, & hæc tribus modis conſiderantur, nam quedã ſunt cauſa fructuum quærendorũ veluti in arando,fodiendo,ſementando,& ſimilia,quędam ſunt cauſa recolligendi, veluti in metiendo,triturando, vendemiando, & ſimilia,quædam ſunt cauſa fructuũ conſeruandorum veluti in conducendis Horreis, recolligendo granum, in emendo dolia, & illarum reſarcitione,& mutando vinum,& ſimilia, & iſta denuo veniunt diſtinguenda, nam quædã facta ſunt pro eo tempore, quo quis fructus percepit, & de eis nulla eſt haben-
152 da ratio, quia dicuntur præambula,nec reſtituuntur l.3.§.nos generaliter.ff.de impenſ.in reb.dot. fact. & late per Caſtren. in conſ. 270.ſub nu.2.verſ.tertio principaliter. vol.2. Rimin. Iun. conſ.411. nu.16. lib.4. Reodan. de reb. Eccleſiæ non alienan. cap.17. de melioram. in reb. Eccleſię fact.nu.7.

Iaſ.

Iaſ.in l. diuortio . §. impendia . in princ.vbi Doct.ff.ſol.matr.Rip.in l.2.n.9.ff. de re iud.& in l. vbi pure.§. quæ in diſtrahendis. nu. 4. ff. ad Trebell.per Rot.coram Illuſtr. ✠ Seraph. in vna Acherontina fructuum in calce operis deciſ. 63. nu.4.& iſta non impediunt executionem,vt per Contard. de mom. poſſ. quęſt.24. ſub nu.17.& eſt ratio, quia perceptis fructibus fit cō-
153 penſatio expenſarum cum fructibus recollectis l.ſi à Domino . §. vltimo. ff. de pet.hered.Menoch. de recuper. poſſ.rem.15. nu. 519. & per Rim. Iun. d.conſ.411.n.16. Natt.conſ.536.n. 12. lib. 3. Boer. deciſ.44.nu.13.

In quibus autem caſibus fructus
154 cum melioramentis compenſentur, vide per Neguſ. de pign.in d. 4. membr.5. par.à nu.12.vſque 16.excluſiue.

Nam ſi melioramenta eſſent
155 maiora,quam fructus, & inſeruirent pro anno, ſeu annis ſequentibus, tunc illud plus repeti poteſt, & pro eo datur retentio, vt per Corn. conſ.86. num.5. lib.4.Rim. Iun.d.conſ.411.nu.9.& per Reod. d.cap.17. nu.19. niſi eſſent paruæ, vt per Menoch.d.rem.15.nu.552. & per Corn.loco citato.

Quæ autem dicatur modica,vel
156 magna impenſa dic breuiter, quod illa dicitur magna, quæ concernit perpetuam rei vtilitatem, etiam ſi in effectum ſit modica, & ſimiliter modica illa dicitur, quæ fructuum perceptionem tantum
157 concernit pro tempore locationis, & non vltra, & ita tradit Alex. in l. diuortio impendia. ſub n.3.ff.ſol.matr. & per Rol.d.conſ. 30.nu.25.Rimin.Iun. d.conſ.411. nu.33.

Nam ſi dicta melioramenta fuerint facta, & ante fructuum perceptionem, qui illa confecit fuerit
158 moleſtatus, ita quod fructus minime percipere potuiſſet, tunc venirent reficienda, & pro eis daretur retentio, vt per Menoch. d. rem. 15. nu. 513. in fin.& hanc diſtinctionem ponit Io. Garſias hiſpanus de expenſis,& melioramentis cap.13.nu.57.

Quod ampliatur etiam ſi quis
159 fuerit condemnatus ad reſtituēdū nulla facta mentione de expenſis,ſeu melioramentis,vt per Iaſ. in d.l.ſi in area.ſub nu.1. & per Corn. conſ.147.ſub nu.18.vol.2.late per Roland.conſ.28.nu.3.lib. 1. Goz. conſ.86.nu.25.in fi. Cephal.conſ. 213. num.15. Neguſ. de pign.in 4. memb 5.par.nu 10.

Secundo ampliatur, etiam ſi eſ-
160 ſet malæ fidei poſſeſſor, vt per gloſ. in l.fundo. ver.cōſueuiſti,vbi Bart. nu.5. ff. de re iud.& in l.cum quæritur. §. prędijs. ff. de legat. 3. Alex.in l.ſenatus.§.Marcellus.n.4. de legat. 1. Salic. in l. domum.ſub n.10. verſ.aut quæritur C.rei vēd. Redoan.de reb. Eccleſiæ nō alien. d.cap.17. nu.18. Natt.conſil.536. num.12.

Me-

Melioramenta etiam facta in
161 ſtercorando, vel in plantando arbores pro commodiori, & vberiori fructuum perceptione non repetuntur, vt per Menoch. d. rem.15.nu.513.Rot. diuerſ.deciſ. 398.nu.6.par.1. vnde cum non repetantur, nec etiam immiſſionem impedire poſſent iuxta tradita per Contard. de mom. poſſ. d.quæſt. 24.nu.17.

Aut ſunt melioramenta, quæ vt
162 dictum eſt, fiunt cauſa recolligēdi fructus, veluti in metiendo, triturando, vendemiando, & ſimilia, & iſta ſimiliter repetuntur per tex. in l.ſi à Domino. §.fi. vbi gloſ.fi.ff. de petit. hęred. & per Reod. d. c. 17.nu.17.Boer. deciſ.44.nu.11. & propterea pro eis datur retentio, & impediunt immiſſionem, prout dictum eſt de alijs, pro quibus datur retentio, ſcilicet ſi fructus non
163 eſſent percepti, (vt ſupra dictum eſt)& infra dicetur.

Aut ſunt melioramenta cauſa fructuum conſeruãdorum de quibus dictum eſt ſupra nu.151.& illa etiã repetũtur & pro eis datur re-
164 tentio, vt per Reod.d.c.17.n.17. Menoch. d. rem.15.nu.519.Natt. conſ.536. nu.9. lib.3.quod procedere intellige, quando fructus non
165 eſſent percepti, vt deductum eſt ſupra num.162.& per Menoch.d. nu.519.Boer.d.deciſ.44.nu.11.

Præterea aliqua etiam ſunt melioramenta, quę ex induſtria con-
166 ducentis, vel vſufructuarij fiunt, nec iſta repetũtur, vt per Abb.in c. fin.num.5. circa fin. de pecul.cler. & per Reod.d.cap.17.nu.7.

Et quia aliqua ſunt melioramēta, quæ voluptuoſe fiunt de eis in ſequenti diſtinctione dicã, de quibus eodem modo diſponitur ſiue cauſa fructuum quærendorum, ſiue ad perpetuam rei vtilitatem facta ſint.

Sequitur nunc videre de me-
167 lioramentis, quæ fiunt circa ipſam rem, non autem cauſa fructuũ quærendorum, & hoc caſu diſtinguendum eſt, nam aliqua fiunt ad perpetuam rei vtilitatem, aliqua vero ad tempus, veluti ſi quis conduxit fundum, & expurgauit foſſatum, vel puteum, & cloacam, vel reſarciendo viam, & iſta non repetuntur, vt per Iaſ.in l.1.n.29. C. de iur. emphit. Rot. diuerſ. deciſ. 607. nu.3. par. 1. niſi iſta purgatio
168 reſpiceret perpetuam rei vtilitatem, vt poſt Bar. & Ruin. per eum alleg. tradit Rim. Iun.d.conſ.411. nu.21.lib.4.

Quædam ſunt melioramenta,
169 quæ fiunt in plantando vites, arbores fructiferas, vel alias arbores ad vites ſuſtentandas, ex quibus locator non modicam ſit percepturus vtilitatem, vel plantauit oliuetum, & ſimilia, tunc illa repetun-
170 tur, & veniunt reficienda, & per conſequens datur retentio, vt per Caſtr.in conſ.270.ſub n.5. verſ.de expenſa vero. lib. 2. & ſeq. & per Ruin.conſ.135. ſub nu.13. verſ.dicitur

citur

citur autem. lib.3. Rolan.conſ.28. nu.27.lib.1.late per Rimin.Iun.d. conſ.411.nu. 30. Neguſ. de pign. in 4.membr.5.par. ſub nu.11.verſ. & vide, quod exemplificatur etiã in propaginando vites, vt per Rim. d.conſ.411.ſub nu. 34.lib.4.

Secus etiã ſi ex dictis vitibus,vel arboribus modicam, vel nullã lo-
171 cator eſſet vtilitatẽ percepturus, vt per Caſtr. Rol.Rim.locis alleg.

Et propterea ſi eſſent plantatæ arbores ſalicis,vel oppis,quæ non ſunt fructiferæ,vel eſſent plantatæ
172 arbores,dumtaxat ad amœnitatẽ fundi, tunc quia computantur tales impenſæ inter voluptuarias nõ repetuntur l. omnino. ff. de impetr. in reb.dot.fac. & per Rim.in d.conſ.411. nu.51. & per Caſtr.d. conſ.270. ſub num. 5. verſ.de impenſa, & propterea nec datur retentio.

Et ad clariorem ſupradictorum intelligentiam videndum eſt, an deboſcatio dicatur melioramen-
174 tum ad perpetuam rei vtilitatẽ, an vero cauſa fructuum quærendorum,ita quod non poſſit repeti, pro negatiua,tenet Caſtr. in d.cõſ. 270.ſub nu.3. verſ. deboſcatio vero, vbi dicit quod deboſcatio eſt præambulum ad culturam fundi, cum ſine ea fieri non poſſit, & ſic idem iuris debet eſſe de ipſa, ſicut expenſa facta in arando, & ſerendo, & huius opinionis eſt Neg. de pignor.in 4. membr.5. par.nu.11. in fin.

Contrariam vero ſententiam, nempe deboſcationem ad perpetuam rei vtilitatem dicendam eſſe tradit Ruin.d.conſ.135.ſub n.13. verſ. dicitur autem impenſa vtilis. lib.3.per tex.in l.vtiles.iuncta glo. in verſ. nouali.de pet.hæred.cum alijs per eum alleg. & hanc communem dicit Rolan. conſ.28. nu. 21.& 22.lib.1. reiecta Caſtr.opin. & late per Rimin.Iun.d.conſ.411. nu.17.& ſeq.

Propterea ad huius corroborationem Ruin. d.conſ.136. ſub nu. 14.verſ. & iſtud adducit,quod melioramenta duratura præter tem-
175 pus, quo res eſt permanſura penes eum, qui expendit deduci debent, tanquam facta ad perpetuam rei vtilitatem, prout eſt iſta deboſcatio per Bar.in l. impenſa. ſub nu.4.ff. de impenſ.in reb.dot. fact. & tenet Alex.in d.l.diuortio. §. impendia. ſub nu.3. verſ. quęrit Bart. ſol.matr. & ſeq. Rol.d.conſ. 28.nu.24. prope fin.Rimin.Iun.d. conſ.411.nu.22.lib.4.

Et hæc dicitur vtilis impenſa reducendo nemus ad culturam l.
176 vtiles.iuncta glo.in verbo,nouale,de pet.hæred.vbi gloſ.dicit noualem eſſe terram, quæ de nouo colitur, cũ prius eſſet nemus,& tradit Rui.Rol.Rim.Iun. locis citatis, & ideo immiſſio in ea impeditur.

Hoc vnum ſolum aduertendũ eſt,quod in hoc caſu non comprę-
177 henditur terrenũ, qđ vulgo dicitur ceſa,alias nouale. quia ad cõſi-

ciendam

Digitized by Google

ciendam ceſam inciditur nemus,
& infocatur, & deinde ſeminatur,
& in ſecundo anno dictum nemus
renaſcitur, & ita in ſingulo bien-
nio, vel triennio ceditur, & fit ceſa
nam hoc caſu, licet nemus reduca-
tur ad culturam, non tamen dici-
tur ad perpetuam rei vtilitatem,
cum in ſequenti anno incipiat re-
naſci.

Alia vero ſunt melioramenta,
quæ fiunt ad perpetuam rei vtili-
tatem abſolute, & hoc caſu diſtin-
178 guendum eſt, an melioramenta
ſint vtilia, vel neceſſaria, vel volu
ptuoſa; inſuper diſtinguendum eſt,
an facta à bonæ fidei poſſeſſore,
vel à malæ fidei poſſeſſore.

Et prius præmittendum eſt, quę
dicantur melioramenta facta ad
179 perpetuam rei vtilitatem, nam
aliqui dicunt, quod vetera ædifi-
cia reficere, aggeres facere, flumi-
na diuertere, vites in locum de-
mortuarum ponere, & ſimilia, de
quibus in l. 1. & 2. & in l. impenſæ
neceſſariæ. ff. de impenſ. in reb.
dotal. fac. & tradit Menoch. de re-
cuper. poſſ. d. rem. 15. num. 501. &
aliqui dicunt, quando de nouo
faciendo, vel reficiendo, vel perfi-
ciendo fit, vt per Reodan. de reb.
Eccleſiæ non alien. in d. cap. 17.
nu. 19. & de domibus de nouo fa-
ciendis, vel reficiendis, ſine qui-
bus coloni in fundo commode
habitare poſſent, minusq; commo-
de prædium colere poſſent, tradit
Rim. Iun. d. conſ. 411. nu. 36. Rol.
d. conſ. 30. nu. 12. & Iaſ. in l. 1. nu.
27. C. de iur. emphit. de deboſca-
tione vero, & de plantando oliue-
tum, & ſubrogando vites in locum
demortuarum, iam eſt deductum
ſupra nu. 165. & ſeq.

Ego vero breuiter aliam conſti-
180 tuo regulam, ſub qua omnia prę-
dicta, & multa alia, quæ occurrere
poſſent compræhenduntur, nem-
pe quod tunc ad perpetuam rei
vtilitatem dicantur facta meliora-
menta, quando qualitas illius rei
imperfectæ, ſeu deuaſtatæ eſt mu-
tata, & illius bonitas eſt aucta, iux.
tex. in l. 1. C. de alluuione, & plu-
uia; & ita ſenſiſſe reperio Bald. in
conſ. 167. nu. 3. lib. 1. & ſeq. Natt.
conſ. 601. n. 2. lib. 3. quos ſequitur
Ioſeph. Lud. deciſ. 24. n. 8. qui alios
adducit.

Hoc tamen intelligendum eſt,
quod tunc demum melioramenta
181 ad perpetuam rei vtilitatem fa-
cta dicuntur, quando non minus
decēnio ſint duratura, vt per gloſ.
in l. 3. §. nos. ff. de impenſ. in reb.
dotal fact. & tenet ibi Bar. in prin.
& Ang. & per Natt. conſ. 256. n. 2.
lib. 2. Rim. Iun. d. conſ. 411. nu. 25.
Ioſeph. Lud. d. deciſ. 24. n. 15. licet
falſo dicat hoc à nemine tactum
vidiſſe cū omnes ſupracitati Doct.
hoc ante eum deduxerint.

Tamen in omnibus caſibus, ſe-
182 cundum rei qualitatem, & cir-
cumſtantias iudicis arbitrio relin-
quendum eſt, quando ad perpetuā
rei vtilitatem facta dicātur, vt per
Menoch.

Menoch. de arbitr. iud. lib. 2. cent. 3. caſu 358. nu. 1.

Redeundo igitur ad diſtinctio-
183 nem ſuperius factam dicitur, quod melioramenta huiuſmodi à bonæ fidei poſſeſſore facta repetuntur, vt per tex. in l. qua ratione. in prin. ff. de acq. rerum dom. l. ſi in area. ff. de condict. indeb. tradit Bar. in l. in fundo. nu. 6. ff. rei vend. Pinell. in repetit. l. 2. par. 2. cap. 3. nu. 7. C. de reſcin. vend. Bero. qui alios allegat quæſt. 19. nu. 3. qui de communi atteſtatur Menoch. de recuper. poſſ. d. rem. 15. nu. 151. Io. Garſias de melioram. cap. 1. nu. 24. Reodan. de reb. Eccle. non alien. d. cap. 17. nu. 21. Boer. deciſ. 44. nu. 7. Ioſeph. Lud. deciſ. 24 nu. 7. Rot. diuerſ. deciſ. 312. nu. 2. par. 1.

Ac etiam pro eis datur retentio l. adeo. §. ex diuerſo. de acquir. rer. dom. & per Neg. de pign. in d. 4. membr. 5. par. nu. 9. Io. Garſias loco citato nu. 21. Galleſ. ad 4. partem oblig. Cam. quæſt. 2. num. 12. Cagnol. in l. 2. nu. 175. C. de pact. inter empt. & Cephal. conſ. 213. nu. 15. lib. 2. Gozad. conſ. 86. n. 25. Rim. Iun. d. conſ. 411. nu. 7. Bero. conſ. 89. n. 36. vol. 1. Decian. conſ. 18. nu. 34. vol. 2. Neguſ. de pign. in 4. memb. 5. par. n. 9. Boer. d. deciſ. 44. nu. 6. Ioſeph. Lud. d. deciſ. 24. nu. 7. Benintend. deciſ. 77. nu. 1. & fuit receptum in Rot. coram R. P. D. Penia in vna Rom. Salu. Interd. 19. Nouembris 1593. in calce operis deciſ. 64. nu. 5. & in alia coram Illuſtriſs. Mantica in vna Rom. ſeu Ciuitatis Caſtelli cenſus 10. Maij 1595. eodem loco deciſ. 65. nu. 20.

Et eſt ratio, nam cui competit
184 repetitio, multo magis datur retentio l. 3. ff. de compenſ. l. poſtulante. ff. ad Trebel. l. ſi cui legetur. vbi Aret. nu. 3. de leg. 1. Decian. d. conſ. 18. n. 34. & 35. vol. 2. Rim. Iun. d. conſ. 411. nu. 7. lib. 4. Rolan. conſ. 17. nu. 8. lib. 4. Cephal. conſ. 393. nu. 177. lib. 3. Dec. conſ. 72. num. 15. Surd. deciſ. 277. nu. 13. Et hoc ius retentionis tranſit etiã ad heredes, vt ex multis tradit Decian. d. conſ. 18. nu. 34. verſ. & talia melioramenta, & per Bero. quæſt. 19. Neg. d. 4. membr. 5. par. nu. 23. Galleſ. ad 4. partem obligationis Cam. quæſt. 2. num. 15. Rot. diuerſ. deciſ. 398. par. 1. & deducitur per Illuſtriſs. Seraphinũ in ſuo voto in cauſa inter Illuſtriſs. heredes quondam Abbatis S. Gregorij, & Ven. Collegium Anglorum in calce operis inter deciſ. 66. nu. 1.

Quæ quidem retentio adeo cõpetit, vt poſſit opponi etiam ſi in
185 executione ſententiæ, in qua ius retentionis ſibi reſeruatum nõ eſſet, vt per Corn. conſ. 147. ſub nu. 18. verſ. non obſtat. vol. 2. Rol. d. conſ. 28. nu. 3. lib. 1. Gozad. d. conſil. 86. num. 25. in fin. Rimin. Iun. d. conſ. 411. num. 6. Aym. conſ. 148. nu. 2. Capic. 17. nu. 3. & deciſ. 119. nu. 1. Tiraq. de retract. conuent. §. 7. gloſ. 1. nu. 14. Neguſ. d. 4. memb. 5. par. nu. 10. Iaſ. d. l. ſi in area. circa princ.

princ. ff. de condit. indeb. Surd. d. deciſ. 277. nu. 13. Rot. diuerſ. deciſ. 281. nu. 12. par. 2.

Et eſt ratio, quia per oppoſitio-
186 nem huiuſmodi non impugnatur ſententia cum potius reſpiciat illius executionem, nec eſt peremptoria actionis, nec concernit merita cauſæ principalis, ideo in ea non militat diſpoſitio l. peremptorias. C. ſent. reſcin. non poſſ. & tradit Cor. Rolan. Rim. Neguſ. locis citatis Gozad. conſ. 86. nu. 25. Tiraq. d. §. 7. nu. 14. in fin. & in terminis fuit dictum in Rot. in d. deciſ. Ciuitatis Caſtelli cenſus coram
✠ Illuſtriſ. Mantica. nu. 2.

Ampliatur autem hęc concluſio pluribus modis, nempe locum
187 ſibi vendicare, etiam in eo, qui titulum non iure dominij ſed vtilis conſecutus eſt; Item in eo, qui ſcit rem eſſe reſtitutioni ex cauſa fideicommiſſi ſuppoſitam; item ſi eſſent facta non ab ipſo poſſeſſore, ſed ab amico poſſeſſoris, tamen eius contemplatione facta; item ſi dicta impenſa, ſeu melioramenta neceſſaria perirent, vel ſi res meliorata perempta eſſet; itē ampliatur in malæ fidei poſſeſſore, & prædictæ ampliationes multas recipiunt declarationes, de quibus omnibus late tradit Menoch. de recuper. poſſ. d. rem. 15. à nu. 502. vſque 530. & aliqua tradit Rimin. Iun. d. conſ. 411. & per Rol. d. cōſ. 28. Natt. conſ. 256. Bero. conſ. 89. volum. 1. Gozad. d. conſ. 86. & per Reod. de reb. Eccleſiæ non alien. d. cap. 17. par. 2. & per Rim. Iun. conſ. 90. vol. 1. & per Neguſ. d. 4. membr. 5. part. vbi multa adducuntur.

Illud tamē aduertendū eſt, quod ſi expenſę ſunt vtiles, tunc malæ fidei poſſeſſor ope exceptionis retinere poteſt, prout in neceſſarijs: nā
188 implorando officium iudicis retentio ei conceditur, vt habetur in d. l. domum, vbi Salic. in princ. & per Reod. de reb. Eccleſiæ non alien. par. 2. cap. 17. ſub n. 24. verſ. aut impendit, & per Io. Garſ. de expenſ. & melior. d. cap. 2. ſub n. 1. ante fin.

Et qualiter, & quando vtiles expenſæ deducātur, vel quando ſint factæ animo decipiendi, veluti ſi diues adeo magna feciſſet, vt do-
189 minus, cum eſſet pauper illas minime perſoluere poſſet, vel quando res eſſet perempta, vel quando per oblationem pretij acquiri poſſit, late vide per eundē Menoch. d. rem. 5. à n. 517. vſque 530. & per Ioſeph. Lud. d. deciſ. 24. num. 14. & ſeq. & per Tiraq. de retr. conuent. §. 7. gloſ. 1. per tot.

Voluptarias autem expenſas, quando bonæ fidei, vel malæ fidei poſſeſſor deducat, vel per abra-
190 ſionem, vel per extimationem repetat, late vide per eundem Menoch. d. rem. 15. à nu. 530. vſque 555. & per Reod. d. cap. 17. nu. 21. & ſeq. Tiraq. de retract. conuent. d. §. 7. gloſ. 1.

Reſtrin-

Reſtringitur tamen, quod dictũ
191 eſt occaſione melioramentorum retineri poſſe rem melioratam, quando illa res cum vitio ad meliorantem peruenit, quia tunc non datur retentio. cap. fin. de ord. cognit. l. 1. §. redegit igitur. ff. quorũ legat. Salicet. in l. fin. ſub num. 1. verſ. aut peruenit. C. commod. & per Alexan. in addit. ad Bart. in l. ſi non ſortem. §. ſi centum. in verſ. debitum. ff. de condic. indeb. Medic. de compenſ. 2. par. quæſt. 16. n. 17. Neg. de pign. in d. 4. membr. 5. part. num. 1. Surd. conſ. 4. num. 40. vol. 1. & idem Surd. deciſ. 46. num. 1.

Quod procedit etiam ſi tracta-
192 tur de retinenda re ſibi debita, vt per Neg. Surd. locis citatis. & per Caual. de tut. nu. 165.

Sublimitatur tamen hæc reſtrinctio, quando res ad creditorẽ peruenit, non ex illa cauſa, nec pro illo debito, pro quo vult illa retinere, ſecus ſi peruenit ex illa, pro
193 qua vult retinere, quia tunc, & ſi non ſit ſine vitio, tamen datur retentio, vt per Bart. in l. ſi non ſortem. §. ſi centum. num. 8. ff. de cond. indeb. vbi Bald. in fin. Caſtr. num. 5. & tradit Salic. in l. fin. ſub num. 2. in ſi. C. comm. & per Neg. in d. 4. membr. 5. par. ſub num. 3. verſ. tertio fallit. Surd. dicta deciſ. 46. num. 12.

Verum Neg. loco proxime ci-
194 tato, dicit ſupradictam ſublimitationem procedere, quãdo dicta res de cuius retentione agitur data fuiſſet illi, qui vult eam retinere in ſolutum, vel in pignus, licet nulliter pro illo debito, tunc enim habet locum retentio, & ita intelligenda eſſe iura, ſuperius allegata, ſecus ſi dicta res non per modum dationis inſolutum, vel hypothecæ, ſed aliter etiam occaſione dicti debiti ad creditorem perueniſſet, quia tunc retineri non poſſet pro illo debito ex doctr. Caſtren. poſt Bar. in l. petenti. in fi. ff. de pig. act. & ſeq. Surd. d. deciſ. 46. nu. 12.

Secundo reſtringitur quando
195 melioramenta eſſent penitus illiquida, quia tunc non datur retentio, nec impeditur executio, vt per Caſtren. per eum alleg. tradit Bero. in cap. 1. num. 33. de reſt. in integr. Contar. de mom. poſſ. quæſt. 24. num. 17. Galleſ. ad 4. par. oblig. Cam. quæſt. 2. num. 11. Menoch. d. remed. 15. num. 569. nam ſi de
196 melioramentis ſaltem conſtaret, in genere daretur retentio, vt di-
✠ xit Rot. coram R. P. D. Penia in dicta Rom. Salu. Inter. 19. Nouẽb. 1593. in calce operis deciſ. 64. nu.
✠ 5. & in alia coram eod. in vna Ro. Salu. Interd. 11. Martij 1594. ibid. deciſ. 67. nu. 4.

Nam ad hoc, vt detur retentio,
197 duo copulatiue requiruntur: primo quod excipiens probet melioramẽta feciſſe, vt bene per Caſt. in cõſ. 270. n. 4. lib. 2. Cum. conſ. 102. in fin. Ruin. conſ. 157. n. 22. vol. 1. Soc. Iu. cõſ. 62. n. 3. vol. 1. Pariſ. cõſ.

33.num.53.vol.1.Rolan.conſ.28.
num.31.vol.1.Bero.conſ.37. nu.
6.lib.2.Rot.diuerſ.deciſ.398.n. 4.
par.1.& deciſ. 312. num.4.part.2.
& tenuit Rot.coram R.P.D.Penia
* in dicta Rom.Salu.Interd.19.No
uembr.1593.in calce operis deciſ.
64.nu.5.& 8.

Secundo requiritur, quod ſint
liquida, vel incontinenti liquidã-
da, alias qui reſtitutionem prætẽ-
198 dit, non poteſt immiſſionem pe-
tere, niſi ſaltem præſtita cautione
de illa reficienda facta liquidatio-
ne, vt per Bero. in d.cap. 1. num.
34. ex doctr.Bald. in l.acceptam.
ſub num.11.C. de vſur. & per Ca-
ſtren.in conſ. 270. ſub num. 1.lib.
2. Alciat.conſ.63. num. 14. lib. 9.
Gozad.conſ.100. nu.21.Tiraq.de
retract.conuent.§.7.gloſ.1.nu.13.
Contard.de mom.poſſ.q.24.n.18.
Menoch.d.rem.15.nu.569.Bero.
d.cap.1.num.34. in fin. Galleſ.ad
form.Cam.in 4.partic.oblig.Cam.
quæſt.2.num. 13. Put. deciſ.471.
nu.1.2.lib. 2. quæ fuit confirmata
* coram R.P.D. Acorambono in
ſuis recollectis deciſ.8.par. 2. vt in
calce operis deciſ.68.n.4. & eam-
* dem deciſ.notat Peregr. deciſ.16.
part. 2. quæ eſt impreſſa in Rota
diuerſ.deciſ. 16.part.3.lib.2.num.
2.& 3.& iterum tenuit Rot.in ter-
minis coram R.P. D. Lancellotto
* in vna Bononieñ.Salu.Interd.Lu-
ne 21. Iunij 1599. in calce operis
deciſ.70.n.3.

199 Verũ ex ęquitate hoc caſu con-
cedi ſolet terminus ad illa proban
da, vt atteſtatur Acoramb. in d.
deciſ.8. num.3. quod vere proce-
dit, quando conſtat melioramenta
adeſſe partim liquida, & aliqua li-
quidanda, & per Contard.d.q.24.
num.23.& ſeq.& per Put.d.deciſ.
471.nu.2.lib.2.

Et ſi in dicto termino non fue-
200 rint liquidata, tunc executio re-
tardari nõ poſſet, iuxta tradita per
Soc.Iun.conſ.62.nu.3.lib.1.& per
Contard. d.q.24.nu.20. Put.d.de-
ciſ.471.nu.2. & in d.deciſ.R.P.D.
* Acoramb.8. nu.3. Rot. diuerſ.de-
ciſ.112.in fi.par.2.

201 Contrariam vero partẽ, nempe
retardandam eſſe executionem ra
tione melioramentorum etiam ſi
liquida non eſſent, tenet Rui.conſ.
84.n.17.lib.1.Menoch.d.rem.15.
nu.569.verſ.contrariũ, qui verio-
rẽ dicit Tiraq.de retract.conuent.
d.§.7.gloſ.1.num.13. Gall.in d.4.
partic.oblig.Cam. q.2. ſub nu.13.
Capic.deciſ.17.nu.7.

Tamen priorẽ affirmatiuam ſen
202 tentiam ex ſupra nu.197.& ſeq.
deductis,& alleg.magis cõmunem
eſſe apparet,& ad contraria reſpõ-
det Put.d.deciſ.471.num.4.& ſeq.
dum dicit, quod licet iura in con-
trarium allegata probent retentio-
nem dari ex cauſa melioramento-
rum: tamen non dicitur, quod da-
ta cautione non debeat fieri reſti-
203 tutio, & ideo licet detur reten-
tio, tamen ceſſat, vbi melioramen-
ta ſunt illiquida mediante cautio-
ne

Digitized by Google

ne iux. tradita per Alex. in l. 4. §. ait prætor. ſub nu. 4. vbi latius per Rip. nu. 7. Ang. in fin. ff. de re iud. & ex multis relatis. per Tiraquel. de retract. lignag. §. 1. gloſſ. 19. nu. 2. & habetur in dicta deciſ. R.P.D.
✱ Accoramboni 8. par. 2. in calce operis deciſ. 68. poſt medium,
204 n. 4. immo per ſolam oblationẽ fideiuſſoris de ſoluendo melioramenta facta liquidatione, impeditur retentio, vt dicitur in dicta de-
✱ ciſ. Rom. Salu. inter. coram R.P.D. Lancellotto in calce operis deciſ. 70. nu. 3. & ad Ruin. in d. conſ. 84. in fin. vbi dicitur, quod pro melioramentis datur retentio, & quod illa non tollitur, niſi per ſolutionẽ, reſpondetur, quod non ſolum per ſolutionem, ſed etiam per cautionẽ ex ſupra alleg. & eaſdem reſponſiones deducit Contard. d. queſt. 24. num. 21. & 22. & eodem mo-
✱ do ad cõtrariam reſpondet Accorãb. in d. deciſ. 8. nu. 3. & 4. & non ſolum ex ſupradictis, ſed etiã alijs rationibus ad contraria reſpondet Beninten. d. deciſ. 77. n. 5. 6. 7. vſque ad 12. & ad conſ. Caſtren. 84. reſpondetur, quod ideo ibi cõcedebatur retentio, quia per ſententiam erat diffinitum, quod refectis
205 expenſis daretur immiſſio, & ſic per illa verba ablatiui abſoluti, quæ ante omnia erant adimplenda, vt per Contard. loco citato, & per Beninten. dicta deciſione 77. num. 11. de quo inferius dicemus.

Vnde ex ſupra deductis patet
206 poſſe regulã conſtitui, quod aut melioramenta ſunt liquida, vel in continenti liquidãda, & tũc datur retentio, & impeditur executio, vt per Contard. dicta quæſt. 24. num. 28. & per Menoch. d. rem. 15. nu. 572. Rot. diuerſ. deciſ. 16. n. 2. par. 3. lib. 2. ſi vero ſunt illiquida, & tũc quia in hoc iudicio nõ admittitur exceptio requirens altiorẽ indagi-
207 nẽ, vt ſupra n. 28. & 233. fuit deductũ, & hoc caſu per cautionem tollitur retẽtio, vt per Put. d. dec. 471. Beninten. d. deciſ. 77. n. 10. &
✱ in d. deciſ. coram R.P.D. Lancellotto in calce operis deciſ. 70. n. 3.

Quod ampliari poſſe videtur, vt cautio non ſit neceſſaria, quan-
208 do debitor eſſet idoneus, diues, & non ſuſpectus, quia ea ratione mouetur Doct. ad tenendũ, quod debitor melioramẽtorum, debeat dare fideiuſſorem de ſoluẽdo extimationem, & valorem illorum facta liquidatione, ne creditor decipiatur; veluti, quia debitor eſſet inops, vel ſuſpectus, quæ ratio non militat in diuite, & non ſuſpecto, vt declarat Alex. d. §. ait prætor. n. 2. & ibi per Rip. ſub n. 8. & multos allegat, quos ipſe ſequitur Tiraq. de retract. lignag. §. 1. gloſ. 19. n. 3. & in terminis tradit Contard. d. q. 24. nu. 30. & 31.

Limitatur tamen, quod dictũ eſt,
209 executionem eſſe impediendam propter melioramentorum retentionem, quando aliquod ſubeſſet

Digitized by Google

periculum, vt declerat Caſtren.d.
conſ.270.ſub nu. 3. verſ. & tamen
voluit Menoch.d.rem.15. n. 571.

Secundo limitatur, niſi ex ver-
bis ſententiæ aliter appareret, ve-
210 luti ſi dixerit ſolutis prius expen-
ſis, quia tunc ſententia dicitur cõ-
ditionalis.l.à teſtatore.de cond.&
dem. l. euictis agris. de vſur. & eo
caſu ante omnia expenſę,& melio-
ramenta ſoluenda ſunt, vt tradit
Neguſ.d.4.membr.5. part.nu.10.
Contard.d.quæſt.24.num. 27. Al-
ciat.d.conſ.63.in fin.lib.9. Caſt. in
dicto conſ. 270. ſub num. 3. verſ.
breuiter omiſſis. lib. 2. Capic. di-
cta deciſ. 17.nu.9.Beninten. d.de-
ciſ.77.nu.11.Put.d.deciſ.471. ſub
num.2.in fin.lib.2.Caputaq.deciſ.
* 138. lib. 1. in manuſcrip. in calce
operis.deciſ.71.n.2. & tenuit Rot.
* coram R.P.D.Lancellotto,in vna
Bonoñ.Salu. Interd. 15. Nouẽbr.
1599.in calce oper.deciſ.72.n.1.

Reſtat nũc videre,qualiter me-
lioramentorum ſolutio ſit facien-
da: nam iſte articulus diuerſimo-
de à Doctoribus fuit intellectus,&
propterea redditur valde dubita-
bilis, vna enim eſt opinio, quod
attendatur valor melioramento-
rum tempore reſtitutionis, etiam
211 quod ſit maior,quã fuerit à prin-
cipio expenſum in illis, per tex. in
l.domos.de leg.1.vbi Iacob.de A-
rena,& Bar.Ang.Imm.Caſtr.in fi.
Cag.in l.2.nu.175.C.de pact.inter
empt. & vend. & ex diuerſis ratio-
nibus, hanc partem tuetur Ruin.
conſ. 14. ſub num. 3.lib.1. & conſ.
117. ſub num. 1. volum. 3. Natt.
conſ. 256. num.4. & per Rol. qui
multos adducit conſ.28. num. 14.
lib.1.& per Cephal.conſ.311. nu.
39. vol. 3. & de communi atteſta-
tur Iaſ.in d.l.domos. nu.4. & Viu.
opin.495.num. 5. Io. Garſ. de ex-
penſ.& melioram. cap. 24.num.3.
& hanc opinionem defendit Me-
noch.d.rem.15.nu.557.qui addu-
cit Pariſ. Corn. Grat. Curt. Iun.&
alios Ioſeph.Lud.deciſ.24.n.25.

Cõtrariam vero ſententiã quod
212 immo ſemper ad fauorem agen-
tis, tempus, quominus expenſum
fuit, aut minus res valeat attendi
debeat, tenet Bald. in dicta l. do-
mos,& per Abb.in cap. 1. num. 4.
vbi late per Bero. num. 38. de re-
ſtit.in integr. Alber. in l. in fundo,
num.5.de rei vendic. & tenet Ca-
ſtren.in dicto conſ.270. in fin. lib.
2.Curt. Iun. conſ.144. num.7.Be-
ro.conſ. 106. in fin. Burſat. qui de
communi atteſtatur.conſ.11.num.
40.& conſ.71.nu.22. Siluan. conſ.
49. num. 75. Bertrand. conſ. 21.
num. 15. & bene per Gabr.conſil.
168. num. 111. lib. 1. Corn. conſ.
158. num. 8. verſ. circa quartum.
libr. 3. & latiſſime hanc partem
tuetur Rim. Iun. conſ. 411. lib. 4.
qui optimis fundamentis ad om-
nia in contrarium adducta reſpon-
det à num. 38. vſque 86. repro-
bando diſtinctionem Menoch. ſu-
pra alleg.in d.remed.15.n.565.&
hanc crebriori calculo receptam
affir-

affirmat Petr. Ant. de Petr. de fideicom.quæſt.15.ſub n. 171. verſ. contrarium, & de communi atteſtatur Neg.in d.4.memb.5. par.n. 11.Reodan.de reb.Eccl. nō alien. d.cap.17.§.colonus. num. 8. & 9. & Marz.in eod.tract.de fideicom. quæſt.65.& clare per Tiraquel.de retract. conuent. §.7.gloſ.1.num. 8. Ioſeph. Lud. ſibi contrarius in deciſ. 48. ſub num. 14. verſ. quam autem.Boer.deciſ.44.num.12.Capic.deciſ.93.nu.9. Borg. deciſ.28. in addit. ſub num. 4. & hanc partem tamquam æquiorem ſequendam in iudicando cenſeo, & potiſſimum ex ratione per Alber. in d.l.in fundo. num.5.adducta,quia quando minus pretij rei acceſſit,
213 quā ſit impenſa,impendens non recuperat, niſi quantum res pretioſior facta ſit,quia reſiduum inutiliter erogauit: ſi vero plus pretioſitatis rei acceſſit, quam expendiderit, expenſam tantum recuperat,quia plus non expendit,& hęc ratio approbatur à Rim. Marz. Ant. de Petr. Capic. & ab alijs ſupra allegat. & multa alia deducit Rim.in dicto conſ.411. qui in hac materia nihil intactum reliquit, & quia iſte articulus valde controuertitur, ideo poſſet etiam iudicis arbitrio remitti, qui conſiderato
214 caſu, & circumſtantijs,& rerum, & temporum qualitate in alterutram, prout minus damnoſum videbitur, inclinare poterit: & tradit in his terminis Theſaur. deciſ. 251.num.4.& per Menoch.de arbitr.iud. caſu 258. lib. 2. cent. 3. & per Ioſeph.Lud. dicta deciſ.58. num. 9.

Ex quibus omnibus concluditur, quod in illis caſibus, pro quibus datur retentio, ac pro ea quātitate retardatur immiſſio, vt per Contard.alias citatū.de mom.poſ. quæſt.24 num.16.

Videndum eſt etiam, an exceptio præſcriptionis in hoc iudicio
215 opponi poſſet, ita quod illius executionem impediat, & opponi poſſe oſtenditur, quia iſta exceptio impedit litis ingreſſum, & dicitur exceptio litis finitæ. l. ſicut. in fin.& l. omnes. C.de præſcript. triginta annor.Bart. in l. fratres.in fin. C. de tranſact. vbi omnes Doctor. & tradit Bart. in l. fin. nu. 3. ff. pro ſuo. Alexan.conſ.213.num. 1. lib. 2. Dec. conſ. 302. num. 23. Aym. conſ. 204.ſub num.6. Balb. de præſcript. in princip. quæſt. 9. num. 1. Boer. deciſ.344.n. 2.Rot. diuerſ.deciſ.648.par.3.lib.3.

Intellige tamen hoc procede-
216 re, quando exceptio iſta opponitur ad impediendum proceſſum, ſecus ſi opponeretur ad merita cauſæ: nam neceſſe eſt opponere, & allegare ius agenti non competere, vt per Bart. in dicta l. fin. ſub num. 3. verſ. quandoque. ff. pro ſuo, & ita limitat Balb. in dicta quæſt. 9 num. 2. & Menoch. de adipiſc. poſſeſſ. rem. 4.num.770.Contar.de mom.poſſ.

limit.2.§.4.nu.17. vbi alios adducit Aym. dicto conſ. 204. num.6. Dec. conſ. 22. num. 3. Alex.conſ. 213. num. 1.lib.2. Guid. Pap.deciſ.416.n.15.Cappel.Toloſ.quęſt. 67.cum alijs ibi in addit.nu.4.

Secũdo comprobatur, quia iſta
217 exceptio impedit immiſſionem vigore l. fin. C. de edict. diu.Adr. toll. quod ſimiliter eſt remedium adipiſcendæ, vt per Caſtr. in d. l. fin.nu.17. Dec.nu.22.Sebaſt.Sap. nu.39.Gezad. conſ.7.nu.18.Bell. conſ.35.ſub n.7.& declarauit Rot.
✱ coram R. P. D. Comitulo in vna Rom.vineę 21.Apr.1589.in calce operis deciſ.9.n.7.

Quod tamen verum eſt, quan-
218 do exceptio huiuſmodi eſt liquida,vel incontinenti liquidanda,vt declarat Dec. in d.l. fin. ſub num. 22.verſ.item.C.de edict.diu.Adr. tollen. poſt Bal. in l.ſi is quem. in prin.verſ.in tex. C. ne de ſtatu defunct.& in l.per hanc.nu.11.C. de tempor. appell. & per Alex.in d. conſ.213.ſub n.1.verſ.& licet.lib. 2.Dec.d.conſ.22. n.3. Aym.dicto conſ.204.n.6.in fi.Bello.conſ.35. n.7.Cõtard.de mom.poſſ.limit.2. §.4.nu.19.Menoc.de adipiſc.poſſ. d.rem.4.nu.771. Balb. de præſcr. d. quæſt. 9. num.2. Affl.deciſ.52. num.2.

Quando autẽ incontinenti probare dicatur, iam fuit deductum ſupra n.103 & ſeq.arbitrio iudicis eſſe relinquendum.

Sequitur nunc videre quanti temporis præſcriptio in hoc iudi-
219 cio opponi poſſit,& pro clariori iſtius articuli intelligentia diſtinguendum eſt: nam aut præſcriptio opponitur ab ipſomet debitore, vel ab eius herede, vel à tertio cauſam ab eo habente,viuente ipſo debitore, vel ſit in mala fide, & eo caſu non præſcribitur, niſi ſpatio quadraginta annorũ, vt eſt tex. in l.cum notiſſimi.§. 1. C. de præſcript.30.vel 40.annorũ,vbi Bald. in princ. Ang. num. 2. & Salicet. num.2.& per Iaſ.in §.item Seruiana. num. 122. Inſtit. de act.Gabr. conſ.144.n. 77.lib.2. Neg.de pig. in 2.memb.6.par.ſub num.1. verſ. ſed ſi.Specul.de præſcrip.§. 1. nu. 29. & per Caſtr. conſ. 70. num.2. lib.2.Boer.deciſ. 328.nu. 2.& fuit
✱ receptum in Rot. coram Illuſtriſſ. Mantica in vna Imoleñ. Salu. Interd. Lune 27.Iunij 1594. in calce operis deciſ.73.n.12.

Si vero iſte tertius poſſeſſor vult
220 præſcribere à die mortis ſui auctoris,& tunc præſcribit ſpatio 30. annorum, vt in d.l.cum notiſſimi. §.ſed cum illud, & declarat ibi Salic.nu.6.& per Bal.in d.l.cum notiſſimi.§.1. nu.2. vbi Ang.Neg.loco citato. ſub nu.1.verſ. ſi autem. Rip.in Rubr.de pign.ſub num.14. verſ.ſed ſi titulum.

Quod tamen intelligendum eſt, ſi iſte tertius poſſeſſor eſt ſucceſſor
221 vniuerſalis dicti ſui auctoris, qui repræſentaret perſonam defuncti: nam ſi eſt ſucceſſor particularis, velu-

Digitized by Google

222 veluti ſi eſſet emptor, vel dona-
tarius, & ſimilis, tunc præſcribit
ſpatio decem annorum inter præ-
ſentes, & viginti inter abſentes, &
ita intelligitur tex. in l. cum notiſ-
ſimi, & §. 1. vt declarat gloſ. in l. 1.
verſ. ſucceſſum eſt. C. ſi aduerſus
cred. & ibi Bart. in ſummario, dum
dicit contra hypothecam præſcri-
bitur longo tẽpore, à quolibet poſ-
ſidente, excepto debitore, vel eius
herede, & idem tenet Bal. ibi nu. 1.
verſ. in text. ibi & iura eorũ ſucceſ-
ſerunt, & Salic. nu. 2. verſ. oppone,
& clare per Specul. de præſcr. §. 1.
nu. 29. Iaſ. in d. §. item Seruiana. n.
122. Inſtit. de act. Neg. de pign. in
d. 2. membr. 6. part. ſub nu. 2. verſ.
præterea, & per Tiraq. de retract.
lig. §. 1. gloſ. 10. ſub n. 11. vbi in hac
præſcriptione decem, vel viginti
annorum, ſolũ excludit principa-
lem debitorem, & eius heredem,
non autem emptorem, vel donata-
223 rium cũ titulo, & bona fide poſ-
ſidentem, & ita declarauit Rot. in
✶ d. deciſ. Imoleñ. Salu. Interd. corã
Illuſtriſſ. Mantica in calce operis
deciſ. 73. n. 12. & fuit confirmatum
✶ in alia coram R.P.D. Lancellotto
in vna Rom. Salu. Interd. 19. No-
uemb. 1599. in calce operis deciſ.
13. nu. 11. & hanc eandem diſtin-
✶ ctionem tenuit Rot. coram R. P.
D. Iuſto in vna Ro. Salu. Interd. 5.
Decemb. 1601. in calce operis de-
ciſ. 74. nu. 2. & 3.

Et quod per decennalẽ præſcri-
224 ptionẽ tollatur hypotheca inter
præſẽtes, & per viginti annos inter
abſentes à tertio poſſeſſore, cũ bo-
na fide, & titulo, eſt tex. in d. l. 1. &
2. C. ſi aduerſ. cred. tradit Ang. A-
ret. in §. item Seruiana. ſub nu. 13.
verſ. in gloſ. vbi Iaſ. nu. 123. Inſt. de
act. tenet Old. conſ. 19. ſub n. 1. Pa-
riſ. conſ. 50. nu. 2. qui de communi
atteſtatur lib. 1. Alex. conſ. 83. ſub
nu. 11. & conſ. 220. num. 1. lib. 6. &
late per Aym. conſ. 148. n. 6. & per
Rolan. conſ. 28. nu. 7. & ſeq. lib. 1.
& de communi atteſtatur Neguſ.
loco citato. Gabr. de præſcript.
concl. 7. num. 8. & alios refert Affl.
deciſ. 139. num. 1. & vltra allegata
deciſiones Rotales, iterum dixit
✶ Rot. corã R.P.D. Coccino in vna
Rom. Salu. Interd. 2. Decẽb. 1601.
in calce operis deciſ. 25. num. 8.
✶ & coram R. P. D. Orano in vna
Rom. hereditatis de Beuilaqua 13.
Maij 1591. ibidem deciſ. 75. num.
✶ 12. & coram R. P. D. Lancellotto
in vna Rom. domorum in Burgo
24. Maij 1602. ibidem deciſ. 20.
nu. 21.

Quod ampliatur procedere etiã
in dote, non ſolũ ſoluto matrimo-
225 nio, ſed ẽt conſtãte matrimonio,
qñ certum, & notoriũ eſt, maritum
vergere ad inopiam, vt per Neg. in
d. 2. mẽb. 6. par. n. 4. & tradit Abb.
conſ. 22. nu. 2. lib. 2. & in terminis
ſoluti matrimonij, tradit Caſtren.
conſ. 70. incip. breuiter. n. 2. lib. 2.
Boer. deciſ. 328. nu. 3.

Tamen requiritur præſentia ad
226 hoc, vt decẽnalis præſcriptio in-

226 ducatur, & probanda eſt ab eo, qui eam opponit, aliter deficeret in ſalutari ſuo, vt per Bal.in l.præſcriptione.in fin. C.quib.non obijcitur longa temp. præſcr. Alexan. conſ. 118.nu.16.in fi.lib.2.& conſ. 92.ad fin.lib.5.Rolan.conſ.79.nu. 31.lib.1.Corn.conſ 46.nu.16.

Verum præſentia præſumitur,
227 quando partes ſunt eiuſdem Ciuitatis, & domicilium habent in ea,l.fin.de præſcript.long.te.np.& tradit Bart.in l.is poteſt.nu.17.vbi Ruin.num.12.de acq.hered.Bald. in l.emptor.num.2.verſ.tu autem. C. de præſcript. long.temp. Alex. conſil. 220. num. 4. & 5. lib. 6. Corn.d.conſ.46.nu.16.verſ.idem. Soc.Sen. conſil.121.num.1. lib. 1. Balb.de præſcript. in 4.par.princ. quæſt. 4. num.4. & 5. & ita tenuit Rot.in d.deciſ.Imolen.Salu.Inter. ✱ coram Illuſtriſſ. Mantica in fine operis deciſ.73.nu.6.

Secundo limitatur prædicta cõ-
228 cluſio, non procedere cõtra Eccleſiam,quia contra eam non præſcribitur decennali præſcriptione, ſed quadragenaria requiritur. cap. de quarta.de præſcr.& per Neguſ. in d.2.memb.6.par.ſub nu.2.verſ. præterea,& infinitos cõgerit Balb. de præſcript. in 5. part. in princ. vbi ampliat etiam in principalibus
229 certis, & incertis, & in minoribus, ac in hoſpitalibus, de quibus vide per eum, & per Felin. qui multa in materia huiuſmodi pro hoſpitali deducit in dicto cap. de quarta.num.2. & 3. & ſeq. Afflict. deciſ.67.num.4.& de minore tradit Senat. Pedemont. deciſ. 179. nu.14 qui alios allegat in terminis noſtris, & quod hypotheca non præſcribatur contra Eccleſiam decennali præſcriptione, tenuit Rot. ✱ in vna Rom. Salu. Interd.corã Illuſtriſſ.Seraphino xj.Maij 1590.in calce operis deciſ.76.nu.6.& 8.

Illud etiam vulgatiſſimum deduco,quod talis præſcriptio decẽ,
230 vel viginti annorum non currit; niſi à tempore, quo licitum ſit auctori agere contra debitorem, l. proſecutione. C.de pignor. & per Balb.de præſcrip.in 4.par.in prin. quæſt. 3. ſub num. 6. & late per Alex.conſ.58. num.9. lib.5. & per Rolan. conſ. 79. num.13.lib.1. & quia hoc ſatis vulgare eſt per re-
231 gulam non valenti agere, non currit præſcriptio. l.1.in fin. C. de ann.except.vlterius non inſiſto, & qualiter procedat quando eſt impeditus impedimento iuris, vel ex culpa aduerſarij, vide per Balb. & Rolan. locis citatis, & per Neguſ. d.2.memb.6.part.num.4.

Inſuper etiam quærendum eſt,
232 an exceptio detractionis legitimæ, aut ſupplementi illius, oppoſita in hoc iudicio, impediat immiſſionem,& quod non impediat, alias fuit in Rota reſolutum, vt in ✱ vna Rom. Salu. Interdict. 3. Iulij 1600. in fin.operis deciſ.48. num. 1. coram R. P. D. Lancellotto, & ea quidem ratione, quia in hoc iudi-

iudicio non admittitur exceptio altiorem requirens indaginem, l. fin. C. quorum bonorum, & per Rip. in rubr. de pign. ſub num. 19. verſ. defendendo. Surd. conſ. 4. nu. 36. lib. 1. & de communi atteſtatur. Sarm. de reddit. Eccl. par. 3. cap. 2. nu. 22. & 23. Menoch. de adipiſc. poſſ. rem. 3. num. 180. Rot. diuerſ. deciſ. 34. n. 23. par. 2. & alias deciſiones, & auctoritates deduxi ſupra in exceptione excuſſionis. nu. 62.

Secunda eſt ratio, quia pro legi-
234 tima, ſiue eius ſupplemento non datur hypotheca, quia non petitur actione ex teſtamento, ſed cõdictione ex lege, vt per Iaſ. in l. omnimodo. n. 3. C. de inoff. teſt. & per Caſtr. in l. ſcimus. nu. 2. in fi. C. eod. Alex. in l. in quartam. ſub num. 16. verſ. ergo apparet. ad l. falc. & late per Soc. in l. ſi ex toto. ſub num. 3. verſic. quia augumentum. de leg. 1. Ruin. conſil. 58. num. 12. lib. 5. qui de communi atteſtatur. Corn. conſil. 148. num. 3. lib. 4. & conſil. 302. num. 8. lib. 3. Aymon. conſil. 109. num. 3. Cephal. conſil. 42. in princip. Rub. conſ. 115. num. 3. & per Petr. Ant. de Petr. de fideicomm. quæſt. 15. nu. 36. qui etiam de communi atteſtatur Afflict. deciſ. 162. num. 4. Put. deciſ. 137. nu. 3. lib. 2. & in d. deciſ. Rom. Salu. Interd. 3. Iulij 1600. in calce operis deciſ. 48. nu. 4. coram R. P. D. Lancellotto.

Et iſta cõdictio ex lege, eſt actio
235 perſonalis, vt declarat Afflict. d. deciſ. 162. nu. 4. & ita intelligunt omnes præcitati doctores, & per Soci. in d. l. ex toto. ſub nu. 3. verſ. condictio autem. ff. de leg. 1. dum dicit, quod iſta condictio non reperitur priuilegiata, vt habeat hypothecam, & datur in ſubſidium, ſed hæc ratio mihi nõ placet, quia dicta deciſio eſt reprobata à Puteo deciſ. 37. nu. 11.

Sed verius pro confirmatione dicitur, quod ſi verum eſt, bona patris eſſe pro legitima hypothecata ſequeretur, quod filius poſſet legitimam ſuper bonis alteri legatis petere, quod non eſt verum, quan-
236 do adſunt alia bona in hereditate, vel niſi teſtator legaſſet res meliores, vt declarat Alex. in d. l. in quarram. ſub n. 16. & late per Dec. conſ. 81. ſub num. 7. verſ. & eſt verum, & bene per Aym. d. cõſ. 109. nu. 6. Alex. conſ. 12. ſub nu. 2. lib. 5. & late per Natt. conſ. 199. nu. 6.

Et quando non adſunt bona patris æquiualentia ad legitimã, tunc
237 poteſt filius pro rata legatorum, tantũ, à legatarijs repetere, & non vnam rem ſolam eligere, prout potuiſſet ſi bona eſſent hypothecata, vt per Bar. in d. l. in quartam. n. 13. & ibi Rip. n. 101. Bal. in l. omnimodo. in fi. C. de inoff. teſt. Dec. conſ. 633. ſub nu. 1. verſ. ſecum detrahitur. Ruin. conſ. 17. n. 8. lib. 5. vbi ampliat, vt etiã ſi bona nõ eſſent à teſtatore legata, ſed ab herede alienata poſſit filius pro rata contra poſſeſſores pro legitima agere.

Secun-

Secundo ſequeretur quod eſſet in electione filij eligere vnā rem, quam vellet, ſi haberet ſuper bonis patris hypothecam, & tamen contrariū eſt verius, quia arbitrio iudicis eſt illā aſſignare in aliquam rē,
238 vt poſt Bart. tradit Alex. in d. l. in quartam. nu. 15. & 16. & ibi Rip. n. 111. & 112. Corn. conſ. 180. n. 7. lib. 4. Ruin. d. conſ. 17. n. 1. Rolan. conſ. 78. n. 15. lib. 1. Surd. cōſ. 128. nu. 22. lib. 1. Menoch. de arb. Iud. caſu 163. num. 16. & ſeq. Put. deciſ. 420. lib. 1.

Tertio ſequeretur, quod filius eſſet præferendus creditoribus, quia ſtatim nato filio haberet hoc ius, & hypothecā ſuper bonis patris pro ſua legitima, & tamen contrarium de iure habetur cum legitima non debetur niſi deducto ęre
239 alieno, l. Papinianus. §. quarta. ff. de inoff. teſtam. vbi Bar. & omnes doctores Rol. in l. fi. §. in computatione. nu. 10. C. de iur. delib. Caſtr. conſ. 188. ſub n. 2. vol. 2. Rol. conſ. 85. nu. 13. vol. 1. vbi ampliat etiam in impenſa funeris, & per Senat. Pedem. deciſ. 148. ſub nu. 12. Rot. diuerſ. deciſ. 749. nu. 3. par. 1.

Quarto pro hac parte dicitur, quod ſi bona hereditaria eſ-
240 ſent in tertium tranſlata, filius non poſſet contra dictum tertium poſſeſſorem agere pro ſua legitima, quando adſunt alia bona eiuſdem qualitatis, & valoris in hereditate, prout firmat Surd. conſ. 142. nu. 10. & 11. vol. 1. Cucc. de legitima verſ. in ſubſtantia. num. 9. & 10. quod ſi eſſent pro legitima hypothecata hoc facere potuiſſet, & bene declarat Ruin. d. conſ. 17. nu. 8. vol. 1.

Et propterea bona hæreditaria
241 non dicuntur obligata nec hypothecata pro legitima, ſeu illius ſupplemento, vt eſt tex. in §. cæterum. Authen. vt cum. de appell. & late per Rip. in l. in quartam. nu. 114. & per Alex. ſub nu. 16. & communem dicit in conſ. 88. nu. 5. lib. 3. & hoc idem firmant omnes pręcitati Doct. in locis proxime alleg. Dec. conſ. 235. ſub nu. 6. verſ. in contrarium. Ruin. conſ. 17. ſub nu. 8. verſ. ergo ſequitur. lib. 5. Rol. conſ. 78. nu. 18. lib. 1. & per Gabr. de legitima concluſ. 5. nu. 1. vbi de magis communi atteſtatur, & per Affl. in locis alleg. & in d. deciſ. coram R.P.D. Lancellotto Rom. Salu. Interd. in fine operis deciſ. 48. n. 4.

Et licet contrarium aliqui te-
242 nuerint, nempe bona teſtatoris eſſe tacite hypothecata pro legitima, quos refert Neguſ. de pign. in 4. membr. 2. par. ſub nu. 16. verſ. vigeſimusquartus caſus, & per Menoch. conſ. 77. nu. 15. & per Gabr. d. concl. 1. ſub nu. 1. in fin.

Tamen in contrarium eſt magis communis ſuperius relata, & alia opinio reprobatur à Rip. in d. l. in quartam. n. 114. & ab eodem Neg. loco citato ver. iſta etiam, & optimis fundamentis eam confutat. Dec. d. conſ. 235. ſub nu. 6.

Limi-

Limitatur vero ſupradicta concluſio, quando legitima, vel eius ſupplementum eſſet à teſtatore legatum, quia eo caſu competit hy-
243 potheca, vt per Dec. d. conſ. 235. ſub num. 6. verſ. non obſtat, & per Neg. in d. 4. membr. 2. par. ſub nu. 164. ante fi. verſ. quam tamen concluſionem limita, & per Gabr. d. concl. 1. num. 2. Petr. Ant. de Petr. d. quæſt. 15. nu. 41. verſ. hypotheca tamen, & per Rip. in d. l. in quartam. ſub nu. 15.

Sequitur nunc videre, an exceptio compenſationis immiſſionem impedire poſſit, & quia hæc eſt materia valde controuerſa, vt ex inferius deducẽdis apparebit, ideo plures ſunt diſtinguendi caſus, nã aut agitur vigore obligationis Cameralis, prout plurimum euenire ſolet, & hoc caſu non admittitur
244 compenſatio, vt per Sebaſt. Medic. de compenſ. quæſt. 24. num. 2. Gall. ad quartam particulam obl. Cam. quæſt. 2. num. 6. in fin. vbi atteſtatur, ita etiam vſu receptum eſſe.

Et ea ratione mouentur, quia in
245 tali obligatione iuramentum inſeritur, & vbi debitor ſoluere iurauerit, non admittitur compenſatio cum in forma ſpecifica adimplere teneatur, c. ad noſtram. de iureiur. & hanc opinionem eſſe magis cõmunem, & melioribus rationibus fundatam dicit Natt. conſ. 54. n. 5. & de magis communi atteſtatur. Surd. conſ. 82. nu. 25. qui multos allegat, & idem affirmat Tiraq. de re tract. lign. §. 1. gloſ. 3. nu. 6. verſ. payer. & Iaſ. in l. cum qui. nu. 5. de iureiur. & magis affirmat Medic. de compenſ. quæſt. 23. nu. 3. & Ioſeph. Lud. deciſ. 15. nu. 9. & 10. vbi multos, qui de magis communi atteſtantur, allegat Afflict. deciſ. 381. nu. 2. & 3. & infinitos deducit, qui etiam de magis communi atteſtantur Senat. Pedem. deciſ. 92. à nu. 19. vſque 35. vbi nouem fundamenta pro hac parte adducit reprobando contrariam opinionem
246 & in eadem deciſ. infinitos contrarium tenentes pro parte affirmatiua congerit, qui etiam de cõmũni atteſtantur à nu. 2. vſque 18. & multos deducit Surd. conſ. 82. n. 6. lib. 1. tamen in d. deciſ. Pedem. nu. 33. dicitur quod opinio negatiua eſt crebrior ſententia, ſed poſterior affirmatiua eſt verior, & de iure magis ſuſtentabilis, & pro ea adducunt Couarr. in repet. cap. quamuis. in 6. par. §. 4. num. 9. & ſeq.

Tamen has contrarias opiniones fœdere diſtinctionis Doct. ita conciliare videntur limitando ſupradictam negatiuam ſententiam, nempe eam procedere, quando opponeretur compenſatio debiti
248 iam ante promiſſionem iuratam de ſoluendo contracti, ſecus ſi creditum, quod compenſare intendit ſuperuenit poſt dictam promiſſionem iuratam, hanc diſtinctionem tradit Abb. in d. cap. ad noſtram. nu. 3.

num. 3. verſ. quod dicendum. de iureiur. Affl.d.deciſ.381. n.3.& 4. Capic. deciſ. 167. nu. 8. & hos ſequitur Soc.Catel.Cotta Veronen. Viu. Silu. Pariſ. relat. per Senat. Pedem.in d.deciſ.92.nu.34.& nouiſſime approbatur per Surd. cõſ. 246. num.15. lib. 2. & per Burſat. conſ.106. nu.1. in fin. lib.1. & per Galleſ.in d.2.quæſt.nu.9.

Et ratio eſt ſecundum præcitatos Doctores, quia cum quis promiſit cum iuramento ſoluere tempore, quo iam ipſe erat creditor videtur ſe obligare ad non compenſandum, ſecus ſi debitum ſit
243 contractum poſt promiſſionem, quia eo caſu videtur illud feciſſe animo compẽſandi, ita per Senat. Pedem. loco citato. nu.34. in fin. Affl. Capic. & Surd. locis citatis. Pariſ.conſ.121.num.40.lib.1.quia iuramentum intelligitur rebus ſic ſtantibus cap. quemadmodum. de iureiur. & per Doct.omnes proxime allegatos.

244 Secundo limitatur in debitore paupere, quia eo caſu non obſtante iuramento poterit compenſationem opponere, vt tradit Pariſ. d.conſ.121.nu.41.Grat.conſ.121. nu.4.lib.1.Honded.conſ.18.n.41. vol.1.Corſet.tract.de iureiur. q.8., nu.40. Affl.deciſ.143.nu.3. in fin. & per Senat. Pedem. d. deciſ. 82. nu.35.Sebaſt.Medic. de compenſ. quæſt.25.nu.25.& 26.par.1. Viu. opin.115. nu.3. Galleſ. d.quæſt.2. num.7.

Tertio limitatur, quando debi-
245 tum, quod opponitur, ſimiliter eſt iuratum, quia tunc admittitur compenſatio,vt per Senat.Pedem. d.deciſ.92. nu.35. verſ. aliam etiã. Medic. de compenſat. in d. q.25. num.26. Viu. communi opin.114. num. 3. Burſat. conſ. 106. num.2. lib.1.

Quarto etiam limitatur, quan-
246 do agitur de bono, & æquo, vt per Grat. conſ.121.num.12. lib.1. Medic.d.q.25.num.24. Senat.Pedem.d.deciſ.82.nu.35.

247 Quinto limitatur, quando expreſſe renunciatum eſſet, non poſſe compenſationem opponi, nam licet eo caſu iſta exceptio veniat reijcienda Put. deciſ.452. lib.2. tamen hoc intelligendum eſt quoad debita prẹterita, ante renunciationem facta, ſecus quoad futura, & ita declarat Capic.deciſ.167. n.8.

Ad cuius dicti corroborationẽ deduco, quod renunciatio ad fu-
248 tura non extenditur niſi de ea ſit facta ſpecialis mentio Abb. in c. ex multiplici.in fi. de decim.& per omnes Doct. in l.1.C. de pact.vbi Iaſ.n.17.Dec.nu.26.late Zuccard. nu.559. Rip. nu.26.Pariſ.conſ.95. nu 33. lib.3. Dec.conſ.27.num.3. Rim.Iun.conſ.72.num.108.vol.1. Surd.conſ.267.num.5. vol.2.Rot. Biſignet.deciſ.1.nu.2.de iureiur.

Nam quælibet renunciatio in-
249 telligitur rebus ſic ſtantibus cap. cum inter. de renunc.l.ſi.ff.qui ſatiſd. cog. Dec.conſ.106.ſub nu.4. verſ.

verſ. nec obſtat. Corn. conſ. 180. num. 3. & conſ. 189. ſub num. 6. verſ.tamen. lib.2, Federic.de Sen. conſ.77. ſub nu.1. verſ.quia illud. Pariſ. conſ. 7. num. 70. volum.2. & conſ.88.nu.30. volum. 1. Surd. conſ.133.nu.29. lib.1. & latiſſime per Senat. Pedem.deciſ.91. nu.2. qui alios allegat, & ampliat, etiam in diſpoſitione iurata. Affl. deciſ. 328.nu.4.

Sexto limitatur, quando iura-
256 mentum non eſſet præſtitum ab opponente, ſed ab eius anteceſſore, à quo cauſam habet, quia iuramentũ non ligat ſucceſſores quoad effectum periurij, licet obſeruare teneantur, vt per Rol. conſ.17. nu.15.& 17.lib.1.Medic.de comp. q.23.nu.7.par.1.qui alios adducit Affl.d.deciſ.381.num.8.

In alijs vero debitis, & creditis
257 non iuratis recte fit compẽſatio, dummodo ſint liquida, vt eſt tex. clarus in l. fin. vbi Bald. in princ. Caſtr. nu.1. Sal. nu.1. C. de compenſat. Henr.Boic.in cap.bona fides.nu.15.de depoſ.

Quæ quidem concluſio proce-
258 dit etiam ſi creditum oppoſitum non eſſet liquidum, dum tamen de proximo eſſet liquidandũ, vt per Caſtr.in d.l.fi.in prin.& per Miſing. in §. in bonæ fidei. nu.10. Inſtit.de act. Abb.in c.2.ſub n.10. de depoſ.Caſtr.conſ.370. ſub n.1. verſ.nam tunc.lib.1.Alex.conſ.93. ſub nu.1. in fin.lib.4.Decian.conſ. 94.num.23.lib.3.Medic.de compenſ. quæſt.13. ſub num.1.part.1. Felin. in cap.ſuborta. ſub num.2. verſ. & qui dicit. de re iud. Salic. in d. l. compenſationes. ſub nu.6. in fin. C. de compenſat. & de communi atteſtatur Senat. Pedem.d.deciſ.92. num.36. Nam ſi non poſſet incontinenti liquida-
259 ri, & altiorem requireret indaginem, tunc non eſſet retardanda immiſſio, vt fuit reſolutum in Rot. coram R. P. D. Litta in vna Bonon. dotis 3. Iunij 1605. in calce operis deciſ.49.nu.1.

Hæc autem concluſio plures recipit reſtrinctiones, quas videre poteris per Henric.Boic.in d.cap.
260 bona fides à nu. 8. vſque ad fin. de depoſ. qui multa in hac materia deducit, & aliqua ponit Viu. comm. opin. 114. & latiſſime per Butr. in cap. 1. de mutuis pet. à num.12. vſque ad fin.& per Surd. conſ. 246.lib.3.& aliqua vide in 5. Inſpect.c.vnico. nu.76.cum pluribus ſeq.

Sed intra quantum tempus hęc liquidatio fieri debeat, variæ ſunt Doct.opiniones, vt refert Iaſ.in d. §.in bonæ fidei.nu.72.& 73.Inſtit. de act.& Salic.& Doct. in d.l.fi.& per Decian.d.conſ.92. nu.23.Menoch. de arbitr. iud. lib.2. cent.1. caſu 14.

Tamen verior,& magis communis eſt ſententia, quod iudicis ar-
261 bitrio relinquendum ſit, vt per Bald. in d.l. fin. ſub num.4. Salic. num.7. C. de compenſ. Iaſ. in d.§. bonæ

bonæ fidei num. 73. qui de magis communi atteſtatur, licet ipſe aliter ſentiat, & hanc communiorē, & tutiorem affirmat Neuiz. conſ. 56. num. 3. verſ. non obſtat. Pariſ. conſ. 121. num. 25. lib. 1. Tiraq. de retract. lign. §. 1. gloſ. 3. nu. 11. Affl. deciſ. 121. n. 2. Menoch. de arbitr. iud. d. caſu 14.

Et ſupradicta cõcluſio ita intel-
262 ligēda eſt, quod licet in aliquibus caſibus admitti non debeat, non ideo dicitur pręcluſa via, quin poſſit per viam mutuæ petitionis, ſeu reconiunctionis agi, l. neque. C. de compenſ. & ibi Salic. ſub num. 4. & cap. 1. & 2. de mutuis petit. & per Pariſ. conſ. 100. nu. 33. & 36. lib. 2. Alex. conſ. 86. ſub nu. 2. lib. 5. Decian. conſ. 94. nu. 25. vol. 3.

Pręterea ſciendum eſt etiã, quod compenſatio non ſolum ante ſen-
263 tentiam, ſed etiam poſt ſententiã opponi poteſt, & impedit executionem, vt ex infinitis tradit Medic. de compenſ. q. 25. per totum, & q. 31. num. 9. par. 1. quibus addo Magon. deciſ. Florent. 42. num. 8. Surd. deciſ. 191. nu. 7. Rot. diuerſ. deciſ. 253. nu. 3. & 257. nu. 5. lib. 2. par. 3. vbi dicit procedere, quando debitum eſt liquidum, aliàs non, vt per Surd. & Rot. diuerſ. locis citatis, & per Rot. diuerſ. deciſ. 708. lib. 3. par. 3.

Hoc tamen limitatur non pro-
264 cedere in caſu ſupradictæ reconuentionis, cũ non admittatur poſt litem conteſtatam, vt tradit Spec, de reconuent. §. nunc videamus. nu. 6. & Felin. in c. ex litteris. nu. 2. de mut. petit. & per Bald. in c. cum veniſſet. ſub nu. 9. & 10. de iudic. & per Marant. de ord. iud. par. 4. diſtinct. 6. nu. 24. vbi de communi atteſtatur, & ponit regulam in aliquibus declarationibus, & pro hac parte tenet Guid. Pap. deciſ. 436. nu. 102.

Videndum eſt etiam, an exce-
265 ptio cedendarum in hoc iudicio opponi poſſit, & breuiter quidquid ſit in fideiuſſore, vel in alio creditore, de quibus habetur per Alber. & alios Doct. in l. Modeſtinus. ff. de ſolut. tamen in hoc caſu non eſt admittenda exceptio huiuſmodi, quia contra poſſeſſorem non poteſt opponi, cum ipſe poſſeſſionem à creditore non eo animo acceperit vt iura ſibi cederentur, ſed hoc venit extra conſiderationem intellectus, vt declarat Bal. in l. iubemus. in fin. C. ad Vell. & ibi per Salic. ſub nu. 15. verſ. in contrarium, & per Neg. de pign. in 3. membr. 5. par. num. 29. verſ. quicquid.

Inſuper dicitur etiam exceptionem incapacitatis in præſenti iudicio opponi poſſe, veluti ſi quis tanquam fideicommiſſarius intentaret Saluianum Interdictum, & peteret immitti in poſſeſſionem, quod fieri poteſt, vt in ſequenti inſpectione late deducemus, & contra eum talis obijceretur exceptio, quam opponi poſſe tradit Cont.

de

de mom. poſſ. quæſt. 6. nu. 3. vbi
ait in quocunque poſſeſſorio ſum-
mario locum ſibi vendicare ex al-
legatis per eum, & comprobatur
quia etiam in remedio l. fin. C. de
edict. diu. Adr. toll. quod eſt adi-
piſcendæ poſſeſſionis opponitur,
vt poſt Bald. per eum alleg. tradit
Menoch. de adipiſc. poſſ. remed. 4.
num. 753. & ad corroborationem
deducit Doctrinã Tiraq. in tract.
le mort. ſaiſit. viſ. par. 2. declar. 2.
vbi ait, quod ſi ſtatutum mandet
poſſeſſionem defuncti continuari
in heredẽ, intelligitur de capace,
non autem de incapace, prout eſt
Statutum Romanum. c. 147. lib. 1.
& quod in iudicio poſſeſſorio ob-
266 ſtet exceptio incapacitatis tradit
Afflict. deciſ. 361. nu. 16. & quæli-
bet generalis diſpoſitio recipit in-
terpretationem de idoneo, & ha-
bili l. vt gradatim. ff. de muner. &
honor.

Limitatur, quando inhabilitas
267 reſideret in perſona patris, & fi-
lius ex propria eius perſona, & iu-
re proprio, tanquam vocatus pe-
teret immiſſionem, vt late per Ce-
phal. conſ. 103. nu. 6. 7. & 16. & per
Veg. conſ. 63. num. 93. Soc. Iun.
conſ. 2. nu. 22. & ſeq. lib. 3. dum di-
cit, quod veniens, ex perſona pro-
pria non impeditur per inhabilita-
tionem medij, vt per Bal. conſ. 146.
ſub nu. 5. lib. 1. ibi dum affirmat ne-
potem odio paterno excludendũ.
Alex. conſ. 88. ſub nu. 5. lib. 7. Lud.
de Sard. de natur. lib. & eorum
ſucceſſ. par. 3. §. de ſucceſſ. ſpur. n. 5.
& per Rot. diuerſ. deciſ. 11. nu. 6.
lib. 2. & ex multis tradit Tiraquel.
de iur. primog. q. 40. nu. 116. & 117.
reddens rationem, quia iſte vlti-
mus deſcendens non ſuccedit ex
perſona patris, tanquam ex iure
tranſmiſſo, quia patri propter eius
inhabilitatẽ, nunquam fuit heredi-
tas tranſmiſſa, ſed ſuccedit ex pro-
pria eius perſona, tanquam vo-
catus.

Secus tamen eſſet, quando bo-
268 na, de cuius ſucceſſione agitur
ex patris perſona peruenirent, vel
quãdo neceſſe eſſet, quod filius in
locum patris ſuccederet ad hoc, vt
immiſſionem obtinere poſſet, vt
per Natt. conſ. 470. nu. 26. Cephal.
d. conſ. 103. num. 11. Tiraq. de iur.
primog. q. 29. nu. 19. Rot. diuerſ. d.
deciſ. 15. nu. 6. lib. 2.

Poſtremo in hoc iudicio obſtat
269 exceptio implementi quæ dici-
tur exceptio litis finitæ, & impedit
litis ingreſſum, & qui vigore con-
tractus vult agere, quia eſt vltro,
citroque obligatorius, debet do-
cere ſe prius adimpleuiſſe. l. Iulia-
nus. §. offerri, vbi Doctor. de act.
empt. Aym. conſ. 151. n. 10. & conſ.
192. nu. 16. Rol. conſ. 69. num. 13.
vol. 4. Bero. conſ. 15. nu. 16. lib. 3.
Menoch. conſ. 1. n. 165. Put. deciſ.
357. lib. 3. Caputaq. deciſ. 232.
lib. 1. in impreſſis Rota diuerſ. de-
ciſ. 97. nu. 6. par. 2.

Quod procedit etiam in obli-
gatione Camerali, vt per Galleſ.

ad 4.

Digitized by Google

270 ad 4. part. oblig. Cam. q.1.nu.7. Aym.d.conſ.151.nu.10.Et tenuit Rota in vna Romana affictus, ſeu damnorum coram Illuſtriſs. Mantica 2. Aprilis 1593. in fine operis deciſ. 167. num. 1. & hanc concluſionem plenius in quinta Inſpectione in fine deducam cum ſuis ampliationibus, & limitationibus.

INSPECTIO TERTIA.

SVMMARIVM.

1 *Saluianum Interdictũ duplex directum, & vtile.*

2 *Directum datur pro rebus coloni, vtile pro rebus inquilini.*

3 *Directum an detur contra tertium, pro rebus coloni.*

4 *Saluianum vtile competit cuilibet hypothecario creditori, de magis communi.*

5 *Saluianum vtile datur contra quemlibet ſingularem ſucceſſorem.*

6 *L.1.ff.de* Saluian. *non verificatur in colono, ſed comprahendit extraneos.*

7 *Verba legis cui non conueniunt, nec eius diſpoſitio.*

8 *Verba clara tex.non indigent interpretatione.*

9 *Proprietas verborum eſt attendenda.*

10 *Correctio non debet induci.*

11 *Verba debitor tuus,l.1.ff. de* Saluian. *ad colonum referuntur.*

12 *Verba, debitor tuus, ad omnem debitorem extendi debent.*

13 *Ampliatur etiam in odioſis.*

14 *Verba non ſunt reſtringenda abſque ratione.*

15 *Etiam ſi maior ratio ſit in vno, quam in alio.*

16 *Proprietas verborum eſt attendenda. nu.17.*

18 *Dictio ve,intelligitur pro &.*

19 *Dictio &,ponitur inter diuerſa, ex eius natura. nu.20.*

21 *Copula non cadit in coniunctione legali.*

22 *Dictio ve,pro &,ſtat augumentatiue,& non debet reſtringi.*

23 *Nomine filiorum,& heredum comprahenduntur extranei.*

24 *Cauſa ſuper iuribus, & redditibus Eccleſiæ comprahendit beneficiales cauſas, & profanas.*

25 *Correctio debet concordari.*

26 *Correctio non inducitur per ſubauditũ intellectum,ſed expreſſe poni debet.*

27 *Ampliatur etiam in maioritate rationis.*

28 *Correctio non expreſſa,non admittitur etiã per argumentũ à contrario ſenſu.*

29 *Verba debent aliquid operari.*

30 *Saluianum ratione hypothecæ eſt in rẽ ſcripta actio,quæ accedit perſonali.*

31 *Actio perſonalis in rem ſcripta,ſequitur fundum,& datur contra quemcumque ſucceſſorem.*

32 *Saluianum datur contra quemlibet extraneum ſucceſſorem.*

33 *Ampliatur ſi poſſeſſio hypothecaria eſſet ammiſſa per mortem debitoris,qui tempore obligationis ciuiliter poſſidebat.*

34 *Saluianum poteſt intentari à quocumque creditore.*

Quibus

Quibus, & contra quos detur Salu.Interd. & primo an detur contra tertium poſſeſſorem. Cap. I.

VT magis diſtinctè perſpiciatur quibus,& contra quos detur hoc Interdictũ, præſupponendum eſt, prout in prima Inſpect. cap.1. nu.6. dedu-
1 ctum fuit, quod duplex eſt alterũ directum,alterum vero vtile. Directum eſt illud, quod datur domino pro rebus coloni in prædium
2 illatis. Vtile vero datur pro rebus inquilini, quod cõpetit etiam cuilibet creditori hypothecario iuxta doct.Bart.in l.1.ff.& C.de Salu. Interd. Rip. in rubr. ſub n.19. de pign.Bart.in l.ſolutum.§.ſolutam. n.6.de pign.act. Iaſ. in §. item Seruiana. nu.100. vbi Zaſ. ſub nu. 41. Ang. ſub nu.6. verſ.& hanc. Inſtit. de act.Neguſ.de pign.in 4.memb. 2.par. nu.133. & de communi atteſtatur Theſaur. deciſ.176. nu.1. & 2.& fuit in 1.Inſpect. cap.1.n.9. 10.& 11.expoſitum.

Sed quod dictum eſt Saluianum
3 directum dari pro rebus coloni, limitatur contra tertium poſſeſſorem, contra quem non datur directum Saluianum, vt per Menoch. de adipiſc.poſſeſſ.rem.3. nũm.55. Honded.conſ.25.nu.55.lib.2.

In cõtrarium vero tenet Franc. Sarm.de reddit.Eccl.par.3.cap.2. nu.19.& 20.cum ſeq. aſſerens tam directum, quam vtile Saluianũ ſolum ex cauſa locationis concedi. Menoch. de adipiſc. poſſ. rem.3. ſub nu.20.verſ.ceterũ.& per Theſaur.cum alijs per eum alleg.deciſ. 176. nu.10. vbi de communi atteſtatur, & mouentur ex illis verbis in l.1.C.de precar.& Salu.Interd. prolatis,ibi dum dicit in princ. debitor tuus,& ſucceſſiue id enim tãtummodo aduerſus conductorem debitoremve,competit,intelligendo illa verba, debitor tuus, referri ad conductorẽ tantum, & illa verba,cõductorem debitoremve pro eadem conductore accipienda, vt ſentit ibi gloſ. & illa dictio, ve, intelligitur poſita inter duo,quę idẽ ſignificant, & ita declarat Menoc. loco citato ſub nu.20.& 21.

Verum Bart. opinionẽ, nempe
4 vtile Saluianum Interdictum cuilibet hypothecario creditori competere veriorem, & magis communem eſſe oſtenditur, nam eam tenet Ang. in §. item Seruiana. ſub nu.9. vbi ait male ſentire contrarium tenentes, & ſequitur ibi Miſing. num.41.Iaſ.num.100.Neguſ. de pignor. in 4.membr. 2.par. nu. 133.& datur contra quemlibet ſin-
5 gularem ſucceſſorem, ſeu tertium poſſeſſorem rei hypothecatæ, vt eſt gloſ.in dicta l.1. ff. de Salu. In-

K terd.

terd. & in l.1.vbi Bart.num.2.Sal.
num.4.& omnes Doct. Petr. Plat.
in §. ſequens diuiſio . ſub num. 4.
Inſtit.de act. Abb. in cap. paſtora-
lis.ſub num.14.verſ. tertium Inter-
dictum. de cauſ. poſſ. & propriet.
Soc.Sen.conſ.80. nu. 2. in fin.lib.
3.Alex.conſ.185.num.4.lib.6.Ro-
lan.conſ.14.ſub num.13.lib.1.Ga-
briel.conſ.44.num.5.lib. 2. Signo-
rol.conſ.4 num.7. & idem Gabr.
conſ.46. num. 20. lib. 1. qui hanc
receptam eſſe atteſtatur Surd. cõſ.
131.num.1.& 2. lib. 1. Franc. Bal-
duin. de pign. & hypoth. cap.14.
verſ.dari tamen vtiliter Cuiac.ob-
ſeruat. lib.5.cap.24. Rip. in Rubr.
de pignor.ſub num.19. Neguſ. de
pignor.in 3. membr. 8. part.num.
49.Menoch.de adipiſcen. poſſeſſ.
rem.3.nu.57. Marant. in ſua prax.
par.4.diſtin.7. num. 11. & per Ce-
pol.caut.81.Surd.deciſ.174.num.
17.hanc etiam magis communem
atteſtatur Marc.Ant. Eugen.conſ.
65.num. 20. vbi pro hac parte ad-
ducit Corn. Aret. Zaſ. Grat. Ne-
uiz.Caſtr.Soc. Sen. Plot. Platean.
Bero. Siluan. Part.Im. Burſ.Ioan.
Muſ.Bertran. & tradit Put. deciſ.
207.nu.2.lib. 1. & ita fuit reſolutũ
✱ in Rot.coram Illuſtriſſ. Pamph.in
vna Fauentina legat.2. Nouembr.
1589.in calce operis deciſ.2.num.
5.reprobata opinione Sarmient.
& ſequacium . & in aliam coram
✱ Illuſtriſſ. Seraphino in vna Rom.
damnorum , & intereſſe 11. Febr.
1591. ibidem deciſ.1. nu.5. & in
✱ alia coram R.P.D. Bubalo in vna
Senogallieñ. prædij 27. Aprilis
1583. eodem loco deciſ. 8. num.
1. & in alia coram R. P. D. Penia
✱ in vna Rom. Salu. Interd. 25. Iu-
nij 1599. ibidem deciſ. 4, nu. 4.&
alibi pluries fuit receptũ in Rota,
vt ibidem in deciſionibus appa-
ret, ex quibus patet hanc magis
communem, & paſſim receptam
eſſe , prout etiam de communi at-
teſtatur Rot. diuerſ.deciſ.34.num.
24.par.2.

Nec aduerſatur Sarmient,& ſe-
quacium opinio , ſiquidem illa ex
optima ratione per Theſaur. in d.
deciſ.176.ſub num.2.verſ.non ob-
ſtat adducta tollitur , licet pro ea
nihil ſit allegatum, tamen nonnul-
la pro illius confirmatione dedu-
cemus, dicitur enim pro opinione
Sarmient. quod illa verba debitor
tuus verificantur,ſolum in colono
conductore, & ſimiliter illa verba
conductore , debitoremve in ſolo
colono cõductore eſſe verificãda.

Nam aduertendum eſt,quod in
6 l.1. ff. de Saluian. Interd. in princ.
diſponitur de colono in numero
ſingulari, ibi ſi colonus , & ſucceſ-
ſiue ſi colonus res in fundum &c.
ſucceſſiue diſponit per hæc verba
vtilis actio aduerſus extraneos, &
ſic in numero plurali , quod ver-
bum in eadem l.duplicatur,& pro-
ponitur caſus de colono condu-
cente fundum , qui ancillam pi-
gnoratam in extraneum alienaue-
rat,& ſic in tertium, contra quem

Sal-

Saluianum intentari poſſe declaratur, vnde clarum eſt, quod citra deſtructionem dicti textus,& citra iniuriam manifeſtam, non poſſunt dicta verba in ſolo colono verificari, dum tractatur de pignore,in alium translato; nam impoſſibile eſt,quod conductor,& ille, in quẽ pignus transfertur, ſit eadem perſona,& propterea neceſſe eſt fateri,quod ille, in quẽ pignus eſt trãſlatum, ſit extranea perſona, & ſic patet, quod verba legis interpretationi, & opinioni in contrarium
7 adductæ nõ conueniunt;vnde nec eius diſpoſitio conuenire poteſt. l.4.§.toties.ff.de dãn.infect.Aym. conſ.205. num. 17.Tiraq.l. ſi vmquam.in verbo libertis.n.2. Rom. conſ.362.in fin.Soc.Iun. conſ. 20. num.16.lib.1.Natt.conſ.35. num. 2.lib.1.Ceph. conſ.149.n. 15.lib. 1.Bec.conſ.57. num.13.Senat.Pedem.deciſ.50.n.9.Surd. deciſ. 35. num.5.

Secundo dicitur,quod tex.in d. l.1.expreſſe loquitur de extraneo, ibi ſinguli aduerſus extraneum, & ſucceſſiue,ibi vtilis actio,& aduerſus extraneos, vnde cum verba te-
8 xtus ſint clara, non indigent alia interpretatione.l.ille, aut ille.§.cũ in verb.de leg. 3. & à proprietate
9 verborum, non eſt recedendum.l. non aliter. ff. de leg.3.l.1. §.is qui nauem.ff.de exercit.Dec. in rubr. ſi cert.pet.num.27. & 30. Alexan. conſ.18.nu.8.vol.1.Dec.conſ.41. n.1.Gabr.conſ.168.quæſt.4.num. 44.vol.1. & conſ.88.nu.13.lib.2. Rot.diuerſ.deciſ.223.n.1.par.2.

Et iuxta intelligentiam,& diſpoſitionem d.l.1. de Salu. Interd. intelligenda eſt, l. 1.C.eo. quia lex
10 noua.C.determinatur,& dirigitur per leges veteres ne inducatur correctio,vt eſt gloſ.in l. ſciendũ. in princ.ff.qui ſatiſd.cogan. & per Alexan.in Authen.ex teſtamento. num.7.ff.de coll. & latius inferius deducemus.

Nec etiam obſtat intellectus
11 per Menoch. & Theſaur. ad l. 1. C. de Salu. Interd. datur, dum dicunt,quod illa verba debitor tuus, ad eumdem colonum referri debent, & ſimiliter illa verba conductorem, debitoremue, pro eodem colono accipienda ſunt,prout ſentit ibi gloſ.

Nam reſpõdetur,quod iſta verba debitor tuus generaliter, & in-
12 definite à lege ſunt prolata,& propterea generaliter ad omnem debitorem extendi debent, & ſic generaliter intelligenda.l. 1. §. & generaliter.de leg.præſt.l.de pretio. ff. de publ. Bald. in l. in fraudem. in fin.ff.de milit.teſt.Ang. in .fin. ſub num. 13.ff.de conſt. princ. Pariſ. conſ. 67. num. 8. lib. 2. Aym. conſ.92 n.4. quod procedit etiam
13 in odioſis, & per Decian.reſpon. 30. num. 22. & tradit Aym. conſ. 118. ſub num. 26. verſ. præterea. Surd.deciſ.12. num.9. Affl. deciſ. 106.ſub n.7.Rot.diuerſ. deciſ. 54. n.19.par.2.& præſertim, quia nul-

14 la adeſt ratio reſtringendi. l. emptor. ʃ. Lucius. ff. de pact. l. Aurelius. ʃ. Titius. de lib. leg. Bal. conſ. 48. in princ. lib. 4. Aym. conſ. 92. n. 4. & conſ. 118. nu. 17. Surd. deciſ. 176. num. 3. quod procedit etiam,
15 quod maior ratio ſit in vno, quam in alio. l. 1. ʃ. quod autem. de aleat. l. in fraudem. in fin. & ibi Bal. de teſtam. mil. Soc. in l. 2. ʃ. ex his. in princ. de verb. oblig. Dec. in rubr. ſi cert. petat. ſub num. 30. verſ. ſed cum verba generalia, & idē Dec. conſ. 5. num. 2. & conſ. 20. ſub nu. 3. verſ. 4. vt ſupra. et Aym. dicto conſ. 92. num. 4. Decian. conſ. 30.
16 num. 21. et eo magis, quia proprietas verborum id patitur, vt per Aret. in l. cum lege. poſt prin. verſ. ſed tamen. de teſtam. Dec. in c. 1. nu. 23. et in cap. cum acceſſiſſent. ſub num. 14. in fin. de conſt. Cald. conſ. 1. in tit. de cōſang. poſt prin. verſ. item poteſt bene reſponderi. Dec. conſ. 76. ſub num. 2. verſ. vnde bene infertur. Aym. dicto conſ. 118. num. 12. Decian. reſponſ. 1. num. 39. lib. 2. alias ſi reſtringeren-
17 tur, eſſet contra proprietatem, & generalitatem verborum, vt per Bald. conſ. 371. num. 1. lib. 1. Gab. conſ. 168. quæſt. 4. num. 45. nam de proprietate verborum hæc verba compræhendunt etiam debitorem poſſidentem rem pignoratam, vt declarat Neguſ. de pign. in 1. memb. 2. par. nu. 32. 33. & 34.

Aliter etiam reſpondet Marc. Ant. Eug. in d. conſ. 65. n. 22. nempe quod tex. in d. l. 1. C. de precar. & Salu. Interd. aduerſatiue loquitur, vt patet ex illis verbis: id enim &c. vbi de creditore ex locatione aperte mentio fit, vt ergo aduerſetur ſupra cum verbo debitor, de debitore ex alia cauſa intelligendum eſt, & quatenus debitor idem conductor intelligeretur, vt male interpretatur ibi gloſ. in verbo debitor contra eum daretur illud interdictum, quod expreſſe negat tex. verſ. id enim aſſerens dari Seruianam, vel quaſi nō interdictum illud, neceſſe eſt igitur reiecta gloſ. verbum illud debitor, ſecundum Bart. opinionem, quod exponatur generaliter pro quocunque debitore, vt fatetur Menoch. conſ. 295. ſub nu. 9. ſi contrarius quoad hoc (vt ſupra deductum eſt) & pro hac parte multa alia deducit Eug. in d. conſ. 65. per totum, quæ per te videre poteris.

Secundo reſpondetur, quod illa verba in eadem lege poſita, nēpe conductorē debitoremve oſtēdunt extraneū debitorem cōprehendere: nā primo dicit cōductorem: ſecundo loco ponit debitoremve, ad oſtendendam diuerſitatem debitorum, nam illa dictio ve,
18 intelligitur pro, &, vt tradit Gom. in ʃ. pœnales. ſub nu. 45. verſ. item aduerſus. Inſtit. de act. Bart. in l. ſi ita ibi natus, nata ve erit. ff. de iniuſt. rupt. & irrit. teſtam. Alex. in l. ſi cum dotem. ʃ. item pater ſub num. 5. ff. ſol. matr. Aret. in l. poſſi-

poſſidere.nu.3.ff.de acq. poſſ.per tex. in l.ſi poſt tres. ff. ſi quis cautio. Et ita in terminis intellexit Eugen.in d.conſ.65.num.34.Quæ
19 quidem dictio, &, ponitur inter diuerſa,vt in rub.ff. de iur. & fact. ignor. & per Pariſ. ibi in addit. ad Bart. & in cap. quærelam. de ſymon.& per Iaſ.ibi Doct.in l.1. nu. 2. verſ. aliquando ponitur. ff. de
20 iur. & fact.ign. Vbi ait,quod hæc eſt propria iſtius dictionis natura,& per Pariſ.conſ. 92. num. 13. vol. 1. & per Rot. coram R. P. D. Lancell.in vna Rom.Salu. Interd. 26.April.1599.in calce operis deciſ.184.n.3.

Et ſi dicatur, quod hæc dictio ve,eſt poſita inter genus,& ſpeciẽ, & propterea nõ dicitur poſita inter diuerſa, niſi vt genus, & ſpeciẽ. Reſpondetur nihilominus venire vtrumque, ſcilicet, & conductorem, & debitorem extraneum, vt per Affl.deciſ.106.ſub num.7.verſ. & nunc, & per Imol. & Felin. ibi allegat. & per Rom.conſ.104. ſub num.4.verſ.& licet.& ad hoc vide omnino Bal.in l.1.nu.20.C.quan. non pet.par.vbi dicit, quod in cõ-
21 iunctione legali nõ cadit copula, quia omnis copula requirit duo extrema, & oſtendit pluralitatem, cum habeat copulare diuerſa, & ideo proprie nulla eſt coniunctio, niſi iungat diuerſa ſignificata, quia conſtruitur coniunctio cum ſuis extremis, non cum vno tantum extremo; & ideo natura copulæ eſt extenſiua, & latius vide ibi per
22 eum. Et quod iſta dictio ve, pro &, hoc caſu ſtet ampliatiue,& augumentatiue, nec reſtringi poſſit, vt in ea l.ea tamẽ adiectio. de leg. 3.declarat Bar.in l.Gallus.§.etiã ſi parente.ſub n.4.ff.de lib.& poſth. Gabr.conſ.110.nu.9.vol.2. Grat. conſ.9.n.83.vol. 1. Pariſ. conſ.75. nu.61.vol.2.Rot.diuerſ.deciſ.37. num.21.par.2.

Hinc videmus,quod ſi in aliqua diſpoſitione exprimantur filij, & heredes, non intelligitur de filijs
23 tantum, ſed comprehendit etiam alios heredes, & deſcendentes extraneos, vt poſt Bart. ſupra alleg. tradit Pariſ.conſ.7.nu.29. lib.3. & per Decian. reſponſ. 84.num. 12. volum. 3. & hinc etiam videmus, quod ſi committitur cauſa ſuper iuribus prouentibus, & redditibus Eccleſiæ operatur, quod nedum cauſa beneficialis, ſed etiam
24 profana ſuper pecunijs, & decimis ſit commiſſa, vt tradit Felin. cap. 2. num. 23.in fin. de reſcript. Egid.deciſ.557.

Tertio pro hac parte dicitur, quod ſi iſte tex.in d.l.1.C. de Salu. Interd. ſupradictam magis communem non reciperet interprætationem,& iuxta Sarmient. intẽtionem eſſet intelligendus, ſequeretur,quod iſte tex.corrigeret tex.in d.l.1.ff.eo.tit.qui expreſſe,& gemi nate de tertio extraneo loquitur,
25 (vt deductum eſt.) Quæ quidem correctio omnino eſt euitanda,

& ad concordiam reducenda.cap.
cum expedit.de elect.in 6. l. 1. C.
de inoff.donat. Corn. conſ.1.nu.
13.vol.2.& conſ.276. num.8.verſ.
legum autem correctiones. lib. 4.
Roman.conſ.104.n.2. Bero. conſ.
151. num.9. vol.2.& conſ.71. nu.
15.vol.3.Gram. deciſ. 92. num.9.
Surd.deciſ.21. num. 19. & præſer-
26 tim per ſubauditum intellectum,
vt prætenditur,quo caſu nullo mo
do conceditur,niſi quatenus repe-
ritur expreſſa.l.præcipimus. C. de
appellat.vbi Bart.in fin.gloſſ. in c.
cupientes.§. quod ſi per 20. verſ.
præterea.de elect.in 6.& per text.
in l.vnum.C.de inoff.donat.& tra-
dit Rolan.conſ.80.num.49.vol.1.
Corn.conſ.115. num. 17. & conſ.
158.num.8.vol.2.& conſ.271. ſub
num.9.vol 4.Iaſ. conſ.164.ſub nu.
1. circa fin. vol.2. Bero.conſ. 150.
n.17.vol.1.Decian.conſ. 16. num.
37.vol.1.Surd.conſ.163.num. 10.
vol. 2. Aym. de antiq. temp. in 2.
par.4.par.princ.num.42.Gram.d.
deciſ. 92. ſub nu. 9. & per Surd.d.
deciſ.21.ſub nu.19.Rot. diuerſ.de-
ciſ.485.num.2.par. 2. Quod adeo
27 prohibitum dicitur, quod nec ex
identitate, vel maioritate rationis
fieri poteſt,vt per Iaſ.d. conſ. 164.
nu.1.in fin.Corn. conſ. 188. num.
2.vol.2.& conſ.269. ſub n.6. verſ.
28 tamen.vol.4.vbi ait,quod nec per
argumentũ à contrario ſenſu,pro-
ut etiam firmat Rolan.d.conſ. 80.
num. 50. verſ. ſed illud, & quate-
nus hæc noſtra magis communis
ſententia non admitteretur,ſeque-
retur deſtructio multarum cõclu-
ſionum communiter receptarum,
veluti, quia non daretur pro lega-
tis,& fideicommiſſis, prout decla-
rauit Rot.coram Illuſtriſſ. Platt.in
✱ vna Strigonien.legati Ven.20.Iu-
nij 1588.reiecta opinione Sarmiẽt.
in calce operis deciſ.35.nu. 1. nec
pro alijs obligationibus expreſſis,
29 & tacitis, de quibus ſuo loco de-
ducemus.

Prout etiã ſequeretur quod illa
verba debitoremve, redderentur
ſuperflua,& nihil operarẽtur,quia
ſatis fuiſſet, quod ſolum cõducto-
rem dixiſſet, abſque illis verbis,
debitoremve,quod eſt contra tex.
in cap.ſi Papa. de priuileg. in 6. &
l.ſi quando.de leg. 1. Rolan. conſ.
61.nu.21.lib.4.Aym.conſ.118.nu.
19.in fin.

Quarto reſpondetur,quod Sal-
30 uianum Interdictum, eſt actio in
rem ſcripta, ratione hypothecæ,
quæ accedit perſonali, vt iam fuit
deductum in 1.Inſpect. cap.1. nu
17.& tradit idem Menoch.de adi
piſc.poſſ.rem.3.n.57. & per Salic
in d.l.1.C.de precar.& Salu.Inter.
Papien. in forma libelli in actione
hypothecaria. num.8.Signorol.in
conſ.4.nu.7.Eugen.d.conſ.65.nu.
50.Surd.deciſ.174.num.17.tenuit
✱ Rot.coram Illuſtriſſ.Seraphino in
vna Rom.damnorum, & intereſſe
xj.Februarij 1591. in calce operis
✱ deciſ.1.nu.5.& in alia coram Illu-
ſtriſſ. Pamphilio in vna Fauentina
lega-

legati 24. Nouembr. 1589. ibidem deciſ. 2. n. 5. & iſta actio perſonalis in rem ſcripta ſequitur fundum, & propterea datur contra quemlibet
31 ſingularem ſucceſſorem, & poſſeſſorē. l. ſi tertius. §. ſi quis prius. vbi Bar. & Caſtr. in prin. & ceteri Doctor. ff. de aq. pluu. arc. Iaſ. in l. prętor ait. §. hoc interdictum. n. 6. de oper. nou. nunc. & idem Iaſ. in §. omniū. nu. 8. & late ibi per Benint. caſ. n. 304. Rom. conſ. 388. n. 9. Neguſ. de pign. in 3. membr. 8. part. ſub num. 12. verſ. præterea. Eugen. d. conſ. 65. n. 51. Mohed. deciſ. 40.

Ex quibus patet Saluianum In-
32 terdictum contra quemlibet extraneum poſſeſſorem dari, quidquid eruditiſſimus Sarmient. & doctiſsimus Menoc. dixerint, quorum opinio in hoc caſu non eſſet attendenda, & hoc caſu illos erraſſe atteſtatur Eugen. d. conſ. 65. num. 20. in fin. cum eorum ſententia ſolum procedat in Saluiano directo, vt in 1. Inſpect. cap. 1. nu. 9. fuit deductum, & ſupra nu. 2.

Quod ampliatur procedere e-
33 tiam ſi poſſeſſio hypothecaria eſſet amiſſa per mortem debitoris, qui tantū ciuiliter poſſidebat tempore obligationis, vt per Neguſ. de pign. in 3. membr. 8. par. num. 19. & per Contard. de mom. poſſ. lim. 14. n. 11. verſ. quod procedit Put. deciſ. 207. lib. 1.

Et ex ſupra deductis patet non
34 eſſe veram illam opinionem, quā aliqui tenuerunt Saluianum non poſſe intentari, niſi à creditore pro pecunia debita, quæ etiam à Rota fuit reprobata, vt per Rot. diuerſ. deciſ. 44. num. 4. part. 1. ſed cuilibet creditori hypothecario competere dicendum eſt ex ſupra allegat.

SVMMARIVM.

1 *Hypotheca duplex generalis & ſpecialis.*
2 *Hypotheca generalis eſt, qua partiū conuētione bona generaliter pignorātur.*
3 *Bona futura veniunt in generali obligatione, etiamſi de illis nō ſit facta mētio.*
4 *Saluianū vigore generalis obligationis cum hypotheca conceditur.*
5 *Obligatio generalis comprahendit omnes caſus.*
6 *Saluianum an detur contra bona emphiteotica, & nu. 8.*
7 *Bona emphiteotica veniunt ſub generali obligatione, & hypotheca, & nu. 11.*
9 *Bona emphiteotica obligari non poſſunt per Prælatum, ſecus per emphiteutam, qui ius ſuum priuatum, non Eccleſiæ obligare poteſt, & nu. 13.*
10 *Ius emphiteoticum in alium transferri non poteſt.*
12 *Limitatur in adminiſtratore Eccleſiæ.*
14 *Hypotheca reſoluitur, reſolutio iure obligationis.*
15 *Obligatio, & hypotheca euaneſcit, finita emphiteuſi, & idem eſt in fideicommiſſo cuius hypotheca ſuſtinetur vita tantū heredis hypothecantis durante.*
16 *Seruitus poteſt imponi ſuper bonis emphiteoticis durante emphiteuſi.*
17 *Limitatur in tantum obligatis, vt luitionis non ſit locus.*
18 *Obligatio vltra quantitatem, quæ non ſit ſpes luitioni dicitur alienatio.*
Et idem eſt ſi res eſt a teſtatore legata, & poſtea per eū pro tanta quantitate pignorata quod nō eſſet ſpes luēdi dicitur ademptū legatū, & extincta hypotheca.

Digitized by Google

& ad concordiam reducenda.cap. cum expedit.de elect.in 6. l. 1. C. de inoff. donat. Corn. conſ.1.nu. 13.vol.2.& conſ.276. num.8.verſ. legum autem correctiones. lib. 4. Roman.conſ.104.n.2. Bero. conſ. 151. num.9. vol.2.& conſ. 71. nu. 15.vol.3.Gram. deciſ. 92. num.9. Surd. deciſ.21. num. 19. & præſer-
26 tim per ſubauditum intellectum, vt prætenditur, quo caſu nullo modo conceditur, niſi quatenus reperitur expreſſa.l.præcipimus. C. de appellat.vbi Bart.in fin.gloſſ. in c. cupientes. §. quod ſi per 20. verſ. præterea.de elect.in 6.& per text. in l.vnum.C.de inoff.donat.& tradit Rolan.conſ.80.num.49.vol.1. Corn.conſ.115. num. 17. & conſ. 158.num.8.vol.2.& conſ.271. ſub num.9.vol 4.Iaſ. conſ.164.ſub nu. 1. circa fin. vol. 2. Bero.conſ. 150. n.17.vol.1 Decian.conſ. 16. num. 37.vol.1.Surd.conſ.163.num. 10. vol. 2. Aym. de antiq. temp. in 2. par.4.par.princ.num.42.Gram.d. deciſ. 92. ſub nu. 9. & per Surd.d. deciſ.21.ſub nu.19.Rot. diuerſ.deciſ.485.num.2.par. 2. Quod adeo
27 prohibitum dicitur, quod nec ex identitate, vel maioritate rationis fieri poteſt, vt per Iaſ.d. conſ. 164. nu.1.in fin.Corn. conſ. 188. num. 2.vol.2.& conſ.269. ſub n.6. verſ.
28 tamen.vol.4. vbi ait, quod nec per argumentū à contrario ſenſu, prout etiam firmat Rolan.d.conſ. 80. num. 50. verſ. ſed illud, & quatenus hæc noſtra magis communis ſententia non admitteretur, ſequeretur deſtructio multarum cōcluſionum communiter receptarum, veluti, quia non daretur pro legatis, & fideicommiſſis, prout declarauit Rot.coram Illuſtriſſ. Platt.in vna Strigonien.legati Ven.20. Iunij 1588.reiecta opinione Sarmiēt. in calce operis deciſ.35.nu. 1. nec pro alijs obligationibus expreſſis,
29 & tacitis, de quibus ſuo loco deducemus.

Prout etiā ſequeretur quod illa verba debitoremve, redderentur ſuperflua, & nihil operarētur, quia ſatis fuiſſet, quod ſolum cōductorem dixiſſet, abſque illis verbis, debitoremve, quod eſt contra tex. in cap.ſi Papa. de priuileg. in 6. & l.ſi quando.de leg. 1. Rolan. conſ. 61.nu.21.lib.4.Aym.conſ.118.nu. 19.in fin.

Quarto reſpondetur, quod Sal-
30 uianum Interdictum, eſt actio in rem ſcripta, ratione hypothecæ, quæ accedit perſonali, vt iam fuit deductum in 1.Inſpect. cap.1. nu 17.& tradit idem Menoch.de adipiſc.poſſ.rem.3.n.57. & per Salic in d.l.1.C.de precar.& Salu.Inter. Papien. in forma libelli in actione hypothecaria. num.8.Signorol.in conſ.4.nu.7.Eugen.d.conſ.65.nu. 50.Surd.deciſ.174.num.17.tenuit Rot.coram Illuſtriſſ.Seraphino in vna Rom.damnorum, & intereſſe xj.Februarij 1591. in calce operis deciſ.1.nu.5.& in alia coram Illuſtriſſ. Pamphilio in vna Fauentina lega-

legati 24. Nouembr. 1589. ibidem deciſ. 2. n. 5. & iſta actio perſonalis in rem ſcripta ſequitur fundum, & propterea datur contra quemlibet
31 ſingularem ſucceſſorem, & poſſeſſorē. l. ſi tertius. §. ſi quis prius. vbi Bar. & Caſtr. in prin. & ceteri Doctor. ff. de aq. pluu. arc. Iaſ. in l. prętor ait. §. hoc interdictum. n. 6. de oper. nou. nunc. & idem Iaſ. in §. omniū. nu. 8. & late ibi per Benint. caſ. n. 304. Rom. conſ. 388. n. 9. Neguſ. de pign. in 3. membr. 8. part. ſub num. 12. verſ. præterea. Eugen. d. conſ. 65. n. 51. Mohed. deciſ. 40.

Ex quibus patet Saluianum In-
32 terdictum contra quemlibet extraneum poſſeſſorem dari, quidquid eruditiſſimus Sarmient. & doctiſsimus Menoc. dixerint, quorum opinio in hoc caſu non eſſet attendenda, & hoc caſu illos erraſſe atteſtatur Eugen. d. conſ. 65. num. 20. in fin. cum eorum ſententia ſolum procedat in Saluiano directo, vt in 1. Inſpect. cap. 1. nu. 9. fuit deductum, & ſupra nu. 2.

Quod ampliatur procedere e-
33 tiam ſi poſſeſſio hypothecaria eſſet amiſſa per mortem debitoris, qui tantū ciuiliter poſſidebat tempore obligationis, vt per Neguſ. de pign. in 3. membr. 8. par. num. 19. & per Contard. de mom. poſſ. lim. 14. n. 11. verſ. quod procedit Put. deciſ. 207. lib. 1.

Et ex ſupra deductis patet non
34 eſſe veram illam opinionem, quā aliqui tenuerunt Saluianum non poſſe intentari, niſi à creditore pro pecunia debita, quæ etiam à Rota fuit reprobata, vt per Rot. diuerſ. deciſ. 44. num. 4. part. 1. ſed cuilibet creditori hypothecario competere dicendum eſt ex ſupra allegat.

SVMMARIVM.

1 *Hypotheca duplex generalis & ſpecialis*
2 *Hypotheca generalis eſt, qua partiū conuētione bona generaliter pignorātur.*
3 *Bona futura veniunt in generali obligatione, etiam ſi de illis nō ſit facta mētio.*
4 *Saluianū vigore generalis obligationis cum hypotheca conceditur.*
5 *Obligatio generalis comprahendit omnes caſus.*
6 *Saluianum an detur contra bona emphiteotica, & nu. 8.*
7 *Bona emphiteotica veniant ſub generali obligatione, & hypotheca, & nu. 11.*
9 *Bona emphiteotica obligari non poſſunt per Prælatum, ſecus per emphiteutam, qui ius ſuum priuatum, non* Eccleſiæ *obligare poteſt, & nu. 13.*
10 *Ius emphiteoticum in alium transferri non poteſt.*
12 *Limitatur in adminiſtratore* Eccleſiæ.
14 *Hypotheca reſoluitur, reſolutio iure obligationis.*
15 *Obligatio, & hypotheca euaneſcit, finita emphiteuſi, & idem eſt in fideicommiſſo cuius hypotheca ſuſtinetur vita tantū heredis hypothecantis durante.*
16 *Seruitus poteſt imponi ſuper bonis emphiteoticis durante emphiteuſi.*
17 *Limitatur in tantum obligatis, vt luitioni non ſit locus.*
18 *Obligatio vltra quantitatem, quæ non ſit ſpes luitioni dicitur alienatio.*
Et idem eſt ſi res eſt à teſtatore legata, & poſtea per eū pro tanta quantitate pignorata quod nō eſſet ſpes luēdi dicitur ademptū legatū, & extincta hypotheca

19 *Alienatio bonorum empbiteoticorum domino irrequiſito non ſuſtinetur.*
20 *Saluianum non habet locum ceſſante bypotbeca, & nu. 22. & 60.*
21 *Bona empbiteotica expreſſe alienari probibita, ſub pœna caducitatis, nõ veniunt ſub generali obligatione.*
23 *Ampliatur etiam ſi alienatio eſt probibita alienationis late ſumpto vocabulo.*
24 *Amplia inſuper in tacita obligatione.*
25 *Bona alienari probibita, veniunt ſub generali obligatione, ſi obligans non babeat alia bona.*
26 *Aſſerenti non adeſſe alia bona, incumbit onus probandi.*
27 *Saluianum Interdictum datur pro meliorামentis in re empbiteotica factis, ac pro eis datur retentio.*
28 *Feuda non veniunt in generali obligatione.*
29 *Ampliatur, quod nec etiam pro dote.*
30 *Ampliatur etiam ſi feudatario data eſſet licentia de vendendo feudum.*
31 *Feudum ſicut non poteſt in præiudiciũ domini bypotbecari, ita nec in præiudicium agnatorum.*
32 *Feudum non poteſt bypotbecari per fratrem in præiudicium fratris, licet patri eſſet data licentia in præiudicium filiorum, & nepotum bypotbecandi.*
33 *Feudi pars bypotbecari non poteſt.*
34 *Feudum quando eſt diuiduum bypotbecari poteſt vni ex dominis, etiã alijs diſſentientibus, ſecus ſi non eſſet diuiduũ.*
35 *Feudum bypotbecari poteſt ipſi domino.*
36 *Feudum bypotbecari poteſt, non tamen ſi ſequatur rei traditio.*
37 *Feudum pro ſuis neceſſitatibus bypotbecari poteſt à vaſallo.*
38 *Feudi fructus, & commoditates bypotbecari poſſunt.*
39 *Feudum non eſt obnoxium æris alieni, contracti per vaſallum, etiam ipſo viuente, ſecus eſt in fructibus.*
40 *Amplia etiam ſi eſſet feudum bereditarium, non tamen non tranſiret ad beredes extraneos.*
41 *Feudi fructus obligari poſſunt, quando vaſſallus obligat ſe perſonali actione ad illos fructus, ſecus ſi vellet vſufructum in re feudali conſtituere.*
42 *Feudi mobilia & ſemouentia, bypotbecari poſſunt.*
43 *Feuda bypotbecari poſſunt, quando ſunt redacta ad inſtar patrimonialium, vt eſt conſuetudo in Gallia.*
44 *Feudi melioramẽta bypotbecari poſſunt.*
45 *Saluianũ experiri poteſt in omnibus ſupradictis caſibus in quibus cadit bypotbeca in bonis feudalibus.*
46 *Saluianum datur ſuper bonis fideicommiſſo ſubiectis, ſi debitor principalis viuit, & bona poſſidet.*
47 *Limitatur poſt mortem debitoris, & in bonis ad fideicommiſſum reuerſis.*
48 *Mulier quando poſſit agere Saluiano pro recuperatione dotis, contra bona fideicommiſſo ſubiecta.*
49 *Bona fideicommiſſo ſubiecta poſſunt pro dote alienari, & obligari, ſiue tacita, ſiue expreſſa ſit probibitio alienationis.*
50 *Amplia procedere etiam in apparatu ipſius mulieris.*
51 *Limita quando adeſſet expreſſa probibitio, etiam ob cauſam dotis.*
52 *Contrariam veriorem, & magis communem oſtenditur.*
53 *Saluianum datur contra bona præſcripta ab berede, quando poſſeſſio fuit capta viuente defuncto à debitore.*
54 *Bona acquiſita ex re defuncti, veniunt in generali illius bonorum obligatione.*
55 *Saluianum, an detur contra bona venalia.*
56 *Bona venalia, & non venalia veniunt ſub generali obligatione.*
57 *Saluianum datur contra venalia, maxime ſi non adſunt alia bona.*
58 *Ampliatur in Grege.*
59 *Ampliatur in Grano.*

Saluia-

60 *Saluianum non datur in mercibus venditis ante motum iudicium.*
61 *Saluianum datur in mercibus, cum totum corpus mercium venditur.*
62 *Merces apotheca dicuntur deſtinatæ ad continuam venditionem.*
63 *Corpus mercium, & apotheca vendita tranſit in emptorem cum ſuo onere.*
64 *Bona venalia reſtricta ad certum locum, non veniunt in generali obligatione.*
65 *Nomina debitorum veniunt in generali obligatione bonorum.*
66 *Saluianum datur contra nomina debitorum.*
67 *Ampliatur etiam in futuris.*
68 *Limitatur in obligatione reſtricta ad certum locum.*
69 *Limitatur, quando adeſt verbum mobilium, vel immobilium.*
70 *Nomen debitoris poteſt extingui in præiudicium creditoris, antequam ſit ei intimatum.*
71 *Creditor vt poſſit agere contra debitorem debitoris, quæ requirantur.*
72 *Debitor debitoris, non eſt debitor creditoris.*
73 *Debitor debitoris debet confiteri debitum, vt contra eum poſſit exequi.*
74 *Saluianum datur in iuribus incorporalibus veluti cenſu, & ſimilibus, quia rei adherent.*
75 *Cenſus, Seruitus, & iuriſdictio, veniunt in generali obligatione bonorum.*
76 *Idem iudicatur in iuribus incorporalibus, vt de vniuerſali iure.*
77 *Incorporalia non poſſunt poſſideri.*
78 *Iura incorporalia, quæ rei adherent quaſi poſſidentur.*
79 *Poſſidens fundum, dicitur poſſidere ſeruitutem adhærentem.*
80 *Clauſula conſtituti transfert poſſeſſionē.*
81 *Iura incorporalia quæ tantum perſonæ cohærent, & quaſi naturaliter poſſidentur, non veniunt in hypotheca.*
82 *Saluianū datur in incorporalibus iuribus ſi requiſita Saluiani conueniunt.*
83 *Pecunia venit in generali obligatione, & contrahitur hypotheca.*
84 *Pecunia nō venit in generali obligatione.*
85 *Pecunia detinetur, vt expendatur, & ſemper eſt apta alienatione.*
86 *Appellatione bonorum venit hereditas, & omnis ſubſtantia, & nu.* 87.
88 *Pecuniæ veniunt ſub legato vſusfructus omnium bonorum.*
89 *Hypotheca conſiſtit in pecunia.*
90 *Saluianum datur contra pecunias ratione hypothecæ.*
91 *Maxime ſi pecuniæ ſint loco rei, vel præſidij cauſa.*
92 *Pecunia quando dicatur immobilis.*
93 *Pecunia, ſiue mobilis, ſiue immobilis eſt hypothecata, & venit ſub generali obligatione.*
94 *Saluianum datur contra pecunias.*
95 *Limitatur ſi pecunia eſſet conſumpta.*
96 *Pecuniæ ſub obligatione de reſtituendo dicuntur extare, & pro eis datur Saluianum, licet ſint conſumptæ.*
97 *Limitatur in pecunia debitoris aliunde habita, quam à creditore.*
98 *Pecunia mutuo accepta intelligitur, vt expendi poſſit.*
99 *Pecunia ſoluta ſecundo creditori quādo poſſit auocari per primū creditorem, & nu.* 100.
101 *Primus creditor quando poſſit rem venditam per oblationem redimere.*
102 *Pretium ſuccedit loco rei in ſingularibus, quando petitur res ſingularis de corpore vniuerſali & nu.* 103.
104 *Pecuniæ depoſitatæ in Banco, nec mobiles, nec immobiles dicuntur.*
105 *Pecunia depoſitata in Banco dicitur ius, & actio.*
106 *Depoſitum in banco factū, venit ſub generali obligatione, & hypothecatione.*
107 *Saluianum datur in re empta ex pecuniis teſtatoris.*

Res

Digitized by Google

108 *Res empta nomine filii nō dicitur de hereditate, & non competit* Saluianum.

109 *Res empta nomine hereditatis dicitur hereditaria, & competit Saluianum.*

110 *Res empta nomine proprio de pecunijs alterius, eſt illi hypothecata.*

111 *Bona præſentia & futura veniunt ſub generali obligatione.*

112 *Bona in quibus ſola ſpes habetur, hypothecari non poſſunt, & non veniunt in generali obligatione & propterea non datur Saluianum.*

113 *Saluianum non datur contra bona hypothecata per defunctum, & herede non adhuc poſſeſſa.*

114 *Saluianum duo requirit, creditū cum hypotheca, & poſſeſſionem aduerſarij.*

115 *Interdictum quorum bonorum ceſſat, ſi non extet poſſeſſor.*

116 *Saluianum datur contra bona non adhuc poſſeſſa ab herede, ſi ſtatuto cēſeatur continuari poſſeſſionem defuncti.*

117 *Poſſeſſio defuncti continuatur in heredem ex ſtatuto.*

118 *Poſſeſſio continuata in heredem dicitur vera licet modus acquirendi ſit fictus.*

119 *Diſpoſitio ficta, nihil differt à vera, in his quæ ſunt iuris.*

120 *Continuatio poſſeſſionis dicitur, ſi ſubſequatur aliquis actus, ex quo appareat voluntas acquirendi.*

121 *Poſſeſſio abſque aliquo actu corporeo in multis caſibus transfertur.*

122 *Limitatur, quando poſſeſſio eſſet ab alio occupata, & alias limitationes vide vſque ad nu.* 127.

128 *Saluianum datur ſuper eadem re alienata vigore obligationis generalis.*

129 *Bona empta, vel locata veniunt in generali obligatione & contra ea datur Saluianum, & nu.* 130.

131 *Saluianum datur creditori contra bona vendita licet non tradita.*

132 *Saluianum datur contra bona aliena bona fide poſſeſſa.*

133 *Declara ſi quis habeat bonam fidem cum titulo, ita vt competat publiciana.*

134 *Saluianum datur contra emptores bonorum per ſubhaſtationem factam à maiori parte, ſi minor pars non fuerit citata.*

135 *Limitatur ſi pars non citata, non conſenſerit.*

136 *Actio ratione intereſſe competit emptoribus contra receptores pecuniarum, licet non ſint nominatæ in fideiuſſione.*

137 *Maior pars præiudicat minori in dilatione concedenda decoctori.*

138 *Princeps quando poſſit concedere dilationem.*

139 *Maior pars creditorum, præiudicat creditoribus hyopthecarijs.*

140 *Ampliatur ſi creditores eſſent numero pares, & debiti quantitate.*

141 *Ampliatur etiam ſi creditores ſeparatim conceſſiſſent. & nu.* 152.

142 *Maior pars præiudicat minori in concedenda remiſsione, ſi heres defuncti non vult adire hereditatem.*

143 *Limitatur ſi principalis debitor viuit, & poteſt conueniri.*

144 *Maior pars præiudicat minori, ſi principalis debitor aufugit, & conueniri non poſſit.*

145 *Ampliatur in alijs caſibus, quando debitor non eſt ſoluendo, & eſſet carceratus.*

146 *Maior pars, quæ dicatur.*

147 *Maior pars non præiudicat hypothecarijs.*

148 *Maior pars non præiudicat in remiſſione quoad fideiuſſores.*

149 *Maior pars non præiudicat minori, quando tractatur de re communi.*

150 *Minor pars poteſt appellare à reſolutione facta per maiorem iniuſta.*

151 *Reſolutio facta à creditoribus non valet niſi omnes conueniant, & ſint citati.*

De-

153 *Declaratur procedere, quando ſunt plures creditores ex pluribus creditis ſeparatis.*
154 *Modus conueniendi creditores, ad dilationes concedendas.*
155 *Dilatio à Principe conceſſa debitori, quando proſit fideiuſſori.*
156 *Dilatio Principis, an habeat locum in debito iurato, dote, & ſimilibus.*
157 *Prior, & potior, qui dicatur in hypotheca.*
158 *Creditores habentes parem hypothecam, ſi non apparet de anterioritate, pariter immittendi ſunt in poſſeſſionem.*
159 *Limitatur ſi hypotheca ſit contracta diuerſis inſtrumentis, & temporibus, quia tunc melior conditio poſſidentis.*
160 *Saluianum non datur poſſidenti.*
161 *Saluianum præſupponit reum poſſidere.*
162 *Poſſidens cui non datur Saluianum debet manuteneri.*
163 *Creditor primo nominatus præfertur ſecundo in eadem re, & inſtrumento obligato.*
164 *Primus dicitur in ordine ſcripturæ.*
165 *Creditor anterior in hypotheca, præfertur in Saluiano.*
166 *Saluianum intentare non poteſt poſterior, contra anteriorem creditorem.*
167 *Creditor ſecundus poteſt intentare Saluianum ſuper re priori obligata pro reſiduo valoris, ſi fuerit notificata prior obligatio.*
168 *Hypotheca probatur non ſolum per inſtrumenta, ſed etiam per teſtes.*
169 *Ampliatur etiam ad effectum anterioritatis.*
170 *Bona præſentia, & futura veniunt ſub generali obligatione.*
191 *Etiam ſi obligata eſſent ſimpliciter.*
172 *Ampliatur etiam ſi obligatio eſſet ſine pronomine mea.*
173 *Obligatio generalis cum clauſula conſtituti, extenditur ad futura.*
174 *Ampliatur ſi bona non eſſent eo animo à debitore acquiſita.*
175 *Ampliatur quod pro bonis acquiſitis poteſt agi contra tertium.*
176 *Poſterior cum anteriore concurrit ad bona acquiſita.*
177 *Creditor ſecundus non poteſt cum anteriore concurrere, & eſt verior.*
178 *Hypothecæ ſecundi creditoris, non obſtat priori in acquiſitis, quia prior in tempore eſt potior in iure.*
179 *Ampliatur etiam ſi bona eſſent ſecundo creditori tradita.*
189 *Ampliatur etiam ſi eſſet tacita hypotheca.*
181 *Ampliatur ſi ſecundus creditor haberet duas hypothecas, & primus vnam tantum.*
182 *Limitatur ſi ſecundus creditor haberet hypothecam priuilegiatam.*
183 *Ampliatur ſi ſecundus haberet ſpecialem in re, & primus generalem.*
184 *Fiſcus licet poſterior, præfertur anterioribus in acquiſitis.*
185 *Limitatur ſi primus eſſet priuilegiatus, veluti pupillus, vel mulier.*
186 *Heres cenſetur vna, & eadem perſona, cum defuncto.*
180 *Patrimonium defuncti confunditur cũ patrimonio heredis, per aditionem hereditatis.*
188 *Hereditas adita deſinit eſſe hereditas.*
189 *Heredes hypothecarij defuncti poſteriores, præferuntur creditoribus heredis.*
190 *Iura plura ſi deuenerint in perſonam vnius, vnum quodque retinet ſuam naturam, & conſideratur de per ſe.*
191 *Creditores hereditarij præferuntur, ita mortuo debitore, ſicuti viuo.*
192 *Creditores hereditarij præferuntur, ſi ſeparatio à creditoribus petita eſt.*
193 *Heres cum beneficio inuentarii, ſemper poteſt petere ſeparationem, quia inuentarium operatur, ac ſi here-*

hereditas eſſet iacens.

194 *Heres non poteſt praiudicare creditoribus hereditarijs anterioribus.*

195 *Teſtator non poteſt creditoribus praiudicare.*

196 *Heres adeundo hereditatem, non praiudicat creditoribus.*

197 *Poſteriores creditores, quando praeferantur anterioribus.*

198 *Creditor qui plures habet inſolidum obligatos, poteſt contra obligatos variare.*

199 *Ampliatur quod poſſit vnam ex rebus obligatis eligere.*

200 *Maxime in obligatione Camerali.*

201 *Qui praeferuntur in hypotheca praeferuntur etiam in Saluiano.*

202 *Saluianum, quando poſſit intentari contra debitorem generis, ſpeciei, vel quantitatis, & nu.* 203.

204 *Debitor quantitatis, non perempta quantitate non liberatur, & competit Saluianum.*

205 *Debitor liberatur cum fideiuſſoribus, ſoluta ſpecie pro quantitate.*

206 *Et contrahitur venditio.*

207 *Debitor liberatur per dationem rei inſolutum.*

208 *Limitatur ſi res data euincatur, quia tunc datur vtilis actio contra fideiuſſores.*

209 *Saluianum datur contra fideiuſſores vtili actione, proueniente ex cōtractu.*

210 *Actio vtilis non differt à directa.*

211 *Clauſula conſtituti, transfert naturalem, & ciuilem poſſeſſionem.*

212 *Intellige de ficta iuris poſſeſſione non reali.*

213 *Venditor licet ſit liberatus à traditione poſſeſſionis iuris per clauſulam conſtituti, non tamen liberatur à traditione poſſeſſionis actualis.*

214 *Conſtitutum transfert dominium ipſo iure in legatarium.*

215 *Declara non vere, ſed ficte.*

216 *Saluianum datur pro legato.*

217 *Donatarius poteſt ex conſtituto agere ad conſecutionem bonorum.*

218 *Conſtitutum eſt ſeparatum ab hypotheca.*

219 *Saluianum non datur ſemel immiſſo in poſſeſſionem vigore Saluiani.*

De Saluiano vigore expreſſę generalis obligationis. Cap. II.

PRæſuppoſita igitur concluſione ſuperius firmata, & quia Saluianum Interdictum non datur ſine hypotheca, vt fuit deductum ſupra in prima Inſpect.c.4. n.105. & vt aliquo ordine procedamus prius de Saluiano vigore expreſſæ hypothecæ diſcutiemus; quæ qualis ſit latæ ſupra in 2.Inſpect.cap.1. nu.56.fuit deductum, & ſucceſſiue in ſequenti. cap.de Saluiano vigo-
1 re tacitæ hypothecæ explicabimus. Verum quia expreſſa hypotheca duplex eſt, quædam eſt generalis, quę partium conuentio-
2 ne generaliter bona pignorantur, de qua loquitur tex.in §. item Seruiana, & toto titulo. ff. & C. de pignor. & ita per Iaſ.in d.§.item Seruiana.nu.70.& per Bell.ibi nu.32. verſ. & iſta eſt, & Franc. Balduin. de pignor. & hypoth. cap.9.& de ea loquitur Neguſ. de pign. in 1. membr.2. par. & generalis obligatio verbis vniuerſalibus, & indefinita

finita

Digitized by Google

finita oratione cōcipi poteſt, & in ea veniunt bona præſentia, & fu-
3 tura, etiam ſi fuerit dictum, obligo omnia bona mea, & etiam ſi fuerit dictũ, obligo omnia bona, de quibus latius infra in 15.q.nu.168.explicatur, & ex infra dicendis, late deducetur: altera vero eſt ſpecialis, de qua ſuo loco diſcutiemus, ideo prius de Saluiano vigore expreſſe hypothecæ, & generalis obligationis videbimus.

Et nulli dubium eſt Saluianum
4 Interdictum vigore generalis obligationis, cum hypotheca concedendum eſſe, prout in his terminis reſpondet Soc. Sen. conſ. 80. ſub nu.2.in fin. lib.3. Rolan.conſ. 14. nu.13.lib.1. Signorol.conſ.4. num. 3. Gabr. conſil.46. num.20. lib.1. & conſil.44. numer.5.lib.2. Surd.conſil.131. num.1. & 5.lib.1. Rip. in Rubr. ſub num. 19. verſic. amplia.lib.3. de pignor. Neguſ.de pignor.in 3.membr.8.part.nu.19. Marant. in ſua prax. 4. diſtinct. 7. num.11.Surd.deciſ.174. num.17. & 18.Put. deciſ.207. num.2. lib. 1. & in his terminis tenuit Rot.
✠ coram Illuſtriſſimo Pamphilio in vna Fauentina legati 2.Nouembris 1589. in fine operis deciſ.2. nu.4.
✠ & in alia coram Illuſtriſsimo Seraphino in vna Romana damnorum & intereſſe, ibidem deciſ. 1. nu. 1.
✠ & coram R. P. D. Bubalo in vna Senogall. prædij 27.Aprilis 1583. ibidem deciſ. 8.nu.1. & coram R.
✠ P.D. Penia in vna Romana Salu. Interd.25.Iunij 1599.ibidem deciſ.
✠ 4.nu.1. & in alia coram eodem in vna Romana Salu. Interd. 12. Nouembris 1599. ibidem deciſ. 77.
✠ nu.1. & 2. coram R. P.D.Iuſto, in vna Romana cenſus 17. Martij 1600.ibidem deciſ.57.nu.3.& alibi pluries, vt habetur in deciſionibus ibidem poſitis.

Et ſub generali bonorum obli-
5 gatione omnes caſus compræhenduntur, vt bene per Surd. conſ. 131.n.5.cũ ibi alleg.lib.1.prout de ſingulis ſucceſſiue explicabimus.

Quapropter videndum eſt, an
6 Saluianum Interdictum detur cōtra bona emphyteotica vigore generalis obligationis, & hypothecationis bonorũ, & huius quæſtionis reſolutio pendet ab ea concluſione, an bona emphyteotica veniant in generali obligatione bonorum, nam his caſibus, in quibus dicta bona obligari, & hypothecari poſſunt erit locus Saluiano interdicto, ideo vt clarior hæc concluſio reddatur, ponam regulam
7 affirmatiuam, nempe bona emphyteotica obligari, & hypothecari poſſe, & venire in generali obligatione bonorum, vt eſt gloſ.in l.fin. in verbo, alijs.C.de iur.emphyt.& tradit ibi Salicet. ſub num. 6. Iaſ. numer. 78. & 79. & hoc eſſe verum dicit Bald. in l. vectigal. verſic. reuoco in dubium. ff. de pignorib. & hypothecis, & poſt Baldum & alios tenet Rip. in l. filius familias. §.Diui.nu. 40. in fine de

de leg. 1. vbi de communi atteſtatur, & hanc etiam communem dicit Grat. conſil.54. num. 5. lib. 1. prout etiam communem affirmat Gabr. de reg. iur. concl. 12. nu. 18. & ita communiter teneri ait Clar. in §.emphyteuſis q.18. & de communi atteſtatur etiam Neguſ. de pign. in 2. membr. 2. par. nu. 28. & poſt multos per eum alleg. tradit Corb. de iur. emphit. de cauſ. priuat. ob alienat. limit. 33. nu. 1. & 2. qui etiam communem atteſtatur Surd. deciſ. 160. nu. 1. & deciſ. 254. nu. 4. tradit Affl. deciſ. 181. n. 2. Guid. Pap. deciſ. 575. n. 1. Rot. diuerſ. deciſ. 3. nu. 10. par. 2.

Ex quibus ſequitur etiam com-
8 petere Saluianum Interdictum vt fuit reſolutum in Rot. coram R. ✱ P. D. Penia, in dicta Romana Saluiani Interdicti Veneris 12. Nouembris 1592. in fine operis deciſ. 77. num. 2. & 3. & in alia Romana ✱ cenſus coram R.P.D. Iuſto Veneris 17. Martij 1600. ibidem deciſ. 57. nu. 3. & 4.

Nec obſtat quod bona emphy-
9 theotica hypothecari, & obligari non poſſint Authen. hoc ius. C. de ſacr. Eccl. in fin. Quia reſpondetur illud procedere in Prælato, non autem in emphyteuta, qui obligando dicta bona, intelligitur obligare ius ſuum tantum, vt declarat Bald. in l. vectigal. verſ. non obſtat. ff. de pign.

Secundo reſpondetur quod iu-
10 ra, quæ in contrarium deduci poſſunt non prohibent ſimpliciter alienationem, ſed prohibent ius emphyteoticum in alium transferri, & ita reſpondet Neguſ. de pign. in 2. membr. 2. par. nu. 29.

Nec aduerſatur diſtinctio tradita à Bero. conſ. 127. n. 18. & ſeq. lib. 1. quam ſequitur Surd. d. deciſ. 160. nu. 1. in fi. & num. 12. dum di-
11 cunt, tunc demum bona emphyteotica venire in generali obligatione, quando de eis in obligatione eſt facta ſpecialis mentio, quæ fuit opinio cuiuſdam Antiqui Doctoris, prout refert Salic. in d. l. 1. ſub num. 6. verſ. audiui. C. de iur. emphit.

Nam reſpondetur, vt per Salic. in eodem loco dicentem, leges ex aduerſo allegatas nihil probare, cum loquantur in adminiſtratore
12 Eccleſiæ, qui cum nullum ius habeat in re, nec etiam obligare, vel pignorare poterat, & poſt Salic. eandem rationem reddit Iaſ. in d. l. fin. n. 78. verſ. dicit tamen. & eodem modo reſpondit Neguſ. in d. ſecundo membr. 2. par. ſub nu. 29. verſic. ad aliud, & per Corb. loco citato ſub nu. 6. & aliter reſpondet Bald. in d. l. vectigal. verſ. non obſtat. ff. de pign. nempe (vt ſupra dictum eſt) quod ius ſuper quo emphyteuta cõtrahit, & obli-
13 gat, eſt ius priuatum ipſius, & non ius Eccleſiæ, & ideo hoc Eccleſiæ non præiudicat, quia reſoluto iure obligantis, reſoluitur etiam ipſa hypotheca, & idem firmat Corb.

loco

14 loco citato. Nam reuertendo emphyteuſim ad dominium obli-
15 gatio,& hypotheca euaneſcit, vt in d.l. vectigal, vbi Bald.& Ang.nu.1. Bar.in l.1.§.fi.ff.de ſuperfic. Alex. conſ.174.nu.5.vol.7. prout etiam dicitur de bonis fideicommiſſo ſubiectis ab hærede alienatis, quæ vita tantum hæredis durante, ſuſtinetur alienatio l. fin. §. ſin autem conditione. C. de fideicommiſſ.& per Caſtr. in l. peto.§. fratre.nu.2. ff. de leg. 2. Rip. in l. filius fam. §. Diui.nu.57.& 58. de leg.1. Achill. deciſ.9. de iurepatr. Et tenuit Ro-
✱ ta coram Illuſtriſs. Arigonio,in vna Neapolitana Iuriſpatron. Lune 11. Maij 1592. in fine operis deciſ. 191.nu.2. quæ quidem procedere intellige, quando bona ſunt ſimpliciter fideicõmiſſo ſubiecta abſque alia prohibitione vt per Doct. proxime allegat.

Immo poſt etiam emphyteuta,
16 ſeruitutem imponere duraturam, quamdiu durat emphyteuſis, vt per Bart.in l.1.§.fin.ff.de ſuperfic. tradit Bald. in l. 3. ſub nu.3. verſ. ſolutio. vbi Caſtr. ſub num. 1. C. de ſeruit. Pinell. in l.1.n.7. C.de bon. mater. qui alios congerit, & per Padil. in d.l.3.nu.6. cum tribus ſeqq. Afflict.deciſ.380. nu.2. & 3. Boer. dicta deciſ.181. nu.3. Rot.diuerſ. deciſ.717.nu.8.par.1.

Limitatur tamen, quod dictũ eſt
17 bona emphytheotica poſſe obligari, quãdo eſſent pro tanta quantitate obligata,& hypothecata, q̃d non eſſet amplius ſpes luitionis, quod intellige facta traditione, vt per Bald. in §. aut ſi libellario quib.mod.feud.amitt.& per Neg. in d. 2. memb.2. par.ſub nu.30. in fin.& in 1.memb.3.par.nu.27.vbi ait quod eo caſu dicitur alienatio
18 non obligatio,& per Corb.in d.limit.33.nu.6. & propterea non ſuſtineretur, cum eſſet facta irrequiſito domino, vt per Corb. loco ci-
19 tato,& ad corroboratiõe deducitur, quod ſi eſſet legata res, quæ fuit poſtea per teſtatorem pro tanta quantitate pignorata, quod nulla veriſimilis eſſet ſpes luendi, tunc diceretur ademptum legatum, ac ſi plene, & perfecte eſſet res illa alienata, vt per Doct. in l.1. §. per ſeruum corporaliter. vbi Alex.n.8. de acqui. poſſeſſ. Bald. in l. voluntas.nu.9.C.de fideicomm. & idem Bald.in conſ.218. ſub nu.2. vol.1. Tiraquel. de retract.lign.in præfat. nu.36.& hos fuit ſequuta Rota co-
✱ ram R. P.D. Orano in vna Romana executionis ſententiarum in cauſa Romana Vineæ de Brunis, Mercur. 11. Decembris 1591.in fine operis deciſ.108. nu.6. & per conſequens, nec Saluiano eſſet locus, cum non adeſſet hypotheca,
20 vt pluries fuit deductum, & in terminis declarauit Rot. in d. deciſ. Rom. Salu. Interd. coram R.P.D.
✱ Penia in fine operis deciſ.77. num.7.

Secundo limitatur, quando em-
21 phyteuſis eſſet expreſſe prohibita alienari

alienari ſub pęna caducitatis, quia eo caſu non veniret ſub generali obligatione, quia veriſimiliter nõ eſſet ſpecialiter obligatus, propter pœnam adiectam l. obligatione generali. ff. de pign. Bart. & cõmuniter Doct. in l. codicillis. §. inſtituto. ff. de leg. 2. Alex. conſ. 168. num. 6. volum. 2. conſ. 10. num. 5. lib. 7. Grat. conſ. 54. num. 1. lib. 1. Gabr. de reg. iur. concl. 12. nu. 12. & late per Neguſ. de pignor. in 3. membr. 2. par. nu. 80. Rot. diuerſ. deciſ. 426. alias 425. nu. 1. par. 1. & ita tenuit Rot. in d. deciſ. coram
✱ R. P. D. Penia, in d. deciſ. Roman. Salu. Interd. in fine operis deciſ. 77. in fin. & in alia Romana Salu.
✱ Interd. coram R. P. D. Coccino, 2. Decembr. 1601. in fine operis deciſ. 25. nu. 3. & 5. & in ſupradicta
✱ Rom. Cenſus coram R. P. D. Iuſto Ven. 17. Mart. 1600. ibidem deciſ.
✱ 57. nu. 6. & coram Illuſtriſs. Seraphino in vna Rom. Vineæ 2. Iunij 1598. in calce operis deciſ. 78. n. 5.
✱ & coram R. P. D. Cantuccio in vna Rom. Salu. Interd. Ven. 29. Martij 1585. ibidem deciſ. 144. nu. 1. & hoc caſu nec datur Saluianum Interdictum vt habetur in deciſionibus proxime allegatis, & expreſſe dixit Rota in vna Romana Salu. Interdict. coram R. P. D.
✱ Iuſto, Lune 1. Iulij 1602. ibidem deciſ. 61. nu. 1. Quia cum ceſſaret
22 hypotheca non eſſet locus Saluiano Interdicto, vt in his terminis declaratur in proxime allegatis deciſionibus, & alia deduxi in 2. inſpect. cap. 1. num. 27.

Tertio limitatur non procedere, ſi alienatio eſſet prohibita lato
23 ſumpto vocabulo, quia tunc dicitur prohibita hypoteca, vt eſt gloſ. in l. fin. in verb. vel hypoteca. C. de reb. Eccl. non alien. vt per Socin. Sen. conſ. 75. ſub num. 2. vol. 1. Neguſ. de pign. in 3. memb. 2. par. nu. 71. quos fuit ſequuta Rot. diuerſ. d. deciſ. 426. nu. 8. par. 1. quæ corrupte eſt allegata, cum velit dicere deciſ. 425. & fuit reſolutũ in Rota
✱ coram R. P. D. Coccino in vna Romana Salu. Interd. 2. Decẽb. 1601. in calce operis deciſ. 11. nu. 5. & in
✱ alia coram R. P. D. Penia in vna Romana, ſeu Amalfetana Salu. Interd. Lune 9. Iunij 1603. ibid. deciſ. 79. n. 1. & 2. vbi ampliatur procedere etiam in tacita prohibitione, late
24 ſumpto vocabulo, & ponit exemplum ſi dixerit, ſi alienauerit ſine conſenſu domini largæ alienationis ſumpto vocabulo, ſolum cum meliorament is ad dominum reuertatur, quæ verba ſaltim virtualiter ipſam prohibitionem ſub pęna caducitatis continent.

Sublimitatur, quando obligans
25 non haberet alia bona, quam alienari prohibita, quia tunc veniunt in generali obligatione, ne obligatio reddatur fruſtratoria, vt per Gerard. ſing. 35. late per Marſil. in repet. rubr. de fideiuſſ. q. 27. Gabr. de reg. iur. concl. 12. num. 40. Rot. diuerſ. d. deciſ. 426. nu. 9. alias 425.

& fuit

& fuit dictum in d.Rom. Salu. In-
✱ terd.corã R. P. D. Coccino Lune
2.Decemb.1601.in fine operis de-
26 ciſ.11.n.6. & aſſerenti non adeſſe
alia bona incumbit onus probãdi,
✱ vt in d.deciſ.coram R.P.D.Cocci
no dicitur,& per Rot.diuerſ.d.de-
ciſ.426.alias 425.nu.10.

Ex quibus ſupra deductis patet,
27 quod etiã pro melioramẽtis in re
emphitheotica factis, datur Sal-
uianũ interdictũ,quia ſicut ipſa bo
na emphitheotica veniunt in ge-
nerali obligatione qñ nõ ſunt ex-
preſſe prohibita alienari (vt dictũ
eſt)pro eis detur Saluianum inter-
dictum, multo magis procedit in
melioramentis, quæ ſunt propria
faciẽtis,& reſtituuntur, & trãſeunt
ad heredes,& pro eis datur reten-
tio, vt late ſupra in 2. Inſpect. c.2.
n.150. & ſeq. & in ſpecie quod di-
cta melioramenta veniant in ge-
nerali obligatione tenuit Rot. cõ-
✱ rã Illuſtriſſ. Seraphino in vna Ro.
Caſalis Marcigliani 19. Iunij 1587.
in calce operis deciſ.80. nu. 19.&
✱ habetur in voto eiuſdem Illuſtriſſ.
Seraphini ibidẽ dec.66.fol. n.4.
& 5.& ſtante hypotheca datur Sal
uianum interdictũ, vt ſupra n. 20.
& 22. deductis, et inferius nu.60.
deducendis.

Quarto limitatur in feudis,quia
28 nõ veniunt in generali obligatio-
ne,vt per Iaſ.in l.fi.n.84.C. de iur.
emphit.et per Alex. in l. ſi conſtã-
te.n.26.ſol. matr. et idem in conſ.
2.n.2.lib.4.Grat.cõſ.4.n. 58. verſ.
.di.i
non obſtat.lib.1. Soc. Iun. cõſ.72.
n.5.vol.1.et infinitos deducit Ga-
br.de reg.iur. d. concl.12.n.15.et
cõem dicit Neg.de pig. in 2.mẽb.
2.par.n.43.et late per Bero. conſ.
29 66.n.18.vol.1.vbi ampliat, ꝙ nec
pro dote expreſſe, et tacite obli-
gari poteſt Affl. in c.1. §. in gene-
rali.num.4.et 5.de prohibit. feud.
alien.per Feder.vbi Bal. ſub nu.1.
Tiraq.de retract.lig.§.1.gloſ.3. n.
5.Affl.deciſ.14.ſub nu.9.

Quod primo ampliatur, etiam
30 ſi feudatario data eſſet licentia de
vendendo feudũ, quia adhuc nec
hypothecari poterit, cum aliud ſit
vendere,aliud obligare, et vtrũq;
ſit prohibitum, vt poſt Iſer.et Affl.
per eum alleg.tradit Corb. de iur.
emphit. in tit. de cauſa priuat. ob
alien. irreq. dom. q.6.n.14.et per
Marin.Frec.de ſubfeud.Baro. lib.
2.quæſt.9.

Secundo ampliatur, quod ſicut
31 poteſt in præiudiciũ domini hy-
pothecari, ita etiã nec in præiudi-
cium agnatorum, tradit Aluarot.
in c.1.§.præterea.ſub n.2. de cap.
Corradi.in tit.de alien.feud.pater.
et per Rip.in l.obligatione.nu.35.
verſ.eo ſicut.de pign.

Tertio amplia,quod ſi data eſſet
32 licentia patri,vt poſſet in præiudi-
cium filiorum,et nepotum, et filijs
32 in præiudicium nepotum, hypo-
thecari non poſſet frater in præ
iudicium alterius fratris obligare,
et hypothecare,vt per Corb. in d.
q.6.n.15.verſ.vbi etiam admonui
L Quar-

Quarto amplia, quod nec nulla
33 feudi pars hypothecari poteſt, vt per Rip.in d.l. obligatione. ſub n. 35.verſ.ampliatur ſecundo, & per conſequens,nec Saluianũ competere poteſt deficiente hypotheca.

Sed ad hoc propoſitum quæritur, an ſi vaſſallus plures haberet dominos, & vni ex dominis feudũ pignoraſſet ſine voluntate aliorũ, an talis ſuſtineretur hypotheca, per quam poſſet experiri Saluianũ interdictũ,& hoc caſu diſtinguendum eſt,quod aut feudum eſt diui-
34 duum, & tunc poſſet vni ex dñis hypothecare, etiam alijs diſſentiẽtibus, aut vero non eſt diuiduum, & tunc nõ poſſet, & ita diſtinguũt Aluarot.in cap.Imperialem, & ibi Bal.n.2.de prohib. feud.alien. per Feder.refert Neguſ. de pign. in 2. membr.2.par.nu.45.& ſeq. Franc. Curt. de feud.in 4.part.ſub nu.95. verſ. quod autem, quando autem feudum dicatur diuiduum Bal. refert ſe ad notata in c. 1. de fratribus de nouo beneficio inueſtitis, vnde ſequitur, quod eo caſu, vbi feudum non ſit diuiduum,nec etiã ſuper eo poſſit experiri Saluianũ, cum careat hypotheca.

Limita modo principalem cõ-
35 cluſionem, primo quando feudũ eſſet hypothecatum ipſi domino, quia eo caſu concurrit ipſius conſenſus, & ſuſtinetur hypotheca, vt per Bal.in d.c.1 ſub n. 1.verſ.quid ſi vaſſallus. de prohib. feud. alien. per Feder. Neg. in d.2.membr.2. par.nu.44.Franc. Curt. de feud.d. par.4.ſub n. 95. verſ. quarto fallit. Rip.in d.l.obligatione. ſub nu.39. verſ.quartus caſus.§.2.C.vt in poſſeſſ.legat. Felin. in cap.quæ in Eccleſiarum.ſub nu.84. verſ.& in generali.de conſtit.

Secundo limita quando feudum
36 eſſet hypothecatum, non tñ eſſet ſequuta illius traditio,vt per Frãc. Curt.loco citato.verſ. ad illud tñ. Neg.d.2.memb.2.par.n.47.& fuit opinio Bal. in c.1. §. aut ſi libellario.nu.4.quib.mod.feud.amitt. & idẽ Bal.in l.2.ſub n.5.C.cõ.deleg.

Tertio limita quando feudum
37 pro ſuis neceſſitatibus fuiſſet hypothecatum, vt per eundem Bald. in d.c.1.§. aut ſi libellario. ſub nu. 3. in fin. Franc. Curt. loco citato. verſ.vt regula prædicta. Neg. d.2. membr.2.par.num.47.Rip. in d.l. obligatione.ſub nu.39. verſ. quintus,reprobata Iſer, & Aluarot.opinione contrarium ſentientium. in d.§.aut ſi libellario.

Quarto limita in fructibus, &
38 commoditatibus feudi, qui poſſunt hypothecari, vt per Iaſ. in l. fin.ſub n.78.ante fin.C.de iur. emphit.Franc. Cur. loco citato. verſ. tertiam limitationem, referendo ita tenere Iaſ.& Fabr. in §. itẽ Seruiana.Inſtit.de act. vbi ſub nu. 26. hoc firmat, & per Neguſ. loco citato. nu.48.& Franc.Curt.loco citato. verſ. tertiam limitationem. Grat.conſ.55.nu.12. lib. 2. Aluar. in cap.Imperiali.num. 13. de pro-
hib.

Digitized by Google

hib.feud.alien.per Federic. & per eumdem Aluar.in cap. 1.§. præterea,vt liceat.ſub nu.2.in fin.de capit.Corrad.& per Rip.in d.l.obligatione.ſub nu.37. verſ. ſaluari tamen. de pign. & tradit Aym.conſ. 197. nu. 2.vbi ait, quod ipſa bona
39 feudalia non ſunt obnoxia æris alieni contracti per vaſſallum, etiã ipſo viuente,licet de ipſis commoditatibus feudi ſatisfieri poſſunt, ac inſuper ampliat etiam ſi eſſet
40 feudum hereditarium, dum tamen non tranſiret ad heredes extraneos.nu. 3.

Verum hoc loco admonet Neguſ.in d.2.membr.2. par. num.49.
41 quod fructus feudi obligari poſſunt, quando vaſſallus obligaret ſe perſonali actione ad illos fructus, & cõmoditates feudi, ſecus ſi vellet ius vſufructus in re feudali conſtituere, per ea, quæ tradunt Bart. & Bal.in l.codicillis.§. inſtituto.q. 2.de leg.2.vbi habetur, quod prohibitus alienare, vel obligare,poterit tñ fructus rei prohibitæ obligare,& ſe adſtringere obligatione pſonali ad prẽſtandũ dictos fructus, non autem conſtituere vſumfructum, quia eo caſu diceretur conſtituere ius in re, & eſſet quædam alienatio, vt declarat Franc.Curt. de feud.d.par.4.nu.106.

Quinto limita in bonis mobili-
42 bus,& ſe mouẽtibus exiſtẽtibus in feudo,vt per Rip. in d.l.obligatione.ſub n.37.verſ.ſaluari tñ.de pig.

Sexto limita in caſibus vbi feuda
43 ſunt redacta ad inſtar patrimoniaiiũ,vt eſt conſuetudo in Gallia, nã ſtante dicta conſuetudine, poſſunt hypothecari,& alienari, vt p Rip. in d.l.obligatione.nu.3.de pig.

Septimo limita in melioramẽtis
44 in feudo factis,quæ poſſunt hypothecari vt clare per Bero.conſ.73. nu.39.vol.2. ac iſta melioramenta tranſeunt,non ſolũ ad filios,ſed ad quoſcumq; extraneos ſucceſſores, tã ex teſtamento,quam ab inteſtato,vt late per Pariſ.conſ.28.per totũ.vol.3.Curt.Iun.conſ.41.nu.10. Bero.d.conſ.73.n.39. verſ.rurſus. Ruin.conſ.42.n.10.vol.1.& tradit Bal.in c.1. §.ſi vaſſallus.in tit. hæc ſumitur lex.& per Iaſ.in l.2. n. 28. in fi. C. de iur.emphit.& ea,q̃ ſunt tranſibilia,& ceſſibilia poſſunt etiã hypothecari, & tradit in his terminis Bero.d.conſ.73.n.39.vol.1. & pro eis datur retentio, vt per Curt. Iun.d.cõſ.41.ſub n.10.Ruin.d.cõſ. 24.ſub n.10.verſ.ſed marito.vol.2. & q a hypothecari poſſunt vigore
45 dictæ hypothecæ,etiã Saluianum ſuper eis experiri poterit, & idem dicitur de alijs ſupra deductis caſibus, in quibus dictum eſt, feudum hypothecari poſſe.

Tertio quæro,an Saluianũ interdictum intentari poſſit contra bo-
46 na fideicõmiſſo ſubiecta, & dicitur,quod aut interdictũ intentatũ contra principalẽ debitorẽ viuentẽ, qui bona fideicõmiſſo ſubiecta poſſidet,& nulli dubium eſt,quod experiri poteſt, quia Saluianũ da-

tur ſolum ad auocandã poſſeſſio-
nẽ,vt de fructibus creditor ſatisfie-
ri poſſit,vt fuit deductũ in 1. Inſp.
c. 1. qui fructus poſſunt per poſſi-
dentẽ obligari, & hypothecari cũ
ad eum ſpectant.l.in fideicõmiſſa-
riã.vbi Bar.Ang.Caſt.Rip. in prin.
ad Trebell. & præſertim qñ ſunt
maturi.vt per Tiraq.de retrac.lig.
§. 1.gl.7.n.41.& 47. cũ ibi alleg.&
late per Petr. Ant. de Petra de fi-
deicom.q.15. ſub n.38.

Si vero experitur poſt mortem
47 principalis debitoris, & eſſent re-
uerſa ad fideicõmiſſariũ, tũc ceſſat
Saluianũ; quia fructus bonorũ fi-
deicõmiſſo ſubiectorũ veniẽte ca-
ſu reſtitutionis ſpectãt ad fideicõ-
miſſariũ, vt eſt text.in l.cum ita. in
princ ff. ad Treb. & per Doct.oẽs
in d.l.in fideicõmiſſariã.& p̄ Ang.
conſ.331.ſub n.1.& alios refert Il-
luſtriſ.Mantica de cõiect. lib.7.tit.
10.n.10.& Pet.Ant. de Petra in d.
q.15.ſub n.38.vbi de cõi atteſtatur,
quia fructus ſpectant ad eũ,ad quẽ
bona ſpectaut.l.fructus.ff.rei vẽd.
Nec iſta veniũt in generali bono-
rũ obligatione, vt ex multis tradit
Neg.de pig.in 2.mẽb.2.par.n. 53.

Tamen hoc limitatur in mulie-
48 re, quæ vellet Saluianũ intentare
cõtra dicta bona fideicõmiſſo ſub-
iecta pro recuperatione ſuę dotis,
intelligendo tñ iuxta diſtinctionẽ
inferius dicendã. Nam aut adſunt
bona libera,ex quibus mulier ſatiſ-
fieri poteſt in totũ,vel in parte: &
hoc caſu prius ſuper illis experiri
debet,vt habetur in §.ſi vero.auth.
de reſt. ibi, ſi aliã non habens ſub-
ſtantiã.& in auth.res quæ.C.com.
de leg.& tradit Iaſ.in l.filiusf.n.25.
de leg. 2. & de cõi atteſtatur Rol.
cõſ.85.n.9.lib.1. & idẽ firmat Me-
noc.cõſ.95.n.133. & infinitos de-
ducit Burſ.cõſ. 179.n.20.lib.2. qui
de magis cõi atteſtatur.& alios idẽ
affirmantes adducit Petra de fidei-
com.q.8.n.459.& ſeq.Rot.diuerſ.
deciſ.690.nu.1.par.1.& dixit Rot.
✱ in vna Ro.Saluiani interd.Lune 3.
Mart.1608. corã R.P.D. Penia in
calce operis deciſ. 81.nu.4.

Aut vero non adſunt bona libe-
ra, & tunc diſtinguẽdi ſunt plures
caſus.vt late per Pet.d.q.8.n.459.
vſq; 502.& Menoc. de præſumpt.
lib.4.præſ.189.n. 116. cum pluri-
bus ſeqq.& latiſſime per Burſat.d.
conſ.179.per tot.Surd.d.deciſ.62.
Rot.diuerſ.dec.37.per tot. par. 1.
nã vltra ꝙ eſſet nimis lõgũ oĩa re-
cẽſere,nec etiã multũ ad rẽ noſtrã
faceret,qa eſſet potius validitatem
fideicõmiſſi deducere, quã noſtrã
explicare materiã, & ideo ea tñ,
ꝗ magis ad rẽ noſtrã faciunt,& fre
quẽtiora sũt,breuiter deducemus.

Quare dicitur,quod ſiue tacita,
49 ſiue expreſſa ſit prohibitio aliena-
tionis bonorum, ita quod venirẽt
reſtituenda,ad fauorem tñ,& vtili-
tatem deſcendentium per rectam
lineã ab ipſo teſtatore,qui fideicõ-
miſſũ reliquit ex cã dotis, & dona-
tionis p̄p nuptias bona p̄fata obli-
gari,& alienari poſsũt,vt poſt Bar.
Bal.Caſt.Iaſ.& alios in auth.res ꝗ.
C.com.de leg. tradit Cou.var. re-
ſolut.

ſolut.c.6.n.10.lib.3.verſ.primum. qui de cõi atteſtantur, & alios infinitos, qui idem affirmant deducit Menoch.de præſump.lib. 4. præſump.189.n.96.& per Petr.Ant. de Petr.de fideicom.q.8.num.423.& alios multos refert Burſ.conſ.179. nu.17.lib. 2. Rot. diuerſ.deciſ.37. nu.2.par.1.

Quod etiã ampliatur procedere in apparatu ipſius mulieris,cũ dica
50 tur de appendicijs dotis,vt tenuit Rot.diuerſ.deciſ.556.n.1.par.1.

Limitatur tñ quãdo teſtator ex-
51 preſſe prohibuiſſet alienationem etiã ob cauſam dotis,prout ex multis tradit Menoc. de præſum. 186. n.116.cum alijs relatis per Burſ.d. conſ.179.nu.22.& per Couar.d.c. 6.ſub n.10.verſ. tertio. & per Petram loco citato n.432.

Contrariũ tñ,quod non obſtan-
52 te dicta expreſſa prohibitione alienationis, etiam ex cauſa dotis deducenda ſit dos de fideicommiſſo,tenet Caſtr. in conſ.80. in 1. dubio.vol.1.& alios multos maxime auctoritatis refert, & ſequitur Burſ.d.conſ.179.n.8.qui hanc magis cõem dicit, pro qua eſt deciſ. Surd.62.n.11.vbi pro hac parte infinitos deducit,&eam ſequendam cenſeo, alias nimis durum eſſet teſtatorem poſſe tollere,quod à lege fauore publico fuit inductum, & pro hac parte eſt deciſ.Rot.diuerſ. deciſ.449.nu.5.par.1.

Quarto quæro, an Saluianũ in-
53 tentari poſſit cõtra bona præſcripta ab hærede,qñ poſſeſsio fuit capta viuente defuncto debitore? & dicitur quod ſic,ſiue defunctus habebat titulũ,ſiue nõ illius rei; quia veniunt in generali bonorum obligatione. vt tradit Bal. in l. Paulus. in noua lect.in princ.ff.de pign.& confirmatur ex traditis per Ang.in d.l.Paulus.§.mãcipia.vbi ait,quod
54 bona acquiſita ex re defuncti, veniũt in generali illius bonorũ obligatione. & idem tenuit Caſtr. in d.l. Paulus. & per Neg.de pign.in 2.membr.2.par.n.54.

Quinto quæro, an Saluianũ in-
55 terdictũ detur contra bona venalia(& pro illius vera intelligẽtia videndũ eſt, añ veniant in generali bonorum obligatione; quia ſi veniunt,vigore illius hypothecæ poterit Saluianũ interdictũ experiri iux. tex. in l.1.vbi Doct.ff.& C.de Salu.interd. & pluries fuit per me deductum.

Et quãuis in hac materia varię sũt Doct. opiniones, tñ dico veriorẽ, & magis cõem ſnĩam affirmatiuã eſſe,quicquid eñ ſit in vltimis voluntatibus, vel in legato,tamen in
56 cõtractibus veniunt tam venalia, quã non venalia,ut per Alex. in l. ſi conſtãte.n.27. uerſ. in contrariũ tamen.ff.ſol.matr.Et eſt ratio,quia aliquibus uenditis, alia in eorũ locũ ſubrogãtur. & ita tradit Bar. in d.l.ſi conſtante.n.73.Salic.in l.ubi adhuc. num.12.C. de iur.dot. qui hoc uerum dicit, & ueriorem, & magis communem affirmat Iaſ. in

l. qui Romę. §. Calimacus. num. 5. de uerb. oblig. Rip. in l. 1. num. 8. de pign. Calcan. conſ. 15. n. 16. Pariſ. conſ. 69. nu. 4. lib. 4. Pinell. in rub. C. de bon. mater. par. 2. nu. 46. in fin. & hanc veram, & magis communem atteſtatur Couar. var. reſolut. lib. 2. cap. 5. num. 2. & per Gomeſ. in §. item Seruiana. nu. 22. Inſtit. de act. Put. deciſ. 297. nu. 1. & 2. lib. 2. & pro hac parte ita fuit reſolutum in Rota coram R.P.D. Giptio in vna Romana pecudum 24. Aprilis 1598. in fine operis deciſ. 82. n. 1. & ibidem in eadem coram Illuſtriſſ. Mellino 24. Maij 1600. deciſ. 83. num. 2. & 4. reiecta Bal. Rom. Alber. opinione, cõtra-
57 rium ſentientium: & eo maxime quando non adeſſent alia bona quam venalia, vt per Gabr. de reg. iur. concl. 12. n. 8. Petra ſant. ſing. 35. & per ea quę ſupra deduxi ver. ſublimitatur.

58 Quod ampliatur etiam in grege, vt in d. deciſ. Rom. pecudum corã Illuſtriſſ. Millino nu. 4. & in d. deciſ. coram Giptio per tot. & in his duobus caſibus datur Saluianum interdictum, cũ adſit hypotheca, vt declaratur in d. deciſ. Ro. pecudum coram Illuſtriſſ. Millino. n. 1.

59 Secundo ampliatur in grano, vt dixit Rot. coram Illuſtriſſ. Seraphino in vna Ro. Salu. interd. xj. Ian. 1602. in calce operis deciſ. 26. n. 4. Nam hypotheca datur pro vino, grano, oleo, & extenditur ad illius incremẽtum, vt per Neg. de pign. in 1. memb. 8. par. n. 52. Quod tamen procedit probata identitate grani, vini, olei, vt declarauit Rot. coram R. P.D. Orano in vna Ro. grani 27. Febr. 1595. in fine operis deciſ. 180. per totam.

Nec aduerſatur, quod in legato generali merces non comprehendantur. l. generali. §. vxori. vbi Bar. de vſufr. leg. Quia rñdetur, quod ſi merces intelligerentur legatę, magnum eſſet hereditatis pręiudiciũ: ſed ſi merces hypothecatæ intelligantur, modicũ eſt debitori pręiudicium. Et idem rñdet Io. Crot. in l. ſi conſtante. in 2. lect. n. 103. ſol. matr. & per Couar. var. reſol. lib. 2. c. 5. n. 2. in fi. aliter etiã rñdet Crot. loco citato, nempe quod in legato non eſt faciẽda lata interpretatio. l. ſi ita ſcriptum. in fin. de leg. 2. ſed in generali bonorum obligatione ad fauorem creditoris latior eſt facienda interpretatio.

Limitatur vero ſupradicta cõclu-
60 ſio in mercibus venditis, & alienatis tempore quo Saluianum experiri intenditur, et ſic ante motũ iudicium; quia eo caſu merces tranſeunt abſq; vlla obligatione, et hypothecatione in emptorẽ, vt per Iacob. de Aren. in l. vbi adhuc. n. 2. vbi Bal. nu. 19. declarat Iaſ. in §. itẽ Seruiana. ſub n. 51. verſ. et iſtud idem. et tenet Bar. in d. l. ſi cõſtante. n. 73. vbi omnes Doct. ſol. mat. et Bal. per illũ tex. in l. cũ tabernã. circa med. ff. de pig. Rip. in l. 1. n. 8. verſ. intelligãs. ff. de pign. Couar.

var.

var.reſol.lib.2.c.5.ſub nu.2. Neg. de pig.in 2.mẽb.2.par.n.23. Gab. de reg.iur.concl.12.nu.11. Put.d. deciſ.297.n.2.lib.2. et per Rot. in ✢ d.deciſ.Rom. pecudum coram Illuſtriſſ. Millino n.5.verſ.nõ obſtat. ✢ & in eadem coram Giptio n. 3. & iterum tenuit in alia corã fel. rec. ✢ Clemente VIII.tunc temporis Rotæ Auditore 9. Iunij 1573. in vna Rom. pecuniaria in calce operis deciſ.84.n.1.& hoc caſu cum deficit hypotheca nõ eſt locus Saluiano interdicto. Corn. conſ.190.n. 2.lib.1.Gabr.conſ.46.n. 20.lib.1. Surd.conſ.131.n.11.lib.1. cũ alijs ſupra n.22.deductis, & infra n.48. in fine deducendis.

Secus tamen eſſet qñ totum cor-
61 pus mercium venderetur, ſcilicet tota apotheca, vel pars eiũs, ita quod penes venditorem non eſſet totum corpus vniuerſale, quia tũc firmo exiſtente toto corpore durat hypotheca. vt per Bald in d.l. vbi adhuc.n.19.& per Rip. in d.l. 1.ſub n.9.in fi.ff.de pig.& per Bal. nouell.in d.l.ſi conſtante n. 72. & ✢ Rot in d.deciſ.Rom.pecudum coram Illuſtriſſ. Millino num. 7. vbi redditur ratio, quia merces apo-
62 thecæ dicuntur deſtinatæ ad continuam venditionem, & ne commerciũ impediatur, dicuntur obligatæ iuxta ſuam deſtinationem, & ſic cum iſta qualitate, quatenus nõ reperiantur alienatæ; præſertim cum per nouas merces, quæ in eorum locum ſubrogãtur, ſuper quibus remanet hypotheca, & indẽnitati creditorum prouidetur: quę ratio ceſſat in apotheca, quæ non retinetur venalis in totum, nec in parte, ita vt deſinat eſſe corpus vniuerſale, & ſic cenſetur hypothe-
63 cata ſimpliciter, & tranſit in emptorem cum ſua qualitate, ſcilicet cum illa hypotheca, iuxta tex.in d. l.cum tabernam. Et hæc ratio ha- ✢ betur in d.deciſ.Ro.pecudum coram Illuſtriſſ. Millino in fine operis deciſ.83.nu.7. & in d.deciſ.co- ✢ rã Giptio ibid.deciſ.82.nu.4.5.& 6. & ſeq. & hoc caſu daretur Saluianũ interdictũ, vt in d.deciſ.co- ✢ ram Illuſtriſſ. Millino declaratur.

Secundo limitatur in generali
64 obligatione omnium bonorũ reſtricta ad certum locum, quia tunc non veniunt bona venalia, cũ propter eorum celerem motum non dicantur eſſe in loco. d.l. cum tabernam. vbi Bal.& idem Bal.in d. l.certi iuris.nu.9.C.locat.Bar.in l. generalis.§.vxori.ff.de vſufr.legat. Rip.in d.l.1.ſub nu.9.verſ.3.intelligas.ff.de pign.Neg.in d.2.mẽbr. 2.par.nu.14.verſ.ſecus.Couar. var. reſol.d.c.5.n.2.lib.2.& in d.deciſ. ✢ Ro. pecudum coram Giptio n.1.

Sexto quæro, an Saluianum interdictum experiri poſſit vigore generalis obligationis contra nomina debitorum; pro cuius intelligentia præmittendum eſt, quod in
65 generali obligatione bonorũ veniunt nomina debitorum. l. vxori meæ.vbi Bar.nu.2.de vſufr.leg.Iaſ.

in §.item Seruiana.nu.41.Inſtit. de act.Bal.conſ.25.nu.5.vol.1. Alex. conſ.136.n.2.lib.6.Ang.conſ.108. ſub n.1.verſ.contrariã puto.Caſtr. conſ.198.n.1.par.1.Ruin.cõſ.202. n.11.vol.2.Pariſ.conſ.94.n.12.vol. 2.Aym.cõſ.213.n.6.Dec.cõſ.425. n.11.& 349.nu.10.Soc.Sen.conſ. 101.n.4. vol.1.Bero.conſ.43.n.3. vol.2.Decian.conſ.113.ſub nu 7. vol.3.Surd.conſ.4.n.19. & 20.lib. 1.Tiraq.in l.ſi vmquã. in verſ. bona.n.9.C.de reuoc.donat.Magon. dec.Florẽt.145.n.1.& licet aliqui teneant contrariũ,tñ prior opinio verior eſt,prout atteſtatur Decian.
66 loco cit. Et cum veniãt in obligatione, & hypothecatione datur Saluianũ interdictũ.l.1. vbi Salic. ſub n.5.C.de Salu.inter. Natt.cõſ. 474.n.4.Gabr.conſ.46.n.2.lib.1. Surd.conſ.131.nu.11.lib.1.& fuit ✠ receptum in Rot. coram R.P.D. Coccino in vna Ro.Salu.interd.2. Decemb.1601.in calce operis deciſ.11.nu.2.

Hoc etiam ampliatur nõ ſolum
67 procedere in nominibus debitorũ pręſentibus,ſed etiã in futuris,quia veniunt ſub generali obligatione bonorũ,vt per Surd.conſ.4. n.22. lib.1.& per Neg.de pig.in 4.mẽb. 2.par.n.165.cum ibi allegatis.

Limitatur tñ quando obligatio
68 eſſet reſtricta ad certũ locũ. Bart. in l.1.poſt princ.de ſtat.homin.late per Soc.Sen.d.conſ.101. nu. 4. Corn. conſ.49.nu.10.vol.3.Bero. conſ.43.n.3.vol.2.Ruin.conſ.155. nu.10. lib.3.Lap.alleg.92.& alios refert Tiraq.loco cit.n.13.Rot.diuerſ.deciſ.546.n.4.par.1. Et comprobatur, quia nec veniunt in generali legato,vel donatione bonorũ in tali loco exiſtentium, vt fuit deductum ſupra n.47.verſ.2.limitatur.

Secundo reſtringitur qñ dicto
69 verbo bonorum addita eſſent illa verba mobilium,vel immobilium, quia tunc nomina debitorum non veniunt in generali obligatione,vt per Soc.Sen.conſ.101.n.4. vol. 1. & per Tiraq.in l.ſi vmquam. verſ. bona.n.10.in fi.C.de reuoc.donat. Neg.de pig.in 2.memb.2.par.n.9. qui etiam loquitur de iuribus, & actionibus, & de hac materia latiſſime per Tiraq. de retract. lig.§.1. gloſ.7. qui nihil intactum reliquit. Ioſeph.Lud.concl.48.& per Gab. de verb.ſign. concl.7. nu.1.& ſeq. Rot.diuerſ.d.deciſ.546.n.1.par.1.

Hoc etiã aduertendũ eſt, quod
70 nomen debitoris poteſt extingui, etiã in præiudiciũ creditoris; dicitur tñ vt id fiat antequã ſit per creditorẽ ei intimatum, & prohibitũ. l.3.ff.de nouat.tradit Bal. cõſ. 25. n.5.vol.1.nec vlla remanet hypotheca, vt ibi per Bal. & per Neg. de pig.in 3.memb.2.par.nu.26.

Aliud etiam notabile deduco, quod ad hoc vt creditor poſſit
71 contra debitorem debitoris agere tria copulatiue requirũtur. Primo quod talis debitor debitoris debitũ fateatur: ſecundo, quod principalis

palis debitor fuerit condemnatus: tertio quod ſit excuſſus, & fuerit repertus non ſoluendo.l.2.3. & 4. C.quan.fiſcus vel pri.& per Rom. conſ. 224. nu.7. & per Surd.conſ. 4. nu.1.& in ſua decif.306. nu.13.

Et eſt ratio, quia debitor debitoris mei non eſt meus debitor,cũ
72 nihil cum eo contraxerim, vt per Bald.in c.cæterum.nu.13.in fin.de Iud.Rolan.conſ. 1.n.5.vol.2.Surd. d. conſ.4.num.2.Et ſimilitet ratio eſt,quare neceſſe,ſit,quod debitor
73 debitoris confiteatur debitum ad hoc, vt poſtquam primus debitor fuerit condemnatus poſſit contra debitorem debitoris exequi; quia ſicut creditor talis debitoris non poſſet contra eum exequi, niſi facta confeſſione,& ſi contradiceret neceſſe eſt cognoſcere de cauſa debiti,ita ſeruari debet in creditore debitoris,ne fiat per alium deterior illius conditio.vt per Bal. in l. etiam in princip. C.de execut. rei iud. Et quod ſit neceſſaria confeſſio ponit Cyn. & Bar.in d. l. 2. C. quan. fiſc. vel priu. & ratio quare neceſſaria ſit confeſſio, vt fiat executio in nominibus debitorum in ſubſidium tantum deficientibus alijs eſt,quia talis executio excedit terminum executionis, quia fit in re aliena, non autem in re debitoris, vel per eum poſſeſſa vt per Salic.& Bal.in d.l. etiã. & has rationes deducit Surd.d.conſ.4.nu.2.

Quinto quæro, & in conſequẽ-
74 tiam prædictorum videndum eſt, an in alijs iuribus incorporalibus? veluti pro annuo cenſu, vel pro vſufructu,vel ſeruitute, vel iuriſdictione Saluianum ſit concedendũ? Et affirmatiue reſpondendum eſt, intelligendo tamen de iuribus rei, ſeu fundo adhærentibus, quia hæc
75 veniunt in generali bonorũ obligatione qñ ſimpliciter fuit dictum de omnibus bonis,cũ appellatione bonorum veniant dicta iura, & actiones.vt per Dec.conſ.442. n.2. & 9.& per Decian.conſ.113.nu.4. & 5.vol.3. qui loquitur de iuribus incorporalibus & multos refert Tiraq.in l.ſi vnquam.in verſ.bona. nu.10.& tenet Soc.Sen. conſ.187. nu.12. verſ. tertio probatur. vol.2. qui ſimiliter loquitur de incorporalibus.vt per Aym. conſ.213.n.6. & 7. qui ſimiliter loquitur de iure incorporali, ſcilicet de iure redimendi,& per Corn. conſ.106.n.2. vol.1. vbi ſimiliter de iure incorporali tractatur. & idem firmat. Ruin.conſ.202.nu.11.lib.2.

Nam hoc caſu de prædictis in-
76 corporalibus idẽ iudicatur quod de vniuerſali iure, ſeu hæreditate, vt per Dec.conſ.425. nu.11.& per Rui.d.conſ.202.n.11.verſ. & quãuis.lib.2. & per Aym.d. conſ.213. ſub n.6.cum alis ſupra n.57.& 58. Vnde cũ cõprehenduntur in obligatione, & hypotheca, ex eo conſtare dicitur de primo extremo, ſcilicet de hypotheca, & credito, vt ſupra inprimã Inſpect.cap.4.

De ſecundo uero extremo conſtare

ſtare dicitur ex poſſeſſione aduerſarij rei conuenti, iuxta tradita ſupra in 1. Inſpect. cap. 5.

77 Nec aduerſatur ſi dicatur incorporalia poſſideri non poſſe l. 1. §. quidam. ff. de rer. diuiſ.

Nã reſpõdetur quod iura incorporalia, de quibus agitur quæ rei, vel fundo, vel caſtro cohærent

78 quaſi poſſidentur. l. 2. in princ. vbi Iaſ. nu. 5. Aretin. nu. 1. Caſtr. nu. 2. & communiter Doct. ff. de acquir. poſſeſſ. Rip. in l. 2. ſub numer. 2. ff. quorum bonorum cum alijs infra dicendis. Nam poſſidendo

79 quis prædia ſeu fundum, vel rem, ſeruitutem, ſeu cenſum ius incorporalem debentem, dicitur non ſolum illud corpus poſſidere, ſed etiam ſeruitutem, & cenſum poſſidere ratione cohærẽtię, quæ dicta prædia habent. ita declarat Rip. in d. l. 2. ſub nu. 2. verſ. vnde reſpondeo. ff. quor. bon. Ang. in l. 2. circa fin. C. quor. bonor. vnde loquitur de cenſibus. & late per Menoch. de adipiſc. poſſ. rem. 1. nu. 83. qui de cõmuni atteſtatur; & alios adducit, & tradit Bellon. cõſ. 35. n. 5. Decian. conſ. 113. nu. 5. vol. 3. qui ad huius concluſionis firmitatem deducit, quod adeò poſſideri di-

80 cuntur, quod etiam per clauſulam conſtituti transfertur poſſeſſio, vt poſt Bar. cum Alex. Aret. per eum alleg. tradit etiam Soc. Sen. conſ. 187. ſub nu. 12. verſ. tertio probatur. vol. 2. & alia ad corroborationem prædictorum tradit Decian. loco citato.

Et aduerte, quod non loquor de iuribus incorporalibus, quæ tantũ perſonæ cohærent, vt ius præſen-

81 tandi, eligendi, & ſimilia, quæ tantum ciuiliter poſſidẽtur, & animo retinentur, ſed de iuribus incorporalibus à re debentibus, quæ ciuiliter, & naturaliter quaſi poſſidentur (vt deductum eſt) de quibus vide differentiam per Aretin. in l. 1. n. 27. ff. de acq. poſſ. & aliqua ſunt quæ nec veniunt in hypotheca, de quibus per Iaſ. in §. item ſeruiana. n. 109. & ſeq. & ibi per Bellon. nu. 52. & ſeq. & Gomeſ. nu. 41. & ſeq. Inſt. de actio.

Vnde ſequitur quod cum conſtet de requiſitis in Saluiano, locũ

82 etiam vendicare in incorporalibus, prout ex cauſa cenſus declarauit Rot. coram R. P. D. Iuſto in vna Romana cenſus 17. Martij 1600. in calce operis deciſ. 57. n. 1. & 4. & in alia coram Illuſtriſs. Seraphino vna Romana Caſalis Marcigliani 19. Iunij 1587. ibidem deciſ. 80. nu. 6. cum in inſtrumento impoſitionis cenſus adſit expreſſa hypotheca.

Sexto videndum eſt, an pecunia veniat in generali bonorum obligatione ſimpliciter prolata, ita vt contrahatur hypotheca, & ſuper eis experiri poſſit Saluianum Interdictum: verum huius concluſionis duæ contrariæ reperiuntur opiniones, vna eſt affirmatiua, qđ

83 in generali bonorum obligatione ve-

veniunt pecuniæ, pro qua eſt tex. in l.bona.ff.de bonor. poſſ. l.quoties.§. fin. ff.de vſufr. Et hanc opinionem tenet Iaſ.in §. item Seruiana. ſub num. 47. verſ. quia in ea venit pecunia.Inſt.de actio.Caſtr. in l. cum tabernam.§.fin.per illum tex.ff.de pign.& ibi Bald.in princ. & per Neguſ.de pign.in 2.memb. 2.par.nu.11.& in 4.membr.2.par. ſub num.166.verſ.in illis ceſſet ratio. Pariſ. conſ.94. num.12.& 13. volum.2.Natt. conſil.530. num.5. lib.3.

84 Contrarium vero tenet Gomeſ. in d.§.item Seruiana.num.20.Menoch.de adipiſc.poſſ.rem.3. num. 138.in fin. Gabr.de reg.iur.concl. 12.nu. 30. & ratio redditur, quia pecunia ita detinetur, vt expenda-
85 tur, & videtur ſemper alienationi parata, vt per Menoch. loco allegato.

Verum priorem ſententiam ſequendam cenſeo ſiquidem pro illius confirmatione deducitur, quod bonorum appellatione ſim-
86 pliciter prolata idem continetur quod hæreditas. vt per Bart. in l.ſi quis ſeruum. §. fin. nu.2. de leg.2. cum alijs ibi in addit. & per Iaſ. in l.bene eſt.nu.27.ff.ſi cert.pet. Bal. conſ. 234. nu.1. in fin.lib.2.Ruin. conſ.202.nu.11.verſ.ad hoc.lib.2. Dec.conſ.425.n.11. Decian.conſ. 113.nu.4.vol.3.Aym.conſ.11.n.7. ſub quo nomine veniunt omnia quæ in bonis teſtatoris reperiũtur & vniuerſum ius.l. hæreditas.ff.de reg.iur.l. nihil eſt. ff.de verb.ſign. Surd.conſ.4.nu.18.&19.

Et quod ſub dicto nomine cõ-
87 tineatur omnis ſubſtantia, tradit Bart.in d.§.fi. nu.2.ac etiam continetur omnia quæ in bonis noſtris ſunt, vt tradit Cephal. conſ. 458. nu. 42. lib.4. & nulla res eſt, quæ ſub dicto nomine non compræhẽdatur, vt tradit Pariſ. d. conſ. 94. nu.12. in fi. Angel. in l.depoſiti.§. in peculio. nu.2. ff. de pecul. & ſi-
88 militer in legato vſusfructus omnium bonorum veniunt etiam pecuniç vt per Iaſ. in l. diuortio. §.ſi vir in fundo.nu.4.& 5.ff.ſol.matr. Angel.in l. quidam.§.nihil intereſt n.5.poſt Bart.n.5.& 6. ff.de eden. & clare per Pariſ. d. conſ.94.n.14. vol.2.

Et quod in pecunia conſiſtat
89 hypotheca eſt tex.in l.idemque in fin. ff. qui potior. in pign. hab. l.ſi fundus.§.in vendicatione.ff.de pignor.& tradit Io. And.in addit.ad Specul. in rub.de oblig.& ſol.col. pen. verſ. primo caſu. & per Ang. in l. pupillus. ſub num.1. ff.quæ in fraud. cred. & ante eum tenuit Bar.ibi verſ.primo caſu.& Fabr.in §.item ſi quis in fraudem.ſub n.22. verſ.primo caſu. Inſt.de actio.l.cũ tabernam.§.fin.in prin. ff.de pign. Salic.in l.pecuniam.ſub nu.1.verſ. ſed contra hoc. C. de priuil. fiſ. Et tradit Ang. conſ. 108. ſub num.1. & 2.& late per Surd.d.conſ.4.nu. 25. vol.1. vbi hanc eſſe veram in iure, quicquid fuerit dictum per

Al-

Afflict. deciſ. 90. ratione æquitatis non eſt attendendũ, vt dicit Surd. loco cit. vbi adducit Pariſ. conſ. 69. nu. 13. lib. 4. quibus adde Strac. de Decoctoribus par. vlt. num. 30. & 31. qui late hanc materiam declarat, & ad contraria reſpondet.

90 Vnde ſequitur, quod iſtæ pecuniæ dicantur obligatæ, & hypothecatæ, & per conſequens Saluianum Interdictum etiam contra eas experiri poterit d. hypothecæ. l. 1. vbi Salic. ſub nu. 1. C. Salu. Interd. Natt. conſ. 474. nu. 4. Gabr. conſ. 46. n. 20. lib. 1. Et quod detur Saluianum Interdictum ſuper eis, tradit M. Ant. Eugenius conſ. 89. nu. 29. & 30. & clare per Rot. coram
✱ R. P. D. Penia in vna Romana, ſeu Foroliuien. de Theodolis 15. Martij 1602. in calce operis deciſ. 85. num. 4.

91 Hoc tamen ampliandum eſt, vt eo magis procedat quando pecuniæ loco præſidij cauſa, vel perpetuæ cuſtodiæ detinentur, vel theſauri loco; quia tunc inter immobilia computantur vt late infra in cap. 5. a nu. 102. vſque 111. vbi auctoritates, & deciſiones multas deduxi.

92 Et an etiam pecunia immobilis dicatur quando ad emptionem prædiorum deſtinata reperiatur, vel quando ad cenſum, vel ad ſocietatem officij, de quibus fuit infra deductum. cap. 5. num. 107. & ſeq. Ac ſimiliter quando diſpoſitio reſtricta eſt ad certum locum, vel quãdo pecunia ſit redacta ex pretio rei immobilis, de his omnibus vide latiſſime per Octau. Simõcel. de decreto Inſpect. 16. Tiraq. de retr. lign. §. 1. gloſ. 7. a n. 105. vſque ad 112. Ioſeph. Ludou. concl. 48. verſ. pecunia etiam cũ tribus col. ſeqq. bene per Theſaur. deciſ. 160. per tot. & per Decian. conſ. 59. nu.
✱ 13. lib. 1. & Rot. coram R. P. D. Robuſterio in vna Romana Compromiſſi 6. Febr. 1576. in calce operis deciſ. 86. per tot.

Verum quia ſiue ſit mobilis, ſiue
immobilis parum ad noſtram ma-
teriam refert, cum ſemper pe-
93 cuniæ dicantur hypothecatæ, &
veniant in generali obligatione,
per ea, quæ ſupra deducta ſunt
nu. 89. verſ. & quod; Ideo particu-
lariter non deduco, & pro eis da-
tur Saluianum Interdictum vigo-
94 re illius hypothecæ, vt pluries
proxime deductum eſt, & quod
hypotheca datur in pecunia reda-
cta ex precio rei immobilis vendi-
tæ antequam ſit in alium vſum cõ-
ſumpta, tradit Bal. in l. cum taber-
nam verſ. ex hoc infertur. ff. de
pig. Et faciũt tradita per Surd. cõſ.
4. nu. 16. lib. 1. Secus tamen eſſet ſi
95 eſſet conſumpta; quia non ſolum
extinguitur hypotheca, ſed etiam
dominiũ, vt ex multis tradit Surd.
loco cit. nu. 15. & 16. & per Marc.
Ant. Eugen. d. conſ. 89. nu. 29.

Nota tamen caſum ſingularem,
96 quod ſi pecuniæ ſolutæ eſſent ſub
obligatione de reſtituendo priori-

Digitized by Google

bus, & potioribus creditoribus, tunc habentur ac ſi ſolutæ non fuiſſent, & præſumuntur extare. vt eſt notabilis doctrina Caſtr. in conſ. 285. in princip. verſ. non obſtat. lib.2.

Et hoc caſu ſtante hypotheca contra eas pecunias Saluianum intentari poterit, vt ſupra nu.22. fuit deductum.

97 Limitatur tamen, & reſtringitur prædicta procedere in pecunia debitoris aliunde habita, quam à creditore ſuo, cui bona fuerunt generaliter obligata, vt declarat Bal.in d.l.cum tabernam .§.fin. in princ.ff.de pign.Neguſ.de pign.in 2.memb.2. par. nu.12. Rom.ſing. 611.lib.1. Pariſ. conſ.50.num.25. lib.1.Strac.de Mercat.par.4.tit.de

98 mand.nu.5.Et eſt ratio quia accipiens mutuo à creditore pecuniã, cui obligauerit omnia bona, illa ea conditione accipere dicitur, vt expēdere poſſit, & ſua explicare negotia: ideo nõ eſt veriſimile quod voluerit illa comprehendi in dicta obligatione, aliàs non poſſet ea vti pro ſuis negotijs, & poſſet impediri ab eodem creditore, & in vanum eſſet factum mutuum, prout declarat Bald.in d.§.fin. & Neguſ. loco cit. quam rationem approbant Rom.d.ſing.611.Pariſ. & Strac. locis cit. Natt. conſ.530. num.5.

99 Quando vero primus creditor poſſit auocare pecuniam ſecundo creditori ſolutã, vide Strac.de decoct.par.vlt.a nu.28. vſque ad fin. Ceph.conſ.555.nu.4.lib.4.Couar. pract. quæſt. c.29.n.1. Surd.conſ. 4.nu.44.lib.1. Io. And.ad Specul. in rubr. de oblig. & ſolut. verſ. ex quo videmus. Affl. deciſ. 190. & per Rot. coram Illuſtriſſimo Seraphino in vna Romana ſubhaſtationis 20.Iunij 1597. in fi. operis deciſ.87.nu.4.& ſeq.& in alia coram R. P. D. Bubalo in vna Senogall. Prædij 17. Ianuarij 1583. ibidem deciſ.8.per tot.

Hoc etiam aduertendum eſt, quod fuit reſolutum in Sacro Rotæ Auditorio coram Illuſtriſs. Seraphino in vna Romana pecuniaria 9.Maij 1594. in calce operis deciſ.29. nu.2. & 3.vbi dicitur quod licet regulariter anterior creditor non auocet pecunias exactas per

100 ſecundum creditorem quando ſunt conſumptæ, tamen quando tempore ſolutionis par fuit omniũ creditorum diligentia, & tamen fuit poſterior gratificatus, tunc poterit anterior creditor à ſecundo creditore pecunias auocare ei ſolutas vt per Iacob. de Aren. in l. pupillus. ff. qui in fraud. cred. & tradit Caſtr.in conſ.446.n.3.lib.1. & bene per Ruin. conſ.76. nu.11. lib.1. Fanuc.de Inuēt.par.5.n.148. addētes ad Affl.dec. 19. & ꝙ poſſint anteriores creditores à poſſeſſioribus auocari tenuit Rot. in d.deciſ.coram R.P.D.Bubalo Senogall. prædij Ven. 17. Ianuarij 1583.in calce operis deciſ.8.nu.2.

Et

Et quando poſſit rem venditam à primo creditore per oblatio-
101 nem redimere, vide per Bald. in l. 1. C. ſi anterior cred. & per Neg. de pign. in 3. memb. 5. par. nu. 5. & ſeq. & late per Tiraq. de retract. lignag. §. 2. gloſ. 7. nu. 12. & ſeq.
102 Et quando pretium ſuccedat loco rei in ſingularibus Tiraq. de retract. lign. §. 32. glo. 1. & vnica. nu. 20. & ſeq. Neguſ. de pignor. 1. memb. 5. par. à nu. 48. vſque ad finem. Menoch. de adipiſc. rem. 3. nu. 121. Gabr. conſ. 37. nu. 2. lib. 1. Rom. ſing. 109. Alex. conſ. 108. vol. 5. Gomeſ. in §. item Seruiana. nu. 14. Afflict. deciſ. 364. num. 4. & 6. Surd. deciſ. 306. num. 2. 12. & 14.

Hoc vnum adde notabile quod pretium ſuccedit loco rei etiam in
103 particularibus, quando petitur res ſingularis tamquã de vno corpore vniuerſali, veluti de hereditate, vt per Alex. conſ. 124. num. 10. lib. 4. & conſ. 49. nu. 6. lib. 3.

Hæc enim remiſſiue deduxi, cũ non ita præciſe ad noſtram materiam ſpectent.

Illud autem particulariter diſcutiendum placuit de pecunijs in banco depoſitatis, quæ nec mobi-
104 les, nec immobiles dicũtur, quia cum non ſint depoſitatæ in ſacculo, ſed vt tantumdem redderentur, dicitur eo caſu tranſlatum dominium in depoſitarium. l. huius. l. diem ſponſaliorum. ff. depoſ. Bald. in l. incendium. nu. 4. C. ſi cert. pet. & poſt Alex. tradit Dec. in l. cum quid mutuum. ſub nu. 23. verſ. ſic ergo. ff. ſi cert. pet. Gabr. de reb. creditis concl. 2. num. 6. & ſic non dicitur mobilis, nec immobilis, ſed
105 dicitur ius, & actio ad tantumdẽ, vt per Strac. de decoctor. in vlt. par. in tit. qui potior. in bonis decoct. hab. nu. 2. & 3. declarauit Rota in d. deciſ. corã R.P.D. Robuſt. in calce operis 86. nu. 6. verſ. ter-
106 tia fuit difficultas. Vnde dicendũ eſt venire in generali obligatione, & hypothecatione, prout dictum eſt ſupra de iuribus, & nominibus debitorũ. n. 83. verſ. ſexto quæro.

Septimo quæro, an Saluianum Interdictum detur in re empta ex
107 pecunijs teſtatoris poſt illius mortem, qui bona ſua obligauerat? Et hoc caſu diſtinguendum eſt, aut emptio fuit facta nomine filij, aut nomine hereditatis; ſi nomine filij, & tunc illa res non dicitur
108 de hæreditate. vt per Bart. in l. Imperator. §. cum autem. ſub n. 2. vbi Doct. ff. de leg. 2. vt per Caſtr. conſ. 326. nu. 2. lib. 2. Cephal. conſ. 645. num. 49. lib. 5. Surd. deciſ. 15. nu. 7. Et per conſequens Saluianũ experiri non poteſt, cum non ſit hypothecata: Si vero res eſſet empta nomine hæreditatis, tunc di-
109 ceretur hæreditaria, vt per Bart. Caſtr. Ceph. & Surd. locis citatis. & per conſequens daretur Saluianũ Interdictum, vt fuit deciſum corã
✠ R.P.D. Penia in alias allegata Romana, ſeu Foroliuien. de Theodo-

lis

lis Ven. 15. Martij 1602. in calce operis deciſ.85.nu.1.& ſeq.

In quibus autem caſibus res empta ex pecunia aliena ſi emptio facta ſit nomine proprio, nihilo-
110 minus dicta res remaneret hypothecata ei cuius ſunt pecuniæ, vide per Soc.reg.343.& per Neg. de pign.in 2.memb.5.par.à nu.15. vſque ad fin.

Octauo quæro an Saluianum intentari poſſit contra bona, in quibus habet ſolam ſpem de præſenti virtute generalis obligationis, veluti in hæreditate futura:& li
111 cet ſub generali bonorum obligatione veniant bona præſentia & futura.l.fi.C.quæ res obligari poſſ. vbi Bart. Salic. in princ. & omnes Doct. & Neguſ.in 2.memb.2.par. nu.1.Dec.conſ.539.num.3.& per Pariſ. conſ.50. nu.13. in fin. lib.1. Couar. pract. quæſt. cap.29.nu.4. cum vulgarib.& præſertim in obligatione camerali, vbi expreſſe exprimitur obligatio futurorum. vt per Gall.ad form.Cam.par.1.q.2. Tamen dicta bona, in quibus ſolã ſpem habemus hypothecari non
112 poſſunt, nec veniunt in generali bonorum obligatione, vt eſt tex.in l.fin.verſ. neque hypothecas.C.de pact.& tradit ibi Salic. ſub num.1. verſ.ſeptimo.& Iaſ.nu.14. & Bald. ſub nu.3.& 4. Neguſ.de pign.in 3. memb.2.par.n.59.Pariſ.conſ.127. nu.26.lib.1.Anchar.conſ.403.ſub nu.3. & per conſequens nec competit Saluianum Interdictum cum ſine hypotheca non detur.

Nono quæro an Saluianum Interdictum intentari poſſit contra
113 bona ſibi à defuncto dum uixerat hypothecata, tamen per hæredem adhuc illorum poſſeſſione non adepta, vel acquiſita. Et non poſſe dari oſtenditur, quià in hoc iudicio duo requiruntur extrema;
114 primum eſt creditum cum hypotheca; ſecundum eſt poſſeſſio aduerſarij, vt fuit deductum ſupra in 1.Inſpect.cap.5. nu.1. de primo extremo, & cap.6. de ſecundo extremo; & deducitur per Roland. conſ.14.num.13.lib.1.Surd.conſ. 131.nu.1.lib.1.Menoch.de adipiſc. poſſ.rem.3. nu.163. & pluries fuit receptum in Rota in locis in 1. Inſpect. alleg. & cum ſecundum extremum ceſſet, quia non extat poſſeſſio aduerſarij rei conuenti, iudicium intentari non poteſt.

Et in ſimili videmus in interdi-
115 cto quorum bonorum, ſiquidem ceſſat illud iudiciũ, ſi nõ extat perſona quæ bona poſſideat. vt tradit Bar.in l.fi.ſub n. 5. C.de edict. diu. Adr.toll. Menoch.de adipiſc. poſſ.rem.1.nu.47.& eſt remedium adipiſ.poſſ.§. ſequens. Inſtit.de Interd.& per Bar.in rubr.vbi omnes Doct. C. quor. bon. Put.deciſ.73. nu.4. lib.2. & ſolum datur contra eum, qui pro hærede, vel pro poſſeſſore poſſidet l. 2. C. quor. bon. & poſt Bart. tradit Ripa in l.1.n.2. C.eo.& per Bellam.conſ.35.nu.3. in fi.& nu.4. Bero. conſ.67.nu.68. lib.1.

lib. 1. cum alijs relatis per Menoch. in d. remed. 1. num. 60. Ex quibus apparet, quod neceſſe eſt, quod adſit ille qui ex aduerſo poſſideat.

Decimo in conſequentiam precedentium, quæritur an detur Saluianum Interdictum contra eum, qui verè poſſeſſionem bonorũ per
116 prius à defuncto ſibi obligatorũ non apprehendit, ſed ex ſtatuti diſpoſitione illorum defuncti poſſeſſio fuit in eum continuata. Et dari poſſe oſtenditur; quia (vt dictum eſt) duo ſupradicta extrema requiſita concurrunt; nempe creditum cum hypotheca bonorum, & poſſeſſio aduerſarij rei conuenti iuxta ſuperius tradita in præcedenti 8. q. in princ.

Nam ex diſpoſitione ſtatuti cõ-
117 tinuatur poſſeſſio in hæredem, vt per Rip. in l. 1. nu. 14. C. quor. bon. & per Butr. conſ. 36. n. 8. Dec. conſ. 464. n. 3. & 16. & alios quamplures refert Tiraquel. in tract. le mort. ſaiſit le vif. par. 5. declarat. 1. nu. 4. ad fin. & alios deducit Menoch. de adipiſcen. poſſeſſ. rem. 4. num. 337. Et nouiſsime Surd. conſ. 117. num. 8. Affl. deciſ. 167. nu. 6. Rot. diuerſ. deciſ. 681. nu. 1. par. 1. & tenuit Rot. coram Illuſtr. Pamphilio in vna Bonon. de Cardinalibus Ven. 11. Ianuarij 1602. in fine operis deciſ. 88. num. 5. & 6. coram R. P. D. Orano in vna Soran. beneficiorum 22. Maij 1587. eodem loco deciſ. 33.

Et hæc dicitur vera, & non fi-
118 cta poſſeſſio, licet modus acquirendi ſit fictus, vt bene declarat. Rip. reſpõſ. 80. n. 79. & per Tiraq. loco cit. nu. 4. & 6. Nam in his quæ
119 iuris ſunt ficta diſpoſitio nihil differt à vera. vt per Bald. in l. ſi maritus. §. legis. ff. de adult. Iaſ. in l. filio quem pater. nu. 16. de lib. & poſth. Butr. conſ. 20. nu. 20. verſ. huic concluſioni Rip. d. reſponſ. 80. nu. 81. & fingit actum corporeũ continuatum in heredem abſque aliquo adminiculo, vt per Rip. d. reſpon. 80. nu. 82.

Quæ quidem continuatio tunc locum vendicare dicitur ſi per he-
120 redem apprehendatur, vel ſubſequatur aliquis actus poſitiuus, per quem appareat voluiſſe illam acquirere, ſecundum tradita per Tiraquel. in eod. tract. par. 6. declarat. 4. nu. 1. & 2. Tamen ipſe tenet contrarium in eod. tract. in 6. declarat præfat. n. 5. & ſeq. & infinitos adducit, & hãc veriorem dicit, & ad contrariũ reſpondet. nu. 13. Et hanc partem ſequendam cenſeo, ſi quidem multi ſunt caſus, in
121 quibus poſſeſſio ipſo iure abſque actu corporeo, ſeu poſitiuo transfertur, quos refert idẽ Tiraq. in d. 6. declarat à nu. 6. vſque ad 12. & à lege, vel ſtatuto hoc fieri poteſt, licet non ab homine vt declarat idẽ Tiraq. loco cit. nu. 13.
122 Limitatur primo quãdo poſſeſſio eſſet ab alio occupata, qui tũc. vigore ſtatuti non continuatur in here-

heredẽ. Iaſ. in l. ſi ſorori. nu. 2. verſ. limita. C. de iur. delib. Alex. in l. ſi heredes. num. 4. de acquir. poſſeſ. & idem Alexan. in conſ. 153. ſub num. 4. circa med. vol. 6. Tiraq. in tract. le mort ſaiſit le viſ. in 8. declarat. præfat. Rot. diuerſ. deciſ. 27. nu. 13. part. 1. & fuit dictum in Rota coram R.P.D. Orano in vna Soranen. beneficiorum 22. Maij 1587. in fine oper. deciſ. 33. n. 3.

123 Limitatur ſecundo quando bona nõ ſunt tranſitoria ad heredes, veluti quando quis eſſet excluſus à ſucceſſione, vel quia bona reuertebantur ad alium, vt per Alex. d. cõſ. 153. ſub n. 4. Rim. Iun. cõſ. 545. n. 35. & 36. lib. 5. Menoc. cõſ. 139. nu. 18. & per Rot. coram Illuſtriſ. Millino in vna Mediolanen. bonorũ Lunę 28. Martij 1594. in calce operis deciſ. 89. nu. 4.

124 Limitatur tertio in infante, quia in eo non continuatur poſſeſſio cũ non habeat affectum retinendi. Tiraq. in d. tract. le mort ſaiſit le viſ. par. 2. declarat. 17. n. 1. & 2.

125 Limitatur quarto cõtinuationẽ prædictam nõ procedere in fideicommiſſarium ex diſpoſitione ſtatuti Alex. conſ. 82. nu. 6. lib. 2. Rub. Alex conſ. 121. nu. 3.

126 Limita quinto quando defunctus bona naturaliter tantum poſſidebat. Imol. conſ. 16. ſub. n. 2. in fi. Iaſ. conſ. 147. nu. 3. vol. 2. veluti ſi eſſent bona feudalia, vel emphiteotica. Iaſ. conſ. 152. circa princ. & col. vlt. lib. 4. Corn. conſ. 173. ſub numero 26. vol. 2. Et tenuit Rota in dicta deciſ. Mediolanenſis bonorum Lunæ 28. Martij. 1594. in fine operis deciſ. 89. n. 3.

127 Cœterum nonnullas alias limitationes videre poteris per Tiraq. in eo trac. le mort ſaiſit le viſ. d. p. 2. per tot & particulariter par. 5. per tot. & alios nonnullos notabiles caſus ponit Menoch. de retin. poſſ. rem. 3. nu. 56. & ſeq.

Vndecimo quæro, an Saluianũ

128 interdictũ intentari poſſit ſuper eadem re vendita, vel aliter alienata, vigore obligationis generalis per emptorem factæ, pro obſeruatione contentorum in inſtrumento; veluti quia pro reſiduo pretij emptor obligauit omnia bona ſua, & experiri poſſe oſtenditur, quia in generali bonorũ obli-

129 gatione veniunt etiam eadẽ bona empta, vel locata. vt per Bar. in l. qui fundũ. ſub n. 1. ff. loc. & idem Bar. in l. ſi filio. §. fin. ſub n. 2. ff. ſol. mat. vbi Alex. & idẽ Bart. in l. emptorem. n. 2. C. loc. vbi Sal. ſub n. 6. verſ. et ideo. et ibi Ang. ſub n. 2. verſ. et eadẽ ergo. et per Cor. cõſ. 131. ſub n. 2. verſ. et aduertẽdum. lib. 4. vbi reprobantur cõtrarium tenẽtes, quod requiratur ſpecialis hypotheca, et hanc partem tenet Soc. Iun. conſ. 129. ſub n. 4. et 5. vol. 2. qui etiã rñdet ad contraria, et p Pariſ. cõſ. 50. n. 23. lib. 1. et p Gab. cõſ. 155. n. 8. vol. 1. et p Neg. de pig.

in 2.memb.2.par.nu.33. Surd. deciſ.32.nu.4.

130 Vnde ſtante hypotheca,& obligatione dictorũ bonorum ratione illius hypothecę datur Saluianum, vt pluries ſupra deductum fuit; & an præferantur creditoribus anterioribus generalem hypothecam habentibus,dicam in 15. q. vbi alij deducentur caſus.

XII.quęro,an Saluianum expe-
131 riri poſſit per creditorẽ cõtra bona debitoris promiſſa,vel vendita, licet non ſint tradita: & dicitur quod ſic;quia dicta bona veniunt in generali obligatione.l.1. cũ gl. in verb.obligaretur.C.de iur. fiſc.

XIII. quæro, an Saluianũ inter-
132 dictum dari poſſit contra bona aliena bona fide poſſeſſa: & affirmatiue rñdendo dicitur,quod ſic, prout tradit Corn.conſ.191.ſub n. 2.verſ.nõ enim dubium.lib.1. Verum hoc intellige, prout in hac 3. Inſpect.c.5. nu. 41. & ſeq. verſ.4. ampliatur deductum fuit de tacita hypotheca rei alienæ. Hoc tñ ve-
133 rum eſt, quod qñ quis habet bonã fidem cum titulo, ita quod cõpetat publiciana, vt per Bart. in l. rem alienam.ff.de pign. & per Iaſ. in l.itẽ quia.ſub n. 18.ff.de pact.& in §.ſed iſte. ſub num.36. Inſtit.de act.& eo caſu poſſunt bona aliena obligari. vt per Bart. in d. l. ſi rem alienã.ſub n.1.Iaſ.in d.l.item quia. ſub nu.18.in fi. & per Bellon.in §. item Seruiana.n. 29. vbi etiam Iaſ. ſub num.5.6.Inſtit.de actio.Et per conſequens datur Saluianum interdictum ratione hypothecæ, vt ſupra pluries deduxi.

XIV. quęritur etiam,an ſi extarent plures creditores hypothecarij, & maior pars per viam ſubha-
134 ſtationis venderet, bona debitoris præuio Iudicis decreto, non aliter legitime citatis alijs creditoribus minoris partis, qui creditores poſtea Saluianum interdictum contra poſſidentem vigore illo-
135 rum hypothecę intentare intendunt,an concedendum ſit? & poſſe aduerſus emptorem, & poſſeſſorem dictorum bonorum experiri Saluianum interdictum, fuit de-
✠ ciſum in Rota coram Illuſtriſſ. Seraphino in vna Rom. ſubhaſtationis Ven. 20.Iunij 1597. in calce operis deciſ. 87.n. 1.& ſeq. & ibi adducitur ratio, quia cũ minor pars creditorum non fuerit legitime citata, minuſque præfati creditores interfuerunt, nec cõnſenſerint tali ſubhaſtationi, eorum iuribus non fuit eis præiudicatũ; minuſq; fuit hypotheca extincta.l.cũ notiſſimi. §.1.C. de præſcr.30.an. poſſunt illius vigore Salu.interd. intentare.

Poterunt tamen emptores cogeri principales, & fideiuſſores, q pecuniam receperunt,& ſe obliga-
136 runt de reſtituendo prioribus,& potioribus,ad reſtituendum dictas pecunias, illaſq; anterioribus creditoribus ſoluere: nã licet emptor nõ ſit nominatus in illa fideiuſſione, & obligatione; tñ ratione intereſſe

tereſſe cōpetit actio. l. ſeruo legato.§.ſi teſtator.ff.de leg.1.& tradit Bal.in l.ſi cui legetur.§.fi.in 1.not. vbi & Iaſ.nu.8.ff.de leg.1.& ita declarauit Rot.in d.deciſ.Ro.ſubhaſtationis coram Illuſtr. Seraphino n.5. & 6. in calce operis deciſ.87.

Ad quorum corroborationem deducitur, quod ſi creditores ſe obligarunt cum obligatione Camerali, in qua compræhenditur clauſula, quorum intereſt, vt habetur in ipſa form. oblig. Cam. ſub n. 5. vel aliter eſſet facta obligatio de reſtituendo cū dicta clauſula, quorum intereſt &c. Tunc licet anteriores creditores nō ſint nominati, tamen illa clauſula dicitur poſita ad fauorem omnium, quorum intereſt, vel in futurum intereſſe poterit, vt per Alex.conſ.29. nu.5. lib.3.Pariſ.conſ.82.n.2 vol.1.Cor. conſ.136.n.6.vol.1.& per Rot.diuerſ.deciſ.728.n.2.par. 1. & ſic ad eorum fauorem facta diceretur.

Verū quia hæc materia non minus quotidiana quā neceſſaria eſt, & præſertim noſtri tēporis, vt aliquantulū clarior reddatur, nōnulla circa præiudiciū per anteriores creditores poſterioribus inferendū, ac circa dilationē creditori decocto concedendā deducā; quapropter diſtingue, aut tractatur de dilatione cōcedenda, & hoc caſu
137 maior pars præiudicat minori, & poteſt cogi minor pars ad cōſentiendū. Et ita ꝓcedit tex.in l.quoties.C.de precib.Imper.off. & l.ſi. C.quor.bon. cedi poſſ.& l. reſcriptū.vbi Caſtr.ſub nu.1.verſ.ſed in cōceſſione.& ibi Ang.ſub n.1.in fi. & cōiter Doct.ff.de pac.Alex.cōſ. 205.n.1.lib.2.Ang.cōſ.213.n.1.Pariſ.conſ.100.ſub n.13.vol. 3. Rol. cōſ.31.n.14.& 15.vol.2. Burſ.cōſ. 224.n.24.vol.2.Surd.cōſ.65.n.20. in fi.vol.1.Io. Bapt. Coſta de rata portione.q. 139.n.2. Strac.de decoct. par. 6. tit. de pact. conuent. inter cred.& decoct.ſub n.9.& 21 verſ.in ſecūda vero. Affl.dec. 288. n.3.& ibi per Vrſil.in addit.Cæſar
138 de Barz.deciſ.78.n.1.& qñ Princeps poſſit talem concedere dilationem vide doctiſſime per Theſ. deciſ.186.per tot.

Quod ampliatur locū ſibi ven-
139 dicare in creditoribus hypothecarijs,vt per Alex.in l. iuriſgentiū. §.hodie. ſub n.9.in fi.ff.de pact.& per Burſ.d. conſ.224.nu. 24. Affl. d.deciſ.288.in fin.

Secundo ampliatur procedere
140 non ſolū qñ in maiori parte creditorum, ſed etiam qñ creditores eſſent pares in numero, & quantitate debiti, quia benignior ſententia eſt præferēda, vt declarat Barz. d.deciſ.78.n.1.& Coſta de portione ratæ.d.q.139.

Tertio ampliatur vt hoc caſu nō requiratur, quod oēs creditores in vnum conueniant, ad effectū con-
141 cedendi dilationem, ſed poſſunt ſeparatim concedere. vt per Pariſ. conſ.100.nu.5.lib.3.

Aut vero tractatur de remiſſione debiti in parte facienda: & hoc caſu iterū diſtinguendū eſt; aut debitor

Digitized by Google

bitor eſt defunctus, & heres non vult adire hereditatẽ niſi creditores partẽ debiti remittãt; & tunc ſi maior pars creditorũ cõſentiat, &
142 aliquã partẽ remittat, pro eadẽ rata præiudicat minori part. iux. tex. in d.l. iuris gentium. §. hodie. & l. & ſuum heredem. & l. maiorem. de pact. & ita tradit Iaſ. in d. §. hodie. in prin. verſ. ad euidentiam. vbi dicit hoc eſſe planũ. & ibi per Caſtr. nu.2. Bal. in princ. ante nu.1. & ibi Alex. & per Strac. loco cit. ſub nu. 5. verſ. prima eſt. & Menoc. de arbitr. iud. nu.2. cent.3. caſu 245. nu. 10. Affl. d. deciſ. 288. ſub nu.2. verſ. primus. Et eſt ratio, quia ſi dicta remiſſio non fieret, heres non adiret hereditatem, & ſic defunctus eſſet ſine herede: vnde creditores non haberent quẽ conuenirent, & ita declarant omnes præcitati Doctores.

Aut vero principalis debitor vi-
143 uit, & cum poteſt conueniri: hoc caſu ſi maior pars creditorũ partẽ debiti remiſit, ad effectũ vt reuertatur, & reſiduũ crediti conſequatur, minori parti diſſentienti non præiudicat. vt per Caſtr. in d. §. hodie. n.2. & Iaſ. nu.2. Strac. loco cit. nu.13. Affl. d. deciſ. 288. ſub nu. 3. in fin.

Aut vero principalis debitor vi-
144 uit, & aufugit, nec eius bona reperiuntur, nec creditores habent quẽ conuenire poſſint: & hoc caſu maior pars creditorum præiudicat minori in remittendo partem debiti. ita per Caſtr. in d. §. hodie. n.4. in fi. vbi Iaſ. ſub n.2. Strac. loco cit. ſub n.5. verſ. ſecũda eſt ſpecies. Affl. d. deciſ. 288. ſub n.3. verſ. 25. eſt caſus. Burſ. conſ. 224. n.16. lib.2. vbi ampliat hoc procedere etiã in
145 alijs caſibus, qñ debitor non eſſet ſoluendo, & eſſet carceratus. Ang. in l.1. ff. de priuil. credit. Et hanc veriorem, & æquiorẽ dicit, & eum ſequitur Strac. loco cit. n.21. reiecta opinione Affl. in d. deciſ. 288.

Quæ autem dicatur maior, & in
146 numero, & in quãtitate, vide per Iaſ. in d. §. hodie. n.11.12. & 13. & particulariter per Surd. in d. conſ. 65. ſub nu.22. & ſeq. lib.1. vbi late hoc declaratur. & per Strac. loco cit. ſub n.9. verſ. & hæc res. & Coſta de port. ratę. q.159. n.3. Seraph. de priuil. iuram. n.114. in fi. Maur. Burg. tract. de laudemio. par.3. Inſpect.22. n.2. & ſeq. q alios referũt & p Fel. in c. cũ oẽs. n.22. de cõſt.

Limitantur tñ ꝑdicta in credito-
147 ribus hypothecarijs, ſi quidem eis per maiorem partem non præiudicatur, vt per Iaſ. in d. §. hodie. ſub n.2. verſ.3. limita. Ang. in l. reſcriptum. ſub nu.1. verſ. ſequitur in tex. ff. de pact. & ibi Caſtr. in prin. Franc. deciſ. 82. nu. 7.

Secundo limitatur quoad fide-
148 iuſſores: nam licet principalis debitor recipiat remiſſionẽ à maiori parte; tamen nõ præiudicatur minori parti, quin poſſit contra fideiuſſores agere ad integrũ debitum, vt per Iaſ. in d. §. hodie. ſub num. 2. verſ. ſexto limita. & late per Strac. loco cit. num. 15. & per

Ma-

Mattheſil.ſing.106.Crem.ſing.22.

Tertio limita quando tractatur
149 de re communi pluribus, vt ſingulis, veluti ſi eſſent ſocij: nam eo caſu etiã ſi eſſent mille ex vna parte, non præiudicãt vni, vt per Bar. in d.l. & ſuum heredem. §. hodie. verſ.illud verum.& late per Felin. qui multos adducit in c. cum omnes.nu.15.de conſt. & per Franc. deciſ.82.n.4.

Quarto declara, quod minor pars, ſi viderit reſolutionẽ factam à maiori parte creditorum eſſe iniuſtam, & continere iniquitatem, po
150 terit à tali remiſſione appellare, & interim nihil eſt innouandũ, vt per Iaſ.in d.§.hodie.ſub nu. 2.in fi. & ibi Caſt.n.5.& Alex.n.14. Surd. d.conſ.65.nu.21.lib.1.Strac. loco cit.n.17.

Requiritur tamen hoc caſu, qđ
151 omnes creditores in vnũ conueniant, vel ſaltem omnes ſint citati ad illum actum, ſeu cõgregationẽ; alias non valeret in præiudicium abſentium, vel minoris partis talis remiſſio. vt per Bart. Iaſ. Alex. & omnes Doctores in d. §. hodie. & per Soc. Sen.conſ.273. ſub num. 1. verſ.debet tamen.lib.2.Pariſ.conſil.100.num.4.lib.3.Burſat.d.conſ. 24.nu.8.& declarauit Rota coram Illuſtriſſ. Seraphino in vna Rom. ſubhaſtationis Ven.20. Iunij 1597. in calce operis deciſ.87.n.3.

Hoc autem intellige procedere
152 qñ ſunt plures creditores ex ſingulis creditis ſeparatis: nam quãdo mercator decoxiſſet, & totum creditum pertineret ad vniuerſitatẽ, vel collegium, & ſic creditum ſpectaret pluribus, vt ſingulis de vniuerſitate; eo caſu non eſt neceſſariũ, vt omnes in vnum conueniãt;
153 ſed poſſunt ſeparatim præſtare conſenſum, etiam alijs nõ vocatis, prout dicitur de pluribus compatronis, vel de Capitulo Canonicorũ. vt tradit Card. in Clem. 2.§.& vt facilius.nu. 1.de iur.patr.Feder. de Sen.conſ.102. ſub n.1.verſ.benefacit.Cald.conſ.20.ante fin.late Aym.conſ.63.n.1.cũ ibi alleg.qui de communi atteſtatur, prout etiã de communi Abb. conſ. 76. nu.1. par.2.& communem dicit Dec. in c.cum omnes. ſub n.9.verſ. ſed tamen in contrarium.de conſtit.

Verum ego quoad primã ſpeciem deductã, pluries in facto ha-
154 bui, quod citatis omnibus creditoribus ad intereſſendum congregationi faciendæ, pro certa die, & hora in loco deſtinato, ac in citatione nominato; & in cõgregatione poſtquam maior pars decreuit remiſſionem pro tanta quantitate eſſe faciendam, de qua reſolutione Notarius fuit rogatus; poſtea fuit data commiſſio in Signatura Sanctiſſimi, citata minori parte creditorum, & fuit petitum confirmari talem remiſſionem, & committi Iudici deputato, ſeu deputando, vt minor pars ad conſentiendum cogat, & compellat, & fuit obtentum; & ita ſeruatur, ac ita fa-

faciendum conſulerem ad difficultates tollendas.

Inſuper hoc loco dubitari con-
155 tingit, an dilatio à Principe debitori principali conceſſa proſit etiã fideiuſſori. Et hoc caſu licet Doct. varie ſenſerint, tamen communis in hoc reſidere videtur, quod licet ſingulariter fideiuſſori non proſit, tñ poteſt principalis debitor comparere ex perſona ſua, ac pro ſuo intereſſe, & opponere de beneficio ſibi conceſſo, ne poſtea cõueniatur à fideiuſſore. vt per Bal. in l. tam mandatori. n. 8. C. de nõ num. pecun. idem Bal. in l. 2. nu. 5. C. de precib. Imp. off. & ibi Salic. Surd. conſ. 345. nu. 12. lib. 3. Cucchus de morat. præſcript. nu. 155. cum ſeq. Barz. deciſ. 78. n. 1. & ſeq. Surd. deciſ. 361. n. 16.

Et an dilatio à Principe cõceſſa
156 locum ſibi vendicet in debito iurato, vel in dote, vel in cauſa alimentorum, vel in depoſito, vel in cauſa annonæ, vel in cauſa penſionis domorum, vel contra minorem, & ſimilibus, vide eumdem Cucch. in d. tract. de morat. præſcript. à nu. 52. vſque 55. qui hanc materiam cum ſuis ampliationibus, & limitationibus deducit.

Decimoquinto quæro, qñ duo petunt immitti vigore Saluiani ſic in concurſu, quis ſit præferendus. Et omiſſa concluſione quis dica-
157 tur prior, & potior in hypotheca, quam copioſe tradit Neguſ. de pign. in 2. membr. 5. part. per tot. vbi deducit quamplures ampliationes, & limitationes, & Strac. de decoctor. in vlt. par. in tit. qui pot. in bon. decoct. habeant. & ibi particulariter quis ſit anterior in depoſito penes bancum facto, & latiſſime per Pandulphum pract. in reg. 415.

Dico quod ſi ſunt plures, qui parem hypothecam, & probationes habent, & vnuſquiſque aduerſus rem ipſam Saluianum intentat,
158 nec apparet de eorum anterioritate, tunc pro rata immittendi ſunt. l. ſi debitor. vbi Bar. in princ. & Bal. verſ. contra tertium. Angel. & Caſtren. in princ. ff. de pignor. & Neguſ. de pignor. in 2. membr. 5. part. ſub num. 31. verſ. & iſto caſu, tradit Angel. conſ. 208. ſub nu. 2. verſ. concludo igitur. Io. Baptiſta Coſta de portione ratæ. quæſt. 115. n. 1. & 4. Franc. deciſ. 260. n. 5. par. 2.

Hoc tamen intellige procedere quando duobus in eodem inſtrumento, & eadem conceptione verborum res hypothecata ſit: quod ſi ex diuerſis inſtrumentis, vel diuerſis momentis hypotheca
159 contracta appareat, tamen conſtare nequit, cui prius, vel poſterius obligata ſit, tunc melior erit cõditio poſſidentis. & ita declarat Bart. Ang. Caſtr. Bal. in d. l. ſi debitor. in princ. & per eumdem Bart. in l. ſi fundus. §. ſi duo. ſub num. 3. & per Neguſ. d. 2. memb. 5. par. nu. 31. verſ. prima concluſio.

Coſta

Coſta in d.quæſt. 115.num.4. Affl.
160 deciſ.387.n.5.in fin. & licet hoc
caſu poſſidens Saluianum experiri
non poſſet cum eam ipſe poſſideat
iuxta tradita in l. fin. C. de Salu.
interd. & dictum fuit ſupra in 1.
Inſpect. cap. 6. de ſecundo extre-
mo, & latius infra in 17.quæſt.ex-
161 plicabitur. Et Saluianum inter-
dictum præſupponit reum poſſi-
✳ dere, vt dixit Rot. coram R.P.D.
Iuſto in vna Rauennaten.Saluiani
interd.Mercurij 11.Febr. 1604.in
162 fin.operis deciſ.90.num.1.tamen
dabitur manutentio.§.retinendæ.
Inſtit.de interd.l.1. vbi Bart.ff. vti
poſſ. Bocac.de interd. vti poſſid.
cap.2.num.1.Rot.diuerſ.deciſ.58.
nu.1.&4.par.2.& deciſ.1194.par.
3.lib.3.

Sed ſi in eodem inſtrumento
eadem res duobus obligata ſit, ſub
diuerſis tamen verborum conce-
ptionibus, & conſtituta hypothe-
ca prima in primo caſu, & ſecũda
in ſecũdo caſu, ſeu in ſecundo, ſeu
in tertio cap.eiuſdem inſtrumenti,
163 hoc caſu præfertur primus no-
minatus, quia de neceſſitate mo-
mentum aliquod præcedit primæ
obligationis momentum ſecundę.
& ita ſingulariter tradit Caſtr.in d.
l.ſi fundus.§.ſi duo.n.4.de pign. &
per Ang. in auth. de hered. & fal.
§.etenim. & facit doctrina Bal. in
l.aduerſus.nu.6.C. de furt. vbi ait,
quod ille dicitur prior, qui eſt pri-
164 mus in ordine ſcripturæ. vt per
Fel.in c.paſtoralis.n.7. de reſcrip.
Neg.de pign.in 2.memb.5.par.n.
45. verſ. puta. vbi ponit caſum qũ
ex ordine ſcripturæ vnus ſit ante
alium.& per Affl. deciſ.387.n.5.

Vnde ſequitur, quod cũ ſit an-
165 terior creditor, & præferatur in
hypotheca, præfertur & in Saluia-
✳ no, vt declarauit Rot.coram R.P.
D.Bubalo in vna Senogallien.prę-
dij Ven. 17. Iunij 1583. in calce o-
166 peris deciſ.8.nu. 1. Et contra ip-
ſum anteriorem Saluianum inten-
tari non poteſt, vt pluries dedu-
xit Rot. & atteſtatur Illuſtriſſ. Mã-
✳ tica in vna Placẽtina Saluiani in-
terdicti 16. Iunij 1589. in calce o-
peris deciſ.19.n.1.& latius in 5.In-
ſpect.cap.1.deducetur.

Sed nota caſum, quod ſi debitor
notificauit ſecundo creditori pri-
mam obligationem præceſſiſſe, eo
caſu ſi res eſt obligata pro ſcutis
500.& valet 900. tunc dicitur illa
res obligata pro illo reſiduo ſcuto-
rũ 400. Ita quod ſatisfacto primo
creditore poterit ſecũdus creditor
167 ſuã experiri actionẽ, ſeu Saluianũ
in illo reſiduo. per text.in l.& quæ
nondum.§.ſi res.ff.de pig.vbi Bar,
Bal.Caſt.in prin.Neg.in d.2.mẽb.
5.par.ſub n.31.verſ.primo caſu.

Et aduerte, quod nõ ſolum per
168 inſtrumenta hypotheca probari
poteſt, ſed etiam per teſtes, vt fuit
deductũ ſupra in 1.Inſpect. in c.5.
de primo extremo. Et in terminis
prælationis, quod hypotheca pro-
169 bari poſſit per teſtes ad effectum
anterioritatis tradit Fulgoſ. conſ.

132.vol.2.& per Tiraq.de retrac. conuent.ſ.1.gloſ.7.n.59. & tenuit Rot.coram Illuſtriſ. Pamphilio in vna Ro.pecuniaria Ven.3. Deceb. 1592.in fin.oper.deciſ.43.n.4.

Decimoſexto quęro,an primus, & ſecundus creditor poſſint concurrere vigore generalis obligationis ad bona debitoris poſt factas obligationes quæſita. Et pro clariori intelligentia pręmittendũ eſt,quod in generali bonorũ obli-
170 gatione veniunt præſentia, & futura, vt per Bart.Bal.Ang.in l.1.ff. de pig.& per Dec.conſ.339.nu.3. Pariſ.conſ.50.n.22.lib.1.Surd.cõſ. 131.nu.5.lib.1.Neg. de pign. in 2. memb.2.par.nu.3.& in 3.membr. 8.par.num.16.Galleſ.ad for.cam. par.2.q.3.nu.3.bene per Rip. in l. 1.n.2.& 3.ff.de pign.

Quod etiam procedit ſi in obli-
171 gatione fuerit ſimpliciter dictũ, obligo omnia bona mea,quia tunc etiam in futurum bona acquiſita veniunt.vt eſt tex.in l.fi.C.quæ res pig. oblig. poſſ. & tradit Ang.in ſ. item Seruiana.ſub n.9.verſ.aduertas tamen.Caſtr.in l.rem alienam. n.8.in fi.ff.de pign.act.& per Neg. de pig.in 2. membr. 8.par. nu. 16. Surd.deciſ.97.n.2.

Et ampliatur etiam ſi obligatio
172 eſſet facta ſine illo pronomine, ſua, veluti ſi dixerit, obligauit omnia bona, quia etiã futura eo caſu comprehenduntur in dicta obligatione,vt declarat Bar.in l.1. nu. 1.per illum tex.ff. de pign. & per Neg.d.3.memb.8.par. nu.2.& vbi
173 adeſt clauſula conſtituti in dicta generali bonorum obligatione ſimiliter ad futura extenditur. Et hac fuit opinio Butrij in l. fin. C. quæ res oblig.poſſ. vbi Bar. Sal. & alij. & hanc communem dicit Socin.in l. 3. ſ. etenim incertum.ſub nu. 5. verſ. & ita inducuntur. ff.de acq.poſſeſſ. & de magis communi atteſtatur ibidem Iaſ.nu.16. et idẽ affirmat Alex.conſ.85.nu. 8. verſ. nec inſiſto.lib.6.Pariſ.conſ.50.nu. 22.lib.1.Rolan.conſ.79. num.46. vol. 1. et alios innumeros refert Tiraq. de iure conſt. poſſ. part. 2. ampliat.32.nu.1.et nu.12.vbi magis communem,et in practica ſeruari atteſtatur, et de magis communi atteſtatur Neguſ. de pign. in 2.memb.2.par.n.3.et quamplures etiam adducit Affl.deciſ.37.ſub n. 3. verſ. ſed in contrarium eſt veritas.et deciſ.335.ſub n.8.vbi de magis communi atteſtatur.

174 Ampliatur etiam ſi debitor eo animo bona futura acquiſierit vt non eſſent creditori hypothecata, vt per Soc.Sen.conſ.77.n.7.lib.4.

Inſuper etiam ampliatur,vt pro
175 bonis in futurum acquiſitis,poſſit contra quemlibet tertium poſſeſſorem agi, vt per Ang. Aret. in ſ. item Seruiana. nu.8.verſ. ſi autem eſſet. Inſtit. de act. Pariſ.conſ.50. nu.23. lib. 1. Neguſ.de pign. in 2. memb.8. par.n.4.

His ſic præmiſſis dicitur,quod in hoc articulo duæ ſunt contrariæ

opi-

opiniones,vna eſt affirmatiua,nem
176 pe quod ſecundus creditor poteſt cum anteriore creditore concurrere,ad bona poſtea acquiſita; quā tenet glo. in l. idemque. §.fin. verſ.& titio.ff.qui pot. in pig.hab. & gloſ. in l. ſi is qui. ff.de iur.fiſ.in verſ.reſpōdiſſe.ante ſi.per illa verba, econtra,videtur quod concurrant,vt ſequitur.& ita tenet Bal. in d.l. idemque. §.fi.in fin.in lect.antiq. & Salic. in l.licet. nu.4. vſque ad fi.C.qui pot.in pign.hab.per dictas gloſ.quia de eo tempore vterque erat creditor.

Verum contrariam ſententiam veriorem tenet Bart. in d. l. idem-
177 que §.fi.ver.contrarium.per Iac. de Aren.per eum alleg.& in l.fi.ff. qui pot.in pign.hab. vbi ait, quod ibi eſt caſus huius queſtionis.& idē Bar.in l.licet.ſub num.2. verſ.quid dicendum. C. qui potior. in pign. hab.vbi reſpondent ad contraria. & per Pariſ.ibi in addit.Et hāc eſſe veritatem affirmat, & explicite tenet Bal.ſibi contrarius in l.hac edi ctali. §. omnibus.verſ.nota etiam. C.de 2.nupt.Et hanc partem tenet Caſtr.in d.l.idemque.§.fin.nu.10. quam veriorem,& magis communem atteſtatur Neg. de pign.in 2. memb.5. par.n.39.ver.ſed contrarium tenet;reſpondendo ad cōtraria. Et ita etiam tradit Spec. in tit. de obl. & ſol.§. 1. nu.32. & ibi Io. And.in add.in verb.obligata in littera l,qui Io.And. ſimiliter ad fundamenta Salic. reſpondit,& hanc eſſe veram atteſtatur Bal. cōſ.189. nu.1. lib.1. vbi ait procedere,ſiue ſint quæſita,ex cauſa quę retro ſingat,ſiue ex cauſa noua.& per Rim. Iun.conſ.587.nu.11.vol.5.& hanc veriorē dicit Matth. Brun.de ceſſ. bon.q.11.nu.2.& ab hac opinione non eſſe recedendū cenſeo, ſiquidem clarum eſt quod bona futura. ſic poſtea quæſita fuerunt priori creditori antea obligata: & licet tēpore acquiſitionis adeſſet etiā ſecunda hypotheca,nō ideo tollitur
178 quin eſſent priori creditori antea obligata; & ſic ſuccedit regula qui prior.li.6.& declarat Bar.in d.l.licet.in fi.vnde ſequitur qđ ratione anterioritatis hypothecæ,præferatur etiā in experiēdo Salu. Interd. cum ratione hypothecæ concedatur,vt ſupra deductū eſt.nu.146.

179 Quod ampliatur procedere etiā ſi dicta bona eſſent ſecundo credi tori tradita. l. ſi prior. §. fin.ff.qui pot.in pign.hab.& per Soc.in reg. 118. incip. emptor. num.3. Pariſ. conſ.69.nu.156.& 157.lib.3.Old. conſ.114. in fin.Iaſ.conſ.5.colum. mihi. 5. verſ. ſexto pro iſta par. lib.3.Cephal.conſ.658.nu.3. & 4. lib.5. Gabr.de empt.& vend.concluſ.2. nu.30. Tiraq. qui Fabr.Cinum Bald. Salic. Caſtr. Iaſ.& alios refert in tract.de retract.conſang. §.3.gloſ.1.nu.5.

Secundo ampliatur etiam in tacita hypotheca l.fin. C. qui pot.in
180 pig.hab. Rimin.Iun.d.conſ.587. nu.11.& 12.volum.5.de quo latius in c.4.

in cap. 4. de tacita hypotheca explicabimus.

Tertio ampliatur etiam ſi ſecũdus creditor haberet duas hypo-
181 thecas, & primus haberet vnam vt per Salic.in l.2.verſ.aut contra ff.qui pot.in pign.hab.& per Neg. de pign. in 2. memb.5.par.ſub nu. 51. verſ. ſed ſi e conuerſo. & per Matth.Brun. de ceſſ. bon. in d. q. 11. nu.4.

Limitatur tamen præcedens ampliatio quando ſecundus cre-
182 ditor priuilegiatam haberet hypothecam. iuxta tex. in l.licet. C. qui pot.in pig. hab.& tradit Salic. in d.l.2.in fin.ff. qui potior.in pig. hab. Neguſ. loco proxime citato. & per Matth.Brun.nu.4.vbi ſupra in fin.vt in Eccleſia, pupillo, & dote. vt per Doctor. in l. licet. C.qui potior.in pign.hab.

Quarto ampliatur etiam ſi primus creditor generalem bonorum
183 obligationem haberet, & ſecundus creditor ſpecialem in vna re tantum: nam nihilominus primus creditor in illa re ſpecialiter obligata præfertur ratione ſuæ generalis hypothecæ. vt eſt tex. in d.l.2. ff. qui pot.in pign.habeant. Et ita tenet ibi Bald. & Salic.& idem Salic. in l. ſi generaliter. in princ. C. eo tit.Neguſ.in d.2.membr.5.par. nu.14.Matth.Brun.in d.quæſt.11. num.6. qui ad contrariam reſpondet.

184 Limitatur tamen principalis cõcluſio in Fiſco, qui licet ſit tempore poſterior, tamen in bonis poſt ſuam obligationem quæſitis per debitorem, præfertur etiam anterioribus. vt eſt.tex. in l. ſi is qui. ff. de iur.fiſc.& ibi Bar.& Alb. Quod tamen procedit niſi anterior creditor eſſet priuilegiatus, veluti ſi
185 eſſet pupillus pro adminiſtratione tutelæ, vel mulier pro ſua dote. Ita declarat Bar. in l.Titius. ff. qui potior.in pign. habeant. & late ibi per Caſtr. & per Bal. in conſ. 189. nu. 2. volum. 3. & hanc eamdem diſtinctionẽ facit Rebuff. in tract. de conſt. redit.art.1. glo.8.nu.39. & per Capic.deciſ.129.nu.12.

Decimoſeptimo quæro quid ſi creditores defuncti concurrerent cum creditoribus hęredis qui pręferendi ſint in Saluiano. Et dicitur quod qui in hypotheca præferuntur etiam in Saluiano ſunt præferendi, vt ſupra pluries deductum eſt: & hoc caſu licet hæres cenſea-
186 tur vna, & eadem perſona cum defuncto. §. 1. auth. de iureiur. à morien.præſt.& adeundo hæreditatem confundatur defuncti patri-
187 monium, & fiat vnum cum patrimonio heredis l.ſi creditori creditor. ff. de fideiuſſ. l. debitor. vbi Doct. C. de pact. Dec. conſ. 419.
188 nu.10. Et hereditas adita deſinat eſſe hereditas. l. 1. §. veteres. de acq.poſſ.vbi communiter Doctor. Dec.conſ.87.n.3.verſ.non obſtat. & conſ.266.nu.1. nihilominus he-
189 redes defuncti hypothecarij ſemper præferuntur, etiam quod ſint poſte-

poſteriores in tempore creditoribus hæredis. vt tradit Decian. cõſ. 11. nu. 193. & 198. lib. 1. ex doctrina Salic. in l. 1. ſub nu. 2. verſ. alias ſi bona. de bon. auct. iud. poſſ. & latius per Surd. deciſ. 309. per tot. qui ad partes hanc quæſtionem deducit, vbi rationem reddit, quia vbi iura plurium deuenerunt in perſonam vnius tunc vnumquod-
190 que retinet naturam ſuam, & cõſideratur de per ſe, ac ſi eſſent duæ ſeparatæ perſonæ. l. 1. vbi Bar. ff. de off. pro conſ. Socin. in l. cum filio. nu. 28. de leg. 1. vbi Crau. in 2. par. nu. 395. & per Rolan. de inuent. par. 4. §. decima eſt vtilitas. ſub n. 7. verſ. quia quando hæres. & idem Surd. conſ. 7. nu. 32. lib. 1. & quemadmodum ſi agerent creditores hæreditarij, ſi defunctus viueret,
191 præferentur in bonis defuncti, ita etiam debent præferri eo mortuo. & ita per Surd. d. deciſ. 309. nu. 12. & alias rationes, & auctoritates vide per eum ibi.

Nec obſtat ſi dicatur prædicta procedere ſi ſeparatio à credito-
192 ribus eſſet petita. vt per Bald. in l. debitori. ſub nu. 2. C. de pact. quia tunc eſſent præferendi iuxta tex. in l. 1. §. ſciendum. vbi Bart. Ang. ff. de ſeparat.

Quia reſpondetur, quod aut fuit confectum inuentarium ab hærede & hoc caſu ſemper peti poteſt ſeparatio implorando officium iudicis, quia hoc operatur virtus in-
193 uentarij, & habetur ac ſi hereditas eſſet iacens. vt per Bald. in d. l. debitori. ſub nu. 1. ante fin. & n. 2. & 3. & ex multis per eum adductis tradit Roland. à Valle de confect. Inuent. in 4. par. §. decima eſt vtilitas. & per Bec. conſ. 113. prope fi. & per Surd. conſ. 7. nu. 32. vol. 1. & in d. deciſ. 309. nu. 14. vbi ſub n. 17. dicit quod hoc caſu non eſt neceſſaria ſeparatio, quia ſeparatio eo ipſo inducitur ad hunc effectũ, quod eſt factum inuentarium, & vt creditor hæreditarius præferatur creditori heredis in re hereditaria.

Si vero heres inuentariũ nõ cõfecit, dico ꝙ nec hoc caſu eſt præiudicatum creditoribus hereditarijs, ex immiſſione ab herede in bo-
194 nis hereditarijs facta; q a. ex aliquo facto heredis nõ poteſt præiudiciũ inferri creditoribus hereditarijs, qbus eſt ius antea acquiſitũ vigore cõtractus, niſi accedẽte eorum conſenſu. vt per Bald. in l. ſi conſtante. ſub nu. 2. verſ. ibi exceptis. C. de donat. ante nupt. & per Alex. in l. qui Romæ. §. Flauius. ſub nu. 9. verſ. per quem Bal. vbi Iaſ. nu. 14. ff. de verb. oblig. Dec. conſ. 107. ſub num. 1. verſ. quia talis. & verſ. non obſtat. qui loquitur etiam ſi ius eſſet in ſpe acquiſitum. & in terminis noſtris tradit Decian. d. conſ. 11. nu. 197. lib. 1.

Et ad corroborationem dicitur, quod nec ipſe teſtator legan-
195 do, vel donando, vel aliter diſponendo potuit iuri hypothecæ creditor-

ditoribus præiudicare. vt eſt tex. in l. debitorem. vbi Bald. & Salic.in princ. C.de pignor.& tradit Neguſ.in 3. memb.6.par.num.11. qui adducit Bal. & Salic. in l.1. C. debit.vend.pign.& tradit Caſtr.in l.fin.§.licẽtia.ſub n.4.C.de iur.delib.quapropter dicitur, quod cum idem teſtator principali hypothecæ, & iuri creditoris præiudicare
195 minime poſſit, multo minus po-
196 terit eius heres adeundo hereditatem.vt in his terminis tradit Decian. d.conſ.11. num.197. & 200. lib.1.

Adſunt etiam nonnulli caſus, in quibus poſterior creditor præ-
197 fertur anteriori, de quibus vide per Neguſ. de pign. in 2.memb.5. par. nu.15. & ſeq.vſque ad nu.31.

XVIII.dicitur,quod cũ ſupra deductum ſit,quando duo,vel plures creditores concurrunt contra bona eiuſdem debitoris, modo vidẽdum eſt, quãdo vnus creditor, qui habet plures debitores inſolidum obligatos, an poſſit prius contra
198 vnum, & deinde variare contra alium agere. Et affirmatiue reſpõdẽdo,dicitur quod ſic, vt per Bar. in l.in duobus.§. vbi duo. nu.5. & ibi Caſtr.eo.n.& per Ang. in prin. ff.de duob.reis. Et idem Bart. in l. moſchis.ſub nu.1. ff.de iur.fiſc.vbi Alex. ibi in addit.in verſ.poſſit eligere.& per Specul.in tit. de oblig. & ſol.§.1.nu.46.Aret.conſ.33.no. 2. Capic. deciſ.119. num.7.& per
✱ Rot.coram Illuſtriſ.Seraphino in d.Romana ſubhaſtationis 20.Iunij 1597. in calce operis deciſ.87. num.4.

Ampliatur, quod non ſolum, poteſt vnum quem velit debitorẽ
199 conuenire, ſed etiam poteſt vnã ex rebus debitorum, ſibi obligatam eligere. vt per Bart. in l. moſchis. num. 1. de iur.fiſc. Neguſ. de pign. in 2.memb.8.par.nu.4.

Quod præcipue procedit in obligatione camerali.vt per Pariſ.
200 conſ. 103. nu.3. lib. 3. Galleſ.ad for. Cameræ. 3.par.quæſt.2. nu.1. & ſeq. & per Rip. in l. ſerui electione.n.15. ff. de leg.1.quia in ea datur electio.

Et aduerte quod ideo prædicta de anterioritate,& prælatione creditorum in præcedentibus quæſtionibus deducta fuerũt: nam qui præferendus eſt in hypotheca, ſi-
201 militet præfertur in Saluiano Interdicto vt ſupra in 14. quæſt. fuit deductum,& declarauit Rot. corã
✱ R. P. D. Bubalo in alias allegata Senogallien. prædij 17. Ianuarij 1583.in calce operis deciſ.8.nu.1. & 2.& ad ſimilitudinem prædictorum alios caſus ſimiles, vigore generalis obligationis decidendi veniunt.

Inſuper etiam ſcias quando hac de cauſa nihil de debitore generis, ſpeciei, vel quantitatis deductum eſt, ſcilicet quando contra eos Saluianum intentari poſſit, quia ad ſimilitudinem ſupradictorum cæteri caſus decidi poſſunt, ſiquidem

in

in omni caſu, in quo debitor generis non liberatur perempta ſpecie, & remanet obligatus in omni-
202 bus illis caſibus vigore hypothecæ, Saluianum cõtra eum intentari poteſt: de quibus vide regulam cũ ſuis ampliationibus, & remiſſionibus per Iaſ.in l.quod te.nu.12.vbi latius per Bolognet.& ibi per Rip. num. 25. & ſeq. ſi cert. pet. & ibi Thom.Parpal. Gabr.de reb.cred. concl.1.Ruin.conſ.218.nu.7.lib.1.

Et ſic etiam de debitore ſpeciei
203 in omni caſu; in quo non liberatur,& ſic remanet obligatus in omnibus illis caſibus datur Saluianũ, cum remaneat obligatio, & hypotheca. De quibus late vide regulã cũ ſuis ampliationibus,& limitationibus per Iaſ. in d.l.qđ te.n.26. & ſeq.ſi cert.pet.& ibi per Rip.à n.4. vſq; ad n.12.& p Soc.in reg.32.in poſtea adiectis. Pet.Duen.reg.179.

Et idẽ dicitur de debitore quan
204 titatis, qui perempta quantitate non liberatur.l.incendiũ.C.ſi cert. pet.§. item is. Inſtit. quib.mod.re contr. oblig. & vide regulam per eumdem Iaſ.in d.l.quod te.n.14.& ſeq. & ibi per Rip. nu.18.& ſeq.& ibi Thom. Parpal. & Petr. Duen. reg. 176. & per Ruin. conſ. 117. nu.7.& 9.lib.4.

Hęc autem remiſſiue deduxi,ne videar aliena transplantare, licet aliqua in medium deduci poſſent.

Illud ſolum valde notabili referre volui, & ſimul deducere limitationem ad text. in l.ſi quis alium.

ff.de ſolut. vbi Doct. dicũt,quod ſi debitor ſoluit ſpeciem pro quã-
205 titate debitor liberatur; & per conſequens etiam fideiuſſores liberantur.vt declarat ibi Bar.ſub n.2. & per Bal. in l. eleganter. verſ. in eadem gl.ff. de pig.actio. ibi infra,
206 dicens,quod eo caſu contrahitur venditio. & ibi per Caſtr.n.3. poſt Bart. nu.4. & latius per Specul. in tit.de fideiuſſ.nu.24.vbi dat exemplum, quod ſi quis deberet 100. pro quibus dedit fideiuſſores, & obligauit omnia bona ſua,& tandẽ
207 dedit creditori in ſolutũ fundũ, per quam dationẽ omnis obligatio extinguitur,& fideiuſſores liberantur. & tradit Pariſ. conſ.81.nu.36. lib.2. Surd. conſ.243. nu.7.vol.2. nam ſolutione eius quod debetur fideiuſſores liberantur. l. 2. & 3.§. fin. ff. de duob. reis.§.1. vbi Aret. ſub num.1. Inſtit. quib. mod. toll. oblig. Gabr.conſ.63.nu.2.lib.2.&
✱ per Rot. coram R.P.D.Bubalo in vna Senogallien. prædij 14. Nouembris 1583.in fin. operis deciſ. 158. n.3. cum alijs infra in 5.Inſp. cap.1.nu.68. deductis.

Hoc tamen limitatur quando debitor qui fundum in ſolutum dedit efficietur non ſoluendo, & fundus eſſet ab alijs creditoribus
208 euictus, quia tunc competeret vtilis actio cõtra fideiuſſores,vt declarat Spec.de fideiuſſ.in d.§.1.nu. 24.& per Put.deciſ.450.lib. 1.Vnde ſequitur quod poſſit contra dictum fideiuſſorem Salu. experiri, cum

Digitized by Google

209 cum vtilis actio huiuſmodi proueniat ex contractu præcedenti antiquo, vt declarat Bal. in l. ex legato. ſub num. 9. verſ. autem. C. de legat. & in effectu non differt à di-
210 recta, licet veniat ex legis interpretatione, vt declarat Bart. in l. actio. ſub nu. 2. & ibi Bal. ff. de neg. geſt.

XIX. Quæro, an Saluiano locus ſit vbi in obligatione adeſt clauſula conſtituti, & quoniam per eam
211 transfertur naturalis, & ciuilis poſſeſſio. l. quod meo. de acq. poſſ. late per Rolan. conſ. 45. num. 2. & conſ. 57. nu. 23. lib. 3. Neuiz. conſ. 82. nu. 14. Gozad. conſ. 14. nu. 5. Tiraq. de conſt. poſſ. par. 1. nu. 4. & par. 2. verſ. amplia primo. num. 2. Rot. diuerſ. deciſ. 662. nu. 4. par. 1. Propterea videtur dicendũ quod cum poſſideat non eſſe locum Saluiano, cum ſit remedium adipiſcẽdæ poſſeſſionis, & non datur poſſidenti, prout tenet Bec. conſ. 89. nu. 15. Bellon. conſ. 34. nu. 8. quos ſequitur Surd. conſ. 191. nu. 12. vol. 2. Et hoc idem ſentire videtur M. Ant. Eugen. conſ. 65. nu. 72. dum dicit quod poſſidenti non datur Saluianum Interdictum.

Contrariam tamen veriorem ſequendam cenſeo, quia licet per clauſulam, conſtituti, transferatur ciuilis, & naturalis poſſeſſio; tamen hæc eſt ficta iuris poſſeſſio, non
212 autem realis, & declarat Tiraq. de conſtit. poſſ. in princ. ſub nu. 1. verſ. conſtitutum. & per Bart. in l. ſi is qui pro emptore. num. 70. de vſucap.

Et propterea licet tranſlata ſit per cõſtitutum iſta iuris poſſeſſio, tamen ad illam transferendam, & in ea immittendum actor vigore Saluiani petere poteſt, vt dicitur de venditore; qui licet liberatus ſit per clauſulam, cõſtituti, à traditio-
213 ne poſſeſſionis iuris, non tamen dicitur liberatus quin conueniri pro reali, & actuali, & facti poſſeſſione, vt eſt glo. in l. Iulianus. §. ex vendito. ff. de act. empt. & tradit Bal. in l. ab emptione. ſub num. 3. verſ. in contrarium. de pact. & ibi Doct. Corn. conſ. 144. ſub nu m. 2. verſ. quia reſpondetur. lib. 1. Alex. conſ. 38. & magis veram, & cõmunem dicit Alex. conſ. 28. n. 7. lib. 2. Dec. conſ. 281. nu. 4. in fin. Et hanc etiam magis communem affirmat Tiraquel. de conſt. poſſ. par. 1. & in princ. nu. 10. quam ipſe ſequitur reiecta contraria opinione, & per Viuium com. opin. 1024. ſub nu. 2. Guid. Pap. deciſ. 509. nu. 2. Oſaſc. deciſ. 36. nu. 4. & 6.

Et comprobãtur prædicta, quia licet per conſtitutum transferatur
214 dominium ipſo iure in legatariũ. l. legatum ita. de legat. 1. l. à Titio. ff. de fur. Iaſ. in l. 1. n. 85. & 153. vbi omnes Doct. de leg. 1. Ruin. conſ. 159. num. 4. lib. 5. Surd. conſ. 300. nu. 1. par. 2. Rot. diuerſ. deciſ. 666. nu. 4. par. 1.

Tamen non dicitur vera tranſlatio, ſed ficta, vt declarat Duen.

reg.

215 reg.210. verſ.ſexto limita Tiraq. de iur. conſt.poſſ.par. 1.ampliat.8. nu.1. dum dicit,quod non dicitur vere tranſlatum niſi ſequuta traditione.

Et in omnem caſum Saluianum datur pro legato, vt late fuit infra
216 cap.4. nu. 58. deductum,de qua concluſione non eſt dubitandum.

Et propterea dicit Bald.in d.l. ab emptione.nu.4. quod licet donatio conſenſu perficiatur; tamen ſi in donatione adeſt clauſula, conſtituti, nõ tollitur quin donatarius
217 poſſit agere ad conſecutionem bonorum.

Sed in præſenti caſu ceſſant difficultates, quia præſens remedium Saluiani datur vigore hypothecæ, vt pluries fuit deductum: & hoc conſtitutum eſt ſeparatum ab hypotheca, quia poteſt quis rem ſuã obligare ſine conſtituto, & e conuerſo. Et quando adeſt hypotheca ſi per decennium, vel alia ſtatutaria præſcriptione tollatur, non ta-
218 men tollitur conſtitutũ, vel precarium,cum ſint ſeparata,vt declarat Bart.in l.rem alienam. ſub n.2. & ibi Bald.in fi. verſ.ex lectura. & Caſtr.nu.7. ff.de pign.act. vbi ait, quod ſublata hypotheca poterit interdicto de precario agere. Et per Affl.deciſ.139. nu.5. quem refert,& ſequitur Oſaſc.deciſ.35.nu. 5. & 7.

Quapropter dicitur, quod agẽs vigore hypothecæ in inſtrumento appoſitæ, vbi aderat clauſula conſtituti, poterit Saluianum intẽtare, cum conſtitutum ſit quid ſeparatũ ab ipſa hypotheca id tenuit Rota, vt ex multis deciſionibus ſupra in hac 3. Inſpect. cap.2. in princ.deductis apparet, & fere in omnibus deciſionibus in præſenti opere allegatis.

Nec omittendum eſt videre,an ſi ſemel fuerit alicui conceſſa immiſſio, poſſit iterum hoc remediũ Saluiani experiri: & breuiter dici-
219 tur quod non, quia, vt alias fuit dictum, hoc remedium eſt adipiſcendæ poſſeſſionis, & non datur ei, qui ſemel poſſeſſionem eſt adeptus, vt per Menoch. de adipiſc. poſſ. rem. 4. nu.506. vbi dicit non eſſe hoc beneficium conſultum ei, qui ſua culpa cecidit à poſſeſſione per Spec. in tit.de teſtam. §. ſequitur. num.32.& late declarat Surd. conſ.273.nu.16.vol.2.

Verum hoc limitandum eſt. Primo quãdo ex diuerſa cauſa, vel ſi ex diuerſo inſtrumẽto diuerſam continente obligationem ageretur, vt ex multis tradit Gabr. de act.concl.2.nu.16.

Secundo limita quando ageretur contra diuerſas perſonas,iuxta tradita per Bar.l.1. §. vnde quęritur,vbi Doct. ff. de public. Alex.in l.edicta actio. ſub nu.16. verſ.ſed Paul. de Caſtr. C. de eden. & per Gabr.loco cit.nu.17.

Tertio limita quando ageretur vigore inſtrumenti in quo daretur electio vt per Rip. in l.ſerui electione

ctione nu. 15. ff. de leg. 1. & de hac materia vide plenius ſupra n. 198. & 199. & 200. & ita ſenſit Rot. corã Illuſtriſs. Seraphino in vna Reatina Molendini Lune 26. Iunij 1595. in calce operis deciſ. 117. nu. 3. vbi habetur, quod poſſet relicto principali agere contra tertios poſſeſſores, & relicta via intentata, agere vigore Saluiani Interdicti.

SVMMARIVM.

1 *Hypotheca ſpecialis dicitur quando particulariter vna res obligatur.*
2 *Hypotheca ſpecialis eſt, quando in ſpeciem certæ rei confertur conuentio.*
3 *Differentia inter ſpecialem, & generalem.*
4 *Specialis hypotheca quæ dicatur. & n. 5.*
6 *Hypotheca ſpecialis requirit quod tempore obligationis ſit res in bonis debitoris. & nu. 11.*
7 *Bona futura non veniunt in ſpeciali hypotheca.*
8 *Bona futura veniunt in generali obligatione.*
9 *Saluianum non requirit quod res fuerit in bonis, ſicut ſpecialis hypotheca.*
10 *Saluianum vigore expreſſæ ſpecialis hypothecæ, non datur, niſi probetur rem obligatam tempore obligationis fuiſſe in bonis.*
12 *Saluianum non datur ſine hypotheca.*
13 *In Saluiano ſufficit quod debitor poſſederit rem, nec requiritur de tempore obligationis.*
14 *Hypothecæ conſtitutio, eſt quid ſeparatum à Saluiano.*
15 *Saluianum præſupponit pignus, vel quaſi hypothecam.*
16 *Poſſeſſio eſt probanda in Saluiano, non dominium.*
17 *Hypothecariam intentans probare debet rem fuiſſe in bonis debitoris tempore obligationis, & in quaſi Seruiana, quæ eſt eadem vt hypotheca.*
18 *Poſſeſſio rei hypothecatæ tantum; eſt probanda etiã ſi ſit ſpecialis obligatio, quando agitur contra principalem debitorem, vel eius hæredem.*
19 *Debitor, & eius heres, non poteſt refricare quæſtionem dominij.*
20 *Salutanum datur cuilibet creditori hypothecario.*
21 *Etiam contra tertium vigore ſpecialis hypothecæ.*
22 *Creditor anterior qui præfertur in hypotheca, eſt præferendus in Saluiano.*
23 *Creditor qui reſeruauit ſpecialem hypothecam, pro reſiduo pretij, præfertur anteriori habenti generalem.*
24 *Limitatur procedere, ſi ſpecialis hypotheca fuerit in principio inſtrumenti ante translationem dominij, vel in ipſa translatione. & nu. 26.*
25 *Hypotheca in alio inſtrumento reſeruata, ſufficit ſi incontinenti fiat. & n. 27.*
28 *Dominium trãſit in emptorem facta traditione, licet contractus nondum abſolutus.*
29 *Diſpoſitio l. lecta. ſi cert. pet. procedit per quamdam fictionem.*
30 *Fictio procedit ſi adeſt habilitas extremorum de tempore ad tempus, & de loco ad locum.*
31 *Creditor habens aliqua bona ſpecialiter obligata, non poteſt Saluianum intentare ſuper alijs, ſi ex obligatis ſpecialiter poſſit ſatisfieri.*
32 *Saluianum non datur ſtante ſpeciali obligatione contra alia bona, etiam in cauſa dotis.*
33 *Hypotheca generalis intelligitur ſub conditione, quatenus ſpecialis non ſufficiat.*
34 *Diſcuſſio eſt neceſſaria ſuper ſpecialiter obligatis, antequam ad generaliter.*

raliter obligata deueniatur.

35 *Res ſpecialiter obligata præſumitur ſufficiens, niſi contrarium probetur.*

36 *Ampliatur etiam in cauſa repetitionis dotis.*

37 *Ampliatur etiam, ſi primus creditor habeat primo loco ſpecialem, & ſecundo loco generalem, ſiue è conuerſo.*

38 *Ampliatur etiã in obligatione Camerali.*

39 *Creditor poteſt agere contra bona ſpecialiter obligata, & generaliter.*

40 *Creditor hypothecarius poteſt eligere ex obligatis quid velit.*

41 *Inducta ad augmentum nõ debent operari diminutionem.*

42 *Solutio non intereſt an fiat in vna, vel alia re.*

43 *Creditor poteſt agere contra ſpecialiter, & generaliter obligata, ſi iudicium eſt contra principalem debitorem, & ſecundus creditor non opponat.*

44 *Creditor non poteſt agere contra ſpecialiter, & generaliter obligata, ſi cauſa eſt contra ſecundum creditorem.*

45 *Intereſſe ſecundi creditoris conſideratur.*

46 *Limitatur, ſi creditor habeat obligationem Cameralem.*

47 *Limitatur, ſi adſit clauſula, quod ſpecialitas generalitati non deroget.*

48 *Limitatur, quoad tertium poſſeſſorem, qui nullam habet hypothecam ſuper ſpecialiter obligatis.*

49 *Limitatur in alijs multis caſibus.*

De Saluiano vigore ſpecialis hypothecæ. Cap. III.

QVoniam viſum eſt de Saluiano obtinẽdo vigore generalis obligationis, & hypothecæ; nunc videndum erit de Saluiano vigore ſpecialis hypothecæ experiendo.

Et primo præmiſſa vulgari re-
1 gula, quod ſpecialis illa dicitur hypotheca, quãdo particulariter vna res obligatur. vt eſt tex. in l. 1. ff. de pign. iuncta gl. in ver. recepta. vbi Doct. & per Neg. in 3. mẽb. 3. par. in prin. & per Franc. Bald. de pign. in c. 9. ante fin. verſ. Papinianus. vbi ait, quod ſpecialis hypotheca dici-
2 tur, quãdo in ſpeciẽ vnius alicuius certæ rei confertur cõuentio. Verũ etſi ſpecies plures nominatim obligẽtur, ſpecialis ſemper dicitur hypotheca, vt per Franc. Bal. loco cit. verſ. verum. Neguſ. de pig. in 3. memb. 2. par. n. 1. in fin.

Inſuper etiam dicitur ſpecialis hypotheca, quando omnia bona alicuius mobilia, & immobilia, præ-
3 ſentia, & futura ſunt ſimpliciter obligata; quia generalis dicitur, quando omnia bona præſentia, & futura ſunt ſimpliciter obligata. Ruin. conſ. 112. nu. 9. lib. 4. Aym. conſ. 381. nu. 3.

4 Specialis etiam dicitur hypotheca, ſi dictum ſit, hypothecauit omnia, & ſingula bona, quia perinde habetur, ac ſi bona diſtinctim, & ſpecialiter eſſent obligata. Crauet. d. conſ. 381. n. 4.

5 Dicitur etiã ſpecialis hypotheca, qñ eſt facta obligatio omnium bonorũ ſimpliciter, quia nõ poteſt referri ad alia bona, quã ad ea, quę in pacto ſunt cõprehẽſa. l. 2. iunct. l. Titius. in princ. de lib. & poſth. Claud. Aquenſ. in l. qui abſenti. §. 1.

N ff. de

ff.de acq.poſſ. Natt. conſ.474. nu. 14. Creſcent.deciſ. 152. ſub nu. 2. alià. deciſ. 1.de pig.

Tamen ad effectum de quo agitur nempe experiendi Saluianũ, in hoc differt hypotheca ſpecialis à generali; quia in ſpeciali hypothe-
6 ca requiritur, quod tempore obligationis contractæ res ſit in bonis debitoris, ita quod non ſufficeret ſi illa res poſt contractam obligationem efficeretur debitoris, vel veniret in quaſi eius dominio, vt eſt tex. in l. 1. & ibi declarat Bart. ſub n.1.verſ.quarto nota.& ibi Bal. in prin.ff.de pig.& Ang.n.1. Neg. de pign. in 2.par.prin.nu.1. & eſt tex. clarus in l. & quæ nondum.§. quod dicitur. & ibi Bar.Bal.Ang. Caſtr.Salic.in prin.ff.eo.tit.& per Rebuff. in tract. de conſt. reddit. art.1.glo. 14.nu.4.vbi dicit, quod ſpecialiter obligari non poteſt res, quæ non eſt obligantis tempore obligationis.

7 Vnde ſequitur, quod in tali hypotheca ſpeciali nõ veniunt bona futura, vt per Bart.Bal.Ang. Caſtr. in d.l. 1.& in d.§. quod dicitur. &
8 communiter Doct. & in generali obligatione veniunt futura. vt per Bar.Bal. Ang. & cõmuniter Doct. in d.l. 1. & late fuit in præcedenti cap.in 8.quæſt.nu.94. deductũ. Et
9 in hoc iudicio Saluiani non eſt neceſſe probare rem fuiſſe in bonis debitoris, prout requiritur in conſtituẽda ſpeciali hypotheca, ſed ſolum ab eo fuiſſe poſſeſſam, vt deduxi ſupra in 1. Inſpect. in c. 5. de 2. extremo.n.1.& ſeq.& in 2.Inſpect. in c.2. de differentijs inter Seruianam, & Saluianum.n.7.cum ſeqq.
10 Ex quibus videtur dicendũ Saluianum vigore expreſſe ſpecialis hypothecę experiri non poſſe, niſi probetur rem obligatam tẽpore obligationis fuiſſe in bonis debitoris, quia ſi in eius bonis non fuiſſet,
11 nec hypotheca contracta eſſet, vt declarant omnes Doct. in d.l. 1.&
12 d. §. quod dicitur. Et ſine hypotheca Saluianum dari non poteſt, prout pluries fuit deductum. iuxta not. in l. 1. vbi Salic. ſub n. 5. C.de Salu.interd.tradit Corn.conſ.109. n.2.lib.1.Gabr.conſ.46.n. 20. lib. 1.Natta conſ.474.n.4. Surd. conſ.
✱ 131.n.11.lib.1. Et dixit Rot.corã R.P.D. Coccino in vna Rom.Saluiani interdicti 2. Decẽb. 1601. in fine operis deciſ.11. num.2.& ibi-
✱ dem Rom.Saluiani interdicti coram R.P.D. Lancellotto Vener. 5. Decemb.1603. deciſ. 23. nu.1. Et
✱ coram R. P. D. Litta in vna Roman.Salu. interd. Vener.17. Maij 1602.ibidem deciſ. 24. num.3. Et
✱ coram R.P.D. Penia in vna Rom. Salu. interd. 22. Martij 1599. eodem loco deciſ.3.n.4.

His tamen non obſtantibus nõ recedendo à vera, & cõmuni opinione alias firmata, prout in 1. Inſpect.in c.5. de ſecundo extremo. & in 2.Inſpect. c. 2. de differentijs inter Seruianam, & Saluianum.n. 7.& ſeq. quod in Saluiano neceſſe ſit pro-

ſit probare ſolam poſſeſſionẽ,ſcilicet, quod tempore conſtitutæ hypothecæ debitor poſſidebat, non autem eſſe in bonis debitoris.

Nec obſtat quod fuit dictum in conſtituenda ſpeciali hypotheca neceſſe eſſe probare rem illã obligatam tempore obligationis fuiſſe in bonis debitoris.

Nam reſpõdetur, quod licet in conſtituẽda tali hypotheca requiratur,qđ res obligata ſit in bonis debitoris,tñ non ſequitur,quod in
14 iudicio Saluiani neceſſe ſit hoc probare: nam conſtitutio hypothecę eſt quid ſeparatum à iudicio Saluiani,ſi quidem hypotheca fuit, & conſtituitur ante motum iudicium; & niſi eſſet ſtabilita hypotheca, non eſſet locus tali iudicio, vt declaratum eſt.

Et in experiendo Saluianũ non eſt neceſſe probare rem obligatã tempore obligationis fuiſſe in bonis debitoris; quia hoc iudiciũ nõ fundatur in dominio, vel quaſi,ſed
15 ſolum præſupponit pignus, vel quaſi hypothecam in ſola poſſeſſione pignorantis, vel hypothecantis,vt alias deduxi. & declarat Corn.conſ.190.ante nu.1. verſ.retentio autẽ.lib.1.Cõtard.de mom. poſſ.limit.14.n.14. Neg. de pign. in 1.memb.8.par.n. 6. & per Rip. in rub.ſub n.19.verſ.ſecundo caſu. de pign.Nic.Bellon.in §.item Seruiana.ſub nu.42.verſ.item fallit.Inſtit. de act.& ibi Zaſ.ſub nu.4.verſ. nos in hoc.Din.nu.14.Rot.diuerſ.
16 deciſ.34.n.16.par.2.Et propterea ſola poſſeſſio probanda eſt,nõ autem dominiũ.vt per Zaſ.Bell.Din. in locis proxime allegatis. & per Neg.in d.memb.1.8.par.n.6.verſ. & propterea.& per Rol.conſ. 14. n.6.lib.3.Soc.Sen,conſ.112. nu.6. lib.4.Alex.conſ. 115.in fin. & cõſ. 185.ſub n.4.& 6.lib.6.Grat. conſ. 119.n.7.lib.2.Affl.deciſ.382.n.1, in fin.& per Rot.in d.deciſ.coram ✱ R.P.D. Penia in calce operis deciſ.3.n.1.& coram eod.in vna Saluiani interd.Ven.25.Iunij 1599.in ✱ fine operis deciſ.4.num. 1.& 2. & corã eodem in vna Peruſina ſpolij Ven.1.Febr.1608. ibidẽ deciſ. 18. n.4.& in ſupra all.deciſ.Rom.Sal- ✱ uiani interd. corã R.P.D. Lancellotto ibidem deciſ. 23. num. 2. & ✱ coram R.P.D. Iuſto in vna Rom. Salu.interd. 31. Maij 1602. ibidẽ ✱ deciſ. 14. num. 2. & ibidem corã eodẽ in vna Salu.interd.20.Nouemb.1606.deciſ.15.n.2.& nouiſ- ✱ ſime dixit Rot.coram R.P. D.Penia in vna Rom. Salu. interd. Lune 3.Martij 1608.eodem loco deciſ.81.nu.3.

Tunc enim probandum eſt rem
17 in bonis debitoris fuiſſe qñ ageretur hypothecaria,vel quaſi Seruiana, quæ idem ſunt, vt per Iaſ.in §. item Seruiana.n.10. & ibi Ang.in 2.notab. & per Neguſ. de pign. in in 2.memb.8.par.num.8.cum alijs multis in 2. Inſpect. cap. 2. in fin. deductis. Nam, vt dixi, in hypothecaria,& quaſi Seruiana neceſſe

N 2 eſt pro-

Digitized by Google

eſt probare rem in bonis debito-
ris fuiſſe tempore obligationis, vt
declarat Bellon. in d. §. item Ser-
uiana. ſub nu. 42. verſ. ſed in hypo-
thecaria. & latius ibi per Gomeſ.
ſub num. 35. & per Neguſ. in d. 1.
memb. 8. par. ſub num. 8. verſ. Ser-
uiana. Alexan. conſ. 137. num. 4.
lib. 2. cum omnibus alijs ſupra in
2. Inſpect. cap. 2. à num. 6. vſ-
que ad 42. deductis, intelligen-
do tamen iuxta diſtinctionem ibi
poſitam.

Verũ vlterius dico, quod ſi obli-
18 gatio ſit ſpecialis, & agatur contra
principalem debitorem, vel eius
heredem, tunc poſſeſſionem tan-
tum rei hypothecatæ eiuſdem de-
bitoris probare ſufficit, vt alias
fuit deductum. & tradit Bar. in l.
rem alienam. num. 5. ff. de pignor.
act. Ang. in d. §. item Seruiana. nu.
8. & latius ibi per Gomeſ. ſub nu.
35. verſ. & vltra. & per Miſing. nu.
49. Zaſ. n. 32. verſ. cũ creditor. Bel-
lon. nu. 43. & nouiſſime Ant. Vſill.
nu. 53. Neguſ. de pign. in 3. memb.
8. part. num. 6. verſ. primo igitur.
qui omnes de communi atteſtan-
tur. & per Iaſ. in l. 1. §. ſi ſeruum
corporaliter. in prin. verſ. hinc eſt.
ff. de acquir. poſſeſſ. & per Alex.
dicto conſ. 137. num. 4. & 5. lib. 2.
Contard. de moment. poſſeſ. limit.
14. nu. 19.

Et eſt ratio, quia hoc caſu debi-
19 tor, vel eius heres non poteſt re-
fricare quæſtionem dominij, quia
conuinceretur de dolo. l. ſi inter.
§. 1. cum ibi not. ff. de pign. & per
Doct. ſup. alleg. & bene per Zaſ.
in dicto §. item Seruiana. num. 34.
Bald. in l. cum rem alienam. ſub
num. 5. verſ. ſi contra debitorem.
ff. de pignor. act. Neguſ. in d. 3.
memb. 8. par. num. 7. ex quibus ceſ-
ſare dicuntur in contrarium de-
ducta.

Modo deueniendo ad rem no-
20 ſtram, dicitur, quod Saluianum in-
terdictum datur cuilibet hypo-
thecario creditori, iuxta Doctr.
Bart. in l. 1. ff. & C. de Salu. inter-
dict. cum omnibus alijs ſupra in 3.
Inſpect. cap. 1. num. 4. & 5. cumu-
latis: & particulariter vigore ſpe-
cialis hypothecæ etiam cõtra ter-
21 tium poſſeſſorem, vt declarauit
* Rota corã R. P. D. Bubalo in vna
Senogallien. prædij Lunæ 14. No-
uemb. 1583. in fin. operis deciſ. 8.
* nu. 1. & 2. & in alia coram R. P. D.
Ottimbergo in vna Rom. Salu. in-
terd. Ven. 8. Iunij 1601. ibidem de-
ciſ. 22. nu. 1.

Et ſicuti anterior creditor in
22 hypotheca præfertur, ita etiam eſt
præferendus in Saluiano, vt parti-
* culariter dixit Rot. coram Bubalo
in dicta Senogallien. prædij Ven.
17. Iunij 1583. n. 1. ex doctrina Rip.
in l. priuilegia. num. 5. de priuil.
* cred. in calce operis deciſ. 8. &
coram R. P. D. Iuſto in vna Roma-
na Saluiani interdicti Lunæ 20.
Nouemb. 1606. ibidem deciſ. 15.
num. 1. & coram Illuſtriſſ. Man-
tica in vna Placentina Salu. inter.

16. Iu-

Digitized by Google

16.Iunij 1589.ibidem deciſ. 19. n. 1.& in alia coram R.P.D. Bubalo Senogallien. prædij Vener.17.Ianuarij 1583. ibidem deciſ. 151. num.1.

His ſic deductis, primo quæro, an creditor, qui in re vendita ſpecialem ſibi reſeruauit hypothecam occaſione reſidui pretij, vel ex alia
23 cauſa, an ſit præferendus anteriori creditori ipſius emptoris, qui ſolam generalem haberet anteriorẽ hypothecam? Et dicitur quod ſic per tex.in l.licet.vbi Bald.in prin. & Ang.nu.1.C.qui pot. in pig.habeant. Alex.in l.ſi cum dotem.§.ſi mulier.ſub nu.5.verſ.nec etiã prædictis obſtat. ff.ſol. matr.& ibi Cur. Iun.in addit.in verſ. ceteris.littera c, & per Iaſ.in l.qui Romæ.§.Calimacus.n.2.de verb. oblig. Salic.in l.pro debito. ſub nu.3. C.de bon. auct.iud.poſſ. & per Neg. de pig. in 2.memb.5.par.nu.18. Specul.in tit.de obl.& ſol.§.1.n.33. in fin. & ibi Io. And. in addit. in littera M, Iaſ. in conſ. 111.col.2. verſ. dicit. Salic.vol.4.Rimin.Sen.conſ.70.n. 5.vol.1.Cephal.conſ.131. nu.1.& 3.vol.1.Strac.de decoct.in d.par. vlt. ſub nu.5. verſ.verum. Salic. & Brun.de ceſſ.bon.d. quæſt.11. ſub n.6.7.& 16.Affl.deciſ.306.n.4.

Et eſt aduertendum, quod præſens cõcluſio nõ aduerſatur quartę ampliationi poſitæ ſupra in pręſenti Inſpect. in 15.quæſt.dum dicebamus, quod anterior creditor vigore generalis hypothecæ præfertur poſteriori habenti ſpecialem hypothecam, in vna re tantum obligata vigore generalis hypothecæ; quia in caſu dictæ quartæ ampliationis poſterior creditor non habebat ſpecialem hypothecam reſeruatam ante tranſlationem dominij; hic autẽ ſic,& propterea pro huius controuerſiæ dilucidatione inducitur ſequens limitatio,& declaratio.

24 Limitatur tamen hęc prima cõcluſio, vt procedat ſi ſpecialis hypotheca fuerit in principio inſtrumenti reſeruata, ante translationẽ dominij, vel ſaltem in ipſa translatione, quod ſi poſt translationem, veluti in fine inſtrumenti reſeruata eſſet, tunc non haberet prælationem; quia eo caſu prioribus creditoribus generalem hypothecam habentibus eſſet ius acquiſitum: nam per pactum poſt tranſlationem, ſeu in fine inſtrumenti appoſitum, non poſſet anterioribus creditoribus præiudicare.l. id quod noſtrum. de reg.iur. & tradit Alexand. in dicta l. ſi cum dotem.§.fin. ſub nu.5.verſ.nec etiam prædictis. ſolut. matr. Pinell. in l. 1. num. 54. par.3. C. de bon. mater.Neguſant.de pign.in 2.memb. 4.par. princ. ſub num.35.verſ. nihilominus. qui late hanc deducit quæſtionem. Et bene faciunt tradita per Caſtren. conſ. 318. num. 3.& 4.lib.1. Gozad. conſ.16.num. 10. & per Brun. de ceſſ. bon. d. quæſt.11.nu. 17.

Digitized by Google

Contrarium tamen ſentit Affl.
25 deciſ. 306. in fine, dum dicit, quod licet reſeruatio hypothecæ ſit facta in alio inſtrumento, tamen quia fuit facta ſtatim, conſecutiue, & incontinenti dicitur ineſſe; & ſic præſupponit, quod etiam poſt translationem dominij, immo etiam in alio inſtrumento fieri poſſit. & eum ſequitur Stracc. de decoctor. par. vlt. in tit. qui pot. in bon. decoct. habean. num. 6. in fi. vbi pro hac parte allegat Ruin. conſ. 214. num. 1. lib. 1. & Cur. Iun. conſ. 146. nu. 1. & 2. Verum Ruin. & Curt. Iun. ſi bene inſpiciantur, & conſiderentur eorum fundamenta, hoc non firmant: ſiquidem Ruin. loquitur in caſu vbi non erat tranſlatum dominium, vt ipſe dicit ibi ſub nu. 10. verſ. non obſtat in illis verbis, non autem loquitur in caſu, in quo dominium nullo modo erat in minorem tranſlatũ, prout nec in caſu noſtro, & ſic potius comprobat primam opinionem: prout etiam Curt. Iun. loco cit. ſub nu. 2. dicit, quod verum eſt, quod quando minor rem aliquam emit, & in eum tranſlatum ſit dominium, & poſtea rem illam obligat ſine Iudicis decreto non ſuſtinetur. per text. in l. 1. §. fin. ff. de reb. eorum. & idem dicit ibi Bald. poſt gloſ. ſed ſecus eſt quando tutor, vel curator emit nomine pupilli, tunc poſſunt pacta, & hypothecas apponere Iudicis decreto interueniente, vt declarat ibidem Curt. Iun. n. 3. & 4. deducens exemplum de filio, vel ſeruo, qui cõtrahunt nomine patris, vel dñi, quod non poſſunt poſt ius acquiſitũ pacta, vel hypothecas apponere: & ſic probant caſum noſtrum.

26 Et tenendo priorem ſententiã, quam veriorem dicit Neguſ. in d. 4. par. princ. num. 35. verſ. nihilominus non obſtat fundamentum Afflicti; dum dicit ſufficere etiam ſi in alio inſtrumento reſeruetur
27 hypotheca, dum tamen incontinenti fiat, cum cenſeatur ineſſe. l. lecta. ſi cer. pet.

Quia reſpondetur dictam regulam non procedere reſpectu trãſlationis dominij, vt declarat Neguſ. in d. 4. par. nu. 39. & mouetur ea ratione, quia facta traditione in contractu emptionis, & venditio-
28 nis, etiam quando nondum contractus ſit abſolutus, tranſit dominium in emptorem, vt per Bart. in l. contractus. num. 7. Bald. num. 15. & ſub num. 7. C. de fide inſtrum. Socin. Sen. conſ. 170. ſub num. 2. verſ. quando contractus. lib. 2. Cephal. conſ. 643. n. 7. & 9. lib. 5. & eſt ratio, quia licet contractus non ſit perfectus, tamen propter conſenſum à parte præſtitum, quia eſt immediata cauſa, transfertur dominium; vt declarat Sal. Neguſ. locis citatis. Vnde ſequitur, quod ſi dominium ſit translatum ante abſolutionem contractus, non poſſunt pacta, & hypothecam reſeruare in præiudicium iuris, & dominij acqui-

Digitized by Google

acquiſiti: ſecus eſt in alijs contractibus, in quibus non acquiritur dominium, niſi poſt perfectionem contractus. Sed in caſu noſtro ſtatim facta acquiſitione dominij per emptorem, fuit etiam acquiſitum ius creditoribus ſuis, & niſi fuerit ab initio inſtrumenti ſpecialiter per venditorem reſeruata hypotheca, creditores præferentur, vt deductum eſt ſupra nu.23.verſ. eſt aduertendum.& num.24.verſ. limitatur.

Secundo reſpondetur ad dictã
29 regulam. in d. l. lecta. ſi cert. pet. procedere per quandã fictionem, vt per Bar. in l. ſi quis pro emptore.num.3.de vſucap.Bal.in l.bonę fidei. ſub num. 1. verſ. & nota.C. de pact. Iaſ.in d.l. lecta. ſub num. 19.verſ.pondera. & ibi Soc.num. 6.ff.ſi cert.pet.& per Gab.de pręſcript. concluſ. 13.nu.30.& ad eſſentiam fictionis translatiue de tẽpore ad tempus, & de loco ad lo-
30 cum requiritur habilitas extremorum, aliàs effectus fictionis non procedit. vt declarat Bart. in d.l. ſi quis pro emptore.num.3. Vnde cum tempore conſtitutæ hypothecæ poſt traditionem,& translationem dominij, iam non eſt amplius dominium penes venditorẽ, ſed translatum in emptorem reperitur; & ſic deficit extremum, ad quod ſcilicet ipſum dominium, in quo reſidet ipſa hypotheca:& per conſequens ceſſat regula in fictione fundata. vt per Bar.in d. l.ſi qs pro emptore. ſub n. 3. & ita etiam per Neg.d.4.par. nu. 40. vbi alias deducit rationes, & plura fundamenta.

Secundo quæro ſi creditor, qui vltra generalem hypothecam aliqua bona ſpecialiter à debitore hypothecata habeat, an talis creditor poſſit Saluianũ interdictum cõtra bona ſic generaliter obligata intẽtare, ſi eadẽ bona poſtea alteri creditori eſſent hypothecata, dum poſſit ex bonis ſibi ſpecialiter
31 obligatis ſatisfieri? Et dicitur quod non, quia non poteſt ſuper bonis generaliter obligatis agere ſi ex bonis ſpecialiter obligatis ſatisfieri poſſit. vt eſt tex.clarus in l.2.C. de pign.c.1.in fi.de reſcr.& tradit Roman.conſ.187.ſub n.2.verſ.ſecun-
32 do quia.vbi loquitur in recuperatione dotis. & alios refert Aym. conſ.77.n.16.Rim. Sen.conſ.152. n.16.lib. 1. & late per Gabr.conſ. 41.nu.4.& 5. vbi de communi. & loquitur etiam in caſu dotis. lib.1. Surd.conſ.513.n.1.par.4.Neg.de pig.in 2.memb.5.par.ſub n.28.ante fin.verſ. quartodecimo. & pro hac parte adduco Affl.ſuper cõſt. Regni par.1.rub.17.ſub num. 19. verſ. & pro iſta æquitate. Couarr. var.reſol.lib.3.c.18.n.2.& per Senat.Pedem.deciſ.159.n.1.Magon. in deciſ.Floren.127.n.2.Boer.deciſ.309.n.2.Put.dec.38.n.3.lib.1.

Nam hoc caſu illa generalis hy-
33 potheca intelligitur facta ſub cõditione, quatenus ſpecialis nõ ſuf-

ficiat, vt per Crem. ſing. 54. & Senat. Pedem. d. deciſ. 159. ſub nu. 1. circa med. Put. d. deciſ. 28. n. 3.

Et propterea neceſſe eſt vt cõſtet rem ſpecialiter obligatam nõ ſufficere ad hoc, vt cõtra bona generaliter obligata experiri poſſit, & ſic neceſſaria erit diſcuſſio ſuper illa re ſpecialiter obligata. vt poſt Bar. Bal. Ang. Salic. per eum allegatos tradit Pariſ. d. conſ. 50. n. 26. vol. 1. & per Rip. in l. priuilegia. n. 22. de priuil. cred. & per Couar. d. c. 18. nu. 2.

35 Namque præſumitur, quod res illa ſpecialiter obligata ſit ſufficiẽs niſi aliud probetur. vt per Salicet. in l. 2. ſub num. 1. in fin. C. de pignor. & per Rip. in l. priuilegia. n. 22. in fin. de priuil. cred. Pariſ. dicto conſ. 50. nu. 28. Neguſ. de pignor. in 2. memb. 5. par. in fi. Surd. deciſ. 44. nu. 16. & in d. conſ. 513. nu. 2. lib. 4.

36 Quod ampliatur etiam habere locum in cauſa repetitionis dotis, vt tradit Couar. var. reſolut. dicto cap. 18. ſub nu. 3. verſ. ſic ſane conſtat. lib. 3.

Secundo ampliatur procedere

37 ſiue primus creditor habeat primo loco ſpecialem, & ſecundo loco generalem, ſiue è conuerſo, vt per Salic. in d. l. 2. ſub n. 2. & verio rem dicit Rip. in d. l. priuilegia. n. 21. in fi. de priuil. cred. & per Neguſ. in d. 2. memb. 5. par. ſub n. 51. Senat. Pedem. d. deciſ. 159. n. 5. reiecta contraria opinione Petr. de Bellap. in d. l. 2. & late per Couar. d. c. 18. nu. 2. & ſeq. vbi alias deducit ampliationes, quas adducit etiam Salic. in d. l. 2. ſub n. 2. & 3.

38 Tertio ampliatur procedere etiam in obligatione Camerali, vt per Galleſ. ad form. Cam. in 1. part. formulæ obligationis Cameralis. quæſt. 3. nu. 4.

39 Contrariam vero partem, nempe creditorem poſſe contra bona ſpecialiter, & generaliter obligata ad ſui libitum agere, & eligere quam velit, ſuper qua ſuum poſſet conſequi creditum, tenet Couar. var. reſol. lib. 3. dicto cap. 18. ſub nu. 2. verſ. ſexto a proximo intellectu. & per Pariſ. conſ. 151. num. 29. & 30. lib. 3. poſt Socin. Sen. conſ. 198. ſub num. 5. verſ. præterea arbitror. vol. 2. & per Neguſ. de pignor. in 2. memb. 5. part. ſub num. 51. ante fin. verſ. & per hoc infert. Et in hanc partem inclinauit Rota coram Illuſtriſſ. Seraph.
✠ in vna Rom. cenſus 10. Decembr. 1583. in fine oper. deciſ. 91. nu. 2. Et nouiſſime hãc partẽ valde tuetur Surd. deciſ. 43. n. 6. & ſeq. vbi rationẽ adducit, quia creditor hy-

40 pothecarius, qui multa bona ſibi obligata habet, poteſt eligere rem vnam, quam velit, in qua ſuũ poſſit cõſequi creditum. l. moſchis. ff. de iur. fiſc. l. creditores. ff. de diſtr. pig. & late per Couar. variar. reſolut. lib. 3. cap. 7. num. 7. & per Neguſ. de pign. in 1. memb. 8. par. ſub nu.

41 50. & inducta ad augmentum non debent

debent operari diminutionem. l. legata generaliter. ff. de leg. præſt. & cum ſit hoc inductum fauore creditoris, non debet in eius odiũ retorqueri. l. quod fauore. C. de legib. ſecundam etiam adducit Surd. loco citato rationem; quia cum debitor ſit obligatus, ſua non intereſt, quod ſolutio fiat in vno, potius quam in alio pignore: &
42 ceſſante intereſſe non debet audiri in ſua exceptione. l. 1. ff. de appell. recip. c. cum inter. de elect.

Verum ego pro harum diuerſarum opinionum conciliatione ſic puto dicendum, quod aut agitur
43 contra principalem debitorẽ nulla facta oppoſitione à ſecundo creditore; & eo caſu procedit opinio Couar. & tradita per Surd. d. deciſ. 44. nu. 6. & ſeq. quia eo caſu ceſſat diſpoſitio. l. 2. C. de pignor. quæ ad fauorem ſecundi creditoris inducta eſt, vt declarat idem Surd. d. deciſ. 44. num. 9. verſ. & primo. & per Doct. in d. l. 2. & eo caſu poteſt creditor eligere rem quam velit pro ſatisfactione ſui crediti nulla habita ratione ſpecialis hypothecæ, vt eſt doctrina Ang. in d. l. 2. in fi. ibi dum dicit, ſi habeat generalem, & ſpecialem, & vti poterat quo volebat in præiudicium aliorum creditorum, & dicit hunc eſſe verum intellectum.

44 Aut vero agitur contra ſecundum, ſeu vlteriorem creditorem: & eo caſu procedit prima opinio vigore d. l. 2. quæ ad fauorem ſecundi creditoris prolata eſt, vt omnes fatentur. Et vltra doctr. Angel. ſupra allegatam, ita ſenſit idem Couar. var. reſolut. lib. 3. d. cap. 18. ſub n. 2. verſ. tertio eadem. in fin. dum dicit ſenſerunt d. l. 2. tantum obtinere, vbi ſecundus creditor haberet hypothecam ſpecialem in ea re, ad quam agit, vel quã defendere vult a priori creditore.

Quibus non aduerſantur rationes per Surd. adductæ; quia tex. in d. l. moſchis. & d. l. creditoris loquuntur, quando creditor ageret contra bona debitoris, non aliter prohibitus, nec impeditus a ſecundo creditore ſpecialem habentẽ hypothecam; & ſic in caſu diuerſo à diſpoſitione d. l. 2. quę expreſſe diſponit de ſecundo creditore habente hypothecam: & ſi aliter diceretur, eſſet deſtruere diſpoſitionẽ d. l. 2. ad fauorẽ ſecundi creditoris emanata, & ita declarant d. tex. Ang. & Couar. locis prox. cit.

Minus etiam aduerſatur quod per Surd. ſecundo loco deducitur, qđ nõ intereſt debitori, quia bona ſua obligauit, quod ſolutio fiat potius in vno, quam in alio pignore, & ceſſante ſuo intereſſe non debet audiri in ſua exceptione.

Quia reſpondetur, quod in caſu
45 de quo agitur non conſideratur intereſſe principalis debitoris, ſed conſideratur intereſſe ſecundi creditoris, qui vult impedire proceſſũ cõtra bona ſibi ſecũdo loco hypothecata, iux. diſpoſitionẽ d. tex.

in l.

in l.2. C.de pignor.nam ſi eſſemus in caſu, in quo ſecundus creditor non ſe opponeret, eo caſu non negatur quin poſſit eligere rem quã velit, ex qua ſatisfieri poſſet, iuxta diſtinctionem ſupra relatam. & ex doctr. Ang. in d. l.2. in fin. & per Couar.loco citato.

Verum limitatur vbi creditor haberet obligationem cameralem
46 quia poterit agere tam ſuper ſpecialiter, quam generaliter obligatis,& electa vna via,redire ad aliã, cum illa forma ita diſponat. vt per Pariſ. conſ.103. nu.3. lib.3. & per Gall. ad 3. partic. oblig. Cam. q. 2. num. 3. in fin. Surd. deciſ. 44. nu.17. reddens rationem, quia in obligatione Camerali non attendatur ordo, ſed fit præpoſteratio cauſæ ad cauſam,& vnius cauſæ ad ſe ipſam,vt per Soc.conſ.24.n.48. vol. 1. vbi etiam dicit quod propterea non eſt neceſſaria excuſſio. & tradit Cephal.conſ.439. nu.24. lib. 3. licet ipſe Surd. ibi dubitet, tamen hæc ſunt vera. & ita ſeruatur.

Limitatur ſecundo quando in inſtrumento adeſſet clauſula, ita
47 quod ſpecialitas generalitati non deroget; vt declarat Couar.var.reſolut.in d.c.18. nu.3.lib.3.ante fi. Senat. Pedem. d. deciſ.159. nu.7. qui allegat Caſſan. in ſuo cathalogo gloriæ mundi par. 12. conſiderat.99. verſ. pro 25. limitat.& per Put.deciſ.38.nu.1.lib.1.

Limitatur tertio contra tertium poſſeſſorem, qui nullam haberet
48 hypothecam ſuper dictis bonis ſpecialiter hypothecatis, quia quoad eum non eſt neceſſaria excuſſio ſpecialis hypothecæ. vt per Neguſ.d.1.memb.5.par.ſub nu.51. verſ. & per hoc infertur. Et bene faciunt tradita per Soc. Sen. conſ. 198. ante fin. verſ. nec inuenitur iure cautum.lib.2.Reliqua,quę ad materiam excuſſionis ſpectant vide ſupra in 2.Inſpect. cap.2.de except.nu.5.& ſeq.

49 Et quando ſpecialis hypotheca eſſet cõſtituta ſuper bonis emphyteoticis: Item quando ſuper bonis venalibus eſſet adducta: Item quãdo ſuper actionibus, vel nominibus debitorum eſſet conſtituta: Item quando pecuniæ eſſent ſpecialiter hypothecatæ: Item quando eſſet conſtituta ſuper re, in qua debitor ſolam ſpem haberet:Item quando eſſet ſuper bonis ſpecialiter à defuncto hypothecatis,tamẽ non adhuc ab hærede poſſeſſis:Itẽ quando ſpecialiter hypothecata eſſent à defuncto vigore ſtatuti illorum poſſeſſio in hæredem continuata: Item quando ſpecialis hypotheca eſſet adducta ſuper bonis alienis bona fide poſſeſſis: Item quando plures creditores concurrerent ad eumdem effectum, & in ſimilibus cauſis qnomodo, & quãdo Saluianum experiri poſſit, declarat vt ſupra in hac eadem Inſp.in 1. cap. de generali bonorum obligatione, & hypothecatione, vbi ſepa-

ſeparatim fuit deductum, & in 2. cap. de Saluiano vigore ſpecialis hypothecæ.

SVMMARIVM.

1 *Hypotheca tacita eſt quæ à lege, vel ſtatuto introducta eſt.*
2 *Hypotheca tacita à ſtatuto inducta, ita vt ſit eiuſdem potentiæ, vt deſcripta in inſtrumento, non dicitur expreſſa.*
3 *Hypotheca tacita a ſtatuto inducta dicitur vera, etiam ſi per verba importantia fictionem.*
4 *Hypotheca tacita habet eandem vim ſicut expreſſa.*
5 *Bona præſentia, & futura veniunt in hypotheca tacita. & nu. 7. & eſt verior.*
6 *Bona præſentia, & futura non veniunt in hypotheca tacita.*
8 *Bona præſentia, & futura veniunt in tacita hypotheca, quando agitur perſonali actione, & quando hypothecaria.*
9 *Ampliatur quod comprehendantur ſub tacita hypotheca, etiam iura, & nomina debitorum.*
10 *Bona futura non veniunt in hypotheca tacita, vel expreſſa ſi creditor conſenſerit alienationi rei hypothecatæ, & poſtea ex noua cauſa acquirat, & ceſſat Saluianum.*
11 *Hypotheca tacita à ſtatuto inducta, duplex eſt, vna quæ facto hominis, altera quæ ſine facto hominis oritur. & n. 12.*
13 *Vxor abſque Iudicis licentia poteſt detinere domum, in qua cum marito habitabat pro ſua dote, quia bona viri ſunt tacite hypothecata.*
14 *Limitatur ſi poſſeſſio eſt ab alio occupata.*
15 *Limitatur procedere ſi mulier verbis vel facto declarauerit.*
16 *Mutatio voluntatis non præſumitur.*
17 *Vxor poteſt retinere bona mariti, etiam ante factam liquidationem dotis.*
18 *Maritus quando poſſit retinere bona vxoris occaſione expenſarum, ad perpetuam illorum vtilitatem factarum.*
19 *Ius tacitæ hypothecæ, & retentionis vxoris quando tranſeat ad hæredes.*
20 *Hypotheca tacita in quibus caſibus inducatur.*
21 *Hypotheca tacita differt ab expreſſa, quia in tacita attenditur tempus traditionis, in expreſſa tempus obligationis.*
22 *Saluianum datur in tacita hypotheca.*
23 *Hypotheca tacita altera eſt, quæ facto hominis inducitur, altera vero quæ ex legis diſpoſitione oritur.*
24 *Saluianum competit mulieri pro recuperatione dotis.*
25 *Ampliatur etiam in marito pro conſecutione dotis.*
26 *Ampliatur in muliere in re pro dote æſtimata.*
27 *Bona in dotem data, & æſtimata licet in dominium mariti tranſeant, tamen ſi alia bona mariti non ſufficiant, datur pro vxore contra illa actio vtilis, & rei vendicatio.*
28 *Ampliatur in extraneo ſuccedente in actione dotis.*
29 *Ampliatur in ceſſionario.*
30 *Declaratur procedere abſque priuilegio prælationis.*
31 *Hypotheca tacita in multis caſibus præfertur alijs creditoribus.*
32 *Hypotheca tacita dotis non præfertur debito funerario.*
33 *Ampliatur in expreſſa etiam anteriori.*
34 *Ampliatur procedere etiam ex parte viri, qui poteſt deducere expenſas funeris in reſtitutione dotis.*
35 *Ampliatur in expenſis infirmitatis.*
36 *Ampliatur in bonis patris, quæ ſunt tacite hypothecata pro dote filij.*
37 *Declara quatenus pater conſenſerit.*
38 *Ampliatur in filia quæ nupſit de conſenſu patris.*

Am-

Digitized by Google

39 *Ampliatur etiam ſi conſenſus patris non adſit.*

40 *Ampliatur etiam ſi filia nupſerit indigno viro, dum tamen 25. annum exegit, & quid non conſtituta dote.*

41 *Ampliatur etiam ſi bona patris ſint fideicommiſſo ſubiecta.*

42 *Limita vt ibi remiſſiue.*

43 *Limitatur quando fideicommiſſum eſt iniunctum patri ab aſcendentibus, quibus iniunctum eſt onus dotandi.*

44 *Ampliatur, regulam habere locum in matrimonio bona fide contracto.*

45 *Ampliatur, mulieri competere pro dote tacita in hypotheca etiam ſi ſibi prouiderit de expreſſa.*

46 *Hypotheca tacita pro dote non præfertur tacitæ anteriori, quæ a ſtatuto habetur pro expreſſa.*

47 *Hypotheca tacita à ſtatuto pro expreſſa habita non præfertur.*

48 *Saluianum datur pro donatione propter nuptias.*

49 *Donatio propter nuptias, habet tacitam ſtipulationem ſicut dos.*

50 *Ampliatur in bonis parapheralibus.*

51 *Bona mulieris hæreditaria per maritum adminiſtrata efficiũtur paraphernalia.*

52 *Bona paraphernalia, & donatio propter nuptias habent tacitam hypothecam ſine priuilegio.*

53 *Hypotheca tacita in quibus caſibus non detur in Prælatione.*

54 *Saluianum non datur vbi ceſſat hypotheca.*

55 *Prælatio tacitæ hpotheca contra fideiuſſores tam pro dote, quam donatione propter nuptias, quando detur.*

56 *Saluianum datur mulieri pro alimentis.*

57 *Quid ſi mulier nupſerit ſine dote, vel promiſſa, & non ſoluta.*

58 *Saluianum datur pro legato, & fideicommiſſo.*

59 *Limitatur poſt aditam hæreditatem.*

60 *Hypothecaria non datur ad res legatas.*

61 *Hypothecaria non datur in re propria.*

62 *Legatarij ſunt domini de iure ſpeciali, & habent hypothecariam.*

63 *Fideicommiſſarius ante aditam hæreditatem non habet dominium in re.*

64 *Hypothecaria datur ad rem legatam.*

65 *Legatarius petit rem legatam, vt debitã, & poteſt agere hypothecaria, & rei vendicatione.*

66 *Dominium iure acquiſitum non excludit perſonalem actionem, nec hypothecariam.*

67 *Legatarius poteſt agere hypothecaria, quando competit etiam officium Iudicis & exemplum vide ibi.*

68 *Ampliatur in legato, pro quo ſola perſonalis actio competit.*

69 *Ampliatur etiam ſi teſtator expreſſe obligaſſet vnam rem pro legato.*

70 *Prouiſio hominis facit ceſſare prouiſionem legis.*

71 *Ampliatur non ſolum in rebus proprijs teſtatoris, ſed etiam alienis, dummodo ad hæredem per teſtatorẽ peruenerint.*

72 *Hypotheca legalis contrahitur etiam in alienis.*

73 *Legatarius agens hypothecariæ non arctatur probare rem fuiſſe in dominio teſtatoris, ſed tantum proceſſiſſe a teſtatore.*

74 *Ampliatur hypothecariam competere pro legato, etiam ſi teſtamentum eſſet ruptum præteritione, vel exhæredatione filij, quia legata ſuſtinentur.*

75 *Ampliatur pro legatis priuilegiatis, quæ ex iure ſuſtinentur. & propterea in ſupradictis quinque ampliationibus, vigore illius hypotheca datur Salu. Interd.*

76 *Limitatur non competere Saluianum in caſibus ibi expreſſis.*

77 *Limtatur procedere quoad fideicommiſſarium, vt auocetur poſſeſſio, & detineatur donec reſtitutio hæreditatis fiat.*

Sal-

78 *Saluianum pro legato datur ſolum vt legatarius ſibi de ſuo credito ſatisfiat.*

79 *Saluianum pro re legata contra heredem tantum competit pro hereditaria portione.*

80 *Aliæ hypothecæ dantur in ſolidum contra quemlibet ex heredibus.*

81 *Hypotheca pro legato commenſuratur perſonali actione, vt heres teneatur pro hereditaria portione.*

82 *Legatum particulariter an ſit pro alio legato obligatum.*

83 *Fideicommiſſarius, & legatarius an poſſint Saluianum intentare contra pecunias hereditatis.*

84 *Pecuniæ relictæ ſunt ſub vniuerſali fideicommiſſo bonorum, & fideicommiſſario veniunt reſtituendæ.*

85 *Hypotheca ſuper pecunia conſiſtit.*

86 *Saluianũ ſuper pecunia intentari poteſt.*

87 *Ampliatur in pecunia redacta ex nominibus debitorum teſtatoris.*

88 *Ampliatur in fructibus perceptis, & in horreo repoſitis.*

89 *Pretium fructuum qui ſunt conſumpti, venit reſtituendum.*

90 *Ampliatur etiam in fructibus à teſtatore exactis nondum maturis.*

91 *Ampliatur in animalibus in hereditate relictis in mercibus.*

92 *Feudum & emphyteuſis quando fideicommiſſarijs reſtituenda ſit.*

93 *Hypotheca pro legitima, & illius ſupplemento non datur, & debetur vna cum fructibus à die obitus, & nu. 95.*

94 *Hypotheca datur pro legitima, ſeu illius ſupplemento legato.*

96 *Saluianum datur filio pro alimentis contra tertium poſſeſſorem quando ſunt in teſtamento relicta.*

97 *Obligatio patris, qui tenetur dotare, vel alimentare, inhæret bonis, & tranſit ad omnes cum ſuo onere, ſi à patre alimenta in teſtamento fuerint relicta, & num. 98.*

99 *Saluianum competit contra bona tutorum pro tutelæ adminiſtratione.*

100 *Ampliatur etiam pro neglectis.*

101 *Ampliatur etiam contra eum qui pro tutore ſe geſſit.*

102 *Ampliatur in tutore nulliter dato, quia falſus tutor non eſt melioris conditionis quam verus.*

103 *Ampliatur in patre, etiam ante aditam hereditatem.*

104 *Limitatur in matre, quæ pro tutrice ſe geſſit.*

105 *Bona ſecundi viri ſunt tacite hypothecata pupillo, ſi mater tutrix tranſierit ad ſecunda vota non reddita ratione adminiſtrationis.*

106 *Idẽ in adminiſtratione paraphernaliũ.*

107 *Declara in bonis paraphernalibus, non autem pro fructum recuperatione.*

108 *Intellige de induſtrialibus, non de conſumptis ex voluntate mulieris.*

109 *Saluianũ datur cõtra actorem ad lites.*

110 *Limita in dato à tutore, non autem dato à Iudice.*

111 *Saluianum datur contra patrem pro adminiſtratione bonorum filij, in quibus non habebat vſumfructum.*

112 *Bona patris ſunt tacite hypothecata filijs primi matrimonij, & illa eis conſeruare tenetur.*

113 *Amplia idem eſſe in matre tranſeunte ad ſecundas nuptias.*

114 *Saluianum datur etiam contra adminiſtratorem bonorum Ciuitatis.*

115 *Amplia in adminiſtratore Eccleſiæ, & in Prælato, qui adminiſtrauit.*

116 *Ampliatur in bonis Hoſpitalarij, & Orphanotrophi.*

117 *Saluianum an detur contra bona vſurarij, pro vſurarum reſtitutione.*

118 *Contrariam magis communem eſſe oſtenditur.*

119 *Saluianum datur contra bona furis, & pro ablatis datur tacita hypotheca etiam contra heredes.*

Sal-

120 *Saluianum datur contra bona accataſtata, & allibrata.*

121 *Declara dummodo ſint in aeſtimo poſita in perpetuum: ſecus ſi pro oneribus extraordinarijs.*

122 *Saluianum datur contra bona, ex quibus decima debentur.*

123 *Decima eſt onus reale, & ſequitur detentorem fructuum.*

124 *Saluianum pro canone conſignando datur in emphyteoticis, ſed contrarium tenet Bart. cum alijs ibi.*

125 *Bona emphyteotica ſunt tacite obligata pro canone, & eſt verior.*

126 *Limitatur quando emphyteotica bona eſſent expreſſe prohibita alienari.*

127 *Saluianum ita datur pro expreſſa, ſicut pro tacita.*

128 *Actio perſonalis dicitur in rem ſcripta, quæ prouenit ex contractu. & etiam ex quaſi contractu & nu.* 129.

130 *Actio in rem ſcripta ſequitur fundum, & datur contra omnes ſucceſſores.*

131 *Obligatio perſonalis contracta reſpectu rei, competit contra quemcumque detentorem.*

132 *Tertius poſſeſſor poteſt conueniri pro reditibus, qui debentur ex re.*

133 *Obligatio ſoluendi canonem dicitur realis, & tranſit cum re.*

134 *Bona emphyteutæ obligati pro obſeruando contractu emphyteotico, ſunt tacite hypothecata, & Dominus directus poteſt agere pro canone decurſo, licet tunc obligatus non poſſederit. & nu.* 136.

135 *Limitatur ſi canon fuerit ſimpliciter promiſſus citra aſſignationem canonis.*

137 *Limitatur ſi Dominus potuiſſet ab emphyteuta exigere, & neglexerit.*

138 *Limitatur ſi emptor rei emphyteoticæ acceptat illam cum onere ſoluendi.*

139 *Ampliatur non ſolum fauore Eccleſiæ, vel minoris, ſed in alijs caſibus dūmodo interuenerit aliquis actus poſitiuus.*

140 *Hypotheca tacita non datur pro laudemio.*

141 *Hypotheca non datur niſi expreſſe non ſit iure cautum.*

142 *Argumentum valet de gabella ad laudemium.*

143 *Laudemium eſt quædam res ſeparata ab ipſa re in emphyteuſim accepta, & non dicitur onus reale, nec perſonale.*

144 *Exemptus ab omnibus oneribus perſonalibus, & realibus ob numerum filiorum non eſt à gabella exemptus.*

145 *Laudemium dicitur fructus, & propter ipſam rem percipitur.*

146 *Laudemium ſpectat ad vſufructuarium, non ad proprietarium.*

147 *Bona emphyteotica ſunt tacita obligata pro laudemio.*

148 *Hypothecaria datur pro laudemio.*

149 *Laudemium debetur occaſione inſtrumenti venditionis rei emphyteoticæ, ex natura contractus.*

150 *Laudemium datur pro confirmatione inſtrumenti, & conſenſus domini*

151 *Laudemium non debetur in contractu nullo.*

152 *Ampliatur in contractu, qui ex pacto, vel ipſo iure reſoluitur.*

153 *Actio exigendi laudemium dicitur in rem ſcripta.*

154 *Actio ſupradicta ſequitur ſingularem ſucceſſorem.*

155 *Obligatio perſonalis contracta reſpectu rei, competit contra quoſcumque poſſeſſores.*

156 *Laudemium debetur ex iuris diſpoſitione.*

157 *Actio competens ex legis diſpoſitione dicitur in rem ſcripta.*

158 *Laudemium dicitur onus reale.*

159 *In emphyteuſi eſt onus perſonale, & reale*

160 *Onus reale ſequitur ſingularem ſucceſſorem.*

161 Emptor rei *emphyteoticæ dicitur illam*

acce-

acceptare cum ſuis oneribus.
161 Emptor rei empbiteoticæ tacitè contrabit de ſoluendo laudemium.
163 Legatarius acceptans legatum acceptat cum ſuo onere.
164 Heres acceptans portionem hereditatis, ſe obligat ad onus in teſtamento poſitum.
165 Et ſe obligat legibus de ea re diſponentibus.
166 Acceptans beneficium religionis, ſe obligat omnibus legibus dictæ religionis.
167 Argumentum non valet quando adeſt diſſimilitudo.
168 Gabella differt a laudemio.
169 Gabella eſt munus publicum reſpiciens publicam vtilitatem.
170 Laudemium dicitur munus priuatum, & reſpicit priuatam vtilitatem.
171 Laudemium non debetur pendente conditione contractus.
172 Gabella debetur etiam non reſoluta conditione.
173 Gabella non debetur in venditione rei extra territorium.
174 Laudemium debetur etiam ſi contractus extra territorium loci ſit celebratus.
175 Vſufructuarius repræſentat perſonam domini directi.
176 Saluianum datur pro annua præſtatione.
177 Aſſignatio facta ſuper aliqua re, idem importat, ac ſi dicatur, obligo tibi eandem rem.
178 Dictio, ſuper tali re, importat hypothecam.
179 Saluianum datur pro legato relicto ſuper tali fundo, vel ſi fuerit relicta annua præſtatio pro alimentis.
180 Dictio, ſuper, habet locum etiam in alijs vltra alimenta.
181 Saluianum datur in relicto, quod tot extrahantur ex tali re.
182 Ampliatur in qualibet penſione, ſiue ex contractu, ſiue aliter conſtituta.
183 Ampliatur in quacunque penſione in perpetuum conſtituta.
184 Saluianum datur contra fructus, & bona beneficij, ſuper quibus eſt penſio.
185 Ampliatur, ſiue penſio ſit pro alimentis, ſiue non.
186 Penſio eſt onus reale, & ſequitur poſſeſſorem.
187 Penſio coheret fructibus beneficij.
188 Succeſſor tenetur ad penſiones præteritas.
189 Declara procedere in penſione, quæ ceſſit tempore ſucceſſoris.
190 Declara non procedere ſi penſionarius neglexerit exigere, & fructus ſint conſumpti.
191 Declara procedere ſi fructus per prædeceſſorem ſint conuerſi in vtilitatem Eccleſiæ.
192 Et quid in fructibus conſumptis in proprium vſum prædeceſſoris.
193 Et quid ſi extarent fructus à prædeceſſore recollecti, & nu. 194.
195 Rector beneficij penſione grauati, viuens tenetur ad penſionem de perceptis, licet non ſit amplius Rector.
196 Heres beneficiati tenetur ad penſionem decurſam de fructibus à prædeceſſore perceptis.
197 Limitatur ſi beneficiatus non percepiſſet fructus.
198 Limitatur ſi prædeceſſor conuerterit fructus in vtilitatem Eccleſiæ.
199 Succeſſor tenetur ad penſiones decurſas, & non ſolutas per prædeceſſorem.
200 Penſionarius poteſt eligere contra quem agat, an contra hæredes prędeceſſoris, vel beneficij poſſeſſorem.
201 Penſio non debetur ex fructibus non perceptis.
202 Rota non declarauit dictum caſum, qui nec etiam de æquitate procedit.
203 Iudicis arbitrio ſunt relinquenda multa conſiderationes ſupradicti caſus.

Et

204 Et vbi ſunt variæ Doct. opiniones, ſimiliter iudicis arbitrio relinquendum eſt. & nu. 206.
205 Penſionarius debet probare fuiſſe adhibitas diligentias.
207 Saluianum datur pro tributo, & datur pro eo hypotheca.
208 Actio pro tributo, & penſione datur contra ſucceſſores.
209 Saluianum datur fiſco contra bona illorum, qui contraxerunt cum eo.
210 Limitatur in minore.
211 Hypotheca tacita fiſci præfertur omnibus habentibus generalem.
212 Fiſcus agens ex perſona priuati non habet tacitam hypothecam in bonis emptorum.
213 Fiſcus habet tacitam hypothecam in bonis adminiſtratorum.
214 Fiſcus an habeat tacitã hypothecam in pœnis ex maleficio debitis.
215 Saluianum datur pro melioramentis.
216 Ampliatur, in melioramentis factis non ſolum in vrbanis, ſed etiam in ruſticis.
217 Ampliatur, ſi pecunia eſſet mutuata pro alimentis.
218 Ampliatur in expenſis factis cuſtodia Caſtri.
219 Hypotheca datur pro alimentis factis animalibus, & pro conſeruatione rei.
220 Declara procedere concurrentibus ibi narratis.
221 Melioramenta facta à debitore in re obligata cenſentur etiam hypothecata.
222 Limitatur in melioramentis ab extraneo factis.
223 Saluianum datur pupillo pro re per tutorem eius nomine empta.
224 Ampliatur procedere cum priuilegio anterioritatis.
225 Et electio eſt pupilli, an velit rem emptam, ſiue pecuniam.
226 Limitatur, non procedere electionem in re empta à non tutore, ſed pupilli nomine.
227 Mutuans pecuniam ad emendam rem ſine expreſſione, habet rem hypothecatam, quoad perſonalem cum priuilegio.
228 Cum expreſſione vero habet cum hypotheca priuilegium in re empta.
229 Saluianum datur Eccleſiæ in omnibus ſupradictis vt pupillo.
230 Ampliatur in muliere.
231 Ampliatur in pecunia militis.
232 Ampliatur in militia empta ex pecunia mutuata.
233 Saluianum datur Medico pro ſalario contra communitatem, à qua fuit conductus.
234 Amplia in ſalarijs famulorum, quæ ſicut expenſæ facta, in primis deducenda ſunt.
235 Succeſſor Prælati tenetur ad ſalarium Aduocati.
236 Creditor poteſt agere Saluiano vigore licentiæ datæ ingrediendi propria auctoritate poſſeſſionem.
237 Ampliatur in creditore, qui poteſt propria auctoritate vendere.
238 Saluianum datur contra ſubſcribentem in ſcriptura in qua ſe obligauit.
239 Subſcribens dicitur approbare contenta in ſcriptura.
240 Ampliatur procedere etiam ſi fideiuſſerit.
241 Saluianum datur pro obligatione bonorum, quæ ſtare debeant pro cautione, vel ſecurum facere.
242 Hypotheca inducta dicitur, ſi fuerit dictum, pecunias in re ſtabili collocandas.
243 Saluianum datur contra bona obligati ſub certa pœna.
244 Hypotheca contrahitur in omni conuentione, vbi adeſt, Do, vel Aſſigno.
245 Item in omni obligatione ſimplici bonorum.

De

De Saluiano vigore tacitæ hypothecæ, quæ ex legis diſpoſitione inducitur. Cap. IIII.

Quia in præcedentibus duobus capitulis viſum eſt de Saluiano vigore expreſſæ generalis, & ſpecialis hypothecæ; ſequitur nunc videre, qualiter,& in quibus caſibus vigore tacitæ hypothecæ Saluianum experiri poſſit.

Et ordinem præmiſſum ſequendo, pro clariori huius materiæ in-
1 telligentia dicitur,quod tacita hypotheca eſt, quæ à lege, vel à ſtatuto, ſeu conſtitutione,non aliter à partibus expreſſa introducta eſt, nec de ea aliqua mentio in conuentione facta ſit. de qua habetur in toto tit. ff. & C.quib. pign. tac. contrah.& ita per Neguſ.de pign. in 4. membr. 2. par. Bellon. in §. item Seruiana.num.9.verſ.& dicitur.& ibi Iaſ.num.71.Zaſ.num.25. Franc. Hotom.n. 16.Inſtit.de act. Rot.diuerſ.deciſ.174.nu.7. par.2.

Et nota,quod tacita hypotheca,
2 quæ à ſtatuto, ſeu conſtitutione inducta eſt, etiam ſi à ſtatuto diſponatur, hypothecam illam eundem effectum,& potentiam habere, ac ſi in inſtrumento deſcripta eſſet, non ideo diceretur expreſſa hypotheca, cum illud dicitur ſcriptum, quod oculis corporeis legi poteſt; nec ſufficit intellectus ſeparatus à carne ſine corporalibus organis.l.1.ff.de his quæ in teſtam. del.ſed dicitur tacita reſpectu partium,vt bene declarat Bal. in l. legem. in princ. C. locat. & per Felin. in c.translato.ſub nu.5.verſ.& non ſequitur. de conſtit. Rip. in l. 1.n.27.ff.ſol.matr. Neguſ.de pign. in 4.memb.2.par.n.2.tradit Rom. conſ.147.ſub nu.1. Alex.conſ.58. ſub nu.3.verſ.non obſtat.vol.7.

Tamen dicitur vera hypothe-
3 ca,etiam ſi à ſtatuto, vel à lege inducatur per verba importantia fictionem, & declarat Neguſ. loco citato num.3.Bellon. in d.§. item Seruiana.ſub n.9.verſ. & hoc procedit. Pariſ. conſ.80.num.36.vol. 1. Et eſt ratio, quia lex fingendo in actu à poteſtate iuris deſcendente recte facit, & non ficte, vt per Neguſ.loco cit.Butr. conſ.20. ſub nu.1.circa med.

Et iſta tacita hypotheca eandē
4 vim, & potentiam habet ſicut expreſſa,vt declarat Roman.in dicto conſ.147.num.1.verſ.primo,quia. & per Alex. in conſ. 58. nu.5.lib. 6.Decian. conſ. 109.num.36. vol. 2.& per Rip.& per Neguſ.in locis citatis. & per Bellon. in d. §. item Seruiana.ſub n.9.circa med.

Et in eo veniunt bona præſen-
5 tia,& futura,vt eſt tex.in l.hac edictali. §. omnibus. C. de ſecund. nuptijs. in illis verbis, ijs etiam, quas habituraue eſt, tamquam

O ſi iure

Digitized by Google

ſi iure pignoris, vel hypothecæ ſuppoſitæ ſint. Et tradit Bal. in l. 1.n.11.ff.ſol.matr.Neguſ.de pign. in 4.membr.2.par.num.265.Pariſ. conſ.80.num.37. volum.1.Rimin. Iun.conſ.587.nu. 12. vol. 5. Rom. ſing.147.Conar. pract. quæſt.cap. 29.nu.4.

6 Sed contrarium tenet gloſ. in l. fin.in fin.C. quæ pign. oblig. poſſi & tenet idem Bal. ſibi contrarius in l.3.ſub nu.1. C.de hered. act.& ibi in addit.in littera G.

7 Verum prima opinio verior eſt, & magis communis, & eam tenet Cin. in d. l. hac edictali, §. omnibus. & ſequitur Bar. in d.l.fin.ſub num. 2. & ibi Salicet. ſub num. 3. verſ. & ego idem ſequor. C. quæ res pign. obl. poſſ. & communem dicit Rip. in l. dabimus. §. ſi quis eum tutor. num. 11. ff. de priuil. cred.& idem Rip.in l. 1. ſub num. 3.verſ.ampliatur ſecundo. de pig. & hypoth. & doctiſſime deducit Couarr.pract.quæſt.cap.29.nu.4. Rom.ſing.147.Gabr.conſ.5.num. 44.lib.1.Decian.conſ. 37. num.7. lib. 2. & hanc magis communem affirmat. Neguſan. de pign. in dicto 4.membr.2.par.num. 165. Afflict. deciſ. 335. num. 2. Din.ſing. 484. dicit Bald. opinionem communiter reprobari, & per Lauderch.conſ.131.col.fin.verſ. quarto facit.lib.1. vbi dicit hoc proce-
8 dere, non ſolum quando agitur perſonali actione,ſed etiam quando agitur hypothecaria, & declarauit Rota coram Illuſtriſſ. Seraphino in vna Romana vineę 2. Iunij 1598. in calce operis deciſ.78. num.4.

Quod ampliatur, vt compre-
9 hendat etiam iura, & nomina debitorum. Bald. in l. heredem. ſub num. 1. vbi Salic. Ang. C. de hered.act.Bald. in l. nomen. C. quæ res pign.obl.poſſ.Caſtr.conſ. 198. num. 1. & 2. volum. 1. Dec. conſ. 137.num.3.Gabr.conſ.5.num.44. lib. 1. tamen Bal. in d. l. heredem. dicit comprehendere nomina debitorum præſentia tantum, non autem futura.

10 Nota tamen caſum ſingularem, quod ſi creditor conſenſerit alienationi rei ſibi hypothecatæ, ſi idem debitor ex noua cauſa, non autem ex pręcedenti eandem rem denuo acquirat, non venit tamquã bona futura acquiſita in obligatione præcedenti, ſiue ſit expreſſa,ſiue tacita. vt tradit Bar. in in l. ſicut. §. ſuperuacuum. ſub nu. 3. ff. quib. mod. pign. vel hypoth. ſol. per tex. expreſſum in l. fin. C. de remiſſ. pign. & per Bertaz. de clauſ.in clauſ.12.gl.4. in fi. & ſeq. Caſtr. in d.§. ſuperuacuum. nu.3. & Ang. in fin. & per conſequens eo caſu ceſſat Saluianum, ceſſante hypotheca. Et hæc vere eſt quæſtio ſingularis.

11 Verum ſupradicta tacita hypotheca, quæ à lege, vel ſtatuto, ſeu cõſtitutione inducitur, duplex eſt: vna eſt, quæ ſine vllo facto hominis

12 nis interueniente inducitur circa ipſam hypothecam, vel quod ipſam hypothecam reſpiciat, veluti quæ pro dote inducitur.l.aſſiduis. C.qui pot.in pign.hab. l. vnica. §. & vt plenius. C.de rei vxor.act.& ita exemplificat Zaſ. in d. §. item Seruiana.nu. 25.Iaſ.nu. 71. vbi ait, quod adeo hinc inde bona viri, & vxoris ſunt tacite obligata, & hy-
13 pothecata, quod poſſet vxor abſque aliqua Iudicis licentia propria auctoritate detinere domū, in qua cum marito viuente inhabitabat tamquam vxor, & pro dote ſua poſſidere,ex doctr. Bal. in l. penult.verſ.ſed quæro.C.de pign. act. & in l. cum tibi. C. qui pot.in pign. hab. quibus adde Bar. in l.ſi filio.l.1. ſub num. 1.in fi.ſol.matr. & Iaſ. in l. ſi non ſortem. §. ſi centum.ante fin.ff. de cond.furt.Dec. conſ.400.num.5.Socin.Sen. conſ. 131.num.3.volum.1. Rolan. conſ. 77.num.27.lib.1.Bald.Nouell. de dote priuil.6.nu.21.Gram. deciſ. 58.n.3.& 4.

Quod limitatur, quando poſſeſ-
14 ſio eſt ab alio occupata, quia tunc vxor debet contra heredes viri agere.l. dotis actione. ſolut. matr. tradit Bald.in l. penult. C.de non num. pecun. ſub num. 1. & idem Bald.in l. penult.in fi.verſ. in contrarium. C. de pign. act. Dec.in l. dotis.num. 3.C. de coll.Soc.Sen. conſ.131.num.7. verſ.amplius dico.lib. 1. Rolan. d. conſ. 77. num. 35. & conſ. 132. num. 2. Burſat. conſ.9.num.4.lib.1.

Secūdo limitatur prædicta pro-
15 cedere, ſi mulier facto, vel verbis declarauerit animum ſuum, velle ratione hypothecæ ſuæ dotis inſiſtere in domo, ſeu bonis mariti, in quibus viuente marito inſiſtebat iure familiaritatis, vt tradit Socin. Sen dicto conſ. 131. num.7. lib.1.ex tex. in l. qua ratione.§.interdum. & l. 3. §. ſi rem. in fin. de acquir. poſſeſſ. & bene per Decian conſ.132.ſub num.2. & conſ. 400. num.5.Rolan dicto conſ.77.num. 28.& ſeq.Burſat. dicto conſ. 9.nu. 7. Curt.Iun.conſ.168. Ioſeph. Ludou.dicta deciſ.19.num.4.& dixit * Rota coram R. P. D. Orano in vna Romanæ hereditatis de Beuilaqua Lunæ 13. Maij 1591.in fine operis deciſ.75.n.5.

Et ratio huius ſecundæ limita-
16 tionis eſt, quia mutatio voluntatis non præſumitur, niſi probetur.l 3.§.in admittenda.de acquir. poſſeſſ. & late per Roland. dicto conſ.77.num.32.lib.1. Pariſ.conſ. 63.num.25.lib.3.Ruin.conſ.2.nu. 2.lib. 2. Neuiz. conſ.2.num. 9. Et animus talis eſſe præſumitur in futurum,qualis fuit de præterito,vel de præſenti,vt per Dec.conſ.232. num.2.verſ. & quia. & per Socin. Sen. dicto conſ. 131. num. 7. & per Roland. dicto conſ. 77. num. 33. Bertrand. conſil. 39.num.2 lib.1.

Quæ quidem retentio conce-
17 ditur mulieri etiam ante factam liquidationem dotis, vt per Gram. deciſ. 58. nu. 12. Ioſeph. Ludou. d. deciſ. 109. ſub nu. 2.

Quando autem ius retentionis competat viro occaſione expen-
18 ſarum ad perpetuam rei vtilitatem factarum, vel quia ſuper dote eſt moleſtatus, vel pro recuperandis expenſis pro rata temporis in re dotali factis, & ſimilia, vide per Bal. Nouel. de dote. par. 8. priuil. 1. in fin. & priuil. 2.

19 An, & quando ius tacitæ hypothecæ mulieris, & ius retentionis tranſeat ad heredes, & ſingulares ſucceſſores, vide per Neguſant. in 4. membr. 2. par. num. 30. 31. & 32. per Bald. Nouell. de dote. par. 12. à n. 12. vſque ad 20. & per Ioſeph. Ludou. deciſ. 109. n. 20.

Altera vero eſt tacita hypotheca, quæ ita contrahitur, ſi factum hominis interueniret circa ipſam hypothecam, de qua in ſequenti cap. diſcutiemus.

20 Et licet ſingulos caſus, in quibus inducitur tacita hypotheca, referat Neguſant. de pign. in dicto 4. membr. 2. par. & in 1. memb. 3. par. à principio vſque ad fi. de quibus inferius ſuo loco tractabimus; tamen nonnullos alios valde notabiles adducemus, de quibus Neguſant. nullam in ſuo opere mentionem fecit, prout in diſcurſu apparebit.

Verum aduertendum eſt, quod
21 tacita hypotheca differt ab expreſſa, quia in expreſſa attenditur tempus obligationis; in tacita vero attenditur tempus traditionis: veluti quando fuit data dos, vel fuerunt bona in domo illata, vt tradit Specul. in tit. de oblig. & ſol. ſub §. 1. num. 49 verſ. dic, quod differentia eſt. & per Bal. in l. 1. in fin. ff. qui pot. in pign. hab. & per Rip. in l. priuilegia. num. 14. ff. de priuil. cred. & hoc dicitur ad effectum, quod qui prior eſt in hypotheca, præfertur etiam in Saluiano, vt aliàs fuit dictum ſupra cap. 2. de Saluiano vigore expreſſæ generalis hypothecæ. quæſt. 14. & dixit Rota coram R. P. D. Bubalo in vna Senogallien. prædij Veneris 17. Iunij 1583. in calce operis deciſ. 8. num. 1. ex doctrina Ripæ in dicta l. priuilegia num. 5. de priuileg. cred. & licet aliæ adſint differentiæ inter expreſſam, & tacitam hypothecam, veluti in experiendo eas pro legato contra diuerſos inæquales heredes, & in donatione cauſa mortis, de illis tamen ſuo loco explicabimus.

22 Præmiſſo etiam, quod Saluianum datur pro tacita hypotheca, vt per Salicet. in l. 1. ſub num. 2. & 9. C. de prec. & Salu. interd. & late per Menoch. de adipiſcen. poſſeſſion. remed. 4. num. 33. & ſeq. vbi multos recenſet caſus. &

de-

✠ declarauit Rota coram Illuſtriſſ. Seraphino in vna Romana Vineæ 2. Iunij 1598. in fin. operis, deciſ. 78.n.1.& 3.& ex infra deducendis clare apparebit, cum de hoc dubitari non contingat.

Deueniendo igitur ad quæſtiones: & primo, quia ſupra dictum eſt, duplicem eſſe tacitam hypo-
23 thecam, vna eſt, quæ ex legis, ſeu ſtatuti diſpoſitione abſque vllo facto hominis; altera vero, quæ mediante facto hominis cooperante legis diſpoſitione, oritur ex iuribus ſupra allegatis: ideo primo loco ab ea, quæ ex ſola legis diſpoſitione inducitur, incipiam.

Vnde primo dicitur mulieri cõ-
24 petere Saluianum interdictum ad dotis recuperationem, cum pro ea habeat dicta bona tacite hypothecata, vt eſt tex. expreſſus in d. l. aſſiduis.C.qui pot.in pign.hab. & in l.vnica.§.& vt plenius.C.rei vxor. action. & ad hoc infinita cumulari poſſent; ſed cum vulgare ſit, & careat difficultate, vlterius non inſiſto.

25 Hanc autem concluſionẽ amplia, procedere non ſolum fauore mulieris, ſed etiam fauore mariti pro dotis conſequutione, vt probat text. in d. l. vnica. §. & vt plenius. C. rei vxor.act. & tradit Neguſ.dicto 4. memb.2. par. nu. 25. Bald.nouell.de dote.num. 4. par. 12.Surd.de alimen.tit. 8. priuil.5. nu.3.

26 Amplia etiam fauore mulieris in re pro dote data æſtimata, quæ licet in dominium viri tranſeat, vt per gloſ. in l. ſi inter. vbi Bald. & Doct.C.de iur.dot. Dec.conſ.160. num.4.in fin. & de communi atteſtatur Socin. Sen. conſ.75. ſub nu. 6.verſ.ſeptimus caſus. volum. 1. & late per Rolan.conſ.92.nu. 9. vol. 2.Cephal.conſ.351. num. 3.lib.3. Dec. conſil.42. num.6. Honded. conſ.14.num.43. volum. 2. Boer. deciſ.323.nu.11.Surd. deciſ. 257. num. 1. Et tenuit Rota coram Il-
✠ luſtriſſ.Seraphino in vna Romana repetitionis dotis Vener. 3. Decembr. 1599.in calce operis deciſ. 92.n.2.

27 Tamen quando bona mariti nõ ſunt ſoluendo, nec alia bona adſunt, ex quibus mulieri ſatisfieri poſſit, datur ei actio vtilis, & rei vendicatio contra dicta bona æſtimata in dotem data. l. in rebus. vbi Salic.n.1. & 8.Bald. & Ang.in princ.C.de iur. dot. Iaſ. in §.actionum.ſub num. 84.verſ. illud. & ſignanter Inſt. de action. Dec. poſt Iaſ.in l.ex conuentione. ſub num. 4. C. de pact.Bald.nouell. de dote.par. 8. priuil. 7. circa medium. qui de communi atteſtatur Vital. de clauſul. verſ. nunc videamus. num. 13. Et ita obtinui in eadem Romana repetitionis dotis coram
✠ Illuſtriſſ.Seraphino Lunę 20.Martij 1600. in calce operis, deciſ. 93. numer. 1. Vnde cum dicta bona remaneant obligata, dabitur Saluianum interdictum; & eo ma-

 xime,

xime, quia maritus pro reſtitutione dotis obligat omnia bona præſentia, & futura; & ſic illa eadem bona dicuntur obligata, & hypothecata.

28 Tertio amplia, vt hęc tacita hypotheca habeat locũ in quacumque perſona, ad quam hæc actio dotis tranſit, quia hoc priuilegium ad eum trãſit, & ſequitur eã actionem. l. vnica. §. & vt plenius. ff. de de rei vxor. act. §. fuerat. Inſtit. de act. Bart. in l. 1. nu. 1. verſ. tu dic. ff. ſol. mat. Neg. de pign. in 4. memb. 2. par. n. 29.

29 Quarto amplia, quod ſicut hæc actio tranſit ad heredes extraneos, ita etiam tranſit ad ceſſionarium: nam quod eſt tranſibile ad heredes, eſt etiam ceſſibile. l. ex pluribus. ff. de admin. tut. & ita tradit Bal. in l. 1. n. 11. verſ. quod eſt. & n. 12. ff de priuil dot. & per Salic. in l. ſi in ſolutum. n. 1. verſ. item nota. C. de act. & oblig. & per Neg. in d. 4. memb. 2. par. n. 31.

30 Et prædicta in tertia, & quarta ampliatione procedunt abſq; priuilegio prælationis, vt declarat Bal. in d. l. 1. nu. 11. in fin. & 12. de priuil. dot.

31 Et quia in multis caſibus hæc tacita hypotheca præfertur alijs creditoribus; & in quibuſdã non, ideo de eius anterioritate, & potioritate, vide per Doct. in d. l. aſſiduis. & per Iaſ. in §. fuerat. & §. itẽ Seruiana. Inſtit. de action. & late per Iaſ. Rip. in l. 1. vbi ceteri Doctores. ff. ſol. matr. Bald. nouell. de dote. par. 10. priuil. 1. & latius per Ioan. Crot. in repet. d. l. 1. ſolut. matr. & per Neguſ. de pign. in 4. memb. 2. par. per tot. aliqua tamen magis neceſſaria, & frequentiora deducam.

32 Secundo quæro, an iſta tacita hypotheca pro dote præferatur debito funerario. Et pro affirmatiua tenet Bal. nouel. de dote. par. 10. priuil. 1. num. 29. Contrariam vero partem, & veriorem tenet Neguſ. de pignor. in 2. membr. 5. part. num. 28. verſ. & propterea reiecta opinione Baldi nou. & hãc veram appellat, & tenet Rip. in tract. de peſt. in tit. de remed. præſeruat. nu. 134. & per Ioſeph. Lud. deciſ. 78. num. 22. & per Roland. cõſ. 14. n. 22. & 23. lib. 1. vbi n. 24.

33 ampliat etiam procedere in expreſſa, & anteriori hypotheca, per tex. in l. fin. §. in computatione. C. de iur. delib. ex ratione, quia ante omnia dictæ expenſæ de hereditate deducuntur, vt in d. §. in computatione. & ſi expreſſa hypotheca præferretur ante omnia, expenſæ funeris non deducerentur. & adducit Bapt. de Sancto Blaſ. de action. cent. 2. art. 117. & idem Roland. eod. conſ. 14. ſub num. 24. in fin. dicit, quod ideo creditores funerarij non prohibentur intentare Saluianum interdictum contra tertios poſſeſſores bonorum.

Ampliatur etiam principalis

34 concluſio, vt procedat non ſolum ex par-

ex parte vxoris, ſed etiam ex parte viri: ſiquidem poteſt expenſas funeris deducere in reſtitutione dotis, etiamſi promiſiſſet totam integram dotem reſtituere. vt per Rip. in dicto tract. de peſt. in remed.præſeruat.nu.131.& 134.

Secundo ampliatur in expenſis
35 infirmitatis,quę æquiparantur expenſis funeris, & in terminis tradit Iaſ. in l. ſcimus.§. in computatione. ſub num. 1. vbi Alexan. C. de iur. delib.Bald.in l.in reſtituenda. verſ.& ideo.C.de petit.hered. Neguſ. in dicto 2. membr. 5.part. ſub num. 28. verſ. & quod dictum eſt:

36 Tertio amplia, quod bona patris ſunt tacite hypothecata pro dote filij,vt per Spec.in tit.de dot. poſt diuort. reſtit. §. formatis. ſub num. 10. & per Bart. in l. ſi in dotem .§. tranſgrediamur. num. 6.& 7.ff. ſolut. matr. Nam ſi pater matrimonio conſentit,ſine dubio bona patris ſunt obligata, vt declarat Bart.in d. §. tranſgrediamur.num. 7. & ibi Caſtr.Imol.Alex. & ceteri Doct.& per Corn.conſ.156.num. 21.& ſeq.lib. 1. & conſ.303. num. 5.lib.4.Bald.nouell.de dote. part. 6. priuil. 20. late per Surd. deciſ. 62.nu. 32. & 33. vbi de communi atteſtatur.

37 Verum ſecundum aliquos hoc reſtringitur, quatenus pater conſenſerit, vt etiam filius dotem reciperet,vt per Socin.Sen.conſ.269. num. 2. verſ. 3. declarandum eſt. vol.2. & eum ſeq. Neguſ.de pign. in d.4.memb.2.par.nu. 37. tamen prima eſt communis.

38 Quarto amplia, quod ſi filia de conſenſu ſui patris nupſerit; tunc eius bona non ſolum ſunt hypothecata pro dote, ſed etiam tenetur eo caſu eam dotare.vt per Rip. in l. 1.num. 56.ff.ſolut.matr. & per Menoch.de præſumpt.lib.4. præſump.189.n.56.

39 Quinto amplia, quod etiam ſi filia ſine conſenſu patris viro digno nupſerit, pater tenetur eam dotare,vt per Rip.in d.l.1. nu.57. ſolut.matr.& per Menoch. d.præſumpt. lib.4. præſumpt. 189. num. 60. Et eſt ratio,quia filia nihil mali admiſit, & quod pater facere tenebatur,& ipſa vtiliter fecit,vt per Menoch.loco cit.

40 Sexto amplia procedere nõ ſolum,ſi digno viro nupſerit, ſed etiã ſi indigno, dum tamen vigeſimum quintum annum exegerit, vt per Rip.in d.l.1.n.57. & per Menoch. d.præſumpt.189. n.58. An autem, ſi dicta filia nupſerit nulla conſtituta dote, pater teneatur eam dotare, late vide per Menoch. dictâ præſumpt. 189. à num. 58. vſque 88.

41 Septimo amplia, vt patris bona ſint tacite hypothecata, etiam ſi eſſent fideicommiſſo ſubiecta. Authen. res quæ. C.commun.de leg. & per Bal. nouell. de dote. par. 6. priuil.20.num.8.Neg.de pig.in d. 4.memb.2.par.nu.38.

O 4 Quod

42 Quod tamen declara, vt ſupra in hac tertia inſpectione cap. 2. à n.48.vſque 53. vbi fuit declaratũ, an habeat locum, quando adſunt alia bona non ſubiecta fideicommiſſo; vel quando ſunt expreſſe prohibita alienari, etiam propter dotem; vel quando fideicommiſſum eſſet à tranſuerſali, vel extra-
43 nea perſona iniunctum, qui nec dotes, nec donationes propter nuptias conſtituere tenentur, & intellige, vt per Doctores ibi allegatos.

44 Octauo amplia, quod ea, quæ dicta ſunt de tacita hypotheca fauore dotis, habent etiã locum in matrimonio bona fide contracto, licet de iure verum non ſit. l.ſi cum dotem.§.fin.vbi gloſ.in verſ.actionem. vbi Bart.num.5.ff.ſolut.mat. & ibi ceteri Doct. & communem dicit Rip.in l.2.§.ſi ſponſa.ſub nu. 2. verſ. tertio, pro hac parte. ff. de priuil.credit. Bal. nouell.de dote. par. 11. in §. hactenus expeditum eſt.nu.6. & alios multos refert Tiraquell. de legib. connub. in gloſ. 8. num. 255. Nam quoad dotem, habet omnia priuilegia veri matrimonij, vt eſt gloſ.in d. l. ſi cum dotem.§.fin.vbi Bart.n. 5.ff. ſolut. matr.& per Tiraq.de legib.cõnub. d.gl.8.n.254.Neg.de pign. in d.4. membr.2.par. nu. 106. & per Bal. nouell.loco citato.

Nono amplia, vt mulier ha-
45 beat tacitam hypothecam pro dote, etiam ſi ſibi prouiderit per expreſſam, vt declarat Salic. in l.fin. nu. 3.C. de pact. conuen.quia per pactum non poteſt ius dotis deterius conſtitui. & ibi declarat Bald. & Doct.& bene declarat Rim.Iun. conſ.42.n.20.lib.1. Neg.de pign. in d.4.memb.2.par.nu. 83. & per Bald.nouell. de dot. par.6. priuil. 68.nu.2. Boer.deciſ. 332. num.1. quod non ſolum fauore mulieris, ſed etiã viri procedit, vt per Neg. loco cit.n.90.verſ.tamen.

Tertio quæro, an hæc tacita hypotheca pro dote, & donatione propter nuptias præferatur tacitæ hypothecæ anteriori, quæ per ſta-
46 tutũ habetur pro expreſſa? Et dicitur, quod ſicuti tacita hypotheca pro dote non præfertur anteriori expreſſæ, vt ex gloſ. communiter recepta in l.aſſiduis.vbi Bal. nu.5.Salic.nu. 4. qui pot. in pign. hab.& per Rip.in l. 1.nu. 27.ff.ſol. matr.Bal.nouell. de dote. par. 10. priuil.1.nu.1.Neguſ. de pign. in 4. membr. 2.par.ſub nu. 98. verſ. ta-
47 men. vbi de communi atteſtatur; Ita nec in tacita, quam ſtatutum pro expreſſa haberi mandat, ita tradit And. Sicul. in cap. ex litteris. de pign. & eum ſequitur Rip. in d.l.1.num.27.in fin. ſolut. matr. & per Rom.conſ.147. ſub num.1. verſ.primo quia, Alexan.conſ.58. nu.6.lib.7. quia per ſtatutum adæquatur expreſſæ hypothecę, vt declarat Alexand.ibidem.Ex quibus ſequitur, quod in Saluiano ille eſt præferẽdus, qui tacitam habet hypothe-

pothecam, quę ex diſpoſitione ſtatuti pro expreſſa habetur.

Quarto quæro, an hoc interdictum concedatur etiam pro dona-
48 tione propter nuptias? Et dicitur quod ſic; quia pro ea datur tacita hypotheca. l. vbi adhuc. vbi Bal. ſub nu. 26. Salic. n. 11. C. de iur. dot. & tradit Ang. in §. fuerat, num. 18. vbi Iaſ. ſub nu. 40. verſ. ſed ego. Miſing. nu. 21. Inſt. de action. Bellon. conſ. 47. nu. 2. & per Bal. nouell. de dote. qui de communi atteſtatur par. 12. nu. 69. Neguſ. de pignor. in 4. memb. 2. par. nu. 64. Boer. deciſ. 50. nu. 17.

49 Et ad corroborationem deducitur, quod iſta donatio habet tacitam ſtipulationem ſicut dos, vt tradit Bal. in l. 2. num. 1. C. de bon. quæ lib. & per Iaſ. in d. §. fuerat. nu. 40. verſ. pro hac etiam parte. vbi num. 41. ampliat procedere
50 etiam in bonis paraphernalibus, vt per Neguſ. in d. 4. membr. 2. par. num. 63. & in 2. membr. 2. part. num. 65. in fin. & quod pro eis datur tacita hypotheca, declarauit
✱ Rota coram R. P. D. Lancellotto in vna Imolen. Saluiani Interdicti Mercurij 5. Decembr. 1601. in calce operis deciſ. 50. nu. 5.

Et in hac materia nota caſum notabilē, quod ſi mulier haberet alia bona, puta hereditaria ſibi debita, ſi maritus illa tacite, vel expreſſe conſentiente muliere admi-
51 niſtrauerit, efficiuntur paraphernalia, vt per Iaſ. in l. ſi maritus. nu. 12. C. de procurat. Guid. Pap. deciſ. 446. n. 4. Affl. deciſ. 4. & in d. de-
✱ ciſ. corā R. P. D. Lancellotto, n. 4. vbi dicitur, quod pro eis datur tacita hypotheca ſi conſenſus mulieris tacite, vel expreſſe interuenerit, alias non; & eo caſu daretur Saluianum Interdictum. Et idem fuit dictum in vna Bononien. pecuniaria Lunæ 11. Decēbris 1600.
✱ coram R. P. D. Coccino in fine operis deciſ. 162. nu. 3. & 4.

52 Quod tamen intellige habere tacitam hypothecam ſine priuilegio prælationis, tam quoad donationem propter nuptias, quam quoad bona paraphernalia. vt per Ang. Iaſ. Bal. nouell. & Neguſ. locis citatis. & per Salic. in d. l. vbi adhuc. nu. 11. Caſtr. in l. 1. nu. 7. in fi. ff. ſol. matr.

53 Alias vero limitationes, in quibus non datur tacita hypotheca, vel ſaltem non datur cum prælatione, vide Neguſ. in d. 4. memb. nu. 65. & ſeq. & per Bal. nouell. de dote par. 5. priuil. 6. & par. 10. pri-
54 uil. 1. & par. 12. & in illis caſibus, vbi ceſſat tacita hypotheca, non datur Saluianum; vt pluries fuit deductum, vt per Salic. in l. 1. ſub nu. 5. C. de Salu. Interd. Natt. conſ. 174. nu. 4. & per Rot. coram R. P.
✱ D. Penia in vna Rom. Salu. Interd. Lunę 22. Martij 1599. n. 4. in calce operis deciſ. 3. ibidem dec. 24. n. 3. & corā R. P. D. Litta in vna Rom. Salu. Interd. Ven. 17. Maij 1602. cum alijs multis.

Et an

Et an, & quando prælatio huius tacitæ hypothecæ procedat con-
55 tra fideiuſſorem, tam pro dote, quam pro donatione propter nuptias, late vide Bal. nouell. de dote par. 6. priuil. 21.

Quare dicitur, quod in omnibus ſupradictis caſibus, in quibus dictum eſt competere tacitam hypothecam, etiam Saluianum experiri poſſe certum eſt, iuxta tradita ſub nu. 22.

Quinto quæro, an Saluianum experiri poſſit per mulierem pro
56 alimentis conſequendis à marito, ſicut dictum eſt de dote? Et dicitur quod ſic, quia bona mariti ſunt tacitè hypothecata pro alimentis, ſicut pro dote, vt per Bart. in l. ſi cum dote. §. ſin autem in ſæuiſſimo. ſub nu. 7. vt per Caſtr. ſub nu. 3. Alex. nu. 11. ff. ſolut. matr. vbi ait procedere tam conſtante matrimonio, quàm ſoluto. Et hanc eandem opinionem tenet Rip. in l. priuilegia. num. 10. & 12. in fin. de priuil. cred. & per Neguſ. in 4. memb. 2. par. nu. 47. & ſeq. qui magis communem dicit relecta contraria opinione; & per Pontan. de aliment. c. 14. nu. 6. in fin. Bal. Nouell. de dote. Campeg. in tract. de dote par. 2. ſub nu. 2. qui hanc veriorem dicit. Afflict. deciſ. 10. nu. 3. & latiſſime per Surd. de aliment. tit. 8. priuil. 49. qui ad partes hanc materiã deducit, & infinitos allegat; & tandem ſub nu. 8. in fi. hanc communem dicit. Et licèt contraria optimis rationibus ſit fundata, tamen communem eſſe ſequendam dicitur. Et idem Surd. eod. tit. priuil. 51. ampliat, dicendo hypothecam competere cuicũque alimenta debentur, per Caſtren. in conſ. 8. ſub nu. 1. verſ. illud autem. lib. 1.

Et an prædicta locum habeant,
57 ſi mulier nupſerit ſine dote, vel fuerit marito promiſſa, non tamen ſoluta, vide per Rip. Alex. Pontan. de aliment. locis citatis.

Quod autem dictum eſt alimenta mulieri præſtanda eſſe, intellige procedere, vt alimenta correſpondeant quãtitati dotis, vt per Spec. in tit. de donat. inter vir. & vxor. §. formatis. verſ. ſed numquid bona. & per Bart. in l. ſi cum dotem. §. in ſæuiſſimo. nu. 7. in fin. verſ. quod dicitur hic. ff. ſol. matr. & ibi Caſtr. num. 3. & per Gabr. de aliment. concl. 2. nu. 2.

Sexto quæro, an Saluianum dari poſſit pro recuperatione legati,
58 ſeu fideicommiſſi? Et ſine dubio affirmatiue reſpondendum eſt, quia pro legatis, & fideicommiſſis datur hypotheca l. 1. vbi Iaſ. Caſtren. in princ. & communiter Doct. & per Rip. in l. 1. nu. 64. vbi Alciat. n. 29. Bologn. nu. 313. ff. de leg. 1. & per Iaſ. in l. 1. nu. 1. C. commun. de leg. Bell. in §. 1. n. 9. Inſt. de fideicomm. hered. vbi Miſing. num. 7. Corn. conſ. 132. n. 9. lib. 4. Alex. conſ. 98. nu. 5. vol. 2. Gabr. conſ. 46. nu. 20. & 43. lib. 1. & conſ. 44. n. 4. & 5. vbi

hoc

Digitized by Google

hoc receptiſſimum eſſe atteſtatur lib.2. Rimin.Iun.conſ.415.num.32 lib.4. Surd. conſ.191. nu.1. vol.2. Neguſ.de pign.in 4.membr.2.par. nu.157. Couar. in tit. de teſtam. §. 10.nu. 7. Viuius deciſ. 396. nu. 1. qui etiam magis communem dicit. Rot. diuerſ. deciſ.674. nu.4. lib.3. par.3.& declarauit Rot.in vna Romana hereditatis de Comitib. 30. ✱ Ianuarij 1581. coram fel.rec. Clemente VIII.tunc tēporis Rotę Auditore,in calce operis deciſ.94.n.1. & in ſpecie, quod detur Saluianũ Interdictum,tenuit Rota coram Il- ✱ luſtriſs. Seraphino in vna Rom. Caſtri Gādulfi Lunę 20.Iunij 1588. ibidem deciſ.146.num. 1.vbi atteſtatur ita ſemper in Rota fuiſſe obſeruatum: & coram Illuſtriſſimo ✱ Platto in vna Strigon. legati Ven. 20. Iunij 1588. ibidem deciſ. 35. ✱ nu.1.& coram Illuſtriſ. Pamphilio in vna Fauentina legati 24. Nouēbris 1589.ibidē deciſ.2.n.3. & co- ✱ ram R.P.D.Corduba in vna Rom. legatorũ Ven.3. Decembris 1599. ibidem deciſ.95. nu.2.reiecta opinione Sarmien. & ſequacium, quã ſupra in hac tertia Inſpectione.c.1. confutauimus. & pro hac parte eſt deciſio Palæotti 321.quæ eſt in impreſſ. diuerſorum d.deciſ. 674. & deciſ.689.nu.4.lib.3.par.3.

Verum ſupradicta quoad fideicommiſſa intellige procedere adi-
59 ta hereditate,& ante factam reſtitutionem vt voluit Bal.in d.l.1.ſub num.7. verſ. ſed in fideicommiſſo vniuerſali. C. commun. de leg.vbi Iaſ.ſub nu.6. circa med.verſ.& loquitur Bald. & per Corn. d. conſ. 132. ſub num.9. prope fin. lib.4.& alios refert Surd. d. deciſ. 76. ſub n.3. verſ.aliud.& nu.6.& per Rot. in d.deciſ. Romana de Comitibus in princ.de qua deciſione mentio- ✱ nem facit adhunc effectum Gabr. conſ.44.n.2.lib.2.& in alia coram ✱ R.P. D. Cantuccio in vna Montis Faliſci hereditatis 27. Septembris 1587.ibidem deciſ.145.nu.1.

Non obſtat ſi dicatur,quod hy-
60 pothecaria non datur ad res legatas, quia legatarij habent dominium. l. à Titio. ff. de furt.& in re propria non datur Domino hypo-
61 thecaria.l.ſi rem alienam.la ſecunda.ff.de pign. act.l. neque pignus. ff.de reg. iur.prout etiam tenet gl. in §.noſtra.Inſtit.de legat.Bal.in d. l.1. ſub num. 21. verſ.item competit. C. comm. de leg. & de communi atteſtatur Iaſ. in l. 1. ſub nu. 132.verſ.ſecundo in quantum. de legat. 1. licet ipſe aliter ſentiat, vt inferius dicam.

Quia reſpondetur,quod in contrarium eſt verior ſententia, vt tenet Bar.in d.l.1.ſub nu.12. verſ.ſecundo caſu. de leg. 1. Et ratio
62 eſt, quia legatarij ſunt domini de iure ſpeciali, qui poſſunt habere hypothecariam, vt efficiantur domini.l.in bello.§. ſi quis ſeruum.ff. de captiu. & poſtlim.reu.& ita declarat Bart. in d.l.1.ſub nu.13.verſ. & ita intelligit gloſ. de leg.1.& ſequitur

quitur Ang. Imol. Aret. & latius per Socin. ibidem nu. 15. qui de communi atteſtatur, & alias ſubtiles deducit rationes. Et ſimiliter ibi cōmunem dicit Rip. nu. 65. & etiam communem dicit in ead. l. 1. num. 264. & per Surd. d. deciſ. 76. ſub nu. 7. vbi aliam deducit rationem,
63 quod ante reſtitutam hereditatē re, vel verbo res non dicitur fideicommiſſarij, nec in ea ius aliquod, vel dominium habet. vt per Bart. in l. fin. C. de edic. diu. Adr. toll. & fuit receptum in Rota coram R. P.
✱ D. Cantuccio in dicta deciſ. Montis Faliſci hereditatis 27. Septembris 1587. in calce operis deciſ. 145. nu. 1. Ergo cum fideicommiſſarius non ſit dominus, recte dicitur ſibi hypothecata res hereditaria. Et quod detur hypothecaria
64 aduerſus rem ipſam legatam tradit Gabr. d. conſ. 46. num. 23. lib. 1. vbi dicit hoc eſſe magis receptum.

Secundo reſpondetur, quod legatarius rem ſibi legatam eligere poteſt, non vt ſuam, ſed vt ſibi debitam; & tunc licet competat rei
65 vendicatio, poteſt tamen hypothecaria agere, vt declarat Imol. in d. l. 1. ſub num. 3. verſ. vel poteſt etiam dici. & ibi per Socin. ſub nu. 16. & per Surd. in d. deciſ. 76. n. 9. verſ. hanc item. vbi ad confirmationem prædictorum dicit, quod
66 ſicuti dominium ſpeciali iure acquiſitum non excludit perſonalē actionem, ita etiam non excludit hypothecariam.

Amplia primo, ſupradictam cōcluſionem procedere non ſolum,
67 quādo pro legato datur actio, ſed etiam quando competit ſolum officium Iudicis, vt per Bar. in l. fin. ſub nu. 13. verſ. ſi vero. de leg. 1. cū alijs relatis per Neguſ. de pign. in 2. membr. 4. par. nu. 157. verſ. primo ergo. & bene hunc articulum declarat Socin. in d. l. 1. num. 16. & de communi atteſtatur Rip. in eadem l. 1. nu. 66. & per Surd. de aliment. tit. 3. q. 4. nu. 4. & habetur in
✱ d. deciſ. Romana de Comitibus prope fin. in calce operis deciſ. 94.

Veluti ſi fideicommiſſarius imploraret officium Iudicis ad effectum cogendi heredem ad adeundam hereditatē, iuxta gl oſ. in l. nō eſt cogendus in verbo reſtituere. ff. ad Trebell. & per Couar. in tit. de teſtam. c. Raynutius. §. 10. nu. 4.
✱ & per Rot. in Romana de Comitibus in fin. nam adita hereditate, tunc contra heredem competit actio perſonalis ex teſtamento, & hypothecaria pro legato (vt ſupra deductum eſt) nu. 58. & ſeq. cum ibi allegatis, & per Couar. in d. §. 10. ſub nu. 4.

68 Secundo amplia, hypothecam competere etiam pro legato, pro quo ſola perſonalis actio competit. l. 1. in fin. C. comm. de leg. tradit Surd. de aliment. in d. tit. 3. quæſt. 4. nu. 4.

69 Tertio amplia, etiam ſi teſtator expreſſe in teſtamento obligaſſet vnam rem pro legato, quia nihilomi-

lomi-

dominus competit hypotheca, & ſic contra tex.in l.fi.C.de pact.vbi prouiſio hominis facit ceſſare prouiſionem legis. Sed contrarium, & verius tradit Bal.in l.1.nu.15.C. comm. de legat.Rip.in l.1.ſub nu. 68. ff. de leg.1. & per Neguſ.loco proxime allegato ſub nu.157.verſ. ſecundo amplia. Et per Roman. ſing.598. cum alijs ibi in addit. Et magis verum atteſtatur Rip. in d. l.1.n.68. de leg.1.Surd.conſ.209. nu.4.lib.2.

Nec obſtat illa ratio,quod prouiſio hominis faciat ceſſare prouiſionem legis, quia cum hoc ſit remedium ordinarium, quod pinguius prouidet, tunc prouiſio hominis non facit ceſſare prouiſionem legis, vt declarat Rip. in d.l. 1. ſub num.68. verſ. mihi placet. & per Surd.d.conſ.209. ſub nu.4. lib.2.

71 Quarto amplia procedere non ſolum in rebus proprijs ipſius teſtatoris, ſed etiam ſi eſſent aliena, dummodo ad heredem peruenerint per teſtatorē, vt tradit Bald.in l.cum res.in fi. verſ.vltimo attēde. C. ſi res alien. pig. dat. ſit. Et eſt

72 ratio, quia hæc eſt hypotheca legalis,quæ etiā in rebus alienis contrahitur.l.ſatis notum. C. in quib. cauſ. pig.vel hypoth.tac.contrah. & tradit Iaſ.in d.l.1.nu.8. C.commun. de legat. vbi dicit ita ſenſiſſe Ang. in lect. flor. dum dicit quod legatarius agens hypothecaria ra-

73 tione legati ſibi facti, non habet neceſſe probare rem fuiſſe in dominio teſtatoris, ſed ſatis eſſe probare rem illam proceſſiſſe à teſtatore. & ita etiam per Neguſ. in d. 4.memb.2.par.num.157. in fin. & alios refert Surd. deciſ.76. ſub nu. 6. verſ. & ampliat, vbi de mente Iacob. de Nig. in l.1.nu.130.ff.de leg.1. ait procedere p rebus legatis, quas teſtator bona fide poſſidebat, licet bona illa nō eſſent ſua.

74 Quinto amplia procedere,quando teſtamentum eſſet ruptum prȩteritione, vel exhæredatione filij, quia eo caſu legata ſuſtinentur vigore authen.ex cauſa. de lib.præt. nam pro talibus legatis datur hypotheca,vt per Iaſ.in d.l.1.num.5. C. commun. de leg. cum ibi allegatis.

Sexto amplia,vt hypotheca cōpetat etiam pro legatis priuilegiatis, ſcilicet quæ ex iure priuilegiato ſuſtinentur; veluti quando filius

75 emancipatus, vel præteritus venit cōtra teſtamentū,quo caſu ſuſtinētur legata relicta coniunctis perſonis.toto tit.de leg.prȩſtan.& l.1. de bon. poſſ.contra tabul. pro legatis huiuſmodi priuilegiatis, & ex priuilegio conſeruatis competit hypotheca. vt per Iaſ.in d.l.1.ſub nu.5. verſ.ſecundo amplia. In quibus omnibus quinque caſibus cum detur tacita hypotheca, dabitur etiam Saluianum Interdictum, vt pluries fuit deductum in principio præſentis cap.nu.22. verſ.præmiſſo etiam.

Limi-

76 Limitatur vero præſens con-
cluſio tribus modis, in quibus ceſ-
ſat tacita hypotheca: primo, vt nõ
procedat in bonis heredis, quia il-
la non ſunt tacite hypothecata
pro legatis ſicut res teſtatoris: ſecũ-
do non procederet quando teſta-
tor renitteret hanc tacitam hypo-
thecã, quod facere poteſt: tertio
nõ pcedit in rebus teſtatoris alijs
perſonis legatis; quia in illis non
competit alteri legatario hypothe
ca, ne quod vni datur alteri dene-
getur. Quod tamen intelligendũ
eſt quando legata non ſunt relicta
vltra vires hereditarias: quod ſi
in bonis teſtatoris non extant niſi
bona legata, tunc omnes legatarij
illius ſpeciei, & etiam quantitatis
pro rata concurrere debent. vt
per Caſtr. in d. l. 1. ſub n. 3. C. cõm.
de legat. Et de his omnibus limita-
tionibus late per Iaſ. in d. l. 1. nu. 6.
C. commun. de legat. & eaſdem, &
alias per Neguſ. in d. 4. memb. 2.
par. nu. 158. & ſeq. in quibus cum
ceſſet hypotheca, ceſſat etiam Sal-
uianum, vt pluries fuit deductum.
77 Intellige quod ſupra deductum
eſt, Saluianum competere fidei-
commiſſario, & legatario, ita pro-
cedere, nempe quoad fideicom-
miſſarium, vt auocetur poſſeſſio, &
detineatur donec reſtitutio here-
ditatis fiat, quia heres ad aliud nõ
tenetur niſi vt hereditatem reſti-
tuat verbo, aut re, vt fideicommiſ-
ſarius efficiatur plene dominus. vt
per Gabr. d. conſ. 36. nu. 5.

Pro legato vero Saluianum da-
tur ſolum ad hoc vt præciſe ſibi le-
78 gatarius ſatisfiat de ſuo credito.
Ita declarat Cin. in l. vbi adhuc.
quæſt. 19. num. 18. C. de iur.
dot. Bar. in l. ſi conſtante. nu. 99. ff.
ſolut. matr. quos refert, & ſequitur
Cephal. conſ. 98. num. 13. & per
Surd. conſ. 191. nu. 7. lib. 2. Rot. di-
uerſ. deciſ. 689. nu. 4. lib. 3. par. 3.

Septimo intellige concluſio-
nem principalem firmatam, vt
79 Saluianum pro re legata contra
heredem ſolum competere pro
hereditaria portione; quia pro ea
tantum parte competit tacita hy-
potheca l. 1. in fin. C. commun. de
legat. & in hoc differt iſta hypo-
theca ab alijs hypothecis, quia
80 aliæ hypothecę dantur in ſolidum
contra quemlibet ex heredibus.
vt l. 1. C. ſi vnus plu. hered. cred. &
ibi declarat Bal. in princ. Hæc au-
tem commenſuratur perſonali a-
ctioni, ſcilicet, vt heres teneatur
81 ſolum pro hereditaria portione,
declarat Bar. in d. l. 1. ſub n. 3. verſ.
opp. C. commun. de legat. & dicit
hoc eſſe ſpeciale in legato. & ibi
Bald. nu. 17. vbi expreſſe hanc de-
ducit differentiam. & Caſtr. n. 9. &
per Iaſ. in l. eum qui res. in fi. C. de
proc. & p Neg. de pign. in 4. mẽ b
2. par. n. 160. & hos ſequitur Surd.
conſ. 191. num. 4. lib. 2. Rot. diuerſ.
deciſ. 32. nu. 1. & 2. par. 1. Et an res
82 alteri particulariter legata ſit taci-
te pro alio legato hypothecata; ve-
luti ſi vni ſpecies, alteri quantitas

legata

legata ſit, an legatum ſpeciei ſit pro legato quantitatis tacite hypothecatum, vltra ea quæ ſupra nu. 76. deducta ſunt, vide late per Neguſ. de pign. in d. 4. membr. 2. par. nu. 160. per tot.

83 Septimo quæro, an fideicommiſſarius, & legatarius poſſit Saluianum contra pecunias in hereditate repertas intentare? Et quia de hac materia multa deduxi ſupra in 3. Inſpect. ſuper cap. 2. de Salu. vigore expreſſ. gener. oblig. à nu. 83. vſque ad nu. 99. verſ. ſexto quæro. & inter cetera fuit dictum, quod bonorum appellatione idem continetur quod hereditas; & ſub dicto nomine veniunt omnia, quæ in bonis teſtatoris reperiuntur, ac etiam vniuerſum ius, nec non ſub d. nomine venit omnis ſubſtantia teſtatoris; & ſub legato mobilium pecuniæ continentur cum ſuis ampliationibus, & limitationibus: & quod pecuniæ reconditæ, quæ loco præſidij, vel theſauri detinentur, inter immobilia computantur, vt ex multis per me in hac 3. Inſpect. cap. 5. num. 108. verſ. tamen quod dictum eſt. vbi quamplures Rotales deduxi deciſiones, quæ omnia ad præſentis quæſtionis declarationem venirent deducenda; & ideo ad ea me remitto.

Verum pro concluſione præſentis quæſtionis vltra prædicta
84 dico, quod pecuniæ in arca teſtatoris repertæ ſub vniuerſali omnium bonorum fideicommiſſo cōtinentur, & fideicommiſſario veniunt reſtituendæ: prout reſpondet Socin. Iun. conſ. 130. num. 14. lib. 1. Pariſ. conſ. 25. num. 68. 69. & 70. vol. 2. Menoch. de præſumpt. lib. 4. præſump. 197. nu 2. Illuſtr. Mantic. de coniect. lib. 7. tit. 6. nu. 2.

85 Et hypotheca ſuper pecunia conſiſtit, vt alias fuit copioſe deductum in hac 3. Inſpect. cap. 2. de Salu. vig. expreſſ. oblig. num. 83. & 99. verſ. & quod in pecunia. Et eſt tex. expreſſus in l. idemque. in fi. ff. qui pot. in pign. hab. & l. ſi fundus. §. in venditione. ff. de pign. & bene deducit Surd. conſ. 4. num. 25. vol. 1. & Strac. de decoct. par. vlt. nu. 30. & 31.

86 Vnde ſequitur quod ſtante d. hypotheca, Saluianũ ſuper ea per legatarium, & fideicommiſſarium experiri poſſit. vt per Salic. in l. 1. ſub nu. 5. C. de Salu. Interd. Natt. conſ. 474. num. 34. Gabr. conſ. 46. nu. 20. lib. 1. Aret. in §. item Seruiana. n. 8. Inſtit. de action. Et quod detur Saluianum Interdictum tradit M. Ant. Eugen. conſ. 89. nu. 8. & ✠ late per Rot. coram R. P. D. Penia in vna Romana, ſeu Foroliuien. de Theodolis Ven. 15. Martij 1602. in calce operis deciſ. 85. nu. 9.

87 Et prædicta ampliantur haberé locum etiam in pecunia redacta ex nominibus debitorum teſtatoris, prout declarat Pariſ. d. conſ. 25. nu. 68. Illuſtriſſimus Mantic. de coniect. d. 7. lib. tit. 6. n. 2. Menoc. de

de præſump. lib. 4. præſumpt. 197. nu. 2. vbi alios adducit.

Octauo pro prædictorũ ampliatione quęritur, an fideicõmiſſarius & legatarius poſſit ſuper fructibus iam à teſtatore perceptis, & in horreo recõditis Saluianũ experiri? Et dicitur quod ſic: nam ſicuti in alijs bonis reſtitutioni ſubiectis datur fideicommiſſario hypotheca, & illius vigore Salu. Interdictũ, vt ſupra in præced. queſtione deductũ,
88 eſt; ita & in his fructibus, qui ſimiliter veniunt reſtituendi. vt per Imol. in l. centurio. ſub nu. 6. verſ. fateor tamen. Alex. ſub nu. 40. qui de communi atteſtatur. Caſtr. ſub nu. 6. qui dicit, quod quatenus ſint conſumpti, venit pretium reſtituẽ-
89 dum. ff. de vulg. & pupil. ſubſt. prout etiam Rip. in l. in fideicommiſſ. nu. 11. ad Trebell. Alciat. conſ. 155. nu. 3. lib. 9. qui ampliat in alijs fru-
90 ctibus à teſtatore exactis nondum maturis. iuxta notata in d. l. centurio. ff. de vulg. & pupill. Aym. conſ. 295. ante fin. verſ. nono. vbi ampliat etiam in animalibus in hereditate repertis. Gabr. conſ. 121.
91 num. 58. lib. 1. & per Menoch. de præſumpt. lib. 4. præſumpt. 197. nu. 2. qui ampliat in mercibus, & & creditis, ex conſ. Zabar. 149. & Fulgoſ. 41. ad fi. & late per Illuſtriſſimum Mant. de coniect. lib. 2. tit. 10. nu. 1. qui hanc concluſionem varijs declarationibns dilucidat, declarando qualiter intelligendũ ſit de fructibus ante mortem teſtatoris; & qualiter ante aditam, & poſt aditam hereditatem; & quando ex coniecturata mente teſtatoris veniunt reſtituendi. & per Alex. & Rip. in d. l. in fideicommiſſariam. ad Trebell.

92 Et quando feudum, & emphyteuſis veniant fideicommiſſario reſtituenda, vide per Illuſtriſsimũ Mantic. de coniecturis lib. 7. tit. 9. & per Menoch. d. præſumpt. 191. à nu. 5. vſque ad fin.

Nono quæro, an Saluianum experiri poſſit per filium pro recuperatione ſuæ legitimæ, vel illius ſupplementi? Et quia ſupra in 2. Inſp. c. 2. de except. nu. 234. & ſeq. fuit late deductum, hypothecam pro
93 legitima, ſeu illius ſupplemento non competere, nec bona dici hypothecata, nec obligata pro d. legitima; propterea exceptio huiuſmodi non impediret immiſſionem vigore Saluiani, iuribus, & auctoritatibus ibidem deductis.

Tamen ad hunc effectum hoc limitatur, quãdo legitima, vel eius
94 ſupplementum eſſet à teſtatore legatum; quia eo caſu pro ea datur hypotheca. vt per Dec. conſ. 235. ſub num. 6. verſ. non obſtat. & per Neguſ. de pign. in 4. memb. 2. par. ſub nu. 164. ante fin. verſ. quam tamen concluſionem; & per Gabr. de legitima. concl. 1. num. 2. & per Pet. Ant. de Petra de fideicomm. quæſt. 15. nu. 41. verſ. hypothecata tamen. & Rip. in l. in quartam. ſub nu. 15. ff. ad l. falcid. Put. deciſ. 37. nu. 6.

n.6.par. 2. qui loquitur in dote legata. & hoc caſu vigore dictæ hypothecæ datur Saluianum interdictum, vt ſupra deductum eſt.

Quæ quidem legitima debetur
95 vna cum fructibus à die obitus, & eodem iure ſicut legitima, vt per Rip.in l.in fideicōmiſſariam.n.46. ad Trebell.Ruin.cōſ. 55. n.20.lib. 2.Alex.conſ.69.n.3. vol.1. & cōſ. 127.n.2.lib.6.Bal.conſ.222. nu.2. lib.4.Soc.Sen.conſ.57.num.34.& 36.vol.4. Decian.conſ.79.nu. 16. lib.2.Surd.cōſ.128.n.4.vol.1. vbi alios adducit. & per Rot. corā R. ✱ P.D.Orano in vna Rom. Saluiani Interd.Mercurij 20.Nouēb.1591. in fine operis deciſ.119.n.4.

Decimo quæro, an Saluianū de-
96 tur filio pro alimentis etiā aduerſus tertios poſſeſſores? Et dicitur quod ſic, quia pro talibus alimētis competit tacita hypotheca. vt per Durant.de arte teſtan. in tit. de liber.inſtit.caut.17.n.7.& per Caſtr. conſ.80.ſub nu.1.verſ.illud autem. lib.1.vbi ait, quod obligatio patris,
97 qua tenetur dotare filiā, vel filios alimentare, inhæret bonis eius, & tranſit cum eis ad quemcumq; vadūt illius bona. & idē firmat Bec. conſ.8.nu.9. qui loquitur in bonis patris ad Fiſcū peruentis. & ſequitur Rip.in l. ex facto.§. ex facto.n. 9.ad Trebel.& latiſſime per Surd. de aliment.tit.8.priuil.51. num.1. Theſaur.211.n.10.

Quod tn̄ ita intelligendum eſſe
98 cenſeo, ſi alimenta à patre fuerint filio in teſtamento relicta. vt declarat Couarr.in epitom.lib. 4.decretal.par.2.c. 8.§. 6.n.14.verſ.nō tamen.& per Neg.in 4.mēb.2.par. ſub n. 164. verſ. item non videtur. & per Theſaur.d.deciſ.211. n. 11. aliàs non dicuntur hypothecata.

Aliàs ſequeretur, quod ſi bona patris eſſent ab eo alienata, poſſet filius cōtra tertios poſſeſſores agere, vt ſibi præſtarentur alimēta; vel ſi eſſent aliqua bona per patrē legata, poſſet filius contra legatarios agere pro alimentis; quod nō reperitur iure cautū, vt contra dicta bona agere poſſit tamquā hypothecata pro alimentis. Ita declarat Couar.loco cit. vbi dicit prædicta procedere, qn̄ bona pro alimētis ſunt deſignata, vel in contractibus conſtituta. per Bar. in l. Caius Lucius. n.4.de aliment. leg. & in l. Caius. de annu. leg. & pro hac parte etiā allegat Gig.de penſion. q.51.n.11. vſq; 14.Rom.cōſ.388.n. 3.8. & 9. Cetera, quæ ad hanc materiam ſpectant, vide ſupra in 2.Inſpect. c.2. n.234.cum plurib.ſeqq.

Vndecimo quæro, an Saluianū
99 experiri poſſit contra bona tutorum pro tutelæ adminiſtratione? Et hoc abſq; dubio locum habet, cū bona tutoris ſint tacite pro adminiſtratis hypothecata. l. pro officio.vbi Cin.Bar. Bal.Sal.Ang. & cōmuniter Doct.C. de admin.tut. Neguſ.de pign.in 4. memb.2.par. num.6.& tradit Dec.conſ. 349.nu. 10.Pariſ.conſ.80.num. 34. vol. 1.

P Socin.

Soc.Sen.conſ.62.num. 1.lib. 1. &
conſ. 185. ſub num.8.verſ.ſi ergo.
✠ eod. vol. & per Rot. coram Illu-
ſtriſſ. Seraphino in vna Romana
vineæ 2. Iunij 1598. in fine operis
deciſ.78 n.3.vbi atteſtatur ita alias
✠ fuiſſe reſolutũ corã R.P.D.Orano
8.Iulij 1584. & declaratur ibi Sal-
uianũ experiri poſſe etiã cõtra bo
na poſt adminiſtrationẽ acquiſita.

Quod ampliatur procedere nõ
100 ſolum pro adminiſtratis, verum
etiam pro neglectis. ita per Cin.
Bart.Salic. Angel.in d.l.officio.&
per Neguſ. loco cit. & idem Bart.
in l.1.§.vſque adeo.n. 2.ff. de tut.
& rat. diſtr Ant. Prag. de tut. &
cur.q.19.nu.6.& ſeq.Surd.conſ.7.
nu.17.lib.1.

Secũdo ampliatur etiam in eo,
101 qui pro tutore ſe geſſit; vt eſt gl.
in l.dabimus. in ver. priuilegio.ff.
de priuil.cred.& eſt gl.in fi.in d.l.
pro officio.Dec.conſ.591. ſub nu.
1.& 2. Neguſ.loco cit n.7. Capic.
deciſ.129. num.3. qui loquitur in
102 tutore nulliter dato. Et in ſimili
tradit Aym. conſ. 28.n.15. qui di-
cit falſum tutorem non eſſe melio-
ris conditionis quam ſit verus tu-
tor. & expreſſe tradit Socin. Sen.
conſ.185.ſub n.8.verſ.ſi ergo.vol.
1.& faciunt tradita per Odofr. de
libell.form.par.3.c.14.n.1.vbi ait,
quod agitur contra cum actione
ad factum, cum teneatur ad dam-
na,et intereſſe. Et per Rot. diuerſ.
deciſ.114.nu.1.par.1. vbi loquitur
in patre, et ampliat procedere
103 etiam ante aditam hereditatem,
reiecta opinione oppoſita; nem-
pe, quod ante aditam hereditatẽ
poſſit pater, vti legitimus admini-
ſtrator, bona filij adminiſtrare, et
non teneretur hypothecaria: ſed
ad hoc reſpondetur, vt infra in 4.
ampliat.declaratur.

Hoc tamen limitatur in matre,
104 quæ pro tutrice ſe geſſit, quia nõ
hypothecat bona ſua. vt per Bal.
in l.cum oportet.§.fin. ſub n. 4.C.
de bon.quæ lib.Bar.in l.ſi quis ſub
conditione.n.22.ff.de teſtam. tut.
Put.deciſ.146.nu.4.lib.1. Rot. di-
uerſ.deciſ.155.lib.3. par.3. & ſic
ceſſaret etiam Saluianum.

Verum in hac materia nota ca-
105 ſum ſingularem, quod ſi mater
vere tutelam filiorum geſſerit, &
poſt aliquod tempus ad ſecundas
nuptias cõuolauerit, nõ aliter red-
dita ratione ſuæ adminiſtrationis,
bona ſecundi viri dicuntur tacite
pro adminiſtratione præteriti tẽ-
poris obligata, & hypothecata.
tex.eſt expreſſus in l.ſi mater.C.in
quib. caſib. pign. vel hypoth. tac.
contr.l.2.vbi Salic.n.2.C.quando
mulier tut. off. fung. poſſ. & hoc
ſingulare dicit Bar. & Sal.in d.l. ſi
mater. & per Gugliel. de Ludou.
ſing. 124. & per Garon. in repet.
rub.C.de 2.nup.n.54.in pœna 28.
& late per Ruin.cõſ.94.n.3. lib. 3.
Soc.Sen.conſ.180.ſub nu. 2. verſ.
immo facturæ.lib. 2. Ancar. conſ.
316.n.2.in fi.Dec. conſ.591.nu.1.
Burſ.cõſ.210.n.19.lib.2.Surd.cõſ.

175.n.17. vol.2. Marant. de ord. iudic.6.par.vlt.act.nu.53. Neg.de pign.in 4 memb. 2.par.n.156 Caual.de tut.& curat.n.322.& ſtante dicta hypotheca, datur cõtra eum Saluianum Interdictum.

Tertio amplia, quod bona mari-
106 ti ſunt tacite vxori hypothecata pro adminiſtratione bonorum paraphernaliũ.l.vlt.de pact.cõuent. Rom.in l.1.n. 27. & in l.diuortio. §.ob donat.n.11.ff.ſol.matr. Corn. conſ.129.nu. 5.poſt med.lib.4. Iaſ. in §.fuerat.nu.41. Inſtit. de act.qui dicit eſſe textum notabilem in l.vbi adhuc. cum gl. in ver. ſuppoſitas.in fin.C.de iur.dot. Couar.var. reſol.lib.1.c.7.ſub n.1.

Quod intellige procedere ad ef-
107 fectum recuperandi bona paraphernalia, non autẽ pro recuperãdis fructibus. vt bene declarat Gabr.conſ.164.n. 49. & 50.lib.2. Nã
108 quoad fructus induſtriales, quatenus ex voluntate vxoris eſſent conſumpti, nõ veniunt reſtituẽdi. Bar.in l.maritus.in princ. & ibi Alex.ff.ad l.Falcid. Idẽ Alex. in cõſ. 63.ſub n.5.& 6.lib.2. & conſ.144. nu.5.lib. 5. Guid. Pap. deciſ.468. Soc. Sen. conſ.82.ſub n.24. lib.4. Affl. deciſ.44.ſub n.8.Secus tamen eſt, quando de eius voluntate, vel in domo ſimul cum ea habitante conſumpti fuerunt, vt per Doct. oẽs proxime allegatos. Et in omnibus ſupradictis caſibus, in quibus dicitur, inductam eſſe tacitã hypothecã, datur etiam Saluianũ Interdictum, iuxta tradita ſupra n.22.

Quarto amplia principalẽ con-
109 cluſionem in actore dato ad lites.vt per Neg.loco cit.n.8.& 9.

Sed pro vera iſtius cõcluſionis
110 intelligentia diſtingue: aut actor ad lites eſt datus à tutore, & tunc eius bona ſunt tacite hypothecata pro adminiſtratione; ſecus vero ſi eſt datus à Iudice. ita diſtinguit Bar.in l.actor. n.7.ff. rem rat.hab. & latius per Iaſ.in l.properandũ.§. fin.n.5.C.de Iud.& ita intelligẽdus eſt Bal.in d.§.fi.verſ.nota vbi dico, quod bona actorũ ad lites ſunt tacite hypothecata. & hanc diſtinctionẽ ſequitur Neg.in d.4.mẽbr. 2.par.Ioſeph.Lud.deciſ.4.n.2.

Quinto amplia in patre male, &
111 fraudulenter bona filij adminiſtrãte, vel pro adminiſtratione bonorũ filij, in quibus non habet vſufructũ. vt per Neg. loco cit.n.19. & ſeq.& per Bal.in l.cum oportet. §.vos autem.C.de bon.quæ lib.& per Bald. Nouell. de dote. par.9. priuil.8.n.2.& per Aret.cõſ.72.n. 7.& latius per Aym.conſ. 218.n.2. & 3.& per Rebuff.in tract.de cõſt. reddit.art.1.gl.14.n.7. & per Rot. ✠ coram Illuſtriſſ. Seraphino in vna Rom. vineæ 2. Iunij 1598. in fine operis deciſ.78.nu.3.

Ceterum etiam hoc loco aduer
112 tendũ eſt, quod bona patris ſunt tacite hypothecata filijs primi matrimonij pro lucris, & alijs bonis ad ipſum patrem ex prima vxore peruentis, in quibus ipſe pater habet

bet vſuſfructū,& quaſi proprietatē, & illa conſeruare tenetur filijs primi matrimonij. vt eſt tex. in auth. nunc autem.§.in illo.C.de ſecund. nupt.& ibi per Bal.Ang.in prin.& Salic.nu.7.Neg. loco cit.n.19.vbi
113 ait,quod idem eſt in matre tranſeunte ad ſecundas nuptias pro dictis lucris, & bonis ad eam peruētis ex bonis primi mariti. de quo eſt text. in l. hac edictali.§. omnibus.vbi omnes Doct.C.de ſecund. nupt.& per Rebuff.loco cit. n.20.

Sexto amplia in adminiſtratore
114 bonorum Ciuitatis. vt per Alex. in l. 1.§.ſi heres.ſub n.4.verſ.in gl. vbi Rip.ſub n.36.verſ.gl.in verbo. ff.ad Trebell.& tradit Bal. in l. pignus. ff. qui pot. in pign. hab. Decian.conſ.37. nu.5. vol. 2.& tenet Neg.in d.4.memb.2.par.n.119.& per Rebuff.loco cit.n.29.

Septimo amplia in adminiſtratore Eccleſiæ, & in Prælato bo-
115 na Eccleſiæ adminiſtrante. vt eſt glo.ſing.in c. ex litteris.de pign. & tradit ibi Abb. n.11.& idem Abb. in c.Epiſcopus.ſub nu.4. de præb. & dign. quos ſequitur Neg.in d.4. memb.2.par.n.120.& tenet Bal.in l.ſi quis presbyter. in princ. C. de Epiſc. & cler. & per Fel.in c.cum deputati. nu.8.verſ.facit gl.de iud. Lap.alleg.57.n.9.& idem Fel.in c. ad aures.n.4.de reſcript.& in hoc Prælatus æquiparatur tutori. vt per Doct. proxime alleg. & per Rebuff.loco cit.n. 30.

Octauo amplia in bonis hoſpi-
116 talarij, ſeu orphanotrophi pro mala adminiſtratione, quia tutoribus æquiparantur. l. orphanotrophos.C.de Epiſcop.& cler. & per Bal.in l.ſi quis presbyter. in princ. C. eo.tit.& per Neg.in d.4.mēbr. 2.par.n.123.& p Rebuf.in d.tract. de conſt.reddit.art.1.gl. 14.n. 31.

Duodecimo quæro,an Saluianū
117 Interdictum intentari poſſit cōtra bona vſurarij pro vſurarum reſtitutione? Et videbatur dicendū, quod ſic, quia bona vſurarij ſunt tacite pro dicta reſtitutione hypothecata. vt eſt gl.in c. quamquam. ver. idonea. de vſur.& gl.in c. tua nos.ver.cogendi.de vſur. & tex.in cap.cum tu.de vſur.Bar.in l.tutor. nu.4.C.de ſeru.pign.dat.manu.& in l.executore.ſub n.1.ver.reſpondet.C.de execut.rei iud.& per Alber. in l. pro officio. C.de admin. tut. Alex. in addit. ad Bart. in l. 1. verſ. Senatuſconſulto. ff. in quib. cauſ.pign.vel hypoth.tac. cōtrah. Rip.in l. Senatuſconſulto.n.9.ff.in quib. cauſ. pign. vel hypoth. tac. contrah.Henric.Boic.in d.c. cum tu.ſub n.17.verſ. item ſi poſſeſſio. Lap.in rubr.de donat. §.65. n.23. Sot.in l.6. de iuſt. & iur. quæſt. 1. art.4.col.5.

Negatiuam vero ſententiā, ſci-
118 licet,Saluianum hoc caſu nō eſſe concedendum,probatur; quia pro vſuris non datur tacita hypotheca.tradit Io.And. in c.2. nu. 10.de vſur.Abb.in d.cap.tua nos.ſub nu. 7. & ibi Butr. ſub num. 6. verſ. &

hoc

Digitized by Google

hoc tenendum. vbi ita in practica ſeruari atteſtatur. & ibi Io. de Lign. & per Gemin. in d.c. quamquam. Cald. conſ. 1. de vſur. & per Bero. in d.c. cum tu. n. 44. & 46. cũ alijs per eum allegatis: & ſequitur Laurent. de Rodulph. in tract. de vſur. in 2. par. q. 76. nu. 27. & hanc communem dicit Ambr. de Vign. de vſur. in ver. ſalubriter. n. 231. & de communi atteſtatur etiã Io. Bapt. Lup. de vſur. in §. 3. ſub n. 3. verſ. & quidem huiuſmodi. Nauar. in manuali Confeſſ. cap. 37. n. 265. & de communi etiam Neg. in 4. memb. 2. par. n. 155. & hoc idem affirmat Couar. var. reſol. lib. 3. c. 3. ſub n. 6. verſ. hoc tamen. & verſ. his quidẽ. vbi multos Canoniſtas, & Theologos cumulat. Ex quibus cenſeo hanc magis communem amplectendam; & propterea Saluianum eſſe denegandum.

Decimotertio quæro, an Saluia-
119 num interdictum intentari poſſit cõtra bona furis pro reſtitutione bonorum ablatorum? Et dicitur quod ſic, quia pro eis datur tacita hypotheca, ſaltem de æquitate canonica. vt per Bal. in l. furti. verſ. quæro. & ibi Salicet. C. de furt. vbi ampliatur etiam contra heredes delinquẽtis. & hoc idem firmat Ang. in d. l. furti. & per Neguſ. in d. 4. memb. 2. par. n. 124. Rebuff. in d. tract. de conſt. reddit. art. 1. gloſ. 14. n. 28.

Decimoquarto quæro, an Sal-
120 uianũ experiri poſſit contra bona accataſtata, ſeu allibrata pro recolligenda collecta? Et dicitur, quod ſic, quia pro ea datur tacita hypotheca. tex. eſt in l. 1. vbi Bart. Bal. in princ. & Ang. Salic. Aret. & communiter Doct. C. in quib. cauſ. pign. vel hypoth. tac. contrah. & per Bal. de pac. conſt. c. 1. n. 16. & per Aret. in l. apud Iulianum. §. heres cogitur. poſt med. vbi Iaſ. nu. 5. de leg. 1. & per Dec. conſ. 285. nu. 5. Rol. conſ. 79. nu. 2. lib. 4. Soc. Sen. conſ. 243. ſub nu. 1. ante fin. verſ. præterea videtur. Catel. Cott. in memor. verſ. collecta. Neg. de pignor. d. 4. mẽb. 2. par. n. 125. & per Bero. conſ. 150. n. 29. lib. 7. vbi dicit hoc procedere, dummodo ſint
121 allibrata, & in æſtimo poſita in perpetuum: ſecus eſſet, ſi eſſent allibrata pro oneribus extraordinarijs, & non ex cauſa ſucceſſiua. & hoc idem tenet Surd. conſ. 168. num. 51. lib. 2. & latius hanc materiam idem Surd. tradit conſ. 146. nu. 17. & ſeq. lib. 1. & alios multos cumulat idem Surd. conſ. 262. n. 1. lib. 2. & per Senat. Pedem. deciſ. 91. nu. 4. & dicta bona tranſeunt cum illo onere, vt per Bero. Surd. Senat. Pedemon. in locis proxime allegatis.

Decimoquinto quæro etiam, ad
122 ſimilitudinem præcedentiũ, An Saluianũ intentari poſſit ſuper bonis, ex quibus decimæ debentur? Et dicitur quod ſic, quia fundus, & bona ſunt tacite hypothecata pro illis. vt per Oſtien. in cap. cum

hominem. ſub nu.5.ante fin. & ibi Io.And. & latius per Abb. ſub nu. 6. de decim. & idem Abb.in c. paſtoralis. num.5. poſt Oſtien.& Io. And.per eum alleg.eod.tit. & per Neguſ.in d.4.memb.2.par.n. 126. & ita tenet Feder.de Sen.conſ.81. per tot. & hoc idem ſentit Socin. Sen.conſ.268.nu.2.vol.2. dum di-
123 cit, quod decima eſt onus reale, & ſequitur fructuum detentorem. iuxta glo.in c.tua nobis.de decim. & per Rebuff.de decim. q.9.nu.2. Guid.Pap.q.576.n.2.

124 An vero eadem tacita hypotheca ſit in bonis emphyteoticis pro canone conſignando: pro parte affirmatiua tenet Bal. in auth. ſi quas ruinas.ſub n.5.in fin.C. de ſacroſanct.Eccl. & adducit tex.in §. ſcire.in auth.de non alienan.

Contrariam vero partem tenet Bar.in l.fin.verſ. quia ille in nullo. C.de iur.emphyt. & per Ang. in l. vniuerſas.ſub num.2.ante fin.C.ne rei dom. vel templ. Alexand. in l. quod dicitur.ſub nu.15.poſt med. verſ. ſed alia ratione. de verb.obl. vbi refert ita tenere Imol.& Butr. in c. potuit. ſuper 3.glo. de locat. & hanc diſſenſionem ſimpliciter refert Neguſ.in d.4.memb.2. par. nu. 127. cum ſupra allegatis, nihil tamen reſoluendo.

Sed pro opinione Baldi, quod
125 bona emphyteotica ſint tacite pro canone obligata, & quod dominus directus poſſit etiam contra nomina ſucceſſorum pro canone agere, tenet Alex.in l.domus.§.fin. ſub nu. 6. verſ. & ad confirmationem.ff.de leg.1.& in addit.ad Bar. in l. 1. ver. Senatuſconſult. ff. in quib. cauſ. pign. vel hypoth. tac. contrah.Rip.in l. 1. §. ſi heres. ſub num.11.ad Trebell.Iaſ.in l.fin.nu. 73.C. de iur.emphyt. & per Abb. in conſ.74. ſub nu.4. verſ. nam ipſe dicit.lib.1. & conſ. 30. num. 1. lib.2.Socin.Iun. conſ.70.num.14. vol.1.Aym.conſ.217.ſub num. 5. verſ. & in terminis. Dec. in conſ. 164.ſub num.3. verſ. bene verum. & conſ. 30. num. 1. lib. 1. & Menoch.conſ.444.n.20.& ſeq.qui de communi atteſtatur.& per Amad. à Ponte in quæſt. laudemial. 45. col.1. verſ. ego autem. Bald. Affl. deciſ.95.ſub n.5.& hanc veriorem exiſtimo, non obſtante diſtinctione inferius deducenda; prout etiã
✱ tenuit Rota coram R. P. D. Iuſto in vna Romana cenſus 17. Martij 1600.in fine operis deciſ.57.nu.3. & 4. licet loquatur, vbi aderat expreſſa generalis hypotheca occaſione impoſitionis cenſus. Quod tamen limitandum eſt, quando
126 bona emphyteotica eſſent expreſſe prohibita alienari, vel hypothecari; quia tunc non poſſunt obligari, nec ſuper ea cenſus imponi, vt late ſupra in hac Inſpectione cap. 2. de Saluiano vigore expreſſæ, & generalis obligationis. n.21.
127 fuit deductum. Et Saluianum ita datur pro expreſſa ſicut pro tacita hypotheca, vt ſupra in principio

huius

huius capituli,& pro hac parte dicitur actio perſonalis, q̃ cũ primo contrahente, ſcilicet, accipiente emphyteuſim contracta fuit, cum ſe obligauerit ad canonem ſoluendum. Nam iſta actio dicitur actio
128 perſonalis in rem ſcripta, quia prouenit ex iſto contractu. vt declarat Iaſ.in §.omnium.num.6.vbi Gomeſ.nu. 6. Pet.Platea. nu.2.Inſtit.de actionib. & idem Iaſ. in §.ſi quis in fraudem. num. 104. circa med.& Miſing.in §. quidam. n.13. Inſtit. eod. tit. & per eundem Iaſ. in rub.ſi cert.pet.num.6.& 7.& eſt glo. magiſtralis in l. 3. §. eſt autem perſonalis. vbi Doct. ff. ad exhib. in qua gloſ.omnes actiones perſonales in res ſcriptæ enumerãtur, & dicuntur in rem ſcriptæ, non ſolũ
129 quæ ex contractu,ſed etiam quę ex quaſi contractu naſcuntur, vt per Iaſ.in locis proxime alleg.

Et actio huiuſmodi in rem ſcri-
130 pta ſequitur fundũ,& datur contra quemlibet ſingularem ſucceſſorem. vt per Iaſ.in d. §. omnium. vbi Benincaſ.nu.304.Inſtit.de act. & tradit Bar.per illum text. in l.ſi tertius.§. ſi quis prius. vbi Caſtr.in prin. & omnes Doctores ff.de aq. pluu.arcen. & idem Iaſ.in d. rubr. ſi cert.pet.num.7. & 8.& in l.prætor ait.§.hoc interdictum. num.6. de oper.nou.nunc.& per Alex. in l.1.§.heres.ſub num.1.ante fin.vbi late per Rip.n.9.ad Trebell.& per Mohed.deciſ. 40. Et dixit Rot. in
✱ in vna Romana damn.& intereſſe coram Illuſtriſſ. Seraphino Lunæ 10.Febr. 1591. in calce operis deciſ.1.nu.5. & coram Illuſtriſſ.Pamphilio in vna Fauentina legati. ibidem deciſ.2.n.5.

Et hoc confirmatur ex traditis
131 per Pariſ.conſ.32. nu.18. vol. 1. dicentem obligationem perſonalem contractam reſpectu rerum competere contra quemcumque detentorem; & præſertim quãdo tendit in rem ipſam, & idẽ firmat Rip.poſt Alex. in d.l. 1.§.heres.n. 15.ff.ad Trebel.ibi dũ dicit,quod etiam tertius poſſeſſor conueniri
132 poteſt pro redditibus, qui debẽtur ex re, ex quibus conſtat, quod ſola obligatio de ſoluendo canonem pro re emphyteotica vigore cõtractus datur tacita hypotheca, quę dicitur in rem ſcripta,vt dictũ eſt,& ſequitur ſingularem ſucceſſo-
133 rem. Quod comprobatur, quia obligatio ſoluendi canonẽ dicitur realis, & tranſit cum ipſa re. l. via conſtituti.§.quicumque.ff.de ſeru. ruſtic.præd. Clem. 1. de cenſ.vbi gl.Aym.conſ.217. n.5. Dec. conſ. 24.n.28.cum ibi adductis. late per Natt. qui alios adducit conſ.71.n. 2.lib.1.& in terminis tradit Afflict. deciſ.95.ſub n.3.Surd.d.conſ.272. n.5.& 6.lib. 2. qui alios quamplures cumulat. Capic. deciſ.20.n.26. & idem Surd.deciſ. 32.n.5.

Tamen has contrarias opiniones conciliat Caſtr. in conſ. 333. ſub n.1.vol. 1.hoc pacto; videlicet.
134 quod ſi emphyteuta cõducendo

emphyteuſim obligauit ſe cum bonorū obligatione pro obſeruatione contentorum in contractu emphyteuſis, & tunc bona dicuntur tacite hypothecata, & dn̄s directus poteſt etiam nouum ſucceſſorem conuenire, pro canone decurſo in præteritum, pro quo tempore ipſe non poſſidet.

Sed ſi canon fuit ſimpliciter ꝓ-
135 miſſus occaſione rei emphyteoticæ, citra tn̄ aſſignationem canonis ſuper ipſa re, vel cum aſſignatione tali, ex qua res emphyteotica non eſſet hypothecata; tunc ipſa res emphyteotica non remaneret tacite hypothecata, nec dn̄s poſſet canones prçteritos à nouo poſſeſſore recuperare. Et hāc diſtinctionem ſequitur nouiſſime Corbul. de iur.emphyt.de cauſ.priu.ob nō ſolut.canon.q.6.n.5.& vltra Caſtr. allegat Aym. conſ.217. ſub n.4. & Ant. Rub. in repet. leg. Gallus. §. quidam recte.nu. 152.ff. de lib. & poſth. Et hanc eandē diſtinctionē tenet nouiſſime Surd.deciſ.32. dū in prin. deducit partem negatiuā, & ſub n. 4. & ſeq. dicit partem af-
136 firmatiuam locum habere, qn̄ bona primi acquirentis ſunt domino obligata, quia dicuntur etiam hypothecata ipſa bona emphyteotica. Et ad hoc vide, quæ copioſe deduxi in c.præcedenti quæſt.11.

Limitat tamen hanc affirmatiuā
137 idē Surd.loco citato nu.9.quando dominus potuiſſet commode ab emphyteuta exigere, & fuerit negligens.per Reoda.de reb.Eccl. non alien.rubr.16.num.64. & per Amad. quæſt. laudemial. 45. col. vlt.verſ.in quibus etiam.

Secundo limitatur, quando em-
138 ptor rei emphyteoticæ etiā acceptat tamquam emphyteoticam cum onere ſoluendi canonē, quia tunc dicitur tacite ſe obligare ad ſolutionem illius, vt per Roman. conſ.311.nu. 2. & 3. & per Affl.d. deciſ.95.n.6.verſ. tamen hoc modo.Surd.d.deciſ.32.n.10. vbi ampliat non ſolum habere locum fauore Eccleſiæ, vel minoris, prout loquitur Rom.loco cit. de quo tacito cōſenſu, latius infra deducam, dum tractabimus de tacita hypotheca inducta ex illatione rei alienæ, in domo conductæ, ſciente, vel ignorante domino; ſed etiam in
139 alijs caſibus, dummodo interuenerit aliquis actus poſitiuus; veluti recipiendo inſtrumentum, ſcripturas, pecuniam, & ſimilia. vt per Iaſ.in l. quæ dotis.nu.90.ſol.matr. Gozad.conſ.98.nu. 6. Natt. conſ. 131.num. 4. Dec. conſ. 106.num. 42.& alios allegat Surd. loco citato num. 11. & latius inferius declarabimus.

Decimoſexto quæro, an iſta tacita hypotheca detur ꝓ laudemio, cuius vigore poſtea Saluianū experiri poſſet? & reperio Surd.deciſ. 31. ad partes hanc materiam deduxiſſe; tandem concludit pro negatiua, & tres adducit rationes.
140 Primo, quia non reperitur iure

cau-

cautum, quod pro laudemio inducatur tacita hypotheca; & niſi ſit expreſſe in iure cautum, non datur tacita hypotheca. vt eſt glo. fi. in fi. in l. 2. ff. de priuil. cred. & per Bald. Fulgoſ. Rom. Crauett. Rip. per eundem Surd. d. deciſ. 31. n. 9.
141 alleg. Et ideo cũ nullo iure caueatur pro laudemio dari hypothecã, non debet noua inuentione induci. Arch. in procem. ſexti in ver. ſacroſanctæ. col. pen. in fi. Aym. cõſ. 90. in fi. Bec. in conſ. 35. nu. 4.

Secunda eſt ratio per eum adducta, quia valet argumentum à
142 gabella ad laudemium. vt per Doct. in l. emptionem. ff. de pact. Crauett. conſ. 332. nu. 7. & 20. Et in gabella nõ reperitur iure cautum, quod pro ea ſint bona hypothecata, ergo nec in laudemio erit inducenda obligatio.

Tertia eſt ratio ibidẽ per eũ adducta. n. 11. nẽpe quia laudemiũ eſt
143 res quędam ſeparata ab ipſa re in emphyteuſim empta, & nõ poteſt dici onus reale, nec perſonale; ideoque immunitate conceſſa ab
144 omnibus oneribus realibus, & pſonalibus, ob numerum duodecim filiorum non cenſetur quis exemptus à ſolutione dicti oneris. vt per Alex. conſ. 123. n. 7. verſ. præterea. lib. 5. Reod. de reb. Eccl. non alien. q. 66. nu. 2. Menoch. conſ. 297. per tot. Et propterea cum ſit quid ſeparatum ab ipſa re, non debet eſſe res pro ea obligata.

Inſuper pro hac tertia ratione
145 adducit; quod laudemiũ dicitur fructus quidam, qui propter ipſam rem quoquo modo percipitur. vt per Oldrad. conſ. 24. per tot. &
146 propterea ſpectet ad vſufructuarium, non ad proprietarium. vt late per Amad. de Põte de laudem. quæſt. 20. qui adducit Spec. Parid. de Put. Socin. Iun. Reodan. Clar. relat. per eundem Surd. loco cit. vbi atteſtatur de communi. Et vltra prædictos adde Tiraquel. de retract. lign. ad fin. tit. nu. 117. cum ibi alleg.

His tamen non obſtantibus cõtrariam ſententiam amplector;
147 ſcilicet, bona emphyteotica pro laudemio eſſe tacite obligata. arg. eius quod dictum eſt ſupra in præcedenti quæſtione de canonibus, ex tradit. per Bal. in authen. ſi quas ruinas. nu. 5. in fi. C. de ſacroſanct. Eccleſ. & tradit Menoch. in conſ. 444. num. 22. & Franc. Solſon. in Lucer. laudem. cellu. 1. ſub num. 9. verſ. & cum dicta allodialia Eccleſiaſtica ſint obligata. Et quod
148 pro laudemio detur hypotheca, ita tradit Amad. de Pont. d. quæſt. 45. ante fin. verſ. laudemium autem. vbi communem dicit, & ab ea non eſſe recedendum. Et pro hac parte adduco Oldr. conſ. 24. prope fin. vbi dicit, quod laudemium debetur obligatione legali.

Nec obſtant rationes Surdi in contrarium adductæ. Et primo dũ dicebatur, quod non reperitur iure cautum, quod pro laudemio hypo-

Digitized by Google

hypotheca detur, & ideo non debet noua inuentione induci.

Quia reſpondetur, quod negari non poteſt, quin laudemium non
149 debeatur occaſione inſtrumenti venditionis rei emphyteoticæ ex natura illius contractus. vt per Alex.in conſ.123.nu.7.verſ.pręterea iſta quinquageſima. vol. 5. & per Menoch.conſ.297. n.15.vol.3. Rim.Iun.conſ.579.n.20.lib.5.quia
150 datur pro confirmatione dicti inſtrumenti venditionis, & conſenſus domini directi deſuper pręſtandi, vt per Redoan.de reb.Eccl. non alien.q.11. tit. de laudem. in prin. Affl.in cap.1.illud quoque.n. 6.de proh. feud.alien.& per Bec. conſ. 2. nu.2. & quamplures congregat Burſat. conſ.56.n.16.lib.1. & alios multos refert Surd. d. deciſ.31.nu.8.

Quod confirmatur, quia ſi iſte contractus eſſet ab initio nullus, &
151 ab eo partes tamquam nullo diſcederent, laudemium non deberetur.vt per Redoan.de reb.Eccl.nō alien. d.q.11.nu.19. vbi alios allegat.& per Tiraq. de retr. lign.§.1. glo.2.nu.7. & de retract.conuent. §.6.glo.2.num.5. Amad.à Pont.q. laudem. 39. & per Franc. Solſon. Lucer.laudem.cellu. 10.n.10.Fabr. in l.2.in fi.C.cōm.de leg.Theſaur. deciſ.75.nu.4. ergo cum debeatur ſi eſt validus, ſicut dictum eſt, ſequitur quod occaſione contractus & natura illius debetur iuxta doct. Alex. in d. conſ.123. num.7.lib.5. quem ſequitur Menoch.conſ.297. nu.15. lib.3. Rim.Iun. d.conſ.579. nu.20.lib.5.

Quod etiam idem procedit, ſi contractus venditionis ex aliquo
152 pacto, vel conditione reſolueretur ipſo iure. vt per Tiraq. de retr. conuent. d.§. 6. gloſ.2.nu.3.in fin. & per Amad. à Pont. quæſt. laud. 27. circa med. & per Franc. Solſon. d. cellu. 10. & per Redoan. de reb.Eccl.non alien.d.quęſt.11. nu.20.

Vnde dicitur, quod cum hoc grauamen ſoluendi laudemiū proueniat ex natura,& occaſione contractus venditionis rei emphyteo-
153 ticæ, hæc actio exigendi laudemium dicitur in rem ſcripta.vt tradit Iaſ.in d.§.omnium. nu.6. Inſtit. de act. vbi expreſſe dicitur, quod actio in rem ſcripta eſt, quæ prouenit ex contractu, vel quaſi. Et alios retuli ſupra in præcedenti quæſt. num. 123. & 124. in fine. verſ.& hanc veriorem exiſtimo. & nu.130.

Et actio huiuſmodi ſequitur ſingularem rei poſſeſſorē, vel detēto-
154 rē. vt per Iaſ. loco cit.& in rubr. ſi cert. pet.num.7.& 8.cum multis alijs in præcedenti quæſtione nu. 130. cumulatis. Et vltra ea adduco Tiraq.de retr. lign. §. 8.gloſ.4. nu.8.Decian.in conſ.31.num.166. vol.1. vbi dicitur, quod obligatio perſonalis contracta reſpectu re-
155 rum competit contra quemcumque poſſeſſorem. Et per Tiraquel. de

de retract. lignag.§.8.gloſ.5.nu.7.
Secundo pro cõfirmatione præ-
156 dictorum dicitur, quod laude-
mium debetur ex iuris diſpoſitio-
ne;ſcilicet ex diſpoſitione l.fi. §. &
ne auaritia.C.de iur.emphyt.c.po-
tuit. de loc. Et declarat Franc.
Solſon. Lucer. laud. in 4. prælud.
n.1.Iaſ. in d.l.fi.ſub n.39.Et actio,
quæ competit ex cõditione legis,
157 dicitur in rem ſcripta,& ſequitur
poſſeſſorē. vt late p Tiraq.de retr.
lign.§.8.gloſ.5.nu.8.cum ibi alleg.
& illa bona dicuntur affecta pro
laudemio; quod comprobatur ex
ſubſequenti fundamento.
Tertio pro hac parte dicitur,
quod laudemium dicitur onus rea-
158 le.vt per Iaſ.in l. fi. nu.41.verſ.&
ad tex.C.de iur.emphy.& late per
Boer.in conſuet.Burgund.de con-
ſuet.feud.cenſual.§.7.vbi ait,quod
in emphyteuſi imponitur non ſolũ
159 onus perſonale, ſed etiam reale;
veluti quinquageſimæ, ſeu laude-
mij. Et per Menoch.conſ.297.n.1.
vol.3.& conſ.444. nu.10. vol 5. &
per Franc. Solſon. Lucer. laudem.
cellu.1.ſub nu.12.verſ.ſed dic.
Et cum ſit onus reale, ſequitur
160 ſingularem ſucceſſorem. vt de-
clarat Franc.Solſon.d. cellu.1. ſub
nu.9. & 10. & per Pariſ. conſ. 90.
nu.43.lib.2.Curt.Iun. conſ.51.nu.
124.Aym.conſ.217.ſub num.5.vbi
multa adducit Rimin. Iun.conſ.1.
nu. 57. & vltra prædictos tradit in
terminis Oldrad.conſ.24. ante fin.
Et ex his duobus fundamentis
tollitur, quod tertio loco tradit
Surd.dum dicit, quod laudemium
eſt quid ſeparatum,& non eſt onus
reale: ſiquidem clare conſtat lau-
demium deberi ex natura contra-
ctus, & eſſe onus reale, & ſequitur
ſingularem ſucceſſorem, ex ſupra
deductis.
Quarto comprobatur,quia quã-
do emptor emit rem emphyteoti-
161 cam,cum ea intentione recipere,
ac cum eo animo ſoluendi laude-
mium illam acceptare dicitur cum
omnibus ſuis oneribus, & qualita-
tibus.vt per Surd. conſ.52. nu.40.
vol. 1. & præſertim cum ad ipſum
tale onus ſoluendi laudemium ſpe-
ctet.vt eſt glo.in l.fi. in fi. cum glo.
in verſ.accipere.C.de iur.emphyt.
& tradit ibi Iaſ. n.41. Gozad.conſ.
65.nu.1.& 13. & alios multos con-
gerit Burſat. conſ.56.nu.16.vol.1.
Amad.a Pont. quæſt. laudem.9. in
princ.cum ibi alleg. Clar. in §.em-
phyteuſis. quæſt.23. verſ. vlterius
quæro.Dionyſ.Pont.in cõſuet.Ble-
ſens.art.84.in princ.Ita quod emẽ-
do rem emphyteoticam,tacite etiã
162 contrahit de ſoluendo laude-
mium, iuxta tradita per Roman.
conſ.311.verſ.ſecunda vero. Nam
acceptando emphyteuſim dicitur
etiam ſe obligare ad onus ei iniun-
ctum. l. cum ab vno in princ.ff.de
legat.2. l. qui tutelam.ff.de teſtam.
tut. l.Imperator. §. ſi centum. de
legat.2.l.ſi compenſandi.C. de he-
red.inſtit. c.officij.de teſtam. Pro-
ut dicitur de eo,qui legatum acce-
ptauit,

ptauit, dicitur etiam cum onere ei iniuncto acceptaſſe. vt per Dec. conſ.299.num.13.Aym.conſ.174. nu.9. Corn. conſ.192. nu.1.vol.2. Caſtr.conſ.193.nu.3. & conſ.415. ſub nu.1.lib.2. Surd.conſ.212.nu. 10.& conſ.237.nu.26.vol.2.& fuit receptum in Rota coram R. P. D. Lancellotto in vna Romana Saluiani Interd. Lunæ 6. Martij 1600. in fine operis deciſ.96.num.6. & ſimiliter acceptando portionem he-
164 reditatis in teſtamento ſibi relictam, dicitur acceptaſſe, & ſe obligaſſe ad onus ſibi in eodem teſtamento iniunctum, vt declarauit Rota coram R.P.D. Lãcellotto in d. Romana Saluiani Interdicti, in calce operis deciſ.96.nu.5.Sic etiã acceptando inſtrumentum inueſtituræ dicitur ſe obligare ad onus ſoluendi laudemium, ad quod tenetur; & ſic tacite inducta hypotheca.

Per quam etiam acceptationem dicitur ſe obligare legibus de ea re
165 diſponentibus, vt per Surd. conſ. 42. num.6. volum. 1. nam ex legis diſpoſitione ipſe emptor tenetur laudemium ſoluere, vt deductum eſt. & ſic dicitur inducta tacita obligatio ad illud ſoluendum. Prout etiam dicitur, quod acceptando quis beneficium alicuius Religionis, dicitur ſe obligare omnibus legibus, & oneribus illius Religionis, vt per Rot. diuerſ. deciſ.496.nu.3. lib.3.par.3.Ex quibus omnibus pa-
166 tet adeſſe tacitam hypothecam ex legis diſpoſitione, licet in indiuiduo non loquatur.

Nec etiam aduerſatur, quod ſecundo dicitur de argumento à gabella ad laudemium, cum pro gabella bona non dicantur obligata.

Nam reſpondetur, quod licet Doct. in d. l. ab emptione. dicant, quod gabella non eſt ſoluenda de diſtractu, ſicut non debetur laudemium; non ideo dicendũ eſt, quod pro laudemio non datur tacita hypotheca; nec ſumi poteſt argumentum de vno ad aliud, cum inter ſe
167 valde differant. Et quando adeſt aliqua diſſimilitudo, non ſumitur tale argumentum. vt per Butr. in repet.cap.fi.ſub nu.57.de conſuet. & per Euer.in loco 11.à ſimili, ver. quarto non procedit. Et in terminis noſtris quod non ſumatur argumentum, tradit Franc. Solſon. de laud.in d. cellu.10.nu.20.optimam deducens rationem differen-
168 tiæ, quare non ſumatur argumentum, quia gabella contractuũ debetur ex ſola contractus celebratione; ſed laudemium debetur propter realem, & actualem alienationem; & ſic reſpicit principaliter tranſlationem, & mutationem emphyteutæ, gabella vero reſpicit ſimplicem actum contrahendi.

Secundam deduco differentiã, quia gabella eſt munus publicum,
169 publicam reſpiciens vtilitatem. Ferret. de gabell. in princ. nu. 22. Ioan. Bertac. de gabell. in prælud. nu.15.

Laude-

Laudemium vero dicitur mu-
nus priuatum, & priuatam conti-
170 nens vtilitatem; ſcilicet directi
domini. vt per Menoch. conſ.297.
nu.14.vol.3. quia debetur ſoli do-
mino pro eius conſenſu, vt ſupra
deductum eſt.

Tertio differunt, quia ſi eſt facta
venditio emphyteuſis ſub aliqua
171 breui conditione, non debetur
laudemium donec venditio irreſo-
lubilis maneat; vt per Tiraquel. de
retract.conuent.§.6.glo.2.num.4.
verſ.& illud. Guid. Pap. deciſ.48.
verſ. item in pacto. Et ex multis
tradit Amad. à Pont. q. laudem.
172 37.col.1.in fi. Nihilominus ſi fiũt
contractus cum eadem conditio-
ne, debetur gabella. vt per Tiraq.
de retract.lign.§.29.glo.1. num.2.
vbi in terminis ponit hanc diffe-
rentiam.

Quarta eſt differẽtia, quia gabella
nõ debetur ex contractu celebrato
173 per ſe, vel procuratorẽ extra ter-
ritoriũ loci, vbi adeſt ſtatutum de
ſoluendo gabellam contractuum,
& res, ſuper qua cõtrahitur, ſimili-
ter ſit extra territorium, licet ipſe
in territorio inhabitet. vt per Fer-
ret. de gabell. n.593. Secus tamen
174 eſt in laudemio, quod debetur,
etiamſi extra territorium loci cele-
bratus ſit contractus venditionis
emphyteuſis, & res ſit etiam extra
territoriũ, quia illud debetur pro
conſenſu à domino habendo pro
confirmatione d. venditionis, vt
oſtenſum eſt, non autem reſpectu
loci; & multa alia ad hunc effectũ
deduci poſſent, quæ breuitatis cau-
ſa omittuntur. Ex quibus clare col-
ligitur, hoc argumentum ſumi non
poſſe; prout bene declarat Franc.
Solſon. d. cellu.10.nu.20.

Nec etiam aduerſatur, quod di-
citur laudemium ſpectare ad vſu-
fructuarium, quia hoc eſt verũ. ſed
non facit, quin tacita hypotheca
cõpetat domino directo pro cano
175 ne, vt deductũ eſt: & vſufructua-
rius repræſentat perſonam domini
directi, qui locauit, & iure ſi ab eo
ceſſo vtitur, & dicitur habere man-
datum à proprietario circa ea, quę
cõcernunt ipſam rem emphyteo-
ticam, in qua eſt cõſtitutus vſusfru-
ctus. l.1. §. fin. & l.ſeq.ff.de oper.
nou.nunc. Pariſ.conſ.94.n.17.vol.
2.& ideo ceſſat obiectio.

XII. quæro, an Saluianum inten-
tari poſſit pro annua præſtatione,
176 ſeu reſpõſione ſibi debita, & aſſi-
gnata ſuper aliqua re ſtabili? Et di-
citur quod ſic, quia quotieſcũque
177 aliqua fit aſſignatio ſuper aliqua
re, idem eſt, ac ſi dicatur, obligo ti-
bi talem rẽ. vt per Bar. in l. Lucius.
ff. de alim. & cibar.leg.& idẽ Bar.
in l.fundus.de ann.leg. Neg.de pig.
in d.4. memb.2. par.ſub num.163.
verſ. vigeſimustertius. Guid. Pap.
deciſ.576.nu.1.& 2.

Verũ hoc caſu nota, quod quo-
tieſcumque ſiue in materia legati,
ſiue in quauis obligatione fuerit di-
ctũ, qđ obligabat creditũ ſuper ali-
178 qua re, tũc illa dictio, ſuper, ope-
ratur ac ſi dixiſſet, hypotheco illã
rem. tradit Bart. per illum tex. in
l.co-

l.codicillis. §. inſtituto. de leg.2.& ibi Caſtren. & per Iaſ. & Alex. in l.reſcriptum. §. ſi pacto.ante fin.ff. de pact. Rip. in rubr. num. 5. ff.de pign. Bald.conſ.182.num.2.lib.5. Rom. conſ.388. nu.2.& conſ.508. n.2.& in ſing.631. Caſtr.conſ.106. ſub nu.3.verſ.conſtat autem.lib.1. Alex. conſ.156. nu.3. vol.6.Aym. conſ.20. nu.10.Natt.conſ.109.nu. 10.Idem Natt.conſ.341. n.6.lib.2. Surd.conſ.162.n.10.vol.2.Afflict. deciſ.162. nu.6. Rot.diuerſ.deciſ. 44.nu.1.& 243.nu.3.& deciſ.259. & 260.nu.1.par.1.

Et hoc nota, quia ad multa inferri poteſt, veluti ſi eſſet tibi con-
179 ſtituta annua pẽſio ſuper domo, vel vinea, vel eſſet conſtitutus cenſus, vel annua præſtatio pro alimẽtis, & ſimilia; quia vigore d.hypothecæ daretur Saluianum Interdictum. Et ex hoc etiam infertur, quod ſi eſſet relictum legatum pro annuo anniuerſario ſcutorum decem ſuper tali fundo, tunc pro eo daretur Saluianum, cum pro eo diceretur hypothecatus fundus. Et vltra prædicta tradit Guid. Pap. quæſt.576.ſub num.1.& 2.Surd.de alim.tit.8.priuil.51.nu.8.

Ex quibus patet non eſſe verũ, quod hæc dictio, ſuper, ſolum, &
180 ſpecialiter habeat locum in relicto pro alimentis, prout voluit Rom. d. conſ.388. licet poſtea extendat ad penſiones Eccleſiaſticas: & cum ſit materia valde frequẽs, ideo ſucceſſiue particulariter aliquod de ea verbum faciemus in ſeq.quæſt.

Amplia etiam d. concluſionem, ſi fuerit dictum, vt ſoluantur ſingulis annis ſcuta centum extrahenda
181 ex bonis ſuis, creditori ſeu donatario magis bene viſo.vt declarauit Rota diuerſ.deciſ.44.ſub nu.2.par. 1. & per Amad. à Pont. q.laudem. 45.col.1.in fi.verſ.quotieſcumque cenſus eſt debitus ſuper, vel ex re.

Tertio amplia etiam procedere in qualibet penſione debenda, ſiue
182 ex contractu, ſiue, vel aliter conſtituta. vt per Specul. de loc. in §. nũc aliqua.q.86.n.109. Guid.Pap. deciſ.576. ſub nu.1. verſ.facit etiã. Surd.de alim.d.tit.8.priuil.51. n.8.

Quarto amplia procedere in quacumque penſione in perpetuũ
183 conſtituta. vt per Specul. in d. §. nunc aliqua.ſub num.109.Surd.de alim.d. priuil.51.ante fi.Guid.Pap. deciſ.432.ſub nu.17.verſ.ſed ſi imponatur.

Decimooctauo quæro, an Saluianum intentari poſſit contra fru-
184 ctus, & bona beneficij, ſuper quo à Summo Pontifice reſeruata ſit penſio Eccleſiaſtica? Et dicitur quod ſic, quia pro ea dicta bona, & fructus beneficij ſunt tacite hypothecata. vt per Roman. conſ.388. nu.6. & 9. quem ſequitur Felin. in c.ad audientiam. el ſecundo.nu.6. verſ. quinta concluſio. de reſcrip. Decian.conſ.37.nu.6.lib.2.Foller. in ſua praxi cenſual. verſ.huiuſmodi cenſus. nu. 113. & late per Gig. de

de penſ.quæſt.51. vbi format hanc concluſionem. & num.17. decidit fructus et bona, ex quibus penſio debetur, eſſe pro dicta penſione obligata. Et idem firmat Caccialup.de penſion.q.9.n.6. & nouiſſime tenet Surd.de alim.tit.8.priuil. 51.nu.7. & hoc procedit, ſiue penſio ſit pro alimentis aſſignata, ſiue
185 nō, vt ex rationibus per Gigant. aſſignatis d.quæſt.51. nu.17. tradit Caputaq.deciſ. 302.nu.59.lib.2.in impreſſ.

Et ad corroborationem deducitur, quod penſio huiuſmodi eſt
186 onus reale; & per conſequens ſequitur poſſeſſorem fructuum ipſius beneficij. vt idem Gig.in reſp. penſ.29.nu.3. & per Rom. d.conſ. 388.nu.6. Gig. de penſ. quæſt.47. nu.2. Decian.d. reſponſ.37.nu.14. dicens, quod onus ſoluendi penſionem cohæret beneficio. & hoc idem tradit Gigas. d. reſponſ. 29. nu.4 vbi ait, quod penſio exigi poteſt ab eo etiam, qui titulum inualidum beneficij habet, quia penſio
187 cohæret fructibus beneficij; & ideo ſoluenda eſt ab eo qui fructus percepit, licet titulo inualido. Ideo ſucceſſor tenetur ad penſiones præteritas. vt per eundem Gigan. de penſ. quæſt. 40. num. 1. & dixit
✱ Rot.coram Illuſtriſs.Mant. in vna Corduben.penſionis Lunæ 2. Maij 1594. in calce operis deciſ. 178. nu.2.verſ.vnde non obſtat, & in fi.

Sed hæc concluſio, quod ſucceſſor teneatur ad præteritas pen-
188 ſiones, non ita ſimpliciter intelligenda eſt; ſiquidem in hoc articulo variæ ſunt Doct. opiniones; & ideo Caccialup. de penſionib. q. 11. quem refert, & ſequitur Gig. de penſ. queſt.39. diſtinguēdo declarat hoc procedere in penſione,
189 quæ ceſſit tempore ſucceſſoris, & illius tempore decurſa. & hoc indubitatum eſſe ait, per tex.in c.niſi eſſet.de præben.

Si vero prædeceſſor propter guerram, vel ſterilitatem nullos fructus percepit, vel ſaltem exiguos habuit; eo caſu excuſatur ſi non ſoluit.

Sed ſi fructus beneficij percepit,
190 & ſoluere potuit, & illos in proprium vſum conſumpſit, vel alienauit, & penſionarius exigere penſionem neglexerit, & omnimodam diligentiam non adhibuit, nec quātum facere potuit fecit; tunc ſucceſſor non tenetur.

Si vero omnimodam diligentiā, & potentiam adhibuit; & hoc caſu ſubdiſtinguitur: aut præfati fructus
191 per prædeceſſorem in vtilitatem Eccleſiæ grauatę conſumpti ſunt; & tunc indiſtinctè tenetur ſucceſſor iux.not.in c.1. de ſolut.

Aut vero prædeceſſor in malos vſus, vel in vtilitatem proximio-
192 rum, vel in ſolutione æris alieni ſoluit; & tunc noua oritur difficultas; ſcilicet, an heres ſucceſſoris ſoluere teneatur d.penſionem, aut vero nouus ſucceſſor. & in hoc caſu Caccialup. loco citato diſtinguit, quod

quod aut prædeceſſor fructus be-
neficij in malos vſus conuertit, vel
in vtilitatem proximiorum, vel in
extinctionem proprij debiti(vt di-
ctum eſt) & eo caſu, quia Eccleſia
ad illa non tenebatur, nec etiam
tenetur ſucceſſor.

193 Sed ſi fructus extarent, quia illi
ſunt obligati, & hypothecati pro
ſolutione penſionis, poſſunt recu-
perari de manibus illorum, penes
quos ſunt, & de eis erit facienda
ſolutio.

194 Et ſi non extarent,& eſſent con-
ſumpti, tunc heredes tenerentur
ad ſolutionem,quatenus eſſent ſol-
uendo: ſin autem, ſucceſſor tene-
retur.

Verum aliter in hoc caſu diſtin-
guit Gig.de penſ.in d.c.39.num.7.
videlicet, quod aut ille,qui fructus
195 percepit, & penſionem non ſol-
uit, viuit, licet amplius non ſit re-
ctor beneficij onerati penſione, &
tenetur ad illorum ſolutionem. vt
per Rom. in c. fin. §.porro. de off.
ord. in 6. cum illi ſunt deputati ad
illorum ſolutionem.

Aut vero quæritur, an heres
prædeceſſoris teneatur ad ſolutio-
196 nem penſionum decurſarum, ex
quo prædeceſſor fructus percepit,
& illos vt tenebatur non ſoluit; &
tunc heres tenebitur, quia actio,
quæ competebat penſionario cō-
tra defunctum, competit etiam
contra heredem. l. actoris. C. de
contrah. & commun.ſtipul. & per
Put.deciſ.189.n.2.lib.2.Creſcent.
deciſ.306.alias 30.de ſolut.num.4.
in fin.

Hoc tamen limitatur,ſi defun-
ctus nullos percepiſſet fructus eo
197 anno, quò penſionem non ſoluit
ex beneficio grauato;nam eo anno
nec prædeceſſor tenebatur; vt per
Caccialup. de penſ. d. quæſt. 11.&
Gig.quæſt.62.

Secundo limitat idem Gig.loco
citato, quando prædeceſſor fru-
198 ctus in vtilitatem Eccleſiæ con-
uertiſſet, quia eo caſu ſucceſſor te-
neretur.

Aut quæritur, an ſucceſſor te-
neatur ad penſiones decurſas, &
199 non ſolutas per prædeceſſorem:
& tunc in omnibus illis caſibus, in
quibus prędeceſſor ſoluere tene-
batur, in eiſdem & ſucceſſor non
ſolutam penſionem ſoluere tene-
tur.

Et ſi quæritur contra quem pen
ſionarius agere poſſit ad penſiones
200 decurſas,& non ſolutas; an con-
tra poſſeſſorem beneficij, vel con-
tra heredes; & tunc electio eſt in
perſona ipſius penſionarij. & ita
omnia ſupradicta tradit Gigan. de
penſ.d.cap.39.

Ego vero ab vltimo quæſito di-
ſcedendo, & diſſentiendo, dico,
quod nimis durum, & rigoroſum
videtur, quod ſucceſſor teneatur
penſiones ſoluere in omnibus caſi-
bus,in quibus prædeceſſor teneba-
tur, abſque vlla modificatione.
prout tenet Gigan. cum omnibus
ſupra relat. quia ex particulari
ipſorum

Digitized by Google

ipſorũ doctrina reſpõdetur, quod cum pro firmo ipſi ponant, & dicant, quod quando nulli ſunt per-
201 cepti fructus, nec etiam penſio debetur, cum ſuper illis conſtituta ſit. prout declarat Put. deciſ. 189. num. 3. & 6. lib. 2. Cæſ. de Graſſis deciſ. 123. aliàs 12. de præben. & dign. Vnde dicitur, quod nec eſt conueniens, quod nouus ſucceſſor habita beneficij poſſeſſione, ſtatim poſſit ad penſiones quatuor, vel quinque annorum decurſorũ conueniri, cum forſan nullos, vel exiguos beneficij fructus exegerit, & penſiones præteritas ſoluere, pro quibus nullos percepit fructus, & æquitas non ſuadet. vt declarat Put. d. deciſ. 189. n. 3. & ſeq.

Et hinc videmus, quod Rota numquam voluit hunc caſum de-
202 clarare, videns, quod vltra varietates Doctorum, nec etiã æquitas hoc ſuadet. vt atteſtatur Caſſad. deciſ. 3. ſub num. 2. in fi. Achil. deciſ. 3. de penſ. Put. deciſ. vlt. in fin. de offic. ord. Et iterum dixit in vna Cæſarauguſtana penſionis coram Illuſtriſſ. Pamphilio 13. Aprilis 1592. in calce operis deciſ. 97. ſub nu. 1. & coram Illuſtriſſ. Blanchetto in vna Hiſpalen. penſionis 23. Martij 1582. ibidem deciſ. 98. num. 1.

Et propterea cenſeo in hoc articulo multa eſſe conſideranda: Primo, an diligentiæ per penſionarium fuerint contra prædeceſſorẽ adhibitæ; & an ſint tales, quod eius ſufficiẽtes dicantur; & an per multos annos non fuerint exactæ; & an plures prædeceſſores fuerint, qui non ſoluerint; & an difficultas exactionis proueniat ex cauſa ſolita, vel inſolita, vt ex cauſa peſtis, belli, incendij, & ſimiliũ: & an fructus exacti in ſingulis annis fuerint ſufficientes, ita & taliter, quod deductis expenſis, penſio ſolui potuiſſet, & computato vno anno cũ
203 alio, fructus eſſent ſufficientes. Quæ omnia arbitrio Iudicis relinquenda eſſent.

Et particulariter illud, quod primo conſideratur principaliter in hoc caſu, ſcilicet, an fuerit adhibita diligentia: nam ſi quis fuerit negligens, arbitrio Iudicis relinquitur. vt ex pluribus tradit Menoch.
204 de arbit. Iud. caſ. 204. nu. 4. & vbi ſunt variæ Doctorum opiniones, vt in præſenti caſu, Iudex ſuo arbitrio quam velit eligere poteſt. vt tradit Bal. in c. ne initiaris. num. 7. de conſt. & per Abb. in c. 1. n. 15. in fi. eo. tit. Iaſ. in l. poſt dotem n. 105. poſt med. ibi, & eſſet quæſtio in practica ꝑ amico. ff. ſol. mat. Ant. Mar. Coraſ. in ſuo tract. com. opin. lib. 2. tit. 9 caſu 31. n. 172.

Et fuiſſe adhibitas diligentias
205 probare, ad penſionariũ ſpectat, cum ſit fundamẽtum ſuæ intentionis, vt per Surd. conſ. 3. n. 39. lib. 1. Et hinc eſt, quod Rota aliquando declarauit fuiſſe adhibitas diligentias, & propterea ſucceſſorem teneri ad ſolutionem penſionum præ-

Digitized by Google

prçteritarum; & fuit dictum in illa
✱ Hiſpalen.penſionis 16.Decembr.
1577.coram Illuſtriſſ. Blanchetto
in calce operis deciſ.99.n. 3. & in
✱ alia Hiſpalen. penſionis corã eo-
dem 5. Martij. ibidem deciſ. 100.
✱ n. 1.& coram Aldobrandino po-
ſtea Clem.VIII.fel.rec. in vna Pla-
cent.penſionis 15. Iunij 1580. ibi-
dem deciſ.189.n.1.aliquando etiã
dixit non conſtare de diligentijs.

Aliquando etiam nec fuit capta
reſolutio ſuper diligentijs. vt atte-
ſtatur Caſſad.deciſ.4.n.3.de loc.&
in d.deciſ.Hiſpalen. penſionis 23.
✱ Martij 1582. in prin. coram Illu-
ſtriſſ.Blanchetto in fine operis de-
ciſ.98.

Ex quibus patet, quod ſecundũ
facti qualitatem, & circumſtãtias,
206 & operationes, prout dominis
de Rota magis iuſtum,congruum-
que viſum fuit, ita reſoluerunt: &
ideo eorum arbitrio iudicandum
relinquendum cenſeo,prout dici-
tur de charitatiuo ſubſidio, quod
conſiderata qualitate loci, & quã-
titate redditũ, & alijs circumſtan
tijs, arbitrio Iudicis relinquitur
quantũ ſit ſoluendum, vt per Me-
noch.de arbit.Iud.caſ.179.n.4.

Decimo nono quęro,an Saluia-
207 num pro tributo intẽtari poſſit?
Et de hoc non contingit dubitari,
quia pro eo datur tacita hypothe-
ca.tex.in l. Imperatores. ff. de pu-
blic.l.2.C.fine cenſ.vel reliq.Rip.
in l.priuilegia.nu. 45. ff. de priuil.
cred.Neg. de pign.in d.4.membr.
2.par.ſub num.127. verſ.ſed quia.
Aym.conſ.218.ſub n.6.Rom.cõſ.
111.ſub n.1. cum alijs ibi in addit.
& per Aret.in conſ.105.quem re-
fert Decian.conſ.37. ſub num.14.
208 lib.2. vbi dicitur, quod pro tri-
buto,& penſionibus agitur contra
ſucceſſorem. vt expreſſe tradit
Surd.de alim.tit.8.priuil.82.nu.2.
late per Boſſ.in tit.de Fiſco,& eius
priuil.nu. 26. vbi ampliat etiam in
Communitate pro collectis impo-
ſitis.& nu.29.

Vigeſimo quęro, an Saluianum
209 intentare poſſit Fiſcus aduerſus
bona eorum, qui cum eo contra-
xerunt,vel aliquid emerunt? Et di-
citur quod ſic, quia contra dicta
bona tacitam habet hypothecam.
l.2.C.de priu. Fiſc. Nã Fiſcus ſem-
per habet ius pignoris. l. aufertur.
§.Fiſcus.de iure Fiſc. Neg. in d.4.
mẽb.2.par.n.113.Rebuff.in tract.
de conſt.redd.gl.14.n.22. Boſſ.in
tit.de Fiſc.& eius priuil. n. 26. Ca-
ſtren.in l.ſi in te.nu.2.C.de priuil.
Fiſc. Rip.in d.l. priuilegia. nu.46.

Hoc tamen limitandũ eſt in mi-
210 nore in hoc caſu: nam ſi maior
rem emerit à Fiſco, omnia illius
bona ſunt tacite Fiſco pro dictæ
rei emptæ pretio obligata. Secus
eſt in minore, ſiquidem res tantũ
empta remanet obligata, alia vero
bona non: vt per Iaſ.in l. ſi conſtã-
te.n.203.ſol.matr.Neg.de pignor.
in 4.memb.2.par.n.113.

Et dicta tacita hypotheca,quam
211 habet Fiſcus,prætertur omnibus

alijs

alijs priuatis habentibus anteriorē generalem, vel ſpecialem. vt per Neg.d. n.113.in fin.nō tamen pręfertur alijs creditoribus ex cōtractu.vt per Couar. var. reſol. c.16. ſub nu.8.circa fin.lib.1. & de communi atteſtatur Clar. lib. 5. ſent.§. fi.q.78.verſ.vidi quandoque.n.31.

Secundo limita,quod Fiſcus nō
212 habet tacitam hypothecā,quando agit ex perſona priuati,in cuius locū ſucceſſit.l.Fiſcus.de iur. Fiſc. Bar.in l.aufertur.§.Fiſcus. in prin. ff. de iur.Fiſc.& idem Bart.& Bal. in l.reſcriptum.n.1.ff.de pact.

Habet tamen tacitam hypo-
213 thecam in bonis ſuorum adminiſtratorū etiam in futuris.l.certū.C. in quib.cauſ.pign.tac.cōtrah.Boſſ. in d.tit.de Fiſc.& eius priu.n.32.

Et an habeat tacitā hypothecā
214 in pœnis,quæ ex maleficio Fiſco debentur, diſtingue, vt per Doct. omnes in l.aufertur.§.Fiſcus.ff. de iur.Fiſc.& per Bar. Bal. Alex.in l. reſcriptum. ff. de pact. Neguſ. de pign.in 4.memb.2.par.n.115.Boſſ. in d.tit.de Fiſc.& eius priuil.Clar. in lib.5. ſent.§.fin. in fin. verſ. ſed hic incidenter.ſed Surd.conſ.199. n.9.vol.2.tenet,quod Fiſcus in delictis non habeat tacitā hypothecā,& pro hac parte multa allegat.

Vigeſimoprimo quæro, an Sal-
215 uianū experiri poſſit pro melioramentis, ſeu reſarcimentis in domo, vel in alia re factis, vel ſi dederit pecuniā pro dictis melioramētis faciendis? Et quia de hac materia multa in præcedenti Inſpectione c.2.de excep.n.150.& ſeq.verſ. ſequitur. deducta fuere; ideo in hac re breuis ero :& ad quæſitum affirmatiue reſpōdendum eſt,quia pro eis datur tacita hypotheca. vt eſt tex.& ibi gl. & Bar. & Caſtr. Ang. in princ. & cōmuniter Doct. ff. in quibus cauſ. pign. vel hypotheca tacit. contr. Neguſ. in d.4. memb.2.par.n.162.verſ.16.caſus. Rebuff.in d.tract. de conſt. redd. gloſ.14.nu.12.Alex.conſ.117.nu. 7.vol.7.Salic.in l.licet. n.1. C.qui pot.in pign. hab. Rip. in l. ſi ventri.§.diuus.per tot. de priuil.cred. Ang.in l.1.C.ſi propt.pub.penſ.& quando pro eis datur retentio, vide ſupra loco citato, vbi plene fuit expoſitum. Et quod Saluianum detur ſuper melioramentis vigore generalis hypothecæ, dictum eſt ſupra in hac 3. Inſpect.c.2.nu.31.

Hanc autem concluſionē amplia procedere nō ſolum pro melioramentis, & reparationibus in
216 rebus vrbanis factis, ſed etiā in ruſticis, veluti in reparando, vel meliorando ædificium ruſticum, ſtabulum,& ſimilia. vt per Rip. in l.1.n.3.ff.in quib.cauſ.pig.vel hypoth.tac.cōtr.Rebuff. in d. tract. de conſt.redd. art.1.glo.8.nu.18. reiecta opinione Decij contrariū ſentientis in l.creditor.ſi cert.pet.

Amplia etiam, ſi pecunia eſſet mutuata pro alimentis, vel cuſto-
217 dia animalium,vel pro alimentis nautæ,qui nauē cōducebat. vt de-

clarat Bar. per illum tex. in l. interdum. n. 1. C. qui pot. in pig. hab. & per Alex. in addit. ibi, in littera B.
218 vbi ampliat etiam pro expenſis factis pro cuſtodia alicuius Caſtri. & per Neg. de pignor. in 2. memb. 5. par. n. 15 & late per Surd. de alimen. tit. 8. n. 51. vbi ampliat, quod hypotheca datur vnicuiq; cui debentur alimenta. & priuil. 62. nu. 147. vbi dicit, quod hypotheca da-
219 tur pro alimentis factis animalibus. Et quod pro conſeruatione rei detur hypotheca, tradit idem Surd. de alim. tit. 1. q. 70. nu. 10. & per conſequens datur Saluianum Interdictum.

Intellige tamen procedere in-
220 fra dicendis concurrentibus. Primo, quod meliorationes ſint factæ in ædificio extante, non autem ſi eſſet penitus dirutum; quia tunc diceretur de nouo facere, non autem meliorare, vel reſarcire. Secūdo requiritur, quod pecunia ſit expreſſe ad hunc effectum mutuata. Tertio procedit, quatenus tota pecunia fuerit neceſſaria pro reparatione ædificij, aliàs habet locum ſolum pro rata neceſſaria: nec etiā procedit in melioramentis voluntariis, de quibus fuit ſupra declaratum in 2. Inſpect. cap. 2. de except. Quarto procedit in mutuante gratis, non autem ſub vſuris; quia eo caſu magis lucri cauſa, quā rei conſeruādæ mutuata diceretur. Quinto declaratur procedere, vt præferatur omnibus creditoribus anterioribus, niſi tales ſint, qui & ipſi habeant tacitam hypothecam, & priuilegiū inter perſonales actiones. Sexto procedit in mutuante Chriſtiano, non autem hæretico, ſeu Hebræo. Septimo procedit reſpectu tantū ſortis principalis, non autem reſpectu pœnæ contractui adiectæ. De quibus omnibus vide late per Rip. in d. l. 1. à n. 6. vſq; ad 20. in quib. cauſ. pign. vel hypoth. tac. contr. & idē Rip. in l. ſi ventri. §. diuus. de priu. cred. & per Neg. de pignor. in 2. membr. 5. par. ſub num. 15. verſ. item attenditur dicta fallentia.

Sciendum tamen eſt, quod ſi de-
221 bitor, qui aliquam rem venditori hypothecauit, & ſuper ea aliqua fecerit melioramenta, illa etiā cenſentur hypothecata. tex. eſt in l. ſi fundus. §. 2. ff. de pign. tradit Iaſ. in l. creditor. la prima. nu. 6. ff. ſi cert. pet. Neguſ. de pign. in d. 4. memb. 5. par. nu. 18. Caſtr. in l. ſi conuenerit. §. ſi nuda. in prin. ff. de pign. act. & ideo ſuper eis Saluianum experiri poterit.

Limitatur tamen, quando dicta
222 melioramenta à tertio eſſent cōſtructa, quia eo caſu nō eſſent creditori hypothecata. vt per Iaſ. Caſtren. Neg. locis proxime alleg.

Vigeſimoſecundo quæro, quod ſi
223 tutor ſuo nomine rē ex pecunia pupilli emerit, an pupillus poterit Saluianum ſuper dicta re intentare pro conſecutione ſuarum pecuniarum? Et dicitur quod ſic, quia illa

illa res eſt tacitè pupillo hypothe-
cata. vt eſt tex.& ibi gl. in l. idem-
que. vbi Bar.in princ.ff.qui pot. in
pign.hab.& per Galliau.in l.licet.
n.2.C.eo.tit.Ang.in l.interdum.n.
4.ff.eo.Bal.in l.ſi tutor.n.1.C.ſeru.
pign dat.man.& ibi Salic.n.1.Ne-
guſ.de pign.in d.4.memb.2.par.n.
163.Rebuff.de conſt.redd.d. gloſ.
14.n. 13. Quod procedit cum pri-
224 uilegio anterioritatis,& ſpeciale
eſt in pupillo. vt per Bar.Neg.Re-
buff.in locis proxime allegatis.

Et hoc caſu erit electio pupilli,
225 an velit rem illam tamquā ſuam,
vel recuperare ſuam pecuniam. vt
per Neguſ.in d.4.memb.2.par.nu.
163.in fin.Rebuff. loco citato.tra-
dit Bal.in l.ſi tutor.ſub nu.1.C.de
ſeru.pign.dat. man. & idē Rebuff.
in eodem tract.art.1.gl.8.n.22.

Si vero res empta ſit ab alio nō
226 tutore, de pecunia tamen pupil-
li;& eo caſu bona illa ſunt obliga-
ta pupillo, & ceſſat electio. vt per
Caſtr.in d.l.interdum.n.7.Bald.in
d.l. ſi tutor. nu.2. C.de ſeru.pign.
dat.man Neg.de pign.in d.4.mēb.
2.par.n.163.in fi. Rebuff.de cōſt.
redd.d.gl.14.n.13.in fi.

Nam ſi quis mutuauerit pecu-
227 niam ad rem emendam, non ali-
ter expreſſo, vel conuento, quod
dicta res ſit ei hypothecata;& tūc
habet hypothecam cum priuilegio
quoad perſonalē.tex.eſt in l.quod
quis.vbi Bar.ſub num.1. & omnes
Doct.ff.de priuil. cred. & p Alex.
qui communem dicit in l. ſi cum
dotem.§.fin.ſub n.5.ff.ſol.matr.

Si vero mutuauerit ad rem emē-
228 dam cum expreſſa conuentione,
quod dicta res eſſet pro dicto mu-
tuo hypothecata: & tunc habet
hypothecam cum priuilegio ante-
rioritatis. Et hanc eandem diſtin-
ctionem tradit Bar.in d.l. interdū.
ſub nu. 5. vbi Caſtr. ſub n.6.ff. qui
pot.in pign.hab Ang. in d.l. licet.
nu. 1.& 2.& idem Bar.in d.l.quod
quis.ſub nu.1.ff. de priuil. cred. &
per Neg.de pign.in d.4. memb.2.
par. nu.163.ante fin. & per Rebuff.
d.tract. de conſt. redd. art.1.gloſ.
8.in fin.

Et ſimiliter, quod ſupra dictū eſt
fauore pupillorum circa rem em-
ptam ex pecunia pupillari, idem
229 amplia procedere fauore Eccle-
ſiæ. vt per Bar. in l. ſi vt proponis.
n.3.Salic.ſub n.2. in fin.Bal. nu.4.
Caſtr. in fin.C. de rei vend. & per
Bal.in l.ſi tutor.ſub n.2.C.de ſeru.
pign. dat. man. & communem di-
cit Rip.in l.1.nu.16.de priu. cred.
Et quod ex ſimplici contractu mu
tui ſit inducta tacita hypotheca fa-
uore Eccleſiæ, pupilli,& ciuitatis,
tradit Bal. in c. Eccleſia S. Mariæ.
n.4.vt lit.pend.

Secundo amplia in muliere. vt
230 per Bar.in d.l.interdū.ſub n.5.&
ibi Ang.ſub n.4. in fi.C. qui pot.in
pign.hab.Sal.in d.l.ſi tutor. & per
Bal. in d.l. ſi vt proponis.n.5. Sal.
n.3.Caſtr.in fi.Rip.in d.l.1.nu.21.
de priu.cred.

Nec aduerſatur, quod aliqui te-

Digitized by Google

neāt hoc in ſubſidium procedere, qñ maritus non eſſet ſoluendo, vt tenet Soc. Sen. conſ. 67. n. 1. lib. 2. Quia reſpondetur hanc eſſe veriorem, vt atteſtatur Bal. in d. l. ſi vt proponis. ſub n. 5. & propterea ſequendam eſſe.

Tertio amplia in pecunia mili-
231 tis. vt eſt tex. in d. l. ſi vt proponis. vbi Bart. Bal. Ang. Salic. & cōmuniter Doct. C. de rei vend. Sal. in l. licet. ſub n. 2. verſ. oppono ad extra. C. qui pot. in pign. hab. late Rip. in d. l. 1. n. 19. ff. in quib. cauſ. pign. vel hypoth. tac. contrah. Neguſ. in d. 4. mem. 2. par. nu. 164. Rebuff. in d. tract. de conſt. redd. art. 1. gl. 8. n. 23.

Quarto amplia in militia empta
232 ex pecunia mutuata ad illum effectum, quia illa militia dicitur tacite hypothecata pro recuperatione illius pecuniæ, & præfertur illius creditoribus. vt eſt text. in l. fin. & in auth. ibi poſita. C. de pign. & priuil. Præl. & ibi Salic. in fi. & p Neg. in d. 4. mēb. 2. par. ſub n. 164. verſ. 19. caſus. Rebuf. in d. gl. 8. n. 24

XXIII. quæro, an Doctor, vel
233 Medicus cōductus à Cōmunitate, poſſit pro conſecutione ſui ſalarij cōuenti Saluianū contra ipſius Cōitatis bona experiri, & dicitur quod ſic, quia pro d. ſalario bona Cōmunitatis ſunt tacite hypothecata. vt per Rip. in l. 1. n. 139. ſol. matr. poſt Ang. ibi n. 12. & per Rebuff. de priuil. ſchol. priu. 118. n. 2.

Quod etiam in ſalario famulo-
234 rum locum vendicare dicendū eſt, cū ſalaria huiuſmodi ſicut expenſæ in rebus factæ ante omnia ſint deducenda. vt per Tiraq. de retr. lign. §. 15. gl. 1. nu. 7. Hip. Bonacaſ. de ſeru. & famul. quæſt. 193. & declarauit Rot. coram Illuſtriſſ. ✱ Seraphino in vna Acherontina fructuum Ven. 28. Apr. 1581. in fine operis deciſ. 63. nu. 2. vbi dicitur, quod ſalariū dicitur onus reale: & pro expenſis datur hypotheca, vt ſupra n. 227. deductum eſt,
235 & ſic etiā pro ſalario Saluianum eſt concedendum. Et comprobatur, quia ſucceſſor Prælati tenetur ad ſalarium Aduocati eum defendentis. Abb. in c. ex præſentiū. n. 5. de pign. & Put. deciſ. 11. in fin. lib. 3. Quod ſi ſolum perſonalis actio Aduocato competeret, morte extingueretur, & non ſequeretur ſingularem ſucceſſorem. l. 1. §. heres. ad Trebell. l. fin. de contrah. empt. l. liberto. ff. de ann. leg. l. eum cui. C. de act. & oblig. vnde tacite bona eſſe hypothecata fatēdū eſt.

Vigeſimoquarto quæro, an credi-
tor, cui fuit data licentia ingrediē-
236 di poſſeſſionē fundi, vel domus propria auctoritate ſine aliquo Iudicis decreto, Saluianum experiri poſſit pro cōſecutione ſui crediti? Et breuiter dicitur, quod ſic, quia per licentiam huiuſmodi dicuntur hypothecata dicta bona, vt per Bal. in l. 3. §. fin. in fin. ff. qui pot. in pign. hab. & per Alex. in addit. ad Bart. in d. §. fi. & per Neg. de pign.

in 1.

In 1.memb.3.par.ſub n.4. verſ. ſimiliter. Menoch. de adipiſc. poſſ. remed.5.n.93.Surd.cõſ.243.n.11. lib.2. Caputaq. deciſ.68. lib. 2.in manuſcript. in calce operis deciſ. 101.n.1.in fin.

Et ampliatur etiam, ſi fuerit di-
237 ctum, quod creditor poſſet rem debitoris propria auctoritate vendere.vt per Bar.in d.§.fi.Bal. in l. creditor.§. poſt diuiſionem.ff. qui pot.in pign.hab. & idem Bal. in l. creditores.n.4. C. de pign.Neguſ. loco cit. n.4.

Vigeſimoquinto quæro,an Sal-
238 uianũ intentari poſſit contra eũ, qui ſcripturæ ſe ſubſcripſit, in qua bona ſubſcribentis erant obligata per aliũ? Et dicitur quod ſic, quia eo caſu dicitur inducta hypotheca,vt per Neg.in d.1.mẽb. 3. par.
239 n.6. & eſt ratio,quia ſubſcribens ſe tali ſcripturæ, dicitur eã approbare.vt eſt tex.in l.ſi ergo.§. dotis. de iur.dot. c.ſi quis presbyterorũ. de reb. Eccl. non alien. §.1. Inſtit. de empt.& vend. Alex. conſ. 147. nu.3.lib.2. Pariſ.conſ.47.n.6. vol. 1.Felin.in c. quoniam contra. nu. 75. de probat. Gabr. qui alios adducit de pręſcrip.concl.3.in prin. Sed quia hæc cõcluſio quoad ſubſcriptionem nonnullas recipit declarationes,vide per Gabr.d.cõcl. 3.& per Maſcard.de probat. concluſ.1341.

Ampliatur etiã principalis con-
240 cluſio, vt procedat,quando quis fideiubet pro eo, qui bona ſua hypothecauit.Bald.in l. exceptione. ſub num.1.verſ.nota.vbi Sal. C. de euict.& ſequitur Neg.loco cit.n.6.

Vigeſimoſexto quæro, an Saluianũ intentari poſſit vigore obli-
241 gationis,in qua dicatur,& ſecurũ facere;veluti ſi duo permutationẽ fecerint, & dixerint dicta bona ſtare pro eorum cautione, ſeu aſſecuratione? Et dicitur quod ſic, quia dicta verba importãt hypothecã. vt per Natt.cõſ.496.n.3. lib.3.vbi ampliat idẽ eſſe,ſi dixerit pecunias fuiſſe in aliqua re ſtabili colloca-
242 tas,quia illud verbum,collocare, importat hypothecam.

Vigeſimoſeptimo quæro,an Sal-
243 uianũ experiri poſſit cõtra bona illius, qui ſub certa pœna aliquid promiſit ſi cõtrafecerit? Et dicitur quod ſic; quia eo caſu dicitur inducta tacita hypotheca. vt per Bar.in l. Lucius Titius. in fi. ff. qui pot.in pign.hab.

XXVIII.dicitur,qđ in quacunq;
244 conuentione, in qua fuit dictũ: do,vel aſſigno, dicitur cõtracta tacita hypotheca.vt tradit Soc.Sen. conſ.93.nu.5. & ſeq. vol. 1. Surd. cõſ.243.n.18.vol.2. Et illius vigore daretur Saluianum Interdictũ.

Poſtremo dicitur, quod in qua-
245 cumq; obligatione,vbi ſunt ſimpliciter obligata bona, dicitur inducta tacita hypotheca. Bart. in l. ad diẽ.in fi.ff.de verb.oblig. Caſtr. conſ.336.ſub n.1.verſ.his non obſtan.vol.2. & ſtãte dicta hypotheca,Saluianum experiri poterit.

SVMMARIVM.

1 *Hypotheca tacita ex facto hominis.*
2 *Creditor non recedit à tacita hypotheca legali, licet de expreſſa prouiderit.*
3 *Bona in prædium emphyteoticum inuecta, cenſentur tacite hypothecata.*
4 *Idem in bonis in nauim inuectis, quæ æquiparantur prædio vrbano.*
5 *Idem in inuectis in arca, horreo, vel ſtabulo.*
6 *Ampliatur in inuectis in porticu domus.*
7 *Porticus non venit appellatione domus.*
8 *Bona inuecta non ſolum ſunt hypothecata pro penſione domus, ſed etiam pro deterioratione.*
9 *Ampliatur non ſolum in locatione in pecunia, ſed etiã in facta ad reſponſionẽ.*
10 *Saluianum datur vigore ſupradictæ tacitæ hypothecæ.*
11 *Veſtes, & ſupellectilia, quæ non comprehenduntur in expreſſa, non veniunt in tacita.*
12 *Limitatur, ſi non adeſſent alia bona.*
13 *Inuecta, & illata tam in vrbanũ, quam in ruſticum prædium, cenſentur hypothecata, ſi ita inuecta vt permaneant, & durante locatione.*
14 *Declaratur, ſi Dominus feudi ſciuerit.*
15 *Illata in ruſticum prædium non ſunt tacite hypothecata, niſi expreſſe conuentum ſit. & num. 16.*
17 *Verba, etiamſi nominatim, quid importent. & nu. 23.*
18 *Mancipia obligata dicuntur pro fundi penſione, ſi ſpecialiter obligata, & expreſſe pactum fuerit.*
19 *Seruiana procedit in inquilino, non autem in colono.*
20 *Scientia domini ſufficit, vt inuecta, & illata cenſeantur hypothecata, & nu. 21. & 25.*
22 *In vrbanis per illationem bonorum contrahitur tacite pignus, ſiue dominus ſciuerit, ſiue non; ſecus in ruſticis.*
24 *Dictio, etiam, auget, & extendit ad caſum non expreſſum.*
26 *Fructus recollecti in fundo, ſiue dominus ſciuerit, ſiue non, cenſentur tacite hypothecati.*
27 *Declara, quatenus extarent, quia pretiũ illorum non venit in iſta hypotheca.*
28 *Verbum, placuerit, declaratur.*
29 *Pactum eſt duorum conſenſus.*
30 *Verbum, placet, imperſonaliter poſitum ad legiſlatorem refertur.*
31 *Qui allegat pignus, probare debet tacite, vel expreſſe contractum.*
32 *Locator prædij vrbani debet probare bona fuiſſe inuecta.*
33 *Pactum intelligitur de expreſſo.*
34 *Hypotheca tacita inducitur ex ſola inductione, & illatione bonorum.*
35 *Hypotheca tacita dicitur à lege vel ſtatuto, non à partibus expreſſa.*
36 *Hypotheca expreſſa, cum partium conuentione bona pignorantur.*
37 *Inſtrumenta, & nomina debitorũ non veniunt in tacita hypotheca.*
38 *Inſtrumẽta, & nomina debitorũ non veniũt in generali expreſſa obligatione.*
39 *Ampliatur in generali donatione bonorum tali loco exiſtentium.*
40 *Et quid in legato, vel donatione, quando fuit appoſita dictio vniuerſalis, Omnia bona, Quæcumque, &c.*
41 *Inuecta, & illata in prædium conductũ (licet aliena) tamen ſi bona fide poſſeſſa, dicuntur tacite hypothecata.*
42 *Ampliatur in habente titulum, ita quod competeret Publiciana.*
43 *Bona inuecta, ſi aliena, ignorante domino rerum, non ſunt hypothecata, nec tacite, nec expreſſe. & nu. 44.*
45 *Bona aliena inuecta ſciente, & patiente domino, ſunt tacite hypothecata.*
46 *Bona aliena inuecta ſciente domino non ſunt tacite hypothecata.*
47 *Taciturnitas domini, ſcientis ſua bona per alium inuecta, non nocet.*
48 *Lex conſeruat ius domino.*

Non

49 *Non tenetur quis reſpondere proteſtationi, cum ſcit ſuum ius ſaluum fore.*
50 *Expreſſus conſenſus requiritur vt pignus conſtituatur.*
51 *Taciturnitas in præiudicialibus non inducit conſenſum.*
52 *Limitatur, ſi longa, & diuturna taciturnitas.*
53 *Limitatur fauore Reipublicæ.*
54 *Limitatur fauore pupillorum.*
55 *Limitatur fauore Eccleſiæ.*
56 *Limitatur, ſi cum taciturnitate aliquis actus interuenerit.*
57 *Conſenſus, qui ex facto colligitur, non extenditur vltra limites facti.*
58 *Taciturnitas in iudicialibus nocet, & plus operatur quã in extraiudicialibus.*
59 *Præſens vocatus ſi taceat, habetur pro conſentiente.*
60 *Tacens in Collegio, vel vniuerſitate congregata, habetur pro conſentiente.*
61 *Limitatur in alienatione rei Eccleſiæ perpetua.*
62 *Filius præſens & tacens in matrimonio contracto per patrẽ cenſetur cõſentire.*
63 *Citatus ex ſtatuto ad conſentiendum tacens, eſt ac ſi conſentiat.*
64 *Limitatur, ſi ſtatutum pro forma requireret conſenſum.*
65 *Præſens & tacens ſi poteſt actum impedire habetur pro conſentiente.*
66 *Nemo præſumitur præiudicare ſuo iuri, & ſuum iactare.*
67 *Vaſſallus ſi alienat feudum ſciente, & patiente Domino, non dicitur, Dominum conſentire.*
68 *Præſens, & tacens fraudulenter cenſetur conſentire.*
69 *Vaſſallus alienans feudum ſciente, & patiente Domino, ei præiudicat.*
70 *Tacens in ſui præiudicium non dicitur conſentire.*
71 *Declara, in magno præiudicio.*
72 *Tacens, ſi agatur de ſuo commodo, cenſetur conſentire.*
73 *Epiſcopus præſens, & nõ contradicens cenſetur conſentire in caſu iuriſdictionis.*
74 *Conſenſus probatur etiam per actum inualidum, & nullum.*
75 *Hypotheca tacita non inducitur in mercibus illatis in re conducta.*
76 *Ampliatur, etiã ſi vltra merces adeſſent alia bona, ſuper quibus venit hypotheca.*
77 *Merces, & venalia non veniunt in legato mobilium domus.*
78 *Limitatur in legato facto filio, vel coniunctæ perſonæ.*
79 *Limitatur in legato facto cum dictione, Omnium bonorum mobilium.*
80 *Limitatur, ſi in illa domo non extarent niſi merces, & venalia.*
81 *Mulier pro recuperatione dotis poteſt agere hypothecaria cõtra bona venalia mariti, & ſuper illis cadit hypotheca.*
82 *Venalia veniunt in contractibus, non in legato.*
83 *Merces, & venalia veniunt in generali obligatione bonorum.*
84 *Ampliatur etiam in grege.*
85 *Hypotheca non inducitur pro penſione in venalibus in ruſticũ prædiũ illatis.*
86 *Bona non venalia in prædium ruſticũ illata, ſunt tacite hypothecata pro penſione, ſi dominus ſciuerit.*
87 *Hypotheca tacita non inducitur in venalibus illatis in prædium vrbanum per exercentem mercaturam.*
88 *Limitatur, ſi mercator induxerit in re cõducta, vt ibi negotietur, & exerceat.*
89 *Ampliatur procedere etiam ſi alia bona non venalia non extarent.*
90 ***Limitatur habere locum in mercibus, quæ reperiuntur tempore ſolutionis penſionis.***
91 ***Hypothecaria non poteſt exerceri contra venalia illata in re conducta, & poſtea in alium tranſlata tempore ſolutionis penſionis.***
92 ***Venalia reſtricta ad certum locum non veniũt in generali bonorũ obligatione.***

93 Vena-

93 *Venalia ante incluſionem non cenſentur tacite hypothecata.*
94 *Incluſio vt dicatur, debet fieri deſcriptio bonorum per notarium.*
95 *Dominus cenſetur poſſidere inuecta per conductorem poſt illorum deſcriptionem.*
96 *Incluſio eſt deſcriptio bonorum.*
97 *Hypotheca expreſſa impedit alienationem, & alienata res tranſit cum ſuo onere.*
98 *Hypotheca tacita bonorum, quando illa ſunt deſcripta, æquiparatur expreſſæ.*
99 *Creditor poſt incluſionem poteſt retinere bona deſcripta pro ſuo credito.*
100 *Creditor an poſſit retinere bona deſcripta pro alio credito.*
101 *Bona ſecundi conductoris, qui à primo conductore conduxit, an ſint hypothecata domino fundi.*
102 *Fructus venales inducti per conductorem in re ſibi locata vna cum alijs ad vſum familiæ conductoris, ſunt tacite hypothecati.*
103 *Pecuniæ illatæ in fundum conductum non ſunt tacite hypothecatæ, quia non circumſcribitur loco.*
104 *Pecuniæ videntur ſemper alienationi paratæ.*
105 *Pecuniæ connumerantur inter ea, quæ ſeruari ſeruando non poſſunt.*
106 *Ampliatur in pecunia Eccleſiæ.*
107 *Pecuniæ minorum ſine decreto Iudicis alienari poſſunt.*
108 *Limitatur in pecunia minorum ad emptionem deſtinata.*
109 *Idem in pecunia minoris data ad cenſum, vel ſocietatem officij.*
110 *Pecunia inducta, & illata, quæ perpetuæ cuſtodiæ, vel præſidij cauſa detinetur, eſt hypothecata pro penſione domus.*
111 *Limitatur in pecunia illata in prædium ruſticum.*
112 *Bona inuecta in molendinis, an dicantur hypothecata pro penſione molendini. & nu. 113. & 116.*
114 *Molendinum domui iunctum, vel ſi ibi habitatur per conductorem, dicitur prædium vrbanum.*
115 *Si ibi non habitatur, dicitur ruſticum.*
117 *Fundus ruralis dicitur prædium ruſticum.*
118 Res *famuli in domum conductoris illatæ non ſunt domino pro penſione hypothecatæ.*
119 *Saluianum an detur contra bona minoris inuecta & illata. & num. 120. & 121.*

De Saluiano vigore tacitæ hypothecæ quæ facto hominis interueniente inducitur. Cap. V.

FVIT ſuperius deductum, in quibus cauſis Saluianum intentari poſſit vigore tacitæ hypothecę, quę nullo hominis facto interueniente, ſed ex ſola legis diſpoſitione inducitur; modo videndum eſt, in quibus caſibus illud habeat locum
1 vigore tacitę hypothecæ facto hominis interueniente circa ipſam hypothecam; veluti ſi quis conduxerit fundum vrbanum, vel ruſticum, & vltra conductionem etiam bona mobilia in eo inferat, vel cōducat; de qua proprie loquitur tex. in §. item Seruiana. Inſtit. de action. & l. item quia. ff. de pact. & l. certi iuris. C. locat. prout declarat Iaſ.

Iaſ.in d.§.item Seruiana.num.7. & 76. quem ſequitur Bellon.ibidem num.32. Zaſ.nu.24. Dyn.num.11. Ita quod iſta tacita hypotheca ſeu obligatio non naſcitur, niſi factum hominis præcedat in conducendo, & inuehendo bona in re conducta,& ſtatim lex diſponit,& cooperatur tacitam obligationem,& tacitam hypothecam, quod non eſt in alijs tacitis hypothecis, vt per Zaſ.loco cit.

Amplia procedere etiam, ſi locator expreſſe ſibi prouiderit de
2 hypotheca, quia non ideo dicitur recedere à tacita legali. vt eſt doctrina Bal.in l.certi iuris.nu.13.C. locat.& poſt Fabr.tenet Aret.in §. item Seruiana.ſub nu.4.verſ.quod ſi locator.vbi Zaſ. nu.68. Inſtit.de actio.& per Surd.conſ.209.nu.12. lib.2.

3 Secundo amplia etiam, ſi quis bona in prædium emphyteoticum intulerit, quia illa dicuntur tacite hypothecata. vt per Bal.in auth.ſi quas ruinas.ſub nu.5.prope fin. C. de Sacroſanct. Eccl. & per Corb. de iur. emphyt. de cauſ.priuat. ob non ſolut.can.quæſt.6.n.5.Neguſ. de pign.in 4.memb. 2.par. nu.127. in fin. Surd. deciſ. 32. & alios adduxi ſupra in pręcedenti capitulo, nu.125.

Tertio amplia etiam, ſi bona in nauim conductam inuecta, & illa-
4 ta eſſent;quia prędio vrbano ęquiparantur. vt per Neguſ.de pign.in 4. memb.2. par.nu.140.per Bal.in l.certi iuris. ſub num.7. C.locat.& Veronen. de ſeru.vrb.præd. rubr. 11.verſ.quod de uaui.

Quarto amplia habere locum, etiam ſi ſint inuecta,& illata in hor-
5 reo,vel area,vel ſtabulo domui iniuncto.vt per Neguſ.d.4.memb.2. par. ſub num.138. verſ. quinto amplia.

6 Quinto amplia etiam, ſi ſint inuecta, & illata in porticu domus:
7 nam licet appellatione domus non veniat porticus, vt per Bar. in l. cetera.§.hoc Senatus. vbi Alex. & Iaſ.de leg.1.tamen eſt de domo,& accedit domui, & eſt pars domus, vt declaratBar.in d.§.hoc Senatus. & ſic inuecta, & illata in eo dicuntur tacite hypothecata. vt tradit Neguſ. d.4. membr.2. par.nu.139.

8 Sexto amplia,quod bona illata,& inuecta ſunt tacite hypothecata, non ſolum pro penſione, ſed etiā pro deterioratione. l.2. ff.in quib. cauſ.pign.tac.contrah. & declarat ibi Bart. quod pro quocumque intereſſe ſunt hypothecata, & pro deterioratione tradit Iaſ. in l.item quia ſub nu.1. in fin. ff. de pact.& per Neguſ.in d.4. memb.n.128.in fin.& eſt glo.in §. item Seruiana.in verb. quis. vbi Iaſ. num. 22. poſt Angel. ibi & Bellon. nu. 20. Inſtit. de action.

9 Septimo amplia, lata & inuecta eſſe tacite pro penſione hypothecata, non ſolum ſi locatio fuerit in pecunia conſtituta,ſed etiam ſi fuerit facta ad reſponſionem, vt paſſim

ſim hic Romæ fit (quæ vulgo dicitur, Dare à riſpoſta) veluti ſi fuerit conuentum dare rubra duo, vel tria pro quolibet rubro terræ; vel ſi vinea, vel terrenum fuerit datum ad medium, vel fuerit conuentum dare tot corbas frumenti, vel tot barilia vini, quolibet anno; vt eſt gloſ. in §. item Seruiana. in verb. quis. Inſtit. de action. licet in cõtrarium teneat ibi Nicol. de Neap. & Specul. de locat. in §. poſtquam. verſ. porro. tamen opinio gloſ. eſt communiter approbata. & eam ſequitur ibi Ang. num. 7. & ex multis fundamentis eam tuetur ibi Iaſ. nu. 11. cum pluribus ſeqq. Et communem dicit Bellon. in eodem §. item Seruiana. num. 16. & Gomeſ. nu. 9. Miſing. nu. 8. & etiam ſequitur Bald. poſt Cin. in l. certi iuris. nu. 6. vbi etiam Salic. C. locat. Iaſ. in l. item quia. ſub num. 2. verſ. tertio limita. ff. de pact. Neguſ. de pign. in 4. memb. 2. par. ſub num. 138. verſ. tertio amplia. & per Roman. in ſing. 236.

Vnde ſequitur, quod Saluianum Interdictum in omnibus ſupradi-

10 ctis caſibus experiri poteſt, cum detur vigore iſtius tacitę hypothecæ, vt in præcedenti cap. num. 22. deductum fuit per Salic. in l. 1. ſub nu. 2. & 9. C. hoc eo. tit. Et per Menoch. de adipiſc. poſſ. rem. 3. n. 33. & ſeq. & dixit Rot. coram Illuſtriſs. Seraphino in vna Romana Vineæ 2. Iunij 1598. in calce operis deciſ. 78. nu. 2. & in terminis noſtris tradit Specul. de loc. in §. poſtquam. nu. 30.

11 Limitatur primo, quod in iſta tacita hypotheca non veniunt, quę non comprehenderentur in expreſſa generali hypotheca; vt veſtes quotidianæ, lecti, & reliqua ſupellectilia, ſine quibus non poteſt homo honeſte, & commode viuere, cum non præſumatur quiſpiam in ſpecie obligaturus. l. obligationis generalis. ff. de pign. tradit Ang. in d. §. item Seruiana. ſub n. 1. in fi. & ibi Iaſ. nu. 63. qui multa ad hoc adducit. Zaſ. nu. 22. verſ. quinto inferas. Faber nu. 2. & Io. de Blanaſco in d. §. item Seruiana. ante fi. Bart. in d. l. certi iuris. nu. 9. C. loc. Neguſ. de pign. in 4. membr. 2. par. ſub nu. 151. verſ. quinto limita. Caroc. de loc. in tit. de inuec. & illat. nu. 16. lib. 3. Mattheſ. ſing. 136. n. 3. Guid. Pap. ſing. 588. nu. 4. Calcan. conſ. 29. nu. 13. Dec. conſ. 30. nu. 2. Boer. deciſ. 204. ſub nu. 38. Afflict. deciſ. 184. in fin. & ad hoc faciunt tradita in 3. Inſpect. c. 28. num. 2. limit. 2.

12 Hoc tamen ſublimitatur, quando non adeſſent alia bona mobilia illata, & inuecta, quæ poſſent obligari, quia tunc obligata dicuntur, tradit Petra ſant. ſing. 35. & Gom. in d. §. item Seruiana. nu. 22. in fi. Menoch. d. remed. 3. nu. 140. in fi. & ſtante d. hypotheca erit locus Saluiano.

13 Secundo limita, quod inuecta, & illata tam in prædium vrbanum, quam

Digitized by Google

quam ruſticum ita demum dicuntur tacite hypothecata,ſi eo animo illata ſunt, vt ibi perpetuo permaneant, ſcilicet donec locatio duret,non ad tempus. Et ita intelligitur gloſ. in d. §. item Seruiana. in verſ.coloni.& glo.in l.debitor.ver. perpetuo. ff. de pignor.& expreſſe declarat glo. in l. certi iuris.in ver. induxerit. C. locat. & tex. in l. in prædijs.ad fin.ff.in quib cauſ.pign. vel hypoth. tac. contrah.Et ita declarat Zaſ. in d. §. item Seruiana. nu.18. & Iaſ.nu.40. Gomeſ.nu.19. Pet. Platea. nu.3. Bellon. num.29. Salic.in d.l.certi iuris.in prin.verſ. oppono. C.loc.Iaſ.in l.item quia. nu.16.ff.de pact.

Quod tamen intelligendum eſt, ſi Dominus fundi ruſtici ſciuerit
14 illata eſſe. vt eſt gloſ.notabilis in d. §.item Seruiana.verſ.coloni. & ibi Doct. & latius inferius deducetur.

Contrariam verò ſententiam, quod bona illata,& inuecta in fun-
15 dum ruſticum non dicantur tacite hypothecata, & ita demum Domino fundi hypothecata cenſeri pro penſione eiuſdem fundi, ſi id expreſſim inter locatorem,& conductorem fuerit conuentum, tenet Coraſ.in d.§.item Seruiana.nu.5.& ibi etiam Baro. verſ. & illud quęritur. Conanus lib.4.comment.iur. ciuil.cap.16.nu.5.Et late per Hug. Donnel. de pignor. cap.4. quib. in cauſ.pig.tac.contrah.verſ.ſed quoniam.& verſ.in ſumma. & Balduin. in eod.tract.cap.6.de tacitis hypothecis.verſ.ſed vt aliæ res. quos ſequitur Menoch.de adip. poſſ.rem. 3.nu.36.& ſeq.

Et præcitati Doctores, & præcipue Balduin.Conanus,& Menoch. in locis citatis pro hac parte adducunt tex. in l.eo iure. in princ.ff.in quib.cauſ.pig.vel hypoth.tac.cōtr. vbi dicitur,eo iure vtimur,&quę in prędia vrbana inducta,& illata sūt, pignori eſſe videtur,quaſi id tacite conuenerit: in ruſticis contrarium obſeruatur. Et per illa verba,in ruſticis contrarium obſeruatur.intel-
16 ligendum eſt, quod ſola illatio, & inuectio non ſufficit,ſed neceſſaria ſit expreſſa conuentio.Et ita exponit Coraſ.in d.§.item Seruiana. ſub n.5.& Hugo Donnel.in d.c.4.poſt. med. verſ.potius igitur. & per Menoch loco cit.nu.37.Secundo deducunt tex.in l.in prædijs. ff. in quib.cauſ.pig.vel hypoth.tac.cōtr. ibi,dum dicitur, fructus qui ibi naſcuntur, intelliguntur pignori eſſe
17 Domini fundi locati, etiam ſi nominatim id non conuenerint. Nā illa verba,etiā ſi nominatim id non cōuenerint. præfati Doct.dicunt poſita eſſe ad differentiā inter fructus in prædio natos,& bona in prędijs illata, & inuecta,ſcilicet vt fructus intelligantur tacite hypothecati, bona vero, ſi nominatim id actum fit.& hoc idem firmare aiunt tex.in d l.item quia.ibi dum dicit,& ſi nominatim nihil conuenerit, quæ ad differētiā prędij ruſtici poſita ſunt; vt etiam declarat gl.ibi, dum dicit, cum

cum ideo in ruſticis. & hoc etiam probare aſſeritur in l. ſi non inducta.C.in quib cauſ.pig.vel hypoth. tac. contr. per illa verba,ſi non inducta, & illata in fundum quæ pignoris cauſa teneri placuerat mancipia fuiſſent, nec hęc ſpecialiter obligata monſtrentur: ex quibus verbis demonſtrari dicitur non ſolum pactum requiri per illud verbum, placuerat, quod de expreſſa pactione intelligitur, verum etiam
18 ſpecialem obligationem, vt penſionis nomine mancipia illa pro fundi penſione obligata dicantur. & per tex. in §. interdictum quoque. Inſt. de Interdict. ibi, futuras pepigiſſet. & ita cum præcitatis alijs hanc partem tuetur Menoch. de adipiſ.poſſ.d.rem.3.n.40.& 41. quam veriorem dicit. & ad l. 2. ff. in quib.cauſ.pign. vel hypoth.tac. contrah. quam citat gloſ. in d. §. item Seruiana.reſpōdet procedere
19 in inquilino, nō autem in colono, per illa verba, & ſi deteriorem habitationem faceret culpa ſua inquilino, inuecta, & illata pignori erunt obligata. reſpondet etiam ad tex.in l.certi iuris. C. locat.vbi declaratur,quod ſola ſcientia ſufficit,
20 vt illata in fundum cenſeantur hypothecata, non autem requiritur expreſſa conuentio: verum ipſe Menoch. loco cit. dicit, quod ibi ſcientia pro voluntate accipienda eſt. prout Couar. Bero. Balduin. Donnell. etiam putarunt.

Verum primam ſententiā, quod bona illata, & inuecta in prædium
21 ruſticum ſint tacite pro penſione fundi hypothecata, ſi Dominus ſcierit illata, ſequendam eſſe cenſeo; quam magis receptam idem Menoch. loco cit. ſub nu.41. affirmat,etiam nulla exiſtente expreſſa pactione, vt denuo de magis communi atteſtatur idem Menoch. in d.remed.3. nu.34. & eſt gloſ.clara in d.§.itē Seruiana. in ver. coloni. Inſt.de actio.& alia glo.in d.l.item quia,in ver.in vrbanis.& per Ang. in d.§. item Seruiana.vbi Iaſ.n. 29. & Gomeſ. num.13.& 20.Dyn.ſub nu.11.Pet.Platean.ſub n.17.& 18. in fi. Miſing.n.12.Zaſ.n.16.qui de communi atteſtatur.& per Ang. in d.l.item quia. nu.4. & Iaſ.n.14.qui ait ita omnes tenere vbique;& per Bar.in l.ſi nō inducta.ſub n.3.verſ. aut nō inducitur.C.quib. cauſ. pig. tac.contrah.& per Bal.Sal.Ang.in l. certi iuris. in prin.C. locat.Paul. de Caſtr.in l.1.nu.5.ff.in quib.cauſ. pig.vel hypoth.tac.contrah.& per Iaſ. in d.l. item quia. num.14. vbi etiam Ang. nu.4.ff.de pact.Neguſ. de pignor. in d. 4. membr.2. part. nu.147.

22 Nec obſtare dicitur,quod primo loco adducitur ex tex. in d.l.eo iure. ff.in quib.cauſ.pig.vel hypoth. tac.cōtrah. nam licet tex. ibi dicat, quod in vrbanis per illationem bonorum tacite pignus contrahatur, & in ruſticis prædijs contra obſeruatur; hoc ita intelligitur,quod cōtra obſeruatur,ſcilicet, quod in vrbanis

banis ſiue dominus ſciuerit, vel ignorauerit, tacite contrahatur, in ruſticis tunc demum, ſi dominus ſciuerit. & hæc eſt declaratio gloſ. in d.l.eo iure.in verſ.obſeruatur.& per gloſ. in eadem l.eo iure.§.ſtabula. in verſ. non multum. & tex. ibi, hoc ideo dixit ad conſtituendam differentiam inter prædium vrbanum, & prædium ruſticum. & ita intellexit ibi Bar.& Bal.in prin. & per Caſtr.in d.l.1.n.5. vbi Ang. num.1. ff.eo.tit.& per Salic.in d.l. certi iuris. ſub nu.8. verſ. ſecundo quia. C.locat.& hanc differentiam deducunt omnes alij Doct. ſupra proxime allegati.

23 Nec etiam obſtat tex.in d.l.prædijs.ff.in quib. cauſ.pignor.vel hypoth. tac.cōtrah.& tex.in d.l.item quia. ff. de pact. nam in dictis legibus dicitur, etiam ſi nominatim id non conuenerit; quia illa verba non ita intelligenda ſunt, vt etiam non nominatim non ſint tacite hypothecata; ſiquidem illud verbum, nominatim, poſitum eſt augmētatiuè, ſcilicet, ſiue nominatim id cōuenerint, ſiue nō. & ita declarat illos tex.Iaſ.in d.l.item quia.n. 5.& eodē pacto inducit tex.in d.l. in prædijs. & ita tenet Ang. in d.l. in prædijs .in princ.

Quod confirmatur ex illa dictione, etiam, quæ de ſui natura au-
24 get diſpoſitionem, & etiam extendit ad caſum nō expreſſum; vt per Archid. in c. in illis. de præben.in 6.tradit Gemin.in conſ.125.n.10. Ruin.conſ.53.nu.19. lib.2.Rimin. Iun.conſ.246. n.83. vol.3.Et dixit Rot. coram R. P. D. Iuſto in vna Gerunden.fructuum in calce operis deciſ. 102. num.2.& coram R. P.D.Orano in vna Lucana penſionis Lunæ 17.Februarij 1597.in calce operis deciſ.103.nu.8.

Præterea tex. in d. l. item quia. loquitur de illatis in prædijs vrba-
25 nis, vt ex illius claris verbis appa-ret, & tradunt ibi omnes Doct. & & glo.ibi in ver. in vrbanis. declarat, quod ſecus eſt in ruſticis, niſi dominus ſciuerit eſſe inducta: & ſic probat, & confirmat hanc noſtram opinionem, cum dicat bona illata eſſe tacite hypothecata ſi dominus ſciuerit.

Et tex.in d.l.in prædijs.in 1.par. loquitur in fructibus in eodē fun-
26 do recollectis, qui, ſiue dominus ſciuerit, vel ignoret, ſemper dicuntur tacite hypothecati, vt declaratur in eadem l.in prædijs.& per gl. in d.§.item Seruiana. vbi Iaſ.n.36. Gomeſ. nu.16. Coras.nu.5.in fi.& idem Iaſ.in d.l.item quia.nu.15.ff. de pact. & per Neg.in d.4. memb. 2.par.nu.148. qui hanc veriorem, & tam in fructibus naturalibus, quam in fructibus induſtrialibus procedere affirmat. prout etiam tradit Iaſ.in d.l.item quia.num.17. Menoch. d. remed.3. nu.117. vbi multa pro hac parte deducit reijciendo contraria.

Quod tamen intelligendum eſt,
27 quatenus extarent: nam ſi eſſent alie-

alienati, pretium illorum non veniret in iſta tacita hypotheca. l. 1. vbi Bar. nu. 2. C. de deſtr. pign. & in l. quia debitor. in princ. ff. quæ in fraud. cred. Ang. in l. ſi rem pretium. ff. de petit. heredit. Tiraq. de retr. lign. §. 32. n. 20. Neguſ. de pig. in 4 membr. 2. par. nu. 150. Et aliqua ad hanc materiam deducam in 4. Inſpect. cap. 1.

Minus etiam aduerſatur tex. in d. l. ſi non inducta. C. in quib. cauſ.
28 pign. vel hypotheca tac. contrah. Dicitur enim in d. l. ſi non inducta, & illata in fundum, quæ pignoris cauſa teneri placuerat, mancipia fuiſſent, nec hæc ſpecialiter obligata monſtrentur.

Nam reſpondetur, quod per illud verbum, placuerat, non eſt intelligendum, vt ex partium conuentione ſit obligata, ſicut intellexit Menoch. loco cit. quia glo. in d. verbo, placuerat, excludit, & tollit hanc intelligentiam, dum dicit, placuerat, ſcilicet locatori tantum, non autem conductori, ita
29 quod pactum non præſupponitur, cum ſit duorum conſenſus. l. 1. de pact. ſecundo eadem gloſ. declarat, vel placuit, ſcilicet, ſapientibus, ſi eſſent tamen inducta. & ex iſta ſecunda declaratione ſimiliter tollitur, & excluditur intelligentia Menoch. Quæ quidem poſterior declaratio magis conuenire videtur, quia illud verbum, placet, impersonaliter poſitum in conſtitu-
30 tione ad legiſlatorem regulariter refertur, vt habetur in l. 3. eod. tit. C. in quib. cauſ. pign. vel hypoth. tac. contrah. ibi, nulli prudentium placuit. & in l. datum. in fin. C. de legat. ibi, adimpleuit. & in l. placet noſtræ clementiæ. C. de Epiſc. & cler. & alibi ſæpiſſime. Et in reliquis eandem diſpoſitionem gloſſæ in d. ver. placuerat, confirmat Bar. ibi in 1. not. & Bal. in princ. vbi dicunt, quod pro penſione non ſunt tacite obligata bona, quæ non ſunt in fundo, ſed inuecta & illata, vt ibi ſint. Et eandem declarationem tradit ibi Ang. in illis verbis, nec obligata monſtrentur, quæ intelligenda ſunt, quod niſi probetur inuecta, & illata fuiſſe in fundo, nec locator poſſit ea retinere pro penſione fundi. Et hæc fuit intelligentia Bart. in d. l. ſi non inuecta. in prin. Vnde qui pignus allegat pro-
31 bare, debet pignus tacitum, vel expreſſum contractum eſſe, vt declarat Bal. in d. l. ſi non inducta. nu. 2. verſ. adductio. & Ang. nu. 1. Ex quibus clare patet, tex. illum intelligẽdum eſſe, quod placuit Iuriſconſulto, bona conductori tunc demum tacite obligata eſſe pro fundi penſione, ſi in eo fuerint inducta, & illata, & hoc ſi à locatore probatum fuerit.

Et hoc vltimum extenditur etiã in locatore prædij vrbani, quia te-
32 netur probare, bona illa fuiſſe inuecta, & illata in domo, alias non poteſt ea retinere pro penſione tanquam tacite obligata. vt per Bart.

Digitized by Google

Bart. & Ang. in locis proxime allegatis. & per Neg.in d. 4.mēbr.2. par. n.150.

Nec etiam aduerſatur tex. in §.
33 interdictum quoque. Inſt. de interd.ibi. futuras pepigiſſet, quia vt ait Menoch. pactum intelligitur de expreſſo eo modo, quo Menoch.inducit.

Verū hæc obiectio tollitur per gl.in dicto verbo, pepigiſſet. dum declarat, ſcilicet, ſi tacite pepigiſſet.iux.tex.in l.certi iuris.C. locat. vbi dicitur, quod bona illata, & inuecta ſunt tacite pro penſione hypothecata: vnde clare colligitur, quod non eſt intelligendum de expreſſa pactione, cum ſit duorum conſenſus.iuxta tex. in l.1 vbi omnes Doct. ff.de pact.ſed intelligendum eſt de tacita. iuxta tex. in l.certi iuris.C.locat.

Secundo reſpōdetur, quod tex. in l.2.ff.in quib.cauſ. pign. vel hypoth.tac. cōtrah. & in d. l.certi iuris.& l.ſi non inducta. expreſſe di-
34 cit, quod ex ſola inductione, & illatione bonorum inducitur tacita hypotheca, prout etiam declarat Salicet. in d. l. ſi non inducta. in princ. nec requiritur pactum expreſſum. & hoc idem habetur per gloſ.in d.l.item quia. in ver. in vrbanis.& gloſ.clara in dicto §.item Seruiana. in ver. coloni. vbi habetur, quod tacita hypotheca inducitur ex ſola bonorum illatione, & inuectione, data ſcientia domini; & hoc confirmant omnes Doct.nu.30.allegati.

Præterea reſpondetur, & tollitur omnis obſtantia, quia ſi verum eſſet, quod expreſſum pactum requireretur, vt dicta bona in fundū inducta ſint tacite hypothecata, ſequeretur annullatio tex.in d.l.in prædijs.& d.l.ſi non inducta. & d. l.2. in quib.cauſ. pign. vel hypoth. tac.cōtr. & omnium aliarum gloſſarum ſupra inductarum, in quibus clare diſponitur, quod per illationem bonorum in fundū tacite cōtrahatur hypotheca. & declarant ibi Bar.Salic.Ang. & omnes Doct. immo ſequeretur, quod nō poſſet induci tacita hypotheca per illationem bonorum; quia ſi pactum expreſſum requireret, illa diceretur expreſſa hypotheca: & tacita hypotheca illa dicitur, quæ à lege,
35 vel à ſtatuto, non aliter à partibus expreſſa, nec de ea aliqua mentio in cōuentione à partibus facta ſit, vt ſupra n.5. deductum eſt. & tradit Neguſ.de pign.in 4. membr.2. par. ſub num.1. Iaſ. in dicto §.item Seruiana.num.71.& ibi Zaſ. num. 25. Bellon. ſub num. 9. verſ. & dicitur.

Et expreſſa illa dicitur, quę par-
36 tium conuentione generaliter bona pignorantur; de qua loquitur tex. in d. §. item Seruiana. & toto tit. ff. & C. de pignor. & ita declarat Iaſ. in dicto §. item Seruiana. num. 70. & ibi Bellon. num. 32. verſ.& iſta eſt. & per Neguſan.de pign.in 4.memb.2.par.ſub num. 1.

R Ex qui-

Ex quibus patet priorem ſententiam veriorem, & ab ea non eſſe recedendum.

37 Tertio limitatur principalis cõcluſio in inſtrumentis, chirographis obligationum, ſeu nominibus debitorum; vt per Fabr. in dicto §. item Seruiana. num. 6. Iaſ. num. 41. vbi communem eſſe atteſtatur, reddens rationem, quia non eo animo inducuntur, vt ibi perpetuo maneant, ſed ad tempus, ſcilicet, donec creditum exigatur. & idẽ affirmat ibi Bellon. n. 30. verſ. item infertur. qui de communi atteſtatur, & tradit Salic. in dicta l. certi iuris. num. 5. C. loc. Neguſ. de pign. in d. 4. memb. nu. 153. par. 2. verſ. octauo limita. Menoch. de adipiſc. poſſ. rem. 3. n. 143. contrarium tamen tenet Zaſ. in d. §. item Seruiana. n. 19. & male.

Et præcedens opinio compro-
38 batur, quia nec veniunt in expreſſa generali obligatione omnium bonorum; minus ergo in tacita, vt bene deducit Menoch. d. rem. 3. nu. 144. vbi ait, quod nec in generali legato omnium bonorum in tali loco exiſtentium comprehenduntur per tex. in l. Caius. de leg. 2. l. ſi mihi mœuia. §. vlt. de leg. 3. adde etiam tex. in l. ex facto. §. rerum. ff. de hered. inſt. l. huiuſmodi. §. legati. de leg. 1. l. ſi ita. de leg. 3. & tradit Gomeſ. in d. §. item Seruiana. ſub nu. 14. verſ. nam talia. Caſtr. in l. 1. ſub num. 2. & ibi Iaſ. ſub nu. 1. verſ. ſimiliter. C. de verb. ſign. Corn. conſ. 49. ſub num. 6. lib. 3. Ruin. conſ. 155. ſub num. 9. lib. 3. Socin. Sen. conſ. 101. ſub n. 4. & 5. lib. 1. Rot. diuerſ. deciſ. 546. n. 4. & 5. par. 1.

39 Prout nec veniunt in generali donatione facta bonorum in tali loco exiſtentium; iuxta doctrinam Bal. in l. 1. in princ. ff. de ſtat. homin. Alexan. conſ. 31. num. 7. lib. 1. Dec. conſ. 3. ſub num. 2. verſ. nam per iſta. Iaſ. conſ. 5. colum. 3. verſ. ſtat ergo. & alios refert Tiraquell. in l. ſi vmquam. in ver. bona. num. 13. C. de reuoc. donat. Et quod nec in dicto legato generali, nec in donatione prædicta comprehendantur, ex infinitis tradit idem Tiraq. de retract. lign. §. 1. gloſ. 7. num. 9.

40 Et an veniant in legato, ſeu donatione quando fuit appoſita illa dictio vniuerſalis, veluti, Omnia bona, ſeu cum illa dictione, quæcumque; ſeu ſi prius diſpoſuerit de aliquibus bonis in aliquo loco exiſtentibus, & poſtea dixerit: cetera autem bona vbique exiſtentia, vide per eundem Tiraquell. in dicta glo. 7. à num. 20. vſque 30. vnde nec erit locus Saluiano, cum ceſſet hypotheca.

41 Quarto limitatur in re aliena illata, & inuecta in prædium conductum; pro cuius clariori intelligentia diſtinguendi ſunt duo caſus. Primus eſt, quando conductor rem alienam à ſe bona fide poſſeſſam in fundum intulit, & induxit,

duxit, tunc dicitur tacite hypo-
thecata. vt eſt gloſ. in dicta l. item
quia. in verb. illata. ff. de pact. &
per Angel. in dicto §. item Seruia-
na. num. 3. Miſing. num. 15. & ibi
Iaſ. nu. 53. in fin. Bal. in d. l. certi iu-
ris. nu. 10. C. de pact. Menoch. d.
rem. 3. n. 108.

42 Quod ampliatur procedere,
quando quis etiam haberet titu-
lum, ita quod competeret Publi-
ciana. vt declarat Bald. in dicta l.
ſi rem alienam. nu. 1. verſ. reſpon-
de. ff. de pignor. act. & latius per
Iaſ. in dicta l. item quia. ſub num.
18. quia tunc poteſt etiam expreſ-
ſe obligare, vt declarat ibidem
Iaſ. & hoc idem ſentit Bellon. in
dicto §. item Seruiana. num. 19.
dum dicit: ad hoc vt tacite hypo-
thecatæ ſint requiritur, quod in-
ferens, vel inuehens poſſit expreſ-
ſe obligare. & ibidem Iaſ. nu. 56.
Si vero bona fide non poſſideret,
& bona aliena inuehantur, & hoc
caſu diſtinguendum eſt: aut bona
inuecta, & illata fuerunt ignoran-
te domino, aut ſcienter; ſi igno-
ranter, tunc ſine dubio non ſunt
43 hypothecata, quia bona aliena
obligari expreſſe non poſſunt. l.
neque pignus. ff. de regul. iur. Bar.
in l. 1. §. 1. ff. de pignor. Bald. in di-
cta l. certi iuris. num. 10. C. locat.
Neguſan. de pignor. in dicto 4.
membr. 2. par. num. 152. ita nec ta-
44 cite. Et ita concludunt omnes ſu-
pracitati Doctores, & per Caroc.
de loc. tit. de inuect. & illat. num.
17. & ſimiliter hoc caſu non erit
locus Saluiano non exiſtente hy-
potheca.

Si vero ſciente, & patiente do-
45 mino; & hoc caſu duæ ſunt con-
trariæ opiniones: vna eſt affirma-
tiua in gloſ. in dicta l. certi iuris. in
ver. nam ea quoque. in fin. & hoc
ſentit Bart. in l. quæ dotis. num.
22. ſolut. matr. Alexand. in l. item
quia ſub num. 1. ff. de pact. qui ad-
ducit Butr. in l. ſi ſine. C. ad Vell.
& tenet ibi Bald. num. 4. & idem
Alexan. in addit. ad Bald. in dicta
l. certi iuris. in ver. tacita, & ex-
preſſa. tenet Angel. in dicta l. item
quia. ſub num. 4. & Iaſ. in dicto §.
item Seruiana. ſub num. 55. verſ. &
iſta ſecunda opinio. & hanc ve-
riorem, & magis communem di-
cit Neguſ. in d. 4. membr. 2. par. n.
152. in fi.

46 Altera eſt negatiua, quam tenet
Bald. in dicta l. certi iuris. ſub nu.
10. in fi. vbi ait, quod ſilentium ei
non nocet, niſi doloſe, & in frau-
47 dem taceat. & hoc idem firmat
ibi Salicet. qui hanc veriorem af-
firmat poſt Cin. & Iacob. de Are-
na per eum allegat. & idem Bald.
in dicta l. item quia. ſub num. 1.
verſ. tertio quæritur. vbi dicit,
quod hæc eſt veritas. & hãc etiam
communem dicit Iaſ. in dicto §.
item Seruiana. ſub num. 54. licet
ipſe contrarium ſentiat. & hanc
partem negatiuam ſequitur Ang.
in dicto §. item Seruiana. ſub num.
3. & late ibidem per Gomeſ. n. 24.

Digitized by Google

qui ad partes hãc quæſtionẽ diſputat, & tandem hanc partem defendit,& cõmunem dicit; non ſolum
48 ea ratione, quia taciturnitas ſola non nocet; ſed etiam quia lex cõſeruat ius ſuum .:l. ſicut. §. non videtur.ff.quib.mod.pignor.vel hypoth. ſolu. & adducit in ſimili Alexan.in l.lecta.ſub num. 17. ante fin.verſ.& per hoc apparet.vbi dicit, quod quis proteſtationi re-
49 ſpondere non tenetur, cum ſcit ius ſuum ſaluum fore. pro quo adduco tex.in l.ſicut.§. non videtur. ff.quib.mod.pign.vel hypoth.ſoluatur.glo.in cap.Imperiali.in ver. permiſſionem . de prohibit. feud. alien.tradit Ruin.conſ.161.nu.38. vol.1. Socin. Sen.conſ. 106.num. 41, volum.3. Surd. conſ.45. num. 46. volum.1.Rip.in l.admonendi. num.44.de iur.iur.Rot.diuerſ. deciſ.135.num.5.par.1.Et multa alia pro hac parte adducit, & ad contraria reſpondet,cõcludens, quod
50 requiritur expreſſus conſenſus ad hoc, vt pignus conſtituatur. per Dec. in l. ſemper qui non prohibet.nu.11.de reg.iur. & hanc opinionem ſequutus eſt Menoch. de adipiſ.poſſ.rem.3.num.10. qui ait falſo Neguſ.in dicto loco ſupra citato contrariam opinionem magis communem dixiſſe. & hanc ego veriorem exiſtimo, quia in præiu-
51 dicialibus taciturnitas non inducit cõſenſum. l.procurator. ff.rem ratam hab.l.qui vas.§.vetera. ff.de furt.gl. in c.15.qui tacet. vbi Dyn. de reg.iur. & per Bart. & communiter Doct. in d. l. quæ dotis. vbi. Iaſ.num. 104.ff. ſol.matr. Alexan. conſ.180.num.4.lib.7. Socin.Iun. conſ.46.n.1.vol.2. Rom.cõſ.311. nu.3.Pariſ.conſ.93.num.46.vol.1. Cephal. conſ. 235.num.29. Natt. conſ.131.nu.4.Bero.conſ.109.n.3. vol.1.Surd.conſ. 45. nu. 45. lib.1. Bellon. conſ. 9.nu.4. Corſet. ſing. 381.nu.1.& hanc communem dicit Surd. deciſ.99.nu.3.Affl.deciſ. 308.ſub nu. 4. Creſcent. deciſ.17. aliàs 2.vt lit.pend.

52 Licet hoc limitetur, quando adeſſent longa, & diuturna taciturnitas,& patientia; quia eo caſu habetur pro expreſſo conſenſu, vt per Bal.in d.l.ſi filiusfam. nu. 1.& 21. C.de petit.hered. Ang.in l.qui in aliena. in princ. C.eo.tit. tradit Iaſ.in d.l.quę dotis.nu.85.& idem Ang.in d.l.qui in aliena. n.3.ff.de acquir.hered.Alex.in l.2.§. voluntatem.ſub n.3. verſ. hoc tamen limita.ſol.matr.Natt.conſ.98.n.11. Iaſ.conſ.176.n.2.lib.2. Alex.conſ. 94.ſub nu. 6.lib.7.Ruin. conſ.105. nu.11.verſ.ſi ergo.lib.1.Put. deciſ. 100.n.7.par.1.

Secundo fallit fauore Reipubli-
53 cæ.l.2.ff.ad municipal.l.honores. §.fi.ff.de diuort.l.1.C.de infam.lib. & tradit Rom.conſ.311.ſub nu.3. verſ.tñ hoc fallit.& ibi per Mãdoſ. in addit.vbi adducit Marſ.in prax. crim.§.aggredior.n.62.late per Felin.in c.nonne.n.16. de præſump. Iaſ.in d.l.quæ dotis.n.82.

Tertio

54. **Tertio fallit fauore pupillorum. l.cauſa oſtendimus.§.fin.ff.de fid. inſtr. vbi Bar. in princ.Rom.conſ. 311.ſub nu.3.in fin.late per Felin. in d.c.nonne.nu.7. Iaſ.in d.l.quæ** dotis.n.81.

55 Quarto fallit fauore Eccleſiæ,ſiue cultus diuini, vt in c. ſeruus.7. diſt.Bal.in l. iubemus. §. ſeruos ſane.nu.2.C. de Epiſc.& Cler.Iaſ.in d.l. quæ dotis.nu.84. vbi etiam fauore libertatis procedere affirmat. & tradit Abb. in d.c.nonne.ſub n. 1.in fin.vbi Fel.ſub nu.15.Rom.d. conſ.311.ſub n.3.

Quinto fallit, quando vltra ta-
56 citurnitatē aliquis actus poſitiuus interuenerit, veluti recipiendo inſtrumentum, vel ſcripturam. vt per Iaſ.in d.l.quæ dotis.n.90.Rip. in d.c.cum M.Ferrarienſis.n.131. de conſt. Abb. in d. c. nonne. ſub nu. 1.verſ.item fallit.& n.4.vbi Felin.n.10. de præſumpt.Dec. conſ. 267.nu.3.Socin.Sen. conſ.291. n. 13.volum. 2. Pariſ.conſ. 66. num. 90.Gozad.conſ.98. num. 6. Aym. conſ.111.num. 5. Natt.conſ.131. num.4. Senat. Pedem. deciſ.132. nu.10.Caputaq.deciſ.81.n. 4.par. 3. in impreſſ. & nouiſſime Surd. deciſ.32.n.11.

57 Hoc tamen intellige,quod conſenſus, qui ex facto colligitur, non extenditur vltra limites facti. c.dilecto.de appel.Put.deciſ. 368.nu. 7.par.2.ſcilicet, vbi ſumus in eodē facto connexo, vt per Put. ibidē.

58 Sexto fallit in iudicialibus, quia plus operatur taciturnitas in iudicialibus, quam in extraiudicialibus,vt late per Rip.in d.c.cum M. Ferrarien.num.134.de conſt. Fel. in d.c.nonne.ſub n.12.verſ.& per iſtam regulam.Iaſ.in l. patre furioſo.nu. 27. ff. de his qui ſunt ſui,vel alieni iur. & in d.l. quæ dotis. nu. 77. Contard. de mom. poſſ.limit. 13.num. 5. quod tamen reſtringitur, quoad illum actum tantum: nam quoad alios,bene poterit cōtradicere. gloſ. in Clem. ſæpe. in verb.partibus.in fin.de verb. ſign. Iaſ.in d.l.quæ dotis.n.108.

Septimo fallit, vbicumque ali-
59 quis vocatur vt conſentiat,vel cōtradicat, quia ſi poſtea eſt in actu præſens,& tacet,habetur pro conſentiente, vt poſt Innocen.in cap. veſtra. de loc. tenet ibi Abb. in fi. & tradit Felin. in d. cap. nonne. num. 18. & per Iaſ. in dicta l.quæ dotis.n.87.

Et per hoc infert Felin.loco cit.
60 quod ſi collegium, vel vniuerſitas congregatur,vt ſinguli cōſentiant, vel diſſentiant, qui tacet habetur pro cōſentiente. & ſequitur Iaſ.in d.l. quæ dotis. n.89.& Abb.in c.1. ſub n. 13. verſ.& hoc tamen. de his quæ fiunt à maiori parte Cap. Caputaq.deciſ.81.num.3.par.3.in impreſſ. quod limitatur in alienatione rei Eccleſiæ perpetua, quia requiritur expreſſus conſenſus, vt per Felin. loco citato. & per Archid.in c.Sacerdotes. 16. quæſt.3. & in cap.exceptione. 12. quæſt.2.

Digitized by Google

& Io.And.in regul.is qui tacet. de reg.iur.in 6. ſecus ſi eſſet alienatio temporalis.

Octauo fallit fauore matrimonij:
62 nam ſi pater concludit matrimonium præſente filio, & non cõtradicente, inducitur cõſenſus. & per Abb in d.c.nonne.ſub n.1.vbi late per Fel.n.8.de præſump.

63 Nono fallit, ſi ſtatutũ diſponat, quod citatis talibus cõtractus fieri debeat, tunc eorum contumacia, & taciturnitas operatur cõſenſum, ſecundum Angelum in l. 1.§.Marcellus.n.3.ff. ſi cui pluſquam per l. Fal.Iaſ.in d.l.quæ dotis. nu. 69. & 88.Fel.in d.c.nonne.n.18.

64 Quod tamen limita, qñ ſtatutũ pro forma requirit conſenſum alicuius, quia tunc nõ ſufficit taciturnitas, ſed expreſſus conſenſus requiritur. Bar. in d. l. 2.§. voluntatem.in 2.notab.ſol. matr. late per Fel in d.c.nonne.ſub n.5.verſ. per iſtam regulam.Iaſ.in d. l. quæ dotis.n.103. ſol. matr. veluti ſi ſtatutum requirat conſenſum propinquorum in celebratione inſtrumẽti: nam tunc tacitus conſenſus non ſufficit, vt per Bald.in l.fin.ſub nu. 1. verſ. 6. C. ad Macedon. & per Dec. in l. ſemper qui non prohibet. num. 17. de reg. iur. & idem Bal.in l.ſi vxorem tuam.num. 3.& 5.C. cond. inſert.& per Iaſ. in l.licet.ſub nu. 10.verſ.nono limita.C. de procur. & idem Iaſ. in d.l.quæ dotis.ſub n.89.ff.ſol.matr.

Decimo limita, quãdo præſens,
65 & tacens potuit actum impedire. l.ſæpe.verſ.ſcientibus. de reg.iur. gloſ.in l.fideiuſſor.§.patet. in verſ. manifeſtum. ad fin. ff.de pign. Iaſ. in d.l.quæ dotis.n.76.

66 Contrarium tamen tenet Fel.in d.c.nonne.n.12. de præſumpt.plures adducẽs rationes. Primo, quia tacens in dubio non præſumitur conſentire, cum non præſumatur quis velle præiudicare iuri ſuo, & iactare ſuum. l. cum de indebito. de probat. cap. ſuper hoc. de renunciat.& pro hac parte adducit,
67 quod ſi vaſſallus alienat feudum domino ſciente, & tacente, quod non ideo dicitur conſentire.Bald. in cap. 1. in ver. abſque ipſorum permiſſa.de prohib.feud. alien. & hanc partem tenet etiam Abb. in d.c.nonne.ſub n.1.poſt med.verſ. puto quod ſi conſtaret.

Et ad contraria reſpondet Fe-
68 lin.procedere, quando fraudulenter quis taceret, & animo decipiẽdi, quia tunc dicitur conſentire non contradicendo. l. 2. C. ſi res aliena pign.dat.fue. & ita Abb. loco proxime citato.Iaſ. in d. l. quæ dotis. num. 80. ſed contra rationem adductam per Felin. quod alienatio facta per vaſſallum præſente domino, & tacente, quod ei
69 præiudicat. Et eſt magis communis opinio, vt atteſtatur Iaſ.in cõſ. 227. col.6. verſ. 6.facit.vol.2. per gloſ. in cap.1. in ver. præmiſſa. de prohib.feud.alien. per Lottar. vbi Iſern.Iac.Aluer.&Martin.Surd.&

ibi

ibi Bald. num. 4. licet Bald. nihil firmet.

Ego autem, quidquid ſit in hoc
70 articulo, an alienatio facta præſente domino, & tacente ei præiudicet, dico quod in alijs caſibus ad ſui præiudicium, & damnum tacens non dicitur conſentire, vt ex infinitis ſupra num. 51. & ſeq. deductum fuit. & vltra eos tradit Innoc. in cap. in Geneſi. in 1. col. ver. collatio. de elect. Abb. in d. c. nonne. ſub num. 1. verſ. ſi vero agitur. Fel. in c. cum omnes. n. 11. circa fin. in ver. eſt verum. de conſtit. Alex. conſ. 180. nu. 4. lib. 7. Dec. in conſ. 98. ſub nu. 3. Surd. conſ. 45. n. 45. vol. 1. Decia. conſ. 117. num. 64. Corſet. ſing. 38. in prin. & præſertim in caſu, & ad effectum de quo agitur, tradit Menoch. de adipiſc. poſſ. d. remed. 3. n. 10.

Quod intelligendum eſt de ma
71 gno præiudicio; ſecus ſi de modico ageretur, vt per Iaſ. in d. l. quæ dotis. nu. 83. & 104. Pariſ. conſ. 93. nu. 46. vol. 1. Io. de Amic. conſ. 76. nu. 8. Natt. conſ. 98. n. 9. lib. 1. Soc. Sen. conſ. 61. nu. 6. ver. ſed in his. vol. 3. Soc. Iun. conſ. 56. nu. 23. lib. 2. Cephal. conſ. 133. nu. 126. Surd. deciſ. 302. n. 1.

Si vero agitur de commodo, &
72 de re appetibili, tunc tacens præſumitur conſentire. l. ſi remunerãdi. §. ſi paſſus. l. qui patitur. ff. mãd. vt per Abb. in d. c. nõne. ſub n. 1. in fin. & ibi Felin. num. 19. de præſumpt. Dec. in reg. ſemper. ſub n. 2. & per Bar. in l. quo enim. nu. 1. ff. rem rat. hab. Iaſ. in d. l. quæ dotis. nu. 70. Rom. ſing. 597. Ioſeph. Ludou. deciſ. 9. n. 2. Surd. deciſ. 99. n. 3. & 302. n. 3. Put. deciſ. 109. in fin. lib. 2.

Vndecimo limita in proroga
73 tione iuriſdictionis, veluti ſi clericus comparet coram Iudice non ſuo, præſente Epiſcopo, & non cõtradicente, tunc videtur Epiſcopus conſentire, vt ex multis tradit Iaſ. in d. l. quæ dotis. nu. 77.

Duodecimo intellige, quod cõ
74 ſenſus probatur etiam per actum inualidum, & nullum, vt per Iaſ. conſ. 227. in col. antepen. verſ. decimoſexto facit. lib. 2. ex doctrina Bar. in l. in teſtamento. nu. 2. ff. de fideicom. lib.

Modo redeundo ad materiam noſtram ſuper tacita hypotheca, quæ per illationem bonorum in re conducta inducitur.

75 Limitatur quarto in mercibus venalibus; verum in hoc articulo variæ ſunt Doctorum opiniones. Prima eſt negatiua Angeli in dicto §. item Seruiana. ante num. 1. & hanc partem tenet Bal. in dicta l. certi iuris. nu. 9. verſ. quid de mercibus. C. locat. Crot. in l. ſi conſtante. in 1. lect. num. 96. ſol. matr. Neguſ. de pign. in 4. membr. 2. par. nu. 153. & Iaſ. in d. §. item Seruiana. num. 48. qui multa pro hac parte deducit. quod tamen ipſe intelligit, ſi ante tempus quoad penſionem locator agi poſſet talia bona

inuexerit; ſecus ſi de eo tempore nõ inuehantur, vel inuecta non reperiantur. & eiuſdẽ opinionis fuit Gomeſ.in d.§.item Seruiana.n.19. dicens, quod propter earum celerem, & frequentem motum, non cenſentur eo animo inductę, vt ibi perpetuo ſint, ſcilicet, donec locatio durauerit; & ideo nõ dicuntur tacite hypothecatæ. & adducit Socin.in reg. 192. & ptex.in l.generalis. §.vxori. de vſufr. leg. Quod procedere ait, ſi vltra illa bona ve-
76 nalia, alia adeſſent bona, in quibus tacita hypotheca ſuſtineri poſſet; alias illa etiam venalia dicũtur hypothecata: ita quod præſupponit, quod adſint alia bona, quæ aſcendant ad valorẽ penſionis debitę. Et pro hac ſua limitatione adducit tex. in l. pediculum. §. item cum quæreretur. de auro, & argen. leg. iuncta gloſ. ibi in ver. non videtur. vbi hoc expreſſe dicitur, & adducitur Iaſ.in l.qui Romę.§.Calimachus.n.5.ff.de verb.oblig. ſed Iaſ.tenet cõtrarium, & dicit, quod magis communis opinio eſt, quod in legato generali veniat argentum venale.

Verum ego eiſdem rationibus contra d. Iaſon. pro hac parte negatiua contrarium deduco fundamentum, nempe, quod in legato mobiliũ domus, non veniunt merces, & venalia, iux. diſtinctionem, quæ habetur in l. ſi corus. §. 1. de legat.3. & l. ſi fundus.eo.tit. & eſt tex. in l.generali. §. vxori. de vſufr. leg. vbi Bar.n.4.& per Bal. in rub. n.4.C.de verb.ſign. Gomeſ.in d.§. item Seruiana.n.19.& Iaſ. in l.1.n. 1.vbi Caſtr.C.de verb.ſign. Rom. ſing.437. Alex. conſ.30.n.16.lib. 5.Corn.cõſ.99.n.9.lib.3. Bertran. conſ.162.n.1.lib.1.Affl. deciſ.106. n.6.Put.deciſ.20.nu.5.lib. 3. Rot. diuerſ.deciſ.331.num.2.verſ.bene ſeruit.par.1.

78 Licet hoc limitetur, quando legatum eſſet factũ filio, vel coniunctæ perſonæ, vt per Put. d. deciſ. 20.n.5.

79 Secundo limitatur, quando legatum eſſet factum cum dictione vniuerſali; veluti ſi dixerit, Omnia bona mobilia, quoquomodo, vel qualitercumque, & ſimilia, exiſtentia in tali loco, vt per Bar.in d.l.generali.§.vxori.in fi.Iaſ. in d.l. 1.n. 1.in fi.vbi Caſtr.n.3.C.de verb.ſig. Alex.d.conſ.30.n.16. verſ. tamen fallit.lib.5.Afflict.d.deciſ.106.ſub num.6.

80 Tertio limitatur, quando in ea domo non adeſſent alia bona præter venalia, quia tunc conſtaret de mente teſtatoris de illis intellexiſſe, vt probat tex. in l. fundus, qui locatus.ff.de fund.inſtr. & in l.pediculis.§.item cum quęreretur.vbi Bar.n.1.ff.de aur.& arg.leg.& per Iaſ.in d.l.1.ſub n.1.verſ.limita.vbi Caſtr.ſub n.2.C.de verb.ſign.

Contrariam vero affirmatiuam, & veriorem ſentẽtiam tenet Bar. in l.ſi conſtante.num.73.vbi dicit, quod mulier pro ſua dote agit hypothe-

pothecaria pro recuperatione ſuæ dotis contra bona mariti, etiamſi ſint merces venales. Et ſic declarat, quod vigore tacitæ hypothecæ, quæ competit, pro dote agere poſſit contra bona venalia, quę ſub tacita hypotheca comprehenduntur. & hoc etiam tenet Bal. in rubr. C. de verb. ſign. n. 4. vbi dicit, quod

82 in legato generali non veniunt res venales; ſecus tamen eſt in contractibus, in quibus veniunt tam venalia, quam non venalia. Et hoc idem firmat Alex. in l. ſi conſtante n. 27. verſ. in cōtrarium tamen. ſol. matr. & per Gomeſ. in d. §. item Seruiana. nu. 28. qui de communi atteſtatur, licet paulo ante dicat procedere, quando non adſunt alia bona, in quibus tacita hypotheca ſuſtineri poſſit. & in hanc affirmatiuam ſententiam venit Zaſ. in d. §. item Seruiana. n. 21. & Miſing. n. 16. per tex. in l. cum tabernam. ff. de pig. dicentes, quod licet dicta bona non eo animo inducantur in domo, vt ibi perpetuo ſtare debeant, ſcilicet, donec locatio durauerit, ſed vt vēdantur; tamen in eorum loco alia ſubrogātur, & hæc tacita hypotheca, non quidem in ſpecie, & particulariter quoad indiuidua, ſed in genere, & vniuerſali, quia licet aliqua vendantur, alia tamen ſubrogantur. Et prædicta confirmantur,

83 quia in generali obligatione omnium bonorum in contractu deducta veniunt merces venales: eadem ratione ſuperius deducta; quia aliquibus venditis alia in eorum locum ſubrogantur. vt Salic. in d. l. vbi adhuc. num. 12. vbi Doct. C. de iur. dot. & per Bart. in l. ſi conſtante. num. 73. ff. ſolut. matrim. Iaſ. in l. qui Romæ. §. Calimachus. nu. 5. de verb. oblig. & in d. §. item Seruiana. nu. 49. Rip. in l. 1. nu. 8. ff. de pignor. Calcan. conſ. 15. num. 16. Pariſ. conſ. 69. num. 4. lib. 4. Gomeſ. in d. §. item Seruiana. num. 22. Pinell. in rubr. C. de bon. matern. par. 2. num. 46. in fin. Io. Crot. in d. l. ſi conſtante. in 2. lect. nu. 203. Et de magis communi atteſtatur Couar. var. reſol. lib. 2. cap. 5. num. 2. Et hanc partem te- ✱ nuit Rot. coram R. P. D. Gyptio in vna Romana pecudum 24. Aprilis 1598. in calce operis deciſ. 82. num. 1. & in eadem coram Illu- ✱ ſtriſſimo Millino 24. Maij 1600. ibidem deciſ. 83. nu. 2. & 3. & ſeq. vbi hanc veriorem, & magis receptam atteſtatur, reiecta Bald. Roman. Alberici opinione contrariū ſentientium, Ac inſuper Saluianum concedendum eſſe declaratur, vt in d. deciſ. Rom. pecudum ✱ coram Illuſtriſsimo Millino, in princ.

84 Quod ampliatur etiam in grege ex ſupra alleg. vt declarauit Rot. ✱ in d. deciſ. coram Illuſtriſs. Millino nu. 4. & in d. deciſ. coram Giptio per totam. Ita quod in domo, ſeu apotheca ſemper merces reponuntur, & illæ dicuntur tacite hypothecatæ, ſcilicet, quæ tēpore obli-

obligationis conuentæ penſionis, in domo, ſeu apotheca reperiuntur, vt per Zaſ. & Miſing. locis cit. Salic.in d.l.vbi adhuc.nu.12.

Tertia fuit opinio Menochij de adipiſc.poſſ.rem.3. nu.126. & ſeq. qui fœdere diſtinctiones has Doct. diſſenſiones ad concordiam reducit, plures deducendo caſus. Pri-
85 mus eſt quando bona venalia in ruſticum prædium inferuntur, vel inuehuntur: & hoc caſu non inducitur tacita hypotheca pro penſione, quia non eo animo inducta fuerunt, vt ibi perpetuo, hoc eſt durante locatione eſſent, nec earum cauſa conductum eſt d. prædium ruſticum, iuxta l. debitor. de pign. ſed potius ibi repoſita, & accommodata, donec alibi exportarentur, & in ſuum locum inueherentur; & propterea nulla contrahitur hypotheca.

86 Alia vero bona non venalia in prædium ruſticum inducta ita demum ſunt tacite pro penſione hypothecata, ſi dominus ſciuerit eſſe inuecta, & illata; alias non, vt eſt glo. in d.§.item Seruiana. in verb. coloni. & late ſupra nu.46. deductum eſt. & per Iaſ. in d. glo. nu.29. & de communi atteſtatur ibi Gomeſ. ſub nu.30. qui multa adducit: & ibi Pet. Plat. num. 17. & late per Zaſ. nu. 16. qui ſimiliter hunc articulum diffuſe examinat. & per Neguſ. in d.4. memb.3. par. nu. 145. & 147. & tradit Iaſ. in d.l. itē quia. nu. 34. ff. de pact. vbi Ang. n.4. Bal. Salic. & omnes Doct. in l. certi iuris. in princ. C. loc. Bar. in l. ſi nō inducta. nu.3. verſ. & hęc lex. C. in quib. cauſ. pign. vel hypoth. tac. cōtr. vbi Salic. Bald. Ang. & omnes Doct. & hæc eſt differentia inter inuecta & illata in prædium vrbanum, & prędium ruſticum, vt in d. gloſ. in §. item Seruiana. in ver. coloni. l. certi iuris. C. loc. & declarat Pet. Plat. d.§. item Seruiana. nu.17.

Secundus eſt caſus, quando res venales in prædium vrbanū, id eſt,
87 in domum, ſeu ciuitatem, ſeu oppidum conductum ab eo, qui aliquam exercet mercaturam, inuehuntur, & conducuntur, non vt in ea negotietur, ſed ſolum vt in ea inhabitet, & nautæ occaſione, dicta bona diſtrahat, vel alio conducat & tranſportet. & ſimiliter hoc caſu nullam eſſe inductam tacitam hypothecam dicitur, cum non fuerint in eam domum conducta, vt ibi durante locatione permanerēt. d. l. ſi debitor. nec ob eam cauſam domus conducta fuit, nec ibi venalia inferuntur vt ibi permanerent, ſed animo alio transferendi, & tranſportādi. iux. text. in l. ex facto. ff. de hered. inſt. & hæc fuit opinio Conani lib.4. Comment. iur. ciuil. cap.16. nu.8. & hoc caſu procedere ait primam opinionem negatiuam.

Tertium adducit caſum, quando conductor, ſeu mercator, qui ali-
88 quam negotiationem exercet, prędium vrbanum ad illum effectum con-

conducit, vt ibi mercaturam exerceat, & bona venalia conducat, & vendat, & negotietur. Et hoc caſu tacitam eſſe hypothecam dicitur pro penſione illius domus, ſeu apothecæ, cum ad illum effectum conducta ſit. Et ita diſtinxit Conanus d.cap.16.n.8.vbi etiam dicit, quod idem eſt, ſi mercator horrea, ſeu magazzena conducit, & ibi venalia deponit, quæ in alias regiones mittit. Et hoc caſu procedit alia affirmatiua ſententia ſupra relata, quod bona venalia tacite ſunt pro penſione domus hypothecata. Et ſi bene aduertatur, hoc idem ſenſerunt nonnulli præcitati Doct.in eo loco, dum dicebant, quod licet dicta bona venderentur, tamen alia in eorum loco ſubrogabantur, intelligēdo, quod ad illum effectū erat domus conducta, vt ibi negotiaretur. Et ita intelligendus eſt tex.in d. l.cum tabernam. ait Menoch. eo loco cit. nu. 126. vbi declarat quæ ſint horrea, & magazzena.

89 Et hæc cōcluſio ampliatur etiā, ſi alia bona non venalia in eadem domo, horreo, ſeu magazzeno inuehantur, vt per Menoch.loc. cit. nu.131.verſ.quod fortius.

90 Quod tamen limita procedere ſolum in mercibus, quæ tempore ſolutionis penſionis inuectæ, & inductæ reperiuntur: & hæc fuit doctrina Zaſij in d. §. item Seruiana. nu.19.verſ.quapropter. & per Miſing.ibidem nu.16.vt ſupra.in verſ. fuit deductū. & eſt ſingularis limitatio ad l. cum tabernam. Neg. de pign. in 2. memb.2. par.nu.23.Salic.in d.l. vbi adhuc.num.12 C.de iur.dot.

Ex qua limitatione oritur declaratio, quod ſi talia bona venalia in alium tranſlata, & vendita fuerint ante tempus debitæ ſolutionis pen-
91 ſionis, ita quod apud debitorem eo tempore non reperiantur, nulla contra ea poterit exerceri hypothecaria; vt declarat Iaſ. in d. §. item Seruiana. ſub num.51. verſ.& omiſſa.& ibi late per Gomeſ.n.26. & per Zaſ. num. 28. qui adducunt tex. in l. ea differentia. ff. in quib. cauſ. pign. tac.contrah.& per Bellon.ibidem nu. 34. verſ.tranſeunte ſine onere. & per Bar.in d.l.ſi conſtante. nu.73.vbi omnes Doct.ſol. matr.& per Bal. per illam legem in l. cum tabernam. circa med. ff. de pign. Couar.var.reſol.lib.2.cap.5. ſub nu.2.& per Menoch. loco cit. nu.131.in fin.Bald.in l.vbi adhuc. nu. 19. C. de iur. dot. Rip. in l. 1. nu.8.verſ.intelligas.ff.de pig.Neg. de pign. in 2 memb.2. par.nu.23. & per Put. deciſ. 297. nu.2. lib.2. Et declarauit Rot.coram Illuſtriſſ. ✠ Millino in d. Romana pecudum, in fine operis deciſ. 83. nu.5. verſ. ✠ non obſtat.& in eadem coram Giptio ibidem deciſ.82. num.3.& in alia Romana pecuniaria ſel. rec. ✠ Clementis VIII. tūc temporis Rotæ Auditoris ſub die 9. Iunij.1573. in calce operis deciſ.84.nu.1. & 2.

Vnde

Vnde hoc caſu præſens remedium experiri nõ poterit, cum non adſit hypotheca.

Hoc tamen limitatur in generali obligatione omnium bonorum
92 reſtricta ad certũ locum, quia tũc non veniunt bona venalia; nã propter eorum celerem motũ non dicuntur eſſe in loco, vt ibi perpetuo ſint. l. cum tabernã. vbi Bald. ff. de pign. & idem Bal. in d. l. certi iuris. nu. 9. C. loc. Bart. in l. generalis. §. vxori. ff. de vſufruct. leg. Neguſ. de pign. in 2. memb. 2. par. nu. 14. Rip. in d. l. 1. ſub nu. 9. verſ. tertio intel ligas. ff. de pign. Couar. var. reſol. d. cap. 5. nu. 2. & per Rot. in d. decif. Romana pecudum coram Giptio. nu. 1.

Secundo limitatur procedere ante incluſionem factam de di-
93 ctis bonis à locatore, vt per Iaſ. in d. §. item Seruiana. ſub nu. 51. verſ. ea enim. & per Zaſ. ibi num. 28. vbi declarat, qualiter dicatur fieri incluſio, ſcilicet, quod per locatorem
94 fiat deſcriptio omnium bonorum mobilium per notarium, de quo conficiat inſtrumentum publicum; vt per Iaſ. ibidem nu. 31. & tunc ſic incluſa nexu expreſſi pignoris tenentur, nec poſſunt alienari in fundum pignoris. per tex. in d. l. ex differentia. Et hoc idem firmat ibidẽ Gomeſ. num. 26. & Bellon. Zaſ. & Menoch. locis citatis. Angel. in l. item quia. num. 2. ff. de pact. Neguſ. de pignor. in 4. membr. 2. par. nu. 131.

Et eſt ratio, quia poſtquam res
95 inuectæ incluſæ, id eſt, deſcriptæ ſunt, tunc domi nus fundi intelligitur eas poſſidere, quod nõ intelligebatur antequã includerentur, vt per Bellon. in d. §. item Seruiana. num. 36. in fin. Inſtit. de action. & ibi Iaſ. ſub num. 8. & per Bart. in l. ſolutum. §. ſolutam. nu. 5. ff. de pign. act. Caſtr. in l. inquilino. nu. 3. ff. de damn. infect. Et ita declarat Zaſ. in d. §. itẽ Seruiana. ſub nu. 28. verſ. & quæ poteſt. vbi dicit, quod hũc mirabilẽ effectũ operatur incluſio in materia poſſeſſoria; quod eſt menti tenendum, vt ibi declarat, quod
96 incluſio nihil aliud eſt, quam deſcriptio bonorum. per tex. in l. cum dominis horreorum. ff. loc. Et hoc idem dicit Bellon. in d. §. item Seruiana. nu. 36. in fin. Neguſ. in dicto 4. memb. 2. par. n. 131. Iaſ. in l. item quia. nu. 2. ff. de pact. & ſic erit locus Saluiano.

Et hęc eſt vna ex differentijs inter ſpecialem, & expreſſam obligationem pignoris, & tacitã, & generalem hypothecam à lege inductã. vt per Gomeſ. in d. §. item Seruiana. num. 26. verſ. & ideo. & ibi Zaſ. num. 28. quia expreſſa hypotheca
97 impedit alienationem, & ſi alienatur tranſit cum illo onere: ſecus in iſta tacita, quando bona non ſunt deſcripta. & etiam declarat ibid. Iaſ. ſub nu. 51. verſ. ea enim. & per Gomeſ. ibidem ſub nu. 26. dicens,
98 quod eo caſu talis incluſio ſpeciali hypothecæ æquiparatur. Iaſ. in d. l. item

k item quia. num.2. de pact. vnde ſtante d. hypotheca, erit locus Saluiano.

99 Immo in hoc caſu poſt factam incluſionem poteſt creditor bona retinere pro ſuo credito, vt poſt Fabr. in d. §. item Seruiana. n. 8. tradit ibi Iaſ. ſub num. 80. in fi. Bellon. nu. 38. Zaſ. ſub nu. 28. verſ. quia ea tradit. Caſtr. in d. l. inquilino. in fi. de dam. infect.

100 Et an poſſint retineri pro alio debito, vide per Neg. in d. 4. mẽbr. 2. par. n. 129. & per Iaſ. in d. §. item Seruiana. nu. 22.

Et ſi primus conductor ſecundo conductori ſublocaret, an illius

101 bona eſſent pro penſione domus domino hypothecata: diſtingue, quod aut quis conduxit ad certam penſionem domum a primo conductore, & eo caſu illius bona ſunt tacite hypothecata primo locatori pro penſione conuenta, & poterit dominus hoc remedium aduerſus dicta bona experiri; aut vero gratis à primo conductore habitationem habuit; & eo caſu non erunt bona illius hypothecata. Et ita declarat Neguſ. in d. 4. memb. 2. par. nu. 135. & per Iaſ. in d. §. itẽ Seruiana. nu. 34. Bellon. nu. 27. & late ibi per Gomeſ. nu. 15. qui multas adducit diſtinctiones. & per Bart. & Doct. in d. l. ſolutũ. §. ſolutam. poſt prin. C. de pign. & Menoch. d. rem. 3. nu. 96. & ſeq. & rationes vide ibi per eos.

Quintus eſt caſus à Menoch. eodem loco relatus, quando paterfamilias domum conduxit, in qua cum ſua familia inhabitaret, & in ea ceteros ſuorum prædiorum fructus induxit, quos partim in proprios vſus habere intendit, partim

102 venales: & hoc caſu quamquam fructus præfati venales ſint, tacite dicuntur hypothecati. ex doctrina Conani lib. 4. comment. iur. ciuil. cap. 16. n. 8. per tex. in l. in prædijs. ff. in quib. cauſ. pig. vel hypot. tac. contr. ibi, vt ibi ſint, id eſt, quia ipſorum cauſa domus conducta eſt. pro quo facit tex. in l. debitor. ff. de pign. ibi, eo animo inducta ſint. & gloſ. ibi declarat, quatenus ſint neceſſarij; vnde præſupponit, quod ſi ad illum effectum inducti ſint, dicantur hypothecati, & ad hunc etiam effectum inducit Menoch. in d. rem. 3. num. 126. & hæc Menochij diſtinctio ſatis iuri conſona videtur, & hanc ſequendam cenſeo, adhibitis tamen declarationibus, & limitationibus ſupra per me deductis.

103 Sexto limitatur in pecunia inuecta, & illata in fundo, ſeu in domo conducta, quia pecunia non circũſcribitur loco. l. ſi fideicomm. §. tractatum. ff. de Iudic. Ac etiam, quia non inferuntur eo animo, vt ibi perpetuo maneant propter eorum frequentem, & celerem motum. ac per Iaſ. in d. §. item Seruiana. numer. 47. & latius ibi per Gomeſ. num. 20. Zaſ. num. 22. Menoch. d. remed. 3. nu. 135. & per

Neguſ.

Neguſ. in d.4.memb.2.par.n.166.

104 Et alia eſt ratio,quia pecuniæ ad hoc habentur vt expendantur, & videntur ſemper alienationi paratę,vt declarat Iaſ. in d.§. item Seruiana. nu.47.Gomeſ. ſub num.20. verſ. & ad hoc ſpeciali. & per Menoch.loco citato. nu.136. Cæſar. de Graſſ.deciſ.137.ſub nu.4.& deciſ.138.ſub nu.1.

105 Vnde pecunia connumeratur inter ea, quæ ſeruando ſeruari non poſſunt; vt per Bart. in l.1.§. fuit quæſitum. num. 3. ad Trebell. & ibi Alex. nu.4. Salic.in l.tutores & curatores.num.2. C.de admin.tut. Corn.conſ.38. num.5. & conſ.49. ſub num.11. lib.3. Alexan. conſil. 92.nu.3.lib.6.Dec.conſ.409.n.15. & alios refert Tiraq. de retr. lign. §.1.glo.7.n. 104.& de communi atteſtatur Simoncell. de decret. lib. 3.Inſpect.16.nu.116. Ioſeph Lud. concluſ.48. verſ.ampliatur primo.

106 Quod extenditur etiam in pecunia Eccleſiæ,vt per Alex. d.cōſ. 92.nu.3.& per Tiraq.loco cit. n.5. in fi. Ioſeph.Lud.d.concl.48.verſ. ampliatur ſecundo.

107 Et hinc eſt,quod pecuniæ minorum ſine Iudicis decreto alienari poſſunt. gloſ. in d.l.1.§. fuit quæſitum. in verſ. neceſſaria. & ibi Iaſ. nu.29.Alex.num.4.ad Trebell.per Bar.in d.l.ſi ex legati cauſa.ſub nu. 5.de verb. oblig. Alex.in l.ſingularia.nu.27. ff. ſi cert.pet.Salic.in d. l.tutores.nu.7. in fi. Bal.conſ. 247. colum.2.verſ. venio ad ſecundum. lib.1. Curt. Iun. conſ.71.nu.9. late per Alex.d.conſ.92. num.2.& ſeq. Tiraq.loco citato.num.105. Surd. deciſ.287.nu.12.in fin.

108 Quod tamen limitatur in pecunia minorum ad emptionem prædiorum deſtinata, vt eſt tex. in l. 3. §.quid ergo. de cont.Iud.tut.& Cuman. in d. l.1. §.fuit quæſitum.vbi Alex.nu.5. Iaſ.nu.37. Rip.nu.9.ad Trebell.& per Rom.in d.l.ſi ex legati cauſa. col.4. de verb.obligat. Gomeſ.in d.§.item Seruiana.n.21. Rom. conſ. 188. nu.5. verſ.contrarium dico verius. Decian.conſ.59. nu.13. lib.1. & per Tiraq. d.glo.7. nu.106.& infinitos congerit Simōcell.de decret.d.Inſpect.16. n.102. & hanc veriorem,& magis communem dicit Ioſeph.Lud.d.concl.48. verſ.contrarium voluerunt.

Et hoc idem dicendum eſt in pecunia minoris data ad cenſum,

109 vel in ſocietatē officij, vt per Ioſeph Lud. d. concl.48. verſ. pecuniæ datæ ad cenſum.& per Simoncell. de decret. d. Inſpect. 16. ſub nu.18.& 21.Et propterea non eſſet locus Saluiano.

Tamen quod dictum eſt ſupra, pecunias in domo, vel fundo inductas,vel illatas non eſſe pro penſione hypothecatas, quia non eo animo inducuntur,vt ibi perpetuo maneant, hoc limitatur in pecunia,

110 quæ pręſidij cauſa, vel perpetuæ cuſtodiæ, vel theſauri loco detinetur,quia illa immobilis dicitur. l. ſi corus.§.his verbis.de leg.3.& Dec.

d.conſ.

d.conſ.472.nu.7. verſ.& ad idem. Corn.conſ.49.ſub n.11.lib.3.Gabr. conſ.98.nu.27.& 30.lib.1.Illuſtriſſimus Mantic.de coniect. lib.9.tit. 3.nu.3.And.Sicul.in c.nulli.col.fi. de reb. Eccleſ. non alien. Cæſ. de Graſſ.deciſ.137.ſub num.1.verſ.ſecundo magis. & deciſ. 138. Vnde tacite hypothecantur, vt per Gomeſ.in d.§.item Seruiana.nu.24.& ibi late per Zaſ. num.22.Menoch. de adipiſc.poſſ.d.rem.30.nu.135.

111 Sublimitatur tamen, quando inductæ,& illatę ſunt in prædium ruſticum, quia eo animo non præſumuntur ibi inductæ, vt ibi perpetuo ſint, ſed ad tempus, minuſque credendum eſt patrē familias prædium ruſticum hac de cauſa conduxiſſe, vt declarat Menoch. in d. 3. memb. nu.135. pro quo faciunt tradita ſupra in præcedenti limitatione,nu.110.dum dicebamus, venalia non venire in tacita hypotheca, quando ad illum effectum domus conducta non fuit.& ideo hoc caſu Saluianum ceſſaret.

112 Septimo limitatur in bonis in molendinis illatis,& inuectis, quia illa bona non dicuntur hypothecata pro penſione molendini, niſi prout ſunt obligata in prædium ruſticum, vt ſupra deductum eſt, & tenet Neguſ. de pig.in d.4.memb. 2.par.nu.144.

113 Contrarium tamen, quod bona eo caſu dicuntur hypothecata,tenet Menoch. d. remed.3. nu.152. qui pro ſua opinione adducit Neguſ. loco cit. ab eo diſſentientem.

Verum pro huius concluſionis concordia diſtinguendum cenſeo: aut agitur de bonis ipſius condu-
114 ctoris, & eo caſu, ſi molendinum eſt domui iunctum, vel in eo habitatur, tunc dicitur prædium vrbanum.& declarat Cepoll. de ſeruit. vrban. præd. cap. 11. nu.8. & ſeq. Neguſ. loco proxime citato, num. 144. in fin.& procedit opinio Menochij. & in ſimili fuit dictum ſupra de ſtabulo,in prin.in4. ampliatione.

Aut vero molendinum non eſt domui iunctum, & in eo non habitatur; & eo caſu dicitur prædiū
115 ruſticum, vt per Cepoll. & Neg. locis citatis. Et ita intelligendum eſt dictum Bal. in l. certi iuris.n.7. in fi.C.loc.dum dicit molendinum potius eſſe prædium ruſticum, quā vrbanum; & per Iaſ. in l. quo minus. num.119. ff.de flum.vbi Rip. nu. 125. quidquid dixerit Fortun. verſ. Garſia in l. item quia. ff. de pact.hæc eſt communis opinio: & hoc caſu procedit opinio Neguſantii, & bona non dicuntur hypothecata,niſi prout dictum eſt ſupra de bonis illatis in fundo ruſtico, ſi dominus ſciuerit.

Aut vero tractatur de bonis alterius perſonæ,quam conductoris, veluti de frumento illato ad effectum molendi, aut de alijs bonis ibi ad modicum tempus perman-
116 ſuris: & eo caſu,ſiue molendinū ſit

ſit ruſticum, ſiue vrbanum, nulla inducitur hypotheca. per glo. in d. §. item Seruiana. verſ. coloni. Inſt. de action. & per glo. in l. debitor. in ver. perpetuo. ff. de pign. & per gl. claram in d. l. certi iuris. in verb. induxerit. C. loc. vbi Salic. num. 5. in princip. & per Iaſ. in l. item quia. num. 16. ff. de pact. cum alijs per me ſupra num. 103. & 110. deductis.

117 Et prædicta omnia procedunt etiam in fundo rurali, quia dicitur prædium ruſticum, vt per Cepoll. loco cit.

118 Octauo limitatur in rebus famuli in domum conductis, & illatis, vt per Bal. in d. l. certi iuris. num. 7. & per Neguſ. in d. 4. membr. 2. par. nu. 151. & per Menoch. d. rem. 3. nu. 145.

Poſtremo quæro, an Saluianum contra bona minoris illata, & in-
119 uecta in domo conducta experiri poſſit? & huius concluſionis reſolutio pendet ab eo, an dicta bona ſint tacite pro penſione hypothecata: quæ quidem concluſio diffuſe per Menoch. de recuper. poſſ. rem. 3. à nu. 65. vſque 81 declaratur, quatuor adducendo opiniones; & eaſdem refert Octau. Simoncell. de decret. lib. 2. tit. 5. Inſpect. 2. per tot. pro quibus ſingulis quatuor deducit fundamenta, & multos pro vnaquaq; parte cumulat doctores, licet duæ tantum ſint cõmunes; quas ſummarie referẽdo dico, quod vna eſt negatiua, gloſ. in l. item quia. in verb. illata. ff. de pact. quam ſequitur ibi Bart. & hãc communem dicit Iaſ. in d. §. item Seruiana. nu. 57. in fine Inſt. de act. & idem firmat Io. Siccard. in l. certi iuris. nu. 11. C. loc. & poſt alios per eum allegatos hãc tenet Menoch. de adipiſ. poſſ. in d. rem. 3. num. 65. quam etiam ſequitur Octau. Simõcell. de decret. in d. tit. 5. nu. 12. qui poſt multos per eum allegatos, de communi atteſtatur. & communẽ etiam dicit Iodoc. Damhouder. de pup. patr. in tit. de tut. & curat. c. 7. nu. 60. & fundamenta pro hac parte adducta vide per Menoch. & Simoncell. locis citatis.

120 Contrariam vero partem affirmatiuam tenet Bald. in d. l. item quia. ſub n. 3. verſ. vnde ſecundum hoc. ff. de pact. & ſequitur ibi Iaſ. ſub n. 20. verſ. iſta ſecunda opinio. qui eam communem dicit, prout etiam de communi atteſtatur Bal. in l. vnica. §. & vt plenius. n. 2. verſ. extra ſequitur. C. rei vxo. act. & cõmunem opinionem eſſe contra Bar. atteſtatur Iaſ. in l. ſi conſtante. nu. 210. ſol. matr. Et idem affirmat Neguſ. de pign. in 4. memb. 2. par. ſub n. 154. verſ. tamen contrarium. Et hanc partem ſequitur Curt. Iun. conſ. 168. nu. 20. aſſerens Bartoli opinionem eſſe communiter reprobatam. Et nouiſſime Surd. deciſ. 287. num. 24. hanc opinionem tuetur, & communem atteſtatur. Et hãc ſequendam cenſeo, non ſolum rationibus per Simoncell. & Me-

Menoch. in locis alleg. deductis, & præcipue illa, quæ primo loco adducitur, ſcilicet, quod non ipſe minor eſt, qui ſe obligat, ſed lex inducit obligationem, nec dicitur lædi minor ex obligatione legali, & neceſſaria, vel etiam probabili: quæ vltra prædictos Doct. etiam tradit Tiraq. de leg. connub. gl. 8. num. 189. Sed pro hac parte illam deduco rationem, nempe quod minori non eſt prohibitum, domũ pro ſua habitatione conducere, cum ſine habitatione viuere non poſſet, nec eſſet conueniens. Nam cui conceſſum eſt conducere, dicitur etiam conceſſum omne illud, quod ad perfectionem illius actus neceſſarium eſſe videtur. l. 2. ff. de iuriſd. om. iud. l. ad legatum. & l. ad rem mobilem. cum ibi not. ff. de proc. & in ſimili tradit Ant. Vill. in §. item Seruiana. nu. 37. Inſtit. de act. & alia multa refert Euerard. loco à conceſſ. conſeq. ad conceſſ. antecedent. verſ. itidem ſi pater. & per Menoch. de recuper. poſſ. rem. 1. nu. 362. & alia multa adducit Surd. conſ. 515. nu. 2. & 3. lib. 4. & ſic ſe, & ſua bona tacite pro
121 penſione obligare poteſt. Et eo magis prædicta ſine difficultate procedere dicuntur, quando minor cum præſentia, vel curatoris auctoritate domum conduxerit, vt ſentire videtur Iaſ. in d. l. itẽ quia. ſub n. 20. verſ. iſta ſecunda opinio. ff. de pact. Reliqua vero, quæ ad hanc materiam ſpectant, vide per Simoncell. in dicta Inſpect. 2. per totum. & per Menoch. d. rem. 3. à num. 65. vſque 81.

INSPECTIO QVARTA.

SVMMARIVM.

1 *Sententia debet eſſe conformis libello.*

2 *Sententia in Saluiano, & eius forma.*

3 *Immiſſio vigore Saluiani non datur, niſi facta liquidatione crediti, prout immiſſio vigore l. fin. C. de edict. Diu. Adrian. toll.*

4 *Executio non eſt concedenda, niſi facta liquidatione.*

5 *Immiſſus vigore Saluiani tenetur ſtare locationi factæ conductori rei, cuius poſſeſſionem eſt adeptus.*

6 *Hypotheca ſpecialis an requiratur ad hoc, vt ſingularis ſucceſſor teneatur ſtare colono.*

7 *Succeſſor ſingularis tenetur ſtare colono, vbi habet generalem hypothecam, & eſt verior opinio.*

Clauſula, omnia, & ſingula habet vim ſpecialis expreſſi.

8 *Amplia, vbi adeſt iuramentum.*

9 *Singularis ſucceſſor tenetur ſtare colono, etiam ſi voluit ſoluere cõductori intereſſe propter iuramentum.*

S Am-

Digitized by Google

10 *Amplia procedere, etiamſi non interuenit iuramentum, dummodo adſit hypotheca.*
11 *Singularis ſucceſſor non poteſt cogere colonum ad continuandam locationem.*
12 *Succeſſor ſingularis tenetur ſtare colono, etiam in caſu, in quo res redempta fuit vigore pacti de retrouendendo.*
13 *Adminiſtrationem plenam habens alicuius rei alienæ, poteſt illam locare, & dominus tenetur ſtare locationi.*
14 *Mulier tenetur ſtare locationi per maritum rei dotalis factæ, ſoluto matrimonio.*
15 *Mulier dando fundum in dotem, tacite conſentire videtur, vt illum locare poſſit.*
16 *Locandi poteſtas alicui data, ſi eſt ſubſecuta locatio, & tacite, vel expreſſe fuit in eam locationem conſenſum, facit vt quis ſtare teneatur colono.*
17 *Mulier non tenetur ſtare locationi per maritum factæ rei dotalis.*
18 *Maritus an teneatur ſtare locationi fundi dotalis per vxorem ante matrimonium factæ.*
19 *Maritus tenetur ſtare locationi per vxorem factæ, ſi ſciuerit per prius eſſe factam.*
20 *Locationi factæ per tutorem adultus ſtare tenetur finita tutela.*
21 *Singularis ſucceſſor in quẽ quis cogitur dominium transferre, tenetur ſtare locationi factæ.*
22 *Declara procedere, ſi bona fide locatio facta fuerit.*
23 *Succeſſor ſingularis in beneficio non tenetur ſtare colono, quando locatio eſt facta nomine proprio beneficiati.*
24 *Secus eſt, quando locatio eſt facta nomine* Eccleſiæ.
25 *Succeſſor ſingularis in beneficio non tenetur ſtare locationi factæ per prædeceſſorem, etiam pro illo primo anno quo ſucceſſit.*
26 *Conductor non poteſt cogi à ſucceſſore in beneficio, vt locationem continuet.*
27 *Succeſſor ſingularis, quando teneatur ſtare colono, vide remiſſiue.*
28 *Fructus percepti ex immiſſione vigore Saluiani, extenuant ſortem principalem.*
29 *Declaratur procedere in creditore pecuniarum.*
30 *Fructus percepti ex pignore per creditorem computantur in ſortem.*
31 *Pactum, quod fructus rei pignoratæ non computentur in ſortem, eſt nullum, & illicitum.*
32 *Paria ſunt, conuenire de fructibus non imputandis in ſortem, & de vſuris ſoluendis.*
33 *Fructus non imputantur in ſortem, quando probaretur intereſſe partis tantum valere, quantum fructus rei hypothecatæ.*
34 *Pactum de non imputando fructus in ſortem, valet in omni caſu, in quo permiſſæ ſunt vſuræ de iure Canonico.*
35 *Immiſſus vigore obligationis Cameralis non facit fructus ſuos.*
36 *Amplia procedere in fructibus bonorũ mobilium, veluti in mercede equi dati ad vecturam.*
37 *Fructus rei pignoratæ ſi fuerint percepti à debitore, illud plus, quod excedit debitum, venit reſtituendum.*
38 *Amplia, & limita, vt ibi remiſſiue.*
39 *Fructus percepti à ſocero ex pignore per generum, non extenuant dotem. & num. 43.*
40 *Limitatur, ſi maritus talia iura alteri ceſſerit.*
41 *Contrarium eſt verius.*
42 *Priuilegium reale tranſit in ceſſionarium.*
44 *Fructus non debentur, cum quis immiſſus*

ſus eſt in poſſeſſionem pro ſorte principali.

45 *Fructus computantur in ſortem, etiam ſi quis immiſſus eſſet in poſſeſſionem ex datione, uel adiudicatione, partim ex uera cauſa, partim ex falſa; ſecus ſi eſſet totum ualida.*

6 *Sententia partim uera, partim falſa in totum uitiatur.*

47 *Fructus computantur in ſortem, ſi quis ſit immiſſus in poſſeſſionem, uigore ſententiæ poſtea reuocatæ.*

48 *Ampliatur in quacumque poſſeſſione uigore tituli nulli declarati, & habet locum etiam in fructibus percipiendis.*

49 *Minor, uel creditor, qui ex defectu ſolemnitatum recuperare alienata intendit, tenetur reſtituere pretium cum legitimis uſuris.*

50 *Immiſſus in poſſeſſionem uigore* Saluiani, *ſi in mala fide cœperit uerſari, debet illos computare in ſortem.*

51 *Fructus computantur in ſortem ſocietate officij finita.*

52 *Ampliatur, ſi debitor ignoraret uenditionem officij.*

53 *Ampliatur, ſi adeſſet pactum in contrarium, quia dicitur tale pactum illicitum.*

54 *Ampliatur, ſi fructus eſſent ſoluti.*

55 *Ampliatur in ſocietate ſuper officio ultra ualorem officij, & nu. 56.*

57 *Ampliatur, quod dictũ fructus non debentur etiam ratione damnorum, & intereſſe.*

58 *Fructus percepti per poſſeſſorem uigore Saluiani, non extenuant ſortem in legato annuo relicto, uel annua præſtatione.*

Nec etiam fructus computantur in ſorte, ſi res legata fuit per teſtatorem pro tãta quãtitate pignorata, quod non eſſet ſpes luendi, & dicitur ademptũ legatũ.

59 *Idem, ſi pecuniæ ſint in ſolutione, & bonis in obligatione.*

60 *Idem in fructibus bonorum ſubiectorũ fideicommiſſo. & num. 61.*

62 *Saluianum datur pro damnis & intereſſe.*

63 *Intereſſe partis quando eſt tantum, quantum aſcendunt fructus rei pignorata, tunc recipi poſſunt, nec dicitur uſura.*

64 *Feudum ſi fuerit directo domino hypothecatum, poterunt fructus in compenſationem penſionis percipi ſi æquipollent.*

65 *Expenſa in iudicio Saluiani facta debentur.*

66 *Expenſa iure promiſſionis debentur, etiam ſi Iudex in ſententia abſoluerit reum.*

67 *Amplia procedere, etiam ſi Iudex abſolueret reum ab expenſis.*

68 *Expenſæ prædictæ debentur etiam ſi Iudex omiſerit condemnare in expenſis.*

69 *Expenſæ ratione iudicij petuntur, & in iudicio poſſeſſorio repetuntur.*

70 *Iudex debet condemnare in expenſis uictum, ſi ex iudicis officio debentur, & à uictore petantur.*

71 *Iudex in expenſis poſt litem conteſtatam abſque petitione poteſt condemnare.*

72 Expenſæ *debitæ Iudicis officio mercenario, non poſſunt peti, ſi Iudex omiſerit uictum condemnare.*

73 *Immiſſus in poſſeſſionem uigore Saluiani, poteſt talia bona uendere, ut de illis ſatisfiat.*

74 Contraria *opinio eſt uerior.*

75 *Saluianum datur ad aduocandam poſſeſſionem, & retinendam, donec fuerit de credito ſatisfactus.*

76 *Venditio pignoris ſolum in hypothecaria conceditur.*

77 *Venditio rei poſſeſſæ in Saluiano conceditur ex gratia minori, uel miſerabili perſonæ.*

78 *Creditor immiſſus vendens non tenetur de euictione.*

79 *Creditor non tenetur de euictione, quãdo ſola poſſeſſio euincitur.*

80 *Actio ad intereſſe datur pro ſupraſcripto caſu.*

81 *Vendens rem alienam ignoranter, tenetur de euictione, & ad intereſſe.*

82 *Vendita re ſcienter alteri hypothecata, poterit emptor agere ad intereſſe antequam moleſtetur.*

83 *Et præſentim, quando venditor ſe obligauit ad damna, & intereſſe.*

84 *Actio ſpolij datur pro recuperatione rei amiſſæ in Saluiano, ſi immiſſus fuerit ſatisfactus.*

85 *Dictio, donec, importat limitationẽ tempori, non perpetuitatem.*

86 *Poſſeſſio ad tempus tempore finito eſt prohibita.*

87 *Emphyteuſis finito tempore reuertitur ad dominum.*

88 *Poſſeſſor ex Saluiano ſatisfactus, negans reſtituere, dicitur ſpoliare.*

89 *Ampliatur in herede dicti poſſeſſoris.*

90 *Ampliatur etiam ſi poſſideat cum titulo, & bona fide.*

91 *Et quid in habente cauſam à bonæ fidei auctore.*

De ſententia in hoc iudicio ferenda. Cap. I.

FVIT in principio, ac in alijs Inſpectionibus viſum de forma libelli, & petitionis in hoc iudicio faciendæ, ac de primo, & ſecundo extremo, & illius probatione, ac de ſuſpenſione petitorij, quatenus opus eſſet, & de exceptionibus in hoc iudicio opponendis, & quibus, & contra quos detur Saluianum Interdictum, ac ſuper quibus bonis. Vnde cum ex prædictis pateat iudicium eſſe finitum, deueniendum eſt ad ſententiam, quæ quidem ſententia debet eſſe cõformis libello, prout
1 in alijs iudicijs ſeruatur. l. vt fundus. ff. comm. diuid. cap. licet. de ſim. vbi communiter omnes Doctores, & particulariter ibi per Felin. qui multas ampliationes, & limitationes deducit, & per Iaſ. in l. vinum. poſt alios. ff ſi cert. pet.

Et quia in prima Inſpectione cap. 2. nu. 82. & 83. fuit dictum in libello, concludendum eſſe, bona ſibi conſignari in cauſa pignoris, donec de illorum fructibus creditor fuerit ſatisfactus: ita etiam in ſententia pronunciãdum eſt, actorem in actualem, & corporalem poſſeſſionem bonorum, de quibus agitur, immittendum eſſe, prout immitti mandamus, donec de ſuo credito integraliter fuerit ſatisfactus, & mandatum quodcumque deſuper neceſſarium, & opportunum decernendum, & relaxanxandum fore, & eſſe, prout decernimus, & relaxamus &c. cum ad hunc ſolum effectum detur im-
2 miſſio, & pluries declaraui, & di-
xit Rota in vna Romana heredi-
* tatis de Beuilaqua coram R. P. D. Orano, aliàs per me allegata in

ta in fine operis deciſ. 75. num.
✱ 12. & in alia Placent. Saluian. Interd. coram Illuſtriſſ. Mantica 16. Iunij 1599. ibidem deciſ. 19. nu. 1. & 2.

Quare cum vigore ſententiæ deueniendum ſit ad immiſſionem: primo videndum eſt, an immiſſio huiuſmodi fieri poſſit, non facta ſui crediti liquidatione: & quia in prima Inſpectione cap. 5. per totum fuit deductum, creditum ante omnia plene eſſe probandum, tamen ſi in inſtrumento crediti aliqua in eo conditio ineſſet, vel aliquod contineret dubium, illud ante immiſſionem liquidandum eſſet, prout dicitur de immiſſio-
3 ne vigore l. fin. C. de edict. Diu. Adrian. tollen. vt per Bald. in l. filium quem habentem. num. 36. C. famil. erciſcun. & ſeq. Surd. conſ. 248. num. 14. lib. 2. Marzar. in ſua form. fideicomm. quæſt. 70. & ad hoc faciunt tradita per Aym. conſil. 144. num. 2. dum dicit, quod executio ſententiæ ante liquidationem fieri non poteſt, & alleg. Bald. in conſil. 165. lib. 4. & de-
✱ clarauit Rota coram Illuſtriſſimo Seraphino in vna Romana ſocietatis Vener. 17. Iunij 1580. in calce operis deciſ. 104. num. 1. vbi dicitur, quod non eſt deueniendum ad executionem, ante fa-
4 ctam liquidationem, cum non dicatur eſſe in mora, per Alciat. & Doct. in l. 1. §. ſtipulatio. num. 48. de verbor. oblig. & per Soc. n. Sen. conſ. 107. ſub num. 2. lib. 1. & per Rimin. Sen. conſ. 361. num. 10. lib. 2. & ad hoc vide cumulata per Tiraquell. de retract. lign. §. 1. gl. 19. num. 2.

Secundo videndum eſt, an ſi actor, qui vigore ſuæ hypothecæ ſententiam in Saluiano obtinuit, & fuit immiſſus in poſſeſſionem, te-
5 neatur ſtare locationi alias factæ: & breuiter dicitur, quod cum talis immiſſus non acquirat plenum ius illius rei, ſed tantum poſſeſſionem ad effectum conſequendi fructus, tenetur ſtare locationi factæ. Ita declarauit Rota coram R.
✱ P. D. Ludouiſio in vna Romana Caſalis Lunæ prima Iulij 1602. in calce operis deciſ. 105. num. 3. per text. in l. in venditione. §. 1. ff. de bon. auth. iud. poſſ. & per Bart. in l. filiofamilias. §. ſi vir in quinquennium. ſub num. 1. verſ. aut ei non eſt conſtitutum ius in re. ff. ſolut. matrim. & per Salic. in l. emptorem. ſub num. 6. verſ. aut conductor nullum ius. C. locat. Abb. in cap. querelam. ſub num. 8. verſ. aut eſt ſucceſſor ſingularis, ne Prælat. vices ſuas. & de communi atteſtatur Iaſ. in l. diuortio. ſub num. 34. ff. ſolut. matrim. & bene declarat Soc. Sen. conſ. 32. n. 6. lib. 1. Guid. Pap. deciſ. 480. ſub n. 5. verſ. tertio fallit. & tradit Sen. Pedem. deciſ. 82. ſub num. 2. verſ. prima quod.

Nec aduerſatur,ſi diceretur prę-
6 dicta procedere, quando res conducta eſſet ſpecialiter conductori hypothecata,vt poſt Bart.& Imol. per eum alleg. tenet Alex. in l. filiofamilias. §. ſi vir in quinquennium. ſub num. 4.verſ. aduerte tamen.ff. ſolut. matr. cum alijs relatis per Neguſ.de pign.in 2.memb. 1.par.ſub num. 2.& alias etiam refert Ceſal.conſ.131.num.3.vol.1. Neguſ.de pign.2.memb.2.par.ſub num.5.

Quia reſpondetur primam opi-
7 nionem veriorem eſſe, & ad hunc effectum generalem ſufficere hypothecam, prout tenet Couarru. variar. reſolut. dicto cap. 15. ſub num.3. verſ. primum hypotheca. lib.2. qui hanc communem dicit, & per Gozad.conſ.100. ſub num. 24. ante finem, & veriorem eſſe atteſtatur Burſat. conſ. 101. num. 3.volum. 1. & late per Surd.conſ. 331. num. 4.& 5. lib. 3. vbi ait, quod quando in generali hypotheca fuit dictum quod obligabat omnia bona mobilia, & immobilia præſentia, & futura, eo caſu dicitur ſpecialis hypotheca, & præſertim vbi dicitur omnia, & ſingula bona &c. quia illa verba habent vim ſpecialis expreſſi, vt tradit Socin. Sen. conſ.3.num.17. volum. 3. & per Natt. conſ. 474. num. 12. Ruin. conſ. 76. num. 7. volum.3. cum alijs relatis per Berett.conſ.42.num.13. & quod generalis ſufficiat hypotheca,fuit re-
✱ ceptum in Rota in dicta Auximana Caſalis coram R.P. D. Ludouiſio in fine operis deciſ.105.n.8.

Et ſine dubio procedere dici-
8 tur, vbi in ſcriptura interuenit iuramentum, vt per Socin.Iun. conſil. 129.num.11.volum.2.Ioan.de Amicis conſil.113. num. 12. & late per Surd. dicto conſ. 331. ſub nu. 5. vbi poſt Gozad. Butr. Natt. Socin.per eum alleg.declarat procedere, vbi ſolum iuramentum interuenit, cum habeat vim expreſſi; & ideo multo magis habere locum, quando cum iuramento interuenit hypotheca, &
✱ habetur in dicta deciſ. Romana Caſalis nu.7.

Secundo ampliatur procedere
9 etiam, ſi ſingularis ſucceſſor vellet ſoluere conductori intereſſe propter iuramentum, vt declarat Couarru. variarum reſolutionum in dicto cap. 15. ſub num. 3. ante finem. verſ. nec ſatis eſſe. & per Socin. Sen. conſ.90. num.20. volum.4.Gozad.dicto conſ. 100. nu. 24. in fin. & de communi atteſtatur Caroc. de loc. & cond. in tit.ſing.ſucceſſ.nu.26. & per Surd. d.conſ.331.nu.16.

Nam ceſſante iuramento,etiam-
10 ſi adeſſet hypotheca, ſi ſingularis ſucceſſor vellet conductorem expellere, teneretur ad intereſſe, vt eſt text. in l. qui fundum.ff.loc. vt per Bart.in l.emptorem.C.loc.

& per

& per Caſtren. in l. ſi merces. §. qui fundum. ff. loc. Grat.conſil. 95.num.3.volum.1.& alios quamplures adducit Surd. dicto conſil. 331. num. 23. & tenuit Rota in ✱ dicta Romana affictus coram R. P.D.Penia,in fine operis deciſ.106. num.9.

Et quod dictum eſt de colono, habet etiam locum in locato-
11 re; nam ſicuti ſingularis ſucceſſor non tenetur ſtare colono, ita etiam nec in præmiſſis caſibus colonus cogi poteſt ad continuationem locationis. l. qui fundum. ff. locat. tradit Abb. in 3. quæſt. num. 16. verſ. in ſolutione huius. Burſat. dicto conſ. 101. num. 8. volum. 1. Cephal.conſ.255.num. 25. Gabr. conſ.68. num.4.volum. 1. & hos ſequitur Surd.dicto conſil. 331. num. 19. quia locator, & conductor ſunt correlatiua, & quod diſpoſitum eſt in vno, habet locum etiam in alio, vt late per Bec. conſil. 45. num. 23. & alios refert Surd. deciſ 62. numero 5.

Tertio ampliatur principalis
12 concluſio in emptore, qui ex pacto de retrouendendo, rem alias venditam redemit: nam ſi tempore redemptionis illa res erat per primum emptorem alteri locata, tunc redimens teneretur ſtare locationi iam factæ, vt per Bald. in l.prima. circa finem. num. 35. verſic. item pone vendidi tibi fundum. C.de iur. Fiſc. lib. 10. quem ſequitur Alexand. in l. filiusfamilias. §. ſi vir in quinquennium. numer. 11. verſic. item fallit. ſolut. matrimon. Socin. Sen. conſil. 25. num.3. verſ. confirmatur. volum. 1.Rolan. conſ. 49. num. 2. & ſeq. volum. 2. Tiraquell. de retract. conuent.§.3.gloſ.prima.num. 14. verſic. ſed & illud. & fuit rece- ✱ ptum in Rota in dicta Romana affictus coram R.P. D. Penia in fine operis deciſ. 106. num. 4. & 5. & 12.

Quod comprobatur, quia quando quis habet plenam admini-
13 ſtrationem rei alienæ, rem illam locare alteri poteſt, & dominus rei locationi ſtare tenetur. Socin. Sen. conſ. 32. num. 7. verſic. quinto probatur. lib. 1. Roland. dicto conſ. 49. num. 7. Salicet. in l.emptorem. C. locat. Vnde emptor cum pacto de retrouendendo, donec res non redimatur, habet liberam adminiſtrationem, & poteſt rem illam alteri locare, & venditor ſtare tenetur, quamuis redimat, vt declaratur in dicta ✱ deciſione Romana affictus, num. 5. & 6.

Quarto ex ſupra deductis am-
14 pliatur in muliere, quæ ſoluto matrimonio tenetur ſtare colono, & locationi factæ à marito de fundo dotali, vt per Alexand. in dicta l. ſi filiofamil. §. ſi vir. in quinquennium. num. 1. ſolut. matrim.

Socin. Sen. conſ. 125. num. 2. volum. 1. Salicet. in dicta l. emptorem num. 5. & per Roland. dicto conſil. 49. nu. 4. & 5. vbi ait, quod mulier dando in dotem fundum marito, vt eo fruatur, videtur taci-
15 te conſentire, illum poſſe locare, & ſic tenetur ſtare dictæ locationi, & de mente Cuma. dicit, in practica nõ eſſe recedendum, & tamquam ſingulare ſequitur Cagn. in l. 2. quæſt. 12. C. de pact. inter emptor. & vendit. & ibi Gozad. & idem Roland. loco citato pro hac parte adducit dictum Socin. in dicto conſil. 125. dum dicit, quod ſi eo tempore, quo poteſtas lo-
16 candi pertinet ad te, tu rem illam locas, ſi tacite, vel expreſſe dictæ locationi conſenſero, & poſtea auctoritas locandi transferretur in me, tenetur dictam locationem obſeruare, quia congruit bonæ fidei, vt locationem ſine fraude factam quis ſeruare teneatur. l. 2. in fin. ff. de dot. præleg. ſed mulier dando in dotem fundum marito, tacite conſentit, vt locare poſſit (vt dictum eſt) & ideo dictæ locationi ſtare tenetur. Et prædicta ex ſequenti ampliatione comprobantur, & in hanc
* partem inclinauit Rota in d. Romana affictus coram R.P.D. Penia num. 3.

Sed contrarium tenet Couarr.
17 variar. reſolut. lib. 2. dicto cap. 15. num. 5. vbi firmat, mulierem non teneri ſtare locationi per maritum de bonis dotalibus factæ, & atteſtatur de communi, & idem affirmat Viu. opin. 127. num. 8. tamen Couarru. ſub num. 5. verſ. ſed nihilominus. dicit opinionem Alexand. procedere, vbi locatio facta fuerit per maritum ad modicum tempus. Ego autem à priori ſententia recedendum non eſſe exiſtimo, tamquam optimis rationibus, & auctoritatibus munita.

Et an maritus teneatur ſtare
18 locationi factæ per vxorem ante contractum matrimonium, idem Couarru. loco citato, verſ. quid autem concludit quod non. quam opinionem tenet Alexand. in dicto §. ſi vir in quinquennium. numero 26.

Quod tamen limitatur, niſi
19 maritus paciſcens dotem, ſciuerit rem ſibi in dotem promiſſam fuiſſe locatam; ſiquidem eo caſu conſentire locationi factæ videtur, vt declarat Couarr. dicto cap. 15. ſub nu. 5. in fin. & per Campeg. de dot. par. 2. quæſt. 23.

Quinto ampliatur in tutore,
20 qui plenam bonorum pupilli habet adminiſtrationem: nam locatio per eum facta durat, etiam finita tutela, vel cura, pro toto tempore cum tutore, vel curatore conuento l. ſi tutelæ. de adminiſtrat. tut. Cin. in l. emptorem. nu. 6. quæſt. 3. verſ. aut in ſolidum. C. locat. Socin. Sen. conſ. 32. num. 8. verſ.

verſ. quinto probatur, & d. conſ.
125. nu. 6. vol. 1. Rol. d. conſ. 49.
num. 7. Et fuit originale dictum
Salic. in dicta l. emptorem. num. 6.
verſ. aut ſuccedit. C. locat. & fuit
receptum in Rota in dicta deciſ.
Romana affictus coram R. P. D.
✱ Penia nu. 5.

Sexto ampliatur in quolibet ſin-
gulari ſucceſſore, in quem quis co-
21 gitur dominium transferre, quia
tenetur ſtare locationi factæ, vt
per Bart. & omnes Doct. in l. di-
uortio. vbi de communi atteſtatur
Iaſ. nu. 32. ff. ſolu. matr. & alios mul-
tos refert Tiraq. de retr. conuent.
§. 3. gloſ. 1. nu. 14. & 15. & per Rol.
d. conſ. 99. nu. 6.

Quod tamen procedere vide-
tur, ſi bona fide, & non malitioſe
22 locatio facta fuerit, vt per Cin. in
d. l. emptorem nu. 6. verſ. & tunc.
C. locat. & per Caſtr. in d. l. ſi filio-
fam. §. ſi vir in quinquennium. nu.
2. ſolut. matrim. & per Soc. Sen.
d. conſ. 32. ſub nu. 7. vol. 1. & alios
multos refert Tiraquel. de retr.
conuent. in d. §. 3. num. 16. & 17.
& 18. & ita ſentire videtur Rot. d.
deciſ. Romana affictus coram R. P.
✱ D. Penia, dum loquitur de locatio-
ne facta bona fide.

Veruntamen in materia benefi-
ficiali ita ſeruatur: nam aut locatio
23 eſt facta nomine Eccleſiæ, & ad il-
lius vtilitatem, aut eſt facta nomi-
ne proprio ipſius beneficiati: Pri-
mo enim caſu ſucceſſor tenetur
ſtare colono, & ad obſeruantiam
locationis prędeceſſoris obligatur;
ſecundo vero caſu non tenetur
24 ſtare colono, & hoc procedit, qua-
tenus locatio ſit valida. ita diſtin-
guit Abb. in cap. fin. ſub num. 5.
& 6. vbi Butr. & omnes Doct. ne
Prælat. vic. Alexand. conſil. 160.
num. 4. lib. 6. Socin. Sen. conſil. 33.
num. 9. volum. 1. qui de communi
atteſtatur Couarr. variar. reſolut.
lib. 2. cap. 15. num. 6. ante fin. &
fuit receptum in Rota coram R.
✱ P. D. Orano in vna Auximana lo-
cationis Mer. 24. Ianuarij 1590. in
calce operis deciſ. 107. numer. 1.
& 2.

Et ampliatur, quod nec reſpe-
ctu illius anni, quo prædeceſſor
deceſſit, etiamſi ſolutio affictus eſ-
25 ſet facta anticipate, locatio ſuſti-
neretur, vt ſucceſſor locationi prę-
dictæ ſtare teneatur, niſi fructus
eſſent de proximo recolligendi,
quia tunc teneretur ſtare locatio-
ni, propter expenſas in illis fru-
ctibus factas, vt declarat Senat.
Pedemont. deciſ. 82. ſub num. 10.
verſic. & his fundamentis. & per
Menoch. conſil. 181. vol. 2. quos
✱ fuit ſequuta Rota in dicta Auxima-
na locationis. nu. 5.

Ex quibus patet quod poſt
mortem Prælati ſi ſucceſſor vel-
let cogere conductorem ad con-
26 tinuandam locationem, non poſ-
ſet (vt ſupra n. 11. deductum eſt)
& eo magis in locatione à Prelato
facta, quia per mortem primi Præ-
lati locatio extinguitur ipſo iure,
& ſi-

& finito contractu conductor non remanet obligatus, prout declarat. Soc. Sen. d. conſ.33.num.9.vol.1. Couar. variar. reſolut. d. cap. 15. nu.6.verſ.ſecundum etiam.lib.2.& alios multos, quos ipſe ſequitur, adducit Surd.deciſ.52.nu.8.

Quando autem ſingularis ſucceſſor in alijs caſibus teneatur ſtare
27 colono, late vide per Couar. var. reſolut. d. cap.15. lib.2. & per Caroc.de loc. & cond. in tit. de ſing. ſucceſſ.qui de Couar. à quo omnia ſumpſit, nullam fecit mentionem, & per Duen. regul.241. & late per Tiraq.de retract.conuent.§.3.glo. vnica.num.15.cum pluribus ſeq.& per Viu.opin.127.& multa alia ſingularia deducuntur per Rot. corã R.P.D.Penia in d.Romana affictus 26. Aprilis 1589. in fine operis deciſ.106.

Modo videndum ſequitur, quãdo talis in poſſeſſionem immiſſus, recipiendo fructus, ſortem principalem extenuet, & quando non: pro cuius quæſtionis intelligentia Doct. quamplures deducunt diſtinctiones; ego pro faciliori intelligentia regulam cum ſuis limitationibus conſtituam.

Regula eſt igitur, quod fructus percepti ex immiſſione vigore Sal-
28 uiani extenuant ſortem principalem.ita declarauit Rot. diuerſ. deciſ.43.ſub n.1. verſ.alioquin ſecus. & deciſ.44.ſub nu.7.& 10.par.1.& coram R. P. D. Orano in vna Romana execut. ſententiarum in cauſa Romana Vineæ de Brunis Mercurij 11. Decembris 1591.in calce operis deciſ.108.nu.5.& ſeq. quod tamen intellige procedere in
29 creditore pecuniarum, vt declarat Rot.diuerſ. d.deciſ.44.ſub n.7. & 10.& in d.Deciſ.Romana Vineę de Brunis coram Orano, num.6. & per Rot. Maceraten. deciſ. 15. in fine. Pro qua declaratione eſt tex. in l. ſi dominium, vbi Doct. C. de
30 pign.l.fin.C. de pign.act.cap.cum cõtra. eo. tit. vbi habetur, quod fructus percepti per creditorem ex pignore computãtur in ſortem. & tradit Neguſ.de pig.in 5.memb. 5.par.n.1.Couar.pract. quæſt.cap. 29.ſub n.3.verſ.ceterum.& Couar. variar.reſol.cap.19.num.4.& late per Aloy.Vilagut.de vſur.quęſt.21. Theſaur.deciſ.78.per totam.

Quod adeo eſt verum, quod nec per pactum conueniri poteſt,
31 vt fructus in ſortem non computentur, nam tale pactum non tenet cap.1. de vſur.l.1. & 2.de pig.act. & ratio eſt, quia diceretur vſura, & eſſet conuenire de vſuris præſtandis, prout declarat Abb.in d.cap.1. nu.1. & 2. & bene per Rub. Alex. conſ.55.nu.2. vbi dicit, quod paria ſunt conueniri de fructibus non imputandis in ſortẽ in hoc caſu, &
32 de vſuris ſoluendis; & hanc materiam ad partes deducit Theſaur. deciſ.78.nu.3. & hanc partem tuetur reiectis contrarijs, & pro ea eſt deciſ. Brog. Caualc.48. ſub nu. 32.tamen ipſe Theſaur.limitat hãc con-

concluſionem, niſi probaretur in-
33 tereſſe partis tantum valere, quantum aſcenderent fructus rei pignoratæ, prout etiam declarat Ozaſc. deciſ.43.nu.2.

Inſuper etiam tale pactum vali-
34 dum eſſe diciturin omni caſu, in quo permiſſæ ſunt vſuræ de iure canonico, nec fructus eo caſu computantur in ſortem, vt tradit Bal. in l.1. poſt princ. C. de diſtract. pign. & in caſu dotis tradit Rub. Alexan. conſ.55. nu.2. Aym. conſ.358.n.2. Bald. Nouel. de dote par. 7. priuil.3.

Quod ſimiliter procedit, ſi adeſſet obligatio cameralis, quia nec eo
35 caſu immiſſus in poſſeſſionem facit fructus ſuos, vt per Galleſ. ad formam Cam. quæſt. vlt. nu.25. & 26. & per Menoch. conſ.110.n.10. in fin.

Tertio amplia etiam procedere in fructibus bonorum mobilium, veluti ſi quis haberet equum ſibi
36 hypothecatum, & dictum equum alteri præſtaret, vel locaret ad vecturam, teneretur omnes mercedes in ſortem imputare, vt tradit Boer. deciſ.218. nu.10. in fin. & eſt doctrina Bald. in l.1. poſt princ. C. de diſtract. pign. & per Ang. in l.1. in fine. C. de pact. pign.

Intellige etiam, quod in omni caſu, vbi fructus percepti à credi-
37 tore excedant debitum, illud plus venit debitori reſtituendum l. is cui. §. quæri poterit. ff. vt in poſſeſſ. leg. Soc. Sen. cōſ.29.n.27. lib.1.

Ceteræ autem huius concluſionis ampliationes, & limita-
38 tiones, ſcilicet quando fructus computentur in ſortem, vide per eundem Neguſ. d. 5. memb. 5. par. & per Aloyſ. Vilagut. loco citato, nam eas ſolum, quæ ad particularem noſtrum ſpectant, & minime à Neguſ. relatas deducam, illud ſolum ex eius dictis mentionem facere neceſſarium viſum fuit: verū ipſe Neguſ. in d. 5. memb. 5. par. nu.16. limitando dictam concluſionem, dicit quod fructus per ge-
39 nerū percepti ex pignore à ſocero ſibi dato pro dote, nō extenuāt dotem, ſed cedere ad vtilitatem mariti loco intereſſe pro oneribus matrimonij ex cauſa dotis non ſolutæ per text. & per Abb. in cap. ſalubriter. vbi etiam Doct. de vſur. et per Bart. & Bald. per eum adductos, et per Bal. Nouell. de dot. par. 7. priuil.3. Aymon. conſ.358. nu.2. Rub. d. conſ.55. nu.2.

Hanc tamen concluſionem reſtringit idem Neg. loco citato. n.2. non habere locum, ſi maritus talia
40 iura alteri cederet, quia in ceſſionarium non tranſit tale priuilegiū, quod fructus percipiendi ex dicto pignore non extenuent ſortem principalem, ſicut illud priuilegiū non tranſit in heredem mariti, ex doct. Bald. in rub. in 4. quæſt. nu.5. C. de vſur.

Tamen contrariam veriorem ſententiam eſſe exiſtimo, quam te-
41 net Salic. in Authent. ad hæc. ſub nu.11.

nu.11.verſ.fructuarium C.de vſur. & ea ratione, quia non obſtante ceſſione, actio directa remanet penes maritum, quod poteſt exigere, & ideo cum actio pro dote non ſit extincta, poterit ceſſionarius exigere fructus ex perſona cedentis. & hanc partem tet Anan. in c. ſalubriter. nu.4. de vſur. & Lup. in repet. c. per veſtras. §.8.n.3. de donat. inter vir. & vxor. & late per Iaſ. in conſ.92. col.6. verſ. ſecundo principaliter. lib.1. vbi quatuor deducit pro hac parte fundamenta, & per Pariſ. conſ.64. n.5. & ſeq. lib.4. qui aliam deducit rationem, nempe quod hoc priuilegium non eſt perſonale neceſſarium perſonæ
42 mariti, ſed eſt reale conceſſum doti, & datum ratione lucri ceſſantis. & hoc ſequitur Surd. conſ.269. nu.4. lib.2.

Secundum adducit fundamentum, quod ſupra de genero dedu-
43 ctum eſt, qui ceſſerat iura ſua, nam ceſſionarius poterit fructus pignoris conſequi, nec imputabit in ſortem, & pro eo adducit Rodul. Iaſ. Anan. Lup. in locis ſupra alleg. ex quibus patrt hanc eſſe veriorem.

Redeundo igitur ad regulam propoſitam, amplia quarto, quando creditor obtinuiſſet mandatum
44 pro ſorte principali, veluti in creditore cenſus ob non ad implementum debitoris, puta quando fideiuſſores in tempore conuento non præſtitit, vel quia bancum pro fructibus non dedit, vel aſſignauit, vel ex alia legitima cauſa mandatum pro ſorte principali obtinuiſſet, tunc amplius fructus non deberentur, nam eſſet in poteſtate creditoris illam recuperare; & citra vitiũ vſuræ fructus amplius non debentur. c. plerique. cum ſeq. 14. quæſt. 3. Laurent. de Rodulf. de vſur. q.1. num.1. Couar. var. reſol. lib.3. c.1. ſub nu.1. & eſſet in poteſtate creditoris ſortem principalem recuperare, & cenſus dicitur eo caſu reſolutus, vt declarauit Rot. coram Illuſtriſſ. Pamphilio. in vna Rom. cenſus 20. Nouembris 1593. in fine operis deciſ.109. nu.2. & ſeq. & per conſequens fructus, qui perciperētur, extenuarent ſortem principalem.

Quinto amplia procedere non ſolum, quando quis eſſet immiſſus in poſſeſſionem, ſed etiam ſi eſſet
45 ei facta datio, vel adiudicatio in ſolutum, partim ex vera cauſa, & partim falſa; nam fructus inde percepti computandi veniunt in ſortem, ſiue facta ſit à parte, ſiue à iudice, vt per Bar. in l. ſi non ſortem. §. ſi centum. vbi Caſtr. Iaſ. num.1. & 2. ff. de condit. indeb. Pariſ. conſ.100. nu.33. lib.1. Surd. conſ.39. nu.5. lib.1. Rot. diuerſ. deciſ.33. num.6. par.2. nam ſi datio in ſolutũ eſſet valida, tunc fructus non venirent imputandi in ſortē, vt per Decian. conſ.35. nu.44. volum.2.

Quod confirmatur, quia ſententia partim vera, & partim falſa in
46 totũ vitiatur, cum ſit indiuiſibilis, l. in

l.in hoc iudicio.ff.fam.erciſ.Bar.& Iaſ.in d.§.centum. & idem Iaſ.in l. 1.§.ſi ſtipulanti.verſ.quinto limita. de verb.oblig. & multos refert Tiraquel. de retract.lign.§.23. gloſ. 1. numer. 23. Cephal. conſ. 198. num.1. Affict. deciſ. 218. num. 1. 3. & 4. Put. deciſ. 323. lib.1.Rot. diuerſ.deciſ.33.cum ibi cumulatis nu.6.& deciſ.221.nu.1. par. 2. vbi quamplures deducuntur limitationes adhunc effectum.

Sexto amplia,quando quis eſſet immiſſus in poſſeſſionem vigore
47 ſententiæ,quæ poſtea fuiſſet reuocata,& ad irritum deducta, vt per Rom.conſ.454.n.25.& 26. & ſeq. Natt.conſ. 535.nu.12.

Quod procedit in quocumque caſu, quando quis poſſidet vigore
48 alicuius tituli, qui poſtea per ſententiam, vel alio modo fuit declaratus nullus, & ſic deuenit ad non titulum,vt per Roman. Natt.locis citatis, & per Menoch. de recuper. poſſ. rem.15.num.638.& per Angel. in l. ſed paratus.in fine. ff. quod met. cauſ.& per Surd.conſ. 372.nu. 21.vol.3.& late per Senat. Pedem. deciſ. 160. nu.12. vbi ampliat etiam in fructibus percipiendis, per Angel. in d. l. ſed paratus. nu.2.in fin.

In hoc tamen aduertendum eſt, quod minor, vel alius debitor,qui
49 bona nulliter ex defectu ſolemnitatum alienata recuperare intendit, tenetur reſtituere pretium cũ legitimis vſuris. tex. eſt in l. ſi prædium. vbi Bald. Salic. in princ. C. de pręd. minor. & per Senat. Pedem.d.deciſ.160.nu.16.

Septimo amplia in omni caſu, in quo immiſſus vigore Saluiani Interdicti ceperit in mala fide
50 verſari. l. interdictis. vbi Bart. ff. de interd.late per Menoch.de recuper.poſſ.rem.15. nu.625. & per Rot.diuerſ.d.deciſ.689.n.1.lib.3. par. 3. & quando dicatur eſſe in mala fide, vide per eundem Menoch.d.rem.15.à num.626. vſque 639. vbi etiam declarat, quando iuris errore quis conſtituatur in mala fide: alias vero limitationes præſentis concluſionis vide,vt dixi,per Neg. in d.5. membr.5.par. per totum.

Octauo amplia in fructibus ſocietatis officij,quando ſocietas eſſet finita per diſdictam, vel per
51 vẽditionem officij, vel aliquid ad bonum computum ſortis principalis dictæ ſocietatis eſſet receptum, vel poſt mortem officialis; quia in omnibus iſtis caſibus fructus, qui perciperentur, extenuant ſortem principalem, vt infra deducam:& ideo ſi pro recuperatione pecuniarum dictæ ſocietatis eſſet intentatum Saluianum,fructus,qui perciperentur, extenuarent ſortẽ principalem, cum alias non deberẽtur ceſſante periculo vitę, cuius contẽplatione huiuſmodi fructuũ perceptio permiſſa eſt,& per cõſequẽs periculũ amiſſionis pecuniarũ ceſſaret,& remanet purum mutuum,

tuum, & in terminis, in quibus per
mortem eſſet diſſoluta ſocietas, tra
dit Gabr. conſ.78. n.1. & 3. lib.1.
& conſ.63.nu.16.lib.1.& per Boc-
cac.de ſociet.off.in princ.nu.37.&
40.& per Rot. coram Illuſtriſſimo
✱ Millino in vna Rom. ſocietatum
Lunæ 29. Ianuarij 1601. in fine
operis deciſ.110. nu.4.& in termi-
no ſocietatis diſdictæ tradit Boc-
cac. loco citato. nu. 37. Honded.
conſ.38.nu.28.vol.1.& declarauit
✱ Rot.coram Illuſtriſſimo Blanchet-
to in vna Romana ſocietatis offi-
cij Ven. 15. Maij 1578.in calce
operis deciſ. 111. nu.1.& in termi-
nis ſocietatis finitæ per venditio-
nẽ officij tradit idem Gabr.d.conſ.
78.nu.3. lib.1.& d. conſ.63.nu.16.
lib.2. Caſtrac. de ſoc. off. cap.48.
nu.5.& diffuſe declaratur per Rot.
✱ coram Illuſtriſſimo Millino in vna
Rom. ſocietatis Ven. 23. Ianuarij
1600.in fine operis deciſ. 112.n.1.
& 2. vbi aſſeritur ita pluries per
Rot.fuiſſe reſolutum.

Quod ampliatur etiam, ſi debi-
52 tor ignoraret venditionem officij,
per doctr. Alex.in conſ.60.nu.1.&
2. lib.1. Caſtrac. d.cap.48.num.5.
quem fuit in his terminis ſequuta
Rot.in d.deciſ.Rom.ſocietatis co-
✱ ram Illuſtriſſimo Millino ſub die
23.Iunij 1600.in fine operis deciſ.
112.nu.1.

Secundo ampliatur etiã, ſi adeſ-
ſet pactum in contrarium, quia di
citur illicitum de iure, cum ſtatim
53 ceſſet periculum vitæ, & pericu-
lum amiſſionis pecuniarum, vt ſu-
pra deductum eſt,& tenuit Rot.in
vna Rom. ſocietatis officij coram
✱ Illuſtriſſimo Lancellotto 28.Apri-
lis 1570.in calce operis deciſ.113.
num.1. & in d.deciſ.Rom. ſociet.
✱ coram Illuſtriſſimo Millino. n.2.
in fine operis deciſ.112.vbi alias ita
fuiſſe reſolutum in Rota atteſta-
tur.

Tertio amplia, etiamſi fructus
eſſent ſponte ſoluti à ſciente ven-
54 ditionem officij, quia eſſet vſura,
& repeti poſſent iuxta doctr. Bal.
in l.ſi non ſortem.§. ſi quis falſo.ff.
de condit. indeb.Iaſ.in l.1.ſub nu.
12.verſ.quinto limita.ff.eod.Gab.
d.conſ.78.ſub n.3.verſ.immo ſi ſo-
luti. vol.1.cum alijs relatis in pro-
xima allegata Deciſ. Rom.ſocieta-
✱ tis officij coram Illuſtriſſimo Mil-
lino.nu.4.& 9.

55 Quarto amplia, quod fructus
veniunt reſtituendi & extenuarent
ſortem principalem, quando ſo-
56 cietas eſſet inita ſuper officio, vl-
tra valorem illius & illius fructi-
bus, vt declarauit Rot.coram Illu-
✱ ſtriſſimo Millino in vna Rom. ſo-
cietat. off.Lunæ 20. Maij 1602.in
calce operis deciſ. 114. nu.1. & ſi
plures adeſſent ſocietates ſuper
57 eodem officio contractæ, eo caſu
non ſuſtinentur, nec validæ dicun-
tur, niſi vſque ad valorem illius
officij, vt dixit Rot. coram eodem
✱ Illuſtriſſimo Millino in d. Rom.
ſocietatum Lunæ 29.Ianuarij 1601.
ibidem deciſ.110.nu.1.

Quinto

Digitized by Google

Quinto amplia, quod fructus in omnibus ſupradictis caſibus nõ debentur etiam ratione damnorũ & intereſſe, vt per Honded. d. cõſ. 39. ſub nu. 28. verſ. quod in ſocietatibus. vol. 1. & Caſtrac. d. cap. 48. nu. 7. & declarauit Rot. coram Il-
✱ luſtriſſimo Millino in d. Rom. ſocietatis 23. Iunij 1600. ſub nu. 7. in fine operis deciſ. 112. niſi concurreret mora cum alijs requiſitis à Paulo de Caſtr. in l. 3. §. fin. ff. de eo quod cert. loc. quam opin. ſemper fuit ſequuta Rot. vt per Put. deciſ. 237. lib. 1. Mohed. deciſ. 103. & 208. & ita atteſtatur in d. deciſ. Romana ſocietatis coram Illuſtriſſi-
✱ mo Millino 23. Iunij 1600. nu. 7. & quamplures alias deciſiones refert Honded. d. conſ. 39. prope finem.

Limita modo ſupra deductam principalem regulã, ſcilicet, quod fructus percepti per immiſſum in poſſeſſionem vigore Saluiani In-
58 terdicti, extenuant ſortem principalem, non procedere in annuo legato alicui relicto, vel annua præſtatione aliter debita, quia fructus, qui percipiuntur, non ſunt acceſſorij legato, ſeu annuæ præſtationi, ſed eſt eadem ſors principalis, quæ annuatim debetur, & ideo eadem ſemper eſt debenda, vt eſt deciſ. Palæott. 336. quæ eſt in impreſſ. diuerſ. deciſ. 689. nu. 3. & 4. lib. 3. par. 3.

Verum hoc caſu ſciendum eſt, quod ſi eſſet legata res, quæ fuit poſtea per teſtatorem pro tanta quantitate pignorata, quod nulla veriſimilis eſſet ſpes luendi, tunc diceretur ademptũ legatum, ac ſi plene, & perfecte eſſet res illa alienata, vt per Doct. in l. 1. §. per ſeruum corporaliter. vbi Alexan. nu. 8. de acq. poſſeſſ. Bal. in l. volũtas. nu. 9. C. de fideicomm. & idem Bal. in conſ. 218. ſub num. 2. vol. 1. Tiraq. de retract. lign. in præfat. n. 36. & hoc caſu fructus non computari in ſortem fuit dictum in Rota in vna Romana executionis ſententiarum in cauſa Romana Vineæ de Brunis coram R. P. D.
✱ Orano Mercur. 11. Decembris 1591. in fine operis deciſ. 108. nu. 6.

Secundo limita, quando bona ſunt in obligatione, & pecuniæ
59 ſunt in ſolutione, veluti ſi quis teneretur dare rubra quinque terreni, vel domum aliquam, & ſimilia, tunc fructus non extenuarent ſortem principalem, vt in caſu Saluiani, tradit Rot. diuerſ. deciſ. 44. ſub nu. 6. 7. & 10. par. 1. & tenuit Rota in allegata deciſ. Romana executionis ſententiarum in cauſa Romana Vineæ de Brunis Mercurij 11. Decembris 1591. in calce operis deciſ. 108. ſub nu. 4.

Tertio limita in fructibus bonorum fideicommiſſo ſubiectorũ,
60 quando eſſet in caſu, in quo reſtitutio fideicommiſſi non ſit ipſo iure, & fideicommiſſarius eſſet negligens petendo fideicommiſſum; nã hoc

hoc caſu fructus ante petitionem non debentur, vt per Bart. in l. in fideicommiſſariam. nu. 4. vbi omnes Doct. & præcipue Rip. num. 5. ad Trebell. Soc. Sen. conſ. 42. n. 5. vol. 3. Aym. conſ. 316. nu. 2. Corn. conſ. 158. nu. 8. verſ. ſecus in fructibus vol. 3. late per Cephal. conſ. 50. num. 2. & 10. & ſeq. vnde ſi pro eis Saluianum fuerit intentatum, veniret denegandum.

Sed quia in hoc articulo multi caſus venirent declarandi, ſcilicet
61 quando fructus fideicommiſſario venirent reſtituendi, qui ſatis plene per Doct. explorati fuere, ideo videas per Rip. in d. l. in fideicommiſſariam. & per Cephal. conſ. 215. nu. 48. & ſeq. lib. 2. Gabr. conſ. 121. n. 58. & ſeq. lib. 1. & per Surd. conſ. 291. per tot. vol. 2. vbi ponit caſum, quando fructus veniunt computandi per heredem in proprium creditum, & ſic quando extenuant ſortem principalem, & in caſu fideicommiſſarij, vide per Marzar. de fideicomm. par. 3. q. 63. & per Illuſtriſſimum Manticã de coniect. lib. 7. tit. 10. per tot. Simon. de pret. in tract. de interpret. vltim. vol. lib. 3. interpret. 5. Petr. Ant. de Petr. de fideicomm. q. 15. nu. 348. & ſeq. Io. Cop. de fruct. tit. 3. par. 4. 5. & 6. & quando veniunt in legitimam computandi, vide per eundem Rip. in d. l. in fideicommiſſariam.

Quarto limita in damnis, & intereſſe, quia Saluianum datur pro
62 damnis, & intereſſe, etiamſi non eſſet in obligatione conuentum, quia veniunt ex natura rei propter moram debitoris in quocumque iudicio, vt per Anchar. conſ. 150. n. 3. & in terminis declarauit Rot. ✠ coram Illuſtriſſimo Seraphino in vna Rom. damnorum & intereſſe, Lunæ 11. Februarij 1591. in calce operis deciſ. 1. nu. 1. & 2. vbi ampliatur procedere etiam abſque interpellatione. & in alia coram ✠ eodem Salu. Interd. 1. Iunij 1587. ibidem deciſ. 150. nu. 2. & per Rot. diuerſ. deciſ. 43. ſub nu. 1. par. 1. & pro hac parte facit, quod ſupra deductum eſt per Theſaur. deciſ. 78. ſub nu. 3. dum dicit, quod ſi in-
63 tereſſe partis ſit tantum, quantum aſcendunt fructus rei pignoratæ, tunc poſſunt recipi, nec dicitur vſura, & eſt deciſ. Ozaſc. 143. num. 2.

Quinto limita, ſi feudum fuerit directo domino pignoratum; nam
64 ſi penſio rei feudalis, ſeu emphyteoticæ ęquipollet fructibus dictę rei feudalis, ſeu emphyteoticæ, tũc rei dominus iuſte percipit in penſionis compenſationem fructus præfatos, vt declarat Couarr. var. reſol. cap. 1. lib. 3. ſub num. 4. in fin. Nauar. in manu. cap. 17. nu. 217. in fin. & 218.

Et cum ſupra viſum ſit de fructibus damnorum, & intereſſe, ſequitur nunc videre de expenſis in hoc iudicio factis, quare dicitur,
65 quod finito iudicio Saluiani ex-

penſæ

65 penſæ debentur,& reus in ſententia venit in eis condemnandus, quia etiam in cauſa poſſeſſorij expenſæ debentur, prout declarat Stafil. de litter. Iuſt. §. citatio perſonalis. ſub num. 20. verſ. quo caſu. & per Rot. in nou.deciſ. 15. verſ. videlicet, quando ſententia. de reſtit.ſpol.& per Caputaquen. deciſ.341.ſub nu.1. lib.1. & deciſ. 321.nu.2.lib.2.

Et hoc ſine dubio procedit, quando agitur vigore contractus, in quo quis ſe obligauit ad damna, expenſas, & intereſſe,& in obligatione Camerali continen-
66 tur, & tunc ſine dubio ex expreſſa obligatione debentur, prout de damnis, & intereſſe fuit reſolutum in dicta deciſ.Romana damnorum, & intereſſe in caſu Saluiani Interdicti, coram Illuſtriſſimo Seraphino ſub die 11. Februarij 1591. in fine operis deciſ. 1. num. 1. & in terminis expenſarum vigore contractus,tradit Bald.in l. terminato. ſub num. 9. verſ. quæro num quid.C.de fruct.&lit.expenſ. & ibi Salicet. ſub num. 2.verſ.contrarium.

Et quatenus Iudex in ſenten-
67 tia abſolueret reum ab expenſis, in ea non includerentur expenſæ, quæ iure promiſſionis debentur, vt per Salicet. in l. properandum. §. ſin autem alterutra. num. 2. verſ. item ſcias. C. de iudic. ſed ab eis tantum liberaſſe dicitur,quę officio iudicis mercenario petuntur, vt idem Salic. loco citato declarat, & ſeq. Iaſ.in l.1.§.fin. num. 8. ff. ſi quis ius dic. non obtemp. Marſ.ſing.237.& ſeq. Surd. deciſ. 261,nu.8.

Si vero harum expenſarum
68 condemnationem Iudex in ſententia omiſerit, nihilominus eas victor, etiam poſt latam ſententiam, & rem iudicatam, petere poterit.l. 4. C. depoſ. & ibi Bald. & poſt Imol.& Rom.in l.ſi tertius.§. Celſus.ante fin.ff.de aqua pluu.arcen. per eum relat. tradit Couarru. pract. quæſt. cap. 27. ſub num. 5. verſ. ſed & vera ſunt. & per Iaſ.in d.§.ſin autem alterutra.ſub nu.28. C.de iud.

Si vero expenſæ ratione iudicij
69 peterentur, & eo caſu ſimiliter expenſæ in iudicio poſſeſſorio repetuntur, vt vltra ſupra alleg. tradit Pont. de ſpol. lib. 2. cap.6.ſub num. 54. verſ. eſſet pariter. & per Menoch. de adipiſ.poſſeſ. remed. 4.ſub n.871.vbi tractat de ſententia in poſſeſſorio lata in negotio principali,& expenſis.& per Contard.de mom.poſſ.limit. 1.ratione damni irreparabilis.num.28.29.& 30. vbi illam quæſtionem deducit ſuper condemnatione expenſarũ, an in iudicio poſſeſſorio inducatur mixtura, ita qđ detur appellatio, de quo in ſeq.cap.tractabimus.

Verum pro clariori intelligen-
70 tia huius articuli ſciendum eſt,

quod quando ſumus in expenſis, quæ officio Iudicis debentur, tunc Iudex victum in expenſis cõdemnare debet, ſi ab eo fuerint petitæ, vt eſt gloſ. communiter approbata in cap. quia nulli. in verb. expenſis, circa med. ibi dummodò petitum fuerit. vbi Abb. num. 15. & omnes Doctores de reſcript. & late hanc materiam tradit Iaſ. in dicta l. properandum. §. ſin autem alterutra. num. 30. vbi de communi atteſtatur. C. de iud. & ibi etiam Alex. n. 31. poſt Ang. Bal. Ruin. per eum alleg. & per Couarr. pract. quæſt. c. 27. n. 5.

In expenſis vero poſt litem cõ-
71 teſtatam factis, poterit iudex abſque petitione reum condemnare, prout declarat Iaſ. in dicto §. ſin autem alterutra. num. & ibi Alexand. num. 31. & per Couarru. qui alios adducit in dicto capi. 27. ſub num. 5. & per Dec. in cap. ſæpe. nu. 6. de appell.

Sed ſi Iudex in expenſis huiuſ-
72 modi, quæ ex officio Iudicis mercenario debentur, omiſerit victum condemnare, hoc caſu lata ſententia, ceſſat eius officium, & ſic peti non poſſunt, vt per Iaſ. in dicto §. ſin autem alterutra. num. 34. & in terminis poſſeſſorijs tradit Felin. in cap. ſignificarunt. ſub num. 7. verſ. ſcias etiam. de except. Aegid. deciſ. 72. incip. ſententia. & per Rot. diu. deciſ. 807. n. 4. par. 1.

Videndum nunc ſequitur, an actor, qui vigore ſententiæ in Saluiano late miſſus ſit in poſſeſſionem bonorum, poſſit talia bona
73 vẽdere, & alienare, vt de illorum pretio ſatisfiat. & pro affirmatiua tenet Couarru. variarum reſolution. lib. 3. cap. 18. num. 4. vbi dicit, quod creditor, qui iure pignoris rem detinet, donec de ſuo credito ſit ſatisfactus, tenetur fructus in ſortem principalem imputare, & ea ratione cogitur particulares ſolutiones admittere, vnde à Iudice petere poterit, vt diem conſtituat debitori ad creditum ſoluendum, & pignus relaxandum: quo elapſo, & debito non perſoluto, iudiciali decreto permittat ipſius pignoris ſolemnem vendictionem.

Contrariam, & veriorem ſen-
74 tentiam tenuit Marc. Ant. Eugen. conſ. 65. num. 86. & ante eum fuit reſolutum in Rota, vt habetur per Rot. diuerſ. deciſ. 43. ſub num. 3. par. 1. & coram Illuſtriſſimo Seraphino in vna Senogallien. prædij Lunæ 5. Decembris 1594. in calce operis deciſ. 115. num. 1. & 2.

Pro qua opinione adducitur, quod Saluianum, vt alias fuit deductum, datur ſolum ad aduo-
75 candam pignoris poſſeſſionem retinendam, donec de ſuo credito fuerit integre creditor ſatisfactus, vt per Bellon. in §. item Seruiana. ſub num. 4. verſ. debetis ſcire. & ibi

ibi Zaſ. num. 40. Roland. conſil. 14. num. 13. lib. 3. Marc. Ant. Eugen. dict. conſ. 65. num. 86 & dixit Rot. coram R. P. D. Penia in vna Romana Saluian. Interd. 22. Martij 1599. in fine operis deciſ. 3. ante num. 1. & coram eodem in Romana Salu. Interd. 25. Iunij 1599. circa fin. in calce operis deciſ. 4. in princ. & clare in dicta Senogallien. Prædij, num. 1. coram Illuſtriſſimo Seraphino ibidē deciſ. 115. & coram eodem Romana vineæ de Brunis Merc. 11. Decembris 1591. ibidem deciſ. 108. num. 8. & ſolum de fructibus creditor ſatisfieri debet, qui extenuant, & diminuunt ſortem principalem, vt ſupra in hoc cap. num.
76 8. deductum eſt: nam vendere pignus, ſolum quando agitur hypothecaria, permiſſum eſt, vt late per Neguſan. de pignor. in 1. membr. 6. par. per totum. & præcipue num. 40. vbi etiam declaratur, quando teneatur de euictione, & per Eugen. dicto conſ. 65. ſub num. 86. & per Rot. diuerſ. dicta deciſ. 43. ſub num. 2. verſ. non obſtat, vbi dicit ita intelligendum eſſe Couarru. variar. reſolut. ſupra alleg. in dicto cap. 18. nu. 4. & ad hunc effectum, etiam eum adducit Eugen. loco citato, nempe quando agitur hypothecaria, alias ſequeretur, quod Saluianum aduocaret etiam proprietatem, cuius cōtrarium pluries fuit oſtenſum, minus in hoc eſſet differentia inter Saluianum, & hypothecariam, & tamen in contrarium eſt veritas, vt ſupra in 2. Inſpect. cap. 1. fuit deductum.

Scias tamē aliud eſſe in paupere,
77 vel minore, vel miſerabili perſona, vel etiā in puella maritāda, quā pro dote ſortem principalem habere neceſſe foret, prout in hoc caſu, ego obtinui à fel. record. Clemente VIII. nam obtenta immiſſione recurſum habeas ad Signaturam gratiæ, & expoſita neceſſitate creditoris per viam commiſſionis petas reſcribi alicui Iudici, vt præfixo competenti termino debitori ad reluēdum pignus, quo lapſo, & non redempto deueniat ad ſubhaſtationem, & deliberationē dicti pignoris (vt moris eſt) plus offerenti, quod de facili obtinere poteris.

Et hoc caſu dictus creditor non
78 teneretur de euictione emptori, quia quando fit venditio a creditore, vti creditor, non tenetur de euictione, vt per Salic. in l. 1. nu. 1. C. cred. euic. in pign. non deb. & alios refert Neg. in dict. 1. membr. 6. par. nu. 40. & ibi tn 5. limit. verſ. regula ergo.

An autem in caſu Saluiani Interdicti euictio locum habeat, veluti ſi quis vendiderit domum alteri hypothecatā, & creditor fuerit immiſſus in poſſeſſionem, an iſte venditor teneatur de euictio-
79 ne: & dicitur quod non, vt in terminis Saluian. Interdict. tradit

Gaſpar Cabal.de euict.§.5.nu.44. & eſt ratio, quia quando agitur de ſola poſſeſſione, non habet locum euictio Bar.in l.ratio.num.1. ff.de action.empt.Bald.in l.1.num. 11. C.de peric. & comm. rei vend. & ibi Salic.nu.7. & idem Bal. in d.l. ratio. ff. de act. empt. licet in aliquibus Codicibus ſit impreſſa corrupte,datio, & per Aret.in l.ſi aliquam rem.ſub num.2.verſ. & inde eſt. & per Gaſpar. Cabal. loco citato.& in §.3.n.153.& tradit Soc. Sen.199.nu.8.vol.2.

80 Poterit tamen agere ad intereſſe,vt bene declarat Salic. in dicta l. 1.num.7. & per Bar.in d.l.ratio. ſub nu.1.dicit, quod agere poterit actione exempto, ratione intereſſe,quaſi re non tradita, & idem dicit ibi Bald. ſub nu.11. dum dicit, non agitur,quaſi re euicta, ſed agitur,quaſi re nõ tradita.Socin.Sen. d.conſil.199.ſub num. 8. verſ. ſed quando euincitur. & hoc idem ſenſit Cabal.de euict.in dicto §. 3. ſub nu. 153. dum dicit, quod non ſolum poterit agere ad pretij reſtitutionem; ſed quando non eſſet ſolutum poterit retinere: & per ✠ Rot. coram Illuſtriſs. Blanchetto in vna Neapolitana pecun. Mercurij 4.Nouemb.1579. in calce operis deciſ.153.n.6.

81 Aduertendum tamen eſt, quod extra terminos Saluiani Interdicti, ſi quis ignoranter rem alteri obligatam,vel hypothecatam vendiderit, vel rem alienam ignoranter alienauerit, vltra quod teneretur de euictione, remanet etiam obligatus ad damna, & intereſſe, ✠ vt fuit reſolutum in Rota coram Illuſtriſſ. Seraphino in vna Rom. Salu. Interd.1. Iunij 1587. in fine operis deciſ.150. per totam. cum alijs ſupra n.42.alleg.

82 Nam ſi ſcienter rem alteri obligatam, vel hypothecatam, vel reſtitutioni ſubiectam vẽdiderit, poterit emptor,etiam antequam moleſtetur, vel res euincatur, agere ad intereſſe, text. eſt in l. ſeruus quem. §. fin. ff. de act. empt. l. ſi hominem. ff. de ſolut. Bald. in l. ex his prædijs. in princ. C. de euict. & per Rip.in l.1.§. ſi heres. ſub num. 3. verſ. d. Alexan. ff. ad Trebell. Surd. conſ. 36. num. 23. lib.1.Rot. diuerſ. deciſ.586. num. 3.par.1.

83 Quod ſine dubio procedit, quando in venditione adeſt clauſula illa, alias voluit teneri ad omnia damna, & intereſſe cum obligatione Camerali,vt ſupra ſub numero 42. deductum eſt. & fuit ✠ reſolutum coram Illuſtriſſimo Seraphino in vna Romana damnorum, & intereſſe vndecima Februarij 1591.in calce operis deciſ. 1.nu.1.

84 Poſtremo videndũ duxi,an creditor, qui fuit miſſus in poſſeſſionẽ, poſtquã de ſuo credito ex fructibus ſit ſatisfactus, ſi poſſeſſionẽ reſtituere negauerit,poterit cõtra eum agi de ſpolio, & dicitur quod ſic,

Digitized by Google

ſic, quia immiſſio vigore ſententię fit ex illis verbis, immittendum fore, & eſſe in actualē, & corporalē poſſeſſionem bonorum, donec de ſuo credito integraliter fuerit ſatisfactus, prout immitti mandamus &c. quæ quidem verba important momentaneam poſſeſſionem vſque ad tempus integræ ſatisfactio-
85 nis, quia illa dictio, donec, importat temporis limitationem, nō autem perpetuitatem, vt per Card. in Clem. 2. §. illi vero, nu. 2. verſ. quarto nota. de ætat. & qualit. & per Aret. in l. ſi quis poſthumos. §. ſi filium. ſub num. 7. verſ. & eſt ratio. de lib. & poſthumis. & per eundem in l. quod meo. nu. 11. ff. de acq. poſſ. Caſſan. in conſuetudin. Burgund. tit. des enfans. §. 5. Dec. conſ. 251. nu. 2. Cephal. conſ. 158. nu. 39. Surd. conſ. 434. nu. 9. lib. 3. & per Rot. coram Aldobran. poſtea Clem. VIII. in vna Rom. hereditatis de Comitibus 27. Maij. 1581. in fin. operis deciſ. 161. num. 2. & 3.

Et cum poſſeſſio ſit data ad tempus, poſt illud dicitur prohibi-
86 ta. l. ſtatu liberi §. ſticcum. ff. de leg. 2. l. ſi vnus. §. ſi cum reo. vbi Bal. in princ. ff. de pact. & l. epiſtola. §. fin. vbi Caſtr. in prin. ff. eo. Iaſ. in l. ſi quis ita. nu. 3. de vulg. & pupil. Surd. conſ. 354. num. 18. vol. 3. Dec. conſ. 32. num. 1. & Tiraq. qui multos adducit de retract. conu. §. 1. gloſ. 2. num. 44. Cacheran. deciſ. Pedem. 88. nu. 11. Surd. deciſ. 133. nu. 12. Put. deciſ. 416. num. 2. lib. 1. & reus tranſacto tempore, reintegratur ſua poſſeſſione. Caſtren. in dicta l. ſi vnus. §. ſi cum reo. nu. 3. ff. de pact.

Et in ſimili habetur de emphy-
87 teuſi conceſſa ad tempus; nam finito tempore reuertitur ad dominū, vt ex multis, quos refert Corb. de iur. emphyt. de cauſ. priuat. ob lineam finitam, in princ.

Vnde iſte immiſſus, poſtquam
88 ex fructibus fuerit ſatisfactus ſi poſſeſſionem reſtituere denegaret, diceretur ſpoliare, vt per Aym. qui alios refert in conſ. 107. n. 3. Ruin. conſ. 165. ſub n. 4. verſ. ad iſtud. lib. 5. Rolan. conſ. 6. nu. 37. Surd. conſ. 160. nu. 7. lib. 2. Menoch. de recuper. poſſ. remed. 1. nu. 148. Aegid. deciſ. 511. Ideo competeret ei remedium reintegrandæ, vt per Menoch. loco citato, & ante omnia eſt reſtituendus.

Et hoc ampliatur, etiam ſi immiſſus negaſſet poſſeſſionem reſtituere, & poſtea deceſſiſſet, & heres reſtituere poſſeſſionem ſimili-
89 ter negaret, quia licet heres non dicatur ſpoliare, tamen quia ſucceſſit cum vitio ſpolij, & iſta actio ſit in rem ſcripta, ſequitur ſingularem ſucceſſorem, vt per Abb. in cap. cum ad ſedem. ſub n. 22. verſ. oppono. de reſi. ſpol. & declarauit Rot. coram R. P. D. Penia in vna Peruſina ſpolij domus Ven. 1. Februarij 1608. in calce operis deciſ. 18. num. 3.

Secundo ampliatur etiã, ſi poſ-
90 ſideret cum titulo, & bona fide, vt de cõmuni atteſtatur Iaſ. in l. rem quæ nobis.n.19.de acq. poſſ. poſt Alex.ibi.& de magis communi atteſtatur. & per Rip.qui hinc inde hanc concluſionẽ diſputat in cap. ſæpe.num. 28. de reſtitut. ſpoliat. vbi ait ab hac communi non eſſe recedendum. idem Alexan. conſ. 91.num.6.lib.5.Dec.conſ. 57. ſub num. 5. ante fin. qui etiam communem dicit, & hanc ſequitur Menoch.de recup.poſſeſ. remed.15. num. 78. Afflict. deciſ. 361. num. 33.Caſſad.deciſ. 7.num. 1.de reſt. ſpoliat. Rot. in d. deciſ. Peruſina ſpolij domus coram R.P.D. Penia nu.3.& per Rot.diuerſ.deciſ.144. nu.2.par.1.

Et an hæc opinio procedat cõ-
91 tra titulo poſſidentem cum bona fide, & cauſam à bonæ fidei auctore habentem, late vide per Menoch.in d.rem.15.num.80.qui ad partes hanc ponit quæſtionem, licet ipſe teneat pro negatiua: ſed pro affirmatiua eſt d. deciſ.Caſſad. 7.de reſt.ſpol.& pro hac negatiua vide per Gabr. de reſt.ſpol.concl. 1.nu.26.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio in* Saluiano *non datur.*

2 *Ampliatur, etiã ſi cauſa tractata ſuper petitorio, dummodo ſit tãtum pronunciatum ſuper poſſeſſorio.*

3 *Ampliatur, etiam ſi ſententia condemnaret victum in expenſis, quia non inducitur mixtura.*

4 *Fructus ſunt ſeparati à poſſeſſione bonorum, & appellatio reſpectu fructuum admittitur.*

5 *Sententia lata ſuper principali, non præiudicat quoad fructus.*

6 *Aliud eſt vendere rem, aliud fructus.*

7 *Cauſa poſſeſſorij & fructuũ, non eſt mixta, licet fructus veniãt ex poſſeſſorijs.*

8 *Quando teneatur quis ad fructus, licet in ſententia de illis nõ ſit facta mentio.*

9 *Appellatio non datur de fructibus non perceptis, & pendentibus.*

10 *Fructus pendentes, pars fundi dicuntur,*

11 *Appellatio non datur de intereſſe pendente.*

12 *Iudicium poſſeſſorium non dicitur mixtum, ſi titulus ad colorandam poſſeſſionem fuerit productus.*

13 *Mixa cauſa non dicitur, quando incidenter de dominio tractatur.*

14 *Mixtura non inducitur ex verbis in ſententia Saluiani, donec fuerit ſatisfactus.*

15 *Verba, libere dimittendam poſſeſſionem, inducunt mixturam petitorij, & n.16.*

17 *Appellatio in Saluiano non admittitur, etiam per Aegidianam. & n.30.*

18 *Aegidiana differt à Saluiano.*

19 *Aegidiana habet locum in ſtatu* Eccleſiaſtico, *& terris* Eccleſiæ *immediate ſubiectis.*

20 *Aegidiana habet locum in* Ciuitate *Auenionen.*

21 *Aegidiana non habet locum in terris Imperij.*

22 *Aegidiana habet locum in terris mediate* Eccleſiæ *ſubiectis, ſi perſonæ litigantes eſſent immediate ſubiectæ Eccleſiæ, & Romæ agerent.*

23 *Saluianum habet locum vbicumque ius ciuile ſeruatur.*

24 *Aegidiana non habet locum inter perſonas eccleſiaſticas.*

25 *Bona Eccleſiæ ſunt à iuriſdictione laicorum excluſa.*

Quod

Digitized by Google

26 *Quod procedit de iure diuino.*
27 *Saluianum intentatur contra perſonas eccleſiaſticas.*
28 *Aegidius non habebat iuriſdictionem, niſi in profanis.*
29 *Aegidiana non habet locum in rebus eccleſiaſticis.*
30 *Appellatio in Saluiano non admittitur, etiamſi Iudex detuliſſet appellationi dando reuerentiales, & nu. 31.*
Intellige, vt in nu. 41.
32 *Maxime, quando adeſſet clauſula in commiſſione, quatenus eſſet locus Aegidianæ.*
33 *Ampliatur, ſi vna pars appellauerit quatenus contra, & ad eius fauorem detur ſententia, vnde alia pars appellauerit, & ſic cauſa appellabilis facta de conſenſu partium.*
34 *Appellatio quatenus, contra non ſuffragatur parti aduerſæ.*
35 *Dictio, quatenus, importat conditionem.*
36 *Appellatio quatenus contra, dicitur conditionalis.*
37 *Actus conditionalis euaneſcit non ſuperueniente conditione.*
38 *Aegidiana habet locum contra Fiſcum.*
39 *Amplia ſi ſententia eſſet facta ad fauorem vtriuſque partis.*
40 *Limitatur, quando eſſet pronunciatum, actorem non eſſe immittendum.*
42 *Ampliatur etiam ſi ſententia eſſet lata ad fauorem* Eccleſiæ *contra laicum.*
43 *Ampliatur in omnibus caſibus, in quibus non eſt inducta mixtura.*
44 *Conſtitutio Aegidiana habet locum in omnibus poſſeſſorijs.*
45 *Ampliatur, etiam ſi in poſſeſſorijs appellatio daretur.*
46 *Non eſt neceſſaria productio Aegidianæ.*
47 *Productio rei notoriæ non eſt facienda.*
48 *Supplicare non permittitur in cauſis, in quibus non licet appellare.*
49 *Supplicare permittitur, quando eſt prohibita appellatio propter excellentiam Iudicis perſonæ. & nu. 50.*
51 *Supplicatio non datur, vbi appellatio reſpectu cauſæ non permittitur.*
52 *Poterit tamen coram eodem Iudice dicere ſententiam, vel executionem eſſe nullam.*
53 *Appellatio in Aegidiana datur, quando notorie conſtaret de iniuſtitia.*
54 *Nullitas quomodo deducenda.*
55 *Appellare licet à ſententia lata ſine cauſæ cognitione in Saluiano.*
56 *Sententia contra abſentem, non præcedente cauſæ cognitione, non eſt nulla.*
57 *Limitatur procedere contra abſentem vere contumacem.*
58 *Limitatur contra fictum contumacem, qui non appellauit intra decem dies à die habita notitia.*
59 *Appellatio datur in Aegidiana ex ſtatuto.*
60 *Declara in ſtatuto condito à non recognoſcente ſuperiorem.*
61 *Statutum inferioris à ſuperiore confirmatum, dicitur ſtatutũ confirmantis.*
62 *Statuta confirmata à Papa, dicuntur Papalia.*
63 *Statuta condita à deputatis per Pontificem, & poſtea confirmata, dicuntur Papalia, & nu. 64.*
65 *Cauſæ ſpirituales non comprehenduntur in ſtatuto laicorum.*
66 *Diuerſitas non datur inter cauſas ſpirituales, & perſonas laicorum.*
67 *Statuta ſimpliciter à Papa confirmata, & non condita à deputatis à Papa, non habentur, vti condita à deputatis à Papa.*
68 *Statuta confirmata à Papa non extenduntur ad caſus, in quibus iuriſdictio eccleſiaſtica læditur.*
69 *Confirmatio ſtatutorum quomodo facienda.*

T 4 *Appel-*

70 *Appellatio in Saluiano,quando detur.*

71 *Appellatio in Saluiano datur à ſententia ad ſauorem prætendentis ius in petitorio lata.*

72 *Limitatur, quando conſtaret de non iure agentis.*

73 *Quando dicatur conſtare de non iure agentis,*

74 *Appellatio in Saluiano datur tertio non citato.*

75 *Ampliatur etiam ſi princeps reijceret appellationem cum clauſula de plenitudine poteſtatis.*

76 *Ampliatur etiam ſi adeſſet clauſula, omni appellatione remota.*

77 *Clauſula, omni appellatione remota, operatur tantum inter litigantes.*

78 *Appellari non licet, quando adeſt clauſula, appellatione remota de conſenſu partium.*

79 *Limitatur, quando conſtaret de expreſſo grauamine.*

80 *Limitatur, quando in continenti appellans vult dicere de cauſa iuſta appellandi, vel perplexitate ſententiæ.*

81 *Clauſula, appellatione remota, non tollit appellationem quoad effectum deuolutiuum.*

82 *Clauſula, appellatione remota, non operatur, quando conſtaret notorie de grauamine, vel interueniat dolus Iudicis.*

83 *Appellatio datur in poſſeſſorio, quando teſtes non recipiendi fuerunt recepti à Iudice.*

84 *Ampliatur, ſi exceptiones liquidas, vel incontinenti liquidandas Iudex reieciſſet.*

85 *Appellatio datur in poſſeſſorio, ſi Iudex in modo procedendi non ſeruaſſet formam ſtatuti.*

86 *Idem in caſu dubio, an eſſet admittenda appellatio, nec ne.*

An, & quando appellatio in hoc iudicio ſit admittenda. Cap. II.

VIdimus in præcedẽti capitulo de ſententia in præſenti iudicio ferenda, & illius effectu; ſequitur nunc videre, an appellatio ſit contra eam admittenda: & licet ſupra in 2. Inſpectione cap. 1. n. 60. ad alium finem fuerit dictum, appellationem in hoc iudicio minime admittendam eſſe, modo plenius hunc articulum diſcutiẽdo, & eandem negatiuam
1 ſententiam confirmando, dicitur, appellationem denegandam fore, quia iudicium eſt poſſeſſorium iuxta doctrin. Bar. in l. 1. in fin. ff. de Salu. Interd. Salicet. in l. 1. num. 6. in fin. C. eod. tit. Angel. in §. item Seruiana. ſub num. 9. vbi Iaſ. ſub num. 95. Bell. num. 41. Inſtit. de action. Alexand. conſ. 73. ſub nu. 10. lib. 5. Corn. conſ. 190. num. 2. lib. 1. Bertrand. conſ. 113. colum. 1. Roland. conſ. 14. num. 5. volum. 1. Natt. conſ. 532. num. 5. lib. 3. Neguſant. de pignor. in 1. membr. 8. par. num. 2. Lancellot. de attent. par. 2. cap. 12. limit. 25. num. 11. Contard. de moment. poſſeſſ. limit.

mit.

mit. 14. nu. 10. Menoch. de adipiſ. poſſ. remed. 3. nu. 160. vbi de communi atteſtatur Sarmient. de reddit. Eccleſię par. 3. cap. 2. num. 16. Theſaur. deciſ. 175. num. 2. Caputaq. deciſ. 106. & 141. lib. 3. Rot. diuerſ. deciſ. 34. num. 3. part. 2. & declarauit Rot. coram Gyptio in vna Roman. Salu. Interdict. Lunæ 29. Aprilis 1591. in fine operis deciſ. 116. numer. 2. & coram Illuſtriſſimo Seraphino in vna Reatina Molendini Lunæ 26. Iunij 1595. ibidem deciſ. 117. numer. 2. & coram R. P. D. Manzanedo in vna Roman. Salu. Interdict. 26. Nouembris 1605. ibidem deciſ. 41. nu. 1.

Hæc autem concluſio primo ampliatur, etiam ſi cauſa fuerit cōiunctim tractata ſuper Saluiano, ac
2 etiam ſuper petitorio, & nullitate, dummodo iudex omiſſis alijs ſuper poſſeſſorio tantum pronunciauerit, & tenuit Rot. coram R. P. D. Iuſto in vna Rauennaten. Salu. Interd. Merc. 11. Februarij 1604. in fine operis deciſ. 90. nu. 2. & coram Illuſtriſſimo Pamphilio in vna Rom. domus Ven. 11. Maij 1601. ibidem deciſ. 118. nu. 4. & 7. & in alia Fauentina ſpolij coram Illuſtriſſimo Seraphino, Veneris. 15. Aprilis 1580. ibidem deciſ. 25. nu. 1. & per Rot. diuerſ. deciſ. 263. nu. 1. & 2. par. 1. & deciſ. 34. nu. 8. parte 2. & tradit Dec. conſil. 28. per totum, Corn. conſil. 10. ſub numer. 3. verſic. tamen. libr. 4. & alios refert Contard. de mom poſſ. limit. 2. ratione mixturæ. §. 5. nu. 13. cum alijs deciſionibus infra. nu. 44. deductis.

Secundo amplia, etiamſi in ſententia Saluiani victus eſſet in expenſis condemnatus, quia non
3 ideo inducitur mixtura, nam capitulum expenſarum in ſententia poſitum, eſt quid ſeparatum à capitulo poſſeſſionis, vt tradit Contard. de mom. poſſ. limit. 1. ratione damni irreparabilis. nu. 33. & ſeq. poſt Rip. in l. 4. §. hoc autem iudicium. num. 92. de damn. infect. etiam deducens rationem, quia ſententia in principali cauſa poteſt eſſe condemnatoria, & in capitulo expenſarum abſolutoria propter iuſtam cauſam litigandi, vt per Felin. in cap. ſignificarunt. ſub numer. 5. verſ. propterea cum videtur. de except. Aegid. deciſ. 72.

Et in ſimili videmus in alijs iudicijs poſſeſſorijs, in quibus non datur appellatio l. 1. C. ſi de mom. poſſeſſ. nam ſi quis fuerit condemnatus ad reſtituendam poſſeſſionem bonorum de quibus agitur, & ſucceſſiue ad fructus perceptos hoc caſu, quia capitulum fructuum eſt ſeparatum à poſſeſſio-
4 ne dictorum bonorum, appellatio non admittitur reſpectu poſſeſſionis, ſecus tamen eſt reſpectu fructuum, vt tradit Bal. in d. l. vnica. ſub n. 6. ver. ſed pone. C. ſi de mom. poſſeſſ. quia damnum huiuſmodi

non eſt reparabile in cauſa principali. Sarmient. de reddit. Eccleſiæ par.3. cap.2.n.28.& poſt Marant. Sarmient. Sigiſ. Rolan. Couar. per eum alleg. tradit Cont. de mom. poſſ. limit.1. num.28. quibus adde Rip. in cap. ſæpe. ſub nu. 102. verſ. & propter hoc, de reſtit. ſpol. Iaſ. conſ.187. ſub n.1. verſ. item quando. lib.2. Afflict. deciſ.77. nu.8.& nouiſſime Surd. conſ. 102. nu.12. vol.1. cum ibi alleg. Menoch. de adipiſc. poſſ. rem.4. nu.870. vbi reprobat opinionem Salic. contrarium ſentientis in d.l. vnica, & idē. Menoch. de retinen. poſſ. rem. 5. nu.131. Creſcen. deciſ.20. alias 3. de appell. nu.2.

Et quod fructus ſint omnino ſeparati ab ipſa poſſeſſione, oſtenditur, quia ſententia abſolutoria lata ſuper principali non præiudicat quoad fructus, cum ſint diuerſi
5 à principali; ſiquidem eſſe poteſt, quod ſors principalis reſtitui debeat, non autem fructus, vt tradit Menoch. de retinen. poſſ. remed. 5. nu.131. ex doctr. Bart. in l. ex diuerſo. §.1. ff. de rei vendic.& tenet Soc. in l. ſi quis in totum. §. plane. ſub nu.5. in fine de except. rei iud. & per Contard. in d. limit.1. num. 34. vbi ad corroborationem deducit, quod aliud eſt vendere rē, aliud fructus, vel perceptionem
6 fructuum, ex doctr. Ang. in l. ędibus. §. ex rebus. verſ. vlt. nota. ff. de donat. alia etiam deducitur ratio per Menoch. d. rem.4. nu.872. ad oſtendendam cauſam poſſeſſorij cum reſtitutione fructuum non eſſe mixtam cum petitorio, alioquin in omnibus interdictis poſſeſſorijs dicendum eſſet, appellationem admittendam eſſe, cum eorum natura veniat fructuum reſtitutio l. 1. §. ex dec. ff. de vi & vi arm.&
7 quando dicatur condemnatus ad fructuum reſtitutionem; etiam ſi de eis nō eſſet in ſententia facta mē-
8 tio, late vide per Couar. variar. reſol. lib.1. cap.3. num.1.& 2. Iaſ. in l. Gallus. §.& quid ſi tantum. n.67.& ſeq. de lib. & poſth. Dec. in l.1. in condemnatione. §. cum verbum. de reg. iur.

Ad illud tamen aduertendum eſt, quod ſupra dictum fuit, appellationem eſſe recipiendam à condemnatione fructuum, intelligen-
9 dum eſt de fructibus iam perceptis, ſecus de fructibus pendentibus, quia de eis non datur appellatio, vt per Menoch. d. remed.4.
10 nu.873. Afflict. deciſ.77. in fi. quia illi pars fundi dicuntur. l. fructus pendentes. ff. de rei vendic.& latiſſime per Tiraq. de retract. lign. §.1. gloſ.7. num.27.40.& 53. cum ibi alleg. & per Afflict. loco citato.

Et idem dicitur, ſi quis eſſet cōdemnatus ad intereſſe, vt per Iaſ.
11 in d. conſ.187. ſub num.1. d. verſ. item quando. vol.2. Salic. in d.l.1. in fin. C. ſi de mom. poſſeſſ.& per Alex. in addit. ad Bar. in l.1. C. ſi de mom. poſſ. in verſ. quæritur ſecundum

dum

dum. & per Cont. de mo.poſſ.limit.14.ad exhibẽdũ.n.24.Menoc. de recuper.poſſ.remed.1.nu.277. Creſcen.d.deciſ.120.nu.1.& 2.

Nec etiam iudicium poſſeſſoriũ efficitur mixtum, ſi titulus ad colo-
12 randã poſſeſſionẽ in eo fuerit productus, vt per Cont.de mom.poſſ. limit.2.§.9.ratione mixturæ.nu.4. Caſſad.deciſ. 8. de reſt.ſpol.in fin. & deciſ.4.ſub n.3.vt lit.pend. Aegid.deciſ.577. n. 1. & idem Cont. d.limit.2.§.8.n.26.quod præcipue procedit qñ eſſet ſuſpẽſum petitorium, quia eo caſu omnis cognitio facta in petitorio, dicitur facta ad effectum collorandi poſſeſſionẽ, vt fuit receptum in Rota corã R. ✱ P. D. Rubeo in vna Hortana SS. Trinitatis 15. Iunij 1557. in fine operis deciſ.139.n.1.

Et ſimiliter nec mixtura inducitur, qñ incidenter de dñio, ſeu de
13 illegitimitate fuerit tractatum, vt per Rip.in l.naturaliter.§.nihil cõmune.n.155.de acq.poſſ.Cont. de mo.poſſ.in d.limit.2.§.8.n.19.Put. dec.278.n.5. & dec.293.n.6.lib.2.

Minus etiam inducitur mixtura ex illis verbis in ſententia latis, vi-
14 delicet, donec fuerit ſatisfactus, vt declarauit Cæſar de Graſſ.deciſ.2. n.10.de cauſ.poſſ.& prop. quia illa verba, donec fuerit ſatisfactus, important momentaneam poſſeſſionem, vt ſupra in prçcedenti c.1. nu. 62. verſ. poſtremo videndum duxi.& per Rot. diuerſ.deciſ.356. n.10.par.1. quæ mixtura ceſſante, in omnibus ſupradictis caſibus appellatio denegabitur, iuxta tradita in princ.præſentis capituli.

Ac ſi quis eſſet condemnatus ad libere dimittendam poſſeſſionem, tunc contineret mixturam in
15 petitorio, quia illa verba, libere dimittendum, ſignificarent vt fieret reſtitutio ſine ſpe recuperationis, vt in c. irrefragabili. in princ. vbi Butr.de off.ord.& ita contine-
16 ret petitoriũ, vt per Soc.in l.rem, quæ nobis.ſub n.14.verſ. aduertẽdum tamen eſt. de acq.poſſ. & per Alex.conſ.96.n.1.& 2.lib.5. Rot. diuerſ.deciſ.356.n.3.lib.1.

Verum quia non ſolum ex iuris diſpoſitione, appellatio in hoc iu-
17 dicio poſſeſſorio prohibetur, ſed etiam per Aegidianã, vt dixit Rot. ✱ corã R.P.D. Bubalo in vna Rom. Sal. Interd. 12.Iunij 1589. in calce operis.deciſ.120.n.1.& corã eodẽ ✱ in vna Ariminen.bonorum Lunæ 27.Octob.1586.ibid.deciſ.52.n.1. & 2.& coram R.P.D.Penia in vna ✱ Rom. damnorum & intereſſe Lunæ 10. Iunij 1591. ibidem deciſ. 121.nu.1.quæ iuxta declarationes in ſacro Rotæ Auditorio ſuper eã factas in multis caſibus hanc noſtram limitant concluſionem, ideo neceſſarium viſum fuit aliqua de ea verba facere, ſed quia in quibuſdam caſibus differt à Saluiano, ideo differentias prædictas prius deducam, quibus ſublatis clarior materia apparebit.

Differt enim primo, quia Aegidiana

diana nõ habet locum, niſi in ſtatu
18 Eccleſiaſtico, & Sedi Apoſtolicæ immediate ſubiecto, quia Paulus III. ſolũ eam confirmauit pro terris immediate ſubiectis, & non habet locum in terris mediate ſubie-
19 ctis, vt eſt Parma, & Placentia, & loca aliorũ Baronum, declarat Io. Bapt. Pont. de ſpolio. par. 3. cap. 3. ſub nu. 42. in fin. Mohed. deciſ. 47. alias 5. de conſt. Rot. diuerſ. deciſ. 112. in prin. & in fin. par. 3. lib. 1. & deciſ. 181. n. 4. & 5. & dec. 185. n. 2. par. 3. lib. 2. & dec. 187. lib. 3. par. 3.

Et ideo fuit alias diſputatum, an locum ſibi vendicaret in Ciuitate
20 Auinionen. & fuit reſolutũ quod ſic, vt refert Pont. de ſpol. d. par. 3. c. 3. nu. 42. Cont. de mom. poſſ. in verb. Aegidiana. q. 3. Caputaq. deciſ. 226. in prin. par. 1. in impreſſ. &
21 non habere locum in terris Imperij atteſtatur Pont. loco cit. n. 43.

Hoc tamen caſu aduertendum eſt, quod ſi litigium ageretur ſuper aliquo caſtro, quod non eſſet immediate Sedi Apoſtolicæ ſubiecto, ſed mediate, ſi tamen perſonæ litigantes eſſent immediate
22 ſubiectæ, & litigarent in Roma, eo caſu haberet locũ Aegidiana, quia licet verba extẽſionis Pauli Tertij dirigantur in rem, tamen effectus concernit perſonas, & ideo locum habebit Aegidiana, vt fuit reſolu-
✱ tum in Rota coram R.P.D. Oradino in vna Romana de Comitibus 24. Aprilis 1573. in calce operis deciſ. 122. num. 2. & ita etiam per Contard. de mom. poſſ. in verb. Aegidiana. quæſt. 6. in princ.

Interdictum vero Saluianum cum proueniat à iuris communis diſpoſitione, vt toto tit. ff. & C. de Salu. Interd. de quo late in princ. primæ Inſpectionis diſcuſſum fuit, locum ſibi vendicat in quocumq; loco ius ciuile ſeruatur, & ſic ge-
23 neraliter vbique locorum, etiã in terris Imperij, quia cum leges ab Imperatore deſcendant, per totũ orbem ſeruãdæ ſunt, l. leges ſacratiſſimę. C. de legib. & late per Ant. Mar. Corat. de elect. opin. in tit. quando communis opinio attendenda ſit. nu. 157. & 158.

Secunda erit differentia, quia Aegidiana non habet locum inter
24 perſonas Eccleſiaſticas, quia Aegidiana non habeat facultatem, niſi in temporalibus. Honded. conſ. 20. nu. 10. vol. 2. vt declarauit Rot.
✱ coram R.P.D. Brauo in vna Peruſina hereditatis 27. Iunij 1581. in calce operis deciſ. 123. nu. 2. & latius inferius deducetur, & clerici, & bona Eccleſiæ à iuriſdictione laicorum ſunt penitus excluſa, vt habetur in cap. Eccleſia S. Mariæ. vbi communiter Doct. de conſtit. & de communi atteſtatur Alciat. in c. cum non ab homine. in princ. de iud. Burſat. conſ. 42. nu. 2. lib. 1. & latiſſime per Couarru. pract. q.
26 cap. 31. num. 1. vbi de iure diuino procedere affirmat ex infinitis per eum deductis: verum Saluianum Interdictum intentari poteſt, tam à per-

à perſonis Eccleſiaſticis, quam ſi-
27 cut contra perſonas Eccleſiaſticas, vt his terminis habetur in deciſ.facta coram R.P.D.Lancellotto in vna Roman. Salu. Interdict. Lunæ 6.Martij 1600.in calce operis deciſ. 96. per totam: & coram eodem in vna Romana Salu. Interd. 19. Nouembris 1599. ibidem deciſ. 13. & coram Illuſtriſſimo Saraphino in vna Rom. Salu. Interd. 11. Maij 1590. ibidem deciſ.76. & coram R. P.D. Coccino in vna Rom. Salu.Interd. Lunæ 2. Decembris 1601.ibidem deciſ.11. & coram R. P.D. Litta in vna Romana bonorum de Capite ferreo, Lunæ 4. Maij 1598. ibidem deciſ. 45.& alibi pluries,vt in deciſ. in fine operis apparet.

Tertio eadem ratione ſupra deducta, quia Aegid. non habebat
28 facultatem, niſi in profanis,& Aegidiana non habet locum in rebus Eccleſiaſticis, vt ſimili modo pluries fuit declaratum in Rota, vt in vna Hortana Sãctiſsimę Trinitatis coram R. P. D. Rubeo 7. Maij 1603. in fine operis deciſ. 124. nu.1. & habetur coram Illuſtriſs. Seraphino in vna Auximana bonorum Ven.20.Nouembris 1576. ibidem deciſ.125.num.1.& coram R.P.D.Bubalo in vna Rom.Salu. Interd. Lunæ 12. Iunij 1589.ibidẽ deciſ.120.nu.2.& coram Illuſtriſs. Blanchetto in vna Spoletana hereditatis 7. Iunij 1585. ibidem deciſ.126.nu.1. & in alia Rom.Separationis Thori coram R. P. Ds Marco Montio Ven.2.Decembrii 1605.idem deciſ.127.nu.8. & alib pluries, vt habetur in alijs deciſionibus ſupra proxime allegatis.

His ſic præmiſſis dicitur, quod in Saluiano non ſolum prohibetur appellatio ex iuris communis diſpoſitione, verum etiam per
30 Aegidianam, vt ſupra dictum eſt, quæ appellationem denegat in omnibus iudicijs poſſeſſorijs, vt per Lancell.de attent. par.2. cap. 12. limit.25. num. 10. Pariſ. conſ. 108.nu.15.lib.1.Ioſeph. Ludou.deciſ.20. num.2.Caputaq.deciſ.227. lib.1.in manuſcrip.in calce operis deciſ.128.nu.2.& coram Illuſtriſs. Pamphilio in vna Roman.domus Ven. 11. Maij 1601. ibidem deciſ. 118.n.1.& in terminis Salu.Interd. eſt deciſ. R. P. D. Gyptij in vna Rom.Salu.Interd.Lunæ 29. Aprilis 1591. in fine operis deciſ. 116. nu. 2. & coram Illuſtriſſimo Seraphino in vna Rom. Salu. Interd. Ven.11. Ianuarij 1602.ibidem deciſ.26.in prin. & in d.deciſ.coram Bubalo ſub die 12. Iunij 1589. & coram R. P. D. Iuſto in vna Rauennaten. Saluian. Interdict. 11. Februarij 1604. ibidem deciſ. 92. nu.7. & coram R.P.D. Manzanedo in vna Rom. Salu. Interd. 26. Nouembris 1605. ibidem deciſ. 41.nu.4.

Primo ampliatur, etiam ſi iudex appellationem detuliſſet, dando reuerentiales, quia talis dila-

dilatio non operatur quoad effe-
ctum ſuſpenſiuum, ſed quoad effe
31 ctum deuolutiuum. Benintend.
deciſ. 17. numer. 5. & licet iu-
dex, à quo per admiſſionem ap-
pellationis declarationem ei factā
à ſe abdicauerit iuriſdictionem, nō
tamen efficit, quin iudex ad, quem
ad executionem ſententiæ proce-
dere poſſet, & eo magis, quando
adeſſet clauſula in commiſſione,
quatenus eſſet locus Aegidianæ, vt
32 declarauit Rot. coram R. P. D.
Penia in vna Rom. damnorum, &
intereſſe de Gabriellibus 10. Iunij
1591. in calce operis deciſ. 121.
nu. 3.

Secundo amplia procedere in
hoc caſu, videlicet quando vna
pars appellauerit quatenus cōtra,
& ſententia fuerit lata ad fauorem
iſtius, pars aduerſa videns contra
ſe eſſe pronunciatum, ſimiliter ap-
pellauit, dicens, quod cum pars
appellauerit, quod cauſa erat effe-
cta appellabilis de conſenſu par-
tium, tamen fuit reſolutum habere
locum Aegidianā, quia licet pars,
33 ad cuius fauorem erat lata ſenten-
tia, prius appellaſſet, quatenus cō-
tra, non ideo cauſa erat effecta ap-
pellabilis, quia poterat talis ap-
pellatio verificari quoad expēſas,
& propterea per illam appellatio-
nem ſimpliciter interpoſitam non
inferebatur conſenſus permitten-
dę appellationis. & ita fuit reſolu-
tum, vt eſt deciſ. Achil. 234. alias
&. de appell. quibus adde, quod ap-
34 pellatio, quatenus contra, non
ſuffragatur parti aduerſæ iuxta
not. per Franc. in cap. ſi duobus.
col. 3. verſ. ſed quæratur primum.
de appell. in 6. & per Put. deciſ.
102. per tot. lib. 3. nam illa dictio,
35 quatenus, importat conditionem,
l. ſticcū qui meus erit. vbi Doct. ff.
de verb. oblig. & idem Bar. in l. 1.
num. 2. ff. de cond. & dem. & per
Rim. Iun. conſ. 139. num. 20. lib. 2.
Honded. conſ. 68. num. 11. par. 2.
vnde appellatio huiuſmodi dici-
tur conditionalis, quæ nihil ponit
in eſſe, niſi quatenus contra ipſum
eſſet lata ſententia, & ſic purifica-
36 ta conditione Clem. 1. de conceſſ.
præb. & cap. ſi pro te. de reſcript.
in 6. Caputaq. deciſ. 130. num. 3. &
deciſ. 35. nu. 4. par. 2. in impreſſ. &
& actus huiuſmodi euaneſcit non
37 ſuperueniente conditione, l. item
quia. ff. de pact. & late per Dec.
conſ. 526. nu. 3. cum ibi alleg. Pariſ.
conſ. 48. num. 11. lib. 1. Aym. conſ.
15. ſub nu. 3. Rimin. Iun. conſ. 358.
nu. 144. Socin. Iun. conſ. 4. nu. 16.
& conſ. 180. nu. 40. vol. 2.

Tertio amplia in conſtitutionē
huiuſmodi locum habere, etiam
contra fiſcum, quia non reperitur
38 quod fiſcus ſit priuilegiatus, vt
poſſit in poſſeſſorio appellare,
prout de communi atteſtatur Ca-
putaq. deciſ. 223. nu. 4. par. 1. in im-
preſſ. & per Contard. de momen.
poſſeſſ. in verb. fiſcus. quæſt. 21.
nu. 3 reiecta contraria opinione.

Quarto amplia procedere etiā
ſi ſen-

ſi ſententia eſſet lata ad fauorem
39 Rei,ſicut ad fauorem actoris,cùm in vtroque caſu militet eadem ratio momentaneę poſſeſſionis, & remanet ius integrum proſequendę proprietatis vtrique parti vt declarat Pont. de ſpol. in d. 3. parte cap. 3. nu. 55. Put. deciſ. 316. nũ. 1. & 2. par. 2. Caputaq. in d. de-
✱ ciſ. 227. par. 1. nu. 3. in manuſcript. in calce operis deciſ. 128. num. 2. & 3.

Ceſſante vero dicta conſtitutione,& in locis,in quibus dicta Aegi-
40 diana non habet locum, ſed ſolũ iuris cõmunis diſpoſitio ſeruatur, aliter erit dicendum; ſiquidem ſi ad fauorem Rei eſſet pronunciatũ, actorem non eſſe immittendum, eo caſu admittenda eſt appellatio, vt eſt doctrina Ang. in l. quisquis. ſub n. 3. verſ. quid econtra. C. quorum appell. non recip. & poſt Iac. de S. Giorgio. Zuccard. Pet. Duen. per eum alleg. tradit Menoch. de adipiſcen. poſſ. d. remed. 4. n. 876. reiecta opin. Bart. in l. 2. num. 5. de appell. & ſequacium, & pro opinione Ang. tenet Tiraq. in tract. le mort. ſaiſit le vif. par. 6. declar. 6. nu. 3. & eſt ratio ſecundum præcitatos Doctores, quia tunc ceſſat cauſa appellationis, prohibitiua nempe celeritas immiſſionis in poſſeſſionem,& in terminis decla-
✱ rauit Rot. coram R. P. D. Iuſto in vna Rauennaten. Saln. Interd. 11. Februarij 1604. in calce operis deciſ. 90. nu. 4.

Quinto amplia, quod ſi quis à ſententia in poſſeſſorio lata appellaſſet, & iudex ſimpliciter detuliſſet, & tacente aduerſario non aliter opponendo de Aegidiana fue-
41 rit lata ſententia in ſecunda inſtãtia, vel in alijs caſibus, in quibus appellatio erit concedenda, vt inferius deducetur, eo caſu Aegidiana locum habebit etiam in ſecunda inſtantia, vt per Pont. de ſpol. d. cap. 3. num. 35. Contard. de mom. poſſ. in tit. de Aegid. queſt. 4. nu. 9. & ſeq. Put. deciſ. 480. lib. 2. Caputaq. deciſ. 227. par. 1. in fine operis deciſ. 128. & nouiſſime tenuit Rota
✱ coram R. P. D. Iuſto in alias allegata Rauennaten. Saluiani Interd. Mercur. 11. Februarij 1603. ibidẽ deciſ. 90. nu. 3. & in d. deciſ. Romana damnorum, & intereſſe de Gabriellibus 10. Iunij 1591. coram R.
✱ P. D. Penia ibidem deciſ. 121. nu. 3.

Sexto amplia, etiamſi ſententia eſſet lata ad fauorem Eccleſiæ cõ-
42 tra laicum, quia hoc caſu inſpicitur perſona actoris, à qua ius metimur l. 1. in princ. ff. ſi pars hered. pet. Bald. conſ. 331. lib. 1. in fi. Caſſ. deciſ. 3. de iud. Aegid. deciſ. 616. & ita per Honded. in d. conſ. 20. nu. 13. par. 2. & in his termini, declara-
✱ uit Rot. coram R. P. D. Brauo in alias deciſ. alleg. Peruſina hereditatis 27. Iunij 1581. in fine operis deciſ. 123. nu. 1. & 2. & in alia corã
✱ Illuſtriſſimo Blanchetto Spoletana hereditatis 7. Iunij 1585. ibidem

ibidem deciſ. 126. num. 3.

Septimo amplia in omnibus ſupradictis caſibus, in quibus fuit de-
43 claratũ non eſſe inductam mixturam ex iuribus, auctoritatibus, & deciſionibus ibidem allegatis, & vlterius in caſu, in quo ſit deducta nullitas, ſeu dominium; tamẽ, quia in ſententia nihil de nullitate, nec de dominio fuit expreſſum, ſed ſolum ſententia fuit reſtricta ad poſſeſſorium, non dicitur inducta mixtura, & per conſequens habere locum Aegidiana, tenuit Rot.
* coram Clem. VIII. tunc temporis Rotæ Auditore in vna Tiburtina
* Caſtri Sambuci 10. Maij 1577. in fine operis deciſ. 154. num. 1. & in
* eadem coram eodem ſub die 15. Maij 1577. ibidem deciſ. 155. nu. 1.
* & in alia coram eodem 1. Iulij 1577. ibidem deciſ. 156. in princ.
* & coram Illuſtriſs. Seraphino in vna Firmana executionis ſpolij 7. Februar. 1583. ibidem deciſ. 157.

Octauo intellige conſtitutionẽ
44 huiuſmodi in quocumque poſſeſſorio locum ſibi vendicare, vt per Lancellottum de attent. par. 2. c. 12. limit. 25. nu. 10. Pont. de ſpol. d. cap. 3. nu. 43. in fin. Contard. de mom. poſſ. in tit. Aegidiana. d. q. 4. ſub num. 8. Rot. diuerſ. deciſ. 112. par. 3. lib. 1. nu. 4. Caputaq. deciſ.
* 227. in manuſcript. in fi. operis deciſ. 128. num. 2. & coram Illuſtriſſi-
* mo Pamphilio in vna Rom. domus 11. Maij 1601. ibidem deciſ. 118. nu. 1.

Nono amplia, quod etiam in caſu, in quo in poſſeſſorio appellari
45 poſſet, per appellationem huiuſmodi ſententiæ executio minime retardari poteſt, ſed facta executione iudex appellationis cognoſcit de iuſtitia, & iniuſtitia ſentẽtiæ. ita communiter ab omnibus receptum eſſe atteſtatur. Pariſ. conſil. 108. nu. 2. & ſeq. lib. 1. Rol. cõſ. 77. nu. 1. lib. 2. Grat. qui de communi atteſtatur, conſ. 163. num. 1. in fin. lib. 2. & locum habere in quocumque poſſeſſorio, etiã in caſu Aegidianæ atteſtatur Marc. Ant. Eug. conſ. 72. nu. 52. poſt Menoch. de adipiſc. poſſ. remed. 4. nu. 828. Senat. Pedem. deciſ. 25. n. 19. Beninten. deciſ. 17. nu. 5. & per Rot. in d. deciſ. Romana damnorum, & in-
* tereſſe coram R. P. D. Penia, qui etiam loquitur in caſu Aegidianæ in fine operis deciſ. 121. num. 3. & ad hoc propoſitum late vide per Contard. de mom. poſſ. verſ. intellectus. ſub num. 4. verſ. licet text. vbi de magis communi atteſtatur.

Nec eſt neceſſarium, opponen-
46 do de Aegidiana illam producere, vt per Contard. de mom. poſſeſſ. verſ. Aegidiana. q. 1. per totum. Caputaq. deciſ. 422. in manuſcript. in
* fine operis deciſ. 129. nu. 1. & ra-
47 tio eſt, quia cum ſit notoria, non eſt neceſſaria productio, vt per Contard. loco citato. Caſſad. deciſ. 2. num. 7. de penſ. & tamquam lex hodie ſeruatur, & ideo nõ eſt producenda, vt per Lancell. de attent. par.

par.2.cap.12.nu. 3. & habere vim ſtatuti tradit Contard. de mom. poſſ.d.quæſt.1.num.3. & per Rot. coram Aldobrand. poſtea Clem. VIII.in vna Rom.domus die 8.Iunij 1563.in calce operis deciſ.159. in princ.

Decimo amplia,quod in caſibus, 48 in quibus non licet in poſſeſſorio appellare,nec etiam ſupplicare licebit, quia eadem eſt ratio prohibendi appellationem, quæ ſupplicationem, vt declarat Natt. conſ. 172.nu.11.lib.1.

Et pro vera huius concluſionis 49 intelligentia, diſtingue, quod aut appellatio prohibetur propter eccellentiam iudicis perſonæ, & hoc caſu non prohibetur ſupplicari, vt per Bald. in l.1.num.5.ff.de offic. præſ.præt.& ita diſtinguendo, tradit Dec. in l.fin.nu.50. verſ.& iſto articulo. C.de edict.diu.Adr. toll. vbi adducit, quod licet in curia Delfinali non poſſit appellari, tamen poterit ſupplicari, vt tradit Guid.Pap.quæſt.50.

Et idē procedit qñ appellari nō 50 poteſt, mixta conſideratione perſonæ, & cauſæ, poterit ſupplicari, vt per Imol. in conſil. 142. & per eundem Dec.loco cit.

Aut vero appellari nō poteſt re- 51 ſpectu cauſæ ſimpliciter,& eo caſu, nec ſupplicari poterit, & ideo cū in hoc iudicio poſſeſſorio prohibita ſit appellatio reſpectu cauſæ, dicitur etiam prohibita ſupplicatio,& ita diſtinguit Dec.loco citato poſt Imol. in d. conſ. 142. & hanc eandem diſtinctionem ſequitur Pontan. de ſpol. lib.4. cap. 3. num. 52. & ita intelligendum eſt Natt. dicto conſ.172.& Pariſ.conſ. 54. num. 18. volum. 3. poterit tamen ſe querelare corā eodem Iudice, & dicere ſententiam iniuſtā, vel executionem indebite factam, vt per Alex. in l. fin. ſub num. 28. verſ. ſed coram eodem Iudice. C. de edict.diu.Adr. toll. hoc tamen ampliat Gratus conſ.163. num.41. lib.2.procedere etiam coram iudice appellationis.

Limita modo principalem cō- 52 cluſionem, in quantum habet locum Aegidiana, non procedere, quando notorie conſtaret de iniuſtitia, ſeu nullitate ſententiæ, prout in eadem conſtitutione Aegidiana diſponitur, & per Contard. de mom.poſſ.verſ. Aegidiana.q.4. num.6.& per Bald. conſ. 141. nu. 7.lib.1.Gabr.conſ.36.num. 1. lib. 2. Iaſ. conſ. 60. ſub num. 5. Menoch. de adipiſcen.poſſeſſ.remed. 4.nu.850.vol,1.Senat. Pedem.deciſ.25.ſub nu.22.Rot.diuerſ.deciſ. 19.num.20.par.3.lib.2. & alias dixit in vna Viterbieñ.prætenſi ſpolij coram R. P. D.Rubeo 23. Maij 1601.in fine operis deciſ.130. nu. 1.& coram R.P.D. Bubalo in vna Arimineñ.bonorū 27.Octob.1586. ibidem deciſ.52.num.2. & coram R. P. D. Lancellotto in vna Romana Salu. Interd. Lunæ 14. Decembr.1598.ibidem deciſ. 62. nu.

* 1. & coram R. P. D. Iuſto in vna
Romana Salu. Interd. 11. Februa-
rij 1604. ibidem deciſ. 90. num. 6.
* & 7. & coram R. P. D. Caualerio
in vna Balneoregieñ. terrarum Lu
næ 5. Maij 1608. ibidem deciſ. 131.
* num. 1. & coram Illuſtriſſimo Se-
raphino in vna Fauent. ſpol. 30.
Martij 1579. ibidem deciſ. 46.

Et hoc caſu appellatio opera-
tur effectum, tam ſuſpẽſiuum, quã
deuolutiuum, vt per Menoch. d.
rem. 4. n. 854.

Qualiter autem ſit deducenda
52 dicta nullitas ad hunc effectum,
vt impediatur executio, iam fuit
53 ſupra in 2. Inſpect. cap. 3. dedu-
ctum, & vide per Contard. de mo-
men. poſſeſſ. limit. 7. & limit. 9. &
per Menoch. de adipiſcen. poſſeſſ.
dicto rem. 4. n. 879. & ſeq. & mul-
ta deducit Senat. Pedem. deciſ. 25.
per totam.

Verum ad hoc propoſitum Me-
noch. de adipiſcen. poſſeſſ. dicto
remed. 4. num. 855. dicit, quod in
54 illo remedio ſi fuerit lata ſenten-
tia ſine cauſæ cognitione, ab ea
appellare licebit, iuxta doctrinam
Alex. in l. fin. nu. 28. verſ. & quan-
do proceſſum eſt. C. de edict. diu.
Adr. tollen. & ibi Zuccard. num.
448. qui ait ſententiam iſtam eſſe
nullam, & cum ſit lata ſine cauſæ
cognitione, datur appellatio, cum
cauſa adſit appellandi, vt per Bal.
in l. quiſquis. in princ. C. quorum
appellat. non recip. Iaſ. conſ. 60.
num. 5. lib. 1. Senat. Pedemon. d.
deciſ. 25. ſub nu. 22. verſ. item ſi ap
pellandi, & per Aym. de antiq.
temp. par. 2. n. 35.

Aduertendum tamen eſt, quo-
ad illud, quod dicit Menoch. ex
doctr. Zuccard. ſententiã eſſe nul-
55 lam, cum ſit lata ſine cauſæ cogni-
tione, vel nimis pręcipitanter, hoc
non procedere quoad præſum-
ptionem validitatis ſentẽtiæ, cum
præſumatur præceſſiſſe cauſæ co-
gnitionem, quando ſententia eſſet
lata contra præſentem, & non
appellantem, vt per Doct. in cap.
per venerabilem, qui filij ſint le-
git. Aegid. deciſ. 89. Caſſad. deciſ.
1. de præſumpt. Sarnien. de trien-
nali poſſeſ. quæſt. 33. & declarauit
* Rot. coram Illuſtriſſ. Seraphino in
vna Imolen. Caſtrorum Ven. 16.
Martij 1576. in fine operis deciſ.
132. nu. 8.

Secundo limitatur, quando eſ-
56 ſet lata contra abſentem, verum
contumacem. Butr. in cap. quo-
niam contra. de prob. num. 58. vbi
Imol. Alex. conſ. 21. num. 1. lib. 2.
Gabr. de ſenten. concl. 4. nu. 20. &
* in d. deciſ. Imolen. Caſtrorum co-
ram Illuſtriſſ. Seraphino n. 9.

Tertio limitatur contra fictum
contumacem, quando non appel-
57 lauit infra terminum decem die-
rũ à die habitæ notitiæ, vt per eoſ-
dem Doct. in loco proxime alleg.
Gabr. d. concl. 4. n. 22. & in d. de-
* ciſ. Imolen. Caſtrorum coram Il-
luſtriſſ. Seraphino nu. 10.

Quarto limitatur principalis
con-

Digitized by Google

58 concluſio, quando adeſſet ſtatu-
tum particulare alicuius Ciuitatis,
vel alterius loci contrarium di-
ſponens, nempe appellari poſſe in
iudicio poſſeſſorio, quia eo caſu
ceſſaret Aegidiana. iuxta doctrin.
Corn. in conſ. 151. num. 6. lib. 3. &
tradit Ioſeph. Lud. deciſ. 20. n. 22.
Grat. conſ. 163. num. 16. lib. 2. &
Rot. diuerſ. deciſ. 330. num. 2. & 3.
✱ par. 2. & per Rot. coram R.P.D.
Robuſterio in vna Bononien. bo-
norum emphyteut. 29. Maij 1581.
in calce operis deciſ. 160. nu. 3.

Quod tamen intelligendum eſt,
59 quando ſtatutum eſſet factum ab
eo, qui non recognoſcat ſuperio-
rem, ſecus ſi habeat ſuperiorem, ad
quem debeat appellari, quia tunc
inferior iura ſuperioris tollere nõ
poteſt, vt per Bar. in l. omnes po-
puli. num. 27. ff. de iuſt. & iur. Abb.
in cap. veniens. el 2. num. 1. de iur.
iuran. & poſt Felin. & alios tradit
Bero. in cap. 1. num. 6. vbi Rip. nu.
19. de reſcript. Fulg. conſ. 167. col.
2. Rolan. conſ. 29. num. 5. lib. 1. &
bene declarat Bal. conſ. 2. num. 3.
lib. 5.

Nam ſi hoc ſtatutum eſſet à ſu-
60 periore confirmatum, tunc ſuffi-
ceret, quia ſtatutum confirma-
tum, dicitur ſtatutum confirman-
tis, vt eſt doctr. Bald. in l. ex pla-
cito. ſub num. 6. verſ. conclude. de
rerum permut. & per Bar. in l. ſti-
pulationem. num. 4. vbi Angel. in
fin. & Alexand. ff. de verbor. obli-
gat. Crot. conſ. 35. num. 46. lib. 1.
Cephal. conſ. 463. num. 34. lib. 4.
Rolan. d. conſ. 29. nu. 6. & 14. lib.
1. Honded. conſ. 4. nu. 79. volum.
1. & ideo ſtatuta confirmata à Pa-
61 pa dicuntur Papalia, vt per Barb.
inter conſil. Alexan. 123. num. 17.
lib. 4. Cephal. dicto conſil. 463.
num. 34. Pariſ. conſ. 40. num. 12.
volum. 1. Dec. in cap. Eccleſia ſan-
ctæ Mariæ. ſub num. 34. de conſt.
Contard. de moment. poſſeſſ. li-
mit. 22. num. 8. & declarauit Rota
✱ coram Illuſtriſſimo Pamphilio in
vna Balneoregien. bonorum 30.
Decembris 1589. in calce operis
deciſ. 133. num. 10. & coram Illu-
✱ ſtriſſimo Seraphino Romana Ca-
ſalis Marigliani 19. Iunij 1587. ibi-
dem deciſ. 80. n. 25.

Et prædicta ampliantur, & ma-
62 gis procedere, quando ſtatuta
ſunt condita à deputatis à Papa,
& poſtea confirmata, vt per Hon-
ded. conſil. 5. num. 43. lib. 2. & per
Rot. diuerſ. deciſ. 452. num. 1. par.
✱ 1. & in dicta deciſ. Balneoregien.
bonorum. num. 10. & coram R.
✱ P. D. Marcomontio Romana ſe-
parationis Thori Veneris 2. De-
cembris 1605. ibidem deciſ. 127.
nu. 3. & ſeq. quæ fuit denuo con-
✱ firmata coram eodem. 16. Iunij
1606. ibidem deciſ. 134. n. 6.

Siquidem in dicta deciſ. Roma-
na ſeparationis Thori agebatur
cauſa ſeparationis Thori, & pro
vna parte duæ erant latæ ſenten-
tiæ, & cum pars vellet tertio pro-
uocare opponebatur de ſtatuto

Vrbis.cap.178.lib. 1. prohibente appellationem à duabus conformibus, & pro parte appellãte opponebatur cauſam huiuſmodi eſſe ſpiritualem, & ad forum Eccleſiaſticum ſpectare cap.accedentibus. de exceſſ.prælat.vbi Doct. & ideo
63 non poſſe ſub laicorum ſtatuto compræhendi, iuxta text. in cap. Eccleſia ſanctæ Mariæ. de conſtit. nec ad hunc effectum ſuffragari poſſe confirmationem Papæ, cum illa tantum roborabat ſtatutum, quoad cauſas in illo comprehenſas, non autem illa extendi ad alias cauſas ſpirituales, vt per Iaſ. in l. moræ.num.41.& Dec. num.31.de iuriſdict.omn.iudic. Alexan.conſ. 59.lib. 1. & conſil.34.lib.4. Ruin. conſ.60.lib.1.num.3. & Rim.Sen. conſ.366.n.2.lib.2.

Quibus tamen nõ obſtantibus, & iure optimo quidem, contrarium fuit in dicta deciſione reſolutum ea,ratione ſupra relata;nam
64 ſtatutum illud dicebatur Papale, quia à deputatis à Papa fuerat cõditum, & ab eodem Pontifice cõfirmatum, & propterea non erat reſtrictum ad forum Capitolinum, ſed ſeruandum erat in omnibus Curijs, & etiam in Rota, & comprehendebat etiam clericos, vt aliàs pluries fuit reſolutum in
✠ Rota, vt ex deciſ. in eadem Romana ſeparationis Thori alleg. iuxta doctrinam Bald. in dicta l. ex placito. C.de rerum permut. quibus adde alios per me ſupra cumulatos num.60. verſ. nam ſi hoc ſtatutum.

Et cum ratio diuerſitatis dari non poſſit inter cauſas ſpiritua-
65 les, & perſonas clericorum, qui ſunt, quid ſpirituale. cap. ſi Iudex. de ſenten. excommun. in 6. ſtatutum circa perſonas, & cauſas æque debet operari. l. iam hoc iure ff.de vulg. & pupil.

Contraria autem adducta poſſent procedere in ſtatuto ſimpliciter à Papa confirmato, nec ab eius deputatis condito, vt decla-
66 ratur in dicta deciſ. Rom. ſeparationis Thori pro cuius comprobatione vide multa tradita per Honded. conſ. 20. num. 15. vol. 2.qui adducit Corn.conſ. 9. num. 5. & conſ.25. per totum lib.3. Pariſ.conſ. 106. per tót. lib. 3. Bero conſ. 107. num. 11. & conſ. 180. num.25.lib.1.

Nec etiam obſtare dicitur, quod Aegidiana fuerit à Pontifice confirmata, tamen non extenditur ad bona, nec ad perſonas, nec ad cauſas eccleſiaſticas, vt late ſupra fuit deductum nu.24.& ſeq.

Quia reſpondetur dictam conſtitutionem fuiſſe ſolum confirmatam ad effectum tantum extenſionis, ad totum ſtatum Eccleſiaſticum, non autem, vt haberet locum inter perſonas, nec cauſas eccleſiaſticas; vt late fuit expoſi-
✠ tum, & ita declaratur in d. Rom. ſeparationis Thori ſub die 2. Decembris 1605.num.6.

Intel-

Intellige tamen, quod confir-
67 matio ſtatutorum, quantumuis au-
ctoritate Papali munita, numquã
extenditur ad caſus, in quibus iu-
riſdictio Eccleſiaſtica læderetur,
quia neque Papa, neque ſtatuen-
tes id voluiſſe dicendum eſt. Felin.
in cap. 2. num. 40. de reſcript. &
✠ declaratur in dicta Romana ſe-
parationis Thori ſub die 16. Iunij
1606. nu. 11.

Qualiter autem ſit facienda cõ-
68 firmatio, vide per Alex. conſ. 59.
n. 8. & ſeq. lib. 1. Honded. conſ. 20.
nu. 15. & ſeq. lib. 1.

Tertio limita, quando adeſſet
mixtura, vel damnum eſſet irrepa-
rabile, vel ſententia contineret
complicationem, vel ratione ex-
69 ceſſus, vel ratione reſtitutionis in
integrum, de qua reſtitutione in
ſequenti cap. deducemus, vel ra-
tione doli Iudicis, & alijs de cau-
ſis per Contard. in ſuo opere co-
pioſe deductis, quæ breuitatis cau-
ſa omittuntur, & ratione damni
irreparabilis, multa deducit Me-
noch. dicto remed. 4. num. 863. &
in terminis Saluiani Interdicti ra-
tione mixturæ, & complicationis
tradit Sarmient. de reddit. Eccleſ.
par. 3. cap. 2. num. 27. & 28. ſed ſo-
lum aliqua neceſſaria ad materiã
noſtram ſucceſſiue deducemus, &
multa alia deducta fuere in cap. de
exceptionibus, per quas exceptio-
nes fuit dictum immiſſionem vigo-
re Saluiani impediri poſſe.

Quarto limita, quando ſenten-
70 tia in Saluiano lata eſſet ad fauo-
rem actoris, tamquam ius prætẽ-
dentis in petitorio per huiuſmodi
verba, veluti condemnetur ad
reſtituendam poſſeſſionem, reti-
nendam in cauſa pignoris, &
hypothecæ, donec integraliter
fuerit ſatisfactus, quia hoc caſu
diceretur pronunciatum vi hy-
pothecariæ, vt per Corn. conſ.
190. nu. 2. lib. 1. & per Contard.
de mom. poſſ. limit. 14. num. 17.
Neguſ. de pign. in 3. membr. 8.
par. nu. 24.

Quinto limita, quando conſta-
ret de non iure agentis, vt in ter-
71 minis declarauit Rot. diuerſ. deciſ.
1040. lib. 3. par. 3. Caſſad. deciſ. 1.
ſub nu. 10. de reſt. ſpol. & quando
dicatur conſtare de non iure a-
gentis in ſequenti Inſpectione de-
ducam. Acchil. deciſ. 246. prope
72 fin. alias 20. de appell.

Sexto limita non procedere cõ-
tra tertium, qui citatus non fuerit
in hoc iudicio, quia appellare po-
terit, ita limitat Menoch. de adi-
piſcen. poſſeſſ. dicto remed. 4. nu.
73 845. ex doctr. Bart. in l. 1. §. inter-
dum. nu. 4. ff. à quibus appell. non
licet, & copioſe vide per Felin. in
cap. ſuper eo. num. 3. de offic. de-
leg. & per Franc. in cap. paſtora-
lis, quæſt. 7. de appellat. Vant. de
null. in tit. quis poſſ. dicere de
null. num. 15. Couarruu. pract.
quæſt. cap. 15. n. 5. qui de commu-
ni atteſtatur.

Ampliatur modo ꝓxima limita-

Digitized by Google

tio per eundem Menoch. loco ci-
74 tato. num. 847. etiam ſi Princeps ſuo reſcripto cum clauſula, de ple nitudine poteſtatis, appellationem reijceret, per Alexand. in conſil. 84. num. 7. lib. 3. quia eo caſu non intelligitur reiecta, quoad tertium.

Sed etiam vlterius ampliari po-
75 teſt, quando adeſſet clauſula, omni appellatione remota, quia quoad tertium non tollit appellationem, vt per gloſ. in dicto cap. ſuper eo. in verbo intentione, & tradit Bart. in l. 1. §. interdum. ff. à quib. appell. non lic. tradit Iaſ. in l. à diuo Pio. §. ſuper rebus. num. 16. in fin. de re iud. Felin. in cap.
76 veniens. el 2. ſub num. 5. verſ. prima concluſio. de teſt. Dec. conſil. 664. num. 7. & quod hæc clauſula operatur inter partes litigantes tantum, non quoad tertium, tradit Angel. in l. ſi quis libertatem. ff. de petit. hereditat. Corſett. ſing. 33. alias 1. in verſ. clauſula. Couar. pract. quæſt. d. cap. 15. n. 5. Put. deciſ. 147. lib. 2.

Nam licet nullo modo appel-
77 lari poſſit, quando dicta clauſula poſita eſt de conſenſu partium, & tradit Dec. in cap. vt debitus. ſub num. 12. verſ. quintus effectus. de appellat. vbi alios allegat Bald. in l. 2. in fin. C. de appell. tamen clauſula huiuſmodi non tollit appellationem, quando conſtaret de expreſſo, & notorio grauamine, vt
78 tradit Bald. in cap. vt debitus. ſub nu. 8. de appell. & per Natt. conſ. 172. n. 4. lib. 1.

Immo clauſula huiuſmodi, nec
79 tollit appellationem, quotieſcumque incontinenti quis eſt paratus docere de iuſta, & legitima cauſa appellandi, vt eſt gloſ. in cap. ſuſcitata. in verbo ſententia, & tradit Rip. in cap. 1. ſub num. 3. verſ. ſed ſi remoueatur. de reſcript. Cōtard. de moment. poſſ. limit. 12. nu. 3. & quæſt. 16. n. 6.

Et ſimiliter non tollit appella-
80 tionem, ſi appellans vult oſtendere repugnantiam, vel perplexitatem ſententiæ, vt per Rip. loco citato.

Vlterius etiam intellige, quod dicta clauſula, licet tollat appellationem quoad effectum deferendi, quia Iudex ſtante dicta clauſula, appellationi deferre non po-
81 teſt, tamen non operatur quoad effectum deuolutiuum, quin negotium principale deuoluatur ad ſuperiorem, per quem poterit grauamen emēdari, & reparari. Imol. in cap. paſtoralis. num. 2. de appellat. Bero. in cap. 1. num. 3. de reſcript. Contard. de momen. poſſeſſ. dicta quæſt. 16. num. 6. & facit deciſio Put. 328. lib. 2. & ideo alias fuit reſolutum, quod clauſula huiuſmodi nihil operatur, quando notorie conſtat de grauamine. Natt. dicto conſ. 172. num. 4. lib. 1. Caputaquen. deciſ. 33. lib. 1. in impreſſ. Put. deciſ. 414. lib. 3. & quando notorie conſtare dicatur,

iam

Digitized by Google

82 iam ſupra in prima Inſpect. cap. 4. num. 69. & ſeq. deductum eſt. ſed non ad hunc effectum, nec quicquam operatur hæc clauſula, quando interuenit dolus Iudicis, de qua materia late vide per Contard. de momen.poſſeſſ. limit. 10. ratione doli Iudicis, qui ſatis copioſe eam deducit, vbi etiam declarat, quando hæc clauſula poſita eſt in ſtatuto, quid operetur.

Septima erit limitatio, quod in
83 poſſeſſorio appellare poterit, quando Iudex noluiſſet teſtes recipere, vel eos recepit, qui recipiendi non erant, vt per Bald. in l. poſt ſententiam. ſub num. 4. verſ. pone ergo. C. de ſententia, & interloc. omn. iudic. & idem Bald. in l. 2. num. 19. C. de Epiſc. aud. Felin. in cap. ſuborta. ſub num. 4 verſ. facit tex. de ſentent. & re iudic. Menoch. de adipiſcen. poſſeſſ. dicto remed. 4. num. 817. Senat. Pedem. qui alios adducit deciſ. 25. ſub nu. 14. verſ. contrarium. Ioſeph. Lud. deciſ. 38. nu. 4. & nouiſſime Surd. deciſ. 36. nu. 27. cum alijs ibi congeſtis.

Octauo limita, quod non ſo-
84 lum, quando Iudex probationes recipere noluiſſet, vel indebitas recepiſſet, appellare licebit, verũ etiam, ſi exceptiones liquidas, vel incontinenti liquidandas oppoſitas reieciſſet, veluti, ſi quis dominij exceptionem oppoſuiſſet, vel præſcriptionis, hypothecæ, compenſationis, & ſimiles, quæ impediunt, vt fuit dictum ſupra in 2. Inſpect. cap. 2. per totam, quatenus eſſent liquidæ, vel incontinenti liquidandæ; nam hoc caſu adeſſet iuſta cauſa appellandi, vt per Caſſan. conſ. 68. nu. 39. 41. & 43. Arct. conſ. 107. ſub num. 2. & 3. Felin. in cap. ſuborta. ſub num. 4. de re iud. & ſeq. Contard. de moment. poſſ. limit. 2. §. 4. n. 20. & in limit. 19. n. 32.

Nono limita, quando Iudex nõ
85 ſeruaſſet formam ſtatuti de modo procedendi in cauſa poſſeſſorij, quia eo caſu liceret appellare, vt per Grat. conſ. 163. n. 48. vol. 2.

Decimo limita, quando eſſemus
86 in cauſa, in qua propter varias Doctorum opiniones dubitaretur, an danda eſſet in Saluiano appellatio, quia eo caſu in dubio licebit appellare, vt ex doctr. Ang. in l. 1. §. interdum. ſub num. 4. in fi. ff. à quib. appell. non lic. & per Contard. de mom. poſſ. quæſt. 1. n. 44. verſ. an cauſa appellationis ſit inſerenda.

SVMMARIVM.

1 *Reſtitutio in integrum non videtur admittenda in poſſeſſorio.*

2 *Contrarium eſt verius, & magis receptum.*

3 *Iudicium Saluiani, eſt adipiſcendæ poſſeſſionis, & mere poſſeſſorium.*

4 *Reſtitutio in hoc iudicio eſt concedenda.*

5 *Amplia procedere etiam ante ſententiã, veluti ſi aduerſus probationem omiſſam peteretur.*

6 *Reſtitutio minori conceditur, quando in*

totum omiſiſſet facere probationes, ſecus feciſſet, & facta publicatione, vellet iterum examinare.

7 *Reſtitutio conceditur minori, quando ſui facilitate, vel negligentia à ſua poſſeſſione receſſiſſet.*

8 *Amplia etiam in Eccleſia.*

9 *Læſus ſui facilitate qualiter dicatur.*

10 *Reſtitutio conceditur minori, quando caliditate aduerſarij eſt læſus.*

11 *Intellige in dolo vero.*

12 *Ratificata à minore, quando dicantur geſta eſſe à lo minori.*

13 *Reſtitutio non datur ſecuta ratificatione facto, vel verbo, vel curſu temporis.*

14 *Contractus à minore factus dolo aduerſarij non ratificatur à minore facto maiore, in aliquo actu, ſi de eo notitiam non habuerit.*

15 *Ignorans non videtur remittere, quod ignorat.*

16 *Ratificatio non extenditur ad ignorata.*

17 *Limitatur, quando de dolo tempore ratificationis notitiam habuit.*

18 *Ratificari non poteſt actus ab initio nullus, vel incongrue factus. & numero 19.*

20 *Ratificatio non retrotrahitur, vbi reperitur iuris impedimentum.*

21 *Amplia etiam vbi adeſt inhabilitas perſonæ.*

22 *Ratificatio non retrotrahitur ad actum ab initio nullum, vt valeat, prout ex tunc, ſecus vt valeat, prout ex nunc, ſcilicet à tempore ratificationis. & num. 23.*

24 *Reſtitutio conceditur ex capite ignorantiæ.*

25 *Amplia procedere aduerſus præſcriptionem ſtatutariam.*

26 *Amplia procedere in præſcriptione 40. annorum.*

27 *Amplia procedere, ſiue ſit actor, ſiue*

28 *Contrarium ſecundum aliquos, ſed hæc opinio eſt reprobata. nu. 29.*

30 *Ignorãtia ad hoc, vt operetur in reſtitutione, debet eſſe probabilis, & non craſſa, vel ſupina.*

31 *Ignorantia iuſta, & probabilis non dicitur, quando ex coniecturis arguitur ſcientia, etiamſi ſit remota, vel quando quis habet in genere notitiam, vel quando tenebatur inueſtigare, & num. 32.*

33 *Ignorantia in facto alieno non iuuat, quando tractatur de facto nobilium.*

34 *Ignorantia non præſumitur, quando factum fuit ſæpius reiteratum.*

35 *Ignorantia iuſta dicitur, quãdo tractatur in herede.*

36 *Ignorantia in facto etiam non proprio probatur iuris præſumptione.*

37 *Ignorantia probatur iuramento.*

38 *Limitatur, quãdo contra eam adeſt aliqua iuris præſumptio, vel quia ſcire, vel inueſtigare tenebatur.*

39 *Reſtitutio datur etiam ex capite iniuſtitiæ, licet non ſit notoria.*

40 *Reſtitutio in Saluiano non datur, niſi minori, & Eccleſiæ.*

41 *Quod intellige procedere probata minori ætate.*

42 *Ætas qualiter ſit probanda, & quando, & à quo. vide remiſſiue.*

43 *Ætas probatur hodie per librum ſacri Baptiſmi*

44 *Ætas vbi eſt fundamentum ſuæ intentionis, ſiue ſit actor, ſiue ſit reus, ab eo eſt probanda.*

45 *Limita, quando quis conueniret aliquẽ, tamquam maiorem, & ille tamquam minor reſtitutionem peteret, non teneretur minoritatem probare cum pro tali eſſet approbatus.*

46 *Reſtitutio datur piæ cauſæ, ſicut* Eccleſiæ.

47 *Pia cauſa, &* Eccleſia, *quare in hoc caſu æquiparentur.*

Læſio

Digitized by Google

48 *Læſio plene eſt probanda ab Eccleſia, vel minore.*

49 *Probatio ad impetrandam reſtitutionem, ſcilicet ne repellatur ad impetrandum ſemiplena vel præſumptiua ſufficit.*

50 *Probatio plena requiritur ad docendum de læſione in iudicio reſtitutionis in integrum.*

51 *Læſio eſt fundamentum intentionis minoris, & Eccleſiæ, & ideo plene eſt probanda.*

52 *Reſtitutio non datur ex minima, vel modica læſione, ſed magna requiritur*

53 *Læſio modica, vel magna, quæ ſit vide remiſſiue.*

54 *Iudicis arbitrio relinquitur, quæ ſit modica, vel magna læſio, & eſt verior, & communis.*

55 *Reſtitutio in integrum non datur minori, quando per ſtatutum in omnibus, & per omnia pro maiori habetur.*

56 *Contrarium per Odd. ſed hæc opinio reijcitur, & prima eſt verior præuia diſtinctione ſequenti.*

57 *Statutum fingens minorem eſſe maiorem, vel quod pro maiore habeatur, facit vt eo caſu reſtitutio nõ detur, ſecus vero, quando in omnibus, & per omnia pro maiore haberi mandat, & nu. 58.*

59 *Ampliatur procedere, quando ſtatutũ vltra quod minorem fingit maiorem, vlterius procedendo confirmat contractum ab eo factum, & eo caſu non datur reſtitutio.*

60 *Statutum prædictum non habet locum in alienatione bonorum immobilium minoris.*

61 *Reſtitutio non datur minori, quando petit reſtitui ad poſſeſſionem vitioſam.*

62 *Reſtitutio non datur minori, quando iudex per modum prouiſionis, ne ad arma deueniatur aliquid mandat.*

63 *Reſtitutio non datur minori, quando peteret reſtitui ad appellandum in eo caſu, in quo non poſſet appellare.*

64 *Reſtitutio non datur minori, in quo nihil fuit geſtum, ſed ipſe ſucceſſit maiori, cum quo erat contractum.*

65 *Reſtitutio non datur minori, vel Eccleſiæ, quando allegat titulum inualidum.*

De reſtitutione in integrum. Cap. III.

REſtitutio in integrũ an in hoc iudicio Saluiani aduerſus ſententiam latã peti poſſit, pro negatiua dicitur, quod in poſſeſſorijs iudicijs reſtitutio in integrum admit
1 tenda minime videtur, iuxta gloſ.
in l. vnica. in verſ. reformationem. in princ. C. ſi de mom. poſſ. vbi pro hac parte quinque adducit fundamenta, quæ longiori ordine refert Odofr. in l. momentanea. nu. 9. C. qui legit. perſonam, & eadem fundamenta repetit Odd. de reſtit. in integrum quæſt. 68. nu. 39. & ſeq.

Contrariam vero partem veriorem eſſe oſtenditur ex eadem
2 gloſ. in d. l. vnica. poſt medium,
vbi reprobatis dictis fundamentis hanc partem tuetur, nempe in poſſeſſorio reſtitutionẽ concedendam eſſe, & idem firmat Bart. in d.l.

Digitized by Google

totum omiſiſſet facere probationes, ſecus feciſſet, & facta publicatione, vellet iterum examinare.

7 *Reſtitutio conceditur minori, quando ſui facilitate, vel negligentia à ſua poſſeſſione receſſiſſet.*

8 *Amplia etiam in Eccleſia.*

9 *Læſus ſui facilitate qualiter dicatur.*

10 *Reſtitutio conceditur minori, quando caliditate aduerſarij eſt læſus.*

11 *Intellige in dolo vero.*

12 *Ratificata à minore, quando dicantur geſta effecto minori.*

13 *Reſtitutio non datur ſecuta ratificatione facto, vel verbo, vel curſu temporis.*

14 *Contractus à minore factus dolo aduerſarij non ratificatur à minore facto maiore, in aliquo actu, ſi de eo notitiam non habuerit.*

15 *Ignorans non videtur remittere, quod ignorat.*

16 *Ratificatio non extenditur ad ignorata.*

17 *Limitatur, quando de dolo tempore ratificationis notitiam habuit.*

18 *Ratificari non poteſt actus ab initio nullus, vel incongrue factus. & numero 19.*

20 *Ratificatio non retrotrahitur, vbi reperitur iuris impedimentum.*

21 *Amplia etiam vbi adeſt inhabilitas perſonæ.*

22 *Ratificatio non retrotrahitur ad actum ab initio nullum, vt valeat, prout ex tunc, ſecus vt valeat, prout ex nunc, ſcilicet à tempore ratificationis. & num. 23.*

24 *Reſtitutio conceditur ex capite ignorantiæ.*

25 *Amplia procedere aduerſus præſcriptionem ſtatutariam.*

26 *Amplia procedere in præſcriptione 40. annorum.*

27 *Amplia procedere, ſiue ſit actor, ſiue*

28 *Contrarium ſecundum aliquos, ſed hæc opinio eſt reprobata. nu. 29.*

30 *Ignorãtia ad hoc, vt operetur in reſtitutione, debet eſſe probabilis, & non craſſa, vel ſupina.*

31 *Ignorantia iuſta, & probabilis non dicitur, quando ex coniecturis arguitur ſcientia, etiamſi ſit remota, vel quando quis habet in genere notitiam, vel quando tenebatur inueſtigare, & num. 32.*

33 *Ignorantia in facto alieno non iuuat, quando tractatur de facto nobilium.*

34 *Ignorantia non præſumitur, quando factum fuit, ſæpius reiteratum.*

35 *Ignorantia iuſta dicitur, quãdo tractatur in herede.*

36 *Ignorantia in facto etiam non proprio probatur iuris præſumptione.*

37 *Ignorantia probatur iuramento.*

38 *Limitatur, quãdo contra eam adeſt aliqua iuris præſumptio, vel quia ſcire, vel inueſtigare tenebatur.*

39 *Reſtitutio datur etiam ex capite iniuſtitiæ, licet non ſit notoria.*

40 *Reſtitutio in Saluiano non datur, niſi minori, &* Eccleſiæ.

41 *Quod intellige procedere probata minoritate.*

42 *Aetas qualiter ſit probanda, & quando, & à quo. vide remiſſiue.*

43 *Aetas probatur hodie per librum ſacri Baptiſmi*

44 *Aetas vbi eſt fundamentum ſuæ intentionis, ſiue ſit actor, ſiue ſit reus, ab eo eſt probanda.*

45 *Limita, quando quis conueniret aliquẽ, tamquam maiorem, & ille tamquam minor reſtitutionem peteret, non teneretur minoritatem probare cum pro tali eſſet approbatus.*

46 *Reſtitutio datur piæ cauſæ, ſicut* Eccle*ſiæ.*

47 *Pia cauſa, &* Eccleſia, *quare in hoc caſu æquiparentur.*

Læſio

48 *Læſio plene eſt probanda ab Eccleſia, vel minore.*

49 *Probatio ad impetrandam reſtitutionem, ſcilicet ne repellatur ad impetrandum ſemiplena vel præſumptiua ſufficit.*

50 *Probatio plena requiritur ad docendum de læſione in iudicio reſtitutionis in integrum.*

51 *Læſio eſt fundamentum intentionis minoris, & Eccleſiæ, & ideo plene eſt probanda.*

52 *Reſtitutio non datur ex minima, vel modica læſione, ſed magna requiritur*

53 *Læſio modica, vel magna, quæ ſit vide remiſſiue.*

54 *Iudicis arbitrio relinquitur, quæ ſit modica, vel magna læſio, & eſt verior, & communis.*

55 *Reſtitutio in integrum non datur minori, quando per ſtatutum in omnibus, & per omnia pro maiori habetur.*

56 *Contrarium per Odd. ſed hæc opinio reijcitur, & prima eſt verior præuia diſtinctione ſequenti.*

57 *Statutum fingens minorem eſſe maiorem, vel quod pro maiore habeatur, facit vt eo caſu reſtitutio nõ detur, ſecus vero, quando in omnibus, & per omnia pro maiore haberi mandat, & nu. 58.*

59 *Ampliatur procedere, quando ſtatutũ vltra quod minorem fingit maiorem, vlterius procedendo confirmat contractum ab eo factum, & eo caſu non datur reſtitutio.*

60 *Statutum prædictum non habet locum in alienatione bonorum immobilium minoris.*

61 *Reſtitutio non datur minori, quando petit reſtitui ad poſſeſſionem vitioſam.*

62 *Reſtitutio non datur minori, quando iudex per modum prouiſionis, ne ad arma deueniatur aliquid mandat.*

63 *Reſtitutio non datur minori, quando peteret reſtitui ad appellandum in eo caſu, in quo non poſſet appellare.*

64 *Reſtitutio non datur minori, in quo nihil fuit geſtum, ſed ipſe ſucceſſit maiori, cum quo erat contractum.*

65 *Reſtitutio non datur minori, vel Eccleſiæ, quando allegat titulum inualidum.*

De reſtitutione in integrum. Cap. III.

Reſtitutio in integrũ an in hoc iudicio Saluiani aduerſus ſententiam latã peti poſſit, pro negatiua dicitur, quod in poſſeſſorijs iudicijs reſtitutio in integrum admit-
1 tenda minime videtur, iuxta gloſ. in l. vnica. in verſ. reformationem. in princ. C. ſi de mom. poſſ. vbi pro hac parte quinque adducit fundamenta, quæ longiori ordine refert Odofr. in l. momentanea. nu. 9. C. qui legit. perſonam, & eadem fundamenta repetit Odd. de reſtit. in integrum quæſt. 68. nu. 39. & ſeq.

Contrariam vero partem veriorem eſſe oſtenditur ex eadem
2 gloſ. in d. l. vnica. poſt medium, vbi reprobatis dictis fundamentis hanc partem tuetur, nempe in poſſeſſorio reſtitutionẽ concedendam eſſe, & idem firmat Bart. in d. l.

d.l.vnica. in fi. & ibi Bald.num.7. Alber.& Ang.in fin.Salic.ſub n.4. verſ.quæro tertio. Io.And. in c.1. ſub nu. 1. de reſtit.in integrum. in 6.Card.in c. coram.in fine eodem tit. Bal.in cap.cum non liceat.n.3. de præſcript.&per Caſtren. conſ. 37.nu.2. lib.2. Bald.conſ.379.ſub nu.9.lib.1. Soc. Sen.conſ.242.ſub nu.1.lib.2.& alios refert Menoch. de adipiſc. poſſ. remed. 4.nu.996. & de retinen.poſſ.remed.3. n.581. vbi hanc veriorem & receptiorem affirmat, & per Pont.de ſpol. lib. 3. c.3. nu.58. Couar.pract.quæſt. cap.17.ſub num.4. verſ.ſextum,& hoc idem probat Odd. de reſtit.in integrum.d.q.68.artic.6.num.43. & ſeq. quia ad contrariam reſpondet Put.deciſ.61.nu.3.lib.2.

Vnde cum hoc Interdictum ſit remedium adipiſcendæ poſſeſſio-
3 nis, & remedium mere poſſeſſorium, vt ſupra in prima Inſpectione explicauimus, ſine dubio reſtitutionem in integrum conceden-
4 dam eſſe, dicendum eſt.Caſtr.conſil.37.nu.2.par.2.Papien.in forma libelli, quo petitur hereditas ex teſtamento in verſ. per veſtram,& in remed.adipiſcēdæ poſſeſſionis, tradit Zuccard.in l.fin.nu.450. C. de edict. Diu.Adr.toll.vt per Menoch. de adipiſc. poſſ d.remed.4. nu.906. cum ibi alleg. & in terminis Saluiani Interdicti tenuit Rota in vna Romana domus coram R.
✠ P.D. Litta Veneris 7. Nouembris 1597.in calce operis dec.172.n.1.

Quam quidem concluſionem amplia procedere, etiam ſi ante
5 ſententiam, veluti ſi aduerſus probationem omiſſam, reſtitui petitur, vt per Bald. in conſ. 208. ſub nu. 1. lib. 1. verſ. eſt ratio, & per Cont.de mom.poſſ.limit.8.nu.13. in fin.

Hanc autem ampliationem, intellige procedere, quando minor
6 in totum probationes facere omiſit, ſecus ſi probationes feciſſet,& facta publicatione vellet iterum alios examinare teſtes, quia tunc non eſt reſtituendus, cum adſit timor ſubornationis, niſi per Iudicem plene cauſa cognita reſtitui vellet,vt per Io.And. in cap.auditis. ſub nu.9.de reſtit.in integr.vbi Imol. & Butr. num.28.& Abb. ſub num.16.& late per Put.deciſ.193. lib.2.

Secundo amplia etiam procedere, quando minor ſui facilitate,
7 vel culpa, vel propria negligentia à poſſeſſione ceciderit. l. fin. C.de in integr.reſt.Corn.conſ.136.n.6. lib.2. Rim.Sen.conſ.428.num.30. lib.4. Soc.Sen.conſ.266.num.22. lib.2. & per Menoch. de recuper. poſſ. remed.15. num.105.& 136. quos ſequitur Odd. de reſtit.in integr. quæſt. 88. num. 48. cum ibi alleg.

Tertio amplia ampliationem etiam in Eccleſia,vt per Rim. Sen.
8 d.conſ.428.nu.30.Cephal.conſ.7. per totum, & particulariter num. 15. verſ. non admittamus. Burſat. conſ.

conſ. 37. numer. 17. in fin.
Et ſui facilitate dicitur lęſus,
quando id facit, quod quilibet di-
9 ligens, vel maior, vel paterfamilias
non feciſſet Corn. d. conſ. 136. n. 6.
Ruin. conſ. 121. ſub num. 13. vol. 5.
alias conſ. 119.

Quarto amplia, quando minor
dolo, vel caliditate aduerſarij eſt
10 lęſus. gloſ. in l. verum. §. ſciendum
in verſ. probentur. ff. de minor. &
per Corn. d. conſ. 136. nu. 6. Curt.
Iun. conſ. 6. ſub num. 20. verſ. præ-
miſſis tamen. Ruin. d. conſ. 119.
alias 121. ſub nu. 13. cum alijs relat.
per Menoch. d. remed. 15. ſub
nu. 136.

Intellige tamen ampliationem
huiuſmodi procedere in dolo ve-
11 ro, vt declarat Menoch. d. remed.
15. nu. 132. & ibidem nu. 135. po-
nit qualiter dicatur dolus verus, &
quomodo caliditate, vel dolo ad-
uerſarij minor deceptus dicatur,
& nu. 136. vſque ad nu. 140.

Verum hoc loco, etiam viden-
dum eſſet, quando dolo, & calidi-
tate aduerſarij minoris geſta effe-
12 cti maioris ratificata dicantur, &
quando non ſolo verbo ſed facto,
puta per receptionem fructuum,
vel curſu temporis inducatur rati-
ficatio, quia ſequuta ratificatione
13 facto, vel verbo, vel curſu tem-
poris non datur reſtitutio in inte-
grum, vt eſt tex. in l. 1. vbi Salic. in
princ. C. ſi maior fact. rat. hab. &
latius per Caſtr. ibi in princ. verſ.
reſpondē, ſed quia doctiſſime ea
omnia ex profeſſo dilucidantur à
Pariſ. conſ. 49. à nu. 14. vſque 41.
lib. 1. ideo videas ibi per eum, vbi
nu. 42. limitat hanc concluſionem
negatiuam, ſcilicet, quod per rati-
ficationem à maiore factam, non
reconciliatur contractus, in mino-
14 ri ætate dolo aduerſarij factus,
quando tempore ratificationis mi-
nor maior effectus, dolum aduer-
ſarij in contractu adhibitum igno-
raret, qui dolus, vbi in facto alieno
conſiſtit, præſumitur ignoratus, l.
fin. ff. pro ſuo, quia ignorans nõ vi-
15 detur remittere illud, quod igno-
rat, l. mater decedens. ff. de inoff.
teſtam. & ad ignorata, ratificatio
16 minime extenditur, vt per Bald.
in l. obſeruare. §. poſt hæc. nu. 5. de
off. proconſ. legat. Iaſ. in l. nec is. §.
heres. nu. 9. de acq. hered. Pariſ. d.
conſ. 49. nu. 43. &c.

Sed ſi minor maior factus ratifi-
caret contractum, dolo aduerſarij
in minori ętate geſtum, & tempo-
re ratificationis haberet notitiam,
& ſcientiam doli præteriti, in d.
contractu adhibiti, tunc contra-
17 ctus conualidatur, & dolus dicitur
remiſſus, ne dum præſumptus, ſed
etiam verus. vt per gloſ. in d. l. 1.
verſ. dolo. C. ſi maior fact. rat. hab.
vbi Bart. & latius per Pariſ. d. conſ.
49. nu. 44. cum ibi alleg. vbi atte-
ſtatur hanc veram eſſe concluſio-
nem.

Sed hoc caſu dubitari contin-
git, quid ſi actus, ſeu contractus do-
lo aduerſarij cum minore geſtus
fuit

fuit ab initio nullus, vt diſponitur in d. l. 1. prout etiam nullum eſſe atteſtatur Pariſ.d.conſ.49.num.14. iſte actus ab initio nullus ratificari
18 non poteſt, vt per Inn.in cap.prudentiam. in fin. de off. iud. deleg. & per Alex. conſ.78. nu.24. lib.5. Aegid. Bellam. de permut.benef. par.4.quæſt.4.num.6. quod comprobatur ex doctr. Bald. in l.ſi feriatis. ſub n.3.verſ.in contrarium. ff. de ferijs, & dilat. vbi dicitur,
19 quod ratificari non poteſt illud, quod incongrue factum eſt, per tex.in l.bonorum.ff.rem.rat. hab. & ſimiliter ratificatio non retrotrahitur, vbi reperitur iuris impe-
20 dimentum, ſecundum Bald. in d. l.ſi feriatis.ſub nu.3. item ſi deficit ſolemnitas requiſita, vel ſi adeſt inhabilitas perſonæ, & hoc idẽ affir-
21 mat Iac.de S. Georgio in d.l.ſi feriatis n.5.& 6. Milis in ſuo repert. in verb.ratificatio,in 2.addit.

Ideo pro concordia dictorum diſtinguendum eſt, quod aut queritur an ille actus, ſeu contractus ab initio cum minore dolo aduerſarij celebratus ratificetur, data ſcientia minoris, vt valeat, prout ex tunc;& hoc caſu ratificatio non retrotrahitur, nec ratificatur, vt actus valeat à tempore, quo fuit celebratus, cum contractus eſſet nullus, & procedunt contraria ſuperius relata, aut quæritur, an di-
22 ctus contractus,ſeu actus ratificatur ex nunc, ſcilicet à tempore ratificationis, & hoc caſu valet ratificatio, & facit actum inexpugnabilem,& ita diſtinguit Caſtr. in d.l. 1. C. ſi maior factus ratum habuerit,& ante eum dixit Bart. in l.obſeruare.nu.4.ff.de off.proconſ.vbi dicit,quod actus, qui ab initio nullo iure valet ratificari non poteſt, vt valeat, prout ex tunc, ſed bene ratificatur, vt valeat, prout ex
23 nunc, ſcilicet tempore ratificationis,& firmat Bal.in d.l.obſeruare. §.fin.ſub nu.3.& per Dec.in l.ſemper qui non prohibet. num.16.de reg.iur.& per Aret.conſ.128. n.3. Alex.conſ.78.ſub num.22.lib.5.ex quibus deducitur reconciliatio ad contraria.

Quinto amplia quod conceditur etiam ex capite iuſtæ ignoran-
24 tiæ Bart. in l. 1.§. ſi quis.ff.de itin. actuque priu.Alex.conſ.164.nu.2. lib.1.& conſ.3.nu.12.vol.5.vbi de magis communi Gozad. conſ. 56. nu.11. qui de communi atteſtatur, & idem per Grat. conſ. 91.nu.53. lib. 1. & alios quamplures refert Odd.de reſt.in integr.quæſt.8.art. 9.nu.45. qui etiam magis communem affirmat, & fuit receptum in
✠ Rot. coram R. P. D. Iuſto in vna Rom.Salu.Interd.Lunæ 28.Ianuarij 1602. in calce operis deciſ.171. nu.1. & iterum in eadem cauſa co
✠ ram eodem Lunæ 18.Martij 1602. ibidem deciſ.148.num 1.& ſeq.&
✠ corã R.P.D.Coccino in vna Rom. Salu. Interd. 2. Decembris 1601. ibidem deciſ.11.n. 10. & per Rot. diuerſ.deciſ.42.nu.1.lib.1.par.3.

Sexto

Digitized by Google

Sexto amplia, quod datur reſtitutio ex capite ignorantiæ aduer-
25 ſus ſtatutariam præſcriptionem, vt per gloſ. in l. qui filium. §. Sabinus. ff. ad Trebell. Bar. in l. Emilius. nu. 5. ff. de minor Curt. Sen. conſ. 58. nu. 1. Gozad conſ. 56. n. 10. Soc. Iun. conſ. 20. nu. 18. & ſeq. lib. 1. & de communi Mandell. conſ. 624. nu. 2. & tanquam veriorem declarauit Rot. diuerſ. deciſ. 39. num. 3. par. 3. lib. 2. Caputaq. deciſ. 207. par. 3. nu. 5. in impreſſ. tenuit Rot.
✱ corã R. P. D. Orano in vna Rom. redditionis rationis Lunæ 15. Martij 1599. in fi. operis deciſ. 147. n. 1.

Septimo amplia procedere in præſcriptione 40. annorum vt per
26 Gozad. conſ. 56. nu. 11. & habetur in Rot. diu. d. deciſ. 39. n. 2. reiecta opinione Affl. & Bal. per eũ alleg.

Octauo amplia procedere, ſiue ſit actor, ſiue reus, qui petit reſtitui
27 l. ſi partem. §. 1. verſ. non vtendo, vbi gl. ff. quemad. ſeruit. amitt. vbi ex clauſula generali reſtituitur ad petendum legatum, ex quo à longinquo tempore non petijt, quia ignorauit ſibi relictum, & per Balb. de præſcr. par. 4. q. 29. nu. 9. Pinell. in Auth. niſi triennali. C. de bon. mater. Alex. conſ. 171. nu. 2. verſ. ſed præmiſſ. volum. 5. late per Ruin. conſ. 54. num. 9. vol. 5. & per
✱ Rot. coram R. P. D. Orano in d. Rom. reddit. rationis in fine operis deciſ. 147. nu. 10.

Contrarium tamen tenet Dyn.
28 in l. cum quis in iu. de reg. iur. & Curt. Sen. conſ. 58. n. 4. verſ. tertio ſolido, cum ibi alleg.

Verum hæc opinio reprobatur in d. deciſ. Roman. reddit. rationis,
29 quæ tamen procedere poſſe declaratur in eadem deciſ. n. 13. quoad damnum, quod quis incurrit comparendo in iudicio, namque ab eo agens non excuſatur. l. qui in alterius. de reg. iur. vbi reus excuſatur ab expenſis, non autem actor in cuius facultate eſt agere, vel nõ, quo fit, vt prius explorare debeat antequam veniat ad iudicium, an iuſtam cauſam foueat, quod ſecus eſt in eo, qui conuentus cogitur defenſionem ſuſcipere, vt per Cagnol. in d. l. qui in alterius nu. 13. de reg. iur. & diſtinctio Curt. Sen. in d. conſ. 58. reprobatur à Cagn. in l. 2. n. 223. C. de pact. inter empt. & vend.

Sed quæ deducta ſunt circa reſtitutionem ex capite ignorantiæ,
30 intellige procedere, dummodo ignorantia ſit probabilis, & non craſſa, vel ſupina, vt voluit Bald. in cap. licet. ſub n. 1. de ſupplen. negl. Prælat. Rom. conſ. 340. in fi. Aret. conſ. 15. in fi. Dec. conſ. 266. circa fin. Rolan. conſ. 59. n. 21. lib. 4. Soc. Iun. conſ. 45. nu. 5. & conſ. 46. nu. 2. lib. 4. cum alijs relat. per Tiraq. de retract. lignag. §. 35. gloſ. 4. nu. 33. & per Rot. in d. deciſ. Rom. reddit. rationis coram R. P. D.
✱ Orano, & in d. Rom. Salu. Interd.
✱ coram R. P. D. Iuſto ſub die 28. Ianuarij 1602. in fine operis deciſ. 171.

171. nu.2. ſed debet eſſe ab omni
parte excuſabilis, vt declarat Al-
ban.conſ.18.nu.1. Surd.conſ.489.
nu.38.lib.4. & habetur in d.deciſ.
✱ coram R.P.D.Iuſto.nu.3.

Et ignorantia iuſta,& probabilis
non dicitur, quando ex coniectu-
31 ris arguitur ſcientia,etiam ſi ſit re-
mota, vel quando habuit in gene-
re notitiam,vel quando tenebatur
inueſtigare, vt declarat Rot. in d.
deciſ Rom.Salu.Interd. coram R.
✱ P.D.Iuſto in fine operis deciſ.171.
nu.4.& 5. quod fuit in eadem cau-
✱ ſa coram eodem confirmatum ſub
die 18. Martij 1602. in fin. operis
deciſ.148.nu.2.

Et quod ignorantia non iuuat,
quando quis ſcire tenebatur, tra-
32 dit Gabr.de reg.iur.concl.6.n.40.
Aym.conſ.225.ſub num.2.verſ.ſed
iſta ignorantia, vbi ampliat etiam
in facto alieno,ſeu, vbi de facili in-
ueſtigare poterat, per tex. in l. re-
gula. §. ſed ſi facti. verſ.diligenter.
ff.de iur.& fact.ignor.ſecundo am-
plia in his quæ eſſe conſueuerant,
vel publica ſunt, veluti ſtatuta, &
ſimilia.

Quibus adde, quod in facto
alieno nō præſumitur ignorantia,
33 quando ſumus in facto nobilium
perſonarum, vt tradit Abb. Sicul.
in cap.tuā. de ord.cogn. Socin.in
reg.176. nu.9. Fall.inſuper adde,
quod nec præſumitur, quando
factum fuit, ſæpius reiteratum,
34 vel tractatum l. procula. ff. de
probat. & tradit Bald. in l. cum
rem alienam. ſub num. 2. C. de
leg.

Et iuſta ignorantia dicitur,quan
do tractatur in herede,in quo præ-
35 ſumitur l. qui in alterius, vbi om-
nes Doct. de reg.iur.l.verius. ff.de
probat.Gozad.conſ.56. nu.10.Ca-
putaq.deciſ.207.par.3.in impreſſ.
& declaratur in d.deciſ.coram R.
✱ P. D. Orano Rom.redditionis ra-
tionis.nu.3.

Et in facto etiam non proprio
ignorantia probatur, ex iuris præ-
36 ſumptione,vt declaratur in d. de-
✱ ciſ.coram R.P.D. Iuſto in fin.ope-
ris deciſ. 171.nu.1.in fin.

Præterea ſcias quod licet per
iuramentum probetur ignorantia,
37 vt eſt gl. ordinaria in regula præ-
ſumitur,de reg.iur.in 6.& per Ga-
briel.conſ.31.n.36.lib.2. cū ibi al-
leg. tamen in omnibus ſupradictis
caſibus, in quibus in contrarium
adeſt aliqua ſcientiæ præſumptio,
vel quia ſcire tenebatur hoc ceſ-
38 ſat, & per iuramentum non pro-
batur, vt per Pet. Ant.de Petr.de
fideicomm.quæſt.14.nu.192.& per
✱ Rot.in d.deciſ.coram R.P.D.Iuſto
ſub die 18. Martij 1602. in calce
operis deciſ.148.& per Felin.in c.
2. de conſt. & latius per Maſcard.
de prob. concl.88. per totum, vbi
alij deducuntur caſus, in quibus
per iuramentum non probatur
ſcientia.

Nono amplia, quod reſtitutio
datur ex capite iniuſtitiæ etiam
39 quod non ſit notoria, vt declara-
uit

nit Rot. coram Illuſtriſſimo Seraphino in vna Auximana dotis Lunæ 14. Martij 1575. in fine operis deciſ.166.nu.2. & coram R.P.Coccino in vna Romana Salu. Interd. Lunæ 2. Decembris 1601. ibidem deciſ.11. nu.10. & coram R. P. D. Litta in vna Rom.legati Lunæ 23. Martij 1599. ibidem deciſ.69.n.2. & corã R.P. D. Penia in vna Reatina depoſiti Veneris 25. Martij 1601.ibidem deciſ.185.nu.9. Cæſar. de Graſſis deciſ.23. nu.7.alias 3.de reſt.in integrum.

Limita modo principalem concluſionem, ſcilicet, vt reſtitutio in
40 integrum, in hoc iudicio poſſeſſorio Salu. Interd. concedenda ſit, tantum Eccleſiæ. & minori, vt per Bald. conſ.179. nu.9. verſ.non eſt dubium. lib.1. per Rim.conſ.426. nu.30.in fi. lib.4. & clare per Put. deciſ.37.lib.1.& deciſ.60.lib.2.

Quibus non aduerſatur, quod fuit dictum in d.Rom.Salu.Interd. coram R. P. D. Iuſto 28.Ianuarij 1602. & in eadem confirmatũ 18. Martij eiuſdẽ anni, dum fuit reſolutum, reſtitutionẽ eſſe denegandam ex capite ignorantiæ,cum aduerſus aſſertam ignorantiam adſunt plures coniecturæ, & agebatur inter maiores, ita quod præſupponebatur, reſtitutionem eſſe concedendam,ſi ignorantia fuiſſet vera,& probabilis.

Quia reſpondetur, quod ibi diſputabatur, an reſtitutio eſſet concedẽda aduerſus præſcriptionem, non autem aduerſus ſententiam Salu.Interd.cum aduerſus eam, nõ detur reſtitutio, niſi Eccleſiæ, & minori,vt deductum eſt.

Verum, quod dictum eſt ſupra, reſtitutionem minori tantum eſſe
41 concedendam,intellige procedere probata minori ætate, vt per Salic. in l.1. ſub nu.8. verſ.& tunc minor.C.ſi aduerſ.rem.iud.vbi docet modum formandi libellum, & per Senat. Pedem. deciſ.157.nu.7. & latius per Boer. deciſ.79.num.6. & per Benintend.deciſ.85.nu.8.

Aetas autem,qualiter ſit probã-
42 da, & quomodo, & de quo tempore,& à quo, & an per teſtes, vel vicinos, vel per cõſanguineos, vel per obſtetricem, vel per aſpectũ, vel per coniecturas, vel per ſemiplenas probationes,vide per Bart. in l.de ętate.ff. de minor & diffuſe tradit Odd.de reſt.in integr.q.37. vbi de hac materia nihil intactum reliquit.

Et licet olim difficilis eſſet probatio ætatis, tamen hodie abſque
43 diſpendio, & difficultate probari poteſt per librum Sacri Baptiſmi, per quem plene probatur ætas, vt per Caputaq. deciſ.314.par.1.Ioſeph.Lud.deciſ.55.nu.7.

Illud enim certum eſt,quod vbi ætas eſt fundamentum alicuius in-
44 tentionis, ſiue actor, ſiue reus ſit, ille debet eam probare, l. cum ſe. de prob. Bar. in d.l.de ætate. ſub nu.12.& per Imol.in conſ.23.n.2. & 3. per Alex. conſ.149. num.16. lib.5.

lib.5.Dec.in conſ.682.nu.16.Rot. diuerſ. deciſ. 1098. & deciſ.1162. ſub num.4.verſ. quibus non obſtat lib.3.par.3.

Hoc tamen limita, niſi aliquis conueniret alium tamquam mino-
45 rem, & in iudicio cum eo ageret, tamquam cum minore, ſi poſtea ille, vti minor reſtitutionem in integrum peteret, non teneretur minoritatem probare, cum pro tali iam eſſet approbatus, vt per Rim. Sen.conſ.108.nu.20.lib.1.

Secundo limita in cauſa pia, cui datur reſtitutio eodem modo,
46 quo competit Eccleſiæ, vt poſt alios per eum alleg. tradit Tiraq. de priuil. piæ cauſę, priuil. 130. & hanc communem dicit Odd.de reſt.in integr. quæſt.3. artic.5. nu. 31.& in hoſpitale tradit Bal. conſ. 465.ſub nu.1.& latius per Roman. conſ. 407. & per Felin. in cap. de quarta.nu.3.de præſcript.vbi multa adducit.

Et quæ ſint rationes, quare pia cauſa, & Eccleſia in hoc articulo
47 æquiparentur, vide per Odd. de reſt.in integr.d.artic.5.num.34.& 35.& per Tiraq.de priuil.piæ cauſæ priuil.140.

Neceſſe eſt etiam, tam ex parte Eccleſiæ, quam ex parte minoris
48 plene probare læſionem, prout ex infra deducendis apparebit.ſub nu.50.

Sed ad tollendas obiectiones, quæ in hoc articulo deduci poſſent, hæc pauca in medium afferre volui, quia ad obtinendam reſtitu-
49 tionem, duplex requiritur probatio. Prima eſt illa, quæ fit ad hoc, vt quis accedit vt admittatur ad impetrandam reſtitutionem per viam cuiuſdam præambuli, ne tāquam calumnioſus repellatur, cum poſtea in proceſſu erit cognoſcendum plene de iure petentis, & hoc caſu ſufficit ſummaria, ſeu præſumpta, ſeu colorata probatio, vt per Bald.in l.1. ſub nu.5. C.ſi aduerſus lib.& per Felin.in cap.cum ſuper. ſub nu.16.verſ.dixit etiam.de ſent. &re iud.qui loquitur in minore,& Eccleſia.Gemin. conſ.144.num.2. Aegid. deciſ.38.ante finem,qui ſimiliter loquitur in minore, & Eccleſia, & alios quamplures, refert Odd. de reſtit. in integr. quæſt.36. nu.73.qui de communi atteſtatur, & per Benintend.deciſ.85.nu.1.

Altera vero eſt, quæ fit in ipſo iudicio reſtitutionis in integrum,
50 de qua nos loquimur, & hæc eſt plene & concludenter probanda, prout de minore eſt tex. in l. fin. verſ.luce clarior,vbi Bal.nu.1.C.ſi minor ſe maior.& l.nam & poſtea. §.ſi minor, vbi omnes Doct. de iure iur.& per Bald. in l.1.in fin.C.ſi aduerſus.lib.& per Salic.in l.1.ſub n.8.verſ. probata.C.ſi aduerſ.rem iud. Felin. in cap. cum ſuper. ſub nu.16.verſ. aliud eſt. de ſent. & re iud.Natt.conſ.513.num.13.Grat. conſ.119.nu.44.& ſeq.lib.1.Bero. conſ.121.n.10.lib.3.Capel.Toloſ. quæſt.79. num.54. late per Socin. conſ.

conſ.194.n.7.lib.2. Beninten. deciſ.85.ſub n.1.Senat. Pedem.deciſ. 157.n.7. & ſub nu. 10. Boer.deciſ. 79.n.6.Rot.in nou.deciſ. 1.de reſt. in integr.Rot. diuerſ.deciſ. 34.nu. 1.par.2. Paleott. deciſ. 301. alias ✱ 304.incip. Caputaq.in calce operis.deciſ.168.ante fin.

De Eccleſia vero tradit Felin.in d.cap. cum ſuper. ſub nu.16. verſ. aliud eſt.de re iud.Corn.conſ.181. n.53.& 54.lib. 1. Capel. Toloſ.d. quæſt.99.n.2. Bal. in l.fin.C.ſi ad-
51 uer. lib. & eſt ratio, quia læſio eſt fundamẽtum intentionis minoris, & Eccleſiæ, & ideo plene per eas eſt probanda, prout ad hunc effectum tradit Senat.Pedem.d.deciſ. 157.ſub n.10.verſ.pro qua opin.& reſtitutio in integrum datur regulariter Eccleſiæ ad inſtar minoris Butr.in c.1.n.5.de reſt.in integr.

Limita, quando ex minima, vel
52 modica læſione, reſtitutionem peteret, quia in hoc iudicio non eſt ſufficiens,ſed enormis læſio requiritur, vel vbi maximum reſultaret damnum,tunc Eccleſia, vel minor reſtituitur,vt declarat Abb.in cap. 1.ſub num. 2. verſ. non tamen. de reſtitut.in integr.& per Socin.Iun. conſ.84.ſub num.2.lib.2. & de magis communi atteſtatur Gabr. de reſtitut.in integr.concluſ.1. ſub n. 1. in fin. Burſat. conſil. 27. num. 17.lib.1.Pariſ.conſil.96.n.66. lib. 1. Capic.deciſ.109.n.9. Achill. deciſ. 6.de reſtit.in integr. aliàs 305. Rot.diuerſ.deciſ.34.nu.2.par.2.

Quæ autem ſit magna, vel mo-
53 dica læſio,vide per Soc.Iun.conſ. 84.n.43.& ſeq.lib.2. vbi aliquales ponit declarationes, quas etiam refert Menoch. de arbitr. iud.lib. 2.cent.1.caſu 84.ſed verior,& ma-
54 gis recepta eſt opinio, quod ſit in arbitrio Iudicis ſuper hoc cognoſcere, vt per Dec.conſ.39. ſub nu. 7.verſ.alij volunt. Couarr. variar. reſol.lib.1.cap.3.num.11. verſ. ſane.circa med.& veriorem affirmat Menoch.d.caſu 84.in fi. & de magis communi atteſtatur Socin.Iun. conſ.48.ſub num.22.lib.1. Burſat. conſ.27.nu.13.lib.1.

Limita ſecundo ſi ſtatutũ diſponeret, quod minor in iudicio poſſeſſorio in omnibus, & per omnia,
55 vel indifferẽter pro maiori haberetur, & ſic fingendo eum maiorẽ in ſuis geſtis, quia nec hoc caſu datur reſtitutio,vt tradit Ang. in l.vnica.n.4.C.ſi de mom.poſſ.

Verum hanc limitationem eſſe
56 dubiam,ait Odd.de reſt.in integr. quæſt.68.num. 52. per ea, quæ ipſemet deducit in eodẽ tract.queſt. 15. per totam, & particulariter in artic.9.ſub n. 75. vbi ex communi probat,quod ſi ſtatutum diſponat, quod minor habeatur pro maiori, non ideo cenſetur denegatã reſtitutio,& vlterius ſub eodem n. 75. verſ. contrariũ expreſſe approbat hanc opinionẽ, nempe reſtitutionẽ eſſe concedendã, etiã ſi ſtatutũ diſponeret, quod in omnibus, & per omnia minor, pro maiore ha-

beretur prout etiam tenet Affl. ſuper conſtit. Regni. lib. 22. rub. 38. n. 15. & per Matheſil. in l. vnica. C. ſi de mom. poſſ.

Sed opinionem Ang. veriorem, & communem, & auctoritate fere omnium principalium Doctorum munitam, præuia hac diſtinctione
57 oſtendo, ſcilicet, aut ſtatutũ ſimpliciter diſponit habilitãdo minorem, vel fingendo eſſe maiorẽ; vel quod pro maiori habeatur, & in his caſibus procedit communis opinio relata per Odd. d. q. 15. n. 75. & in his terminis loquũtur omnes Doct. per eum alleg. vt videre eſt.

Aut vero ſtatutũ diſponit, quod
58 in omnibus, & per omnia, vel indifferenter pro maiore habeatur, & ſic generaliter loquatur, & tunc non reſtituitur, & procedit opinio Ang. ita diſtinguentis in d. l. vnica. n. 4 C. ſi de mom. poſſ. quem ita ſimiliter diſtinguendo ſeq. Caſtr. in l. momentanea. nu. 3. C. qui legit. perſonam. & ibi Alber. & per Barbat. in additione ad Bal. in d. l. vnica. verſ. vltimo quæro. prope finẽ, quã etiam late tradit Boer. deciſ. 350. ſub n. 4. poſt med. verſ. tamen. Bal. & per Contard. de mom. poſſ. limit. 8. n. 17.

Et ampliatur hoc idem proce-
59 dere, quando ſtatutum, non ſolum habilitaret minorem, ſed vlterius procedendo confirmaret contractum ab eo factum, quia tunc non ſolum firmat ſe habilitãdo, ſed vlterius procedendo firmat contractum; nam tunc etiã minor perdit reſtitutionem, vt per Bal. in l. cum lege. prope fin. verſ. tamen cõtrarium. ff. de recept. arbitr. & ſeq. Caſt. in d. l. momentaneæ. n. 3. reijciendo opinionem Iſer. quem pro ſe allegat Affl. in d. rub. 38. n. 15. & hanc opinionem Bal. ſeq. Iaſ. in l. ſciendum. ſub n. 33. verſ. ſecundo dico. de verb. oblig. & per Alex. in l. more. n. 14. verſ. aut ſtatutum. de acquir. hered. & idem Bal. in Authen. ſi captiui. ſub n. 4. verſ. quod autem lex. C. de Epiſ. & cler. & per Barbat. in d. addit. ad Bald. in d. l. vnica. & per Cephal. conſil. 215. nu. 28. lib. 2.

Ex quibus patet hanc eſſe verã, & communem ſententiam quidquid dicat Affl. qui non eſt attendendus, præſertim quia pro ſua opinione allegat gl. in d. l. vnica. C. ſi de mom. poſſ. & in d. Authen. ſi captiui. C. de Epiſ. & cler. quæ quidẽ gloſ. ex auctoritatibus ſupra alleg. conſtat illam veram eſſe intelligẽtiam, iuxta ſuperius relatam diſtinctionem. & tradit Ang. Caſtr. Bal. Boer. & alij ſupra alleg.

Hanc autem diſtinctionem li-
60 mita non habere locum in alienatione rerum immobilium minoris, vt per Dec. conſ. 39. ſub nu. 3. verſ. in tantum, & per Rolan. conſ. 7. n. 17. lib. 1. quia tunc ſemper datur reſtitutio.

Limita quarto, qñ peteretur re-
61 ſtitui ad poſſeſſionem vitioſam, vt per Put. deciſ. 413. n. 10. lib. 1. in fi.

Limi-

Digitized by Google

Limita quinto, quando Iudex
62 per modum prouiſionis, & ad euitanda ſcandala, ne ad arma deueniretur, interloquendo aliquam prouiſionem in hoc iudicio fieri mandaret, quia tunc non datur reſtitutio, vt per Benint. deciſ. 79. n. 7. & alios refert Menoch. de retin. poſſ. rem. 3. n. 862. & per Odd. de reſt. in integ. d. quæſt. 68. n. 55.

Limita ſexto ſi minor vel Eccle-
63 ſia peteret ſe reſtitui ad appellandum in eo caſu, in quo appellare nõ poſſet, de quibus ſupra in præcedenti cap. annotauimus, vel in quacumq; alia cauſa vbi prohibitũ eſſet eis appellare, quia eo caſu, nõ poteſt reſtitutionem in integrum poſtulare ad appellandũ, ſi appellatio eſſet remota, vt tradit Lap. alleg. 53. in fi. & per Lancell. de attent. par. 2. c. 14. n. 33. & 34.

Limita ſeptimo ſi reſtitutio eſſet
64 petita à minore, cũ quo nihil fuerit geſtum, ſed ſucceſſit maiori, cõtra quem fuit actum, quia eo caſu nõ cõſideratur perſona minoris. l. Aemilius. ff. de minor. Rolan. cõſ. 10. nu. 14. lib. 2. tenuit Rot. coram Cæſar. de Graſſ. in vna Reatin. caſtri Poſtæ 15. Nouẽb. 1585. in calce oper. deciſ. 21. alias 1. de reſt. in integr. nu. 4. in impreſſ. & coram R. P. D. Orano in vna Rom. redditionis Lunæ 15. Mart. 1599. ibidem deciſ. 147. n. 8. & per Rot. diuerſ. deciſ. 346. n. 1. & 5. par. 1.

Limita octauo ſi minor, vel Ec-
65 cleſia allegaret titulũ imperfectũ, ſeu inualidum, & ſic conſtaret de non bono iure, licet haberet iuſtã cauſam petendi reſtitutionem in integr. vt per Aegid. deciſ. 638. Guid. Pap. deciſ. 782. Odd. de reſt. in integ. quæſt. 68. nu. 51.

SVMMARIVM.

1 *Reſtitutio in integrum non retardat executionem, quando reſtitutio eſt petita poſt poſtulatam executionem.*

2 *Reſtitutio non retardat executionem, etiam ſi per viam exceptionis, vel replicationis petatur, quando altiorem requirit indaginem, & probationes plene eſſent faciendæ.*

3 *Limitatur, quando incontinenti probari poteſt.*

4 *Amplia etiam in materia Aegidianæ.*

5 *Amplia etiam ſi petatur contra æque priuilegiatum.*

6 *Reſtitutio non impedit executionem, etiam ſi commiſſio ſit ſignata, cum clauſula, ſi quid exequendum.*

7 *Clauſula, ſi quid exequendũ, habet implicitam clauſulam, quatenus de iure ueniret aliquid exequendum.*

8 *Et prius videndum eſt in quanta parte ſit facienda executio.*

9 *Clauſula, ſi quid exequendum, dat cauſæ cognitionem, vt prius cognoſcatur ſuper exceptionibus.*

10 *Clauſula, ſi quid exequendum, non habet locum, quando ex eiſdem actis non iuſtificatur.*

11 *Clauſula, prædicta facit, vt reus poſſit opponere, non eſſe locum executioni, non ſolum ex eiſdem, ſed etiam ex nouiter deducendis.*

21 *Sententia in hoc caſu eſt ex eiſdem iuſtificanda, ſed executio ex nouiter deducendis impediri poteſt.*

13 *Executio eſt facienda ſtatim ſequuta iuſtificatione ſententiæ.*

14 *Reſtitutio non impedit executionem, quando calumnioſe eſt petita.*

15 *Reſtitutio non impedit executionem, quando eſſet praeuentum in petenda executione.*

16 *Reſtitutio non impedit executionem, quando immiſſio eſſet irreuocabilis, vel irreparabilis, vel daretur potentiori, vel tractaretur de immittendo in caſtro ineſpugnabili.*

17 *Amplia procedere, etiam ſi petens vellet dare cautionem de reſtituendo.*

18 *Reſtitutio non impedit executionē, quando iudex, ad quem inhibuit, quia tunc prius eſt reuocanda inhibitio.*

19 *Stilus Rotæ ita ſeruat.*

20 *Amplia procedere etiam ſi non fuerit cognitum, an inhibitio ſit iuſta, vel non.*

21 *Inhibitio, quando non eſt iuſta, vel canonica de iure communi, non eſt ſeruanda.*

22 *Limitatur, quando ante emanatam inhibitionem executio ita eſſet cæpta, quod poſſet dici uirtualiter perfecta.*

23 *Inhibitio eſt moderanda, quando eſt præfixus terminus ad docendum de legitima cauſa reſtit. in integr. & nihil fuit doctum.*

24 *Reſtitutio à tertio petita non impedit executionem quoad primos litigantes.*

25 *Limitatur ſi incontinenti doceretur de iure tertij.*

26 *Ampliatur etiam ſi adeſſet res iudicata.*

27 *Tertius non impedit executionem ſi ſciuerit cauſam agitari.*

28 *Amplia procedere etiā ſi ipſe poſſideret.*

29 *Reſtitutio in integrum impedit executionem, quando a Papa eſt commiſſa.*

30 *Amplia etiam ſi eſſet commiſſa per legatum Pontificis.*

31 *Amplia etiam ſi eſſet commiſſa cum clauſula ſine retardatione.*

32 *Clauſula ſine præiudicio executionis, limitat iuriſdictionem, vt in cauſa procedi non poſſit, niſi facta prius ſolutione.*

33 *Clauſula, ſine præiudicio executionis, durat in omnibus inſtantijs.*

34 *Clauſula, ſine præiudicio, non producit ſuum effectum, niſi conſtet de credito.*

35 *Clauſula, ſine præiudicio legitimæ executionis, non impedit executionem; nam prius videndum eſt de iuſtitia executionis, & ſententiæ.*

36 *Verbum legitimæ, intelligitur ſecundum iuris diſpoſitionem.*

37 *Clauſula, ſine retardatione, non impedit executionem, quando conſtat de vitio in ventre, veluti ſi inſtrumentum eſſet nullum, vel conſtaret de non iure agentis.*

38 *Limitatur, quando hæc exceptio oriretur aliūde extrinſecus, quā ex uentre.*

39 *Reſtitutio conceſſa cum clauſula, parito iudicato, operatur, vt petens debeat poſſeſſionem dimittere, fructus ſoluere, ac expenſas reficere.*

40 *Clauſula, parito iudicato, dicitur conditionalis, ſcilicet, ut quis nō audiatur, niſi parito iudicato.*

41 *Clauſula, parito iudicato, non datur, niſi quando adſunt tres conformes, vel res iudicata.*

42 *Clauſula, parito iudicato, non habet locum, niſi adſit res iudicata.*

43 *Verbum, iudicatum, importat tranſitum in rem iudicatam.*

44 *Præſumendum non eſt, principem velle partem priuare ſua appellatione.*

45 *Res iudicata non dicitur, niſi quando adſunt tres conformes à quibus non liceat appellare.*

46 *Reſtitutio impedit executionem, quando adeſt, una tantum ſententia per contradictarum audientiam obtenta, & eo caſu datur reſtitutio cum clauſula, refectis expenſis.*

47 *Reſtitutio, quando eſt petita à paupere,*

Digitized by Google

pere, etiam quod adſit res iudicata conceditur dimiſſa poſſeſſione, & reſeruatis fructibus, & expenſis in fine litis, conſtito de paupertate.

48 *Paupertas excuſat ab expenſis, & fructibus, non autem à dimiſſione poſſeſſionis, & nu. 61.*

49 *Intellige procedere prædicta in beneficialibus, & vbi reſtitutio gratioſe conceditur.*

50 *Reſtitutio in profanis ex cauſa expreſſa conceditur prout de iure.*

51 *Clauſula refectis expenſis in commiſſione poſita, qualiter ſit intelligenda, & qualiter expenſæ ſint ſoluendæ, variæ ſunt Doctorum opiniones, de quibus nu. 52. 57. & 58.*

53 *Dipoſitum, hoc caſu non eſt ſufficiens cum obligatione de ſoluendo reſiduum.*

54 *Conſignatio facienda præſtita cautione, non poteſt aliter fieri, niſi præſtita dicta cautione.*

55 *Nec, hoc caſu eſt expectandum, quod cautio petatur.*

56 *Sententia lata ſub conditione, quod aliquid ſit faciendum, non poteſt ille ea vti, niſi illa qualitate adimpleta.*

59 *Confirmatio prædictæ opinionis.*

60 *Aequitas rigori præferenda.*

62 *Propter æquitatem receditur à regulis iuris.*

63 *Pauper in refectione expenſarum, ſi ſunt illiquidæ, cautionem præſtare non tenetur, ſed ſola verbalis obligatio ſufficit.*

64 *Clauſula, ſi quid exequendum, non retardat executionem, quando ſententia non iuſtificatur ex eiſdem.*

Quando executio impediatur per reſtitutionem in integrum. Cap. IIII.

Tandem proſequendo materiam reſtat in preſenti queſtione videre, an reſtitutio huiuſmodi impediat executionem, & ommiſſo quid in alijs iudicijs ſit ſeruandum, in hoc tamen iudicio Saluiani diſtinguendum, eſt, quod ſi reſtitutio in integrum principaliter per viam actionis,
1 etiam poſt petitam executionem ſententię de immittendo in poſſeſſione poſtulata fuerit, & hoc caſu executio non retardatur, cũ hæc immiſſio dilationem non patiatur l. quiſquis C. quorum appellat. non recipi, & iudicium reſtitutionis huiuſmodi ſit ordinarium, & plenariam cognitionem requirat, vt declarat Benedic. de Barzis de Guarãtigia. lib. 3. quæſt. 21. verſ. & ratio, quem ſequitur Menoch. de adipiſc. poſſ. rem. 4. n. 908. & per Lancell. de attent. par. 2. c. 18. nu. 21.

Si vero per viã exceptionis, ſeu
2 replicationis reſtitutio petatur, ſi eo caſu altiorem requirat indaginem, vt quia plenarie forent probationes faciẽdæ, nec incontinẽti

offerantur hoc caſu, quia hæc im-
miſſio longam nõ petit dilationẽ,
immo celeritatẽ deſiderat, execu-
tio nõ impeditur, vt per Menoch.
d.rem.4.n.910.& per Rip. in l.4.§.
condemnatũ.ſub nu.30. de re iud.

Aut non petitur per viam exce-
3 ptionis,ſeu replicationis, & nõ re-
quirit altiorem indaginem,& pro-
bationes incõtinẽti,& in promptu
offeruntur,& hoc caſu immiſſio in
poſſeſſionem retardatur, & ita di-
ſtinguẽdo tradit Menoch.d. rem.
4.n.912.& per Butr.in c. ſuſcitata.
nu.12.de reſt.in integr.Rip.in d.l.
4.§.condemnatum.nu.30.Put. de-
ciſ.285. lib.2.

Quod amplia procedere etiam
4 in caſu Aegidianæ conſtitutionis,
quando per viam exceptionis re-
ſtitutio petitur, vt per Lancell. de
attent.d.c.18.nu.47.& 48.Put.de-
ciſ.5.de reſt.in integrum.

Secundo amplia etiam ſi reſtitu-
5 tio peteretur aduerſus alium æque
priuilegiatum,veluti contra mino-
rem, vel Eccleſiam,vt per Lancell.
d.c.18.n.53.& per Odd.de reſt. in
integr.d.quæſt.43.n.10.

Tertio amplia, quando cõmiſ-
6 ſio reſtitutionis eſſet ſignata cum
clauſula ſi quid exequendũ, vt per
Lancel.d.c.18.n.54.Odd.d.quæſt.
7 43.num.7.quia hæc clauſula habet
implicitam clauſulam, quatenus
de iure aliquid veniret exequen-
dum.Iaſ.in l.cauſas.n.7.C.de tran-
ſact.& declarauit Rot. coram Illu-
✱ ſtriſſ.Pamphilio in vna Rom.cen-
ſus Lunæ 4.Decembr.1595.in cal-
ce operis deciſ.136. nu. 1. & 2. &
8 propterea prius videndum eſt, an
executio ſit facienda, & in quanta
parte, & interim non poteſt fieri
executio,vt per Lancell.de attent.
par.3.c.30.nu.33.& per Honded.
conſ.29.n.24.lib.2.vbi dicit,quod
9 hęc clauſula dat cognitionem cau-
ſæ, vt prius cognoſcatur ſuper ex-
ceptionibus oppoſitis, antequam
exequatur,& per Rot.diuer.deciſ.
487.nu.7.lib.3.par.3.Palæott.de-
ciſ.69.in fine operis deciſ.137.ſub
num.1.

Aduertendum tamen eſt, hoc
non procedere, ſi ex actis prioris
inſtantiæ non iuſtificetur ſenten-
10 tia, quia hæc clauſula intelligitur,
quatenus ſit locus executioni ex
eiſdem actis, vt declaratur in di-
✱ cta deciſ. Romana cenſus. & co-
ram R. P. D. Lancellotto in vna
Tudertina officij Cancellariæ Lu-
næ 19. Ianuarij 1598. in fine ope-
ris deciſ.53.n.1. & ſeq.& hoc pro-
bat formula ipſius clauſulæ,dũ di-
cit, in primis, & ante omnia exe-
quatur; quæ quidem verba, non
poſſunt verificari, niſi ad acta
primis inſtantiæ, aliàs non exeque-
retur in primis, & ante omnia; &
caſu non retardaretur executio, vt
✱ in dicta deciſ.Romana cenſus. nu.
7.& 8.

Verum reus poteſt deducere
11 non eſſe executioni locum, non
ſolum ex eiſdem actis, ſed etiam
ex nouiter deducendis, vt decla-

ratur

Digitized by Google

✱ ratur per Rot.in d. deciſ. Tudertina officij Cancellariæ nu.2.& 6. quia ad effectum iuſtificandi ſen-
12 tentiam, neceſſe eſt, quod ex eiſdem actis iuſtificetur, ſed quoad impediendam executionem poteſt ex nouiter deducendis impediri:ita habetur in d.deciſ.Tuder-
✱ tina officij Cancellariæ nu.1.& 2. & hæc eadem diſtinctio habetur in vna Rom. Salu. Interd. coram
✱ R. P. D. Coccino ſub die Ven. 8. Februarij 1602.ibidem deciſ.135. nu.4.& 5.Et ita in facti contingentia Reuerendiſſimus Paulus Alberus Archiepiſcopus Raguſinus, & Signaturæ iuſtitiæ vice præfectus affirmauit, & ſemper ita fuiſſe ſeruatum atteſtatus eſt, cui propter eximiam eius doctrinam,& ſapientiæ au ctoritatem credendum eſt.

Et ſequuta iuſtificatione, tu nc procedendum eſt ad executio-
13 nem, quia dicta clauſula vſque ad iuſtificationem impedit executionem, & non vlterius, vt decla-
✱ rauit Rot.coram R.P.D. Coccino in vna Rom. Vineæ de Fabris die Lunæ 20.Decembris 1604. in fine operis deciſ.149.

Limita tamen ſupradicta,quando conſtaret de calumnia,& mali-
14 tia petentis reſtitutionem, vel ad differendum iudicium, reſtitutio peteretur, vt in c. ſuſcitata de reſt. in integr. & multa exempla tradit Lancell.d.cap.18. nu.58.par.2.vbi declarat quando calumnia eſt euidens, & quando præſumpta, & multa alia ponit Odd. de reſt. in integr. d. q.43. à nu.68.vſque 78. Caſſad.deciſ.1.ſub nu.3. de reſt.in integr. quæ breuitatis cauſa omittuntur, & etiam, quia verior eſt opinio, quod arbitrio iudicis ſit hoc remittendum, vt tradit Bald. in addit. ad Specul. in tit. de reſt. in integrum. §. vltimo incip. vbi reſtitutio datur poſt medium verſ. ſed vbi petitur reſtitutio, & hoc affirmat Lancell. d.cap.18.nu.70. par.2.Odd.d.quæſt.43.n.47. cum alijs ibi alleg.

Secundo limitatur, quando eſſet præuentum in petenda execu-
15 tione ante poſtulatam reſtitutionem, quia tunc non retardatur executio,vt per Rip. in l.4. §.condemnatum. nu.30. in fi.de re iud. Soc.Sen.conſ.78.nu.4.ante finem vol.3. Lancell. d.cap.18. nu.116. Contard. de mom. poſſ. limit. 2. nu.58.Benintend.deciſ.85.nu.15. Put.deciſ.285. lib.2. Rot. diu.deciſ.346.nu.6.cum ibi alleg. par.1.

Tertio limitatur,quando immiſſio eſſet irretractabilis, vel irrepa-
16 rabilis, vel daretur potentiori, à quo recuperari nõ poſſit, vel quia ageretur de immittendo in caſtro inexpugnabili, & difficilis recuperationis, & ſimilia,vt per Lancell. de attent. d. cap.18.nu.137.& per Menoch. d. remed. num. 911. in fine.Milis in ſuo repertorio, verſ. ſententiæ executio prope finem, & ex multis hanc communem affirmat Odd. de reſt. in integr.d.

q.43.nu.68.Boer.deciſ.65.nu.9.
Quam quidem limitationem locum habere dicimus, etiamſi pe-
17 tens reſtitutionē vellet dare cautionem de reſtituendo iuxta diſpoſita in d. cap.ſuſcitata de reſt.in integrum, vt per Abb. in eodem cap.ſuſcitata nu. 8. & per Lancell. d.c.18.n. 30.& veriorē dicit Odd. dicta quæſt.43. num. 100. reiecta opin. Carauittæ ſuper ritu magnæ curię Neap. ritu 166.nu.52.& 53.

Quarto limitatur,quãdo iudex, cui commiſſa eſt cauſa reſtitutionis in integrum inhibuiſſet, quia
18 tunc retardatur executio, & inhibitio prius eſt reuocanda, vt per Veſtr. in ſua prax. lib. 8. cap. 3. num. 17. & per Menoch. dicto remed.4. num. 909. verſ. & eo loci.Dec.conſ.103.nu.1. & late per
19 Lancell.dicto cap. 18. num. 138. vbi ita de ſtilo Rotæ ſeruari atteſtatur,& per eundē Lancell. eodē tractatu c. 20. ampliat.11.n.4.vbi quamplures allegat deciſiones Rotales ad probandum ſupradictum Rotæ ſtilum, vt vltra eas eſt deciſ. Achil.23.de appel.incipien.attentata ex ſtilo, quibus adde Put.deciſ.395.n.1.lib.2. Cæſar de Graſſ. deciſ.3.de appell.n.10. Caputaq. deciſ.93.n.1.par.2.in impreſſ.Rot.
✠ coram R.P.D.Lancell.in vna Roman.Salu. Interdict. Lunæ 14.Decembris 1593.in fin. operis deciſ. 62. num. 3. vbi declaratur proce-
20 dere etiam non cognito, an inhibitio ſit canonica,vel non,& idem Lancell. eodem loco rationē reddit, quia facilis eſt aditus Principis pro moderatione,ſeu reuocatione commiſſionis,ac etiam,quia ne Iudices ſub clypeo iniuſtitiæ, inhibitioni contraueniendo, defatigentur partes in litigando, an inhibitio ſit iuſta, vel iniuſta, & quatenus eſſent Iudices de partibus,non eſt aperienda via Iudicibus inferioribus, vt de facili inhibitiones negligant.

Verum ſublato dicto ſtilo,aliter
21 eſſe de iure ſeruandum in alijs Tribunalibus extra Rotam, quia cum inhibitio non eſſet iuſta, & canonica,non eſſet ſeruanda per tex. in cap.non ſolum. verſ.canonice. de appell. in 6. Felin. in cap.dilectus filius. el 2. num. 14. de reſcript. Mandoſ.de inhibit.quæſt. 20. tradit Pariſ. conſ. 108. n.6.26. & 27. lib.1.Rolan.conſ.77.nu.23.lib.2. & late per Contard. de momen. poſſeſſ.quæſt.15.num. 14. vbi late deducit, quando dicatur canonica, & per Rot.in nou. deciſ. 58.n. 5. de appel. vbi habetur etiã, qualiter dicatur canonica, & per Aegid.deciſ.239.Couar.pract. quæſt. c.24.n.3.Achil.de Graſſ.deciſ.29. n.2.de appell.

Quod eo magis procedit,quando notorie conſtaret inhibitionem eſſe calumnioſam. Put. deciſ. 121. lib. 1. Mandoſ. de inhibit. quæſt. 28. cum ibi alleg. Couarru.pract. quæſt. dicto cap. 24. ſub nu.3.ante fin.verſ.licet poſſet,

Con-

Digitized by Google

Contard.de mom.poſſ.q.5.nu.14. in fi.Pariſ.d.conſ.108.nu.11.&12. vol.1.

Prædicta tamen intellige, niſi ante emanatam inhibitionem exe-
22 cutio fuiſſet taliter cepta, quod poſſet dici virtualiter perfecta, licet aliquid acceſſorie veniret faciendum, quia tunc talis inhibitio veniret reuocanda, vt per eundem Lancell.d.cap.18.nu.139.vbi atteſtatur ita fuiſſe reſolutum in Rot.
✠ coram Vnio in vna Beneuentana bonorũ 9. Nouembris 1554. Hoc tamen caſu poterit pars ſatere præfigere terminum ad docendum de legitima cauſa reſtitutionis in in-
23 tegrum, quo elapſo, & nihil docto, inhibitio venit moderanda, vt docet Veſtr. in ſua prax. lib. 8. d. c.3. n.17. prope finem, & per Lancell.d.cap. 18.n. 99.& 158. in fin.

Quinto limita ſi reſtitutio eſſet à tertio pro ſuo intereſſe petita,
24 quia pendente d. reſtit. poſſent primi collitigantes procedere in cauſa, & pro illius expeditione ſententiam obtinere, vt per Lancell. in d. c. 18. num.130. Rot. Biſign. deciſ. 4. de re iud. Rot. diuerſ. deciſ. 87. num. 2. part. 3. lib.2.

Hoc tamen ſublimita ſi in continẽti doceret de iure ſuo c.veniẽs
25 el ſecundo, vbi Doct.de teſtib. l. à Diuo Pio. §. ſi ſuper rebus, & ibi omnes Doct.de re iud.Dec.in cap. ſua.nu. 10. de appell.Rot.in antiq. deciſ.2. de re iud. Boer. deciſ.79. num. 1. Senat. Pedem. deciſ. 39. num.1. & 4.Rot.diuerſ.deciſ.320. par.1.

Amplia hanc ſublimitationem etiam in re iudicata, vt per Iaſ. in
26 d. l. à Diuo Pio. §. ſi ſuper rebus nu.16.Card.in Clem. vt calumnijs n.5. de re iud. Rot.diuerſ.d.deciſ. 320.par.1.

Sublimitã vero ſupradictam ſublimitationem, ſi tertius ille ſciuerit cauſam agitari, & poſt ſententiam comparuiſſet pro iure ſuo, quia tunc non retardatur execu-
27 tio, nec eſt audiendus etiam data cautione de reſtituendo rem illi tertio in cauſa victoriæ l. is à quo vbi Bart. & Doct. de re iud.& tradit Boer. d.deciſ.79.num.3.& per Felin.in d.cap. veniens.n.10.verſ. ſecundo fallit.

Hanc autem ſublimitationem amplia, quod ſi tertius ſciuerit
28 cauſam agitari, & pro ſuo intereſſe non comparuit ſibi præiudicauit, etiam ſi ipſe quoque poſſideret, vt per Alex. in dicta l. à Diuo Pio. §. ſi ſuper rebus. num.24. verſ.vbi ſignanter cauſa.Natt. conſ.457.n.2. lib.2.& alios refert Honded.conſ. 25.nu.19.vol.1.& per Rot.Peruſinam deciſ. 26. ſub num. 6. Veſtr. in ſua prax. lib.5. cap. vltim.num. 25. Couarr. pract. quæſt. cap. 13. num.2.

Sexto limita, quando cauſa reſtitutionis in integrum eſſet per
29 Papam commiſſa, quia tunc dicitur totam cauſam ad ſe auocaſſe, vt per

per Rot. in nou. deciſ. 3. verſ. probatur argumentum, & latius dec. 51. nu. 1. in fi. de appell. & eo caſu iudex inferior non poteſt amplius ſe in ea intromittere, vt per Miliſ. in ſuo repertorio verſ. executio el. primo prope fin. & late per Lancell. de attent. d. cap. 18. nu. 139. & 140. & per Rot. in nou. d. deciſ. 51. ſub nu. 1. in fin.

Septimo limita idem eſſe ſi cauſa reſtitutionis eſſet commiſſa per
30 legatum Pontificis ſecundum Lancell. loco citato nu. 140.

Octauo limita ſi cauſa reſtitutionis in integrum eſſet commiſſa
31 cum clauſula ſine retardatione ſolutionis, quæ denotat executionem non eſſe retardandam, ſed ad vlteriorem executionem procedendum eſſe iuxta formam ſententiæ, ad quam commiſſio dicitur hoc caſu habere relationem, vt per Rot. diuerſ. deciſ. 310. num. 1. par. 1. ſiquidem hæc clauſula ſuſpẽdit, & limitat iuriſdictionem, vt in
32 cauſa procedi non poſſit, niſi facta prius ſolutione, vt per Rot. diuerſ. deciſ. 301. & deciſ. 349 num. 1. par. 1. & deciſ. 182. num. 3. lib. 2. par. 3.

Et clauſula huiuſmodi durat in omnibus inſtantijs, vt per Caſſad.
33 deciſ. 8. de reſcrip. Rot. diuerſ. deciſ. 43. nu. 2. par. 2.

Verum prædicta procedere dicuntur, quatenus conſtaret de cre-
34 dito, alias hæc clauſula non producit ſuum effectum, vt declarat Achil. deciſ. 20. alias 4. de reſcript. incip. commiſſio ſine retardatione. Non ita vero procedit ſi commiſſio eſſet ſignata cum clauſula ſine præiudicio legitimæ executio-
35 nis, quia hoc verbum legitimæ in ea clauſula appoſitum operatur, quod ſi executio alias rite, & legitime facta non eſſet, veluti ſi contra iuris diſpoſitionem, vel contra formam ſententiæ facta eſſet, tunc nõ eſt vlterius in executione procedendum, ſed iudex executionis eam reuocare debet, & cognoſcere de iuſtitia ſententiæ, vt per Rot. diuerſ. d. deciſ. 182. nu. 3. par. 3. lib.
36 2. nam illud verbum legitimæ, intelligitur ſecundum iuris diſpoſitionem, vt per Abb. in cap. conſanguinei. num. 3. de ſent. & re iud. & propterea prius videndum eſt de iuſtitia ſententiæ.

Ceſſat etiam ſupradicta octaua limitatio, quando conſtaret de vi-
37 tio in ventre, veluti ſi conſtaret de non iure, vel ageretur vigore inſtrumenti nulli, vel inualidi, quia tunc non obſtante dicta clauſula ſine præiudicio executionis, ſuperſedendum eſt in executione, Rot. diuerſ. deciſ. 349. nu. 7. par. 1. Caſſad. deciſ. 10. de reſcrip. Achil. deciſ. 4. de reſcript. alias 20. incipiens commiſſio ſine retardatione Put. deciſ. 34. ſub nu. 1. in fine lib. 1. & per Rot. diuerſ. deciſ. 310. nu. 3. par. 1. & iterum tenuit in vna Mediolanen. penſionis 2. Iunij 1574. coram Clemente VIII. tunc temporis

Digitized by Google

poris Rotæ Auditore in fine operis deciſ.138. num.1. & 2. & in alia coram Illuſtriſſ. Blanchetto Rom. penſionis 23 Martij 1576. ibidem deciſ. 139. ante fin. vel etiam ſi incontinenti de nullitate, vel de vitio doceretur Caputaq. deciſ.264. par.2. in impreſſ.

Secus tamen eſſet ſi hæc exceptio oriretur aliunde, & extrinſe-
38 cus, quam ex ventre, vt declarauit Rot. coram Clem. VIII. in d. Mediolanen. penſionis 2. Iunij 1574. in calce operis deciſ. 138. nu. 3. par. 1. quia tunc non retardatur executio.

Nono limita, quando cauſa reſtitutionis eſſet commiſſa cum clauſula parito iudicato, prout de ſtilo Signaturæ Romanæ Curiæ, fieri ſolet, quia ex ea dicitur conſtare, vt
39 reſtitutionem petens, debeat poſſeſſionem dimittere, fructus ſoluere, ac expenſas reficere, antequam in cauſa reſtitutionis procedatur, vt per Stafil. de litt. iuſt. cap. dicendum eſt modo. nu.41. verſ. quando eſt lata vna ſententia, & late per Lancell. d. cap.18. num. 128. & per Veſtr. in ſua prax. lib.8. cap.3. nu. 10. Ferret. conſ.308. num.5. & eſt deciſ. Caputaq. 353. lib.1. in manuſcript. cuius copia in calce operis deciſ. 141. nu.2. & in fine.

Siquidem hæc clauſula per Ablatiuum abſolutum in commiſ-
40 ſione poſita reddit gratiam conditionalem l. à teſtatore de cond. & demonſt. l. euictis agris de vſur. ita, & taliter, quod non intelligitur lis in cauſa reſtitutionis introducta, niſi prius fuerit paritum iudicato, tam in poſſeſſione dimittenda, quam in expenſis reficiendis, vt per Lancell. de attent. in d. cap.18. nu. 129. Caputaq. d. deciſ. 353. in manuſcript. lib. 1. in calce operis deciſ. 141. circa med.

Intellige tamen quod hæc clauſula parito iudicato nunquam datur, niſi quando adſunt tres con-
41 formes diffinitiuæ, vel res iudicata, & in his terminis loquitur Stafil. in d. cap. dicendum. num. 19. & 92. & Veſtr. in ſua prax. lib.4. c.4. nu.9. in fin. & nu.10. & declarauit Rot. corā Illuſtriſſ. Millino in vna Toletana Cappellaniæ 14. Aprilis 1595. in calce operis deciſ. 142. & ideo, quæ ſupra deducta ſunt, locū ſibi vendicant in illis tantum caſibus in quibus datur in hoc iudicio appellatio ita quod adſit res iudi-
42 cata, alias talis clauſula non haberet locum, & vltra prædictos tradit Rom. conſ.334. ſub nu.4. Felin. in rubr. de re iud. col.1. verſ. ſed proſequere. Abb. Rebuff. ſuper conſtit. Tomo 1. tract. de ſententia exeq. in præfat. nu. 12. Rot. diuerſ. deciſ.100. nu.34. par.1.

Et ratio eſt, quia ſi mādatur parere iudicato, non poteſt quis cogi ſi eſt appellatum, nam verbum iudicatum importat tranſitum in
43 rem iudicatam, vt eſt tex. in l.1. C. de execut. rei iud. nec eſt præſumendum Principis intētionem eſ-

ſe velle partem priuare ſuæ appellationis,vt declarat Rom. d. conſ. 334.ſub num.4.Felin.in d.rubr.de re iud.col.1.verſ.tamen in contrarium.

Verum aliam deduco rationẽ, nam ſi mandetur parere iudicato,
45 non dicitur res iudicata, niſi adſint tres conformes diffinitiuæ,vel duæ, quæ tranſitum feciſſent in rẽ iudicatam, à quibus non licet appellare, prout declarat Iaſ. in l. 1. nu.8.de iud.Rip.in rub.de re iud. nu.9.Ferret.d.conſ.308.nu.5. Cagnol. in l.res iudicata.nu.6.in fi.& n.9. Bart. in l. Diuus Traianus.nu. 1.de null. teſtam.& in his terminis loquitur Rot. diuerſ. deciſ.67.nu. 5.lib.3.par.3.dum dicit, quod reſtitutio non eſt concedenda, niſi adſint tres conformes, & debet parere iudicato, ex quibus patet de ſententijs diffinitiuis intelligendum eſſe.

Quod ſi vna tantum lata eſſet ſententia per contradictarum au-
46 dientiam, tunc talis rigor non ſeruatur, & eo caſu reſtitutio conceditur cum clauſula, refectis expenſis, propter eius cõtumaciam, vt declarat Veſtr. in ſua prax. lib. 8.d.cap.3.nu.11.verſ.& prædicta. Odd. de reſt. in integr. quæſt. 40. nu.26.

Inſuper etiã dicitur,quod etiã ſi adeſſet res iudicata, & reus reſti-
47 tutionem peteret, & allegaret ſuã paupertatem, tunc ſignatura non ſeruat rigorem dictæ clauſulæ,ſed reſcribit cum clauſula,dimiſſa poſſeſſione, & reſeruatis fructibus, & expenſis in fine litis; conſtito de Oratoris paupertate,& ſic pauper-
48 tas excuſat ab expenſis, & fructibus,non autem à dimiſſione poſſeſſionis,vt per Stafil. per eum alleg. tradit Veſtr. in ſua prax. lib.8.d.c. 3. nu.12. Odd. de reſt.in integr.d. quæſt.4. nu.27. & per Bellam.deciſ.44. de dolo,& contumacia, & per Stafil. de lit. iuſtitiæ. c. dicendum.nu.45.

Et prædicta omnia procedunt in beneficialibus, vel vbi reſtitutio
49 ex mera gratia conceditur, vt declarat Veſtr. in d. cap. 3. num. 9. Odd. de reſtit.in integr.quæſt.40. n.25. verſ.ſed tu aduerte. & q.43. nu.30.

Sed quando cauſa eſſet profana, & reſtitutio concederetur ex ali-
50 qua cauſa expreſſa, non autem ex mera gratia, tunc ſignatura ſolet concedere cum clauſula, prout de iure,vt tradit Veſtr.in d.cap.3.nu. 13. Odd. de reſt.in integr.d.q.71. num. 63. ante fin. verſ. ſed tu aduerte.

At ſi commiſſio eo caſu eſſet cũ hac clauſula, refectis expenſis ſi-
51 gnata;hoc caſu variæ ſunt opiniones, quoad modum ſoluendi expenſas, ſiquidem per Rot. diuerſ. deciſ. 230. lib. 3. parr. 3. dicitur,
52 quod per dominum Decanum fuit dictum, quod nõ poterat procedi in cauſã, niſi effectualiter eſſent ſolutæ expenſæ, poſtquam ita com-

Digitized by Google

commiſſio dictabat,& quod debebat ille, qui procedere volebat facere taxationem expenſarum,& eas ſoluere, non autem hoc onus ſpectabat ad illum,cui expenſæ reficiendæ erant, & hoc idem videtur ſentire Put. deciſ.119. lib.1.in fine,dum dicit,quod cum in commiſſione dicitur refectis expenſis procedat ad confirmationem, ſeu informationem, tamen quia com-
53 miſſio ita dictabat voluerunt Domini, quod non ſufficeret depoſitum factum, cum obligatione reſidui, ſed oportebat taxare, & realiter ſoluere. Quod etiam confirmari videtur, ex traditis per Ro-
✠ tam coram Illuſtriſs. Seraphino in vna Roman. de Fabijs Lunæ 3. Maij 1580. de qua in calce operis deciſ.143.num.2.in fi.vbi dicitur, quod ſtante decreto, quod præſtita cautione de reſtituendo, conſi-
54 gnetur, & ſic conditionaliter erat facienda conſignatio præſtita cautione,& non aliter,per tex. in d.l.à teſtatore. de condit. & demonſtr. & per Abb.in cap. inſinuate.nu.6. qui clerici,vel vouen.quæ quidem cautio numquam fuit data,nec intelligendum erat quatenus petere-
55 tur,per doctr.Iaſ.in l.vniuerſa n.2. C.de præc.Imper.offer. quia illud procedit, quando lex mandat aliquid fieri, non autem in mandato Iudicis, is enim, qui vult ea vti debet cum ſua cauſa, & qualitate vti l.Caius de pact. Et debet prius
56 pro parte, vti volentis adimpleri l. Iulianus. §. offerri. de act. empt.

Altera vero eſt opinio Alex. in l.4.§.ait prætor.num.10.de re iud.
57 vbi diſtinguendo dicit,quod ſi expenſę ſunt liquidæ, vel de facili liquidandæ, tunc petens reſtitutionem, tenetur omnia ſoluere,& eo caſu, nec depoſitum, nec cautio de reficiendis expenſis ſtatim facta liquidatione eſt ſufficiēs, ſecus vero ſi expenſæ non eſſent liquidæ, vel de facili liquidandæ, quia non debet eſſe in poteſtate partis, expenſas non liquidare,ad hoc, vt in iudicio reſtitutionis non agatur, &
✠ pro hac parte eſt deciſio Caput. 138. lib.1.in manuſcriptis in calce operis deciſ.71.nu.1.

Tertia vero eſt opinio,quę huic proxime aſimilatur, cum aliquali
58 tamē modificatione,nempe,quod ſi expenſæ ſunt liquide, vel de facili liquidandæ, tunc orator tenetur prius illas ſoluere, nec depoſitum, ſeu cautio de ſatisfaciendo eſt ſufficiens,ſi vero ſunt illiquide, nec de facili illiquidande, tunc eſt præfigendus terminus Oratori,ad illas liquidandas,quod ſi in illo termino non eſſent liquidate, tunc propter eius moram deueniendum eſt ad executionem, ne propter moram ipſius retardanda ſit executio, & hanc opinionem tenet Put. deciſ. 471. per totam lib. 2. & Socin. Sen. conſ. 62. ſub numer. 6. verſic. & licet fortaſſe
59 lib. 1. & tamquam æquiorem ſequen-

ſequendam mihi videtur, quia per præfixionem termini tollitur diſputatio, an expenſæ ſint liquidæ, vel inliquidæ, vel difficilis liquidationis, & interim ſit retardanda executio, & euitatur circuitus, qui in hoc caſu in longum litem protrahere poſſet, & in terminis puto ſupra allegatas deciſ. tam in primo, quam in ſecundo caſu intelligendas eſſe, nempe quatenus terminus fuerit præfixus, alias maximus rigor, & nimis durũ videretur, quod Orator, qui de expenſis à parte factis, nec de eis eſt informatus poſſit de facili, (vt dictum eſt) liquidare, & ideo non poſſet minor, vel Eccleſia, vti gratia à Principe obtenta, & æquitas hæc
60 non ſuadet, quæ rigori præferenda eſt l. placuit C. de iud. Bald. in l. 2. nu. 1. C. de reſcind. vend. & propter æquitatem receditur à regu-
61 lis iuris communis Dec. in l. in omnibus de reg. iur. Aym. conſ. 221. num. 2.

Aduertendum eſt enim, quoad ea, quæ ſupra nu. 48. deducta ſunt de paupere, quando commiſſio ſi-
62 gnata ſit cum clauſula parito iudicato, locum etiam vendicat in clauſula ſine præiudicio ſolutionis, & per clauſulam, & refectis expenſis, quoad fructus, & expenſas reficiendas, quia ad dimittendam tantum poſſeſſionem ante omnia tenetur, quo vero ad expenſas, & fructus in fine litis ſeruatur, minuſque cautionem præſtare tenetur de eis reficiendis, ſed ſufficit ſola
63 illius verbalis obligatio, vt late per Alex. in d. l. 4. §. ait prætor ſub num. 2. verſ. ſed iſtud de re iud. & per Stafil. de lit. iuſtitiæ d. cap. dicendum. num. 45. & in cap. citatio perſonalis. nu. 19. Aegid. deciſ. 44. imo vlterius in præcitatis locis dicitur, quod pauper ad impoſſibilem expenſarum ſolutionem non tenetur, per tex. in cap. 1. de reſtit. ſpol. cum alijs ibidem alleg.

Nono limita principalem concluſionem, quando reſtitutio eſſet conceſſa cum clauſula ſi quid exequendum &c. quia tunc non re-
64 tardatur executio, quando ſententia ex eiſdem actis non iuſtificaretur, per ea quæ ſupra in tertia ampliatione deducta ſunt, num. 5. & 6.

IN-

INSPECTIO QVINTA.

SVMMARIVM.

1 EXceptio probationis incontinenti de non iure actoris, impedit Saluianum.

2 Quomodo dicatur conſtare de non iure actoris, & nu. 4.

3 Inſtrumentum publicum non facit conſtare de non iure, quando aliquid contra inſtrumentum opponi poteſt.

5 In profanis non ſufficit conſtare de non iure, ſed debet conſtare de iure conuenti.

6 Saluianum ceſſat, ſi incontinenti doceatur de anteriori hypotheca.

7 Qui præfertur in hypotheca, præfertur, & in Saluiano, & nu. 8.

9 Declara ſi incontinenti probetur.

10 Anterior creditor in hypotheca, quis dicatur.

11 Saluianum ceſſat per oblationem debiti.

12 Poſſeſſor quilibet extraneus, habet ius offerendi.

13 Creditori non intereſt, an ſoluat debitor, uel alius, quia quilibet pro alio ſoluere poteſt.

14 Aliud pro alio, ſolui non poteſt.

15 Species pro ſpecie, ſolui non poteſt.

16 Promittens certum pignus, non liberatur, aliud pignus dando.

17 Idem in fideiuſſore promiſſo, ſi uellet dare pignus.

18 Periculum eſt in cuſtodiendo pignus.

19 Fideiuſſorem certum, ſi quis dare tenetur, non liberatur, ſi uellet duos in eius locum dare.

20 Limitatur, quando promiſſum dare non poſſet.

21 Soluere pro alio non licet in materia feudali.

22 Limitatur, niſi ille tertius ab emphyteuta mandatum haberet.

23 Oblatio verbalis non ſufficit. Et quando ſufficiat. nu. 34.

24 Oblatio debet eſſe realis cum eius conſignatione.

25 Pecunia oblata in manibus creditoris ſufficit, & coram teſtibus numerata, vt oblata, & nu. 26.

27 Modus offerendi pecuniam.

28 Depoſitum habet vim expreſſæ ſolutionis.

29 Solutio poteſt fieri ante, & poſt ſententiam, & nu. 31.

30 Idem de oblatione.

32 Creditor primus præfertur in oblatione ſecundo creditori.

33 Exceptio cedendarum, an poſſit opponi in Saluiano.

35 Saluianum ceſſat per ſententiam fauorabilem rei.

36 Saluianum ceſſat ceſſante hypotheca.

37 Saluianum ceſſat per ſententiam, ſi de ea incontinenti doceatur, & nu. 38.

39 Limitatur, quando in ſola perſonali actione fuerit abſolutus.

40 Sententia ad fauorem tertij, non praiudicat creditori.

41 Saluianum ceſſat per probationem dominij incontinenti, & nu. 71.

42 Ampliatur in quocumque poſſeſſorio adipiſcendæ, & nu. 72.

43 Limitatur, & nu. 73.

Sal-

44 *Saluianum ceſſat per pactum de non petendo, etiam ad certum tempus, & nu.45.*
46 *Pactum de non petendo, habet vim donationis.*
47 *Pactum huiuſmodi non prodeſt, niſi acceptanti.*
48 *Saluianum ceſſat per conſenſum præſtitum alienationi, & licentiam habentis hypothecam.*
49 *Ampliatur etiam ſi res vendita eſſet per venditorem reacquiſita.*
50 *Ampliatur ſi res hypothecata fuerit promiſſa ab habente hypothecam.*
51 *Ampliatur, & limitatur multis modis.*
52 *Conſentiens alienationi rei ſubiectæ fideicommiſſo, ſibi præiudicat.*
53 *Limitatur in iure de futuro competenti & nu.56.57.& 58.*
54 *Limitatur in dependentibus à teſtamento.*
55 *Conſenſus in quocunque caſu, ſuum operatur effectum.*
59 *Præſentia, & tacitus conſenſus, non eſt ſufficiens.*
60 *Saluianum tollitur per iuramentum litis deciſiuum.*
61 *Saluianum ceſſat per nouationem, inter creditorem, & debitorem.*
62 *Declara in nouatione valida.*
63 *Nouatio quibus modis inducatur.*
64 *Nouatio non eſt inducta, ſi prima obligatio plus contineat, quam ſecunda.*
65 *Nemo præſumitur iactare ſuum.*
66 *Nemo præſumitur recedere ab obligatione Camerali, & chirografariam acceptare.*
67 *Nouatio non inducitur per acceſſoriam obligationem.*
68 *Nouatio non inducitur, quando adeſt clauſula ſine præiudicio, vel citra innouationem.*
69 *Limitatur.*
70 *Exceptio nouationis non poteſt opponi, quando per opponentem, non fuerunt adimpleta promiſſa, inſtrumento nouationis.*
74 *Saluianum ceſſat, ſi incontinenti doceatur de nullitate pignoris.*
75 *Probatio incontinẽti, quomodo dicatur.*
76 *Saluianum ceſſat per compenſationem, ſi eſt liquida, vel de facili liquidanda.*
77 *Compenſatio poteſt opponi à fideiuſſore.*
78 *Ampliatur in qualibet inſtantia, ante, & poſt latam ſententiam.*
79 *Fideiuſſor vtitur exceptione principalis.*
80 *Ampliatur etiam inuito principali.*
81 *Ampliatur in exceptionibus ortis, ante, & poſt fideiuſſionem, etiam ſi principalis opponere non potuiſſet.*
82 *Limita procedere, quando talis exceptio ſit excluſiua iuris agentis.*
83 *Secundo limita, quando fideiuſſor dolo deſijt opponere exceptionem prædictã, ſecus tamen eſſet ſi fideiuſſor ignoraret talem ſibi competere exceptionem.*
84 *Saluianum ceſſat præſcriptione 10. annorum inter præſentes, & 20. inter abſentes à tertio poſſeſſore cum titulo, & bona fide.*
85 *Intellige ad impediendum proceſſum.*
86 *Præſcriptio debet opponi eo modo, vt declaretur aduerſario ius non competere.*
87 *Præſcriptio incontinenti liquidanda.*
88 *Quæ requirantur in præſcriptione.*
89 *Cautela ad euitandam præſcriptionem.*
90 *Saluianum ceſſat, quando res hypothecata reuertitur ad primum dominum ex pacto de retrouendendo.*
91 *Saluianum ceſſat, quando domus hypothecata rediret ad venditorem, ex eo, quod venditio reſcinderetur ex capite læſionis.*
92 *Saluianum ceſſat ſi res hypothecata donata rediret ad donantem, ex reuocatione donationis per ingratitudinem.*
93 *Saluianum ceſſat in quocunque contractu ex neceſſitate reſoluto.*
94 *Saluiano non eſt locus, ſi domus hypothecata, eſt reſtitutioni ſubiecta.*

Am-

Digitized by Google

95 *Ampliatur, ſi reſtitutio eſt adiecta in pœnam.*
96 *Saluianum ceſſat, ſi bona hypothecata prius erant donata ad tempus, & ſuperuenit tempus reſtitutionis.*
97 *Amplia in omnibus bonis ſubiectis reſtitutioni, veniente caſu reſtitutionis, vt in bonis fideicommiſſo ſubiectis.*
98 *Saluianum ceſſat, ſi opponatur exceptio non adimplementi, quæ impedit litis ingreſſum.*
99 *Actor debet prius docere ſe adimpleuiſſe, alias non auditur.*
100 *Amplia procedere in obligatione Cam.*
101 *Exceptio implemẽti non prohibetur per ſtatutum prohibẽs omnem exceptionẽ.*
102 *Exceptio implementi non excuſatur per impedimentum.*
103 *Exceptio implementi, poteſt aduerſus ſententiæ executionem opponi.*
104 *Exceptio implementi locum habet, etiamſi in vno nummo quis defecerit.*
105 *Exceptio implemẽti habet locum in inſtrumento iurato.*
106 *Amplia, quod Iudex poteſt ex officio ſupplere parte non opponente.*
107 *Exceptio implementi obſtat non ſolum principali, ſed etiam ceſſionario.*
108 *Exceptio implementi non obſtat, quando agitur vigore diuerſi inſtrumenti, & diuerſam obligationem continenti.*
109 *Exceptio implementi non obſtat, quando agitur contra diuerſas perſonas.*
110 *Exceptio implementi non obſtat, quando agitur vigore inſtrumenti, in quo daretur electio.*
111 *Exceptio implementi opponi poteſt ante litem conteſtatam.*
112 *Contrarium per Corbol.*
113 *Mora purgari non põt, ſtãte iuramẽto.*
114 *Contrarium de iure Canonico.*
115 *Intellige procedere in emphyteuſi eccleſiæ, non autem priuati.*
116 *Moræ purgatio non datur, vbi adeſt pactum reſolutiuum.*
117 *Moræ purgatio non datur, quando eſſet renunciatum purgationi moræ.*
118 *Moræ purgatio non datur, quando eſt geminata.*
119 *Moræ purgatio non datur, quando adeſt clauſula, rato manente pacto.*
120 *Contrarium, vt ibi, & concorda, vt in remiſſione.*
121 *Moræ purgatio non datur, vbi adiecta eſt dies, & pœna.*
122 *Moræ purgatio datur, quã terminus eſt præfixus à lege, ſecus ſi ab homine.*
123 *Moræ purgatio non datur, quando executio eſt facta à iure vel ab homine.*
124 *Moræ purgatio non datur, quãdo executio eſſet facta ipſo iure.*
125 *Moræ purgatio non datur, quando eſſet facta vera, & omnimoda nouatio.*
126 *Actor, quando poſſit moram purgare, vide remiſſiue.*
127 *Alias vero limitationes, vide remiſſiue.*

Quibus ex cauſis ceſſat Salu. Interd. Cap. Vnic.

PRo clariori præſentis capituli intelligentia ſciendũ eſt, q̃d aliqui ſunt modi, ſeu exceptiones præſentis iudicij proceſſum impedientes; aliquæ vero ſunt, quę omnino proceſſum, & actionẽ tollũt: Verum quia de exceptionibus immiſſionẽ vigore Saluiani impediẽtibus, fuit ſupra in 2. Inſpect. cap. 2. deductum, modo eas tantum explicabimus, quæ in totũ præſens remedium Saluiani tollunt, & quia de eis etiam in d. 2. Inſpec. c. 2. fuit cognitum; ideo quoad ampliatio-

Digitized by Google

nes,& limitationes remiſſiue procedemus.

Nã primus modus, ſeu prima exceptio, qua tollitur Salu. Interd. eſt, ſi incõtinenti doceretur de nõ
1 iure actoris,veluti ſi per inſtrumẽtum doceretur rem illã ab eo fuiſſe venditã,vel donatam; vel ſi per ſententiã fuiſſet de ea priuatus, & per ſimilia,vt poſt Ang. Im. Alex. Aret.Io.Andr.Butr.Abb. per eum alleg.tradit Rip. in l.naturaliter.§. nihil commune.n.35.de acq.poſſ. qui de cõi atteſtatur, & infinitos cumulat Gabr. de reſt. ſpol. cõcl. 1.num.87.& 94. & vltra eos vide Zuccard.in l.fi.n.108. C.de edict. diu.Adr.tol. & Bero.conſ. 60. nu. 21.lib.3.Neuiz.conſ.81.n. 32.qui multa adducit, & per Grat. conſ. 76.n.13.lib.2.& Cephal. cõſ.272. n.71.lib.2.Honded.cõſ.82. n. 24. & late p Surd.cõſ. 166.n.26.lib.2.

Et qualiter vere dicatur cõſtare
2 de non iure alicuius, fuit ſupra in 1.Inſpect.c.4.à n.42. vſque ad 90. deductum.

Hoc loco tñ aduertendũ eſt,ꝙ
3 p inſtrumẽtum publicũ nõ dicitur cõſtare de nõ iure alicui⁹, quotieſcumq; aliquid colorata,vel velata rõne contra eã opponi põt,vt per Rip.in l.4.§.condẽnatũ.n.17. de re iud.Rot. diuerſ.dec.520. n.5.par. 1. & p hoc facit, ꝙ dicitur nõ cõ-
4 ſtare de nõ iure, donec de ipſi⁹ iure cõſtare poterit. Aegid.dec.103. in prin.Rot.diuer.d.dec. 520.n. 4. Immo in profanis nõ ſufficit cõ-
5 ſtare de nõ iure petentis, niſi probetur, vel notorie conſtet de iure conuenti,vt per Soc.Sen.conſ.87. ſub n.12.ante fin.verſ.quia immo. lib.3.cum alijs relat.per Gabr. de reſt.ſpol.d.c.1.n.101. & per Rot. diuerſ.d.deciſ.520.n.6.

Secundo ceſſat hoc iudiciũ, qñ
6 cõuentus doceret de anteriori hypotheca,quia tunc, ſicut ille præ-
7 fertur in hypotheca. c. q prior. de reg.iur.in 6.l.quoties.ff.eod. tit.& fuit ſupra in 3.Inſpect.c. 2.in 14.q. deductũ; ita etiã præfertur in Sal-
8 uiano,vt tenuit Rot. corã R. P.D.
✱ Penia in vna Rom.Sal.Interd.19. Nouẽb.1593.in fin.oper.dec. 64.
✱ nu.10.& corã R.P.D.Corduba in vna Rom.Legatorum Ven.3.Nouemb.1599.ibidẽ deciſ.95.n. 6. &
✱ corã R.P.D. Bubalo in vna Senogallien. prædij Ven. 17.Ian.1583. ibidem deciſ 151.n.1.& corã Illu-
✱ ſtriſſ. Mãtica in vna Placen. Salu. Interd. 16.Iunij 1589. ibidẽ deciſ-
✱ 19 n.1. & corã R.P.D.Iuſto in vna Rom.Salu.Interd. Merc.11.Febr. 1604. ibidẽ deciſ.90.n.1.& tradit Gratian.in deciſ.March. 125.n.2.

Quod tñ intelligendũ eſt, qua-
9 tenus incontinenti doceretur de anteriori hypotheca, qđ ſi altiorem requireret indaginẽ, tunc nõ eſſet admittenda, vt late fuit in 2. Inſpect.c.2.nu.26. & 92. dictum.

Et quatenus eſſet lata ſententia ad fauorem poſterioris creditoris non ſuſtineret,& veniret reuocanda, vt declaratur per Rot. coram

Digitized by Google

✱ ram Illuſtriſſ. Mantica in vna Romana Salu. Interd. 16. Ianuar. 1599. in fine operis deciſ. 19. nu. 4.

Quis autẽ dicatur anterior cre-
10 ditor, & in quibus caſibus dicatur potior in hypotheca, vide copioſe tradita per Neguſ. de pignor. in 2. memb. 5. par. per tot. & per Strac. de decoct. in vltima par. in tit. qui prior in bonis decoctorũ habeantur, & nonnullos ſingulares ſenſus deduxi ſupra in 3. Inſpect. c. 2. per tot. & cap. 3. & qualiter ſit faciẽda probatio anterioritatis, vt quis ſit præferendus, vide per eundẽ Neguſ. d. 2. memb. 5. par. nu. 145.

Tertio tollitur hoc remedium
11 per oblationem debiti, nam ſi cõuentus offerat creditori ſummam petitam, impedit hoc Interdictum l. Paulus. in fin. ff. quib. mod. pign. vel hypoth. ſol. Rolan. conſ. 14. nu. 9. & 10. lib. 1. Menoch. de adipiſc. poſſ. remed. 3. nu. 181. Gratian. in deciſ. Marchiæ 208. nu. 1. Rot. diuerſ. deciſ. 269. nu. 1. par. 1. & alias
✱ tenuit Rot. coram R. P. D. Penia in d. Rom. Salu. Interd. 19. Nouẽb. 1593. in fine operis deciſ. 64. n. 10.
✱ & in alia Rom. allegatorum corã Corduba 3. Decemb. 1599. ibidem deciſ. 95. nu. 6. & in alia Senogall.
✱ prędij coram Bubalo 14. Nouẽb. 1583. ibidem deciſ. 158. num. 8. &
✱ coram R. P. D. Lancell. in vna Bononien. Salu. Interd. 21. Iunij 1599. ibidem deciſ. 70. nu. 1. & 5.

Siquidem quilibet etiam extraneus poſſeſſor habet ius offerendi,
12 & ſe à moleſtijs liberare, l. Paulus. §. fin. ff. quib. mod. pignor. vel hypoth. ſol. & per Salic. poſt Bart. in l. 1. in fin. C. qui pot. in pign. hab. Bald. in l. acceptam. num. 37. C. de vſur. Neguſ. de pign. in 3. memb. 5. par. ſub nu. 17. verſ. ita etiã. Rolan. conſ. 14. n. 10. lib. 1. Honded. cõſ. 19. n. 9. par. 1. Surd. deciſ. 174. n. 22.

Non enim creditori intereſt, ſi
13 à vero debitore, vel ab alio ſatiſfiat, & quilibet poteſt pro alio ſoluere, l. ſolutione. l. qui decem. §. 1. ff. de ſol. Bart. Bald. Ang. in l. obligationẽ. C. de ſolut. Bart. in l. ſeruus. nu. 1. ff. de verb. oblig. Bald. in d. l. acceptam. n. 37. Iaſ. conſ. 74. in fin. vol. 1. Pariſ. conſ. 107. nu. 128. vol. 3. Bero. conſ. 45. num. 5. vol. 2. Neuiz. conſ. 49. nu. 6. Honded. d. conſ. 19. n. 8. & hos ſequitur Surd. deciſ. 174. nu. 27.

Illud tamen verũ eſt, quod aliud,
14 pro alio ſolui non poteſt, l. 2. §. mutui. ff. ſi cert. pet. & l. eum. C. de ſolut. & ideo dicitur, quod ſpecies
15 pro ſpecie dari non poteſt, l. qui autem. §. 1. ff. de conſt. pecun. vbi
16 dicitur, quod qui promiſit dare certũ pignus, ſi offerat aliud ęque idoneũ non liberatur, vt per Rom. in d. §. mutui datio. vbi Iaſ. nu. 8. in fin. reiecta opinione Ang. & ſeq. Rip. ibi num. 21. Surd. d. deciſ. 174.
17 nu. 30. & ideo ſi quis eſſet obligatus dare certum fideiuſſorem, non poteſt dare pignus, vt declarat Iaſ. in d. §. mutui datio. n. 9. poſt Alex. & per Rip. loco citato nu. 22. quia

18 periculum eſt in cuſtodiendo, l. quemadmodũ. §. pen. ad l. Aquil. vt refert Rip. loco cit. quod tamen ceſſaret, ſi debitor ſit paratus liberare creditorem à periculo cuſtodiæ, vt per Rip. ibidem, & ſimiliter, quãdo quis eſſet obligatus dare certum fideiuſſorẽ vellet dare
19 duos, quia exactio diuiſa multum affert incommodum, vt declarat Rip. loco cit. nu. 23. Surd. d. deciſ. 174. n. 31. & hoc procedit, quando
20 debitor poſſet dare promiſſum, ſecus ſi nõ poſſet, vt limitat Rip. loco cit. dicens in his terminis procedere opinionem Ang. in d. §. mutui datio. & Dec. in regula plus cautionis. de reg. iur.

Inſuper etiam illud limitandum
21 eſt, quod fuit dictũ ſupra, extraneũ poſſe pro alio ſoluere, & oblationem facere, non procedere, quando oblatio fieret in materia feudali, vel emphyteotica, quia vltra ſolutionẽ, vel oblationẽ, requiritur recognitio directi dominij facta ab emphyteuta, vel feudatario, ideo à tertio fieri non poteſt, vt per Bal. in l. acceptam. n. 37. in fin. C. de vſur. & ibi Salic. ante fin. Iaſ. in l. 2. n. 70. verſ. contrarium. C. de iur. emphy. Natt. conſ. 194. n. 8. Tiraq. de retract. lign. §. 1. gl. 9. n. 258. Neg. de pign. in 3. membr. 5. par. n. 43. Corb. de cauſ. priu. ob nõ ſolut. can. limit. 7. n. 2.

Quod tamen ſublimitatur, niſi
22 ille tertius ab emphyteuta mãdatũ haberet, vt declarat Tiraq. loco cit. n. 206. & per Corb. d. limit. 7. n. 3. cum ibi alleg. Neg. loco cit.

Oblatio autem, in hoc iudicio
23 verbalis non ſufficit, quia in libello petitur immitti in poſſeſſionem, donec fuerit integre ſatisfactum, & ita in ſententia pronunciatur; vnde cum pro ſatisfactione debiti
24 eſt facienda neceſſe eſt, quod realiter fiat cum conſignatione. iuxta doctr. Bal. in l. Prætor. §. ſi quis paratus. & ibi Doct. ff. de oper. nou. nunc. & per Corn. conſ. 37. ſub n. 2. vol. 2. & bene per Ancar. conſ. 86. nu. 3. Ruin. conſ. 167. nu. 5. vol. 1. Neguſ. de pign. in 3. membr. 5. part. num. 10. late per Tiraq. qui alios adducit in tract. de retract. lign. §. 1. gloſ. 19. num. 5. & 6. Viu. com. opin. 557. in prin. Rot. diuer. deciſ. 1417. lib. 3. par. 3.

Vel ſaltem neceſſe eſt, quod de-
25 bitor habeat pecunias in manibus, in marſupio, & offerat creditori, iuxta doctr. Bart. in l. acceptam. ſub nu. 6. in fin. C. de vſur. quod in-
26 telligendum eſt, ſi dicta pecunia coram teſtibus numeraretur; nam ſi non numeretur, nihil operaret, cum eſſe poſſet, quod non eſſet integra ſumma, vel aliud eſſet, quam pecunia in marſupio clauſa, vt declarat Alex. in l. ſi mora. n. 2. ff. ſol. matr. poſt Bar. in l. cum ſeruus. n. 3. ff. de condit. & dem. & per Rip. in l. ſi inſulam. n. 68. de verb. oblig. & alios infinitos refert Rol. conſ. 53. n. 36. & per Surd. conſ. 86. nu. 10. vol. 1.

Ego

Digitized by Google

Ego autem ad euitandum circuitum, & difficultates, quæ hoc caſu occurrere poſſent, ita facien-
27 dum cõſulerem; nempe, quod citetur pars corã Iudice ad recipiẽdum totũ integrum creditum,& faciendam legitimam quietantiam aliàs videndum per dominũ mandari deponi penes Montem Pietatis, vel penes aliquem idoneum campſorem,quando eſſemus in loco, in quo depoſita, vbique fieri poſſent, ſuis riſico, & periculo, & mandari fieri quietantiam ex officio, & obtento decreto, & facto depoſito cedula deponatur in actis, petendo abſolui, & ſilentium imponi, quia depoſitum ita fa-
28 ctum, habet vim expreſſe ſolutionis, vt per Put.deciſ.163. lib.1. & præſertim de ſtylo Auditoris Cameræ, qui ſtylus eſt à Rota approbatus, vt refert Mohed.deciſ.285. alias 6.de exceptionibus. & quod habeat vim ſolutionis, declarauit
✱ Rot.coram R.P.D.Lancell.in vna Romana Salu.Interd. 10. Decembris 1599. in calce operis deciſ.
✱ 173.in princ.& coram R.P.D. Iuſto in vna Rom. fructuum cenſus ibidem deciſ. 174. num. 1. & co-
✱ ram R. P.D.Giptio in vna Romana Salu.Interdict. 20. Nouembris 1598.ibidem deciſ.175.num. 4.&
✱ cõram R.P.D. Bubalo Rom. cenſus,ſeu Salu.interd.21. Maij 1590. ibidem deciſ. 176. per totam, & hæc cautela colligitur ex traditis per Ancar.in conſ.86.n.3.ibi dum dicit, quod debitor debet offerre pecuniam,ſeu debitũ realiter, non verbotenus, etſi recipere recuſaret, tunc coram teſtibus obteſtari, & demum Iudicem adire, & pecuniam deponere,& conſignare.

Hæc autem oblatio, cum ſit ad
29 effectũ, vt loco ſolutionis habeatur (vt deductum eſt) & ſolutio ita fieri poterit ante ſententiam, ſicut poſt ſententiam Bart. in l. iuſiurandum.§.cum res. ſub nu. 1.ff.de
30 iur.iur. ita etiam oblatio,ante,vel poſt ſententiam fieri poteſt. iuxta tex.in l. ſi fundus. §. ſi plures, vbi Bart.in princ.ff.de pign.Aret.in §. item ſi quis in fraudem, ſub num. 11.verſ.in ea gloſ. Inſtit. de act. & idem Bar.in l.ſi quis ſtipulatus fuerit. ſub num. 6.verſ.non obſtat.ff. de ſolut.vbi aliam reddit rationẽ,
31 quod quando vnum eſt in obligatione, & aliud in ſolutione, tunc ſolutio poſt ſentẽtiam fieri poteſt, vt in caſu noſtro,quia in obligatione eſt hypotheca, & in ſolutione veniunt pecuniæ: & hanc rationem ſequitur Neguſ.de pign.in 4. 3.membr.5.par.nu.51.

Nota tamen, quod licet ſecundus creditor, vt dictum eſt, poſſit primo creditori offerri ad euitandã immiſſionem,ita tñ hoc proce-
32 dit, niſi primus creditor vellet offerre ſecundo creditori creditum ſuum, & in poſſeſſione manere, quod facere poterit,vt per Afflict. deciſ. 295. num. 2. per text. in l. Paulus. §. qui pignoris. ff. quibus

mod.pign.vel hypoth.ſoluitur.

Inſuper etiam aduerte, quod ſi poſſeſſor vult offerre pecunias, & impedire immiſſionem, non poterit petere cautionem de euictione, vt tenuit Rot.coram Illuſtriſſ. Millino in vna Rom. vineæ de Pannellinis Ven. 29. Octobr. 1599. in fine operis deciſ. 179. nu.4.

Et an in caſu, de quo agitur op-
33 poni poſſit exceptio cedendarũ, vide ſupra in 2. Inſpectione cap.2. n.250. & per Neguſ. de pign. in d. 3. membr. 5. par. num.36. & ſeq. & per Alber. in l. modeſtinus. de ſolut.

Cætera quæ ad materiam obla-
34 tionis ſpectant, nempe quando verbalis oblatio ſufficiat, & per quem fieri poſſit, & quando præſcribatur, vide per Gabr. de ſolut. cõcl.8. & latius per Viu.com.opin. 557. Neg. in d.3. membr.5. par. & per Doct. relat. per Surd.conſ. 86. n.9. lib.1. & conſ.331. n.39. vol.3.

Quarto dicitur etiam ceſſare
35 Saluianum, quotieſcumq; debitor ſententiam fauorabilem abſolutoriam obtinuiſſet, quia eo caſu dicitur ſublata obligatio, & hypotheca, vt eſt tex. in l. ſi deferente, & ibi declarat Bart. Bald. Ang. & ceteri Doct. ff. quib. mod. pign. vel hypoth. ſol. & per Neguſ. in dicto 3. membr. 6. par. num. 10. Rot. diuerſ. deciſ. 336. num. 1. par. 2. &
36 ceſſante hypotheca, ceſſat Saluianum, vt pluries fuit deductum, & tradit Corn. conſ. 198. nu. 2. lib. 1. Natt. cõſ. 474. n. 34. & per Rot. coram R. P. D. Penia, in vna Rom. Salu. Inter. 22. Martij 1599. in fin. operis deciſ. 3. n.4. & coram R. P. D. Lancel. in vna Imolen. Salu. Interd. Lunæ 5. Nouembr. 1601. ibidem deciſ. 12. n.1. & coram R. P. D. Coccino in vna Rom. Salu. Interd. Lunæ 2. Decembr. 1601. ibidem deciſ. 11. nu.2.

Quod locum vendicare dicitur,
37 quatenus incontinenti de ea ſententia doceatur, vt in terminis poſt Rip. in l. naturaliter. §. nihil commune. n.101. & ibi Soc. nu.152. de acq. poſſ. tradit Menoch. de adipiſc. poſſ. rem.1. nu.111. nam qua-
38 tenus altiorem requireret indaginem, tunc non eſſet admittenda, vt per Menoch. loco citato n. 109. & latius deductum fuit ſupra Inſpect.2. cap.2. nu.26. & 92.

Limitatur tamen ſi principalis
39 debitor fuerit per ſententiam in perſonali tantum actione abſolutus. l. grege. §. etiam ſi creditor. ff. de pign. l. ſolutum. ff. de pign. act. Capic. deciſ.46. nu.7.

Verum hoc loco eſſet videndũ, quando ſententia lata contra de-
40 bitorem, ad fauorem tertij, poſſit præiudicare ipſi creditori in pignore, & illud reſoluere, & econuerſo, & quia hæc concluſio quãplures reciperet diſtinctiones, nẽpe an ſententia ſit lata contra debitorem, antequam ipſe rem obligauerit ipſi creditori, & qñ ſentẽtia lata eſt contra debitorem poſt

rem obligatam, & quando contra ignorantem, vel contra ſcientem, vel fuerit ei intimata, & quando in poſſeſſorio adipiſcendæ, & contra debitorem agentem, vel quando contra debitorem conuentum, & multa alia, quę omnia cum ſint declarata per Alex. in l. ſæpe. de re iud. & per Doct. in l. à diuo Pio. §. ſi ſuper rebus. ff. eod. & per Neg. de pign. in 3. membr. 2. par. nu. 39. cum ſeq. & per Fel. in c. quamuis. de re iud. & late per Couar. pract. quęſt. c. 16. & per Tiraq. in l. vnica. C. res inter alios acta, & aliqua ponit Oſaſch. deciſ. 38. & Boer. deciſ. 79. ideo ad eos recurrere poteris.

Quinto tollitur hoc remedium
41 ſi incontinenti fuerit probatũ dominium, & plene fuit ſupra in d. 2. Inſpect. c. 2. n. 92. deductum, & tradit Put. deciſ. 233. lib. 3. Rot. diuer. deciſ. 57. in fin. par. 2. & coram Illuſtriſſ. Pamphilio in vna Fauent. legati 24. Nouẽb. 1589. in fi. operis deciſ. 2. n. 1. & coram R.P.D. Lancell. in vna Imolen. Salu. Interd. 5. Decemb. 1601. ibidem deciſ. 50. n. 3. & coram R.P.D. Orano in vna Rom. Salu. Interd. Lunæ 28. Maij 1598. ibidem deciſ. 47. n. 10.

Quod ampliatur procedere in
42 quocumque poſſeſſorio adipiſcẽdæ, vt per Gozad. conſ. 10. nu. 24. & per Rot. diuerſ. deciſ. 201. nu. 8. par. 2.

Limita modo ſupradictam con-
43 cluſionem, vt expoſitum eſt ſupra in d. 2. Inſp. c. 2. à n. 93. vſque 102.

Sexto nõ eſt locus Saluiano vbi
44 adeſt pactum de non petendo, etiam ſi eſſet ad certum tempus, quia eo caſu dicitur ſublata hypotheca per totum illud tempus, vt per Neg. de pign. in 2. membr. 6.
45 par. n. 9. & impedit ortum obligationis, & actionis, vt poſt Bal. tradit Alex. in l. rogaſti. §. ſi tibi. num. 1. ff. ſi cert. petat. Corn. conſ. 112. nu. 4. vol. 2. & ſine obligatione, & hypotheca, non datur Saluianum, vt ſupra proxime deductum eſt.

Immo hæc clauſula habet vim
46 donationis. Caſtren. in l. contra iuris. §. ſi filius. nu. 3. ff. de pact. Bero. conſ. 136. u. 13. vol. 1. Honded. conſ. 34. n. 2. par. 2. Senat. Pedem. deciſ. 95. nu. 35.

Et pactum huiuſmodi non pro-
47 deſt niſi acceptanti, non alijs, vt per Bald. in l. ſi actionem. ſub nu. 1. verſ. oppono iſta. vbi Caſtren. & Iaſ. ſub num. 3. verſ. ratio diuerſitatis. C. de pact. Surd. conſ. 244. num. 10. vol. 2. Magon. deciſ. Flor. 102. nu. 9.

Septimo ceſſare dicitur Saluia-
48 num, ſi quis rem hypothecatam haberet, & licentiam de alienando dediſſet, vel alienationi conſenſiſſet, vt in terminis tradit Natt. conſ. 474. num. 29. & 33. in fin. lib. 2. quia hoc caſu dicitur remiſſa hypotheca, vt per Bart. & Bald. in l. fin. in princ. C. de remiſſ. pignor. Natt. vbi ſupra, & conſ. 530. num. 1. lib. 3. Alexand. conſ. 12. ſub num. 9. lib. 2. Aym. conſ. 298.

num. 12. Surd. conſ. 513. num.7. & 8.lib.4. Negusān. de pign.in 3. membr.5.part.num. 12. & 21. vbi
49 ampliat hoc procedere etiam ſi poſtmodum eadem res per venditorem eſſet reacquiſita, quia non reincideret in eandem obligationem, ſeu hypothecam, licet adeſſet obligatio Cameralis generalis omnium bonorum præſentium, & futurorum.tex.in l. fin. C. de remiſſ. pign.vbi Bart.ſub nu. 2. & ibi Bal. & Doct.& per Gabr.conſ. 155.nu. 10.& 11.lib.1.

Amplia etiam procedere, ſi quis
50 rem ſibi hypothecatam alteri promittat, vt per Gabr.dicto conſ.155. nu.11.

Hæc autem cōcluſio ampliatur
51 vndecim modis, & limitatur alijs vndecim modis, de quibus vide per Neg.de pign.in d.3. memb.6. par.à nu.12.vſque 33.ſed vltra eū multa alia vide per Ioſeph.Ludou. concl.7.

Aduertendum tamen eſt, quod
52 dicit idem Lud. in d. 7. concl. in 2. ampliat. quod conſentiens alienationi rei fideicommiſſo ſubiectę ſibi præiudicat, ſi in fideicommiſſo habeat intereſſe. per Decian. in conſ.105.nu.2. lib. 3. & per Bero. conſ.64.nu.6.& ſeq. lib. 1. vnde ſi caſus fideicommiſſi eueniret, non poterit Saluianum experiri, cum dictæ alienationi conſenſiſſet.

Sed hoc non eſt ita ſimpliciter
53 verum; nam conſentiens alienationi rei, in qua ius de futuro ſibi competit, non dicitur illud ius remiſiſſe, vt per Bart. in l. ſi quis in fundum per fideicommiſſum. in prin.de leg.1.Alex. conſ. 176. nu. 5.lib.7.Caſtren.conſ. 375. ſub nu. 5.vol.1.& idem Alexan. conſ. 40. num. 10. vol. 4. Gabr. conſ. 702. num.5. vol. 1. & hoc idem firmat Bero.d.conſ. 64. num. 25. & Rip. conſ.57.num.14.lib. 3. Decian. d. conſ.105.num. 24. quod forte ipſe non vidit, & per Surd.conſ.70.nu. 7.vol.1.

Et licet ipſe Lud. in d.concl. 7.
54 verſ. declarat primo. dicat, quod conſentiens ſibi præiudicat in his, quę ab actis inter viuos dependēt, ſecus in dependentibus à teſtamēto, vt per Bero.d.cōſ.64.n.12.& 25.

Tamen hæc reſponſio non mihi ſatisfacit, quia Bart.Caſtr. Iaſ.& alij in d.l. ſi quis in fundum. & Alex. in d. conſ. 176. loquuntur in caſu teſtamēti: nam nec inſtrumētum inter viuos, nec vltima voluntas hoc operatur, ſed ſolum conſenſus, qui in quocumque caſu opponatur, ſuum operatur effectum,
55 ſcilicet in ijs, in quibus operari poteſt.l.nihil.§.1.ff.de leg.1.& ita generaliter ponit regulam ipſe Lud. d. concl.7. in princ. per alleg.per eum.

Verūtamen ex mēte Doct.aliter diſſentiones huiuſmodi cōcordari videntur, nēpe, quod aut tractatur de iure exiſtente tempore præſtiti conſenſus, & tunc conſenſus ſibi præiudicat; ſi vero ius de eo tempore

pore nõ exiſtebat, ſed ſuperuenit,
56 veluti quia fideicõmiſſum adhuc nõ erat purificatum, vel res illa de eo tempore ei non debebatur, & eo caſu ſibi non præiudicauit, & ita declarat Dec. in conſ. 263. ſub n.3.verſ.immo,& Alex.d.cõſ. 40. n.10.lib.4.Gabr.d.conſ.72.n.5. & idem Bero.d.conſ.64.n.25. in fin. & clare per Honded.conſ.33. nu. 20.& Surd.d.conſ.70.nu.7. vol.1.

Aduertendum tamen eſt, quod
57 ſi cõſenſus eſt præſtitus in iure de pręſenti exiſtente, ſi tamen ex alio capite, vel ex alia diſpoſitione ius ei ſuperueniat, poterit rem illam recuperare, vt per Tiraquel.de retract.lign.in §.1.gloſ.9.n.124. in fi. & Soc.Sen.conſ. 50. in fin. vol. 1. Surd.d.conſ.70.n.7.in fin. Ancar. quæſt.8.n.14.par.2.

Alias vero limitationes, vide per
58 Neg.d.3.membr.6. par. & per Ioſeph.Lud.d.concl.7.& quod præſentia, ſeu tacitus conſenſus nõ eſt
59 ſufficiens, late per Surd.deciſ.302. nu.6.& 7.

Octauo Saluianum tollitur, qñ
60 eſſet delatum iuramentũ litis deciſſiuum parti ſuper credito, quia hoc caſu ceſſaret hypotheca, vt eſt tex. in l. ſi deferente, & declarat ibi Bar.Ang.Caſtr.in prin.ff. quib. mod.toll.hypoth.& per Neguſ.de pign.in 2.membr.6.par.nu.10.qua ſublata, non eſt locus Saluiano, vt ſupra deductum eſt.

Nono ceſſat Saluianum, qñ in-
61 ter creditorem, & debitorem eſſet facta nouatio, quia eo caſu dicitur liberatum pignus, & hypotheca.l. nouatione. vbi Bar. & Doct. ff. de nouat.Neg.de pign.in 3.memb.6. par.n.1.Med.de nouat.quæſt.7.n. 25.Dec.conſ.107.nu.1.Surd.conſ.
62 298.nu.44.vol.2. quod procedit, quando nouatio ſit valida, ſecus ſi inualida, vt declarat Surd.in deciſ. 51.n.16. poſt Neg.in d.3.memb.n. 3.& ſublato pignore ceſſat Salu.

Quibus autem modis inducatur
63 nouatio, vide per Gabr.de nouat. concl.1.& per Sebaſt.Med.de nouat.per tot.Menoch.de præſump. lib.3.præſumpt.134.

Illud ſolum in hac materia deducere volui, quod frequẽtius ac-
64 cidere ſolet, & ex eo declaratio aliquorum reſultare poterit: nam quando prima obligatio plus continet, quam ſecunda, tunc non dicitur inducta nouatio, vt tradit Bar.& Ang.in l.penult.nu.3. ff.de præt.ſtipul. Bal.in l.reſcriptum. §. ſi pacto.nu.8.ff.de pact.Alex.in l. qui vſufructum.n. 1. vbi Iaſ.nu. 6. de verb. oblig.& idem Iaſ.in l. qui bis.idem.n.5.ff.eod. Abb. in conſ. 24.ante num. 1. verſ. hæc omnia. lib.2.Socin.Sen. conſ. 21. num.8. vol.1.Aym.conſ.594.num. 2. Decian.conſ. 11.num.7.vol. 1. Surd. conſ.385.num.21.vol.3.Honded. conſ.40.num.24.par. 2. Menoch. de præſumpt.lib.3.præſumpt.134. num.5.& eſt ratio, ſecundum præ-
65 citatos Doct. quia non præſumitur, quis velle iactare ſuum, prout

refert

referſ Surd. loco citato, & Hond. in d. conſ.40. num.24. vbi in facti contingentia dicit, quod non præſumitur, quem velle à præcedenti
66 obligatione camerali iuramento, & renunciationibus vallata recedere, & chirographariam longe debiliorem acceptare Ang. in l. 4. §. ſi ex conuentione.ff.de re iud. & per Rim.Iun.conſ.201. n.16.lib.2. & per Bal. in l. reſcriptum.§.ſi pacto.nu.7.ff.de pact.

Vnde dicitur, quod ſi acceſſoria obligatio, eſſet primæ obligationi
67 adiecta, non dicitur inducta nouatio, quia principalis obligatio remanet l.ſtipulatus ſum.§.adhiberi. ff.de fideiuſſ.Bald.in l.reſcriptum. §. ſi pacto.nu.7. ff.de pact.& propterea per adiectionem fideiuſſorum, vel per adiectionem pignorum, non intelligitur inducta nouatio l. 4. §. ſi ex conuentione.vbi Alex.in princ.& nu.6. ff.de re iud. Nam iſtæ dicuntur adiectiue, & cumulatiue obligationes, & ideo non inducitur nouatio l. fin. C.de nouat. & per Honded. conſ. 40. nu.25.& 26.par.2.cum ibi alleg.& indubitatum eſt, nouationem non eſſe inductã, ſi fuerit dictũ (vt mo-
68 ris eſt) citra præiudicium priorum iurium, ac citra innouationem aliquam, ſed iura iuribus addendo &c. vt per Grat.conſ.126.nu.7.& 8.lib.1.Honded.d.conſ.40.nu.28. & ſeq. & per Rot. coram R. P. D.
✠ Bubalo in vna Senogallien.prædij Lunæ 14.Nouembris 1583. in fine operis deciſ.158.num.3. nam tunc non dicitur receſſum à prima obligatione, vt bene deducitur per Rot.in vna Rom.anterioritatis co-
✠ ram Illuſtriſſimo Pamphilio Lunæ 23. Iunij 1603. ibidem deciſ.182. nu.2.3.& 4.

Limitatur tamen, ſi minus tempore tantum contineret, vt per
69 Bart. Ang. Honded. Menoch. & alios Doct.ſupra in eiſdem locis allegatos.

Intellige inſuper, quod etiam in caſibus, in quibus dicitur inducta nouatio, exceptio huiuſmodi opponi non poteſt, quando per opponentem non fuerint promiſ-
70 ſa in inſtrumẽto nouationis adimpleta, vt per Soc.Sen.d.conſ.21.in fine verſ.tertio reſpondetur, & per Rimin.Iun. in conſ.201. nu.26. & latius per Surd.d.conſ.385.nu.22. lib.2. de qua tamen materia inferius multa deducemus.

Decimo, euitatur etiam hoc re-
71 medium Saluiani, ſi ſtatim in continenti fuerit doctum de dominio, vt per Put.deciſ.233.lib.3.Rot.diuerſ. deciſ.57. in fin. par. 2. & per
✠ Rot. coram Illuſtriſſ.Pamphilio in vna Fauentina legati 24. Decẽbris 1589.in fine operis deciſ.2.nu.7.&
✠ in alia corã R.P.D. Lancell.in vna Rom.Salu.Interd.de Columna 19. Nouembris 1599.ibidem deciſ.13.
✠ num.3.& coram R.P.D.Orano in vna Romana Salu. Interd. Lunæ 28. Maij 1598. ibidem deciſ. 47. num.1.& alibi pluries, prout latius

fuit

Digitized by Google

fuit ſupra in 2.Inſpect.cap.2. n.96. & ſeq. deductum.

Quod procedit in quocunque
72 poſſeſſorio, vt per Rot. diuerſ.deciſ.201.nu.8.par.2.& per Rip.in l. 2.nu.12.ff.quorum bonorum, & in l.naturaliter.§.nihil commune.nu. 101.de acq.poſſ. Alex.in l.2.nu.2. poſt Caſtr.ibi n.3.verſ.ſed ſi. C. de edict.diu. Adr.toll. Butr.in c.1. n. 24. vbi Abb. de reſt.ſpol. Gozad. conſ.10.nu.24.Gabr.conſ.38.n.1. lib.2. Rolan.conſ.1.num.25.lib.1. Boer.deciſ.231.nu.5.Afflict.deciſ. 14.nu.4.Capic.deciſ.121.num.28. Aegid. deciſ.36. ſub nu.1.verſ.habet enim.

Hæc autem concluſio, quam plures notabiles recipit limitatio-
73 nes, quas alias expoſui ſupra in 2. Inſpect. cap. 2. à nu. 93. vſque ad num. 102. ideo breuitatis cauſa ad eas te remitto.

Vndecimo tollitur Saluianum ſi incontinenti doceretur de nulli-
74 tate pignoris, vel obligationis, vt per Rip. in l. condemnatum. ſub n.15.de re iud. Ang.conſ.260.ſub nu.3. verſ. remedium eſt. Alexan. conſ.33.nu.9.lib.1.Pariſ.conſ.20. nu.78.lib.1.Honded.conſ.17.n.5. vol.2.Menoch.de adipiſc.poſſ.remed.4. nu.892. & per Rot.coram ✱ R.P.D. Iuſto in vna Romana Cenſus Ven. 17. Martij 1600. in calce operis deciſ. 186. de quo late fuit ſupra cognitum in tertia Inſpectione.cap.2.

Qualiter autem dicatur incontinenti probari, & quando, & qui-
75 bus modis procedat præſens concluſio, vide declarationes, ampliationes, & limitationes deductas ſupra in d.2.Inſpect. a nu.103.vſque ad nu.119.

Duodecimo tollitur ſimiliter Saluianum per compenſationem
76 dummodo creditum oppoſitum ſit liquidum, vel de facili liquidandum, vt per Caſtr. in l.fin.in princ. C.de compenſ. vbi Salic.ſub nu.6. in fin. Miſing. in §. in bonæ fidei. nu.10. Inſtit. de act. Abb.in cap.2. ſub nu.10.de depoſ.Alex.conſ.39. ſub nu.1.in fin.lib.4. Decian.conſ. 94. nu.23. lib.3.Senat.Pedem.deciſ.92.nu.36.

Et quia de hac materia plene fuit ſupra in 2.Inſpect. cap.2.à nu. 239. vſque ad nu.256. cognitum. Ideo vide ibi, vbi fuit deductum, quando habeat locum in debito iurato, & quando iuramentum eſſet à principali, vel ab extraneo præſtitum, & quando eſſemus in debitore paupere, & quando eſſet renunciatum dictæ compenſationi.

Quibus adde, quod cōpenſatio opponi poteſt etiam à fideiuſſore,
77 vt tradit Bar.in l.verum. in princ. ff.de compenſ.Bald. in l.tam mandatori.ſub num.9.in fin. C.de non num.pecun.& per Pariſ.conſ.121. nu. 12.& ſeq. lib.1.& adducit Dec. in cap. cum inter.n.27.de except. & tradit Caſtren. in l.ſi quid.nu.1. ff.de compenſ.

Inſu-

Inſuper etiam adde, quod compenſatio non ſolum in 1. & 2. in-
78 ſtantia opponi poteſt, ſed etiam poſt latam ſententiam, vt tradit Pariſ.d.conſ.121.n.18.& per Fel. in c.ſuborta.nu.3.in fin.& 4.de re iud.vbi Abb.ſub nu.8.& 9.Alex.in l.ſi duo patroni.§.ſi quis iurauerit. el primo. ſub nu.3. verſ.videmus, quod exceptio. ff.de iureiur.Ang. conſ.132.incip.quidam Nicolaus. ſub nu.2.ante fin.Afflict.deciſ.121. nu.3.

Nam fideiuſſor poteſt vti exceptionibus quæ principali compe-
79 tũt l.2. ff.quæ res oblig.poſſ.tradit Bald.in l.tam mandatori.nu.15.C. de non num.pec.Pariſ.d.conſ.121. nu.9.& 10.lib.1.& conſ.96.nu.39. lib.3. Marſ. in rubr.de fideiuſſ.nu. 268.Surd.conſ.20.n.1.vol.1.quod
80 ampliatur procedere, vt etiã inuito principali d.exceptiones opponi poſſint, vt declarat Bald. Pariſ. Surd.locis ſupra allegatis,& in terminis Pariſ.d.conſ.121.nu.9.

Ampliatur etiã,vt fideiuſſor poſſit tales opponere exceptiones,
81 ſiue ortæ fuerint, ante, vel poſt, quam ipſe fideiuſſiſſet l. defenſiones.C.de except.& tradit Pariſ.d. conſ.121.nu.8.vbi nu.10. ampliat etiam ſi tales exceptiones principalis opponere non potuiſſet,quia eſſet excommunicatus ex doctrina Abb. in cap.cum inter. ſub nu. 26. de except. qui loquitur in terminis compenſationis.

Et prædicta de compenſatione intellige,vt procedant, non ſolum ſi ſit liquida, vel de facili liquidanda (vt dictum eſt) ſed etiam vt talis compenſatio ſit excluſiua iuris
82 agentis ipſo iure, non autem ſi opponeretur de iure tertij vel eſſet neceſſaria ſententia, cum ſimilibus, de quibus per Socin. in l. 2. nu. 11. de except. rei iud. & per Rot. coram R. P. D. Orano in vna Rom. vineæ. 5. Iunij 1598. in fine operis deciſ. 181. nu. 5.

Limitatur tamen, quando fide-
83 iuſſor,dolo deſijt opponere, quia eo caſu poſtea non poterit contra principalem illas opponere, & repetere, ſi ſibi competere tales exceptiones ſciebat, ſecus tamen eſſet ſi eas non oppoſuit, quia ſibi competere ignorabat, prout in terminis fuit declaratum in Rota in vna Rom. Saluiani Interdicti coram R. P. D. Manzanedo Lunę 1. Iunij 1609. in fine operis deciſ. 140. nu. 1. & 2.

Decimotertio Ceſſare etiam dicitur Saluianum per pręſcriptio-
84 nem decem annorum inter præſentes, & viginti inter abſentes, a tertio poſſeſſore cum titulo, & bona fide, per tex.in l.1. & 2. C. ſi aduerſ. cred. & per Iaſ. poſt Ang. in §.item Seruiana. num.123. Inſt. de act. Oldr. conſ. 19. ſub num. 1. Alex.conſ.83. ſub. nu. 11. & conſ. 220.nu.1.lib.6.Pariſ.conſ. 50. nu. 2. lib.1.Aym. conſ. 148. nu.6. Rolan.conſ.78.nu.7.&ſeq. lib. 1. Neguſ. de pign. in 2. membr. 6. par.

ſub

ſub num.2.Gabr.de præſcr.concl. 7. nu.8. Afflict. deciſ.139. nu.1.& tenuit Rot. coram R.P.D. Coccino in vna Rom.Salu.Interd.2.Decembris 1601. in fine operis deciſ. 25. nu.8. & coram R.P.D. Orano in vna Rom. hereditatis de Beuilaqua ibid. deciſ.75. n.12. & coram R. P.D. Lancell. in vna Rom. domorum in Burgo Ven. 24. Maij 1602.ibidem deciſ.20.nu.21.

Quod vt alias dixi intelligendũ eſt,ſi præſcriptio huiuſmodi fuerit
85 oppoſita ad impediendum proceſſum, non autem ad merita cauſæ,vt per Bart. in l.fin. ſub num.3. verſ.quandoque. ff. pro ſuo,& ita declarat Balb. de præſcr. in princ. quæſt. 9. nu.2. Contard. de mom. poſſeſſ.limit.2.§.4.nu.17.& 18.vbi magis ſpecifice dicit opponendam eſſe eo modo,vt declaretur, aduer
86 ſario actionem non competere. Aym.conſ.204.nu.6.& 7. Alexan. conſ.213.nu.1.lib.2.Dec.conſ.22. nu.3. Guid.Pap. deciſ.416.nu.15. Cappell.Toloſ. q.67. cum alijs ibi in addit.nu.4.

Inſuper etiam prædicta procedere dicuntur,ſi exceptio præſcri-
87 ptionis ſit liquida,vel in continenti liquidanda, vt per Dec. in l. fin. ſub num.22. verſ.item C.de edict. Diu. Adr. toll. poſt Bald. in l. is, quem in princip. verſ. inter. C. ne de ſtatu defun.& in l.per hanc ver. ij. C. de temp.appell.& per Alex. in conſil.213.ſub num.1.verſ.& licet.lib.2.Dec.conſ.22.nu.3.Aym. conſil.204. nu.6. in fin. Bell.conſ. 35. nu.7. Contard. de mom. poſſ. limit. 2. §.4. verſ.19. Menoch. de adipiſc.poſſ.remed.4.n.771.Balb. de præſcript.q.9.nu.2. Afflict.deciſ.52.nu.2.

Cætera, quæ ad hanc materiam ſpectant, ſcilicet quanti temporis
88 præſcriptio huiuſmodi, opponi poſſit ab ipſomet debitore, vel eius herede, vel ſucceſſore, vel a tertio, ab eo cauſam habente, & quando a particulari, vel ab vniuerſali ſucceſſore, & quando habeat bonam ſeu malam fidem, & quando dicatur incontinenti probanda,& quando contra Eccleſiã, ac de alijs in hoc articulo requiſitis,vide ſupra in 2.Inſpect.cap.2.à nu.215.vſque 228.

Cautela tamen eſt ad euitandam præſcriptionem, vt creditor
89 ſtipuletur ſibi ſolui, vel retrouendi, vel cedi ſemper, & toties quoties præſcriptio completa fuerit, vt per Bart. in l. nemo poteſt. num. 22. in fin. ff. de leg.1. Felin. in rubr. de præſcript.nu.24.Cagn. in l.2. nu.29.de pact.inter empt.& vend.

Decimoquarto ceſſat etiam Saluianum, ſi quis vendiderit cum
90 pacto de retrouendendo, infra tantum tempus, ſi interim rem illam alteri hypothecauerit, & poſtea ſubſequuta retrouenditione vigore pacti, non poterit ille, cui fuit facta hypotheca Saluianũ intentare, cũ ſoluto iure debitoris ſolui-

ſoluitur ius creditoris & ſic ceſſat hypotheca l. lex vectigal. ff. de pign. cap. 1. §. rurſus quib. mod. feud. amit. l. ſi ex duobus §. Sed & Marcellus. ff. de in diem addic. & ibi Bart. hoc in ſpecie decidit, & Bald. ſequitur, idemq. Bart. ſcribit in l. in diem nu. 2. de aqu. plu. arc. Curt. Sen. in conſ. 12. num. 9. Dec. in l. ſi ſocius nu. 6. ff. ſi cert. pet. & in conſ. 88. nu. 3. verſ. ſpecialiter in propoſito & in conſ. 238. nu. 5. & in cõſ. 239. n. 11. Rub. Alex. in conſ. 90. num. 5. & Cagnol. in l. 2. nu. 61. cum ſeq. de pact. int. empt. & vend. hanc opinionem communem profitetur, & dicit durum eſſe ab ea recedere, licet videatur titubare, quam etiam ſequitur Tiraq. de retract. conuent. §. 3. gloſ. 1. nu. 9. & 10. Et ſine hypotheca non datur Saluianum, vt ſuperius fuit dictum.

Decimoquinto dicitur etiam locum non habere Saluianum, veluti ſi quis fundum emerit, illudque alteri hypothecauerit, & poſtea venditor, qui vltra dimidiam
91 fuerat læſus agerit, & venditionem ex eo capite reſcindi obtinuerit, hypotheca prędicta ab emptore contracta reſoluitur, & fundus liber reuertitur Bar. in l. 2. q. 13. verſ. ſed contrariũ & ibi Caſtr. nu. 11. Salic. nu. 18. C. de reſcind. vend. & ibi per Arc. Pinell. in par. 2. cap. 3. nu. 33. Neguſ. de pign. in 1. membr. 5. par. nu. 43. verſ. ſed Bald. & alios multos refert Tiraq. de retract. conuent. §. 3. gloſ. 1. nu. 21. & de veriori & magis communi atteſtatur Soc. Iun. conſ. 119. num 16. lib. 2.

Vnde ceſſante hypotheca dictus creditor Saluianum intentare non poterit, prout ſupra nu. 36. fuit deductum.

Decimoſeſto Saluianum ceſſare dicitur, ſi bona fuerint alicui donata, & propter ingratitudinem
92 fuerit reuocata donatio, ſi per prius dicta bona à donatario erant hypothecata, ſtatim ſecuta reuocatione, reſoluitur dicta hypotheca, vt tradit Alberic. in l. his ſolis nu. 3. C. de reuocand. donat. Rip. in l. fin. nu. 146. C. eod. tit. Pinell. in d. l. 2. par. 2. cap. 3. nu. 11. & 18. C. eodem tit. & ibi Cagnol. num. 120. & de magis communi atteſtatur Soc. Iun. conſ. 119. nu. 16. lib. 2. Tiraq. de retract. conu. §. 3. gloſ. 1. nu. 10. qui hanc veriſſimam dicit ſub nu. 11. reiecta opinione Bar. & ſequacium contrarium ſententiũ, ad quos optimis fundamentis reſpondet Alber. in dicta l. his ſolis, & per Rip. in d. l. 2. nu. 146. & 146. & late per Pinell. in loco citato num. 13. & 32. & 33.

Quod ampliatur locum habere in quocumque contractu, quod
93 reſoluitur ex ipſius neceſſitate, vt per Tiraq. d. §. 3. gloſ. 1. ſub nu. 10. verſ. idem quoque.

Decimoſeptimo ad corroborationẽ dicitur, quod non eſt locus

Sal-

94 Saluiano, ſi fuerit legata domus vxori, hoc expreſſo, quod ſi nupſerit, eadem domus reuertatur ad Titium, & ſic domus fuit reſtitutioni ſubiecta, & interim vxor domum præfatam hypothecauit, & poſtea alteri nupſit, tunc domus ad Titiũ abſque hypotheca reuertitur, nam vxor non poterat in præiudicium Titij quicquã facere, & ſtatim hypotheca fuit reſoluta, vt tradit Fulgoſ. in l. ſi res in fine verſ. audite aliud ſimile. ff. quib.mod.pig.vel hypoth.ſol.& cum ſeq.Socin.Iun. conſ.119. nu. 15. vol.2.quare ceſſante hypotheca, nõ erit locus Saluiano, quatenus poſt reuerſionem hoc remedium creditor experiri voluiſſet, contra eandem domum ex ſupra in nu.32.alleg.

Decimooctauo in conſequentiã prædictorum dicitur, quod ſi alicui bona donata, ſeu relicta fuerint
95 ſub conditione, ne delicta cõmitteret, alias ſtatim, quod in mente conceperit delictum committere, dicta bona ad proximiores deuenire deberẽt; nam ſi ante commiſſionem delicti bona alteri hypothecauerit, & poſtea caſus euenerit, & delictum fuit commiſſum, dicta bona reuertentur abſque vlla hypotheca, prout in his terminis conſuluit Socin.Iun.conſ.119. nu.15.in fi.lib.2.& hoc caſu ſimiliter non erit locus Saluiano, quatenus poſt reuerſionem experire vellet, cum hypotheca eſſet reſoluta, vt ſupra deductum eſt.

Secundo declaratur etiã, quod ſi vxor dotem viro dederit, adie-
96 cto pacto, quod ea mortua, dos ſuo fratri ſtipulanti redderetur, nõ poterit dicta vxor in præiudicium ſui fratris, cui bona donauerat, eadem bona hypothecare, & veniente caſu reſtitutionis, hypotheca illa reſoluitur, tex. eſt.in l.maritus. §. fin.ff.de pact. dot.& tradit Dec. conſ.239. ſub num.7. verſ. eſt bonus tex.

Et idẽ dicitur de omnibus alijs bonis reſtitutioni ſubiectis, ſi qui-
97 dem cum erit factus locus reſtitutioni, bona præfata ſine onere, & hypotheca reuertuntur, vt Socin. Iun.d.conſ.119.nu.16.& 17.lib.2. & in terminis tradit Dec. d. conſ. 239.nu.7. cum ibi alleg.& late per Tiraq.de retr.conu.§.3.gloſ.1.nu. 10. 11.& 12.prout de bonis fideicommiſſo ſubiectis deductum eſt ſupra in Inſpect.3.cap.2.nu.15.

Decimonono dicitur ceſſare etiam Saluianum, ſi opponatur ex-
98 ceptio implementi, quæ dicitur exceptio litis finitę & impedit litis ingreſſum, vnde, qui vigore contractus in Saluiano agere intendit,
99 debet prius docere ſe adimpleuiſſe, alias non auditur, l. Iulianus. §. offerri, vbi Doct.de act.empt.& per Iaſ. conſ.216. ſub nu.1.vol.2. Aym conſ.151.nu 10.& conſ.192. nu.16. Rolan.conſ.69.n.13.vol.4. Bero. conſ.15. num.16. lib.3. Menoch. conſ.1. nu.165. vol.1.Honded. conſ.86. num.15.vol.1.Dec. conſ.

conſ.45.nu.6.Put.deciſ.357.lib.1.
Caputaq. deciſ. 232. lib. 1. in im-
preſſis,Rot. diuerſ. deciſ.97. nu.6.
par.2. & iterum dixit in vna Rom.
duorum millium coram Illuſtriſſi-
✱ mo Seraphino Vener. 19. Martij
1574. in calce operis deciſ. 169.
nu.1.

Nam licet exceptio huiuſmodi
non impediat ortum obligationis,
impedit exercitium, & illius exe-
cutionem, vt tradit Dec. in l. filiæ
licet.n.4.in fi. C.de coll.Menoch.
in conſ.1.nu.367.& conſ.55.nu.4.
Rot. diuerſ. d. deciſ.476.num. 11.
par.1.

Quod procedit etiam, ſi agere-
tur obligatione Camerali, vt per
100 Galleſ. ad quartam partem obli-
gationis cameralis quæſt. 1. nu. 7.
Aym.d.conſ.151.nu.10.& fuit re-
ceptum in Rota, in vna Rom. affi-
ctus,ſeu damnorũ,coram Illuſtriſs.
✱ Mantica 2. Aprilis 1593. in fine
operis,deciſ.167.nu.1.

Secundo amplia, procedere e-
tiam ſi adeſſet ſtatutum prohibens
101 omnem exceptionem, quia iſta
ſemper obijci poſſet, vt per Bald.
in l.prædijs.n.1. C.de euict.Rom.
conſ.344.ſub n.5.ver.primo enim
Aym. d.conſ.151. nu.10.Roland.
conſ.54. nu.33. vol.1. & conſ.69.
num.14.vol.4.Corn.conſ.245.ſub
n.1.in fine lib.4. Menoch.d.conſ.
1.nu.367.

Tertio amplia, quod exceptio
huiuſmodi non tollitur per impe-
102 dimentũ,tradit Alex.in l.filiæ li-
cet,ſub n.3. C.de coll.Aym.d.cõſ.
151. ſub nu.10. verſ. & adeo agere
Menoch. d.conſ.1.nu.367. in fin.
Dec. in l. cum proponas la ſecõda
nu.4.C.de pact. Rot.diuerſ.deciſ.
476.n.9.par.1.& in d.deciſ.coram
✱ Illuſtriſſimo Seraphino Roman.
duorũ millium in fine operis de-
ciſ.169.ante finem.

Quarto amplia,quod talis exce-
ptio poteſt etiam aduerſus ſenten-
103 tiæ executionẽ opponere,vt per
Aym. d. conſ.151.ſub nu. 10.verſ.
quia exceptio,Corn. conſ.79. ſub
num.6.lib.1.Gemin.conſ.149.ſub
num.1.verſ. quia imo,Menoch.d.
conſ.1.nu. 367.& ita fuit receptum
✱ in Rota coram R.P.D. Manzane-
do in vna Romana pretij fundaci
Veneris 1. Iunij 1607.in fine ope-
ris deciſ.193.nu.2.& 3.vbi ageba-
tur in cont.iudicio appellationis.

Quinto amplia,procedere etiãſi
in vno nummo defeciſſet,Bald. in
104 l.pacta conuenta.n.1.ff.de cõtr.
empt. Iaſ.in d.conſil.216.ſub nu.1.
verſ.in tantum, quod ſi vnus con-
trahentium vol.2.Natt.conſ.763.
nu.19. vol.4.Rolan.conſ.53.n.29.
vol.1.& d.conſ.69.nu.6.volum.4.
Alex.conſ.30.n.4. Menoch.conſ.
1. n.368.& in dicta deciſ.Romana
pretij fundaci coram R. P. D.
✱ Manzanedo.nu.2.

Sexto amplia,procedere etiam
ſi inſtrumentum fuerit iuratum, vt
105 per Iaſ. in d. conſ.226. ſub nu.1.
verſ.iſta procedunt.Rolan.d.conſ.
54. num.30. Dec. in d.l.cum pro-
ponas

ponas, la ſeconda, n. 5. C. de pact.
106 Septimo amplia, quod exceptio iſta eſt adeo fauorabilis, quod Iudex poteſt ex officio ſupplere, parte non opponente, vt per Rom. conſ. 244. ſub n. 5. verſ. breuiter reſpõdetur, & per Aym. d. conſil. 151. ſub num. 10. verſ. & adeo.
107 Octauo amplia, quod iſta exceptio obſtat, non ſolum principali, ſed etiam ceſſionario, vt declaratur in d. deciſ. Romana pre-
✱ tij fundaci coram R.P.D. Manzanedo nu. 3.
108 Limita modo principalem cõcluſionem, quando ex diuerſo inſtrumento diuerſam continente obligationem ageretur, vt ex multis tradit Gabr. de action. concl. 2. nu. 16.
109 Secundo limita, quando ageretur contra diuerſas perſonas, iuxta doct. Bar. in l. 1. §. vnde quęritur, vbi Doctores, ff. de public. Alex. in l. ædita actio, ſub num. 16. verſ. ſed, Paul. de Caſtro. C. de eden. & per Gabr. loc. cit. nu. 17.
110 Tertio limita, quando ageretur vigore inſtrumenti, in quo daretur electio, vt per Rip. in l. ſerui electione. ff. de leg. 1.
111 Quarto limita, quod facta oppoſitione, & lite conteſtata, non eſt amplius locus implemento. Aym. d. conſ. 192. nu. 16. & conſ. 246. nu. 5. poſt med. verſ. & poſito quod vellet. Surd. conſ. 157. n. 30. vol. 2. cum ibi alleg. & hoc procedit, ſi offeratur intereſſe partis, vt declarat Rip. in dicta l. ſi inſulam, nu. 23. & 24. de verb. oblig. & pro hac parte eſt deciſ. Guid. Pap. 123. in princ. Theſaur. deciſ. 212. nu. 6.

Verum hæc opinio reprobatur à Corbulo de iur. emphyt. in tit.
112 de cauſ. priuat. ob nõ ſolut. can. n. 21. & ſeq. vbi quatuor refert opiniones, & tandem arbitrio iudicis relinquendum eſſe concludit, nu. 25. tamen quod ante ſententiam mora purgari poſſit, tenet Gabr. conſil. 75. num. 7. lib. 2. vbi ampliat procedere, etiam ſtatim lata ſententia, celeri ſatisfactione, & pro hac parte tenuit Rota in dicta deciſione Romana pretij fun-
✱ daci coram R.P.D. Manzanedo, vbi non ſolum poſt ſententiam, ſed etiam pendente iudicio in ſecunda inſtantia opponi poſſe dicitur, vt ibi ſub nu. 1.

Quinto limita, quod ſtante dicto iuramento, ſimiliter non eſt
113 locus purgationi moræ l. ſi quis maior, vbi Bart. nu. 11. Cagnol. & omnes Doct. C. de tranſact. & per Rip. in d. l. ſi inſulã, nu. 9. vbi Alex. nu. 56. de verb. oblig. qui de communi atteſtantur. Rom. conſ. 437. nu. 9. & idem Rom. ſing. 449. Viu. opin. 522. num. 6. qui etiam communem dicit. Ioſeph. Lud. deciſ. 9. nu. 11.

Tamen de iure canonico etiã, vbi adeſt iuramentum, quando
114 ius partis non ſit factum deterius,

rius, datur purgatio moræ, cap.
apud miſericordes, 32. quæſt. 1.
Hoſtieñ. in cap. dilecti nu. 13. verſ.
ſi aliqua partium, vbi Butr. Imol.
de arbitr. Alexan. in l. ſi quis ma-
ior num. 7. in fin. & ibi Iaſ. num.
26. in fin. Parpalia num. 77. Ca-
gnol. num. 155. C. de tranſact. &
per Alciat. in eadem l. ſi quis ma-
ior nu. 58. verſ. incommoda, vbi
ait hanc eſſe receptiorem; Dec.
conſ. 138. num. 7. verſ. hoc idem,
Grat. conſ. 79. num. 11. lib. 1. Bero.
conſ. 120. ſub. nu. 20. vol. 1. Viu.
opin. 522. nu. 9. Caputaq. deciſ.
230. lib. 2. Rot. diuerſ. deciſ. 277.
nu. 5. par. 2. & iterum tenuit Rot.
coram Illuſtriſſimo Seraphino in
vna Rom. de Menellis Ven. 19.
Nouembris 1582. in fine operis
deciſ. 170. nu. 3.

Hoc tamen procedere dicitur
in emphiteuſi eccleſiæ, non au
115 tem priuati, & ad hoc vide tra-
dita per Bero. in cap. potuit. num.
137. de loc. Gozad. dicto conſ.
57. ſub num. 18. verſ. ſexto, & de
hac materia: late vide per Bero.
dicto cap. potuit nu. 137. & 138.
de loc. Surd. conſ. 97. num. 32.
vol. 1.

Sexto fallit, quando in contra-
ctu adeſt pactum reſolutiuum,
116 quia tunc non datur purgatio
moræ, vt per Alexan. in dicta l.
ſi Inſulam num. 43. & ibi Rip. nu.
16. de verb. oblig. Bald. in cap. 1.
in princ. quo temp. mil. Cephal.
conſ. 25. num. 26. Grat. conſ. 93.
num. 61. vol. 1. Put. deciſ. 66. in
princ. lib. 3. Caputaq. deciſ. 135.
par. 2. in impreſſis Rot. diuerſ. dec.
572. nu. 3. par. 1.

Septimo fallit, quando eſſet re-
nunciatum purgationi moræ, vt
117 per Ang. in dicta l. ſi inſulam nu.
10. verſ. 5. fallit, de verb. oblig.
vbi ait procedere tam ex parte a-
ctoris, quam rei, & tradit ibi Alex.
nu. 23. Rip. nu. 117. Salic. in l. ma-
gnã, nu. 4. C. de contrahen. ſtipul.
Gozad. conſ. 57. nu. 19. Cephal.
conſ. 25. num. 46. Corb. de iur. em-
phyt. dicto tit. de cauſ. priu. ob
non ſolut. can. num. 12. Affl. deciſ.
174. num. 4.

Octauo fallit, quando mora eſ-
ſet geminata, vt per Rip. in dicta l.
118 ſi Inſulam n. 77. & 110. Gozzad.
dicto conſ. 57. ſub num. 18. verſ.
quarto quoties, Bero. dicto. conſ.
120 nu. 21. Viu. dicta opin. 522.
num. 8. Cephal. conſ. 25. num. 2.
Senat. Pedem. deciſ. 71. nu. 7. vbi
late hanc materiam deducit Cap.
deciſ. 19.

Nono fallit, quando adeſſet
clauſula, rato manente pacto, vt
119 per Alex. in dicta l. ſi. Inſulam
nu. 31. vbi late per Rip. num. 8.
Gozad. dicto conſ. 57. ſub num.
13. verſ. quarto quoties, Corb. in
dicto tit. de cauſ. priu. ob non ſol.
can. num. 16. Afflit. deciſ. 174. nu.
4. Ioſeph. Lud. deciſ. 90. num. 19.
& 21.

120 Contrarium tenet Bart. in dicta
l. ſi Inſulam, quam communem
eſſe

eſſe teſtatur Corb. loco citato, ſed concordando has opiniones diſtingue, vt per Rip. in dicta l.ſi Inſulam ſub nu.80.& cum ſeqq.& per Corb.loco citato.

121 Decimo fallit, quando eſſet adiecta dies,& pæna in ſolutione, quia tunc mora purgari non poteſt; & dies eſſet certa, ſecus ſi tacita, vt declarat Alexan. in dicta l.ſi Inſulam, nu. 15. & ibi Iaſ.eod. nu. 15.Rip.nu. 44. Surd.conſ.97. nu.13.vol. 1. Senat. Pedem.dicta deciſ.71.nu. 7.

122 Sed poſt lapſum terminum à lege datum, mora purgatur, non autem quando eſſet datus ab homine, de quo late per Rip. in d. l.ſi Inſulam nu. 51. Senat.Pedem. d. deciſ. 72. num.63. & 64. Surd. conſ. 97. nu. 14.quia mitius agitur cum lege, quam cum homine: & potentior eſt mora, quæ cauſatur ex lapſo termini præfixi ab homine,quam à lege, vt declarat Surd. d.conſ.97.num.14.Rip.loco citato verſ.quæ ratio ceſſat.

Vndecimo fallit, quando executio eſſet facta à iure, vel ab ho-
123 mine, vt tradit Bart. in dicta l.ſi Inſulam in 4. quæſt. & ibi late per Alexan.nu.32.& 33.& tradit Rip. d.l.ſi Inſulam n.85.bene per Rom. conſ.432.nu.8. Aym. conſ.216.n. 21. Caputaq. deciſ. 234. lib. 2.in impræſſis; tamen contrarium eſt ſupra deductum.

124 Duodecimo fallit,quando executio eſſet facta ipſo iure, vel ipſo facto, vt poſt Bart. tradit Alex.in d. l. ſi Inſulam nu. 33. Rip.nu.85. Iaſ.nu.32.

125 Decimotertio fallit, quando eſſet facta vera, & omnimoda nouatio eius obligationis, in cuius prẹſtatione,quis commiſiſſet moram, quia eo caſu non datur purgatio moræ, cum per talem nouationem prima in totum transfundatur in ſecundã, vt late per Alex. d. l. ſi inſulam nu. 26. Rip. nu.54. vbi ait, hanc eſſe nouationem cumulatiuam, non extinctiuam, vt per Iaſ.ibi nu.10.in fin.

Et quando actor moram purgare poſſit,vide per Bart.& Alex.
126 in d.l.ſi Inſulam nu.44. vbi quatuor deducit concluſiones, & ibi per Iaſ.nu.39.Rip.nu. 102.

Alias vero limitationes, vide per eoſdẽ Doct. in d.l.ſi Inſulam,
127 quas breuitatis cauſa omitto, ne nimis moroſus videar, ac etiam quia in præſenti inſpectione deductum fuit, quibus ex cauſis Saluianum ceſſat. vnde ceſſare quoq; debet Auctor in hoc opere conficiendo, & finem imponere, prout impono.

AD LAVDEM DEI OMNIPOTENTIS,ET GLORIOSAE VIRGINIS MARIAE.

FINIS.

DECISIONES
SACRAE ROTAE
ROMANAE
HACTENVS NON IMPRESSÆ,

IN PRAESENTI TRACTATV DE SALVIANO
INTERDICTO DEDVCTÆ.

Cum duplicî Indice, tam Deciſionum per numerum,
quam materiarum, & rerum notabilium.

SVPERIORVM PERMISSV.

Digitized by Google

INDEX DECISIONVM
SACRÆ ROTÆ ROMANÆ

Iuxta numerum in præſenti Tractatu Saluiani Interdicti deductarum.

1 ROmana damnorum, & intereſſe coram Illuſtriſſimo Seraphino. pag. 373
2 Fauentina legati Illuſtriſſimo Pamphilio. 374
3 Romana Saluiani R.P.D. Penia 375
4 Romana Saluiani Interdicti R.P.D. Penia. 377
5 Tolletana pecuniaria Illuſtriſſimo Pamphilio. 378
6 Ceſarauguſtana Parochialis R.P.D. Robuſterio. ibid.
7 Caputaq. deciſ. 70. in manuſcriptis. 380
8 Senogalień. prædij R.P.D. Bubalo. 380
9 Romana vineæ R.P.D. Comitulo. 382
10 Caputaq. deciſ. 380. in manuſcriptis. 385
11 Romana Saluiani Interdicti R.P.D. Coccino. 385
12 Imoleń Saluiani Interdicti R.P.D. Lancellotto. 387
13 Romana Saluiani Interdicti de Columna R.P.D. Lancellotto. 389
14 Romana Saluiani Interdicti R.P.D. Iuſto 391
15 Romana Saluiani Interdicti R.P.D. Iuſto. ibid.
16 Rauennateń. Saluiani Interdicti R.P.D. Ludouiſio. 392
17 Romana Saluiani Interdicti R.P.D. Litta. 393
18 Peruſina Spolij R.P.D. Penia. 394
19 Placentina Saluiani Interdicti Illuſtriſſimo Mantica. 395
20 Romana domorum in Burgo R.P.D. Lancellotto. 396
21 Romana Fideicommiſſi de Spinis Illuſtriſſimo Millino. 400
22 Romana Saluiani Interdicti R.P.D. Ottembergo. 401
23 Romana Saluiani Interdicti R.P.D. Lancellotto. 401
24 Romana Saluiani Interdicti R.P.D. Litta. 403
25 Fauentina Spolij Illuſtriſſ. Seraphino. 404
26 Romana Saluiani Interdicti Illuſtriſſ. Seraphino. 405
27 Romana de Valle Illuſtriſſ. Seraphino. 406
28 Foroliuień Parrochialis R.P.D. Orano. 407
29 Romana pecuniaria Illuſtriſſimo Seraphino. 409
30 Caputaq. deciſ. 400. in manuſcriptis. 410

Regień

70 Bononien.Saluiani Interdicti R.P.D.Lancellotto. pag.461
71 Caputaq.deciſ.138.in manuſcript. 462
72 Bononien.Saluiani Interdicti R.P.D.Lancellotto. 462
73 Imolen.Saluiani Interdicti Illuſtriſſ.Mantica. 463
74 Romana Saluiani Interdicti R.P.D.Iuſto. 466
75 Romana hæreditatis de Beuilaqua R.P.D.Orano. 468
75 Romana Saluiani Interdicti Illuſtriſſ.Seraphino. 470
77 Romana Saluiani Interdicti R.P.D.Penia. 471
78 Romana vineæ Illuſtriſſ. Seraphino. 472
79 Romana,ſeu Amalphetana Salu.Interd.R.P.D.Penia. 476
80 Romana Caſalis Marcigliani Illuſtriſſ.Seraphino. 478
81 Romana Saluiani Interdicti R.P.D.Penia. 484
82 Romana pecudum R.P.D.Giptio. 485
83 Romana pecudum Illuſtriſſ.Millino. 488
84 Romana pecuniaria Illuſtriſ.Aldobrandino,poſtea Clem.VIII. fel.record. 491
85 Romana, ſeu Foroliuien.de Theodolis R.P.D.Penia. 491
86 Romana compromiſſi R.P.D.Robuſterio. 493
87 Romana ſubhaſtationis Illuſtriſ.Seraphino. 495
88 Bononien. de Carnalibus Illuſtriſ.Pamphilio. 497
89 Mediolanen.bonorum Illuſtriſ.Millino. 499
90 Rauennaten.Saluiani Interdicti R.P.D.Iuſto. 500
91 Romana cenſus Illuſtriſ.Seraphino. 502
92 Romana repetitionis dotis Illuſtriſ.Seraphino. 504
93 Romana repetitionis dotis Illuſtriſ.Seraphino. 505
94 Romana hereditatis de Comitibus Illuſtriſ. Aldobrandino,poſtea Clem.VIII.fel.rec. 505
95 Romana legatorum R.P.D.Corduba. 506
96 Romana Saluiani Interdicti R.P.D.Lancellotto. 507
97 Cæſarauguſtana penſionis Illuſtriſ.Pamphilio. 508
98 Hiſpalen.penſionis Illuſtriſſ.Blanchetto. 509
99 Hiſpalen.penſionis Illuſtriſſ. Blanchetto. 510
100 Hiſpalen.penſionis Illuſtriſ.Blanchetto. 511
101 Caputaq.deciſ.68.in manuſcript. 511
102 Gerunden.fructuum R.P.D.Iuſto. 511
103 Lucana penſionis R.P.D.Orano. 513
104 Romana ſocietatis Illuſtriſſ.Seraphino. 515
105 Romana Caſalis R.P.D.Ludouiſio. 516
106 Romana affictus R.P.D.Penia. 519

Auxi-

107 Auximana locationis R.P.D.Orano. 523
108 Romana executionis ſententiarum in cauſa Romana Vineæ de Brunis R.P.D.Orano. pag. 525
109 Romana cenſus Illuſtriſſ.Pamphilio. 527
110 Romana ſocietatis Illuſtriſs.Millino. 529
111 Romana ſocietatis Illuſtriſs.Blanchetto. 534
112 Romana ſocietatis officij Illuſtriſs.Millino. 534
113 Romana ſocietatis officij Illuſtriſs.Lancellotto. 536
114 Romana ſocietatis officij Illuſtriſs.Millino. 537
115 Senogallien.prædij Illuſtriſs.Seraphino. 537
116 Romana Saluiani Interdicti R.P.D.Giptio. 539
117 Reatina Molendini Illuſtriſs. Seraphino. 540
118 Romana domus Illuſtriſs.Pamphilio. 541
119 Romana Saluiani Interdicti R.P.D.Orano. 543
120 Romana Saluiani Interdicti R.P.D.Bubalo. 547
121 Romana damnorum & intereſſe R.P.D.Penia. 548
122 Romana de Comitibus R.P.D.Oradino. 549
123 Peruſina hereditatis R.P.D.Brauo. 549
124 Hortana Sanctiſſimæ Trinitatis R.P.D.Rubeo. 550
125 Auximana bonorum Illuſtriſs.Seraphino. 550
126 Spoletana hereditatis Illuſtriſſ.Blanchetto. 551
127 Romana ſeparationis Thori R.P.D.Marcomontio. 551
128 Caputaq.deciſ.227.in manuſcript. 554
129 Caputaq.deciſ.422.in manuſcript. 555
130 Viterbien.prætenſi ſpolij R.P.D.Rubeo. 555
131 Balneoregien.terrarum R.P.D.Caualerio. 556
132 Imolen.Caſtrorum Illuſtriſs.Seraphino. 556
133 Balneoregien.bonorum Illuſtriſs.Pamphilio. 560
134 Romana ſeparationis thori R.P.D.Marcomontio. 562
135 Romana Saluiani Interdicti R.P.D.Coccino. 565
136 Romana cenſus Illuſtriſs.Pamphilio. 567
137 Romana attentat.Illuſtriſs.Paleotto deciſ.69. 568
138 Mediolanen. penſionis Illuſtriſs. Aldobrandino, poſtea Clem. VIII. fel.rec. 569
139 Romana penſionis Illuſtriſs.Blanchetto. 569
140 Romana Saluiani Interdicti R.P.D.Manzanedo. 570
141 Caputaq.deciſ.353.in manuſcriptis. 573
142 Tolletana Cappellaniæ Illuſtriſs.Millino. 573
143 Romana de Fabijs,Illuſtriſs.Seraphino. 574

Romana

144 Romana Saluiani Interdicti R.P.D. Cantuccio. pag.575
145 Montis Faliſci hereditatis R.P.D.Cantuccio. 576
146 Romana Caſtri Pandulfi Illuſtriſs. Seraphino. pag.577
147 Romana redditionis rationis R.P.D.Orano. 578
148 Romana Saluiani Interdicti R.P.D.Iuſto. 580
149 Romana Vineæ de Fabijs R.P.D.Coccino. 582
150 Romana Saluiani Interdicti Illuſtriſſ.Seraphino. 588
151 Senogallien.prædij R.P.D.Bubalo. 592
152 Romana trium millium Illuſtriſs.Blanchetto. 593
153 Neapolitana pecuniaria Illuſtriſs.Blanchetto. 593
154 Tiburtina Caſtri Sambuci Illuſtriſs. Aldobrandino, poſtea Clem. VIII.fel.rec. 595
155 Tiburtina Caſtri Sambuci Illuſtriſs. Aldobrandino, poſtea Clem. VIII.fel.rec. 595
156 Tiburtina Caſtri Sambuci Illuſtriſſ. Aldobrandino, poſtea Clem. VIII.fel.rec. 596
157 Firmana executionis ſpolij Illuſtriſs. Seraphino. 596
158 Senogallien.prædij R.P.D.Bubalo. 597
159 Romana domus Illuſtriſs.Aldobrandino poſtea Clem.VIII. 599
160 Bononien.bonorum emphyteoticorum R.P.D.Robuſterio. 600
161 Romana hereditatis de Comitibus Illuſtriſs. Aldobrandino, poſtea Clem.VIII.fel.rec. 600
162 Bononien.pecuniaria R.P.D.Coccino. 602
163 Neapolitana nullitatis inſtrumentorum R.P.D.Cotta. 603
164 Romana Saluiani Interdicti R.P.D.Litta. 604
165 Rauennaten.Saluiani Interdicti R.P.D.Iuſto. 606
166 Auximana dotis Illuſtriſs.Seraphino. 607
167 Romana affictus, ſeu damnorum Illuſtriſs.Mantica. 608
168 Caputaquen. penſionis Illuſtriſs.Paleotto. 610
169 Romana duorum millium Illuſtriſs.Seraphino. 611
170 Romana de Menellis Illuſtriſs.Seraphino. 612
171 Romana Saluiani Interdicti R.P.D.Iuſto. 614
172 Romana domus R.P.D.Litta. 615
173 Romana Saluiani Interdicti R.P.D.Lancellotto. 616
174 Romana fructuum cenſus R.P.D.Iuſto. 619
175 Romana Saluiani Interdicti R.P.D.Giptio. 620
176 Romana cenſus, ſeu Saluiani Interdicti R.P.D.Bubalo. 622
177 Romana alimentorum Illuſtriſs.Mantica. 624
178 Corduben.penſionis Illuſtriſs.Mantica. 626

Romana

179 Romana Vineæ Illuſtriſſ.Millino. pag.627
180 Romana Grani R.P.D.Orano. 629
181 Romana Vineæ R.P.D.Orano. 630
182 Romana anterioritatis Illuſtriſs.Pamphilio. 632
183 Caputaq.deciſ.27.in manuſcript. 634
184 Romana Saluiani Interdicti R.P.D.Lancellotto. 634
185 Reatina ſpolij R.P.D.Penia. 636
186 Romana cenſus R.P.D.Iuſto. 638
187 Viterbien.bonorum Illuſtriſs.Seraphino. 640
188 Ceſenaten.bonorum Illuſtriſs.Seraphino. 641
189 Placentina penſionis Illuſtriſs.Aldobrandino, poſtea Clem.VIII. 643
190 Camerinen.fideicommiſſi R.P.D.Caualerio. 644
191 Neapolitana iuriſpatronatus Illuſtriſs.Arigono. 646
192 Auximana locationis R.P.D.Orano. 646
193 Romana pretij fundaci R.P.D.Manzanedo. 648

Digitized by Google

DECISIONES SACRAE ROTAE ROMANAE HACTENVS NON IMPRESSAE,

Quæ in præſenti Tractatu Saluiani Interdicti deductæ fuerunt.

ILLVSTRISS. SERAPHINO.

Romana damnorum, & intereſſe, Lunæ xj. Februarij 1591.

SVMMARIVM.

1 *Saluianum datur pro omnibus in inſtru mento contentis.*
2 *Damna, & intereſſe propter moram debitoris, veniũt ex natura obligationis.*
3 *Amplia, vt veniant etiam abſque interpellatione.*
4 *Saluianum aſſumit naturam iudicij.*
5 *Saluianũ datur contra tertios poſſeſſores.*
6 *Damna, & intereſſe probantur per inſtrumenta locationum.*

DECISIO PRIMA.

FVIT reſolutum in caſu de quo agitur, habere locum vtile Saluianũ Interdictũ pro recuperatione damnorũ, & intereſſe, quorum promiſſio expreſſe cõtinetur in inſtrumẽtis cenſuum ſub obligatione Camerali; vnde fit, vt
1 pro omnibus in dictis inſtrumẽtis contentis intret actio ex vtili Saluiano, cum hypotheca in ijs cõtineatur pro omnium promiſſorum obſeruatione, maxime cum circũſcripta etiam obligatione, ex na-
2 tura rei veniant damna, & intereſſe propter moram debitoris, vt per Anch.conſ.150.n.3. etiam ſine in-
3 terpellatione, quod cogeretur quis capere pecunias ad cambia, Mohed.deciſ.102. in fi. licet tunc alia actione peti debeant, quoties
4 non procedit hypotheca; ſed vbi procedit hoc remedium, aſſumit naturam iudicij, & cauſæ ſuper qua agitur, gloſ. penult. in l. 1. de interdict. ſiue extraor. act.

Nec refert, quod Domini de Porta non ſint illi, qui obligarunt ſe in conſtitutione Cenſuum; quia hoc remediũ eſt perſonale in rem
5 ſcriptum, & datur contra tertios poſſeſſores, vt per Doct. in l. 1. C. de Salu. Interd. l. 1. ff. eod. Rolan. conſ. 14. in princ. lib. 1. Modern. de adipiſc. poſſ. remed. 3. num. 57. Cuiac. obſeru. lib. 5. c. 24.

Et hinc colligitur reſponſio ad allegatã deciſionẽ in cauſa Romana 50. mil. quia ibi nulla pcedebat hypotheca pro dãnis, & intereſſe.

Quantum vero ad probationẽ damnorum, & intereſſe, ea probã-
6 tur concludentiſſime per inſtrumenta ſocietatum exhibita, & hãc probationẽ Rota perpetuo admiſit, vt videre eſt in progreſſu cauſæ

Rom. Vineæ de Branis corã RR. DD. meis Blãchet. & bo.me.Bub.

Quare concluſum competere vtile Saluianum Interdictum in caſu de quo agitur.

ILLVSTRISS. PAMPHILIO.

Fauentina Legati 24. Nouẽbr. 1589.

SVMMARIVM.

1 *Extrema in Saluiano probantur ex depoſitione teſtium deponentiũ de poſſeſſione tempore obitus, & quod hodie detinentur per reum conuentum.*

2 *Saluianum competit pro legato, reprobata opinione Sarmien.*

3 *Saluianum datur pro legato, quia pro eo datur hypotheca, & nu. 4.*

5 *Saluianũ datur cõtra quẽcunq; poſſeſſorẽ.*

6 *Saluianum præſcribitur ſpatio 30. annorum, prout alia interdicta.*

7 *Legitimæ retentio requirit altiorem indaginem.*

Exceptio dominij admittitur in hoc iudicio, incontinenti probata, vel probãda.

DECISIO II.

Fuit reſolutum D. Collonello hæredi Meldinæ dandam eſſe immiſſionẽ in omnibus, de quibus agitur ex vtili Salu Interdicto, quia per tranſitũ Meldinæ ad ſecunda vota fuit factus locus legato, per Bartholomęũ ſibi facto in eius vltimo teſtamento, & ex teſtibus examinatis, cõſtat Bartholomæũ tunc bona tẽpore obitus poſſediſſe, &

1 hodie per D. Camillum detineri, quæ ſunt requiſita in hoc iudicio Bart. in l. 1. n. 3. ff. de Salu. Interd. & in l. 1. vbi glo. C. eod. tit. Aret. in §. itẽ Seruiana. nu. 9. Inſt. de act. Afflict. deciſ. 383. nu. 6. Pro legato autem

2 huiuſmodi interdictum cõpetere, reprobata opinione Sarmient. in tract. de redd. Eccl. par. 3. c. 2. nu. 21. & Menoch. in 3. rem. adip. n. 31. & pluries reſoluit Rot. Paleott. dec. 321. in Foroliu. bonorũ, & fuit dictum in cauſa Vrbeuetana legati coram R.P.D. Blãchetto 9. Ianuarij 1587. & in alia Strigonien. legati corã R.P.D. Platto 20. Iunij 1588. & alias ſæpius. Idque ea ratione,

3 quia cum notiſſimum ſit pro legato competere hypothecariam. l. 1. vbi Iaſ. nu. 4. C. comm. de leg. tradunt oẽs in l. 1. ff. de leg. primo. debet etiam competere Saluianũ, quod regulariter aditur, vbicum-

4 que datur hypotheca. Aret. in d. §. item Seruiana. n. 8. & ſeq. Neg. de pign. in 3. memb. 8. par. nu. 19.

Non obſtat, quod dicitur agendũ eſſe contra Dominos de Paſſijs ſubſtitutos Meldinæ in euentum tranſitus ad ſecundas nuptias, quibus incumbit onus ſoluendi hoc legatum, quia verum eſſet, ſi ageretur actione perſonali; ſecus in hoc caſu vbi proceditur vigore vtilis Saluiani Interdicti, quod dicitur

5 in rem ſcriptum, & datur contra quemcunque poſſeſſorem gl. pen. in l. 1. C. de prec. Neg. de pig. par. 2. mẽb. 4. n. 153. cũ alijs relatis per Menoch. in remed. 3. nu. 55. q. 7.

Non obſtat lapſus x. annorũ ex aduerſo allegatus in cauſa Sarſinaten. Comitatus, qa ibi agebatur rẽ. l. ſi. C. de edic. Diu. Adr. toll. ſecus

6 in interd. Salu. qđ requirit ſpaciũ 30. annorũ prout alia Interdicta.

Quæ dicuntur ad oſtendendũ Camil-

Camilli dominiũ in iſtis bonis, vel non admittuntur in hoc iudicio, cum requirant altiorem indaginẽ, vt retẽtio legitimæ, quę poteſt retineri in alijs bonis hæreditarijs
7 Bartholomæi, in euentum, quod non fuit detracta, ſuper quo pẽdet lis coram R.P.D. meo Giptio: vel non iuſtificãtur pro parte Camilli, & acquiſitiones horum bonorum factæ per Camillũ nomine ꝓprio ac impenſa funeris, & anterior hypotheca ratione dotis, quæ nõ ꝓbãtur in actis, licet ſi probarẽtur, eſſent particulariter diſcutienda, antequam ad immiſſionem procederetur, quia in hoc iudicio admittitur exceptio dominij incontinẽ-
8 ti probati, vel probãdi. Gozad. cõſ. 7.n.2. Paleot. d. deciſ. 321. Put. deciſ. 54. fuit reſolutũ in vna Signat. lib. 2. & deciſ. 233. & 243. lib. 3. cũ pluribus alijs, quæ poſſunt adduci.

R.P.D. PENIA.

Romana Saluiani Interdicti Lunæ 22. Maij 1599.

SVMMARIVM.

1 *Extrema ad obtinendum Saluianum Interdictum, ſcilicet creditum ex parte actoris, & poſſeſſio ex parte rei.*
2 *Verborum generalitas comprehendit iura de futuro, etiã contra quoſcũque.*
3 *Interpetrationi non eſt locus in claris.*
4 *Saluianum Interdictum non datur ſine hypotheca.*
5 *Præſcriptio ſtatutaria non habet locum in actione reali.*
6 *Præſcriptio ſtatutaria non habet locũ in fideiuſſore, qui ſoluit, & habet ceſſionem.*
7 *Amplia habere locum in quolibet ſoluente pro tertio.*
8 *Bona emphyteotica non veniunt ſub hypotheca.*

DECISIO III.

IOannes Barginus anno 1577. pro pretio ſcutorum 5400. monetæ quandam domum vendidit Philippo Ghislerio, pro euictione fideiuſſoris dedit Silueſtrũ de Pichis, & Iacobũ Anton. Ricobonũ.

Eam venditionem Iacobus, & fratres de Porta, iure congrui ſuccedentes in locum Ghislerij emptoris, paulo poſt retraxerunt.

Eodem anno Hieronymus Gabrielius, & ſucceſſiue Carolus Gabrielius eius heres, Dominos de Porta domus prædictę emptores, occaſione quorundam cenſuum ſuper dicta domo impoſitorum, & ſibi debitorum moleſtare cœperunt, & ab A.C. mandatũ exequutiuum contra illos de Porta pro ſumma ſcutorum 3773. obtinuerunt, & conſequenter illi de Porta egerunt primum cõtra bona Bargini venditoris, & deinde contra Dominicum de Pichis heredem Silueſtri fideiuſſoris, ad effectum, vt facerent conſentire dictæ venditioni Carolum Gabrielium eos moleſtãtem, & obtinuerunt mandatum executiuum contra eundẽ Dñicũ pro dicta ſumma ſcutorũ 3773. Ac demũ anno 1593. Dominicus cũ illis de Porta concordando permiſit eis, vt intra ſex annos Gabrielij cẽſũ extinguere poſſẽt.

Anno vero 1596. idẽ Dominicus tanquã ceſſionarius iuriũ Dñorum

6 ſore, qui ſoluit, & habet ceſſionē, vt eſt in terminis deciſio Achillis 1. de præſcript. vbi ſubditur, id ha-
7 bere locum in quolibet ſoluente pro tertio.

Vltimum fundamentum, quod cum iſta domus eſſet emphytheotica, non poterat cadere ſub hy-
8 potheca, ex late deductis in cauſa Romana Vineę die 26. Iunij 1598. coram Domino meo Seraphino, viſum fuit Dominis conſideratione dignum, & ideo in hac deciſione exceptum, vt particulariter videretur, nam ſi pro parte Ioannis Baptiſtæ de S. Petro oſtenſum fuerit domum eſſe emphyteoticam, cum expreſſa prohibitione alienā di, quamuis ex alijs capitibus ſententia A.C. non poſſet dici inualida, ex hoc ſolo tanquam inualida reuocabitur.

R. P. D. PENIA.

Romana Saluiani Interdicti Veneris 25. Iunij 1599.

SVMMARIVM.

1 *Requiſita in Saluiano Interdicto.*
2 *Poſſeſſio eſt probanda in Saluiano Interdicto, tempore obligationis.*
3 *Saluianum datur etiam contra bona poſſidentis.*
4 *Amplia, procedere etiam contra tertium poſſeſſorem.*
5 *Saluianum datur contra tertium, etiam non excuſſo principali.*

DECISIO IV.

Ad dubium, an Iacobo Goggio competeret Saluianum, & danda eſſet immiſſio in poſſeſſionem vineæ, de qua agebatur, donec ſibi eſſet ſatisfactum de ſcutis 650. incirca a Dominico Infeſſura ipſi Iacobo debitis, Rota vna tantum parte informante, quia Dominicus, & Fauſtus ſæpe citati non comparuerunt, affirmati-
1 ue reſpondit, quia extrema ad Saluianum requiſita apparebant probata. nam de obligatione Dominici cum hypotheca ſuorum bonorum ad fauorem Iacobi conſtabat in iuribus in actis productis, & in ſummario relatis. Quod
2 vero idem Dominicus tempore obligationis poſſediſſet vineā, de qua agebatur, probant teſtes, & conſequenter erat locus Saluiano
3 contra bona poſſidentis, glo. in §. quaſi Seruiana. in verbo, quaſi in fine. Inſtit. de act. gloſ. fin. in §. Interdictum. Inſtit. de interdict. glo. fin. in l. 1. C. de precar. & Salu. Interdict. vbi Cynus, & alij, quod lo-
4 cum etiam habet contra tertium poſſeſſorem Bar. in l. 1. nu. 1. ff. de Salu. Interd. Socin. Sen. 80. nu. 2. lib. 3. Rol. cōſ. 14. n. 18. lib. 1. quod
5 procedit etiam ſi non præcedat aliqua excuſſio contra principalem debitorem. Surd. conſ. 131. nu. 2. lib. 1.

ILLVSTR. PAMPHILIO.

Toletana Pecuniaria Lunę 13. Aprilis 1587.

SVMMARIVM.

1 *Sententia eſt ferenda ſuper eo, de quo prius liquet, non obſtante clauſula in*

commiſſione appoſita, ſimul, & ſemel, & nu. 2.

3 *Arbitrium datum intelligitur, prout de iure.*

4 *Penſio debetur etiam quando permutatio eſt nulla.*

DECISIO V.

FVit per Dominos reſolutum, tam ſuper reſtitutione pecuniarum ſolutarum per D. Petrum, quam ſuper fraude, & nullitate
1 permutationis, ſimul, & ſemel eſſe procedendum, ita quod de qua prius liquebit, prius pronunciatur Specul. in tit. de reconuentione. §. videndum, verſ. & ſi Iudex. Abb. in cap. 1. col. 3. de mut. petit. Dec. conſ. 200. nu. 2. Marant. de ord. Iud. par. 4. diſt. 6. nu. 10.

Nec contrariũ importare clauſulam ſimul, & ſemel, in commiſ-
2 ſione appoſitã. Aegid. deciſ. 506. Staphil. de litt. Iuſt. §. ſi pars inno-
3 data. num. 3. fol. mihi 183. præſertim cum hoc dictum fuerit arbitrio Rotæ, & ſic prout de iure, Bart. in extrauag. ad reprimen. in verb. videbitur. nu. 8. & fuit reſolutum in cauſa Compoſtellan. penſionis de anno 1587. coram R. P. D. Seraphino.

Et eo magis cum vna cauſa non ſit alteri præiudicialis, quia cum D. Bernardinus perceperit fructus Canonicatus, & Cantoriæ,
4 etiam quod permutatio eſſet nulla, tenetur ad penſionem ſuper illis impoſitam. Rom. conſ. 388. Gigas de penſ. quæſt. 11. Mohed. deciſ. 216.

Et ita fuit concluſum, quod ſi agentes pro D. Bernardino, velint ſuper huiuſmodi fraude audiri per viam exceptionis, dixerunt Domini, illos eſſe audiendos.

R. P. D. ROBVSTERIO.

Cæſarauguſtana Parochialis Lunæ 16. Ianuarij 1589.

SVMMARIVM.

1 *Fatalia incipiunt currere à die interpoſitæ appellationis.*

2 *Appellatio dicitur deſerta, niſi prorogatio fuerit obtenta.*

3 *Appellantis impedimentum, impedit curſum fatalium.*

4 *Commiſſio non retardat, ſed remouet priuilegium poſſeſſionis quod facit ſilere petitorium.*

5 *Commiſſio operatur, vt ſimul, & ſemel poſſit ſuper vtroque procedi, & expediri id, de quo prius liquet.*

6 *Exceptio proprietatis non retardat iudicium ſpolij.*

7 *Amplia tanto magis procedere, cum ex forma reſcripti ita procedendum eſt.*

8 *Priuandus ſua poſſeſſione nemo eſt, quamdiu non conſtat per rem iudicatam, de non iure in petitorio.*

9 *Sed interim proceditur ad executionem rei iudicatæ.*

DECISIO VI.

COncluſum fuit adeſſe rem iudicatã ſuper ſpolio ad fauorẽ Michaelis, & illius executionem non impediri ex commiſſione per Ioannem aduerſarium obtenta, vt refe-

refectis ab eo expenſis in cauſa, & cauſis petitorij, & prætenſi ſpolij ſimul, & ſemel procedatur, cum enim fatalia cęperint currere a die
1 interpoſitæ appellationis 10. Decembris 1583. Clem. ſicut. de appell. Put.deciſ.154. lib.2. & vltra biennium non fuerint obtentę, niſi tres prorogationes capientes annum cum, dimidio ex quo conſtat
2 appellationem remanere deſertã. c.cum ſit. de appell. & eſſe ſubducto tempore ſedis vacantis, nec nõ ſpatio 15.menſium intra quod reproducta fuit remiſſoria Michaelis, iuxta id, quod Rota ſentit, impedimenta mixta ex facto appellantis, & appellati, impedire
3 curſum fatalium. Caputaq. deciſ. 11. part. 2. & fuit dictum in cauſa Hiſpalen.Deci marum 25.Ianuarij 1586.coram R.P.D.Orano.

Nec placuit Dominis nullam rationem haberi temporis, quo cauſa tractata fuit in Tribunali Confidentiarum, maxime cũ Michaelis fuit abſolutus, ad ea quæ habẽtur in deciſione 15.de appell. in nou.prout non intrat excuſatio propter obitum procuratoris ſubſtituti in Curia, cum ſupereſſet in vrbe procurator principalis, qui illum ſubſtituerat, & in cauſa comparuerat.

Commiſſio autem nõ retardat executionem, ſed remouet priui-
4 legium poſſeſſorij, quod facit filere petitorium. c.1. & in c.in litteris. de reſtit. ſpol. Rot. deciſ.1.de cauſ.poſſ. & propr.in nou. Abb. in c.cum ad ſedem, n.7. de reſt.ſpol. & operatur, vt poſſit ſimul, & ſe-
5 mel ſuper vtroque procedi, ita vt id, de quo prius liquet, prius expediatur. Aegid. deciſ.505. Staphil. de lit.iuſt.§.ſciendum.n.59. quam interpretationem nouiſſime Rot. ſecuta fuit in cauſa Toletana pecuniaria 13. Aprilis 1587. coram R.P.D. Pamphilio.

Nec obſtat refectio expenſarũ, ſine qua Papa noluit Ioãni Garſiæ ſuffragari, quia hoc adiectum fuit ad releuandum grauamẽ Michaelis, non ad impediendum proceſſum in poſſeſſorio, cum ſuper vtroque iudicio mandauerit ſimul, & ſemel procedi.

Non obſtat, quod iuxta formã commiſſionis conſtito, quod in petitorio ſit locus allegationi Lapi, Ioannes abſoluendus veniat a moleſtijs, & ſuper ſpolio prout iuris fuerit.

Quia reſpondetur, quod tempore commiſſionis non aderat res iudicata ſuper ſpolio, nec de eã ſenſit Papa, & nihilominus Iuris
6 eſt, vt exceptio proprietatis non retardat iudicium ſpolij l. naturaliter.§.nihil commune.de acquir. poſſ. cum ibi traditis, qua ratione in fortioribus terminis ibi ex forma reſcripti cauſa ſimul, & ſemel tam in petitorio, quam in poſſeſſorio erat in terminanda, vt ſenſit
7 Rota in cauſa Valentina, iuriſpatronatus, 30. Aprilis 1582. coram

R.P.D.Seraphino, & ideo ferendam eſſe ſentētiam in poſſeſſorio ad fauorem præſentati a patrono exiſtente in quaſi poſſeſſione, non obſtante, quod conſtaret de bono iure prouiſi Apoſtolici impetrantis, quia quamdiu nō conſtat per rem iudicatam, de non iure in petitorio, non eſt quis priuandus
8 ſua poſſeſſione: idem Butr. in cap. tum debitores, num. 15. in fin. de cauſ.poſſ.& propriet.

Cum ita alias in hac cauſa reſolutum fuerit, allegationē Lapi non
9 intrare ad effectum poſſeſſorij, & interim procedendum eſt ad executionem rei iudicatæ ſuper ſpolio l. 1. C. de execut. rei iudicatæ.

CAPVTAQVEN.

Deciſ. 70. in Manuſcript.

SVMMARIVM.

1 *Petitorium in iudicio adipiſcendæ ſuſpendi poteſt.*

DECISIO VII.

Domini in vna Bononien. bonorum 27. Februarij coram
1 D.Oradino conſtituerunt regulā, quod tàm in iudicio reintegrandæ, quàm adipiſcendæ poteſt petitorium ſuſpendi per c. paſtoralis, vbi Imol. num. 6. Gozad. conſ. 10. nu. 22. 34. 36. 38.

R.P.D. BVBALO.

Senogalien. Prædij Veneris 27. Aprilis 1583.

SVMMARIVM.

1 *Saluianum datur vigore ſpecialis hypotheca.*

2 *Saluianum datur, etiam contra tertium poſſeſſorem.*

3 *Saluianum intentari poteſt etiam poſt duas ſententias latas in petitorio, cum ſuſpenſio fieri poſſit.*

4 *Acceptatio non præiudicat ſtante nullitate.*

5 *Poſſeſſio inſtrumentalis non præiudicat, quando nō habuit effectum, tanto magis quando fuerit purgata per mandatum de manutenendo.*

6 *Oblatio de reficiendis expenſis, poſtquam fuerint liquidatæ, ſufficit in depoſitione vnius Iulij.*

7 *Creditor, qui obtinet in Saluiano Interdicto, tenetur præſtare cautionem de reſtituendo prioribus, & potioribus.*

DECISIO VIII.

Domini cōcluſerunt D. Nicolaum Tudinum poſſe inten-
1 tare, & ſibi competere vtile Saluianum Interdictū ſuper prędio, de quo agitur, cum conſtet prædium fuiſſe ſibi ſpecialiter hypothecatum vigore inſtrumēti celebrati de anno 1572. 25. Iunij a D. Aurelio Paſſero illius poſſeſſore, vt clare per teſtes probatum fuit: qui illud poſtea de anno 1575. vēdidit D. Antonio Triumpho, non eſt dubium, quod probata poſſeſſione Paſſeri competit ſibi vtile Saluianum Interdictum, etiam cō-
2 tra D. Triumphum, tertiū poſſeſſorem; Neg. de pignor. 1. memb. 8. par. nu. 6. & 3. memb. 8. par. nu. 19. Put. deciſ. 199. incip. eadem 28. Nouembris, lib. 1. cum alijs allegatis, &

tis,& illud intentare poteſt, etiam poſt duas ſententias latas in petitorio, quia ſuſpenſio poteſt fieri in quacumque inſtantia, & paſſim Rota ſeruat.

Nec obſtat, ſi dicatur, quod pẽdente iudicio nullitatis ſecundæ ſententiæ latę per D. Ringuardum Locumtenentem D. Gubernatoris Anconæ, nõ poſſe ſuſpendi petitoriũ, quia non cõſtat de aliqua nullitate dictę ſententiæ ex tribus, cum de iuriſdictione non dubitetur, ſtante libello generali, in quo deducitur omne ius in petitorio, & ſtante Commiſſione D. Gubernatoris, & de citatione, & mandato apparet ex actis.

Minus obſtat, quod hypotheca Tudini fuerit extincta per dationẽ in ſolutum ſibi factã cenſus impoſiti ſuper bonis Petri Carboni, in fauorem D. Aurelij Paſſeri, vt in inſtrumento ſub die 5. Decembris 1578. quia cum Tudinus acceptauerit dictã donationem in ſolutũ, non animo recedendi a prioribus hypothecis, ſed obligationẽ obligationi addendo, vt legitur in dicto inſtrumento, & poſtea dictum inſtrumentum cenſus fuit declaratum nullũ, & vſurarium per ſentẽtiam Prætoris Senogalieñ. non eſt dicendum, quod ſibi preiudicauerit

4 in acceptatione dictæ dationis in ſolutum ad tradita per Bar. in l. ſi quis aliam. num. 2. in fin. Gozad. conſ. 38. n. 2. & 12.

Nec habuerunt Domini in cõ-

5 ſideratione prætenſa attentata, quia poſſeſſio inſtrumẽtalis capta per Tudinum, non habuit effectũ, & fuit purgata per mandatum de manutenendo in fauorem Triumphi: Et quo ad expenſas, ſufficit oblatio de illas reficiendo, poſt-

6 quam fuerint liquidatæ, cum depoſitione vnius iulij.

Et qñ in dicta venditione prædij facta D. Antonio Triumpho, cõſenſit D. Cinthius Paſſarus filius D. Aurelij Paſſari, qui prætẽdebat dotes maternas ſuper dicto prædio, & anteriorem hypothecam, & dictus Triumphus, vt prætenditur, ſe obligauit pro ſolutione dicti ſui crediti, Domini dixerunt, quod ad hoc, vt Tudino competat Saluianum Interdictum, tene-

7 tur in primis præſtare idoneã cautionẽ de ſoluendo D. Camillo omne id, in quo conſtabit ipſum eſſę creditorem, & habere anteriorem hypothecam, necnon ſatisfacere D. Triumpho, quatenus appareat ipſum aliquod ſoluiſſe D. Cinthio vigore anterioris obligationis, & hypothecæ, ſeu alteri creditori D. Aurelij habentis hypothecã anteriorem iuxta terminos. l. 1. C. his qui in ant. credit. cum ibi not.

R. P. D. COMITVLO.

Romana Vineæ 21. Aprilis 1589.

SVMMARIVM.

1 *Cõtradictores legitimi dicũtur, quominus hæres in poſſeſſionẽ mittatur vigore l. fi. C. de edic. Diu. Adr. toll. qui titulũ habẽt à teſtatore, & legitime poſſident.*

Titu-

2 *Titulum a teſtatore habere dicitur, qui emit ab executore teſtamentario, habente ſpeciale mandatum ad vendendum.*

3 *Mandatum fieri poteſt duraturum poſt mortem.*

4 *Emptor bonæ fidei, habet vſucapiendi condictionem.*

5 *Vſucapio non procedit ſine iuſta, vel legitima poſseſsione.*

6 *Exceptio præſcriptionis opponi poteſt contra remedium d.l.fin.*

7 *Exceptio præſcriptionis impedit immiſsionem.*

8 *Suſpenſo petitorio, dicitur ſuſpenſa Iudicis poteſtas, etiam quo ad omnia.*

9 *Probationes ad diſcolorandum titulum reÿciuntur in hoc iudicio.*

10 *Poſſeſſor nõ poteſt priuari ſua poſſeſſione, niſi cauſa cognita.*

11 *Poſſeſſio iudicialis tunc iuſtificatur, quando Iudex cauſæ cognitionem adhibuit.*

12 *Quando aliquid promiſſum eſt ex cauſa, debet prius de eadem cauſa iuſtificari.*

13 *Creditor non tenetur perquirere an pecunia inſtitori deputato credita, in eum negotium erogaſſe.*

14 *Teſtator, qui de fide executoris confiſus fuit, ſi male geſsit, non debet nocere creditoribus, vel contrahentibus, ſed potius præponenti, cum fidem teſtatoris ſequuti ſunt, & n. 15.*

16 *Emptor non debet eſſe curioſus de verſione, ſed de veritate cauſæ.*

17 *Poſſeſſor non expellitur, quando venditio rei poſſeſsæ eſt facta ab executore teſtamentario, etiam in caſu non permiſſo, quando pretium verſum eſt in vtilitatem Domini.*

18 *Confeſsio executoris de recepto non nocet, niſi aliter de numeratione doceatur.*

19 *Inhibitio contra voluntatem teſtatoris facta, ſperni potes.*

20 *Inhibitio non nocet bonæ fidei emptori; ſed afficit executorem vendentem.*

21 *Emptor nõ debet decipi ex poteſtate data exequutori, & ex fide, quam de eo habuit.*

DECISIO IX.

FVit reſolutum ſententiã Audi-
toris Cameræ eſſe notorie in-
iuſtam, nec potuiſſe ex ea heres
Ioannis de Luſar immitti in poſſeſ-
ſionem vineæ de qua agitur vigo-
re, l. vlt. C. de edict. Diu. Adr. toll.
Primo, quia ad impediendã im-
miſſionem ex d.l. vlt. legitimi cõ-
1 tradictores ſunt, qui titulũ habent
à teſtatore, & legitimo modo res
detineatur, vt habetur in text. &
ibi tradunt Bar. n. 21. Corn. n. 42.
Caſtr. nu. 11. Dec. nu. 41. Zuccard.
nu. 303. & alij communiter, prout
de communi teſtatur Socin. Iun.
conſ. 77. nu. 161. lib. 1.
Sed heredes Petri Fabbij, qui
vineã emerunt à Ferdinando exe-
cutore teſtamentario habente ſpe
ciale mandatum ad illam venden-
dam, pro ſoluendis debitis teſtato-
ris, dicuntur habere titulum ab ip-
2 ſo teſtatore. l. item eorum. §. 1. ff.
quod iuris. Innoc. in c. cum aliqui-
bus. de reſcr. lib. 6. Tiraq. de leg.
connub. gloſ. 8. nu. 185. nec enim
3 eſt dubium mandatum fieri poſſe,
duraturum poſt mortem. l. ſi vero
non remunerandi. §. vlt. ff. mand.
Bal. conſ. 186. lib. 2. Dec. conſ. 441.
nu. 8. & legitimo modo vineam
deti-

detinebant, ſaltem per acquiſitio-
nē bonę fidei emptoris vſucapien-
di conditionem: ac ſi venditio
facta fuiſſet ab executore in caſu
4 non permiſſo.Alex.conſ.215. nu.
12. lib. 6. cum alioqui ſine legiti-
5 ma, ſeu iuſta poſſeſſione non pro-
cedat vſucapio.c.ſine poſſeſſione.
de reg.iur.l. ſine poſſeſſione. cum
ibi notatis per Bart. & alios de v-
ſucap.

Secundo contra remedium. l.
fin. opponi poteſt exceptio præ-
5 ſcriptionis, quam geritur in ven-
tre, & probata impedit immiſſio-
7 nem,vt legitur in fine textus,vt ibi
notat Caſtren. in nu. 17. Dec.nu.
22.& alij cōmuniter Gozad.conſ.
7.nu.18.hæc autē fuit oppoſita ad
proceſſum, nec apparet de ea fuiſ-
ſe cognitum, quinimo nec potuit
de ea cognoſci propter ſuſpenſio-
nem petitorij,qua ſtante, poteſtas
Iudicis ſuſpenſa fuit, quo ad om-
8 nia concernentia petitorium.Rot.
deciſ.16.nu.2.de reſt.ſpol.in nou.
& omnes probationes ad diſcolo-
randum titulum tendentes, reie-
ctæ fuerunt. Put. deciſ. 76. lib. 2.
Caputaq.deciſ.322.par.2.

Ergo ſententia fuit notorie in-
iuſta, & immiſſio ſpoliatiua, cum
10 non debuerint vineam detinen-
tes priuari ſua poſſeſſione, niſi
cauſa cognita, l. ſi quis ad ſe fun-
dum. C. ad l.Iul.de vi publ.cap.in
litteris.de reſt.ſpol.c.licet Epiſco-
pus.de præb.lib.6.

Nec releuat iudicis auctoritas
ad l. iuſte poſſidet. ff.de acq. poſſ.
11 quia tunc iuſtificatur poſſeſſio de-
creta per Iudicem, quando is de-
bitam cauſæ cognitionem adhi-
buit. Felin. in c. dilectus. nu.1.de
reſcript & in c.cauſam. num.1. &
ſeq. de off.deleg.Dec.in l.fi.n.35.
C.de edict.Diu. Adr.toll.

Non obſtat, quod mandatum
executori factum, de vendendo
hac vinea pro ſoluendis debitis
fuerit limitatum, & ſub conditio-
ne, ſi pretium redigendum ex vi-
nea Portæ Salariæ non ſufficeret
creditoribus, qua conditione nō
verificata,mandatum,& titulus ex
eo reſultans, non videtur ſuffra-
gari, iuxta illud generale pro-
12 nunciatum, vt quando aliquid
promiſſum eſt ex cauſa, debeat de
veritate cauſæ, prius conſtare ex
Anchar. conſ.52.num.2.Crauett.
conſ.172.num.7. cum alijs per in-
formantes adductis, quia reſpon-
ſum fuit, non ſimili modo hoc in
omnia eſſe accipiēdum, nam ſicut
in inſtitutoria, ſtatutum eſt credi-
torem ſcire debere neceſſariam
eſſe mercis comparationem, cui
emendæ ſeruus ſit prępoſitus, &
tamen ſufficit,vt ſi in hoc credide-
rit,non eſſe illud requirendum,vt
ipſe curam ſuſcipiat, an in hanc
rem pecunia errogata ſit,l.vltima,
13 in fin.ff.de exer.act.ita in caſu de
quo agitur, verius eſt ſufficere, vt
de cauſa mandati conſtet per aſ-
ſertionem ipſius executoris, cuius
fidem ſi teſtator, vti idoneum ele-
git,

git, poterat probabiliter ſequi cōtrahentes cum eo argumento.l.1. §.non autem.verſ. vnde quæritur. de exer. act. per quem text. dixit not.ibi Bar.n.2.& Caſtr.n.4. quod vbi quis præpoſitus eſt alicui negotio, ſi in illam cauſam ſe dixerit pecuniam recepiſſe, & poſtea fidem eidem fefellit, debet hoc magis
15 nocere præponentibus, quam contrahentibus. id etiam poſt Innoc.in c.cum quibuſdam.nu.3.de fideiuſſ. tradunt Bar. in l. Ciuitas. nu.7.ſi cert.pet.Dec.conſ. 329.n. 2.& Strac.de mercatura, in titulo de mandato.nu.27. cum ſeq. facit tex.in l. ſed re, & ſi pupillus. §.de quo palam,de inſtit.quod proculdubio admittendum eſt in hoc caſu, in quo cauſa, & conditio a teſtatore appoſita adeo eſt implicata, vt omnino dependat à fide, & diligentia executoris.

Nec dicatur emptorem debuiſ-
16 ſe curioſum eſſe,non de verſione, ſed de veritate cauſæ, iuxta textū in l.fin.de exercit. verſ. item illud exigendum, quia reſpondet Caſtren. ibi in verſ.item, quando habuerit mandatum; nec iſtud eſſe neceſſarium, vbi eſt datum mandatum expreſſum ad recipiēdum pecuniam in certam cauſam,iuxta diſtinctionem Innocen.& Bal.vbi ſupra.

Præterea reſpondetur, & de cauſa,& de verſione, ſatis conſtare per inſtrumenta publica coram Auditore Cameræ producta, ex quibus liquet pretium huius vineę ceſſiſſe in extinctionem debitorū ipſius teſtatoris, ſaltem in notabili ſumma, & pretium alterius vineæ per ſatisfactionem creditorū non ſufficiſſe. quidquid autem prætenditur contra primam venditionē, hoc emptoribus ſecundæ vineæ, & multo minus creditoribus teſtatoris fraudi, & damno eſſe non debet, cum ipſis omnino ſatisfactū fuerit per emptores huius vineæ. Vnde etiam magis iniuſtitia ſententiæ Auditoris Cameræ detegitur,cū ab ipſis non potuerit amoueri poſſeſſio, niſi prius refuſo pretio,quod verſum fuit in vtilitatem hęreditatis,etiā ſi aperte venditio facta fuiſſet ab exequutore
17 in caſu non permiſſo, vt in terminis tradit Bal.in l.2.C.de vxor. militum, dicens ſe hoc accepiſſe à Bar.& eſſe menti tenendum.

Hinc etiam apparet auctoritates cōgeſtas per Tiraq. de retract.
18 conuent. §.4.gloſ.6. nu. 17. quod non ſtetur confeſſioni executoris de recepto,niſi aliter doceatur de numeratione, nō pertinere ad caſum propoſitum, in quo pretium partim ceſſit in extinctionem debitorum,partim etiam in eandem cauſam fuit deſtinatum, ita vt ad manus exequutoris nihil ex eo peruenerit, ex quo emptoribus magis cautum eſt, etiam ex mente Bar.in l.alios.num.23.& ſeq. ff.de alim.& cib.leg.

Demum non obſtat Inhibitio facta

facta per heredem Ioannis de Lu-
19 xar adita hereditate Executori, ne ſe ingereret in aditione, quia talis inhibitio, vt pote contra voluntatem teſtatoris, potuit ſperni, Bart. in l. nulli. nu. 3. C. de Epiſc. & cler. & in l. captatorias. C. de teſt. milit. Alex. conſ. 62. n. 5. lib. 2. cum teſtator expreſſe mandauerit (vt dictũ eſt) venditionem huius Vineæ pro ſoluendis debitis, quibus ſolutis, & adimpletis præmiſſis, in eo, quod remaneret, heredes inſtituit, vt appareat teſtatorem magis de exequutore, quàm de heredibus confidiſſe.

Et quatenus inhibitio executorem afficeret, ei nocere debet, non
20 autem bonæ fidei emptori, Alex. in terminis in conſ. 215. n. 9. & 10. lib. 6. vbi dicit cõmuniter omnes ita tenere: quod etiam ratio ſugge-
21 rit, ne emptor remaneat deceptus ex poteſtate data exequutori, & ex fide, quam de eo habuit, vt inquit Caſtr. in l. ſi pretium. C. de procur. Et ita concluſum pro notoria iniuſtitia Auditoris Cameræ.

CAPVT AQVEN.
decif. 380. par. 1. in manuſcriptis.

SVMMARIVM.

Sententia, quæ fecit tranſitum in iudicatum, probat ſine actis.

DECISIO X.

Sententia, quæ tranſiuit in rẽ iudicatã, licet proceſſus non pro-
1 ducatur, probat. Felin. in cap. quoniam contra, col. 17. verſ. 4. concluſio. de probat. in vna Romana beneficiorum coram Achille anno 1553.

R. P. D. COCCINO.

Romana Saluiani Interdicti, Lunæ 2. Decembris 1601.

SVMMARIVM.

1 *Rotæ ſtilus eſt, non exequi alienas ſententias, niſi iuſtificentur ex actis.*
2 *Saluianum non habet locum, vbi non adeſt hypotheca.*
3 *Relatum dicitur eſſe in referente cum omnibus ſuis qualitatibus.*
4 *Obligatio generalis non comprehendit bona prohibita alienari ſub pœna.*
5 *Clauſula, late ſumpto vocabulo, operatur, vt cenſeatur prohibita hypotheca.*
6 *Obligatio generalis comprehendit etiam bona prohibita alienari, quando non adſunt alia bona, ne reddatur fruſtratoria.*
7 *Alleganti non adeſſe alia bona, incumbit onus probandi.*
8 *Saluianum præſcribitur ſpatio x. annorum, quãdo fuit domui poſſeſſa cum titulo, & bona fide.*
9 *Limitatur, ſi præſcriptio eſſet interrupta.*
10 *Reſtitutio competit ex capite iuſtæ ignorantiæ.*

DECISIO XI.

Cvm inueteratus Rotæ ſtilus ſit, nõ exequi ſentẽtias aliorũ
1 Tribunaliũ, niſi ex actis iuſtificentur. Put. deciſ. 401. lib. 1. Mohed. deciſ.

deciſ. 3. de teſtib. & num. 11. de re iud. & fuit pluries dictum. Domini dixerunt ſententiã Auditoris Cameræ latam in Saluiano ad fauorẽ Angeli non eſſe exequendã; nam etſi dictus Angelius, in cuius contumaciã præſens dubium fuit propoſitum, & reſolutum, probaret domum, de quo agitur, fuiſſe illorum del Re, cuius tamen contrarium verius viſum fuit, cum teſtes de identitate, non deponant concludenter, nihilominus in hoc caſu non intraret Saluianum, quia nulla adeſt hypotheca. Corn. cõſ.
2 190. nu. 2. lib. 1. Natt. conſ. 474. n. 34. Nam hæc domus eſt emphyteotica, & quoniam fuit acquiſita per illos del Re, in inſtrumento confirmationis factæ per dominũ directum, promiſerunt dicti del Re ſoluere canones, & ſeruare alia pacta, conuentiones, & obligationes contentas in alijs inſtrumẽtis conceſſionis in emphiteuſim, quæ in eodem inſtrumento inſeruerunt, in quibus habetur, quod hæc domus ſub pœna caducitatis non poſſit alienari, etiam alienationis late ſumpto vocabulo. Vnde perinde dicendum eſt, ac ſi hæc prohibitio fuiſſet poſita in inſtrumento dictæ confirmationis, quandoquidem relatum ſit in re-
3 ferente cum omnibus ſuis qualitatibus. l. aſſe toto. ff. de hæred. inſtit. & ibi Io. de Imol. & in l. inſtitutio talis. ff. eod. Socin. conſ. 6. n. 1. lib. 1. Ideoque hæc domus prohibita alienari ſub dicta poena nõ comprehenditur in generali obli-
4 gatione omnium bonorum illorũ del Re, facta ad fauorem Angeli, cuius vigore egit Saluiano contra Reuerendiſs. Archiepiſcopum Amalphetanum, huius domus poſſeſſorem, Bar. in l. codicillis. §. inſtitutio. nu. 5. de legat. ſecundo. cũ alijs per Gabr. de reg. iur. concl. 12. nu. 12. & tenuit Rota corã bonæ memoriæ Card. Lancellotto in cauſa Romana domorum 3. Iunij 1577. & coram R.P.D. Decano in cauſa Romana Vineæ 26. Iunij 1598. & in alia Romana Saluiani Interdicti 19. Nouemb. 1599. coram R.P.D. meo Penia.

Et ſtante illa clauſula, etiam a-
5 lienationis late ſumpto vocabulo, cenſetur etiam prohibita hypotheca, gloſ. in l. fin. verſ. vel hypotheca. C. de reb. Eccl. non alienan. Soc. Sen. conſ. 75. n. 2. verſ. ſed his non obſtantibus. vol. 1. & tenuit Rota in dicta cauſa Romana coram Illuſtriſſ. Lancellotto.

Nec obſtaret, ſi diceretur, quod prædicta non habent locũ, quando ille, qui obligauit omnia bona,
6 non habebat alia bona, quàm alienari prohibita, ne aliquando reddatur obligatio fruſtratoria. Gerard. ſing. 35. Marſ. in rub. de fideiuſſ. q. 27. Gabr. d. concluſ. 12. nu. 40. quia non probatur illos del Re
7 tempore dictæ generalis obligationis nõ habuiſſe alia bona, cuius probandi onus incumberet Angelo tam-

lo tamquam allegati. Ruin.conſ. 49.nu.3.vol. 5. Gabr. de probat. concl.7.nu.14.Couarr. var. reſol. cap.6.nu.2. lib.2.

Placuit etiam Dominis aliud fundamentum,videlicet, quod cũ hæc domus fuerit per Reuerẽdiſſ. Archiepiſcopum poſſeſſa per de-
8 cennium bona fide,& iuſto titulo, inter præſentes Saluianum fuit præſcriptum.l.1.& 2. C. ſi aduerſ. tranſlat.late Rol. conſ.79.nu.7.& 8. vol. 1. & tenuit Rota coram Illuſtriſſ. Mantica in cauſa Imoleñ. Saluiani 27. Iunij 1594. & in alia Romana Saluiani octaua præſentis,coram R.P.D.meo Iuſto.

Niſi forte Angelus oſtenderet
9 præſcriptionem fuiſſe interruptã, vel ſibi competere reſtitutionem in integrum ex capite iuſtæ ignorantię,Bar.in l.1.§.ſi quis propter. ff.de itin. actuq. priuat.Ruin.cõſ. 44.n.8.lib.4.Cagnol.in l.2. qui de communi,quæſt.74. nu.229.C.de pact.inter empt. & vendit.

R.P.D. LANCELLOTTO.

Imoleñ. Saluiani Interdicti Lunæ 5.Decembr.1601.

SVMMARIVM.

1 *Saluiano non eſt locus, ſi deficit hypotheca.*

2 *Extremum probatur per inſtrumenta, cum clauſula conſtituti, & facultate capiendi poſſeſſionem propria auctoritate.*

3 *Creditum probatur ex inſtrumento, vbi adeſt hypotheca omnium bonorũ.*

4 *Confeſſio mariti de recepto, conſtante matrimonio, non præiudicat creditoribus.*

5 *Limitatur, quando adſunt præſumptiones, & adminicula ſimul cum dicta confeſſione.*

6 *Coniecturæ quæ ſint.*

7 *Erronea confeſſio maioris ſummæ non præiudicat,vt ibi exponitur.*

DECISIO XII.

QVamuis dos Corneliæ matris Sixti fuerit librarum bis mille, vt conſtat publico inſtrumento; attamen Domini cenſuerunt Saluianum intrare ſolum pro ſumma,quæ fuit ſoluta Andreę ſecundo marito in pecunia numerata,ſcilicet pro libris 318.exactis a Domino Veſtrio , ac pro alijs 235. exactis a Baldantio; necnon pro alijs 487. quas idem maritus in pecunia habuiſſe, & recepiſſe confeſſus fuit:pro alijs vero libris 730. pro quibus fuit data domus, necnon pro alijs 230. pro quibus fuerunt conſignata quædam mobilia, viſum fuit Dominis non eſſe
1 locum Saluiano,ex quo non adeſt hypotheca, niſi facta prius excuſſione,an adſint dicta bona.

Reſtitutio namque fuit promiſſa in eiſdem rebus, ac inde donec conſtet,an adſint alia bona,agi nõ poteſt. Et quantum ad quantitatẽ ſolutam,in pecunia numerata Domini moti fuerunt, quia de vtroque extremo cõſtat ex inſtrumento em-

2 to emptionis prædij, de quo agitur anno 1576. cum clauſula conſtituti ex facultate capiendi poſſeſſionem propria auctoritate, iuxta venditionem factam Camillo de anno 1579. cum eiſdem pactis, & ex litis ſubſtentatione, cum petitione termini ad intimandum moleſtias auctoritatibus, & alijs adminiculis.

Creditum autem ſatis ſuperque probatur ex publico inſtrumento dotali librarum 2000. quod facit probationem probatam, & in quo adeſt hypotheca omnium bonorum.

Et quamuis ſolutio librarum 717. non probetur niſi per con-
4 feſſionem Andreæ, factam conſtante matrimonio, quæ regulariter non præiudicat creditoribus, nec tertijs poſſeſſoribus, id enim nō procedit cōcurrentibus adminiculis, & præſumptionibus pro
5 verificatione confeſſionis, tunc enim probat ſolutionem, Mohed. deciſ. 2. de conſ. Aym. conſ. 40. nu. 5. & fuit pluries deciſum: quæ adminicula hic concurrunt, tum
6 ex quo in inſtrumento enunciatur promiſſio dotis præcedens; tum quia eadem dos fuerat data primo marito; tum quia exprimitur modus, & qualitas ſolutionis iſtius ſummæ; tum etiam quia verificatur maior pars ſummæ ſolutæ; dū denique adeſt alia confeſſio in alio inſtrumento.

Non obſtat, quod alias in libello Sixti, fuerit expreſſum creditum pro libris 1200. tantum, quia cum ex inſtrumentis productis ad illius verificationē appareat fuiſſe maioris ſummæ, fuit erroneè ex-
6 preſſum, nec habendū in conſideratione, Corneliam antea habuiſſe alios filios ex primo marito, non probatur, nec teſtes id di- 3
cunt.

Neq; obſtat q̃ Sixtus in repudiatione paternæ hereditatis dixerit alienaſſe, tum quia iſta confeſſio nō fuit facta a Sixto, qui de eo tempore erat infans, ac ideo non poterat ei præiudicari; tum etiam, quia fuit erronea; nam cum fuerit facta occaſione repudiandę hereditatis paternæ, pro conſequenda materna, ſi bona matris erant alienata, non poterat illa recuperare. Et re vera probatur error, cum dicatur Andreas recepiſſe libras duo millia, & bona parafernalia, & dotem; & bona parafernalia promiſiſſe reſtituere Corneliæ, prout in inſtrumento dotali dicitur, & tunc nullum verbum legitur in inſtrumento, nec de receptione, nec de promiſſione reſtitutionis bonorum parafernaliū. Rurſus dicitur Cornelia alienaſſe dotem, & bona parafernalia; & bona hypothecata pro reſtitutione, & cum ex inſtrumento venditionis harum terrarum hypothecatarum, apparet fuiſſe venditas ab Andrea, non à Cornelia.

Quod

Digitized by Google

Quod dicitur ad manus Sixti perueniſſe plura bona paterna deſcripta in inuentario, de quibus tenetur reddere rationem, non obſtat, quia de eo tẽpore Sixtus erat pupillus, nec probatur aliquid habuiſſe, & ei præiudicari non poterat; vltra quod inuentarium non eſt in actis, nec conſtat eſſe legitimum.

R.P.D. LANCELLOTTO.

Rom. Salu. Interd. de Columna
Ven. 19. Nouemb. 1599.

SVMMARIVM.

1 *Extremum primum, probatur ex inſtrumento locationum, & receptione penſionum.*

2 *Extremum ſecundum probatur ex litis ſubſtentatione, & pluribus alijs adminiculis.*

3 *Exceptio requirens altiorem indaginem in Saluiano iudicio reijcienda.*

4 *Adminiſtrator præſumitur ſibi ſatisfeciſſe.*

5 *Satisfactio non præſumitur, vbi non conſtat de exactione, per quam inducitur compenſatio.*

6 *Mulier, quæ prohibetur contrahere ſine ſolemnitate, non poteſt confiteri.*

7 *Compenſatio nõ eſt admittenda, ſi probetur pecunias fuiſſe in banco dimiſſas, pro ſoluendis debitis.*

8 *Libri Mercatorũ non probant pro tertio contra tertium.*

9 *Probant tamen contra ipſos.*

10 *Solutio dotis non eſt retardanda ob non redditam rationem adminiſtrationis.*

11 *Satisfactionis præſumptio non inducitur, quando adeſt alia præſumptio in contrarium.*

DECISIO XIII.

PRopoſito dubio, alias diſputato, an eſſet locus Saluiano, Domini vnanimiter affirmatiue reſponderunt: nam de credito Dñi Philippi non dubitatur, ſtantibus præſertim reſolutionibus in hac
1 cauſa factis, & de primo extremo, cõſtat ex inſtrumentis locationũ, & receptione penſionum, item ex alijs pro parte D. Philippi deductis: de ſecundo etiã cõſtat ex litis
2 ſubſtentatione, & pluribus adminiculis, & in his non fuit opus inſiſtere, quia nõ controuertebãtur ab informantibus pro Illuſtriſſ. D. Cardinali, ſed duæ opponebantur exceptiones, vna præſumptæ ſatisfactionis compenſationis, & extenuationis debiti, altera præſcriptionis.

Quantum ad primã, quæ reſultat ex adminiſtratione d. Felicis, illa non releuat: nam quatenus cõ-
3 ſtaret de tali adminiſtratione, id, eſt reijciendũ in hoc iudicio Salu. Interd. tamquã requirens altiorẽ indaginẽ, vt in iuribus vulgaribus:
4 & quamuis ſimilis exceptio fuerit alias per Rotam admiſſa in cauſa Roman. hereditatis de Beuilaqua die 15. Maij 1591. coram bo. me. Orano, id, tum ideo factum fuit, quia conſtabat ad manus adminiſtratoris perueniſſe notabiles pecuniarum ſummas, ex quibus iuxta deciſionẽ Afflict. 13. numero

16. ſibi præſumebatur ſatisfeciſſe, hic autem non probatur exactio realis alicuius ſummæ de pecunijs Illuſtriſſ. Card. ex qua potuerat ſibi D. Felix ſatisfacere, & in qua in-
6 tret extenuatio, vel compenſatio, aliàs ex adminiſtratione opus eſſet præſumere, quod ipſa exegerit, & deinde inducere aliam præſumptionem, quod ſibi ſatisfecerit.

Nec obſtat locatio Mareni, quia illa non probat exactionem penſionum; & cum locatio facta fuerit de anno 1586. per ſex annos, & ſic includat tempus de anno 1587. quo Illuſtriſſ. Cardinalis ad Vrbem venit, non eſt credendum affictus ad Dominam Fælicem perueniſſe; nec aliquid facit ſolidatio computorum facta ærario, cum comprehenſione Mareni, & Arcis Paoæ, quia ex tali computorum ſolidatione non conſtat aliquam pecuniarum quantitatem perueniſſe ad manus D Fælicis.

Neque etiam obſtat partita ſcutorum 8600. quæ forſan per errorem fuit aucta ad ſcuta 17200. & quæ dicitur a D. Felice vti procuratore Illuſtriſs. Cardinalis exacta Neapoli de anno 1586. quia vltra quod de ea non conſtat aliunde, quam per cõfeſſionem de præterito, quæ non probat, quia mu-
7 lier prohibita contrahere ſine ſolemnitate, non poteſt confiteri. Creſcen. deciſ. 199. alias 2. de confeſſis, ex partitis Mercatorum apparet, quod iſta ſumma remanſit in eorũ banco pro ſoluendis qui-
8 buſdam debitis Illuſtriſſ. D. Cardinalis, & ſic in ea non poteſt intrare compenſatio, nec ſatisfactionis præſumptio. Et quamuis partitæ mercatorum nõ probent pro tertio contra tertiũ, tamen bene pro-
9 bant in præiudicium eorundem mercatorum, qui fatentur pecunias recepiſſe, & qui tenentur de eis reddere rationem, & hoc ſufficit ad hunc effectum, quod non ex dictis pecunijs poſſit D. Felix præſumere ſibi ſatisfeciſſe.

Et ceſſat in hoc caſu difficultas, quia aut debitum Illuſtriſſ. Cardinalis eſt ratione dotis, & nõ intrat exceptio redditionis adminiſtrationis, quia ſolutio dotis non poteſt retardari ob non redditã rationem adminiſtrationis, iuxta de-
10 ciſionem Sarnien. 65. lib. 1. Put. 146. lib. 1. & minus præſumptæ ſolutionis, cum clarum ſit ſortem ipſam principalem numquam fuiſſe reſtitutam; aut debitũ eſt ratione fructuum, & minus obſtat iſta exceptio, quia admiſſo etiam, quod D. Fęlix adminiſtrauerit bona Illu-
11 ſtriſſ. Cardinalis, nõ eſt locus præſumptæ ſolutionis, cum pro huiuſmodi fructibus eſſent ſoluenda ſingulis annis ſcuta 1500. & tamen adminiſtratio D. Fęlicis fuit vſque ad aduẽtum D. Cardinalis ad Vrbem, nec conſtat, quod ab eo tempore citra aliquid exegerit: vnde nõ poteſt præſumi ſatisfactio iſtorũ fructuum, qui tempore admini-

ſtra-

Digitized by Google

ſtrationis nō debebantur, & quorum dies nondum venerat.

Quantum ad aliam exceptionē præſcriptionis, cum Illuſtriſſ. D. Cardinalis habeat cauſam à debitore, nō poteſt ea ſe iuuare. l. cum notiſſimi. C. de præſcript. 30. vel 40. annorum. Neguſ. par. 6. nu. 1. membr. 2. & fuit dictum in cauſa Imoleñ. Saluiani Interd. 27. Iunij 1594. coram Illuſtriſſ. Mantica, & coram R.P.D. meo Penia in cauſa Romana domus, ſeu Saluiani 22. Martij huius anni.

R. P. D. IVSTO.

Romana Saluiani Interdicti, Vener. 31. Maij 1602.

SVMMARIVM.

1 *Extremum primum, ſcilicet de credito, & hypotheca conſtare dicitur ex deductis.*

2 *Extremum ſecundum, ſcilicet de poſſeſſione aduerſarij, probatur ex litis ſubſtentatione.*

DECISIO XIIII.

Domini reſoluerunt conſtare de credito, hypotheca, & poſſeſſione Franciſci tempore vēditionis cenſus, & conſequenter
1 probari primū extremum, & eſſe locum immiſſioni ex remedio Saluiani Interdicti, Caſtren. in l. rem alienam. n. 11. ff. de pign. act. Rol. conſ. 14. nu. 13. lib. 1. Rota in deciſione Romana, ſeu Amerina domus 8. Iunij 1576. coram bon. me. Cantuccio, & ſæpe alias. Quoniā de ſecundo extremo poſſeſſionis
2 aduerſariorum conſtat ex ſubſtentatione litis, vt tenet Rota.

Ex quibus ita concluſum eſt.

R. P. D. IVSTO.

Romana Saluiani Interdicti, Lunæ 20. Nouembris 1604.

SVMMARIVM.

1 *Creditum probatur ex inſtrumento, vbi adeſt hypotheca bonorum.*

2 *Poſſeſſio probatur per teſtes deponentes poſſediſſe vſque ad eius obitum.*

DECISIO XV.

Ex inſtrumentis publicis conſtat de credito D. Antoninæ,
1 de quibus in actis, vbi adeſt generalis obligatio, & hypotheca bonorū, & ſpecialiter Caſalis de quo agitur.

De poſſeſſione eiuſdem Caſalis Petri Pauli, de tempore hypothecæ, deponunt teſtes vſque ad eius obitum, vnde concurrunt omnia
2 requiſita in Saluiano pro danda immiſſione, late Rol. conſ. 14. lib. 1. & ſæpiſſime dictum eſt.

Quam Domini dixerunt eſſe dandā D. Antoninæ altera parte, licet ſæpiſſime citata, non informante. Quare &c.

Bb 2 RP.

Digitized by Google

R. P. D. LVDOVISIO.

Rauennaten Saluiani Interdicti 20. Iunij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Saluiano non eſt locus, vbi non conſtat de credito, cum ſit neceſſarium antecedens in eo iudicio.*

2 *Confeſſio dotis conſtante matrimonio, facta præſumitur in fraudem, & n. 4.*

3 *Donatio eſt probibita inter virum, & vxorem.*

5 *Exceptio non numeratæ pecuniæ per ſpacium biennij tollitur.*

6 *Confeſſio facta conſtante matrimonio, non præſumitur facta ſub ſpe futuræ numerationis, ſed animo donandi.*

DECISIO XVI.

NOn eſt locus Saluiano Interdicto ad fauorem D. Horten-
1 ſij, cum non conſtet de eius credito, quod eſt neceſſarium antecedens huius remedij. Ang. Aret. in §. item Seruiana. in fin. Inſtit. de act. Sarmient. de reddit. Eccleſia. par. 3. c. 2. nu. 23. in fin. cum duob. ſequentib. & fuit dictum in vna Rom. ſeu Amerina domus 8. Iunij 1577. corā Cantuccio, & in Rom. fructuum quatuor millium 4. Mar-
2 tij 1577. coram Rubeo: nam quoad confeſſionem dotis maternæ factam conſtante matrimonio, cū de promiſſione nullibi appareat, dixerūt Domini illam non probare aliquod creditum, cum potius præſumatur facta in fraudem donationis. Io. Andr. in addit. ad Spec. in rub. de donat. inter vir. & vxor. Calder. conſ. 3. eod. tit. Paul. de Caſtr. conſ. 86. nu. 1. lib. 2. Alex. cōſ. 142. n. 3. lib. 5. Iaſ. cōſ. 32. poſt princ. lib. 3. Soc. conſ. 66. nu. 7. lib. 1. Ruin. conſ. 190. nu. 5. lib. 1. Purpur. conſ. 4. & 28. num. 8. Gozad. conſ. 28. nu. 22. Natt. conſ. 748. n. 4. Paleott. deciſ. 131. Mohed. deciſ. 2. n. 1. de confeſſ. Caputaq. deciſ. 12. in manuſcript. lib. 1. idem fuit dictum de credito ſcutorum 1800. quia cum de eo conſtet per
3 ſolam confeſſionem mariti, durante matrimonio, & ſit prohibita donatio inter virum, & vxorem. l. 1. toto tit. ff. de donat. inter vir. & vxor. præſumitur contra confeſ-
4 ſionem, quod in fraudem donationis emanauerit, Alexan. d. conſ. 142. n. 4. Creſcen. deciſ. 2. de confeſſ. tanto magis, quia maritus confeſſus fuit habuiſſe dicta ſcuta 1800. in tot bonis in eodem inſtrumento inferius deſcribendis, & non reperitur huiuſmodi deſcriptio.

5 Non obſtat lapſus biennij, quia illud bene tollitur, vt non poſſit dari de non numerata dote; non autem, quod non poſſit opponi de donatione: & in dubio, quando confeſſio emanauit, conſtante
6 matrimonio, videtur facta non ſpe futuræ numerationis, ſed animo donandi. Aret. conſ. 86. ſub nu. 1. verſ. ſecundo oſtenditur.

R. P.

Digitized by Google

R.P.D. LITTA.

Romana Saluiani Interdicti Lunæ 13.Ianuar.1603.

SVMMARIVM.

1 *Saluianum intrat, vbi conſtat de credito cum hypotheca.*
2 *Inſtrumentum inducit probationẽ probatam, & manifeſtam.*
3 *Extremum ſecundum, ſcilicet poſſeſſio ſi probetur, dicitur probata extrema, & eſt locus Saluiano.*
4 *Exceptio fideicommiſſi eſt altioris indaginis, & non admittitur in Saluiano.*
5 *Cenſus impoſitus in re fideicõmiſſo ſubiecta ſuſtinetur, quoad legitimam.*
6 *Conſentiens impoſitioni cenſus, non poteſt illam impugnare.*
7 *Præſumitur ſcientia totius ex ſcientia vnius pacti.*

DECISIO XVII.

Dubitatum fuit, an intret Saluianum in caſu, & ad effectũ de quo agitur, & Dñi concorditer tenuerunt intrare; ſi quidẽ de cre-
1 dito, & hypotheca agentium conſtat ex inſtrumento annui cenſus ſcutorũ 187. impoſiti per D. Hieronymum de Cupis, ad fauorem Dñi Marci Lepidi Vrſini, & ſuo-
2 rum, ſuper palatio plateæ Agonis, quod probationem probatam, & manifeſtam facit. cap. cum olim. de verb.ſignif.l.fin.& ibi gloſ.1. de reb. Eccl. non alienan. & per Iaſ. conſ.124.n.2.lib.1.

Et quod Hieronymus venditor dicti cenſus, tunc temporis, & poſtea poſſederit dictũ palatium non negatur: quo fit, vt his duobus extremis verificatis intrare debeat omnino vtile Saluianum Interdi-
3 ctum ad fauorem agentium. Bart. in l.1.n.2.ff.de Salu.Interd. & in l. 1.in princ. de præcar. & Salu. Interd. Rolan. conſ.14.nu.13.lib.1. late Neguſ. de pign. in 3. membr. 8.par.nu.19.verſ.7. conclude Put. deciſ. 207.lib. 1. & fuit ſæpe reſolutum.

Non obſtat, quod dictum palatium prętendebatur ſubiectum fideicõmiſſo Cardinalis de Trano, ſitq; prohibitum alienari, quando non potuerit ſuper eo imponi cẽſus iſte, ex deductis hic per informantes pro Domino Septimio.

Quia fuit reſponſum pluribus modis, primo exceptionem hanc
4 fideicommiſſi, tamquam requirẽtem altiorem indaginem non debere admitti in hoc iudicio Saluiani, vt in ſpecie fuit reſolutum in alia Ro.Saluiani 18.Maij 1598. coram bo.me.Orano.

Secundo ſuſtineri debere cenſum hunc ſaltẽ reſpectu legitimæ,
5 quæ tunc debebatur venditori in bonis ipſius fideicommittentis, & quæ non potuit grauari aliquo fideicommiſſo, vulgata.l. quoniam in prioribus.C.de inoff.teſtam.

Tertio & vltimo, Dñm Septimiũ fideicommiſſarium nõ poſſe
6 hũc cenſum impugnare prætextu

dicti fideicommiſſi, ſtante quod impoſitioni illius expreſſe conſenſit, ad tex. in l. ſi fundum per fideicommiſſum. ff. de leg. primo. & in l. nihil. §. omnibus. ff. de leg. 2. Roman. conſ. 457. n. 2. verſ. tertio nō eſt dubium. Bald. conſ. 102. nu. 1. lib. 2. cum alijs allegat. per informantes.

Nec poteſt iuuari prætextu ignorantiæ dicti fideicommiſſi, cū ex lectura illius conſenſus, clare conſtet de ſcientia eiuſdem.

Et ad illud, quod non habuerit ſcientiam omnium contentorum
7 in dicto teſtamento, & ſignanter pœnæ caducitatis impoſitæ alienationi, fuit reſponſum ex ſcientia partis reſultare ſcientiæ præſumptionem totius, quæ ſufficit pro validitate actus. Aym. conſ. 63. nu. 7. Menoch. conſ. 73. num. 2. lib. 1. quidquid alias dicendū ſit, ſi ageretur de incurſu in dictā pœnam.

R. P. D. PENIA.

Peruſina ſpolij domus, Veneris 1. Februarij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Extremum primum in ſpolio probatur, ſi etiā probata poſſeſſio anterior.*
2 *Poſſeſſio probatur, ſi teſtes deponant vidiſſe poſſidere.*
3 *Teſtis reddens rationem ſui dicti probat.*
4 *Actio ſpolij datur etiam contra heredē.*
5 *Extremum ſecundum ſatis probatum dicitur ex litis ſubſtentatione, iunctis adminiculis.*

DECISIO XVIII.

VTraque parte informante Rot. cenſuit cōſtare de ſpolio domus de quo agebatur; teſtes enim producti probabant in hac cauſa, Malateſtā, & Horatiū Balleoneos poſſediſſe hanc domū in Ciuitate Peruſina, & illa die 2. Aprilis 1522. donaſſe Baldaſſari filio Rodulfi de Signorellis, qui eā poſſedit vſque ad vltimū vitæ terminum, cum actibus poſſeſſorijs, eam videlicet retinendo, locando, & dislocando, & alia faciendo, quę a veris poſſeſſoribus domorū fieri conſueuerunt, & poſt mortē Balthaſſaris in poſſeſſionem domus, Octauianum patrem, Bernardū, & Cecchum de Signorellis eius fratres germanos, tanquam heredes Balthaſſaris, poſſeſſionem eius domus accepiſſe, & eis in poſſeſſione exiſtentibus obijſſe Octauianum, ſuperſtite Fabritio eius filio, & herede, eumq; cum alijs pro indiuiſo prædictā domum poſſediſſe, eiſq; quaſdam ob cauſas a Peruſia recedentibus, Lucretiam Bandinā, auctorem D. Liuiæ Capranicæ opera ſuorum miniſtrorum in poſſeſſionem eiuſdem domus intruſiſſe:
1 ex his enim per teſtes probatis, conſtabat de primo extremo, videlicet de poſſeſſione Dominorū de Signorellis. Teſtes enim dicentes vidiſſe aliquem poſſidere probant poſſeſſionem naturalē, & ciuilem.

Digitized by Google

2 uilem.Bal.in l.data opera.n.34.C. de his,qui accuſ.nō poſſ.Dec. cōſ. 302.incip. Et pro tenui facultate. n.17.Cæſ.de Graſſ.deciſ.14.incip. Concluſum tres teſtes,de teſtib.n.
3 5. & 7. & eo maxime, quia teſtes reddebant bonā rationem ex prędictis actibus poſſeſſorijs. Cæſ. de Graſſ.d.deciſ.14.n.4. de teſtib. & deciſ.10.incip.reſolutum fuit n.3. de cauſ.poſſeſſ. & propr.Ang.in l. quædam mulier.nu.3.ff.de re iud. Natt.cōſ.672.incip.Vertente iam diu controuerſia.n.20. lib.4. Affl. deciſ.325.incip. facto verbo. n.2.

Et licet teſtes non probaſſent ſolam poſſeſſionem Fabritij, ſed eius etiam patruorum, nō afficiebat, quia actio ſpolij datur etiā heredi, & etiam contra D. Liuiā heredem Lucretiæ: & licet Liuia nō ſpoliauerit, tamen in vitium ſpolij ſucceſſit, cum actio ſpolij ſit in rē
4 ſcripta. Abb.in c.cū ad ſedem.nu. 26.& 27.de reſt ſpol.Alex.in l. rē, quæ nobis.n.19.vbi Iaſ. de acquir. poſſ.n.19.Affl.d. deciſ.361.incip. Monaſteriū S.Mariæ.n.33. quod procedit,etiam ſi cum titulo,& bona fide poſſideat. Caſſad. deciſ.7. incip. Cōcluſerunt Domini. nu.1. de reſt.ſpol.

Secundum extremū ſatis cenſe-
5 batur probatum,ex litis ſubſtentatione iunctis adminiculis,quæ hic etiam concurrebant,vt ſępe Rota cenſuit; identitatem domus probabant teſtes dicentes, domū retentā à D. Liuia eſſe eandē corpore, & ſubſtātia,quę olim poſſidebatur per ſupradictos Signorellos.

ILL.^MO^ MANTICA.

Placentina Saluiani Interdicti 16.Ianuarij 1593.

SVMMARIVM.

1 *Viam,quam quis elegit,ea vti debet.*
2 *Electio eſt poſſeſſori, an velit debitū offerre,vel ſoluere, vel pati, quod creditor vigore Saluiani pignori incumbat, donec ex fructibus ſit ſatisfactus.*
3 *Satisfactio præſumitur, ſi creditor ſtetit longum tempus in poſſeſſione bonorū.*
4 *Sententia in Saluiano ad fauorem poſteriorum non ſubſiſtit.*

DECISIO XIX.

Placuit Dñis depoſitum Groppolis non eſſe conſignandum, quia factū fuit ad effectum, vt vlterius in iudicio Saluiani nō poſſet procedere, & vt bona Gogroſijs debeant reſtitui,vt R.D. Orioleñ.mandauit.

Quare cū Groppoli bona ipſa retinuerint, & decreto nō paruerint,ſed vlterius in iudicio Saluiani proceſſerint, & ſecundā ſententiā obtinuerint,ab hac via videtur receſſiſſe: quia viā, quam quis ele-
1 git, ea debet vti, cum qualitatibus ſuis.l.ſi mulier.in fin.ff.quod met. cau.l.vlt.§.& ſi præfatum. & §. ſin autem. C.de iur.delib. Bal.in l.1. nu.2.de execut.

Vnde tertius poſſeſſor bonorū poteſt depoſitum, quod fecit, reuocare, quia ipſius eſt electio, an 2

Bb 4 velit

velit offerre debitum, & ſoluere, vel pati, quod creditor vigore Saluiani pignori incumbat, donec ei
2 fuerit ſatisfactũ ex fructibus. l. vlt. C. de pign. act. l. ſi reddita. ibi Bal. & Salic. C. de euict. pign. Neguſ. memb. 2. par. 7. nu. 14.

Quod multo magis Dñis placuit, quia res integra hodie nõ eſt; nam poſt factum depoſitũ Groppoli fuerunt quatuor annis in poſ-
3 ſeſſione bonorũ, atque ita pro rata fructuũ illius temporis, intelligitur eis ſatisfactum. l. 1. C. de pign. act. cum concord. Ex quibus ſequitur, quod depoſitum totum debitum dici non poſſit.

Præterea hodie Gorgoſſi oſtẽdunt etiam pretium bonorũ, quæ ipſi à Bellono emerunt, versũ fuiſſe in vtilitatẽ anteriorũ creditorũ ipſius Belloni, & ſe in eorum locũ ſucceſſiſſe, cum ab eis ceſſionẽ obtinuerint iuxta notata in l. 1. C. de his, quæ in prior. cred. loc. ſucceſſ. Bar. in l. Ariſto. n. 6. C. quæ res pig. oblig. poſſ. Rip. in l. ſi ventri. §. eorum ratio. ff. de priuil. cred.

4 Vnde etiã ſententia lata in Saluiano ad fauorem Groppolorum, qui ſunt poſteriores creditores, nõ videtur ſubſiſtere. Ita Dñi dicebant deciſum fuiſſe in cauſa Viterbieñ. bonorum coram Seraphino.

Quare cum res hodie videatur deducta ad eũ caſum, in quo non poſſit incipere Dñi cenſuerũt depoſitũ non eſſe cõſignandũ iuxta regulam, l. pluribus. §. & ſi placeat, & l. inter ſtipulantem. §. ſacrã. ff. de verb. oblig. Sed an in caſu propoſito verum ſit, quod Gorgoſſi ſucceſſerunt in locum anteriorum, ita vt ceſſet Saluianum, particulariter erit videndum.

R. P. D. LANCELLOTTO.

Romana domorum in Burgo. Vener. 24. Maij 1602.

SVMMARIVM.

1 *Extrema in Saluiano ſunt præcipua incumbentia in eo iudicio.*
2 *Creditum probatur ex inſtrumento emphyteuſis, ſeu locationis ſitus.*
3 *Inſtrumentũ adminiculatũ probat cõtra tertiũ ad effectum ſolutionis canonis.*
4 *Amplia contra eum, qui habet cauſam à principali conductore.*
5 *Obligatio Cameralis inducit hypothecã, tam contra bona præſentia, & futura, quam contra melioramenta, & nu. 6.*
7 *Melioramenta facta à tertio, non cenſentur duo obligata.*
8 *Contrarium eſt verius.*
9 *Tertius poſſeſſor poteſt offerre extimationem melioramentorum actori.*
10 *Extremum primũ probatur ex inſtrumento locationis, etiam cõtra habentes cauſam à primo conductore, & n. 11.*
12 *Poſſeſſio probatur per inſtrumentum locationis concurrentibus adminiculis.*
13 *Confeſſio probat contra confitentem.*
14 *Confeſſio expreſſa, & explicita probat in quocunque iudicio.*
15 *Poſſeſſio probatur etiam per teſtes.*
16 *Extremum ſecundum probatur ex litis ſuſtentatione iunctis adminiculis.*
17 *Identitas probatur verificatis confinibus in inſtrumento poſitis.*
18 *Idẽtitas probatur per duas demõſtrationes.*
19 *Malæ fidei poſſeſſor non præſcribit, nec illius ſucceſſor, & nu. 20.*

Mala

21 *Male fidei poſſeſſor dicitur, qui habuit titulum, & poſſeſſionem lite pendente.*
22 *Amplia, quod nullo vnquam tempore poteſt præſcribere.*
23 *Præſcriptio decennalis ſuffragatur tertio poſſeſſori tantum, aduerſus hypothecam, ſecus ſi habet cauſam ab ipſo debitore.*

DECISIO XX.

Domini reſoluerũt intrare Saluianum, quia conſtat de credito, & hypotheca & de vtroque extremo, quæ ſunt præcipua incũbentia in hoc iudicio, iuxta notata
1 per Bart. in l. 1. ff. de Salu. Interd. Rol. conſ. 14. nu. 13. lib. 1. Neg. de pig. 3. mẽb. 8. par. nu. 19. verſ. ſeptima concluſio, Modern. de adip. poſſ. remed. 3. nu. 162. & ſeq. Put. deciſ. 207. lib. 1. & fuit dictũ in cauſa Romana Saluiani Interd. 23. Iunij 1590. corã R. P. D. meo Penia.

Creditum nãque probatur ex inſtrumento emphyteuſis, ſeu lo-
2 cationis ſitus, in quo ſunt ędificatę domus de quibus agitur ad longũ tẽpus factę de anno 1524. 31. Octobris, à Stephano Boneſio, pro annua reſponſione Iuliorum duodecim cũ dimidio pro qualibet canna, & duorum Caponorum: quod inſtrumentum cum ſit adminiculatum, vt fuit reſolutũ 19. Ianuarij
3 præteriti corã me, probat contra tertium ad effectum ſolutionis canonis, Bar. in l. ad probationem C. loc. Ang. in l. officium. n. 2. ff. de rei vend. Fel. c. inter dilectos. n. 8. de fide. Inſtr. Soc. conſ. 89. nu. 11. vol. 1. Natta conſ. 636. n. 85. Pariſ. conſ. 27. n. 25. lib. 1. & fuit dictũ in Romana domus, 11. Maij 1592. coram R. P. D. Millino; Imol. bonorum 22. Iunij 1592. coram R. P. D. Pamphilio, Lauden. deuolutionis 3. Martij 1595. coram R. P. D. Corduba, & in quãpluribus alijs cauſis; & maxime contra D. Ioannem, qui habet cauſam à dicto Ludouico conductore, ex ceſſione Fauſtinæ illius filiæ, ac ſucceſſoris. Anch. conſ. 44. n. 6. Aym. in tract. de ant.
4 temp. par. 1. in c. Ampliatur nunc memorata, concl. 12. & 23. Surd. deciſ. 10. nu. 9.

Ex quo inſtrumento cum obligatione Camerali omnium bono-
5 rum præſentium, & futurorum in forma Cameræ, oritur hypotheca pro canone, tàm in ipſis domibus, Surd. deciſ. 32. nu. 10. quàm etiam in melioramentis, quę in domibus facta reperiuntur, & fuit reſolutũ
6 in hac cauſa coram bon. mem. Oriolen. 20. Decembris 1574.

Non obſtat Neg. de pig. 4. mẽb. 5. par. n. 18. dum vult ædificiũ, &
7 melioramenta facta a tertio poſſeſſore non cenſeri duo obligata,
8 ſed ſatis eſſe offerre actori veram rei extimationem dẽptis melioramẽtis; quia vltra qđ non verſamur in terminis melioramẽtorũ ſimpliciũ factorum à tertio, ſed ſumus in caſu, in quo ędificiũ erat faciendũ vigore prioris locationis, & agitur cum habente cauſam à primo cõductore, & ſic in diuerſis termi-
9 nis; Contraria tamen opinio eſt verior

veriorſecundum Couarr. var. reſolu.lib.1.c.8.nu.3. cum pluribus ſequentibus, quam amplexa fuit Rota in dicta deciſione alias facta coram bo.mem.Oriolen.

Quod autem Canon non fuerat ſolutus, ſatis probatur ex negatione Dominorum de Nereis agentium, qui ſe fundant in dicto
9 Inſtrumento, & ſic in iure ipſorūmet opponentium.l.2.vbi gloſ.& Iaſ.nu.132.&ſeq.C.de iur.emph. Rip. in l.in illa. nu.15. ff. de verb. oblig. & fuit tentum in Mediolanen.frumenti, 16. Octobris 1587. coram bo.mem.Orano.

Primum extremum poſſeſſionis primi conductoris, probatur
10 ex eodem inſtrumēto locationis, quod ſicut probat poſſeſſionem inter contrahentes, Felin.in c.inter dilectos.ſub n.19. de fid.inſtr. Gozad. conſ. 94. in fine cum alijs per Gabr.de locato, concluſ. 4. nu.14.ita etiam probat contra habentes cauſam ab ipſis, ſecundum tradita per Anchar. dicto conſ.
11 44.nu.6.& alia ſuperius allegata, Tiraq. de conſt.par.3. limit.1.nu. 22.& maxime ſtante clauſula, dās, & ponens, in inſtrumento appoſita.

Quæ probatio redditur indubitata, quia cum eodem inſtrumēto
12 locationis concurrunt quamplura adminicula, cum quibus poſſeſſio plene probatur, Gabr. de locat.dicta concluſione 4. nu.16. Cæſ. de Graſſ. deciſ. 38. num. 7. etiam contra tertium. Gozad. d. conſ.94.nu.57. Abb.conſ.9.n.12. vol.1.

Adminicula autem præcipue deſumuntur ex poſitione per Dominam Fauſtinam, a qua, (vt dictū eſt) Ioannes cauſam habet in alio Iudicio factam,& in hac eadē cauſa producta: in quibus ponit, qualiter dictus primus conductor poſſedit iſtas domos, quæ confeſ-
13 ſio probat contra illam, Franch. in c. fin.nu.2.de iureiur.& in c.1. nu.11. de confeſſ. atque vti explicita, & expreſſa probat etiam in
14 quocunque alio iudicio. Rot. deciſ. 8. de teſtam. in antiq. Aegid. deciſ.3.Caputaq.deciſ.190.par.1. Cæſ.de Graſſ.deciſ.90.nu.17.

Item ex duobus teſtibus ab eadem Fauſtina exhibitis de eadem
15 poſitione deponentibus, qui pariter contra illam probant, & conſequenter etiam contra Ioannem, ab ea cauſam habentem; & adſunt etiam alia adminicula, quæ fuerunt conſiderata in deciſione in hac cauſa facta, dicta die 16. Ianuarij præteriti.

Secundum extremum probatur ex litis ſubſtentatione iunctis adminiculis, tum ex titulo Ioannis
16 habito à Fauſtina, filia, & ſucceſſore Ludouici primi conductoris; tum ex eius reſponſione ad poſitiones, Caputaq.deciſ.369. par.2. & pluries deciſum fuit.

Identitas autem ſufficienter probata eſt, conferendo confinia in in-

17 in inſtrumento locationis demõſtrata, cum confinibus, de quibus deponunt teſtes vltimo loco examinati, in ſummario nu. 1. iuncta confeſſione Ioannis. n. 2. ſiquidem elicitur concordia quatuor confinium; primo videlicet in nomine loci, qui eſt de Burgo ſanti Petri; ſecundo in via publica, tertio in via vicinali, quarto in domo contigua, quæ prius fuit Benigni, & Sebaſtiani, & poſtea Magdalenæ de Robus, & poſtea D. Claudij Nerei.

Nam in probanda identitate dua demonſtrationes ſufficiunt. l.
18 forma, & ibi Gloſ. in verſ. vicinus de cenſib. Bart. in l. demonſtratio falſa. num. 14. & 15. ff. de cond. & demonſtr. Aymon. in reſponſ. pro genero. nu. 321. Caſtr. in l. ſi in nomine. C. de teſtam. Alexan. conſ. 123. nu. 3. lib. 1. Dec. conſ. 13. n. 9. & fuit pluries reſolutum.

Deſcendentia DD. de Nereis aperte oſtenditur ex teſtibus deſuper examinatis.

Non obſtat allegata præſcriptio, quia reſpectu Ludouici Guadagni, & Fauſtinę filiæ, nõ videtur conſiderari poſſe, cũ ſicut emphyteota, ſeu cõductor per præſtationẽ Canonis, ſiue penſionis, ſpacio lõgiſſimi temporis non factã contra Dominum ratione malæ fidei,
19 non præſcribitur l. male agitur, & ibi Gloſ. in verſ. debent, & alij C. C. de præſcrip. 30. vel 40. annorũ Franc. Marc. deciſ. 353. ſub nu. 2. par. 1. ita nec illius ſucceſſor l. ne-
20 que. C. de ſuffrag. Balb. de præſcr. 4. par. 4. par. princ. quæſt. 8. & ſic multo minus reſpectu Ioannis, qui habuit titulum, & poſſeſſionem li-
21 te pendente, propter quod cenſetur eſſe in mala fide, l. & ſi lege 3.
22 etiam ſi ante litem. ff. de petit. hered. quia nullo tempore poteſt ſe præſcriptione iuuari, c. fi. cum ibi notata. de præſcript.

Et ex hoc nec quicquam facit decennalis aduerſus hypothecã,
23 quia illa ſolum ſuffragatur tertio poſſeſſori bonæ fidei, & habenti cauſam ab alio, quam à debitore, non autem quando habet cauſam, vt hic ab ipſo debitore. l. 1. & 2. C. ſi aduerſus creditorem Neguſ. de pign. 2. memb. 6. pas. princ. n. 1. maxime lite pendente.

Præterea inſtrumentum locationis factæ dicto Ludouico Guadagno, & Ludouico Marcheſio ſocijs fuit de anno 1524. 31. Octobris, & ex quo Franciſcus Marcheſius abſente Fauſtina filia, & herede dicti Guadagni de anno 1332. 19. Nouembris vendiderat vna cum ſua domo partem, de qua agitur attinentem ad dominum Guadagnum, ſaluo, & reſeruato iure directi dominij cuidam Gabrieli della Latta, vt apparet, ex publico inſtrumento, in regiſtro coram bonæ mem. Lancellotto fol. 310. & ſic Fauſtina fuerat iſtis domibus ſpoliata de anno 1536. ipſa reuerſa mouit iudiciũ

ſpolij

ſpolij contra dictum Gabrielem, & quandam Magdalenam de Bobus, coram Auditore Cameræ, vt apparet ex poſitionibus exhibitis in regiſtro coram Sarmiento fol.688.

Et quia dictus Gabriel in poſſeſſione domorum intruſus negligebat obtinere conſenſum, & canones ſoluere Lauræ, & Conſtantiæ filiabus, & heredibus Stephani, cœperunt contra illum prętendere pariter fuiſſe ſpoliatas, & hac de cauſa litem, & differentiam tā ſpolij, quam non ſolutionis canonum compromiſerunt, vſque de anno 1539. 19. Martij, vt oſtenditur ex publico inſtrumēto: & cauſa per viam compromiſſi non terminata de anno 1545. 26. Ianuarij iudicialiter commiſſa fuit contra eundem Gabrielem, & omnes alios bon. mem. Puteo, vt in regiſtro coram eo fol. 2. quæ cauſa cū eadem Fauſtina ad poſſeſſionem iſtarum domorum reintegrata, ſecuta fuit, vt inter alia colligitur ex commiſſione dependente ab ipſa Fauſtina obtenta, in regiſtro coram bon.mem.Lancellotto fol. 16. donec poſtremo litę hac indeciſa pendente, de anno 1571. 30. Auguſti, domus Ioanni tunc eius procuratori ceſſit, ſeu donauit, vt in regiſtro coram me fol. 418. ex qua quidem ſerie ceſſat omnino quęlibet pręſcriptio, & præcipue reſpectu D. Ioannis propter litem a tanto tempore agitatam.

Quare &c.

ILL.MO MELLINO.

Romana fideicommiſſi de Spinis. Veneris 15. Iunij 1601.

SVMMARIVM.

1 *Immittendus eſt fideicommiſſarius vigore l. fi. quando fideicommiſſum eſt ad fauorem familiæ.*

2 *Reſtitutio bonorum non eſt neceſſaria, quando non verſatur in primo fideicommiſſario.*

DECISIO XXI.

Domini reſoluerunt Federicū, & Aſcanium eſſe immittendos in poſſeſſionē domorum, de quibus agitur, vigore l. vlt. C. de
1 edict. Diu. Adr. toll. quia fideicōmiſſum Franciſci Spinę eſt clarum ad fauorem familiæ de Spinis poſt obitum matris, & Aurelij, & per teſtes probatur, quod ipſi ſunt de familia de Spinis, & deſcendentes ex linea legitima naturali, & quod iſtæ domus poſſidebantur a Franciſco tempore obitus, & quod poſtea deceſſerunt mater, & Aurelius, & ideo cum factus fuerit locus fideicommiſſo ad eorum fauorem, eis competit remedium d. l. vltima, & non eſt neceſſaria reſtitutio, cum non verſemur in
2 primo fideicommiſſario. §. ſancimus ad Sen. conſ. Trebell.

R.P.D.

R.P.D. OTTIMBERGO.

Romana Saluiani Interd. Veneris 8.Iunij 1601.

SVMMARIVM.

1 *Saluianum datur pro ſpeciali hypotheca.*
2 *Saluianum datur conſtito de duobus extremis.*
3 *Intimatio, ſeu denunciatio eſt neceſſaria.*

DECISIO XXII.

DOmini concluſerunt competere vtile Saluianum Interdictum ad 27. loca Montis Religionis euicta domo, pro qua fue-
1 rant ſpecialiter hypothecata l. 1. nu.2. de Salu.Interd. Angel.in §. item Seruiana, num.9. inſtit.de action. Natt. conſil. 414. nu. 34. Menoch. de adipiſcend. remed. 3. num. 18. quam opinionem tenet Rota, vt in deciſ. 44. num.4. part. 1. & deciſ. 34. num. 24. diuerſorum.

2 Dictum etiam fuit liquere de primo, & ſecundo extremo: de primo ex inſtrumento obligationis; de ſecundo, non ſolum ex ſuſtentatione litis, verum etiam ex atteſtatione ſecretarij mõtis, Cæſ. de Graſſ. deciſ.4. de reſtit.ſpoliat.

3 Conſtabat etiam factam eſſe denunciationem, vt requiritur l. 1. C. de peric. & com.rei vend. l. emptor. C.de euict. c. vltimo de empt. & vend. late Couar.var.reſol.c. 17.verſ.deducitur tamen.

R.P.D.LANCELLOTTO.

Romana Saluiani Interdicti, Veneris 5.Decembris 1600.

SVMMARIVM.

1 *Saluianum non intrat ceſſante hypotheca.*
2 *Fundus dotalis hypothecari non poteſt.*
3 *Amplia, quod nec ab ipſa muliere obligari poteſt.*
4 *Fundum dotalem eſſe, ſufficit conſtare, nedum expreſſe, ſed etiam tacite de voluntate contrahentium.*
5 *Extimatio non facit emptionem, quando non eſt facta tempore conſtitutionis dotis.*
6 *Præſumendum non eſt partes voluiſſe a priori contractu recedere, vt inducatur donatio rei dotalis.*
7 *Extimatio ex interuallo facta, præſumitur ad effectum ſciendi rei valorẽ, & vt ſciatur rei quantitas in dotem conſignata.*
8 *Fundus dotalis conſtitutus ex conuentione pro tali haberi debet.*

DECISIO XXIII.

REſolutum fuit non eſſe locum Saluiano Interdicto,
1 quod non intrat ceſſante hypotheca. Corn.conſ.190.nu.2.lib.1. Natt. conſil.474.num.34.& ſæpe deciſum fuit.

Qua-

Quatenus etiã hypotheca deducitur ex obligatione Ioannis Baptiſtę, illa nõ tenet, quia caſale eſt fundus dotalis, vnde non po-
2 tuit ab ipſo obligari, nec hypothecari, l. fin. C. de reb. Eccleſiæ, non alien. l. vnica. §. & cum lex. C. de rei vxor. actio. gloſ. Inſt. quibus alien. lic. vel non, in princip. & ibi Aug. num. 6. Neguſ. de pign. in 2. memb. 2. par. princ. nu. 58. Surd. de alim. tit. 8. priuil. 36. nu. 2.

Quatenus etiam deducitur ex conſenſu, ſeu obligatione Hieronymæ vxoris, eodem modo tollitur, cum fundus dotalis, ne dum à
3 viro potuerit obligari, ſed nec ab ipſa muliere, imo neque ab vxore, & marito ſimul, vt per Neguſ. & Surd. ſupra allegatos. Prat. Papien. in form. libell. quo vxor agit ad dotem, glo. 1. n. 3. vltra quod obligatio mulieris pati poteſt alias difficultates, per informantes deductas.

Quod autem caſale ſit fundus dotalis, conſtat ex apocha matrimoniali, in qua fuit expræſſe inter coniuges conuentum, quod bona data in dotẽ, inter quæ adeſt hoc caſale, perpetuo ſtare deberent pro fundo, & in fundum dotalem ipſius Hieronymæ, & ſufficit, vt conſtet, ne dum expræſſe, ſed etiã
4 tacite de mente partium, quod voluerint rem dare pro fundo dotali, l. ſi æſtimatis, cum ibi notatis. ff. ſolut. matr. Aret. conſ. 84. vol. 2. ſed quando eſt dubium. Soci. Iun. conſ. 41. nu. 11. lib. 1. Couarr. prat. quęſt. cap. 28. n. 2. verſ. ſed ex contrario, & fuit dictum in cauſa Spoletana bonorum 6. Aprilis 1602. coram D. meo Penia.

Non obſtat, quod in inſtrumẽto illinc ad tres annos celebrato caſale fuerit æſtimatum, & receptum pro ſcutis octomillia, quia
5 cum iſta æſtimatio non fuerit facta de tempore conſtitutionis dotis, aut paulo poſt, ſed ex interuallo, illa non facit emptionem, & venditionem: cum non ſit veriſimile contrahentes à priori contractu voluiſſe recedere; nec ſit inducenda donatio rei dotalis, aut alienatio, quæ ex hac extimatione, quæ
6 emptionem faceret, ſequi poſſet, iuxta notata per Bal. & alios in l. ex conuentione C. de pact. Aret. vbi ſupra, verſ. præterea dicit Bal. Soc. Iun. d. conſ. 41. n. 14. Barbat. conſ. 19. col. fin. vol. 4. Couar. d. cap. 28. nu. 10. verſ. vndecimo illud; ſed talis æſtimatio cenſebitur facta, vel vt rei valor probari poſſit; vel vt ſciatur, pro qua quantitate bona viro conſignentur, vel ad alium effectum, vt in allegata
7 cauſa Spoletana, & tradunt Doctores in d. l. ſi ex conuentione, Aret. & alij ſupra allegati. Rolan. conſ. 92. nu. 6. lib. 2. & in hoc caſu res caret difficultate, cũ non præcedat promiſſio dotis in aliqua quantitate, ſed ſolum fuerint data in dotem bona, quæ acceſſoria habebat, & ſic non obſtãt deducta in cauſa

cauſa Interãnen. fundi dotalis 20. Februarij 1589. coram Illuſtriſſimo Platto, quia ibi ne dum præcedebat promiſſio dotis in quantitate, ſed etiam ex pluribus apparebat, quod dominium fuerit in maritum tranſlatum; hic autem adeſt
8 expreſſa conuentio, quod caſale ſtet pro fundo dotali, & ideo pro tali haberi debet. Aym. conſ. 148. & præcipue nu. 20. Burſat. conſ. 440. n. 9. lib. 4. & fuit in ſimili caſu dictum in vna Rom. fundi dotalis 6. Iunij 1578. coram bo. me. Card. Lancellotto.

R. P. D. LITTA.

Romana Saluiani Interdicti Veneris 17. Maij 1602.

SVMMARIVM.

1 *Aegidiana nõ habet locum, vbi conſtat ex eiſdem actis, de iniquitate ſententiæ.*
2 *Emphyteuſis expreſſe alienari prohibita, etiam large ſumpto vocabulo, dicitur etiam hypothecari prohibita.*
3 *Saluianum ſuper re non hypothecata exerceri non poteſt.*
4 *Obligatio tollitur ſolutione eius, quod debetur.*

DECISIO XXIV.

Dvbio propoſito, an eſſet locus Aegidianæ, Domini pro negatiua tenuerunt.

Primo quia vbi conſtat ex eiſdem actis de iniquitate ſententiæ, locus eſt appellationi, & quod
1 aliàs materia ſit appellabilis ad late tradita per Chacher. deciſ. Pedemont. 25. num. 13. quod autem ſententia lata contra Reuerendiſſimum Archiepiſcopum Amalphetanen. in Saluiano per deputatum ab Auditore Cameræ, ſit manifeſte iniuſta, ex eo præcipue conuincitur, quod domus, ſuper qua intentatum fuit Saluianum, eſt emphyteotica, & expreſſe prohibita alienari, etiam large alienationis ſumpto vocabulo, quo caſu,
2 & hypotheca omnis prohibita cenſetur, gloſ. in l. fin. verſ. ad apothecam C. de reb. Eccleſiæ non alien. cum alijs, de quibus in Romana domorum 3. Iunij 1577. coram bon. me. Cardinali Lancellotto, & diuerſ. 426. n. 8. par. 1. in impreſſ. & clariſſimi iuris eſt, Saluia-
3 num exerceri non poſſe ſuper re non hypothecata, Bart. in l. 1. n. 2. ff. de Salu. Interd. & l. 1. in princ. C. de precar. cum alijs per Neguſ. de pign. in 3. memb. 8. par. nu. 19. verſ. ſecunda concluſio.

Secundo, quia D. Marius Perleonius, ad cuius fauorem fuit lata ſupradicta ſententia, fuit hoc interim de fructibus cẽſus quorũ occaſione egit Saluiano contra Reuerendiſſimum Dominum Archiepiſcopũ, à ſuo debitore ſatiſfactus, & ſolutione eius, quod de-
4 betur, tollitur omnis obligatio, iuribus vulgatis.

ILLV-

ILL.MO SERAPHINO.

Fauentina ſpolij Veneris 15. Aprilis 1580.

SVMMARIVM.

1 *Aegidianæ an ſit locus, inſpiciendum eſt tenor ſententiæ.*
2 *Liquidatio non dicitur, ſi mandatur aliquis immitti in poſſeſſionem talium, & talium bonorum.*
3 *Liquidatio prædicta dicitur facta ad effectum ſolius poſſeſſorij.*
4 *Appellatio an detur, quando vna ſententia habet aliam ſententiam contra ſe.*
5 *Sententia, quæ mandat reſtitui bona, dicitur continere petitorium, ſed quando eſt ſuſpenſum petitorium, tunc dicitur ſententiatum ſuper poſſeſſorio.*

DECISIO XXV.

FVit reſolutum, eſſe locum Aegidianæ, cum enim ad dignoſcendum, an ſit locus appellationi
1 inſpiciendus ſit tenor ſententiæ, vt per Corn. conſ. 10. nu. 30. lib. 4. ſententia de qua agitur reſpectu illius capitis, parique noſtra ſententia eſt in mero poſſeſſorio, quia ita cantant verba explicita, Soc. in l. rem, quę nobis, nu. 14. de acquir. poſſ. & conſ. 262. num. 1. lib. 2. & ideo regula eſt pro Camilla.

Non obſtant limitationes, quæ ex aduerſo deducuntur: & primo quod ſententia eſt in ea parte liquidatoria, & quod a liquidatione
2 datur appellatio, quia immittere in poſſeſſionem talium, & talium rerum nominatim, non eſt proprie liquidare; quia ſi hoc verum eſſet, omnes ſententię reſtituentes ad certa corpora, eſſent liquidatoriæ; præterea facta probatione in actis, ex qua liquidatione apparet, quæ bona reſtitutioni ſint ſubiecta, nihil obſtat quominus iudex poſſit pronunciare aliquem eſſe reſtituendum ad talia bona: quia illa liquidatio fit ad effectum ſolius poſſeſſorij, vt in ſi-
3 mili de dominio deducto ad effectum poſſeſſorij fuit reſolutum in vna Tiburtina caſtri coram Reuerendiſſ. D. meo Aldobrandino.

Secundo non obſtat alia limitatio, quod iſta ſententia habet aliam ſententiam contra ſe, er-
4 go debet dari appellatio, Caſſad. de ſequeſtr. poſſ. & fruct. quia materia illa ſequeſtrationis eſt valde diuerſa ab iſta, propterea non applicatur, quia hic non adeſt ſententia in contrarium, quinimo hæc vltima eſt prioris confirmatoria, licet eam reformet in aliquibus, de quibus non fuerat facta ſufficiens ſpecificatio: tamen reſpectu reſtitutionis bonorum mobilium, aliqui ex dominis dubitabant, an eſſet locus Aegidianæ,
5 quia ſententia mandat reſtitui bona, non autem poſſeſſionem bonorum, & ſic videtur ſonare in petitorium, nam licet in libello tolleretur iſta concluſio, vt poſſit dici

dici intentatum poſſeſſorium, vt per Soc. in l. rem, quæ nobis. n. 14. & d. conſ. 262. nu. 1. tamen in ſententia videtur aliter dicendum, cũ ea ſit ſtrictè interpretãda. Verum hæc difficultas fuit ſublata, tum ratione pręcedentiũ, ex quibus poteſt ſumi interpraetatio ꝓ poſſeſſorio; tum ex eo, quod adeſt ſuſpenſio petitorij, ita vt illa verba omnino ſint intelligenda in poſſeſſorio.

ILL.MO SERAPHINO.

Romana Saluiani Interdicti Vener. 11. Ianuar. 1602.

SVMMARIVM.

1 *Extremum primum probatur ex inſtrumento venditionis, cum clauſula conſtituti.*
2 *Extremum ſecundum probatur ex litis ſubſtentatione.*
3 *Hypotheca datur in grano.*
4 *Præſumitur pro ſententia.*
5 *Hypotheca anterior non datur ſuper pecunijs debitis occaſione emptionis animaliũ, ſecus ſi eſſent propriæ, & darentur pro recollectione grani.*

DECISIO XXVI.

FVit reſolutum eſſe locũ Aegidianæ in cauſa, de qua agitur: nam primo probantur extrema Saluiani, nempe poſſeſſio illorum
1 de Scholis, ex inſtrumento venditionis, in qua adeſt clauſula cõſtituti, ex qua probatur poſſeſſio cõſtituentis, Ang. l. quædam mulier. n. 2. de rei vend. Tiraq. de conſtit. par. 3. limit. 1. nu. 20.
2 Secundum extremum probatur ex litis ſuſtentatione. Verall. deciſ. 364. par. 2. Cæſar. de Graſſ. deciſ. 4. de reſtit. ſpol. De iuſtitia ſenten-
3 tiæ conſtat, cum in grano detur hypotheca, vt fuit dictum in cauſa Romana pecudũ 4. Maij 1600. coram D. Mellino, & prius in eadem coram Giptio, & de hypotheca conſtat ex inſtrumentis, de quibus cõſtitit in actis, licet omiſſa fuerit regiſtratio in confectione regiſtri. Sed tollitur difficultas ex ſentẽtia graduatoria lata inter
4 creditores, & Pariſium conſentiẽtem graduationi, quo caſu ſententia probat, & pro ea præſumitur, Innocentius cap. bonæ. el 2. de elect. Alex. conſ. 101. lib. 5. Put. deciſ. 113. lib. 3.

Non obſtat, quod prætendatur pro parte Domini Pariſij ſe eſſe anteriorem creditorem ob pecunias traditas Scholis, ex quibus fuit facta recollectio fructuum ex arte agriculturæ, quæ recollectio
5 ceſſit in vtilitatem creditorum ad l. interdum, qui pot. in pign. hab. quia iſtæ pecuniæ fuerunt ſolutæ pro pretio animaliũ, & ita debitæ ratione emptionis, & ideo ex illis nõ potuit quæri hypotheca: nã id procederet, ſi fuiſſent ſimpliciter proprię Pariſijs. Quod autẽ fuit graduatus inter priores ꝓ iſto credito, fuit factũ cũ hac conditione

Digitized by Google

quod teneretur oſtendere ante executionem pecunias fuiſſe de proprijs, nõ autem pertinentibus ad illos de Scholis.

Non obſtat, quod obtinuerit mandatum, quia non fuit iuſtificatum, & adhuc pendet cauſa appellationis coram R.P. D. meo Pamphilio.

Et ex his concluſum locum eſſe Aegidianæ, &c.

ILL.MO SERAPHINO.

Romana de Valle Mercurij 10. Decembris 1579.

SVMMARIVM.

1 *Scientia eſt difficilis probationis, & probatur ex coniecturis.*

2 *Probationes leuiores requiruntur in re antiqua, ratione difficilis probationis, & ibi vide coniecturas.*

3 *Libri Mercatorum non faciunt fidem contra tertium.*

4 *Scriptura Officialium à publico deputatorum, probant contra tertium.*

5 *Limitatur contra non ſubditum.*

6 *Factum tamen probant.*

7 *Scientia teſtamenti probatur, ex diuiſione facta iuxta formam teſtamenti.*

8 *Ignorantiæ præſumptio, quando eſt generica, tollitur per alias probationes magis ſpecificas.*

DECISIO XXVII.

FVit reſolutum Lelium, Philippum, & Iacobum filios Pauli, & nepotes, & heredes Nicolai Patrui, tempore diuiſionis habuiſſe notitiam teſtamentorum patris, & patrui: nam cum ſcientia
1 ſit difficilis probationis, ea probatur ex indicijs, & cõiecturis, Alex. conſ. 187. n. 8. lib. 2. Abb. conſ. 81. nu. 2. lib. 1. Natt. conſ. 231. nu. 2. lib. 1. Rimin. Iun. conſ. 1. nu. 12. & 13. & cum ſimus in re antiqua, ratione difficilis probationis, ſufficit
2 leuior probatio, Caſſad. de procur. deciſ. 3. num. 3. Vrgens igitur coniectura, immo vera probatio elicitur ex exactione pecuniarum exiſtentium in monte Florentiæ, cum per procuratorem iſtorum Dominorum enuncientur, ne dum teſtamenta, ſed & Notarij de his rogati, cum alijs qualitatibus, quas non poterat diuinare, niſi de illis fuiſſet à ſuis principalibus certioratus; nec Res publica Florentina ſoluiſſet, niſi viſo mandato, & alijs ſcripturis neceſſariis.

Non obſtat, quod dicitur, illas
3 partitas non facere fidem in præiudicium tertii, quia hoc eſt verum in partitis mercatorum, ſed
4 iſti erãt Officiales à publico deputati, & magiſtratus, quorum ſcripturis fides adhibetur, Aym. de ant.
5 temp. par. 1. n. 230. & licet hoc nõ procedat contra non ſubditum, vt per eundem n. 240. tamen ceſſat
6 difficultas, quia ſaltim probabunt factum illud, vt dicunt Doctores in l. 2. C. de eden. 2. quia dicti de Valle obtinuerunt hæc iura compulſa-

pulſari, vt habetur in verſ. præſuppoſito. Præterea, & ex obſeruantia ſubſequuta, quia pecuniæ numquam fuerunt repetitæ, quod non ita factum fuiſſet, niſi tunc fuiſſent de eorum voluntate, & mandato ſolutę. & hæc coniectura comprobatur ex diuiſione conformi teſtamentis, nempe excluſis fęminis, vt habetur in 18. præſup-
7 poſito. Bart. in l. qui Romæ. §. duo fratres. in 3. quæſt. de verb. oblig. Ruin. conſ. 42. num. 21. lib. 1. Rolan. conſ. 36. n. 16. lib. 2. Item ex affectione domus edictæ Antonio, & aliis per informantes adductis.

Non obſtat præſumptio ignoran-
8 tiæ, quia cum ſit generica, poteſt tolli per alias probationes magis ſpecificas, vt per Ruin. dicto conſil. 1. num. 13. Non obſtat inueriſimilitudo, quæ deducitur ex eo, quod officiales viderint totũ teſtamentum, & duplex fideicommiſſum, quia non agitur nunc de ſcientia Officialium, ſed Dominorum de Valle.

Non obſtat, quæ deducuntur ex duodecimo, & decimotertio præſuppoſito, quia non probatur identitas rerum ibi contentarum, immo potius apparet de diuerſitate, cum differant iſta, deauratum, & de broccato. An vero hęc ſcientia ſit talis, quæ poſſit ſufficere ad effectum de quo agitur, aliàs ſuo loco erit videndum.

R.P.D. ORANO.

Foroliuieñ. Parochialis, Veneris 3. Iulij 1589.

SVMMARIVM.

1 *Emphytheoticam rem eſſe aſſerenti, incumbit onus probandi dominium.*

2 *Probatio ſupradicta eſt facienda per ſcripturam, vel per ſolutionem continuatam, vel alia euidenti coniectura, & num. 3.*

4 *Res quælibet in ſui origine præſumitur libera.*

5 *Seruitus non habet cauſam naturalem, ſed aut impoſitam, aut præſcriptam.*

6 *Solutio cenſus non probat dominiũ, neque titulum ad exigendum, niſi ſit præſcripta.*

7 *Præſcriptio eſt quid facti, nec præſumitur, niſi probetur.*

8 *Dominium concludenter eſt probandũ, quando agitur ad deuolutionem.*

9 *Res præſumitur potius emphytheotica fauore Eccleſiæ, quàm cenſualis.*

10 *Priuilegiatus non vtitur priuilegio cõtra æquè priuilegiatum.*

11 *Solutio ſimplex potius facit præſumere rem eſſe cenſualẽ, quã emphytheoticã.*

12 *Solutio facta anteceſſori non præiudicat Eccleſiæ, vel ſucceſſori.*

13 *Sententia ſine actis, cum non ſit antiqua, non probat.*

14 *Liber Monaſterij nõ probat ſolutiones factas, tanquam de re emphytheotica.*

DECISIO XXVIII.

AGenti ad caducitatẽ, & rem emphytheoticam præten-
1 denti incumbit onus probãdi dominium

minium, & quod res ſit emphytheotica. Specul. tit. de locat. §. nunc vero. verſ. 72. & ſeq. Berou.
2 conſ. 49. num. 4. & 5. lib. 3. Idque per ſcripturam, ex magis communi, per gloſ. in l. 1. & ibi Bal. Iaſ. nu. 61. cum ſeq. C. de iur. emphyt. Alexan. conſ. 112. in fin. volum. 1. Pariſ. conſ. 77. num. 7. volum. 3. Aret in §. adeo. Inſtit. loc. Pedem. deciſ. 53. num. 1. Clar. in verſ. em-
3 phyteuſis. quæſt. 4. Vel ſaltem per ſolutionem continuatam, vel aliã coniecturã: & eſt reſeruatio dominij, vt poſt Rom. conſ. 127. Silvan. conſ. 57. nu. 43. Alias enim,
4 cum quælibet res in ſui origine præſumatur libera, l. altius. C. de
5 ſeruit. & ſeruitus a contrario non habet cauſam naturalem, ſed aut impoſitam, aut præſcriptam. Bald. in cap. cum omnes, num. 11. de conſtit. Iaſ. in l. ſi prius. nu. 40 cum
6 ſeq. ff. de oper. nou. enunc. Solutio cenſus non probat dominium, nequetitulũ ad exigẽdũ, niſi ſit præſcripta, Guid. Pap. q. 272. & præ-
7 ſcriptio eſt quid facti, quæ nõ præſumitur niſi probetur, Bar. in l. Celſus. ff. de vſucap. Corn. conſ. 136. col. fin. lib. 2. Sed tanto minus hic, cum prætendatur propter non ſolutum cenſum deuolutio, quo caſu dominiũ concludenter eſt pro-
8 bandum, & quod res ſit emphytheotica, vt fuit dictum coram R. P. D. Giptio in vna Romana cenſus. Licet autem fauore Eccleſiæ
9 potius præſumatur res emphy-
9 theotica, quam cenſualis, Alex. de Neuo conſ. 27. per totum. Berou. q. 14. ſed tamen procedit, quãdo nec contra Eccleſiã hæc præſumptio excitatur. Nam priuilegiatus
10 non vtitur priuilegio contra æque priuilegiatũ. §. ſed & hoc præſenti. in auth. de ſanctiſſ. Epiſcop. c. cum cauſam, de præb. Nec deficiunt coniecturæ vrgentes, quia
11 aliter ſimplex facta ſolutio, facit præſumi potius contractum cenſualem, quàm emphytheoticum. Natta conſ. 3. lib. 1. num. 3. Rim. conſ. 413. nu. 3. lib. 3. Coniecturæ autem conſideratæ per informantes pro Monaſterio non releuant, quia concordia, de qua in inſtrumento anni 1552. non continet inueſtituram, ſed ſimplicem recognitionem, quæ caruit effectu, ex quo in eo præmiſſa ſolutio 15. ſtariorum grani non fuit vnquam præſtita, & nihilominus illa nec
12 Eccleſiæ, neque futuro ſucceſſori præiudicare potuit, Felin. in c. ad audientiam. verſ. decima, & vltima concluſio. de præſcript. Sententia autem ſuper deuolutione
13 lata eſt ſine actis, & cum non ſit antiqua, non probat, Caſſad. deciſ. 3. de prob. Liber venerabilis Monaſterij probat tantummodo ſolutiones, quæ non declarantur factæ, tanquã de re emphytheotica, prout requiritur, ad tradit per Fel. in c. cũ Bertoldus n. 28. de re iud. Quare cõcluſum fuit pro nõ iuſtificatione ſñīæ Vicarij Rauẽnateñ.

IL.

Digitized by Google

ILL.MO SERAPHINO.

Romana pecuniaria, Lunæ 9. Maij 1594.

SVMMARIVM.

1 *Hypothecaria intentari non poteſt, quādo defecit extremum poſſeſſionis.*
2 *Poſſeſſionem ſuam quis indicare non tenetur.*
3 *Actio perſonalis tantum, competit ad reſtitutionem pretij.*
4 *Creditor anterior non poteſt auocare pecunias exactas per ſecundum.*
5 *Limitatur, quando tempore ſolutionis par fuit diligentia omnium creditorū, & tamen fuit poſterior gratificatus.*
6 *Limitatur, quando ſolutio fit per decoctum, & non ſupereſt, vnde anterior creditor ſatisfiat.*
7 *Computatio crediti in emptione facta, habetur ac ſi eſſet facta ſolutio in pecunia numerata.*

DECISIO XXIX.

FVit reſolutum ſententiam Auditoris Cameræ eſſe confirmā-
1 dam, non quidem ex eo capite, quod Petrus Marius poſſit agere hypotheca contra Dominos de Caualcātibus, tanquam emptores prædii, quia deficit extremum
2 poſſeſſionis, cum illud non poſſideant, nec teneantur indicare poſſeſſionem; hoc enim cautum non reperitur, neque dici poteſt reſolutus contractus emptionis, & ideo competere per ſolutionem
3 actum ad reſtitutionem pretii, iuxta notata per Bald. in cap. dilectus. 2. in fin. de reſer. franc. in cap. dilecto. nu. 37. de appell. quia hic nulla adeſt reſolutio contra, prout fuit reſolutū coram R. P. D. meo Pamphilio, nec conſenſus Petri ei præiudicauit, quominus pro ſuo credito agere poſſet, cum pecuniæ promiſſæ non extarent, & ex eo fuit reſolutum pro confirmatione, quia licet regula ſit, quod anterior poſſeſſor non poteſt auo-
4 care pecunias exactas per ſecundū creditorem, vt per Affl. deciſ. 90. Cephal. conſ. 555. nu. 7. lib. 4. cum ſimilib.

Nihilominus non procedit, qn̄ tempore ſolutionis par fuit omniū creditorū diligentia, & tamen
5 fuit poſterior gratificatus, tunc enim anterior poteſt pecuniā ſolutam auocare. Iacob. de Aren. in l. Pupillus. ff. quę in fraudem cred. Caſtr. cōſ. 446. n. 3. par. 1. Phanuc. de inuent. par. 5. n. 148. add. ad deciſ. Affl. 190.

Fallit etiam prædicta regula qn̄ ſolutio fit per decoctum, & nō ſu-
6 pereſt, vnde ſatiſfiat anteriori creditori, Cephal. conſ. 86. n. 8. & 12. Et fuit reſolutum in Romana pecuniaria ſub die 29. Nouēbr. 1593. coram R. P. D. meo Penia.

Non obſtat quod dicitur pecunias non perueniſſe ad manus Dominorum de Caualcantibus, quia cum eſſent creditores Cæſaris, & emerint prædium, computato
7 in pretium credito, perinde eſt,

ac ſi eis pecunia numerata fuiſſet; id enim totum cenſetur breui manu factum. Et ita concluſum.

CAPVT AQVEN.

decif.400.in manuſcriptis lib.1.

SVMMARIVM.

1 *Probationes leuiores ſufficiunt in probando ſecundum extremum.*

2 *Poſſeſſio probatur per locationem, & fructuum perceptionem.*

3 *Locator dicitur fateri ſe poſſidere.*

4 *Inſtrumentum locationis, probat poſſeſſionem contra locatorem.*

DECISIO XXX.

IN eadem 12.Iunij 1551. eodē proponente, fuit reſolutū, quod ſit probatum ſecundum extremū, pro parte Federici: nam in pro-
1 batione ſecundi extremi ſufficiūt probationes ſemiplenæ, & leuiores, vt Rota in nou.decif. 117. ſeu 8.de reſt.ſpoliat. & ideo dixerunt ſatis probari de eo, quod Petrus conſtituit procuratorem ad locā-
2 dum, & fructus leuandū, hæc enim poſſeſſorium cōcernunt, Soc.Sen.
3 conſ.205.n.5.vol.2. & videtur fateri ſe poſſeſſorem, arg.l.generaliter.in fin.C.de nō num. pecun. & ſic talis qualis ex aduerſo aſſeritur, l.ſi proponas.§. 1. vbi Bald. ff.de inoff.teſt.

Quibus accedit inſtrumentum locationis, quod vbique cōtra lo-
4 catorem probat poſſeſſionē, Rota in antiq. decif.1. de fid.inſtr. alias 8. Fel.n.in c.inter dilectos.n.8. de fid.inſtr.Pariſ.cōſ.111.n.44.vol.1.

ILL.MO BLANCHETTO.

Regieñ. bonorum Lunæ 21. Maij 1578.

SVMMARIVM.

1 *Extremum ſecundum probatur per litis ſubſtentationem cum adminiculis.*

2 *Agens rei vendicatione, tenetur probare dominium.*

3 *Agens actione locati, tenetur probare poſſeſſionem.*

4 *Agens remedio. l. ſi quis conductionis. C.locat. poteſt in eo iudicio opponi exceptio proprij dominij.*

DECISIO XXXI.

DOmini indiſtinctè tenuerunt pro parte Reuerendiſſ. Epiſcopi eſſe ſufficienter probatū ſecundum extremum: paſſim enim
1 Rota tenet, quod ſuſtentatio litis vnà cum adminiculo aliquod ad illius probationem ſufficiat; adminiculum autem ſufficere collegerunt ex inſtrumento, de quo in tertio præſuppoſito.

Quo vero ad effectum nihil firmari potuit, videndum eſt enim, quo remedio agat Reuerendiſſ. Epiſcopus, & ſi ſuper intētato probauerit incumbentia: ſi vero agit
2 rei vēdicatione, neceſſe eſt probare dominium; ſi vero locati, debet
3 probare poſſeſſionem Eccleſiæ, Curt. Sen. conſ. 70. per totum, ſi
4 remedio. l. ſi quis conductionis. C. locat. & poſſunt Illuſtriſſimi Do-

Domini de Gonzaga referre quæſtionem proprij dominij. Soc. cõſ. 187. lib. 2. Dixerunt eidem etiam competere remedium, l. conductorum. C. eodem, de quo latè per Menoch. in 2. remed. recuperan. ideo non potuit capi reſolutio ſecundæ partis dubij, niſi appareat remedium intentatum per Reuerendiſſ. Epiſcopum, & an in illo intentionem firmauerit.

ILL.MO BLANCHETTO.

Peruſina reſciſſionis, Mercurij 24. Februarij 1588.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum de manutenendo dandum eſt ei, qui poſſidet, & poſſeſſio hoc caſu probatur ex confeſſione partis.*

2 *Probationes leuiores ſufficiunt in iudicio retinendæ.*

3 *Auctoritas Sedis Apoſtolicæ non eſt neceſſaria in alienationibus bonorum iſtius Monaſterij.*

4 *Contractus nullus defectu ſolemnitatis ſuſtinetur volente Eccleſia.*

5 *Contractus non dicitur ſimulatus, vbi non adeſt pactum de retrouendendo, donec non fuerit probata modicitas pretij.*

6 *Poſſidens ante litem motam, præſumitur poſſidere de tempore motæ litis.*

DECISIO XXXII.

FVit reſolutum Fratribus Sancti Florentij dandum mandatum
1 de manutenẽdo, quia de poſſeſſione ipſorum conſtat ex cõfeſſione partis, quæ ſufficit, Dec. conſ. 125.
2 nu. 1. multo magis in hoc iudicio, in quo leuiores ſufficiunt probationes, Menoch. de retinen. remed. vlt. nu. 24.

Non obſtant ſententiæ, quia de illorũ iniuſtitia dixerunt Dñi eſſe videndum, interim Fratres manutenẽdi, ſed de illarum iuſtitia Domini maxime dubitabant; tũ quia in iſtis Monaſterijs requiſitionibus factis, ad effectum alienandi,
3 nõ requiritur auctoritas Sedis Apoſtolicæ hoc caſu, vt fuit reſolutum coram Reuerendiſſ. D. Orioleſi. in vna Seneñ. donationis.

Tum etiam, quia contractus volente Eccleſia ſuſtinetur. Caſſad.
4 deciſ. 2. de loc. Iul. Clar. §. emphyteuſi. q. 9. & fuit reſolutum coram R. P. D. meo Seraphino 16. Decemb. 1575. in vna Ceruien. bonorum, & coram me in vna Camerineñ. domus 23. Ianuar. 1576.

Nec huic cõtractui obſtare videtur exceptio ſimulationis, ſeu
5 læſionis, quia cum non adſit pactum de retrouendendo, nec ſit probata modicitas pretij, non poteſt dici ſimulatus; ex quibus ſaltẽ offuſcatur iuſtitia ſententiarũ, ita vt poſſeſſores in ſua poſſeſſione veniant conſeruandi. & licet ab iſtis Dñis de Laurentijs nõ exegerint, ſufficit exegiſſe a ſuis auctoribus, & quod Fratres non habuerunt ſe pro ſpoliatis; cũ enim poſſiderent
6 ante litẽ motã, præſumũtur poſſediſſe de tẽpore quo fuit mota, niſi de interruptione doctum fuerit.

R. P. D. ORANO.

Soraneñ. Beneficiorum, Veneris 22. Maij 1587.

SVMMARIVM.

1 *Obſeruantia ſubſecuta, ſupplet defectus inſtrumenti.*

2 *Obſeruantiæ effectus probatur ex inſtrumentis locationum ſubſecutis.*

3 *Limitatur, quando probaret alium in poſſeſſione fuiſſe.*

4 *Confeſſio de recepto nō probat contra tertium, niſi quando promiſſio de ſoldo præcedit.*

5 *Teſtis vnicus probat poſſeſſionem.*

6 *Teſtes in tempore iurare dicuntur, ſi in die prorogationis termini iurarunt.*

7 *Obſeruātia operatur, vt poſſit dari mandatum de manutenendo.*

8 *Poſſeſſio poſterior clandeſtina, & non citato poſſeſſore, non priuat illum de poſſeſſione.*

9 *Confeſſio eſt interpretanda, vt minus præiudicet confitenti.*

10 *Titulus non requiritur ad effectum obtinendi mandatum de manutenendo.*

DECISIO XXXIII.

IN cauſa Sorana bonorū difficultas quæſtionis propoſitæ, reſtricta fuit per Dominos ad materiam concernentem poſſeſſorium, in cuius diſcuſſione fuit dictum, Seminarium Soraneñ. fore manutenendum: nam etiā ſi inſtrumentum poſſeſſionis captæ non probet, ex quo eſt ſine die, & caret teſtibus, ac ſubſcriptione, & ſigno Notarij, tamen obſeruantia ſubſequuta ſupplet defectus inſtrumenti, Bald. conſ. 400. nu. 3. lib. 4.
1 Aym. conſ. 101. num. 4. & 274. num. 7.

Hæc autem demonſtratur ex
2 inſtrumentis locationum, & ſolutionibus affictuum, quæ manifeſtè arguunt, quod habuerunt effectū. Doct. in l. qui vniuerſas. §. quod colonum. de acquir. poſſeſſ. cum aliis per Gabr. de loc. concluſ. 4. num. 7. & hoc niſi ex aduerſo pro-
3 betur alius in poſſeſſione fuiſſe, vt per Afſl. deciſ. 325. n. 2.

Et licet confeſſiones de rece-
4 pto non probent contra tertium, ad not. in l. per diuerſas. C. de mand. Tiraquell. de retract. conſang. §. 1. gloſ. 18. num. 78. tamen ſecus eſt, quando promiſſio de ſoluēdo præcedit. Afſl. deciſ. 402. Aym. conſ. 40. per totum.

Accedunt dicta teſtium de poſſeſſione Seminarij, & concluden-
5 ter deponunt, & in hoc iudicio vnus ſufficit, Alex. conſ. 103. num. 3. lib. 7. Menoch. de retinen. poſſ. remed. vlt. nu. 34.

Nec dicatur, teſtes in tempore
6 non iuraſſe, quia contrarium verius eſt: nam cum præfixio termini fuerit facta die trigeſima Augusti, & in prima die iuridica iurarent, & eadem die adſit ad alios duos dies facta prorogatio, ſatis verificatur enunciatiua Notarij dicentis teſtes in tempore iuraſſe,

& quid-

& quidquid ſit ad effectum man-
7 dati de manutenēdo ſufficit, quod
adſit obſeruantia.

Non obſtat poſterior poſſeſſio
Franchi adepta vigore inſtitutio-
nis,quia eſt clandeſtina; & poſſeſ-
ſore non citato, vnde non priua-
8 uit poſſeſſorem ſua poſſeſſione,
qui non habuit ſe pro ſpoliato,
Bart. in l.creditores. ſub num.26.
de pign. Dec. in l. fin. num.5. vbi
Zuccard. num. 128. C. de edict.
Diu. Adr. toll. Afflict. deciſ. 324.
nu.8.

Nec obſtat confeſſio Semina-
rij, quia non concludit ad poſſeſ-
ſionem Franchi, ſed potius pro-
bationi poſſeſſionis Seminarij: cō-
9 feſſio enim eſt interpretanda, vt
minus præiudicet confitenti, Dec.
in c.in præſentia.n.24.de except.

Minus facit, quod titulus Semi-
narij ſit infectus, quia ad effectum
10 mandati de manutenen. non re-
quiritur titulus, Abb. in c.conſtitu
tus. nu.3. in fin. verſ.& admitti de
elect. Put. deciſ. 26. de reſtit. ſpol.
Capic. deciſ. 189. nu. 11. Couar.
prat. quæſt. c. 17. nu. 6. Quare &c.

ILL.MO PAMPHILIO.

Veronen. iuriſdictionis Lunæ 18.
Martij 1596.

SVMMARIVM.

1 *Conſuetudo cognoſcendi cauſas crimina-les, & matrimoniales à Cōcilio Triden tino conſeruatur Decano, & alijs in-ferioribus.*

2 *Epiſcopus ſolus poteſt exercere iuriſdi-ctionem in cauſis ciuilibus, & crimi-nalibus in tota ſua diœceſi.*

3 *Mandatum de manutenendo dandum eſt ei, cui ius aſſiſtit.*

4 *Poſſeſſio immemorabilis non dicitur pro-bata legitime, donec per tres ſententias non fuerit declaratum.*

5 *Poſſeſſio immemorabilis non probatur per ſcripturas, vel inſtrumenta.*

6 *Poſſeſſio, qua non habet iuris reſiſten-tiam, eſt manutenibilis.*

DECISIO XXXIV.

Domini quātum ad cognitio-
nem cauſarum criminalium,
& matrimonialium dixerunt dan-
dum eſſe mandatum de manute-
nēdo Illuſtriſſimo Cardinali, quia
licet ex concilio Tridentino ſeſſ.
24. c. 20. §. ad hoc, præſeruetur De-
cano, & Capitulo, ſeu alijs inferio-
ribus, immemorabilis conſuetudo
cognoſcendi cauſas criminales, &
1 matrimoniales, iſta tamen imme-
morabilis à Capitulo non eſt ad-
huc probata, & clam probatur, ꝙ
Epiſcopus ſolus debet iſtam iuriſ-
dictionem exercere, vt fuit reſo-
lutum per Illuſtriſſimos Dominos
ſacri Concilij interpretes. Habet
etiam Epiſcopus ſuam de iure cō-
muni fundatam intētionem exer-
2 cendi iuriſdictionem in tota ſua
Diœceſi, cap. conquerente de off.
ord. cap. cum Epiſcopus eodem
tit. lib. 6. c. omnes baſilicæ 17. q. 7.
Et ex hac iuris reſiſtētia, etiā non
aliter probata quaſi poſſeſſione,
dan-

dandum eſt ei mandatum de manutenendo, cap. cum perſonę. §. fi. cum ibi not. de priuil. in 6. Caputaq. deciſ. 306. par. 1. & deciſ. 401. part. 2. in impreſſis, & fuit de anno præterito in cauſa Bononien. S. Petronij corā Domino meo Mantica, & alias ſæpius reſolutum.

Non obſtat, quod ex parte Capituli prętendatur probata immemorabilis, quia ſuper illius probatione adhuc pendet re-
4 miſſoria, & non dicitur ad hunc effectum legitimè probata, donec de ea conſtet per tres ſententias conformes, vt habetur in ſupradicta reſolutione Congregationis Concilij, quod quatenus Capitulum nititur confeſſioni Illuſtriſſimi Cardinalis in reſponſione ad poſitiones, illa nō adeſt: nam interrogatus de quaſi poſſeſſione Capituli decennali, vel viginti annorum, reſpondit illam eſſe de facto, & cōtra ius, & quod centenariam, & immemorabilem contentam in alijs poſitionibus, dicit illam ignorare; quatenus vero nititur priuilegijs, & ſcripturis, notiſſimum eſt per eos non pro-
5 bari immemorabilē; Ioan. Andr. in c. 1. in fin. de præſcriptionib. in 6. Alex. conſ. 16. nu. 17. lib. 5. maxime, cum in eis abſit, tamen confeſſiones Epiſcoporum, quę nō præiudicant ſucceſſoribus, & Eccleſiæ, glo. Abb. Felin. & alij in cap. fi. de præſcription. Feder. de Sen. conſ. 143. nu. 2. Angel. conſ. 245. nu. 8. cum ſimilib.

Non obſtat, quod in deciſione facta in cauſa Conchen. iuriſdictionis coram R. P. D. Mantica, dictum fuit, decretum Concilij nō loqui de Decano, ſed de alijs inferioribus, quia illud obiter dictum fuit, & in contrarium adeſt præfata reſolutio Congregationis, quæ expreſſe loquitur de Decano, & Capitulo, in quibus adeſt eadem ratio aliorum inferiorum.

Non obſtat deciſio in cauſa Valentina iuriſdictionis coram Illuſtriſſimo Lancellotto, quia in eo caſu fuerat probata immemorabilis, de qua hic non conſtat per tres ſententias conformes, prout dicta reſolutio requirit.

Quantum vero ad ius conferēdi, de quo Concilium non loquitur, fuit dictum dandum eſſe mandatum de manutenendo Capitulo, quia ex pluribus collationibus effectuatis, conſtat de eius
6 quaſi poſſeſſione, quæ cum nullā habet iuris, & Concilij reſiſtentiā, eſt manutenibilis. §. retinendæ inſtit. de interd. l. 1. vbi Bart. ff. vti poſſidetis, cum vulg.

ILL.^{MO} PLATTO.

Strigon. Legati Lunæ 20. Iunij 1588.

SVMMARIVM.

1 *Saluianum Interdictum competit pro re legata, & nu. 3.*
2 *Hypotheca competit pro re legata.*

Poſſeſſio

Digitized by Google

4 *Poſſeſſio ſola probanda eſt, vbi ſuſpenſum eſt petitorium.*
5 *Poſſeſſio ſola probanda eſt in Saluiano Interdicto.*
6 *Grex non eſt in numero earum rerum, quæ ſeruando ſeruari non poſſunt.*
7 *Poſſidere præſumitur, qui deſijt poſt litem conteſtatam poſſidere.*
8 *Loco rerum tenetur quis ad illorum extimationem.*

DECISIO XXXV.

DVbitaui, an Dominæ Catherinæ competat aliquod remedium poſſeſſorium pro rebus ſibi ab Andrea Batoro marito, legatis, & Domini vnanimiter reſoluerunt, prout ſæpius fuit in Rota re-
1 ſolutum, competere pro re legata Saluianum Interdictũ, Paleott. deciſ. 317. Cotta Miſcel. deciſ. 218. Et facit ratio; quia cum pro re legata competat hypothecaria, l. 1.
2 C. commun. de leg. vbi Iaſ. nu. 4. & tradit Dec. & Cagnol. in l. neque
3 pignus. ff. de reg. iur. conſequenter debet etiam Saluianum competere iuxta ea, quæ tradit Neguſ. de pign. in 3. memb. 8. par. nu. 19. Natt. conſ. 474. nu. 34.

Cõſtat autem de legato ex particula teſtamenti, ad id producta de poſſeſſione defuncti, & occupatione poſt eius mortem facta per Dominam Eliſabettam, ac occupaſſe non ſolum loca, ſed etiam fructus locorum ibi repoſitos.

Nec obſtat, quod dicat Dominũ Andream poſſediſſe, per vim, quia hoc tollitur ex concordia a Cæſare confirmata, per quam cõceditur D. Andreę, vt loca illa eius vita durante retinere poſſit: vltra quod cum hodie ſit ſuſpenſum petitorium, ſufficeret ſola poſſeſſio
4 abſque dominij probatione, vt per Neguſ. in loco ſuprarelato.

Nec obſtat, quod huiuſmodi confeſſio ſit generica, & ex qua colligi non poſſit quantitas bonorum, & fructuum, de quibus agitur, quia quantitas fuit per Dominam Catherinam ſpecificata in libello primę inſtantię, fol. 5. & pars fuit habita pro cõfeſſa fol. 62. Nec dicatur aduerſus huiuſmodi declarationem petitam, & obtentam fuiſſe reſtitutionem in integrum, quia reſtitutio non fuit petita aduerſus huiuſmodi declarationem, ſaltim reſpectu quantitatis horum bonorum, quin potius ſemper pro parte D. Andreæ fuit præſuppoſita exiſtentia rerum legatarum tempore obitus D. Andreæ, & occupatio Dominæ Eliſabettę, ſed petita reſtitutio aduerſus allegationem omiſſam: quia licet dicebatur omiſſum fuiſſe allegari fructus hos, & bona legata nata fuiſſe in bonis dominę Eliſabettę proprijs, & propterea licite fuiſſe ab ea occupata, vt legere eſt fol. 42. tertiæ inſtantiæ, quo loco etiam apparet procuratorem non negare, imo fateri iſtorum fructuum, ac bonorum occupationem, ſolũ negare, pertinuiſſe ad Dominum Andream, & ideo non potuiſſe

per

per eum legari, & aduerſus huiuſ-
modi omiſſam allegationem, re-
ſtitutionem petere: quod ipſum
etiam pars confitetur in ſecunda
inſtantia, fol. 33. vbi dicit Domi-
num Andream multos fructus ad
principalem ſuam ſpectantes le-
gaſſe D.Catherinæ. Ex quibus om
nibus apparet ſatis conſtare de
poſſeſſione defuncti, atque occu-
patione Dominæ Eliſabettæ, quod
ſufficit (vt dixi) ad obtinendum
in hoc Salu. Interdicto, abſque
5 eo, quod probetur dominium Do-
mini Andreæ, aut Dominæ Ca-
therinæ.

Non obſtat, quod huiuſmodi
bona amplius non poſſideantur
per Dominam Annam, nec poſſe
præſumi ab ea poſſideri, cum pro
maiori parte, ſint res, quæ ſeruan-
do ſeruari nequeunt, quia primò
6 hoc nõ habet locum in gregibus,
& alijs, quæ non ſunt in numero
earum rerum, quæ ſeruando ſer-
uari non poſſunt, inſt.de vſufruct.
§.conſtitutio: ſecundo cum Domi-
na Anna deſiuerit poſſidere poſt
litem motã, habenda perinde, ac
7 ſi hodie poſſideret, l.1.ff.quorum
bonorum, Menoch.de adipiſcen.
poſſeſſ. remed. 1.num.63.eo loco
8 rerum, tenebitur ad extimationẽ,
iuxta text.in dicto §.conſtituitur.
inſtit.de vſufruct.

ILL.MO SERAPHINO.

Romana pecuniaria, Lunæ 28.
Aprilis 1586.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum dicitur continere probationem probatam.*

2 *Obligationem erroneam eſſe, eſt altioris indaginis.*

3 *Noua conuentio inducitur ex compromiſſo facto, & laudo ſubſecuto.*

DECISIO XXXVI.

FVit reſolutum conſtare de
credito claro, & liquido Do-
minorum de Antinoris, & Alemã-
nis per inſtrumentum publicum
1 obligationis Cameralis, quæ dici-
tur continere probationem pro-
batam. Aym.conſ.317.n.1.& ideo
locum eſſe exequutioni dicti in-
ſtrumenti; non obſtantibus ex ad-
uerſo deductis. Nam quod dedu-
2 citur, obligationem contractam
fuiſſe per errorem, non bene pro-
batur, & res requirit altiorem in-
daginem, quia multa deducuntur,
ex quibus iſte error redditur in
veriſimilis, & dubius, maximè
quia cauſa in tot locis fuit agitata.

Non obſtat, quod rigor obliga-
tionis Cameralis non eſt attendẽ-
dus, ex quo fuit vulnerata per cõ-
promiſſum, & laudũ inde ſequu-
3 tum, quæ inducunt nouam con-
uentionem. Alex. conſ.22. nu.3.
lib.1.cum alijs, quia licet nõ con-
ſtet, quod Domini de Sangallettis
illud acceptauerint, tamen Do-
mini intelligunt, quod proceda-
tur ad executionem obligationis
Came-

Cameralis, iuxta terminos, & moderationem in laudo contentam, & ideo ordinarũt Domini, ut laudum producatur, & iuxta contenta in eo ad executionem procedatur. &c.

ILL.MO ARRIGONO.

Romana ſupplementi legitimæ Lunæ 8. Nouembris 1593.

SVMMARIVM.

1 *Confeſſio receptionis dotis elapſo tempore ad opponendum de non numerata pecunia præiudicat non ſolum heredi, ſed etiam creditoribus.*

2 *Confeſſio adminiculatur ex conſuetudine.*

3 *Confeſſio prædicta præiudicat etiam filio, quoad legitimam, quando concurrunt aliquæ coniecturæ, & nu. 4.*

5 *Diſpoſitio loquens de dote non habet locũ in dote confeſſata, ſed ſecus eſt, quando ſunt lapſa tempora ad opponendum de non numerata pecunia.*

DECISIO XXXVII.

IN propoſita difficultate, an cõſtet de dotatione Ioannæ, Do-
1 mini tenuerunt opinionem affirmatiuam, ea ratione, quia vltra iuramentum, & renunciationes, cum ſint elapſa tempora opponendi exceptionem non numeratæ dotis, confeſſio illa receptionis dotis, de qua in inſtrumento producto, nõ ſolũ probat certã dotationem in præiudicium mariti, & heredum, ſed etiam in præiudiciũ creditorum, Bar. in l. aſſiduis n. 11. vbi etiam Bald. C. qui pot. in pign. hab. Aret. in conſ. 86. num. 3. Affl. in deciſ. 400. ſub nu. 10. verſ. item vera concluſio. Aymon. conſil. 40. num. 6. Rot. diuerſ. in deciſ.
2 102. num. 16. in 2. par. quæ confeſſio adminiculatur ex generali conſuetudine, cum matrimonia non contrahantur ſine dote.

Et ſic tollitur illa obiectio de confeſſione patris, quæ non præiudicat filijs quoad legitimam, quia non procedit, quando ſunt elapſa tempora, cum nunc etiam quibuſcunque creditoribus præiudicet, iuribus allegatis: & confeſſio patris, quando cum ea con-
3 currit aliqua coniectura, præiudicet quoque filijs, vt tradit Ant. de Butr. & Abb. in cap. quamuis. de ſent. & re iud. Alciat. in reſp. 153. nu. 2. tom. 3. lib. 3.

Non obſtat, quod diſpoſitio loquens de dote, nõ habet locũ in dote cõfeſſata, quia ꝓcedit, quãdo
4 non ſunt lapſa tempora, ſecus quãdo ſunt lapſa, vt per Affl. in deciſ. 402. ſub nu. 10. & 15.

Neque poteſt dici conſtare de ſimulatione cõfeſſionis ex illo inſtrumẽto emptionis vineę, ex quo cõſtat vineã fuiſſe emptã ꝓ ſcutis 150. tantũ, & nihilominus reſiduũ
5 dotis confeſſatum, quod etiam dicitur verſum in emptionem vineæ,

neæ, erat longe maioris ſummæ, quia non dicitur integrum reſiduũ fuiſſe verſum in emptionem, ſed ſimpliciter dicitur, de quibus fuit empta vinea &c. & ſic talia verba poſſunt verificari in aliqua parte pecuniarum, quibus fuiſſet empta vinea &c.

CAPVTAQVEN.

decif. 36. lib. 2. in manuſcript.

SVMMARIVM.

1 *Extremum primum probatur ex confeſſione principalis, ſuper poſitionibus facta.*

2 *Confeſſio Prælati non præiudicat Eccleſiæ.*

3 *Confeſſio Prælati præiudicat Eccleſiæ, quando eſt facta iudicialiter, per viã contentioſæ iuriſdictionis.*

DECISIO XXXVIII.

PRimum extremum probatur per confeſſionem Beneficiato-
1 rum, qui ſuper poſitionibus reſpõdendo fatentur Archipræsbiterũ fuiſſe in quaſi poſſeſſione percipiendi certum quid ab eis ratio-
2 ne ſuperioritatis, licet regulariter confeſſio Prælati non debeat Eccleſiæ præiudicare, c. preſertim, de teſt. in 6. quia rector Eccleſiæ ſimplicis, & Collegiatę per confeſ-
3 ſionem iudicialem per viam contentioſæ iuriſdictionis præiudicat Eccleſiæ, Abb. in c. dilectus, col. 1. de Cappel. mona. Dec. conſ. 474. col. 2. nu. 6. Aegid. conſ. 498. Abb. cap. fin. colum. penul. & vltima de præſcript. & ibi Felin. col. penul. nu. 17. ita Domini concluſerunt in vna Valentina iuriſdictionis corã Domino Caputaquen. 18. Aprilis 1554. fol. 100.

R. P. D. LANCELLOTTO.

Romana domus in Burgo, Veneris 21. Aprilis 1589.

SVMMARIVM.

1 *Emphyteuſis probatur in ſolutionibus, longiſsimo tempore factis tamquam ab emphyteuta.*

2 *Conceſsio talis præſumitur, qualis apparet in ſolutione.*

3 *Emphyteuſis debet probari per ſcripturam, quæ eſt ſubſtantia contractus.*

4 *Limitatur, quando de conſuetudine aliter ſeruetur.*

5 *Conſequens ſi probatur per ſcripturã, etiam antecedens dicitur probata per eandem ſcripturam.*

6 *Emphyteuſis, ſicut præſumitur per ſolutionem canonis ad fauorem Domini, ita præſumitur ad fauorem ſoluentis.*

7 *Inſtrumentum affrancationis, in quo fit mentio de ſucceſſione in emphyteuſim, probat inter contrahentes, rem illam in emphyteuſim fuiſſe conceſſam.*

8 *Confeſsio facta in precibus ab eo, qui diſponere poteſt, probat.*

9 *Confeſsio facta in poſitionibus probat.*

10 *Confeſsio eſt maior probatio, quam quodlibet inſtrumentum, vel per depoſitionem teſtium.*

Proba-

11 *Probatio per confeſsionem ſufficit, etiam in caſibus, vbi requiritur ſcriptura.*

DECISIO XXXIX.

FVit concluſum ex ſolutionibus ex longiſſimo tempore factis,
1 tanquam ab emphyteota, legitime conſtare de conceſſione in
2 emphyteuſim, quia talis præſumitur conceſſio, qualis apparet ſolutio, Specul. in tit. de locat. §. nunc aliqua. nu. 169. ve rſ. 142. Bald. in l. cum de in rem verſo, in 2. lect. in fi. ff. de vſur. & in l. ſi certis annis, nu. 8. in fi. & 9. C. de pact. quod dicit notandum, etiam pro ijs, qui perdiderunt inſtrumenta emphyteotica, & ſequitur Dec. conſil. 146. ſub num. 2. Grauett. conſ. 76. nu. 25. lib. 1.

Non obſtat, quod emphyteuſis debeat probari per ſcripturã, quæ
3 eſt de ſubſtantia contractus. l. 1. & ibi gloſ. in verb. alienationis, C. de iur. emphyt. Alex. conſ. 50. nu. 3. & 4. lib. 8. qui dicit hanc eſſe communem opinionem: quia reſpondetur primo, quod licet de iure, ſcriptura ſit neceſſaria, tamen dubium eſt, an ex conſuetudine re-
4 quiratur, quia plerique atteſtantur eam non eſſe neceſſariam, Bart. in l. 1. nu. 6. in fin. C. de iur. emphyt. Rom. conſ. 103. nu. 5. in fin. Corn. conſ. 187. num. 9. lib. 1. Socin. Sen. conſ. 120. nu. 24. lib. 4. Pariſ. conſ. 77. lib. 3. Rolan. conſ. 84. num. 10. lib. 1.

Secundo reſpondetur, quod licet ſcriptura eſſet neceſſaria, tamẽ ſatis eſt, quod per ſcripturam appareant ſolutiones, quia quando
5 conſequens probatur per ſcripturam, antecedens etiã videtur probari per eãdem ſcripturam, l. quicunque. C. de apoch. lib. 10. & ita in terminis concluſit Bald. conſ. 116. nu. 2. lib. 1. qui etiam ſubiungit, per præſumptionem d. l. cum de in rem verſo. ff. de vſur. habere pro ſcriptura, & ita Grauett. in tract. de antiq. temp. par. 3. nu. 40.

Et ſicuti emphyteuſis præſumitur in præiudicium ſoluentis, vt is, cui ſoluit, intelligatur eſſe Dominus directus, ita etiam preſumitur
6 ad commodum ipſius ſoluentis, vt intelligatur ei acquiſitum dominium vtile, Bald. conſ. 24. num. 1. lib. 4. Salic. in dicta l. cum de in rem verſo. nu. 12. verſ. quęro ſexto. ff. de vſur.

Quod Domini cenſuerunt in caſu propoſito multo facilius eſſe recipiendum, quia lapſu longiſſimi temporis, plura concurrunt adminicula, ita vt plene res ſit indubitata.

Primum eſt, quia extat inſtrumentum affrancationis, in quo fit mentio de huiuſmodi conceſſione facta in emphyteuſim, cum ra-
7 tificatione, quod inter contrahentes plenam probationem facit, l. optimam. C. de cond. & comm. ſtipul.

Secundo extat ſupplicatio, ſi in euiden-

euidentem, porrecta Summo Pōtifici, & obtenta ab adminiſtratoribus Hoſpitalis, in qua etiam narratur iſta confeſſio in emphyteuſim, & quidem, cum ſit de eis
8 qui poſſunt diſponere, habet vim nouæ diſpoſitionis, Dec. conſ. 63. ſub nu. 40. verſ. moleſtāre, & n. 6. verſ. nec obſtat.

Tertio concurrit confeſſio ipſius Hoſpitalis, facta in poſitionibus, in quibus ponitur etiam hu-
9 iuſmodi conceſſio in emphyteuſim, & nulla eſt maior probatio, quàm partis aduerſæ confeſſio. Vnde etiam confeſſio dicitur eſſe
10 maior quolibet inſtrumento publico, & quibuſcunque depoſitionibus teſtium, Bald. conſ. 142. n. 5. verſ. verum tamen, lib. 2. Et quidē ita habetur, vti ſcriptura, vt in ca-
11 ſibus, etiam in quibus requiritur ſcriptura, ſufficiat probatio per confeſſionem, l. cum à te, & ibi not. Dec. nu. 7. cum ſequen. C. de tranſ. & ſequitur Grauet. conſ. 61. nu. 3.

Neque obſtat, quod huiuſmodi conceſſio non videatur eſſe ſolēnis, neque ceſſerit in vtilitatem Eccleſiæ, quia Domini dixerunt hoc non eſſe præſentis inſpectionis, ſed in alia diſputatione videndum eſſe.

R. P. D. LITTA.

Romana bonorum de Capiteferreo, 4. Maij 1598.

SVMMARIVM.

1 *Saluianum vtile datur pro conſequendo legato.*

2 *Requiſita ad Saluianum probantur, ſi probatur Domina Lucretia tempore obitus, & ante poſſediſſe, ac etiā probatur ex confeſſione rei, & ex inſtrumento adepta poſſeſſionis, & ex litis ſubſtentatione, & nu. 3.*

4 *Reuocatio confeſſionis poſt acceptationem, non releuat, & præſertim, quia non docetur de errore, & nu. 5.*

6 *Exceptio dominij in Saluiano non admittitur.*

7 *Exceptio requirens altiorem indaginem, in Saluiano non admittitur.*

DECISIO XL.

Domina Lucretia de Pichis, teſtando, & codicillando inter alia iure legati, reliquit filijs bon. mem. Hieronymi de Pichis, ſuis nepotibus, quandam apothecam, ſitam ſub Palatio Dominorū de Pichis, duas domos, & 30. loca Montis fidei, & Venerabili Societati Sanctiſsimæ Annunciatæ de Vrbe, reliquit aliam apothecā ſub eodem palatio de Pichis, & prædicta fecit cum cōditionibus, oneribus, & ſubſtitutionibus in dicto teſtamento.

Mox inſtituit ſuos heredes vniuerſales Dominum Dominicum de Capiteferreo, filium ſuum pro medietate, & pro alia medietate præfatos filios de Pichis, nepotes ſuos, eos ad inuicem ſubſtituendo, &

do, & prout latius conſtat ex lectura dicti teſtamẽti, ad quod &c.

Mortua dicta Lucretia Dominus Dominicus, vti eius filius, & heres confecit inuentarium, in quo plura bona deſcripſit, vti bona hereditatis prædictæ, ſeque in poſſeſſionẽ omnium bonorum intruſit.

Hoc ita ſtante pro parte præfatorum filiorum de Picchis, legatariorum, & heredum reſpectiue pro dimidia, iudicium contra præfatum Dominicum motum fuit petendo coram me, vti deputato à S. D. N. in locum iudicis dictæ venerabilis Sodalitatis ſãctiſſimę Annunciatæ de Vrbe, ad quã ſpectat protectio dictorum filiorũ, & de cuius etiã intereſſe tractatur, tam vigore l. fin. C. de edict. Diu. Adr. toll. quam vigore ſtatuti Vrbis c. 86. lib. 1. & etiam omni meliori modo, immitti in poſſeſſionẽ bonorum dicti pręlegati, nec non & medietatis hereditatis Dominæ Lucretiæ.

Vnde dubio per me ad hũc effectũ in Rota propoſito, Domini vtraque parte informante reſoluerunt, prædictos filios de Picchis ſeu venerabilẽ Sodalitatẽ nomine eorum abſque difficultate eſſe immittendam in poſſeſſionem dictarum domorũ, apothecæ & locorũ 30. Montiũ fidei, tã vigore ſtatuti de quo ſupra, habentis executionẽ paratã, quã ex eo, quod legatarijs
1 competit vtile Saluianum Interdictum contra poſſeſſorem bonorũ defuncti pro conſequendo legato Aret. in §. itẽ Seruiana. n. 9. Inſt. de act. Gabr. cõſ. 46. n. 19. & ſeq. lib. 1. & tenuit Rota in vna Foroliu. bonorũ 24. Febr. 1561. corã bo. me. Paleotto, in vna Rom. de Comitibus 27. Maij 1581. coram S. D. N. & in Balneoregien. legati 1. Iulij 1596. corã R. P. D. Orano; nec hoc in caſu dubitari poſſe dixerũt Domini, quin requiſita ad Saluianũ, ſint ſufficienter probata pro parte præfatorũ filiorum de Picchis, cũ
2 quod Domina Lucretia, de tẽpore ſui obitus, & ante poſſederit dictas apothecas, & domos, & loca illa triginta Montis fidei, conſtat ex confeſſione ipſius Domini Dominici, cõtra quem agitur, & conſtat ex inſtrumento adeptæ poſſeſſio-
3 nis, de quo in sũmario Domini de Picchis, ex ipſa ſubſtẽtatione litis, Caputaq. deciſ. 364. par. 2.

Nec obſtare dixerunt Domini, qđ confeſſio illa Dñi Dominici, de qua in inuẽtario, fuerit per eũdẽ reuocata, ſiquidem, quia talis
4 reuocatio, vti facta poſt acceptationẽ, non releuat, Alex. conſ. 119. lib. 3. Ang. conſ. 52. n. 27. cum alijs per Gabr. de cõfeſſ. concl. 6. n. 12. quod maxime procedere debet in hoc caſu, in quo ꝑ parte Dñi Dominici, nõ docetur de errore dictę cõfeſſionis; & ex deductis per in-
5 formãtes ꝑ parte Dñorum filiorũ de Picchis, illa valde coadiuuãtur, & vera oſtẽditur, ad tradita ꝑ Tiraq. de retr. conu. §. 1. glo. 5. n. 16.

Dd Nec

Nec hăc immiſſionem impediri poſſe cenſuerũt Dñi, ex prætenſionibus ipſius Domini Dominici, cum illa omnia concernant iudicium proprietatis, quod nihil cō-
6 mune habet cum iſto poſſeſſorio, vulg.l.naturaliter.§. nihil commune.ff. de acq. poſſ. & quia ſunt ex-
7 ceptiones requirentes altiorē indaginem, quæ non admittuntur contra Saluianum Interdictum, vt de communi atteſtatur Franc.Sarnien.de reddit. Eccleſ.par. 3.c.2. nu. 33. & tenuit Rota in Romana cenſus 22. Martij 1596. coram R. P.D.meo Seraphino, & in Ceſennateñ. bonorum 28. Iunij 1596. coram eodem.

Quo vero ad immiſſionē in poſſeſſionem medietatis hereditatis dictæ Dominæ Lucretiæ, per eoſdem filios de Picchis prætenſam vigore.l. fin.C. de edic.Diu. Adr. toll. Dñi cenſuerunt,bonũ eſſe aliquantulum ſuperſedere,firmando prius,in quibus conſiſtat dicta hereditas, cum multa deducãtur per informantes pro D. Dominico ad oſtendendum nihil pęnitus eſſe in hereditate dictæ Lucretiæ, cuius reſpectu concedi poſſit aliqua immiſſio.

R.P.D. MANZANEDO.

Romana Saluiani Interdicti 26. Nouembris 1605.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio non datur in Saluiano.*

2 *Saluianum eſt iudicium mere poſſeſſorium adipiſcendæ.*

3 *Appellatio in mero poſſeſſorio, de iure ciuili admittitur.*

4 *L.vnica.C.de mom.poſſ.habet locum in quolibet interdicto, etiam plenario adipiſcendæ.*

5 *Aegidiana habet locum in quolibet poſſeſſorio,etiam in Saluiano.*

6 *Creditum cum hypotheca,probatur per inſtrumentum.*

7 *Poſſeſſio probatur ex confeſſione ad poſitiones facta.*

8 *Saluianum habet locum probatis extremis.*

DECISIO XLI.

BArtholomæus Papius de anno 1580. ſuper quibuſdam bonis ſtabilibus impoſuit cenſum ſcutorum 3. millium ad fauorem Laurentij Pancaldi, cũ obligatione omnium bonorũ in forma Camerali; qui Pancaldus ex poſt facto emit vineam a D. Catherina pro ſcutis 3. millibus, pro quibus prædictum cenſum illi ceſſit, mediante pacto,quod eueniente euictione ſortis principalis, Catherina haberet regreſſum ad vineā;illa vero euicta,Pancaldus haberet recurſum ad cenſum. Bartholomæo Papio defuncto, condito teſtamēto, & inſtituto Gottardo eius filio, legauit ſcuta 20. millia Venerabili Collegio Aſconæ: Aemilia eius vxor pro dote contra hereditatē Papij ſui mariti obtinuit immitti in poſſeſſionem bonorum prædicto cenſui ſuppoſitorum. Collegium vero pro ſuo legato fuit

fuit immiſſum in poſſeſſionẽ cuiuſdam vineæ teſtatoris, quam poſtea vendidit Domino Coſimo Sacchetto. Sed cum Aemilia pro dote habuiſſet bona prædicta, cenſui ſuppoſita, dicta Catherina, quæ dictum cenſum pro dicta vinea a Pãcaldo habuerat, habuit regreſſum ad vineam, illamque recuperauit, iuxta pactum cum Pancaldo initum: vnde heres prædicti Pancaldi, euicta vinea a Catherina, intentauit Saluianum in vinea, quæ fuerat Papij, & a Collegio virtute ſui legati poſſidebatur, quam quidem dicto Coſimo Sacchetto vendiderat, in quo iudicio heres Pancaldi obtinuit. Ex quo dictus Sacchettus egit contra Collegium pro reſtitutione pretij dictæ vineæ euictæ cum damnis, expenſis, & intereſſe; ſicque Collegium fuit coactum ſoluere heredi Pancaldi ſcuta 2714. vt dictam vineam recuperaret, & ab ipſo habuit iurium ceſſionem, cuius vigore Collegium contra Catalanos poſſeſſores caſalis Pernucciæ, olim hereditatis dicti Papij, egit coram Auditore Cameræ, & Domino Orphino ab ipſo deputato, & obtinuit in vim Saluiani Interdicti, à qua ſententia appellarunt Papij, non vero Catalani; & cauſa appellationis mihi commiſſa, vt conſtito eſſe locum Aegidianæ, exequatur, ſin minus, cauſam appellationis cognoſcat.

Dubitaui, an eſſet locus Aegidianæ, & Domini affirmatiue reſoluerunt dicẽtes, quia cum a ſen-
1 tentia lata in Saluiano Interdicto, nõ detur appellatio, vt notat Bar. in l. 1. nu. 4. ff. de Salu. Interd. & Neguſ. de pign. in 1. membr. part. 8. num. 3. Contard. de mom. poſſ. limit. 4. ex contractu. num. 10. quia
2 Saluianum eſt merè poſſeſſorium adipiſcendæ, ex Bar. in d. l. 1. & ceteris Doctoribus ſupra adducti, & de communi atteſtatur Rol. conſ. 14. num. 11. lib. 1. & tradit Verall. in deciſ. 141. part. 3. Sed ſic eſt, quod de iure ciuili in mero poſ-
3 ſeſſorio appellatio admittitur, per tex. in dicta l. vnica. C. de momen. poſſeſſ. iuxta illius communem intellectum, de quo atteſtatur Pariſ. conſ. 108. num. 8. & Cagnol. in l. in pari cauſa. num. 7. de regul. iur. Ioſeph. Ludou. deciſ. Peruſina 20.
4 num. 9. & 17. & ſicuti diſpoſitio dictæ l. vnica, procedit in quolibet interdicto, etiam plenario adipiſcendæ, vt notat Bart. in l. 2. nu. 3. & 4. ff. de appell. recip. & eſt cõmunis ex Duena cum pluribus relatis in regula 44. in princ. Ita, &
5 eodem modo Aegidiana intrat in quolibet mero poſſeſſorio, ſicque in Saluiano, vt notat Pariſ. dicto conſ. 108. num. 15. & Neguſ. vbi ſupra. num. 3. & Beninteñ. deciſ. 17. in fin. vt Ioſeph. Lud. vbi ſupra in princ. num. 20. & 21. & tenuit Rot. deciſ. 112. num. 4. part. 3. lib. 1. diuerſ. & deciſ. 662. num. 3. eadem part. 3. lib. 3. Verall. dicta

Dd 2 deciſ.

Digitized by Google

deciſ. 141. par. 3. Mohed. deciſ. 5. de conſtit.

Quod maxime procedit in caſu noſtro, quoad nullitatem, cum
6 contra dictam ſententiam nihil fuit oppoſitum; & de illius iuſtitia apparet, quia per inſtrumentum dicti cenſus impoſiti a Bartholomæo Papio ſuper ſuis bonis conſtat de credito cum hypotheca. Item & per inuentarium, quod legitime probat, vt tradit Bar. & Bal. & alij in l. cum tale. §. Titius per illum textum. ff. de condict. & demonſtr. & per Bald. in l. fin. §. 1. P. de iur. deliberan. & Pariſ. conſil. 45. num. 20. lib. 2. & Decian. conſ. 76. num. 8. lib. 3. Item per confeſ-
7 ſionem Catalani in reſponſionibus ad poſitiones, conſtet huiuſmodi caſale fuiſſe poſſeſſum a dicto Bartholomæo Papio poſt di-
8 cti cenſus conſtitutionem. Quibus probatis intrat Saluianum, ex Bar. in l. rem alienam. num. 5. ff. de pignor. act. & Neguſ. vbi ſupra. nu. 6. & 8. Rolan. dicto conſ. 14. num. 13. Alexan. & alij, quos refert, & ſequitur Contard. vbi ſupra, num. 7. Put. deciſ. 207. num. 2. lib. 1. conſtatq. de ceſſione heredis Pancaldi ad fauorem Collegij: vnde de nullitate nihil oppoſito, & docto de iuſtitia ſententiæ, intrat ex ſupradictis reſolutio Dominorum, Aegidianæ locum eſſe.

R. P. D. GIPTIO.

Romana pecuniaria Mercurij 26. Iunij 1596.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio gregis probatur ex confeſſione Chriſtophori, ad poſitiones facta, & ex teſtibus in facto relatis.*

2 *Extremum ſecundum probatur ex cõfeſſione, & litis ſuſtentatione.*

3 *Fama ex ſe ipſa ſola, non plene probat.*

4 *Fama iuncta cum adminiculis probat.*

5 *Hypotheca non cadit in mercibus venalibus, quæ quotidie venduntur, & permutantur, & ad illum vſum ſunt ſimpliciter deſtinatæ.*

6 *Limitatur, quando ex pluribus animalibus fit vnum grex, & vnum corpus natura aptum reddere fructus.*

7 *Identitatis exceptio, nõ poteſt opponi per eum, cui fuit certum corpus conſignatum, cum obligatione de ſtando iuri, & reſtituendo ad omne mandatum Domini.*

DECISIO XLII.

Domini reſoluerunt ſententiã Auditoris Cameræ ad fauorem creditorum Michaelis, & Guglielmi de Scholis contra Chriſtophorum latam, eſſe iuſtam, & conſequenter cõfirmandam, quoniam extrema ad obtinendum in Saluiano Interdicto ſatis ex deductis ſunt probata.

Nã, quod medietas gregis pecudum, & aliorũ animaliũ, de quibus agi-

1 agitur, poſſideretur per debitores,
poſt obligationem contractam cũ
Dominis creditoribus, patet tum
ex confeſſione Chriſtophori ad
poſitiones factas, tum ex teſtibus
in facto relatis.

Secundum extremum etiã pro-
2 batur per dictam confeſſionem, &
per ſubſtẽtationem litis, Caputaq.
deciſ.369.par.2.

Quod Michael, & frater ante
3 alienationem dicti gregis, cœpiſ-
ſent ipſorum ſubſtantia male vti, &
reputari non eſſe ſoluendo, ad-
ſunt teſtes de publica voce, & fa-
ma, quæ licet ſola non ſufficiat,
Bar. in l. ſi cõſtante. n.15. verſ. ter-
tio quero. ff. ſolut. matr. Put. deciſ.
16. lib. 3. Nihilominus qñ cum fa-
ma concurrunt alia geſta per ipſos
debitores, ex quibus præſumi poſ-
4 ſit non eſſe ſoluendo, vt in caſu
propoſito, tunc fama ſic admini-
culata plene probat, Bart. vbi ſu-
pra, & ibi Rip. nu.37. & ſeq. ponit
multa exempla Rolan. conſ. 9. nu.
15. lib. 1. ante fin.

Non obſtat, quod hypotheca
5 non cadat in mercibus venalibus,
vnde fit, vt poſtquã diſtractę ſunt,
non poſſit agi Saluiano, l. cum ta-
berna, vbi Bal. Salic. nu.7. de pign.
Bar. in d. l. ſi conſtante. n.73. Put.
deciſ.297. lib. 2. Quoniam id pro-
cedit in alijs mercibus, quæ quoti-
die venduntur, vel permutantur, &
ad illum vſum ſunt ſimpliciter de-
ſtinatæ; ſed quando ex pluribus a-
nimalibus fit vnum corpus, & vnũ
6 grex natura aptum reddere fœtus,
& alios producere fructus, hoc ca-
ſu per alienationẽ huiuſmodi gre-
gis, & corporis, non extinguitur
prior hypotheca, vt declarat Ne-
guſ. de pign. par. 2. n. 20. cum ſeq.

Non obſtat, quod non conſtat
7 de identitate dictorum animaliũ,
quia ſtante, quod fuerit inuẽtaria-
ta de mandato A. C. & conſignata
Chriſtophoro ſub obligationę de
ſtando iuri, & reſtituẽdi ad omne
mandatum Domini, ipſe nõ poteſt
hodie hæc opponere, ſed tenetur
dicta animalia omninò reſtituere.

Quod non conſtet de credito
ipſorum, qui agunt, tollitur ex in-
ſtrumentis in actis productis, & ex
ſententia graduatoria.

ILL.MO PAMPHILIO.

Romana pecuniaria 3.
Decembr. 1593.

SVMMARIVM.

1 *Scriptura priuata probat creditum, quando eſt ſubſcripta à debitore, & agitur de ſola ipſius obligatione.*

2 *Creditores decocti dicuntur ſingulares ſucceſſores, & plus iuris habere nõ poſſunt, quàm habebat ipſe debitor.*

3 *Scriptura priuata probat, quando de illius veritate conſtat ex teſtibus, qui fuerunt præſentes confeſſioni illius.*

4 *Amplia, etiam in concurſu aliorum creditorũ hypothecariorum, in caſu prælationis, & nu.7.*

5 *Teſtes, qui deponunt de facto proprio, magis probant.*

6 *Teſtes deponentes de confectione apocæ, & illius tenore probant.*
8 *Ampl a, etiam ſi non ſit probatum teſtes eſſe probatæ, & integræ opinionis.*
9 *Limitatur, quando iſta qualitas eſſet à ſtatuto requiſita.*
10 *Creditum probatur ex depoſitione teſtiũ, etiam ſi non adeſſet ſcriptura.*
11 *Notarius non poteſt parti præiudicare, ſi inſtrumentum non reperiatur in protocollo.*

DECISIO XLIII.

FVit reſolutum ſententiam Auditoris Cameræ eſſe confirmãdam, quia de credito equitis Ginori conſtat ex apoca, quæ licet ſit
1 ſcriptura priuata, & ſubſcripta à ſolo Taſſino debitore, ſufficit, cum de eius ſola tantũ obligatione agatur: quidquid dicendum ſit, ſi eſſet vltro citroque obligatoria, vt declarat Rimin. in l. admonendi. ſub nu. 62. verſ. item adde, quem ibi ſequuntur Curt. Sen. ſub nu. 110. Cato Sacch. num. 46. Coraſ. n. 75. Purpur. n. 166. & alij. ff. de iuriur. Imol. in cap. 2. n. 10. verſ. intellige, & ibi Felin. ſub n. 7. verſ. 9. declaratio. de fid. inſtr. Alex. cõſ. 181. n. 4. verſ. & dicit. lib. 2. Tob. Non. cõſil. 79. ſub n. 2. qui alios allegat, maxime cũ agatur contra creditores debitoris decocti, qui dicuntur ſingulares ſucceſſores, & plus iuris
2 habere non poſſunt, quàm habebat ipſe debitor decoctus, per ea quæ alias deducta fuerunt coram Sanctiſſ. in cauſa Romana domus de Amorinis ſub die 21. Maij 1581.

Neque obſtat, quod iſta apoca careat alijs requiſitis a l. ſcripturas. C. qui potior. in pign. habean. cum ibi notatis, quia ex teſtibus examinatis, qui fuerunt pręſentes confectioni apocæ, conſtat de veritate contentorum in ea; & factis computis, Taſſinus remanſit debitor equitis Ginori in ſumma, de qua in apoca, quod ſufficit, etiam ad effectum concurſus cum creditoribus hypothecarijs, & prælationis poſterioribus, in dicta glo. in §. ſi quis igitur in verſ. facimus. authen. de inſtr. caut. & fid. Bart. & Ang. in d. l. ſcripturas. Imol. Felin. in 3. declarat. & ceteri in cap. 2. de fid. inſtr. Purpur. in in dicta l. admonendi. num. 170. qui teſtatur de communi. Socin. Sen. in conſ. 274. num. 2. lib. 2. Tiraquell. de retract. conuent. §. 1. gloſ. 7. nu. 59. Couarr. pract. quæſt. cap. 22. nu. 1. cum alijs per Gabr. concluſ. 10. de probat. nu. 9. cum ſequentibus.

3 (right column, beside "ſentes")
4 (right column, beside "ſus cum")

Præſertim, quia vnus ex prædictis teſtibus, qui confecit dictam apocam de ordine Taſſini, bene illam recognouit dicendo fuiſſe
5 factam modo, & tempore in ea annotato, qui teſtis cum deponat
6 de facto proprio, magis probat, Innocent. in cap. inquiſitionis. de accuſat. cum alijs per Moder. de arbitr. iud. caſu 99. nu. 11. Maxime cum ſit valde adminiculatus ex dicto aliorum duorum teſtium, qui & ipſi fuerunt præſentes confectio

fectioni apocæ: & licet dicant ſe neſcire, an apoca oſtenſa ſit eadem, quæ tunc fuit facta, ex quo ipſi neſciunt legere, & ſcribere, multum tamen faciunt, cum ſubdant de mandato facto per Taſſinum Ioanni Paulo circa confectionem apocæ, de illius ſcriptura ac de ſubſcriptione Taſſini, & de illius tenore, & contentis in ea. Ruin. conſ. 46. num. 8. & num. 14. lib. 4. Gabr. dicta concluſ. 10. num. 12. Quo fit, vt excluſa ſuſpitione antidatæ, ſuper qua eſt fun-
7 data dicta l. ſcripturas, apoca priuata ſortiatur ſuum effectum, etiã contra creditores hypothecarios poſteriores. Bald. in dicta l. ſcripturas. num. 6. verſ. indic. plenius, & in conſ. 198. verſ. ſed ita fraudis ſuſpitio. Calcan. conſ. 24. nu. 15. Vinc. de Franch. deciſ. 95. nu. 7. Caputaquen. deciſ. 112. par. 3. in impreſſ. & fuit dictum in cauſa Romana pecuniaria ſub die 1. Iulij 1587. coram D. Blanchetto; Etiam quod nõ ſit probatum iſtos teſtes eſſe probatæ & integræ opinionis, vt exigit textus in d. l. ſcri-
8 pturas, quia ſufficit, quod tales à iure præſumantur, quidquid dicendum ſit, ſi iſta qualitas require-
9 retur a ſtatuto, Felin. in cap. cum Ioannes. num. 44. in fin. de fid. inſtrumen. Socin. Iun. conſ. 29. num. 26. lib. 2. late Couarr. in cap. relatum. el primo nu. 7. de teſtamen. Maxime cum non agatur de teſtibus deſcriptis in apoca, de quibus loquitur dicta l. ſcripturas. ſed de probantibus tempus confectionis
10 apocæ. qui etiam abſque alia apoca ſibi ſufficerent ad probandũ creditum Equitis in præiudicium poſteriorum, etiam hypotheca- 1
riorum, Fulgoſ. conſ. 132. col. 2. Ruin. conſ. 146. ſub nu. 8. Tiraq. d. gloſ. 7. nu. 59.

Non obſtat, quod huiuſmodi creditum non reperiatur deſcriptum in libris Taſſini, quia ex hoc nullum infertur præiudiciũ Equi- 2
11 ti; ſicut in ſimili Notarius nõ præiudicat parti, ſi inſtrumentum nõ reperiatur in protocollo, vt poſt Corn. tradit Aym. conſ. 112. num. 7. & tenuit Rot. in cauſa Romana donationis 50. millium, cum alijs allegatis per informantes, qui benè euacuant omnia in contrarium allegata.

ILL.MO SERAPHINO.

Vrbeuetana Caſtrorum Vener. 12. Decemb. 1567.

SVMMARIVM.

1 *Contradictor legitimus non dicitur, qui habet titulum ſine poſſeſſione.*

2 *Poſſeſſio vitioſa non impedit, quominus immiſſio fieri poſſit.*

3 *Habilitatus per citationem, ſi non opponat exceptiones tangentes defectum iudicij poſſeſſorij, ex parte agentis, ſed opponat concernentes petitorium, non auditur.*

4 *Arbitrium Rotæ intelligitur prout de iure.*

DECISIO XLIV.

DOmini firmarunt duas con-
cluſiones in iure. Prima eſt,
1 quod qui habet titulum ſine poſ-
ſeſſione, non eſt legitimus contra-
dictor in iſto iudicio, per Doct. al-
alleg. in l.fin.C.de edict.Diu. Adr.
toll.maxime Dec.nu.48.

Secunda eſt, quod ſi poſſeſſio
eſt vitioſa, quod non ſuffragatur
2 poſſidenti, ad effectum impedien-
di, ne fiat immiſſio.

Quantum ad citationem dixe-
runt, quod ſi quis per citationẽ eſt
habilitatus, ſi tamen non opponat
exceptiones tangentes defectum
iudicij poſſeſſorij ex parte agẽtis,
veluti teſtamentum eſſe cancella-
tum, vel quod defunctus non poſ-
ſidebat, ſed opponat ea, quæ tan-
3 gunt petitorium, non eſt audien-
dus, per doctr. Alex. in d.l.fin. nu.
23.verſ.& iſto caſu.

Quantum ad Commiſſionẽ di-
4 xerunt, arbitrium Rotæ intelligi
deberi prout de iure.

Ideo volunt Domini, vt diſcu-
tiatur poſſeſſio Illuſtriſſ. Domini
Lucæ, qualis ſit, an ſit bona, & ſine
vitio.

Qua diſputatione peracta vi-
dendum erit, an ſtantibus clauſu-
lis teſtamenti iſtæ Illuſtres filię Do
mini Pauli Petri, poſſint petere ſe
immitti in poſſeſſionem iſtorum
bonorum, de quibus agitur.

ILL.^MO SERAPHINO.

Peruſina bonorum Mercurij
15. Maij 1577.

SVMMARIVM.

1 *Heres tenetur ſibi ipſi ſatisfacere de pro-
prietate hereditatis.*
2 *Exceptio diſcuſſionis non admittitur in
Saluiano.*
3 *Exceptio doli locum habet, quando cre-
ditor compenſare cum debitore recu-
ſaret.*
4 *Amplia, quando creditor ſuccedit debi-
tori, quia tunc compenſatur.*
5 *Sententia ratione perſonarum diuidi
poteſt.*
6 *Et præſertim, quando debitum oritur ex
diuerſis contractibus.*

DECISIO XLV.

FVit concluſum ſentẽtiam Ro-
talem, quoad Vincentium, eſſe
iuſtam, & confirmandam; quantũ
vero ad Ioannem Baptiſtam eſſe
reuocandam, cum videatur ei ob-
ſtare exceptio dolo facis &c. Nam
1 ſibi ipſi ſoluere tenetur, cum adi-
uerit hereditatem nomine filij, &
teneatur vendere dictam proprie-
tatem. l.fin.§. ſin autẽ.C. de bon.
quæ lib.& ibi Salic.& Corn. Neq;
2 hæc exceptio eſt diſcuſſionis, quæ
in Interdicto Saluiano non admit
titur, vt per Gabr. de fid.inſtr. cõ-
3 cluſ.1. nu. 108. ſed exceptio doli,
prout in ſimili, quando creditor
vult

Google

vult compenſare, Bald. in l.exce-
ptiones. C.de euict.Gabr.ibidem
nu.71.qui allegat Hippol.& alios.
Item quando fideiuſſor ſuccedit
4 debitori, Marſ. rub. de fideiuſſ.
nu.20.& poteſt ex ſententia ratio-
5 ne perſonarum diuidi,Bald.in l.fi.
nu.2. C. ſi plur. vna ſent.maxime
6 vbi debitum oritur ex diuerſis cõ-
tractibus,vt hic Aret.in l.certi cõ-
dictio. nu.22. & ibi Purpur.nu.9.
de cond.indeb.&c.

ILL.MO SERAPHINO.

Fauentina ſpolij die 30.
Martij 1579.

SVMMARIVM.

1 *Aegidiana habet locum, ſi ſententia eſt iuſta.*

DECISIO XLVI.

Dub. STante ſententia lata in tribunali Auditoris Cameræ an in cauſa locum habeat Aegidiana: & ſi ſic, an ex deductis ſit detecta iniuſtitia, ita vt veniret reuocanda.

Habet locum Aegidiana, ſi ſententia eſt iuſta, ideo videatur
1 de iuſtitia, primo ſuper teſtibus Ioannis Antonij deponẽtibus de inſtitutione verbali, deinde ſuper teſtibus Camillæ; demum deueniatur ad concurſum, ſi opus ſit.

R. P. D. ORANO.

Romana Saluiani Interdicti,
Lunæ 18.Maij 1598.

SVMMARIVM.

1 *Exceptio requirens altiorem indaginem, non admittitur in iudicio poſſeſſorio.*
2 *Teſtes familiaris commenſalis, redditur valde ſuſpectus.*
3 *Exceptio nullitatis in Saluiano, non retardat executionem.*

DECISIO XLVII.

ALias q. Artemiſia Columna, vti procuratrix q.Hieronymi Frangipani eius viri, impoſuerat annum perpetuum cenſum ſcutorum quatraginta ſuper domo eius viri, ſita prope montem Quirinalem ad fauorem q. Pauli Luragi, quem cum hic ceſſiſſet Io.Franc. de Apiano, & ſucceſſiue iſte, q. D. Frãc. Marerio patri Dominorum Marij, & Cæſaris in mora illum ſoluendi, conſtitutis heredibus Frangipanij, actum fuit coram Auditore Cameræ remedio vtilis Saluiani Interdicti, & in eo probatis incumbentibus, lata ad fauorẽ Dominorum de Marerijs ſententia; a qua quia ſtante Aegidiana non dabatur appellatio, nihilominus cauſa mihi fuit cõmiſſa cũ clauſula, quatenus locus ſit Aegidianæ, exequatur: quo factũ eſt, vt quæſitũ fuerit, an locus factus eſſet executioni, & per Dominos reſponſũ fuit

fuit affirmatiue: ex facti enim prænarrata ſerie conſtabat de iuſtitia ſententiæ Auditoris Cameræ, quia de valida impoſitione cenſus non dubitabatur, vt nec etiam quod tempore impoſitionis Hieronymus domum poſſideret, & hodie illam Domini de Palumbara poſſident. Quare difficultas verſabatur circa oppoſitas exceptiones, quarum prima fuit: quoniam domus per Iacobum de Frangipanis fuerat ſubiecta fideicommiſſo; ad quod fuit reſponſum teſtes non probare domum fuiſſe poſſeſſam à fideicommittente, & nihilominus quatenus de eo conſtaret, nõ releuare; tum quia filij potuerunt detrahere legitimam, & Trebellianicam, quæ ſuperant cenſum ſcutorum quatricentorum; tum etiam quia exceptio fundata in fideicõmiſſo, cum requirat altio-
1 rem indaginem, non admittitur in hoc iudicio poſſeſſorio, vt poſt alios de communi atteſtatur Frãc. Sarmient. de reddit. Eccleſ. par. 3. c. 2. nu. 23. & tenuit Rota in vna Romana cenſus 22. Decembris 1596. & in alia Ceſenaten. bonorum 18. Iunij ſequen. coram R. P. D. meo Seraphino.

Altera exceptio fundata in melioramentis, fuit etiam reiecta,
2 propterea, quod vnus tantum teſtis nulliter examinatus, & valde ſuſpectus, cum ſit familiaris D. Camilli, de illis deponit.

Nullitas vero allegata, ceſſionis non fuit admiſſa, quia non retar-
3 dat in hoc iudicio illius executionem, præſertim cum a prima ceſſione cenſus vſque ad motam litem excurrerint pluſquam quadraginta anni. &c.

R. P. D. LANCELLOTTO.

Romana Saluiani Interdicti, Lunæ 3. Iulij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Exceptio ſupplementi legitimæ in Saluiano non retardat executionem.*
2 *Exceptio requirens altiorem indaginem, in Saluiano non admittitur.*
3 *Retentio an detur pro legitima, & an bona ſint pro ea hypothecata, & num. 4.*
5 *Hypotheca non datur pro ſupplemento legitimæ.*
6 *Supplementum legitimæ petitur conditione ex lege.*
7 *Supplementum legitimæ petitur contra voluntatem teſtatoris.*
8 *Supplementum legitimæ debet capi de manu hæredis.*

DECISIO XLVIII.

AD impediendam immiſſionẽ vigore Saluiani Interdicti, cũ exciperent informantes pro Illuſtriſſimo Cardinali de ſupplemẽto legitimæ, quod prætendunt, eidem Illuſtriſſimo in bonis Dominæ Fælicis debitum, dubitaui, an
1 iſta exceptio ſupplemẽti legitimæ retardaret expeditionem cauſæ in Saluiano, & Domini reſoluerunt

non

non retardare, quia in hoc indi-
2 cio non admittuntur exceptiones requirentes altiorem indaginem, l.fin.C. quorum bonorum, & l.2. cum ibi not.C.de edict.Diu. Adr. toll.cum allegatis in cauſa Romana ſeu Amerina domus 8. Iunij 1576.coram Cantuccio, qualis eſt iſta, in qua venit prius liquidandum, quantum remanſerit in hereditate, deducto ære alieno: itidẽ venit probandum, quæ portio ſit debita pro legitima, quod pendet à numero filiorum, tempore obitus Dominę Fęlicis, inter quos aderant fœminę, quæ renunciauerunt, quæ probationes, dum fient, admittentur etiam aliæ in contrarium.

Neque obſtat, quod iſta altior indago prouenit ex parte Domini Philippi, ex quo inuentarium ſaltim legitime non confecit; quia id procedere poſſet, ſi ipſe obligatus fuiſſet conficere inuentarium, & ſit ad fauorem ipſius introductum, vt non teneatur vltra vires hereditatis; ſi non fuerit confectũ, operabitur, vt teneatur vltra vires hereditatis, non autem quod facto, & culpa heredis, res dicatur illiquida ad fauorem aliorum. Vltra, quod non conſtat, quod inuẽtarium non ſit legitimum, & in omnem euentum id concluderet, ſolum reſpectu quantitatis bonorum, non autem reſpectu portionis legitimæ.

Non obſtat, quod filio detur retẽtio ratione legitimæ, ex Gabr.
3 conſ. 36. nu. 11. vol. 2. & iam fuit alias reſolutum in Rota, & quod
4 pro eo competat hypotheca, ex late deductis àb informãtibus pro Illuſtriſſimo Cardinali, quia modo non eſt quæſtio de legitima, quam Illuſtriſſimus Cardinalis cõſecutus eſt, ſed de ſupplemento, ad quod eſt reſtrictum dubium, & inter vtrunque caſum eſt magna
5 differentia. Nam quidquid dicatur in contrarium, pro ſupplemento non competit hypothecaria; ne-
6 que petitur ratione ex teſtamẽtò, ſed cõdictione ex lege, & ſic actione perſonali, vt per Rimin. Iun. conſ.539.nu.35.& petitur contra voluntatem teſtatoris, vt in his
7 terminis habemus deciſ.Put.137. lib. 2. vbi reprobantur conſ. Dec. & Fulgoſ. Quæ pro Illuſtriſſimo Cardinali allegantur, & teſtatrix pro ſua legitima in teſtamento aſſignauit Illuſtriſſ. Card. ſcuta 15. millia, quæ ipſe habet in manibus; vnde hodie non poteſt amplius petere legitimam, ſed ſolum poteſt prætendere ſupplementũ, in quo adeſt diuerſa ratio, vt dictum eſt.

Placuit tamen Dominis conſ. Alex.134. num.4. vol.4.cum alijs
8 pro Domino Philippo allegatis, quod ſupplementum legitimę debet capi de manu heredis, vnde non poteſt pro eo competere aliqua retentio, & ita concluſum.

R.P.

R. P. D. LITTA.

Bononien. dotis, Veneris 8. Iunij 1603.

SVMMARIVM.

1 *Exceptio requirens altiorem indaginem, non admittitur in Saluiano.*

2 *Exceptio, quæ competit principali, competit etiam fideiuſſori.*

3 *Fideiuſſor non tenetur in plus, quàm tenebatur principalis.*

4 *Compenſatio non liquida, non admittitur, quando obligatio ſit liquida.*

DECISIO XLIX.

RESoluerunt Domini Paulum, nõ teneri aliquid reſtituere, vel compenſare ad effectum de quo agitur, impediendi ſcilicet immiſſionem vigore Saluiani per compenſationem: licet enim conſtaret, quod de anno 1599. pro Hercule fideiuſſiſſet ad fauorem Ioannis Camilli, & Victoriæ iugalium, & ſe obligaſſet de cuſtodiendis, ſaluandis, & non barattandis bonis ſequeſtratis, ſed de illis præſentandis ad omne mandatum ſuperiorum, &c. tamen aduerſus iſtam obligationem multa oppoſita fuerunt pro parte Pauli, quæ viſa fuerunt Dominis requirere
1 altiorem indaginem, & conſequẽter non admittenda in hoc iudicio, vt fuit dictum in vna Romana Saluiani Interdicti 13. Ianuarij 1603. coram me, in pluribus alijs cauſis.

Nam primo opponebatur, Paulũ ſe obligaſſe ci tra præiudicium nullitatis ſequeſtri, & quod ſequeſtrum erat nullum, quia illi non erat locus ex forma ſtatutorum Bononiæ, cum Hercules poſſideret ſtabilia.

Secundo opponebatur obligationem ipſius Pauli fuiſſe nullam, cum ſe obligaſſet ad formam decreti, & conſtitutionis fori Auditoris generalis, quam non fuiſſe ſeruatam, incontinenti docere prætendebant informantes pro eo, & quod quatenus illa fuiſſet valida, expirauerat attẽta diſpoſitione eorundem ſtatutorum loci.

Et ad illud, quod Paulus ſe obligaſſet ſimpliciter, abſque illa prætenſione nullitatis ſequeſtri, quia tãtum fuerat vſus Hercules principalis, dum induxit in fideiuſſorẽ Paulum, reſpondebatur, quod omnes exceptiones, quæ principali
2 cõpetunt, & fideiuſſoribus eius cõpetere ſolent, ex quo plus non debet teneri Paulus, quàm principa-
3 lis ipſe, iuribus vulgaribus.

Et cum ex bonis ſequeſtratis, pro quibus Paulus ſe obligauerat ad fauorẽ Ioannis Camilli, & vxoris, ad inſtantiam, & commodum eorundem, aliqua fuerint diſtracta, & ſubhaſtata, & aliqua ad manus eorũdem peruenerint, ex qui-
4 bus ſatis liquida videtur obligatio ipſius Pauli, iure merito, & ea quæ

circa

circa compenſationem ipſam opponebantur, reiecta fuere per text. in l. fin. & ibi not. per Doct. communiter. C. de compenſ. & in §. in bona fidei inſtit. de act.

R. P. D. LANCELLOTTO.

Imolen. Saluiani Interdicti, Mercurij 5. Decembris 1601.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria non conceditur, quando non releuat.*

2 *Remiſſoria non datur in Saluiano, niſi ſine retardatione.*

3 *Exceptio requirens altiorem indaginem, in hoc iudicio non admittitur.*

DECISIO L.

DOmini tenuerunt pro denegatione remiſſoriæ, primo
1 quia non releuat; quo caſu nunquam cõceditur, Chiſanen. deciſ. 165. Caputaq. deciſ. 32. par. 2. & 66. par. 3. cũ ſimili; quamuis enim probetur Corneliam deceſſiſſe cũ filijs ex primo matrimonio, tamen cum non controuertatur, quod dicti filij deceſſerint, de iure eis in bonis maternis ab inteſtato ſucceſsit Sixtus frater vterinus, ex l. ſi C. de legit. hered. vnde cum non conſtet ipſos deceſſiſſe cum teſtamento, totum ius reſidet penes Sixtum.

Secundo quia ad impediendã immiſſionem, in Saluiano non da-
2 tur remiſſoria, niſi ſine retardatione, cum in hoc iudicio non admit-
3 tantur exceptiones requirentes altiorem indaginem, vt in cauſa Ceſenaten. bonorũ 28. Iunij 1596. coram R. P. D. meo Decano, & fuit allegata deciſio facta in cauſa Bononien. Legatorum de Campeggijs 22. Iunij 1585. coram S. D. N. & die 1. Iulij eiuſdem anni coram bon. mem. Bubalo.

ILL.MO SERAPHINO.

Portuen. Bonorum 9. Nouembris 1579.

SVMMARIVM.

1 *Heres cum beneficio legis, & inuentarij, poteſt ante omnia petere ſeparationem.*

2 *Amplia, procedere etiam, ſi hereditas eſſet ſoluendo, veluti quando filius grauatus fideicommiſſo, petit ſeparationem legitimæ.*

3 *Appellatio in poſſeſſorio datur, quando prouenit ex contractu.*

4 *Intellige procedere, quando in contractu promittitur poſſeſſio.*

5 *Limitatur in iudicio Saluiani, quod datur ratione hypothecæ.*

6 *Heres poſt confectionem inuentarij, nõ eſt magis priuilegiatus, quàm ante ad hunc effectum ſeparationis.*

7 *Altiorem indaginem requirere non dicũtur, quæ ex iuris diſpoſitione deſcendunt.*

8 *Exceptio requirens altiorem indaginẽ, quando prouenit ex eodem inſtrumento, poteſt opponi in quocunque iudicio.*

Debitor

9 *Debitor ſub conditione, tenetur cauere de modo adimplendo.*

10 *Debitum conditionale, vel modale non inducit contrarietatem.*

DECISIO LI.

DVbitaui, an in caſu de quo agitur, ſit locus ſeparationi bonorũ in fauorem Illuſtriſſimarum filiarum, vel potius immiſſioni ad fauorem Illuſtriſſimi D. Iulij Cæſaris: & cauſa diſcuſſa placuit Dominis, vt omnia ſimul, & vno contextu expediantur, nam licet pro parte filiarum videatur regula, quod heres cum beneficio l. &
1 inuentarij, poteſt ante omnia petere ſeparationem, vt per Bart. Alex. Iaſ. Curt. & Dec. in l. debito-
2 ri. C. de pact. etiam, quod hereditas ſit ſoluendo, veluti quando filius grauatus fideicommiſſo, petit ſeparationem legitimæ, Caſtr. in l. quoniam in prioribus, in fin. C. de inoffic. teſtam. Ruin. conſ. 57, nu. 26. lib. 2. tamen cum iam actum fuerit de validitate pacti, & fuerit reſolutum in fauorem D. Iulij, & non intendant Domini amplius audire partem contrariam ſuper hac re, niſi admodum clara, & releuantia, & probabiles deducerẽtur, & omnes controuerſiæ fere habeant originem a pacto, cenſuerunt Patres æqualiter tractandas eſſe, & omnia ſimul diffinienda.

Neque obſtare, quod dicitur appellationem in hoc iudicio ad-
3 mittendam, cum ſit poſſeſſoria, proueniens ex contractu, vt per Bald. in l. vnica. n. 6. C. ſi de mom. poſſ. quia id procedit, quando in
4 contractu promittitur poſſeſſio, & ita loquitur Bald. ſecus quando datur Saluianum ratione hypothecæ in contractu appoſitæ, Bart.
5 & Salic. in l. 1. C. de Saluiano Interdicto Iaſ. in §. item Seruiana. n. 95. inſt. de act. Menoc. remed. 3. de adip. nu. 186. Moder. d. l. vnica limit. 14. nu. 10.

Neque reſpectu inuentarij eſt magis priuilegiatus heres, quàm
6 ante inuentarium ad hunc effectũ ſeparationis, Dec. d. l. debitori, nu. 17. Phanuc. de inuent. in 5. par. fol. 106. nu. 20. neque è conuerſo debet D. Iulius immitti, quia multa ex aduerſo deducuntur, partim omnino liquida, partim quæ ſolam requirunt iuris diſpoſitionem, quæ non facit, vt res dicatur
7 requirere altiorem indaginem, vt per Franc. in c. 1. de lit. cont. in 6. Put. deciſ. 233. die 29. Martij, lib. 3. maxime, cum bona pars eorum, quæ prætenduntur pro filiabus, oriatur ex ventre eiuſdem pacti; & ideo etiam, quod requirerent
8 altiorem indaginem, admitterentur in quocunque iudicio, Caſſad. deciſ. 10. de reſcript. Sarnen. in compend. ſignat. n. 89. & 85. Bal. in l. ex predijs. num. 1. C. de euict. Roman. conſ. 42. nu. 3. Dec conſ. 8. n. 7. Cum ſimili, quæ ſunt in facto, liquida ſunt iſta; nam de legitima Sicanæ nulla eſt controuerſia,

ſia, Dos Dominæ Margaritæ, D. Claricis, D. Iuliæ, quæ iam nupſit; ſed in iure videndum, ex quibus bonis ſunt iſtæ dotes detrahendæ, & an legitima ſit in dotem computanda. Item videndum, an ex bonis pacto ſubiectis, ſit dedudeducenda dos D. Iſabellæ; item an taxandæ ſint dotes, tã dictæ Iuliæ, quam reliquarum puellarum, & pro iſtis, quæ nondum ſunt nuptæ, debet D. Iulius obligare ſe de ſoluenda dote taxata ſuo tempore: nam licet non teneatur nunc tradere, cum debitum ſit condi-
9 ctionale, vt per Caſtren. in l. Titio centum. §. Titio Genero. de cond. & demonſtr. tamen tenetur cauere de modo adimplendo, ne tempore nubili cogantur pro conſequendis dotibus litigare, vt per Barl. in l. quibus diebus. §. Termilius. nu. 14. & 15. de condit. & demonſtr. & ibi Imol. Nec impedit contrarietatem, quod debitum ſit
10 conditionale, & ſimul modale, quia reſpectu ortus obligationis verſatur conditio, reſpectu vero excluſionis verſatur modus.

Iſtis itaque diſcuſſis, immittendus erit D. Iulius, detractis detrahendis, & ſic vtrique parti ex iure, & æquitate erit conſultum &c.

R. P. D. BVBALO.

Ariminen. Bonorum Lunæ 27. Octobris 1586.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio vigore Aegidianæ non datur in poſſeſſorio.*

2 *Limitatur, quando conſtat de iniuſtitia ſententiæ.*

3 *Exceptio dominij incontinenti probata, opponi poteſt in remedio l. fin. C. de edict. Diu. Adr. toll.*

4 *Amplia, quod eo caſu impedit immiſſionem.*

5 *Contradictor legitimus dicitur, ſi incontinenti docuerit de iure ſuo, & impedit immiſſionem.*

6 *Ius accreſcendi habet locum etiam in feudis.*

7 *Fœminæ non admittuntur, quando prius maſculi, & deinde fœminæ ſunt vocatæ.*

8 *Ius accreſcendi non habet locum, quando plures ſunt inueſtiti inter eos, ſeu eorum deſcendentes.*

9 *Pars vnius lineæ ex inueſtitis, nõ tranſit ad alteram, niſi deficientibus maſculis, & nu. 10.*

11 *Ius ſuccedendi regulari debet ſecundũ antiquam inueſtituram.*

12 *Exceptio requirens altiorem indaginẽ, non eſt admittenda, ſed reſeruanda in alio iudicio.*

13 *Quæſtio iuris dubij, non facit quod exceptio dicatur requirere altiorem indaginem.*

DECISIO LII.

PRopoſitum dubium, an hæc cauſa inter partes eſſet cõcordanda, ſed informante tantum parte D. Comitis Aeneę de Bẽdis, an poſſeſſio capta per Dominas Lucretiam, & Fauſtinam de Bendis

dis in exequutione ſententiæ latæ per Gubernatorem Ariminen. in poſſeſſorio, vigore l. fi. C. de edict. Diu. Adr. toll. ſit attentata, & nulla; & quatenus non, an ipſæ veniāt immittendæ in poſſeſſionem bonorum de Pennaroſſa; vel potius dicta ſententia quoad omnia bona, veniat reuocanda; & Dñi concorditer pro informante dixere, nēpe poſſeſſionem captam vigore dictæ ſententiæ, quoad fœudalia, ſeu emphyteotica attētatam eſſe.

Mouebantur, quia quamuis dicta ſententia ſit lata in mero poſ-
1 ſeſſorio, quæ vigore Aegidianæ non recipit appellationem; nihilominus cū conſtet de illius notoria iniuſtitia, quo caſu Aegidiana admittit appellationem, & nō po-
2 terat procedi ad illius exequutionem ſtante appellatione Comitis Aeneæ, & conſequenter poſſeſſio fuit attentata.

Quod autem conſtet de notoria iniuſtitia dictæ ſententiæ, dicebant Domini ſatis apparere ex eo, quod cū Comes Aeneas doceret de bono iure ſuo in proprietate, & dominio dictorum bonorum, & eſſet in poſſeſſione.

Hæc exceptio dominij incontinenti probata opponi poterat
3 contra agentem remed. d. l. fin. & conſequenter impediebat immiſ-
4 ſionem, vt per Bar. in d. l. fi. n. 21. verſ. ſi vero allegat, & ibi Dec. nu. 43. Put. deciſ. 316. per obitum. lib. 1. & hoc eo magis procedit in materia fœudi, in qua ſi fœmina petat immitti in poſſeſſionem vigore l. fin. Agnatus poſſidens, & docens de iure ſuo incontinenti, & ſe eſſe comprehenſum, dicitur
5 legitimus contradictor, & impedit immiſſionem, vt per Bar. in d. l. fi. num. 20. verſ. ſi vero allegat, & ibi Decius nu. 48. Brun. inter conſil. feud. conſ. 18. nu. 12. Goz. ad. conſ. 50. nu. 26. Put. deciſ. 229. Aloyſia Palatinein. lib. 1. Dec. conſ. 517. nu. 8. Abb. conſ. 78. nu. 16.

Bonum ius autem Comitis apparet ex inueſtitura anni 1513. in actis producta, facta in perſona Comitis Guidi, in qua recepit inueſtituram bonorum, de quibus agitur, nomine ſuo, & nomine Federici Vgolini, & Malateſtæ eius filijs, & nepotibus maſculis, & ipſis non exiſtentibus per fœminas; ita quod partes præcedentium, ad ſuperſtites deueniant, & accreſcant: cum bene probatur in actis, Comitem Eneam eſſe nepotem Guidi ex Vgolino filio, & Dominas Lucretiam, & Fauſtinam etiā pariter nepotes Guidi ex Federico altero filio, & ſorore Fabritij, vtique poſt obitum Federici Iunioris, filijs dicti Fabritij præfertur Comes Aeneas et in ſucceſſione dictorum bonorum, per ius ac-
6 creſcendi, quod habet locum etiā in fœudis, quando de eo expreſſe conuentum fuit, cap. 1. de beneſ. fia. c. 1. de duobus fratribus Doct. in l. ſi mihi Titio, de verb. oblig.

Soc.

Soc.Iun.conſ.109.n.2.lib.2.Iaſ.de ſucceſ.feud.nu.24. quia in inueſtitura expreſſe ſunt vocati maſculi, & illis deficientibus fœminæ, quo
7 caſu fęminæ non admittuntur, niſi in defectum maſculorum. Ruin. conſ.48.n.8.Gozad.conſ.53.n. 9. cum ſeq.Curt.Iun.conſ.140. n. 2.

Non obſtat ſi diceretur, quod quando plures ſunt inueſtiti, inter eos, ſeu eorum deſcendentium, non eſt locus iuri accreſcendi, ita
8 quod portio vnius non tranſeat ad alios alterius, ad tradita per Doctores in d. l. ſi mihi, & Titio. Anchar.conſ.246.n.2. Dec.cōſ.263. nu. 1. vnde cum in caſu, de quo agitur, fuerint ſimul inueſtiti, Guid. & eius filij nominatim expreſſe, omnes cenſentur pro æquali portione inueſtiti, vt per Iacob. de Sancto Giorgio in inueſtit. feud. §. dictique vaſſalli, num. 58. verſ. tertio limitabitis, & conſequen-
9 ter partem vnius lineæ ex inueſtitis, non tranſire ad alteram, ſed deficientibus maſculis vnius lineæ, iuxt.cap.1.de duobus fratrib.cap. inueſtit.

Quia reſpōdetur, quod hic plura concurrunt, ex quibus dicendū non eſſe locū diſpoſitioni d. c. 1.de duob.fratrib.ac cap.inueſtit. Primo, quia expreſſe actum fuit, quod pars præmorientium, etiam ad ſuperſtites deueniatur, quo caſu, etiam ſine iſto pacto inter deſcendentes cuiuslibet ex inueſtitis, erit locus iuris accreſcendi, dicendum eſt pactum hoc operari, vt etiam inter deſcendentes a primis inueſtitis ſit locus
10 iuri accreſcendi, ita vt poſſeſſio vnius lineæ deficientibus maſculis, alteri accreſcatur; & hoc, vt pactum aliquod operetur, ad ad not.per Anchar.conſ.186.col. fin.verſ.18.in themate. Aym. cōſ. 294. nu.3. Iaſ.in l.filiusfam.§.diui in 2.lect.n.35.de leg.1.Dec.conſ. 667.n.7.

Secundo concurrit, quod hic deficiētibus maſculis, fęminæ ſunt vocatæ; vnde cum adhuc ſuperſit Comes Aeneas, fęminæ nō poſſunt ſuccedere, vt ſupradictū fuit, & ex hoc videtur ceſſare diſpoſitio d.c.1. de duob. fratrib. in qua nō interuenit pactū expreſſum iuris accreſcendi, & quod in defectū maſculorum ſuccedant fęminæ.

Vltimo etiam facit, quia inueſtitura in perſonam Guidonis non fuit noua, ſed renouatio alterius inueſtituræ antiquæ factæ de anno 1464. Comiti Vgolino pro ſe, filijs, & nepotibus, quę cum ſit facta in perſonam vnius tantum, eſt locus iuri accreſcendi inter omnes
11 deſcendentes maſculos, excluſis fęminis, & ſecundum illam antiquam inueſtituram regulari debet ius ſuccedendi, vt per Paul.Caſtr. conſ.191.col.fin.lib.2.

Nec refragatur, quod omnes iſtæ exceptiones, cum requirāt altiorem indaginem, non ſunt admittēdæ in hoc iudicio ſummario

Digitized by Google

12 vigore. l. fin. ſed reſeruantur in alio iudicio, vt per Doctores in l. fin. Ruin. conſ. 27. nu. 7. lib. 5. Soc. Iun. conſ. 75. n. 18. & ſeq. lib. 1. deciſ. Pedem. 26. n. 6. quia quando fa
13 ctum eſt probatum, diſputatio iuris non facit, quod exceptio dicatur requirere altiorem indaginẽ, Franc. in c. 18. verſ. limita, de lit. cont. in 6. Natta conſ. 502. nu. 10. Soc. Iun. conſ. 67. n. 9. & ſeq. lib. 4.

Ex quibus ſequitur reſolutio vltimæ partis dubij, quod dicta ſententia D. Gubernatoris Ariminẽſis nõ eſt exequẽda, ſed reuocãda.

R. P. D. LANCELLOTTO.

Tudertina officij Cancellariæ, Lunæ 19. Ianuar. 1598.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula, ſi quid exequendum, nõ habet locum, niſi ſententia iuſtificetur ex iiſdem actis.*

2 *Mandatum executiuum eſt iuſtificandum, quando petitur illius executio.*

3 *Executioni non eſt locus, quando detegitur mandatum eſſe iniuſtum.*

4 *Iniuſtitia probari poteſt etiam poſt terminum.*

5 *Actor, qui vigore clauſulæ, ſi quid exequendum, petit executionem, tenetur illam iuſtificare ex eiſdem actis.*

6 *Reus vero illum impugnare poteſt, & deducere non eſſe executioni locum.*

7 *Altiorem indaginem requirere dicitur, quando in diſcuſſione iuris vertitur ſubtilitas.*

DECISIO LIII.

FVit reſolutũ mãdatũ ab A. C. relaxatum, non eſſe exequendum, cum non iuſtificetur ex eiſdẽ actis, quæ ſola attenduntur ad ef-
1 fectum, vt ſit locus clauſulæ, ſi quid exequendum. Abb. in c. inter cæteras. nu. 8. & ibi Fel. de re iud. Et fuit reſolutum corã Illuſtriſſ. Pamphilio in cauſa Romana cenſus 4. Decembris 1595.

Et quod dicitur, mandatũ exe-
2 cutiuum iuſtificandum eſſe ex eiſdem actis, procedit, quando petitur illius executio.

Sed ad effectum, vt nõ ſit locus
3 executioni, ſufficit, quod detegatur iniuſtum eſſe, ex nouiter deductis, cum hoc tendat ad corrobo-
4 rationem probationis antiquæ, quod poteſt fieri etiam poſt terminum, Bal. in c. 1. in princ. de fid. inſtr. in auth. ſi quis in aliquo. n. 2. & ſeq. C. de eden. & faciunt notata per Gabr. de teſtib. concluſ. 21. num. 38.

Quare actor, qui vigore clau-
5 ſulæ, ſi quid exequendũ, petit executionem, tenetur illam iuſtificare ex eiſdem actis.

Reus vero, qui illam impugnat,
6 poteſt deducere non eſſe executioni locum, non ſolum ex eiſdem actis, ſed etiam ex iuribus denuo deducendis.

Quãdo in diſcuſſione iuris ver-
7 titur ſubtilitas, dicitur requirere altio-

altiorem indaginem, Rota, deciſ. 103. par. 1. in impreſſ. diuerſ. coram Robuſt. Odd. de reſt. in integ. fol. 88. nu. 44.

ILL.mo SERAPHINO.

Romana de Salomonibus, Lunæ 4. Nouembris 1575.

SVMMARIVM.

1 *Creditor legitimus non dicitur, qui poſſidet vitioſe, & poſſeſſionem ab herede non habuit.*
2 *Poſſeſſio capta, vacante hereditate, dicitur vitioſa.*
3 *Poſſeſſio tunc non dicitur vitioſa, quando teſtator dedit licentiam fideicommiſſario propria auctoritate capiendi poſſeſſionem.*
4 *Immiſſio non impeditur, quãdo aliquid de iure venit de hereditate detrahẽdũ.*
5 *Amplia procedere, etiam ſi fideicommiſſarius poſſideret ſine vitio.*
6 *Probatio probationem non excludit.*
7 *Legitima reijcit omne onus.*
8 *Dubium iuris intricati, æquiparatur dubio facti.*

DECISIO LIV.

FVit concluſum Illuſtriſſ. D. Victoriam non eſſe legitimã contradictricem ad impediendũ, quominus Illuſtriſſ. D. Virginia immittatur in poſſeſſionem tertiæ partis bonorum, de quibus agitur.

Primo, quia eius poſſeſſio eſt vitioſa, cum non ſit capta de manu heredis, prout oportuit, Dec. in l. fin. C. de edict. Diu. Adr. toll. n. 48.
1 Zuccard. n. 379. idem Dec. conſil. 84. col. 2. verſ. ſimiliter, & cõſ. 424. nu. 14. in fin. Roland. qui alios cumulat conſ. 78. n. 14. lib. 3. & hanc opin. tenuit Rot. vt per Put. deciſ. 3. de teſtamen.

Nec obſtat, quod dicitur ex ad-
2 uerſo, poſſeſſionem captam, vacante hereditate, nõ eſſe vitioſam per conſ. Alciat. 27. tom. 3. lib. 9. alias 350. quia hęc ſententia eſt non ſolum contra communem opinionem, ſed etiam contra auctoritates per ipſum allegatas: nam Paul. de Caſtr. quem ipſe allegat, in l. nõ dubium, C. de leg. contrarium expreſſe probat.

Nec etiam obſtat deciſio corã me in Vrbeuetana Caſtrorum, ſub die 14. Februarij 1568. quia tunc illud obiter dictum fuit, & alleg.
3 Franc. Balb. in repetit. leg. Celſ. n. 72. de vſucapio. qui allegat Bal. & Alexan. in l. fin. C. de edict. Diu. Adr. tollen. qui expreſſe volunt, quod vt poſſeſſio non ſit vitioſa, fideicommiſſarius habeat a teſtatore licentiam capiendi poſſeſſionem propria auctoritate; ſed quia allegatur in illa cauſa D. Lucam non eſſe in poſſeſſione, ideo maluerunt Domini amplecti viam facti, quàm iuris.

Secundo D. Victoria nõ poteſt
2 impedire immiſſionem, quia aliquid venit de iure detrahendum, ita poſt Bald. Caſtr. & Alex. tradit Zuccard. in d. l. fin. n. 426. cum ſeq. Boer. q. 156. nu. 2. & 5. qui tradit

hoc procedere, etiam ſi fideicommiſſarius eſſet poſſeſſor ſine vitio, idem Rol.d.conſ.78. nu. 21. Nec
5 obſtat, quod ex aduerſo dicitur nihil venire detrahendum, quia hoc patitur multas difficultates: nam cum ſit ſuſpenſum petitoriũ,
6 licet aliquid ſit probatum pro parte D.Victoriæ; tamen cum probatio probationem non excludat, poſſet D. Virginia vel contrarium probare, vel quippiam aliud releuans, & nõ eſt dubium legitimam deberi, & licet prætendatur dotẽ loco legitimæ ſuccedere, hoc non facit,quin ea ſit detrahẽda, quamuis veniat in ea computanda dos.

Nec obſtat, quod voluit teſtator Cleriam, & ſororem eſſe con-
7 tentas dote, quia de iure communi legitima reijcit omne onus, l. quoniam in prioribus. C.de inoff. teſtam. & ſtatutum videtur fauore maſculorum tantum excludere ſorores,& nepotes; propterea venit etiam detrahenda legitima alterius ſororis. Et ex his offuſcatur, quod exaduerſo prætenditur, doctum fuiſſe de iure fideicommiſſarij,& de non iure heredis: nam etiam reſpectu fideicommiſſarii, res habet magnam in iure difficultatem,ideo ſuccedit,quod dicitur
8 dubium iuris intricati, & controuerſi æquiparari dubio facti, Capic.deciſ. 10. nu. 19. hic vero tàm in facto, quàm in iure plures ſunt difficultates,& conſequenter,non poteſt applicari huic caſui, Corn. conſ.232.circa fin.lib.4.quia dato quod vera ſit eius opinio,hic præter alias incertitudines, adeſt etiã illa, quod hereditas non in pecunia numerata, ſed in corporibus hereditarijs conſiſtit, & ideo certitudo, quã ipſe conſiderat,haberi non poteſt; cetera,quę in contrarium allegantur,facile ex deductis confutari poſſunt.

ILL.MO SERAPHINO.

Portuen.de Columna,Lunæ 9.Aprilis 1576.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria in cauſa poſſeſſorij non datur cum retardatione.*
2 *Exceptio altiorem indaginem requirẽs, non admittitur in cauſa poſſeſſorij.*
3 *Amplia,quod nec illa, quæ incontinenti probari non poſſit.*
4 *Remiſſoria cõceditur ſine ſumo, & cum retardatione in ordinarijs.*
5 *Remiſſoria aliquando datur in remedio retinendæ in retardatione,quãdo executio probanda,reſpicit poſſeſſorium.*
6 *In Saluiano nõ datur mixtura petitorij.*
7 *Petitorium abſorbet poſſeſſorium.*

DECISIO LV.

Domini pro maiori parte tenuerũt remiſſoriam dari poſ-
1 ſe,ſed ſine retardatione, cũ in materia iſta poſſeſſoria non ſoleat dari cum retardatione, ex eo, quod in huiuſmodi poſſeſſorijs non ſo-
2 lent admitti exceptiones altiorem indaginem requirentes, nec illæ,

quæ

3 quæ incontinenti nõ poſſunt probari, per ea, quæ deducũtur a Dñis Aduocatis Illuſtriſſ. Domini Iulii.

Nec obſtat, quod regula ſit, qđ in prophanis paſſim datur remiſſo-
4 ria ſine fumo, & cũ retardatione, quia procedit in iudiciis ordina-
5 riis; & licet aliquãdo detur in poſſeſſorio recuperandæ, & aliis executiuis; tamen procedit, vbi exceptio probanda reſpicit poſſeſſorium ipſum, non autem petitoriũ: ſed in caſu iſto, exceptio propoſita cõtrauentionis, nõ detrahit poſſeſſorio, niſi per viam petitorii, qđ eſt ſuſpenſum; ideo non debet admitti exceptio percutiens petitorium, & quę venit probanda in lõ-
6 ginquis partibus, cum in Saluiano non detur mixtura poſſeſſorij, & petitorii, & ita procędunt in contrariũ allegata. Alias ſemper in omnibus poſſeſſoriis daretur remiſſo-
7 ria ſuper articulis concernẽtibus petitoriũ, quod ſemper abſorbet poſſeſſorium. Neque obſtat, quod iſta exceptio ſit peremptoria, quia perimit per viam petitorii, non autem poſſeſſorii.

Neque obſtat, quod tractetur de legitimatione perſonę; ſecus enim viſum eſt Dominis hanc partem tenentibus, cum iam fuerit in actis legitimata perſona Illuſtriſſ. Dñi Iulii Cæſaris, tanquam deſcendentis ab illis, qui pactũ iniuerunt, & cõſequenter videtur iſta materia cõcernere exceptionẽ Illuſtriſſimarũ fęminarum, non autem replicationem ipſius, quæ exceptio, vt dictum eſt, percutit petitoriũ.

Non obſtat fumus, quia nõ percutit contrauentionem, cũ verba poſſint intelligi de tempore, quo fuerunt prolata, quo caſu nondum factus erat locus pacto, ideo nõ eſt talis, vt ex aduerſo debeamus recedere à regulis iudiciorum poſſeſſoriorum.

R. P. D. PENIA.

Peruſina executionis, Lunæ 5. Iunii 1595.

SVMMARIVM.

1 *Acceptare extimationem videtur nõ improbando, & facta acquieuiſſe.*

2 *Acceptare videtur extimationem, ſi ab ea non fuerit appellatum.*

3 *Sentẽtia, & appellatio ex proſecutis recipiunt declarationem.*

4 *Acceptari dicitur, quando per plures annos non reclamatur.*

5 *Producens extimationem approbare dicitur.*

6 *Aeſtimatio noua non videtur concedenda, quando difficiliter fieri poteſt.*

7 *Concedẽdum non eſt, quod ſi eſſet factũ, non releuaret, vel eſſet multis oppletũ difficultatibus.*

DECISIO LVI.

Domini cenſuerunt non fuiſſe locum nouæ extimationi; Primã enim factam a Bernardino de Caualerio, Comes Raynutius Balleonius, a quo cauſam habuit Dñs Alfonſus Maraſcottus, nõ videbatur improbaſſe; & licet Dñs Marchio à Cornea ab illa appellauerit ex proſequutis, tñ apparebat

eum etiam non improbaſſe extimationem a prędicto Bernardino factã, reſpectu medietatis domus Peruſijs cõſtitutæ. Ex his enim dicebatur ambas partes viſas fuiſſe acceptaſſe prædictam extimatio-
1 nem reſpectu domus, & ei ſaltem facto ipſo acquieuiſſe, cap. ex parte el 2. de appell.l. 1.C. ſi ſæpe in integr. reſt. poſt. Quantum autem ad valorem partis Caſtri Floris, & Caſtri Brunelli, ex eo etiã non erat locus neuę extimationi, quia ambæ partes extimationi Clementini acquieuiſſe videbãtur: nam à iudi-
2 cio Clementini pro parte Raynutij non apparebat appellatum, l. 1. C. de re iud. Alex. conſ. 30. nu. 18. lib. 5.

Neque extimatio Clementini cenſebatur imperfecta ex eo, quod non compręhendebat partem domus, quia cum illa fuiſſet extimata, & partes ei acquieuiſſent, non fuerat de nouo extimanda.

Neq; appellatio pro parte Marchionis interpoſita ſuper dicta extimatione, cauſam infringebat, cũ ex proſequutis appareret eam nõ fuiſſe reſpectu extimationis domus: ex proſequutis enim, tam ſen-
3 tentia, quam appellatio recipiebat declarationẽ, Alex. conſ. 49. nu. 9. lib. 7. Curt. Iun. conſ. 179. n. 2. lib. 2.

Quod vero Rota ſemel die 11. Maij 1582. corã R. P. D. meo Decano cenſuit primam extimationẽ fuiſſe nullã, & propterea tunc placuiſſe, vt iterũ fieret, quoniã ſecũda etiã fuerat imperfecta propter non extimatam domum Peruſinã, non refragabatur, cum poſtea die 7. Februarij anno 1586. coram eodem D. Decano ab illa deciſ. oſtẽdebatur receſſum. Supradictis accedebant duæ potiſſimum Dñorũ conſiderationes; prima, quia pluribus annis ab illis extimationibus non fuerat reclamatum, Soc. Sen.
4 conſ. vlt. n. 3. verſ. poſtremo. lib. 3. quinimo Raynutius extimationẽ produxerat, & ideo approbaſſe
5 cenſebatur, Pedemon. deciſ. 39. n. 23. & 24. Altera, quoniam ab anno 1549. quo extimationes prædictæ factæ fuerant, tantũ tempus defluxerat, vt noua extimatio petita
6 pro D. Alfonſo difficiliter fieri poſſe videretur; ideoq; non erat cõcedenda, Caſſad. deciſ. 2. de dilat. Verall. deciſ. 66. par. 3. nam ob temporis antiquitatem, aut facta nõ releuaret, aut multis futura eſſet oppleta difficultatibus, quibus
7 eſt obuiandum, l. ordo. C. de execut. rei iud. l. properandum. C. de iud. Maxime ſtantibus tot ſentẽtijs Rotalibus deſuper fundatis.

R. P. D. IVSTO.

Romana cenſus Veneris 17. Martij 1600.

SVMMARIVM.

1 *Cenſus eſt ius quoddam diſtinctum, & ſeparatum ab ipſa re, eo quod tranſit in quemcumque poſſeſſorem.*

Cen-

2 *Cenſus imponi poteſt ſuper bonis emphytheoticis.*
3 *Bona probibita alienari, nõ prohibentur hypothecari, vt veniant in generali bonorum obligatione.*
4 *Saluianum datur contra bona emphytheotica.*
5 *Cenſus imponi non poteſt ſuper bonis* Eccleſiæ, *ſine legitimis ſolemnitatibus.*
6 *Bona emphytheotica expreſſe prohibita alienari, non veniunt ſub generali bonorum obligatione, & ſuper eis cenſus imponi non poteſt.*
7 *Hypotheca tacita non habet locum in bonis tacite prohibitis alienari, quæ operatur Domino volente, & declarãte.*
8 *Cenſus impoſitio non inducit caducitatem.*
9 *Cenſus impoſitio ſuper dictis bonis, non eſt nulla ab initio.*
10 *Hypothecari res aliena non poteſt, licet vendi poſſit.*
11 Exceptio *dominij non admittitur in Saluiano Interdicto.*
12 *Dominium dicitur translatum per venditionem, & translationem.*
13 *Clauſula ſaluo, & reſeruato conſenſu domini non operatur, quin contractus non ſit interim perfectus.*

DECISIO LVII.

DVbitaui extra Rotã, an cenſus impoſitus ſuper vinea, de qua agitur, ſit validus, vel inualidus: effectus dubitationis, vt competat, vel non competat Saluianũ Interdictum, quia per impoſitionem cenſus conſtituitur ius quod-
1 dam diſtinctum, & ſeparatum ab ipſa re, quod tranſit in quemcumque poſſeſſorem, Aym. conſ. 217. nu. 4. Couar. variar. reſolut. lib. 3. cap. 7. num. 6. quod ius ſi imponatur ſuper re emphytheotica, valet,
2 quia eſt in bonis noſtris, vt fuit dictum in vna Bononieñ. de Maſſarijs corã bo. me. Robuſterio anno 1577. & in Romana vineæ coram R.P. D. meo Decano die 26. Iunij 1598. in princ. Et quia communis Doctorum opinio, & ſententia eſt, quod bona prohibita a-
3 lienari, non prohibentur hypothecari, & veniunt in generali obligatione bonorum, gloſ. in l. fi. in verbo alijs. C. de iur. emphyt. Salicet. ibi. col. 3. nu. 6. verſ. quæro an &c. Iaſ. num. 28. & 79. Bart. in l. ſi conſtante. in 3. quæſt. in princ. nu. 73. quem ſequũtur Alex. & alij, ff. ſol. mat. l. tutor. §. fi. & ibi not. p Bar. Bald. Caſtr. & alij. ff. de pign. act. Bero. in c. potuit. nu. 94. & ſeq. e xtra num. 28. verſ. ſexto amplia &c. Clar. in § emphyteuſim, q. 18.

Et ex his ſequitur competere Saluianum Interdictum, ad l. 1. ff.
4 de Salu. Interd. Aret. in §. item Seruiana. n. 8. Inſtit. de act. Rot. in Romana vineæ 1598. coram R.P.D. meo Decano.

Non obſtat, quod ſuper rebus
5 Eccleſiæ non poſſit imponi cenſus ſine cauſa, & abſque legitimis ſolemnitatibus, Tiraq. de retract. lignag. §. 1. gloſ. 6. nu. 6. Rolan. conſ. 59. nu. 9. & ſeq. & n. 28. lib. 2. & ſæpius fuit reſolutum.

Quoniã iſta procedũt, vbi adeſt
6 expreſſe prohibitio legis, vel hominis; tunc enim eſt prohibita hypotheca, quæ alias, vt dixi, venit in

Digitized by Google

principali obligatione bonorum Crot. & Rip. in l. filiusfamilias. §. Diui.n.94. de leg. 1. & fuit dictum corã R.P.D. meo Penia in Romana Salu.Interd. 12. Nouemb.anni præteriti. Nos autem ſumus in tacita prohibitione, quæ operatur Dño volente,& declarante,ex di-
7 ſpoſitione,l.fin.C.de iur.emphyt. Quo caſu impoſitio cenſus nõ in-
8 ducit caducitatem, Rota corã R. P. D. meo Decano in Romana caſalis Marcigliani 19.Iunij 1587. & Romana vineæ ſupra allegata, & non eſt nulla ab initio, iuxta deciſ.
9 Rotæ coram bo.me. Lauretano in cauſa Romana de Alexiis.

Nec obſtat oppoſitio defectus dñij imponentis cenſus ſuper vinea, & conſequenter defectus hypothecæ, quia licet res aliena vẽdi poſſit, tñ pignorari, hypothecari, vel ius reale conſtitui non poteſt.
10 l.1. §.1. ff. de pignor. vbi Gloſ.& Bart.Neguſ.de pignor.3.memb.2. par.nu.52.& 58.

Quoniam vltra quod exceptio
11 dominij non admittitur in remedio Saluiani Interdicti, ſecundum cõem opinionem, de qua teſtatur poſt alios Franc. Sarmient.de reddit. Eccl.par.3.c.2.n.23. & tenuit Rota in vna Rom. cenſus 22. Decembr. 1596. & in alia Sarzaneñ. bonorũ 28.Iunij,ſeq. corã R.P.D. meo Seraphino, & coram bo. me. Orano in vna Rom. Salu. Interd. 18. Maij 1598. Ceſſat oppoſitio in facto, quia iam fuerat vendita vinea,& tradita Deſiderio Bonauenæ,qui impoſuerat cenſum, vt patet ex inſtrumento, & hoc modo transfertur dominium, l. traditio-
12 nibus, C.de pact.l.qui. C. de his. qui a nõ dom.manuten.ſunt. Nec oſtenditur aliquod impedimẽtum ex parte venditoris.

13 Nõ obſtat clauſula,ſaluo,& reſeruato cõſenſu Dñi, quia interim intra contrahentes eſt perfecta venditio,l.neceſſario.§.ſi ita res. ff. de cõmod. rei vendit. gl. l.1.in prin. C.de iur.emph.cũ alleg.per Bald. in l.2.C.eo.tit.& per Rolan. conſ. 57.nu.8.& ſeq.lib.3.

Et ita deciſum fuit.

R.P.D. RVBEO.

Romana domus, ſiue duorum mille, Mercurij 2.Decemb.1579.

SVMMARIVM.

1 *Perpetuatio obligationis non inducitur ſuper bonis emphyteoticis, niſi adueniente beneplacito Sedis Apoſtolicæ.*
2 *Exceptio dominij nõ admittitur in poſſeſſorio,niſi in continenti probetur.*
3 *Tertius opponens de ſuo dominio, impedit reſtitutionem, etiam ſi petitorium fuerit ſuſpenſum.*
4 *Amplia,etiam in iudicio adipiſcendæ.*
5 *In iudicio adipiſcendæ, licet ſola poſſeſſio ſit probanda,non ideo tollitur, quin ex aduerſo non poſſit doceri incontinenti de dominio.*
6 *Turbida res non efficitur ex ſola rei replicatione,*

DECISIO LVIII.

Dvbitaui in cauſa Rom. domus ſcutorum 2. milliũ ſtantibus non

nonnullis præſuppoſitis, an ſtantibus præmiſſis, perpetuatio in emphyteuſim facta domino Ioanni Iacobo de domo, de qua agitur, & obligatio eiuſdẽ domus facta per dominum Ioannem Iacobum Dominæ Iſabellæ de anno 1578. pro ſua dote, ſint adeo nullæ, vt ipſa Domina Iſabella à iudicio Saluiano per eam intentato contra dictum Ioannem Baptiſtam Altouitum, veniat excludenda, vel potius Capitulũ non ſit audiendũ ſuper dicta nullitate, & die Merc. 2. Decembris 1579. quoad primã partẽ

1 puncti, fuit concluſum perpetuationẽ nõ poſſe ſubſtineri, deficiẽte ſaltim auctoritate Sedis Apoſtolicæ, cũ de beneplacito nõ cõſtet, & tamen neceſſario requirebatur.

Quo vero ad ſecundam partem fuit pariter concluſum Capitulum eſſe audiendum; neque obſtare ſuſpenſionẽ petitorij factã ꝓ parte Illuſtris Dominæ Iſabellæ in iſto poſſeſſorio adipiſcendæ poſſeſſionis, ex quo in eo admittitur exce-

2 ptio dominij excipientis, ſeu exceptio non iuris agentis; dummodo in continenti probetur, vel ſit iam probata, vt per omnes Doct. in l. fin. C. de edict. Diu. Adr. toll. vnde ſi ex deductis pro parte Capituli conſtaret de non iure Illuſtris bo. me. Iacobi, ſine dubio Capitulum veniret abſoluendũ. Et præmiſſa confirmantur, quia ſi cum interdicto recuperandæ, quod eſt fauorabilius, quàm Interdictũ adipiſcendæ, cum in eo non admittatur exceptio dominij in continenti probandi, vt per Doct. in l. ſi de vi, de iudicijs, reprobata ibi gloſa in fin. vt ibi per Paulum de Caſtr. nu. 4.

3 cum multis alijs, quæ cumulari poſſent. Tertius qui aſſerit ſe dominum, impedit reſtitutionem, ex cumulatis per Gabr. in reg. iur.

4 concl. 1. n. 45. non obſtãte etiã ſuſpenſione petitorij, fuit reſolutũ in cauſa Nullius caſtrorũ corã bo. me. Oradino, multo fortius hoc ꝓcedit in poſſeſſorio adipiſcẽdę.

Non obſtat, quod in hoc remedio adipiſcendæ actor non tenea-

5 tur probare dominium, ſed tantũ poſſeſſionem; quia nõ propterea ſequitur, quod volens ex aduerſo dominium incontinenti probare, vel docere de nõ iure agentis, nõ ſit admittendus, cũ iſta ſint ſeparata, & diuerſa, & magnum eſt cõmodum actoris, qui releuatur ab hoc onere, & transfert in aduerſarium.

Poſtremo non obſtat, quod ex exceptionibus, & replicationibus

6 Dominæ Iſabellæ huiuſmodi ius dicatur reddi turbidum, quia cum hoc oriatur ex eius replicatione, non attenditur, & ſatis eſt, qđ factum in actis ſit deductum, ex quo ius elici poſſit ad effectum, vt res nõ dicatur requirere altiorem indaginem. Videndũ eſt igitur particulariter, quid ex ꝓbatione Capituli reſultet, cum tam multa fuerint deducta, vt in iſta poſitione omnia expediri non potuerint; pæcri-

præcipue illud an Iacobus habuerit cauſam a capitulo.

R. P. D. ORANO.

Romana Saluiani Interdicti Lunæ 6. Nouembris 1598.

SVMMARIVM.

1 *Termini ſubſtantiales ſunt ſeruandi in iudicio Saluiani, aliàs ſententia redditur nulla.*

2 *Nullitas oritur ex prætermiſſione terminorum, quando ſunt de ſubſtantia iudicij, licet non comprahendantur in bullis Pontificum.*

3 *Terminorum reiteratio in citatione ad ſententiam nihil operatur, quando à principio non fuerunt ſeruati.*

DECISIO LIX.

Domini tenuerunt ſententiam Auditoris Cameræ ad fauorem Annæ, & Eliſabettæ de Vber-
1 tis in Saluiano latam eſſe reuocãdam, quia cum non fuerint ſeruati termini ſubſtantiales, eorum commiſſio vitiat ſententiam, Caſſad. deciſ. 8. de reſcript. Rot. deciſ. 3. nu. 11. & ſeq. eod. tit. in nouis, Peregr. deciſ. 24 lib. 1.

Non obſtat, quod ex prætermiſſione terminorum non oriatur nullitas compræhenſa in bul-
2 lis Pontificum, quia ſufficit, quod termini ſint de ſubſtantia iudicij, Aegid. deciſ. 27. Caſſad. deciſ. 2. de iudic. bullæ enim non tollunt nullitatem actuum proueniẽtium ex forma non ſeruata, veluti ſi contractus fieret contra formã vel ſine ſolemnitate, cap. cum dilectus, de reſcr. Felin. c. quoniam frequenter, col. 5. ver. ſi tamen ſtatutum, vt lit. non conteſt. & fuit dictum in vna Romana alimentorum coram me, & in terminis nullitatis proceſſus Auditoris Cameræ propter non ſeruatos terminos ſubſtantiales, in vna Salinen. contra Illuſtriſſimum Dominum Cardinalem Arigonum. Neq; citatio pluries repetita, in cõcluſione cauſæ, & ad videndum reiterari omnes, & ſingulos terminos male, & nulliter &c. iſtum defectũ 3
ſanat, nam Innocentiana non ha-
3 bet locum extra forum Rotæ, & termini nullo modo ſeruari non poſſunt reiterato. reiteratio igitur operatur, quando à principio eorum obſeruatio fuit nulliter, vel male facta, Caputaq. deciſ. 149. nu. 1. par. 3.

Quoad ſententię iniuſtitiã propter diuerſitatem ſententiarum non potuit capi reſolutio &c.

R. P. D. ACCORAMBONI

Deciſ. 52. de attent.

SVMMARIVM.

1 *Attentatum dicitur, quod factum eſt poſt inhibitionem canonicam.*

2 *Contrarium ſeruatur in Rota Moderna, nam ſiue iuſta ſit, ſiue iniuſta, ſemper eſt ſeruanda, aliàs inducitur attentatum.*

DE-

DECISIO LX.

Licet Rota deciſ.412. in nouis voluerit, quod dicta demum geſta poſt appellationem & inhibitionem reuocentur, tamquam
1 attentata, ſi inhibitio fuerit canonica, gloſ. in cap. non ſolum de appell. in 6. Felin. in cap. ſuper quo, §. fin. col. 1. de off. deleg. tamen
2 moderna Rota pluries tenuit, q̃d indiſtincte poſt inhibitionem geſta debeant reuocari, ne iudices ſub iſto clypeo inhibitionis iniuſtæ eam contemnant, & diu litigetur, an inhibitio iuſta ſit, vel iniuſta, & iterum pars grauata fatigetur laboribus, & expenſis: vnde prius debent reuocari attentata, & poſtea de iniuſtitia inhibitionis diſputare, & ita in Legionen. coram M. Antonio concluſum fuit.

R.P.D. LITTA.

Romana Saluiani Interdicti Lunæ 1. Iulij 1602.

SVMMARIVM.

1 *Saluianum exerceri non poteſt contra bona expreſſe alienari prohibita, etiã late ſumpto vocabulo.*

DECISIO LXI.

Cvpiente Reuerẽdiſſimo Domino Archiepiſcopo Amalphetano ſcire, an domus ſuper qua menſibus præteritis per Dominũ Marium Perleonium coram Auditore Cameræ fuit intentatum Saluianum Interdictum ad effectum conſequendi nonnullos fructus tunc decurſos, & ſibi non ſolutos cuiuſdam cenſus, de quo in actis, & de quibus poſtea ab ipſomet debitore cenſus fuit ſatisfactus, vt dicitur in deciſione in hac cauſa facta die 17. Maij proximi præteriti, poſſit dici hypothecata pro dicto cenſu ad effectum, vt in poſterum ſemper ea exerceri poſſit, vel non dictum Saluianum. Vtraque parte informante, cũ præſuppoſito tamen, quod domus, de qua agitur, ſit emphiteotica, etiam
1 expreſſe prohibita alienari, etiam late alienationis ſumpto vocabulo, de quo ſatis conſtare videtur in ſummario iurium, n. 3. fuit vnanimiter reſolutum pro negatiua ex late deductis in illa Rom. Vineæ 26. Iunii 1598. coram R.P.D. meo Seraphino, & in Rom. Salu. Interd. 10. Decembris anni præteriti coram R.P.D. Coccino

R.P.D. LANCELLOTTO.

Romana Saluiani Interdicti, Lunę 14. Decembris 1598.

SVMMARIVM.

1 *Aegidiana nõ habet locum, quando ſententia eſt nulla.*

Inhi-

hibitiones, vel quod adeatur Signatura pro reformatione cõmiſſionum. Iudices vero de partibus non debent iudicare ſuper iuſtitia vel iniuſtitia inhibitionum Rotalium, quas facile negligerent, vt dicit Acchill. d. deciſ. 7. de attent. in manuſcript. & ex his fuit concluſum pro nullitate ſententiæ.

ILL.MO SERAPHINO.

Acherontina fructuum 28. Aprilis 1581.

SVMMARIVM.

1 *Reſeruatio fructuum intelligẽdum eſt, deductis expenſis, & nu. 8.*
2 *Vſufructuarius tenetur ad omnia onera realia, quæ ratione fructuum imponuntur.*
3 *Fructus Caſtri tenentur ſoluere ſtipendia militum, qui ibi cuſtodiæ cauſa detinentur.*
4 *Titularis non dicitur proprietarius, ſed Deus, & Eccleſia.*
5 *Vſufructuarius tenetur ad onera temporalia, non ad perpetuam vtilitatem.*
6 *Vicario datur congrua proportionata in illis tangente.*
7 *Abbatia eſt dignitas.*

DECISIO LXIII.

DOmini dixerunt non eſſe recedendum à reſolutis: cum enim hæc reſeruatio omnium fructuum ea intelligẽda eſt deductis oneribus, vt per Dec. conſ. 156. Gigas. quæſt. 89. de penſ. Tiraq. de retract. lignag. §. 15. gloſ. 1. cum alijs per informantes allegatis, &
2 vſufructuarius tenetur ad omnia onera realia, quæ ratione fructuũ imponuntur, veluti ad ſarcta tecta, ſoluere tributa, ſalaria, & his ſimilia, l. hactenus de vſufructu, Bertran. cõſ. 150. lib. 7 & fructus caſtri
3 tenentur ſoluere ſtipendia militũ, qui ibi pro cuſtodia habentur, Iaſ. in l. diuortio. §. impẽdia, ſol. matr. Quæ in contrariũ allegantur, diſtinguẽdo inter onera fructuũ, & onera titularia, non applicantur, pri-
4 mo quia Titularis non eſt proprietarius, ſed Deus, & Eccleſia, quæ ideo dicitur poſſidere, Innocen. c. cum ſuper, nu. 4. de cauſa poſſ. & propriet. Rot. deciſ. 1. eod. tit. & ideo dubitatur, cui Beneficiatus comparetur vſuarione, an vſufructuario, ad notata per gloſ. in cap. conquerenti. de off. ord. in 6. cap. requiſiti, de teſtam. c. fin. de pact.
5 clericorum. Præterea diſtinctio illa procedit, quando agitur de impendijs ad perpetuam vtilitatem, nam vbi agitur de temporalibus, tenetur ille, qui fructus percipit. Non obſtat ſtilus, quia neque probatur, neque releuat: nã quod clauſula illa, volumus, apponatur in quibuſdam reſeruationibus, nõ facit, quominus vbi non eſt appoſita, non ſit attendenda iuris communis diſpoſitio, niſi contrarium cõcludenter ꝓbaretur obſeruari de ſtilo, vbi nõ adeſt talis clauſula.

Non

Non obſtat ſimiliter de Vicario perpetuo, quia illi datur congrua proportionata, oneribus ipſum tangentibus, Doct. in Clem. 1. de off. Vic.

6 Non obſtat, quod ſit beneficiũ ſimplex, quia Abbatia eſt dignitas, c. fi. de off. deleg. in 6. vbi Gemin. in princ. nu. 3.

7 Non obſtat reſeruatio 200. pro Titulari, nam cum vniuerſi fructus ſint reſeruati Monaſterio., & hoc intelligatur deductis oneribus, reſeruatio illa 200. fit ad effectum, vt Titularis non habeat ſolum nudum titulum, ſed reperiatur, qui vacante titulo eius collationem acceptare poſſit, & ex his concluſum iuxta reſolutiones alias factas.

8

R. P. D. PENIA.

Romana Saluiani Interdicti Veneris 19. Nouembris 1593.

SVMMARIVM.

1 *Sententiæ conformes dicuntur, quando in effectu conueniunt in negocio principali.*

2 *Appellatio in poſſeſſorio non eſt reijcienda, quoad melioramenta.*

2 *In cauſis ſummarijs agitur ſine ſtrepitu, & figura iudicij, vigore ſtatuti, ſuſtinetur appellatio non expreſſa cauſa grauaminis.*

4 *Retentio datur pro melioramentis.*

5 *Actio non competit pro recuperandis melioramentis, ſed tantum retentio.*

6 *Appellatio datur in poſſeſſorio, quando damnum eſt irreparabile.*

7 *Exceptio melioramentorum, etiam in executione opponi poteſt.*

8 *Actio ſpolij competit pro melioramentis, & remedium nullitatis.*

9 *Argumentum de toto ad partem valet, etiam reſpectu temporis.*

10 *Expenſæ factæ in domibus alienis veniunt reficiendæ, tamquam facta in ſolo proprio.*

11 *Creditor poſterior non eſt immittendus in poſſeſſione ab anteriori ſaltim non facta oblatione.*

DECISIO LXIV.

IN vna Romana Saluiani Interdicti extra Rotã præſuppoſitis ſententijs in hac cauſa latis, & ſtatuto Vrbis cap. 174. lib. 1. & cautione data per D. Mercuriũ Amodeum iuxta formam dicti ſtatuti, & alijs vtrinque deductis; dubitaui, an eſſet locus reſtitutioni ſummæ exactæ à Mercurio vnà cum expẽſis. 1

Et cauſa propoſita die 15. Nouembris 1593. diſſentientibus Dominorum ſuffragijs, non potuit capi reſolutio: in hac vero poſitione dubio iterum diſcuſſo, affirmatiue pronunciatum fuit eſſe locum reſtitutioni dictæ ſummæ, nam cum Mercurius præſtitiſſet cautionem de reſtituendo omnia, quę acceperat in executione cum conditione, ſi per duas conformes iudicaretur, appellationem interpoſitam per D. Carolum Gabriellium à ſententia primi Collateralis non

hibitiones, vel quod adeatur Signatura pro reformatione cõmiſſionum. Iudices vero de partibus non debent iudicare ſuper iuſtitia vel iniuſtitia inhibitionum Rotalium, quas facile negligerent, vt dicit Acchill. d. deciſ. 7. de attent. in manuſcript. & ex his fuit concluſum pro nullitate ſententiæ.

ILL.MO SERAPHINO.

Acherontina fructuum 28. Aprilis 1581.

SVMMARIVM.

1 *Reſeruatio fructuum intelligẽdum eſt, deductis expenſis, & nu. 8.*
2 *Vſufructuarius tenetur ad omnia onera realia, quæ ratione fructuum imponuntur.*
3 *Fructus Caſtri tenentur ſoluere ſtipendia militum, qui ibi cuſtodiæ cauſa detinentur.*
4 *Titularis non dicitur proprietarius, ſed Deus, & Eccleſia.*
5 *Vſufructuarius tenetur ad onera temporalia, non ad perpetuam vtilitatem.*
6 *Vicario datur congrua proportionata in illis tangente.*
7 *Abbatia eſt dignitas.*

DECISIO LXIII.

Domini dixerunt non eſſe recedendum à reſolutis: cum enim hæc reſeruatio omnium fructuum ea intelligẽda eſt deductis oneribus, vt per Dec. conſ. 156. Gigas. quæſt. 89. de penſ. Tiraq. de retract. lignag. §. 15. gloſ. 1. cum alijs per informantes allegatis, &
2 vſufructuarius tenetur ad omnia onera realia, quæ ratione fructuũ imponuntur, veluti ad ſarcta tecta, ſoluere tributa, ſalaria, & his ſimilia, l. hactenus de vſufructu, Bertran. cõſ. 150. lib. 7 & fructus caſtri
3 tenentur ſoluere ſtipendia militũ, qui ibi pro cuſtodia habentur, Iaſ. in l. diuortio. §. impẽdia, ſol. matr. Quæ incontrariũ allegantur, diſtinguẽdo inter onera fructuũ, & onera titularia, non applicantur, pri-
4 mo quia Titularis non eſt proprietarius, ſed Deus, & Eccleſia, quæ ideo dicitur poſſidere, Innocen. c. cum ſuper, nu. 4. de cauſa poſſ. & propriet. Rot. deciſ. 1. eod. tit. & ideo dubitatur, cui Beneficiatus comparetur vſuariõe, an vſufructuario, ad notata per gloſ. in cap. conquerenti. de off. ord. in 6. cap. requiſiti, de teſtam. c. fin. de pact.
5 clericorum. Præterea diſtinctio illa procedit, quando agitur de impendijs ad perpetuam vtilitatem, nam vbi agitur de temporalibus, tenetur ille, qui fructus percipit.

Non obſtat ſtilus, quia neque probatur, neque releuat: nã quod clauſula illa, volumus, apponatur in quibuſdam reſeruationibus, nõ facit, quominus vbi non eſt appoſita, non ſit attendenda iuris communis diſpoſitio, niſi contrarium cõcludenter ꝓbaretur obſeruari de ſtilo, vbi nõ adeſt talis clauſula.

Non

Non obſtat ſimiliter de Vicario perpetuo, quia illi datur con-
6 grua proportionata, oneribus ipſum tangentibus, Doct. in Clem. 1. de off. Vic.

Non obſtat, quod ſit beneficiũ ſimplex, quia Abbatia eſt dignitas.
7 c. fi. de off. deleg. in 6. vbi Gemin. in princ. nu. 3.

Non obſtat reſeruatio 200. pro Titulari, nam cum vniuerſi fructus
8 ſint reſeruati Monaſterio, & hoc intelligatur deductis oneribus, reſeruatio illa 200. fit ad effectum, vt Titularis non habeat ſolum nudum titulum, ſed reperiatur, qui vacante titulo eius collationem acceptare poſſit, & ex his concluſum iuxta reſolutiones alias factas.

R.P.D. PENIA.

Romana Saluiani Interdicti Veneris 19. Nouembris 1593.

SVMMARIVM.

1 *Sententiæ conformes dicuntur, quando in effectu conueniunt in negocio principali.*
2 *Appellatio in poſſeſſorio non eſt reijcienda, quoad melioramenta.*
2 *In cauſis ſummarijs agitur ſine ſtrepitu, & figura iudicij, vigore ſtatuti, ſuſtinetur appellatio non expreſſa cauſa grauaminis.*
4 *Retentio datur pro melioramentis.*
5 *Actio non competit pro recuperandis melioramentis, ſed tantum retentio.*
6 *Appellatio datur in poſſeſſorio, quando damnum eſt irreparabile.*
7 *Exceptio melioramentorum, etiam in executione opponi poteſt.*
8 *Actio ſpolij competit pro melioramentis, & remedium nullitatis.*
9 *Argumentum de toto ad partem valet, etiam reſpectu temporis.*
10 *Expenſæ factæ in domibus alienis veniunt reficiendæ, tamquam factæ in ſolo proprio.*
11 *Creditor poſterior non eſt immittendus in poſſeſſione ab anteriori ſaltim non facta oblatione.*

DECISIO LXIV.

IN vna Romana Saluiani Interdicti extra Rotã præſuppoſitis ſententijs in hac cauſa latis, & ſtatuto Vrbis cap. 174. lib. 1. & cautione data per D. Mercuriũ Amodeum iuxta formam dicti ſtatuti, & alijs vtrinque deductis; dubitaui, an eſſet locus reſtitutioni ſummæ exactæ à Mercurio vnà cum expenſis.

Et cauſa propoſita die 15. Nouembris 1593. diſſentientibus Dominorum ſuffragijs, non potuit capi reſolutio: in hac vero poſitione dubio iterum diſcuſſo, affirmatiue pronunciatum fuit eſſe locum reſtitutioni dictæ ſummæ, nam cum Mercurius præſtitiſſet cautionem de reſtituendo omnia, quę acceperat in executione cum conditione, ſi per duas conformes iudicaretur, appellationem interpoſitam per D. Carolum Gabriellium à ſententia primi Collateralis non

lis non fuiſſe reijciendam iuxta formam præfati ſtatuti,illa condictio ſatis videbatur purificata ipſo,quod fuerat pronunciatum,appellationem non fuiſſe reijciendã, tũc enim, & ſtatim commiſſa fuerat ſtipulatio, & locus factus reſtitutioni ſummæ per Mercurium exactæ.

Nec propterea deſierant eſſe conformes, quod in ea diceretur appellationem non fuiſſe reijciẽdam, quo ad melioramenta per Dominum Carolum in actis deducta, & in altera ſimpliciter pronunciaretur appellationem non fuiſſe reijciendam, ſatis enim erat quod conuenirent in effectu principali, quod appellatio non erat reijcienda cum quantum ad conformitatem potiſſimum attenda-
1 tur effectus, Ruin. conſ. 114. n. 14. lib. 5. Gabr. tit. de execut. rei iud. concl. 1. nu. 33. & 34.

Maxime quia illa verba Conſultoris, quoad melioramenta in cauſa propoſita, non videbantur importare aliquam diſtinctionẽ, vt ſcilicet quantum ad melioramenta ſuſpenderetur,& quantum ad alia daretur executio. Nam cũ Carolus prætenderet omnes domos melioratas,ſuper quo nõ fuerat cognitum,& aliquæ ex illis apparerent melioratæ, & ſententia primi Collateralis nulla facta mẽtione melioramentorum pronuntiaſſet Mercurium in omnium poſſeſſionem fuiſſe immittẽdum, non poterat admitti appellatio quoad melioramenta, quin executio in toto ſuſpenderetur: ex quibus ſatis aperte conſtabat, pręfata verba, quoad melioramenta, & ſecundum iuris diſpoſitionem, neceſſario importaſſe cauſam, nẽpe non fuiſſe reijciendam appellationem cauſæ, nec alteret, nec diuerſificet ſententias conformes,
2 Ruin. d. conſ. 114. num. 14. lib. 5. Gabr. d. conſ. 1. de execut. rei iud. nu. 34.

Minus etiam dicebatur obſtare, quod vna ex dictis ſententijs loqueretur de primo Collaterali, altera vero de Senatore, nam quãuis iſta reprobaret ſententiã præcedentem à Senatore latam, tamen quatenus ad articulum appellationis non reijciendæ ſpectabat, aliter ambæ loquebantur de appellatione interpoſita a ſententia primi Collateralis, cum nulla alia appellatio fuiſſet reiecta, & de illa ſolum dubitaretur, an fuiſſet reijcienda.

Ad oppoſitionem factam contra D. Carolum, eo quod in appellatione non expreſſerat cauſam, dicebatur primo ſatis de illa cõſtare ex proteſtationibus in actis factis, & ex formula appellationis inſinuata Capitaneo appellationis, qui grauauerat appellationem recipiendo.

Præterea reſpondebatur, quod cum poſſeſſoria in Curia Capitolina vigore ſtatuti cap. 91. lib. 1.

non

non regulentur ſecundum naturam meri poſſeſſorij, ſed ſecundũ iudicia ſummaria, in quibus procceditur ſine ſtrepitu,& figura iudicij,
3 vt in ſtatuto Vrbis.l.1.c.88.appellatio ſuſtinebatur nõ expreſſa cauſa grauaminis, Ang. conſ.267.n.1. verſ.& nota ex perpetuo.n. 154.

De melioramentis vero cõſtabat ſaltem in genere ex dictis teſtium, ex quibus vnus erat ille, qui partem eorũ in domibus fecerat,
4 alter autem deponebat ſe vidiſſe, cũ illa fierent, pro quibus dabatur retentio,l. ſi in area. ff. de condit. indeb. Aret. in §.ex diuerſo. inſtit. de rer.diuiſ.Neg.in tract.de pign. memb.4.par.5.nu.8. Pereg. deciſ.
5 16.lib. 2. quia enim pro recuperãdis melioramentis non competit actio, ſed tantum retentio, d.l.ſi in area,ff.de cond.indeb. Bar. in l. 2. nu.3.verſ. & ideo,de appell.recip. Dec.conſ.18.nu.2.propterea etiã in poſſeſſorio propter præiudiciũ irreparabile admittitur appella-
6 tio, & ſuſpenditur executio. Exceptio enim retentionis ob melioramenta, etiam in executione,op-
7 poni poteſt,& niſi admittatur,poteſt legitime appellari. Alex. conſ. 85.nu.6.verſ.pręterea.lib.5.quinimo, niſi per retentionem, vel ſaltem per cautionem tertii melioramenta prætendenti ſuccurratur,
8 poteſt ille nedum remedium appellationis, ſed etiam actionem ſpolii, & viam nullitatis intentare, Cõtard.in l. vnica.C.ſede nomen. poſſ.q.24.n.32.& ita in foro Capitolino ſeruandũ teſtatur Luc.Pet. in practica Capitolina,tit.de cauſ. nullit.n.2.verſ.& ex rationibus.

Neque ſupradictum pręiudiciũ ceſſabat, ex eo quod verſabamur in iudicio Saluiani, in quo ſatisfacto creditore, domus cum meliomentis reuerſuræ erant ad primos poſſeſſores: nã licet iſta ratio ſuaderet non eſſe perpetuum præiudicium,medio tamen tempore nõ tollebatur pręiudiciũ,ex quo creditor iure ſibi competente priua-
9 batur, quod ſatis erat; cum valeat argumentum de toto ad partem, etiam reſpectu temporis, Bald. in l.ſi cui. ff. de leg.1.Iaſ. in l. diuortio.§. quod in anno, notabili 2.ff. ſol.matr. Gomeſ. in reg. de trien. q.8. n.3.

Non obſtat, quod melioramẽta non ſunt reficienda,quando nõ probatur rem fuiſſe melioratam, quia vltra quod de hoc conſtabat ex teſtibus,dicebatur etiam, quod cum de hoc eſſet videndum in liquidatione melioramentorum,interim non poterat concedi immiſſio, & ceſſabat difficultas, ex quo ſaltẽ probabantur expenſę in qui-
10 buſdam domibus factæ, quæ veniebant reficiendæ,tanquam factę a Domino in ſolo proprio,l.quod ſi ſeruus.§.ſed & ſi.& §. necnon.ff. de in rem verſ.

Competebat etiã Carolo retẽtio ob iura ſibi ab anterioribus creditoribus ceſſa, cui propterea non

Ff pote-

poterant præferri poſteriores cre-
11 ditores, eos immittendo in poſ-
ſeſſionem, non facta ſaltem oblatione. l. cum prior. ff. de diſtract. pignor. Neguſ. de pignor. par. 5. memb. 3. n. 3.

Ad plures alias difficultates excitatas per informantes pro Domino Mercurio, tam ſuper eius bono iure in negotio principali, quam ſuper alijs articulis, ſuperuacaneum erat ſingulatim reſpõdere, cum ad propoſiti dubij deciſionem ſufficeret adeſſe duas conformes, ex quibus purificata conditione, tenetur Mercurius pecunias exactas Carolo reſtituere.

ILL.^MO MANTICA.

Romana, ſeu Ciuitatis Caſtelli cenſus 10. Maij 1595.

SVMMARIVM.

1 *Exceptio retentionis dotis impedit executionem in Saluiano.*
2 *Hypotheca pro dote, ceteris creditoribus præfertur.*
3 *Exceptio, quæ non impugnat ſententiam, impedit executionem, etiam ſi poſt ſententiam fuerit oppoſita.*
4 *Creditor ſuccedens debitori, fit confuſio debiti.*
5 *Limitatur, quando adiuit hereditatem cum beneficio legis, & inuentarij, quia facit cenſeri hereditatem vacantem.*
6 *Inuentarij beneficium operatur, vt actiones ſucceſſoris non confundantur.*
7 *Inuentarium non operatur, vt heres lucrum faciat, ſed tantum, vt damnum euitetur.*
8 *Heres creditor, habet electionem, in quibus velit dotem retinere.*
9 *Poteſt etiam officium iudicis implorare, vt ſibi rem aliquam pro ſuo credito aſſignet.*
10 *Sententia non poteſt ex nouiter deductis iuſtificari in Saluiano.*
11 *Inſtrumentum factum à minore ſine conſenſu tutoris, ſeu curatoris non ſuſtinetur.*
12 *Appellatio datur in Saluiano, quando fuit tractatum ſuper nullitate inſtrumenti.*

DECISIO LXV.

CONcluſum fuit ſententiam extra Rotam in Saluiano Interdicto latam ad fauorem Virginij Vrſini, contra Marchionẽ de Ruere, & litis conſortes non eſſe exequendam: nam licet ea ex eiſdem actis non poſſit dici omnino iniuſta; tamen exceptio retẽtionis ma-
1 ternæ dotis, quę obijcitur a Domina Virginia, impedit eius executionem: ſiquidem ipſa per Dominum Marchionem iudicium ſuſcepit, & per dotem maternam priorẽ, habet hypothecã in bonis Iacobi Vitelli patris, qui fui eidem Domino Virginio pro Beatrice fi-
2 lia, & ipſius Virginij vxore, dotem promiſit, & ideo ceteris debet præferri, l. 2. l. ſi in fundum. l. diuerſis. l. aſſiduis. §. & imo. verſ. except. C. qui. pot. in pign. hab.

Perinde huiuſmodi exceptio,
3 quæ non impugnat ſententiam ad impediendam eius executionem, etiam poſt ſententiã poteſt opponi. l.

Digitized by Google

nl,l. ex diuerſo. §. ſi in iudicio, & ibi Doct.ſolut.matr.Gozad. conſ. 86.nu. 23. Neguſ.de pign.5.part. memb.4.n.10.Tiraq.de retract.& cōuent.§.7.n.14.& ſeq.Rol. conſ. 28.nu.3.lib.1.

Non obſtat,quod Domina Vir-
4 ginia ſit heres patris,& quādo creditor ſuccedit debitori, fit confuſio.l.2.§. vlt.ſeu penult. ff. de hered.vel act.vend.& l.1.§.penul.in fin.ff.ad l.Falc.

Quia adiuit hereditatem cum
5 beneficio legis,& inuentarij,quod heredem conſtituit in eodem ſtatu,in quo futurus eſſet,ſi non adiuiſſet, & facit iacentem cenſeri ipſam hereditatem, vt notat Bald. l. vlt. §. in computatis. poſt princ. num.3.& Iaſ.nu.4.C.de iur.delib. qua ratione beneficium inuentarij operatur, quod actiones, quæ
6 competunt in effectu,non confundantur,idem Bald.in l.initium.C. ad l.Falc.& in l.ſi vxor,nu.2.C.de bon.iud. auth.poſſeſſ. Rom. conſ. 276.n.2.& Iaſ.in l.moræ.n. 53. de acq.hered.

Neque refragatur, quod in inuentario in actis producto, apparet hereditatem eſſe ſoluendam, ita vt D. Virginia,quæ eſt heres cū beneficio inuentarij,poſſit D. Virginio creditori, & ſibi ipſi pro dote materna ſatisfacere, neque in-
7 uentarium poſſit ei prodeſſe, vt lucrum faciat; ſed ſolum, vt damnum non patiatur, Bar. l.cum emptor. in fine. & ibidem Alex. ff. ad l.Falc.Bald.d.l.vlt.§. in computatione.num.11.Paul.num. 1.& Iaſ. num. 8. C.de iur. delib. Soc. Iun. conſ.108. num.42. lib.2.quod dictum eſt in deciſ. in hac cauſa facta 16. Ianuarij proxime præteriti.

Quia adhuc Domina Virginia
8 habet electionem, in quibus bonis velit dotem retinere,d.l.vltima.§. in computatione. verſ. ſi vero. & ipſe.C.de iur.delib.nam heres,qui fecit inuentarium poteſt citatis citandis Iudicis officium implorare,
9 vt ſibi rem aliquam pro ſuo credito aſſignet, Bald. in l. debitori, num.1.& ſeq.& ibi Iaſ. num. 3.C. de pact.

Vnde ſententia,per quā in Saluiano Interdicto fuit pronunciatum, Virginiam immittendam eſſe in poſſeſſionem bonorum, quæ in Ciuitate Caſtelli à Marchione poſſidentur, ſi & Virginius ſit creditor, & hereditas ſit opulenta, executioni demandari non poteſt, quia Domina Virginia, quæ pro Marchione iudicium ſuſcepit, poteſt in dictis bonis dotem maternam Iudicis officio retinere; ſaluo iure Domino Virginio agendi contra quoſcunque alia bona poſſidentes.

Non obſtat,quod Domina Virginia, & Domina Iſabella eius ſoror iam elegerint, & declarauerint velle ſe dotem maternam retinere in alijs cenſibus, & bonis exiſtentibus in Regno Neapolita-

Digitized by Google

no, vt conſtat publico inſtrumento: quia fuit reſponſum primo, quod cum hoc inſtrumentum nouiſſime fuerit in actis productum poſt ſententiam latam in Saluia-
10 no, illa non poteſt ex nouis actis iuſtificari, Corn. conſ. 15. num. 3. lib. 4. Caputaq. deciſ. 82. num. 2. in manuſcriptis.

Verum, quia hoc inſtrumentum poteſt dici productũ ad excludẽdam exceptionem ipſius D. Virginiæ, non autem ad fundandam intentionem D. Virginij.

Secundo loco fuit etiam reſpõſum, quod in controuerſia poſitũ eſt, an huiuſmodi electio, & declaratio dictis mulieribus preiudicet, quia tunc temporis erant minores, & habebant tutorem, cuius
11 auctoritas non fuit interpoſita. l. ſi curatorem habens. C. de in integr. reſtit. min.

Hoc autem per ſententiam dif-
12 finire neceſſariũ eſt, & ab hac ſententia, ſiue lata ad fauorem Dominæ Virginiæ, ſiue ad fauorẽ Domini Virginij poteſt appellari, cui conſequens eſt, vt ſententia lata in Saluiano ad fauorem D. Virginij nunc demandari executioni non poſſit, & ex his.

VOTVM ILLVSTRISSIMI Domini Seraphini.

SVMMARIVM.

1 *Alienatione prohibita rei emphyteoticæ, non dicitur prohibita alienatio melioramentorum.*

2 *Melioramenta facta in re emphyteotica, debentur heredibus, & quibuſcunque ſucceſſoribus, finita emphyteuſi ſine aliqua culpa emphyteutæ, & nu. 7.*

3 *Melioramenta ſunt tranſibilia, & ceſſibilia; licet directus dominus preferatur.*

4 *Emphyteoticam rem alienari prohibetur.*

5 *Melioramenta in re Emphyteotica facta, veniunt in generali bonorum obligatione.*

6 *Melioramẽta non dicuntur iura emphyteotica, ſed iura emphyteutæ.*

8 *Melioramentorũ extimatio debetur, quã do melioramenta auferri non poſſunt.*

9 *Alienationis prohibitio cum clauſula, etiã late ſumpto vocabulo, operatur, vt non ſolum ſit prohibita alienatio, ſed etiam hypotheca.*

10 *Ceſſio iurium non operatur contra tertium, niſi pro ſumma debita.*

DECISIO LXVI.

IN hac cauſa, quæ vertitur inter Illuſtriſſ. heredes Domini Hieronymi q. Abbatis S. Gregorij actoris, & venerabile Collegium Anglorum.

Primo ſuppono adeſſe melioramẽta facta per Iuntinum in domo, ſuper qua agitur remedio Saluiani Interdicti, alias nõ cadit vlla diſputatio iuris, neque controuerſia ſuper hoc negotio, de quo agitur.

Hoc ergo præſuppoſito, cenſeo informãtes in facto pro venerabili Collegio, non bene confundere materiam rei emphytheoticæ, cum melioramentis in ea factis: nam

nam hæc diuerſo iure cenſetur, li-
cet enim ad prohibitionem alie-
nationis contentam in inſtrumen-
to conceſſionis, prohibita ſit alie-
natio abſque cõſenſu expreſſo Cu-
ſtodum Hoſpitalis, in quorum lo-
1 cum ſucceſſit Collegium; tamen
per hanc non cenſetur prohibita
alienatio melioramentorum, quo-
rum æſtimatio debetur heredi-
bus, & quibuſcumque ſucceſſori-
bus, dummodo finita ſit emphy-
teuſis ſine aliqua culpa emphy-
teotæ, Bald. & Ang. & alij in l.
Senatus. §. Marcellus. de legat. pri-
mo, ea enim ſunt tranſibilia, &
3 ceſſibilia, licet dum alienatur,
præferatur directus dominus, iu-
xta diſpoſitionem l. 2. C. de iur.
emphyt. Bero. videndus in cap.
potuit. num. 50. & duobus ſequen-
tibus, de locat. Clar. in §. emphy-
theuſis. quæſt. 45. & in §. feudum.
quæſt. 88. deciſ. vero Illuſtriſſimi
Lancellotti in cauſa Romana do-
4 mus, quæ in contrarium allegatur,
procedit reſpectu rei conceſſæ in
emphytheuſim, non autem re-
ſpectu melioramentorum, & ideo
ceſſant allegata in cõtrarium, quæ
procedunt reſpectu corporis em-
phytheotici.

Hinc ſequitur melioramenta
huiuſmodi potuiſſe obligari, &
5 hypothecari ad fauorem Domi-
ni Hieronymi, & venire ſub ge-
nerali hypotheca omnium bono-
rum, & hoc procedit ſine difficul-
tate; & hoc idem cenſuit Rot. co-
ram me in cauſa Romana Caſalis
Marcigliani, quæ per informantes
allegatur.

Nec obſtat, quod prohibita ſit
6 non ſolum alienatio domus, ſed
etiam iuriũ ipſius, quia meliora-
menta ſunt iura emphytheotæ, nõ
autem domus: quod ex eo liquet,
quod finita emphytheuſi ſine cul-
7 pa emphytheotæ, non trãſeunt ad
proprietatẽ, ſed debentur heredi-
bus, & ſi talia ſunt, quæ auferri nõ
poſſint, debetur eorum æſtimatio,
8 vt ſupra ex Clar. deductum eſt.

Accedat, quod non ſimpliciter
fuit prohibita alienatio, ſed cum
clauſula, abſque conſenſu expreſ-
ſo Cuſtodum, quæ res facit, vt hæc
prohibitio non habeat tantã vim,
quantam prohibet illa, quæ inci-
pitur ſub illa clauſula alienatio-
nis, late ſumpto vocabulo; quo
caſu, non ſolum alienatio, ſed
9 etiam hypotheca prohiberi cen-
ſetur, quod non adeſt in hac ſpe-
cie facti. Neque melioramenta
cedunt vtilitati proprietariorum
in hoc caſu, niſi in cauſa contra-
uentionis, vt expreſſe legitur, &
ideo licet ſint inſeparabilia, ta-
men eorum æſtimatio erat in
bonis Iunctini, & illud ius po-
tuit per eum obligari, & hypo-
thecari.

Et hæc videntur ſufficere pro
propoſiti dubij reſolutione; ſed
quia ego ex lectura informationis
facti dati pro parte venerabilis
Collegij videram affirmari Offi-

ciales Montis Pietatis ceſſiſſe iura ſua Collegio, prout in tranſactione inter ipſos facta. Dubitaui, an hoc iure ceſſo poſſet ſe tueri Collegium ad excludendos heredes ex eo, quod obligatio Iunctini ad fauorem Montis præceſſit per menſem obligationem factam pro releuatione fideiuſſionis Domini Abbatis; ſed poſtea viſis inſtrumentis, viſum mihi fuit hanc difficultatem ceſſare; primo quia ꝓcurator Mõtis reſeruauit ſibi expreſſe iura pro reſiduo crediti cõtra alios obligatos, & contra bona illorum, quod arguit nõ fuiſſe ceſſa Collegio omnia iura competentia Monti.

Secundo, quia ceſſio iurium non operatur contra tertium, niſi pro
10 ſumma habita, vt eſt tex. in l. qui à debitore, ff. qui pot. in pign. hab. & per Bar. in l. fideiuſſor obligari, in fine de fideiuſſ. Ex quibus dico exceptionem competere Collegio pro ſaluatis tãtum, & ita ſaluo ſemper Reuerendiſſimi D. mei Iudicio, cenſeo Iuris eſſe.

R. P. D. PENIA.

Romana Saluiani Interdicti Veneris 11. Martij 1594

SVMMARIVM.

1 *Statuta non dicuntur diuerſa, quando vnum habet relationem ad aliud.*
2 *Appellatio ſuſtinetur etiam non expreſſa cauſa grauaminis.*
3 *Cauſæ poſſeſſoriæ & cauſa Interdictorum ex diſpoſitione ſtatuti Vrbis, tractandæ ſunt ſine ſtrepitu, & figura iudicij.*
4 *Relatio eſt facienda ad proxime expreſſa.*
5 *Appellatio ſuſtinetur, quando cauſa grauaminis eſt generaliter probata.*

DECISIO LXVII.

PRopter aſſiduas præces Domini Mercurij Amodei, indulſit Sãctiſſimus D. N. vt ad eiuſdem Mercurij inſtantiam, cauſam iterum proponerem: qua propoſita Domini ſteterũt in deciſis ſub die 19. Nouembris proxime præteriti, quia conſtabat de duabus conformibus, quibus fuerat iudicatum appellationem interpoſitã per Dominum Carolum Gabriellium à ſententia primi Collateralis, non fuiſſe reijciendam, & conſequenter factum fuiſſe locũ promiſſioni Amodei, obligantis ſe pecunias, de quibus agebatur, reſtituere, ſi iudicaretur per duas conformes, locum fuiſſe appellationi. Cui reſolutioni non obſtabat, quod in appellatione nõ fuiſſet expreſſa cauſa grauaminis, ex noua conſideratione adducta per Informantes pro D. Amodeo, de diuerſis ſtatutis Vrbis, quia licet ſtatutum de forma proceden̄. in
1 cauſis poſſeſſorijs. cap. 19. lib. 1. haberet relationem ad cap. 89. de generali forma procedẽdi in ſummarijs, in quo non diſponitur, quod

2 quod procedatur ſine ſtrepitu, & figura iudicij; ideoque non eſſe locum doctrinæ, Ang. conſ. 267. num. 1. dicentis appellationē ſubſtineri, non expreſſa cauſa grauaminis.

Quoniam in cap. 88. de cauſ. ſumm. declaratur, omnes cauſas
3 poſſeſſorias, & interdictorias eſſe ſummarias, & in illis fore procedendum ſine ſtrepitu, & figura iudicij, ſola facti veritate inſpecta, & omni iuris ſolemnitate omiſſa. Dicebant Domini prçcitatū conſ. Ang. huic propoſito optime applicari.

Illa enim ſtatuti verba dicti c. 88. in quibus cauſis, nedum referebantur ad proxime præcedentes cauſas, ſed etiã ad poſſeſſorias, cum non poſſet aſſignari ratio diuerſitatis, cur relatio debeat fieri ſolum ad cauſas proxime expreſ-
4 ſas, non autem ad omnes, cum tamen omnes æqualiter forent priuilegiatæ.

Rurſus, cum cauſa grauaminis conſiſteret in mero iure, propter non conceſſam retentionem melioramentorum, quæ ſaltim in genere erant probata, ſuſtinebatur appellatio ſine expreſſione cauſæ grauaminis, Bal. in l. minoribus. n. 6. C. de is quib. vt indig.

Ad cætera, vel quia extra propoſitum vagabantur, vel non ſuſtinebantur in facto, non fuerunt dignati Domini reſpondere.

R. P. D. ACCORAMBONO.

Deciſione 8. par. 2.

SVMMARIVM.

1 *Melioramenta prius ſunt liquidanda, & reficienda, antequam ad executionem deueniatur.*

2 *Executio datur non ſolum pro melioramentis, ſed etiam pro ipſorum fructibus.*

3 *Terminus de æquitate eſt concedendus ad liquidandum melioramenta.*

4 *Liquidatio, quando non eſt facta de credito, ſufficit fideiuſſorem præſtare de ſoluendo facta liquidatione, etiam ad lucrum conſequendum.*

5 *Amplia, procedere etiam vbi eſt facta condemnatio ad ſoluendum incertam quantitatem, puta expenſas litis.*

6 *Retinendi facultas, tollitur per proteſtationem fideiuſſionis de ſoluendo facta liquidatione.*

DECISIO LXVIII.

Voluit deciſio Neapolitana in nou. nu. 17. prius meliora-
1 menta eſſe liquidanda, illaque reficienda, quàm ad aliquam executionē deueniri poſſit. Datur enim pro ipſis melioramentis executio, iuxta l. ſi non ſortem. §. ſi centum.
2 & l. ſi in area. de condit. indeb. & etiam pro ipſorum fructibus, ſecundum deciſionem Neapolitanam 17. num. 7. in cauſa. Et ideo dubitatum fuit coram R. P. D. Iacobo Puteo die decima Octobris

Ff 4 1546.

1546. in vna Parmen. Vallium, Vtrum victori quoad poſſeſſionem executio danda eſſet, præſtita cautione pro melioramentis incertis, iuxta formam commiſſionis contra condemnatum, & ad dimitten dam poſſeſſionem. Et fuit reſo-
3 lutum pro maiori parte Dominorum, quod ex quadam æquitate daretur aliquis honeſtus terminus, infra quem victus liquidet melioramenta, prius quam executio fiat, & dictę deciſioni fuit pluribus mo dis reſponſum.

Et primo, quia illa loquitur in diuerſis terminis: nam in caſu ſuo ſententia dicebat, quod fructus percepti excomputarētur in meliorament is, quodque omnia tempore executionis liquidarentur; ſuper quibus ſententiæ verbis, illa deciſio fundatur; ſed in caſu noſtro ſententia reſeruabat aduerſario ius ad proſequendum meliomenta.

Secundo reſpondebatur, quod rationes, quæ in dicta deciſione allegantur, ſunt ipſius Capicij cōpilatoris, vt patet ibi, & mihi videbatur, & ſic tollitur Concilij auctoritas.

Tertio, quia rationes Capicij non ſunt veræ, nec regulariter datur executio, quando debitum eſt illiquidū, vt per Doct. in l. 4. §. ait prætor, de re iud. & quãdo debitū
4 non eſt liquidum, ſufficit fideiuſſorem de ſoluendo præſtare, liquidatione facta, etiam ad lucrum conſequendum. l. ſtatu liberat. & l. Seruius, ſi hęred. §. fin. de ſtatutis: & hoc etiam vbi eſt condemnatio ad ſoluendam incertam quantita-
5 tem, puta expenſas litis, ſecund. Paul. de Caſtr. conſ. 270. 2. vol. Neguſ. in tract. de pign. in 4. mem. 5. par. nu. 10.

Nec eſt bona reſponſio ipſius Capicij ad d. l. ſtat. lib, quod illud ſit fauore libertatis, quoniam Doctores communiter intelligunt in quocunque condemnato, ad rationes reddendum procedere, vt in d. §. ait prætor, Doct. in l. 1. qui ſatiſd. cogan. vbi Iaſ. n. 4.

Reſpondebatur Capicij motiuis; & primo l. ſi in area de cond. indeb. cum alijs ibi alleg. quas pōderat, loqui etiam vbi ſunt incerta melioramenta, & non liquida, quod dictæ leges non negant, quiu
6 præſtita fideiuſſione, tollatur retinendi facultas, prout ſupra dictum fuit.

R. P. D. LITTA.

Romana legati, Lunæ 23. Martii 1599.

SVMMARIVM.

1 *Præſcriptio ſtatuaria habet etiam locum aduerſus legatum certæ ſummæ, & ſic aduerſus creditum ex quaſi contractu.*
2 *Præſcriptio prædicta currit etiam contra ignorantem, tamen datur ei reſtitutio.*
3 *Ignorantia præſumitur in hærede.*

DE-

DECISIO LXIX.

RESolutum fuit exceptionem præſcriptionis non obſtare
1 D. Antonio, quia licet præſcriptio ſtatuti Vrbis 158. lib. 1. habeat locum aduerſus creditorem occaſione legati certæ ſummæ pecuniarum, quale e.t id de quo agitur, & ſic aduerſus creditum ex quaſi contractu, & tenuit Rota in cauſa Romana tutelę de Fabijs 29. Ianuarij 1589. coram Seraphino,
2 & talis præſcriptio currrit etiam contra ignorantem, datur tunc eidem in integrum reſtitutio aduerſus eam. Alex. conſ. 71. nu. 3. lib. 1. Bou. de ſtat. vrb. præſcript. glo. 19. nu. 1. & ſeq. & tenuit Rota in cauſa Romana redditionis 15. præſentis menſis coram R. P. D. meo Orano. De ignorantia autem, ſi nõ Marij patris Antonij, cui facta
3 fuit ceſſio legati, de quo agitur, & contra quem non fuit completa ipſa pręſcriptio; ſaltim ipſius Antonij hæredis illius, ex præſumptione iuris, ſatis conſtare videtur, vulgata l. verius. ff. de probat. iuncta l. qui in alterius. de reg. iur. quæ ignorantia Antonij, veriſimilior redditur; quoad dictum legatum primo egit nomine Caſandræ Monialis, cui factum fuerat legatum, ſeu nomine Monaſterij, & vti procurator illius Monaſterij, mox cum ei oppoſitum fuiſſet de dicta ceſſione, ceſſit liti nomine Monialium, & illico cœpit nomine proprio agere ad idem legatũ, vti heres Marij patris in cuius fauore facta fuerat dicta ceſſio. ideo

R. P. D. LANCELLOTTO.

Bononien. Saluiani Interdicti,
Lunę 21. Iunij 1599.

SVMMARIVM.

1 *Saluianum ceſſat per oblationem.*
2 *Sententiæ effectus ceſſat per præſtationem annuæ penſionis decurſæ, ac præſtita cautione de ſoluendo in futurũ.*
3 *Retentio non datur ante factam liquidationẽ, & præſertim quãdo eſt præſtita cautio de illis ſoluendis facta liquidatione.*
4 *Oblatio impedit prolationem ſententiæ.*

DECISIO LXX.

FVit reſolutũ ſententiam R. P. D. mei Orani eſſe confirman-
1 dam, nam ſtante oblatione ceſſat Saluianum, l. Paulus. ff. quib. mod. pig. vel hypot. ſoluit. & fuit reſolutum in hac cauſa, & prius in Romana 50. millia 18. Martij 1575. corã S. D. N. quæ eſt inter impreſſas, deciſ. 269. par. 1. & ideo cũ ſententia ſit lata cõtra D. Guaſtauilanum de immittendo Gallerinũ in poſſeſſione donec fuerit ſatisfactus, eo ipſo, quod ei ſoluũtur pręſtationes annuæ decurſæ, & præſtantur fideiuſſores de ſoluendo
2 in futurum, ceſſat ſententia, & eius virtus, nec etiam deneganda reſtitutio poſſeſſionis.

Non

Non obſtat, quod ſit danda retentio pro damnis, expenſis, & in-
3 tereſſe, quia illa ſunt prorſus illiquida, & ſimiliter Dominus Guaſtauilanus offert ſe illam ſoluturum, facta liquidatione, ad quem effectum obtulit etiam cautionē, vt in deciſione D. mei Orani; nec applicatur, quod dicitur de melioramentis in deciſione Putei 471. lib. 2. quia hic verſamur in
4 Saluiano, in quo ſola oblatio impedit probationem ſententiæ.

An autem ſententiæ liquidatio facienda ſit per aſſertionem damni paſſi iuxta conuentionem, erit alterius inſpectionis, quando diſputabitur dubium a me deſuper ſubſcriptum.

Non obſtat, quod Dominus Gallerinus haberet mandatum perpetuum contra bona Archiepiſcopi, quia ſi hoc mandatum poteſt exequi contra tertium poſſeſſorem, ſententia non impedit, nec tollit, quominus exequi poſſit &c.

CAPVT AQVEN.

deciſ. 138. lib. 1. in manuſcript.

SVMMARIVM.

1 *Commiſſio ſanatoria proceſſus refectis expenſis dicitur conditionalis.*

2 *Depoſitum non releuat in liquidis, vel de facili liquidandis.*

3 *Nullitas, quæ eſt ſolum in actis, & non ſit nociua parti in aliqua executione facta, Rota de æquitate illam remittit, refectis expenſis.*

DECISIO LXXI.

IN Romanen. finium coram Deza 1. Februari fuit dictū, quod 1
1 Rota tenet, quod qn̄ adeſt cōmiſſio ſanatoria ꝓceſſus, refectis, expēſis, cenſetur data iuriſdictio ſub condicione, & illa pars, quę tenetur reficere expenſas, fecit depoſitum in fideiuſſione, iuxta doctrinam Alex. in l. 4. §. prętor ait. ff.
2 de re iud. vt in rub. de leg. 2. n. 13. tale depoſitum eidem non ſuffragatur in liquidis, vel de facili liquidādis, vt euitet nullitatem proceſſus; ſed Rota de quadam lenitate admittit refectionem expenſarum, & poſt facto, quando nul-
3 litas eſt ſolum in actis, quæ non ſit alteri parti præiudicialis in aliqua executione facta, ita quod illi ſit integrum ius faciendi ſuas defenſiones, &c.

R. P. D. LANCELLOTTO.

Bononien. Saluiani Interdicti 15. Nouembris 1599.

SVMMARIVM.

1 *Immiſſio conceſſa facta liquidatione, non eſt exequenda, niſi prius fuerit facta liquidatio.*

2 *Sententiæ non dicuntur conformes, ſi ſententia mandat amoueri ante factam liquidationem.*

Senten-

Digitized by Google

3 *Sententia, in qua mandatur, dimitti poſſeſſionem facta liquidatione, eſt ita annexa in alia parte ſententiæ, in qua mandat dimitti, quod non poteſt ſeparari.*

DECISIO LXXII.

DOmini dixerunt ſententias, de quibus agitur, non eſſe cõformes, ad effectum, vt ſit locus executioni illarum, quia in prima condemnatur Gallerinus ad dimittendam poſſeſſionem, poſtquã tamẽ fuerit facta liquidatio damnorum, & intereſſe, quo caſu non poterat D. Guaſtauilanus immitti, niſi facta prius liquidatione, iuxta
1 ea, quæ de clauſula, ſolutis prius melioramentis, tradit Caſtr. conſ. 270. Viſo puncto in ſecundo dubio, lib. 2. Caputaq. deciſ. 17. Neg. de pign. 4. memb. 5. par. princ. nu. 10. concluſ. 3. aliæ vero ſententiæ contrarium dicunt, nempe, quod
2 Gallerinus amoueatur ante factam liquidationem, vnde non ſunt conformes.

Non obſtat, quód reſpectu dimiſſionis poſſeſſionis ſint confor-
3 mes, qa iſta qualitas tẽporis dimiſſionis faciendæ, eſt ita annexa, qđ non poſſit diuidi, ita vt cenſeatur tamquam pars diſtincta, & ſeparata ab alia parte ſententiæ, in qua condemnatur Gallerinus ad dimittendum, cum ad inuicem iſta non ſe compatiantur, quod ſtatim Gallerinus dimittat, & quod non poſſit amoueri ante liquidationem &c.

ILL.MO MANTICA.

Imolen. Saluiani Interdicti, Lunæ 27. Iunij 1594.

SVMMARIVM.

1 *Hypotheca eſt fundamentum Saluiani.*
2 *Præſcriptio habet locum in hypothecaria, & conſequenter excludit Saluianum.*
3 *Clauſula generalis in mandato poſita, videlicet, ad omnes cauſas coram alijs iudicibus, intelligitur ſolum de motis, & mouendis, & de cauſis contra eum motis.*
4 *Hypotheca præſcribitur ſpacio 40. annorum cum titulo, & bona fide.*
5 *Præſcriptionem opponens, tenetur probare fuiſſe præſentem.*
6 *Præſentia præſumitur, vbi quis habet domicilium in eadem ciuitate.*
7 *Abſentia eſt probanda ab eo, qui eam opponit.*
8 *Præſentia non præſumitur, quando quis non eſſet eiuſdem ciuitatis.*
9 *Præſcriptio longi temporis non habet locum in eo, qui cauſam habuit a debitore, ſed indiget præſcriptione 30. vel 40. annorum. & nu. 12.*
10 *Intellige, procedere in eo, qui ſucceſſit titulo vniuerſali, & repræſentat perſonam debitoris, ſecus eſt in eo, qui ſucceſſit debitori, titulo ſingulari, & nu. 11. & 12.*

DECISIO LXXIII.

COmes Andreas Bardela, & Domina Aurelia eius vxor die 8.

die 8. Iulij 1580. vendiderũt Marco q. Ioanninę prædium, de quo agitur, pretio librarum octo milliũ, & R.P.D. Marcellus Veſtrius fideiuſſor acceſſit, & tanquã principalis, & in ſolidum in ampliori forma Cameræ cum expreſſa hypotheca omnium bonorum de euictione ſe obligauit, vt conſtat publico inſtrumento.

Et hoc quidem prędium eidem Marco incõtinenti fuit traditum, & ab eo ſine vlla controuerſia vſque ad hanc litem poſſeſſum.

Nunc vero D. Accurſius Vandinus tanquam creditor prædicti Comitis ſcutorum 150. mutui occaſione, contra eundem Marcum, tanquam poſſeſſorem dicti prædij, intentauit vtile Saluianum Interdictum, quia, vt ipſe aſſerit, idem Comes Andreas eidem pro dicta ſumma generaliter omnia bona ſua obligauit.

Et ad probandum huiuſmodi creditum, & hypothecam, idem Accurſius exhibuit duas apocas ab eodem Comite ſcriptas, & ſubſcriptas, quarũ vna ſcutorum 50. ſub die 19. Februarij 1578. altera ſcutorum 100. ſub die 29. Aprilis 1579. in quibus ſe obligauit in ampliori forma Cameræ a publico notario extenden. & huiuſmodi apocæ fuerunt ſufficienter recognitæ, & in libro D. Lauaiani nũmularij in Vrbe adminiculatæ.

Ex aduerſo pro Marco fuit oppoſitum non conſtare de credito,
1 & multo minus de hypotheca, quod eſt fundamentum Saluiani.

Itẽ fuit oppoſita exceptio præſcriptionis 10. annorum, quæ cum
2 bona fide, & titulo inter præsẽtes locum habet, & actionem hypothecariam, & conſequenter Saluianum excludit. Verumtamen Imolen. Prætor, citato Pomponio Stigio tanquam procuratore eiuſdem Marci ad fauorem D. Arcurſij, ſententiam tulit, eumque immittendum eſſe in poſſeſſionem dicti prædij, mandauit, donec fuerit ex fructibus ſatisfactus.

Ab hac ſententia Marcus appellauit ad Auditorem Cameræ, cuius appellationis cauſa eſt commiſſa cum voto Rotæ, & R. P. D. Veſtrius, tanquam neceſſarius defenſor iudicium ſuſcepit, & ex cõmuni parte & conſenſu, votum meum exquirunt ſuper hoc dubio, an dicta ſententia ſit confirmanda, vel infirmanda, quod cum propoſuerim, placuit Dominis ex duobus capitibus reuocanda.

Primum eſt, quod Marcus in hac cauſa, quę agitur, non fuit legitime citatus, & conſequenter ſentẽtia nullius momẽti, Clem. paſtoralis, de re iud. l. de vnoquoque, ff. de re iud. nam Strigius, qui fuit citatus, non eſt procurator in hac cauſa, quæ agitur contra D. Accurſium conſtitutus, & clauſula
3 generalis, quæ ſubijcitur, & ad omnes cauſas coram alijs Iudici-

bus

bus &c. intelligitur de ſolum mo-
3 tis,& mouendis contra eum dumtaxat, cum eius nomen in mandato fuit expreſſum,non autem contra alios, Bar. in l. quod dicitur in princ. ff. de tutel.quod eſt ſingulare dictum, vti notat Rom. ſing. 155. incipit conſtituto Titio procuratore:vbi etiam dicitur ita fuiſſe deciſum, quamuis ipſe contradixerit, & hanc opinionem ſequitur Felin. in c. ſedes, nu.2. verſ.& licet,de reſcr.Dec.conſ.502.nu.9. Natt.191.nu.3. & 4.& ita fuit etiã dictum apud. Put. dec.118.lib.1.

Secundum caput eſt,quod ſententia eſt iniuſta, nam ſupponendum ſine veri preiudicio, quod D. Accurſius habeat hypothecã, & eam quidem anteriorem; tñ cũ Marcus ipſe prædium,de quo agi-
4 tur,iuſto titulo,& bona fide poſſederit ſpacio decem annorum, & amplius, cuius eſt præſcriptio longi temporis,l. 1. C. ſi aduerſus credit.l.vlt.C.de act.& oblig.& l. vlt. de preſcr. long.temp.Specul. de præſcr.§.1.nu.29.& hæc eſt cõmunis Doctorum ſententia, vt teſtatur Pariſ. conſ.50.lib.1.& Tiraq.de retr.lign.§.1.gloſ.10.n.11. Gabr.concl.7. nu.8.de præſcr.

Neque ad rem pertinet, quod ille, qui opponit præſcriptionem
5 decem annorum, debeat probare aduerſarium fuiſſe præſentem, & niſi probauerit, deficiat in ſalutari ſuo,vt inquit Bald.in l.pen.ad fin. C.quib.mod.ob long.tẽp.præſcr. Alex. conſ.118. nu.10. in fi.lib.2. & conſ.92.ad fi.lib.5.& conſ.193. nu.13. lib.6.Bero.conſ.191.n.29. lib.1. Rol.conſ.79.num.31.lib.1. quia cũ creditor, & poſſeſſor ſint ciues eiuſdem ciuitatis Imolæ, &
6 habeant domicilium in eadem ciuitate Imolę,præſentia præſumitur,vt intelligitur in d.l.vlt. C.de præſcr. long. temp. & ita aperte ſentit Bar. in l.is poteſt, nu.17.de acq.hered.& in his terminis quidquid contradixerit Iacob.Butr.ita tenet Bal. in l. emptor,nu.2.& 3. & ſequitur Ang. num.2. verſ. ſed pone quæſt. de præſcript. long. temp. qui dicunt ita de facto, & conſuetudine ſe vidiſſe millies obſeruari, & bene, quia erit impoſſi-
7 bile probare aliquem fuiſſe præſentem per decennium, niſi fuiſſet carceratus, & ideo vbi ipſi replicando allegãt abſentiam ipſius, incumbit onus probandi. & hanc opinionem ſequitur etiam Alex. in conſ. 220. num. 4. & 5. lib. 6. Corn. conſ.46.num.16.& conſ.6. nu.12.lib.2.& Soc. Sen.conſ.121. nu.1.lib.1.Balb.de preſcript.in 1. par.4. par.in princ.quæſt.3.nu.4. vbi poſt Corn. ita conciliat repugnãtes Doctores,& diuerſam ſententiam intelligit, vt locum ha-
8 beat inter eos, qui non ſunt ciues eiuſdem ciuitatis, & hanc quoque opinionem ſequitur Crauet.conſ. 140. num.3.verſ.& cum ſe fundet pars.

Neque etiam refragatur, quod hæc

hæc præſcriptio longi temporis non habeat locum in eo, qui cauſam habuit à debitore, ſed videatur indigere præſcriptione 30.vel
9 40.annorum, l. cum notiſſimi, in princ.§.1.de præſcript.30.vel 40. annorum, Neguſ. de pignor. & hypot.par.6.memb.2.in princ.

Quia reſpondetur hoc eſſe intelligendum de herede, qui ſucce-
10 dit titulo vniuerſali, & repræſentat perſonam ipſius debitoris.§.1. in auth.de iureiur. à mor.preſt. & l.heres, de acquir.hered.

Diuerſum autem eſt in eo, qui debitori ſuccedit titulo ſingulari,
11 vt eſt emptor, vel donatarius, & alius ſimilis, glo. in d.l 1. in verb. ſucceſſerunt. C. ſi aduerſ. cred. & ibi Bart. in ſummario, vbi dicit,
12 quod contra hypothecariam præſcribitur longo tempore a quolibet poſſidente excepto debitore, vna cum eius herede: idemque ſcribit Bald.nu.1.verſ.in textu ibi, & iura eorum ſucceſſerunt, & Salicet.n.2.verſ.oppono, & ita aperte etiam ſenſit Specul. de præſcr. §.1.nu.29.verſ.ſed quod de hypotheca, Tiraq.de retract.lignag.§.1. glo.10. nu.11.qui ab hac præſcriptione decem, vel 20. annorum excludit ſolum debitorem, & eius
13 heredem, non autem emptorem, vel donatarium poſſidentem, cũ titulo, & bona fide. & hoc dicitur ab omnibus paſſim, & vbique receptum eſt.

Atque ex his concluſum fuit ſententiam latam ad fauorem D. Accurſij eſſe reuocandam.

R. P. D. IVSTO.

Romana Saluiani Interdicti Mercurij 5. Decembris 1601.

SVMMARIVM.

1 *Hypotheca præſcribitur ſpacio 10. annorum.*
2 *Limitatur in tertio habente cauſam à poſſeſſore.*
3 *Sed intellige procedere in habente cauſam titulo vniuerſali, non titulo particulari.*
4 *Clauſula, conſtituti, transfert veram poſſeſſionem.*
5 *Poſſeſſio prodeſt ad inchoandam præſcriptionem.*
6 *Poſſidens præſumitur poſſidere vſque ad mortem.*
7 *Succeſſor vniuerſalis ſeu particularis poſſidens poteſt allegare continuationem poſſeſſionis defuncti, vel auctoris ſui vſque ad obitum.*
8 *Præſcriptio non interrumpitur per actus factos poſt completam præſcriptionem.*

DECISIO LXXIV.

Contra D.Carolum Gabrieliũ agentem Saluiano Interdicto
1 dixerunt Domini obſtare præſcriptionem decennalem hypothecę iuxta tex.in l.1.& 2.C.ſi aduerſus cred.præſcrip.oppon.Aym.conſ. 148. nu.6. Afflict. deciſ.139.cum allegatis, Roland. qui alios citat, conſ.

Digitized by Google

conſ.79. num.7.& 8.vol.1. & fuit dictum in Rota coram Illuſtriſſimo Mantica,tunc Rotę Auditore in Imolen. Saluiani Interdicti 27. Iunij 1594. & ſæpe alias in ſimilibus cauſis.

Neque obſtare limitationem Ripæ in rubr.de pign.in 2.memb. verſ. ſed ſi titulum habeat,Neguſ. de pign.in 2.membr.6. par.princ.
2 in princ. vbi dicunt regulam non procedere in tertio,qui habet cauſam a poſſeſſore,quia Domini hoc intelligũt in habẽte cauſam titulo
3 vniuerſali,non autẽ titulo particulari, & ita loquitur text. in l. cum notiſſimi.§.1. C. de præſcr.30.vel 40.annorum.

Curſus autem præſcriptionis in hoc caſu probatur,quoniam habemus inſtrumentum emptionis domus per bon. mem. Ioannem Paulum Vrſinum, celebratum die 28.Iunij 1578.qui obijt 8. Augusti 1588. vt habetur in fide Parochi, & cum adſit clauſula conſtituti,
4 quæ dat veram poſſeſſionem, l. quædam.ff.de rei vend. Abb.in c. 2.n.13.verſ.quartum exemplũ,de conſuet. Tiraq.de cõſtit.poſ.par. 1. nu.17. & 18. ſiquidem de antecedenti poſſeſſione Petri conſtituentis apparet ex fide notarij,qui atteſtatur de capta poſſeſſione per Petrum 4. Iunij 1578. & hæc poſ-
5 ſeſſio prodeſt ad inchoandã præſcriptionem,glo. fin.in c.fine poſſeſſione,de reg. iur. in 6. Bart.in l. Celſus nu.22. vbi Balb.num.6.qui concordantes allegat. ff. de vſuc. & præſumitur continuata vſque
6 ad obitum,Rota deciſ.4. de prob. in nou. Cyn. in l. 1.num.16. circa med. verſ.ſed qualiter apparebit, & ibi Bald. num.17. verſ.aduerte, quod autem probatur. C. vti poſſid. Caſtr.in l.non ignorabit.nu.5. C. ad exhib.& tenuit Rota coram bon. mem.Lauretano in Romana Palatij 10.Octobris 1578.vbi probatur ſucceſſorem vniuerſalẽ,ſeu
7 particularẽ eius,qui poſſidet, poſſe allegare continuationem poſſeſſionis defuncti, vel auctoris ſui vſque ad obitum;quæ comprobatur, quia teſtes probant verã poſſeſſionem Ioannis Pauli, licet forſan in cæteris non concludant.

Non obſtat, quod anno 1591. Petrus egerit cõtra Fabiam ſuper poſſeſſione domus,vnde Fabia videtur poſſidere:nam licet probari
8 poſſit interruptio præſcriptionis ex actibus intermedijs,Cyn.& Bal. allegati,non tamen ſufficit allegare actus poſt præſcriptionem,quia debet infringi poſſeſſio defuncti, ita loquitur allegata deciſ. coram bon.mem. Lauretano,& hoc modo tollitur obiectum, quod Illuſtris D.Catherina anno 1591.egerit ſpolio,& conſequenter ceciderit à poſſeſſione,quia fuit poſt finitam pręſcriptionem viuente Ioanne Paulo patre, & ea actione poſſeſſionem recuperauit.

Ex quibus ita deciſum fuit, & reſeruatum, vt videatur, an D.

Carolo

Carolo ſuffragari poſſit reſtitutio in integrum.

R. P. D. ORANO.

Romana hereditatis de Beuilacqua die Lunæ 13. Maij 1591.

SVMMARIVM.

1 *Creditrix non poteſt ſuum conſequi creditum, niſi prius per eam fuerit reddita ratio adminiſtrationis, & nu. 12.*

2 *Creditor adminiſtrans bona debitoris, præſumitur ſibi ſatisfeciſſe.*

3 *Hypotheca extinguitur per ſolutionem.*

4 *Saluiano Interdicto, & quorum bonorum non eſt locus, niſi probata poſſeſſione.*

5 *Poſsidens iure familiaritatis viuente marito, non dicitur mutata cauſa poſſeſsionis, niſi fuerit declaratum.*

6 *Aditio hereditatis ſolo animo fieri poteſt, tamen de animo conſtare debet.*

7 *Poſſeſſionem mutare non præſumitur.*

8 *Adire hereditatem, dicitur, ſi filius heres inſtitutus domum paternam inhabitaret.*

9 *Poſſeſſionem bonorum hereditariorum, propria auctoritate accipere poteſt filius adeundo hæreditatem.*

10 *Adita hereditate, mulier non poteſt poſſeſſionem rerum dotalium propria auctoritate ingredi, niſi conſentiente herede.*

11 *Saluiano non eſt locus, ſi lapſi ſunt 10. anni, ex quo tempore hypotheca præſcribitur.*

DECISIO LXXV.

IN cauſa Romana hereditatis de Beuilacqua, quia pro parte Iuliæ ad iuſtificationem ſententiæ Auditoris Cameræ, in qua declarabatur immittendam in poſſeſſionem medietatis domorum per Luparellos, & Illuſtriſſimos Dominos Gaietanos poſſeſſarum, producta fuerunt duo inſtrumenmenta; vnum videlicet editum ſuper pactis dotalibus, quond. Iuliæ matris, alterum continens confeſſionem dotis per Philippum recuperatæ, & pro illius aſſecuratione, in euentum quod locus fieret reſtitutioni, cum adiectione ſpecialis hypothecæ ſuper domibus poſtea p Luparellos acquiſitis. Ideo dedi dubium ſtantibus prædictis inſtrumentis, & alijs hinc inde deductis, an ſententia domini Auditoris Cameræ, mandans Iuliam immitti in poſſeſſionem partis domorum à Luparellis acquiſitarũ, & vlterius ab Illuſtriſſimis Dominis Gaietanis emptis, poſsit pro rata medietatis dotis, & iurium dotalium dictæ quondam Iuliæ confirmari &c. Domini vero reſponderunt, ſententiam non poſſe pro dicta rata cõfirmari, niſi prius per Tuliam hereditatem Iuliæ ex parte vendicantem, reddita ratio-
1 ne adminiſtratæ tutelæ quondam Ludouici, iuxta tex. in l. 3. §. hæc actio. ff. de negoc. geſt. l. tutelæ, l. omnes tutores. C. arbitr. tutelæ. Dec. conſ. 110. col. fin. Boer. deciſ. 59. in princ.

Cum enim conſtet Iuliam durante dicta adminiſtratione multas

tas notabiles pecuniarum ſummas ad Ludouicum pertinẽtes exegiſſe, intrat præſumptio ex illis de ſua dote, & aliunde per pupillum debitis ſibi fuiſſe ſatisfactum, l.pe-
2 culiũ,la 2.§. præterea.ff. de pecul. Affl. deciſ.13.nu.16.Cagnol.in repet.l.ſingularia.nu.70.cum multis ſeq.ff.ſi cert.pet. in tantum, quod per ſolutionem extincta obligatio-
3 ne,& hypotheca, occaſione dotis ſuper domibus hodie per Luparellos poſſeſſis,conſtituta nulla videbatur ad fauorem Tulliæ ſuper illarum parte debuiſſe decerni immiſſio. Nam cum illa fundaretur, vel in interdicto quorum bonorũ,
4 vel in Saluiano, illi non aliter poterat eſſe locus, niſi probata poſſeſſione Iuliæ, l.1.ff.quor.bonor. Socin.conſ.131.in prin.lib.1. Poſſeſſio autem illorum iure familiaritatis,viuente marito penes ſe exiſtẽs,
5 non cenſetur per eius obitum mutata,niſi hoc declarauerit argumẽto,l.dotis actione.C.ſolut.matr. & ibi Ang.Bald. conſ.35.lib. 3. ſicut dicitur de actione hereditatis a-
6 ditæ;quæ etiam,quod ſolo animo fieri poſſit, l.ſi auia. C. de iur.de-
7 lib. tamen requiritur, quod de animo conſtet, vt notatur in l. pro
8 herede. in princ. & per Bart. in l. gerit.ff.de acq.hered. tum quia animus mutandi poſſeſſionem non præſumitur, l. cum hic ſtatus. §.1. de donat. inter vir. & vxor; tum etiam, quia cum Ludouicus eſſet heres a patre inſtitutus, & habitaret domum paternam, videtur adiuiſſe hereditatem, l. 1. C. de repud.hered.Bart. & Doct.in l.non hoc.C. vnde legit, & ex tali adi-
9 tione potuiſſe propria auctoritate poſſeſſionem bonorum hereditariorum accipere, l. cum heredes in princ. ff. de acquir. poſſ. Ang.in l.2.in princ.C. quorũ bonorum.Dec. conſ. 231. Quorum altero ſtante Iulia,niſi conſentien-
10 te herede, poteſtatem ingrediendi poſſeſſionem rerum dotalium non habuit, Dec. in l.dotis.C. de collat.& conſequenter Interdictũ, quorum bonorum Iulię non competit.

Minus etiam immiſſio erat decernenda ex Saluiano, quia conceditur tantum pro redemptione ad tempus, quo fuerit de credito ſatisfactum; & cum a die, quo locus fuit factus reſtitutioni dotis,
11 lapſi eſſent amplius, quam decem anni, expirauit beneficium Saluiani,per decennium enim hypotheca præſcribitur,l. 1. & 2.C. aduerſus creditorem. Quod etiam dicẽdum eſt reſpectu partis domus Illuſtriſſimis Dominis Gaietanis vẽditæ, quia domum fuiſſe poſſeſſam a Iulia, non docetur, & quatenus appareret,conſtat ex pręſumptione iuris, dotem Iuliæ fuiſſe ſolutã, niſi Iulia ex rationibus adminiſtrationis, & calculo facto, & faciendo de contrario conſtare faciat.

ILL.MO SERAPHINO.

Romana Saluiani Interdicti, Veneris 11. Maij 1590.

SVMMARIVM.

1 *Saluianum Interdictum habet locum, cum conſtat de credito per publicum Inſtrumentum, & de poſſeſſione rei conuenti.*

2 *Præſcriptio ſtatutaria nõ habet locũ, quã eſt interrupta etiam extraiudicialiter.*

3 *Præſcriptio interrumpitur per litis conteſtationem.*

4 *Litis conteſtatio fieri dicitur per citationem ad dicendum contra, & per reſponſionem, generalia contra.*

5 *Litis conteſtatio in ſummarijs fit per primũ actũ concernentem merita cauſæ.*

6 *Præſcriptione ſtatutaria interrupta, ſuccedit præſcriptio Iuris communis.*

7 *Præſcriptio ſtatuti non habet locum, quando reſpicit factum, quod expectet complementum poſt ſtatutum.*

8 *Hypotheca non præſcribitur ſpacio decem annorum contra Eccleſiam.*

DECISIO LXXVI.

FVit reſolutum Illuſtriſſ. Dominum Marchionem teneri ad ſolutionem ſummæ de qua agitur, & competere RR. Monacis Sancti Pauli Saluianum Interdictum; habent enim fundatam intentionem, cum conſtet de eorum cre-
1 dito per publica inſtrumenta, in quibus bon. mem. Cardinalis de Gaddis, ſeſe obligauit cum hypotheca omnium bonorum, conſtat enim de vtroque extremo, nempe de poſſeſſione Cardinalis, & de poſſeſſione D. Marchionis.

Neque obſtare exceptionem præſcriptionis ſtatutariæ: nã omiſſa illa quæſtione, an ſtatutum Vrbis comprehendat Eccleſias, & præſupponendo ſine veri præiudicio, quod cõprehendat; nihilominus hoc caſu non habet locum. Primo, quia ſtatutũ excipit caſum
2 quãdo præſcriptio fuit interrupta, etiam per extraiudicialem inter-
3 pellationem, hic vero non ſolum adeſt extraiudicialis interpellatio, ſed etiam litis conteſtatio in iudicio formiter facta; quo caſu non eſt dubium interruptam eſſe prę ſcriptionem. nam ante annũ 1562. nõdum erat lapſum tempus ſexdecim annorum, & tunc fuit interrupta præſcriptio, cum in cauſa diſcuſſionis hereditatis Cardinalis, Monaci citata parte, produxerunt iura, & petierunt ſibi de ſuo credito ſatisfieri; & ex aduerſo
4 procurator dixit, generalia cõtra, ex quo dicitur facta litis conteſtatio, vt per Aret. conſ. 30. n. 10. verſ. quinimo. Nam in Summarijs primus actus reſpiciens merita cau-
5 ſæ, habetur loco conteſtationis, Rot. de lit. conteſt. deciſ. 1. in nou. Card. in Clem. conſtitutionẽ. §. fin. in fine. de elect. vnde opus erat ſaltem noua prę ſcriptione ſtatutaria, ſi nolumus tenere opinionem,
6 quam alias Rota tenuit in Romana de Porcharijs, quod fiat reditus ad præſcriptionem iuris communis,

Digitized by Google

munis, ea autem incipere non poterat, niſi ab anno 1566. quo finita fuit præfata lis, & ante lapſum ſexdecim annorum, ſuperuenit ſtatutum nouum de anno 1580. excipiens debitum ex cauſa cenſus; quod eſt ſeruandum, cum reſpi-
7 ciat factum, quod expectat complementum poſt ſtatutum, vt per Felin. in cap. fin. nu. 11. de conſtit. Ruin. conſ. 49. lib. 3. Rol. de lucr. dot. quæſt. 95.

Non obſtat, quod dicitur, hypothecariam præſcribi decennio
8 a tertio poſſeſſore, quia dato, quod hæc opinio eſſet vera, non procedit contra Eccleſiam, ſed etiam tollit omnem cauſam diſputandi inſtrumentum exhibitum nuperrime, quod eſt cōfectum de anno 1571. in quo continetur declaratio facta ſuper iſto credito inter præfactos Monacos, & bon. me. Illuſtriſſ. Cardinalem Cæſium.

Quare concluſum, eſſe locum Saluiano Interdicto.

R. P. D. PENIA.

Romana Saluiani Interdicti, Veneris 12. Nouemb. 1592.

SVMMARIVM.

1 *Emphytheotica domus, ſi nō eſt expreſſe prohibita alienari, venit ſub generali bonorum obligatione.*

2 *Prohibitio tacita de non alienando, non impedit, quominus bona emphytheotica veniant ſub generali bonorum obligatione.*

3 *Prohibitio tacita impedit alienationem, iuxta text. in l. vlt. C. de iur. emphyt.*

4 *Hypothecans, vel pignorans, non dicitur alienare, & in aliam rem emphytheoticam transferre, quia remanent in bonis pignorantis.*

5 *Pignus, ſi conſtituitur pro tanta quantitate, quod non eſt ſpes luitionis, dicitur alienatio.*

DECISIO LXXVII.

IN hac cauſa die 22. Martij proxime præteriti fuerat deciſum, ſententiam latam contra Dominos de Sancto Petro confirmandam, niſi cōſtaret domum, de qua agebatur, fuiſſe emphytheoticam, cum expreſſa prohibitione alienandi. Et propterea in hac poſitione, dato dubio ſuper reſeruatione tunc facta, Rota tenuit, non affeciſſe talem prohibitionem, vt domus non potuerit venire ſub generali hypotheca bonorū: nam
1 cum in inſtrumento conceſſionis emphytheuſis producto, non legeretur expreſſa prohibitio alienationis, potuit ſub generali hypotheca comprehendi, glo. communiter recepta in l. fin. in verb. alijs, verſ. ſed certe. C. de iur. emphyt. vbi Salic. nu. 60. in verb. hypothecat, verſ. quæro, an latius, Iaſ. n. 78. Crotus in l. filiusfamilias. §. diui. n. 90. ff. de leg. 1. Iulius Clar. §. emphytheuſis, quæſt. 18. verſ. & ideo. Bero. conſil. 127. num. 1. verſ. & hanc opinionem, & fuit deciſum in cauſa Romana domorum

die 3.Iunij 1577. coram bon.me.
Cardinali Lancellotto, verſ.tertia
eſt concluſio.

Neque refragabatur præcipua
ratio informantium pro Dominis
de Sancto Petro, qui vt euitarent
prædictam concluſionem confu-
2 giebant ad tacitam alienationem,
reſultantem ex natura contractus
vigore l. fin. C. de iur. emphyt.
quia illa non eſt ſufficiens ad ef-
fectum, vt domus non cenſere-
tur compræhenſa in generali hy-
potheca bonorum, cum bona em-
phytheotica pignorari poſſint,
iuxta ſentẽtiam, quam Rota tenuit
in prædicta deciſione corã Cardi-
nali Lancellotto tunc Rotæ Audi-
tore. Et ratio eſt, quia textus in d.
3 l. vlt. non prohibet ſimpliciter a-
lienationem, ſed venditionem, &
iuris hypothecarij in alium tranſ-
lationem; per pignus autem non
fit huiuſmodi translatio, quia re-
manet in bonis pignorantis, l. pi-
4 gnus. C. de pignor. & conſequen-
ter prædicto modo bona emphy-
theoticaria veniunt ſub generali
hypotheca, quidquid voluit Alex.
conſ. 16.nu.4.lib.2.

Rurſus non obſtat, quod quan-
5 do pignus conſtituitur pro tanta
quantitate, quod ceſſet ſpes luitio-
nis, tunc dicitur alienatio, quia re-
ſpõdebatur, primũ in hac facti ſpe-
cie non probari cõcludenter ceſ-
ſare iſtam ſpeciem luitionis.

Rurſus reſpondebatur, omnia
bona fuiſſe obligata, atque ex præ-
dictis patebat reſponſio ad deci-
ſionem in cauſa Romana vineæ
coram D. meo Seraphino Rotæ
Decano die 26.Iunij 1598.

Illa enim, cũ loqueretur in caſu
vbi aderat ſpecifica, & expreſſa ꝓ-
hibitio alienandi, non poterat Do-
minis de S.Petro ſuffragari.

ILL.MO SERAPHINO.

Romana Vineæ Veneris 2.
Iunij 1598.

SVMMARIVM.

1 *Bona patris ſunt tacite obligata, & hypothecata pro mala adminiſtratione bonorum filij.*
2 *Hypotheca tacita comprehendit etiam bona poſt adminiſtrationẽ acquiſita.*
3 *Saluianum datur vigore tacitæ hypothecæ contra bona in futurũ acquiſita.*
4 *Bona emphytheotica veniunt in generali bonorum obligatione.*
5 *Hypotheca quantumuis generalis, non comprehendit bona emphytheotica, expreſſe prohibita alienari.*
6 *Laudemium non ſoluitur pro hypotheca rerum emphytheoticarum.*
7 *Conſenſum præſtare tenetur dominus directus in alienatione totali integræ rei, non autem in obligationibus.*
8 *Clauſula illa, prout de re locata de iure fieri permittitur, non ampliat, nec alterat principalem diſpoſitionem.*
9 *Clauſula præfata intelligitur ſecundum naturam contractus.*
10 *Deuolutio cauſatur per alienationem.*
11 *Deuolutio cauſatur ex impoſitione cenſus ſuper re emphytheotica, vbi adeſt expreſſa prohibitio alienationis.*

Hypo-

Digitized by Google

12 *Hypotheca comprehendit bona emphytheotica, quando non adſunt alia bona, & hoc procedit in hypotheca expreſſa, non in legali.*
13 *Emphytheuſis ſi reuertitur ad dominũ, omnes obligationes ſuper ea facta per emphytheutam extinguuntur.*
14 *Emphytheuſi reſoluta, reſoluuntur omnes obligationes.*

DECISIO LXXVIII.

PRætendens Dominus Franciſcus de Marchis ſe eſſe creditorem Ioannis patris, ratione malæ adminiſtrationis bonorum ſuorum aduentitiorum in notabili quantitate, poſt illius obitum egit Saluiano Interdicto aduerſus Dominum Propertium Fontanellam poſſeſſorem cuiuſdam vineæ, quæ fuerat in bonis Ioannis, & fuerat ad inſtantiam creditorum Ioannis ſubhaſtata, & deliberata Leonardo Deto, & tandem peruenerat ad manus Domini Propertij. Fuerat autem hæc vinea habita per auctorem Ioannis in emphytheuſim à Domino Hieronymo de Cupis, cum decreto, quod numquam poſſent terrenum illud, neq; melioramenta in ea facieñ. vendi, neque obligari, hypothecari, pignorari, & in ſolutum dari, & donari, nec in dotem dari, aut alias alienari, quouis alienationis titulo, largo modo ſumpto vocabulo, ſine expreſſa licentia, & conſenſu dicti Domini Hieronymi, eiuſque heredum, & ſucceſſorum, & cauſam ab eis habentiũ, & ſoluto laudemio ſolito, & conſueto, prout in inſtrumento latius continetur.

Allegabatur autem pro parte Domini Franciſci, bona paterna ex iuris communis diſpoſitione
1 eſſe obligata, & tacite hypothecata pro adminiſtratione bonorum filiorum, l. cum oportet. §. fin. C. de bon. quæ lib. Socc. conſ. 34. num. 13. lib. 5. Neguſant. de pignor. 4. membr. 2. par. num. 13. & fuit reſolutum coram R.P.D. Orano 8. Iunij 1584. ideoque prædictam vineam, quæ erat in bonis Ioãnis, comprehenditur ſub eadẽ tacita hypotheca generali, quæ
2 capit etiam bona poſt adminiſtrationem acquiſitam, l. fin. C. quæ res pignor. oblig. pot. ex quo ſe-
3 quitur dari Saluianum Interdictum, ad gloſ. in l. 1. de Salu. Interd. Aret. in §. item Seruiana. nu. 8. Inſtitut. de actionib. & in ſpecie, quod pro tacita hypotheca competat Saluianum, tenuit Rota in cauſa Romana de Comitibus coram Sanctiſſimo 27. Maij 1581. Gabr. conſ. 44. num. 1. & 2. lib. 2. Menoch. in remed. adipiſc. num.
4 3. atque eſſe in confeſſo ex iuris diſpoſitione, bona emphytheotica comprehendi in generali obligatione bonorum, l. lex vectigali. ff. de pignor. l. tutor. ff. de pignor. act. Neguſant. 2. membr. 2. part. num. 28. & eo maxime, quia eſt notorium, hereditatem Ioannis nõ eſſe ſoluendam, Corn. conſ. 150.

col.fin.lib.4 Gabr. concluſ.1.nu. 33. de fideiuſ. Caputaq. dec.279. par.2.

His tamen non obſtantibus, Do-
5 mini cenſuerunt in caſu, de quo agitur, non habere locum Saluianum Interdictum: nam hypotheca quantumuis generalis, non cõprehendit bona emphytheotica expreſſe prohibita alienari, & hypothecari, iuxta doctrinam Bart. in l.codicillus. §. inſtituitur. num. 5. de leg.2. Alexan.in l.ſi conſtante. num.26. ff.ſolut.matr. & conſ. 168.nu.8. lib. 2. cum alijs late deductis in Romana domorum coram Illuſtriſſ.Lancellotto, quæ habetur in impreſſis diuerſorum.lib. 1. deciſ. 426. Vnde cum non adſit ſuper iſta vinea hypotheca expreſſa, neque tacita, neque etiam competet Saluianum.

Neque huic concluſioni obſtat ex aduerſo conſiderata; & primo, quod inhibitio contenta in inſtrumento conceſſionis ſit appoſita ad effectum tantum ſolutionis laudemij, non autem ad impediendam abſolutionem hypothecæ,
6 quia hoc non poteſt applicari ad caſum inſtrumenti, cum pro hypotheca non ſoluatur domino directo laudemium; & ideo prohibitio obligationis, & hypothecæ, non poteſt dici facta contemplatione ſolutionis laudemij.

Neque obſtat, quod dicitur emphyteuſim fuiſſe perpetuã, cum clauſula, ad habendum, &c. tenendum, &c. ex quo ſequitur dominum directum obligatum fuiſſe præſtare conſenſum, quatenus requiſitus de eo fuiſſet; hæc enim ratio non poteſt applicari caſui de quo agitur: Aliud enim eſt quærere, an emphytheuta volente rem emphytheoticam obligare, dominus cogatur conſenſum præſtare; aliud vero, an cõſenſu non præſtito, intret hypotheca, ſtante prohibitione. Nam dato ſine veri præiudicio, quod illud concedatur, nõ ideo ſequitur ſine conſenſu quæſitam fuiſſe hypothecam, & ad hoc facit optime conſilium Bero. ex aduerſo allegatum 127.num.1. & 19.lib.1.vbi vult, quod debeat cõcurrere voluntas hypothecantis, & eam non cenſeri adeſſe, ſi res prohibita ſit hypothecari. & licet teneatur rem emphytheoticam obligari poſſe, ante obtentum cõſenſum domini directi; tamen illud requiritur ante rei traditionem: ſed etiam verius eſt, dominũ non teneri præſtare conſenſum oblationi: nam hoc pacto ſi deuolueretur ad dominum, tranſiret cum ſuo onere in manifeſtum præiudicium ſuum, vt habetur in deciſ. Guid. Pap. 575. ex aduerſo allegata: Vel etiam euenire poſſet, vt propter diuerſos creditores habentes hypothecam rei, ipſa diſtraheretur in plures partes in manifeſtum præiudicium proprietarij. Vnde quod dicitur, dominum teneri præſtare conſen-

ſum

7 ſum, procedit in totali alienatione integræ rei; tunc enim hoc poteſt fieri ſine præiudicio domini, cum mutetur ſolum perſona emphytheotica.

Neque clauſula illa, ad habendum &c. poteſt operari deſtructionem pacti expreſſi, maxime cum ſit limitata per illa verba, prout de re locata de iure fieri
8 permittitur; & hoc etiam, quia de eius natura eſt, vt non ampliet, neque alteret principalem diſpoſitionem, Felin. in cap. licet in corrigendis. num. 7. ad finem. de offic. ord. Dec. conſ. 145. colum. penul. verſ. ſecundo diligenter. Aym. conſ. 20. num. 15. & fuit dictum in cauſa caſalis Marcigliani coram me, quæ exaduerſo allegatur, &
9 ſemper intelligitur dicta clauſula, ſecundum naturam contractus, & ſic licet non fuerit in illa prohibitione, appoſita pœna deuolutionis; & dato etiam, quod deuolutio non deueniret ex legis diſpoſitione, cuius contrarium eſt verius, cum prohibitio ſub vno, & eodem contractu contineat om-
10 nem alienationem: & certum eſt, quod per alienationem intrat deuolutio, vnde locum habet regula. l. nam hoc iure. ff. de vulg. & pup. non ideo tamen afficitur, quia prohibitio impedit hypothecam.

Non obſtat deciſio caſalis Marcigliani coram me 19. Iunij 1587. quia ſi tota perquiratur, potius facit in contrarium, cum ibi concludatur, quod propter expreſſam prohibitionem alienationis,
11 incurritur caducitas ob impoſitionem cenſus ſuper re emphytheotica; ſed quia cenſus ille fuerat per creditores extinctus; ante factam ipſius intimationem caducitatis, Domini excuſantur ex quadam æquitate à deuolutione, cum ius Eccleſiæ non eſſet factum deterius.

Sed hæc non faciunt ad rem noſtram, non enim agitur de deuolutione, ſed an vinea comprehenſa fuerit in hypotheca legali; & licet iſta videatur facere ad illum caſum: An dominus cogi potuerit ad præſtandum conſenſum, tamen hodie non poteſt ad actum deduci, cum vinea non ſit amplius apud Ioannem, qui poſſet hunc conſenſum petere, ſed penes D. Propertium, cuius auctores hunc conſenſum nõ obtinuerunt a domino, qui vineam fecit ſubhaſtare. Vnde eſt valde abſurdum dicere, quod Franciſcus poſſit hunc conſenſum petere ad effectum. euincendi vineam ab illis, qui ſunt hodie legitimi poſſeſſores, cum neq; ipſe ſit emphytheota, neque gerat ſe pro herede patris, neque vllam vnquam habuerit hypothecam ſuper iſta vinea.

Nec etiam obſtat, quod deducitur ex eadem deciſione Illuſtriſ. D. Lancellotti, hypothecã intrare, ſi nihil aliud ſit in bonis; quia illud
12 procederet in hypotheca expreſ-

ſa, non in legali, & non verificatur, quod tempore adminiſtrationis, Ioannes non haberet alia bona.

Poſtremo deciſiones allegatæ Guid.Pap.575.& Boer.181.nu.7. non faciunt, immo potius contrariũ probant, quoniam concludũt, quod ſi res emphytheotica redeat ad dominum, non vti priuatũ ex acquiſitione habita ab emphy-
13 teuta, omnes obligationes, & onera per emphytheutã impoſita extinguũtur, & res redire libere ad dominũ, quæ ſunt intelligenda de illis cenſibus in emphytheuſim, in quibus expreſſe nõ fuit prohibita hypotheca, vt ſupra fuit deductũ: nam in illis tenet hypotheca, quãdiu durat emphytheuſis; ſed ea re-
14 ſoluta, reſoluuntur omnes obligationes, l. lex vectigali. de pignor. & ex his ſatis, ſuperque ſublata ſunt omnia in contrarium deducta.

Quare concluſum hoc caſu non competere Saluianum.

R. P. D. PENIA.

Romana, ſeu Amalfetana Saluiani Interdicti Lunæ 9. Iunij 1603.

SVMMARIVM.

1 *Hypotheca prohibita cenſetur, ſi res eſſet prohibita alienari, etiam late ſumpto vocabulo.*

2 *Relatum dicitur eſſe in referente cum omnibus ſuis qualitatibus.*

3 *Saluianum ſine hypotheca ſtare non poteſt.*

4 *Prohibitio ſub pæna caducitatis dicitur facta per illa verba, ſi alienauerit ſine conſenſu Domini, etiam late ſumpto vocabulo.*

5 *Vincula duo magis ſtringunt.*

6 *Conditionem ſeruare permiſſum eſt vnicuique ſuper ſuis rebus*

7 *Deuolutio, & prohibitio alienationis, ita demum locum habent, ſi Dominus voluerit, & declarauerit.*

8 *Hypotheca imponi poteſt contra prohibitionem in præiudicium poſſidentis, ſi conſenſerit*

9 *Conſenſus reſultans ex actibus poſitiuis non extenditur vltra dictos actus.*

10 *Demonſtrationes duo ſufficiunt ad oſtendendam identitatem rei.*

11 *Clauſula generales, & æquiuocæ non ſufficiunt ad probandam identitatem.*

12 *Clauſula, ſi alienauerit, etiam late ſumpto vocabulo, operatur caducitatem, contra factum fuerit.*

DECISIO LXXIX.

FVit reſolutum domum, de qua agitur, non cenſeri hypothecatam ad effectum, vt ſuper ea exerceri poſſit Saluianum, occaſione cenſus aliàs impoſiti per Benedictum del Re, ſuper quibuſdam bonis ſuis, & reſpectiue venditis Lucretiæ de Pierleonibus; ea ratione, quia prima cõceſſio iſtius domus in emphytheuſim, ad quã ſequens fuit facta ipſis del Re de anno 1578. in omnibus, & per omnia habent relationem, continet expreſſam alienationis prohibi-
1 tionem, etiam late ſumpto vocabulo, quo caſu, & hypotheca prohibita cenſetur, l. fin. C. de bon. Eccl.

Eccl. non alien. & c. 1. extra eod. Rip. in l. obligatione generali. n. 4. ff. de pign. & clarum eſt, quod re-
2 latum ſemper continetur in referente cum omnibus ſuis qualitatibus. l. aſſe toto. ff. de hered. inſt. l. ait pretor. §. ſi iudex. ff. de re iud. Alex. conſ. 59. ad fi. lib. 3. late Menoch. conſ. 1. n. 83. lib. 1. & Decian. conſ. 1. nu. 31. lib. 2. & quod ſine
3 hypotheca ſtare non poteſt Saluianum, Angel. in §. item Seruiana in fin. inſtit. de act. Rolan. conſ. 14. nu. 3. lib. 1. Surd. conſ. 131. lib. 1.

Quod autem dicta prima conceſſio contineat expreſſam prohibitionem alienationis, etiam late ſumpto vocabulo, dixerunt Domini non obſcure probari ex illis verbis dictæ conceſſionis ibi: & ſi alienauerint ſine conſenſu Domini, large alienationis ſumpto vocabulo, ſolum cum melioramentis ad dominnũ directum reuertatur: quæ verba, quia ſaltim virtualiter ipſam prohibitionem ſub pœna caducitatis contineat, dubium nõ eſt, & illud ſatis expreſſum dici-
4 tur, quod venit in neceſſarium antecedẽs expreſſi ſui, & virtualiter ineſt orationi prolatæ, l. prætor ait. §. Interdictum, vbi glo. in verb. expræſſum, & Bart. in princ. hoc notat. ff. de oper. nou. nunc. l. cum quid, vbi glo. in verb. pro tacito. ff. ſi cert. pet. cum alijs per Tiraq. de leg. conub. gloſ. 7. §. 7. nu. 179. & per Andr. Gail. prat. obſeru. lib. 1. obſeru. 2. nu. 2. & 4.

Nec obſtant in Romana cenſus deducta 17. Martij 1600. corã D. meo Iuſto, quia procedunt in tacita prohibitione legali; ſecus vbi
5 ſimul cum ea concurrit expræſſa hominis prohibitio, prout in hoc caſu: & ratio eſt, quia duo vincula
6 magis ligant, quàm vnum, & quia homini permiſſum eſt eam conditionem, quam vult ſeruare, ſuis rebus adijcere, l. in traditionibus. ff. de pactis dotalibus.

Minus obſtat, quod alienatio circa huiuſmodi prohibitionem, ita demum non ſubſiſtat, quando Dominus directus voluerit, & de-
7 clarauerit, quia id procedit ad effectum deuolutionis, & caducitatis, quæ intereſſe Domini directi concernit, & quæ re vera non currit, niſi eo volente, & declaratur, vt pluries fuit reſolutum: ſecus autem eſt ad effectum, vt ſuper tali re per concedentem expræſſe prohibita alienari, large alienationis ſumpto vocabulo, poſſit valide imponi hypotheca, & cenſus in præiudicium poſſidentis
8 rem ipſam, qui dictæ hypothecæ, ſeu impoſitioni cenſus non conſenſerit, ad deciſ. Caputaquen. 17. part. 1. in impreſſis, & fuit in ſimili tentum in Romana Vineæ 2. Iunij 1598. coram Reuerendiſſimo Patriarcha Alexandrino, & in Romana Saluiani Interdicti ſuper hac eodem domo 8. Februarij 1602. coram D. meo Coccino.

Nec

8 Nec deducta circa obſeruantiam ſubſequutam, quod ſcilicet pluries dicta domus, non obſtante prohibitione prædicta fuerit alienata, & dictæ alienationi conſenſerit Dominus directus, placuit Dominis, cum conſenſus ex actibus poſitiuis reſultans, non ſe habeat
9 extendere vltra dictos actus, Put. deciſ. 188. nu. 3. lib. 2. Bart. in l. 1. §. ſi quis hoc interdicto. ff. de itin. actuque priu. & in l. ſi patruus in fi. C. com. vtriuſque iud. Præterea placuit Dominis dilegma, qđ pro Archiepiſcopo poſſeſſore domus fiebat, videlicet, qđ aut prætenditur, quod ſuper hac domo in ſpecie fuerit impoſitus cenſus, de quo agitur, & hoc non iuſtificatur, quia licet in inſtrumento cenſus fiat mentio vnius domus, attamen duæ tantũ demonſtrationes afferuntur ad oſtendendum hanc ipſam eſſe de qua agitur, altera exiſtente in Vrbe, & altera iuxta
10 bona Cardinalis Dieducis plura habebat bona; nec fuit probatum, quod venditor cenſus hanc vnicam domum tunc temporis poſſideret, illæ vti clauſulæ generales
11 & æquiuocæ nõ ſufficiunt ad probandam identitatem ipſam, vt in ſimili tentum fuit in cauſa ciuitatis Caſtelli bonorum 19. Iunij 1595. coram Reuerendiſſimo Patriarcha Alexandrino, & in Romana Caſtri Orciani 1. Aprilis 1591. coram Orano. Vltra quod in inſtrumento dicti cenſus dicitur, domũ illam non eſſe ſubiectam alicui oneri, & pleno iure vtilis, & directi dominij pertinere ad ipſos del Re, quæ qualitates omnino repugnant domui emphyteoticæ, qualis eſt de qua agitur. Aut vero prætenditur, quod iſta domus veniat ſub generali hypotheca omnium bonorum dicti venditoris cenſus, & hoc etiam eſſe non poteſt ex ſupradictis: & quia veriſimile non eſt, quod ipſe venditor cenſus id voluerit, ſed hoc modo ſubmitterentur manifeſto periculo caducitatis, & amiſſionis melioramentorum, ſtante pacto illo, ſi aliena-
12 uerit large alienationis ſumpto vocabulo, de quo ſupra ad tex. in oblig. generali. ff. de pig. cũ alijs, de quibus in Romana domorum 3. Iunij 1577. coram bon. mem. Cardinali Aldobrandino, quæ eſt in diuerſ. 426. par. 1. in impreſſ. & ita fuit reſolutum.

ILL.MO SERAPHINO.

Romana Caſalis Marcigliani
19. Iunij 1587.

SVMMARIVM.

1 *Emphyteuticus contractus dicitur, quando ita ab vtraque parte appellatur.*

2 *Voluntas contrahentium non præſumitur à verbis aliena.*

3 *Contractus talis præſumitur in ſui eſſentia, qualis apparet in figura.*

Contra-

4 *Contractus emphyteuſis à contractu locationis cognoſcitur, & a ſolutione recognitionis, quia pro emphyteuſi ſoluitur quid minimum.*

5 *Denominatio partium, non inducit naturam contractus.*

6 *Cenſus eſt ius quoddam ſeparatum, & diſtinctum ab ipſa re.*

7 *Alienatio non proprie dicitur, ſi obligatur res emphyteotica.*

8 *Interpratatio ita eſt facienda, vt euitetur contrarietas, etiam ſi redderentur verba ſuperflua.*

9 *Clauſula, & quibus dederit, operatur, vt ſit data poteſtas alienandi, ſecus ſi aliud pactum eſſet in contrarium.*

10 *Caducitas non excuſatur ex eo, quod quis impoſuit cenſum ſuper re alienari prohibita, cum pacto de redimendo, ſi ante redemptionem fuit acceptata caducitas.*

11 *Ignorantia pacti deuolutionis, non excuſatur, cum videatur inuerisſimilis.*

12 *Scientia eſt difficilis probationis, & ideo probatur per coniecturas.*

13 *Scientia præſumitur de contentis in inſtrumento, ſi illud produxerit.*

14 *Scientia præſumitur ex publica voce, & fama.*

15 *Aequitas ſeruanda eſt ab Eccleſia, cum ſit cultrix pietatis, & præſertim, quando non eſt factum ius eius deterius.*

16 *Decoctus habetur, ac ſi ab humanis eſſe deſierit.*

17 *De iure communi non inducitur caducitas, per obligationem rei emphyteoticæ.*

18 *Error iuris excuſatur ad euitandum damnum.*

19 *Caducitas excuſatur, quando habet cauſam dubitabilem ab origine inſtrumenti.*

20 *Mora purgari poteſt per creditores, celeri recuperatione, ratione eorum intereſſe, quia in eis præſumitur iuſta ignorantia.*

21 *Hypotheca an reſoluatur, ſi reſoluetur contractus, quando eſt adiecta ratione cauſæ antiquioris rei, cui erat affecta ante hypothecationem.*

22 *Benignior pars in Controuerſijs eſt amplectenda.*

23 *Deuolutio in hoc caſu dicitur mere pœnalis, & conuentionalis.*

24 *Eccleſia non poteſt petere pœnas conuentionales, niſi quatenus interſit.*

25 *Statuta edita de mandato Papæ, dicuntur Papalia.*

29 *Eccleſia non debet locupletari cum aliena iactura.*

27 *Aſſertio ad ſe ſpectare pleno iure, vel quaſi, eſt alternatiua.*

DECISIO LXXX.

FActum ſic ſe habet, Reuerendi Fratres S. Marcelli de Vrbe de anno 1543. locauerunt in emphyteuſim perpetuam Dominis de Carutijs Caſale Marcigliani, ad habendum, fruendum, & vendendum, donandum, & faciendum, & diſponendum, prout fieri ſolet de ſimilibus rebus emphyteoticis perpetuo locatis, vt de iure permittitur, cum pactis expreſſis, quod nõ poſſint alienare emphyteotica iura ſua, irrequiſito Capitulo: & quod non poſſint locare Caſale huiuſmodi perſonis Illuſtribus, ad longum tempus: item quod non poſſit dictum Caſale vendi, alienari, obligari, neque hypothecari, etiam pro dote, ſine conſenſu Fratrum: & poſtremo, quod dicti condu-

conductores teneantur præmiſſa omnia, & ſingula ſeruare, & obſeruare, & in euentum inobſeruationis, vel contrauentionis, quod Caſale eo ipſo deuoluatur vna cum melioramentis, & liceat auctoritate propria accipere poſſeſſionem.

Hoc Caſale prius deuenit titulo emptionis, de conſenſu Fratrum, ad quendam Stephanum cum eiſdem pactis, & conuentionibus; deinde ex teſtamento Stephani deuenit ad Lampadium, qui vltimo illud vendidit Domino Annibali Ceulo cũ eiſdem pactis, & conditionibus de cõſenſu Fratrum. Poſt emptionem Ceulus de anno 1580. de menſe Septembris impoſuit cenſum ſuper dicto Caſali, ſcutorum 42. pro pretio ſcutorum 600. & de anno 1583. ceſſit bonis, & creditores eius immiſſi in poſſeſſionem, ceperant agere ad diuiſionem bonorum. Fratres de menſe Aprilis eiuſdem anni declarauerunt deuolutionem ob pacta non ſeruata, & ob cenſus impoſitionem, & petierunt mandatum de aſſociando.

Dubitatum fuit coram R. P. D. meo Panario Iudice delegato, an per huiuſmodi cenſus impoſitionem Caſale Marcigliani ſit deuolutum vna cum melioramentis, etiam in præiudicium creditorum Annibalis: & q̃a cauſa erat grauis, & multi creditores conuenerunt, vt dubium proponeretur in Rota; ideo me proponente fuerunt plures examinatæ difficultates. Et primo non inutile viſum eſt ſtatuere, an iſte contractus eſſet emphyteoticus, vel locationis: & pro parte Fratrum non eſſe iudicandũ de eo aliter, quam iudicarent contrahentes, qui hunc contractum emphyteuſis appellarunt, vt per
1 Bart. in l. cotem. §. qui maximos quæſt. 51. de public. Oldrad. conſ. 159. Ang. conſ. 2. Aret. conſ. 55. Dec. conſ. 32. Contrahẽtium enim
2 voluntas non præſumitur a verbis aliena, l. Labeo. §. idem Tubero, de ſuppell. leg. cap. vlt. de verb. ſign. & talis præſumitur contractus in
3 eſſentia, qualis apparet in figura, Bald. in l. rogaſti. §. ſi tibi ff. ſi cert. pet. & in rubr. C. de iur. emphyt. Contrarium tamẽ tenuerunt Domini inſpecta prætenſione, quæ eſt magna, & correſpondet fructibus, maxime inſpecto tempore primæ alienationis, quod abhorret à natura emphyteuſis, in qua ſoluitur quid minimum pro reco-
4 gnitione directi dominij, vt per Doctores in l. 2. de reſcind. vend. Ioan. Andr. in addit. ad Specul. de empt. & vend. §. ſciendum, & de loc. §. 6. ver. 4. & iſtum eſſe verum modum diſcernendi locationem ab emphyteuſi, Bar. in l. 1. nu. 4. & ibi Iaſ. num. 35. C. de iur. emphit. Doctores communiter in c. potuit, de locat. Aret. conſ. 55. nu. 4. Bellon. conſ. 21. nu. 18. Nat. atteſtatur de communi conſil. 49. n. 7.

nu.7. Cagnol. in l. 2. C. de reſcin. vendit. num. 202. Iulius Clar. in §. emphyteuſis, quæſt. 1. prope fin. Maſc. concl. 251. nu. 9. vol. 1. & ita deciſum fuit coram me, in vna Romana de Maximis, 16. Nouembris 1575. quam deciſionem Rota in pluribus alijs cauſis ſecuta eſt.

Non obſtat nominatio partiũ, quia, vt inquit Bald. in l. 2. C.
5 commod. verba magis deſeruiunt naturæ contractus, quam natura verbis, & ideo denominatio partium non immutat naturam contractus. Dec. conſ. 164. nu. 3.

Secundo ſeſe obtulit quæſtio, an ſtantibus pactis, de quibus ſupra, poſſit dici abſolute prohibita omnis alienatio, & obligatio facta ſine conſenſu Fratrum, ita vt locũ habeat deuolutio: & pro creditoribus adducebatur clauſula, ad habendum, tenẽdum &c. propter quam prætendebant ad euitandam contrarietatem alienationis prohibitæ, intelligendam de ea, quæ fuit in Barones, Magnates, & Prælatos, de quibus fuerat immediate actum, vel de alienatione, quæ contineret totalem tranſlationem iurium ſuorum, non
6 autem de cenſus impoſitione, per quam conſtituitur ius quoddam ſuper re, diſtinctum, & ſeparatum ab ipſa re, & à Domino, vt per Aymon. conſil. 217. num. 4. Couar. var. reſolu. lib. 3. & 7. nu. 6. Sed hęc interprętatio non placuit Dominis, quia pactum illud de non alienando, & obligando ſine conſenſu partium, eſt diſtinctum, & ſeparatum ab illis, & eſt clarũ, adeo quod non poteſt ex alio habente reſtrictionem tolli: nã prior illa clauſula, ad habendum, habet reſtrictionem illam, & prout de ſimilibus rebus in emphyteuſim locatis fieri ſolet, & de iure debet, & iuris diſpoſitionem habemus in l. 2. C. de iur. emphyt. Et quamuis de iure cõmuni non ſit prohi-
7 bita obligatio, ſeu hypotheca rei emphyteoticæ, quia non eſt proprie alienatio, vt per Clar. in §. emphyteuſis, q. 18. & 21. Grat. conſ. 54. nu. 5. lib. 1. Ruin. conſ. 150. nu. 14. lib. 3. Capp. Toloſ. deciſ. 462. tamen hic habemus exprȩſſam legem conſtitutam à contrahentibus, quam inficiari nõ poſſumus.

Neque obſtat, quod alias Rota in eadem Romana de Maximis, ſub die 4. Decẽbris 1577. propter ſimilem clauſulam excuſauerit Dominum Horatium a caducitate propter alienationem, quoniam in illo caſu non aderat pactum expreſſum de non alienando, neque obligando ſine cõſenſu Fratrum, cum adiectione pœnæ caducitatis, ideo non bene applicatur huic caſui Deciſio illa: neque omnino contrariatur clauſula illa pacto, de quo agitur, quia tota poteſt intelligi de conſenſu Fratrum, & ita interprætari debemus

ad

8 ad euitandam contrarietatem, etiam ſi redderetur ſuperflua. Domin. Gemin. in cap. ſi Papa de priuil. lib. 6. Alex. conſ. 33. num. 5. lib. 1.

Neque in contrarium faciunt allegata ex Dec. conſ. 168. nu 3. Emanuel Soarez. in comm. opin. in verbo emphyteuta, num. 81. &
9 Clar. q. 13. ante fi. quia loquuntur in caſu, in quo ſimpliciter datur facultas in principio alienãdi, prout per clauſulam, & quibus dederit, ſine aliqua limitatione, aut contraria pactione, prout in caſu iſto, & ideo in illo caſu non eſt locus deuolutioni.

Quare tertio loco ſeſe offert quæſtio, an hic poſſint habere locum aliquæ excuſationes, quæ de-
10 ducuntur pro parte creditorum. Sunt autem plures. Prima quod excusãdus ſit Anibal, ex quo vendidit cenſum, cum pacto de redimendo, & poſtea fuit per creditores redemptus, iuxta ea, quę tradit Cagnol. in l. 2. nu. 174. C. de pact. inter empt. & vend.

Iſta excuſatio patitur difficultatem, quia ante redemptionẽ fuerat
11 per Fratres acceptata caducitas, Aluar. quem ſequitur Dec. conſ. 106. in fin. Tiraq. de retract. lign. §. 8. gloſ. 7. nu. 26. Secundam afferunt excuſationẽ ex capite ignorantiæ pacti illius deuolutiui appoſiti in contractu, inito cum Caruccijs. Hæc excuſatio fuit omnino reiecta per Dominos, cum in inſtrumẽto vẽditionis factę Annibali, in quo habetur relatio ad illud inſtrumẽtum, & ideo locũ habet doctrina Bart. in l. qui Romę, §. duo fratres. nu. 17. & ibi Iaſ. nu. 66. Rip. nu. 53. cum alijs de verb. oblig. Pręterea iſta ignorantia non
12 ſolum eſt inuериſimilis, ſed etiam ſaperet fatuitatem, ſi præſumendum eſſet Anibalem emiſſe caſale ſub pactis, & conditionibus per eum prius nec viſis nec conſideratis, ad l. late culpæ. ff. de verb. ſignif. Et cum ſcientia, quæ eſt dif-
13 ficilis probationis, probetur per coniecturas, vtique hæc coniectura eſt tanti momenti, vt ex ea probetur non ſolum præſumpta, ſed etiam vera ſcientia: quod maxime eſt dicendum, cum huiuſmodi inſtrumentum fuerit in iudicio productum per Procuratorem Anibalis contra creditores Stephani, & Lampadij de menſe Iunij 1580. prout in præſuppoſito 6. & 7. dubij, & ſic ante impoſitionem cenſus, quæ facta eſt de eodem mẽſe Septembris, Dec. conſ. 320.
14 nu. 6. Caputaq. deciſ. 110. lib. 2. in non impreſſ. quia loquuntur de ſcientia præſumpta, quę oritur ex publica voce, & fama.

Tertia affertur excuſatio, quæ placuit Dominis omnibus, ratione æquitatis quam ſeruare tenetur Eccleſia, quæ eſt pietatis cultrix, & quę non debet locupletari cum aliena iactura, quoties conditio eius non eſt facta deterior, prout tradit

Digitized by Google

tradit Butr. conſ. 34. nu.2. quod
conſilium ſequuta eſt Rota co-
ram me in vna Zamoren. Caſtri
11.Decembris 1576.

Nam quod non ſit factum de-
15 terius ius Eccleſiæ,apparet ex ce-
leri redemptione cenſus facta,an-
tequam fuiſſet facta intimatio cre-
ditoribus acceptationis deuolu-
tionis:nam licet acceptatio deuo-
lutionis fuiſſet facta contra Ani-
balem, qui foro ceſſerat, ageba-
16 tur tunc principaliter de præiudi-
cio creditorum: ipſe enim habeba
tur tamquam ſi in humanis eſſe
deſijſſet propter decoctionem, &
ideo celeri recuperatione viden-
tur ſibi creditores prouidere po-
tuiſſe, ad effectum damni euitan-
di,vt per Bero. in cap. potuit. nu.
164. de loc. vbi in fine teſtatur, in
emphyteuſi Eccleſiæ ſeruandam
eſſe ęquitatem.

Secundo iuuatur hęc æquitas
ea ratione, quia in iſto contractu,
ſiue ſit locationis,ſiue emphyteu-
17 ſis de iure comm. non incurreba-
tur caducitas, vt ſupra ex Clar. &
alijs deductum eſt: Ex pacto vero
poterat dubitatio oriri propter
clauſulam in principio appoſitã,
& ſupra ponderatam, ad haben-
dum, vnde ad excuſationem ſatis
probabilis videtur error iſte, cum
18 etiam ad damnum euitandum iu-
ris error excuſet. l. Labeo, & ibi
Bart. de acq. pluu. arc. l. iuris, l. 2.
& l. error in fine de iur. & fact.
ignor. Caſtr. conſ. 412. Viſis pun-
ctis, ſeu caſibus, nu.4.lib.2.& cau-
19 ſa dubitabilis habens originem ab
inſtrumento,non bene clare excu-
ſat à caducitate, Put.deciſ.248. &
401.lib.3.

Tertio coadiuuatur hæc æqui-
tas ex eo, quod Anibal poſſet ſua
melioramenta hypothecare, etiã
non requiſito Domino, & ſi iſti
creditores ſint anteriores reſpe-
ctu deuolutionis, potuerint pro
20 eorũ intereſſe celeri recuperatio-
ne purgare moram, prout fece-
runt extinguendo cenſum. Ne-
que eſt, quod illis imputetur, ſi
prius non fecerint, quia in eis ca-
dit iuſta ignorantia, & pro con-
ſeruatione eorum iuris ex æquita-
te etiam eſſent reſtituendi, vt vo-
luit Alex. conſ. 45. num. 3. & 4.
lib. 5.

Et licet hæc quæſtio, An reſolu
to contractu ex aliqua cauſa, re-
ſoluantur hypothecæ ratione cau-
ſæ antiquioris, cui res erat affecta
ante obligationem, & hypothe-
cam,ſit controuerſa; nam pro af-
21 firmatiua tenent Bald.Salic. Pan-
taleo.de Crem. & Alex. citat.per
Modern.Pariſ.in cõſuet.Pariſien.
§.22. nu.45. tamen negatiuam te-
nẽt Io. And.Bar.Petr.de Anchar.
& idem Alex. ibidem citati, adeo
22 quod in re controuerſa benignio-
rem partem amplecti debet Ec-
cleſia.

Quarto facit,quia cum ſimus in
contractu locationis, non autem
emphyteuſis, vt ſupra fuit dedu-
ctum,

ctum apparet hanc deuolutionem non eſſe extra naturam con-
23 tractus, ſed mere conuentionalem, etiam œnalem, cũ appoſita ſit in contractu contrauentionis, l.2. & ibi gloſ.1.& 2. C.de his quę pen.nom.Aret.in l.4.§.Caio.in 1. notab. & nu.22. & ibi Iaſ.num.2. Butigel.nu.13.de verb.oblig.Sed neque de iure communi Eccleſia
24 poteſt petere pœnas conuentionales, niſi quatenus interſit, vt per Corn.conſ.344. nu.3. lib.2.Hoſt. in cap. dilecti.§.quia tamen, & ibi Doct.de arbitr. Gramm.conſ.66. num. 76. Gabr. in tit. de malefic. concl.34.nu.4.& 10. & hanc ſententiam tenuit Rot. in vna Rom. contrauentionis coram Orano die 3. Martij 1570. Neque etiam inſpectis ſtatutis Vrbis lib.2. cap. 148.& lib.5.c.26. in antiq. & lib. 1.cap.163.in nou.quæ ſtatuta cum ſint confirmata a Papa, imo condita de mandato Papæ, dicuntur
25 Papalia, & ligant etiam clericos, vt fuit reſolutũ in cauſa Portuen. Plani Vlmi coram Robuſterio, & & in vna de Comitibus 21. Iunij 1577. coram Illuſtriſſimo Aldobrandino; ſed omnem iuris rigorem de medio tollere poteſt, ſi id in facto verificatur, quod per informantes deducitur, Anibalem in hoc caſali feciſſe notabilia melioramenta, & quę longo interuallo ſuperãt valorem cẽſus deſuper impoſiti: nam hoc ſolo reſpectu, quod tam bene ſe geſſit in meliorando bona Eccleſiæ, dignus eſt omni excuſatione. Vnde cum Eccleſiæ conditio non ſit effecta deterior, & facta ſint tã notabilia melioramenta, & cenſus fuerit extinctus, & agatur de maximo prę-iudicio plurium creditorum, qui etiam ſunt miſerabiles perſonæ, &
26 Eccleſia non debet locupletari cum aliena iactura, concluſum fuit per Dominos, excuſandum eſſe Anibalem a deuolutione, non obſtante quod aſſeruerit Caſale ad ſe ſpectare, quia hoc non ſimpliciter aſſeruit, ſed alternatiue pleno iure dominij, vel quaſi, qđ verificari poteſt in emphyteota, vt per Bar.in l.ſi mater.§.eandem.
27 nu.4.de except.rei iud.Iaſ.in l. 1. in princ.nu.60. vbi Socin.Iun.nu. 268. de acqu. poſſ.idem Soc.in l. naturaliter.§.nihil commune. nu. 20.eod.tit.

R.P.D. PENIA.

Romana Saluiani Interdicti Lunæ 3. Martij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum facit fidem, etiam quoad extraneos.*

2 *Exceptio fideicommiſſi nondum clari, quia requirit altiorem indaginem, non admittitur in Saluiano.*

3 *Poſſeſſio de præſenti, vel de futuro probari ſufficit.*

4 *Bona fideicommiſſo ſubiecta obligari pro dote poſſunt, quando non adſunt alia bona.*

Exce-

5 *Exceptio melioramentorum, quando nõ liquida, non impedit executionem in Saluiano.*

DECISIO LXXXI.

VTraque parte informãte, deciſum fuit conſtare domos, de quibus agebatur, fuiſſe aſſignatas Hieronymæ, vt patebat ex inſtrumento diuiſionis, confecto anno 1564. inter Dionoram, & Hieronymam ſorores, & Paulum Sanchez eorum nepotem, quod facit fidem, quoad omnes etiam extra-
1 neos, quoad rei ſic geſtæ veritatẽ, Couar. pract. quæſt. cap. 20. nu. 9. Eidem inſtrumento adſtipulantur teſtes, qui licet eſſent in alia cauſa examinati, præſtabant tamen aliquod adminiculum veritati.

Nec obſtabat, quod domus iſtę prætenderentur ſubiectæ fideicõmiſſo q. Franciſcę Diaz; tum quia exceptio fideicommiſſi nondum clari, non admittitur in hoc iudi-
2 tio Saluiani, cum requirat altiorem indaginem, nec retardat Saluianum, vt ſæpe fuit reſolutum, & ſignanter in cauſa Romana Saluiani Interdicti, die 13. Ianuarij 1603. coram bo. mem. Litta, cum
3 ſufficiat probare ſolam poſſeſſionem de præſenti, vel de futuro, Bart. in l. 1. nu. 3. ff. de Salu. Interd. & late Menoch. in tract. de adipiſc. poſſeſ. remed. 3. q. 29. nu. 160. & ſeq. Tum quia licet de fideicommiſſo conſtaret, pro dotis reſtitutione, bona fideicõmiſſo ſubiecta in ſubſidiũ (cum alia bona Marci
4 Antonij non reperirentur) poſſunt obligari, & alienari. Auth. res quę. C. com. de leg.

Similiter non obſtabat exceptio melioramentorũ, quæ cum nõ
5 eſſet liquida, & requireret altiorẽ indaginem in hoc poſſeſſorio iudicio Saluiani, non poterat impedire immiſsionem.

Creditum Aſcanij Maziotti in hac propoſitione deductum, non pertinebat ad propoſitum dubium: & quatenus pertineret, non videbatur releuans contra fideicommiſſum, quod Aſcanius ſuper his domibus adeſſe prætendebat.

R.P.D. GIPTIO.

Romana pecudum 24.
Aprilis 1598.

SVMMARIVM.

1 *Merces venales veniunt in generali bonorum obligatione, niſi ſit reſtricta ad certum locum, & n. 2.*

3 *Grex non venit in generali bonorũ obligatione, nec aliæ merces, quando ſunt venditæ ante motum iudicium.*

4 *Merces, quæ non ſunt perpetuo in loco remanſurę, non veniunt in generali bonorum obligatione.*

5 *Hypotheca cadit in grege.*

6 *Hypotheca non cadit in mercibus, quę minutatim in dies vendũtur, cum alię in eorum locum ſubrogantur.*

7 *Subrogata res cenſetur eadem cum illa, in cuius locum ſubrogatur.*

8 *Grex, quod detinetur [illegible] quid vnius n-*
ſale ad effectū vtendi, licet aliquæ oues
mutentur, ſemper dicitur idem grex,
& propterea remanet obligata, & per
creditores recuperari poteſt, & n. 9.

10 *Alienatio gregis inſolita eſt, quæ potius*
diſceptatio dicitur, & mutat ſtatū bo-
minis, & præſertim quando debitor
incipit male vti ſubſtantia ſua, &
num. 11.

12 *Grex licet vendatur ad numerum, non*
ideo tollitur, hypotheca, ſuper eo ad fa-
uorem creditorum contracta.

13 *Hypotheca habet locum in grege, etiam*
quod non permaneat penes debitorem,
vel eius heredem.

DECISIO LXXXII.

Maior pars Dominorum recedendo a priori deciſione facta tenuit, ſententiam Auditoris Cameræ vti iniuſtam eſſe reuocandam.

Quoniam licet in generali obligatione bonorum, ſecundum magis communem opinionem, veniant merces venales, tam præſentes, quàm futuræ, niſi diſpoſitio fie-
1 ret de rebus exiſtentibus in certo loco, Bar. per illum text. in l. generali. §. vxori. ff. de vſufr. leg. & in l. ſi conſtante, in 3. quæſt. num. 73. & ibi adden. in verſ. merces. & Alex. nu. 27. ff. ſol. matr. Iacob. de Aren. Cyn. Bald. & alij in l. vbi adhuc. C. de iur. dot. Neguſ. de pignor. in 2. memb. 2. par. princ. in 5. ampliat. nu. 14. Pinel. in rub. de bon. mater. in 1. par. in princ. nu. 46. Nam, vt inquit Bald. quem multi ſequūtur, in l. cum tabernam, in repertatis antiquis, de pignor. ſicut debitor
2 fuiſſet obligaturus, & venditurus prædictas merces; ita in generali obligatione venire debent. l. obligatione generali, de pignor. & ibi Alex. verſ. & iſtud expreſſe.

Nihilominus hæc concluſio
3 declaratur non procedere in grege, ac ceteris mercibus alienatis, antequam ſit motum iudicium, vel orta actio hypothecaria: hoc enim caſu huiuſmodi res, abſque vlla obligatione in emptorē tranſire, firmant ſcribentes communiter, Bald. in l. vbi adhuc, & l. cum tabernam. Alexan. in dicta l. ſi cōſtante, & ibi Crot. in 2. lect. num. 139. & ſeq. Rip. in l. 1. num. 8. de pignor. Neguſan. vbi ſupra. num. 23. Gomez. in §. item Seruiana, num. 22. Inſtit. de act. Couar. var. reſol. lib. 2. cap. 5. nu. 2. Put. deciſ. 291. lib. 2.

Et ratio eſt, quia dictæ merces
4 perpetuo non erant apud debitorem permanſuræ, ſiquidem tota die emuntur, & venduntur; ideo ſecundum naturam, & conſuetudinem rei ſubiectæ, id eſt mercium, cenſetur inter partes actum, vt libere vendi, ac permutari poſſint, vt poſt Rom. & alios, animaduertit Bal. Nouell. in d. l. ſi conſtante. nu. 73. per illum textum in l. debitor. in fin. de pign.

Et cum iſta opinione tranſeunt etiam Doctores ſupra in d. l. vbi adhuc, & dicunt ibi, & Bald. num.

19.

19. Quod ſi aliàs diceretur, ſequeretur maximum abſurdum, quod impediatur commercium commune.

Verum, quia articulus eſt difficilis, & ſcribentes non ſatis conueniunt; idcirco placuit ſubiungere nonnullas rationes, quæ pro prima deciſione in medium afferebantur.

Et primo facere dicebatur illa
5 iuris regula, quod in grege cadit hypotheca, l. grege. ff. de pignor. l. diſtractis. l. pignoris. C. de pignor. Propterea ab iſtis regulis iuris recedi non debet, niſi in contrarium oſtendatur aliqua limitatio, & ſpecialis prouiſio, Dec. conſ. 142. n. 4. circa med. Aym. conſ. 168. n. 8.

Nec ad rem pertinet, quod in ſupradictis mercibus, poſtquã alienatæ ſunt, nulla conſiderari poſſit hypotheca, d. l. cum tabernã, & ibi Doct. cum aliis ſupra citatis.

Quoniam eſt aduertendũ, quod fere omnes ſupradicti Doctores loquuntur de illis mercibus, quæ minutatim venduntur, & permutantur, manente ſemper nomine ta-
6 bernæ, ſiue apothecæ, quæ tanquã vnum corpus vniuerſale conſideratur, in quo nouæ res in locum diſtractarum ſubrogantur; & hoc eſt, quod dicitur inter partes, actum cenſeri, d. l. cum tabernam, & ibi Doct. Bald. Iacob. de Aren. & alij in dicta l. vbi adhuc. C. de iur. dot. Quoniam eſto, quod mercator non habeat animum ſubrogandi vnam rem loco alterius, dummodo ſit res, in quibus cadere poſſit ſubrogatio; tunc res ſubrogata, cenſetur eadẽ cum illa, in cuius locum ſubrogatur. l. ille. §. fin. de condit. & demonſtr. & bene Crot. in dicta l. ſi conſtante. n. 139. poſt med. Pinell. vbi ſupra. n. 46. ante fin.

In grege enim notabilis quantitas ouium, quam debitores retinebant, vti quid vniuerſale, non ad effectum vendendi oues minutatim, ſed principaliter pro conſequendis illarum fructibus, cum ſemper idem grex ſit, licet aliquæ oues mutentur, & aliæ ſubrogentur. dicta l. grege. in princ. de pignor. neceſſario ſequitur, vt ad quoſcunque vadat, ſemper rema-
8 net obligata, & hypothecata, Bal. Nouell. vbi ſupra. num. 72. Subdens, quod ſi omnes merces vendantur eo animo, vt aliæ amplius non remanerent, & ſic finita exta-
9 ret mercantia, vt in caſu propoſito, quod tunc mediate hypotheca recuperari poſſent per creditores, & allegat Bald. in d. l. vbi adhuc. Præſertim, quia huiuſmodi alienatio inſolita eſt potius quædã diſceptatio, quæ inducit mutationem ſtatus hominis, Alban. conſ. 718. nu. 1. ante fin. de qua non eſt
10 credibile partes cogitaſſe, & intellexiſſe, & hoc etiam diſpoſitũ eſt, quando tempore diſtractionis debitor incæperit male vti ſubſtãtia ſua, & reputari non ſoluendo,

11 Bal.ibidem nu.19.Put.deciſ.297. in fin.lib.2.

Et ex his apparet ceſſare abſurdum ſupra conſideratum de impedimento communis commercij, quoniam obiectum poſſet procedere in rebus,in quibus non cadit ſubrogatio, per ſupra deducta.

Non obſtat,quod venditio gregis ouium facta fuerit ad numerũ, & non ad corpus : quia cum grex ouium,& aliorũ armentorũ poſſit eſſe maioris, & minoris quantitatis.l. grege. ff. de leg.1. Bart. in l.
12 oues. ff. de ambig. non ſequitur, quod mediante numeratione,dici poſſit venditionem factam fuiſſe, vt de grege, in qua non tranſeat hypotheca, & conſequenter non remaneat creditoribus hypothecata; dicta enim numeratio ouiũ facta,cenſetur ad effectum conſtituendi verum, & determinatum pretium earum.

Minuſque obſtat,quod emptor nõ retinuerit dictas oues ad vſum gregis,& præcodij,quia præter id, quod contrarium legitur in inſtrumento venditionis, vt in Summario nu.2.& 3.dictum fuit,non eſſe habẽdam rationem eius, quod facere de ouibus potuiſſet emptor; ſed tantum, an grex fuerit alienatus, & tempore litis motæ in eſſe extiterit.

Quod poſtremo loco dicebatur, hypothecã ſolum haberi in mer-
13 cibus,& in grege,donec exiſtit penes debitorem, vel eius heredes tantũ;non ſatis probatur, & in cõtrarium faciunt deducta in d.l. cũ tabernam,& in l.diſtractis.l.pignoris.C.de pign.propter dictã ſubrogationẽ,de qua ſupra deductũ eſt.

Et ex his apparet reſpõſ.ad cõſ. Mandel.de Alba. 718. qui in opinione contraria multũ non ſe firmat,& Doctores ab eo allegati nõ ſatis probant eius intentionem.

ILL.MO MILLINO.

Romana pecudum,Mercurij 24. Maij 1600.

SVMMARIVM.

1 *Salnianũ competit,vbi adeſt hypotheca.*
2 *Merces veniunt in generali hypothecatione.*
3 *Hypotheca ſuccedit in mercibus ſubrogatis in locum alienatis.*
4 *Hypotheca cadit in grege,& eſt verior, reiecta contraria opinione.*
5 *Merces venditæ tranſeunt in emptorem abſque vlla hypotheca.*
6 *Limitatur, quando totum corpus mercium venderetur, ſecus ſi res particularis apothecæ alienaretur.*
7 *Merces in Apotheca dicuntur deſtinatæ ad continuam venditionem, & ſic cenſentur obligatæ ſecundum ſuam deſtinationem, vſque ad venditionem, & aliæ in eius locum ſubrogantur.*
8 *Grex æquiparatur tabernæ, quo ad hoc vt dicatur ius vniuerſale, tamen non æquiparatur ad hoc, vt per venditionem extinguatur hypotheca*
9 *Grex non retinetur venalis.& ideo non cadit ſub hypotheca cum illa qualitate quatenus non ſit alienatus, ſed cadit ſub hypotheca pure, & ſimpliciter, & tranſit cum onere.*

10 Nu-

10 *Numeratio dicitur facta ad effectum ſciendi quantitatem, non autem ad effectum excludendi venditionem ad corpus.*

DECISIO LXXXIII.

DVbium fuit reſtrictũ in præſenti diſputatione ad caput
1 hypothecę; An ſcilicet iſtis venditoribus competeret hypotheca, ita vt potuerint contra dictũ Chriſtophorum agere Saluiano. Et Domini recedendo a deciſione alias facta coram bo. mem. Giptio, ſub die 24. Aprilis 1598. reſoluerunt eis competere hypothecam, prout alias fuerat deciſum. Ratio reſo-
2 lutionis fuit, quia creditores habebant hypothecata omnia bona illorum de Scholis, & ſub iſta hypotheca generali veniunt merces
3 venales, licet aliquibus venditis, in eis extinguatur hypotheca, & remaneāt in mercibus ſubrogatis, l. vbi adhuc, n. 19. Bal. n. 18. & 19. & nu. 38, & Salic. nu. 12. C. de iur. dot. Bart. in l. ſi conſtante nu. 73. ff. ſolut. matr. Iaſ. in l. qui Romæ §. Calimacus n. 5. ff. de verb. oblig. & in §. item ſeruiana nu. 49. Inſtit. de actio. Ripa in l. 1. nu. 8. ff. de pign. Calcan. cõſ. 15. n. 16. Pariſ. conſ. 69. nu. 4. lib. 4. Pinell. in rubr. de bon. mater. par. 2. num. 46. in fi. Couar. var. reſol. lib. 2. cap. 5. nu. 2. Put. deciſ. 297. lib. 2. & in grege eſt textus in l. grege ff. de pign. & licet Iacob. de Aren. in l. generali. §. vxor. ff. de vſu legat. Bald. in l. certi iuris in 6. quæſt. C. locat. Rom. in l. ſi conſtante. num. 83. verſ. aut quærit. ff. ſol. matr. & Alberic. q. 718. tenuerit contrariam opinionem, quod in mercibus venalibus non cadat hypotheca, tamen opinio affirmatiua eſt, non ſolum receptior, ſed verior, & Rota ſæpius
4 amplexa fuit, & in grege non habuit difficultatem.

Non obſtat limitatio, quæ huic regulæ aſſertur, vt nõ procedat in mercibus alienatis, antequã ſit motum iudicium, vel orta actio hypothecaria; cum hoc caſu merces a-
5 lienatæ tranſeant abſque vlla obligatione in emptorem, Iacob. de Arena in dicta l. vbi adhuc. num. 2. & ibi Bald. nu. 24. C. de iur. dot. & in l. cum tabernam. ff. de pign. cum alijs allegatis: quia iſti Doctores non mouerunt ex diſpoſitione, l. cum tabernam. ff. de pignor. & ſic limitatio eſt intelligẽda, iuxta terminos illius textus, qui procedit quando alienatur res particularis tabernæ, & alię, quę ſuccedunt loco alienatarum, ſubrogantur, ſic tradunt ibi Bald. num. 1. & Ang. in fin. princ. & ideo non habet locum, quando alienatur tota apotheca, vel eius pars, ita vt penes emptorem non deſinat eſ-
6 ſe corpus vniuerſale, quia tunc manente eodem corpore, durat eadem hypotheca, vt ſentit Bald. in dicta l. vbi adhuc. num. 19. Bal. Nouell. in d. l. ſi conſtante. num. 72. Rip. in l. 1. num. 9. ff. de pignor.

duos caſus, eſt clara, quia merces tabernæ ſint deſtinatæ ad conti-
7 nuam venditionem, & ne commercium impediatur, cenſentur obligatæ ſecundum ſuam deſtinationem: & ſic cum iſta qualitate, quatenus non reperiantur alienatæ, præſertim per nouas merces ſubrogatas, ſuper quibus manet hypotheca, prouideatur indemnitati creditorum. quæ ratio ceſſat in taberna, quæ non retinetur venalis in totum, ſed in aliquare; ita vt deſinat eſſe corpus vniuerſale, & ſic cenſetur hypotheca ſimpliciter, & tranſit in emptorem cum ſua hypotheca, d. l. cum tabernam.

Conſiderabant etiam Domini, quod in grege non militat eadem ratio, quæ viget in apotheca, &
8 mercibus venalibus; licet enim grex æquiparetur tabernæ, quo ad hoc, vt dicatur ius vniuerſale, tamen æquiparatio non procedit ad iſtum effectum, vt per venditorem extinguatur hypotheca, quia grex non exponitur, nec retinetur venalis, quoad ſingulas oues minutatim, ſed retinetur tanquam corpus pro multiplici fructu, qui ex ea percipitur in lacte, lana, & fœtibus, quæ ſunt venalia, & tranſeunt in emptorem libere, & ſine hypotheca; & conſequenter cum grex de ſui natura non retineatur venalis, nec cadit ſub hypo-
9 theca, cum illa qualitate, quatenus non ſit alienatus ad inſtar mercium venalium, ſed cadit ſub hypotheca pure, & ſimpliciter, & tranſit in emptorem, cum ſua hypotheca, ſiue totus, ſiue pars ſit alienata, Bart. in l. cum tabernam. in fin. Iaſ. in dicto §. Calimacus. num. 5. cum alijs allegatis, & ideo cũ iſtæ oues nõ fuerint minutatim venditæ, ita vt deſierit eſſe corpus vniuerſale, ſed in emptorem tranſierunt, vti grex, & corpus vniuerſale pro cõſequendis illarũ fructibus, hypotheca non fuit extincta.

Non obſtat, quod fuit facta ven-
10 ditio ad numerum, & non totius gregis, quia numeratio fuit facta ad effectum ſciendi quantitatem, & conſtituendi precium earum ſcutorum 150. pro quolibet centenario, & non ad effectum excludẽdi venditionem gregis, vti corpus; tanto magis cum venditio ſit facta cum alijs rebus ad vſum prędij, & comprænhendit omnes oues, quas Scholij habebant in cõmuni pro indiuiſo cum Pariſio.

Non obſtat, quod Chriſtophorus emptor poſtea eas non retinuerit ad vſum gregis, & prædij, vltra quod hoc non probatur, ſufficit ad iſtum effectum, quod alienatio fuerit facta vti de grege, & tranſiuerit in emptorẽ cum hypotheca, cum nõ ſit in eius præiudiciũ hypothecæ, eas diſtrahere.

Non obſtat, quod Scholij erant mercatores, qui retinebant oues ad vſum emendi, & vendendi, & non ad vſum prædij; quia, nec hoc

hoc probatur, & ad iſtum effectum eſſet probandum, quod eas non retinuerit ad vſum vendendi, vti præcodium, & vti gregem, ſed ſolum ad vſum vendendi minutatim.

S. D. N. CLEMENTE VIII. ALDOBRANDINO.

Romana pecuniaria, Die 9. Iunij 1573.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum non dicitur reuocatum per decoctionem.*

2 *Merces non veniunt ſub generali hypotheca, & propterea poſſunt libere diſtrahi.*

3 *Creditor anterior dicitur, qui habet pecunias deſtinatas a principio pro ſuo credito.*

4 *Ius ſuum alteri tollere, non præſumitur ita principem voluiſſe.*

DECISIO LXXXIIII.

FVit tentum ſtricte, illud mandatum non potuiſſe reuocari per illos de Vecchijs, & conſequenter per eorum decoctionem
1 non fuiſſe etiam reuocatum per allegata; & propterea ex hac diligentia Aegidium, qui ſibi prouidit per hunc modum, eſſe potiorem Victorio Fano in pecunijs per ipſum exactis.

Neque obſtat hypotheca D. Victorij, cũ huiuſmodi merces vena-
2 les nõ veniãt in generali hypotheca, quominus libere diſtrahi poſſint, Bal. in l. vbi adhuc. C. de fun. dot. & Pariſ. conſ. 69. lib. 4. alleg. & cum precium ferri, ab initio fuerit per tale mandatũ ita deſtinatum ſolutioni faciẽdæ Aegidio, &, quẽadmodum dictũ eſt, reuocari non
3 potuerit; cumq; poſtea fuerit ſubſecuta effectualis exactio, per talem diligentiã, dicitur potior creditor Aegidij, per deciſ. Affl. 140. cum alijs, qui pro hac parte alias allegabantur, quibus Domini dicebant, non obſtare Motum proprium de quo, in dubio; quia intelligitur ſecundum diſpoſitionẽ iuris communis; licet enim Victorius Fanus ſit prior creditor Aegidij, tamen eſt potior propter hanc diligentiã: nullo enim modo
4 cenſendum eſt Pontificẽ voluiſſe tollere ius, quod habebant Caualcãtes poſteriores creditores, quęſitũ ex iſta reuocabilitate mãdati.

De mandato autẽ de Vecchijs ſatis conſtat ex cedula Aegidij, & Camoiani, vt bene deducitur per Informantes pro D. Aegidio, & præſertim per D. Tiburtium.

R. P. D. PENIA.

Romana, ſeu Foroliuieñ. de Theodolis, Vener. 15. Martij 1602.

SVMMARIVM.

1 *Cenſus empti ex pecunijs hereditarijs debẽtur heredi fideicõmiſſario, & n. 5.*

2 *Appellatio nõ datur in poſſeſſorio, quia ſit locus Aegidianæ.*

3 *Hypothecaria competit pro legatis, & fideicommiſſis.*

4 *Saluianum Interdictum competit, vbicunque competit hypotheca.*

DECISIO LXXXV.

PRonunciauerat in hac cauſa R.P.D.meus Seraphinus Rotæ Decanus, ab Illuſtriſſ. D.Cardinali Sanctæ Seuerinæ deputatus, ad fauorem D. Marchionis Theodoli, condemnando filias Alfonſi ad dimittendam poſſeſſionem cenſuum emptorum ex pecuniis relictis in hereditate Epiſcopi Gadizeñ. & conſequenter iuxta diſpoſitionem eiuſdẽ teſtatoris, ad D. Marchionem heredem vniuerſalem inſtitutum, vigore perpetui fideicommiſſi, pertineñ. ad eundem Marchionem, in poſſeſſionem cẽſuum immittendũ: & quia filiæ Alphonſi appellauerant, Ego, qui ab eodem D. Illuſtriſſ. Card. in caſu appellationis fueram deputatus, iuxta reſcriptum Signaturæ, vt conſtito, quod eſſet locus Aegidianæ datam ſententiam executioni demandarem, ſin minus cauſam appellationis cognoſcerem.

Dubitaui, an eſſet locus Aegidianæ: dubio propoſito in Rota, quod pro maiori cautela conſuleram, vtraque parte informante, locum fuiſſe Aegidianæ, Domini reſponderunt.

Nam cum teſtator mandaſſet, quod ex pecuniis ſuis exactis, & exigendis, quæ reperirentur tempore ſui obitus, emerentur cenſus, ſeu bona immobilia pro Hieronymo eius pronepote, cui ea legauit cum pactis, & conditionibus, quibus legata fuerunt Ioanni Theodolo, videlicet, quod non poſſent alienari, & quod ſi decederet ſine filiis, ad heredem deuoluerentur, & Hieronymus ſuperſtite Alphonſo patre ſine filiis maſculis obierat, memorati cenſus debebantur Marchioni Theo-
1 dolo heredi vniuerſali, cum ex pecunijs hereditarijs empti fuiſſent, & ſub fideicommiſſo comprehenſi. l. Imperator. §. fin. ff. de leg. 2. Iaſ. conſ. 233. nu. 2. & 17. lib. 2. Abb. conſ. 97. n. 15. in prin. lib. 1. Decian. conſ. 52. nu. 40. circa med. lib. 1. late Surd. deciſ. 15.

Locum autem fuiſſe Aegidianæ deducebatur ex eo, quia ſententia Domini mei Seraphini erat in nudo poſſeſſorio, & per Aegidianam
2 non eſt locus appellationi, Put. deciſ. 276. nu. 3. verſ. tamen, & deciſ. 480. n. 12. verſ. quia meus, Chiſanen. deciſ. 51. incipien. Aegidianæ, licet capiat. Achill. deciſ. 8. nu. 1. & 2. de appell. in impræſſ.

Et remedium poſſeſſorium cõpetere D. Marchioni, ſuadebat natura vtilis Saluiani Interdicti, & hypothecariæ; nam explorati iuris eſt, pro legatis, & fideicommiſſis competere hypothecariam, l. 1. C.
3 comm. de leg. §. ſed olim, verſ. noſtra autem conſtitutio, Inſt. de leg. Alex. in l. 1. num. 26. verſ. item in quantum. ff. de leg. 1. Gabr. conſ. 46. n. 19. lib. 1. Aret. in §. item Seruiana. nu. 14. in fin. verſ. addas ſecundum, Ang. inſtit. de act.

Et re-

Et receptum quoque vtile Saluianum Interdictum competere,
4 vbicunque hypotheca competit. Gabr. d.conſ.46.nu.20.nec ad rẽ pertinebat illa oppoſitio, quod cẽſus de quibus agebatur nunquã fuerint per teſtatorem poſſeſſi.

Quia reſpondebatur, ſatis fuiſſe pecunias, quibus empti fuerant de teſtatoris mandato, ad teſtatorem pertinuiſſe, & res emptæ ex illis
5 tanquam ſubrogatæ, ad fideicommiſſum pertineret, d.l.Imperator. §.cum autem.ff.de leg.2.vbi Bart. Bald. & communiter ſcribentes Paul. de Caſtr. conſ.326. verſ. ſuper ſecundo, lib.2. Surd. d. deciſ. 15.nu.6.& ſeq.

R. P. D. ROBVSTERIO.

Romana compromiſſi 6. Februarij 1576.

SVMMARIVM.

1 *Mobiliũ appellatione veniunt pecuniæ in domo, ſeu alibi in ſacculo exiſtẽtes.*
2 *In legato mobilium domus, reſtricto ad certum locum, non comprahendũtur ea quæ in illo loco ad tempus, vel caſu poſita ſunt.*
4 *Pronomen meum, non reſtringit legatum ad ea, quæ poſſidentur, vel ad ea, quæ ad proprios vſus parata ſunt.*
4 *Verbum, alijs, non reſtringitur ad ſimilia, quando adiectum eſt ſignum vniuerſale.*
5 *Argenta depoſitata in banco, veniunt in legato mobilium, & etiam quæ penes teſtatricem reperiuntur.*
6 *Pecuniæ, quæ depoſitatæ ſunt penes bancum, vt tantundem redderentur, dicitur eo caſu tranſlatum illarum dominium penes bancum, & tunc nõ dicũtur mobiles, ſed ius exigendi; ſecus ſi eſſent in ſacculo depoſitata, nu.8.*
7 *Iura, & actiones dicũtur tertia ſpecies.*
9 *Pecuniæ appellatione, de communi vſu loquendi, an veniãt in legato mobiliũ.*
10 *Doctori atteſtanti, de communi vſu loquendi non creditur, niſi probetur, cum ſit quid facti.*

DECISIO LXXXVI.

EX his, quæ in facto præſupponuntur, fuerunt excitatæ plures difficultates.

Prima, an ex proprietate verborum ſub legato, de omnibus bonis meis mobilibus, non reſtricto ad certum locum, compræhendãtur pecuniæ exiſtentes in domo teſtatoris, vel alibi in ſacculo, per aliũ nomine teſtatricis cuſtoditæ;
1 in hac reſoluerunt Domini, quod compræhendatur, arg. tex. in §.& quia parum, vbi Ang. id notat nu. 63. in auth.de nupt.& in authent. hoc niſi. C.de ſolut.cum pluribus hic per informantes adductis.

Neque obſtant text. in l. quæſitũ, & in l. ſi mihi Męuia, de leg.3.
2 Tertio, quoniam loquuntur in legato mobilium domus, aut alias reſtricto ad certum locũ, in quo eſt diuerſa ratio, cum eo caſu non veniant illa mobilia, quæ ſunt in illo loco, ad tempus, ſeu caſu quodam, l.ſi ita legatum. de leg.3.cum alijs per Dec.conſ.472.nu.3.dub. 2.& eodem modo reſpondebatur ad conſ. Corn.49. Iaſ. conſ.26. & alijs incontrarium adductis.

Non

Non obſtat, quod in legato mobilium vniuerſali non veniunt pecuniæ, vt per Corn. in d. conſ. 49. col. fi. quod verum eſt in legato mobilium domus, vel aliàs reſtricto ad certum locum.

Neque obſtat, quod pronomen, meum, ideſt, li miei mobili, reſtringat legatum, quia ſecundũ communem opinionem pronomen, meum, non reſtringit legatũ
3 mobilium ad ea, quæ poſſidentur, nec ad ea, quæ ad proprios vſus parata ſunt, Bar. in l. quintus. §. argento. num. 3. ff. de aur. & arg. leg. Pinell. in rubr. de bon. mater. par. 1. nu. 7. & nu. 46. verſ. nec ſatisfacit ſolutio. Non obſtat, quod verbum, alijs, reſtringitur ad ſimilia,
4 quia fallit, quando eſt adiectum ſignum vniuerſale, Gozad. conſ. 6. nu. 43. Creſcen. deciſ. 32.

Secunda fuit difficultas, an argenta exiſtentia, tàm penes teſtatricem, quàm depoſitata penes
5 mercatores, veniant ſub legato, & placuit venire ex proprietate ſermonis, ex Specul. in tit. de fructibus, & intereſſe §. 1. n. 9. Dec. conſ. 472. nu. 5. Curt. Iun. conſ. 183. n. 3. in fin.

Non obſtat conſ. Oldr. 219. & Natt. 117. quia ipſi dicunt contrarium, quoad proprietatem ſermonis, non obſtan. quod Alciat. in l. mouentium in fin. de verb. ſign. quia ipſe allegat l. ſi chorus, de leg. 3. quæ nihil dicit: & ipſe voluit dicere de nũmis, ſeu pecunijs.

Tertia fuit difficultas circa pecunias exiſtentes depoſitatas penes mercatorẽ, in qua fuit concluſum illas nõ venire in legato, quia cum non fuerint depoſitatę in ſacculo,
6 ſed vt tãtundẽ redderetur, dicitur tranſlatum dominium ipſius in depoſitarium, Bald. in l. incendium. C. ſi cert. pet. Iaſ. Dec. & alij per Gabr. lib. 3. tit. de reb. cred. concl. 2. nu. 6. ergo non poteſt dici mobile, ſed ius, & actio depoſiti; quæ iura, & actiones ſunt tertia ſpecies a mobilibus, & immobilibus.

Non obſtat, qnod depoſitum,
7 ſaltim irregulare, non ſit factum gratia dantis, l. Lucius. ff. depoſiti Paul. de Caſtr. in l. diem ſponſa de ſponſ. Salic. in d. l. incendium. Bal. conſ. 355. lib. 3. Gabr. d. concl. 2. quia præter id quod illa l. Lucius hoc non probat, prout aduertit Bell. in §. præterea, num. 5. in fin. Inſt. de act. nihilominus non ideo proprie eſt res mobilis, cum reuera penes deponentem non ſit, ſed ſolum illa actio ad tantundẽ, & placuit deciſ. Paul. 2. lib. 3. &
8 alia per informantes in hoc allegata.

Quarta difficultas, an ex communi vſu loquendi dicendum ſit non venire, nec pecunias penes teſtatricem exiſtentes, nec argẽta; in qua licet aliqui Doct. atteſten-
9 tur de iſto communi vſu loquendi, quod non veniant, prout in pecunijs teſtatur Pinell. in l. 1. par. 2. num. 50. C. de bon. mat. & in argentis.

gentis Oldrad. & Natt. ſupradicti: quia fuit reſponſum, quod Doctori atteſtanti de communi vſu loquendi non creditur, niſi ille pro-
10 betur, cum ſit quid facti, Iaſ. & alij per informantes, Mohed. deciſ. 209. & 276. & iſto caſu res eſt clara, cum dicat ſuppellectile, & tutti li altri miei mobili, & ſic veniat augmentatiue cõpræhendẽdo, & quæ alias non venirent, vt per informantes.

Vltima fuit difficultas, an ex communi, & iuribus, & ex mente veriſimile teſtatricis, ſit recedendum à dictis concluſionibus, in qua Domini nihil concluſerunt, ſed ordinarunt, vt particulariter diſcuteretur.

ILL.^MO SERAPHINO.

Romana ſubhaſtationis Ven. 20. Iunij 1597.

SVMMARIVM.

1 *Creditores anteriores, qui non conſenſerunt ſubhaſtationi rei hypothecatæ, poſſunt agere cõtra bona ſubhaſtata, licet fuerit data cautio de reſtituendo prioribus, & potioribus, per eos qui pecuniam receperunt.*

2 *Maior pars creditorum præiudicat minori, quando omnes fuerunt ad hoc congregati, & nu. 3.*

4 *Hypotheca donec durat, poteſt creditor eligere, contra quem agere malit.*

5 *Emptor, qui depoſuit pecunias ad effectũ, vt ſoluerentur prioribus, & potioribus, poteſt cogere creditores, qui pecuniam receperunt, & eius fideiuſſores ad ſoluendum prioribus, & potioribus, & nu. 7.*

6 *Iudicis factum, dicitur factum partis.*

8 *Obligatio facta de ſoluendo anterioribus, intelligitur facta ad inſtantiam quorum intereſt.*

DECISIO LXXXVII.

CVm D. Marius Fanus emiſſet, præcedente ſubhaſtatione, & deliberatione facta ad inſtantiam creditorum, vineas quaſdam, quæ erant in bonis Torſellini, & Pignanelli, & pretium fuiſſet depoſitatũ iuſſu Iudicis, ad effectum illud cõſignandi creditoribus, data per eos cautione reſtituendi prioribus, & potioribus. Inſurrexerunt quidam creditores, qui cœperũt agere Saluiano Interdicto contra D. Marium poſſeſſorem Vinearũ, qui prætendebat ſe amplius moleſtari non poſſe, cum auctoritate Iudicis fuerit facta ſubhaſtatio, & deliberatio, & pretium per eum ſolutum, ac depoſitatum.

Vnde emanauit dubium, an dictus Marius emptor fuerit liberatus ab omnibus creditoribus hypothecarijs, & an ei competeret actio aduerſus fideiuſſores, de reſtituendo prioribus, & potioribus, vt ſoluant anterioribus, & eum à moleſtijs indemnem præſtent.

Et quantum ad priorem partẽ, fuit reſolutum D. Marium non fuiſſe liberatum, quominus creditores hypothecarij, qui non in-

ter

tertuerunt, nec conſenſerunt ſubhaſtationi, poſſint experiri Sal-
1 uiano Interdicto contra vineas, cum eorum ius non fuerit extinctum, neq; eis præiudicatum, cum non appareat eos fuiſſe legitimè citatos.

Neq; obſtat text. in l. & ſuum. §. hodie, cum l. ſi quem, de pact.
2 vbi habetur, maiorem partem cre ditorum, poſſe præiudicare minori, quia textus ille procedit, vbi negocium geritur inter omnes creditores ad hoc congrega-
3 tos, & iuxta declarationes, de quibus in deciſ. Afflict. 288. vnde
4 cum hypotheca creditorum agẽtium duret, l. cum notiſſimi. §. 1. C. de præſcript. 30. annorum, poſſent eligere, contra quem agere malint, ſcilicet, vel contra poſſeſſorem vinearum, vel contra poſteriores creditores, & eorum fideiuſſores, qui pretium receperunt, l. 1. §. quid ergo, de ventr. inſpicien.

Quantum ad poſteriorem partem concluſum fuit, poſſe D. Marium compellere Iudicis authori-
5 tate poſteriores creditores, & eorum fideiuſſores, vt ſoluant anterioribus: cum enim ipſe mandato Iudicis depoſuerit pretium, non quidem ſimpliciter, ſed cum illa additione, vt ſolueretur prioribus, & factum Iudicis reputatur
6 factum partis, l. ſi ob cauſam, C. de euict. vtique poteſt ex tali decreto agere aduerſus eos, qui pretiũ receperunt, cum decretum illud non ſolum contineat fauorem creditorum, ſed etiam emptoris vinearum, quorum intererat, pretium conuerti in ſatisfactionẽ creditorum. Vnde dato, quod in eo principaliter non fuit nominatus Dominus Marius, & verba ad eum expreſſe non dirigantur, nihilo-
7 minus ei competat actio, l. ſeruo legato. §. ſi teſtator de leg. 1. cum alijs per Rom. conſ. 32. nu. 2. & ibi cong. per add. ſub littera G. Bald. in l. ſi cui legitur §. fi. & ibi Iaſ. n. 8. de leg. 1. idem Iaſ. in l. ſtipulatio §. alteri num. 7. de verb. oblig. Et hanc opinionem dixerunt Domini eſſe æquiſſimam, ne decipiatur Dominus Marius, qui Iudicis auctoritate emit, & pretium depoſuit, ad ea quæ tradit Ruin. conſ. 171. n. 7. lib. 4. vnde cõcluſum fuit eum poſſe auctoritate iudicis cõpellere poſteriores creditores, vt ſoluant anterioribus, idque via executiua, ſtante obligatione facta
8 per eos, de ſoluendo prioribus, & potioribus, quę tollit omnem difficultatẽ, cum vt dictum eſt, facta ſit, etiam eius contemplatione, ratione ſui intereſſe, vnde neque egit ceſſione neque neceſſe eſt eũ eſſe creditorem, nã ſatis eſt, quod ad hunc effectum, de ſuo intereſſe conſtet. vnde & largo modo dici poteſt creditor, ad notata in d. l. creditores de verb. ſignif. & ita concluſum.

ILLV-

Digitized by Google

ILL.MO PAMPHILIO.

Bononien. de Carnalibus Veneris 11. Ianuarij 1602.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio probatur ex inſtrumento inueſtituræ cum clauſula conſtituti, & Precarij.*
2 *Ampliã conſtare ex locatione, & perceptione fructuum, præſertim concurrente ſolutione canonum.*
3 *Ampliã conſtare ex confeſſione partis in præcepto facto, ac in commiſſione cauſæ obtenta.*
4 *Heredes poſſeſſoris, cum quibus lis continuatur poſſunt petere manuteneri in poſſeſſione debita eorum patris, ſi ſi vixiſſet.*
5 *Manutentio danda eſt heredi, in quo vigore ſtatuti continuatur poſſeſſio.*
6 *Interdictum retinendæ competit heredi, in quo vigore ſtatuti continuatur poſſeſſio.*
7 *Limitatur, quando medio tempore ab initio, ab alio fuerit occupata.*
8 *Poſſeſſio non interuertitur per recognitionem in Dominum, quando poſſeſſio eſt plena, ſed neceſſaria eſt expulſio totalis, etiam à conſpectu rei.*
9 *Secus eſt, quando poſſeſſio eſt vacans.*
10 *Facultas ingrediendi poſſeſſionem occaſione caducitatis, non habet locũ, quando caducitas non eſt clara.*
11 *Pactum de ingredienda poſſeſſione propria auctoritate, non habet locum niſi facta liquidatione.*
12 *Solutio in petitorio facta, præſumitur ex tribus ſolutionibus vltimorum annorum.*
13 *Solutio probatur, ex confeſſione, inueſtitura noua facta.*
14 *Pro ſpoliato haberi non dicitur, qui adit iudicem pro manutentione, ac pro remouendis moleſtijs.*
15 *Petitorium, & poſſeſſorium ſi ſimul intentatum fuerit, tamen de quo prius liquet, eſt pronunciandum.*

DECISIO LXXXVIII.

FVit per Dominos reſolutum, dandum eſſe Carnalibus mandatum de manutenẽdo in poſſeſſionem bonorum, de quibus agitur, quoniam de poſſeſſione Valerij eorum patris in vim inueſtituræ factæ Iuliano, de anno 1518.
1 cum clauſula conſtituti, & ex pacto præcarij, & poſtea renouatæ ipſi Valerio de anno 1593. conſtat ex locationibus iſtorum bonorum per ipſum factis, cum perceptione affictus, præſertim concurrrente
2 te ſolutione canonum. Soc. conſ. 185. ſub nu. 12. verſ. ſecundo principali lib. 2. & hoc etiam fatentur agentes pro Collegio tam in precepto facto colonis Valerij, ne ei ſoluant affictus, quàm etiam in cõmiſſione cauſæ, & declaratione deuolutionis contra eum vti poſ-
3 ſeſſorem facta: & cum Valerius viuens fuerit in ſua poſſeſsione turbatus à Collegio, & ſuper hac turbatione litem introduxerit, & mandatum de manutenendo petierit, poſſunt hodie poſt eius obitum ipſius filii, & heredes, cũ quibus eadem lis, & inſtantia continuatur l. heres abſens. ff. de iudic. notant Doctor. in cap. quia licet eod.

4 eod.tit.& proſequi hoc iudicium, & obtinere manutentionem, quæ ratione ſuæ ciuilis poſſeſſionis debita fuiſſet Valerio, ſi vixiſſet, iuxta notata per Menoch.in 3.mẽbr. retinendæ.nu.262.qui alios citat.

Præſertim ſtante ſtatuto Bononien. continuante p ſſeſſionem 5 defuncti in herede, de quo meminit Tiraq.in tract.lemort.ſaiſit le viſ.in præfatione in tertia declarat. nu.50. cuius vigore competit Interdictũ retinendæ contra turbantem poſſeſſionem defuncti, & abſque actuali appræhenſione, vt tradit idem Menoch. remed. 3. 6 nu.59.& licet ex aduerſo dicatur, hanc continuationem nõ habere locum, quando poſſeſſio naturalis fuit medio tempore ab initio occupata, hoc tamen non ampliatur huic caſui vbi prætenſa poſſeſſio 7 Collegij, fuit mera turbatio, nec priuauit Valeriũ ſua poſſeſſione, qui nec in vita, neque poſt obitũ vnquam ſe habuerit pro ſpoliato, ad notata per Tiraq. in d.tract. in in 3. declarat.par.2.nu.15.

Et ita non obſtat, quod dicebatur de recognitione colonorum, quia poſſeſſio eſt plena, & colonus alteri poſſedit, prout in hoc 8 caſu non ſufficit recognitio, ſed eſt omnino neceſſaria totalis expulſio illorum cum ſua familia, etiam à conſpectu rei; cum eorum facto non poſſint interuertere poſſeſſionem domini, l.fi.C.de acq.poſſ. lep.regræ.§.quibus l.quamuis.§.ſi conductor, & ibi Bart. ff. eod. tit. Dec.conſ.400.nu.9.Gozad.conſ. 86.n.10. Put.deciſ.6.de cauſ.poſſ. 9 & propriet. quicquid dicendum ſit, quando poſſeſſio eſt vacans, & colonus alteri non poſſidet, vt latiſſime deductum fuit coram me in cauſa Maceraten. hereditatis ſub die 4. Iunij 1590. & 18. Martij 1591.

Non obſtat quod dicebatur ex parte Collegij, ipſum tam iure cõmuni quam ex pacto inueſtituræ potuiſſe propria auctoritate ingredi poſſeſſionem ob canonem non ſolutum, quia in hac quæſtione placuit Dominis diſtinctio Speculatoris in tit. de emphyt. §. nunc aliqua q.88.nu.62.verſ.tu dic; quẽ ſequuntur Corn. conſ. 193.nu. 3. verſ. aut emphyteuta lib. 3. Hier. Gabr. conſ.67. num.17.lib.2.cum alijs per Corb.de cauſ. priu.ob nõ ſolut.can.quæſt.12.nu.5.quod iſta 10 facultas non habet locum, quando caducitas adeo non eſt clara.

Sed controuertitur ab ipſo emphyteuta, qui probabiliter poteſt aduerſus eam excipere, vel dubiã reddere, quod dictũ fuit etiam in cauſa Ceſenaten.ſpolij ſub die 22. Iunij 1592. coram Illuſtriſſimo Mantica. Et facit etiam, quod re-11 gulariter pactum de ingredienda poſſeſſione propria auctoritate, nõ poteſt exerceri abſque pręcedente liquidatione, Bart. in d. l. creditores.nu.4.C.de pignor. act. Aret.conſ.32. nu. 1. Gozad.conſ. 95.nu.

Digitized by Google

95. nu. 3. & habetur in deciſione Ceſenaten. & ſępius tenuit Rota in alijs cauſis.

In hoc autem caſu excluditur iſta caducitas, ex ſolutionibus triũ
12 vltimorum annorum, ex quibus ad euitandam deuolutionem pręſumitur ſolutio in præteritum, l. quicunque. C. de apoc. publ. lib. 10. quoniam etiam in ſolutione Canonis pro re emphyteotica locum ſibi vendicare, tradit Io. And. in add. ad Specul. in tit. de emph. §. 1. nu. 38. verſ. pro tribus annis Iaſ. in l. 2. nu. 135. C. de iur. emph. Rot. deciſ. 3. de locat. in nou. Gab. concluſ. 11. de præſumpt. num. 2. cum ſeq. Et fuit reſolutũ in cauſa Papien. pecuniara 15. Martij 1595. coram me: præſertim concurrente inſtrumento innouationis factæ Valerio de anno 1593. in quo agentes pro Collegio fatentur eis
13 fuiſſe ſatisfactum de præteritis canonibus, & quietant Dominos de Carnalibus; quod ſolum ſufficit, etiam quod aliunde de ſolutione non conſtaret, vt denotat ſolutiones canonum, referens ſe ad aliat notas præcedentes, quæ non apparent, fuit dictum in cauſa Rauennaten. domus 27. Martij 1576. coram bon. mem. Cantuccio.

Nõ obſtat, quod Valerius adeũdo iudicem pro reuocatione tenutæ captæ per Collegium, videatur ſe habuiſſe pro ſpoliato, quia ex ipſa comparitione, conſtat de contrario, quod imo adiuit iudi-
14 cem pro defenſione, & manutẽtione ſuæ poſſeſſionis, & pro remouendis moleſtijs, & turbationibus ſibi de facto à Collegio illatis; quo fit vt potius dicatur ſemper retinuiſſe ciuilem poſſeſſionem, cuius vigore poſſit interdicto retinen. agere pro recuperatione naturalis. Bar. in l. 1. §. fi. nu. 17. ff. vti poſſidetis. Iaſ. in l. clam poſſideres. §. qui ad nundinas. nu. 54. ff. de acquir. poſſeſſ. Put. deciſ. 198. nu. 4. lib. 1. & deciſ. 419. in vna Paduana. lib. 7.

Neque obſtant facultates, & priuilegia Collegij, quia non ex-
15 cludunt manutentionem, etiam quod velint ſimul, & ſemel cauſas cognoſci in poſſeſſorio, & in petitorio: ſemper enim ſuper eo, de quo prius liquet, pronunciandum eſt, Aegid. deciſ. 506. Socin. conſ. 262. ſub nu. 3. lib. 2. Stafil. de lit. iuſt. verſ. & in primis igitur. nu. 59 & §. ſi pars innodata, n. 3. & clauſula, manu regia ſola facti veritate inſpecta, non impediunt, quominus lite durante dicti de Carnalibus ſummarijſſimo remedio in ſua poſſeſſione manuteneantur.

Et ita concluſum omiſſis alijs, quæ petitorium reſpiciunt.

ILL.MO MILLINO.

Mediolanen. bonorum Lunæ 28. Martij 1594.

SVMMARIVM.

1 *Aegidiana habet locum ſolum ad fauorem Curialis in cauſis, in quibus eſt reus.*

Reme-

1 *Remedium l. diffamari, non competit ei, qui non poſſidet.*

3 *Poſſeſſionis continuatio in heredem vigore ſtatuti, non habet locum, quando defunctus naturaliter tantum poſſidebat.*

4 *Poſſeſſio non continuatur in heredẽ vigore ſtatuti, quando poſſeſſio de ſui natura non eſt tranſitoria ad heredes.*

DECISIO LXXXIX.

DOmini reſoluerunt non eſſe locum conſtitutioni Eugenianæ, quantum ad fratres de Porris, quia Eugeniana habet locum ad fauorem Curialis, ſolum in
1 cauſis, in quibus eſt reus, & in iſto iudicio Dominus Ioannes Baptiſta actor, cum petat manuteneri, & ſibi reſtitui bona oblata.

Non obſtat, quod intentauerit remedium l. diffamari, & conſequenter dicitur reus, quia ad iſtũ effectum debet docere de ſua poſ-
2 ſeſſione, cum hoc remedium non competat ei qui non poſſidet, Bal. in l. 3. nu. 7. C. qui bon. ced. poſſ. Boer. deciſ. 254. num. 10. Gabr. de act. concl. 6. nu. 38. & fuit reſolutũ in cauſa Tolletana 5. par. 27. Iunij 1584. coram bon. mem. Epiſcopo Lauretano, & de iſta poſſeſſione non conſtat, imo probat poſſeſſionem.

Non obſtat ſtatutum Mediolanen. de continuanda poſſeſſione defuncti in heredem, quia non
3 habet locum in bonis, quæ a defuncto naturaliter tantum tunc poſſidebantur, Imo. conſ. 16. col. 2. Iaſ. in conſ. 147. nu. 3. lib. 2. & in terminis bonorum feudalium, & emphyteoticorum tradunt Corn. conſ. 173. in vltimo dubio, lib. 2. Iaſ. conſ. 152. circa princ. & col. vlt. lib. 4. Rub. Alex. conſ. 121. & fuit deciſum in Imolen. bonorum 20. Aprilis 1592. coram Pamphilio.

Et tanto magis ſtante pacto appoſito in inſtrumento locationis, quod bona locata non tranſeunt in heredes, vnde ſuccedit alia limitatio, ſcilicet huiuſmodi ſtatuto
4 non eſſe locum, quando poſſeſſio eſt apud defunctum, ex cauſa de ſui natura non tranſitoria ad heredes, Alex. conſ. 159. nu. 4. lib. 2. cum alijs alleg.

R. P. D. IVSTO.

Romana Saluiani Interdicti Mer. 11. Februarij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Saluianum Interdictum præſupponit reum poſſidere.*

2 *Poſſeſſio non acquiritur ex ſola ſententia ſine apprenſione.*

3 *Poſſeſſio capta, appellatione pendente, eſt nulla.*

4 *Aegidiana non habet locum in ſecunda inſtantia, quando prima ſententia eſt abſolutoria pro reo, & ſecunda pro actore.*

5 *Aegidiana non habet locum, quando prima ſententia eſt nulla, vel iniuſta.*

Mixtu-

Digitized by Google

6 *Mixturam continere dicitur ſententia, quando expreſſe fuit reuocata prima.*
7 *Aegidiana nõ habet locum, quando expreſſe in ſententia fuit facta mentio de nullitate.*
8 *Appellabilis cauſa non efficitur per implicitam reuocationem ſentẽtiæ, etiamſi de iuribus ſententia fuerit cognitum.*

DECISIO XC.

DOmini fuerunt concordes, quod daretur mandatum de manutenendo Dñis de Coccapanis, de quorum anteriori poſſeſſione non poterat dubitari: attento quod D. Iacobus Lunardus contra eos intentauit remedium Saluiani
1 Interdicti, quod præſupponit reos poſſeſſores. Aliqui moti ſunt, quia ſententia ſecunda lata ſuper Saluiano Interdicto, non probatur
2 executa, & ex ſola ſententia non acquiritur poſſeſſio, ſine apprehẽſione, Caſſad. deciſ. 7. de cau. poſſ. & propr. Alij vero dicebãt, quod licet fuiſſet apprehenſa poſſeſſio,
3 nihilominus male eſſet apprehẽſa, pẽdente appellatione, cũ cauſa ſemel fuerit facta appellabilis, per appellationem interpoſitam a prima ſententia abſolutoria. c. non licet actori. de reg. iur. in 6. l. nõ debet. ff. eod. tit. & fuit vltimo loco dictum coram R. P. D. meo Coccino in Anconitana aſſecurationis 1. Iulij 1602.

Neque credebant obſtare, quod Aegidiana duret in ſecunda inſtãtia, quando prima ſententia abſolutoria lata eſt pro reo, & ſecun-
4 da pro actore, Put. de Aegid. deciſ. 4. 5. & vlt. & deciſ. 480. lib. 2. Chiſanen. deciſ. 51. alias 49. Caputaq. deciſ. 225. lib. 1. in manuſcriptis.

Quia dicebant deciſiones allegatas procedere, ſi conſtaret de
5 iniuſtitia, vel nullitate primæ, quæ tunc non attenderetur tanquam ſententia: & ita dictũ fuit alias non intrare Aegidianam coram R. P. D. meo Lancellotto in cauſa Imolen. Saluiani Interdicti 30. Octobris 1600.

Neque diſplicuit alia ratio, vi-
6 delicet propter mixturam, quia in cunda ſententia expreſſe fuit reuocata prima. Et ita deciſum fuit coram bo. mem. D. de Rubeis in Viterbieñ. ſpolij bonorũ 23. Maij 1561. vbi hoc pacto declaratur ꝓcedere allegatã deciſionem Put. 4. de Aegidiana, & corã R. P. D. meo Decano, in Rauennateñ. bonorum 26. Iunij 1587. vbi dicitur proce-
7 dere Aegidianã, dummodo in ſententia non ſit facta explicita mentio nullitatis; quia implicita reuocatio, etiam quod fuiſſet cognitũ
8 de iuribus ſententiæ, non faceret cauſam appellabilem, & idcirco fuit dictum coram S. D. N. in cauſa Tiburtina Caſtri Sambuci de anno 1577. quod cõſ. Bal. 141. lib 1. procedit quando in ſententia exprimitur cauſa, quę habeat complicationem, & mixturam.

Ex quibus cũ Dñi de Coccapa-

Ii nis

nis retinuerint ſuam primam poſſeſſionē, nec habuerint ſe pro ſpoliatis, per corporalem poſſeſſionē appræhenſam, pendente appellatione: ita deciſum fuit.

ILL.MO SERAPHINO.

Romana cenſus die 10. Decembr. 1583.

SVMMARIVM.

1 *Sententia notorie iniuſta, non eſt exequenda.*
2 *Hypothecam ſpecialem habens, non poteſt redire ad generalem, niſi prius facta excuſſione.*
3 *Agens contra tertium poſſeſſorem, tenetur probare rem hypothecatam fuiſſe poſſeſſam per debitorem.*
4 *Solutio probatur ex confeſſione partis, quæ eſt ſufficiens ad liberandum.*
5 *Fides habens relationem ad acta, non probat, niſi conſtet de relato.*
6 *Exceptio excuſſionis eſt dilatoria, & nō poteſt opponi, niſi ante litem cōteſtatā.*
7 *Iudex procedens ad vlteriora, videtur reijcere exceptionem oppoſitam.*
8 *Exceptio excuſſionis non poteſt opponi in Saluiano Interdicto.*
9 *Rota non exequitur ſententias extra Rotam latas, niſi guſtata aliqualiter de illarum iuſtitia.*

DECISIO XCI.

FVit dubitatum, an ſententiæ latæ in fauorem venerabilis Hoſpitalis Sancti Spiritus contra Dominum Ioannem Baptiſtam de
1 Blanchis, eſſent exequēdæ; & pro parte Blanchi dicebatur non eſſe exequendas, attenta eorum notoria iniuſtitia, quæ deducebatur ex pluribus.

Primo, quia Vincentius fideiuſſor Pallonæ, non ſe obligauerat Buccabellæ pro cenſibus decurſis, & decurrendis; & ideo nō potuiſſe condemnari Blanchum poſſeſſorem domus, quæ erat tunc tēporis Vincentij, ad ſoluendum fructus decurſos.

Secundo, quia Ludouicus habens ſpecialem hypothecam ſuper domo cenſuata, non poterat re-
2 dire ad generalē, niſi facta diſcuſſione, ex his, quę tradunt Doc. in l. 2. C. de pign. & hypoth. Balb. in l. perſecutionem, & in Auth. hoc ſi debitor, eod. tit. Natt. conſ. 521. num. 3.

Tertio, quia agens contra tertiū
3 poſſeſſorem, tenetur probare rem emphytheoticam fuiſſe poſſeſſam per debitorem, Bar. in l. rem alienam. nu. 6. de pign. act. cum aliis; ſed teſtes ſuper hac re examinati eam non videntur probare.

Quarto, quia prætendebat cōſtare de reſtitutione dictorum ſcutorum 200. & ideo ſolutione, extinctam eſſe obligationem: ſolutionem vero dicebant probari per confeſſionem Ludouici, probatā per Dominicum, & Iulium; namque confeſſionem ſufficere ad li-
4 berandum, per ea, quæ tradit Fel. in cap. ſi cautio. num. 27. de fid. inſtrum. Dec. conſ. 263. Pariſ. conſ. 120. nu. 4. lib. 1. Soc. Iun. conſ. 32. nu. 18. lib. 2. Put. deciſ. 11. lib. 2.

Quin-

Quinto, & vltimo ex eo, quod legitime non conſtitit de euictione domus cenſuatæ, cuius euictionis prætextu Ludouicus habuit recurſum aduerſus domũ ipſius Blãchi, vti poſſeſſam per Vincentiũ; & fidem productam non facere fidem, cum habeat relationem ad
5 acta Senatoris, de quibus non cõſtat. Hæc ſunt in effectu, quæ pro hac parte contra ſententias deducebantur.

Quibus non obſtantibus in contrariam ſententiam itum fuit.

Et primo non obſtat, quod Vincentius non ſe obligauerit de ſoluendis cenſibus, quia cum obligauit ſe ad damna, & intereſſe, cum iſtud ſit intereſſe, ex ſui natura certum, & liquidum.

Secundo nõ obſtare, quod nulla facta diſcuſſione, non poſſit Ludouicus agere cõtra tertiũ poſſeſſorem; tum quia iſta exceptio
6 eſt dilatoria, & ideo debet opponi ante litem conteſtatã. Ferret. in l. in fraudẽ. col. 4. verſ. aduertas. de act. Neg. de pign. 1. memb. 8. par. nu. 34. Alex. conſ. 32. & 34. lib. 4. Gabr. de fideiuſſ. concl. 1. nu. 12.
7 Tum quia ſi fuit oppoſita, & iudex nihilominus proceſſit, cenſetur hãc reiicere, per proceſſum ad vlteriora. Caſtr. in l. fin. col. 2. ſi cert. pet. Corn. conſ. 85. lib. 4. col. pen. Gabr. vbi ſupra concl. 1. nu. 57. & ideo neceſſariũ erat appellare, vt fuit aliàs corã me deciſum in vna Rom. domus 29. Martij 1574. Poteſt etiã dici ex ſententia Soc. cõſ.
8 80. col. 2. vol. 3. hanc exceptionem non habere locum in Saluiano Interdicto, quamuis Natt. ſupra citatus, non confutet.

Tertia obiectio quoq; ſublata eſt, ex lectura duorũ teſtium Petri, & Sanctucci pro Ludouico examinatorũ, qui bene probãt poſſeſſam fuiſſe domum per Vincentium, quod ſufficit, cum obligauerit bona tam præſentia, quàm futura.

Quarta quoq; oppoſitio nõ placuit, quia nõ eſt cõcludenter probata, nec dicta teſtiũ ſuper confeſſione Ludouici cõcludũt, maxime ſtantibus circunſtãtiis facti, cũ nullibi appareat de noua cenſus conſtitutione, nec de prioris ceſſatione. Nec eſt veriſimile virũ ſenẽ, & cautum fuiſſe ita cõtracturum, vt exẽplo prætenditur; & depoſitio Chriſtinę Pallonę videtur optime declarare, qũo factũ ſe habuerit.

Quinta obiectio, qđ nõ cõſtiterit legitime de euictione domus cẽſuatæ, fecit ſubſiſtere Dños, quia licet adſit fides in actis, tñ ex ea nõ cõſtat de iuſtitia ſñiæ Capitolinæ:
9 & ex quo Rota non ſolet approbare ſententias extra Rotã latas, ſi hęc cauſa eſſet Rotalis, nõ daretur executio ſententiis, niſi guſtata aliqualiter de iuſtitia ſñæ latę in Capitolio, per quã fuit euicta illa domus: ſed ſi tñ fuit euicta, res videtur clara deueniendi ad executionem ſententiarum pro Venerabili Hoſpitali latarum.

ILL.MO SERAPHINO.

Romana repetitionis dotis Veneris 3. Decembris. 1599.

SVMMARIVM.

1 *Dotalis cenſus non poteſt vendi per maritum abſque conſenſu mulieris.*

2 *Bona data in dotem æſtimata, tranſeũt in dominium mariti; & ideo non tenetur bona reſtituere, ſed tantum æſtimationem.*

3 *Aeſtimatio facit venditionem.*

4 *Dominium rei æſtimatæ, ſi tranſit in maritum, datur actio ad pretium contra maritum.*

DECISIO XCII.

HAnc cauſã propoſui vna tantum parte informante, & Domini pro maiori parte cenſuerunt ſententiam extra Rotã latam eſſe cõfirmandam, cum cenſus, de quo agitur, eſſet dotalis, & Mutius maritus dotem ſibi datam promiſit tenere, cuſtodire, conſeruare, hypothecando omnia bona ſua in forma.

Vnde potuit Domina Pacifica agere ad recuperationem cenſus, de quo agitur, venditi per Mutiũ
1 maritum Reuerendis Monacis S. Euſebij, tanquã male alienatus, & ſine eius conſenſu, quod facere nõ potuit maritus, cũ eſſet dotalis; & ideo reſtituendum eſſe vnà cũ fructibus à die motæ litis. Fuit tamen excitata difficultas, an iſte cẽſus fuerit datus æſtimatus, ita vt effectus fuerit proprius ipſius mariti, cum regulariter res data in dotem extimata, tranſeat in dominiũ
2 mariti, vt fuit reſolutũ in vna Spoletana dotis corã me, adeo quod poſſeſſor non tenetur ad reſtitutionem rei æſtimatę, & in ſolutum datæ, ſed tãtum ad pretium, l. quoties, & l. in dotem. C. de iur. dot. & fuit dictum in præfata cauſa Spoletana, & in cauſa Interamneñ. fundi dotalis 20. Februarj 1589. corã
3 Illuſtriſſ. Platto; nam extimatio facit venditionem. l. plerunque. §. ſi ante. de iur. dot. Couarru. pract. quæſt. cap. 28. n. 1. Ideo videndum eſſe, an hoc caſu extimatio iſta fecerit tranſitum in venditionẽ: nam forte fuit extimatus cenſus ad aliũ effectum, nempe redemptionis ipſius, quam ſibi Dominus Agabitus dotans competere voluit.

Verum etiam hoc caſu, quod ſi
4 tranſiuiſſet dominium, Domini dicebant dari actionem ad pretium, per textum in l. in rebus. ibi glo. in verb. æſtimatæ. C. de iur. dot. Iaſ. in §. actionum. nu. 84. Inſtit. de act. cum maritus pro dotis reſtitutione hypothecauerit omnia bona, & maxime cum probetur eum decoxiſſe.

Verum cũ hac via agendo Domina Pacifica non poſſet cõſequi fructus, ideo neceſſe eſt videre; an extimatio fecerit tranſitũ in emptionẽ in caſu iſto, & ita reſolutũ.

IL-

ILL.^mo SERAPHINO.

Romana repetitionis dotis Lunæ 20. Martij 1600.

SVMMARIVM.

1 *Vtilis rei vendicatio competit mulieri contra bona in dotem data, licet æſtimata, etiam contra tertios poſſeſſores, quando non adſunt alia bona pro recuperatione ſuæ dotis.*

2 *Fructus debentur in hoc iudicio à die motæ litis.*

DECISIO XCIII.

FVit reſolutum Dominæ Paciſicę competere in ſubſidiū vti-
1 lem rei vendicationem contra bona data in dotem, licet æſtimata, & contra tertios poſſeſſores pro recuperatione ſuæ dotis; probata tamen decoctione, & quod non adſint alia bona, l. in rebus, & ibi Bal. num. 18. C. de iur. dot. Rolan. cõſ. 92. nu. 22. & ſeq. lib. 2. Marſil. ſing. 691. Iaſ. in §. actionum. nu. 84. Inſtit. de act. Bald. Nouell. in tract. de dote. par. 7. priuil. 23. Arius Pinell. in l. 1. par. 3. nu. 15. C. de bon. mat. & in hoc iudicio veniunt fru-
2 ctus a die motæ litis; & circa iſta nulla adeſt difficultas: ſed videndum eſt, an iſta requiſita ſint probata ad effectum, vt hac via, & hoc remedio ſuccurratur D. Pacificæ, Ideo de hac re particulariter erit videndum.

ILL.^mo ALDOBRANDINO. POSTEA CLEMENTE VIII.

Romana hereditatis de Comitibus Lunæ 30. Iunij 1581.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſario vniuerſali, etiam ante aditam hereditatem, competit actio hypothecaria contra heredem, vt hereditatem per fideicommiſſum relictam, reſtituat.*

2 *Amplia, quod competit officium Iudicis, vt adeat hereditatem.*

DECISIO XCIIII.

DOmini tenuerunt, fideicõmiſſario vniuerſali, etiam antequam inſtitutus heres, ſaltem verbaliter, reſtituerit hereditatem ab
1 ipſo aditam, competere actionem hypothecariam contra prædictũ heredem, vt hereditatem per fideicommiſſum relictam reſtituere compellatur; hanc enim opinionem tenuerunt Corn. conſ. 132. n. 1. lib. 4. Iaſ. in l. 1. n. 6. C. de com. deleg. & in addit. ad Porc. de fid. conſ. hered. in princ. Couarr. in c. Raynutius. §. 10. ſub nu. 4. de teſt. Alciat. in l. 1. col. pen. circa fi. verſ. ſed an fideicõmiſſario vniuerſali, ff. de leg. 1. & ibi Iacob. de Nigr. nu. 131. & Bolog. nu. 313. Bellon. inſtit. de fideic. hered. n. 10. in prin. & ibidẽ Mſing. pariter nu. 7. Ant. Gom. de ſubſtit. fideicom. num. 7.

2 vbi plus voluit dari huiuſmodi actione, etiam ante aditam hereditatem, eò quia competit officio Iudicis ad cogendum heredem, vt adeat.

R. P. D. CORDVBA.

Romana legatorum Veneris 3. Nouembris 1599.

SVMMARIVM.

1 *Saluianum Interdictum competit legatarijs.*
2 *Hypotheca competit pro legato.*
3 *Saluianum datur, vbicunque competit hypotheca.*
4 *Extrema Saluiani ſunt legata relicta, & poſſeſſio aduerſarij.*
5 *Creditor anterior, ſicut præfertur in hypotheca, ita etiam in Saluiano præferendus eſt.*
6 *Creditor anterior poteſt retinere bona, nec poteſt ei auferri poſſeſſio.*

DECISIO XCV.

Agebant Dominæ Iulia, & Virginia contra D. Lauiniam heredem q. D. Alexandri, & D. Antonij de Taſſis eius virum, pro legatis ſibi in teſtamento, & codicillis Alexandri relictis, & cum controuerteretur, an eſſent inmittēdę in poſſeſſionem bonorum dicti Alexādri, & pro parte D. Antonij opponeretur de credito anteriori reſpectu debitorum, quæ ſoluerat pro Alexandro, fuit reſolutum cōpetere Saluianum legatariis: reſeruarūt tñ Dñi videndū, an Antoni' probaret creditum anterius, Moti fuerunt Domini, quia pro legato probatis extremis neceſſarijs da-
1 tur Saluianum vtile, Gabr. cōſ. 46. nu. 19. lib. 1. Franc. Viu. deciſ. 395. nu. 1. qui de magis communi atteſtatur Hieron. Magon. in deciſ. Lucen. 99. in add. littera A. & fuit reſolutum corā S. D. N. in cauſa Balneoregień. legati, & coram bon. me. Card. Palæotto 24. Febr. 1561. in cauſa Foroliuień. bonorum, & alibi paſſim, quicquid in contrariū voluerint Menoch. de adipiſ. poſſ. rem. 3. nu 31. Sarmient. de reddit. Eccleſ. 3. par. ca. 2. n. 21. cum enim pro legato competat hypotheca-
2 ria. l. 1. C. com. de leg. debet etiam competere Saluianum Interdictū vtile, quod regulariter cōceditur,
3 & vbicunque datur hypothecaria, Aret. in §. item Seruiana. Inſtit. de act. Neguſ. de pign. 3. memb. 8. par. n. 19. fuit dictum in cauſa Romana fructuum 4. Martij 1577. coram bo. me. de Rubeis.

In præſenti autem concurrebāt
4 requiſita ad illud: conſtabat enim de legatis factis per Alex. Iuliæ, & Virginiæ; & quod Antonius, & Lauinia poſſidebant bona, quæ Alexander mortis tēpore poſſidebat, quæ ſunt extrema Saluiani, Bal. in l. 1. num. 3. ff. de Saluiano Interdicto. & in l. 1. vbi gloſ. C. eod. tit. Aret. in dicto §. item Seruiana. nu. 9. Affl. deciſ. 383. num. 6. Viu. d. deciſ. 395. nu. 6.

Neque

1 Neque obſtat, quod cum dictus Antonius prætenderet eſſe creditor anterior, ſicuti ratione anterioritatis præfertur in hypotheca, ita
5 etiã veniat præferendus in Saluiano. l. 2. ff. qui pot. in pign. hab. Rip. in l. priuilegia. num. 5. ff. de priuil.
6 cred. Poteſt enim creditor anterior, ratione hypothecæ, rem retinere, neq; ab eo debet auferri poſſeſſio, niſi per ius offerendi, ex late per Neg. de pign. in 3. memb. par. 5. nu. 1. & fuit dictum corã bo. me. Brauo 13. Iunij 1582. in cauſa Romana domus. Nam fuit reſpõſum, reſeruandũ eſſe Antonio, & Lauiniæ heredibus ius oſtendendi hereditatẽ Alexãdri abſortam a creditoribus; vel ſaltem aliquod eorũ creditum, cuius vigore agẽtes excluduntur, ita vt debeant venire per ius offerendi: quæ exceptio cũ tendat ad iuſtificationem crediti agentium, quod debet plene iuſtificari, vt in dicta Romana fructuũ dictũ fuit, in Saluiano admittitur.

Quod dicebatur in Saluiano nõ admitti exceptionẽ excuſſionis, non attinebat ad præſentem diſputationem, quia hæc exceptio non fuit oppoſita.

R. P. D. LANCELLOTTO.

Romana Saluiani Interdicti, Lunæ 6. Martij 1600.

SVMMARIVM.

1 *Hypotheca non præſcribitur a ſingulari ſucceſſore cauſã à debitore habente, niſi concurrat titulus, & bona fides, & n. 2*
3 *Heres pſcribit ante acceptationẽ legatarij.*
4 *Legatum præſcribitur ſpacio triginta annorum, & nu. 5.*
6 *Acceptans legatum, videtur ſe obligare ad onus ei iniunctum.*

DECISIO CXVI.

Domini ſteterũt in deciſis, ſcilicet intrare Saluianũ ex ra-
1 tionibus alias conſideratis, quibus nõ obſtat exceptio pręſcriptionis, ad l. 1. & 2. C. ſi aduerſus cred. pręſcr. opponatur: nã vt ſingularis ſucceſſor habẽs cauſam à debitore, iuuari poſſit decennali præſcriptio-
2 ne ex dictis ll. concurrere debet bona fides, & iuſtus titulus, vt per Azo. in Sũmario d. tit. C. ſi aduerſ. credit. nu. 2. & faciunt tradita per Neg. de pign. 2. membr. 6. par. in prin. n. 1. quorũ vtrumq; deficit in hoc caſu; tum quia ex eodẽ teſtamento, ex quo Illuſtriſſ. Card. deducit ius ſuum, cõſtat de titulo D. Fœlicis; tum etiam quia ſciẽtia Cardinalis controuerti non poteſt.

Neq; obſtat Doct. Aeneæ in reg.
3 ſine poſſeſſione. n. 7. in fi. ff. de reg. iur. quod heres pręſcribat ante acceptationẽ legatarij, nec dicatur in mala fide, quia ad iſtũ effectum non ſufficit præſcriptio x. annorũ,
4 ſed debet eſſe 30. vt idem Aeneas admittit, & tradit Balb. de præſcr. 5. par. in prin. q. 3. in fin. Put. deciſ. 128. lib. 2. & notiſſimũ eſt, legata
5 non poſſe præſcribi, niſi cõcurrat tempus 30. annorum.

Placuerunt etiam aliquibus ex Dñis deducta tàm ex eo, quod Il-

Illuſtriſſ. Card. conuenitur ex facto proprio: nam acceptando portionẽ hereditatis ſibi a bo.me. Marco Antonio in teſtamento relictam, videtur ſe obligaſſe ad onus ſibi in eadem teſtamento iniunctum,
6 tum ex eo, quod Illuſtriſſ. Card. nõ fuit præſens per integrum decennium, cum à die reditus ex Hiſpania, vſque ad diem motæ litis non adſit curſus decem annorum.

ILL.MO PAMPHILIO.

Cæſarauguſtana penſionis Lunæ 13. Aprilis 1592.

SVMMARIVM.

1 *Penſio non debetur à ſucceſſore beneficij, non aliter, conſtito de diligentijs contra primum beneficiatum.*
2 *Et eo magis, quando penſionarius eſt heres beneficiati, quia ſucceſſor poteſt contra eum recurrere.*
3 *Penſio non debetur ante terminum S. Ioannis Baptiſtæ, licet ante terminum fuerit reſeruata.*
4 *Penſio debetur à prædeceſſore, qui percepit omnes fructus.*
5 *Fructus percipere dicitur, quando creditor ſucceſſit Beneficiato.*

DECISIO XCVII.

FVit reſolutum non poſſe ſuſtineri ſententiam A.C. quatenus condemnat Paſtianam ad ſolutionem penſionis pro termino Natiuitatis S. Io. Baptiſtæ anni 1588. quia aut prætenditur illam deberi
1 à Paſtiana, tanquam a ſucceſſore Io.Laurentij, & cum non conſtet, nec poſſit conſtare de aliquibus diligentijs contra Ioannẽ Laurentium, qui obijt ante diem ſolutionis, fruſtrà moleſtatur ſucceſſor, nõ factis diligentijs contra prędeceſſorem. Rota nunquam voluit condemnare ad ſoluẽdum penſiones decurſas tempore prædeceſſoris, Caſſad.deciſ.3.n.2.& deciſ.4.nu.3.de locat.Creſcen.deciſ.58.in fi. lib.2. Acchill.deciſ.3.de penſ.Put. deciſ.vlt. in fin. de offic.ordin. & deciſ. 189. nu. 3.in epitom.de ſolut.penſ.§.21.& tanto magis, quia Ioannes Marcus Penſionarius, qui petit dictum terminum, eſt etiam heres Ioannis Laurentij, contra quem, tanquam heredem, potuiſ-
2 ſet ſucceſſor recurrere, ſi ſoluiſſet, ad not. per Put. dicta deciſ. 189. num.4.

Aut prętenditur terminũ deberi a Paſtiana, tanquam ſpectañ. ad ipſum, & minus debetur; quia ex eo, quod in reſeruatione pẽſionis ſub die 1.Decembris cauetur, quod
3 ſolutio incipiat in ſequenti Feſto Natiuitatis S.Ioannis Baptiſtę, clare colligitur terminum, de quo agitur, deberi pro tempore præterito, & ſic pro vltima parte anni 1587. & pro duobus menſibus cũ dimidio anni 1588. computando annum à die 1. Aprilis vſque ad vltimam Martij, vt mandat cõſtitutio Synodalis; & ideo ſiue attendamus perceptionem fructuum, vt ex magis communi, & veriori ſententia tenuit Rota in cauſa Pha-

Digitized by Google

ſa Pharen. penſionis, coram Sanctiſſimo; ſiue attendamus ratam temporis, vt ſtatuit prædicta conſtitutio ſynodalis, vtroque caſu onus ſoluendi iſtum terminum ſpectat ad Ioannem Laurentium
4 prædeceſſorem Paſtianę, qui percepit omnes fructus anni 1587. vſque ad vltimã diẽ Martij 1588. & aliorum duorum menſium cum dimidio anni 1588. vſque ad diem decimam quintã Iunij, qua obijt, ad not. in c. fi. §. porro, vbi Gemin. ſub n. 4. Franc. n. 3. de off. ord. in 6. Gig. de penſ. q. 39. nu. 6.

Neque obſtare, quod reſpectu termini Natiuitatis ſancti Ioannis Baptiſtæ, non videatur habendam eſſe rationem fructuum perceptorum a die 1. Decembris vſque ad vltimam Martij; cum non conſtet Ioannem Laurentium percepiſſe iſtos fructus in primo anno, quando fuit reſeruata penſio: quia præter id, quod ſatis veriſimile eſt, Io. Laurentium percepiſſe quadrimeſtria arrendamenti inchoati eadẽ die 1. Decembris 1585. qua fuit facta reſignatio, fuit etiam reſponſum, quod ſufficit ratione conſtitutionis ſynodalis, illos fuiſſe ſibi debitos; & cum Ioannes Marcus, qui erat eorum debitor, ſit etiam heres Ioannis Laurentij credito-
5 ris, ſatis dicitur conſtare de illorũ perceptione, cum aditione hereditatis actiones dicãtur cõfuſę, vulgata l. Seius. §. aditio. ff. de ſol. Not. Doct. in l. ſi debit. C. de pact.

ILL.MO BLANCHETTO.

Hiſpalen. penſionis die 23. Martij 1582.

SVMMARIVM.

1 *Succeſſor an teneatur ad ſolutionem penſionis præterita, eſt articulus controuerſus, & Rota non reſoluit.*

2 *Succeſſor non tenetur ad ſolutionem penſionis, factis diligentijs contra primum poſſeſſorem.*

DECISIO XCVIII.

NOn potuit capi reſolutio ſuper: An diligẽtiæ Melchioris contra prædeceſſores Illuſtr. D. Matthæi Vaſques releuent, vel ne, contra Illuſtr. Dominum Matthęũ propter varietatem opinionum. quidam enim ex Dñis tenebant nõ releuare: mouebantur primo, quia articulus iſte, an ſucceſſor teneatur ad penſiones decurſas tẽpore prædeceſſorum, fuit maxime con-
1 trouerſus, & nõ reſolutus, Caſſad. deciſ. 3. & 4. de loc. n. 2. & licet poſtea Rota reſoluerit, etiam in ſecundo ſucceſſore, quod teneatur, in alia Hiſpalen. penſionis coram
2 me factis diligentijs; tamen durum videtur extendere ad tertiũ, ex deciſ. Put. & Mohed, alleg. Accedit qđ Illuſtr. Dñs Matthęus obtinuit ſibi prouideri tempore, quo erat extincta pẽſio. Vnde ceſsãte hypotheca, debet etiã ceſſare contra ipſum. Mouebãtur etiam, quod diligentiæ non fuerint factæ contra præde-

prædeceſſores vniuerſales, contra Dominum Manriguez, & quod fuerunt admodum interpellatæ, & vt plurimum per audiẽtiam Contradictarum.

Ex aduerſo dicebant, quod licet ſit extincta hypotheca pro pẽſionibus in futurum, non eſt tamẽ extincta pro præteritis; & cum Canonicatus tranſiuerit cũ hoc onere Illuſtr. Dominũ Matthæum ad illud teneri: fuit tamen dictum, quod cum penſio ſit reſeruata ſoluenda certis, & limitatis temporibus, videatur, an hypotheca huiuſmodi, ſtet diſtributiue, vel cumulatiue, vel an diligentiæ ſint factæ contra prædeceſſores Illuſtr. Domini Matthæi.

ILL.MO BLANCHETTO.

Hiſpalen. penſionis 16. Decembris 1577.

SVMMARIVM.

1 *Præſumptio eſt probatio reſultans ex circumſtantijs factis.*

2 *Conſenſus præſtitus reſignationi non retrotrahitur ad diem datæ.*

3 *Penſionarius reintrudendus eſt ad totã ſummam debitam, factis diligentijs cõtra prædeceſſorem.*

DECISIO XCIX.

DVbitatũ fuit in cauſa Hiſpalen. penſionis, an ex iuribus per Didacum productis, ſit recedendum a reſolutione vltimo loco in hac cauſa facta, & fuit reſolutum non recedendum. Primum enim mandatum Mudarræ fuit generale, &, vt Domini dixerunt, ad capiendam penſionem in caſu licito.

Non obſtat ſecundum; nam cũ præſumptio ſit probatio reſultans
1 ex circumſtantijs factis, vt per Alex. conſ. 89. nu. 7. & 8. lib. 1. vtique non eſt præſumendum vltra id, quod fecit Mudarra, videlicet quod voluit adipiſci Canonicatũ ad quẽ nõ habebat ius, nõ dimiſſo priori Canonicatu; poſtquam, antequam conſtituit procuratorem ad capiendam poſſeſſionem illius, iam reſignauerat Canonicatum, de quo agitur, ſed præſumptio eſt, quod voluit conſequi Canonicatum præfatum reſignato iſto.

Non obſtat, quod poſt conſtitutum procuratorem conſenſe-
2 rit reſignationi, quia poſt admiſſam reſignationem à Papa, cõſenſus, & cætera, retrotrahuntur ad diem datæ. Caſſad. deciſ. 1. & 2. de renuc. & fuit reſolutum in cauſa Parmen. penſionis coram D. Cotta.

Quo vero ad ſecundam partẽ Domini dixerunt, Didacum rein-
3 truden. pro tota ſumma attentis diligentijs factis contra prædeceſſorem, vt fuit reſolutum in vna Brixien. penſionis coram bo. me. D. Grato.

IL-

Digitized by Google

ILL.MO BLANCHETTO.

Hiſpalen. penſionis die 5. Martij 1582.

SVMMARIVM.

1 *An conſtet de diligentijs factis contra anteceſſores, ita, & taliter quod nouus ſucceſſor teneatur ad penſiones præteritas.*

2 *Penſio extinguitur per contractum matrimonij.*

DECISIO C.

DVbitaui in cauſa Hiſpalen. penſionis, an in caſu de quo agitur, conſtet de talibus diligentijs factis per Dominum Melchiorem contra anteceſſores, quæ ſufficiant, & releuent, vt dictus Mat-
1 thęus, Modernus ſucceſſor teneatur ad terminos præteritos; Domini dixerunt ex tota ſerie facti conſtare de diligẽtijs D. Melchioris recuperan. penſionem, de qua agitur.

Nec obſtare deducta ꝑ Illuſtr. D. Matthæo, quia reſpiciunt nullitatem penſionis, de qua nunc nõ controuertitur: an autem dictæ diligentiæ releuent, erit particulariter videndum.

Videntur enim obſtare D. Melchiori primò deciſ. Put. & Mohed. alleg. cum D. Matthęus ſit ſeptimus ſucceſſor Ferdinandi Remigni, qui conſenſit penſioni; ſecundo, quia dictus Melchior prętendit exigere ab eo penſiones,
2 poſt contractum matrimonij extinctam, quia videtur durum, vt ſucceſſor in beneficio libero, teneatur ad onus, quod diu iam expirauit, ideo ſuper hoc erit informandum.

R.P.D. CAPVTAQVEN.

Deciſ. 68. in manuſcript.

SVMMARIVM.

1 *Hypotheca inducta dicitur ſi fuerit data licentia ingrediendi poſſeſſionem propria auctoritate.*

DECISIO CI.

DOmini tenent doctrinam Bald. in l. creditores col. 1. verſ. quæro mutuari, quod ſcilicet venditor, qui non hypothe-cauit bona creditori, ſed dedit illi
1 facultatem, quod illa propria auctoritate ingrederetur, ſi infra terminum non ſoluerit, dicatur hypothecaſſe: ita tentũ fuit in vna Bononien. de Pepulis coram D. Oradino 23. Ianuarij 1602.

R.P.D. IVSTO.

Gerunden. fructuũ 24. Maij 1599.

SVMMARIVM.

1 *Probatio quælibet ſufficit ad obtinendam abſolutionem a cenſuris.*

Nulli-

1 *Nullitas reſultat, quando excedũtur fines mandati.*
3 *Dictio, etiam, includit caſum magis dubitabilem.*
4 *Conſuetudo admittitur, tàm de iure communi, quàm vigore Bullæ.*

DECISIO CII.

DVbium eſt, an intret arbitriũ in caſu, & ad effectũ de quo agitur: Effectus vero dubij eſt, vt interim Iacobus abſoluatur, vel
1 ne, a cenſuris, donec cognoſcatur ſuper negotio principali, & deciſum fuit per Dños affirmatiue. Fũdamentũ fuit, quia ad hũc effectũ ſufficit, qualis, qualis probatio. Vnde ſatis conſtare videtur de iniuſtitia ſententiæ Auditoris Cameræ vigore Breuis, latę quoad ſummam, cuius dubitatio pendet, quia cum in Breui committatur Auditori Cameræ, vt cogat quoſuis detentores de fructibus, redditibus, & prouentibus, etiam à die obitus decurſis, Hieronymo integre reſpondere; fructus autem, de quibus agitur, ſint de decurſis ante obitum, ſpectantes ad heredes defuncti, ſequitur, quod excesserint
2 fines mandati, vtique reſultat nullitas, & iniuſtitia ſententiæ, Doct. Innoc. in cap. cum dilecta, de reſcrip.

Non obſtat illa clauſula, etiam à die obitus decurſis, vbi illa dictiò (etiam) debet extendi ad fructus ante obitum decurſos, quia Domini intellexerunt ſecundum ſuam ſignificationem includere
3 caſum magis dubitabilẽ, l. etiam. ff. ſolut. matr. Gozad. conſ. 73. nu. 31. Rebuff. in l. mulieres, appell. 3. verſ. explicat pręterea, de verb. ſignif. Et cum dubitari poſſit, an fructus deberentur à die datæ Breuis, vel à die ſcientiæ poſſeſſionis, cap. licet magiſter, de ſuppl. neg. Prælat. illa dictio, etiam, demonſtrat non ſolum intelligendum de fructibus à die ſcientiæ, verum etiam à die obitus.

Nec facit prætenſio, quod etiam iſti fructus pertineant ad ſucceſſorem, quia quidquid ſit ad effectum ſolutionis, ſatis eſt quod compræhenderentur in Breui, cuius vigore procedi poterat ad cenſuras, & pro nunc ſatis docetur de contrario, oſtendendo ſtatutum approbans conſuetudinẽ, quod fructus exacti ſpectent ad heredes: quia conſuetudo admit-
4 titur, tam de iure cõmuni, quã ex diſpoſitione Bullæ Iulij III. Couar. var. reſol. lib. 1. cap. 5. Et tanto magis videtur iſta eſſe vera, quia Nauar. conſ. 4. de ſucceſſ. ab inteſt. teſtatur bullã Iulij III. non eſſe receptam in partibus Hiſpaniarum, de quorum veritate videbitur in diſputatione negocij principalis.

Et ita concluſum fuit pro abſolutione cum reincidentia ad beneplacitum.

R.P.D.

R. P. D. ORANO.

Lucana penſionis Lunæ 7. Februarij 1597.

SVMMARIVM.

1 *Tranſlatarius poteſt ad recuperationem penſionis agere per viam obligationis cameralis, ſicuti poterant transferentes.*
2 *Papa liberam in beneficialibus habet facultatem.*
3 *Papa abſque alicuius conſenſu, poteſt penſionem imponere, transferre, & prorogare.*
4 *De poteſtate, vbi non dubitatur, ſufficit de voluntate conſtare.*
5 *Verba generalia, cum loquantur de quibuſcunque beneficijs, comprahendunt etiam qualificata.*
6 *Vtile per inutile non vitiatur in ſpeciebus, vel in ſummis.*
7 *Facultas data transferendi penſionem, medietatis fructuum beneficiorum nõ excedentem, dicitur data poteſtas trãſferendi penſionem medietatem prædictam non exceden.*
8 *Dictio, etiam, implicat caſum magis dubitabilem, & explicat caſum magis dubium.*
9 *Fauore alicuius quod inductum eſt, non debet in odium retorqueri*
10 *Copia impreſſa ſufficit ad effectum, vt ex ea quis dicatur certus de ſua facultate.*

DECISIO CIII.

IN vna Lucana penſionis cum fel.rec.Sixtus Papa V. erexiſſet Officium militiæ Lauretanæ, & eorum vnũ obtinenti quaſcunque penſiones ad ſummam 200. ducatorum, in alios transferendi facultatem conceſſiſſet, Reuerendiſſimus Dominus Vincentius Porticus officium prædictæ militiæ aſſecutus, in vim dictarum facultatum, penſionem 200. ducatorum ex alia penſione 500. ſcutorum auri, ſuper fructibus Decanatus ſancti Michaelis Lucan. aliàs ſibi reſeruata, ad fauorẽ Domini Ioannis Andreæ coram notario, & teſtibus tranſtulit.

Demum conuento coram Auditore Cameręı dicto Decano ad ſolutionem pręſtandam penſionis tranſlatæ, tandem ſententia ad fauorem Ioannis Andreæ lata fuit. Cuius validitate per viam appellationis coram me in dubium reuocata, dubitaui. An ſentẽtia Auditoris Cam. eſſet exequẽda, vel potius reuocanda Domini guſtatis illius meritis cenſuerunt, penſionis trãſlationem fuiſſe validam, & in conſequentiam ſententiam Auditoris Cameræ confirmandam, quia clara eſt diſpoſitio priuilegiorum, facultatem militibus tribuentium, penſionem ad certam quantitatem transferendi, mandatumque
1 penſionis tranſlatarijs ſub excommunicationis, & alijs penis, & decretis in litteris priorum penſionum contentis, perſolui, ac contra titulares moroſos executiuæ, & per viam obligationis cameralis, ad ſolutionem, non ſecus ac transferen-

ferentes, poterat procedi, iuxta tradita per Galleſ. de oblig. Cam. par. 2. q. 2. Hoc autem ſtante non refragantur in contrarium adducta: nam quantũ ad pactum, quod dicitur inter q. Titularem, & penſionarium, ſuper non transferenda penſione fuiſſe initum, quodque operatur, ita quemadmodum, ſi circumſcripta eſſent priuilegia, non poſſet penſio transferri, ita nec potuerit vigore priuilegiorũ, cum priuilegia non cenſeantur tollere obſtantia pactorum, ex quo nunquam derogant iuri quæſito, niſi ſpecialiter facta illius mẽtione: fuit reſponſum minus verificari in facto, quia penſio fuit reſeruata ſimpliciter, & proinde ſi poſtea aliunde penſionario ſuperuenit ius transferendi, non eſt vlterius circa poteſtatem dubitãdũ, cum Papa in beneficialibus, & eorum fructibus omnimodam, & li-
2 beram facultatem habeat, Clem. 1. in fin. vbi Card. in 10. notab. vt lit. pend. c. 2. de præb. in 6. cap. propoſuit, extra de conceſſ. præben.
3 adeo q̃d ex mera ſua liberalitate abſq; alicuius cõſenſu, poteſt imponere, transferre, & prorogare penſiones; Caccialup. de penſ. q. 5.
4 quare poſtquam de poteſtate non dubitatur, ſufficit de voluntate cõſtare. Alex. conſ. 92. nu. 35. lib. 6. Dec. conſ. 76. nu. 6. & 10. lib. 5. Felin. in c. quæ in Eccleſiarum. n. 60. & ſeq. de conſtit.

Neque ad rem pertinet, quod priuilegia loquantur de penſionibus reſeruatis ſuper beneficijs iuris patronatus, prout eſt Decanatus ſancti Michaelis; quia verba eorum ſunt ampliſſima, vnde cum loquantur de quibuſcunque beneficijs, vtique compræhendunt etiã qualificata, Creſcen. deciſ. 32. Maxime, quia in reſeruatione penſio-
5 nis nõ requiritur cõſẽſus Patroni, Gig. de penſ. quæſt. 23. licet verũ ſit, quod eo caſu Papa debeat habere notitiam iurispatronatus, vt fuit conſideratum in vna Lucana penſionis coram bo. me. Domino de Rubeis 4. Nouembris 1579. Pariter non obſtat, quod dicitur, priuilegia loqui de penſionibus non excedẽtibus medietatem fructuũ: quia de contrario ex eorum lectura apparet, ſiquidem iſta qualitas appoſita fuit reſpectu tranſlationis, ex qua, facultas datur militibus transferendi penſionem, non tamen ſummam 200. ducatorum, nec medietatem fructuum excedentium: & quando daretur de illius exceſſu, ideo redderetur nulla, niſi inquantum dictam quanti-
6 tatem excederet: quia in ſummis, vel ſpeciebus vtile per inutile nõ vitiatur l. 1. §. ſed ſi mihi, & ibi Iaſ. nu. 7. & Alciat. nu. 30. de verb. obl. Bart. in l. Gręce. §. illud. nu. 3. de fideiuſſ. Caſſad. deciſ. 4. num. 4. de penſ. Creſcen. deciſ. 22. Boer. deciſ. 162. nu. 4. itaque Papa dando facultatem transferendi penſionẽ medietatem fructuum beneficio-

rum

rum non exceden. intelligitur cõ-
7 cedere pro ea parte, qua penſio dictam medietatem non excedit, ad l. ſticum qui meus erit, cum ibi not. de leg. 1. & fuit dictum coram R. P. D. meo Mantica in vna Vicentin. penſionis.

Minus obſtat quod prætenditur, tranſlationem fuiſſe nullam tãquam factam coram notario, & teſtibus, quoniam ſi reſpicimus primam bullam, nulla cadit difficultas, cũ aperte loquatur de trãſlatione facienda coram notario, & teſtibus; ſi vero ſecundam, idem concludendum eſt. quando enim dicit, etiam in manibus noſtris, vel Roman. Pontificis pro tempore exiſtentis, ſeu alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutę, etiam coram notario laico, & duobus teſtibus, etiam laicis, & in Romana Curia, & alias vbique locorum; illa dictio, etiam in manibus noſtris, ſtat ampliatiue, quia dictio, etiam, habet hanc naturam, vt implicet caſum magis dubitabilem, & explicat caſum magis dubiũ, vt notatur in Rubr.
8 & in l. etiam. ff. ſol. matr. & l. etiam ff. de verb. ſignif. Bald. conſ. 209. num. 2. & 9. lib. 3. Alex. conſ. 116. num. 14. lib. 2. Gemin. conſ. 125. nu. 10. Dec. conſ. 466. num. 17. & 543. nu. 17. in fi. Cum igitur paulo ante dixiſſet, in manibus noſtris, vel Rom. Pontificis, ſeu alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ, ſubiecit, etiam coram notario, quia iſte caſus fuit magis dubitabilis, & propterea per illam dictionem, etiam, explicatur, Bal. in l. anterioribus. nu. 2. C. de iur. deliber. Dec. in l. cognitio. n. 2. ff. de off. eius. Aliter enim ſi reciperetur illius intellectus, diceretur reſtringere, & corrigere id ꝙ fuit dictũ in prima Bulla, contra l.
9 quod fauore, cum concordan. de reg. iur. Nec facit quod in tranſlatione nón fuerint exhibita priuilegia originalia, quia ſufficit copia impreſſa ad hoc, vt quis dicatur certus de ſua facultate. Put. deciſ.
10 246. lib. 3. prætérea quando trãſlatio fuit facta corã notario, nõ eſt neceſſaria exhibitio: neque enim interuentus notarij deſideratur ad alium effectum, quàm probationis, non autem ad effectum, vt tanquam executor antiquam penſionem caſſet, & nouam reſeruet. Put. deciſ. 344. lib. 2.

ILL.MO SERAPHINO.
Romana ſocietatis Veneris
17. Iunij 1580.

SVMMARIVM.

1 *Confeſſio partis operatur, quod ex ea procedi poſſit, quando omnino eſt certa, alioquin prius eſt facienda liquidatio.*

2 *Confeſſio certa non dicitur, quando quis ſe obligat ſoluere ad rationem 18. pro lucro facto in ſocietate, detractis debitoribus decoctis.*

3 *Pactum de detrahendo debitores decoctos, intelligitur de debitoribus decoctis, poſt finitam ſocietatem.*

Lucrum

4 *Lucrum dicitur deducto omni damno.*
5 *Obligatio, cum eſt illiquida, non poteſt illius vigore agere.*

DECISIO CIV.

QVamuis Domini admiſerint Bald. & Caſtr. in l. quidam æſtimauerunt, ſi cert. pet. & ibi Alciat. nu. 3. Felin. in c. cum inter. nu. 16. de re iud. tamen limitarunt illã procedere, quando pars,
1 in qua reus ſe fatetur debitorem, eſt omnino certa: alioquin antequam poſſit contra reum procedi ad executionẽ, neceſſarium eſſet omnino liquidari illam partem, aliàs non dicitur in mora conſtitutus, vt per Doct. in l. 1. §. ſtipulàti. de verb. oblig. & ibi per Alciat. nu. 48. Anchar. conſ. 232. num. 2. Soc. conſ. 107. nu. 2. lib. 1. Rimin. cõſ. 361. n. 10. lib. 2. ſed in propoſita ſpecie, nõ fuit habita cõfeſſio, ſiue obligatio pro certa, ex quo in ea Bartholomæus offert ſe paratũ
2 ſoluere ad rationem 18. pro lucro facto in dicta ſocietate, detractis debitoribus decoctis. Et licet ſe remittant ad iuris diſpoſitionem, & ſtante conuentione non videã-
3 tur detrahendi debitores decocti, tamen intellecta fuit illa conuentio de decoctis, poſt finitam ſocietatem, non de decoctis ante ſocietatem: nam ſi erant decocti ante finitam ſocietatem, non poterat dici ſocietatem eorum re-
4 ſpectu, lucrum aliquod feciſſe; nã lucrum dicitur deducto omni dãno, l. mutuis, & ibi Bald. & Salic. ff. pro ſocio, ex quo concluſum non poſſe procedi contra Bartholo-
5 mæum vigore ſuæ obligationis, cum adhuc ſit illiquida.

R.P.D. LVDOVISIO.

Romana Caſalis Lunæ 1. Iulij 1602.

SVMMARIVM.

1 *Immiſſio vigore Saluiani, an concedenda ſit vigore hypothecæ ceſſa, & quando.*
2 *Conductor non poteſt expelli à conductione per emptorem, quando habet bona locatoris hypothecata.*
3 *Amplia procedere, vbi adeſt iuramentum.*
4 *Inſtrumentum habet præſumptionem validitatis pro ſe.*
5 *Conductor non poteſt à ſingulari ſucceſſore expelli, quando in inſtrumento locationis habet generalem hypothecã à locatore, & nu. 7.*
6 *Inſtrumentum habet vim ſpecifici conſenſus.*
8 *Solutio facta ab emptore nomine venditoris, non dicitur fieri de pecunijs ipſius emptoris, ſed venditoris.*
9 *Ceſſio facta a creditoribus, vigore ſolutionis facta ab emptore bonorum debitoris, eſt nulla, cum non ſoluatur de pecunijs debitoris.*
10 *Immiſſus vigore Saluiani, quia non acquirit plenum ius, tenetur ſtare colono.*
11 *Succeſſor ſingularis tenetur ſtare colono, quando non ſucceditur in plenum ius auctoris ſui.*

Suc-

12 *Succeſſor vigore ſententiæ, tenetur ſtare colono,& non habet locum, l. emptorem. C.loc.*

13 *Ius tertij ſemper reſeruatum intelligitur,in translatione facta a Iudice.*

14 *Dolus excuſatur à qualibet iuſta cauſa.*

DECISIO CV.

LOcauerat D. Maximilianus Caffarellus de anno 1599. duo caſalia ad quinquennium D. Mario Fano,quorum alterum anno ſequenti, vendidit D.Fabritio de Maximis, habita prius licentia à Sanctiſſimo cum derogatione fideicommiſſi; & cum hoc, quod creditoribus Domini Maximiliani pretium ſolueretur, à quibus iura in dictum Fabritium emptorem transferri deberent, facta ſolutione creditoribus deſcriptis, & ab eis habita iuriũ ceſſione; inſtetit D.Fabritius pro habenda vacua,& libera poſſeſſione caſalis, vt fuerat ſibi in inſtrumento vẽditionis promiſſum,qđ D.Marius conductor impediuit præuio monitorio A.C. à quo cum fuiſſet auocata cauſa,& in Rota corã me introducta,dubitaui: an D.Fabritius eſſet immittendus in poſſeſſionẽ ad effectum expellendi D. Marium.
1 expulſionem prætendebat D. Fabritius ex triplici capite.

Primo ex regula, quod emptor non tenetur ſtare locationi, l. emptorem. C. loc. Secundo,quia vigore iurium, & hypothecarũ ſibi à creditoribus ceſſarum, nõ videbatur poſſe denegari immiſſio, ex remedio vtilis Saluiani Interdicti. Tertio,quia cũ D.Marius non ſoluerit penſiones in terminis ſtatutis,& promiſſis,cum iuramẽto, videtur cecidiſſe ab omni cõmodo dictę locationis,iuxta l.ſi quis maior.C.de tranſact. qđ videtur poſſe opponere Fabritius, cui fuerunt à D.Maximiliano ceſſa omnia iura ſuper dicto caſali, quomodolibet competeñ. vltra quod etiam ipſe D. Maximilianus,qui eſt in cauſa, dat de huiuſmodi caducitate.

His tamen non obſtantibus fuit reſolutum D. Marium non poſſe expelli,& ad primum de regula, l. emptorem, fuit dictum illã limitari,quando conductor habet hypo
2 thecam pro obſeruatione contractus,l.ſi creditor.§.vlt.ff. de diſtr. pign. Bart.in d.l.emptorem. nu.2. Salic.ſub nu.6.verſ.aut conductor ius vtilis dominij, Paul. de Caſtr. in l.ſi filiusfamilias.§.ſi vir in quinquennium,ſub num.4.verſ.& ideo cum hodie,vbi etiam Rom. ſub n. 13.verſ.fallit.2.ff.ſolut.matr.Ang. conſ.2. num. 12. Alex. conſ. 118. num. 10.lib.5.Abb. in cap. querelam.ſub nu. 8. verſ. & per hoc datur bona cautela extra, ne Pręlat. vic.ſuas.Iaſ.in l.quoties.nu.29. C. de rei vend.Marſ.ſing.321. Guid. Pap.quæſt.480 ſub num.5. verſ.2. fallit. Præſertim ſtante iuramento, quod præciſe obligat ad obſeruantiam,vt poſt Ant.de Butr.in c.
3 fi.ne Prælat. vic. ſuas, tradit Soc. cõſ.90.n.2.lib.4.Grat.cõſ.95.in fi.

lib. 1. fuit dictum in vna Rom. retractus 8. Iunij 1588. coram Illuſtriſſ. Mantica, & in Rom. domus 5.Nouembr.1597.coram R.P.D. Pamphilio.

Non obſtat, quod primum inſtrumentum locationis non continet ſpecialem hypothecam caſalis, & ſecundum quod illam continet, ex multis cõtrouertitur: quia ea, quæ obijciuntur contra ſecundum inſtrumentum, requirũt altiorẽ indaginẽ, & primã pro ſe præ-
4 ſumptionem validitatis, & veritatis habent, Bal. in cap. 1. §. ſi inſtrumentum. de not. feud. Iaſ. in l. ſi poſt diuiſionem, nu.2.C.de iur.& fact.ignor.

Præterea quæſtio illa, an requi-
5 ratur ſpecialis, vel ſufficiat generalis hypotheca, eſt multum controuerſa, & quod ſuffragatur generalis, cõiter dicunt Ioan. de Amic. conſ.113.nu 5.Neg.de pign. in 2. par. princ. in 1. membr. ſub nu.6. Grat.d. cõſ.95.n.12.Ferd.Oſaſch. in repet. in l. filiusfamilias. §.diui. nu.441.ff.de leg.1. & ſine ſcrupulo procedere videtur in caſu iſto ex duobus.

Primo, propter iuramentum
6 appoſitum habens vim ſpecifici conſenſus, Io.de Amic.d.conſ. 113.n.12.Crot. in d.§. diui.ſub n. 97. verſ. & iſta concluſio tãto magis &c.Gozad.conſ.100. nu.24.in fin.Soc.Iun. conſ.129.n.11.lib.2.

Secundo, quia non agitur ad effectum, vt venditio facta à D. Maximiliano ſit iuſta; quo caſu videtur requiri ſpecialis, ſed ad effectum, vt dominus Marius pro ſuointereſſe poſſit expelli, &
7 quod ſufficit generalis hypotheca, vt per Gozad.d.conſ. 100. ſub nu. 24. Roder.in l. poſt rem iudicatam in prima limitatione, n. 18. ff.de rei vend.

Quoad tertiũ de iuribus ceſſis, prætenſi Saluiani: primo reſpondetur, quod cum ſolutio facta fuerit à Domino Fabritio de pretio caſalis, non videtur facta de proprijs pecunijs ipſius Domini Fabricij, ſed de pecunijs ipſius Do-
8 mini Maximiliani debitoris, vt fuit dictum in vna Rom. Salu. Interd. 11. Iunij proximi præteriti coram
9 R. P. D. meo Decano; & propterea per talem ſolutionem actiones creditorũ extinctæ fuerunt, & nulla potuit interuenire ceſſio, Bart. in l.Modeſtinus. num.4. vbi etiam Paul.de Caſtr. ſub nu. 4. verſ.licet principaliter. ff.de ſolut. & fuit dictum in illa Romana Salu. Interd. 19.Aprilis præteriti, coram R. P. D.meo Iuſto, & in illa Bononieñ. fideiuſſionis.

Secundo, vbi etiam eſſet immittendus D. Fabritius in poſſeſſionẽ ex Saluiano, non propterea veniret expellẽdus Dominus Marius; quia cum cum ex remedio dicti Saluiani Interdicti non acquire-
10 retur plenum ius caſalis, & teneretur ſtare locationi, l. in venditione. ff. de bon.auct.iud. poſſid.

Bart.

Bart.in l. ſi filiofamilias.§. ſi vir in quinquennium,ſub nu.1.verſ. aut ei non eſt conſtitutum,Salic. in d. l.empt orem.ſub num. 6. verſ. aut conductor nullum ius, Abb.in d. cap.quærelam.ſub nu. 8. verſ. aut eſt ſucceſſor ſingularis. Iaſ. qui dicit communem in l. diuortio, nu. 34.ff.ſolut.matr.Guid.Pap. deciſ. 480.ſub n.5.verſ.tertio fallit,Et ad id quod ex aduerſo replicatur pro parte Comini Fabritij, quod in l. in vẽditione diſponitur in eo,qui mittitur in poſſeſſionem ex primo decreto, reſpondet Aret.cõſ.159. ſub nu.16.verſ. ſi tamen rem locatam,quod licet verum ſit, textum illum loqui in dicto caſu, tamen
11 Coct.ex eo formant regulã,quod ſucceſſor ſingularis tenetur ſtare colono, quando non ſuccedit in plenum ius auctoris ſui.

Accedit,quod Dominus Fabrici⁹ hoc pacto ſuccederet in dicto caſali per ſententiam Iudicis,quo caſu non habet locum, l.emptorem,
12 Bal. in cap. quoniam frequenter. §.fin.in fin. vt lit. non conteſt. Iaſ. in l.diuortio.ſub n.34.ff.ſol,matr.
13 Abb.conſ.104.n. 6. quia in tranſlatione, quæ fit per Iudicem, ſemper intelligitur reſeruatum ius tertij,Bal.in d.§. emptorem, num. 5. 5.Alex. in d.§.ſi vir in quinquennium.ſub n.7.verſ. & ad hoc tendunt.

Quoad ſecundũ placuerũt Dominis reſponſiones datę per informantes pro partę Domini Marij, præſertim, quia l.ſi quis maior rariſſime in practica locum habet,
14 cum quælibet etiam iuſta cauſa excuſet à dolo, qui in ea requiritur,vt per Iaſ.in d.l. ſi quis maior. nu.3. Curt.Iun. ſub nu. 17. & fuit dictum in illa Cornetana bonorũ coram Sanctiſſimo 26.Iunij 1579. vbi etiam fuit dictum in dubio iudicandum non eſſe iuxta diſpoſitionem dictæ legis.

R. P. D. PENIA.

Romana affictus,ſeu locationis die Merc.26.April.1589.

SVMMARIVM.

1 *Succeſſor ſingularis,vigore pacti de retrouendendo,tenetur ſtare colono.*
2 *Et ita in pratica ſeruandum eſt, cum careat contradictore.*
3 *Mulier ſoluto matrimonio, tenetur ſtare locationi facta per Maritum.*
4 *Contractus ab initio ſunt voluntarij,tamen perfecti ſunt neceſſarij.*
5 *Locatio facta ab adminiſtratore habente legitimum mandatum,dicitur valida, & Dominus tenetur ſtare dicta locationi.*
6 *Emens cum pacto de retrouendendo,habet plenam adminiſtrationem locandi, & venditor,quamdiu redemit,tenetur dictæ locationi ſtare.*
7 *Et eo magis,quando bona fide facta eſt locatio.*
8 *Maritus conſtante matrimonio, ne dum plenam adminiſtrationem rei dotalis habet, ſed etiam illius rei dominus cenſetur.*
9 *Mulier volens ſtare locationi per mari-*

tum facta, tenetur ad damna, & intereſſe conductoris

10 *Baldi declaratio in l.1.C.de iur.fiſc.*

11 *Concluſio, quod ſingularis ſucceſſor non teneatur ſtare colono, patitur multas reſtrictiones.*

12 *Emptor cum pacto de retrouendendo, tenetur ſtare colono.*

13 *Dominus ſaltim tacite rei ſuæ locationi conſentire videtur*

DECISIO CVI.

TEnutam Turris Mancinæ D. Henricus Vrſinus pro ſcutis 6.millium auri Domino Alexandro Vrſino Genero in dotem dedit, cum pacto, quod idem Henricus, & ſui ſucceſſores poſſent quãdocunq; dictam tenutam pro eodemmet pretio redimere. Alexãder finitis quibuſdam pręcedentibus locationibus, die 12. Martij anni 1571. eandem tenutam pro ſcutis 600. annuis monetæ, ad rationem decem iuliorum pro ſingulo ſcuto, Petro Paulo Piatetto ad nouem annos ad omnes fructus allocauit.

Henricus vigore dicti pacti anno 1579. tenutã redimens, poſt redemptionem eidem Piatetto pro ſcutis 900. annuis monetæ de nouo locauit.

Piatettus, qui ab Alexandro tenutam pro ſcutis 600.conduxerat, prætendens Alexandrum teneri ad augmentum ſcutorum 300.per eum Henrico ſolutorum pro tempore, quo locatio ab Alexandro ſibi facta durare debebat, niſi Hẽricus redemiſſet, contra illum egit; ſed Alexander Piatettus actionem repellendo, dicebat nullum ſe debere augmentum, ſed Henricum potius teneri ſtare locationi a ſe Piatetto factæ, quamuis tenutam redemiſſet.

Et cum Dominus Orioleñ. prædeceſſor meus, alias extra Rotam dubitaſſet: an Henricus teneretur ſtare locationi factæ Petro Paulo Piatetto per dictum Alexandrum, & propter diſſidentes Dominorum ſententias, nihil eſſet definitum, me idem dubium proponente, Domini tenuerunt Henricum locationem prædictam ob-
1 ſeruare debere, per doctr. Bald. in l.1. circa finem. num. 3. verſ. item pone, vendidi tibi fundum. C. de iur. fiſc. lib. 10. volentis, eum qui recuperat rem ex pacto de retrouendendo, teneri ſtare colono, quem Doct. communiter ſequuntur Alex. in l. filiofamilias. §. ſi vir in quinquennium. dicto num. 11. verſ. item fallit, quando vendidi fundum. ff. ſolut. matrim. & ibidem Cuman. licet Bald. mentionem non faciat num. 7. verſ. ſi autem transferretur, Socin. Sen. conſil. 125. incipien. viſa narratione num. 3. verſ. confirmatur per id, lib. 1. Roland. conſ. 49. incipien. decreueram, num. 2. & ſeq. verſ. tamen. quod ea non obſtante. lib. 2. Gozad. in l. 2. num. 143. C. de pact. inter emptorem, & vendit.

quam

quam ſententiã licet expreſſe non amplectatur; non tamen reprehẽdit Tiraq. de retract. conuent. §. 3. gloſ. 1. n. 14. verſ. ſed & illud quærendum ducimus.

Neque ab hac opinione Baldi in practica recedẽdum fore, cum cõtradictore careat, dixit Alex. in d. l. ſi filiofamilias. §. ſi vir in quinquennium. n. 11. ff. ſol. matr. & Ro-
2 lan. d. conſ. 49. n. 5. lib. 2.

Et Cagnol. in l. 2. q. 75. nu. 220. verſ. ſed cõtrarium. C. de pact. inter empt. & vend. licet enim a Baldi ſententia recedere niteretur; nihilominus ibidem n. 221. verſ. hãc concluſionem, in practica contra opinionem Baldi obtinere durum eſſe fatetur.

Quam ſatis probat, l. ſi filiofa-
3 milias. §. ſi vir in quinquennium. ff. ſolut. matr. cum mulier locationi fundi dotalis per maritum factæ, matrimonio ſoluto, ſtare debeat: propterea quod translatio, quæ fit in eam, eſt neceſſaria, non voluntaria, vt notat Alex. in d. §. ſi vir in quinquennium, num. 1. verſ. nam ſi translatio. gloſ. in l. diuortio, quæ alias incipit fructus. ff. ſolut. matr. Cin. Salic. & alij in l. emptorem. C. loc. Quæ ratio ſimiliter reperitur in hoc caſu, cum Dominus Henricus tenutam redemerit virtute conuentionis appoſitæ; vnde translatio, quæ in eum ſit, neceſſaria eſt.

Nec propterea dicitur voluntaria, quia ab initio conuentio inter dictum Henricum, & Alexandrũ
4 voluntarie fuerit facta, l. 1. in prin. ff. de pact. Nam dicebatur, quod licet ab initio contractus ſint voluntarij; poſtquam tamen perfecti ſunt, neceſſarij efficiuntur, l. ſicut. C. de act. & oblig. l. in commodato. §. ſicut. ff. commodati.

Accedebat etiam: nam quando quis habet plenam adminiſtrationem rei alienæ, rem locare poteſt, ita vt rei dominus locationi ſtare
5 teneatur, l. ſi tutelę. ff. de adminiſt. tut. Cyn. in d. l. emptorem. nu. 6. quæſt. 3. verſ. autem habuerit ſolidam rei adminiſtrationem, quem alij communiter ſequuntur. C. loc. Soc. Sen. conſ. 32. incipien. ex his, quæ ſuperius, num. 7. verſ. quinto probatur, lib. 1. Rolan. d. conſ. 49. num. 7. verſ. hinc etiam videmus. lib. 2.

Vnde cum emptor, qui fecit pactum de retrouendendo, quandiu
6 venditor non redimit, plenam rei adminiſtrationem habet, & locare poteſt, & eius locationi venditor ſtabit, quamuis redimat, Alex. in d. §. ſi vir in quinquennium. nu. 1. paulo poſt principium: propterea ſoluto matrimonio mulierem locationi per maritũ factæ ſtare debere tradit, quia maritus matrimonio conſtante, ne dum plenam ad-
7 miniſtrationẽ rei dotalis habet, ſed illius etiã verus dominus eſſe cenſetur, l. doce ancillã. C. de rei vẽd.

Vnde cum Dominus Alexãder plenam dictæ tenutæ adminiſtra-

 tio-

tionem haberet, locare illam ſibi licuit, & ideo Henricus locationi ſtabit.

Quod eo magis procedit, quo-
8 niam Alexander bona fide, nõ malitioſe pro pretio 600. ſcutorũ annuorum Petro Paulo Piatetto locationem fecit, quo caſu ſine difficultate procedit prædicta doctrina Cyn. in d. l. emptorem. q. 3. n. 6. verſ. & tunc ſi anteceſſor. Paul de Caſtr. in d. §. ſi vir in quinquenniũ. n. 2. verſ. ſed cert. mar. tur. & n. 3. verſ. & ratio, quare, & ibidẽ Alex. n. 1. circa fin. verſ. iſtum tamen tex. Soc. Sen. conſ. 32. incipien. ex his, quæ ſuperius, nu. 7. lib. 1. Rolan. d. conſ. 49. nu. 5. verſ. pro cuius confirmatione. lib. 2. Cagnol. in d. l. 2. C. de pact. inter empt. & vend. q. 75. n. 221. verſ. retenta tamen opinione; & hæc ratio multum mouit Dominos, ne à recepta Baldi ſententia recedendum putarent.

Nec de bona fide Alexãdri dubitabatur, cum aliquot proxime præcedentes locationes, ad minorem etiam ſummã, quam 600. ſcutorũ, factæ reperirẽtur, nempe vna D. Aloyſio Roberto ann. 1557. ad nouennium pro annua penſione ſcutorum 300. auri in auro; altera vero de anno 1578. item ad nouẽ annos, pro annua penſione ſcutorum 450. monetæ, & eo minus in hoc caſu dubitabilis viſa fuit Dñis Baldi ſentẽtia, quoniam non agebatur præcipue, an dictus Henricus præciſe teneretur ſtare colono, ſed nunquid deberet reficere dãna, quæ colonus ob id, quod ei non ſtaretur, paſſus fuit, ſtante præſertim eius proteſtatione.

Præcipua enim ratio, quæ mouit Cagn. vt a Baldi ſententia recederet, illa eſt, quia non videbatur ſatis probari, immo potius impugnari ex tex. qui pro ea citari ſolet, in d. l. ſi filiofamilias. §. ſi vir in quinquennium. ff. ſol. matr. quatenus ibi iuxta quorũdam interpretationem mulier non tenetur præciſe ſtare locationi, ſed ſolum cauere, quod maritus ex coloni expulſione, detrimentum non patiatur; licet enim concederetur veram eſſe hanc interpretationem, ille tex. ſaltem probat (quod nemo vertit in dubium) eandem mulierẽ teneri reficere marito, quidquid occaſione moleſtiæ colono illatæ paſſus fuerit; vnde ſicut mu-
9 lier tenetur marito ad prædictum damnum, ita etiam, qui ex pacto redimit, teneri debet retrouendẽti ad damna, quæ conductor patietur; quia locatione frui non poteſt, cum maritus non ſit ſolidior dominus rerũ dotalium, quam ſit emptor rei emptę, aut ſibi aſſignatæ cum pacto de retrouendendo; quinimmo talis eſt emptor, probabiliorem ſpem habere videtur, quod aliquando futurus ſit verus rei dominus, quam maritus, qui certus eſt, ſaltem tempore mortis vxoris, ſe fundum dotale reſtituturũ. Vnde ceſſat illa obiectio eiuſdem

dem Cagnoli, in d. l. 2.nu.220.de pact.inter empt.& vend.dicentis, maritum nō debuiſſe cogitare diſſoluen̄. matrimonium, perinde ac emptorem retrouenditioni locū eſſe futurum; ex prædictis enim conſtat facilius maritum debere credere,locum futurum reſtitutioni dotis, quàm emptorem reſtitutioni rei emptæ.

Non dicatur Baldi ſententiā in-
10 telligendam fore de locatione ad vnum annū facta; ſecus ſi vltra annū,vbi ſingulis annis percipiuntur fructus; nam tunc ſucceſſor nō tenetur ſtare colono,Cagnol.in d.l. 2.C.de pact. inter empt. & vend. q.75.n.221.verſ.2. limit. Hieron. Gabr.conſ.68.lib.1.

Quoniam Baldi ſententiam, ſine reſtrictione ad locationē vnius anni,Domini dixerūt procedere, præſertim cum textus in §. ſi vir in quinquennium, qui ad eam limitationem probādam affertur, pro ea non faciunt; ibi enim vnius anni fit mentio,nō quia maritus pręciſe ſtare teneretur locationi magis pro anno,quam pro quinquennio: ſed quia contigit matrimonium extitiſſe per annum poſt locationem,& ideo cum maritus fructus percepiſſet,non erat, quod illi caueretur pro tempore pro quo nullum damnū ſuſtinere poterat.

Regula illa generalis, quod ſingularis ſucceſſor non teneatur ſtare colono, deſumpta ex l. emptorem.C.loc.de qua Alex.conſ.118. lib. 5. & cæteri, quos refert Ant. Gomezius Tomo 2.var.reſol.c.3. nu. 9.verſ.item quæro, an contractus,non impugnat ſuperiorē de-
11 ciſionem, cum multas patiatur limitationes, quas proſequitur Alexand. in §.ſi vir in quinquennium, inter quos vna eſt hæc, quam Domini in hoc caſu firmarunt: locationi enim factæ per emptorem, qui rem habuit cum pacto de re-
12 trouendendo,ſtare teneretur venditor, quamuis redimat, cum emptor de voluntate Domini locaſſe videatur, & dominus redimere potuiſſet,ſi locari,& frui impedire voluiſſet, l. ſi vir vxori. ff. de præſcript. verbis, quæ fuit ratio Bald. in dicta l.1.num.35.C. de iur.fiſc. lib.10.

Et dominus rei ſaltem tacite lo-
13 cationi rei ſuæ cōſentire videtur, argumen. l. cum antiquitas. C. de vſufruc.Alex.in d.§. ſi vir in quinquennium.nu. 11. præſertim cum ſi noluiſſet ab vſufructuario eam locari à principio,id exprimere,& in pactum deducere potuiſſet.

R. P. D. ORANO.

Auximana locationis die Mercurij 24.Ianuarij 1590.

SVMMARIVM.

1 *Succeſſor in beneficio cenſetur ſtare locationi à prædeceſſore factæ, quando fuerat nomine Eccleſia, & vtilitate facta.*

 Suc-

Digitized by Google

2 *Succeſſor in beneficio, non tenetur ſtare locationi a prædeceſſore factæ, quando erat nomine ipſius locata.*
3 *Epiſcopus, licet poſſit locare ad modicum tempus, tamen non poteſt ſucceſſori præiudicare.*
4 *Succeſſor non obligatur ex contractu prædeceſſoris.*
5 *Succeſſor aliquod ius non recipit à prædeceſſore.*
6 *Succeſſor non tenetur ſtare locationi à prædeceſſore factæ, etiam quoad primũ annum, licet affictum anticipate ſoluiſſet.*
7 *Limita, niſi fructus eſſent de proximo recolligendi.*

DECISIO CVII.

CORnelius Epiſcopus Auximanus locauerat ad trienniũ pro ſe, & ſuis ſucceſſoribus in Epiſcopatu, quaſdam terras cuidam Feltreſco Conſtantini.

Primo autem locationis anno, ipſo vita functo, modernus D. Epiſcopus declarauit, haud ſuæ intentionis fore, ſtare prædeceſſoris locationi; cuius occaſione impetrato ab Auditore Cam. monitorio, & iudicialiter proceſſo, obtinuit declarari, ſucceſſorẽ non eſſe obligatum ſtare ſui prædeceſſoris contractui, & in cõſequentiam, ſeu ad obſeruantiam locationis prædictę non arctari.

Cauſa poſtmodũ appellationis coram me introducta, dubitaui.

An locus eſſet confirmationi prædictæ ſententiæ: Domini, altera parte pluries interpellata, informare recuſante, concluſerunt ſententiam fore confirmandam.

Nam licet Doct. circa locationem ad modicum tempus factam per prædeceſſorem, varie fuerint locuti; tamen communis, & vera eſt concluſio diſtinguens.

An à Prælato Eccleſiæ adminiſtrationem habente, nomine Eccleſiæ, vel pro eius vtilitate facta fuerit locatio; vel potius nomine proprio, vt ſcilicet fructus ad ſui commodum conuerterentur?

Primo enim caſu ad locationis
1 prædeceſſoris obſeruantiam obligatur.

Secundo vero minus, vt poſt gl.
2 bene diſtinguunt Butr. Abb. & alij in c. fin. ne Prælat. vic. Alex. conſ. 160. nu. 4. & ſeq. lib. 6. Couar. var. reſol. lib. 2. c. 15. n. 6. circa fin. cum aliis allegatis; & ratio eſt, quia Prælatus vſufructuario cõparatur.

Et ideo licet poſſit locare ad modicũ tempus Epiſcopus, tamen cũ
3 ius nõ habeat in fructibus, niſi vita ſua durante, non poteſt per huiuſmodi locationẽ ſucceſſori præiudicare, l. ſi quis demũ. ff. loc. Rota deciſ. 1. de loc. in nou. Bald. conſ. 255. lib. 1. Socin. conſ. 34. num. 4. lib. 3.

In caſu autem propoſito locatio facta fuit per Prælatum nomine proprio, vt ſcilicet fructus ſuos faceret, non autem nomine Eccleſiæ; vnde non eſt curandum, quod ſucceſſores obligauerint, quia non propterea nomine Eccle-

Eccleſiæ cõtraxiſſe dicitur. Aliud enim eſt contrahere nomine Eccleſiæ, aliud nomine ſucceſſoris, vt colligitur ex deciſ.Mohed.271. in fine,& hoc eo magis dicendum
4 eſt,cum prædeceſſor non potuerit
obligare ſucceſſorẽ, ex quo actio perſonalis in eum non tranſibat. Put.deciſ.181. lib.1.nec ſucceſſor
5 ius aliquod à prędeceſſore recepe
rat,Rot.d.deciſ.1.de locat.in nou.

Hæc autem diſtinctio in tantũ vera eſt,vt reſpectu anni,quo prędeceſſor deceſſit,etiam quod primus eſſet, & cõductor anticipate affictũ ſoluiſſet,ſucceſſor locationi ſtare non teneatur, quia imputet
6 ſibi,cum poſſet mortẽ Pręlati prę
uidere.Card.conſ.7.de loc.Imol. conſ.161.nu.9.in fin.Ferret.conſ.
7 151.lib.1. Niſi terræ fuiſſent ſatæ,
& fructus pendentes de proximo colligendi, vt poſt Pedem. deciſ. 82. n.10. conſuluit Menoch.conſ. 181.vol.2.quod equidem huic caſui non conuenit, ex quo Cornelius iam recollectis primi anni fructibus deceſſit,& ſucceſſor coloni ante ſationem vlteriorem locationem renunciarunt.

R.P.D. ORANO.

Romana executionis ſententiarũ in cauſa Romana de Brunis die Merc. 11. Decembris 1591.

SVMMARIVM.

1 *Pignora in executione capta veniũt ſubhaſtanda,& non reperto emptore,creditori pro iuſto pretio adiudicantur.*

2 *Dominium transfertur in actione perſonali per ſententiam adiudicatoriam ſequuta traditione, quando actio, & ſententia ad hoc tendunt.*

3 *Iudicis factum, qui adiudicauit rem creditori, non dicitur factum partis.*

4 *Fructus vigore Saluiani percepti, non dicuntur ſui tanquam ſibi debiti, niſi bona,& ipſimet fructus eſſent in obligatione, & nu.5.*

6 *Fructus non imputantur in ſortem,quãdiu res pignori ſuppoſita eſt pro ea ſumma, quam valet.*

7 *Ratio eſt, quia tunc pignus præſumitur conſtitutum animo non reluendi.*

8 *Saluianum auocat ſolam poſſeſſionem,& temporalem.*

9 *Agens ad recuperationem rei,dicitur fateri ſe non eſſe dominum.*

DECISIO CVIII.

Domini reſoluerunt non eſſe procedẽdum ad vlteriorem executionem ſententiarum, de quibus in dubio: nam quantum attinet ad ſententiam Auditoris Camerę nihil venit exequendum, cum ſit ſententia ſimplex graduatoria, in qua etiam ſi legatur appoſita clauſula, cũ adiudicatione creditoribus bonorum debitoris, tamen nihil operatur, ex quo id fieri oportuit præuia extimatione pro concurrenti quantitate crediti, l. pro debito. C. de bon. auth. Iudic. poſſeſſ. Ordo enim a iure datus, & paſſim in Aula iudiciaria receptus eſt, quod quando facien-

facienda eſt adiudicatio rerum hypothecatarũ,quod pignora ca-
1 pta ſubhaſtantur, & non reperto emptore, creditori pro iuſto pretio adiudicãtur l.ordo C.de exeq. rei iud.l.a diuo pio.§.ſi pignora,& ibi Doct.de re iud.Socin.conſ.37. nu.9.lib.7.Afflict.deciſ.358.nu.8. late Aym.in prax.§.7. limit.9.nu. 10.cum igitur a Palauicinis hic ordo fuerit neglectus, & ſimpliciter petita immiſſio in poſſeſſionẽ vineæ ex Saluiano, ac ſibi de illius fructibus ſatisfactum, fruſtra petunt deueniri ad executionem ſententiæ.

Nam prætextus,quod in perſonali actione per ſententiam adiudicatoriam transferatur dominiũ,
2 ſequuta traditione,vt per Bar.in l. ex hoc iure nu.6.& ibi Bald.num. 17.Iaſ.nu. 44,de iuſti& iure. Feli. in cap.venerabilis. nu. 13.de præſcript. non procedit, niſi quando actio,& ſententia ad hoc tendunt, vt dicit Bart. dicto loco: intentio autem partis,& iudicis non poteſt iudicari fuiſſe alia,quàm vt cognoſceretur,in quo gradu creditorum heredis Ioannis Petri eſſent Palauicini conſtituendi: præſertim cũ ad iudicium, nec ſequuta fuerit traditio, per quod cenſetur tantum facta promiſſio de dando inſolutum. Ruin. conſ.157. num.4. lib.4.nec adiudicatio fuit facta alicuius rei, quæ non excederet creditũ,ad tradita per Bald. in l.1.C. de iur.dom.impetr. ſed ſcriptura rũ officij, vineæ,& bonorũ mobilium longe creditum Palauicino-
3 rum ſuperantium: quia iſto caſu non poteſt dici factum,quod à iudice rem ipſam creditori adiudicante, reputetur factum ab ipſo debitore, qui primo ſponte illam hypothecauit, iuxta tradita per Tiraq.de retr.lignag.§.1.gloſ.14. nu.13.per l.1.C.ſi in cauſ.iud.pig. ſed potius adiudicatio facta ex primo decreto, ex quo non transfertur dominium, cum neceſſario debuerit fieri ſuper re certa, iuxta textum in l.1. C. de iur. dom. impetr.& ibi poſt gloſ. Bald.& idem Bald. in l. fin. in fin. verſ. vltimo quæro.C.de bon.auct.iud.poſſ.

Quantum vero ad ſententiam Rotalem concludebant Domini, neque enim Palauicinos poſſe dicere, ideo fructus vineæ feciſſe ſuos, quod ex Saluiano fuerunt in poſſeſſione bonorum,tanquam ſi-
4 bi debitorum immiſſi, prout in in vna Romana 50. millium coram R.P.D.de Rubeis fuit alias iudicatum, nã diuerſa eſt vtriuſque ratio, vt fuit alias coram R. P. D. Bubalo in hac cauſa oſtenſum: ſiquidem in cauſa 50. millium idcirco fuit declaratum fructus non computãdos in ſortem, quia bona
5 ipſa erant in obligatione, adeo, quod fructus non tantum videbãtur ex pignore percepti,quã ex re propria; ſecus in hac cauſa cũ Palauicini ante adiudicationem bonorum, quam licitatio præcedere debeat,

debeat; fuerunt tantum creditores quantitatis, non autem bonorum.

Nec importat, quod in pignore fructus non imputantur in ſortẽ, quamdiu res pignori ſuppoſita eſt,
6 pro ea ſumma, quam valet, Doct. in l. 1. §. per ſeruum, vbi Alex. n. 8. de acquir. poſſ. Bald. in l. voluntas. num. 9. C. de fideicomm. & conſ. 218. ſub nu. 2. lib. 1. cum traditis per Tiraq. de retract. lign. in præfation. nu. 36. ex quo tunc pignus
7 conſtitutum præſumitur animo illud non releuendi. Cuman. in l. ſi res. nu. 5. de leg. 1.

Nam in hac eadem cauſa corã R. P. D. meo Blanchetto die 21. Maij 1586. fuit dictum, facti circumſtantiæ coniecturam huiuſmodi voluntatis tollunt, cum reſpectu perſonæ debitoris, qui non ſolum vineam de qua agitur, ſed etiam Officium notariatus, & omnia alia ſua bona longe debitum ſuperantia hypothecauit, tum etiã reſpectu perſonæ creditorũ, qui egerunt Saluiano Interdicto,
8 quod nudam tantum poſſeſſionẽ auocat, & eam quidem temporalem. & hoc eo magis, quia poſtea coram Cotta præſentarunt commiſſionem ſuper ſubhaſtatione vineæ, quod arguit ipſos non fuiſſe dominos, & egerunt ad ſcripturas
9 Officij, quod ſimiliter oſtendit eos nõ modo nõ habuiſſe ſe pro dominis d. vineæ, ſed nec eius ſolutionis hypothecã ſe reſtrinxiſſe, tum denique reſpectu perſonæ iudicis, qui ipſos, ſeu eorum procuratorem, aut ceſſionarium immiſit in poſſeſſionem vineæ, donec, & quouſque ſibi de prætenſo ſuo credito eſſet ſatisfactum. Quod intelligendum, ex fructibus vineæ 4880. ſcutorum auri, ordinarunt domini particulariter videri.

ILL.MO PAMPHILIO.

Romana cenſus Lunæ 29. Nouembris 1593.

SVMMARIVM.

1 *Intereſſe non debetur, niſi concurrant requiſita à Paul de Caſtr. in l. 3. ff. de eo quod certo loco.*
2 *Fructus non debentur, quando eſt ſuſceptum mandatum pro ſorte principali.*
3 *Emptor cenſus, non poteſt cogere venditorem ad redimendum, & hoc eſt prohibitum.*
4 *Cenſus ſtatim reſoluitur, quando fuit obtentum mandatum pro ſorte principali, ob non adimplementum conditionum, etiam quod non concurrat actus retrouenditionis.*
5 *Iudicis factum reputatur factum partis.*
6 *Cenſus parte inuita, non poteſt extingui in parte.*
7 *Recipiens mandatum pro tota ſumma reſoluitur contractus in totum.*

DECISIO CIX.

FVit reſolutum non deberi fructus D. Magdalenæ; quia aut illos prætendit raione intereſſe, ob retardatam ſolutionem, & non concur-

1 concurrũt requiſita a Caſtr. in l. 3. ff. de eo quod cert. loc. quem ſequitur Rot. vt per Mohed. deciſ. 103. & deciſ. 209. cum vulg. Aut ratione cenſus, & minus debentur, quia a die, quo ob non impletas cõditiones Magdalenæ, ſuſcepit mãdatum pro reſtitutione ſortis principalis, ipſa ſors ceſſit in
2 debitum, ita vt vltra eam non poſſint peti aliqui fructus, citra vitiũ vſuræ, cap. plerique cum ſeq. 14. q. 3. Laur. de Rudolf. in tract. de vſur. quæſt. 1. num. 1. Couar. lib. 3. variarum reſolut. cap. 1. ſub nu. 1. Nec enim adinuicem ſe compatiuntur, quod cenſus duraret, & ſit in arbitrio emptoris repetere ſortem principalem, quando ve-
3 lit: quia licet venditori cenſus ſit permiſſa illius redemptio iuxta conſtitutiones Martini, Caliſti, & Pij; emptori tamen eſt omnino prohibita, cum aliàs eſſet certus de lucro, Sot. de iuſt. & iur. lib. 6. quæſt. 5. art. 3. in 1. concl. late Cõrad. de contract. quæſt. 84. in 5. concl. Couar. lib. 3. variarum reſolut. cap. 7. nu. 4. etiam quod factum non ſit deductum in ſupplicatione, dũmodo emptor aliunde ſit ſecurus, Summ. Ant. in 2. par. in c. 8. §. 14. circa fin. Et ideo cum poſt relaxatum mandatum fuerit in facultate Magdalenæ repetere
4 pecuniam, quando vellet, cenſus fuit ſtatim reſolutus, etiam quod non concurrant actus retrouenditionis, quia res deuenit ad caſum, a quo incipere nõ potuit, maxime ſtante mandato iudicis, cuius factũ reputatur factum partis, l. ſi ob
5 cauſam. C. de euict. Et ceſſat difficultas, ex quo Magdalena accepit etiam pecunias ad computũ ſortis principalis, quod oſtendit ipſam voluiſſe vti hac facultate, extinxiſſe cenſum non ſolum pro rata pecuniarum habitarum, ſed etiam
6 pro tota ſumma, cum aliàs parte inuita non potuiſſet cenſus extingui pro parte, ad l. tutor. §. Lucius. ff. de vſur. Iaſ. poſt alios in l. quidem ſub nu. 4. ff. ſi cert. pet. Vltra quod concurrit relaxatio mandati pro tota ſumma, quod facit, vt veriſimili mente iudicis, & Magdalenæ cõtractus habitus fuerit pro
7 indiuiſo, & in totum reſolutus contractus, ad l. prædium. ff. de arbitr. Bart. in l. egregie. §. illud ſub num. 4. ff. ſi fideiuſſ. Alciat in l. 1. §. ſed ſi mihi, in repet. ſub nu. 6. ff. de verb. oblig. Pariſ. conſ. 12. nu. 74. lib. 2. Aym. conſ. 170. n. 6. Nec aliquid facit, quod Marius promiſerit ſoluere fructus pro duobus tertijs, quia eius promiſſio, ſtantibus ſupradictis, fuit inualida, maxime cum ſit facta poſt tranſlatum onus cenſus in D. Valerium, cum quo ſeruatis ſeruandis, erat creandus nouus cenſus pro dictis habendis fructibus.

IL-

ILL.MO MILLINO.

Romana ſocietatum Lunæ 29. Ianuarij 1601.

SVMMARIVM.

1 *Societas ſuper vno officio non poteſt contrahi, niſi vſque ad illius valorem, & non vltra.*
2 *Societas vltra valorem medietatis officij per prius contrahi non poterat, hodie vigore Bullæ Pij IV. vltra dictum valorem contrahi poteſt.*
3 *Societas officij non ſuſtinetur in exceſſu valoris, nec in vim contractus.*
4 *Societas officij ſuſtinetur, quia officialis facit ſocium conferentem pecuniam, participem fructuum illius officij, & officium eſt ſubiectum ſocietati.*
5 *Periculum ſocietatis officij communicatur inter ſocios, quia ſi moritur officialis, officium amittur, ſi moritur ille, qui dat pecunias, ammittit capitale.*
6 *Officium non dicitur de regalibus, & poteſt pignorari.*
7 *Officium ſemper remanet integrum penes officialem, & conſequenter remanet etiam ſubiectum ſocietati.*
8 *Titulus officij non poteſt alienari ſine conſenſu Papæ.*
9 *Officia ſunt in communi commercio, & poſſunt etiam in totum fructus communicari.*
10 *Socij plures, an poſſint ſuper eodem officio admitti.*
11 *Obligatio ad intereſſe ſuccedit in obligatione facti.*
12 *Socius admiſſus, officium eſt ei communicatum, & non eſt amplius communicabile.*
13 *Cenſus vitalitij non ſunt extinguibiles nec pecunia repeti poteſt, & ſuſtinentur propter periculum vitæ.*
14 *Officium, cum eſt in totum grauatum, non exiſtentibus fructibus, nihil remanet officiali periculo expoſitum.*
15 *Periculum cum periculo compenſatur.*
16 *Societatis contractus non ſuſtinetur in vim ſponſionis ceſſante periculo vitæ, quia iuſtitia ſponſionis, pariter eſt fundata ſuper periculo vitæ.*
17 *Societas non ſuſtinetur ad rationem cenſus, cum capitale repeti poſſit, finitis ſex menſibus, neque in vim contractus ſocietatis, quando non adeſt periculũ amiſſionis officij.*
18 *Societas ſuſtinetur ratione periculi, & finito periculo, remanet purum mutuum. & nu. 19.*
20 *Societas etiam ſuper re aliena contrahi poteſt.*
21 *Officia non poſſunt ſubhaſtari, niſi cum magna difficultate, & cum licentia Papæ.*
22 *Societatis contractus, ſine officio redditur vſurarius.*
23 *Conſuetudo eſt obtinenda in contradictorio iudicio parte opponente.*
24 *Conſuetudo non inducitur ex ſententijs difformibus.*
25 *Conſuetudo non ſuffragatur in materia vſuræ.*

DECISIO CX.

HOnorius Trincius, ſuper ſuo officio militis Pij valoris ſcutorum 500. acceperat a Lelio Baſſiano diuerſis temporibus plures pecuniarum ſummas longe excedentes valorem officij.

Dubitaui, an iſtæ ſocietatts officij fuerint validæ in totum, vel ſolum

ſolum vſque ad valorem Officij,& Domini fuerunt concordes, quod ſocietates officij initę cum eadem perſona, ſuper eodem officio, ſubſtinentur ſolum vſque ad valorem officij, & non vltra.

Mouebantur primo propter conſtitutiones fel. rec. Pauli IV. & Pij IV. in conſtitutione enim Pauli IV. prohibentur contrahi ſocietates officij vltra medietatem valoris officij,& requiritur ſupplicatio ſignata manu Papæ. Conſtitutio vero Pij IV. continet moderationem illius cōſtitutionis, & permittit,vt in futurum contrahi poſſint ſocietates ſine ſupplicatione,
1 vſque ad valorem officij, & non vltra. Et quamuis non inueniatur publicatio conſtitutionis Pij IV. tamen dicebant Domini,quod aut iſta conſtitutio fuit publicata, & ſocietates vltra valorem non ſuſtinētur; aut non fuit publicata,& multo minus ſubſtinentur, quia ſi iſta conſtitutio nō habuit effectū, remanet conſtitutio Pauli IV. prohibes contrahi ſocietates vltra medietatem valoris officij. Vltra quod ſi publicatio eſt neceſſaria in conſtitutionibus emanatis motu proprio, illa eſt multum veriſimilis,cum iſta conſtitutio reperiatur regiſtrata in ſecretaria Apoſtolica, impræſſa ab impræſſoribus Cameralibus, & publice vendita, & vſque ad hanc diem fuerit ſemper allegata,in deciſione cauſarū, & obſeruata ſine aliqua contradictione, & ceſſat ſecundum Dominos omnis difficultas, quia in Pontificatu Pauli IV. expediebātur ſuper huiuſmodi ſocietatibus ſupplicationes, quæ vigore illius conſtitutionis erant neceſſariæ, & poſt iſtam conſtitutionem Pij IV. non fuerunt amplius expeditæ, iuxta formam iſtius conſtitutionis,
2 & ſocietates fuerunt contractæ vltra medietatem valoris officij, & ex iſta obſeruantia ſubſequuta, ſatis aperte declaratur,quod conſtitutio Pij IV. fuit publicata,& habuit effectum.

Secundo circumſcriptis etiam iſtis Cōſtitutionibus, mouebantur Domini,quia ex diſpoſitione iuris
3 communis,iſtæ ſocietates non poſſunt ſubſtineri in exceſſu, neque in vim contractus ſocietatis, neque in vim alterius contractus.

Quantum enim ad contractum ſocietatis, notiſſima eſt illius forma, quod partes ineunt ſocietatē ſuper officio,& officialis facit participem fructuum eum,qui dat pecunias pro rata parte, quam partem præter incertitudinem fructuum officij, & ad effectum euitandi labores computorum,idem officialis conducit ad rationem duodecim pro centenario,& ideo cum dans pecunias admittatur ab officiali in ſocium officij, & ad participationem fructuum,in eo, quod ſocietates excedunt valorē officij,ceſſat officiū, quod eſt ſubiectum ſocietatis, & communicatio

tio fructuum, quorum ſocius pe-
cunias conferens particeps fieri
4 poſſit, & conſequenter ſine ſubie-
cto,& communicatione fructuum,
non poteſt conſiſtere ſocietas l.
verum in fin. ff. pro ſocio, & 12.
pro 100.percipiuntur ex pecunia,
ex qua non poſſunt licite percipi
fructus, & quamuis officium non
pereat communi periculo,ſed per
mortem officialis totum pereat
damno ipſius, contra naturam cō-
5 tractus ſocietatis,tamen ex hoc nō
ſequitur, quod officium non ſit
ſubiectum ſocietati, quia pro ma-
iori commoditate contrahentiū,
periculum ſocietatis inter ſocios
communicatur, ſi enim officialis
moritur, officium amittit, & e
contra ſi moritur ille,qui dat pe-
cunias, amittit ſuum capitale, &
ſic in effectu compenſantur peri-
cula cum periculo.

Nec placuit Dominis,quod of-
ficia ſint de regalibus,& nō poſſint
6 pignorari,vel obligari, & ideo li-
cet ſocietates abſorbeant totum
7 valorem officij, officium ſemper
remanet integrum penes officia-
lem,& conſequenter remanet etiā
ſubiectum ſocietati, & res, quæ
poſſit communicari, quia per iſtū
contractum non alienatur officiū,
ſed ſocius admittitur ſolum ad
participationem fructuum, & in
exceſſu non remanent fructus,qui
poſſint communicari. Præterea li-
8 cet titulus officij non poſſit alie-
nari ſine conſenſu Papæ, ad effe-
ctum euitandi fraudes, & vt poſſit
eſſe certus de vacatione; tamen
reſpectu contrahentium, dum-
modo non mutetur perſona offi-
cialis,& remaneat periculum vitę
9 in eadem perſona, officia ſunt in
communi commercio, & poſſunt
etiam in totum fructus communi-
cari, vt fuit dictum in cauſa Ro-
mana officij ſcriptoriæ 1. Aprilis
1588. coram R. P. D. meo Pam-
philio,& tanto magis per viā con-
tractus ſocietatis, qui aliter iniri
non poteſt, & permittiur à Papa
etiam ſine licentia.

Non obſtat, quod ſicut idem
prædium, & fructus illius poſ-
ſunt vendi pluribus perſonis, ita
pariter ſuper officio, & illius fru-
10 ctibus poſſint admitti plures ſo-
cij: quia inter iſtos duos caſus ra-
tio diuerſitatis eſt euidens. Quan-
do enim eadem res venditur plu-
ribus, venditio eſt valida, quia cū
venditor teneatur ſolum tradere,
& ſic ad factum, cuius loco ſucce-
dit obligatio ad intereſſe, ſi non
11 poteſt ſecundo emptori tradere
idem prædium, vel fructus illius,
ſoluendo intereſſe liberatur; ſed
in ſocietate ſecus eſt,quia non po-
teſt conſiſtere ſine officio, & eo
12 ipſo, quod eſt admiſſus aliquis in
ſocium, officium eſt ei commu-
nicatum, & non eſt amplius com-
municabile, & conſequenter de
tempore contractus nihil rema-
net penes ſocium, quod poſſit al-
teri communicari, & ſuper eo ad-

Quod

mittere alium in ſocium.

Quod vero non poſſint ſubſtineri in vim alterius cõtractus,fundamentum dominorum fuit, quia in vim cenſus vitalitij propter periculum vitæ æſtimabile pecunia; iuxta conſ.Oldrad.207. nõ poteſt ſubſtineri, quia de natura iſtius cẽ-
13 ſus vitalitij eſt, quod pecunia repeti non poſſit, & ſubſtinetur ſolũ propter incertitudinem vitæ, vt per Dec.in conſ.123.ſub num.1.& ideo cum dans pecunias ad ſocietatem, poſſit illas repetere elapſis ſex menſibus, iſte contractus eſt contrarius naturæ cenſus vitalitij; ratione vero aſſumpti periculi nõ poteſt ſubſtineri, quia quando officium eſt grauatum in totum non
14 exiſtente officio,nec fructibus,nihil remanet officiali periculo expoſitum, pro cuius aſſecuratione aliquid præſtari poſſit, l. nihil intereſt,& l.periculi.ff.de nautic. fęno; & etiam quia nullum periculũ
15 transfertur in officialem pecunia æſtimabile, cum periculum, cum periculo compenſetur, & ceſſante
16 periculo non poteſt etiam ſubſtineri in vim contractus ſponſionis, quia iuſtitia ſponſionis pariter eſt fundata ſuper periculo, & licet Sot. de iuſt.& iur.lib.6.q.6. art.2. col.penult. & Nauar.conſ.29.n.3. de vſur. nitantur ſolum iuſtificare iſtos contractus, ratione aſſumpti periculi, & aſſecurationis, & in vim ſponſionis;tamen vterque eorum præſupponit exiſtentiam, & capacitatem officij, & dubitant ſolum de validitate iſtius contractus: quia non poteſt reduci ad rationem cenſus,cũ capitale poſſit repeti finitis ſex menſibus; neque poteſt ſubſtineri in vim cõtractus
17 ſocietatis, quia ſocius iuxta naturam ſocietatis, non ſubit periculũ amiſſionis officij, & ideo putant illum eſſe reducendum ad contractum aſſecurationis, vel ſponſionis, ſed cum in iſto contractu periculum cum periculo compenſetur, (vt dictum fuit,)ceſſat eorum fundamentum, & contractus remanet licitus ex ſui natura, & ſubſtinetur ex lege ſocietatis: neque eget iuſtificatione,reducendo illũ ad aliam ſpeciem contractus, quẽ contrahentes non intellexerunt inire, & tanto magis cum in vim illorum contractuum non poſſit ſubſtineri.

Tertio dicebant Domini, non eſſe recedendum ab hac opinione, quia vltra rationes,concurrũt etiam auctoritates Doctorum:hãc enim opinionem ſemper tenuit Rota, vt patet ex multis deciſionibus factis in hac materia,in cauſa Rom.ſocietatis de Ferris 6.Nouẽbris 1581.coram R. P. D.meo Seraphino, in cauſa Rom. ſocietatis de Luchinis 24. Ianuarij 1575. coram Illuſtriſſimo Cardinali Blãchetto, & coram eodem in alia Rom.ſocietatis 28.Ianuarij 1591. & 20. Octobris 1595.& in alia Rom.ſocietatis 1.Iulij 1596. corã

R.P.

Digitized by Google

R.P.D. meo Corduba,& deciſiones,quæ allegātur in contrarium, non tangunt iſtum caſum: & in eis ſemper præſupponitur exi-
18 ſtentia, & capacitas officij. Licet enim iſte contractus ſubſtineatur ratione periculi, vt fuit reſolutum in cauſis Roman.compromiſſi, &
19 Foroliuien. ſocietatis coram bo. mem. Epiſcopo Lauretano, & ideo ceſſante periculo remanet purum mutuum, & fructus non debentur, vt fuit reſolutum in cauſa Romana ſocietatis coram bon. mem. Cardinali Lancellotto, & Roman. damnorum, coram Cotta; tamen ex hoc non ſequitur, quod ſocietates ſubſtineantur ſolum propter periculum ſine officio, & quod non requiratur exiſtentia, & capacitas officij: in cauſa vero Roman. ſeu Tuſculan. ſocietatis, officium erat capax, & fuit ſolum reſolutum ſocietatem ſubſtineri, quia etiam ſuper re aliena poteſt contrahi ſocietas
20 in præiudicium contrahentis, & præſertim cum adeſſet probabilis ignorantia dantis pecuniam ad ſocietatem, quæ in hoc caſu ceſſat: & alia deciſio, quæ allegatur in cauſa Roman. ſocietatis de Luchinis. Quod a communiter accidentibus inſpiciuntur potius fideiuſſores, quam officia, quæ ad colorandum contractum, & euitandam vſurariam prauitatem interponuntur, non facit ad rem, quia licet habeatur reſpectus magis ad fideiuſſores,
21 quam officia; cùm officia non poſſint ſubhaſtari, niſi cum magna difficultate, & de licentia Papæ, & à fideiuſſoribus ſit facilior exactio; tamen ex hoc non infertur, quod ſocietates ſubſtineantur ſine officio, & potius illa deciſio confirmat hanc opinionem, cum admittat contractum ſine officio eſſe vſu-
22 rarium, & ſic Rota numquam receſſit ab hac opinione: quam etiam ſequuti fuerunt multi Iudices extra Rotam, adhibito etiā conſilio Theologorum, & omnes recentiores, qui de iſtis ſocietatibus ſcripſerunt; & demum articulo diligenter diſcuſſo, eadem opinio placuit Congregationi ad iſtum effectum à Sanctiſſimo Domino Noſtro inſtitutæ, cui interfuerunt quinque Illuſtriſſimi Cardinales, tres Auditores Rotæ antiquiores, & tres Theologi.

Non obſtat, quod propter conſuetudinem ineundi ſocietates vltra valorem officij, iſti contractus ſubſtinentur ex bona fide contra-
23 hentium: quia iſta conſuetudo non probatur obtenta in contradictorio iudicio cum oppoſitione partium, & effectuationi mandatum, prout probari debent, & conſtat de contrario ex deciſionibus factis in diuerſis cauſis, ſecundum quas fuit iudicatum; Et conſuetudo non inducitur ex ſententijs difformibus.

24 Alberic. in l. quæſitum. §. ſi quod eodem. ff. de fund. inſtruct. Aym. conſ. 96. nu. 5.

Vltra quod ſi probaretur, nõ releuaret, quia conſuetudo non ſuffragatur in materia vſuræ, cap. quia in omnibus, de vſur. & fuit la-
25 te deductum in cauſa Rom. ſocietatis 2. Iunij 1570. coram bon. me. Card. Lancellotto.

ILL.MO BLANCHETTO.

Romana ſocietatis Veneris 15. Maij 1578.

SVMMARIVM.

1 *Societate diſdicta, fructus non debentur ex pacto.*

2 *Intereſſe non debetur, niſi probatis extremis ad illud obtinendum.*

DECISIO CXI.

FVit reſolutum non deberi fructus pecuniarum heredibus
1 Leonis poſt diſdictam ſocietatem, ex pacto enim non deberetur, quia illicitum, vt fuit reſolutum in cauſis Rom. duorum millium, & Rom. ſocietatis coram R. P. D. meo Cotta, & R. P. D. Lãcellotto. Minus etiam loco damnorum, & intereſſe, quia non præceſſit pro-
2 teſtatio heredum Leonis, & teſtes non probant requiſita ad intereſſe lucri ceſſantis, iuxta deciſ. 208. Mohed.

ILL.MO MILLINO.

Romana ſocietatis officij 23. Iunij 1600.

SVMMARIVM.

1 *Fructus poſt venditionem officij non debentur, ſiue ſciuerit, ſiue ignorauerit dominus ſocietatis venditionem officij.*

2 *Societas per venditionem officij diſſoluitur.*

3 *Societate diſſoluta, ceſſat periculum vitæ, & amiſſionis ſortis principalis, & remanet purum mutuum, & citra vſuram non poſſunt percipi fructus, & num. 5.*

4 *Ampliа procedere, non obſtante pacto, vel conſuetudine in contrarium.*

6 *Fructus legitime debentur propter periculum vitæ,*

7 *Intereſſe debetur, probato vere, & concludenter, & non præſumptiue.*

8 *Societas finita dicitur, licet vnus ex ſocijs diſſolutionem ignorauerit.*

9 *Fructus non debentur, etiamſi ſponte fuerint ſoluti a ſciente indebitos eſſe.*

10 *Indebitum repeti poteſt, quando alia ſumi poteſt præſumptio condemnationis.*

11 *Certioratio in hoc caſu non eſt neceſſaria.*

DECISIO CXII.

DOmini circunſcripſerunt in præſenti diſputatione caput ſcientiæ, vel ignorantiæ Illuſtriſſ. Do-

Digitized by Google

Domini Io. Baptiſtæ venditionis
1 officij, & concluſerunt, quod ſiue
ſciuerit, ſiue ignorauerit, fructus ei
non debeantur poſt venditionem
officij. Fundamentum reſolutionis
2 fuit, quia per venditionem officij
ſocietas diſſoluitur, l. verum §. vlt.
ff. pro ſoc. §. ſoluitur, in eodem tit.
& diſſoluta ſocietate ceſſat peri-
3 culum vitæ, & amiſſionis ſortis
principalis, & remanet purum, &
merum mutuum, ex quo citra vſu-
ram non poſſunt percipi fructus,
4 non obſtante pacto, vel conſuetu-
dine in contrarium, vt fuit reſolu-
tũ in cauſa Romana ſocietatis co-
ram Card. Cancellotto 28. Aprilis
1570. & in alia Rom. ſocietatis 10
Maij 1578. coram Illuſtriſſ. Blan-
chetto, & in cauſa Rom. 2. milliũ
3. Iunij 1575. coram Cotta, & ſę-
piſſime in alijs cauſis. Et diſtinctio
quæ fit per modernos, & ſic per
informantes, inter ſcientem, & i-
gnorãtem, non habet aliquod fun
damentum, quia ignorantia ven-
ditionis officij nõ operatur, quod
ſocietas duret, Alex. quæſt. 60.
5 numero 1. & 2. lib. 7. & diſſoluta
ſocietate militat eadem ratio,
quod ceſſat periculum amiſſio-
6 nis capitalis, propter quod pe-
riculum ſolum ſubſtinentur ſo-
cietates officij, & licite perci-
piuntur fructus, & remanet pu-
rum mutuum, & conſequenter
non poſſunt percipi fructus: ſed
7 ſolum in hoc caſu competit a-
ctio, vel intereſſe probatum ve-
re, & concludenter, & non præ-
ſumptiue, iuxta doctrinam Pauli
de Caſtr. in l. 3. §. vult. ff. de eo,
quod cert. loc. quam Rota ſer-
uat, vt per Put. deciſ. 236. lib. 1.
Mohed. deciſ. 208. Verall. deciſ.
2. lib. 3. in manuſcrip.

Non obſtat textus in l. ſed &
ſocius §. ſi abſenti, & in l. actio-
ne §. item ſi alicuius, ff. pro ſocio,
quia in ſpecie illorum textuum
8 ſocietas eſt finita, licet vnus ex
ſocijs ignoraret diſſolutionem, 1
Bart. & Bald. in dicto §. ſi abſen-
ti, idem Bart. & Fulgoſ. in dicto
§. item ſi alicuiu, Alex. dicta quęſt.
60. numero 1. & 2. & queſtio ſo-
lum eſt de damnis, & lucris, &
alijs geſtis medio tempore inter
diſſolutionem ſocietatis, & ſcien-
tiam alterius ſocij: & iſta quæſtio 1
ceſſat in hac ſpecie, quia poſt
venditionem officij non poteſt
amplius alicui ex ſocijs obueni-
re damnum, neque lucrum, cum
ceſſet periculum amiſſionis ſor-
tis principalis ex parte dantis;
& ex officio vendito, ſuper quo
ſolum eſt contracta ſocietas, alius
ſocius non poteſt amplius perci-
pere illos fructus.

Non obſtat, quod cum iſti fru-
ctus fuerint ſoluti ſponte à ſcien-
te illos eſſe indebitos, non poſ-
ſunt amplius repeti l. 1. ff. de
condit. indeb. cum alijs allegat.
quia hoc non habet locum in
vſuris, quæ poſſunt repeti, etiam
quod fuerint ſcienter, & ſponte

9 ſolutæ, Bart. in l.ſi non ſortem. §. quis falſo. ff. de cond. indeb. Iaſ. in dicta l.1.ſub nu. 12. verſ. quinto limita. Dec. in l. cuius per errorem. num.4.ff.de regul. iur. Et tanto magis, quia iſta ſolutio non fuit facta ab Epiſcopo, animo donandi, ſed ad effectum differendi reſtitutionem ſummæ ſatis notabilis ſcutorum 2. millium ſortis principalis, quam tunc non habebat in promptu, vt probatur
10 ex eius litteris: & quando poteſt ſumi alia præſumptio, quàm donationis, ſoluens ſcienter indebitum poteſt repetere, Bald. in dicta l. 1.in fin. & ibi Iaſ. in 4.limita. Dec.in dicta l. cuius per errorem, num.2.

Non obſtat, quod eſſet in po-
11 teſtate recipientis pecunias ad ſocietatem vendendo officium, poſt contractam ſocietatem, ſine certioratione ſocij, eum priuare fructibus ſocietatis: quia certioratio non eſt neceſſaria, Alexan.d.conſ. 60.n.2.& ex iſta vēditiones nō reſultat aliquod præiudicium conſiderabile, cum non currat amplius periculum amiſſionis ſortis principalis, & is, qui dat pecuniam, facile poſſit certiorari, an ſocietas duret, vel ne, & ea diſſoluta repetere ſortem principalem, & ideo imputare ſibi debetur, ſi eſt negligens in perquirendo, an ſocietas duret.

IL L.MO LANCELLOTTO.

Romana ſocietatis officij Veneris 28. Aprilis 1570.

SVMMARIVM.

1 *Societate finita, ceſſat periculum vitæ, & amiſſionis capitalis, & remanet purum mutuum.*

DECISIO CXIII.

Circumſcripta conſuetudine, & cęteris alijs, fuit concluſum pactum eſſe illicitum de iure:
1 quia finita ſocietate, ceſſat periculum vitæ, & amiſſionis capitalis, & remanet purum mutuum; & illa taxatio facta ab initio, eſt quædam confeſſio futuri intereſſe, quæ videtur facta in fraudem vſurarum, niſi illud aliunde probetur, per doctrinam Bald. in l. rogaſti. §. ſi tibi, colum. 2. verſ. quid ergo, ſi certum petatur, cum alijs de quibus late per Couarr. lib. 3. variar. reſolution. cap.4. num. 5. Aym.conſil.189.num. 8. Sot. de iuſtitia, & iure, lib.6.artic. 2. circa finem.

IL-

Digitized by Google

ILL.MO MILLINO.

Romana ſocietatis officij Lunæ 20. Maij 1602.

SVMMARIVM.

1 *Societas officij, vltra valorem illius non ſuſtinetur.*
2 *Et remanet purum, & merum mutuũ, in quo non cadit perceptio fructuum.*
3 *Conſuetudo nihil operatur in materia vſurarum.*
4 *Fructus debentur ex cenſu nulliter impoſito.*

DECISIO CXIV.

FVit per Dominos reſolutum, Lelium teneri ad reſtitutionẽ
1 fructuum, quia cum iſtæ ſocietates officij vltra valorem non ſuſtineantur (vt fuit reſolutum) remanet purum, & merum mutuum, in
2 quo non cadit perceptio fructuũ, (vt fuit ſæpius reſolutum) & conſuetudo ad iſtum effectum excuſandi a reſtitutione fructuum, non ſuffragatur, quia conſuetudo nihil
3 operatur in vſuris, cap. quia in omnibus, & ibi gloſ. in verb. multi. de vſur. cap. inter dilectos. de exceſſ. Prælator. Et in his terminis fuit reſolutum in cauſa Romana ſocietatis 2. Iulij 1570. co-
4 ram bon. memor. Cardinali Lancellotto, & in cenſu nulliter impoſito, fuit etiam reſolutum coram Giptio in cauſa Vrbeuetana cenſus de anno 1594.

ILL.MO SERAPHINO.

Senogalieñ. prædij, Lunæ 5. Nouembr. 1594.

SVMMARIVM.

1 *Saluiani remedium auocat ſolam poſſeſſionem.*
2 *Subhaſtari, & deliberari bona vigore Saluiani habita, non poteſt, per quam auocatur dominium.*
3 *Commiſſio noua eſt neceſſaria ad hoc, vt ſubhaſtari poſſint dicta bona.*
4 *Forma commiſſionis, ſi non fuerit ſeruata, omnia corruunt.*
5 *Citatio præfixionis termini facta contra eum, qui non eſt procurator, non ſanat actum.*
6 *Terminus eſt præfigendus iuxta formam commiſſionis.*
7 *Citatio per contradictas, non ſuffragatur, quando quis non eſt contumax, nec vnquam fuerit perſonaliter apprehenſus.*
8 *Mandatum ſimplex non extenditur ad lites futuras.*
9 *Mandatum ſpeciale requiritur ad declarandum, an velit eſſe heres.*
10 *Intimatio, quæ eſt facienda per edictum in partibus, nõ releuat, ſi eſſet facta per affixionem ad valuas Eccleſiæ.*

DECISIO CXV.

FVit dubitatum, an ſubhaſtatio, & deliberatio prædij facta ad

Ll 3 inſtan-

inſtantiam D.Nicolai Todini, fuerint nullæ. Et fuit per Dominos concluſum, fuiſſe nullas ex pluribus; cum enim Dominus Nicolaus fuiſſet immiſſus in poſſeſſionē prædij ex Saluiano, per quod re-
1 medium auocatur ſola poſſeſſio, iuxta not. per Doctores in l. 1. de Saluiano Interdicto, Iaſ. in §. item Seruiana. n. 85. inſt. de act. non poterat ex iſta immiſſione procedi
2 ad ſubhaſtationem, & deliberationem, per quam auocatur dominium, vt fuit reſolutum in cauſa Rom. 80. millium coram bo. me. de Rubeis 15. Iunij 1576. reprobata opin. Couarr. var. lib. 3. cap.
3 18. nu. 4. vnde fuit neceſſarium impetrare commiſſionem, prout fecit; ſed eius forma non fuit obſeruata, ideo nulla omnia geſta, cap. cum dilecta, de reſcrip. cap. Piſau-
4 ris. de reſt. ſpol. Nam in ea continebatur, vt præfixo termino Aurelio, & Triumpho ad ſatisfaciendum de ſorte principali, cum damnis, & intereſſe; & eo elapſo, procederetur ad ſubhaſtationem; verum Dominus Aurelius non reperitur citatus, neque ei præfixus terminus aliquis.

Non obſtant citationes factæ contra Illuſtriſſ. D. Cinthium, quia
5 aut loquimur de citatione facta viuente Dño Aurelio, & iſta non poteſt ſanare defectum præfixionis termini faciendi, quia Dominus Cinthius non erat illius procurator, & in iudicio Saluiani interuenerit, vti principalis, ratione ui intereſſe ob dotem maternam, vltra quod in iſto iudicio ſubhaſtationis, quod erat nouum, & aliud ab illo Saluiani Interdicti per duos, & amplius annos deſierat eſſe in cauſa, neque eum capiebat, commiſſio ad deciſ. 8. Rot. de reſcr. in nou.

Aut loquimur de citationibus factis poſt mortem Domini Aurelij, & adhuc durat defectus præfixionis termini faciendi D. Aurelio, quia cum non fuerit præfixus nouus terminus Illuſtriſſ. Domino Cinthio, vti heredi, iſta nullitas influit in totum proceſſum, & conſequēter in ipſam ſubhaſtationem, & deliberationem.

Eſt præterea nullus, quia vigo-
6 re ſecūdæ commiſſionis erat præfigendus terminus Illuſtriſſimo D. Cinthio ad adeundam hereditatem, quo elapſo, deputato curatore hereditati iacēti, & ipſo citato, procederetur ad ſubhaſtationem, & tamen non reperitur vnquam citatus.

Nec obſtat citatio per contradictas, quia cum non eſſet contu-
7 max, & nunquam fuerit perſonaliter apprehenſus, iuxta deciſ. 12. de dolo, & contum. in antiq. & deciſ. 6. eod. tit. in nou. nō potrat procedi per contradictas.

Neque obſtat citatio facta contra Vitellum, vti procuratorem Illuſtriſſimi Domini Cinthij; nam licet fuiſſet conſtitutus procura-

tor

tor in iudicio Saluiani Interdicti, nihilominus, cum mandatum eſ-
8 ſet ſimplex ad lites, non porrigebatur ad lites futuras, qualis iſta, quæ fuit omnino à priori ſeparata, Bart. & alij in l. damni. §. ſi is qui. de damn. infect. Add. ad decif. 1. de proc. in nou. Vant. de null. ex def. mand. num. 98. maxime cum ageretur de declaratione
9 voluntatis, an vellet eſſe heres, cũ requirat ſpeciale mãdatum, vt per Milis. in verſ. procurator non poteſt declarare.

Eſt præterea nullus proceſſus, quia deputatio Bonarelli in locum ſtampę procuratore hereditatis iacentis, facta fuit nemine citato.

Adeſt poſtremo clara nullitas ex defectu intimationis, quæ iuxta decretum bon. mem. Bubali erat per edictum facienda in
10 partibus Triumpho, & Domino Cinthio, & fuit facta per affixionẽ ad valuas Eccleſiæ Anconitanæ, vbi Dominus Cinthius non habebat domicilium, & tamen fieri debebat in loco domicilij, vt poſſet peruenire ad eius notitiam, & ſubhaſtatio facta non fuit non inespectata, neque reproducta intimatione.

Aliæ etiam nullitates fuerunt conſideratæ, quæ in facto deducuntur, ſed hæ ſatis, ſuperque ſunt, ad infirmandum proceſſum præfatæ ſubhaſtationis, & deliberationis.

R. P. D. GIPTIO.

Romana Saluiani Interdicti Lunæ 29. Aprilis 1591.

SUMMARIUM.

1 *Aegidiana conſtitutio tollit obſtaculum iuris canonici, & reddit nos ad ius ciuile.*

2 *Appellatio non admittitur in Saluiano Interdicto.*

3 *Soluere coactus per ſententiam, poteſt eodem iure, vti contra poſſidentes bona debitoris.*

4 *Depoſitum factum de pretio cum intimatione, liberat emptorem a ſolutione cenſus.*

5 *Depoſitum in cedula factum, habet vim ſolutionis.*

DECISIO CXVI.

Quoniam conſtitutio Aegidiana tollit obſtaculum iuris canonici, & reddit
1 nos ad ius ciuile, ſecundum terminos, l. vnicæ. de momen. poſſeſ. Propterea reſolutum fuit eſſe locum dictæ conſtitutioni, cum ſententia Auditoris Cameræ ſit lata in mero poſſeſſorio, videlicet in Saluiano Interdicto, in quo non
2 admittitur appellatio, quæ retardat executionem. §. item Seruiana. Inſtit. de action. cum ibi notat.

Nec facit, quod dicta conſti-

tutio excipiat aliquos caſus, quoniam nulla ex dictis exceptionibus ſatis probatur.

Notoria iniuſtitia non apparet, quia Iacobus, & fratres à Porta actores, habent ius ceſſum à creditoribus Bargini; ideo quẽadmodum ipſi coacti fuerunt per ſententiam Rotalem ſoluere cenſus Domino Gabrielio; pari ra-
3 tione dicendum eſt licere ipſis vti eodem remedio aduerſus poſſidentes bona Bargini, vulgata, l. illud, ad l. Aquil.

Nec placuit Dominis, quod ceſſio facta fuerit per Dominum Gabrielium iſtis a Porta, quia vigore retractus erant principaliter obligati ad cenſum ſoluendum, per ea quæ tradit Bart. in l. Modeſtinus. num. 8. de ſolut. quoniam ſtante depoſito pretij domorum, mediante cedula bancaria, cum intimatione facta Bargino, emptores non tenebantur ad ſolutionem dictorum cenſuum, niſi volente Bargino, qui nunquam fuerunt requiſiti, nec interpellati.

Non obſtat, quod depoſitum non fuit reale, ſed fictum, quia etiam ſi eſſet verum, quod negatur, ad hunc effectum, nihil releuaret, cum capſor poſſit cogi ad ſoluendum pretium ſecundum tenorem dictæ cedulæ; potuit enim capſor rem gratam facere illis à Porta, & ſic de proprio promittere, & etiam ſoluere: nam contra dictam cedulam, quæ habet
5 vim ſolutionis, Put. deciſ. 163. lib. 1. nihil potuiſſet opponere.

Conditiones vero, de quibus in cedula, non releuant, quia ſunt iuxta formam Bullæ retractus fel. rec. Gregorij XIII.

Quæ dicuntur de retentione rei, & pretij, per l. curabit de act. empt. tolluntur ex integro depoſito pretij dictarum domorum.

ILL.MO SERAPHINO.

Reatina molendini, Lunæ 26. Iunij 1595.

SVMMARIVM.

1 *Satisfactio præſumitur ex poſſeſſione bonorum.*

2 *Mandatum relaxari poteſt in eadem ſententia Saluiani, abſque alio decreto.*

3 *Saluianum intentari poteſt contra tertios poſſeſſores, relicta via intentata.*

DECISIO CXVII.

FVIT reſolutum mandatum Auditoris Cameræ ad fauorem Fabij relaxatum, eſſe exequẽdum: cum enim egiſſet contra Capitaneum Ioannem Baptiſtam de Nobilibus poſſeſſorem molẽdini, ſibi hypothecati a q. Leãdro de Chiauellonibus, in vim Saluiani Interdicti; ipſeque Ioannes Baptiſta obti-

obtinuiſſet pronunciari ſibi dictũ Molendinum retinere licere, donec de credito ſuo anteriori ſcutorum 500.eſſet ſatisfactus, & hodie ex eo puncto dato, ſatis liqueat fructus Molendini pro tem pore, quo fuit poſſeſſum a Nobilibus, excedere ſummam dicti crediti 500.pro qua detinebatur,conſtat eos fuiſſe ſatisfactos, ſtante enim poſſeſſione, & fructuum perceptione, iuxta deciſionem Aegidij 704.

Non obſtat in contrarium deducta, nempe quod non conſtet
2 de credito mandati relaxati per Auditorem Cameræ, quia verſamur in ſententia lata in Saluiano, quæ non recipit appellationem, cuius vigore potuit relaxari mandatum, abſque alio decreto; cum executio eſſet facienda ſuper re eadem, præſertim ſtantibus verbis ſententiæ, immittimus, & immitti mandamus, ad not. in l. a Diuo Pio. §. in venditione, de re iud.

Non obſtat, quod dicitur, in actis non conſtare de credito Fabij,neque de inſtrumento cenſus, neque de poſſeſſione Leandri tẽpore obligationis,vel poſtea:quia omnia iſta fuerunt producta in actis ante ſententiam, licet per iniuriam Notarij non fuerint regiſtrata, prout in fide, quæ datur.

Non obſtat ſententia lata contra Fabium, quia fuit ex diuerſo capite, cum ipſe proceſſerit nulliter in vim executorialium contra tertios poſſeſſores, ſed non impedit, quominus relicta illa via, poterit intentare Saluianum, quod datur contra tertium poſſeſſorem. Socin.conſ.80. nu.2.in fin. lib.3.

Non obſtat allegatus titulus emptionis, quia cũ ſit poſterior,euictus fuit per Saluianum.

Non obſtat, quod productio fuerit in alio iudicio, quia generalis productio vltimo loco facta, ſuffragatur Fabio.

Et ita concluſum.

ILL.MO SERAPHINO.

Romana domus Veneris
11.Maij 1601.

SVMMARIVM.

1 *Aegidiana habet locum in quocunque poſſeſſorio.*

2 *Spolium probatur eo ipſo, quod conſtat nulliter fuiſſe actum.*

3 *Verba iſta, de & ſuper recuperatione domus,in cõmiſſione poſita,concernunt tam petitorium,quam poſſeſſorium.*

3 *Mixturam continere non dicitur ſentẽtia(licet ſuper nullitate fuerit cognitum) quando ſolum ſuper poſſeſſione fuit ſententiatum.*

5 *Mixtum iudicium non dicitur, quando incidenter dominium fuit in poſſeſſorio deductum.*

6 *Mixtum iudicium dicitur, quando in ſententia fuit facta mentio de nullitate, vel quando aliquis declaratur heres.*

Appel-

7 *Appellatio non datur, quando ſententia eſt reſtricta ad ſolam poſſeſſionem.*
8 *Mixtum iudicium dicitur, quando plene fuit de nullitate cognitum ad effectum praeiudicij in petitorio.*
9 *Procuratorem dominum litis effectum citaſſe ſufficit.*

DECISIO CXVIII.

FVit per Dominos reſolutum eſſe locum Aegidianæ,quę habet locū in quolibet poſſeſſorio',
1 Caputaq. deciſ.227.lib.1. & conſequenter in hoc caſu,vbi ſententia eſt lata pro reſtitutione,ſeu relaxatione poſſeſſionis domus & ſic in mero poſſeſſorio, Soc. in l. rē, quæ nobis. n.14. ff. de acquir. poſſeſſ. & in conſ.262. nu.1.lib.2.

De iuſtitia ſententiæ non eſt amplius ambigendum,quia ſtante nullitate ſubhaſtationis domus,de qua conſtat ex reſolutionibus in hac cauſa factis coram R.P.D.Litta,
2 intrat actio ſpolij ad,c. querente vbi Abb. num.8.de reſt.ſpol.& fuit reſolutum in cauſa Interānen. officij de anno 1576. coram Blanchetto, & in alia Romana pecuniaria 22. Februarij anni præteriti coram D.Iuſto,& alias ſæpius.

Non obſtat quod D.meo Littæ fuerit commiſſa cauſa in ſolo petitorio, de & ſuper recuperatione domus, quia quidquid dicendum ſit in ſententia, quæ eſt ſtricte interpretanda, iſta verba poſita in
3 commiſſione, ſeu libello,referuntur etiam ad poſſeſſorium, iuxta diſtinctionem alias factam per Rot. in ſimili caſu coram R. P. D. meo Decano in cauſa Fauentina ſpolij ſub die 15. Aprilis 1580. ex doctrina Socin. in d.l. rem quæ nobis,ſub nu.14.& in d.conſ.262. nu.7.qui alios allegat.

Nec obſtat quod pro limitatione ad Aegidianam deducitur
4 mixtura, quam dicunt continere ſententiā R.P.D.Littę ex eo,quod ſit lata ſuper ſpolio prouęniente à nullitate ſubhaſtationis, de qua fuit cognitum: quia ſatis eſt,quod ſuper ea non fuerit pronunciatū, verba enim ſententiæ cuius tenor ad hunc effectum oſtenditur, iuxta conſil.Corn.10.num.3.lib.4.ſępius in Rota approbatum,ſunt reſtricta ad merum poſſeſſorium, neque aliquam nullitatis complicationem habent, & illa cognitio nullitatis ſubhaſtationis, quæ erat neceſſaria pro iuſtificatione poſſeſſorij, nō fuit principaliter facta ad effectum præiudicij in petitorio, ſed tantum incidenter ad effectum ſolius poſſeſſorij, & ad illud colorandum, vt euentus docuit, ex quo iudex ad illud ſe reſtrinxit, & ideo non impedit effectum Aegidianæ; nec mixturam inducit, vt in ſimili de dominio
5 deducto ad effectum ſpolij tradit Dec. in conſ.28.& de nullitate,ex qua deducitur ſpolium, fuit reſolutum in vna Tiburtina Caſtri Sābuci coram Sanctiſſimo ſub die 1. Iulij 1577. & ſæpiſſime tenuit

Rota

Rota in quã pluribus alijs cauſis.

Neque obſtare, quod iudex cognoſcendo de nullitate ſubhaſtationis, videatur tacite illam reuocaſſe, & ſic ſaltim virtualiter ſuper ea pronunciaſſe, iuxta conſ. Bald. 141. & conſ. 330. lib. 1. quia Bald. loquitur, quando in ſententia exprimitur cauſa, quę habeat complicationem cum petitorio, vt ipſe ſe declarat in d. conſ. 330. lib. 1. ibi, quod ſi declaratur heres in poſſeſſorio poteſt appellari, & ita loquitur Put. deciſ. 108. lib. 3. & alia deciſio in cauſa Hiſpalen. fructuum coram Chirogra, quæ expræſſe loquitur in caſu, in quo ſententia reſtitutoria, fuit lata ex capite nullitatis, quæ erat complicata cum reſtitutione, de qua fuerat facta mẽtio in ſententiã, vt ex lectura deciſionis apparet: ſecus vero, quando ſententia eſt reſtricta ad merum poſſeſſorium, nec habet expræſſam nullitatis complicationem, quia tunc non appellatur, vt ha-
7 betur in præfata deciſione Tiburtina, & fuit reſolutum in pluribus cauſis.

Nec obſtat deciſio bo. mem. de Rubeis in cauſa Romana ſpolij, de Anno 1561. allegata per Contard. in l. 1. 24. limit. C. ſi de mom. poſſ.
8 quia eſt intelligendum in caſu, vbi plenè fuit cognitum de nullitate, & ad effectum præiudicij in petitorio, vt innuit ibi Contard. n. 41. & alias ſubſtinere non poteſt, cum poſteã per plures deciſiones in cauſis mature diſcuſſis, contrarium uerit reſolutum.

Nec obſtat nullitas ſententiæ ex defectu citationis DD. de Ren-
9 tijs, quia tollitur ex facto, cum fuerit citatus procurator effectus dominus litis, l. nulla vbi Bal. & Salic. C. de procur. & qui debuit citari Bart. in l. procuratoribus in 1. lectura, & ibi Bald. nu. 2. Caſtr. nu. 2. Salic. nu. 3. & alij C. eodem titulo, cum alijs allegatis; alia quæ pro dominis de Rentijs deducuntur, bene tolluntur per informantes p Illuſtriſſimis DD. de Pierbenedictis, & fuerunt ſublata in deciſionibus in hac cauſa factis.

R. P. D. ORANO.

Romana Saluiani Interdicti Mercurij 20. Nouembr. 1591.

SVMMARIVM.

1 *Fructus quantitatis pecuniarum per teſtatorem legatarum ad effectum inueſtiendi, & per eundem teſtatorem taxati, debentur per heredes, ſi fuerint in mora ſoluendi, & inueſtiendi, quamdiu non inueſtiuerint.*

2 *Pecunia, quando debetur, vt ſpecies, iudicatur, vt de ſpecie, non vt de quantitate.*

3 *Fructus debentur de legato pecuniarũ, de quibus erant emendi cenſus, vel loca montium ratione moræ, ac ſi legata eſſent loca montium, vel cenſus.*

4 *Legitima debetur cum fructibus à die mortis teſtatoris.*

5 *Heres interpellatus ad ſoluendum pecunias*

cunias legatas, ex quibus vult emere fundum ſibi paratum vendere, ſi non ſoluit, tenetur ad intereſſe.

6 *Interpellatio non eſt neceſſaria, vbi dies eſt certa conſtituta, quæ conſtituit debitorem in mora.*

7 *Tutor tenetur ad præſtationem vſurarum, cum neglexerit pecunias pupillares reinueſtire, non quidem ratione pecuniarum, ſed fructuum, quos ex fundo percepiſſet.*

8 *Legatarius non poteſt ante præfinitum tempus a teſtatore petere legatum.*

9 *Mulier ſoluto matrimonio, licite percipit fructus ſuæ dotis, quam reſtituere heredes differunt.*

10 *Legatarius non poteſt ſortem principalem legati petere, quando de fructibus eſt ſibi ſatisfaciendum.*

11 *Legatum dicitur alternatiuum, quando ſolutio poſita eſt in diſpoſitione debitoris.*

12 *Vſura, quando dicatur, vbi quantitas mandatur ſolui per dinumerationem temporis, etiam ſub pena.*

13 *Pœna adiecta obligationi facti, non intelligitur in fraudem vſurarum.*

14 *Vſura non dicitur, quando taxatio eſt facta correſpectiue ad fructus.*

DECISIO CXIX.

ILluſtris D. Vincentius Vrſinus Leonidæ filio ſuo naturali, legitimo reliquit legatũ, ſub ſequenti formula verborum.

Laſcio à Leonida ſcudi 20. milla, della quale ſomma, & quantita ſe ne debbano comprare tanti monti, officij, & cenſi, parte vacabili, & parte non vacabili, a beneficio d'eſſo Leonida, & ogni volta che detta ſomma nõ ſe inueſtiſchi ſubito (come ho detto) o ſe ritardaſſe di effettuare, & eſſequire queſta mia volontà; voglio che li miei heredi ſiano obligati di pagare a detta Leonida li frutti della quantità non ſpeſa, à ragione di ſcudi ſei, e mezo, per cẽto l'anno, & che detti frutti di detti officij, e luoghi, ſe ne debbia prima cauare il vitto, & veſtito neceſſario d'eſſo Leonida, e queſto ſi faccia, & eſſeguiſchi, inſino che detto Leonida ſia peruenuto all'età d'anni 18. da quello in poi poſſi diſpenſare lui a ſuo beneplacito.

Cum autem in ea parte heredes exequi voluntatem teſtatoris neglexiſſent, a Leonida coram Auditore Cameræ conuenti in iudicio Saluiani Interdicti ſucceſſerũt decreta, eundem Leonidam immitten. eſſe in eorum bona detinenda, donec de legato ſibi facto integre ſatisfactum fuerit.

Demum commiſſa mihi cauſa appellationis, fuit reſtricta dubitatio dubij generaliter, ſuper iuſtitia dictę ſentẽtiæ concepti; An legatum fructuum taxatorum à teſtatore, ad rationem ſex cum dimidio pro centenario, pro quolibet anno, quouſque reſpondeatur creditori, aut legatario de ſorte principali ſubſiſteret.

Et Domini dixerunt, ſententiã ex hoc capite ſubſtineri: neque inistum etiam caſum ſimplicis legati quantitatis, cum hoc, quod ſol-

uautur

quantur tot pro centenario quoli-
bet anno, quouſque reſpondea-
tur creditori, aut legatario de ſor-
te principali, in quibus terminis
loquitur Bart. communiter ap-
probatus, in l. 3. §. fin. ff. de ann.
legat. l. 2. ff. de his, quæ nomin.
l. Iulianus. §. ibidem Papinianus.
ff. de act. empt. l. cum ſtipulati ſu-
mus in fine, de verb. obligat. Ro-
man. & Alex. in l. ſtipulatio iſta. §.
alteri, de verb. obligat. Anchar.
conſil. 93. num. 3. Alexan. conſil.
27. nu. 5. & ſeq. lib. 4. Socin. conſ.
56. num. 2. volum. 3. Rolan. a Vall.
conſil. 55. num. 22. cum ſeq. lib. 2.
& alij, de quibus hic per infor-
mantes, ſed caſus eſt legati quan-
titatis, quæ ſtatim debuit per he-
redes, in officijs, locis montium,
& Cenſibus ad commodum lega-
tarij inueſtiri; quamdiu non fuerit
facta inueſtitura, in pœnam negli-
gentiæ, aut moræ, grauaminis ijſ-
1 dem impoſitam, de ſoluendo fru-
ctus ad rationem ſex cum dimidio
pro centenario; nam huiuſmodi
præſtatio eſt licita, tum quia non
fuit legata pecunia, vt pecunia ſim
pliciter, ſed vt ſpecies, videlicet,
2 vt conuerterentur in officijs, locis
montium, & cenſibus.

Quando enim pecunia debe-
tur, vt ſpecies, de illa iudicatur,
vt de ſpecie, & non vt de quanti-
tate, l. talis ſcriptura, in fin. de
leg. 1. l. ſi ſeruus. §. quicunque
eod. titulo Thom. Bocc. conſ. 33.
num. 6. ita quod veniunt in eo fru-
ctus moræ, non ſecus ac ſi abſolu-
te, & ſimpliciter fuiſſent legati
3 cenſus, aut loca montium. l. 1. & fi.
C. de vſur. & fruct. legat. l. in fidei-
commiſſo. ff. de vſur. Thom. Bocc.
ibidem: tum quia legatum inſeruit
filio pro legitima, cum ſit legiti-
matus, quæ legitima debetur cũ
4 fructibus a die obitus patris, glo. 1.
communiter recepta in l. in fidei-
commiſſariam. in fi. ff. ad Trebell.
& per tex. in l. Papinianus. §. ſi
conditioni. ff. de inoff. teſtamen.
Alex. conſ. 127. nu. 2. lib. 6. Socin.
conſ. 57. n. 39. lib. 2. vel etiam pro
alimentis, & in hoc non contro-
uertitur, quod quando filius non
habet, vnde ſe ſuſtineat, dummo-
do heredem interpellet, & decla-
ret fundum ſe habere, quem poſ-
ſet ex legata pecunia emere, vel
5 quod paratus eſt ad lucrum pone-
re pecunias, quin ratione lucri
ceſſantis ad ſoluendum intereſſe,
poſſit heredes cõpellere. l. vnica,
& ibi glo. fin. vbi Bering. nu. 119.
C. de ſent. quæ pro eo quod inter-
eſt. Anch. conſ. 150. Pariſ. conſ. 64.
lib. 4. Couar. var. reſol. lib. 3. cap. 4.
Sot. de iuſt. & iur. lib. 6. quæſt. 1.
art. 3. Menoch. de arbitr. caſ. 119.
quæ interpellatio iſto caſu nõ fuit
neceſſaria, quia cum ſtatim de-
beret fieri inueſtitura, per lapſum
6 diei heredes fuerunt in mora
conſtituti, iuxt. l. magnum. C. de
contrahen. & commit. ſtipul. l. in
minorum. C. in quib. caſib. in-
tegr. reſtitut. non eſt neceſſ.

Soc.

Soc.conſ.57.nu.43.lib.4. Gozad.
conſ.69. num.10. ſed nihilominus
magis oportuna fuit declaratio,
cum ante certam ætatem Leonidæ
prohibita fuit legati adminiſtratio.
Cum ergo teſtator mandauerit
ſibi prouideri de fructibus,
non poteſt conſiderari vſura, quia
hoc non principaliter, ſed in conſequentiam,
& propter aliud, ad
ſcilicet puniendam heredum moram,
& dilationem; cum Romæ officia,
Cenſus, & loca Montium,
paſſim venalia reperiantur, prout
videmus: Tutorem negligentem
emere prædia damnari pupillo
7 ad vſurarum præſtationem, non
quidem pecuniæ ſed fructuum,
quos ex prædijs percepiſſet, Bar. in
l. tutor qui repert. §. poſt diſpoſit.
nu.2. ff. de admin. tut. Couar. d. lib.
3. var. reſol. c.1. nu.9. Et præmiſſa
procedere ſine difficultate, quoniam
inueſtitura pecuniarum fuit
in poteſtate heredum, ita quod
8 ante præfinitum tempus a teſtatore,
vt dixi, legatarius non poteſt
cogere ipſos ad legatum ſoluendum.
Socin. in l. 2. ff. de his quæ
pœnæ nom. Modern. Pariſ. de
vſur. q.73. nu.490. Couar. d. lib. 3.
var. reſol. cap.1. in fin. pro quo facit
doctrina Bart. in l. in inſulam.
§. vſuras. ff. ſol. matr. vbi voluit
ſoluto matrimonio, viduam ab heredibus
mariti vſuras pro dote quæ
9 reſtitui differtur, licite percipere
poſſe, quia infra annum ab heredibus
inuitis, dotem ſuam repetere
non poteſt. Præmiſſis addebat
vnus ex Dominis, quod hic nulla
poteſt cadere imaginatio vſuræ,
cum nullum ſit mutuum, nullaque
interuenit pactio, vel negociatio:
10 nam heres, dum de fructibus (ſatisfacere
legatario mandatur) nõ
eſt obligatus ad ſummam principalem,
nec vllo modo legatarius
illam poteſt exigere, ſed eſt potius
legatum in effectu alternatiuum,
11 ex quo, ſumma principalis poſita
eſt in diſpoſitione debitoris, Bald.
in l. vnica. nu.18. verſ. tertio quæro
C. de his, quæ pœnæ nom. in
quo ceſſat vſura, cum de illius natura
ſit multiplicatio obligationis,
non alternatio.

Non obſtat, quod vbi quantitas
mandatur ſolui per dinumeratio-
12 nem temporis, etiam ſi mandetur
ſub nomine pœnæ, cenſetur vſura,
Bald. in l. cum allegas in fin. C. de
vſur. Aret. conſ.152. col.3. Purpur.
in l. rogaſti. §. ſi tibi. ff. ſi cert. pet.
Cagn. in l. curabit. col.2. C. de act.
empt. Petrus Rebuff. in l. vnica.
num. 6. & 16. C. de ſent. quæ pro
eo, quod intereſt; quia non procedit,
quando legato, pœna non fuit
adiecta obligationi quantitatis,
ſed obligationi, quę conſiſtebat in
facto, vt colligitur ex illis verbis;
& ogni volta, che la detta ſomma
non ſe inueſtiſce ſubito, quod
conſiſtit in facto, tunc enim com-
13 munis eſt opinio, etiam Canoniſtarum,
quod pœna adiecta obligationi
facti, non intelligitur in

causa

Digitized by Google

cauſa vſurarum, Ioan. Monach. in rubr. de vſur. num. 10. lib. 6. & ibi Prob. in addit. nu. 34. Alex. conſ. 10. nu. 1. & 148. nu. 8. lib. 7. Bero. conſ. 118. nu. 17. lib. 1. Pariſ. conſ. 34. nu. 3. lib. 10. Decian. conſ. 79. nu. 3. & 7. lib. 3. Quod autē obligatio inueſtiendi pecuniam fuerit impoſita heredibus, ſtatim poſt mortem teſtatoris, apparet, quia onus fuit perſonaliter ijs iniunctum, Bal. in auth. ſi quando. C. de conſt. pec. non conſtat quod ſaltim ratione moræ, non potuit ab initio fieri certa intereſſe taxatio, Bald. in l. rogaſti. §. ſi tibi. col. 2. in fin. verſ. quid ergo. ff. cert. pet. Cagnol. in d. l. curabit. ſub num. 54.
14 Dec. conſ. 119. ſub nu. 3. & conſ. 183. nu. 9. quia contrarium eſt verius, quando taxatio eſt vltra modum legitimum, vtpote quæ concurrit propoſito naturaliter ad fructus officiorum, locorum montium, & cenſuum: nam ſi fructus veriſimiliter aſcendant ad intereſſe à teſtatore præordinatum, taxatio non cenſetur illicita, Dec. in c. cum venerabilis, num. 14. de except. Gabr. de empt. & vend. cōcl. 4. nu. 21. & fuit reſolutum coram D. Cæſ. de Graſſ. in vna Tiburtina Caſtri Sancti Angeli 9. Martij 1574. non eſt autem dubium, quin de fructu vberiori reſpondeant officia, & loca montium, & cenſus, quàm fuerat a teſtatore intereſſe propter moram taxatum.

R.P.D. BVBALO.

Romana Saluiani Interdicti Lunæ 12. Iunij 1589.

SVMMARIVM.

1 *Aegidiana non habet locum in re Eccleſiaſtica.*
2 *Appellatio in poſſeſſorio datur de iure canonico, etiam quo ad effectum ſuſpenſiuum.*
3 *Hoſpitale fundatum auctoritate Apoſtolica, dicitur locus Eccleſiaſticus.*
4 *Ius metitur ex parte actoris.*

DECISIO CXX.

PRopoſui dubium in hac cauſa vna tantum parte informante, quia pars Archihoſpitalis ſancti Iacobi Incurabilium non curauit informare. An in caſu, de quo agitur, eſſet locus appellationi, ita quod ſententia Auditoris Cameræ lata ad fauorē Archihoſpitalis, non potuerit exequi, ſtante appellatione interpoſita: & Domini cōcluſerunt, fuiſſe locum appellationi, & executionem factam vigore dictę ſententię fuiſſe nullam, & attentatam: quia, & ſi fuerit lata in mero poſſeſſorio Saluiani Interdicti, non tamen erat locus executioni, quoniam Aegidiana
1 non habet locum, vbi agitur de re Eccleſiaſtica, & pluries fuit in Rota reſolutum, & præſertim in vna Auximana bonorum coram R. P.D.

P.D.Seraphino de anno 1579. cũ
igitur Aegidiana non intret, locus
2 eſt appellationi de iure canonico,
etiam quoad effectum ſuſpenſiuũ.
Couar.pract.q.c.23.n.3.cum alijs
per Cont.in l. vnica in 3. limit.
C.ſi de mom.poſſ.Nec dubitandũ
eſt hic agi de re Eccleſiaſtica, quia
cum Archihoſpitale ſit fundatum
3 auctoritate Apoſtolica, dicitur lo-
cus Eccleſiaſticus, & metimur ius
4 ex parte actoris, ex quibus fuit
concluſum fuiſſe nullam, & atten-
tatam.

R.P.D. PENIA.

Romana damnorum,& intereſſe
de Gabrielibus Lunæ 10.
Iunij 1591.

SVMMARIVM.

1 *Appellare non licet de iure ciuili in poſſeſſorio.*
2 *Appellationi delatum videtur, dando reuerentiales.*
3 *Intellige quoad effectum deuolutiuum.*
4 *Iudex differendo appellationẽ abdicat à ſe omnem iuriſdictionem.*
5 *Reuerentiales a Iudice datæ intelliguntur, quatenus ſententia appellationem admittat, & quatenus quoad illã partem quæ eſt admittenda.*

DECISIO CXXI.

Lata fuit ſententia in Rota con
tra Dominos fratres de Porta
in poſſeſſorio,& ipſis ab ea appel-
lantibus iudex, dedit reuerẽtiales.
Cauſa mihi commiſſa cum clauſu-
la, & quatenus locus eſſet Aegi-
dianæ, ad effectum mandati, in di-
cta ſententia decreti, relaxationẽ
procederem: Dubitaui, an Aegi
diana foret locus.

Prætendebant iſti de Porta, ei
non eſſe locum, quia licet de iure
1 ciuili à momentanea poſſeſſione
non appelletur, l.1. vbi Cin.Bart.
& cõmuniter Doct. C.ſi de mom.
poſſ.tamen ex quo iudex dedit re-
uerentiales, videtur appellationi
2 detuliſſe Rot:deciſ.5. de appell.in
nouis, Gabr.conſ.35.nu.10. lib.1.
& cauſam factam fuiſſe appellabi-
lem, ita quod non ſit procedendũ
ad eius executionem, ſed cogno-
ſcendum in cauſa appellationis,
ad Bal. in l.poſt ſententiam.nu.7.
C. de ſent.& interlocut. omn. iu-
dic.Alex.conſ.2.nu.15.lib.2.

Sed Domini contrarium pro-
nunciantes, locum eſſe Aegidianę
cenſuerunt: nam dilatio appella-
tioni facta per cõceſſionẽ reuerẽ-
3 tialium, non operatur effectũ ſu-
ſpẽſiuũ ſed ſolũ deuolutiuũ, Petr.
de Beninten. deciſ.17. & licet iu-
dex à quo per admiſſionem ap-
pellationis, & dilationem ei factã,
4 a ſe abdicauerit iuriſdictionẽ, non
tamen effecit, quin iudex ad quẽ,
ad executionem ſententiæ proce-
dere potuit, ſtante præſertim cõ-
miſſione cum prædicta clauſula:
nec aliter Aegidiana appellatio-
nem in poſſeſſorio permittat, quã

ſi ex

ſi ex eiſdem actis ſententia oſtendatur iniuſta, ad gloſ. communiter receptam ex cap. ex cõqueſtione, de reſtitut. ſpoliat. quod in propoſito minime docebatur. Denique reuerentiales in forma dati in Rota, ſub conditione conceſſi, videntur intelligendi, quatenus ſcilicet ſententia appellationem admittat, & quo ad illam tantum partem, quæ admittitur, Soc. Iun. conſ. 18. lib. 1. vt in hoc caſu quan-
5 tum ad lites, & expenſas, Achil. deciſ. 8. de appel. ex quibus ceſſabant in contrarium conſiderata.

R. P. D. ORADINO.

Romana de Comitibus 15. Maij 1573.

SVMMARIVM.

1 *Conſtitutiones propter non vſum recipiunt difficultatem.*
2 *Aegidiana habet locum in terris immediate ſubiectis Romano Pontifici.*
3 *Paria ſunt ſortiri forũ, & ſtatutis ligari.*

DECISIO CXXII.

Domini dixerunt, periculoſum eſſe facere vim in verbis Vicariatus Aegidij, & Concil. Lateraneñ. tum quia poſſunt recipere varias reſponſiones: tum quia conſtitutiones propter non vſum re-
1 cipiunt difficultatem, vt atteſtatur Paulus Tertius in vna confirmatione: & quod tota difficultas remanet in dicta confirmatione, etiam quia ea reſtringit conſtitutionem Aegidianam ad loca immediate ſubiecta.

1 Domini tenuerunt in præſenti
2 caſu eſſe locum Aegidianæ, quia vtraque pars litigantium eſt ſubiecta immediate Romano Pontifici, & cum litigauerit in Romana Curia, & ſuper poſſeſſione Caſtri, de quo agitur, materia verſa eſt in loco ſubiecto immediate Sedi Apoſtolicæ.

Nec obſtat, quod verba dirigãtur in rem; nam effectus concernit perſonas, cum Torquatus petierit immitti in poſſeſſionem dicti Caſtri, & fuerit pronũciatũ pro eo, &
3 facit illud, quod ſolet dici, quod paria ſunt ſortiri forum, & ligari ſtatutis; aliud tamen forte eſſet, ſi alibi litigarent, de aliqua re exiſtẽte in dicto Caſtro, quia tunc poſſunt intrare rationes adductæ in contrarium, quem articulum Domini non aliter tractarunt, quia nõ videtur neceſſariũ ex prędictis.

R. P. D. BRAVO.

Peruſina hereditatis die Lunæ 27. Iunij 1587.

SVMMARIVM.

1 *Aegidiana non habet locum inter perſonas Eccleſiaſticas.*
2 *Ius metimur ex perſona actoris.*

DECISIO CXXIII.

PRopoſito dubio in cauſa Pe-
ruſina hereditatis : An poſſeſ-
ſio capta ſit attentata, & ſit dan-
dum mandatum de manutenēdo:
Domini fuerunt concordes eſſe
attentatā, & dandum eſſe manda-
tum de manutenendo Domino
Ioanni Mariæ; quia cum fuerit ca-
pta poſt appellationem, dicitur eſ-
ſe attentata, iuxta vulg. iura, & Ae-
gidiana non intrat; quia non ha-
1 bet locum inter perſonas Eccle-
ſiaſticas, vt pluries reſoluit Rota,
maxime in illa cauſa Hortana co-
ram R.P.D. meo Decano, & meti-
2 mur ius ex perſona actoris, argu-
mento l. 1. in princ. ſi pars here di-
tatis petatur, & eſt deciſio Aegidij
ſæpius canonizata 616. incipień. ſi
agit, & ſecundum veterem impreſ-
ſionem eſt num. 617. Et ideo cum
Fratres Sancti Dominici agant,
prætendantque ſe habere ius ſu-
per dictis bonis, dubium non eſt,
quin ſit locus conſtitutioni, cum
ipſi dicantur perſonæ Eccleſiaſti-
cæ, & ita res caret omni prorſus
difficultate.

R. P. D. RVBEO.

Hortana Sanctiſſimæ Trinitatis
die 7. Iunij 1573.

SVMMARIVM.

1 *Aegidiana non habet locum, quando tractatur de re Eccleſiaſtica.*

DECISIO CXXIV.

AEgidius non habuit iuriſdi-
ctionem, niſi in temporaſi-
1 bus, ſed hic agitur de re Eccleſia-
ſtica, ita quod non intrat Aegidia-
na, cap. cum Eccleſia ſanctæ Ma-
riæ, de conſtit. & cap. cleric. lai-
cum. de foro compet. vbi Fel. nu.
5. fuit tentum, quod non ſit locus
Aegidianæ, quia agitur de re Ec-
cleſiaſtica.

ILL.MO SERAPHINO.

Auximana bonorum Veneris
20. Nouembris 1579.

SVMMARIVM.

1 *Aegidiana non habet locum in cauſis fori Eccleſiaſtici.*

DECISIO CXXV.

Dubiū. AN in caſu, de quo agitur, ſit locus Aegidianæ.

Domini dixerunt, fruſtra hic a-
gi: An ſit locus Aegidianæ, cum
1 ea locum non habeat in cauſis fo-
ri Eccleſiaſtici, vt fuit reſolutum
coram R. P. D. Decano in vna
Hortana Sanctiſſimæ Trinitatis,
& coram R. P. D. Brauo, in vna
Romana domus Capellaniæ San-
cti Laurentij. Tamen ad effectum
confirmationis, vel reuocationis
ſen-

ſententiæ, videndum eſſe de illius iuſtitia; ideo moneatur pars, quæ ſuper ea informet.

ILL.MO BLANCHETTO.

Spoletana hereditatis Veneris 7. Iunij 1585.

SVMMARIVM.

1 *Sententia non eſt exequenda, vbi datur appellatio.*

2 *Sententia, in qua mandatur exequi mandatum, continet mixturam.*

3 *Aegidiana non habet locum in re Eccleſiaſtica, a qua metiri ius debet.*

DECISIO CXXVI.

PRopoſui cauſam Spoletanam hereditatis, in qua Domini di-
1 xerunt vigore ſententiæ latæ in hac cauſa in fauorem Fratrum Sancti Nicolai, per Reuerendiſſimum Epiſcopum Spoletanum, non potuiſſe quidquam exequi; tum quia de iure debetur appellatio, vt per allegata pro pupillis, quibus addiderunt Acchil. perſonal. de adipiſcen. poſſeſſ. nu. 344. & 345. qui plures allegat. Tum etiam, quia continet mixturam, dum mandat exequi teſtamentum ſuper bonis Capitanei Manilij, habet cauſam proprietatis admixtam, cum virtualiter canonizet
2 dictum teſtamentum, quo caſu datur appellatio, Bald. conſ. 141. num. 8. lib. 1. cum aliis per recentiores ad l. vnic. C. de moment. poſſeſſ. limit. 2. num. 9. Ex quibus ceſſant deducta in contrarium, cum ratione dictæ mixturæ non ſit locus Aegidianæ, quæ etiam non habet locum ad fauorẽ
3 Eccleſiæ à qua metiri ius debet, Caſſad. deciſ. 3. de iud. & fuit reſolutũ in cauſis relatis per D. Pompeum Arigouum.

R. P. D. MARCOMONTIO.

Romana ſeparationis Thori, Veneris 2. Decembris 1605.

SVMMARIVM.

1 *Statutum laicorum non comprehendit cauſas ſpirituales, & fori Eccleſiaſtici.*

2 *Statutum Papale, & conditum à deputatis Pontificis, comprehendit etiam Clericos.*

3 *Et eo magis ſi eſt confirmatum à Papa.*

4 *Cauſa ſpiritualis, & perſona Clerici, eſt quid ſpirituale.*

5 *Statutum circa perſonas, & cauſas ſpirituales, æque debet operari.*

6 *Aegidiana, licet ſit confirmata à Papa, tamen non comprehendit perſonas Eccleſiaſticas, & nu. 8.*

7 *Extenſio facta dicitur cum omnibus ſuis qualitatibus, firma remanente eius natura.*

9 *Dictio, omnino, eſt præciſa, & vniuerſalis, &*

lis, & ſignificat indiſtincte, & comprehendit omnem caſum, & nu. 10.

11 *Dictio, nulla, eſt vniuerſalis negatiua.*

12 *Dictio, vniuerſalis, geminata, nullam recipit reſtrictionem.*

13 *Argumentum à proportionalibus valet.*

14 *Cauſa matrimonialis, quoad appellationem, non reperitur priuilegiata.*

DECISIO CXXVII.

QVoniam coniuges ciues eſſe non ambigitur, ideo opponitur de duabus conformibus; ad euitandum tamen ſtatutum Vrbis lib. 1. cap. 178. cui locum eſſe pro parte Dominæ Lauræ dicebatur. Informantes pro Domino Ioanne Baptiſta reſpondebant, cauſam ſeparationis Thori, de qua agitur, eſſe ſpiritualem, & fori Eccleſiaſtici, cap. accedentibus, de exceſſib. Prælator. & ibi Doctores. Ideoque comprehendi non poſſe ſub hoc laicorum
1 ſtatuto iuxta diſpoſitionem, cap. Eccleſia Sanctæ Mariæ, de conſtit. Neque ad hunc effectum ſuffragari poſſe confirmationem Papæ, quia illa tantum roborat ſtatutum, quoad cauſas in illo comprehenſas, non autem illud extendit ad alias cauſas ſpirituales, Iaſ. in l. more. num. 41. & Dec. num. 31. ff. de iuriſdict. omnium Iudic. Alexand. conſ. 59. & conſil. 39. libro quarto, Ruin. conſil. 6. num. 2. lib. 3.

Verum, his non obſtantibus Domini fuerunt in contraria ſententia, moti ex quo ſtatutum, de quo agitur, eſt Papale, & conditum à deputatis à Papa; vnde non eſt reſtrictum ad forum Capitolinum, ſed ſeruatur in omnibus
2 Curijs, & etiam apud nos, & Clericos comprehendit, vt ſæpe tenuit Rota; & ſignanter in vna Romana hereditatis de Comitibus 21. Iunij 1577. coram fel. record. Clemente Octauo, tunc Rotæ Auditore, in qua dicitur, hoc prius fuiſſe dictum coram Binarino, & Robuſterio, quod ſi tunc Rota cenſuit, videtur idem nunc multo magis dicendum, poſtquam fel. record. Gregorius XIII. vt legitur in eius Bulla in principio voluminis ſtatutorū impreſſa, mādauit nōnullis Cardinalibus, alijſque perſonis Eccleſiaſticis in dignitate conſtitutis, vt ſtatuta viderent, & corrigerent, ſupplerent, & emendarent, prout fecerunt: dictiſque ſtatutis eo modo correctis, & emendatis, idem Papa
3 ſuam ſpecificando confirmationem impartiuit, cap. ſi Apoſtolicæ, de præbend. in 6. l. 1. C. de vet. iur. enucl. Bald. in l. ex placito. C. de rer. permut. Rebuff. ſuper concor. tit. de form. mand. Apoſt. in verb. confirmationi, in princ.

Igitur cū ratio diuerſitatis aliqua
4 dari nō poſſit inter cauſas ſpirituales, & perſonas Clericorū, qui ſunt quid

Digitized by Google

quid ſpirituale, cap. ſi Iudex, de ſenten. excommunic. in 6. ſtatutum circa perſonas, & cauſas æquè debeat operari, ad vulg. l. iam hoc iure. ff. de vulgar. & pupill. & per conſequens, quod antea deciſum eſt ſuper perſonis Clericorum, nunc &c.

Deducta autem pro Domino Ioanne Baptiſta, non obſtant, cum non verſemur in ſtatuto laicorũ, vel in ſtatuto ſimpliciter confirmato; ſed in ſtatuto edito auctoritate Papæ, & in confirmatione ſpecifica, ex certa ſcientia: quo caſu ſupradicti Doctores non loquuntur, vt videre eſt apud Alexand. dicto conſ. 39. num. 8. & Iaſ. in l. more. num. 42. qui alios cumulat.

Neque magis ſimile, quod
6 etiam fuit propoſitum de Aegidiana, quæ quamuis confirmata à Summis Pontificibus, in cauſis tamen ſpiritualibus, locum non habet, vt eſt notiſſimum: nam vltra reſponſionem, quæ ex prædictis reſultat, adhuc dicitur, confirmationes illas fuiſſe ſolũ pro ſimplici extenſione illius conſtitutionis ad totum ſtatum Eccleſiaſti-
7 cum: extenſio autem cenſetur facta cum omnibus qualitatibus, & eadem remanente natura, l. ſed & ſi remanente. ff. de prec. l. Labeo. §. hæc autem. ff. de arbitr. Vnde
8 nec in cauſa Clericorum ea conſtitutio locum habet, vt fuit dictum in quadam Auximana bonorum de anno 1579. coram Illuſtriſſimo Cardinali Seraphino, & in alijs ſæpiſſime, ita vt cum ex hoc ſolo capite appareat manifeſte ab Aegidiana ad ſtatuta Vrbis argui non poſſe.

Sic igitur firmata in hoc ſtatuto diſponendi facultate, etiam circa cauſas ſpirituales; non eſt dubium, quin verba ſtatuti, quæ cum omnino in nulla cauſa, ſeu caſu apta ſint, etiam dictas cau-
9 ſas comprehendere. Dictio enim, omnino, eſt præciſa, & vniuerſalis, Briſ. de verbor. ſignific. lib. 13. in verbo omnino, Ruin. conſ.
10 150. num. 17. & ſignificat indiſtincte, & comprehendit omnem caſum, gloſ. & Bart. in l. ſi cum exceptio. §. quatenus. ff. de eo, quod met. cauſ. Iaſ. conſ. 4. colum. 4. lib. 1. Ruin. conſ. 133. num.
11 8. lib. 2. & verbum, nulla, pariter eſt vniuerſalis negatiua, in omnibus verificanda, Pariſ. conſ. 53. num. 4. lib. 3. & denique vni-
12 uerſalis geminata, nullam capit reſtrictionem, Surd. qui alios congerit, conſ. 453. num. 51. lib. 4. & concludendo ad caſum huius cauſæ, cum ſtatutum in omnibus curijs ſeruari mandet diſpoſitionem de duabus conformibus, ideoque ſeruari debeat, & ſeruetur in Rota (vt dictum eſt) non poteſt dari ratio, quare in cauſa ſeparationis Thori, quæ in Rota vertitur, huic ſtatuto locus eſſe non debeat; ex quo illud in

omnibus Curijs intelligi debet, iuxta qualitatem fori, & ſic Rota de cauſis Rotalibus, & quæ in Rota poſſunt tractari, & in foro Capitolino, de cauſis quæ in illo
13 foro agi poſſunt, arguendo à proportionalibus, quod argumentum in iure procedit, Bald. in l. ſi filius. nu. 6. ff. ſi cert. pet. Statuentes enim, & Papa, qui auctoritatē dedit ſtatuendi, & qui confirmauit, ſolum habuerunt præ oculis, quod generalis eſſet inter Romanos, & non curauit, qualis eſſet cauſa, vel in quo Tribunali ageretur.

Et cum cauſa matrimonialis, quæ quoad appellationem de iu-
14 re communi, non inueniatur priuilegiata, quia neque in illa licet tertio prouocare, Rota deciſ. 19. de re iudic. in antiquis, Abb. in cap. fraternitatis, num. 21. de frigid. & maleſ. Franc. in c. directæ, numero 7. in fine, de appellat. nec etiam priuilegiata ſit à ſtatuto loquente de duabus conformibus, non eſt cur in ſtatuto comprehendi non debeat, & cur in cauſa ſeparationis thori inter Romanos Ciues in Tribunali competenti agitata, duæ conformes non faciant rem iudicatam. Itaque fuit concluſum locum eſſe ſtatuto.

CAPVTAQVEN.

deciſ. 227. lib. 1. in manuſcriptis.

SVMMARIVM.

1 *Aegidiana habet locum in quocunque poſſeſſorio.*
2 *Amplia procedere, etiam vbi ſententia eſſet lata in poſſeſſorio per Iudicem appellationis ab obſeruatione iudicij.*
3 *Sententia abſolutoria ab obſeruatione iudicij, non diffinit negotium.*
4 *Appellatio datur in poſſeſſorio, vbi pronunciatur, non eſſe immittendum, ſecus e contra.*
5 *Appellatio datur à ſententia abſolutoria ab obſeruatione iudicij.*

DECISIO CXXVIII.

1 Aegidiana habet locum in quocunque poſſeſſorio, Grat. lib. 2. conſ. vlt. in prin. Soc. Iun. conſ. 182. num. 15. vol. 2. de quo etiam Pariſ. conſ. 108. num. 13. lib. 1. & fuit tentum in vna Romana domus legatæ coram Caputaquen. 14. Octobris 1560. Nam, vt ibi dixerunt, eſt ad inſtar l. 1. C. de momentant. poſſeſſ. quæ ſecundum communem opinionem Doctorum habet locum in quocunque
2 poſſeſſorio. Quod in Maceraten. hereditatis, & bonorum 16. Decembris 1560. dixerunt Domini procedere etiam, vbi ſententia ſuper poſſeſſorio fuiſſet lata per iudi-

iudicem appellationis à ſententia abſolutoria ab obſeruatione iudicij; non enim propterea dicitur facta appellabilis, cum talis abſo-
3 lutoria non diffiniat negocium, nec impediat actorem rurſus agere, Iaſ. in l. properandum. §. etſi quidem, num. 16. & ſeq. C. de iudic. ad conſ. Bald. 141. ſecundum antiquam impreſſionem; reſpondebatur, quod loquitur, quando cauſæ ſunt complicatæ. Præterea
4 ſicut à ſententia de immittendo in poſſeſſionem, non datur appellatio, licet detur ab illa, quod quis non ſit immittendus, Ang. quem ſequitur Iacob. de Sancto Georgio in l. quiſquis, in fine. C. quo-
5 rum appell. non recip. ita & fortius, licet detur appellatio à ſanatoria ſuper obſeruatione iudicij, non tamen dabitur à ſententia ſuper immiſſione, de cuius executione petitur.

CAPVTAQVEN.

decif. 422. lib. 1. in manuſcriptis.

SVMMARIVM.

1 *Aegidiana non eſt producenda de neceſſitate.*
2 *Appellabilis cauſa efficitur, quando prima ſententia fuerit reuocata.*

DECISIO CXXIX.

Aegidiana ſecundum Dominos in vna Romana domus
1 corã Aldobrandino 8. Iunij 1565. non eſt neceſſario producenda, ad Caſſad. deciſ. 2. num. 7. de penſ. &
2 eo minus, vt ea non producta, executio debeat reuocari, vt attentata. Et quod dicitur cauſam propter primam appellationem eſſe factam appellabilem, procedit, quando prima ſententia fuit reuocata, vt per Socin. Iun. conſ. 15. lib. 1.

R. P. D. RVBEO.

Viterbieñ. prætenſi ſpolij bonorum, 23. Maij 1561.

SVMMARIVM.

1 *Spolium non intrat, vbi fuit actum per viam ſubhaſtationis.*
2 *Sententia continet mixturam, quando virtualiter in ea continetur cauſa nullitatis.*
3 *Deciſio Putei 4. de Aegidiana, qualiter ſit intelligenda.*

DECISIO CXXX.

Fuit tentum, quod non ſit locus Aegidianæ in iſto caſu:
1 tum quia in actis reperitur quidam proceſſus ſubhaſtationis, qui aut eſt validus, & non datur ſpolium, & per conſequens ſententia R. P. D. Chiſaneñ. eſt notorie iniuſta, & ita non habet locum Aegidiana; aut eſt nullus, & tunc ſententia R. P. D. Chiſaneñ. virtuali-

2 ter habet implicitam cauſam nullitatis illius proceſſus; ita quod intrat conſ. Bald. 141. lib. 1. Et tanto magis, quia in ſententia D. Chiſaneñ. dicitur, ſententiam Domini Auditoris Cameræ eſſe nullam: vnde datur cauſa implicita ſpolij, cum alioquin fuiſſet locus Aegidianę, ratione abſolutionis; & ideo non debet militare maior pręſumptio pro vna ſententia, quam pro alia, vt per Card. in Clem. vnic. de
3 ſequeſtrat. poſſeſſ. Deciſio autem Reuerendiſſimi Putei 4. de Aegidiana, non procedit in caſu iſto, quia debet intelligi, quando non datur complicatio; & quãdo ſententia ſecunda foret ſimpliciter lata, non reuocando primam tanquam nullam, ſed ſimpliciter pronunciando eſſe reſtituendum.

R.P.D. CAVALERIO.

Balneoregieñ. terrarum
15. Maij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Aegidiana habet locum in poſſeſſorio, quando non adeſt nullitas, nec mixtura.*
2 *Iniuſtitia notoria conſiderari nõ poteſt, vbi mature cauſa diſcuſſa eſt, & plures Deciſiones emanatæ fuerunt.*

DECISIO CXXXI.

CVm ſententia R. P. D. Sacrati, ſit lata in mero poſſeſſorio,
1 nec adſit mixtura, aut nullitas; Domini cenſuerunt intrare Aegidianam.

Nec dicebant conſtare de prætenſa notoria iniuſtitia, quæ pro parte Dominorum de Baleonibus deducebatur.

Quia licet Domini de Baleonibus prætendant probaſſe, alueum fluminis in loco per ipſos deſignato: inualuerunt probationes factę à Dominis Monaldenſibus, quæ viſæ fuerunt Dominis præualere tanquam magis releuãtes, & ideo prouiderunt, prout in ſententia, relicto quod in petitorio quilibet melius deducat ius ſuum; vnde, non dicebant poſſe conſiderari exceſſus, aut notoria iniuſtitia, in
2 cauſa, quæ mature fuit in Rota diſcuſſa, & in qua emanarunt tot deciſiones, vltra inſpectionem loci ab aliquibus ex Dominis oculariter facta; ex quibus cenſuerunt eſſe locum Aegidianæ.

ILL.MO SERAPHINO.

Imoleñ. Caſtrorum Veneris
16. Martij 1576.

SVMMARIVM.

1 *Dictio, legitime, importat iuris ordinem.*
2 *Nullum quod eſt, nullum præſtat iuris fomentum, nec adminiculum.*
3 *Citatio trina requiritur ad priuationem feudi.*

Inſti-

4 *Inſtigatoribus nihil creditur etiam in caſu ſimoniæ, vel crimine læſa maieſtatis.*
5 *Citari nolle, ſi quis dixerit, debet Iudici conſtare.*
6 *Contumax dicitur, quando præceſſit citatio, vel comminatio.*
7 *Priuatio facta in contumaciam, non eſt perpetua, niſi elapſo anno, & niſi præceſſerit trina citatio.*
8 *Stilus non ſanat nullitatem trina citationis.*
9 *Contumax non dicitur, vbi nimis præcipitanter fuerit actum.*
10 *Sententia lata ſine proceſſu contra præſentem verum contumacem, & non appellantem, non eſt nulla.*
11 *Amplia, etiam ſi eſſet lata contra fictum contumacem, ſi non appellauerit infra 10. dies.*
12 *Clerici Cameræ dicuntur habere mandatum à Papa cum libera.*
13 *Gubernator Vrbis poteſt procedere nullis ſeruatis terminis ſubſtantialibus.*
14 *Teſtis, qui patitur exceptionem, ſuppletur ex decretis in iudicio factis.*
15 *Nullitatem allegans tenetur illam probare.*

DECISIO CXXXII.

Domini præſuppoſitis deciſionibus coram me factis ſuper decretorum nullitate, fuerunt concordes, narratiuam fel. rec. Clem. VIII. non eſſe ſufficienter adminiculatam. Tria enim videntur præcipue ex dicta narratiua colligi; primum quod Aliodoſius fuerit priuatus, & quidem tacite innuitur, licet hoc expreſſe non dicatur, quod fuerit ob delicta per eum perpetrata, cum vocetur iniquitatis filius; ſecundum quod dicta priuatio fuerit legitime facta, alias Caſtra non eſſent legitime deuoluta; tertium quod dicta priuatio fuerit perpetua, & non temporalis, ex eo quod dicatur, dicta Caſtra ſpectare perpetuo iure ad Cameram Apoſtolicam.

Et licet primum ex decretis, & facti notorietate verificetur, nempe quod Riccardus fuit priuatus; ſecundum tamen, quod fuit legitime priuatus, nullo modo videtur iuſtificari.

1 Dictio enim, legitime, importat iuris ordinem, & diſpoſitionē, Inn. in c. fin. de lib. oblat. Card. in c. ad audientiā, de reb. Eccl. non alien. cum enim fuerit aliter dictum, decreta ex eorum Inſpectione eſſe nulla, ideo nullum præſtant iuris
2 fomentum, nec adminiculum, l. nulla de auct. tut. Caſſad. deciſ. 6. ſub n. 1. de prēb. inſuper regulare
3 eſt, vt ad priuationem requiratur trina citatio, c. 1. de milit. vaſſal. qui contr.

Nec obſtat quod intelligatur de ficto contumace, ex ſententia Andreæ ibidem, quia neque etiā probatur, quod Aliodoſius fuerit perſonaliter citatus: nam neque de relatione Curſoris conſtat; neque eſt credendum teſtibus ſuſpe-
4 tiſſimis, vt pote inſtigatoribus, quibus neque etiam in criminibus ſimonię, & læſę maieſtatis creditur. c. per tuas de ſim. c. 1. de teſt. in 6.

Nec obſtāt alij teſtes Riccardi, quia vnus tantū deponit de auditu, &

tu, & rumore publico, nec deponit in ſpecie de perſonali appræhenſione: & ita tollitur etiam id, quod dicitur eum, qui citatus dicit ſe nolle comparere, nec eſſe amplius citandum; quia de hoc non cõſtat niſi per eoſdem teſtes: ſed dato quod eis fides eſſet adhibenda, neceſſe eſſet, vt de hoc cõ-
5 ſtaret Iudici per relationem nuncij; ſed neque habemus relationẽ Curſoris, neque dicunt teſtes hoc, fuiſſe reſponſum Curſori, ſed poſt eius receſſum, a Riccardo dictum; ita quod non potuit iudex de hac re notitiam habuiſſe, & ita locum habet doctrina Bart. in l. multum intereſt. nu. 4. de condit. & demonſtr.

Neque obſtat, quod imo apparet eum fuiſſe verum contumacẽ, ex quo non comparuit, nec docuit de aliquo legitimo impedimento: quia ad hoc erat neceſſaria alia citatio, niſi fuiſſet cõminatio appo
6 ſita in monitorio, vt per Alex. in conſ. 212. n. 11. & ibi in add. lib. 1. Marſ. in ſua prax. in §. examinanda. nu. 34. & 35. idem in l. de vno quoque, num. 191. de re iud. Igitur cum ex his non conſtet Aliodoſium fuiſſe verum contumacem, & priuatio fuit facta in contumacia, vt teſtatur Puccius Clericus Cameræ, reſultat, quod per talem priuationem, non poterant dici Caſtra perpetuo iure ad Cameram ſpectare; cum infra annum nõ priuetur vaſſallus proprietate fundi, ſed poſſeſſione tã-
7 tum, etiam ſi præceſſiſſet trina citatio, vt per Andr. de Iſer. in d. c. 1. nu. 2. Aluar. nu. 7. & 15. & Afflict. nu. 9. & talis priuatio non eſt perpetua, ſed temporalis. Natt. conſ. 444. n. 4. Felyn. cap. ex litteris. nu. 16. de reſcript.

Nec ad ſanandam nullitatem decretorum quicquam facit ſtylus: tum quia non eſt ita conceptus, vt percutiat illud tempus priuationis; neque ſanat defectum trinæ citationis: quinimo facit in
8 contrarium, cum dicatur in eo, qđ citatio, de qua in decreto fit mentio, non deſcribitur in libro decretorum, ſed traditur notario, & tamen de tali citatione non conſtat.

Neque placet, quod ex antiquitate præſumatur, cum inter priuationem, & commiſſionem cauſæ ſuper ſpolio interceſſerint tantum quinque, vel ſex anni, maxime in caſu iſto, in quo nimis præ-
9 cipitanter fuit proceſſum, cum in termino primæ citationis accuſetur contumacia, & priuetur, vt per Aym. de antiq. temp. par. 2. num. 53. & ita omnia adminicula ſumpta ex decretis, teſtibus, & ſtylo corruere. Tamẽ aliqui ex Dñis dixerunt, quod quatenus dubitaretur de reſolutionibus factis ſuper nullitate decretorum, & huiuſmodi nullitas non haberetur pro reſoluta, dubium propoſitum non carere difficultate.

Primo

Primo quia licet regulariter
ſentẽtia ſine proceſſu, ſi non eſſet
10 lata contra præſentem, & non
appellantem, præſumatur nulla,
glo.& Doct.in c.per venerabilem,
qui fil. ſint legitimi, Aegid. deciſ.
89. Caſſad. de præſumpt. deciſ.1.
Sarnien.de trienn.q.33.tamẽ hoc
non procedit,ſi ſententia lata eſſet
contra abſentem, verum contu-
macem,Rot. in nouis, deciſ. 9. de
probat. Butr. in c. quoniam con-
tra.de probat.col.15.Card.col.fi.
Imol.col.6.& in c.cum in iure pe-
ritus. nu.6. de offic. de leg.Alex.
conſ.22. ſub nu.1. vol.2.Gabr.de
ſent.concl.4.num.20.Idem etiam
eſt contra fictum contumacem, ſi
11 non appellauit intra decennium
a die notitiæ, Doct. ſupra citati in
d.cap.quoniam contra,Gabr. ibi-
dem nu.22.Et hæc limitatio vide-
tur bene applicari ad caſum iſtũ,
maxime cum pro maioribus iudi-
cibus præſumatur, l.1. ff. de offic.
præf. pret. Aym. de antiq. temp.
par. 2. nu.21. & multo magis pro
Collegio, Abb.in c.prudentiam in
tertio notabili, de offic. de leg. &
12 Clerici Cameræ dicuntur habere
a Papa mandatũ generale cũ libe
ra &c.Dec. conſ. 404. in princ. &
veriſimiliter habent facultatem,
quam habet Gubernator Vrbis,
13 quia poteſt nullis ſeruatis termi-
nis ſubſtantialibus procedere, Pa-
riſ.conſ.126.lib.4.& de contuma-
cia vera Aliodoſij, cũ fuerit citatus
perſonaliter, conſtat ex teſtibus,
præſertim ex tertio, qui fuit Cleri-
cus Cameræ: licet alij patiantur
exceptiones, nam ſupplentur ex
decretis,in ijs, in quibus concor-
14 dant. Aym. conſ.6.nu.66.& 198.
nu.5. & in iſtis decretis enuncian-
tur ſubſtãtialia, nempe decretum
monitorij,citatio perſonalis, con-
temptus Aliodoſij.Aym.cõſ.108.
15 nu.2. ex quibus ſequitur,quod al-
leganti nullitatem incumbit onus
producendi omnia acta, vt poſſit
argui contra ſententiam. Corn.
conſ.348. nu.31.cum ſeq.in prin.
Abb.conſ.41. in princ. Dec.conſ.
341.nu.12.Alex.conſ.218. col. 1.
in 2. Aymon.de antiq. temp.par.
2. nu.30.& ſic non obſtaret,quod
non conſtet de trina citatione, &
alijs neceſſarijs ad validitatem,
quia hæc omnia ex ſupra dedu-
ctis præſumuntur, maxime cum
in decretis appareat Aliodoſium
bis monitum,quod ex teſtibus de-
ponentibus de duobus diuerſis
nuncijs confirmatur.

Nec hic agitur de exequutione ſententiæ,quo caſu ſolet Rota maturius procedere, cum exequutio ſit facta,ſed de ea ſuſtinenda.Nec quicquam videtur facere contradictio Aliodoſij de anno 1536. in iudicio ciuili, quia erat neceſſaria appellatio,(vt ſupra dictũ eſt,)nec præſumptiones iſtæ fundãtur, in temporibꝰ,ſed in decretis,& teſtibus,& alijs.Et ex his videtur reſultare ſaltim adminiculũ ſufficiens narratiuę Clemẽtis,cũ hęc ſint vr-

gentio-

gentiora ijs, quæ pro adminiculis, fuerunt conſiderata in deciſione 89. Creſcen. & dans de iure tertij, debet dare de iure claro. Prẹterea Caſtra huiuſmodi propter priuationem, ſpectant proprio iure ad Cameram, ex quo per totam Italiam ſunt ſtatuta notiſſima, quod cotumax habeatur pro conuicto, & confeſſo. Boſſ. tit. quomodo proceditur per præceptum. nu. 4. 13. & de requiren. reis nu. 2. & 3. & banniti quid admittat. nu. 19. 20. ideo cogitandum.

ILL.MO PAMPHILIO.

Balneoregien. bonorum, Lunæ 30. Octobris 1589.

SVMMARIVM.

1 *Diſtrictus Vrbis intra 40. milliaria paſſus compræhenditur.*
2 *Diſtrictus compræhendit omnia, quæ intra illius fines ſunt.*
3 *Conſtitutio generaliter diſponens generaliter eſt intelligenda.*
4 *Lex vbi non diſtinguit, nec nos diſtinguere debemus.*
5 *Statuta noua non recipiunt interpretationem ab antiquis, quando diſtinctio antiquorum ſtatutorum eis non adaptatur.*
6 *Interpretatio non eſt ſumenda ab antiquis ſtatutis, quibus eſt derogatum.*
7 *Statuta Vrbis ſunt ſeruanda in locis & Caſtris inter diſtrictum, in quibus non adſunt ſtatuta particularia.*
8 *Diſtrictus latius eſt, quàm territorium.*
9 *Statuta particularia vbi deficiunt, recurritur ad ſtatuta Vrbis.*
10 *Statuta, quæ ſunt condita de mandato, & à deputatis à Papa, dicuntur Papalia.*
11 *Papa poteſt ſubijcere loca intra diſtrictum exiſtentia ſtatutis Vrbis.*
12 *Expreſſio vnius loci, fit ad tollendas dubitationes.*

DECISIO CXXXIII.

FVit per Dominos reſolutum, diſtrictum Vrbis intra 40. mi-
1 liaria per nouum ſtatutum confirmatum, compræhendere omnia loca, quæ intra hunc ambitum cõtinentur, ſublata differentia ſolutionis ſalis, focatici.

Et moti fuerunt, quia in c. fin. ſub titulo de verbor. ſignif. lib. 1. in nou. ſtatuentes, qui ſciebant, pluries fuiſſe in Rota dubitatum, quomodo intelligeretur diſtrictus, qui per antiqua ſtatuta nõ reperiebatur expreſſe firmatus: ſed ad tollendam hanc difficultatem, decla-
2 rarunt, quod diſtrictus Vrbis paſſibus 40. milliaria comprehenderẽtur ſub diſtrictu in oppoſitione finium, cenſeatur incluſum, quidquid intra dictos fines cõtinetur. l. de ſacra. §. fin. ff. de contrahen. empt. Socin. conſ. 88. n. 6. & conſ. 123. nu. 2. lib. 1. cum alijs allegatis, & maxime, quia ſtatutum vtitur verbo finito, quod opponitur principio, & totum, quod inter ipſos eſt, complectitur, vt bene ponderatur per informantes pro Domino Coradino.

Neque habẽdam eſſe aliquam rationem: An loca exiſtentia intra 40. mil-

40. milliaria ſoluant focaticum, quatenus ad effectum, vt dicere-
2 tur de diſtrictu, videbatur requiri in ſtatutis antiquis lib. 3. cap. 257. iuxta deciſ. Put. 24. lib. 3. quam pluries Domini ſequuti fuerunt, quia in conſtitutione fel. rec. Gregorij XIII. ſuper confirmatione ſtatuti, illud ſtatutum vnà cum omnibus alijs ſtatutis antiquis, fuit penitus abrogatum per
3 noua ſtatuta, quæ cum in d. cap. fin. & in pluribus alijs; de quibus fit mentio, de locis exiſtentibus intra diſtrictum, vt in cap. 54. cum ſequen. lib. 3. generaliter, & indiſtincte loquatur non ad-
4 hibita iſta diſtinctione ſalis focatici diſtincte ſolutioni, generaliter quoque, & indiſtincte datur intelligi, vulgata l. 1. §. generaliter. ff. de leg. præſtan. quia vbi lex non diſtinguit, nec nos diſtinguere debemus. l. non diſtinguemus. ff. de recept. arbitr. l. de pretio, de public. præſertim, quia de tempore, quo fuerunt condita noua ſtatuta, nulla amplius aderant loca, quæ ſoluerent iſtud ſal focaticum, qui ſciebant amplius non ſolui.

Et ita ceſſat, quod dicebatur noua ſtatuta recipere interpræ-
5 tationem ab antiquis, iuxta notata, per gloſ. Bartol. & alios in l. ſciendum. ff. qui ſatiſdar. cogan. quia diſtinctio antiqui ſtatuti non attenditur; nam quãdo fuerunt condita antiqua ſtatuta, aderant multa loca, quæ ſoluebant Cameræ Vrbis, & ideo potuit per ſtatutum declarari, quod illa tantum loca, quæ ſoluebant, eſſent de diſtrictu: quod ſtatutum quouſque viguit fuit obſeruatum, etiam quod illa loca amplius non ſoluerent Cameræ Vrbis, vt in deciſionibus in Rota factis: ſed cum poſtea fuerit ſublatum ſtatutum antiquum, & tempore nouorum ſtatutorum, nulla aderant loca, quæ ſoluerent Cameræ Vrbis, non poteſt hæc diſtinctio accommodari ſtatutis nouis, quæ nunquam recipiunt interpretationem, vel diſtinguntur ab antiquis, vbi materia antiqua eſt diuerſa, & non adaptatur nouis Iaſ. in d. l. ſciendum. nu. 2. ſub nu. 4. in ſecunda limitatione.

Præterea, quia tam ex Bulla confirmationis ſtatutorum, in qua penitus abolentur ſtatuta antiqua, & ordinatur, quod nulla alia, quàm noua allegari poſſint, quin etiam ex pluribus capitulis ponderatis per informantes, in quibus ſimpliciter diſponitur de locis exiſtentibus intra diſtrictum, ap-
6 paret de mente ſtatuentium, quod voluerant derogare antiquis, quo caſu non ſumitur ex eis interpretatio ad diſtinctionem noui, vt poſt Imol. Alexand. & alios declarat Iaſ. in d. l. ſciendum. num. 4. in 3. limitat.

Non obſtat, quod ſecundum hunc

hunc intellectum, videatur data maior iuriſdictio Populo Romano, quàm antea habuerit, cum intra 40. milliaria adſint multæ ciuitates,& Caſtra ſubiecta Sedi Apoſtolicæ, & alijs Dominis, qui non ſoluebant ſal focaticum, & per conſequens non ligabantur ſtatu-
7 tis antiquis, & hoc modo ſubijcerentur Populo Romano: quia iſta ſubiectio intelligitur tantum, ad effectum, vt in illis ſeruentur ſtatuta Vrbis in caſibus, in quibus particularia locorum ſtatuta non extãt, prout Stat. lib. 1. c. 42. loquitur, non autem, vt ex hoc cenſeatur data aliqua iuriſdictio Popu-
8 lo, cum latius pateat diſtrictus, quã territoriũ, vt probat Aret. in cõſ. 77. n. 3. & ſeq. Cagnol. in l. fin. nu. 4. ff. de iuriſd. omn. iud. & colligitur ex ipſis ſtatutis c. 54. & 56.
9 lib. 3. Ex quibus conſtat nonnullas ciuitates eſſe de diſtrictu Vrbis, quas tunc certum eſt habere proprium territorium, & propria ſtatuta, quibus deficiẽtibus, tunc demum recurritur ad ſtatuta vrbis iuxta conſ. Rom. 218. vbi addit. Socin. conſ. 6. col. 3. num. 7. verſ. præterea lib. 1.

Et ceſſat omnis difficultas, quia huiuſmodi ſtatuta, cum ſint con-
10 dita de mandato, & à deputatis à Papa; ſunt Papalia, ad notata per Bart. in l. ſtipulationum, quæ eſt lex quinta in princ. nu. 4. de verb. oblig. & ſæpius reſoluit Rota in pluribus cauſis; & non eſt dubium,
11 quod potuit Papa ſubijcere omnia loca exiſtentia intra 40. milliaria ſtatutis Vrbis, prout facere voluiſſe, ex ſupradictis liquet.

Quod dicitur, in ſtatutis nouis lib. 3. c. 56. factam fuiſſe mentionem ciuitatis Tiburtinæ, tanquam ſeparatã a diſtrictu, quæ tamẽ notiſſimũ eſt eſſe infra 40. milliaria, non obſtat; quia expreſſa fuit ciuitas Tiburtina ad tollendam dubitationem, quæ potuiſſet oriri ex antiquis deciſionibus. Anton. Aug. in tit. de conſtit. §. 14. & in deciſ. 79. lib. 3. qui dicunt ſtatuta Vrbis non ligare Tiburtinos.

Ad alia in contrarium allegata colligitur ex prædictis reſponſio, & ita bene reſpondent informantes pro Domino Coradino.

R.P.D. MARCOMONTIO.

Romana ſeparationis Thori Lunæ 16. Ianuarij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Satuta Vrbis ligant clericos.*
2 *Statuta Vrbis non ſolum robur recipiunt ligandi Clericos a confirmatione Papæ, ſed etiam quia de mandato Papæ condita fuerunt.*
3 *Statuta Vrbis originem habent a Papa, quamuis ab alio condantur, & dicuntur Papalia.*
4 *Statuentes præſumitur cogitaſſe de omnibus caſibus ſub eo comprehendendis*

dendis ſub eo venire poterant.

5 *Aegidius Cardinalis non habuit iuriſdictionem, niſi in temporalibus.*

6 *Statuta dicuntur facta a deputatis Papæ, quando fuerunt deputati pro reuiſione illorum, ſicut quando fuerunt deputati ad condendum.*

7 *Subrogata ſtatuta in locum alterius, dicuntur ſubrogata cum eadem qualitate.*

8 *Recedere a ſtatuto Papali ſine auctoritate Papæ, non licet.*

9 *Dictio, etiam, exprimit caſum magis dubitabilem.*

10 *Statutum Vrbis diſponit ſuper iuramento, & dat illius cognitionem iudicibus laicis.*

11 *Statuta, quantumuis auctoritate Papali munita, non extenduntur ad caſus, in quibus iuriſdictio Eccleſiaſtica læderetur.*

DECISIO CXXXIV.

DOmini cenſuerunt, ſtandum
eſſe in deciſis, rationibus de
quibus in deciſione; neque obſta-
re, quæ in contrarium fuerunt de-
ducta.

Quod enim reſpondebatur de-
ciſ. in Romana de Comitibus, &
1 ſimiles, in quibus Rota reſoluerit
ſtatuta Vrbis ligare Clericos, ideo
emanaſſe; quia in caſibus dictarũ
deciſionum agebatur de bonis
clericorum patrimonialibus: re-
pelli quidem poteſt pluribus mo-
dis, & in ſpecie, ex cap. quamuis
de cenſibus in 6. & ibi per tradita
per Doctores; ſed quoad præſen-
tem inſpectionem ſufficit dicere,
in huiuſmodi deciſionibus nun-
quam fuiſſe conſideratam mate-
riam rei controuerſæ, ſed ſolam
auctoritatem ſtatuti, vt pote Pa-
palis, & facti a deputatis a Papa;
& quod hæc ſit ratio, ſuper qua
tot deciſiones fuerunt fundatæ, vt
fuit expreſſe dictum in vna Ro-
mana de Carijs, Veneris vltima
Februarij 1589. coram Illuſtriſſi-
mo Blanchetto.

In qua etiam deciſione additur,
quod licet a confirmatione tantũ,
2 ſtatuta Vrbis non accipiant robur
ligandi Clericos; illud tamen acci-
pere, ex quo fuerunt condita de
mandato Papæ, & ab ipſo Papa
originem ſumunt. Quando enim
ſtatutum a Papa originem habet,
3 quamuis ab alio condatur, dicitur
Papale, Felin. in c. 1. nu. 4. de ſponſ.
Rip. in c. 1. num. 5. de fœud. vnde
non eſt locus oppoſitioni, quæ fit
de veriſimili defectu ſtatuentum
voluntatis, ex Abb. in c. cum Ec-
cleſia. n. 25. & Dec. n. 50. de conſt.
Cum enim ſtatutis in ipſa origine
auctoritas Papæ adfuerit, veriſi-
mile eſt potius ſtatuentes, huiuſ-
modi auctoritate fretos, cogitaſſe
ſtatim ab initio de omnibus illis
caſibus comprehendendis, qui
4 ſub ſtatuto venire poterant, & ni-
hilominus, vbi non cogitaſſent
non propterea ſtatuta minus ſunt
Papalia, aut minus ſuum effectum
ſortiuntur. & ex his ſequitur non
vrgere, quæ fuerunt deducta de
defectu confirmationis, & de con-
ſtitu-

ſtitutionibus Aegidianis,nam (vt
dictum eſt) robur non venit ſta-
tuto ex confirmatione,ſed ex ori-
gine Papali:& prædictæ conſtitu-
tiones habuerunt originem a bon.
mem.Cardinali Aegidio, qui non
5 habuit iuriſdictionem niſi in tem-
poralibus,vt fuit dictum in multis
cauſis, quas congerit Honded.
conſ.20.lib.2.

Non obſtat, quod noua ſtatu-
ta compilata fuerint à Luca Peto
de ordine Populi Romani, ex
quo infertur ab initio fuiſſe lai-
calia.

Nam prædicta deciſio in Ro-
mana de Carijs, & alia Romana
Secretariatus 20.Nouẽbris 1592.
coram Reuerendiſſimo Rodien.
quæ eandem habet concluſionẽ,
emanarunt poſt noua ſtatuta, &
ex litteris confirmationis nouorũ
ſtatutorum, ibi, noſtris auctorita-
te, & præſidijs freti inſtituerunt,
colligitur ſtatim ab initio interue-
niſſe fel.rec.Gregorij XIII. aucto-
ritatẽ.Pręterea cum illa Lucę Peti
compilatio, per deputatos a præ-
dicto Pontifice fuerit viſa, corre-
cta, & emendata, intrat deciſio
6 Romana de Comitibus coram S.
Clemente VIII. tunc Rotæ Audi-
tore, ſtatuta ita dici facta a depu-
tatis a Papa, quando deputauit
pro reuiſione, quemadmodum
quando deputauit ad condendũ,
& compilandum. Denique;cum
ſtatuta noua,vt ex illorum confir
matione colligitur, ſubrogata ſint
in locum antiquorum, quæ ſine
dubio ſtatim ab origine Papalia
7 fuerant, vt in illorum exordio le-
gitur, debent cenſeri ſubrogata
cum eadem qualitate.l.filiæ.§.Ti-
tio.de cond.& demonſtr.l.ſi cum.
§. quod iniuriarum. ff.ſi quis cau-
tionibus: maxime cum ab huiuſ-
modi ſtatutis antiquis origine, &
auctoritate Papalibus, Populus
8 Romanus recedere non potuerit
ſine Papæ auctoritate, Bart. in l.
omnes populi, num. 33. de iuſt.
& iur. Abb. in cap. dilecti nu.10.
de præben.

Nec obſtat, quod ſpecialiter
Papa approbauerit ſtatuta, in ea
9 parte,vbi reſtringunt effectum iu-
ramenti; nam ponderando illam
dictionem, etiam, quæ exprimit
caſum dubitabilem,de qua loqui-
tur, vt per Dec. in l. qui ſe patris.
nu.11. C. vnde lib.fuit reſponſum
illam mentionem de iuramento,
per prædictam dictionem, etiam,
potius indicare caſum de quo agi-
tur, poſſe compræhendi ſtatuto,
cum prohibere in cauſa ſeparatio-
nis thori inter ciues agitata,ſecũ-
do appelletur,minus ſit,quam re-
ſtringere iuramenti validitatem:
vel illa expreſſio de iuramento
potuit fieri,ad cautelam abundan-
tiorem, & ad tollendum omnem
dubitationem.Vel denique, quia
ſi non adfuiſſet illa expreſſa con
firmatio, poterat dici in illa parte
violata libertas Eccleſiaſtica; ex
quo non ſolum ſuper iuramento,
ſed

ſed etiam illud annullatur, & circa hoc datur cognitio iudicibus laicis. Aret. conſ. 8. poſt notata per Io. And. & alios Doctores in c. tua nobis, in princ. de decim.

Iſta enim ſtatuta, quantumuis auctoritate Papali munita, nõ ex-
11 tenduntur ad caſus, in quibus iuriſdictio Eccleſiaſtica lęderetur, quia neque Papa, neque ſtatuentes id voluerunt. Felin. in c. 2. nu. 40. & ſeq. de reſcript. vnde non valet iſta conſequẽtia: Cauſa ſeparationis thori compræhenditur in ſtatuto de duabus cõformibus: ergo in Capitolio poteſt cognoſci; repellitur enim ex ſupradictis, & ex traditis per Innoc. in c. non minus. nu. 6. Card. q. 5. Anch. in fi. de immun. Eccleſiaſt. & illa compræhenſio eſt ad hunc effectum, vt poſtquam a legitimis, & Eccleſiaſticis iudicibus huiuſmodi cauſa inter ciues, aut alias perſonas a ſtatuto cõpræhenſas fuerit cognita, ab eiſdem iudicibus iuxta tenorẽ illius ſtatuti, executioni demãdetur: in quo non violatur vllo modo libertas Eccleſiaſtica, imo res ſummũ fauorem continet, quo citius imponatur finis litibus, l. 3. §. 1. de recept. arbit. & ſimil.

Atq; ex his Dñi ſteterũt indeciſis.

R. P. D. COCCINO.

Romana Saluiani Interdicti Veneris 8. Februarij 1602.

SVMMARIVM.

1 *Hypotheca prohibita cenſetur, per prohibitionem alienationis etiam late ſumpto vocabulo.*

2 *Relatum dicitur eſſe in referente, cum omnibus ſuis qualitatibus.*

3 *Regula generalis non refertur ad ſpecificata.*

4 *Clauſula, ſi quid exequendum, eſt verificanda ex eiſdem.*

5 *Limitatur ex parte rei, qui poteſt ex nouiter deductis docere de iniuſtitia ſententiæ.*

6 *Condemnatio in expenſis de ſtilo Rotæ ſemper fit.*

7 *Agens vigore Saluiani, de fructibus eſt ſatisfaciendus.*

8 *Proprietas licet prohibita eſt alienari, tamen fructus, qui ſunt emphyteutæ poſſunt.*

9 *Obligatio rei emphyteoticæ, ſolum durat ipſius vita durante.*

10 *Obligatio rei emphyteoticæ expirat per mortem, vel per reſolutionem.*

11 *Actio perſonalis non tranſit in ſingularem ſucceſſorem.*

DECISIO CXXXV.

MOtiuum identitatis domus, & præſcriptionis videbatur Dominis ſublatum ex ijs, quæ pro parte Angeli deducebãtur: Aliud tamẽ, quod domus, de qua agitur, non poſſet alienari, etiam alienationis late ſumpto vocabulo, ſub pœna caducitatis, remanebat in concuſſum, quapropter non veniebat in generali obligatione;
1 imo propter talem prohibitionẽ cẽſebatur etiam prohibita hypotheca rationibus, de quibus late, in deciſione in hac cauſa coram me facta 10. Decembris præteriti.

Et quamuis in inſtrumento cõceſſionis factæ illis del Re, non

Nn adſit

Digitized by Google

adſit hæc prohibitio,ſed ſolum,
quod domus non poſſit alienari
ſine conſenſu domini directi; ſatis
tamen eſt, quod fuerit in altero
duorum inſtrumẽtorum, quæ fue-
runt inſerta in dicto inſtrumento,
cum relatum ſit in referente, l.aſſe
2 toto.ff.de hered.inſtit. Nec pacta
ad ſe inuicem pugnant, cum do-
mus etiam prohibita alienari, late
alienationis ſumpto vocabulo,poſ
ſit de licentia dñi directi alienari.
Ex quo ceſſat, quod dicebatur,
3 clauſulã generalem non referri ad
ſpecificata,ad l.doli clauſulam, de
verb.oblig.
Et eo magis procedunt prædi-
4 cta ſtante generalitate verborum
promiſſionis illorũ del Re, de ob-
ſeruando pacta,conuentiones, vẽ-
ditiones, & capitula, promiſſio-
nes, & obſeruationes in dictis in-
ſtrumentis contentas,& expreſſas,
quæ fuerunt de verbo ad verbum
inſerta in dicto inſtrumento con-
ceſſionis; & licet hæc inſtrumen-
ta non fuerint producta coram
A. C. nihil refert, cum hodie non
agatur ad effectũ clauſulæ, ſi quid
exequendum, quæ debet ex eiſdẽ
5 actis iuſtificari; ſed ad effectũ im-
pediendi executionẽ ſententiæ A.
C. quo caſu ſufficit, quod detega-
tur iniuſtitia,etiã ex nouiter dedu-
cendis,cum id tendat ad corrobo
rationem probationũ antiquarũ,
quod poteſt fieri etiã poſt ſenten-
tiam, faciunt tradita per Gabr. de
teſtib. concl. 21.nu.38. & fuit late
deductũ coram R.P.D. meo Iuſto
in cauſa Tudertina officij Cancel-
lariæ 19. Ian. 1598. Et hæc noua
iurium productio in nullo alio po
teſt ſuffragari Angelo, niſi vt ipſe
6 nõ obſtante ſtilo Rotæ,quod ſem-
per in expenſis cõdemnat,Caſſad.
deciſ. 13. de vſur.Put. deciſ. 246.
lib.2. venit reuocanda, Verall.de-
ciſ.340.n.4.par.1.
Non obſtat, quod agatur vigo-
re Saluiani,vt ex fructibus ſatisfiat
7 heredi,Neg.de pign.in 1.membr.
8.par.nu.6.
Et licet proprietas ſit prohibita
8 alienari,tamen ſecus dicendum ſit
de fructibus,qui ſunt in bonis em-
phytheutæ, vnde venirent in ge-
nerali obligatione,Grat.conſ. 22.
n.3.& conſ.54.nu.14.lib.1.
Nam quidquid ſit de veritate
illius concluſionis,an emphytheu-
ta poſſit conſtituere cenſum fru-
ctuum,vel potius fructus ipſius rei
hypothecatę, de qua Tiraq. de re-
trac.lign.§.1.gl.7.n.41.vſq; ad 47.
9 Tamen ſufficit in caſu iſto, qđ
hæc obligatio ſolum duret ad vi-
10 tam,& poſſeſſionem emphytheu-
tæ,& ſic fuit per mortem, vel reſo-
lutionem iuris illius del Re extin-
cta,Pinell.in l.1.par.3.nu.7. C.de
bon.mater.Rol.conſ.54.n.7.12.&
20.lib.2.qui alios allegat,Grat.lo-
co præcitato, & fuit dictũ in cau-
ſa Rom.de Theodulis 7.Apr.1592.
coram Illuſtriſſ.Blanchetto.
11 Actio vero perſonalis,ſi qua erat,
nõ potuit tranſire in Archiepiſco-
pum

Digitized by Google

pum ſingularem ſucceſſorem. l. ſi. §.fin.ff.de contrahen.empt.l.quædam.§.is autẽ.C.de eden.cum alijs late per Crauet.conſ.12.nu.7.

Nec facit,qđ in dicto inſtrumẽto conceſſionis enuncietur fuiſſe impoſitum ſuper hac domo alium cenſum,quem pro parte pretij ſoluerunt, cum ius cœperunt illi del Re; quia non ex eo poteſt inferri fuiſſe conceſſam facultatem alienandi domum ſine licentia domini directi,ad text. in l. Iulianus. ff. de minoribus.

ILL.MO PAMPHILIO.

Romana cenſus Lunæ 4. Decembris 1595.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula,ſi quid exequendum, verificatur ex actis prioris inſtantia.*

2 *Inſtrumentum crediti producendum eſt ad hoc, vt conſtare dicatur de credito, nec ſufficit adeſſe ad effectum, vt poſſit condemnari,& nu.6.*

3 *Mandatum procuræ eſt producendum, alias non dicitur conſtare de mandato.*

4 *Non dicitur eſſe inſtrumẽtum de actis, niſi producatur parte citata, licet inſtrumentum eſſet in actis alterius Notarij.*

5 *Productio ſcripturæ eſt neceſſaria, nec ſufficit coram Notario,& teſtibus exhibere.*

7 *Exiſtentiã crediti neceſſe eſt iuſtificare, nec ſufficit eſſe creditorem.*

8 *Productio nouiter facta,non operatur, vt ſententia ante illius proſecutionem ſuſtineri poſſit.*

9 *Clauſula, ſi quid exequendum,exequatur,intelligitur,prout de iure.*

DECISIO CXXXVI.

FVit reſolutum mandatum ad fauorem Illuſtriſſ.D.Card. Comeñ. contra Illuſtriſſ.D.Iulianum Ceſarinum relaxatum per acta Fabri Notarij A.C.non eſſe exequẽdum, & Domini alijs omiſſis,quæ non placuerunt,moti ſunt,quia nõ iuſtificatur ex actis prioris inſtan-
1 tiæ, quæ ſola ſunt attendenda, ad effectum, vt ſit locus clauſulæ, ſi quid exequendum.

In actis enim huius cauſæ, & in actis Fabri non fuit productum inſtrumẽtum emptionis cenſus, nec aliàs conſtabat de aliqua obligatione Illuſtriſſ.D.Iuliani Cæſarini,
2 ex qua potuerit condemnari, vt requiritur,ex notatis per Galeſ.de oblig.Camerali.in tit. de proceſſu. in princ. præſertim, quia pro parte D. Iuliani coram A. C. fuerat proteſtatum, quod non conſtabat de inſtrumẽto cenſus, nec de eius obligatione,& ideo nihil fieri, niſi conſtito de illis.

Quo fit, vt omnino eſſet neceſſaria illius productio, nec ſufficeret reuera adeſſe inſtrumentum
3 cenſus,niſi in actis producatur: ſicut in ſimili,non ſufficit aliquem eſſe procuratorem,niſi de mandato doceat in actis, vbi pars opponit,Bald.in l.1.in 2.lectura.num.3. ff.de procurat.& in conſ.122. ſub num.1.lib.3.Alex.conſ.146. circa finem, lib. 5. Crauet. conſ. 108.

Digitized by Google

Guidobo.deciſ.129. & ſæpius fuit reſolutum.

Non obſtat, quod inſtrumentum cenſus ſit rogatum apud acta Boccarini, alterius Notarij eiuſdē Tribunalis, quia iſti Notarij Auditoris Cameræ habent rogitus inſtrumentorum, & acta ſeparata, & vnus non ſe intromittit in negotijs, & cauſis alterius, vt notiſſimum eſt.

Et ideo nō ſufficit, quod inſtrumentum fuerit penes alterum Notarium Auditoris Cameræ, niſi
4 producatur in officio Fabri, qui erat Notarius actuarius huius cauſæ, parte etiam ad dicendum contra legi ime citata; cum aliàs non dicatur eſſe de actis, Bart. in extrauag. ad reprimen. in verb. de plano, Rom. conſ. 119. nu. 3. Caſſad. deciſ. 7. in fin. de appell. Sarnien. de anna. quæſt. 4. circa med. Couar. lib. 5. variarum reſolut. c. 1. num. 5. vbi quod non ſufficit ex-
5 hibitio inſtrumenti coram Notario, & teſtibus, niſi formiter coram Iudice producatur, Felin. in cap. quoniam contra. nu. 39. de prob.

Non obſtat, quod in officio Fa-
6 bri actuarij huius cauſæ fuerit rogata ceſſio huius cenſus, ad fauorem Illuſtriſſimi Domini Cardinalis Comeñ. quia ea ſola non ſuſtinet proceſſum, cum Cardinalis, vt poſſit agere in vim obligationis Cameralis, non ſolum tenetur oſtendere ſe eſſe ceſſionarium, Alexand. conſ. 155. circa finem. lib. 2. Pariſ. conſ. 107. num. 88. lib. 3. Galleſ. in 2. quæſt. ad primam part. form. num. 3. ſed etiam iu-
7 ſtificare exiſtentiā crediti, l. ſi nomen, vbi notatur. C. de hered. vel act. vend. ſicut obligatus fuiſſet ipſemet cedens, in cuius locum ſuccedit.

Non obſtat, quod hodie in Rota ſit productum inſtrumentum cenſus; quia (vt ſupra dictum eſt)
8 non ſufficit ad effectum executionis mandati relaxati, ante illius productionem, quod non eſt exequendum, cum ex eiſdem actis nō iuſtificetur, l. illicitas. §. veritas. ff. de offic. præſid. Abb. in cap. inter cęteras, num. 8. & Felin. col. fin de re iud. Franc. in cap. debita, quæſt. 55. de appell.

Et clauſula Commiſſionis, quod
9 in primis, & ante omnia, ſi quid exequendum exequatur, intelligitur, prout de iure, Iaſ. in l. cauſas, num. 7. C. de tranſact. Creſcen. deciſ. 42.

PALEOTTO
Deciſ. 69.

Romana attentatorum die 4. Maij 1577.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula, ſi quid exequendum, intelligitur, prout de iure.*
2 *Attentata ante omnia ſunt cognoſcenda.*

DE-

DECISIO CXXXVII.

COmmiſſio in hac cauſa dicebat, ſi quid exequendũ eſt, in primis, & ante omnia exequatur, & attenta reuocanda. Dubitatũ, an
1 eſſet incipieñ. ab attentatis eſſe cognoſcendũ, quoniã illa clauſula intelligitur, prout de iure, cap. cauſam quam, de reſcript. vnde ſatis
2 conſtat, prius, & ante omnia de attentatis eſſe agendum, cum dicat, ſi quid exequendum in primis, & ante omnia exequatur.

ILL.MO ALDOBRANDINO.
POSTEA CLEMENTE VIII.

Mediolaneñ. penſionis 2. Iunij 1574.

SVMMARIVM.

1 *Exceptio, quæ non oritur ex ventre litterarum, ſed aliunde, non impedit executionem, & nu. 4.*
2 *Exceptio actionis, tunc ineſſe dicitur, quando non poteſt deduci actio, quin etiam deducatur exceptio.*
3 *Clauſula, eiſdem modis, & forma, quid ſignificat.*

DECISIO CXXXVIII.

FVit tentum, nõ ita conſtare de nullitate penſionis, vt ſit retar-
1 danda ſolutio: quia huiuſmodi exceptio non oritur ex ventre litterarum, ſed aliunde, & extrinſecus, nempe ex productione litterarũ clericatus; tunc enim actionis ex-
2 ceptio ineſt, quando nõ poteſt deduci actio in iudicio, quin deducatur etiam exceptio, Caſſad. deciſ. 2. de reſtit. Bart. in l. lecta. n. 21. ff. ſi cert. pet.

Non obſtant dictiones illæ, per ſe, cum alijs põderatis ex aduerſo, quæ videntur reſtringere facultatem transferendi penſiones in laicos, ad Alexandrum primũ reſeruatarium, quia clauſula ſubſequẽs, eiſdem modo, & forma, vel tollit
3 huiuſmodi reſtitutionem, vel reddit dubiam hanc oppoſitionem; adiunctis præſertim illis alijs verbis, quibuſcunque alijs.

Minus obſtat, quod executor nõ eſſet certus de iuriſdictione transferẽdi in laicos: quia ſatis eſt, quod ipſe præſentauit clauſulam illam, eiſdem modo, & forma, tribuere hanc facultatem, & opinio ſua fuit bona, vt ex ſupplicatione decretum fuit; maxime, quia huiuſmodi exceptio, non oritur ex ventre
4 litterarũ, & propterea ſtante clauſula, ſine retardatione ſolutionis penſionis, non poſſe ex hoc capite retardari.

ILL.MO BLANCHETTO.

Romana penſionis die 23. Martij 1576.

SVMMARIVM.

1 *Impugnans concordiam, non poteſt ſe ea iuuare, & nu. 3.*

Nn 3 Clau-

2 *Clauſula ſine præiudicio, & ſine retardatione, operatur, vt quis teneatur ſoluere penſionem.*

4 *Clauſula, ſine retardatione, requirit, quod actor ſit in poſſeſſione exigendi, quatenus litteræ non ſint expeditæ, ſecus ſi expeditæ.*

5 *Exceptio nullitatis non impedit executionem, quando contrarium probari poteſt.*

6 *De non iure nō dicitur conſtare, quandiu de eo controuertitur.*

DECISIO CXXXIX.

IN cauſa Romana penſionis, dubitaui: An eſſet deueniendum ad expeditionem cauſæ, ſtante clauſula, ſine retardatione, & concordia, antequam Rector ſatisfaceret, iuxta formam litterarum, & fuit reſolutum coram R.P.D. meo Seraphino, ipſum non

1 poſſe iuuare dicta cōcordia, quam impugnabat: & fuit reſolutū, quoad validitatem expeditionis cauſæ per Rectorem petitæ, in primis, & ante omnia ipſum teneri ſoluere penſionem Lelio, iuxta formam litterarum. Cum enim

2 mihi cōmiſſa cauſa ſit, cū clauſula, ſine præiudicio, & ſine retardatione, formam meæ commiſſionis ſeruare debeo, Pariſ. conſ. 94. lib. 4. & Rector iuuari non poteſt cō-

3 cordia, quam ipſe impugnat, vt fuit reſolutum coram R.P.D. meo Seraphino.

Nec obſtat, quod hæc clauſula videtur requirere quaſi poſſeſſionem exigendi, qūia hoç procedit,

4 vbi non ſunt expeditæ litteræ; illis autem expeditis ob illarum reuerentiam, eſt procedendum ad præſtationem penſionis, Caſſad. de reſer. deciſ. 10.

Non obſtat, quod exceptio

5 nullitatis oriatur ex ventre litterarum, quia oritur ex probationibus aliunde factis, & contrarium probare poteſt Lelius, qui interim, non eſt impediendus in exactione, Put. deciſ. 35. lib. 1. & non po

6 teſt dici conſtare notorie de non iure ipſius, quamdiu ius ipſum controuertitur.

R.P.P. MANZANEDO.

Romana Saluiani Interdicti Lunæ 1. Iunij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Fideiuſſor, qui dolo deſiit opponere exceptiones ſibi, vel ſuo principali competentes, non poteſt à principali repetere.*

2 *Limitatur, quando fideiuſſor ignorauerit talem ſibi competere exceptionem; ſecus ſi ſciuerit.*

3 *Scientia probanda eſt ab eo, qui in ea ſe fundat.*

4 *Ignorantia præſumitur in his, quæ conſiſtunt in facto.*

5 *Obligatus, vti principalis principaliter, & inſolidum, poteſt creditor contra eum agere, omiſſo, & non excuſſo principali debitore.*

6 *Fideiuſſor eſt præferendus ratione melioramentorum alijs creditoribus.*

7 *Bona debitoris debent cedere in duriorem cauſam.*

8 *Ceſſionarius non poteſt plus prætendere, quam habebat cedens.*

DE-

DECISIO CXL.

VT facilius poſſet expeditioni iſtius cauſæ conſuli, propoſui hodie duo dubia, quorum primũ eſt: Præſuppoſito, quod Mons Pietatis, poſt decoctionem Auguſtini Iunctini habuerit ex illius bonis ſcuta quinque millia, & vltra, & quod de iure illa deberentur cedere in duriorem cauſam, & ſic fideiuſſionis, quamuis remanet aliàs debitor Montis, ad textum in l. cum ex pluribus. ff. de ſolut. cum notatis per Corn. conſ. 91. nu. 25. lib. 1. & Rot. diuerſ. deciſ. 113. nu. 3. par. 1. & in terminis fuit dictum in vna Romana fideiuſſionis 21. Maij 1604. coram Domino meo Lancellotto, Dubitaui: an Dominus Dux de tempore executionis ſibi factæ per Montem pro dictis ſcutis 5. millibus teneretur opponere contra Montẽ de ſolutione ſcutorũ 5. millibus à Monte habitorum de bonis Auguſtini; & obſtet Domino Duci agenti contra Collegium, non oppoſuiſſe dictam exceptionem. Et licet pro Collegio ſit regula, quod fideiuſſor do-
1 lo omittens opponere exceptiones, tàm ſibi, quàm principali competentes, non poſſit à principali repetere, l. ſi fideiuſſor. 29. ff. mãd. l. exceptione, vbi Bar. Paul. & omnes, de fideiuſſ. Alex. conſ. 59. nu. 1. lib. 1. Pariſ. conſ. 104. nu, 1. lib. 3. Contrarium tamen in noſtro caſu Domini reſpondendo dixere. Primo, quia non fuit viſum conſtare, quod tempore relaxati mandati contra Dominum Ducem, eſſet ſatisfactum Monti ex bonis Iunctini, & ſic Dominus Dux non poterat opponere de ſolutione, quæ adhuc Monti non erat facta: tum etiam quia licet ſit verum Montem de dicto tempore fuiſſe ſatisfactũ de ſcutis 5. millibus ex bonis Iunctini; nihilominus cum Domi-
2 nus Dux ignoraret prædictam ſolutionem, excuſandus veniebat; cũ ad hoc, vt regula contraria procedat, requiritur in fideiuſſore ſcientia exceptionis ſibi, vel principalis competentis; illa vero ceſſante, nihil illi poteſt imputari, iuxta diſtinctionem textus in d. l. ſi fideiuſſor, quam ſequitur Bal. in l. conſtitutionem. num. 2. C. de vſur. Salic. in l. fin. pro eo, n. 12. & 13. C. mãd. quam etiam approbauit Rota dicta deciſ. 113. n. 12. par. 1. quod intantum eſt verum, vt eadem l. ſi fideiuſſor, in verſ. potuit, dicat: Potuit enim, atque debuit reus permittendi certiorare fideiuſſorem ſuum, ne forte ignorans ſoluat debitum; vnde ſcientia non præſumitur in Domino Duce, & illam probare debet Collegium, cum ſit
3 ſuũ fundamentum, & conſiſtat in facto, cuius ignorantia pręſumitur, l. in bello. §. facta. ff. de capt. &
4 poſtlim. reuerſ. Et facilius præſumitur iſta ignorantia, cum de illo tempore D Dux eſſet abſens, & d cere ipſum teneri inueſtigare: nam

ex hoc reſultat ſupina ignorantia, nec lata culpa, vt requiritur à d.l.ſi fideiuſſor, iuncta gloſ.in verbo, diſſoluta. Nec minus facit, quòd adeſſent bona Iunctini valoris ſcutorum 14.millium, quia cum Dominus Dux eſſet ad fauorem Montis obligatus, vti principalis, principaliter, & inſolidum, non poterat euitare ſolutionem opponendo adeſſe in bonis Iunctini, vltra ſcuta 5.millia, cum eſſet in facultate
5 Montis contra ipſum agere, omiſſo, vel non excuſſo principali, Alex.conſ.29.nu.35.lib.7.Caputaq. deciſ.275.nu.8.par.2. & fuit dictũ in vna Romana fideiuſſionis 18. Aprilis 1608 coram eodem Domino meo Lancellotto.

Secundum dubiũ fuit; An ſtante ceſſione Montis ad fauorẽ Collegij, cenſeatur Mons ſatisfactus de ſcutis 2300. in quibus melioramenta domus ſupponuntur fuiſſe extimata, & ſic obſtet Domino Duci agenti contra Collegium, prædicta ceſſio: & cum Mons prætenderet contra Collegium valorem melioramentorum factorum per Iunctinum in iſta domo, poſſeſſa à Collegio, fuit deuentum de ordine Sanctiſſimi ad concordiam, in qua Mons pro ſcutis mille realiter ſibi à Collegio ſolutis, illi ceſſit quęcunque iura ſuper dicta domo hypothecata, illiusq; melioramenta ſibi competentia, ampliſſimis verbis: vnde Collegium prætẽdit Montem eſſe ſatisfactum de omnibus iſtis melioramentis, cum in dicta ceſſione, illius adminiſtratores vocent ſe ſatisfactos pro ſcutis mille, receptis de omnibus melioramentis ad quamcunque ſummã. Et quamuis opponebatur, ceſſionem prædictam non obſtare Duci, niſi pro ſcutis mille ſolutis à Collegio, cum pro illis tantũ mons promiſerit de euictione; & quod Mons ſibi reſeruauerit in iſta concordia iura pro reſiduo ſui crediti contra Iunctinum, illiuſq; bona, & fideiuſſores, & alios quoſcunque, & tertios poſſeſſores, quod arguit nõ fuiſſe ceſſa Collegio omnia iura cõpetentia Mõti, ſed pro dictis ſolutis tantũ; nihilominus rñdebatur, ſtare ſimul fuiſſe oĩa iura ceſſa, & euictionẽ reſtrictã ad ſcuta mille tantũ. Immo cũ Mons non habuiſſet niſi ſcuta mille, nõ videbatur rationi congruũ, ꝙ vltra illa obligaretur de euictione, etiã quoad prædictã reſeruationẽ; dicebatur, fuiſſe factã à Monte ad tollendas nouationes reſpectu aliorũ; quoad illos enim, nolebat Mons ſibi ꝓiudicare. Vltra qđ ab iſta pręſeruatione iuriũ, fuit expreſſe exceptũ Collegium, & domus iſta, illiuſque iura, & melioramenta, & ſic conſtat nihil fuiſſe reſeruatum, quoad domum, & melioramenta.

Sed quãuis omnia illa in ceſſione comprehendantur; nihilominus Domini cenſuerunt, prædictã ceſſionẽ nõ obſtare D.Duci. Ea potiſſima ratione, q̃a ſi melioramẽta,

ita a

ita a Iunctino in domo facta, eſſet penes Montem, non poſſet euitare Mons, quominus D. Dux de illis ſatisfieret pro reſeruatione ſibi
6 debita, & promiſſa per Iunctinũ, & quoad ſuum creditum, eſſet D. Dux præferendus in iſtis melioramentis ipſi Monti, & fuit reſolutum in vna Romana fideiuſſionis 15. Maij proxime præteriti corã D. meo Lancellotto: ſed ratio eſt, quia D. Dux fideiuſſerit pro Iunctino, & ſe obligauerit pro ſcutis 5. millibus tantum, illa reperta in bonis Iunctini debere cedere in duriorem cauſam, nempe in extinctionem debiti præcedentis ex dicta fideiuſſione, vt ſupra in principio diximus.

Nec Collegium poterit euitare, quominus D. Dux ſatisfiat de iſtis melioramentis à Mõte ceſſis Collegio, cum non poſſit Collegium ex dicta ceſſione, prætendere plus iuris, quàm eſſet penes Montem cedentem, ad regulam text. in l. nemo plus iuris. ff. de reg. iur.

Ex quibus ſic per Dominos fuit concluſum.

CAPVTAQVEN.

Deciſ. 33. lib. 1. in manuſcript.

SVMMARIVM.

1 *Sententia vna lata, datur retentio refectis expenſis, ſine dimiſſione poſſeſſionis ſecundum Staſil.*
2 *Iudicato tenetur quis parere de iure.*
3 *Verba iſta, & alias, ſtant augmentatiue.*
4 *Verba iſta, prout iuſtum fuerit, importtant prout de iure.*

DECISIO CXLI.

Licet ſecundũ Staſil. in tractatu de litteris gratiæ, fol. 162. ſecundum primam impreſſionem, ibi vna tantũ eſt lata ſententia per Auditorem Cõtradictarum, datur
1 retentio refectis expenſis, etiam ſine dimiſſione poſſeſſionis: tenuerũt tamẽ domini in vna Leodien. Cappellaniæ coram Piſanen. de anno 1555. quod doctrina Staſil. non ſeruatur in Rota, quia de iure
2 tenetur quis parere iudicato, & ideo licet in dicta cauſa eſſet præſentata commiſſio, quod conſtito de re iudicata, & refectis expenſis reſtituatur; tamen quia in eadem
3 dicebatur, & alias prout iuſtũ fuerit reſtituat; dictum fuit quod iſta verba, & alias, ſtant augmentatiue,
4 & illa, prout iuſtum, idem importtant, quæ, prout de iure, Iaſ. in l. cauſas. C. de tranſact. n. 7. De iure autem debet parere iudicato, vt per Staſil. in dicta carta 162. verſ. quando eſt lata, & verſ. ſed ſi per Contradictas.

ILL.MO MILLINO.

Tolletana Cappellaniç die 14. Aprilis 1595.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula, parito iudicato, dicitur ſatisfactum per patientiam verbalem, quando nihil eſt præſtandum.*
2 *Clauſula, refectis expenſis, non datur in commiſſione, niſi vbi adeſt res iudicata.*

DE-

DECISIO CXLII.

DOmini dixerunt clauſulã parito iudicato, non obſtare, quin poſſit procedi in cauſa, nam reſpectu negocij principalis eſt ſufficienter paritum, quia cum cõfraternitas non teneatur aliquid
1 præſtare, ſufficit patientia verbalis Put. deciſ. 252. lib. 1. Mohed. deciſ. 275. & fuit reſolutum in cauſa Burgen. In operis 29. Octobris 1588. coram Decano in vna Mediolanen. Cappellaniæ 13. & 21. Maij 1591. & alias ſæpius.

Quantum vero ad expenſas, dicitur non obſtare, quia præſupponit rem iudicatam, quæ hic nõ adeſt; cum ſuper expenſis adſit folium contra ſententiam, à qua fuit appellatum, & in his terminis fuit reſolutum coram Decano, in qua fuit dictum, ſtilum Signaturæ eſſe, quod detur huiuſmodi clauſula ſolum, quando adſunt cõformes; vel adeſt vnica ſententia, etiam quod ob non interpoſitam, vel proſecutam appellationem,
2 tranſitum fecerit in rem iudicatam.

ILL.MO SERAPHINO.

Romana de Fabijs Lunæ 27. Maij 1580.

SVMMARIVM.

1 *Statutum Vrbis cap. 79. lib. 1. habet locũ, quando non inuenitur licitator, nam tunc poteſt dari in ſolutum creditoribus.*

2 *Decretum de conſignando, data cautione, eſt conditionale, ſcilicet quatenus debeatur, & quatenus ſit præſtita cautio.*

3 *Interpellatio non requiritur, vbi iudex mandat aliquid fieri; ſecus eſt, quando lex ita iubet, veluti ſi mandat præſtari cautionem.*

4 *Implere prius debet, vti volens decreto.*

5 *Cauſa de damno euitando, eſt fauorabilior, quam cauſa de lucro captando.*

DECISIO CXLIII.

CIrca dubium propoſitũ, Domini conſiderarunt tres difficultates; Prima eſt; an augmentum tertiæ partis, de quo in ſtatuto Vrbis, lib. 1. cap. 79. deberetur D. Lauiniæ; ſecunda an pro concurrenti quantitate dicti augmenti, (quatenus debeatur,) & donationis propter nuptias, dicatur facta datio inſolutum; tertia an in euentum, quod eſſet præfata datio in ſolutum, ſi ea eſſet nulla reſpectu augumenti, corruat in totum. Quantum ad primã, Domini tenuerunt augmentum non deberi Lauiniæ, quia ſtatutũ pro-
1 cedit, quando non reperitur licitator; ſi autem Papa ad tollendas difficultates, voluit, quod darentur hæc bona in ſolutum creditoribus pro concurrenti quantitate eorum creditorum, omiſſa via ſubhaſtationis, ſi alias interpretaremur, deberi huiuſmodi aug-

augmentum, aduerſaremur menti Pontificis, quæ fuit ſprouidere quantũ poterit poſterioribus creditoribus:& hinc eſt,quod voluit, fructus perceptos imputari debere in ſortem, & quod poſtea decurſi in nulla habeantur conſideratione:ſi ergo voluiſſet,quod augeretur tertia pars Lauiniæ, reſultaſſet in manifeſtum damnum creditorum, quibus prouidere volebat.

Quantum ad ſecundam difficultatem,fuit dictum, nullam fuiſſe factam dationem in ſolutum, quia illa rubra fuerunt poſita ad partem conſignandam, quatenus deberentur,qđ decretũ aliud poſt ſe expectabat:imo in dicto decreto dicitur, conſignanda data cau-
2 tione,& ſic conditionaliter,quatenus debeantur, & quatenus detur cautio de reſtituendo donationem propter nuptias,in euẽtum,quod ipſa præmoreretur, & non alias,l.a teſtatore de cond.& demonſtr.Abb.in cap.inſinuante. n.6.qui cler.vel vou. quæ quidem nunquã fuit data, nec intelligi debet, quatenus petatur, ad Iaſ. in l. vniuerſa. C. de præc.imper.offer.

Quia id procedit, quando lex mandat ita fieri,non autẽ in man-
3 dato iudicis: is enim, qui vult eo vti, debet vti cũ ſua cauſa,& qualitate.l.Caius. C.de pact.Roman. conſ.353.nu.11.& debet prius pro
4 parte,vti volentis impleri, vulg. l. Iulianus.§.offerri de act.empt.

His ſic ſtantibus tertia quęſtio, an recipiat diuiſionem,eſt fruſtratoria, ex quo ꝑ nulla parte facta eſt datio inſolutũ.& hæc omnia eo facilius admittenda ſunt, ex quo, vnus tractat de lucro, alius de dãno. Fuit enim Lauinia integre ſatiſfacta de ſua dote:ſed quia tenetur Clicia heres reſtituere donationem propter nuptias, vellet reſtituere pecunias, & non bona, & lucrari augmentum, quod beneficio temporis prouenit: Oricellarij vero tractant de damno eui-
5 tando, & conſequutione eorum crediti, & ideo eorum cauſa in concurſu eſt fauorabilior. Aym. conſ.120.nu.2.

Qua de re fuit concluſum pro confirmatione decretorum Auditoris Cameræ.

R. P. D. CANTVCCIO.

Romana Saluiani Interdicti Veneris 29. Martij 1585.

SVMMARIVM.

1 *Prohibitio expreſſa alienationis, inducit nullitatem ipſo iure ab initio.*

2 *Promiſſio de euictione adiecta contractui nullo, ab initio redditur ſimiliter nulla.*

3 *Limitatur quando falſo,& cum fraude fuerit aſſertum bona eſſe libera.*

DECISIO CXLIV.

DOmini tenuerunt, Alexandro Perugino nullos fructus cen-

ſus

ſus impoſiti ſuper domo, de qua agitur, nullaque damna, & intereſſe deberi, quia huiuſmodi impoſitio cenſus facta per Iacobum de Alexijs 1. Iunij 1563. ad fauorem auctoris Alexandri, fuit ab initio ipſo iure nulla, propter expreſſam prohibitionem alienationis de domo, factam in teſtamento Pauli de Alexijs patris Iacobi: quæ expreſ-
1 ſa alienationis prohibitio, inducit nullitatem alienationis ipſo iure ab initio, Bar. in l. filius familias. §. diui. nu. 6. verſ. certe, & ibi Caſtr. nu. 7. verſ. interdum Claud. nu. 12. Iaſ. in prima lectura. nu. 66. & in ſecunda nu. 100. Rip. nu. 47. Crot. nu. 92. Ferdinad. Lonz. num. 114. ff. de leg. 1. Ruin. conſ. 23. & 13. lib. 5. Grat. conſ. 91. num. 13. cum ſeq. lib. 1. Tiraquel. alios citans. de legib. connub. gloſ. 7. nu. 57. & fuit reſolutum in vna Romana Palatij coram me 8. Martij 1577.

Vnde ſtãte nullitate impoſitionis ab initio, promiſſio quoq; eui-
2 ctionis tamquam acceſſoria, nulla fuit. Grat. in term. d. cõſ. 91. n. 20. & 21. lib. 1. late Tiraq. de conſt. 3. par. limit. 7. nu. 28. cum ſeq.

Et præmiſſa Domini firmarunt, niſi Alexander probauerit Iaco-
3 bum falſo, & cum fraude aſſeruiſſe domum, ſuper qua fuit impoſitus cenſus, fuiſſe liberam, nec alicui fideicommiſſo ſubiectã; tũc enim impoſitio cenſus valuiſſet, vt per Tiraquel. de legib. connub. gloſ. 8. num. 135. cum ſeq. quæ probatio pendet ab eo, an conſtet Iacobum tempore impoſitionis cenſus habuiſſe notitiam, quod prædicta domus eſſet ſubiecta fideicommiſſo, & expreſſa alienari prohibita; de quo erit videndum.

R. P. D. CANTVCCIO.

Montis Faliſci hereditatis 27. Septembris 1585.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſario competit hypothecaria poſt aditam hereditatem, etiam nulla facta reſtitutione verbali.*

DECISIO CXLV.

Domini dixerunt, ſententiam Auditoris Cameræ non eſſe reuocandam ex defectu reformationis, quia poteſt ſubſtineri tanquam lata in Saluiano Interdicto;
1 cum fideicommiſſario, vtili Saluiano poſt aditam hereditatem competat (nulla etiam facta reſtitutione verbali) actio hypothecaria aduerſus hereditatem, vt hereditatem per fideicommiſſum relictam reſtituat, prout fuit deciſum in illa Romana de Comitibus 30. Ianuarij præſentis anni coram R. P. D. Aldobrandino.

An autem in caſu iſto ſit inductum fideicõmiſſum, & an aliquid veniat detrahẽdum, hoc erit particulariter videndum.

IL-

ILL.MO SERAPHINO.

Romana Caſtri Candulfi Lunæ 20. Iunij 1588.

SVMMARIVM.

1 *Saluianum Interdictum datur pro legatis, & fideicommiſſis.*
2 *Fideicommiſſum continetur in inſtrumento.*
3 *Prohibitio de non alienando extra familiam, inducit vocationem ad ſucceſſionem illorum de familia.*
4 *Fideicommiſſum induci poteſt in contractu.*
5 *Extrema in Saluiano.*
6 *Confeſſio nocet heredibus.*

DECISIO CXLVI.

FVit reſolutum altera tantum parte informante, competere Illuſtriſſimis Dominis Mariano, & Bernardino de Sabellis Saluianum Interdictum, ad obtinendam immiſſionem in poſſeſſionem Caſtri Candulfi, vigore fideicommiſſi contenti in inſtrumento, de quo agitur; nam quod huiuſmodi remedium detur pro legatis, & fi-
1 deicommiſſis, fuit ſemper in Rota obſeruatum, vt patet ex deciſ. Paleott. 333. in vna Foroliuien. bonorum, quidquid in contrarium ſenſerit doctiſſimus Sarmient. in ſuis de redditibus Eccleſię cõmentarijs par. 3. c. 2. nu. 19. & 20. quem ſequitur Menoch. de adipiſc. remed. 3. nu. 23.

2 Quod autẽ in dicto inſtrumento contineatur fideicommiſſum viſum eſt carere omni difficultate, cum ibi diſpoſitum habeatur, vt deficiente ipſius Domini Federici linea Maſculina, ſuccedant in dicto Caſtro proximiores de domo, & familia ſua excluſis fœminis in infinitum.

Ordinem vero ſucceſſionis ſuperius declarauerat in ea prohibitione, quam fecit, ne poſſit extra
3 familiã alienari, cedi, donari, aut teſtamento relinqui: receptiſſimũ autem eſt, & a Rota in pluribus cauſis reſolutum, & præſertim coram me, in cauſa Portuen. de Columna, poſſe in contractibus fidei-
4 committi. Aym. conſ. 19. nu. 9. cum alijs tunc allegatis.

Probata enim ſunt extrema requiſita in hoc remedio, cum pro-
5 betur poſſeſſio Domini Federici per inſtrumentũ locationis factæ bonæ memoriæ Cardinali præſenti, & acceptanti, quæ confeſſio
6 nocet heredibus, Rota deciſ. 1. de fid. inſtrum. in antiquis, Felin. in cap. inter dilectos. nu. 8. de fid. inſtrum.

Quia tamen ex aduerſo in quodam memoriali allegabatur dari retentionem ratione melioramẽtorum, & debitorum communiũ per Card. ſolutorum, fuit reſeruatum, vt particulariter hoc diſcuteretur.

R.P.

Digitized by Google

R.P.D. ORANO. DECISIO CXLVII.

Romana redditionis rationis Lunæ 15. Martij 1599.

SVMMARIVM.

1 *Reſtitutio in integrum datur ex capite ignorantiæ, etiam aduerſus præſcriptionem ſtatutariam.*
2 *Ignorantia debet eſſe probabilis, ad hoc vt illius vigore reſtitutio concedatur.*
3 *Ignorantia præſumitur in herede.*
4 *Negligentia non præſumitur in herede, ignorante iura ſibi competere.*
5 *Non valenti agere non currit præſcriptio.*
6 *Ignorantia probatur iuramento.*
7 *Præſcriptio, quando eſt capta cum defuncto, non competit reſtitutio heredi, quando reſtitutio eſt priuilegiata, puta quia ſit minor, vel miles.*
8 *Reſtitutio non datur minori, quando eſt capta cum defuncto ex capite minoris ætatis, quando nihil eſt actum cum minore.*
9 *Reſtitutio ex capite ignorantiæ datur, ſiue ſit minor, ſiue maior, etiam ſi nihil ſit actum cum minore.*
10 *Reſtitutio datur ex capite ignorantiæ, ſiue agatur, ſiue excipiatur.*
11 *Reſtitutio datur ex clauſula generali ex capite ignorantiæ.*
12 *Reſtitutio non datur poſſidenti.*
13 *Præſcriptio non datur ſine poſſeſſione.*
14 *Reſtitutio præſupponit priuationem, & reddit, quod abſtulit præſcriptio.*
15 *Iuſta cauſa excuſat ab expenſis ex parte rei, ſecus ex parte actoris.*

COntendebatBonifacius Canobius heres q. Ioannis Franciſci Canobij eius patrui, ſibi reddi rationem fructuum quorundã locorum Montium ſecundi Auenionis, & ſacri fœderis per q. Io. Baptiſtam, Procuratorio nomine eiuſdẽ patris Frãciſci, dum à curia abeſſet, receptorũ, ab anno 1577. vſque ad 1581. verum quia ſocietas Sanctiſſimi Sacramenti Eccleſiæ S. Mariæ in via, eiuſdem Ioannis Baptiſtæ heres præſcriptione ſtatutaria Vrbis ſexdecim annorũ, quam Domini intrare reſoluerãt, ab huiuſmodi prætenſione agentem excluſerat, habuit recurſum ad Signaturam, & impetrata commiſſione reſtitutionis in integrum aduerſus hanc præſcriptionem, prout de iure, obtinuit videri, an illi locus eſſet: & Domini reſoluerunt locum eſſe, nam quamuis controuerſa ſit quæſtio, an aduerſus præſcriptionem 30. vel 40. annorum, in cuius locum ſucceſſit ſtatutaria Vrbis præſcriptio, detur reſtitutio in integrum, ex capite ignorantiæ, de qua nouiſſime per Aymon. conſ. 201. nu. 34.

1 Nihilominus receptior viſa fuit affirmatiua ſubſtinentium ſententia, quam tenuit gloſ. in l. qui filiũ. §. Sabinus ad Trebell. Bart. in l. Aemilius. nu. 5. ff. de minor. & in l. cum

cum filius.§.in hoc,de verb.oblig.
& in l.2. C. ſi aduerſ. vend. pign.
Curt. Sen. conſ.58. nu. 1. Gozad.
conſ.56.nu.10. Soc.Iun.conſ.70.
nu.18. & ſeq. vol. 1.de communi
Mandell.conſ.634.num.2.& eam
alias vti veriorem amplexum fuit
ſacrum Rotæ Auditorium, in ter-
minis præſcriptionis ſtatutariæ, vt
videre eſt apud Peregr. deciſ.43.
in vna Bononien. hereditatis lib.
2..Chiſanen.deciſ.153. Caputaq.
deciſ.207. par.3. & nouiſſime co-
ram bon. me. Domino de Rubeis
in vna Romana domus de Mori-
nibus 13.Nouembris 1579. & co-
ram vicecomite in vna Tiburtina
francationis 2.Ianuarij 1583.dum-
2 modo tamen ignorantia ſit pro-
babilis,vt vult Bal. in cap.licet de
ſuppl.negl.Prælat. Rom.conſ.117.
col.fin.& 340.in fi. Aret.conſ.15.
in fi.Alex.conſ.71.vol.1. Felin.in
cap.vigilanti 3. limit.de præſcrip.
Dec.conſ.267.in fin. & conſ.266.
circa fin.cum relatis per Tiraq.de
retract.lignag.§.35. gloſ.4.nu.33.
Roland. conſ. 59. num.21. vol.4.
Bell.conſ.46.nu.16.quam in præ-
ſenti caſu Domini cenſuerunt nul-
3 lo modo poſſe calumniari : tum
quia ſumus in herede,in quo præ-
ſumitur ignorantia l. qui in alte-
rius,vbi Dec. & Cagn. de reg. iur.
Paleott. deciſ.40. Caputaq.deciſ.
207. part. 3. præſertim cum non
potuerit notitiam habere locorũ
Montium ex ſcripturis,ſeu litteris
patentibus,tanquam depræhenſis
penes defunctum,cum loca Mon-
tium eſſent diſtracta; quietantiæ
vero receptorum in libris depoſi-
tariorum cõſeruarentur: tum etiã
quia ratio ſtatuti hoc caſu ceſſa-
uit, quæ militat circa negligen-
tem, non ignorantem,in quem
4 non cadit negligentia, Chiſanen.
deciſ.253.

Vnde cum de eis, quæ ignora-
uit,non potuerit agere;non valẽti
5 agere non currit præſcriptio, & ſi
cucurrit, ſubuenire oportuit pro-
pter iuſtum impedimentum per
reſtitutionem l. Attilicinius. ff.de
ſeru.ruſt.præd.gloſ.in cap.ſi ſic in
verbo,vna ſeruitus,vbi Caſtren.ff.
quemadm.ſeru.ammitt.Alex.cõſ.
150.col.2.lib.7.cum ſimili;& tan-
to facilius, quia Dominus Bonifa-
cius vltro ſe iuramento purgatu-
rum eius ſcientiam obtulit, per
quod non eſt dubium probari
6 ignorantiam,cap.ſignificaſti,& ibi
gloſ.in verb. ſi ita eſt,de homicid.
Bald.conſ.154. vol.5. Aym.conſ.
101.nu.32.Milis.in repert.in ver.
ignorantia.

Non obſtat, quod cum fuerit
cæpta præſcriptio cum defuncto,
7 non videatur poſſe cõpetere re-
medium reſtitutionis heredi: quia
hoc procedit reſpectu reſtitutio-
nis priuilegiatæ competentis ra-
ne perſonæ, vt quia ſit minor,
vel miles. ex quo enim habuit
initium in perſona defuncti, non
competit reſtitutio in integrum
8 ex priuilegio minoris ætatis, niſi
aliquid

aliquid ſit geſtum cum minore :

Verum ſi vult reſtitui ex clauſula generali, ſi qua mihi iuſta cauſa, propter iuſtam cauſam ignorãtiæ, indiſtincte quis poteſt reſtitui, ſiue ſit maior, ſiue minor, & competit huic, etiam ſi nihil ſit ge
9 ſtum cum ipſo, vt poſt Bart. in l. Aemilius. n.5. ff. de minor. declarat Iaſ. in l. cum filijſfamilias. §. in hoc. n.6. de verb.oblig. Cagnol. in l.2.nu.219. C. de pact. inter empt. & vend.

Non obſtat, quod reſtitutio datur heredi excipienti, non autem agẽti. Din. in cap. cum quis in ius. de reg.iur.lib.6. Curt.Sen.conſil. 58.n.4. verſ. tertio ſolido: Etenim Doct. indiſtincte loquũtur, nec fa-
10 ciunt differentiam inter actorem, & reum : quin potius contrarium tenentium opinio confunditur, per gloſ. in l. ſi partem, verſ. non vtendo. ff. quemadmodum ſeruit. amitt. vbi ſi legatarius amittat ſeruitutem ſibi legatam, ex quo eam longo tempore non petijt, nec ea vſus fuit; ſi ideo non petijt, quia ignorauit ſibi relictum legatum,
11 reſtituitur ex generali clauſula, Balb. de præſcript. par.4. in fin. q. 29. num.9. Pinell. in authen. niſi triennale. nu.6. C. de bon.mat. & in terminis petentis legatum, & pro hac opinione eſt conſilium Alex. 171. num. 2. verſ. ſed præmiſſis, vol.1. Ruin.conſ.54. nu.9. volum.5. Et ratio ipſa hoc ſuadet, nam vbi petens reſtitutionẽ poſ-
12 ſidet, non eſt agendum de reſtitutione : nam cũ non poteſt currere præſcriptio, quæ non datur ſine poſſeſſione, c. ſine poſſeſſione, de præſcr.lib.6. vbi enim non procedit prçſcriptio, nõ requiritur reſti-
13 tutio, quæ præſupponit priuationẽ: & hoc reddit reſtitutio, quod
14 abſtulit præſcriptio l. quod ſi minor. §. retentio de minor. Angel. conſ.256.n.3. itaque Aym. & aliorum ſententia habebit locũ quoad damnum, quod quis incurrit comparendo in iudicio; ab eo nãque agens non excuſatur, vt di-
15 cit textus in l. qui in alterius, vbi reus excuſatur ab expenſis; ſed nõ actor, in cuius facultate eſt agere, vel non agere: quo fit, vt prius explorare debeat, antequã veniat ad iudiciũ; an iuſtã cauſam foueat, qđ ſecus eſt in reo, qui cõuẽtus cogitur defenſionem ſuſcipere, Cagn. in l. qui in alterius. n.13. ff. de reg. iur. Curt. autẽ Sen. diſtinctio cõſ. 58. reprobatur a Cagnol. in l. 2. nu.223. C. de pact. inter empt. & vendit. vbi atteſtatur, opinionem Bart. eſſe communem, & nominatim a Curt. diſcedit, Natt. conſil. 492. nu.5. in fi.

R. P. D. IVSTO.

Romana Saluiani Interdicti Lunæ 18. Martij 1602.

SVMMARIVM.

1 *Scire, & inquirere debet agens iurium ſuorum.*

Notitia

2 *Notitiam in genere habuiſſe nocet, cum debebat perquirere,*

3 *Diligentiam adhibere debet actor inquirendo iura ſua, nec ſufficit oſtendere caſum implicitum, & difficilem.*

4 *Diligentiam ſi quis non adhibuerit ſciēdi, nec beneficium reſtitutionis ei eſt concedendum ex capite ignorantiæ.*

5 *Ignorantia hoc caſu non probatur iuramento.*

DECISIO CXLVIII.

CVm Dn̄s Carolus Gabrielius petierit iterum audiri ſuper eo, quod deciſum fuit in hac cauſa die Lunæ 28. Ianuarij præteriti, Domini volentes illi, & iuſtitiæ ſatisfacere mandarunt cauſam proponi. Et denuo auditis partibus dixerunt non obſtare deciſioni, quæ opponebantur.

Dū enim Dominus Carolus conabatur oſtendere ſuam ignorātiā fuiſſe iuſtam, & probabilem, vt ex ea valeret conſequi reſtitutionem in integrū aduerſus præſcriptionē decennalem, & deducebat, quod nō potuit habere notitiam à Petro ſuo auctore, qui ſtudioſe iura occultabat, ne detegeret ſuā turpitudinem; reſponſum fuit, regulā iuris
1 eſſe contra Dominum Carolū, qui ſcire, vel inquirere, & inueſtigare debebat iura ſui auctoris, l. qui cū alio, vbi doct. de reg. iur. & ita non ſatis eſt non habere notitiam à Petro, qui volebat eum defraudare; cum de aliqua diligentia, vel inueſtigatione non conſtet, quæ poſſet Dominum Carolum excuſare.

Et dum vlterius deducebatur ignorantia ex dilatione Dominæ Catherinæ in producendo inſtrumentum venditionis domus, replicarūt iam dicta, videlicet, quod cū ex controuerſia Petri contra Do-
2 minam Catherinā ſuper domo, habuerit notitiam in genere de iuribus ſuis, & cauſam dubitādi, debebat inquirere aliunde, quàm à Domina Catherina, quæ non tenebatur deducere iura ſua ad notitiam Domini Caroli: quinimo obtinuit in ſpolio contra Dominum Carolū abſq; productione inſtrumēti, de qua conqueritur, & ſic manifeſte eſt nimia ſecuritas Domini Caroli iurium ſuorum, & præſertim mandati de manutenendo, quod euacuatum fuit per ſpolium prædictum, & ſententiā, & ceſſionem. Et hinc orta eſt ignorantia hypothecæ, & eorūdē iurium, pro quo-
3 rū firmitate non ſatis eſt oſtēdere factū fuiſſe implicitum, & difficile, ſed probari debet adhibitam fuiſſe perquiſitionē, & diligentiam, gloſ. in cap. innotuit in verb. ignorantiam de elect. & Doct. in dicta l. qui cum alio.

Et hæc licet non arguant moram in Carolo, vt ius ſuum ami-
4 ſerit, credendo aſſertis per Petrum in inſtrumento venditionis, vt bene per Bald. cōſ. 154. col. fin. verſ.

O o item.

Digitized by Google

item iuſtiſſimam, lib. 5. Nõ tamen illi prodeſſe debet ad beneficium reſtitutionis in integrum impetrãdum, in præiudicium Dominæ Catherinæ, quæ curſu temporis liberata eſt à moleſtijs, neque petit ius Caroli ex ſuo inſtrumẽto, & iuxta credulitatẽ narratorũ à ſuo auctore acquiſitũ, ſed propriũ defendit.

Nec iuramentum prodeſt ad probandam ignorãtiam huiuſmo-
5 di, licet legitime præſtitum, ſimplicem ignorantiã probare potuiſſet.

Ex quibus omnia in contrarium adducta, euacuata fuiſſe à Dominis deciſum fuit.

R. P. D. COCCINO.

Romana Vineæ de Fabris Lunæ 20. Decembr. 1604.

SVMMARIVM.

1 *Res iudicata inducitur ob non interpoſitam appellationem.*

2 *L. 2. C. de execut. rei iud. habet locum, quando conſtat de re iudicata, ac de illius iuſtitia.*

3 *Clauſula, ſi quid exequendum, ſuſpendit ſolum, donec de iuſtitia ſententiæ cognoſcatur.*

4 *Sententia redditur nulla, ſi aduerſarius non fuerit citatus.*

5 *Sententia afficit etiam fideiuſſores non citatos, quando fideiuſſio eſt facta coram Iudice, & apud acta iudicij.*

6 *Sententia eſt executioni demandanda, quando non fuit appellatũ in tempore.*

7 *Fideiuſſor in forma depoſiti, tenetur omnino adimplere, etiam ſi promiſiſſet factum alienum.*

8 *Fideiuſſor vti principalis, & inſolidum, dicitur principalis reſpectu illius, pro quo fideiuſſit.*

9 *Fideiuſſor non tenetur, quando agens ſtipulatus eſt iudicatum ſolui de vna re, & poſtea egit de alia.*

10 *Fructus, qui ſeruãdo ſeruari nõ poſſunt vltra triennium, non præſumuntur durare.*

11 *Fructus quando tempore condemnationis extare nõ poſſunt, tunc fit condemnatio ad extimationem.*

12 *Principalis habens notitiam de ſpolio, à procuratore commiſſo, ſi comparet in iudicio, dicitur ratificare geſta per ſuum procuratorem.*

13 *Spolium ratificatum non dicitur, poſtquam quis eſt reſtitutus ad effectum, vt poſſit agere ſpolio.*

14 *Spoliatus, vt quis dicatur, neceſſe eſt, vt expulſus haberet mandatum, vel ratificationem illius, cuius nomine poſſidebat.*

15 *Interpretatio ſtricte eſt facienda ad fauorem fideiuſſorum.*

16 *Dictio, ſupradictos, eſt repetitiua præcedentium.*

17 *Dominium non transfertur in emptorẽ, quando venditor illud ſibi reſeruauit, donec de pretio ſatisfieret.*

18 *Poſſeſſio remanet penes locatorem, quãdo locatio eſt facta pro certa reſponſione, donec retinebat dominium.*

19 *Poſſeſſio ciuilis reſeruata dicitur, quando quis reſeruauit ſibi dominium, & rem alteri locaſſet.*

20 *Teſtis, qui iurauit extra terminum, dicitur nulliter examinatus.*

21 *Citatio eſt facienda perſonaliter ad videndum examinari teſtes.*

22 *Teſtis ſufficit iuraſſe infra 30. dies, prout in termino citationis ad videndum examinari.*

23 *Citatio domi, dimiſſa copia, ſufficit, quãdo à prin-*

à principio fuit perſonaliter citatus, ſi poſtea non reperitur, vel difficulter citari poteſt.

24 *Citatio domi dimiſſa copia, ſufficit, quando quis elegit domicilium, vbi citari voluit, & eſſet forenſis.*

25 *Obſeruãtia ſubſecuta, oſtendit mentem contrahentis.*

26 *Approbare dicitur, qui in eo actu comparuit.*

27 *Ratificatio citationis inducitur per comparitionem.*

28 *Libri priuati partis aduerſæ nõ probãt.*

DECISIO CXLIX.

DVbitaui, an ſententia Rotalis liquidatoria fructuũ eſſet exequenda, & Dñi affirmatiue reſolue-
1 runt: quia cum conſtet de re iudicata, ob non interpoſitã appellationem, auth. hodie. C. de appel. c. Romana. §. ſi vero. de appel. in 6.
2 & de iuſtitia dictæ ſentẽtiæ, eſt locus executioni. l. 2. C. de execu. rei
3 iud. clauſula enim, ſi quid exequẽdũ, cum qua fuit cõmiſſa cauſa, ſuſpendit ſolũ, donec de iuſtitia ſẽtentiæ exequendæ cognoſcatur, Paleott. deciſ. 133. Verald. deciſ. 180. in fi. lib. 1. in manuſcriptis.

Nec eſt verũ, quod cum agatur de executione facienda contra fideiuſſores, qui ſe obligarunt de reſtituẽdo fructus perceptos ad om-
4 ne mandatũ dñorum, ſententia ipſis nõ citatis, remaneat nulla: quia cum iſti ſint fideiuſſores iudicij, fideiuſſio enim fuit facta corã Iudice, & in loco iudicij, & apud acta, Bar. in l. 1. ff. iud. ſolu. Ruin. cõſ. 98. n. 4. lib. 5. Surd. conſ. 326. n. 25. lib. 3. & conſ. 271. nu. 39. & 46. lib. 2.
5 Sententia lata contra principalẽ, ipſis quoq; etiã non citatis nocet: finguntur enim vna cũ principale condemnati, Bar. & alij in loco ſupracitato, Alex. in l. ſępe. ſub n. 17. ff. de re iudic. Guid. Pap. deciſ. 26. Surd. d. conſ. 271. n. 3. & ſeq. & cõſ. 22. & fuit reſolutum coram me in cauſa Rom. fideiuſſionis 20. Nouemb. 1602.

Non obſtat, qđ fideiuſſores potuerunt appellare ab huiuſmodi ſnĩa, quia cum nec principalis, nec fideiuſſores appellauerint in tem-
6 pore, meritò ſententia poteſt executioni demandari, vt in puncto Surd. d. conſ. 271. n. 32.

Nec placuit, quod cum promiſerint factũ alienũ, nempe quod Ioannes reſtitueret fructus, debebant citari, ad effectũ qđ facerẽt, quantũ in ſe eſſet, vt reſtitueret, & inde conſequerentur liberationẽ:
7 qa hæc nõ eſt promiſſio facti alieni ſimpliciter, ſed eſt fideiuſſio in forma depoſiti; & ideo fideiuſſores omnino tenerentur, Cagn. in l. impoſſibiliũ. n. 4. ff. de reg. iur. Orman. & Detus in l. 4. §. Cato n. 378. ff. de verb. oblig. Marãt. in Specul. diſput. 7. n. 23. cũ ſeq. Eoque magis cum fideiuſſores ſe obligauerint,
8 vti principales principaliter, & inſolidũ, quia reſpectu illorũ de Fabris sũt principales. Alex. cõſ. 272. ſub n. 13. in fi. lib. 4 & cõſ. 19. n. 36. lib. 7. Aym. conſ. 272. ſub num. 13. Mohed. deciſ. 2. de fideiuſſ.

Oo 2 Non

Nõ obſtat, qđ dicti fideiuſſores fuerint cõdemnati ad reſtituendã extimationem fructuum, quod nõ promiſerunt, & quotieſcunq. mutatur iudex, res, vel actio, fideiuſſores non tenentur, l.nõ a Iudice §. 1.vbi gloſ.& Doct.ff.de iudic.

Quia reſpõdetur, quod tũc res mutatur, quãdo de vna re acturus
9 ſtipulatus eſt iudicatum ſolui, & poſtea egit de alia, & tunc fideiuſſor non tenetur, quia eius obligatio alteratur, ſed in caſu iſto non militant prædicta, quia cum fideiuſſio fuerit de reſtituẽdo fructus,
10 qui, ex quo ſeruando ſeruari non poſſunt, nõ præſumũtur vltra triẽnium durare, gl.in l.1.& ibi omnes. C.ſi aduerſ.vſucap.Corn.cõſ.104. n.26.vbi de cõi lib. 2. & ideo cum
11 de tẽpore cõdemnationis iſti fructus extare nõ poſſent, merito fuit facta condemnatio ad extimationem, Bart.in l.eum qui, nu 1. ff. de his quibus, vt indigni, & in l.ex diuerſo §.1.in fin.ff.rei vend. & in l. diuortio §.ob donat.n.4.& ibi Iaſ. in fi.ff.ſolut.matr.Abb.in cap.grauis.n.22.de reſt.ſpol. Ang.Aret.in §.ſi quis à non Domino.ſub n.6.de rerum diuiſ.& fuit reſolutũ in cauſa Tarraconeñ. liquidationis fructuũ 17.Maij 1593. corã illuſtriſſ. D.meo Card. Seraphino, & ceſſat omnis difficultas, quia expreſſe ſe obligarunt ſoluere fructus, vel extimationem.

Nec minus placuit alia nullitas, ex quo nõ fuit citatus Ioannes Occihoa, qui tanquã procurator generalis ad lites, non poterat prĕiudicare principali, ſpoliãdo Fabros, Aegid.deciſ.550.Rot.in nou. dec. 7.vt lit. pẽd. et ideo omnino erat citandus: quia ceſſat hoc fundamẽtum, cũ Petrus principalis habue-
12 rit notitiã ſpolij, illud defendeñ. & ideo per cõparitionẽ cenſetur habuiſſe rata geſta per procuratorẽ, Lancell.de attẽt.par.1.c.1.n.56. & ideo bene potuit agi cõtra principalẽ, nõ citato Ioanne Occihoa.

Nec eſt verum, quod Petrus nõ potuerit ratificare dictũ ſpolium, poſtquã Fabri fuerunt reſtituti, vt in cauſa Colleñ. Parroch. 11. Decembr.1595.corã Illuſtriſſ.Seraph.
13 quia illa deciſio loquitur ad effectũ, vt ſpoliatus nõ poſſit agere a ſpolio: nã ſi ille, qui fuit expulſus, nõ docet de mandato, vel ratificatione illius, cuius nomine poſſidebat ante dictũ ſpoliũ, poſt eiectio-
14 nẽm, ratificatio nõ valet, & ita loquitur deciſ.9.de reſt.ſpol.in nou. quæ in dicta Colleñ. allegatur.

Nec releuat, qđ cum de tpe obligationis Petrus non ſpoliaſſet, ſed Occihoa, ratificatio ſubſequens nõ poteſt nocere fideiuſſoribus ad effectũ, quod Occihoa non deberet citari, cuius intuitu fideiuſſores ſe obligauerint, & ad eorũ fauorẽ eſt facienda ſtrictiſſima interpretatio, l.blanditus.C. de fideiuſ.l.ſtipulationum aliæ.§. ſatis acceptio.ff.de verb.oblig.l.fideiuſſores magiſtratũ.§. p Aurelio.ff.de fidei. Nã fuit reſpon-

reſponſum, quod Ioannes Occihoa ſemper egit nomine Petri, & fideiuſſores ſe obligarunt intuitu Ioannis Occihoæ procuratoris, & non Ioannis ſimpliciter; & ideo quamuis fuiſſet in facultate Petri ratificare, vel non ratificare ſpolium; tamen acta facta per Occihoam implicite afficiebant dictũ Petrũ, ſcilicet quatenus vellet ratificare; & ideo ſibi imputent fideiuſſores, ſi voluerunt intercedere pro eo, qui geſſit procuratorio nomine, abſque legitimo mandato, & ſubiecere ſe huic futuro euẽtui ex voluntate Petri principalis.

Minus etiã ſubſiſtit iniuſtitia ſententiæ, ex quo cõdemnatio ad fructus non poterat fieri ad fauorem illorũ de Fabris, cum ſententia in ſpolio non fuerit lata ad fauorẽ illorũ; quia in ſententia dicitur Petrũ Matthæũ, & alios ſupradictos eſſe reſtituendos, inter quos cum eſſet nominatus Petrus Fabrus; merito & ipſe compræhenditur in hac reſtitutione. Dictio enim,
16 ſupradictos, eſt repetitiua omniũ præcedentium, Surd. deciſ. 125. n. 1. verſ. facit etiam.

Nec releuat, quod Petrus Fabrus vendiderit vineã Petro Matthæo Varrino, & Paulo Bellono, quia nihilominus dictus Petrus Fabrus ſibi reſeruauit dñium, donec de pretio integre eſſet ſatisfactus, & interim fuit conuentum, quod vinea cenſeretur locata pro certa reſponſione, ne emptores retinerent rem, & pretiũ; quare cũ non conſtet, Petrum fuiſſe ſatisfactum
17 de pretio, nunquã dñium fuit trãſlatũ in emptores, ſed remanſit penes ipſum, Bal. in rubr. C. de contrah. empt. nu. 23. quæſt. 13. Abb. conſ. 66. n. 2. par. 1. Dec. conſ. 440. in princ. Tiraq. de retract. lign. §. 1. gloſ. 2. n. 39. & fuit reſolutum in cauſa Romana officij Notariatus Rotæ, 21. Maij 1604. coram Illuſtriſſ. D. meo Cardinali Pamphilio, & idem dicendum eſt de poſſeſ-
18 ſione, quod ſemper remãſerit penes Fabros, cum locatio fuerit facta pro certa reſponſione, donec ipſi retinebant dominium; & ideo donec pretium ſolueretur, emptores eſſent conductores; merito nõ ſibi, ſed dñis poſſidebant. l. ſi quis ante, & l. quod meo. in princ. & l. ſi aliquam rem, & l. quamuis. ff. de acqu. poſſ. Corn. conſ. 40. n. 6. vol. 4. Alber. conſ. 305. n. 3.

Nec etiam releuat, quod in inſtrumento Fabrus reſeruat in euẽtum non ſolutionis facultatem ca-
19 piendi poſſeſſionem propria auctoritate, quia cum reſeruaſſet ſibi dominium, & locaſſet, hæc facultas intelligitur de poſſeſſione naturali, non autem ciuili, ad tradita per Put. deciſ. 419. n. 4. lib. 2. Mohed. deciſ. 11. num. 1. de cauſ. poſſ. & propr. Implicat enim contradictionem, quod locet fructus vineæ, & non retineat poſſeſſionem ciuilem.

Non obſtat, quod poſtea Paulus

Bellonus vendidit portionem ſuã Benedicto Moniſoco, & Petrus Matthæus Varrinus vendidit certam portionem Bernardino Zeffiro, & ita iſti conductores potuerunt alienando rem ſibi locatam, & tradendo realem poſſeſſionem alteri, interuertere poſſeſſionem Petri Fabri, Bart.in l. quamuis.§.ſi conductor,num.3.ff.de acquiren. poſſ.cum alijs per Surd.conſ.417. num. 21.lib. 3. Vnde cum Petrus non haberet poſſeſſionem de tempore ſpolij, merito ſententia lata in ſpolio ad ſui fauorem, vel non ſuſtineretur; vel eſt intelligenda ad fauorem Petri, tanquam neceſſarij defenſoris,vti talis enim venit ad cauſam. Nam reſpondetur, quod Bellonus expreſſe in venditione Moniſoco facta, conuenit, quod ſolueret pretium Fabro, & interim ſolueret affictus, prout ipſe Bellonus ſoluebat; Petrus Matthæus vero expreſſe conuenit, quod Zeffirus ſolueret affictus, donec integre illi fuiſſet ſatisfactum. Ex quibus apparet, quod iſti noluerunt interuertere poſſeſſionem Fabri,ſed ſubrogare emptores in locũ ipſorum venditorum, ita vt nullum præiudicium inferretur Fabro; & ideo quamuis Fabrus veniſſet ad cauſam defendendo ſe per prædictos; tamen cum defenderit poſſidentes nomine ſuo,implicite defendit ſuam poſſeſſionem.

Non afficiunt ea, quæ contra liquidationem deducuntur: quod enim teſtes fuerint nulliter examinati, ex quo non fuit citatus Ioannes Occioha, ſed Petrus,ceſſat ex prædictis; quod vero fuerint examinati nulliter, partim

20 quia iurarunt extra terminum, Felin.in cap. licet cauſam, num 18.de probat. Caputaquen.deciſ. 285. num. 1. par. 3. partim, quia citatio ad videndum iurare teſtes, non fuit facta perſonaliter, ſed domi dimiſſa copia, gloſ. in cap. cauſam, in verb. ad domum, de dolo,& contumac. Innoc. in cap. ſignificauit, in verbo denunciando,de teſtibus, Abb.conſ. 84. lib. 2. cum alijs per Vant. de null. ex defectu citat. num. 90. non ſubſiſtit:nam quantum attinet ad primum, citatio fuit facta ad primam diem, & triginta dies ſequentes, iuxta ſtilum Curiæ, infra quod tempus, ſufficit quod teſtes iurauerint. Secundum vero de citatione, domi dimiſſa copia facta,

21 minus obſtat, quia fuit facta in loco, in quo Petrus elegit ſibi domicilium, & ad omnes actus; & ideo licet regula ſit, quod citatio debeat eſſe perſonalis, Innocen. in dicto cap. ſignificauit, de teſtibus, cum alijs ſupra citatis, ta-

22 men fallit, quando quis ſemel fuit citatus perſonaliter ad cauſam; vel poſtea, vel non reperitur, vel difficiliter citari poteſt, tunc enim ſufficit citatio,domi dimiſſa copia, Bart.in l.4. §. Prætor ait,

ait, num. 4. & Alex. num. 18. ff. de damn. infect. Rot. deciſ. 1. de dolo, & contumac. in nou. Put. deciſ. 297. lib. 2. Veral. deciſ. 117. num. 1. par. 1. & fuit reſolutum coram bon. mem. Cardinali Lancellotto in cauſa Papieñ. bonorum 10. Ianuarij 1578. & meis temporibus, in cauſa Papieñ. Archipresbyteratus 10. Maij 1600. coram Illuſtriſſimo Pamphilio, cum ab initio Petrus Loſa fuiſſet perſonaliter citatus, & eſſet alienigena, nec haberet domicilium permanentem, & ob id Rota voluiſſet,
23 quod eligeret domicilium, prout ipſe elegit; citatio facta in iſto domicilio, ſufficit, etiam quod requireretur citatio perſonalis, cum fuerit electum, ex quo ipſe tanquam forenſis, & non habens domum permanentem, reperiri non poterat.

Nec placuit Dominis, quod iſta electio debuit intelligi pro citationibus, quæ poterant fieri domi dimiſſa copia, quia hoc procederet, ſi electio domicilij fuiſſet fa-
24 cta, ex quo ipſe inhabitaſſet in aliqua parte remotiore, propter cõmoditatem Curſorum; ſed iſta electio fuit facta, ex quo ipſe non habebat ſedem permanentem, nec
25 propterea poterat reperiri, & ita etiam docuit obſeruantia ſubſequuta, & ſemper citatus in iſto domicilio comparuit.

Nec refert, quod iſtud domici-
26 lium fuerit electum in alia cauſa, quia cum in illa cauſa etiam Fabri fuiſſent citati, & poſtea Petrus Luſar introducta hac cauſa, approbauit iſtud domicilium, cum in eo citatus ſemper comparuerit, & denique in iſta cauſa citatis Fabris reuocaret hoc domicilium, manifeſte apparet, quod habet illã electionem domicilij, etiam pro iſta cauſa.

Vltra quod dicti teſtes depoñũt de valore æquali, ac quaſi certe quantitatis rei venditæ, tamen reſpectu aliorum fructuum, & præſertim vini, teſtes fuerunt valide examinati: nam Petrus poſt ci-
27 tationem domi dimiſſa copia, comparuit in actis; & ideo conualidauit dictam citationẽ, Rot. deciſ. 11. de dol. & contum. in nou. Ruin. conſ. 61. num. 33. lib. 5. Denique non conſtat de exceſſiuitate liquidationis. Fuit enim facta æſtimatio, deductis deducendis, electaque media via circa pretium, iuxta diſpoſitionem teſtium, vt in deciſ. D. mei Littæ 14. Nouembr. 1603. cui non eſt quid addatur.

Nec facit, quod quãplures expenſæ non fuerunt deductæ, quia de expenſis doliorum cellæ vinariæ, & ſimilium, non eſt habenda ratio, cũ æſtimatio vini fuerit facta pretio, quo ad vaſcã venditũ fuit.

De expenſis vero factis, minus etiam habenda eſt ratio, quia ex inuentario apparet, quod in vinea aderant duo torcularia; & in omnem euentum, quod torcular eſſet

reſtituẽdum, vſus pro duobus annis poſſet compenſari in torcularibus antiquis, quæ bene reſtituta fuerunt.

Nec eſt verum, quod fuerint factæ expenſæ in vaſca, quæ erãt deducendæ; quia de huiuſmodi expenſis non conſtat; & quietantiæ quæ dantur, vltra quod non ſunt in actis, non loquuntur de expenſis factis in vaſca, ſed in vinea: nec
28 eſt habenda ratio libri Occihoæ, niſi partitæ iuſtificentur, cum fuerit pars formalis in iſta cauſa, l. exemplo. C. de prob. & Bart. in l. admonendi, nu.26. & ibi Rip. nu. 121. de iur. iur. & fuit dictũ in hac cauſa 29. Maij 1589. coram Reuerendiſſimo Peruſino.

Minuſque releuat, quod nõ fuerit taxatum ſalarium vinitoris, & tamen conſtat plures pecunias illi fuiſſe ſolutas; quia pretium vini, & fructuum, fuit æſtimatũ, deductis expenſis, in quibus comprehenditur etiam expenſa vinitoris.

Quod Fabri alias habuerũt ſcuta 300. non releuat, quia non probatur, quod ſint pro fructibus anni 1588. & 1589. pro quibus hodie agitur.

ILL.MO SERAPHINO.

Romana Saluiani Interdicti die 1. Iunij 1587.

SVMMARIVM.

1 *Contractus à partium conuentione legem accipiunt.*

2 *Alienans rem alienam ignoranter, non incurrit pœnam impoſitam ſcienter alienantibus.*

3 *Venditor rei alienæ ignoranter, tenetur de euictione, & ad omne intereſſe, & num. 4.*

5 *Paria ſunt reſtituere pretium, & præſtare intereſſe.*

6 *Intellectus ad l. procurator de iur. fiſci.*

7 *Vaſſallus vendens ignoranter feudum, tenetur ad intereſſe.*

8 *Dictio, ſaltim, eſt implicatiua, non autem limitatiua.*

9 *Venditor tenetur ad intereſſe, quando emptor, & venditor eſt ignorans, vel ſaltem cum emptor.*

10 *Venditor ignoranter non tenetur ad totale intereſſe extrinſecum, ſecus ad intereſſe intrinſecum circa ipſam rem, ad quod tenetur.*

11 *Venditor, qui ſe obligauit ad damna, & intereſſe, tunc etiã ſi ex natura actionis non deberentur, ſi venditor eſſet ignorans; nihilominus teneretur.*

12 *Specialis prouiſio in contractibus attenditur.*

13 *Venditor non tenetur præciſe dominium in emptorem transferre, ſed tantum tenetur ad intereſſe.*

14 *Dominium non transfertur venditione, ſed traditione.*

15 *Prohibitio alienationis, impedit translationem dominij.*

16 *Prohibitio expreſſa reddit venditionem à principio ipſo iure nullam; ſecus tacita.*

17 *Contractus ſi fuerit nullus defectu formæ, tunc etiam acceſſoria, veluti fideiuſſiones, annullantur; ſecus ſi defectu materiæ.*

18 *Clauſulæ acceſſoriæ non tolluntur, quãdo eadem ratio non militat in acceſſorijs, quæ militat in principali, ſublato principali contractu, vel ſi tales clauſulæ poſſint de per ſe ſtare.*

DE-

DECISIO CL.

Diſcuſſis reſponſionibus datis per Dominum Gaſparē Galbiatum ad obiectiones, & dubitationes Dominorum excitatas cōtra deciſionem alias factam corā bon. mem. Reuerendiſſimo Cantuccio, fuit vnanimiter diſceſſum ab ea deciſione, & concluſum, omnia bona Domini Iacobi de Alexijs eſſe obligata pro cenſibus decurſis, de quibus agitur. Potiſſimū fundamentum deciſionis ſumitur ex inſtrumento venditionis cenſus, in quo Iacobus diſertis verbis ſeſe obligat ad damna, & intereſſe; vnde cum habeamus expreſſum pactum, & contractus ſit iuratus, non videtur ambigendum de hu-
1 iuſmodi obligatione, cum contractus ex conuentione legem accipiat, l. contractus de reg. iur.

Neque obſtat, quod ratione ignorantię prohibitionis venditor excuſetur à prçſtatione damnorū, & intereſſe, ex doctr. Abb. poſt Hoſtienſem in c. Eccleſia S. Mariæ. nu. 10. vt lite pendente, & ibi Imol. nu. 4. cum alijs alleg. vbi alienans rem litigioſam ignoranter,
2 nō incurrit pœnas impoſitas, ſciēter alienantibus; quia diſtinguendi ſunt caſus, non ſolum ratione diuerſitatis facti, ſed etiam ratione diuerſitatis ipſius intereſſe: nā pro regula ſtatui poteſt, quod vēditor
3 etiam ignorās, tenetur de euictione, & ad damna, & intereſſe, & hoc probat textus in diſcurſu allegato, hoc enim eſt ex natura ipſius actionis ex empto, l. cōtractus. C. de fid. inſtr. nempe vel vt impleatur contractus, vel præſtetur intereſſe: & in hoc nulla fit diſtinctio inter venditorem ſcientem, vel ignorantem, quia ex ignoran-
4 tia eius non diminuitur intereſſe emptoris, & ideo propter ignorātiam rei alienæ nō excuſatur venditor ab obligatione euictionis, toto tit. de euict. & a pari proce-
5 dunt reſtitutio pretij, & præſtatio intereſſe intrinſeci, vt optime declarat Affl. poſt Iſern. tit. de proh. feud. alienatione per Feder. in notab. 13. nu. 7. verſ. quęrit tamen hic Andreas, & confirmatur egregie ex deciſione Rotæ facta in cauſa Volaterrana terrarū corā R. P. D. meo Blanchetto 18. Aprilis 1586.
6 in qua fuit dictum, quod textus in l. ſi procurator de iur. fiſci, quāuis dicat procuratorem fiſci, qui rem aliquam vendidit, & duplum, vel triplum pro euictione promiſit, non teneri, niſi ad ſimplum; nō tamen excludit obligationē ad dāna, & intereſſe reſpectu illius ſimpli. Et fuit eadem deciſio cōfirmata ſub die 28. Maii eiuſdem anni, & pro huius concluſionis confirmatione textus eſt apertus in proprio caſu nullitatis alienationis in c. ſi vaſſallus feudum, & ibi Affl. ſi de feudo fuerit contr. inter domin. & vaſſal. vbi vaſſallus, qui
7 ignorans feudum vendidit, tenetur ad intereſſe.

Quod vero deducitur ex Abb. habet

bet locum in pæna, quæ extrinſecus venit,& quæ non præſtatur ab ignorante; nõ autem in intereſſe, quod venit ex natura ipſius actionis. Et quamuis Bart. in l.cum lex. nu. 1. de fideicomm. videatur diſtinguere inter venditorem ſcientem, & ignorantem, vt ignorans ſaltim teneatur ad reſtitutionem pretij, & ita videatur ſentire, quod non teneatur ad aliud; tamẽ re vera hoc nõ dicit: dictio enim,
8 ſaltim, eſt implicatiua, non autem limitatiua. & licet Aretin. & Iaſ. in add. ad Port. in §. fi. Inſt. de empt. & vend. videantur eandem diſtinctionem ſequi, tamen Ang. in d.l. cum lex. nu. 2. hanc diſtinctionem reprobat, & duobus caſibus ait vẽ-
9 ditorem teneri ad intereſſe; vel cum vterque, tam venditor, quam emptor eſt ignorans; vel cum emptor ſaltim; & allegat, l. vt liberi cũ gloſ. de contrahen. empt. Eandem ſententiam latius, & optimis fundamentis defendit Cuman. ibidẽ nu. 5. & 6. Caſtr. ibidem circa finẽ, & Imol. nu. 4. Fabian. de Monte de empt. & vendit. in 4. q. principali. nu. 5. verſ. tertio quæro.

Non obſtat, quod aliqui Doctores dicant, venditorem ignorã-
10 tem nõ teneri ad totale intereſſe, prout inquit Bart. in l. Iulianus in fin. princ. de act. empt. & Iaſ. in d. add. ad Portium in §. fi. Inſtit. de empt. Cepol. in l. 1. §. cauſa. n. 14. de edil. edict. cum alijs, quia non faciunt ad rem.

Nos enim loquimur de intereſſe intrinſeco, circa rem, ad quod ſiue ſciens, ſiue ignorans venditor tenetur, non autem de intereſſe extrinſeco, iuxta terminos dictæ l. Iulianus in princ. iuncta l. ſi ſterilis §. cum per venditorem eod. tit. nam ab eius proteſtatione propter ignorantiam excuſatur venditor. Nec ab his diſcrepat Gomeſ. de empt. Tomo 2. cap. 2. nu. 50. verſ. adde tamen, quia non agit de eo caſu, in quo vterque tam vẽditor, quam emptor, eſt ignorans; ſed tãtum, quando emptor ſcit, & emit ab ignorãte; vel quando ignorat, & emit a ſciente.

Sed etiam ſi demus diſtinctionem inter ſcientem, & ignorantẽ, iure probari; tamen non applicatur ad hunc caſum, in quo ſpecia-
11 liter fuerunt promiſſa damna, & intereſſe, vt dictum eſt: & ideo etiam, quod ex natura actionis venditor hoc caſu propter ignorantiam non teneretur, tamen teneretur propter pactum ſpeciali-
12 ter appoſitum. In hac enim materia ſpecialis prouiſio attenditur, l. ſi fundum. C. de euict. maxime cũ contractus fuerit iuratus, qui eſt caſus, quẽ excipit Ang. in d.l. cum lex, ſub num. 1. Gabr. de clauſul. concl. 10. nu. 4.

Neque obſtat id, quod ex aduerſo principaliter deducitur, cũ huiuſmodi venditio ab initio fuerit nulla; propter expreſſam prohibitionem alienationis, de qua ... in teſta-

in teſtamento Pauli; omnes quoque clauſulas acceſſorias eſſe nullas, vt voluit: Grat. in alleg. conſ. 91. num. 20. lib. 1. Gabr. d. concl. decima; nam pluribus modis reſpondetur.

Primo; quod aſſumptum eſt falſum, nempe venditionem abſolute fuiſſe nullam a principio. Fuit enim nulla reſpectu alienationis, non autem reſpectu præiudicij venditoris: nam ſi inſpiciamus naturam huius contractus, non tenetur præciſe venditor
13 dominium rei in emptorē transferre, ſed tantum ad intereſſe tenetur, l. contractus C. de fid. inſtr. Neque venditione trāsfertur do
14 minium, ſed traditione l. qui ſibi. C. de his qui à non Domino manumiſſ. ſunt; vnde cū fuerit prohibita alienatio, hæc prohibitio non expreſſe reſiſtit venditioni, ſed alienationi, vt inquit Bart. in
15 d. l. cum lex nu. 1. & tranſlationi dominij: & ideo obligationi perſonali poteſt accedere fideiuſſor. & licet in quādam conſequentiā cenſeatur prohibita vēditio, quia per eam deueniri poteſt ad id, quod prohibitum eſt, tamen ea prohibitio expreſſa eſt illa, quæ reddit actum ipſo iure nullum a
16 principio, non autem tacita, l. fi. C. comm. de leg. & ideo Doct. qui cautius loquuti ſunt in l. filiusfamilias. §. diui de leg. 2. agentes de hac prohibitione, dicunt alienationem nullam, non autem venditionem, Bart. ibi nu. 6. Caſtr. nu. 7. Rip. nu. 48. & cæteri.

Secundo reſpondetur ex doctrina Angel. in d. l. cum lex nu. 1. quod tunc contractu nullo exiſtente, acceſſoria quoque, veluti fideiuſſoria obligatio, corrunt, quādo contractus annullatur pro-
17 pter defectū formæ; ſecus ſi propter defectum materiæ, quæ doctrina optime caſui noſtro conuenit. Peccat enim contractus in ſola materia, quia res vendita erat prohibita alienari: & hanc diſtinctionem in effectu, licet diuerſis verbis ſentit Caſtr. ibidem n. 2. verſ. aliquando, vbi ait, quod ſi alienatio eſt prohibita fauore alterius, quam alienantis, qui eſt caſus noſter; nam prohibitio hæc facta eſt fauore vocatorū ad fideicommiſſum, tunc quod attinet ad eius præiudicium, contractus tenet, neque cenſetur prohibitus.

Tertio poteſt reſponderi, quod vbi non militat eadē ratio in clauſula acceſſoria, quę militat in prin-
18 cipali, non tolluntur clauſulæ acceſſoriæ, ſublato principali contractu; vel ſi talis clauſula poteſt de per ſe ſtare, prout vtranque limitationem multis auctoritatibus probat Gabr. d. concl. 10. nu. 9. & 10. Hic autē adeſt diuerſa ratio; nā prohibitio reſpicit tantum effectum alienationis ex contractu reſultantem; quare in cęteris ſubſtineri poteſt contractus ex ſua propria natura, quæ (vt dictum eſt) non

eſt) non obligat præciſe ad tranſlationem dominij, & quæ allegantur in contrarium ex Tiraquel. de conſtit.in 7.limit. n.28.& Gabr.& alij ſunt intelligendi ſecundum diſtinctiones ſupradictas, non obſtante conſ.Grati,cuius auctoritas non eſt tanti momenti, vt debeamus à receptiſſimis concluſionibus recedere. Bene faciunt deducta per addentes ad deciſ.Afflict. 178.nu.4.

Et ex his tolluntur omnia, quæ contra conſiderationes factas in diſcurſu fuerunt per Dominum Gaſparem deducta,& ideo domini cenſuerunt a dicta reſolutione recedendum.

R.P.D. BVBALO.

Senogallien.prædij Veneris 17. Iunij 1583.

SVMMARIVM.

1 *Creditor anterior ſicut præfertur in hypotheca, præfertur etiam in Saluiano.*

2 *Creditor anterior habet facultatem auocandi a ſecundo creditore poſſeſſionem.*

3 *Ceſſio nihil ſuffragatur, quando nihil eſt ſolutum.*

4 *Confeſſio de recepto non ſuffragatur ceſſionario, ſed debet conſtare de vera numeratione pecuniarum.*

DECISIO CLI.

FVit reſolutum D. Antonium Triumphum non poſſe impedire, quominus Dominus Nicolaus Tudinus immittatur in poſſeſſionem prædij, de quo agitur, ſibi hypothecati vigore Saluiani Interdicti: cum enim Tudinus ſit creditor anterior Triumpho,pręferendus eſt in hypotheca,& con-
1 ſequenter in Saluiano Interdicto, l.2.qui pot.in pign. hab. Rip.in l. priuilegia.nu. 5. de priuileg.cred. & ideo ratione ſui crediti poſterioris, non poteſt impedire anteriorem creditorem, qui habet fa-
2 cultatem auocandi a ſecundo creditore,l.creditor qui pot.in pign. hab. Neguſ.de pign. in 2. memb. par.5.nu.2.

Nec poteſt Triumphus ſe iuuare ex ceſſione ſibi facta a Cinthio Paſſero anteriori creditore, quia cum nihil ſoluerit, ceſſio ſibi non
3 ſuffragatur,l.per diuerſas l.ab Anaſtaſio.C.mand.& ideo non ſufficit
4 ceſſio de recepto,quia debet conſtare de vera, & actuali ſolutione, Bar.in dicta l. per diuerſas nu.12. C.mand.cum alijs per Gabr. de action. concl.5. nu.23. Put.deciſ. 22.lib.3.

Cum igitur Triumphus tantum ſe obligauerit de ſoluendo dicto Cinthio, ſatis eſt ei prouiſum, ſi Dominus Cinthius fuerit ſatisfactus de ſuo credito: ex quo Domini dixerunt, Tudinum eſſe immittendum in poſſeſſionem prædij,de quo agitur, vigore Saluiani Interdicti, præſtita tamen per ipſum cautione bancaria,de ſoluendo Do-

do Domino Cinthio id, quod ſibi debetur ad omne mandatum Rotæ.

I L L.mo BLANCHETTO.

Romana trium millium Veneris 18. Aprilis 1588.

SVMMARIVM.

1 *Fideiuſſor non liberatur propter moram interpellandi principalem debitorem.*
2 *Fideiuſſor, qui vti principalis ſe obligauerit, poteſt conueniri ante interpellatum principalem.*
3 *Amplia ſtante renunciatione omni legum auxilio.*
4 *Obligatio Cameralis continet renunciationem prædictam.*

DECISIO CLII.

DOmini dixerũt propter prætenſam moram interpellandi
1 principalem debitorem, non fuiſſe liberatos fideiuſſores Domini Iulij per tex. clariſſimum in l. ſi fideiuſſor creditori. ff. de fideiuſſ. vbi bene Paul. de Caſtr.

Non obſtat l. ſi fideiuſſores, eod. tit. quia procedit in caſu ſuo, non autem, quando fideiuſſor ſe principaliter acceptus, & tanquã
2 principalis ſe obligauit, vt diſtinguit Ruin. conſ. 45. nu. 5. lib. 5. quæ multo magis procedunt, ſtante re-
3 nunciatione omni legum auxilio; tunc enim ceſſat beneficium auth. præſente, C. de fideiuſſ. Alex. conſ. 43. nu. 4. quæ renunciatio in obli-
4 gatione Camerali continetur, Put. deciſ. 466. lib. 2..

Iſtis fuit additum ſtatutum Vrbis lib. 1. c. 152. vbi etiam incępto Iudicio contra debitorem, poteſt creditor vno, & eodem tempore proſequi, & eodem tempore ius ſuum contra fideiuſſorem.

ILL.mo BLANCHETTO.

Neapolitana pecuniaria Mercurij 4. Nouembris 1579.

SVMMARIVM.

1 *Venditor tenetur liberare rem venditam a priori obligatione.*
2 *Emptor poteſt agere, vt res libera tradatur.*
3 *Actio non competit actori, quando ius eius efficitur deterius per ſententiam,*
4 *Ius deterius non dicitur factum, quando adeſt obligatio de reſtituendo ad omne mandatum Iudicis.*
5 *Ius deterius efficitur per ſententiam, quando agitur in petitorio; ſecus ſi agatur in poſſeſſorio.*

DECISIO CLIII.

EGo propoſui dubium in cauſa Neapolitana pecuniaria; videlicet, an vt Illuſtriſſimus, & Excellentiſſimus Dñs Dux Parmæ, poſſit

poſſit agere ad effectum, vt Summaria conſentiret venditioni ſibi factæ per Sbarrã, eſſet neceſſaria denunciatio litis Dominis de Bõuiſijs. Et fuit per Dominos reſolutum Excellentiſſimum Dominum Ducem potuiſſe, & poſſe agere contra Dominos de Bonuiſijs, vt faciant conſentire Summariã venditioni per Sbarram factæ eidem Excellentiſſimo Domino Duci abſque alia litis denunciatione, ſibi in conſilio Regio Neapolita-
1 no motæ, cum enim Viridarium reperiatur alteri prius obligatum, ipſi tenẽtur illud liberare a priori obligatione, l. creditor. §. prædiũ. ff. de act. emp. & Excellentiſſimus Dominus Dux poteſt agere ex primęua actione. Alex. conſ. 73. n. 11. lib. 6. Dec. conſ. 102. in fi. & Aym. conſ. 83. nu. 4.

Non enim agit de euictione contra venditorem, ſed vt res li-
2 bera tradatur iuxta promiſſionẽ, quod ſibi licet, Cuman. in l. Iulianus. §. qui fundum. nu. 6. & ibi Iaſ. num. etiam 6. ff. de verb. oblig. Pedemon. deciſ. 24. nu. 4.

Nõ obſtat quod res non ſit integra, & quod actio non poſſit intẽtari per Excellentiſſ. D. Ducem, cum ius venditionis ſit effectum
3 deterius ex ſententia lata, & eius executione, & non interpoſuit appellationem, prout in præſuppoſitis iuxta trad. per Couar. var. reſolut. lib. 3. cap. 17. nu. 8. & Rimin. Sen. conſ. 274. n. 52. lib. 2. quia hoc caſu non poteſt dici effectum deterius ius DD. de Bonuiſijs: per ſententiam enim latam in Conſilio Neapolitano, non eſt eliſa exceptio anterioris hypothecæ ipſorum, ex iure Corneliæ Columnę ſibi ceſſo, cum illa non fuerit de-
4 ducta, & deduci poſſit adhuc ſtãte decreto Concilij, & obligatione Sũmariæ de reſtituendo, ad omne mandatum præfati concilij, quod non eſt reſtrictum ad fauorem Pompei Tuttauilla, ſed ad om-
5 nem alium ordinẽ. Secundo prędicta regula habet locum, quando ius in petitorio eſt effectum deterius, non autem in poſſeſſorio, prout in iſto caſu: poteſt enim agi quaſi re non tradita, Socin. conſ. 199. nu. 8. lib. 2. poſt Bald. & Salic. in l. 1. C. de peric. & commod. rei vend. ſententia enim lata ad fauorem Summariæ, non præiudicat Dominis de Bonuiſijs, ita vt nullitatem obligationis Sbarræ, & potiora iura hypothecæ, ipſi non poſſint deducere contra dictam Summariam.

Nec refragatur ceſſio ſummariæ in fauorem Excellentiſſimi Domini Ducis: quia iſtam ceſſionem obtinuit mediante reſtitutione poſſeſſionis viridarij, non autẽ gratis; cum igitur Excellentiſſimus Dominus Dux non agat de euictione, ſed priori actione, vt res ſibi libera tradatur, & Dominis de Bonuiſijs adhuc per viam actionis poſſint deducere, quod

prius

prius excipiendo allegare poterant, non fuit neceſſaria alia litis intimatio, ideo.

ILL.^MO ALDOBRANDINO.
POSTEA CLEMENTE VIII.

Tiburtina Caſtri Sambuci die 10. Maij 1577.

SVMMARIVM.

1 *Aegidianæ eſt locus, quando in ſententia ſolum de poſſeſſione diſponitur.*

DECISIO CLIV.

DOmini, qui viderãt cauſam, tenebãt locũ eſſe Aegidianę, quia ſententia ſolum loquebatur
1 de poſſeſſione, nec aliquam mentionem facit de nullitate: Doct. autẽ ex aduerſo allegati loquuntur, quando in ipſa ſententia fit mentio de admittenda appellatione.

ILL.^MO ALDOBRANDINO.
POSTEA CLEMENTE VIII.

Tiburtina Caſtri Sambuci die 15. Maij 1577.

SVMMARIVM.

1 *Aegidiana habet locum, quando eſt ſuſpenſum petitorium, & præſertim, quando fuit proteſtatum, quod quidquid fit in cauſa, ad effectum poſſeſſorij tantum fiet.*

2 *Aegidianæ non eſt locus, quando in ſententia ſit mentio de petitorio.*

3 *Conſequens, qui vult, videtur velle etiam neceſſarium antecedens.*

DECISIO CLV.

DOmini tenuerunt locum eſſe Aegidianæ, ſi ſuſpenſum fuit petitorium, tunc enim tota cogni-
1 tio, quæ fuit facta in petitorio, intelligitur facta ad effectum poſſeſſorij, & ad ipſum colorandum ſolum; quam ſuſpenſionem dixerũt habere vim proteſtationis, quod quidquid fiet in cauſa, ſit ſolum ad effectum poſſeſſorij.

Non obſtant doctrinæ allegatæ in contrarium, quia illæ procedunt, quando in ſententia fit mẽ-
2 tio petitorij, vel cauſę appellationem admittentis, vt ibi loquuntur deciſiones, quæ in contrarium allegantur, & nonnulli ex Dominis dicebant in Rota fuiſſe ſemper tẽtam opinionem Decij, quidquid
in contrarium dixerit in eodem 3
caſu Iaſ. in conſ. 187. volum. 2. In euentum vero, quod petitorium non fuiſſet ſuſpenſum, res maiorẽ habet difficultatem, & aliqui ex Dominis, qui tenebant, quod in præcedenti caſu locus erat appellationi, affirmabant, quod in hoc caſu contrarium tenerent, quia cognitio eſt facta plena de nullitate ſubhaſtationis, vnde cauſatur ſpolium: & non poterat pronunciari ſuper nullitate: & in ſententijs,

Digitized by Google

tentijs etiam procedit argumentum: qui vult conſequens, vult
3 etiam neceſſarium antecedens, ſi non adeſt ſuſpenſio, ſatis diceretur expreſſe pronunciare ad iſtum effectum ſuper nullitate, Tiraq. de legib. connub. gloſ. 7. nu. 107.

ILL.MO ALDOBRANDINO.
POSTEA CLEMENTE VIII.

Tiburtina Caſtri Sambuci Lunę 1. Iulij 1577.

SVMMARIVM.

1 *Aegidiana habet locum, quando ſententia eſt reſtricta ad ſolum poſſeſſorium, licet fuerit cognitum de nullitate.*
2 *Limitatur, quando ſententia habet complicationem cum petitorio.*

DECISIO CLVI.

DIxerunt Domini, locum eſſe Aegidianæ, quia ſententia
1 eſt reſtricta ad ſolum poſſeſſoriũ; & quamuis fuit etiam cognitũ de nullitate, id tamen fuit factum ad effectum ſolius poſſeſſorij. Dec. conſ. 28.

Non obſtant auctoritates in cõtrarium allegatæ, quia vt latius deducitur per informantes, procedunt, quando in ſententia exprimitur cauſa, quæ habet complica-
2 tionem cum petitorio, & ita intelligendus eſt Bald. conſ. 88. lib. 1. quod patet, quia in verſ. ſequenti, hoc expreſſe dicit, ibi quod ſi declaretur hæres, & poſſeſſor poteſt appellari.

Non obſtat, quod fuerit plene cognitum de nullitate: quia id fuit factum, vt ex effectu appareret, ex quo Iudex ad poſſeſſorium ſe reſtrinxit ad effectum dicti poſſeſſorij, quo fit vt retentio in petitorio non præiudicet.

ILL.MO SERAPHINO.

Firmana executionis ſpolij die 7. Februarij 1583.

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata in poſſeſſorio vigore l. fin. C. de edict. Diu. Adr. toll. dicitur lata in mero poſſeſſorio, niſi contineat complicationem.*
2 *Res iudicata in poſſeſſorio obſtat, ſi eſt iuſta, alias non.*
3 *Poſſeſſio legati capi poteſt ante aditionem hereditatis.*

DECISIO CLVII.

FVit concluſum per Dominos, ſententiam, de qua agitur, eſſe latam in mero poſſeſſorio, & ideo exequendam iuxta terminos conſtitutionis Aegidianæ, dummodo ſit iuſta, quod erit particulariter videndum.

Nam quod obijcitur, cauſam continere mixturam, cum ſit lata ſuper reſtitutione ſpolij, prouenientis à prædicta nullitate ſententiæ

tentiæ latæ in remedio dictæ l.fin. C.de edict.diu.Adr.toll. Hoc nihil eſt, niſi complicatio explicite contineatur in ſententia; & ita reſolutum fuit coram R. P. D. meo Aldobrandino in cauſa Tiburtina Caſtri Sambuci.

Non obſtat res iudicata in pe-
2 titorio, l.diffamari, quia bene obſtabit, ſi erit iuſta, alias non.

Vltimo non obſtat nullitas oppoſita ex defectu iuriſdictionis, quia non fuit lata ſuper cauſa appellationis ſuper poſſeſſorio, ſed tanquam in prima, & in commiſſione aderat clauſula, quã, & quas. Quæ faciunt difficultatem ſuper iuſtitia ſententiæ, & hinc inde deſunt iſta.

Primo, an conſtet de bono iure Montani in poſſeſſorio, reſpectu diſpoſitionis Montani ſenioris.

Secundo, an ſententia prima ſit valida, quia licet ſolemnia nõ impleuerit tutor; tamen ex quo erat teſtamentarius, reſpicit tantum adminiſtrationem, non autem aditionem, per Ang. in §. fin. vt hic, qui obligat.

Tertio, an dicta ſententia prima
3 ſit iuſta, cũ licuerit Montano ante aditionẽ hereditatis capere poſſeſſionem hereditatis bonorũ legatorũ propria auctoritate, ad gl. & Bart. in l.non eſt dubium. C de leg. maxime cum Vulpatius eſſet etiam tutor Franciſcæ, & Iſabellæ, qui poterat rem legatam tradere Montano ſine decreto Iudicis, l. magis puto. §. ſi fundus.ff.de rebeorum.

Dubitatur ergo, an ſententia Maceratẽ. ſit iuſta, ad effectũ, vt ſit exequenda, & partes ſuper præmiſſis informent.

R. P. D. BVBALO.

Senogallieñ. prædij Lunæ 14. Nouembris 1583.

SVMMARIVM.

1 *Saluianum Interdictum datur vigore hypotheca, & nu. 9.*
2 *Saluianum datur contra tertium poſſeſſorem.*
3 *Hypotheca extinguitur per dationem inſolutum, & acceptationẽ ſubſequutã.*
4 *Proteſtatio, quod non intendit recedere à priori inſtrumento, & hypotheca, & quod præiudicium aliquod non inferatur, præſeruat ius, & hypothecam.*
5 *Cenſus contra formam Bullæ creatus, eſt nullus.*
6 *Proteſtatio contraria facto, nihil operatur.*
7 *Limitatur, quando in totum deſtruit factum, ſed illud limitat.*
8 *Saluianum ceſſat, ſi creditor offerat altero creditori ſatisfactionẽ; quod procedit, etiam ſi eſſet ſecundus creditor.*

DECISIO CLVIII.

Conclusum fuit per Dominos, competere Domino Nicolao Todino Anconitano remedium vtilis Saluiani Interdicti, ſuper

prædio

poſſeſſorium Illuſtri D. Torquato competeret, vt fuit reſolutum. Sen-
1 tentia enim ſemper præſumitur lata ex cauſa, ex qua valere poteſt, l. ſi quis ad exhibendũ. ff. de except. rei iud. l. hoc enim. ff. de ſuſpect. tut. Alex. conſ. 66. n. 2. lib. 5. Aym. conſ. 23. n. 2. & hinc eſt, quod ſen-
2 tentia ex actis declarationem accipit, l. ait prætor. §. ſi iudex, vbi gl. & Bar. ff. de re iud.

Idque tanto magis cum expraeſſe hoc remedium fuerit intentatũ, vt ex commiſſione fungenti vicem libelli apparet. Non obſtat, quod
3 fuit intentatum priuatiue ad alia remedia poſſeſſoria, quia nullum aliud competebat, (vt eſt dictum.)

Cui interpretationi verba ſententiæ non repugnant, licet enim in ſententia declaretur Dominos Hyeronimum, & Federicum obligatos eſſe ad relaxandum, & reſtituendum Domino Torquato poſſeſſionem; hoc intelligendum eſt, vt teneantur tanquam poſſeſſores rei, vigore remedij poſſeſſorij, quod ex præcedentibus & ſubſequentibus declaratur in narratiua: namque in ſententia, dum narratur lis, dicitur, quod ea vertebatur ſuper poſſeſſione adipiſcenda, & deinde ſententia mandat immitti in poſſeſſionem Dominum Torquatum, & imponit perpetuum ſilentiũ ſuper poſſeſſione, ex quibus liquet intẽtionem Iudicis fuiſſe, ſolum pronunciare in iudicio poſſeſſorio.

Nec obſtat, quod in præfato Interdicto pronunciatum ſit creditorem immittendum, limitate, donec fuerit ſatisfactus. Quia Domini dixerunt hoc modo, aut agitur hoc Interdicto pro conſequenda poſſeſſione, quæ non eſt in obligatione, ſed in cautione, vt quando alicui debentur puta centum, & pro cautione eſt hypothecata domus, & ſic procedit obiectum.

Immiſſio namque fit, vt conſequatur id, quod eſt in obligatione, & propterea hic dicitur, quod debebat rem illam retinere, do-
4 nec ſit ſatisfactus, quia eo ſatisfacto, res illa amplius ad creditorem non pertinet.

At quando hoc remedium intentatur ad rem, quæ eſt in obligatione, & quæ debetur, tunc hoc caſu nõ poteſt opponi hæc limitatio, ergo ſi legata eſt domus, le-
5 gatarius agit hoc remedio ad poſſeſſionem dictæ domus, hoc caſu non poteſt pronunciari, legatarium eſſe immittendum in poſſeſſionem domus retinendę, donec fuerit ſatisfactus, quia ſatisfactio conſiſtit in aſſecutione poſſeſſionis domus, nihil aliud eſſe dicendum, donec aſſequeretur ipſam domum, quæ videretur mera negatio.

Non obſtat impoſitio meri ſilentij, quia intelligitur ſecundum naturam remedij intentati, & competentis.

R. P. D. COCCINO.

Bononien. pecuniaria Lunæ 11. Decembris 1600.

SVMMARIVM.

1 *Hypotheca non inducitur, niſi in caſibus a iure expreſſis.*

2 *Hypotheca tacita competit pro bonis dotalibus poſt matrimonium contractum peruentis.*

3 *Bona extradotalia efficiuntur paraſernalia, quando maritus de conſenſu tacito, ſeu expreſſo, illa adminiſtrauerit.*

4 *Hypotheca tacita datur mulieri pro bonis paraſernalibus.*

5 *Voluntas adfuiſſe non præſumitur, niſi data ſcientia.*

DECISIO CLXII.

Domini cenſuerunt, Lucæ non competere hypothecã, quia
1 hypotheca non inducitur, niſi in caſibus à iure expreſſis, gloſ. fin. in fin. in l. 2. ff. de priuil. cred. Bald. in l. 2. ff. ex quibus cauſ. pign. vel hypoth. contrahitur. Rip. in l. dabimus. nu. 9. ff. de priuil. cred. In iure autem non habetur, quod pro bonis dotalibus, competat vxori
2 tacita hypotheca, prout ſunt iſta, de quibus agitur; ex quo obuenerit poſt cõtractum matrimonium per Lucam, Iacob. de Sancto Giorgio, in l. dotis fructus. num. 1. verſ. puta. ff. de iur. dot. Bertr. conſil. 19. nu. 11. par. 3. Guid. Pap. deciſ. 468. num. 5. Affl. deciſ. 44. num. 1. Papien. in forma libelli quomodo vxor agit ad dotẽ, in verſ. tanquã, nu. 3. Vinc. Manil. in conſuet. Pariſ. in tit. de iur. dot. §. marito. nu. 12. Decian. reſp. vlt. vbi multos congerit, lib. 4. nu. 5.

Nec facit, quod bona extrado-
3 talia efficiantur paraſernalia, quãdo expreſſe, vel tacite mulier conſentit, quod vir illa adminiſtret, Iaſ. in l. maritus. nu. 12. C. de procur. Guid. Pap. deciſ. 468. n. 8. Affl. dicta deciſ. 44. num. 3. Caſſan. in conſuet. Burgund. rubr. 4. §. 24. nu. 6. & præcipue Cuman. num. 105. viſa ſubſcriptione DD. Imol. Caſtr.
4 Fabr. & aliorũ, pro quibus bonis paraſernalibus mulier habet tacitam hypothecam, l. vlt. C. de pact. conu. tam ſupradicti, quàm Bald. in princ. dicit vnicam, & alibi non reperiri, l. vbi adhuc. in fin. C. de procur. & in §. fuerat, num. 41. de act. Dec. conſ. 121. num. 6. Neguſ. de pign. in 4. membr. 3. par. num. 65. Couar. lib. 1. var. reſolut. cap. 3. nu. 1.

Quia in præſenti caſu, nec expreſſus, nec tacitus conſenſus pro-
5 batur, cum non doceatur, concludenter de ſcientia, ſine qua non poteſt inferri ad voluntatem, l. ignorans. C. de eden. l. in maleficijs longe. ff. de act. & oblig. l. generalẽ. C. de tab. lib. 10. Bal. conſ. 39. n 3. & 4. lib. 1. Bero. conſ. 133. nu. 29. lib. 1.

R. P.

R. P. D. COTTA.

Neapolitana nullitatis inſtrumenti die 4. Iulij 1574.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio Cameralis non admittit, niſi exceptionem falſitatis, ſolutionis, & pacti de non petendo.*

2 *Exceptio nullitatis admittitur, etiam in in obligatione Camerali, quando oritur ex ventre obligationis, & impedit executionem.*

3 *Nullitas inſtrumenti reddit probationem nullam.*

4 *Executio obligationis Cameralis impeditur, quando eſt vulnerata per ſententiam.*

DECISIO CLXIII.

Obligatio in forma Cameræ, licet non admittat, niſi exce-
1 ptionem falſitatis, ſolutionis, & pacti de non petendo, vt not. Caſſad. deciſ. vnic. de mut. petit. tamen fallit etiam, quando ex ventre in-
2 ſtrumenti oritur defenſio, & exceptio nullitatis, quia tunc impeditur executio, Bar. in l. 1. §. & pauci, n. 3. ff. quod vi, aut clam, Alex. cõſ. 20. num. 2. & 3. volum. 6. Sarnien. in compend. num. 84. Acchil. deciſ. 3. Felin. in Rubr. de except. nu. 2. Soc. conſ. 27. nu. 3. verſ. 2. compulſus, lib. 4. Iaſ. conſ. 170. verſ. etſi diceretur, lib. 2. Caſſad. deciſ. 10.
3 de reſcript. quia nullitas inſtrumenti reddit probationem nullã, qua ſublata, non poteſt dici conſtare de obligatione, Affiict. deciſ. 285. nu. 1. Rom. conſ. 42. & ita tentum fuit in vna Romana domus, & nullitatis corã Paleotto del 61. quia in inſtrumẽto, cuius executio petebatur, apparebat de nullitate, quia non aderat locus ad Rot. deciſ. 5. & 6. de fid. inſtru. in antiq. & inſtrumentũ ſecundum conſuetudinem Neapolitanam, nõ erat ſubſcriptum à Iudice, & teſtibus, Affl. 160. Capic. deciſ. 29. n. 2. & ſic tentum, quod obligatio in forma Cameræ impediebatur.

Secundo fallit, quando dictum
4 inſtrumentum obligationis in forma Cameræ iam fuiſſet vulneratum per ſententiam, etiam quod aliter nullitas opponi non potuiſſet, Felin. in cap. inter Monaſteriũ limit. 8. de re iud. Rip. in l. naturaliter. §. nihil commune, nu. 72. de acquiren. poſſeſſ. Ruin. conſ. 384. verſ. quoad tertium.

R. P. D. LITTA.

Romana Saluiani Interdicti Lunæ 28. Aprilis 1597.

SVMMARIVM.

1 *Saluianum Interdictum habet locum, probatis extremis.*

2 *Excuſſio non eſt facienda in Saluiano Interdicto.*

3 *Bulla erectionis Montis domicellorum, qualiter ſit intelligenda circa excuſſionem faciendam.*

4 *Dictio, tantum, reſtringit diſpoſitionem ad expreſſa, & non extenditur ad non expreſſa.*

Digitized by Google

5 *Diſpoſitio Papæ non præſumitur fuiſſe, vt præiudicet prioribus creditoribus.*
6 *Alienatio rei hypothecatæ fieri non poteſt in præiudicium anteriorum creditorum.*
7 *Priuilegium reale, ſeu in rem ſcriptum, tranſit ad ſucceſſores.*
8 *Clauſula, ſublata, non operatur, vltra expreſſa in ipſo priuilegio, in quo apponitur.*

DECISIO CLXIIII.

ILluſtriſſimus D. Paulus Sfortia impoſuerat de anno 1581. annuum perpetuum cenſum ſcutorū 140. auri in auro ſuper quodā ſuo caſale, nuncupato Ceruetere, ad fauorē Illuſtris Domini Pauli Matthæi, pro pretio ſcutorum 2000. mortuo Domino Paulo Matthæo Illuſtres Domini Ciriacus, & Aſdrubal de Matthæis eiuſdem Pauli nepotes, & heredes, per aliquod tempus fructus dicti cenſus exigerunt.

De anno 1595. præfatus Sfortia vendidit caſale prędictum Ceruetteri Illuſtri D. Papirio Aluero pro pretio ſcutorum 20. millium, qui illius poſſeſſionem nactus eſt.

At cum per aliquod tēpus ceſſatum fuiſſet in ſolutione fructuū dicti cenſus, Domini de Matthæis pro fructibus decurſis, & non ſolutis, ac in poſterum decurrendis; necnon & pro renouatione cedulæ bancariæ, intentarunt vtile Saluianum Interdictum contra præfatum Dominum Papirium poſſeſſorem caſalis; & probatis requiſitis coram R. P. D. meo Locumtenente Auditoris Cameræ, fuit pro parte Domini Alueri oppoſitum, non poſſe eſſe locum dicto interdicto, niſi facta prius per actores diſcuſſione legitima aliorum bonorum præfati Domini Pauli Sfortiæ venditoris, iuxta diſpoſitionem Bullæ erectionis Montis Baronorum, quam intrare debere hoc in caſu, aſſerebat Aluerus, & illius contrarium prætendebant præfati de Matthæis. Ideo pro habenda veritate huius articuli, idem Locumtenens Auditoris Cameræ, de communi partium conſenſu, firmauit infraſcriptum dubium in Rota diſcutiendum, videlicet.

Præſuppoſita Bulla erectionis Montis domicellorum.

Et quod extrema, & alia requi-
1 ſita in Saluiano, ſint verificata.

Et inſtrumento cenſus impoſiti ſuper caſale, de quo agitur.

An ſit locus Saluiano Interdicto, in caſu, & ad effectum, de quo agitur.

Quod placuit ad me tranſmittere proponendum: vnde vtraque parte informante, Domini reſoluerunt eſſe locum Saluiano Interdicto ad fauorem Dominorum de Matthæis. Moti, quia Domini de Matthæis in hoc iudicio Saluiani Interdicti, probarunt

7 deſtruitur totum factum, ſed limitatur, vt per ceſſionem, cenſus cenſeatur extincta prior hypotheca, quatenus ex dicta ceſſione, & datione inſolutum dicti cenſus ſequatur ſatisfactio; alias ius hypothecæ ſaluum remaneat, & hoc caſu proteſtatio præſeruatiua, multum operatur, vt tradit pro cautela Veroneñ. cautel. 123.

Minus obſtat, quod Domino Cinthio priori creditori com-
8 petat ius offerendi Todino, ad effectum illum excludendi ab hoc remedio, quia adhuc non conſtat de aliqua oblatione Domini Cinthij, ſed de obligatione facta per Todinum conſtat in actis per cedulam bancariam ſcutorum 2100. liberam, & ad omne mandatum Rotæ, qui Todinus, licet ſit poſterior creditor, habet tamen ius offerendi priori creditori, l. 2. C. de pign. l. 1. C. qui pot. in pign. hab. Neque ex hac oblatione oritur Saluianum Interdictum intentatum pro parte Todini, ſed ex hypotheca, de qua in
9 inſtrumento ſui crediti.

Ad alia deducta pro parte Domini Cinthij bene reſpondent informantes pro Todino, ſi tamen aliquid deduxerit Dominus Cinthius, ex quo appareat inſtrumenmentum Todini eſſe vſurarium, poterit ſuper hoc particulariter audiri.

ILL.MO ALDOBRANDINO.
POSTEA CLEMENTE VIII.

Romana domus die 8. Iunij 1563.

SVMMARIVM.

1 *Aegidiana, vti notoria, non eſt producenda.*
2 *Cauſa in poſſeſſorio efficitur appellabilis, quando prima ſententia fuit reuocata.*
3 *Executio non dicitur attentata, quando eſt facta in caſu, in quo non datur appellatio.*

DECISIO CLIX.

Aegidiana, ſecūdum Doctores, vti notoria, non eſt neceſſario producenda; & eo minu, vt ea
1 non producta, executio dicatur reuocari, vti attentata; & quod cauſa propter primam appellationem efficiatur appellabilis, procedit quando prima ſententia fuit
2 reuocata, vt per Soc. Iun. conſ. 18. lib. 1. quibus ſtantibus Domini concluſerunt relaxationem mandati non fuiſſe attentatam, quia eſt lata in poſſeſſorio, ex quo egit locator contra conductorem: ceterum ſi conductor ageret, tunc eſt iudicium petitorium, de quo per Bald. in l. 1. col. 3. C. de mom. poſſ. Alia non fuerunt diſcuſſa per Dominos.

Digitized by Google

ſed quamuis clare Canonici non probauerint D. Vincentium contrauenisse,& in pœnam incidiſſe, non tamen deciſum fuit,à D. Vincentio clare fuiſſe probatum, terrena non fuiſſe compræhenſa in dicto pacto, ita vt ipſi poſſit dici non impleuiſſe contractum, & in periurium incidiſſe,ſicuti nunc D. Vincentius excipit.

Vnde hanc exceptionem, ipſe etiam ad effectum,de quo agitur,
4 dilucide probare debet,etiã quod ſit reus,l.in exceptionibus. ff.de prob.& cum huiuſmodi exceptio ſit ambigua, executio obligationis Cameralis ad fauorem Canonicorũ deducta non poteſt retardari.

Proinde multo minus refragatur exceptio periurij. Primo,quia hæc etiã præſupponit Canonicos contrauenisse,& tamen de eorum contrauentione clare non cõſtat.
5 Secundo quia præſupponit etiam dolum,nam vbi non eſt perfidia, neque dolus,aut periurium poteſt intelligi,c. quærelam, de iureiur. Alex.& Iaſ.in l.qui iuraſſe,nu.3.ff. eod.tit.idem Alex.in l.vlt.num.6. ff.qui ſatiſd.cogan.Felin.in cap.1. num.28. de iureiur.Rip.in cap.ex parte.nu.23. cum ſeq.de reſcript.
6 vnde quælibet cauſa, etiam leuis, excuſat a periurio, ſicut excuſat a dolo. Grat.conſ.50.num.75.cum ſeq. lib. 1. & ſicut inſtrumentum
7 non obligat ignorantem, ita nec dubitantem. Decian. conſ.39.nu. 21. & ſeq. lib. 2. In propoſito autem negari non poteſt, quin ceſſet dolus, quia apud ipſos Canonicos fuit ſaltim probabilis dubitatio, an terrena culta, de quibus eſt cõtrouerſia, eſſent compræhenſa in dicto pacto, vt colligitur ex ipſa deciſione, igitur a periurio ipſi debent excuſari, cui conſequens eſt dicere, vt exceptio periurij non impediat executionem obligationis Cameralis: præſertim,quia aliæ etiam poſtea ab ipſis Canonicis factæ ſunt probationes, ex quibus ſaltim magis dubia redditur huiuſmodi exceptio, ita vt requirat altiorem indaginem: & donec per tres
8 ſententias conformes, ſeu rem iudicatam de contrauentione,ſeu non implemento non liquet, executio obligationis Cameralis,quę
9 eſt certa,non debet retardari,quia de liquido ad illiquidum,non admittitur compenſatio,l. vlt. C. de
10 compenſ. nec poteſt dici perfecte liquidum, quod per ſententiam non fuerit liquidatum, Bald. in l. item quia, in 2. lect. num. 1. ad fin. verſ. non poteſt dici. ff.de pact.

Poſtremo non obſtat exceptio compromiſſi, quæ (vt dicitur)ſu-
11 ſpendit iuriſdictionem Iudicis ordinarij, Blanc. de compromiſſ. q. 6. de effect. compromiſſ. nu. 17. in princ. quia ipſe euidenter loquitur de compromiſſo neceſſario, facto vigore ſtatuti. Et aliud dicitur de compromiſſo voluntario, de

rio, de quo agitur, quia arbitri (inquit) electi ſecundum ius commune, non ſuſpendunt iuriſdictionẽ,
12 ſed altera partium poteſt redire ad Iudicem ordinarium; tamen & ſi aduerſus eum pœna adiecta in compromiſſo committatur, l. ſi quis rem. ff. de arbitr. & gloſ. & Doctor. in Clem. quamdiu, de appell.

Præterea in caſu propoſito, arbitri electi fuerunt inter ſe diſcordes, & poſtea alter eorum ab Vrbe diſceſſit, & quod magis eſt, ipſe Dominus Vincentius commiſſionem impetrauit, atque ita renunciauit compromiſſo, & Signatura cauſam cum facultatibus Auditoris Cameræ mihi commiſit, igitur præciſis contrarijs rationibus, obligatio Cameralis ſuum debet ſortiri effectum.

PALEOTTO

Deciſ. 301. in manuſcript. Caputaq. penſionis.

SVMMARIVM.

1 *Penſio ſub conditione, non dicitur nulla.*
2 *Actus conditionalis ſuſtinetur.*
3 *Penſio conſtituta, poſtquam quis eſſet clericus, non poterit agere ad exigendum, niſi prius doceat ſe eſſe clericum.*

DECISIO CLXVIII.

Dvbiũm erat, an ſtante commiſſione vltimo præſentata ex litteris præpoſiti, in illis verbis, poſtquam clericali &c. ex tunc prout ex nunc &c. an procedendum ſit cum clauſula, ſine retardatione ſolutionis, aut ſine: & Rota conſiderauit tres caſus, primus, an penſio dicatur nulla, eo quod appoſita fuit conditio, de qua in litteris; & reſponſum fuit penſio-
1 nem, non ideo dici nullam ſui natura, eo quod quamuis conditionalis ſit, tamen inducit ſaltim ſpẽ in creditum in §. ex conuentionali Inſtit. de inutil. ſtip. ideoque actus conditionalis non dicitur nullus,
2 ualidus ſubſiſtit, habetq. ius conſiderabile, Bart. l. poſt emancipationem. §. 1. de lib. leg. Sarn. in regula de non tollen. q. penul. verſ. ſecundus caſus, & hic tendunt ferè omnia dicta in informationibus pro parte Proſperi. Tamen hic caſus viſus eſt ſatis clarus, & non indiget diſputatione. Secundus eſt, ſi penſio prætendatur eſſe nulla alijs reſpectibus, veluti, quia transferens non haberet facultatẽ transferendi, niſi in perſonam Eccleſiaſticã, & circa hoc, nihil. Tertius caſus eſt, præſuppoſita penſione, quoad ſe vndique valida, an quo ad effectum illam exigendi exceptio, quæ opponitur pro parte Epiſcopi, dicatur oriri ex ventre litterarum, ita vt retardaret executionem, & contra hoc nil; tamen obiter Domini ſentire videbãtur, exceptionem, maxime ſi oriri ex ventre, quoniam, ſiue reſer-

barunt omnia ſibi incumbentia. Specul. in tit. de pign. in princip. colum.2. Angel. in §. item Seruiana in fin. Inſtitut. de act. cum alijs per Surd. conſil. 131. nu. 1. lib. 1. nec de iure tenetur aliquam di-
2 ſcuſſionem facere contra ſuum debitorem, prout tenerentur, vbi per eos intentata fuiſſet hypothecaria ordinaria, ita Socin. Sen. conſil. 80. num. 2. libr. 3. ad fin. vbi tamen competit Saluianum. Aymon. conſil. 201. nu. 45. Rolan. conſ. 14. num. 18. lib. 1. de communi. Surd. conſ. 4. nu. 38. lib. 1.

Nec obſtare dixerunt Domini Bullam erectionis Montis domicellorum, de qua in primo præſuppoſito, quia licet compræhendat caſale, cuius reſpectu intentatum fuit Saluianum, de quo agitur, & Papa ibi deneget creditoribus, quod ſuas poſſint exercere actiones, niſi facta prius diſcuſſione aliorum bonorum ipſius debitoris, attamen hoc intelligi debet ad fauorem Alueri, aut aliorum non habentium cauſam
3 ab ipſo Monte, ad textum in l. age. C. de tranſact. & in l. agris. ff. de acquir. rerum dominio, in l. cancellauerat. ff. de his, quæ in teſt. debentur, cum alijs per Tiraquel. de retract. lignag. §. 32. gloſ. 1. nu. 49.

Et quod hæc ſuſpenſio hypothecæ, & actionum creditoribus competentium ſuper bonis in dicta Bulla compræhenſis, ſit tantum facta ad effectum, vt ipſa erectio Montis ſuſtineatur, & ad vtilitatem dumtaxat Montiſtarum, & habentium cauſam ab eo, & ne exactio reddituum aſſignatorum pro fructibus dictorum Montium impediatur, patet ex illis verbis, quæ omnia illorumque omnium, & ſingulorum tenores præſentium pro ſufficienter expreſſis, ac de verbo ad verbum inſertis, & regiſtratis habentes, ad effectum præſentium tantum, & ipſorum Montiſtarum fauorem &c. dictio
4 enim illa, tantum, reſtringit diſpoſitionem ipſam ad expreſſa, nec patitur eam extendi ad non expreſſa, l. 3. §. cum Titio. ff. de adimen. legat. Bart. in l. ſi quidem num. 3. C. de tranſact. & in l. rationes, num. 2. C. de prob. cum alijs per Abb. conſil. 51. num. 3. lib. 1. vnde cum hoc Saluianum Interdictum non intentetur in præiudicium Montis, nec habentium cauſam ab eo, ſed intentantes contententur illud idem onus ſubire ad vtilitatem Montis, quod ſuſtinet D. Aluerus dicti Caſalis emptor, ideo nulla ratione nunc excludi debent Domini de Mattheis a beneficio dicti Interdicti: non propter intereſſe Montiſtarum, aut habentium cauſam ab eis, cum illud ſaluum, ſit, ad text. in cap. cum ceſſante, de appellat. & in l. adigere, §. quamuis, de iurepatron.

5 tron. nõ propter voluntatem Papæ, quæ fuit tantum præiudicare anterioribus creditoribus reſpectu erectionis dicti Montis validitatis, & executionis illius; & non fauere poſterioribus, ac futuris creditoribus ipſorum bonorum in concurſu anteriorum, contra text. in l. potior. in l. qui balneum. ff. qui pot. in pign. hab. & in l. aſſiduis. §. fi. C. eod. Nõ denique propter acquiſitionem factam de dicto Caſali a præfato Aluero, cum de iure illa non potuerit fieri in
6 præiudicium habentium priorem hypothecam, l. debitorẽ, vbi Bal. C. de pign. l. heres. C. de remiſſ. pign. cum alijs per Neguſ. de pig. 1. memb. 6. par. nu. 11. & ſequen.

Non obſtat, quod priuilegium reale, ſeu in rẽ ſcriptũ, transmitta-
7 tur etiã ad ſucceſſores, l. forma. §. quamquam. ff. de cenſ. cum alijs allegatis per informantes pro Aluero; quia reſpondetur, quod Aluerus, non habet cauſam à Monte, nec à Montiſtis, quibus, priuilegium illud reale, ſeu in rem ſcriptum in præiudicium anteriorum creditorum fuit conceſſum. Vltra quod (vt dictum eſt) hoc in caſu non agitur de præiudicando dicto priuilegio, nec de aliquo intereſſe ipſius Mõtis, Montiſtarum, aut habentium cauſam ab eis, ſed dumtaxat de intereſſe, & præiudicio Alueri poſterioris creditoris ipſius D. Pauli Sfortiæ.

Et hac eadem ratione tollitur illud deductũ ex clauſula, ſublata; & ex decreto irritanti, in dicta bulla erectionis appoſito, quod quidem intraret, vbi Domini de Matthæis contenderent diſpoſita in dicta bulla ad fauorem Montiſtarum, aut habentium cauſam ab eis, ipſos non afficere, aut prætenderent, dictam erectionem Montis eſſe nullam, ſtante quod huiuſmodi clauſulæ non extenduntur vltra diſpoſita, ſed ſolum operantur, quoad contenta in ipſa con-
8 ceſſione, ſeu priuilegio, in quo apponuntur, Card. in Clem. 1. §. ad ad hoc, num. 2. de præbend. Natt. conſ. 25. nu. 3. lib. 1. & tenuit Rota in illa Eluen. Minariorum coram R.P.D. Orano 28. Aprilis 1586.

R. P. D. IVSTO.

Rauennaten. Saluiani Interdicti Lunæ 14. Iunij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Sententia redditur nulla ex defectu mãdati Procuratoris.*
2 *Mandatum, ſi per prius aderat, & poſtea producatur, ſufficit.*

DECISIO CLXV.

IN hac cauſa dubitaui die Lunæ 14. Iunij huius anni, ſuper nullitate vltimæ ſententiæ latæ in partibus, contra quam multa opponebantur; & Domini reiectis alijs nullitatibus deductis, firmarunt 1
nullam

nullam eſſe ſentẽtiam, ex defectu
1 mandati Procuratoris, vt ſæpiſſime dictum fuit.

Sed quoniam pro parte D. Iacobi Leonardi dicebatur adeſſe mandatum in actis, non tamen erat tranſportatum per aduerſarium appellantem; & quod quam citiſſime tranſportaretur, Domini mandarunt differri, & interim mã-
2 datum fuit exhibitum, & productum. Quapropter die Veneris 9. Iunij ſubſequentis, ordinarunt, vt cauſam expedirem pro Leonardo.

ILL.MO SERAPHINO.

Auximana dotis, Lunæ 14. Martij 1578.

SVMMARIVM.

1 *Error apparere dicitur, quando conſtat ex actis.*
2 *Reſtitutio datur ex capite iniuſtitiæ, licet non ſit notoria.*
3 *Sententia reuocari poteſt a ſupremo tribunali, quando iniuſtitia conſtat ex actis.*

DECISIO CLXVI.

FVit dictum per nonnullos ex Dominis ſententiam videri ex capite notoriæ iniuſtitiæ reuocari poſſe; nam controuerſia, quæ eſt inter Doctores circa ſtatuta, loquentia de dote data, an habeant locũ in dote promiſſa, non videbatur applicari in iſto caſu, ita vt excuſãdus veniat iudex, cum ſtatutũ loquatur per verba, quæ legitima interpretatione, comprehendebant dotem promiſſã, vt fuit reſolutum; & ſententiam continere errorem expreſſum, cum facta ſit in ea mentio ſtatuti, & ſufficit, q͏̃d
1 ex actis poſſit de iſto errore conſtare, Rot. in nou. deciſ. 16. ad fin. de re iud. Tamen in hoc conuenerunt omnes, hanc ſententiam reuocari debere ex capite reſtitutio-
2 nis, cum iniuſtitia, licet non notoria, ſit ſufficiens cauſa reſtitutionis. Nec obſtat, quod ſententia cõtra ius litigatoris valeat, quia nihilominus competit denunciatio Euãgelica grauato, vt per Abb. in cap. nouit, n. 20. de re iud. & ſupre ma tribunalia ſemper ſolent ſen-
3 tentias reuocare, vbi ex actis de iniuſtitia conſtat, vt per Guid. Pap. deciſ. 215. nu. 8. & deciſ. 368.

ILL.MO MANTICA.

Romana affictus, ſeu damnorũ Veneris 2. Aprilis 1593.

SVMMARIVM.

1 *Exceptio implementi opponi poteſt, etiã aduerſus obligationem Cameralem.*
2 *Exceptio periurij, repellit agentem a limine iudicij.*
3 *Probatio liquidiſſima requiritur, ad hoc, vt probetur commiſſa pœna.*
4 *Reus exceptionem ſuam plene probare debet.*
5 *Dolus vbi non eſt, nec perfidia, nec periurium dici poteſt.*
6 *Cauſa qualibet etiam leuis excuſat a dolo.*

Inſtru-

reſeruatio penſionis, ſiue ius illius exigendi, cum non concedatur
3 Proſpero, niſi poſtquam clericus fuerit, vtique neceſſe eſt illum docere, antea ſe eſſe clericum, quam agere poſſit vigore iſtarum litterarum, Dec. conſ. 585. nu. 1. & conſ. 685. nu. 1. & conſ. 629. nu. 2. Pariſ. conſ. 125. n. 16. lib. 4. Caſſad. dec. 5. de reſcriptis, Sarnien. in compend. vtriuſque Signaturæ, num. 85. cum ſimilibus.

ILL.MO SERAPHINO.
Romana 2. millium Veneris 19. Martij 1574.

SVMMARIVM.

1 *Adimplere promiſſa tenetur, qui vult ſuccedere in lucro.*
2 *Adimpleuiſſe ſi quis non docuerit, non conſequitur actionem, vel exceptionem ex contractu.*
3 *Adimplere tenetur, qui vult ex eo contractu lucrum facere, & nu. 5.*
4 *Abſentia intelligenda eſt a loco contractus, non ab Vrbe.*

DECISIO CLXIX.

Fvit per Dominos reſolutum nemine contradicente, non
1 eſſe locum lucro pecuniarum, cũ per R. D. Epiſcopum non fuerint adimpleta promiſſa, ad l. Iulianus. §. offerri, de act. empt. nam ad effectum, vt quis cõſequatur actio-
2 nem, vel exceptionẽ ex contractu, debet ante omnia docere de implemento. Aym. conſ. 151. n. 10. & 192. num. 15. & 20. nam aliàs D. Teophilus non erat contracturus, l. in conuentionalibus, de verb. oblig. & ideo non intrant allegata, quod ſit probandum, D. Epiſcopum fuiſſe in mora dandi fideiuſſores, vt per Bar. in l. ſi duo. §. hæc verba, de conſtit. pecun. cum alleg. quia non ſumus in caſu, in quo requiratur mora, nec regularis, nec irregularis, cũ non poſſit quis
3 lucrifacere ex eo contractu, quẽ non impleuit, non obſtante aliqua excuſatione, vt per Dec. in l. cum proponas. C. de pact. n. 4. Allegata vero in contrarium, procedunt, vbi ageretur de incurrenda pena, non de lucro captando, tunc enim neceſſaria eſſet mora, vt per informantes deducitur.

Nec quod dicitur de abſentia ab Vrbe, debet intelligi de abſen-
4 tia ab Vrbe, ſed de abſentia à loco contractus, vt fieri ſolet; & ideo non poteſt dici fuiſſe habitam notitiam de abſentia ab Vrbe. Et ex his etiam tollitur id, quod ex ſtilo deducitur; nam quomodocunque interpretemur pactum reſolutiuũ, ſatis eſt, quod ad effectum lucri, ille, qui non impleuit pro parte ſua non poteſt commodum con-
5 ſequi ex contractu; & ideo cauſam eſſe expediendam.

ILL.MO SERAPHINO.
Romana de Menellis Veneris 19. Nouembris 1582.

SVMMARIVM.

1 *Implementi exceptio obſtat actori.*
2 *Spolium intentare non poteſt, qui cetidit a*

dit a poſſeſſione, ob non ſolutionem canonis.

3 *Purgatio moræ admittitur, vbicunque ius alterius non eſt factum deterius de iure canonico.*

4 *Purgatio moræ de iure ciuili admittitur vſque ad litis conteſtationem.*

5 *Reſciſſio contractus, non datur, quando obſtat exceptio implementi.*

6 *Contractus, licet mixtus innominatus, non deſinit eſſe contractus, quando pactum non continet cauſam finalem ipſius contractus.*

7 *Cauſa finalis contractus non dicitur, quando nihil extraneum continet à contractu.*

8 *Mora, ſi purgari poteſt per principalem, poterit etiam purgari per ceſſionarium.*

9 *Actio tranſit cum ſua cauſa.*

10 *Mora purgatio admittitur, vbi pro maiori parte fuerit adimpletum.*

11 *Mitius agitur cum eo, qui partem ſoluit, quam cum eo, qui nihil ſoluit.*

DECISIO CLXX.

DOmini circumſcripto articulo, an in caſu iſto locum habeat diſpoſitio l.ſi quis maior. C. de trãſact. de quo, ſi pars voluerit, particulariter dubitabitur: fuerunt in ſententia, quod Menelli poſſint agere ad recuperationem domus, de qua agitur, facto tamen per eos depoſito reſidui pretij non ſoluti creditoribus Roberti; nec non facta obligatione pro damnis, & intereſſe, ſi quæ adſint, licet eidem
1 actori obſtet exceptio implementi, l.Iulianus.§.offerri de act.empt. Tamẽ hoc caſu ceſſante dolo, dari purgationem moræ, neque re-
2 cte agi potuiſſe actione ſpolij, cũ Robertus ceciderit ob non ſolutionem canonis, & poſſeſſio ſeruatis ſeruandis fuerit capta per dominum directum, qui poſtea vendidit actori Menellorum, ideoque videri ſententias in ſpolio latas notorie iniuſtas, & in cõſequentiam Menellos fuiſſe ſpoliatos, vt per Felin. in cap. dilectus circa principium de reſcriptis, & perinde haberi hoc caſu pro poſſeſſoribus deberi, in odium ſpoliantis, Sarnien. in reg. de anna. q. 13. in princ. cum alijs allegatis: tamen, quando forma commiſſionis poſſet obſtare, reſtringendo ſe ad petitorium, & re vera ex facto apparet Menellos non perſoluiſſe totum pretium.

Ideo omiſſis alijs, placuit Dominis tranſire ad aliam rationem purgationis moræ, quæ in eo fundatur: quia ſiue inſpiciamus ius canonicum, purgatio moræ admittitur, vbicunque ius alterius non eſt
3 factum deterius, c. ſuam de præb. cap. apud miſericordem 32. q. 1. & ibi gloſ. & Bal. in l. qui crimen n. 2. C. qui accuſ. non poſſ. & licet Alex. in l. ſi inſulam. n. 24. de verb. oblig. reprobet hanc opinionẽ, eã tamen tenet in d. l. ſi quis maior circa finem, & ibi Iaſ. nu. 26. Iacobin. de Santo Georgio. nu. 43. Cagnol. nu. 152. cum ſeq. late Parpal. in 23. notab. Dec. conſ. 138. nu. 7. Crot. in d. l. ſi inſulam, nu. 68. vbi Rip. n. 93. & 112. Lofred. conſ. 41. nu. 8.

num. 8. Ruin. conſ. 123. nu. 16. lib.
4 3. ſiue inſpiciamus diſpoſitionem iuris ciuilis, purgatio admittitur vſque ad litis conteſtationem, vt per Doct. omnes in d. l. ſi Inſulam. ideo hoc caſu admittenda eſt, cum prius iudicium fuerit ſuper ſpolio, & tunc ſolum poſt vltimam commiſſionem fuerit actum petitorio, procedit autem hæc opinio in iſto caſu, in quo ob non implemen-
5 tum non dabatur reſciſſio contractus, cum ſimus in contractu nominato, l. ea conditione C. de reſcin. vend.

Nec obſtat, quod hoc caſu videatur admixtus contractus innominatus, l. cum te. C. de pact. inter empt. & vend. quia non ideo deſinit eſſe contractus venditionis, vt in terminis Fortun. Garſ. in l. iuris gentium. §. quinimo nu. 37. de
6 pact. quod veriſſimum eſt, quando pactum non continet cauſam finalem contractus, vt per Abb. in cap. verum circa medium de cõd. appoſ. & hoc caſu dici non poteſt, hanc fuiſſe cauſam finalem con-
7 tractus, quia nihil extraneum continetur à contractu. Pretium enim fuit iuſtum, & dominus directus retenta portione ſua conſenſit, reliquum ſoluit creditoribus, quæ res non immutat naturam contractus, maxime cum non appareat creditoribus denegatam fuiſſe ſolutionem per Menellos.

Non obſtat, rem non eſſe integram propter ceſſionem factam
8 a domino directo Roberto, quia ſi ipſo agente potuit mora purgari, poterit & agente ceſſionario,
9 cum nemo plus iuris &c. & actio tranſit cum ſua cauſa, Socin. Iun. conſ. 79. num. 5. cum ſequent. lib. 3. Rimin. conſ. 69. num. 4. & 14. lib. 1. Et ſupradicta maxime procedunt circa moræ purgationem, cum adimpletum fuerit pro ma-
10 iori parte; quo caſu multi Doctores indiſtincte admittunt purgationem, per textum in c. ſuam, de pœnis. Caſtren. in dicta l. ſi inſulam. num. 3. & ibi Alexan. num. 5. quamuis Iaſ. contra ſentiat, ſed Aret. in l. ſi ita quis. §. Seia. col. 4.
11 dicit, clementius agi cum eo, qui partem ſoluit, quam cum eo, qui nihil ſoluit, & ita concluſum.

R. P. D. IVSTO.

Romana Saluiani Interdicti Lunæ. 28. Ianuarij 1602.

SVMMARIVM.

1 *Reſtitutio datur ex capite ignorantiæ.*
2 *Ignorantia debet eſſe iuſta, & probabilis; non craſſa, vel ſupina; vel vbi interuenire poterit aliqua negligentia.*
3 *Ignorantia ab omni parte debet eſſe excuſabilis.*
4 *Ignorantia non dicitur excuſabilis, quãdo ex coniecturis arguitur ſcientia; vel quando habuit in genere notitiam, vel tenebatur inueſtigare, & num. 7. & 8.*

5 *Scientia probatur, ex eo, quod produxit citationem, vel ſciuerit litem motam.*
6 *Reſtitutio non datur, poſt lapſum 40. annorum a die ſcientiæ.*

DECISIO CLXXI.

REgula iuris eſt pro Domino Carolo Gabrielio, quod ex
1 capite ignorantiæ, datur in integrum reſtitutio, Bart. in l. 1. §. ſi quis autem de itin. actuq; priu. Mohed. deciſ. 1. de reſt. in integr. & eſt receptiſſima opinio, Fel. in cap. vigilanti num. 2. de præſcrip. Alex. conſ. 71. num. 3. lib. 1. Dec. conſ. 305. numero 5. Balb. de præſcript. 4. par. 4. partis principalis, quæſt. 29. Tiraq. de retract. lignag. §. 35. gloſ. 4. numero 36. & tenuit Rota vltimo loco coram Domino meo Penia, in Reatina depoſiti 18. Decembris 1600. præſertim in facto non proprio, quo caſu dicitur probari ignorantia iuris præſumptione, Caputaq. deciſ. 207. in fin. par. 3.

Tamen vt procedat eadem regula, ignorantia debet eſſe iuſta,
2 & probabilis, non autem craſſa, & ſupina, vel in qua potuerit interuenire aliqua negligentia, Imol. in cap. fin. numero 31. de præſcrip. Rom. conſ. 127. in fin. Felin. in dicto cap. vigilanti numero 4. verſ. limita tertio, Balb. late vbi ſupra, numero 8. Alban.
3 conſ. 18. numero 1. vbi dicit quod ab omni parte debet eſſe excuſabilis ignorantia; quod non
4 eſt, quando ex coniecturis arguitur ſcientia, etiam ſi ſint remotæ: vel quando habuit in genere notitiam, vel quando tenebatur inueſtigare, quæ fuerunt approbata per Rotam in Florentina iuris patronatus 14. Maij 1576. coram Sanctiſſimo Domino Noſtro.

Ignorantia autem Domini Caroli, non videtur ſecundum præ-
5 dicta, eſſe excuſabilis, & iuſta, quia debebat perquirere poſſeſſorem, cum ſciret prætenſiones aliorum ſuper domo ſui debitoris, vt dicitur in dicta deciſ. Florentina, & Caputaq. deciſ. 216. ſub num. 4. par. 3.

Quæ maxime procedunt, quia Dominus Carolus de Anno 1594. habuit ſcientiam poſſeſſionis Dominæ Catherinæ, quod probatur ex citatione, ab eo producta facta pro parte Petri contra Dominam Catherinam de anno 1591. etiam ex lite mota; Ex quibus inducitur ſcientia, & propterea,
6 cum à die ſcientiæ effluxerit quadriennium, non eſt agendum de reſtitutione l. fi. C. de temp. in integr. reſt. c. 1. de in integ. reſt. lib. 6.

Nec obſtat, quod quadriennium non currat, niſi à die ſcientiæ, quia vt (ſupra dictum eſt) arguitur ſcientia, vel ſaltim negligens ignorantia, quæ non impedit curſum quadriennij, vt fuit dictum in eadem deciſ. Florentina iurispatronatus.

Nec

Digitized by Google

Nec iuramentum Domini Caroli nemine deferente præiudicat.l.3.in princ.de iur.iur.

Neque decretum Capitanei appellationum debebat operari, quominus Dominus Carolus eſſet
8 diligens inueſtigator iurium aduerſariæ,l. qui cum alio,vbi Doct. de reg. iur. quinimo ex tota ſerie facti magna reſultat ſuſpicio iurium alterius, quæ erant requirenda.

Et ita fuit deciſum.

R.P.D. LITTA.

Romana domus Veneris 7. Nouembris 1597.

SVMMARIVM.

1 *Reſtitutio datur non ſolum ad poſſeſſionem,ſed etiam ad ſtatum.*

2 *Saluianum Interdictum præſtat iuſtam cauſam poſſidendi.*

3 *Spoliatus dicitur, qui rigore mandati iniuſti de euacuando fuit priuatus de poſſeſſione.*

4 *Recognitio in dominum,non ſibi præiudicat; quando eſt facta ſine præiudicio ſui crediti.*

5 *Clauſula,non alias aliter,nec alio modo, importat conditionem ſuſpenſiuam.*

6 *Inquilinus non poteſt expelli, quando locator pro manutentione, obligauit ſe, & ſua bona in ampliori forma Cameræ.*

7 *Iuramentum obligat præciſe ad factum.*

DECISIO CLXXII.

PRo informante, quia potiſſimum eſt dare remedium reſti-
1 tutionis,ne dum ad poſſeſſionem, ſed etiam ad ſtatum,cap.querelam, vbi Butr. Abb. num. 12. & alij de elect. Caſſad. deciſ.4. nu. 8.ſuper regulis Cancellariæ,Mohed.deciſ. 127.alias 8.de reſt.ſpoliat. & ideo reſtituendum eſſe Lucam ad eius ſtatum, vtendi domo, conſtat ex
2 inſtrumento immiſſionis auctore Prætore, in vim Saluiani Interdicti, quod iuſtam cauſam poſſidendi præſtat, vt per Bart. & Salic.in l.1. C.de Salic. Interd. Aret. in §. item Seruiana numero 9. & ibi Iaſ. numero 95. Inſtit. de act. Neguſ.de pign. 1. membro 8. partis numero 2. Bald. conſ. 14. numero 2. lib. 1. maxime ſtante illius conſtitutione cum fructuum perceptione, vſque ad annum 1593. quo fuit ab Antonio ſpoliatus vigore mandati de euacuan-
3 do, quod tanquam notoriè iniuſtum non excludit actionem ſpolij, iuxta notata in l.iuſte poſſidet, ff.de acqu.poſſ.& in cap.conquerente de reſt. ſpoliat. Non enim poterat Lucas expelli, antequam eſſet ſatisfactus de ſuo credito, cum non recognouerit Anto-
4 nium in dominum ſimpliciter,ſed cum clauſula, ſine præiudicio ſui crediti, & non aliter, nec alio mo-

do, quæ operatur, vt interim, donec ſit ſatisfactus non cenſeatur recognouiſſe, & de clauſula ſine præiudicio per textum in l. teſtamento centurio §. 1. de manu. teſt. & tradit Put. deciſ. 32. lib. 2. & de clauſula non alias aliter, nec alio
5 modo, quod importat conditionem ſuſpēſiuam, vt tradit Bald. in Auth. ingreſſi nu. 7. C. de ſacroſanct. Eccle. Iaſ. in l. fin. nu. 142. de iur. emphit. Caputaq. deciſ. 84. nu. 10. par. 3. præſertim ſtante obligatione Antonij, qui in forma Cameræ promiſit manutenere Lucā in poſſeſſione domus, & ipſum nō expellere, donec ex penſionibus fuerit ei de ſuo credito ſatisfactum cum iuramento, & hypotheca ſuo-
6 rum bonorum, cuius ratione etiam merus Inquilinus durante locatione, expelli non poteſt, Bart. in l. 1. §. quod ante ff. de ſuperfici. Rol. conſ. 6. lib. 1. qui dicit hoc abſque dubio procedere ſtante iuramen-
7 to, quod obligat præciſe ad factum, quod etiam fuit reſolutum in cauſa retractus die 8. Iunij 1588. coram Illuſtriſſ. Mantica.

R.P.D. LANCELLOTTO.

Romana Saluiani Interdicti, Veneris 10. Decembris 1599.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio tollitur ſatisfactione eius, quod debetur.*

2 *Cedula depoſitata parte intimata, ac petito conſenſu, vt pecuniæ ſoluantur, tunc non poteſt dominus cenſus de pretio diſponere.*

3 *Proteſtatio non intimata, non releuat.*

4 *Venditio intimata parti, non poteſt alterari, cum ſit facienda cum eiſdem pactis, & conuentionibus, iuxta Bullam iuris congrui.*

5 *Intimatio venditionis eſt facienda, ne aperiatur via fraudis, ad excluſionem inquilini, & aliorum.*

6 *Ex vſu inſtrumenti non infertur acceptatio, quoad alterata præter apocam.*

7 *Solutio eſt facienda iuxta formam promiſſionis, aliter diceretur male ſoluiſſe.*

8 *Depoſitum non dicitur fictum, quotieſcūque emptor promiſit ſoluere, cum poſſit cogi ad ſoluendum.*

9 *Conditio, quæ ineſt, non dicitur extrinſeca, & non facit depoſitum conditionale.*

10 *Ignorantiam prætendere non poteſt, qui conſenſit venditioni.*

DECISIO CLXXIII.

Cauſa bis propoſita Domini recedendo a reſolutione facta die 20. Nouembris anni præteriti coram bo. mem. Giptio, cenſuerunt, Dominos à Porta non fuiſſe in culpa, quin cenſus fuerint extincti; ipſi enim facta prius declaratione, quod volebant emere domū iuxta formā apocæ eis intimatæ, dederunt cedulam bancariā pretij domus, ad effectū, vt ex eo ſoluerētur ſcuta 4154. creditoribus Bargini, ad omne eius beneplacitum, & ſimplicē requiſitionē; reſiduū vero, quod erat ſcutorū 1246. ſolueretur ipſimet Bargino, prout con-

conuentum fuerat cum Ghiſlerio in apoca venditionis eis intimatæ. rurſus citatū Barginum, & Ghiſlerium ad illam recipiendam, conſentiendo conſignationi illius, & ſic adimpleuerunt totum id, quod iuxta formam Bullæ, & apocæ, facere tenebantur: & vulgaris eſt regula, quod ſatisfactione eius, quod
1 debetur, tollitur obligatio, & cum onus extinguendi cenſus ſpectaret ad Barginum, vt in deciſionibus Dn̄orū Decani, & Giptij, q̄ nunquā ſuum beneplacitū declarauit, nec requiſiuit Dn̄os à Porta, quod ſoluerent pecunias cenſuarijs, nō poteſt aliqua ipſorum mora, vel culpa conſiderari; immo non debebāt cenſus extinguere, & ſoluere pecunias aliter, quam fuit conuentū, abſque requiſitione Bargini, & voluntate, de qua non ſolum non conſtat, ſed etiam adeſt magna præſumptio in contrarium, cum conſenſerit, quod cenſus cederetur Gabrielio, quia hac occaſione mouit litem contra Dn̄os a Porta ſuper prælatione, licet deinde ſuccubuerit.

Neque contra Dn̄os a Porta poterant extinguere, ſi voluiſſent,
2 nam data cedula, facta intimatione, & præſtito conſenſu, (vt ſupra) non poterant amplius de præcio diſponere, quod remanebat ad diſpoſitionem Bargini venditoris; nec Vbertini mercatores, quorum erat cedula, ſoluiſſent creditoribus, ex ſolo mandato DD. à Porta ſine interuentu Bargini, cum promiſerint ſoluere ad illius beneplacitum, & requiſitionem, ſequutis maxime ſententijs Camerarij, & Maceraten̄, in quibus mandatur cedula conſignari Bargino, abdicando illius diſpoſitionem a Dominis a Porta.

Quoad pactum extinguendi cenſus ad beneplacitum, & requiſitionem Bargini, conſiderarunt Domini non fuiſſe appoſitum ſine miſterio, & ſic non potuiſſe in aliquo alterari: nam intererat, tam Bargini, quā Ghisleriј, vt ſolutio hoc modo fieret, quia cū eſſent extinguendi cenſus, & ſocietates, neceſſe erat non ſolum ſoluere ſortem, ſed etiam fructus, & erat neceſſarius interuentus Bargini, tum vt poſſet facere computa, tum etiam, vt curaret quietantias retrouenditionis cenſuum per eum impoſitorum, & caſſationes ſocietatum, in quibus erat obligatus.

Non obſtant modo fundamenta, per quæ alias Domini moti fuerunt Et primo nō obſtat, q̄ Barginus declarauerit animum ſuum ſuper facienda extinctione cenſuū, eo ipſo, quo proteſtatus fuerit, nihil habere agere cum Dn̄is à Porta, ex quo receperat partem pretij à Ghiſlerio, qui ſibi accollauerat pro reſiduo cenſus cum onere liberādi ipſum Barginum, & fide-
3 iuſſores: quia omiſſo, quod iſta

proteſtatio non fuit Dominis à Porta intimata, verba, in ea appoſita, non important licentiam ſoluendi, vltra quod talis proteſtatio
4 non reuelat: nam poſtquam fuit Dñis à Porta intimata venditio cũ pactis, & conditionibus in ea contentis, non poterãt in præiudiciũ Dñorũ à Porta alterari pacta; nam venditio erat facienda, cum eiſdẽ pactis, & conditionibus, vt habetur in Bulla iuris congrui, in §. ſed & cum aliqua, ne alias aperiatur via fraudis, & colluſionis inter emptorem, & venditorẽ alterãdi pacta poſt venditionem intimatam,
5 ad excludendum inquilinum, ſeu alium habentem ius retractus, vt deducit Tiraq. de retract. conuẽt. §. 1. gl. 7. nu. 18.

Secundo non obſtat, quod Dñi à Porta fuerint ſubrogati in locũ Ghislerij, ita vt tenerentur adimplere ea omnia, ad quæ tenebatur Ghislerius; quia hoc verũ eſt, quo ad promiſſa in cedula intimata; ſecus vero quoad promiſſa in inſtrumento, deinde facto inter Barginum, & Ghisleriũ, alterando formã apocæ, quod Dñis à Porta non fuit intimatum iuxta formã bullæ: Nec refert, quod deinde reſpectu fideiuſſorũ vſi fuerint dicto inſtru-
6 mento, quia non ideo acceptarũt onus extinguendi cenſus: ex vſu enim inſtrumenti, quoad conformia in apoca, non poſſet inferri ad acceptationem illius, quoad alterata; & eo magis, quia de dicto tempore, iã magna pars pretij de mandato Iudicis diuerſis creditoribus erat conſignata.

Tertio non obſtat, ꝙ pactũ ſoluendi creditoribus, de quo in apoca, fuerit appoſitum ad fauorẽ Bargini, ad liberandũ ſe ab obligatione perſonali; quia etiã hoc cõceſſo, non ſequitur propterea, quod Dñi à Porta tenerentur extinguere, cũ pretio domus, abſq; requiſitione, & beneplacito ipſius Bargini venditoris. Immo ſi aliter ſoluiſsẽt, potuiſſet ei opponi de mala
7 ſolutione, tanquã facta contra formam promiſſionis, & aliter, quam inter partes conuentum fuiſſet.

Quarto nõ obſtat, ꝙ Ghislerius ex pecunijs depoſitatis receperit ſolã quantitatẽ Bargino ſolutam; quia ſi Dñi à Porta intelligere potuiſſent reſiduũ remanſiſſe pro cẽſuũ extinctione, quia Dñi à Porta nihil habebãt agere cũ Ghislerio; & quia quod per eum actum fuit, vltra contenta in cedula intimata, non poteſt nocere Dñis à Porta, qui non tenebantur ad extinctionem cenſuum, niſi (vt ſupra dictũ eſt) ad beneplacitum, & requiſitionem Bargini.

Quinto non obſtat, ꝙ ſnĩa Maceratẽ. ſolum declaret nullũ ius cõpetere Ghislerio, quia hoc nihil releuat, & ex eius lectura apparet, quod mandat conſignari cedulam Bargino, ad effectũ adimplẽdi cõtenta in apoca intimata, & ſic conſtat, quod Dominis à Porta, non impo-

imponit onus extinguendi cenſus.

Sexto non obſtat, ꝙ depoſitum
8 nõ fuit reale, ſed fictũ, quia vt fuit dictum die 29. April. 1591. coram bo. me. Giptio, id nõ releuat, cum campſor poſſet cogi ad ſoluendũ ſecundũ formam cedulæ, & cum mercator promiſerit, ceſſat difficultas: vltra quod ex effectu poſtea ſubſequuto, apparet depoſitum reuera fuiſſe reale.

Septimo non obſtat, quod de-
9 poſitũ non fuiſſet liberũ, quia conditio, vt intrinſeca, & cõtenta in apoca, & in ipſa Bulla iuris cõgrui, non poteſt reddere depoſitũ conditionale: nam Dñi à Porta voluerunt in omnibus, & per omnia ſeruare formã dictæ Bullæ. Et eodem modo rñdetur ad proteſtationem, quod non conſignaretur, niſi citatis fideiuſſoribus de euictione, qui quãuis de eo tẽpore dati fuiſſent, id tñ neſciebãt Dñi à Porta, & maxime, qa per præcedentẽ dationẽ fideiuſſorũ, cõdictio erat impleta.

Octauo non obſtat, quod Dñi à Porta conuenti in iudicio Saluiani, non intimarunt litem Bargino, quia fuiſſet ſuperflua intimatio: nã Barginus non poterat prętendere ignorantiam, ſtante quod conſen-
10 ſerat emptioni cenſuum ad fauorem Gabrielis.

Nono non obſtat, quod Ghiſlerius obtulerit ſe paratum retrouẽdere domum Dñis à Porta, dummodo reſtituerent pecunias Bargino ſolutas; quia vigore cedulæ venditionis intimatæ, ipſi nõ tenebantur ſoluere ſcuta 3000. Bargino, nec aſſumere onus cenſuum, vltra quod huiuſmodi oblatio fuit facta poſt ſententias, & non fuit libera, ſed conditionalis.

Vltimo non obſtat, quod cedula fuit reſtituta Dominis à Porta, quia id factum fuit, poſtquam ſortita fuit effectum, nempe poſt diſtributas pecunias; quo caſu erat reſtituenda mercatori, neque ex hoc aliquod præiudicium alicui reſultare poterat.

R. P. D. IVSTO.

Romana fructuum cenſus Lunæ 9. Aprilis 1606.

SVMMARIVM.

1 *Depoſitum liberat debitorem.*
2 *Depoſitum in materia retractus liberat à ſolutione fructuum, & impedit curſum vſurarum.*
3 *Cedula bancaria, habet vim ſolutionis.*
4 *Solutio inducitur ex traditione cedulæ bancariæ ad effectũ extinguẽdi cenſus.*
5 *Acceptari dicitur depoſitum, ſi inſtatur ſibi conſignari.*
6 *Cõfeſſio ex depoſito numerationẽ ꝓbat.*

DECISIO CLXXIIII.

DVbitaui, an depoſitum factũ per Dominum Iuſtinianũ Orphinum in Banco de Vbertinis, cum inde ſequutis, liberet ipſum in caſu, de quo agitur: & Dñi circumſcripta diſputatione, quoad

ſortem principalem, ſuper qua volunt partes ſeparatim audiri reſpectu ſolutionis fructuum cẽſus, reſoluerunt dictum Iuſtinianum ex depoſito fuiſſe liberatum: quia
1 in retractibus, conſignatione, & depoſitione pretij fructus lucran-
2 tur rei redemptæ, vel impeditur curſus vſurarum, vt concludit Tiraq. poſt alleg. de retract. conu. §.4. gl.6.n.1.& 4.Foler.de cenſib. §.vt vides.n.45.& ſeq. Cum igitur habeamus cedulam bancariã pro
3 depoſito, quæ vlterius habet vim ſolutionis, Put.deciſ.163. lib.1.& ideo Rota dixit, emptorem cenſus ſatisfeciſſe de pretio, mediãte traditione cedulæ bãcariæ coram R.
4 P. D. meo Lancelloto in Romana Saluiani Interdicti 10. Decembris 1599. idem dicendum videtur in hoc caſu ad effectum, vt cenſus vlterius non currant.

Non obſtat, quod depoſitum non fuerit actuale, quia ex diligẽtijs factis per Archiconfraternitatem pro effectuali acquiſitione cedulæ, ac ex fructibus exactis reſidui cenſus, depoſitum videtur ab
5 Archiconfraternitate acceptatũ. Natt. conſ.131.n.4.cum alleg. Vl-
6 tra, quod confeſſio ex depoſito numerationem probat; nec opponitur exceptio non numeratæ pecuniæ, l.publia. §. fin. de depoſit. l.in contract.C.de non num.pec. Bald. conſ.256. actum fuit depoſiti lib. 1. cum alijs adductis per Tiraq. vbi ſupra num.8.& conſequenter Archiconfraternitas potuit a mercatore creditũ ſui pretij exigere, ſeruata forma contractus.

Ex quibus videntur tolli ea, quę in contrarium deducebantur, & ita deciſum fuit.

R.P.D. GIPTIO.

Romana Saluiani Interdicti Lunę 20. Nouembris 1598.

SVMMARIVM.

1 *Succeſſor tenetur ad omnia ea, quæ auctor ſuus tenebatur.*
2 *Cenſus redemptio eſt onus reale, & tranſit ad quoſcunque ſucceſſores.*
3 *Pactum inductum ad fauorem alicuius, non debet in eius odium retorqueri.*
4 *Depoſitum habet vim ſolutionis.*
5 *Depoſitum niſi ſit ſimplex, & purum, non liberat deponentem.*
6 *Intimatio litis eſt neceſſaria ad hoc, vt euitetur culpa.*

DECISIO CLXXV.

IOannes Barginus vendiderat vnam eius domum Domino Philippo Ghiſlerio cum pacto inter cœtera, quod reſiduum pretij domus Ghiſlerius deberet ad omnem eius requiſitionem ſoluere, vel ipſi Bargino, uel cenſuarijs, ſeu eorum ceſſionarijs, ad effectũ redimendi nonnullos cenſus ſuper dicta domo impoſitos, facta prius intimatione iuxta formam Bullæ iuris congrui dominis à Porta inquilinis, qui declararunt velle præferri in emptione domus, propterea in actis depoſuerunt cedu-

cedulam bancariam, cum proteſtatione, & interpellatione, quod conſignentur dicto Ghiſlerio, & Bargino, facta retrouenditione, ac tradita pacifica poſſeſſione domus. ſed quia Barginus in actis dixerat, nil habere agere cum iſtis à Porta, quoniam à Ghislerio ſatisfactus fuerat, & cum eo eſſe tractandum; quamobrem citato Ghislerio, lata fuit ſententia in fauorem illorum à Porta, & verſa vice Ghislerius die prima Iulij obtulit ſe paratum retrouendere domum, dummodo emptorem ſibi reſtituerent pecunias Bargino ſolutas, ac aſſumerēt onus prædicto rũ cenſuum, vt in ſummario, n. 10.

Iſtis ſic in facto ſe habentibus dubitaui, an culpa Bargini, vel potius illorum à Porta, dicti cenſus non fuerint extincti. Et culpa Dominorum à Porta non fuiſſe extinctos, Domini cenſuerunt, quoniam ipſi, qui ſucceſſerunt in locum Ghislerij, tenebantur ea om-
1 nia adimplere, ad quæ ipſe Ghislerius tenebatur, ad l. ſi ei cui. §. ſi quis. ff. de euict. l. ſi cum §. iniuriarum. ff. ſi quis caut. quamobrē ſicut onus extinctionis cenſuum ad Ghislerium ſpectabat, eodē modo dicti a Porta debebant huiuſmodi extinctionem procurare, cum ſucceſſiſſent in eadem obligatione, ex diſpoſitione bullæ iuris congrui.

Nec refragatur quod dicta extinctio fieri oportebat ad requiſitionē Bargini, de qua explicatione non conſtat, quia vt bene animaduertit D. Nicolaus Angelius, dictum pactum fuit in venditione appoſitum in fauorem Bargini, vt poſſet cogere emptorem ad redimendum cenſus, ac liberandum eundem ab obligatione perſonali, qua aſtrictus remanebat erga ceſſuarios, ideo dicta requiſitione non obſtãte, licite potuiſſent emptores cenſus redimere; maxime, quia hoc onus eſt reale, & tranſit
2 ad quoſcunque ſucceſſores l. fin. de contrahen. empt. cum alijs citatis; quo fit vt circumſcripto pacto, etiã de iure cõmuni ad ipſos pertineret dicta extinctio, præſertim cum pretium remanſiſſet penes depoſitarium; alias ſequeretur quod pactũ ad fauorem Bargini appoſitum in eius odium re-
3 torqueretur contra l. quod fauore C. de legib. vulg.

Pręterea ſatis dici poteſt, Barginum licentiam dediſſe redimendi cenſus Dominis a Porta, cum ad eorundem interpellationem bis proteſtatus fuerit, nihilcum ipſis habere agere, & quod erat ſatisfactus à Ghislerio, illis etiam indicando inſtrumentum venditionis domus (vt ſupra dictũ eſt) ex quibus pactũ, eis per dictas proteſtationes denũciare videbatur, propterea ceſſant deducta in alia deciſione cuius copia datur, quia in illis nulla habita fuit mentio de iſtis proteſtationibus.

His accedat, qđ Ghislerius ex pecu-

pecunijs depoſitatis ſolum recepit quantitatem Bargino ſolutã, quo circa emptores ſine dubio intelligere poterant reſiduum pretij ibi remanſiſſe pro extinctione cenſuum, ad quorum extinctionem ipſi tenebantur per præallegata.

Non obſtat Maceraten.ſententia, quia in ea ſolum declaratur ibi nullum ius competere Ghiſlerio, & emptorem teneri adimplere omnia in apocha venditionis ipſis intimata, & idem continetur in ſententia Magiſtrorum viarum.

Culpa Dominorum a Porta etiam depræhendi poſſe dicebatur ex eo, quod depoſitum non fuit liberum, & quod proteſtati fuerant, non conſignari niſi datis idoneis fideiuſſoribus de euictione, & tamen iam dati erant, vt in ſummario, nu.4.

Nec Barginus ad alios præſtandũ cogi poterat, quia emptores domum ſolũ poterant retrahere, cum pactis, & condictionibus cũ Ghiſlerio ſtipulatis.

Ex his ceſſant, quæ dicebantur, quod Domini a Porta non tenebantur, niſi ad deponendum pretium, quod quidem depoſitum
4 habet vim ſolutionis, Put. deciſ. 163.lib.1. & depoſitũ, niſi ſit ſim-
5 plex, & purum, non liberat deponentem, vt fuit dictum corã R. P. D. meo Decano in vna Romana cenſus 28.Iunij 1589.

Adeſt etiam culpa prædictorũ a Porta, quia citati in Saluiano In-
6 terdicto litẽ non intimarunt Bargino, qui certioratus potuiſſet extinguere dictos cenſus, cum pecunijs depoſitatis, & non permiſiſſet otioſe in banco per decennium, & vltra permanere.

R.P.D. BVBALO.

Romana cenſus, ſeu Saluiani Interdicti 21. Maij 1590.

SVMMARIVM.

1 *Verba illa, depoſuit penes talem, in inſtrumento poſita important verum, & actuale depoſitum.*

2 *Et præſertim vbi adſunt illa verba, in præſentia mei notarij, & teſtium infraſcriptorum habuerunt &c.*

3 *Dictio, vero, aduerſatiua, repetit omnes qualitates caſus, cui aduerſatur.*

4 *Verbum, depoſuit, in contractu poſito, licet ſit temporis præteriti, tamen reſpicit tempus præſens contractus.*

5 *Depoſitarius præſumitur præſens, & ſe obligare ad reſtitutionem depoſiti, quando depoſitum eſt factum in eius domo.*

6 *Decretum interpoſitum a iudice habet præſumptionem veritatis pro ſe.*

DECISIO CLXXVI.

Fvit reſolutum, conſtare de ſolutione pretij domus emptæ per D. Paulum Narum a Dominis Blondis, tunc minoribus, de anno 1533. pro pretio ducatorum 750. de carolenis; nam quoad ſummam videlicet ſcutorum 117. b.3. non poteſt dubitari, quia Notarius

tarius aſſerit fuiſſe numerata manuatim,& incontanti;quo vero ad reſiduum, apparet ex eodē inſtrumento fuiſſe depoſitatum pœnes Philippū de Senis Cameræ Apoſtolicæ Clericum executorem teſtamentarium q. Pauli Blondi patris dictorū venditorum, de maudato Dominorū Lucretiæ,& Gloriæ matris, & auiæ reſpectiue dictorum venditorum, quæ vti tutrices, & curatrices conſenſum præſtiterunt in præſentia Iudicis Capitolini, qui etiam decretum ſuper omnibus interpoſuit. Nam verba illa inſtrumenti, videlicet, reſiduum vero dicti pretij Ducatorū 636. præfatus Paulus Narus de mandato,& voluntate præfatarū Lucretiæ,& Gloriæ, Hieronymi, & Raphaelis, depoſuit penes R. P.D. Philippum de Senis,&c. important verum, & actuale depoſitum in præſentia ipſius No-
1 tarij, quia non ſunt verba confeſſionis partis, ſed verba viſus, & ſenſus ipſius Notarij,vt per Doct. in l.ſi ex cautione, vbi Bal. in terminis,n.7. C.de non num.pecun. Socin. conſ.143.nu.1.lib.1.quod eo maxime procedit in caſu, de quo agitur,ſtantibus verbis Notarij præcedentibus, dum dicitur, quæ nunc manualiter,& in contāti præfati creditores in præſentia mei notarij, & teſtium infraſcri-
2 ptorū,&c. Aret.§.act.nu.3.de act. Corn.conſ.61.nu.13.& ſeq.lib.3. Alex.conſ.179.nu.6. lib.2. Natt. conſ.162.nu.15. habuerunt,& receperunt a dicto Domino Paulo emptore duc.117. vnde cum poſtea ſubdit,reſiduum vero &c. illa verba, manualiter, & incontanti, cenſentur repetita in alia parte
3 orationis,in qua aſſeritur, reſiduū vero depoſuit &c.quia aduerſatiua repetit omnes qualitates præcedentis caſus, cui aduerſatur, vt poſt Bald. in l. omnes populi, vt de iuſtit.& iure tradit Dec.conſil. 561.nu.3.

Et quamuis verbum illud,depoſuit ,ſit temporis præteriti, reſpicit tamen tempus præſens con-
4 tractus, quod etiam arguunt verba ſequentia ibi,cum pactis,& cōditionibus inter dictas partes ſolemni ſtipulatione vallatis,videlicet,quod dictum reſiduum depoſitatum exponatur &c.nam ſi non fuiſſet reale depoſitum,vtique nō obligaſſet venditores ad infrancādum cenſus impoſitos ſuper domo vendita, nec etiam ſe obligaſſent ad ſolutionem fructuum dictorum cenſuum vſque ad illorum extinctionem.

Nec obſtat, quod dicitur de nullitate illius depoſiti, ex quo nō conſtat Dominum Philippum de Senis depoſitarium fuiſſe præſentem, & ſe obligaſſe ad reſtitutio-
5 nem depoſiti, ad tradita per Rol. conſ.63.nu.33. lib.1. Primo quia contractus fuit celebratus in eius domo: ſecundo, quia iudex, qui illuc acceſſit, interpoſuit ſuū decretum

6 cretum ſuper omnibus,quod non interpoſuiſſet, niſi ſibi conſtitiſſet de vero,& actuali depoſito;tertio quia dictus Philippus erat executor teſtamentarius,vnde ex omnibus ſupradictis fit veriſimile, qđ depoſitum fuerit verum, & actuale,vt bene deducitur in voto R.P. D. mei Seraphini dato, dum hæc cauſa penderet coram bo. mem. R.P.D.Frumento.

Et vltra deducta in dicto voto, Domini conſiderabant ex ſubſequētibus optime comprobari veritatem huius depoſiti, quia cum Paulus Narus emptor conuentus de anno 1538. ab heredibus Lucę de iuuentibus ſuper ſolutione cēſus 18. ducatorum, ſtatim intimauit litem domino de Blondis, qui litem auctoritate eorum procuratore,& curatore reſpectiue,nec non etiam ipſis comparentibus,in ſe ſuſceperunt cum proteſtatione, quod impoſterum non procedatur contra Narum ad exactionem cenſus, attenta litis pendentia ſuper illius nullitate. Opponebant enim cenſum fuiſſe nullum,vti impoſitum ſuper bonis fideicommiſſo ſubiectis, nec oppoſuerunt ab initio de ſolutione pretij domus, quod vtique feciſſent,ſi pretium non fuiſſet ſolutum; nec veriſimiliter ſubſtinuiſſent litem in curia Capitolij cum tot expenſis, ſi poterant recuſare diffinitionem illius litis ob non ſolutionem pretij domus præfatæ.

Non obſtat, quod poſtea de anno 1557. Dominus de Blondis commiſerit cauſam ſuper ſolutionem reſidui dicti pretij,quia dicta commiſſio fuit præſentata poſt mortem.

ILL.MO MANTICA.

Romana alimentorum, Lunæ 24. Aprilis 1595.

SVMMARIVM.

1 *Dotis fructus, pro oneribus matrimonij deſeruire debent.*

2 *Contra confeſſionem propriam non eſt teſtimonio reſiſtendum.*

3 *Confeſſio ſuperat omne genus probationis.*

4 *Apocha ſubſcripta habetur, ac ſi tota eſſet a ſubſcribente ſcripta.*

DECISIO CLXXVI.

DVbitaui, an conſtet D. Franciſcum Cincium filijs alimēta præſtitiſſe, & per quantum tempus.

Et quoad D. Iacobum concluſum fuit ex apocha manu ipſius ſcripta, conſtare eum percepiſſe alimenta iuxta taxationem factam in Rota coram R. P. D. meo Penia, ad rationem ſcutorum quinquaginta ſingulis menſibus, vſque ad menſem Aprilis anni 1594.incluſiue.

Neque obſtat,quod huiuſmodi taxatio ſit exigua, propterea quod ipſe habitauerit ſeorsũ a patre, & iuſtam habuerit cauſam recedendi, vt

Digitized by Google

di, vt dicitur probari per teſtes; quia in dicta taxatione fuit habita conſideratio, quod ipſe vna cum vxore habitaret ſeorſum a patre, & Dominis tunc viſum fuit, dictam quantitatem poſſe eis ſuffi-
1 cere, cum percipiat, etiam fructus dotis, quæ debet oneribus matrimonij deſeruire, cap. ſalubriter, de vſur. l. dotis fructus. ff. de iur. dot. & l. pro oneribus. C. eodem titulo, & ſecundum illam ſummam fuit etiam ſententia lata, quam ipſe approbauit l. ab eo. C. quomodo, & quand. iudex.

Quod attinet ad D. Chriſtophorum, & bon. mem. Rocchum, ſimiliter concluſum fuit conſtare, præſtita eis fuiſſe alimenta vſque ad menſem Maij 1592. incluſiue, vt apparet ex apocha ab eis ſubſcripta.

Proinde indignũ videtur, quod ſua quiſque voce dilucide confeſ-
2 ſus eſt, id in eundem caſum infirmare, teſtimonioque proprio reſiſtere, cap. per tuas, de probat. & l. generaliter non num. pecun. &
3 ideo confeſſio ſuperat omne genus probationis. Bald. conſ. 192. nu. 8. lib. 2. Alex. conſ. 34. num. 3. lib. 3. & conſ. 127. nu. 2. lib. 4. Crauett. conſ. 61. n. 3. Socin. iun. conſ. 5. nu. 4. & 5. lib. 3.

Neque Dominis videbatur dicta apocha ſcripta in folio albo ab ipſis filijs ſubſcripta, quia videtur tota manu propria D. Chriſtophori vnus ex filijs eſſe ſcriptam, & ab vtroque eorum ſubſcriptam, & quando quis etiam ſubſcripſit, perinde habetur, ac ſi
4 totã ſcripturam manu ſua ſcripſiſſet, l. ſi quis ex argentarijs. §. 1. ff. de eden. l. pluries. C. de fid. inſtr. Bart. in l. emptor. §. Lucius, & ibi Iaſ. nu. 2. ff. de pact. Alex. conſ. 14. num. 2. & 4. lib. 6. Ruin. conſ. 225. nu. 1. lib. 1.

Quod autem dicitur apocham quietantiæ fuiſſe ſcriptam, & ſubſcriptam ſub ſpe futuræ numerationis, eget probatione, & hoc pẽdet ex depoſitionibus teſtiũ, quorum ſummarium propter eorum prolixitatem, & anguſtiam temporis, non potuit Dñis exhibere.

Similiter, an alimenta eiſdem filijs, qui poſt dictum menſem Maij 1592. a domo patris receſſerunt, & ſeorsũ ab eo habitauerũt, ſint præſtanda; pendet ex eo, an per teſtes probetur eos habuiſſe iuſtam cauſam recedendi, & ſeorſum habitandi ab ipſo patre, de quibus particulariter videndum eſt.

ILL.^MO MANTICA.

Corduben. penſionis Lunæ 2. Maij 1594.

SVMMARIVM.

1 *Penſio impoſita ſuper pluribus beneficijs, pro rata fructuum illorum eſt diſtribuenda.*

2 *Penſio eſt oneris reale, & ideo ſoluenda eſt ab eo, qui dimiſſam præbendam aſſecutus eſt.*

Penſio

3 *Penſio reſeruata cum ſpeciali mentione ſuper tali beneficio, videtur facta demonſtratio in cauſa.*

4 *Præſtimonium non habet titulum beneficij.*

5 *Titulus non mutatur per optionem præſtimonij, tanquam prædij temporalis, ſed ſolum mutatur temporalitas.*

DECISIO CLXXVIII.

PRopoſui die 30. Aprilis anni proximi præteriti hoc dubiũ: An pẽſio ſuper fructibus, & diſtributionibus quotidianis Canonicatus, & præbendæ, quos Ferdinandus poſſidebat, & præſtimonij dellos Herreras illis annexi, alias ad fauorem Alphonſi de Gongoua reſeruata, ſit integre ſoluenda a Didaco poſſeſſore dicti Canonicatus, vel a poſſeſſore dicti præſtimonij, aut diuidenda pro rata fructuum Canonicatus, & præſtimonij, & fuit reſolutum, penſionem eſſe diuidendam pro rata fructuum.

Sed die 11. Martij proxime præteriti, cauſa rurſus propoſita, diuerſæ fuerunt ſententiæ Dominorum: rurſus autem ſæpius propoſita, non fuit capta reſolutio, ſed dicta die 2. Maij placuit Dominis eſſe recedendum a dicta deciſione; quia illa procedit, ſi in facto verum eſſet præſtimonium 1 dellos Herreras, eſſe titulum beneficij, etiam Canonicatui annexi, tũc enim locum habent rationes, quibus illa deciſio fundata eſt, q̃d

1 penſio intelligatur impoſita ſuper fructibus vtriuſque beneficij pro rata, & diſſoluta vnione, penſio eſt diſtribuenda pro rata portione ipſorum fructuũ. Sed cum res aliter ſe habeat, quia ex ſtatuto illius Eccleſiæ a Sede Apoſtolica confirmato, conſtat hoc præſtimoniũ dellos Herreras, non eſſe titulum beneficij, ſed portionem prædij, pro præbenda temporali ipſius Canonicatus aſſignati, penſio non debet diuidi, ſed a poſſeſſore Canonicatus ſolui, quia per optionẽ, nec prębenda nec Canonicatus, vt ſunt tituli beneficiales, dimittitur, ſed idem Canonicatus, & prębendæ Canonicales retinentur, ſolum præbẽdæ temporales, id eſt prædium pro portione fructuum Canonico aſſignatum, quod eſt tẽporale, dimittitur, Rot. deciſ. 6. de conſuet. in nou. & ita diſtinguendo declarat Gigaſ. de penſ. q. 63. nu. 2. & 3.

Vnde non obſtat Put. deciſ. 158. lib. 3. cum alijs alleg. in deciſione; quia habent locum in præbenda, quæ realiter eſt diſtincta, & ſeparata, quo caſu is, qui vnam præbẽdam dimittit, & aliam optat, nouum Canonicatum conſequi 2 intelligitur, nam prior Canonicatus remanet cum præbenda dimiſſa, & ideo cum penſio ſit onus reale, cap. niſi eſſent, & ibi Doctores de præbend. ille tenetur ſoluere penſionem, qui dimiſſam præbendam fuerit aſſecutus, vt decla-

declarat Gigaſ. d. quæſt. 63. nu. 2. Nec etiam refragatur, quod in reſeruatione penſionis, facta ſit
3 ſpecialis mentio huius præſtimonij dellos Herreras, quia hæc mẽtio facta intelligitur gratia demõſtrationis, l. Mela in princ. de alim. legat. Bart. in l. Centurio, nu. 39. de vulg. ſubſtit. & hæc demonſtratio intelligitur facta reſpectu præbẽdæ temporalis, quia in his præſtimonijs nullus eſt titulus beneficij (vt dictum eſt,) & ideo perinde
4 eſt; ac ſi penſio fuiſſet reſeruata ſuper fructibus Canonicatus ſimpliciter.

Nam per optionem ipſius præſtimonij tamquam prædij tempo-
5 ralis, non fuit mutatus titulus, ſed ſolum temporalitas, Rota dicta deciſ. 6. de conſuet. in nou. Card. conſ. 26. nu. 4. cum ſeq. Caſſad. deciſ. 17. de præben. & ita fuit deciſum coram R. P. D. meo Blanchetto in Oſcen. Canonicatus die 7. Ianuarij proxime præteriti.

Quare concluſum fuit, integrã penſionem in caſu propoſito a poſſeſſore Canonicatus ſoluendam eſſe.

ILL.^MO^ MILLINO.

Romana Vineæ de Panellinis. Ven. 29. Octobris 1599.

SVMMARIVM.

1 *Creditor anterior non poteſt moleſtari ab alijs creditoribus, nec etiam vigore Saluiani Interdicti, quando offert pecunias.*

2 *Cautio eſt præſtanda in actione tributoria.*

3 *Cautio non eſt præſtanda in alijs caſibus, in quibus ſatisfaciendum eſt creditoribus primo venientibus.*

4 *Poſſeſſor, qui vult impedire immiſſionem, debet ſimpliciter offerre pecunias, & non petere cautionem.*

5 *Vendens coacte, non tenetur præſtare cautionem.*

6 *Creditores anteriores non adeſſe, præſumitur ex eo, quod per multum temporis ſpatium, nihil fuit petitum.*

7 *Cautio eſt præſtanda quando adeſt aliqua ſuſpicio circa reſiduum pretij rei venditæ.*

8 *Cautionem de reſtituendo, accipere debet heres cum beneficio legis, & inuentarij.*

9 *Cautio de reſtituendo prioribus, non datur, niſi quando conſtat de alijs anterioribus.*

DECISIO CLXXIX.

Domini reſoluerunt, Petrum Lucam non teneri ad præſtãdam cautionem de reſtituen. prioribus, & potioribus creditoribus, ad fauorem Collegij, quia ei competebat immiſſio vigore Saluiani, & ſi fuiſſet immiſſus nõ tenebatur præſtare cautionem, quia Collegium non poterat moleſtari ab anterioribus creditoribus, cum eis remaneret antiquior hypotheca ſuper Vinea; nec ratione hypothecæ in Saluiano, poterat auocare fructus bona fide conſumptos, niſi a die motæ litis, & ideo ſi Collegium vult impedire immiſſio-

1 miſſionem offerendo pecunias, non debet efficere eius condictionem deteriorem, vt teneatur ad præſtandam cautionem, ad quam non erat obligatus ſeruata immiſſione: tanto magis cum hoc in caſu offerendo non reperi ad prouiſum de alio remedio, quam vt creditor ei cedat actiones, l. mulier. ff. qui pot. in pign. hab.

Secundo moti fuerunt Domini, quia excepta actione tributoria, in qua debet præſtari iſta cau-
2 tio, quia æqualis eſt conditio, quãdocunque agentium, l. procuratoris §. ſi plures, l. nõ enim, & l. illud ff. de tribut. act. & exceptis quibuſdam caſibus particularibus, qui in dictis legibus referuntur per Doct. regulariter in alijs caſibus debet ſatisfieri creditoribus,
3 primo venientibus, nulla præſtita cautione, Alber. in d. l. procuratoris. §. vlt. & ibi Ang. nu. 2. Fulgoſ. in verſ. ratio differentiæ, & Paul. de Caſtr. in §. ſi plures nu. 7. Io. de Platea in §. introduxit, verſ. & attende, & Aret. ſub nu. 4. inſt. quod cum eo al. pot. & ideo cum non verſemur in aliquo caſu limitationum, ſuccedit ſupradicta concluſio Doctorum, quod non eſt locus cautioni.

Tertio placuit Dominis aliud fundamentum, quod Petrus Lucas petijt ſolum immiſſionem; ideo ſi Collegium vult eum cogere ad recipiendum pecunias, & impedi-
4 re immiſſionem, debet ſimpliciter offerre, nec poteſt petere cautionẽ. Et placuit in hoc ſimile, quod affertur per informantes de venditore coacto ad vendendum,
5 qui non tenetur præſtare cautionem, cum non vendat libere, & ſecundum eius voluntatem, glo. in l. emptori duplam. ff. de euict.

Quarto conſiderabant etiam Domini, quod ceſſat timor probabilis, quod Collegium poſſit pati moleſtiam, quia in actis non conſtat, quod adſint creditores anteriores, & creditum Petri Lucæ eſt de anno 1557. ideo multum veriſi-
6 mile eſt, quod vere non adſint, quia non fuiſſent negligentes in petendo per ſpatium tanti temporis. Aymon. in conſ. 269. num. 7. & 8.

Non obſtat doctrina Bald. in auth. hoc niſi C. de ſolut. vbi dicit,
7 quod quando adeſt ſuſpicio, debet præſtari cautela, quia loquitur iuxta ſecundam partem illius textus de cautela præſtanda a debitore, ad fauorem creditoris, quod de pretio ex venditione rei ſuæ redigendo ſatisfacit creditori. vltra quod in caſu iſto lapſus tanti temporis excludit ſuſpicionem, quod adſint alij creditores anteriores.

Nõ obſtat, quod Alciat. in reg. 41. tom. 1. lib. 2. defendit, quod
8 heres cum beneficio legis, & inuentarij non debet accipere cautionem, & ſic intelligitur, quod ceſſante beneficio inuentarij debeat

beat eam petere, quia in dictis do ctrinis non ſumitur argumentum a contrario ſenſu. Cald. conſ. 3. de præben.

Et quicquid indiſtinctè videatur ſentire Ang. in d. l. ſi procuratoris, §. vult. quod heres non
9 tenetur præſtare iſtam cautionē, niſi quando ſcit adeſſe alios creditores, Paul. de Caſtr. & Corn. in l. vlt. §. & ſi præfatam num. 4. de iur. delib. & in caſu iſto neque conſtat, neque veriſimile eſt, quod adſint alij creditores anteriores, vt dictum fuit.

R.P.D. ORANO.

Romana Grani die 28. Februarij 1595.

SVMMARIVM.

1 *Pluralitas in rebus præſumitur.*
2 *Identitas eſt probanda ab eo, qui dicit equum ſibi locatum eſſe mortuum.*
3 *Identitas grani qualiter ſit probanda per teſtes.*
4 *Fides ſimplex Notarij, nullam inducit probationem confeſſionis partis.*
5 *Notario non creditur, niſi de eo, de quo fuit rogatus.*
6 *Confeſſio non probatur per ſolum Notarium, ſine teſtibus.*

DECISIO CLXXX.

Agebat Dñus Caſalis S. Proculę Saluiano Interdicto cōtra ſecundos pōſſeſſores, grani in eo, vt prætendebat recollecti, & ad quoddam horreum ſancti Griſogoni ex granario Dominorum de Maninis ſiti alli Cerchi tranſlati; dum autem ſuper illius exiſtentia inter partes corā Auditore Cameræ orta fuiſſet quæſtio: Dubitaui ſtantibus hinc inde deductis, An conſtaret de identitate grani. Et quia in rebus pluralitas
1 præſumitur, vt not. Bart. in l. demonſtratio in princ. & verſ. 6. quęro ff. de cond. & demonſtr. & in l. diui, de cuſtod. reor. in l. inter ſtipulantem §. 1. de verb. oblig. Io. Andr. Ant. de Butr. & cæteri in c. auditis de præſcriptionib. vbi hoc illuſtrant exemplo conductoris
2 equi, qui ſi probet equum mortuū in itinere, repetitione illius facta per locatorem, non liberatur, niſi etiā probet, quod equus mortuus erat ille ſibi locatus. Alex. conſ. 119. n. 30. lib. 1. Corn. conſ. 144. nu. 11. lib. 4. Aym. conſ. 112. n. 3. & 198. num. 4. & Domini concluſerunt contra Dominum, non liquere de grani identitate. Nam teſtes
3 ad hunc effectum inducti, nihil concludunt. Licet enim primus, & ſecundus probent granum recollectum in Caſali S. Proculæ fuiſſe depoſitū in horreo Dominorū de Maninis a Cerchi, & tertius dicat illud fuiſſe collocatum ad partem ſiniſtram horrei, verſus portam cameræ: & quod inde fuerit tranſportatum ad horreum S. Griſogoni, non deponunt vbi. Vnde cum in d. horreo Domino-

rum de Maninis in confeſſo ſit, granum ex diuerſis prædijs recollectum, fuiſſe per aceruos diſtinctũ, non ſatis eſt oſtendere huiuſmodi tranſportationem grani de vno ad aliud horreum factam, niſi etiam inſtificetur fuiſſe illud, quod in Caſali Sanctæ proculæ fuerat collectum; Præſertim cum idem 3. teſtis, in cuius dicto principaliter Dominus Caſalis intentionem ſuam fundare nititur, depoſuerit granum conſignatum Raphaeli Andreæ & alijs, fuiſſe ex illo Sãctę Proculæ. Quartus vero teſtis nihil probat; nam admiſſo, qnod ex granario Dominorum de Maninis fuerit tranſportata certa quantitas ad horreum S. Griſogoni, ne dum explicat: an ex parte ſiniſtra horrei, vel aliunde, hoc acciderit; ſed potius in confeſſo agit de menſuratione grani, facta pluribus, diuerſorum aceruorum. Reliqui duo teſtes vltimo examinati, non merentur allegari, quia neſciunt, an granum traditum Andreæ, prouenerit ex Caſali Sanctæ Proculæ & ad quæ loca fuerit tranſportatum; quin potius vltimus teſtis deponit, quod poſt factam Andreæ, & quibuſdam alijs menſurationẽ, & conſignationem grani, remanſit in horreo Aceruus grani ad manũ ſiniſtram portæ verſus, quod eſt multum veriſimile, cum etiam ſecundus teſtis dicat, quod erat aceruus, & plenus zizania. Nec dicatur de indentitate grani conſtare ex confeſſione Andreæ iunctis coniecturis, quæ in huiuſmodi materia propter eius difficilem pro-
4 bationem, ſolent recipi, Bar. in tract. de teſtam. n. 31. quia ex ſimplici fide, & atteſtatione Notarij, nulla poteſt colligi probatio con-
5 feſſionis: tum quia non creditur Notario, niſi de ijs, de quibus fuit rogatus. Tum etiam, quia circa confeſſionem nullos adhibuerit
6 teſtes, Put. deciſ. 5. lib. 3. Creſcen. deciſ. 4. de fid. inſtr. Coniecturæ autem nullæ adſunt, vt ibi conſtat, de depoſito grani plurium Caſalium, non ita faciliter admittitur præſumptio identitatis, vt bene hic per Informantes pro Andrea.

R. P. D. ORANO.

Romana Vineæ 5. Iunij. 1598.

SVMMARIVM.

1 *Saluianum datur, probatis extremis.*
2 *Excuſſio non datur in Saluiano.*
3 *Obligationes, & actiones per confiſcationem bonorum tranſfunduntur in Cameram Apoſtolicam.*
4 *Saluianum non tollitur per compenſationem faciendam de iure tertij, ipſo iure non excludentis ius agentis.*
5 *Ceſſionarius plus iuris non habet, quam cedens.*

DECISIO CLXXXI.

PEtrus Lucas de Grandis intentauit Saluianum Interdictum con-

contra Collegium Germanicum,
tanquam poſſeſſorem vineæ alias
per Panellinum tempore debiti;
cauſa mutui, cum Petro Ioanne
eius auctore ſub hypotheca, & o-
bligatione omnium ſuorum bono-
rum, contracti poſſeſſæ, probatis
per eum extremis. Domini tene-
1 bant aduerſus Collegium hodie
vineam poſſidentẽ, ſibi compete-
re vtile Saluianum. Bart. in l.1.in
princip.per illum text.de Saluian.
Interd. Socin. Sen.conſ. 80.num.
2.lib.3.Late Surd.conſ. 131. nu.1.
& ſeq. qui ſubdit ad hunc effe-
ctum non requiri aliquam excuſ-
2 ſionem principalis debitoris; quia
licet Collegium eius intentionem
prætendat excludere, ſub præte-
xtu, quod Panellinus debitor au-
ctoris Petri, eſſet etiam in maiori
ſumma, & ex alia cauſa, nempe
Theſſerarum affictus Camerini
ſuus creditor, nihilominus hoc vi-
ſum fuit non obſtare, ſtante enim
delicto per Panellinũ commiſſo,
creditũ illud, qđ cum Petro Ioan-
ne habuit, fuit in Cameram Apo-
ſtolicam cum confiſcatione om-
3 nium bonorum transfuſſum, adeo,
quod, confuſa illa obligatione, &
actione in Camera non ſecus, ac ſi
ſoluiſſet, fuit liberata. l. frater à fra-
tre ff. de cond. indeb. l. ſi ei cui de
euic. cum alleg. cum autem Came-
ra non tranſtulerit in Collegium
prædictum creditum Panellini
ſed dumtaxat Vineam obnoxiam
Saluiano, vtique non poteſt Col-
4 legium ad hoc, vt impediat Sal-
uiani effectum, opponere de ali-
qua compenſatione prædicti cre-
diti, quæ concernit Ius tertij, ipſo
iure non excluſiuum Iuris agentis,
l. cum ſeruum, vbi Cyn. Bald. &
alij C. de ſeru. fug. in l.2.nu. 11.de
except. rei iud Præſertim ſi atten-
datur, quod Camera promiſerat
Ioannem Petrum releuare indem-
nem a credito Panellinorum, nam
ſicut Camera non poſſet oppone-
re illi compenſationem, aut reten-
tionem, pariter nec Collegium,
cum plus Iuris non habeat. l. ne-
mo plus de reg. iur. Quæ de iure
Morſei adducta ſunt, non ſpectant
ad præſentem quæſtionem, in quà
dubitatur, An Collegium, ex quò
habet ius a Camera, poſſit vti iure
Panellinorum.

ILL.MO PAMPHILIO.

Romana Anterioritatis, Lunæ 23.
Iunij 1603.

SVMMARIVM.

1 *Creditor anterior auocat a poſteriore creditore.*

2 *Obligatio repetita in ſecunda ſocietate, intelligitur repetita cum priuilegio anterioritatis, & maxime quando eſt facta reſeruatio prioris obligationis.*

3 *Proteſtatio. quod non intendit liberare obligatos à prima obligatione, fieri poteſt, & nu. 4.*

5 *Proteſtatio contraria facto dicitur, quãdo totũ factum deſtruit, ſecus vbi ten-*

dit ad limitationem.

6 *Acceptatio noua obligationis, eſt neceſſaria ad hoc, vt liberetur à prima.*

7 *Proteſtatio, quod non intendit recedere à priori obligatione, ſufficit, quod fiat in actu extraiudiciali.*

8 *Præſeruatio non tribuit ius de nouo, ſed ſolum conſeruat antiquum.*

9 *Ceſſionarius ſuccedit in locum cedentis, etiam in executione obligationis Cameralis.*

DECISIO CLXXXII.

DOmini dixerunt mandatum Auditoris Cameræ ad fauorem Damiani, eſſe exequendum: quia conſtat de illius iuſtitia, ſtante obligatione Camerali Domin ci ad reſtituendum ad omne mandatũ Dñi pecunias habitas prioribus, & potioribus creditoribus DD. de Rubeis, qualis eſt Damianus ceſſionarius Amodei, qui ratio-
1 ne ſocietatis initæ de anno 1584. eſt illorum creditor prior Dominico, l. potior, & l. creditor ff. de his qui, pot. in pign. Gab. l. ſi fundum eod. tit.

Neque obſtat, quod præfata ſocietas, fuit renouata per aliam factam de anno 1586. in extinctionem primę obligationis; quia obligationes, & hypothecę repetitę in ſecunda ſocietate, intelliguntur
2 cum priuilegio anterioritatis, l. 3. & ibi Bar. ff. qui pot. in pign. hab. Neguſ. de pign. memb. 3. part. 8. numero 7. maxime quia in hoc caſu Amodeus in actu quietationis, hoc ſibi expreſſe reſeruauit, & proteſtatus fuit nolle liberare obligatos in prima,
3 donec de ſecunda ſibi fuiſſet ſatisfactum, quod facere potuit l. ſi debitor, §. in venditione, ff. quibus modis pign. vel hypot. ſoluit, gloſ. in l. eleganter in verſ. pro ſoluto, & ibi Bart. numero 4. Bal. in verſ. in eadem gloſ. & Caſtr. numero 8. ff. de pignor. act. idem Bart. in l. ſi quis aliam, numero 2. in fin. ff. de ſolut. Salicet in l. libera in tertia oppoſitione, & ibi gloſ. in verſ. prohiberi. C. de ſent. Alexan. conſ. 190. numero 22. lib. 2. Gozad. conſ. 38. numero 2. Veronen. Caut. 123. & fuit reſolutum coram bon. mem. Bubalo in cauſa Senogallieñ. prædij 19. Nouembris 1583. & ſępius in pluribus alijs cauſis.

Nec obſtat, quod iſta proteſtatio videatur contraria facto, quia nulla contrarietas oritur ex præſeruatione prioris hypothecæ, in acceptatione ſecundæ ſocietatis, quam Amodeus accepit inſolu-
4 tum ſub ipſa conditione, vt non dicatur receſſum ab antiqua hypotheca, niſi quatenus ſequatur ſatisfactio, ex ſecunda ſocietate. Alexan. conſ. 130. ſub numero 13. verſ. nec obſtat ſi diceretur, lib. 4. & tenuit Rot. in dicta Senogallieñ, vbi, quod tunc proteſtatio dicitur contraria, quando totum factum deſtruit; ſecus vero, vbi tendit ad limitatio-

nem

Digitized by Google

nem actus, prout hic, quod ſal-
5 uæ maneant priores hypothe-
cæ, donec ſecunda ſocietas ſit ſo-
luta.

Non obſtat, quod iſta prote-
ſtatio ſit facta; poſtquam per crea-
tionem ſecundæ, iam fuerat ex-
6 tincta prima, quia neceſſaria e-
rat acceptio Amodei; Bald. &
Alexan. conſ. 105. numero 5. &
fuit dictum in vna Romana ſocie-
tatis 31. Februarij 1581. coram Il-
luſtriſſimo Cardinali Blanchetto,
& ſic ſecunda non poterit cauſa-
re extinctionem primæ, niſi poſt
acceptationem, quæ in quietan-
tiam prioris hypothecæ, donec
ſibi fuiſſet ſatisfactum de ſecunda:
& quamuis in ratificatione ſocie-
tatis, iſta proteſtatio non fuit repe-
tita, non obſtat, quia non erat ne-
ceſſaria, & ſufficit, quod in actu ex-
7 traiudiciali ſemel facta fuerit, Bar.
in l. de pupillo §. ſi quis ipſe preto-
ri nu. 6. ff. de nou. oper. nunc. Put.
dec. 218. nu. 1. lib. 2. Mohed. dec.
2. de iud. cum vulg.

Non obſtat, quod ſecũda ſocie-
tas fuit facta ſuper diuerſo offitio,
& iſta proteſtatio fuit facta abſen-
tibus obligatis in prima, quia idem
DD. de Rubeis, qui erant principa
les, & ad quos pecunia peruene-
rat, erant etiã obligati in 1. & ſuf-
ficit, quod iſta proteſtatio fuerit
facta in quietatione ipſorum,
& in actu acceptatæ ſecundæ ſo-
cietatis, etiam, quod obligati in
prima non eſſent præſentes, cum
hoc pendeat a ſola voluntate re-
ſeruantis, qui noluit acceptare
ſecundam, niſi cum præſeruatio-
ne Iuris ſibi competentis in pri-
ma, donec fuerit ſibi ſatisfactum
de ſecunda, & alias cogi non po-
terat, præſertim, quia in aliquo
nõ lædebantur obligati in prima,
cum præſeruatio non tribuat ius
de nouo, ſed ſolum conſeruet an-
8 tiquum. l. ſi quis ita legauerit, cum
ibi notatis ff. de leg. 1. Dec. con- 1
ſil. 516. num. 19. Aym. conſ. 29.
num. 8.

Et ex his concluſum pro execu-
tione mandati ad fauorem Da-
9 miani ceſſionarij, qui ſuccedit in
locum cedentis, l. emptore cum
ibi not. C. de her. vel act. vend.
etiam quo ad executionem obli-
gationis Cameralis, Pariſ. conſ.
107. nu. 89. & ſeq. lib. 3. Galeſ. de
oblig. Camer. par. 2. q. 2. in princ.
& in tit. de perſon. excuſ. nu. 1. &
tenuit Rot. coram bo. mem. Gip-
tio 4. Iunij 1591. in vna Romana
Ferracci.

CAPVT AQVEN.

Deciſ. 27. lib. 1. in manuſcript. 10.
Maij 1559.

SVMMARIVM.

1 *Recognitio de ſtylo Curiæ in recognoſcen-
do inſtrumenta ſufficit, quod teſtes de-
ponant habere notam manum, & per-
ſonam ſcribentis.*

2 *Recognitio ſcripturæ priuatæ ad hoc, vt rectè facta dicatur, neceſſe eſt, vt teſtes deponant fuiſſe præſentes, & vidiſſe ſcribere.*

DECISIO CLXXXIII.

Licet ſtilus notarij ſit in Curia, quod inſtrumenta publica habeantur pro plene recognitis, ſi teſtes deponant ſe cognoſcere
1 manum vel ſcripturam, & perſonam ſcribentis, pro quo habetur pro recognita, Rot. deciſ. 554. & 709. in antiq. Abb. in cap. ex his
2 de conſtit. præſertim vbi ſint inſtrumenta de partibus, quia non poſſunt in Curia reperiri teſtes, qui deponant vidiſſe illum ſcribere illud inſtrumentum, de cuius recognitione agitur, & fuit dictum in quadam Maioricen̄ coram Auguſtino, 17. Maij 1603. tamen apoca, & ſcripturæ priuatæ non cenſentur ex prædictis bene recognitæ, ſed requiritur, quod teſtes dicant ſe fuiſſe præſentes, & vidiſſe illum, cuius ſcriptura prætenditur, ſcribere, & ſubſcribere, Alex. conſ. 72. numero 8. vol. 3. Iaſ. in l. admonendi numero 88. in 3. caſu, de iur. iur. Felin. in cap. 2. l. b. 1. de fid. inſtr. Dec. conſ. 615. numero 3. Pariſ. conſ. 19. numero 44. vol. 3. Affl. deciſ. 181. in fin. Ita in Romana domus, ſeu 2. millium 10. Maij 1589. coram Pakotto.

R. P. D. LANCELLOTTO.

Romana Saluiani Interdicti 26. Aprilis 1599.

SVMMARIVM.

1 *Legatum factum vxori pro alimentis, donec vitam vidualem ſeruauerit, valet.*
2 *Vſura dicitur, quando certum quid relinquitur annuatim, ſoluendum per dinumerationem temporis ob retardatam ſolutionem dotis, etiamſi blando nomine alimẽtorum fuerit relictũ.*
3 *Dictio, &c. ponitur inter diuerſa.*
4 *Fructus rei dotalis debentur, facta interpellatione vigore ſtatuti.*

DECISIO CLXXXIV.

In diſcuſſione dubij à Rota percepti, an ſcilicet intraret Saluianum, informantes pro Illuſtriſſ. Cardinali excitabant difficultatem ſuper inualiditate legati per Excellẽtiſſimum Dominum Marcum Antonium, Donnę Fęlici facti, quod prætendebant vſurarium, cum diſponitur: & infraſcripti heredes ſoluant Illuſtriſſimæ Dominæ Fælici Vrſinæ ſcuta 6. millia monetæ pro ſuis alimentis, & pro fructibus ſcutorum 60. milliũ, quæ in dotẽ dedit pro infraſcriptis portionibus; videlicet, Fabritius primogenitus medietatem dictorum ſcutorum 60. millium, & aliam medietatem

Aſca-

Aſcanius, & Federicus filij mei pro æquis portionibus; & caſu, quo dicta Illuſtriſſima Fęlix alteri nuberet, volo, quod infraſcripti heredes reſtituant dotem 60. millium ſcutorum de moneta pro infraſcriptis portionibus, videlicet Fabritius primogenitus 30. millia, & alia 30. millia Aſcanius, & Federicus pro æquis portionibus. Item relinquo prædictæ Illuſtriſſimæ Dominæ Fęlici, & quæ ſequuntur.

Super quo cum fuiſſet reſtricta diſputatio, Domini cenſuerunt, illud non eſſe vſurarium. Principale fundamentum reſo-
1 lutionis fuit, quia valet legatum factum vxori pro alimentis donec vitam vidualem ſeruauerit, l. fin. & ibi gloſ. Bart. & alij C. de indic. viduit. toll. Caſtr. conſ. 451. part. 1. & poſt alios tradit Illuſtriſſimus Mantica de coniect. vlt. volunt. lib. 11. tit. 19. numero 22. Hoc enim eſt valde diuerſum ab illa concluſione, de qua per Anch. conſ. 93. per tot. & conſ. 150. numero 6. Put. deciſ. 106. lib. 1. & per alios huic latiſſime allegatos, quos & affert Modernus in tract. de alim. tit. 1. quæſt. 45. numero 22. & tit. 8. priuil. 29. numero 2. Secundum quam iudicatur vſurarium legatum, quando reliquitur certum quid an-
2 nuatim ſoluendum, per dinumerationem temporum, ob retardandam ſolutionem dotis; quod procedit, etiam ſi blando nomine alimentorum fuerit conceptū, vt dicit Anchar. dicto conſ. 150. Alex. conſ. 27. nu. 9. verſ. & licet, lib. 4. & ideo non applicatur in hoc caſu, in quo nulla adeſt temporis dinumeratio, cum legatum ſit factum ſimpliciter pro alimentis ſuis, hoc eſt, pro ſua ſubſtentatione, donec vidua permanſerit, ex quo apparet teſtatorem ei voluiſſe proſpicere, vt haberet, vnde ſe cum ſui ſtatus decentia poſſet ſubſtentare, conſiderata qualitate domus, & perſonæ, cui vltra ſcuta 60. millia, reliquit adminiſtrationem, & fructus duorum Caſtrorum, vna cum iuriſdictione; quod oſtendit, teſtatorem non habuiſſe reſpectum ad retardatam dotis ſolutionem, cum qua legatum non eſt correſpectiuum: nam cum ea aliquā proportionem non habet, neque vigore iuris communis, neque vigore ſtatuti, quæ eſt potiſſima coniunctura pro ſubſtinendo legato, & excludenda vſura, & in his terminis conſiderat Surd. de alim. tit. 9. q. 16. n. 53. in fi.

Et tanto magis, quia teſtator habuit pro diuerſis, alimenta, &
3 fructus dotis; tum quia dictio, &, ponitur inter diuerſa; tum etiam, quia ſi per verbum, alimenta, intellexiſſet de fructibus dotis, ad quid occurrebat ſubiungere, pro fructibus? Vnde dicendum eſt, dictam expreſſionem, & pro fructibus, fuiſſe factam ad fauorem he-

Digitized by Google

redum, vt duplici onere grauarentur, ſoluendi alimenta, & fructus dotis, quatenus facta iudiciali interpellatione vigore ſtatuti, Domina Fęlix illos prætendere potuiſſet. ſicut in ſimili dicimus de legato pro dote legitima, & omni, & toto eo, quod prætendere
4 poteſt, Abb. conſ. 81. in fin. cum alleg. per Surd. tit. 9. quæſt. 16. nu. 31. non autem dictam expræſſionem fuiſſe factam ad fauorem Dominæ Fęlicis, ita vt ei voluiſſet relinquere fructus dotis, etiam in caſu, in quo non eſſent debiti, cum Domina Fęlix ex tali expræſſione nihil plus conſequatur, ſumma prius legata pro ſua ſubſtẽtatione.

Non obſtat, quod poſt relictum legatum teſtator ſubiunxit, quod caſu, quo Domina Fęlix alteri nuberet, heredes ei reſtituãt dotem; quia hoc ideo appoſuit, vt oſtenderet, pro qua parte vnuſquiſque heredum teneretur ad reſtitutionem dotis prædictæ, videlicet Fabritius primogenitus pro ſcutis 30. millibus, Aſcanius, & Federicus pro alijs 30. millibus, pro æquis portionibus.

R. P. D. PENIA.

Reatina depoſiti Veneris 25. Maij 1601.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio Cameralis, ſi per ſententiam eſſet vulnerata, tollitur illa vulneratio, ſi Papa mandet, prætenſa vulneratione non obſtante, procedendum eſſe ad executionem obligationis Cameralis.*
2 *Taciturnitas longi temporis non eſt ſufficiens ad præſumendam ſolutionem.*
3 *Impoſſibilitas excluditur, quando prouidus, & diligens vir, illud facere potuiſſet.*
4 *Inueriſimilitudo ex facto ſubſequenti tollitur.*
5 *Præſcriptio non inducitur contra defunctum, ſi ante completam præſcriptionem deceſſit.*
6 *Reſtitutio datur heredi ex capite iuſtæ ignorantiæ.*
7 *Ignorantia præſumitur in herede.*
8 *Inſtrumentum publicum cum ſolemnitatibus requiſitis, non indiget matrice.*

DECISIO CLXXXV.

Die 18. Decembris 1600. fuerat in hac cauſa dictum, inſtrumentum, de quo agebatur, releuare, quia erat in forma probanti, & habebat omnia requiſita ad publicum inſtrumentum neceſſaria. Sed quia tunc ego excitaueram aliquas difficultates, ideo iuxta deciſionem tunc factam, non fuit ad vlteriora proceſſum. Cauſa autem nunc iterum propoſita, vtraque parte informante, Rota non obſtantibus difficultatibus in deciſis perſiſtendum cenſuit.

Neque enim obſtat prima difficultas deducta ex vulneratione obligationis Cameralis per ſententiam domini Marchelani, ea enim

enim fuerat ſublata, ex quo Sanctiſſimus per ſpeciale reſcriptum ordinauerat, vt prætenſa vulnera-
1 tione non obſtante ad executionem obligationis Cameralis procederetur.

Rurſus non obſtabat ſecunda difficultas de taciturnitate ſexdecim annorũ, quia tanto tempore non videbatur veriſimile Petrum Vincentium diſtuliſſe petere ſuũ depoſitum, notabilis præſertim quantitatis ducatorum 8. millium auri in auro; ſed reſpondebatur primo, iſtam coniecturam præſumptam ex taciturnitate longi tẽporis in non petendo creditum
2 non ſufficere ad præſumendam ſolutionem. Rot. in vna Romana extinctionis cenſus die 17. Maij 1584. & conſequenter in caſu propoſito non excludere probationem reſultantem ex publico inſtrumento, cum tunc debeant plures concurrere.

Secundo reſpondebatur, ideo Petrum Vincentium diſtuliſſe petere ſuum depoſitum, quia ſciebat eſſe tutum penes Agamemnonem Dilectum depoſitarium, qui fuerat, etiam à deponente heres inſtitutus in primo teſtamento, reuocato parum ante obitum.

Ad tertiam difficultatem deductam, ex inueriſimilitudine, ex eo, quod nõ videbatur veriſimile Petrum Vincentium non admodum diuitem depoſiturum ducat. 100. millia auri in auro in ciuitate Reatina], vbi non facile reperiri ſolent.

Reſpondebatur primo, potuiſſe virum diligentem, & prouidum decurſu temporis colligere tot ducatos aureos, quos penes Aga-
3 memnonem depoſuerat, & conſequenter excludi difficultatem, quæ impoſſibilitati æquiparatur, gloſ. in §. ferè, in verſ. difficilis. Inſtit. de rerum diuis. Bero. conſ. 88. nu. 35. verſ. præterea, lib. 1.

Secundo reſpondetur ex teſtamento Petri Vincentij liquere, ipſum fuiſſe ſatis diuitem, ex quo
4 ceſſabat propoſita inueriſimilitudo. Alex. conſ. 183. nu. 17. verſ. & hanc partem, lib. 6.

Ad quartam difficultatem deſumptam ex præſcriptione ſexdecim annorum, quam contra ſimilia depoſitorum inſtrumenta dicebatur inducere ſtatutum Reatinum, reſpondetur primo reſpe-
5 ctu deponentis nullam adfuiſſe præſcriptionem, quia deponens obierat ante lapſum ſexdecim annorum.

Secundo reſpondetur, quod licet reſpectu heredis eſſet completa, illi tamen competebat reſti-
6 tutio ex capite ignorantiæ, Alex. conſ. 71. num. 2. & 3. verſ. quod autem, & conſil. 84. num. 2. & 3. verſ. præterea, lib. 1. Bero. conſil. 56. num. 41. verſic. & quod & conſil. 121. num. 2. verſic. & ratione, lib. 3. Verall. deciſ. 207. circa finem par. 3. & fuit deciſum

in cauſa

in cauſa Romana redditionis rationis, die 15. Martij 1599. coram bon. mem. Orano, & in cauſa Romana legati, die 29. Martij 1599. coram Domino meo Litta, in quibus fuit dictum, ignorantiam probari iuris præſumptione, eo ipſo, quod ſumus in herede, qualis in caſu propoſito erat Dñus Marcellus de Sanctis, penes quem non erat inſtrumentum originale de-
7 poſiti, quod paulo antea depoſuerat, l. qui in alterius, vbi Dec. ff. de reg. iur. Surd. deciſ. 246. num. 8. in princ.

Ad vltimam difficultatem deductam ex matrice, quæ non videbatur eſſe eiuſdem caracteris
8 cum publico inſtrumento, inde ſumpto. Reſpondebatur primo, quod habens publicum inſtrumẽtum cum ſolemnitatibus requiſitis recognitum, & publicatum non indiget matrice.

Secundo reſpondetur, infirmã ſatis, & debilem fuiſſe iudicatam eam coniecturam, quam ex diuerſitate caracteris proponebatur, quia peritus, quem extra iudicialiter conſuluerã, diligenter perpenſis vtriuſque inſtrumentis, reſponderat manum fuiſſe eandem, licet ex temperatione calami craſſiores eſſent caracteres, quibus matrix cernebatur ſcripta.

Atque ex his iure Rota cenſuit in deciſis perſiſtendum.

R. P. D. IVSTO.

Romana cenſus Veneris 17. Martij 1600.

SVMMARIVM.

1 *Cenſus impoſitio conſtituit ius quoddam ſeparatum ab ipſa re, quod tranſit in quemcunque poſſeſſorem.*

2 *Bona prohibita alienari, non prohibentur hypothecari, & veniunt in generali obligatione bonorum.*

3 *Saluianum Interdictum datur contra bona alienari prohibita.*

4 *Prohibitio explicita legis, vel hominis, impedit etiam hypothecari, ſecus eſt in tacita prohibitione.*

5 *Cenſus impoſitio, non inducit caducitatem, vbi adeſt tacita alienationis prohibitio.*

6 *Aliena res hypothecari non poteſt, licet vendi poſſit.*

7 *Exceptio dominij in Saluiano admitti non poteſt.*

8 *Dominium transfertur per traditionem.*

9 *Clauſula ſaluo, & reſeruato conſenſu Domini, non impedit, quominus inter contrahentes ſit perfecta venditio.*

DECISIO CLXXXVI.

Dvbitaui extra Rotam, an cẽſus impoſitus ſuper vinea, de qua agitur, ſit validus, vel inualidus: effectus dubitationis eſt, vt competat, vel non Saluianum Interdictum ſuper vinea, vbi eſt impoſitus: & Domini dixerunt eſſe validum, quia per impoſitionem
1 cenſus conſtituitur ius quoddam ſeparatum, & diſtinctum ab ipſa re, quod

re, quod tranſit in quemcunque rei poſſeſſorem. Aym. conſ.217. nu.4.Couar. variar.reſolut.lib.3. cap.7.n.6. quod ius,ſi imponatur ſuper re emphyteotica,valet,quia eſt in bonis noſtris, vt fuit dictum in vna Bononien.de Maſſarijs coram bon. mem. Robuſterio anno 1577.& in vna Romana vineæ coram R. P. D. Decano 26. Ianuarij 1598.in princ.& quia contraria eſt Doctorum concluſio, quod bona
2 prohibita alienari non prohibentur hypothecari, & veniunt in generali obligatione bonorum,gloſ. in l.fi.in verbo alijs. C.de iur.emphyt. Salic.ibi col.3. num. 6,verſ. quæro an:Iaſon.nu.78. & 79.Bar. in l.ſi conſtante in 3. q. 3.q. principalis. num.73.quem ſequuntur Alex. & alij. ff. ſolut.matr.l.tutor. §. fin. & ibi notata per Bart.Bald. Caſtren.& alios. ff.de pignor.act. Bero. in c.potuit. nu.94. & ſeq.ff. locati,Affl. deciſ. 191. nu. 3. Neg. de pign.in par.2.memb.2. nu.28. verſ. ſexto amplia Clar. in §. emphyteuſis q. 18. Et ex his ſequitur
3 competere Saluianum Interdictũ, ad l.primam.ff.de Salu.Interdict. Aret.in §.item Seruiana. n.8. Inſt. de act. Rot. coram R. P. D. meo Decano in dicta cauſa Romana vineæ 1598.

Non obſtat, quod ſuper rebus Eccleſiæ, vel minorum non poſſit imponi cenſus ſine cauſa, & abſque legitimis ſolemnitatibus. Tiraq.de retract.lignag.§.1.glo.6. nu.6. Rol. conſ.54.nu.9. & ſeq.& n.18.lib.2.& ſæpius fuit reſolutum in Rota.

Quoniam iſta procedunt, vbi
4 adeſt explicita prohitio legis, vel hominis, tunc enim eſt prohibita hypoteca,quę alias,(vt dixi)venit in generali obligatione bonorum, Crot. in repert. l.filius familias.§. diui,nu.94.ff.de leg.1. & fuit dictũ coram R.P.D.meo Penia in cauſa Romana Saluiani Interdicti 12. Nouembris anni præteriti: nos autem ſumus in tacita prohibitione, quæ operatur Domino volente, & declarante ex diſpoſitione l.fin. C. de iur. emphyt. quo caſu
5 impoſitio cenſus non inducit caducitatem.Rot. corã R.P.D. meo Decano in cauſa Romana Caſalis Marcigliani 29.Iunij 1587.& in cauſa Romana vineæ ſuperius allegata; & non eſt nulla ab initio iuxta deciſionem Rotæ coram bon. me. Lauretano in cauſa Romana de Alexijs 29.Martij 1585.

Non obſtat oppoſitio defectus dominij imponentis cenſum ſuper vinea, & conſequenter defectus hypothecæ, quia licet res aliena vendi poſſit, tamen pigno-
6 rari,hypothecari, vel ius reale cõſtitui non poteſt l.1.§.1. ff.de pig. vbi gloſ. & Bart. Neguſ. de pign. in 3. membr. 2. part. num. 52. & 58.

Quoniam vltra quod exceptio dominij non admittitur in reme-
7 dio Saluiani Interdicti,ſecundum com-

communē opinionē, de qua teſtatur poſt alios Franc. Sarmient. de reddit. Eccleſiæ par. 3. cap. 2. nu. 23. & tenuit Rota in vna Romana cenſus 22. Decembris 1596. & in alia Ceſenaten. bonorum 28. Iunij ſequentis coram R.P.C. meo Seraphino, & coram bon. mem. Orano in cauſa Romana Saluiani Interdicti 18. Maij 1598. Ceſſat oppoſitio in facto, quia iam fuerat vendita vinea, & tradita Deſiderio, qui impoſuerat cenſum, vt patet ex inſtrumento venditionis, &

3 hoc modo transfertur dominium l. traditionibus C. de pact. l. qui ſibi C. de his qui à non Domino manumiſſ. ſunt, nec oſtenditur aliquod impedimentum ex parte venditoris.

4 Non obſtat clauſula, ſaluo, & reſeruato conſenſu Domini, quia interim, quoad contrahentes eſt perfecta venditio, l. neceſſario. §. ſi ita res. ff. de peric. & comm. rei venditæ. vbi gloſ. in l. 1. in princ. C. eod. tit. cum allegatis per Tiraq. de retract. conſanguinitatis. §. 1. gloſ. 2. nu. 26. & valet l. fin. C. de iur. emphyt. Rolan. conſ. 57. n. 8. & ſeq. lib. 3.

Et ita deciſum.

ILL.MO SERAPHINO.

Viterbien. bonorum Lunæ 17. Nouembris 1586.

SVMMARIVM.

1 Saluianum datur, vbi probatur hypotheca, & poſſeſſio tempore obligationis.

2 Exceptio dominij incontinenti probati, vel probandi admittitur in Saluiano.

3 Alienatio redditur nulla, vbi adeſt expreſſa alienationis prohibitio.

4 Hypothecari non poſſunt bona expreſſe, vel tacite prohibita alienari.

5 Conditio, quæ reſoluit ius dantis, reſoluit etiam ius recipientis.

6 Exceptio, ſuper qua fuerit ſententiatum, dicitur liquida.

DECISIO CLXXXVII.

AN in caſu, de quo agitur, Hieronymo competat Saluianū Interdictum ad bona olim poſſeſſa per Iulium Petruccium, & nūc per Fratres de Quercia, ratione cenſus per D. Iulium impoſiti ſuper prædio de Valgumbara, vel potius dictis Fratribus ſit danda abſolutoria.

Fuit reſolutum, non competere Saluianum Interdictum in caſu, de

1 quo agitur: Licet enim ea, quæ requiruntur pro parte actoris, videātur probata, nempe creditū, hypotheca, & poſſeſſio de tēpore obligationis, ad not. per Rol. conſ. 14. nu. 13. lib. 1. Menoch. de adipiſc. remed. 8. nu. 106. tamen in iſto iudicio admittitur exceptio dominij incontinenti probati, vel pro-

2 bandi, vt per Put. deciſ. 55. & fuit reſolutum in vna Signina lib. 2. & 233. die 27. Martij lib. 3. conſtat autē ex teſtamento quondā, Dominici de Petruccis, & ex ſententijs deſuper latis, & executioni mandatis, iſta bona de Valgumbara fuiſſe de bonis ſubiectis fideicommiſſo cum expreſſa prohibitione

tione alienandi,& pignorãdi, quo
3 caſu alienatio eſt nulla, vt declarat Caſtr. in l.fi.§.fi. de leg.2.Rip. in l.filius familias. §.diui, num.11. de leg.1. & ideo neque etiam conſtitui potuit hypotheca, nec taci-
4 ta, nec expreſſa.Neguſ.de pignor. nu.4. membr. 2. par. principalis, num.152. Tiraq.de retr.conuent. §.1.glo.7.num.10.Foller.in praxi criminali, fol. 309. Iaſ. in §. item Seruiana,nu.95.inſtit.de act.

Non obſtat, quod de tempore impoſitionis cenſus non eſſet purificata conditio, nec factus locus fideicõmiſſo; quia vltra,quod prohibitio expreſſa alienationis,
5 annullat hunc contractum, ſatis eſt quod eueniente conditione, reſoluit hoc ius recipientis reſoluto iure dantis, & notatur in authentica res quæ. C.comm.deleg. Alex.cõſ.6.lib.5.Guid.Pap.deciſ. 611. Tiraq.& Fol.locis ſupra alleg.

Non obſtant exceptiones,quę
6 ex aduerſo dantur contra teſtamentum, & quod non fuerit factus locus deuolutioni, quia iſta omnia fuerunt alias in Rota deducta, & nihilominus fuit data executio per Rotam in fauorem Fratrum,ex quo fit,vt exceptio Fratrũ non ſit turbida,neque requirat altiorem indaginem, ſed potius replicatio Marioti. Put. deciſ.243. die 8.Aprilis,lib.3.

Et ita concluſum pro fratribus.

ILL.^{MO} SERAPHINO.

Ceſenaten.bonorum 28.Iunij 1596.

SVMMARIVM.

1 *Extrema in Saluiano probãtur, ſcilicet creditum ex cenſus impoſitione, cui acceſſit fideiuſſio.*
2 *Extremum ſecundum, ſcilicet de poſſeſſione ex inſtrumento retroceſſionis, ac etiam ex libro cataſtri.*
3 *Poſſeſſio probatur ex locatione, iuncta receptione affictus.*
4 *Spoliatus non dicitur, qui facto ſuo a poſſeſſione cecidit.*
5 *Poſſeſſio transfertur ex contractu nullo, dummodo non deficiat conſenſus.*
6 *Res inter alios acta,tertio nõ prĕiudicat.*
7 *Exceptiones requirentes altiorem indaginem, non impediunt Saluianum Interdictum.*

DECISIO CLXXXVIII.

FVit reſolutum Equitem Dionyſium, & conſortes eſſe immittendos in poſſeſſionem bonorum Equitis Tuſci ex Saluiano In-
1 terdicto: etenim extrema in hoc iudicio requiſita plene probãtur, nempe creditum D. Equitis Dionyſij, & conſortium,ratione cenſus ſcutorum 600.pro quo ſe obligarunt DD.de Gõzaga,intuitu D. Equitis Tuſci, q recognouit bonã fidẽ cũ obligatione de releuãdo, & hypothecauit omnia bona ſuã in forma Camerę: fuerunt quoque exhibita inſtrumenta ſolutionum per Equitem factarum, & man-

mãdato illius, quibus fuerũt factæ, & ceſſione dicti cenſus, ac alijs neceſſarijs, quæ in priori poſitione cauſæ, ad hunc effectum non fuerunt plene iuſtificata.

Conſtat quoque de poſſeſſione equitis Tuſci de tempore obligationis, nempe de anno 1574. ex
2 inſtrumento retroceſſionis filiorum equitis, in quo aſſerunt dicta bona, & poſſeſſionem fuiſſe a fiſco per eorum patrem recuperata. Confirmatur iſta probatio ex libro Cataſtri, in quo deſcribitur Eques Robertus poſſeſſor; item ex inſtrumento locationis, quæ iuncta ſolutione affictus probant
3 poſſeſſionem, vt per gloſ. in l. qui vniuerſas. §. quod per Colonum, & ibi Bart. de acq. poſſ. item ex teſtibus 2.3.4. eandem poſſeſſionem probantibus: coadiuuatur ex inſtrumento, in quo Robertus aſſignat vni ex ſuis filijs pro alimentis ſuæ familiæ aliqua ex iſtis bonis, quę conſtituit ſe nomine eius poſſidere; & poſtremo ex pluribus confeſſionibus factis in iudicio ſpolij inter patrem, & filios, prout in facto bene dicitur, deinde de poſſeſſione horum filiorum, contra quos agitur, conſtat ex eorum reſponſione ad tertiam poſitionem, & ex inſtrumento adeptæ poſſeſſionis.

Non obſtat prætenſio filiorum, quod iſta poſſeſſio Roberti eſſet ſpolitiua, & vitioſa, quia hoc non probatur immo contrarium apparet ex inſtrumento retroceſſionis per eos, patri factæ poſt re-
4 cuperata bona a fiſco; vnde qui facto ſuo cadit, non dicitur ſpoliatus, cap. ſæpe de reſt. ſpoliat, maxime cum fateantur recuperationẽ factã mediantibus paternis pecunijs. Sed dato qđ cõceſſio hæc, & retroceſſio eſſent nullæ, tamẽ etiã ex actu nullo trãſfertur poſſeſſio, l. 3. §. ſi vir. de acq. poſſ. dummodo
5 non deficiat conſenſus, quia hoc caſu adeſt expreſſus, vt alias ita fuit dictum in vna Caualicen. coram me 7. Maij 1571.

Non obſtat ſententia obtenta per filios contra patrem, quia vti
6 res inter alios acta non præiudicat Equiti Dioniſio, maxime cum laboret maxima ſuſpicione colluſionis, Fel. in c. fi. de re iud. nu. 6. Dec. conſ. 445. num. 32. Put. deciſ. 336. lib. 3. cum alijs.

Non obſtat, quod dicatur apparere incontinenti de bono iure filiorum reſpectu dominij, Rip. in l. naturaliter. §. nihil commune,
7 nu. 102. de acq. poſſ. & quod cauſæ retroceſſionis fuerunt falſæ, & quod adſit fideicommiſſum, quia iſta requirunt altiorem indaginẽ, & in retroceſſione adſunt plures cauſæ, quarum ſufficit vnam verã eſſe, & fideicõmiſſum nõ impedit Saluianum ad deciſ. Paleott. 218. & Put. deciſ. 215. lib. 3. quare concluſum pro immiſſione.

IL-

Digitized by Google

ILL.^mo ALDOBRANDINO.

POSTEA CLEMENTE VIII.

Placentina penſionis, die 15. Iunij 1580.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula habita, vel non habita poſſeſſione, non operatur, quando conſtat de diligentijs.*

2 *Teſtis examinatus ad inſtantiam fiſci probat.*

DECISIO CLXXXIX.

DOmini dixerunt, taliter conſtare de diligentijs, vt D. Ioãnes, niſi aliud doceat pro parte Guſmani, non obſtante clauſula,
1 habita, vel non habita, non ſit cogendus ſoluere amplius penſionẽ, per deciſ. Ant. Aug. 705. lib. 3. Cũ enim ſimus in materia difficilis probationis, Bar. in l. ſi quis ex argentarijs. §. an heredi. nu. 3. ff. de edend. & in l. illa, de verb. oblig. Fel. in c. veniens. el ſecundo, n. 21. de teſtib. Primus igitur teſtis bene, & clare deponit de certa ſcientia, quia fuit vnus ex teſtibus examinatis ad inſtantiam fiſci contra D. Ioannem.

Nec facit, quod diligentię huiuſmodi factę fuerunt ſolum in iudicio executiuo, tum etiam, quia
2 (vt dixi) tertius teſtis ad 8. 9. & 10. interrogatoriũ, oppoſitio, quæ fiebat Ioãni, erat ſuper extrangeria, quæ ſecundum conſtitutiones illorum Regnorum excludebat, cum, ne dum non potuit habere poſſeſſionem huius Abbatiæ, ſed nec ex ſententia abſolutoria lata ad eius fauorem ſuper ſolutione penſionis ſuper fructibus illius reſeruatæ: & hæc omnia fiebãt tanto magis Dñis veriſimiliora, quanto Franciſcus tamdiu ſcilicet, cum tamen paratum haberet debitorem, quem conueniret in Curia, cum Ioannes ab ea nunquam diſceſſerit.

Nec obſtat reſignatio ad fauorẽ Tauſcide, quia prę ſupponitur, quod eam fecerit dictus Ioannes coactus per Iudicem, & quod reſignauerit ad fauorẽ nominati ab Archiepiſcopo tantum retinebat.

R.P.D. CAVALERIO.

Camerinen. fideicommiſſi Veneris 14. Decembris 1607.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio probatur per teſtes deponentes vidiſſe ligna, & fructus recolligiſſe nomine alterius.*

2 *Dominium probatur per ceſſionem factam illius rei, recognoſcendo bonam fidem.*

3 *Dominium transfertur per ceſſionem vna cum traditione.*

4 *Simulatio non dicitur, vbi nulla adeſt cauſa.*

5 *Simulatio excluditur per clauſulam, cõſtituti, & precarij.*

6 *Poſſeſſio non acquiritur abſenti, etiam ſi Notarius pro eo ſtipulauerit, niſi ſecuta ratificatione.*

DE-

DECISIO CXC.

DE anno 1558. emit q. Andreas de Sippeis bona, de quibus agitur, in territorio Sippij pro ſe,& Thoma eius fratre abſente,ſtipulante tamen pro eo Notario de anno 1569. Idem Andreas ceſſit eadem bona q. Mariano fratri ſuo Clerico,recognoſcendo bonam fidem,ea ratione, quia dicta bona emiſſe dixit de pecunijs proprijs Mariani. Verum fecerat cantare inſtrumentum emptionis in perſonam ipſius Andreæ, cedentis, metu ſpolij, & Commiſſariorum, quia Marianus erat clericus, tunc autem tempore ceſſionis commiſſarij fuerant amoti, & Clericis Camerini fuerat data facultas teſtandi: tractu temporis defunctis his omnibus,filij q. Thomæ egerunt pro recuperatione bonorum prædictorum, contra Fratuccios, tertios poſſeſſores,tãquam fideicõmiſſarij dicti q. Mariani pro eorum recuperatione,& fuit lata ſententia in partibus contra actores, quæ in gradu appellationis fuit per D. Auditorem Camerae reuocata.

Deinde cauſa commiſſa in Rota dubitaui, an conſtaret bona Sippij, de quibus agitur, fuiſſe in bonis Mariani fideicommittentis, & reſolutum pro affirmatiua, ſiue reſpectu poſſeſſionis,ſiue reſpectu dominij.

Nam quoad poſſeſſionem ſatis videtur probata per teſtes ex aminatos. Primus enim ſuper ſexto,& ſuper vndecimo deponit Marianũ pluries miſiſſe ipſum teſtem ad incidendum ligna pro vſu domus,& ſecundus ſuper eiſdem deponit de vera ſcientia, quod Marianus ipſo præſente mittebat famulos ad colligendum fructus,& facien.exportare; qui teſtes deponunt de duobus prædijs in Villa Sippij, in vocabulo porta di ferro, & campo rotondo, per quam perceptionẽ fructuum,probatur poſſeſſio,l.Titio. ff. de ſolut. l.2.ff.de acq.poſſ. Cæſ. de Graſſ. deciſ. 10. num. 3. de cauſ.poſſ.& propr.& deciſ.21. nu.3.de probat.
1 Titio. ff. de ſolut.

Quo vero ad dominium, probatur ex ceſſione facta per An-
2 dream Mariano; hic enim eſt verus modus recognoſcendi bonam fidem,& detegendi ſimulationem emptionis factæ in perſona Andreæ, cum vere ageretur de acquiren. alteri perſonæ, videlicet Mariano, Bal. in l.multum intereſt.nu.2. verſ. ſed quomodo probatur,vbi Salic. n.3.verſ.ſed tunc quæro qualiter,& Caſtr. n.3.verſ. ſed quæ ſunt iſtę. C.ſi quis alteri, vel ſibi. Soc. Sen.conſ.129. nu.3.
3 lib. 4. ex qua ceſſione cum traditione fuit tranſlatum dominium in Marianum, l. traditionibus. C. de pact.l.nunquam nuda.ff.de acquir.rer.dom.

Nec viſum fuit Dominis obſtare,quod

re, quod dicitur de ſimulatione huius ceſſionis, quia non probatur nec conſtat de aliqua cauſa, ſine
4 qua ſimulatio nunquam intrat, iuxta conſ. Bar. 65. lib. 1.

Et licet Andreas remanſiſſet in poſſeſſione, vt ex aduerſo dedu-
5 citur, nihilominus excluditur ſimulatio per clauſulam conſtituti, & præcarij, ad late tradita per Tiraq. cum relatis ab eo de conſtit. poſſeſſ. par. 3. limit. 9. nu. 4. cum pluribus ſequentibus, per quod conſtitutum, inducitur alia probatio poſſeſſionis Mariani.

Et tanto magis videtur ceſſare omnis ſimulatio, & fraus propter cauſam in dicta ceſſione narratam ab Andrea, qui ſcilicet emerat bona prædicta nomine proprio de pecunijs Mariani Clerici ob metum ſpolij, & commiſſariorum Cameræ Apoſtolicæ. Verum quia iam licebat Clericis Camerini teſtari, ex quo compoſuerant cum R. Camera, dicta bona Mariano retroceſſit, agnoſcendo bonã fidẽ.

Non obſtat, quod Marianus ob tinuiſſet facultatem particularem teſtandi a Paulo IIII. fel. mem, per decẽ annos ante, quia in retroceſſione non fit mentio de hac facultate, ſed de facultate teſtandi conceſſa Clero Camerini; in omnem euentum hic temporis lapſus non impedit, quin Andreas potuerit quandocunq; recognoſcere bonã fidẽ in fauorem Mariani, de cuius pecunijs fuerat facta emptio.

Tandem non obſtat, quod dicitur, emptionem fuiſſe factam etiam nomine Thomæ abſentis, fratris Andreæ, pro quo Notari⁹ fuerat ſtipulatus, quod Thomas non retroceſſit, quia cum Thomas dictam emptionem non ratificauerit, ſatis fuit ceſſio Andreæ ſine
6 Thoma, cum ſine ratificatione nõ acquiratur poſſeſſio, nec dominium abſenti facta, iuxta magis cõmunem opinionem, de qua teſtatur Menoch. conſ. 233. n. 20. lib. 8.

Et quod Thomas nunquam habuerit animum acquirendi aliquid ex dicta emptione, patet non ſolum ex ratificatione, ſed ex diuiſione facta de dictis bonis poſt mortem Mariani inter dictos Andream, & Thomam, & heredes, in qua Thomas dictam ceſſionem non impugnauit.

Et ex hac ceſſione præcedente, ceſſat preſumptio iuris familiaritatis, quæ allegatur.

Ex quibus concluſum fuit, bona Sippij fuiſſe in bonis Mariani fideicommittentis.

ILL.^MO ARIGONO.

Neapolitana Iuriſpatronatus; Lunæ, 11. Maij. 1592.

SVMMARIVM.

5 *Ius patronatus tranſit in venditore hæreditatis.*

2 *Alienatio bonorum fideicommiſſo ſubiectorum, teneret, vita durante alienati,*

Ss DE-

DECISIO CXCI.

VNa tantum parte informãte, fuit reſolutum in venditione hereditatis q. Lucij Scoppæ, facta per Ioannem Donatum Scoppam tranſiuiſſe quoque iuſpatronatum,
1 quod in dicta hereditate exiſtebat, vt notant omnes, in c. ex litteris, & c. cum ſecundam, de iurepatron. Bal. in conſ. 1. n. 3. lib. 3. Dec. in conſ. 127. Card. in conſ. 48. Couar. lib. 1. var. reſol. cap. 13. nu. 4. & c. 18. ſub n. 7. verſ. quarto. conſtat, Achill. in deciſ. 1. de iurepatr. & conſequenter præſentatũ ab Aromatarijs, quibus fuit vendita dicta hereditas, præferendum eſſe illi, qui fuit præſentatus à D. Ioanne creditore.

Nec aliquid refert teſtatorem fuiſſe fideicommiſſarium in infinitum duraturum in ſua familia; quia cum nõ expreſſe prohibuerit alie-
2 nationem, alienatio facta à grauato de reſtituendo poſt mortẽ, valet durante eius vita, l. fi. §. ſin autẽ ſub conditione. C. de fideicomm. Achill. d. deciſ. 9. de iurepatr.

R. P. D. ORANO.

Auximana locationis die 10. Decembris 1590.

SVMMARIVM.

1 *Succeſſor ſingularis tenetur ſeruare locationem factam nomine Eccleſiæ.*
2 *Limitatur, quando eſt facta à prædeceſſore nomine proprio.*
3 *Epiſcopus non poteſt per locationem factam ſucceſſori præiudicare.*
4 *Succeſſor ſingularis in beneficio, non tenetur ſeruare locationem a prædeceſſore factam, etiam pro illo anno, quo deceſſit prædeceſſor, & nu. 5.*

DECISIO CXCII.

EPiſcopus Auximanus locauerat ad triennium pro ſe, & ſuis ſucceſſoribus in Epiſcopatu, quaſdam terras cuidam Feltreſco Conſtantini.

Primo autem locationis anno ipſo vita functo, modernus D. Epiſcopus declarauit haud ſuæ intentioni, fore ſtare prædeceſſoris locationi, cuius occaſione impetrato ab Auditore Cameræ monitorio, & iudicialiter proceſſo, obtinuit declarari, ſucceſſorem non eſſe obligatum ſtare ſui prædeceſſoris contractui, & in conſequentiam, ad obſeruantiam locationis prædictæ non arctari.

Cauſa poſtmodum appellationis coram me introducta dubitaui An locus eſſet confirmationi prædictæ ſententiæ; Domini alia parte pluries interpellata informare recuſante, concluſerunt ſententiam fore confirmandam.

Nam licet Doctores circa locationem ad modicum tempus, factam per prædeceſſorẽ, varie fuerunt loquuti, tamen communis, & vera eſt concluſio diſtinguens.

An a Prælato Eccleſiæ adminiſtratio-

ſtrationem habente nomine Eccleſiæ, vel pro eius vtilitate facta fuerit locatio, vel potius nomine proprio, vt ſcilicet fructus ad ſui commodum conuerteret.

1 Primo enim caſu ſucceſſor ad locationis prædeceſſoris obſeruãtiam obligatur.

2 Secundo vero minus, vt poſt glo. bene diſtinguit Butr. Abb. & alij in cap.fi.ne Prælat.Alex.conſ. 160.nu.4.& ſeq.lib.6. Couar.var. reſolut.lib.2.cap.15.num.6.circa fin.cum alijs allegatis: & ratio eſt, quia Prælatus vſufructuario comparatur.

Et ideo licet poſſit locare ad modicum tempus, Epiſcopus tamen cum ius non habeat in fructibus,niſi vita ſua durante,nõ po-
3 teſt per huiuſmodi locationẽ ſucceſſori præiudicare. l. ſi quis domum.ff.locat.Rot.deciſ.1.de loc. in nou.Bal.conſ.255.lib.1.Socin. conſ.34.nu.4.lib.3.

In caſu autem propoſito locatio facta fuit per Prælatum nomine proprio,& licet fructus ſuos faceret, non autem nomine Eccleſiæ,vnde non eſt curandum,quod ſucceſſores obligauerit, quia non propterea nomine Eccleſiæ contraxiſſe dicitur. Aliud enim eſt cõtrahere nomine Eccleſiæ, aliud nomine ſucceſſoris, vt colligitur ex deciſ. Mohed. 271. in fine, & hoc eo magis dicendum eſt, cum prædeceſſor non potuerit obligare ſucceſſorem, ex quo actio
4 perſonalis in eum non tranſibat. Put. deciſ. 181. lib. 1. nec ſucceſſor ius aliquod à prędeceſſore receperat Rot. d.deciſ. 1. de locat.in nou.

Hæc autem diſtinctio, in tantum vera eſt, vt reſpectu anni, quo prædeceſſor deceſſit, etiam quod primus eſſet, & conductor anticipate affictum ſoluiſſet, ſucceſſor
5 locationi ſtare non teneatur, quia imputet ſibi, cum poſſet mortem Prælati præuidere, Cardin.conſil. 7.de locat. Imol. conſil.61. nu.9. in fine. Ferret. conſil.151. lib. 1. niſi terræ fuiſſent ſatæ, & fructus pendentes de proximo colligendi, vt poſt Pedemon. deciſ.82.nu. 10. conſuluit Menoch. conſ.181. vol. 2. quod equidem huic caſui non conuenit, ex quo Cornelius iam recollectis primi anni fructibus deceſſit, & ſucceſſor colonis ante ſationem vlteriorem locationem renunciauit.

R.P.D. MANZANEDO.

Romana pretij fundaci Veneris 1. Iunij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Exceptio implementi impedit executionem.*

2 *Exceptio implementi habet locum, etiam ſi in minimo verificetur.*

3 *Exceptio implementi obſtat non ſolum*

cedenti, ſed etiam ceſſionario.

4 *Exceptio implementi operatur, quatenus a parte opponatur.*

5 *Exceptio implementi poteſt per iudicem ſuppelri.*

6 *Exceptio implementi opponi poteſt, etiam poſt ſententiam.*

7 *Implementum offerri poteſt pendente iudicio.*

8 *Exceptio implementi, non impedit ortum obligationis, ſed tantum illius exercitium, & executionem.*

9 *Ceſſante impedimento adimplementi, actio exequi poteſt.*

10 *Clauſula ſi quid exequendum, eſt iuſtificanda ex deductis in prima inſtantia.*

11 *Iura noua deduci poſſunt ad excluſionem emptoris.*

DECISIO CXCIII.

CVm Angelus Fiorenzola in fundaco Chriſtophori del Pace, & ſociorum, haberet participationem per accomanditam ſcutorum 10. millium & temporis diſcurſu reperiretur debitor fundaci in ſcutis 5. millibus, & Domini de Portigianis in ſcutis 3500. Et cum præfacti creditores vellent à D. Angelo iam decocto ſatiſfieri, fuerunt electi deputati creditorũ D. Philippus Guicciardinus, Vincentius Lauaianus, & Camillus Cauetanus, & confirmati à fel. rec. Clemente VIII. per illius Motum proprium, qui dictam participationem Angeli 29. Decembris 1604. vendiderunt D. Chriſtophoro del Pace, & Ioan. Baptiſtæ Ciſalpino ſocio ratione fundacali nouiter erectæ, ſeu erigendæ, cum intereſſe per accomanditam Domini de Portigianis, quibus itidem, & eadem venditio fuit facta pro præcio in totum ſcutorum 9300. monetæ, in quorũ computum cõpenſarunt & excompenſarũt Chriſtophoro, & ſocijs præfata ſcuta 5. millia; Portigiani autẽ dicta ſcuta 3500. & reſiduum vſque ad implemẽtum dictorum ſcutorum 3900. emptores promiſerunt ſoluere infra duos annos.

Poſtea vero 23. Ianuarij 1604. præfati Chriſtophorus del Pace & Ioan. Baptiſta Ciſalpinus inſtrumento publico, obligatione Camerali vallato, vendiderunt Domino Raynaldo pro ſe, & ſuis hæredibus, & ſucceſſoribus præfatum fundacum cum omnibus, & ſingulis pannis, tam laneis, quam ſericis in illo exiſtentibus, & cum omnibus, & ſingulis creditis, affictibus rationibus, & actionibus, & pertinentijs dicti fundaci pro præcio extimantibus, & declarando per peritos, à partibus infra triduum nominãdis, quibus partes dederunt plenam auctoritatem de criuentariare, vedere, cognoſcere, & eſtimare quello è compreſo in queſta compra, & a fare quello ſopra ciò cognoſceranno neceſſario per la effettuatione di queſta compra, & in diſcordiam poſſint ipſimet periti tertiũ nominare cũ eadẽ facultate

tali

tali pacto, quod de prætio ſic extimando debeant deduci, & defalcari decem pro centenario per la tarra, ad commodum Domini Raynaldi. Qua detractione, & defalcatione ſic facta, reſiduum prætij promiſit Dominus Raynaldus ſoluere in hunc modum, nempe 1. Martij eiuſdem anni ſoluere ſcuta 21645. baioch. 92. in circa Domino Philippo Guicciardino, tanquam creditori dicti fundaci, per inſtrumentum publicum ibi notatum, ſcuta vero 4300. in circa, Fortunato Bauello, ſimiliter fundaci creditori, reſiduum vero promiſit ſoluere creditoribus dicti fundaci tempore a peritis declarando; vt præfata omnia in inſtrumento venditionis continentur, in quorum executionem &c.

Hoc facto, a partibus fuerunt electi duo periti, qui inuentarium fecerunt omnium, intra fundacum conſiſtentium, & quia quoad illorum extimationem fuerunt diſcordes, fuit electus tertius, & extimata fuerunt ab ipſis omnia in dicto fundaco reperta in mercantijs ad ſcuta 17420, & deuenerunt ad liquidationem nominum quaderni debitorum dicti fundaci, quæ dixerunt aſcendere ad ſummam ſcutorum 13840. Ex quibus fuerunt reperta exigibilia ſcuta 9076. baioch. 33. Inexigibilia vero ſcuta 4743. baioch. 32. Periti conſiderarunt circa exactionem exigibilium, aliquid eſſe elaborandum per Dominum Raynaldum, & aliquando ex igibilia fieri inexigibilia.

Quapropter declararunt de exigibilibus eſſe detrahendum ad rationem quinque pro centenario, ad commodum Raynaldi, & ſic partitam exigibilium (nempe partitã ſcutorum 9076. baioch. 33.) reduxerunt ad ſummam ſcutorum 8522. baioch. 52.

Præfatam vero partitam inexigibilium (nempe ſcutorum 4793. baioch. 32.) reduxerunt ad ſcuta mille tantummodo, quæ duæ ſummæ nominum debitorum reductæ prout à peritis, conſtituunt ſummam ſcutorum 9522. baioch. 52. & iſta partita iuncta cum prætio contentorum in fundaco, quod aſcendebat ad ſummam ſcutorum 17420. conſtituunt ſummam ſcutorum 29082. baioch. 52. De qua integra ſumma detractis iuxta inſtrumentum venditionis decem pro centenario ad commodum D. Raynaldi, aſcendit iſta detractio ad ſcuta 26942. baioch. 52. & reſtat liquida ſumma ſcutorum 24248. baioch. 27.

Quibus ſic peractis, & prætijs rerum à Peritis ſic taxatis, & Dño Portigiano conſignatis, ipſe ſoluit D. Philippo Guicciardino nomine D. Fortunati Bauelli ſcuta 4440. baioch. 1. & iterum ſoluit eidem D. Philippo Guicciardino ſuo proprio nomine ſcut. 13434. quę dictę

duę partitæ ſic ſolutę, aſcendūt ad ſummam ſcutorum 17874. baioch. 80. qua partita excomputata ab illa ſcutorum 24248. b. 27. remanet reſiduum penes Dominum Raynaldum in ſummam ſcutorum 6343. baioch. 47.

Poſtea vero Domino Raynaldo recuſante reſiduum ſoluere D. Philippo, ipſe obtinuit relaxari mandatum exequutiuum virtute dicti inſtrumenti venditionis, & obligationis Cameralis in eo contentæ, contra Dominum Raynaldum pro ſcutis 5000. à quo idem Raynaldus appellauit, & in Signatura Iuſtitiæ cauſam mihi committi obtinuit, cum clauſula, ſi quid exequendum &c. Et dato dubio: An mandatum per Auditorem Cameræ relaxatum, eſſet exequendum, illoque propoſito in Rota 24. Aprilis 1606. fuit dilata. Iterū vero propoſito 31. Maij eiuſdem anni, fuit dictum, quod videretur de bono iure, & reſtringeretur.

Vnde cum Dominus Raynaldus poſtea prætenderet mandatum Auditoris Cameræ non eſſe exequendum, quia fuiſſet nulliter relaxatum, ex eo, quod in dicta venditione, vltra omnia ſupradicta, comprehenderentur etiam nomina debitorum libri magni, quæ ante omnia debuerunt illi conſignari; Vnde ex dicta conſignatione ſibi non facta reſultabat exceptio non implementi contra venditores, qua ſtante, & ante dictum implementum, non potuerat Auditor Cameræ, ad relaxationem dicti mandati deuenire. Sed quia pro parte Domini Philippi negabatur prædicta nomina debitorum libri magni fuiſſe compræhenſa in dicta venditione, ſed tantū modo quædam à peritis ſpecificata, quæ aſcendebant ad ſummam ſcutorum 300. Ideo dedi dubium, An nomina debitorum contenta in libro magno, & quaderno Capſæ eſſent compræhenſa in dicta venditione. quo dubio propoſito 18. Decembris 1608. pro parte Domini Philippi fuit illi conceſſum. Vnde poſtea dubitaui, An ſtante præfati dubij conceſſione, conſtaret de tali implemento, quod impediret executionem mandati Auditoris Camerę. Iſtudque dubium propoſui die 31. Ianuarij 1609. Domino Raynaldo tantum informante, & fuit ad illius fauorem deciſum: vnde Domino Philippo, qui non informauerat, inſtante, & de ordine Dominorum, iterum propoſui idem dubium, vtraque parte informante, 16. Februarij eiuſdem anni, & quia Domini varie ſenſerunt, fuit dictum, non liquet.

Et iterum eodem dubio repropoſito 4. Maij eiuſdem anni fuit dictum, dilata. Tandem vero illud propoſui prima Iulij huiuſmet

mét anni, & Domini dixerunt; conſignatis libris, nempe magno, & Capſæ, & nominibus illorum non exactis, & exactis a die venditionis compenſatis, mandatum Auditoris Cameræ eſſe exequendum: Ad quam reſolutionem capiendam Domini conſiderarunt, nomina debitorum libri magni, & Capſæ eſſe compræhenſa in præfata iſtius fundaci venditione, vt ex inſtrumento illius conſtat, & ex confeſſione Domini Philippi, qui 12. Ianuarij huius præſentis anni ceſſit dubio quærenti: An præfata nomina debitorum libri magni, & Capſę eſſent compræhenſa in venditione, ex qua cõprehenſione oriebatur obligatio conſignandi præfacta nomina debitorum Domino Raynaldo; & ex prædicta conſignatione non ſequuta competebat
1 Raynaldo, exceptio non implementi, quæ impedit executionem, Corn.conſ. 79.nu. 17.lib. 1. Grauet. conſ. 151. nu. 10. Put. deciſ. 357. lib.3. Verall.deciſ. 117. par. 3.Galleſ. de oblig.Cam. 4. par. q. 1.nu.7.& præfata exceptio impediebatur ex eo, quod Raynaldo conſignata fuiſſent quaderna de-
2 bitorum, quin & merces fundaci, cum talis non implementi exceptio intret, etſi in minori parte verificetur, Dec. in l. cum propo nas la 2.nu.5.verſ.4.ampliatur.C. de pactis, Rol.conſ.53. nu.23.lib. 1.Surd.conſ.101. nu. 1.& ſeq.lib. 10.& conſ. 400. nu. 28. lib.3. Put. dec.340.n.2.lib. 1.& dec.357.circa fi. lib.3.& Verall.deciſ.316.nu. 2.par. 3.

Et quamuis iſta obligatio conſignandi præfacta nomina debitorum libri magni, ſpectaſſet ad venditores, non tamen ad D. Philippum, nõ ex eo minus contra ipſum intrat huius non implementi exceptio, tanquam contra venditores creditorum, & eorum iure agentium, ad text.in l.cum res, C. de donat. Bal. in l.etiam nu. 1. ff. de execut.rei iud.Socin.Sen.conſ. 236.nu.1. lib.2. Salicet.in l. quoties, ant.nu.2.verſ. oppono ad extra, C. de donat, quæ ſub. mod. trad. late Surd. conſ. 4. nu. 6. & ſeq.lib. 1. facit text. in l.apud Celſum. §. de auctoris, ff. de dol. mal. met. except. & quæ tradit Tiraq. de retract. lignag. §. 1. gloſ. 9.nu.
3 130.& ſeq. Exceptio nãq; quæ cedenti obſtat, repellit quoque ceſſionarium, Bero. conſ. 32. nu. 46. lib. 2. Surd. dicto conſ.4. num.6. & ſeq. Ex quibus videbatur mandatum A. C. non eſſe exequendum. Sed quamuis præfata omnia de iure ſint in ſe vera, & exceptio non implementi impediat executionem, hoc tamen procedit ſi a parte opponatur, alias tenet
4 iudicium, præcipue in contractibus nominatis, vt tradit Rom. in l.filiæ licet nu.8.& ibi Alex.nu.3. verſ. ſed iſta.C.de appell. Fely. in c.tamen nu.4.verſ.prima eſt, de ſimo-

Digitized by Google

monia, plura refert Tiraq. de retract.lign.§.1.gloſ. 17.nu.4. & tenuit Rot. diuerſ. deciſ. 810. nu. 6. par. 1. & fuit dictum coram Illuſtriſſ. Blanchetto in vna Romana Venę ferri 24. Februarij 1592. & non videtur iſtam exceptionem oppoſitam fuiſſe a Domino Raynaldo coram Auditore Cameræ
5 ante relaxationem mandati, & a Iudice ſuppletam fuiſſe, prout ſuppleri poterat, iuxta Doct. ſupra relatos. Et quamuis 13. Iulij 1604. Dominus Raynaldus contra Dominum Chriſtophorum del Pace, & Ioan. Baptiſtam Ciſalpinum coram Auditore Cameræ dixerint ad ſe ſpectare alia nomina debitorum contenta in libro magno, iſta tamen petitio huius adimplementi, fuit facta contra venditores; vnde non intrant in iudicio executiuo Domini Philippi, qui ignorauit petitionem præfatam, contra vēditores factam, & idcirco intrat regula vulgaris, quod res inter alios acta &c.

Et quamuis 27. Auguſti eiuſdem anni 1604. coram eodem A. C. D. Raynaldus contra D. Philippum dixerit ipſum Dominum Philippum teneri prius facere conſentire in præfatam venditionem fratres ipſius Raynaldi, & antequam faciat illos conſentire, agere non poſſe, & obſtare ſibi exceptionem non implementi, clare videtur huiuſmodi exceptionem, ibi oppoſitam, non reſpicere conſignationem nominum debitorum libri magni, ſed tantummodo conſenſum fratrum, non præſtitum venditioni præfatæ. Nec minus Dominus Philippus tenebatur facere conſentire Do- 6
minos Fratres de Raynaldis in prædictam venditionem, nam quamuis in ipſa venditione præfati venditores promittant facere conſentire omnem perſonam habentem, ſeu prætendentem intereſſe, opus eſſet nihilominus, quod prius Dominus Raynaldus docuiſſet ipſos fratres habere intereſſe in iſto fundaco, ſic vendito, quod non docuit, & non adeſt 7
niſi ſupradicta accomandita ſcutorum 3500. contentorum in dicta venditione portionis Angeli Fiorenzolæ, celebrata à deputatis creditorum 19 Decemb. 1604. facta ab ipſo Raynaldo pro ſe, ſuiſque fratribus, cum promiſſione de rato pro illis; & non conſtat, nec ipſe vnquam docuit de ratificatione, & approbatione fratrum, qua ceſſante ceſſat illorum intereſſe, & obligatio faciendi dictos fratres conſentire in iſtam venditionem. Vnde ex ſupradictis duabus petitionibus, ſeu proteſtationibus, nullatenus induci valet exceptio non conſignationis dictorum nominum debitorum libri magni, & ſic non implementi, oppoſitam fuiſſe coram Auditore Ca- 8
merę ante relaxationem mandati, & per conſequens ex ſupradi-

ctis

Digitized by Google

ctis videtur mandati executionem non impediri: & hinc eſt, qđ informãtes pro D. Raynaldo cõſugiunt ad dicendum, quod iſta exceptio opponi poteſt etiam poſt
6 ſententiam, & in illius executione, ex Aym.conſ.151.nu.10. Menoch.conſ.1.nu.367. & conſ.65. num. 4. lib.1. quasivelint inferre, per dictam exceptionẽ poſſe a D. Raynaldo opponi, nunc in iſto iudicio, in quo agitur de executione dicti mandati A. C. quæ allegatio facile poteſt admitti, ſed non ex eo excluditur, quod ſi nũc in exe-
7 cutione dicti mandati, poſſit præfata exceptio opponi, non poſſit etiam offerri implementum præfatæ conſignationis, prout a D. Philippo in iſto iudicio fuit oblatum: quin & cum effectu conſignatio libri magni, & capſæ, & nomina debitorum, contentorum in dictis libris, penes me fuit facta, ſciente Domino Raynaldo, qui apud me vſus fuit dictis libris, prout ſibi expedire viſum fuit, quę conſignatio ſufficit fieri pendente iudicio, vt not. Dec. in d. l. filiæ licet, num.5. C. de collat. & Alexan. conſil.78. in fin. lib. 1. & tenuit Rota deciſ.476. nu.11. par.1. diuerſ. reddens rationem nempe, quia exceptio non implementi non impedit ortum actionis, & obligationis, ſed tantum exerci-
8 tium actionis, & illius executionem, vt tradit Crauet. conſ. 151. nu. 10. circa med. not. Iaſ. in l. item quia nu.21. verſ. limita concluſionem. ff. de pact. & Bal. in l. ſi executione, num.25. C. de non num. pecun. & in l. arbitrorum, nu.3. C. de arbitr. vnde impedito tantummodo per exceptionem non implementi, executio actionis impedita dicitur, qua exceptione ceſ-
9 ſante per ſuperueniens implementum, ceſſabit etiam impedimentum dictæ actionis, & executionis.

Quibus non obſtat, nunc non poſſe in iſto iudicio D. Philippum adimplere taliter, quod ipſius adimplemento ſtante, poſſit deueniri ad executionem mandati Auditoris Cameræ, cum ſtante clau-
10 ſula, ſi quid exequendum, &c. debeat ex deductis coram Auditore Cameræ tantummodo obtinere. Quia reſpondetur, quod cum Dominus Raynaldus in iſtomet iudicio oppoſuerit de præfato non adimplemento, neque noua exceptione vſus fuerit, non prohibetur Dominus Philippus itidem, & nouis iuribus vti præcipue concernẽtibus excluſionem exceptionis, de nouo a D. Raynaldo in iſto iudicio oppoſitis: alias eſſet in po-
11 teſtate rei, quidquid vellet, denuo deducere ſub ſpe, quod actor non poſſet noua iura ad excluſionem ex aduerſo productorum, producere, quod eſſet abſurdum admittere.

Ex qui-

Ex quibus Domini cenſuere cum prædicta conſignatione in iſto iudicio facta, Dominum Philippum adimpleuiſſe, ſed quia de nominibus debitorum libri magni, & capſæ ſic conſignatis apparebant aliqua iam exacta à venditoribus, etiam poſt venditionem huius fundaci celebratam, tamquam compræhenſa in dicta venditione, ſpectabant ad Dominum Raynaldum; ideo Domini dixerunt, quod nomina ſic exacta à venditoribus a die venditionis, deberent compenſari, prædictaque compenſatione facta, mandatum Auditoris Cameræ eſſe exequendum; iſtamque compenſationem in hunc modū faciendam nempe, quia ſi nulla nomina dictorum debitorū poſt venditionem fuiſſent exacta, illaque exempli gratia aſcenderent ad ſummam ſcutorum 10. millium totam hanc ſummam recuperaturus eſſet à debitoribus; D. Raynaldus, qui eandem ſummā ſcutorū 10. milliū ſoluturus eſſet venditoribus fundaci; qui ſi ex iſtis 10. millium ſcutorum reperirentur (verbi gratia) quinque millia ſcuta exacta poſt vendtitionem, non tenebitur Dominus Raynaldus ſoluere venditoribus, niſi reſiduū 5. millium ſcutorum, quia alia quinque millia compenſabuntur, cum ſimili ſumma exacta poſt venditionem.

Vnum tamen eſt, quod iuxta formam inſtrumenti venditionis de præfatis 10. millibus ſcutis, ſicut de cœteris bonis, & nominibus debitorum fundaci, iam extimatis, competit Domino Raynaldo decem pro quolibet centenario, quę detractio ſemper erit facienda ad ſui commodum, & fauorem.

Prædictis non obſtantibus Dominus Raynaldus contendit conſtare de libro magno pag. 125. Dominum Philippum 24. Ianuarij 1604. & ſic poſt dictam venditionem ſoluiſſe Chriſtophoro del Pace ſcuta 3100. de quibus erat debitor in dicto libro magno fundaci, & quod iſta ſolutio tunc tēporis non debebat fieri Chriſtophoro del Pace, ſed Domino Raynaldo emptori, ad tradita per Pariſ. conſ. 88. num. 14. & 15. lib. 1. per text. in l. 2. §. illud tenendum, & l. venditor l. vltima. ff. de hered. vel action. vendit. & vtrobique Salic. vnde tanquam non recte facta, debeat ex computari à Domino Philippo in ſumma ſcutorum 5. millium, pro quibus mādatum Auditoris Cameræ fuit relaxatum: Et quod non obſtat, qđ hæc eadem ſumma ſcutorū 3100. fuerit ſoluta eidem Raynaldo, quia ipſe (vt aſſerit) iſtam ſummam habuit, non tanquam emptor, & ratione dictæ venditionis, ſed tanquam alter creditor eiuſdem Chri-

Chriſtophori del Pace in eodem libro pag.140.in ſcutis 2752.lib.6. vnde Dominus Philippus ſoluendo dictam quantitatem Domino Raynaldo tanquam creditori Domini Chriſtophori, viſus eſt illam ſoluere eidem Chriſtophoro, & per conſequens intrare prætenſionem, alias Domini Raynaldi, quod dicta ſolutio non fuit recte facta. Quia reſpondetur concedendo dictam ſolutionem, tunc temporis poſt celebratam venditionem, debuiſſe fieri D. Raynaldo, tanquam emptori fundaci, & nominum debitorum illius: quod autem non tanquam emptori, ſed tanquam alias creditori Chriſtophori del Pace, fuerit ſoluta dicta ſumma, hoc non ita clare conſtat, quod non egeat maiori diſcuſſione, & vtrunque ſit; cum quamuis ipſi Raynaldo fuiſſet facta dicta ſolutio, ipſemet teneretur eandē quantitatem ſoluere venditoribus iuxta ſuperius notata, ideo iſta ſumma ſcutorum 3100. contenta in libro magno, tanquam exacta poſt venditionem, venit compenſanda iuxta formam ſuperius traditam, detrahendo de dicta ſumma ſcuta decem pro centenario ad commodum Domini Raynaldi.

Et quamuis ipſe aſſerat omnia nomina debitorum libri magni eſſe iam exacta, ſicque ipſum non habere, vnde recuperare poſſit illa decem pro centenario, ſibique cōpetētia in prædictis nominibus debitorū exactis, & quod debet ſibi prouideri in iſtis ſcutis 5. millibus, pro quibus mādatū Auditoris Cameræ fuit relaxatum, nihilominus, quia ex inſpectione eiuſdē libri magni reſultat, plurima nomina debitorum, & in maxima quantitāte non eſſe exacta, & vltra illa, etiam de nominibus quaderni debitorum, & mercantijs repertis in fundaco extimatis, de quibus ſupra in principio fuit facta particularis mentio, computatis omnibus computandis, reſtabat D. Raynaldus debitor inſcutis 6373.b.47.de quibus, etſi detrahantur 5. millia in mandato Auditoris Cameræ comprætenſa remanet penes D. Raynaldum ſcuta 1373.b.47.de quibus ſimul cum prædictis nominibus debitorum libri magni, necdum exactis, reſtat pluſquam ſufficiens quantitas, ad ſibi prouidenā de illis decem pro centenario, quæ iuxta inſtrumentum venditionis debet habere.

Minus obſtat alia prætenſio D. Raynaldi, quod ipſe, ipſiuſque heredes haberent portionem ſcutorum 3500.in dicto fundaco, iuxta venditionem portionis Angeli Fiorenzolæ, factam a deputatis creditorum, de qua in principio dictum relinquimus, & quod illa debeat deduci ad ipſius, & fratrū commodū, de dicto fundaci pretio li-

tio liquidato: quia reſpondetur quod D. Philippus, & Fortunatus Bauellus ſunt creditores dicti fundaci de tempore, quo in eo participationem habebat ſcutorum 10. millium Angelus Fiorenzola, cuius portio per ſupradictam vēditionem a deputatis creditorum 19. Decembris 1604. factam, tranſiuit cum onere debitorum antea contractorum in DD. Chriſtophorum del Pace, & Ioan. Baptiſtam Ciſalpinum, & in D. Raynaldum, & fratres, ratione accomanditæ, tanquam emptores: quod quantum ad fratres D. Raynaldi, intelligitur caſu, quo dicti fratres ratam habuerint iſtam deputatorum venditionem; vnde D. Raynaldus, & fratres ratione prædictæ ſuæ participationis, & accomanditæ pro ſcutis 3500. non poſſunt impedire DD. Philippum, & Fortunatum in recuperatione horum creditorum, nec dictam portionem ſcutorum 3500. poſſunt deducere, & rehabere, niſi ſoluto prius ære alieno a ſocijs, & participantibus per accomanditā contractus, vel ab illis, a quibus ipſius habent, & quibus ſucceſſerunt.

Quibus ſic ſtantibus iūxta reſolutionem Dominorum mandatū A. C. venit exequendum pro dictis ſcutis.

Sed quia in banco D. Philippi adſunt depoſitata, (prout etiam ipſe fatetur) ſcuta 2420. per Alexandrum Serigatum, ſpectantia tamen ad D. Raynaldum, erunt cōpēſanda a D. Philippo in parte dictorum ſcutorum 5. millium, vt tanto minus habeatur in executione dicti mandati.

Finis Deciſionum Rotæ.

INDEX LOCVPLETISSIMVS
VERBORVM, ET RERVM OMNIVM
Deciſionum Sacræ Rotæ Romanæ
In Tractatu Saluiani Interdicti deductarum, Ordine Alphabetico.

Primus numerus eſt Deciſionum, ſecundus notabilium, tertius paginarum.

A

Abbatia eſt dignitas, dec. 63.n.7. pag. 451

Abſentia probanda eſt ab eo, qui eam opponit, dec. 73.n.7. 466

Abſentia intelligenda eſt a loco contractus, non ab vrbe, dec. 169.n.4. 611

Acceptare extimationem videtur non improbando, & facta acquieuiſſe, dec. 56.n.1. 442

Acceptare videtur extimationem, ſi ab ea non fuerit appellatum, dec. 56.n.2. 442

Acceptari dicitur, quando per plures annos non reclamatur, dec. 56.n.4. ibid.

Acceptans hereditatem, videtur ſe obligare ad onus ſibi in eadem hæreditate in teſtamento iniunctum, dec. 96.n.6. 508

Acceptare dicitur depoſitum, ſi inſtatur ſibi conſignari, dec. 174.n.5. 620

Acceptatio nouæ obligationis eſt neceſſaria ad hoc, vt liberetur à prima, dec. 182.n.6. 633

Non dicitur eſſe inſtrumentum de actis niſi producatur parte citata, licet inſtrumentum eſſet in actis alterius Notarij, dec. 136.n.4. 568

Actio ſpolij datur etiam contra heredem, dec. 18.n.4. 394

Actio perſonalis tantum competit ad reſtitutionem pretij, dec. 29.n.3. 409

Agens rei vendicatione tenetur probare dominium. dec. 31.n.2. 410

Agens actione locati tenetur probare poſſeſſionem, dec. 431. n.3. ibid.

Actio non competit pro recuperandis melioramentis, ſed tantum retentio, dec. 64.n.5. 453

Actio ſpolij competit pro melioramentis, & remedio nullitatis, dec 64.n.8. 453

Actio perſonalis non tranſit in ſingularem ſucceſſorem. dec. 135.n.11. 566

Actio non competit actori, quando ius eius efficitur deterius per ſententiam dec. 153.n.3. 594

Actus conditionalis ſuſtinetur, dec. 168. n.2 pag. 610

Actio tranſit cum ſua cauſa, dec. 170. n.9. 613

Actio exequi poteſt, ceſſante impedimento adimplementi, dec. 193.n.9. 653

Agens contra tertium poſſeſſorem, tenetur probare rem hypothecatã fuiſſe poſſeſſam per debitorem, dec. 91.n.3. 502

Agens ad recuperationem rei, dicitur fateri non eſſe dominũ, dec. 108.n 9. 527

Agens tenetur ſcire, & inquirere de iuribus ſuis, dec. 148.n.1. 581

Digitized by Google

Actor, qui vigore clauſulæ ſi quid exequē dū petit executionē, tenetur illā iuſtificare ex eiſdem actis, dec. 53. n. 5. 438

Reus vero illam impugnare poteſt, & deducere ex nouis iuribus, non eſſe executioni locum, dec. 53. n. 6. 438

Actor diligentiā adhibere debet inquirēdo iura ſua, nec ſufficit oſtendere caſum implicitum, & difficilē, dec. 148. n. 3. 581

Adimplere prius debet, vti volens decreto, dec. 143. n. 4. 575

Adimplere promiſſa tenetur, qui vult ſuccedere in lucro, dec. 169. n. 1. 611

Adimpleuiſſe, ſi quis non docuerit, non cōſequitur actionem, vel exceptionem ex contractu, dec. 169. n 2. 611

Adimplere tenetur, qui vult ex eo cōtractu lucrū facere, dec. 169 n. 3. & 5 611

Aditio hereditatis ſolo animo fieri poteſt, tamen de animo conſtare debet, dec. 75. n. 6. 469

Adire hæreditatem dicitur, ſi filius hæres inſtitutus, domum paternam inhabitaret, dec. 75. n. 8. ibid.

Adminiſtrator præſumitur ſibi ſatisfeciſſe, dec. 13. n. 4. 389

Adminiſtrator non poteſt ſuum conſequi creditum, niſi prius ſuæ adminiſtrationis rationem reddiderit, dec. 75. n. 1. & 12. 468

Aequitas ſeruanda eſt ab Eccleſia cum ſit cultrix pietatis, & præſertim quando non eſt factum ius deterius, dec. 80. n. 15. 482

Aegidius Card. non habuit iuriſdictionē, niſi in temporalibus, dec. 134. n. 5. 564

Aegidiana non habet locum, vbi conſtat ex eiſdem actis, de iniquitate ſententiæ dec. 24. n. 1. 403

Aegidiana an ſit locus inſpiciendum eſt tenor ſententiæ, dec. 25. n. 1. 404

Aegidiana habet locum ſi ſententia eſt iuſta, dec. 46. n. 1. 429

Aegidiana habet locum in quolibet poſſeſſorio, etiā in Saluiano, dec. 41. n. 5. 423

Aegidiana non habet locum quando ſententia eſt nulla, dec. 62. n. 1. 448

Aegidiana non habet locum in ſecunda inſtantia, quando prima ſententia eſt abſolutoria pro reo, & ſecunda pro actore, dec. 89. n. 4. 501

Aegidiana non habet locum, quando ſētētia eſt nulla, vel iniuſta, dec. 89. n. 5. 501

Aegidiana non habet locum, quando expræſſe in ſententiá fuit facta mentio de nullitate, dec. 90. n. 7. 501

Aegidianæ conſtitutio tollit obſtaculum Iuris Canonici, & reddit nos ad Ius ciuile, dec. 116. n. 1. 539

Aegidiana habet locum in quocunque poſſeſſorio, dec. 118. n. 1. 542

Aegidiana non habet locum in re Eccleſiaſtica, dec. 120. n. 1. 547

Aegidiana habet locum in terris immediate ſubiectis Romano Pontifici, dec. 122. n. 2. 549

Aegidiana non habet locum, inter perſonas Eccleſiaſticas, dec. 123. n. 1. 550

Aegidiana non habet locum, quando tractatur de re Eccleſiaſtica, dec. 124. n. 1. 550. *& dec. 126. n. 3.* 551

Aegidiana non habet locum in cauſis fori Eccleſiaſtici, dec. 125. n. 1. 550

Aegidiana licet ſit confirmata à Papa, non tamen comprehendit perſonas Eccleſiaſticas, dec. 127. n. 6. & 8. 553

Aegidiana habet locum in quocunque poſſeſſorio, dec. 128. n. 1. 554

Amplia procedere etiam, vbi ſententia eſt lata in poſſeſſorio per iudicem appellationis ab obſeruatione iudicij, dec. 128. n. 2. 554

Aegidiana non eſt producenda de neceſſitate, dec. 129. n. 1. 555

Aegidiana non habet locum in poſſeſſorio, quando non adeſt nullitas, nec mixtura, dec. 131. n. 1. 556

Aegidianæ eſt locus quando in ſententia ſolum de poſſeſſione diſponitur, dec. 154. n. 1. 595

Aegi-

Aegidiana habet locum, quando eſt ſuſpenſum petitorium, & præſertim quãdo fuit proteſtatum, quod quicquid fit in cauſa ad effectum poſſeſſorij tantum fit, dec. 155. n. 1. 595

Aegidianæ non eſt locus, quando in ſententia fit mentio de petitorio, dec. 155 n. 2. 595

Aegidiana habet locum, quando ſententia eſt reſtricta ad ſolum poſſeſſorium licet fuerit cognitum de nullitate, dec. 156. n. 1. 596

Limitatur, quando ſententia habet complicationem cum petitorio, dec. 156. n. 2 pag. 596

Aegidiana, vti notoria, non eſt producenda, dec. 159 n. 1. 599

Aegidiana non habet locum, vbi ſtatutum particulare diſponit in poſſeſſorio poſſe appellari, dec. 160. n. 1 & 3. 600

Alleganti non adeſſe alia bona incumbit onus probandi, dec. 10. n. 7. 386

Alienatio prohibita rei emphyteoticæ, non dicitur prohibita alienatio melioramentorum, dec. 66. n. 1. 457

Alienationis prohibitio, cum clauſula etiam late ſumpto vocabulo, operatur, vt non ſolum ſit prohibita alienatio, ſed etiam hypotheca. dec. 66. n. 9. 457

Alienatio non proprie dicitur ſi obligatur res emphitheotica dec. 80. n. 7. 481

Alienatio non dicitur, ſi res fuerit tantũ hypothecata, vel pignorata, quia remanet in bonis pignorãtis, dec. 77. n. 4. 472

Alienans rem alienam ignoranter, nõ incurrit pœnam impoſitam ſcienter alienantibus, dec. 150. n. 2. 589

Alienatio rei hypothecatæ fieri non poteſt in præiudicium anteriorum creditorum, dec. 164. n. 6. 606

Alienatio reditur nulla, vbi adeſt expreſſa alienationis prohibitio, 187. n. 3. 641

Alienatio bonorum tenet vita durante alienantis, dec. 191. n. 2. 646

Altiorem indaginem requirere dicitur, quando in diſcuſſione Iuris vertitur ſubtilitas, dec. 53. n. 7. 438

Altioris indaginis eſt videre, An obligatio ſit erronea, dec. 36. n. 2. 416

Altiorem indaginem requirere non dicitur, quæ ex iuris diſpoſitione deſcendũt, dec. 51. n. 7. 43. & dec. 52. n. 3. 458

Apocha ſubſcripta habetur, ac ſi tota eſſet a ſubſcribente ſcripta, dec. 177. n. 4. 625

Appellatio vigore Aegidianæ nõ datur in poſſeſſorio, dec. 52. n. 1. 436. & 85. n. 2. pag. 492.

Limitatur quando conſtat de iniuſtitia ſententiæ, dec. 52. n. 2. 436

Appellatione pendente non eſt deueniendum ad executionem, dec. 52. n. 2. 436

Appellatio in poſſeſſorio non eſt reijcienda quo ad melioramenta, dec. 64. n. 3. 462

Appellatio ſuſtinetur in cauſis ſummarijs, nõ expreſſa cauſa grauaminis, dec. 64. n. 3. 455

Appellatio datur in poſſeſſorio, quando dãnũ eſt irreparabile, dec. 64. n. 6. 453

Appellatio ſuſtinetur, etiam non expreſſa cauſa grauaminis dec. 67. n. 2. 459

Appellatio ſuſtinetur, quando cauſa grauaminis eſt generaliter probata, dec. 67. n. 5. 459

Appellatio datur in Saluiano, quando fuit tractatum ſuper nullitate Inſtrumenti, dec. 65. n. 12. 456

Appellatio non datur, quando ſententia eſt reſtricta ad ſolum poſſeſſorium, dec. 118. n. 7. 543

Appellatio in poſſeſſorio datur de iure canonico, etiam quoad effectum ſuſpenſiuum dec. 120. n. 2. 548

Appellare non licet de iure ciuili in poſſeſſorio, dec. 121. n. 1. 548

Appellationi delatum videtur, dando reuerentiales, dec. 121. n. 2. ibid.

Intellige quo ad effectum deuolutiuum, dec. 121. n. 3. ibid.

Appellatio datur in poſſeſſorio, vbi pronunciatur non eſſe immittendum, ſe-

cui contra,dec.128.n.4. 555
Appellatio datur a ſententia abſolutoria ab obſeruatione iudicij, dec.128.n.5. pag. 555
Appellabilis cauſa efficitur in poſſeſſorio, quando prima ſententia fuerit reuocata,dec.129.n.2. *ibid.*
Appellatio eſt de appendicis prioris inſtantiæ dec.160.n.1. 600
Appellatio dicitur, niſi prorogatio fuerit obtenta.dec.6.n.3. 378
Appellatio non datur,quando vna ſententia habet aliam ſententiam, contra ſe, dec.25.n.4. 404
Appellatio non datur in Saluiano, dec. 41.n.1.423.& dec.116.n.2. 539
Appellatio in mero poſſeſſorio de iure ciuili admittitur.dec 41.n.3. 423
Appellatio in poſſeſſorio datur,quãdo prouenit ex contractu,dec.51.n.3. 434
Intellige procedere quando in contractu promittitur poſſeſſio,dec.51.n.4 *ibid.*
Limitatur in iudicio Saluiani, quod datur ratione hypothecæ.dec.51.n.5. *ibid.*
Approbare dicitur,qui in eo actu comparuit,dec.149.n.26. 587
Arbitri electio voluntarie facta, non impedit, quominus vna pars ad Iudicem ordinarium redire poſſit, tamen committitur pœna in compromiſſo adiecta. dec.167.n.12. 616
Arbitrium datum, intelligitur prout de iure dec.5.n 3. 378
Arbitrium Rotæ intelligitur prout de iure,dec.44 n.4. 428
Argenta depoſitata in banco, veniunt in legato mobilium, & etiam, quæ penes teſtatorẽ reperiuntur,dec.86 n.5. 494
Argumentum de toto ad partem valet, etiã reſpectu temporis.dec.64.n.9. 453
Argumentum a proportionalibus valet, dec.127.n.1. 554
Aſſertio ad ſe ſpectare pleno iure,vel quaſi eſt alternatiua,dec.80.n 27. 484
Attentatum dicitur, quod geſtum eſt poſt inhibitionem Canonicã,dec.6.n.1. 447
Contrarium ſeruatur in Rota moderna, ſiue iuſta ſit, ſiue iniuſta ſemper eſt ſeruanda, alias inducitur attentatum, dec.60.n.2. 447
Attentatum dicitur,quod geſtum eſt poſt inhibitionem,propterea venit reuocandum,etiam non cognito,an inhibitio ſit iuſta,vel ne,dec.62.n.3. 448
Attentatum dicitur, etiam quod commiſſio ſit nulla, quando inhibitio eſt emanata de ſtilo Rotæ,dec.62.n.5. 449
Contrarium ſeruabatur in Rota antiqua,dec.62.n.2.& 10. *ibid.*
Attentata ante omnia ſunt cognoſcenda, dec.137.n.2. 569
Auctoritas ſedis Apoſtolcia non eſt neceſſaria in alienationibus bonorum iſtius Monaſterij,dec.32.n.3. 411

B

Baldi declaratio in l. 1. C. de iure fiſci,dec.106.n.10. 523
Benignior pars in controuerſiis eſt amplectenda,dec.80.n.22. 483
Bona emphiteotica non veniunt ſub hypotheca,dec.3.n.8. 377
Bona emphyteotica expreſſe prohibita alienari, non veniũt ſub generali bonorum obligatione, & ſuper eis cenſus imponi non poteſt,dec.57.n.6. 443
Bona emphyteotica veniunt in generali hypotheca,quando non adſunt alia bona, & hoc procedit in hypotheca, expreſſa,& nõ in legali,dec.78.n.12. 475
Bona emphyteotica, ſi non ſunt expræſſe prohibita alienari,veniunt ſub generali bonorum obligatione,dec.77.n.1. 471 *& dec.78.n.2.* 473
Bona patris ſunt tacite obligata.& hypothecata pro mala adminiſtratione bonorum filij,dec.78.n.1. *ibid.*
Bona fideicommiſſo ſubiecta obligari pro dote poſſunt,quãdo non adſunt alia bona,

Digitized by Google

na.dec.81.n.4. 485

Bona probibita alienari,non probibentur hypothecari,vt veniant in generali bonorum obligatione,dec.57.n.3 443

Bona data in dotem æſtimata, tranſeunt in dominium mariti, & ideo non tenetur bona reſtituere, ſed tantum æſtimationem.dec.92.n.2. 504

Bona debitoris debent cedere in duriorem cauſam,dec.140.n.7. 573

Bona extradotalia efficiuntur paraphernalia, quando maritus de conſenſu tacito,ſeu expreſſo, illam adminiſtrauerit,dec.162.n.3. 602

Bona probibita alienari,non probibentur hypothecari, & veniunt in generali obligatione bonorum,dec.186.n.2. 639

Bona aliena hypothecari non poſſunt. dec.186.n.6. 639

Bona expreſſe, vel tacite alienari probibita,non poſſunt hypothecari,dec. 187. n.4. 641

Bulla erectionis montis Domicellorum, qualiter ſit intelligenda,circa excuſſionem faciendam,dec.164.n.3. 605

C

CAducitas non excuſatur ex eo quod quis impoſuit cenſum ſuper re alienari probibita cum pacto de redimendo,ſi ante redemptionem fuit acceptata caducitas,dec.80.n.10. 482

Caducitas de iure communi non inducitur per obligationem rei emphitbeoticæ dec.80.n.17. 483

Caducitas excuſatur,quando habet cauſam dubitabilem ab origine inſtrumenti,dec.80.n.19. 483

Caducitas an inducatur ex impoſitione cenſus,vide verſ.Cenſus.

Cauſa ſummaria agitur ſine ſtrepitu, & figura Iudicij vigore ſtatuti,propterea ſuſtinetur appellatio,non expreſſa cauſa grauaminis,dec.64.n.3. 453

Cauſæ poſſeſſoriæ,& cauſa interdictorum ex diſpoſitione Statuti Vrbis,tractandæ ſunt ſine ſtrepitu, & figura iudicij.dec. 67.n.3. 459

Cauſa nō efficitur appellabilis, per implicitam reuocationem ſententiæ, etiam ſi de iuribus ſententiæ fuerit cognitum, dec.90.n.8. 501

Cauſas ſpirituales, & perſona Clerici, eſt quid ſpirituale,dec.127.n.4. 552

Cauſa matrimonialis, quoad appellationem non reperitur priuilegiata, dec. 127.n.14. 554

Cauſa de damno euitando, eſt fauorabilior, quam cauſa de lucro captando, dec.143.n 5. 575

Cauſa quælibet, etiam leuis excuſat a dolo dec.167.n.6. 609

Cauſa in poſſeſſorio efficitur appellabilis, quando prima ſententia fuit reuocata dec.159.n.2. 599

Cauſa finalis contractus non dicitur, quando nihil extraneum continet à contractu dec.170. n.7. 613

Cautionem prœſtare tenetur,qui immiſſus eſt vigore Salu. Inter. de reſtituendo prioribus,& potioribus,dec.8.n.7. 381

Cautionem eſt præſtanda in actione tributaria,dec.179.n.2. 628

Cautio non eſt præſtanda in alijs caſibus, in quibus ſatisfaciendum eſt creditoribus primo venietibus,dec.179.n.3. 628

Cautio eſt præſtanda, quando adeſt aliqua ſuſpicio circa reſiduum prœcij rei venditæ,dec.179.n.7. 628

Cautionem de reſtituendo, accipere debet hæres, cum beneficio legis, & inuentarij.dec.179.n.8. 628

Cautio de reſtituendo prioribus,non datur, niſi quando conſtat de alijs anterioribus,dec.179.n.9. 629

Cautionem præſtare non tenetur coacte vendens,dec.179.n.5. 628

Cautionem præſtare non tenetur hæres, niſi quando ſcit adeſſe alios creditores, dec.179.9. 629

Digitized by Google

Cedula depoſitata parte intimata, & præſtito conſenſu, vt pecuniæ ſoluătur, tunc non poteſt dominus cenſus de precio diſponere, dec. 173. n. 2. pag. 617
Cedula bancaria habet vim ſolutionis, deciſ. 174. n. 3. 620
Cenſus impoſitus in re fideicommiſſo ſubiecta ſubſtinetur quoad legitimam, dec. 17. n. 5. 393
Cenſus eſt ius quoddam diſtinctū, & ſeparatum ab ipſa re, quod tranſit in quemcunque poſſeſſorem deciſ. 57. n. 1. 443. & dec. 80. n. 6. 481
Cenſus imponi poteſt ſuper bonis emphiteoticis, dec. 57. n. 2. 443
Cenſus imponi non poteſt ſuper bonis Eccleſiæ ſine cauſa, & abſque legitimis ſolemnitatibus, dec. 57. n. 5. 443
Cenſus impoſitio non inducit caducitatem. dec. 57. n. 8. 444
Cenſus impoſitio ſuper bonis emphyteoticis, non eſt nulla ab initio. dec. 57. n. 9. ibid.
Cenſus empti ex pecunijs hereditarijs, debentur heredi fideicommiſſario. dec. 85. n. 1. & 5 492
Cenſus parte inuita, non poteſt extingui in parte, dec. 109. n. 6. 528
Cenſus vitalitij, non ſunt extinguibiles, nec pecunia repeti poteſt, & ſuſtinentur propter periculum vitæ, dec. 110. n. 13. 532
Cenſus impoſitus conſtituit ius quoddam ſeparatum ab ipſa re, quod tranſit in quēcunque poſſeſſorē, dec. 186. n. 1. 638
Cenſus impoſitio non inducit caducitatem, vbi adeſt tacita alienationis prohibitio, dec. 186. n. 5. 639
Cenſus ſtatim reſoluitur, quando fuit obtentum mandatum pro ſorte principali, ob non adimplementum conditionū, etiam, quod non concurrat actus retrouenditionis, dec. 109. n. 4. 528
Cenſus contra formam Bullæ creatus, eſt nullus dec. 158. n. 5. 598
Cenſus redemptio, eſt onus reale, & trāſit in quoſcūque ſucceſſores. 175. n. 2. 621
Certioratio non eſt neceſſaria in venditione officij, dec. 112. n. 11. 536
Ceſſante impedimento adimplementi, actio exequi poteſt, dec. 193. n. 9. 653
Ceſſio iurium non operatur contra tertium, niſi pro ſumma ſoluta, dec. 66. n. 10. 458
Ceſſio facta a creditoribus, vigore ſolutionis factæ ab emptore bonorum debitoris, eſt nulla, cum non ſoluatur de pecunijs debitoris. dec. 105. n. 9. 518
Ceſſio nihil ſuffragatur, quando nihil eſt ſolutum, dec. 151. n. 3. 592
Ceſſionarius non poteſt plus prætendere quam habebat cedens dec. 140. n. 8. 573
Ceſſionarius non habet plus iuris, quam cedens, dec. 81. n. 5. 631
Ceſſionarius ſuccedit in locum cedentis, etiam in executione obligationis Cameralis. dec. 182. n. 9. 633
Citatio præfixionis termini, facta contra eum, qui non eſt procurator, non ſanat actum. dec. 115. n. 5. 538
Citatio per contradictas non ſuffragatur quando quis non eſt contumax, nec vnquam fuerit perſonaliter appræhenſus. dec. 115. n. 7. 538
Citatio trina requiritur ad priuationem feudi, dec. 132. n. 3. 557
Citari nolle, ſi quis dixerit, debet iudici conſtare, dec. 132 n. 5. 558
Citatio eſt facienda perſonaliter ad vidēdum examinari teſtes, dec. 149. n. 21. pag. 586.
Citatio domi dimiſſa copia ſufficit, quando à principio fuit perſonaliter citatus, ſi poſtea non reperitur, vel difficiliter citari poteſt, dec. 149. n. 23. 587
Citatio domi dimiſſa copia, ſufficit, quando quis elegit domicilium, vbi citari voluit, & eſſet forenſis, dec. 149. n. 24. pag. 587.
Clauſula, ſi quid exequendū, verificatur

ex

ex actis prioris inſtantiæ,dec.136.n.1. 567.& dec.193.n.10. 653

Clauſula, ſi quid exequendum, exequatur,intelligitur,prout de iure,dec.136. n.9. 568

*Clauſulæ acceſſoriæ non tolluntur,quando eadem ratio non militat in acceſſorijs,quæ militant in principali,ſublato principali cõtractu,vel ſi tales clauſulæ poſsũt de per ſe ſtare dec.150.n.18.*591

Clauſula ſi quid exequendum, ſuſpendit ſolum, donec de iuſtitia ſententiæ cognoſcatur,dec.149.n.3. 583

Clauſula, ſublata, non operatur vltra expreſſa in ipſo priuilegio, in quo apponitur,dec.164.n.8. 606

Clauſula non alias, aliter, nec alio modo, importat condictionem ſuſpenſiuam dec.172.n.5. 616

Clauſula habita, vel non habita poſſeſſione, non operatur, quando conſtat de diligentijs, deciſ.199.n.1. 643

Clauſula late ſumpto vocabulo operatur, vt cenſeatur prohibita hypotheca, dec. 11.n.5. 385

Clauſula ſimul, & ſemel in commiſſione appoſita non impedit, quominus ſententia fieri poſſit ſuper eo, de quo prius liquet,dec.5.n.1.& 2. 378

Clauſula ſaluo,& reſeruato conſenſu domini,non operatur quin contractus nõ ſit interim perfectus, inter cantrahẽtes, dec.57.n.13.444.& dec.186.n.9. 640

Clauſula quam, & quas,operatur, quod Iudex poteſt procedere prout in prima, etiamſi nulla præceſſerit ſententia, nec appellatio,dec.62.n.7. 449

Clauſula ſi quid exequendum non habet locum, niſi iuſtificetur ex eiſdem actis. dec.53.n.1.438.& dec.135.n.4. 566

Reus vero ex nouiter deducendis, poteſt executionem impugnare,dec. 53.n. 6. 438.& dec.135.n.5. 566

Clauſula generalis in mandato appoſita, videlicet ad omnes cauſas coram alijs iudicibus,intelligitur ſolum de motis,& mouendis contra eum,dec.73.n.3. 464

Clauſula conſtituti transfert veram poſſeſſionem.dec.74.n.4. 467

Clauſulæ generales,& æquiuocæ,non ſufficiunt ad probandam identitatem,dec. 79.n.11. 478

Clauſula,ſi alienauerit,etiam late ſumpto vocabulo,operatur caducitatem,ſi contrafactum fuerit,dec.79.n.12. 478

Clauſula,& quibus dederit, operatur vt ſit data potaſtas alienandi, ſecus ſi aliud pactum eſſet in contrarium. dec. 80.n.9. 482

Clauſula illa, prout de re locata, de iure fieri permittur, non ampliat, nec alterat principalem diſpoſitionem, dec.78. n.8. 475

Clauſula præfacta intelligitur ſecundum naturam contractus,dec.77. n.9. 475

Clauſula ſi quid exequendum intelligitur prout de iure,deciſ.137.n.1. 569

Clauſula, eiſdem modis, & forma, quid ſignificat,deciſ.138 n.3. 569

Clauſula, ſine præiudio, & ſine retardatione,operatur,vt quis teneatur ſoluere penſionem,dec.139.n.2. 570

Clauſula,ſine retardatione,requirit quod actor ſit in poſſeſſione exigendi, quatenus litteræ non ſint expeditæ, ſecus ſi expeditæ. dec.139.nu.4. 570

*Clauſulæ, parito iudicato, dicitur ſatisfactum per patientiam verbalem, quando nihil eſt præſtandum.142.n.1.*574

Clauſula, refectis expenſis, non datur in commiſſione, niſi vbi adeſt res iudicata dec.142.n.2. 574

*Clerici Cameræ,dicũtur habere mandatũ à Papa cum libera,dec.132.n.12.*559

Commiſſio non retardat, ſed remouet priuilegium,poſſeſſorij, quod facit ſilere petitorium dec.6.n.4. 378

*Commiſſio operatur, vt ſimul, & ſemel poſſit ſuper vtroque procedi, & expediri id,de quo prius liquet,dec.6.n.5.*379

Commiſſio ſanatoria proceſſus, refectis expenſis dicitur conditionalis. dec. 71. n.1. 462
Cōmiſſio vicē libelli obtinet,161. n.4. 901
Commiſſionii forma eſt ſeruanda, alias omnia corruunt,deciſ.115.n.4. 538
Compenſatio non liquida non admittitur quando obligatio ſit liquida, deciſ. 49. not.4. 432
Compenſatio non admittitur de liquido ad non liquidum,dec.167.nu.9. 609
Compenſatio non eſt admittenda, ſi probetur pecunias fuiſſe in banco dimiſſas ſoluendis debitis.dec.13.n.7. 389
Computatio crediti in emptione facta,habetur,ac ſi eſſet facta ſolutio in pecunia numerata.dec.29 n.7. 409
Concedendum non eſt, quod ſi eſſet factũ non releuaret, vel eſſet multis oppletũ difficultatibus,dec.56.n.7. 442
Conceſſio talis præſumitur, qualis apparet in ſolutione.dec.39.n.2. 419
Condemnatio in expenſis de ſtylo Rotæ ſemper fuit,dec.135.n.6. 566
Conditione ſeruare permiſſum eſt vnicuiq; ſuper ſuis rebus,dec.79.n.6. 477
Conditio, quæ ineſt, non dicitur extrinſeca, & non facit depoſitum conditionale,dec 173.n.9. 619
Conditio,quæ reſoluit ius dantis,reſoluit etiam ius recipientis,dec.187.n.5. 641
Conductor non poteſt expelli a conductione per emptorem, quando habet bona locatoris hypothecata,dec 105.n.2. 517
Conductor non poteſt a ſingulari ſucceſſore expelli,quãdo in inſtrumento locationis habet generalem hypothecam a locatore,dec.105.n.5.& 7. 518
Amplia procedere vbi adeſt iuramentum,dec.104.n.3. 517
Confeſſio Executionis de recepto non nocet,niſi aliter de numeratione doceatur dec.9.n.18. 384
Confeſſio mariti de recepto conſtante matrimonio non præiudicat creditoribus. dec.12.n.4. 387
Limitatur quando adſunt præſumptiones, & adminicula ſimul cum dicta confeſſione.dec.12.n.5. 387
Et quæ ſint coniecturę.vide ibidem.
Confeſſio erronea maioris ſummæ non præiudicat,dec.12.n.7. 388
Confeſſio probat contra confitentem, dec. 20.n 13. 396
Confeſſio expreſſa, & explicita probat in quocunque iudicio.dec.20.n.14. 396
Confeſſio dotis,conſtante matrimonio, facta præſumitur in fraudem deciſ. 16. n.2.& 4. 392
Confeſſio facta conſtante matrimonio, non præſumitur facta ſub ſpe futuræ numerationis,dec.16.n.6. 392
Confeſſio de recepto non probat contra tertium, niſi quando promiſſio de ſoluendo præcedit,dec.33.n.4. 412
Confeſſio eſt interpratanda, vt minus præiudicet confitenti,dec.33.n.9. 413
Confeſſio receptionis dotis,elapſo tempore ad opponendum de non numerata pecunia præiudicat;non ſolum heredi,ſed etiam Creditoribus, dec.37.n.1. 417
Confeſſio adminiculatur ex conſuetudine.dec. 37. n.2. 417
Confeſſio receptionis dotis, præiudicat etiam filio, quo ad legitimam, quando concurrunt aliquæ coniecturæ.dec.37. n.3.& 4. 417
Confeſſio Prælati non præiudicat Eccleſiæ,dec.38in.2. 418
Confeſſio Prælati præiudicat Eccl.quãdo eſt facta iudicialiter per viam contentioſæ iuriſdictionis.dec.38.n.3. 418
Confeſſio facta in precibus ab eo, qui diſponere poteſt probat.dec.39.n.8. 419
Confeſſio facta in poſitionibus probat. dec.39.n.9. 420
Confeſſio eſt maior probatio,quam quodlibet inſtrumentum, vel per depoſitionem teſtium.dec.39 n.10. 420
Confeſſio partis operatur, quando omnino eſt

no eſt certa, alioquin prius eſt facienda liquidatio,deciſ.104.n.1.pag. 516
Confeſſio certa non dicitur, quando quis ſe obligat ſoluere ad rationem 18. *pro lucro facto in ſocietate, detractis debitoribus decoctis,deciſ.104.n.2.* 516
Confeſſio nocet heredibus, deciſ.146. n.6. pag.577.
Confeſſio de recepto non ſuffragatur ceſſionario, ſed debet conſtare de vera numeratione pecuniarum, deciſ. 151. n.4. 592
Confeſſio ex depoſito numerationem probat,deiſ.174.n.6. 620
Contra confeſſionem propriam non eſt teſtimonio reſiſtendum,deciſ.177. n.2. pag.625.
Confeſſio ſuperat omne genus probationis,deciſ.177.n.3. 625
Confeſſio non probatur per ſolum Notarium ſine teſtibus, deciſ. 180. n. 6. pag.630.
Copia impreſſa ſufficit ad effectum,vt ex ea quis dicatur certus de ſua facultate,deciſ.103.n.10. 515
Conſequens ſi probatur per ſcripturam, etiam antecedens dicitur probata per eandem ſcripturam.deciſ.29.n 5. 419
Conſequens,qui vult,videtur velle etiam neceſſarium antecedens,deciſ.155. n.2. pag.595.
Conſenſus reſultans ex actibus poſitiuis, non extenditur vltra dictos actus,dec. 79.n.9. 478
Conſenſum praeſtare tenetur Dominus directus in alienatione totali integrae rei,non autem in obligationibus, deciſ. 78.n.7. 475
Conſenſus praeſtitus reſignationi, retrotrabitur ad diem datae, deciſ. 99. n. 2. pag.510.
Conſentiens impoſitioni cenſus, non poteſt impugnare, deciſ.17.n.6.393. 413
Conſuetudo cognoſcendi cauſas criminales, & matrimoniales a Concilio Tridentino conſeruatur Decano, & alijs inferioribus,deciſ.34.n.1. 413
Conſtitutiones propter non vſum recipiunt difficultatem, deciſ. 122. n. 1. pag.549.
Conſtitutio generaliter diſponens, generaliter eſt intelligenda,deciſ.133. n.3. pag.561.
Conſuetudo admittitur, tam de iure communi, quam vigore bullae, deciſ. 92. n.4. 512
Conſuetudo eſt obtinenda in contradictorio iudicio, parte opponente, deciſ. 110.n.23. 533
Conſuetudo non inducitur ex ſententijs difformibus,deciſ.110.n.24. 534
Conſuetudo non ſuffragatur in materia vſuraria,deciſ.110.n.25. 534
Conſuetudo nihil operatur in materia vſurarum,deciſ.114.n.3. 537
Conteſtatio litis, vide verſ. Litis conteſtatio.
Continuatio poſſeſſionis,vide verſ.Poſſeſſionis continuatio.
Contractus nullus defectus ſolemnitatis ſuſtinetur volente Eccleſia, deciſ. 32. n.4. 411
Contractus non dicitur ſimulatus, vbi non adeſt pactum de retrouendendo, donec non fuerit probata modicitas pretij, deciſ.32.n.5. 411
Contractus talis praeſumitur in ſui eſſentia, qualis apparet in figura, deciſ. 80.n.3. 480
Contractus emphyteuſis a contractu locationis, cognoſcitur a ſolutione recognitionis, quia pro emphyteuſi ſoluitur quid minimum, dec.80.n.4. 480
Contractus natura non inducitur a denominatione partium, deciſ. 80. n.5. 481
Contractus ab initio ſunt voluntarij, tamen perfecti ſunt neceſſarij, dec. 106.n.4. 521
Contractus a partium conuentione legem

gem accipiunt, dec. 150. n. 1. pag. 589
Contractus ſi fuerit nullus defectu formæ, tunc etiam acceſſoria, veluti fideiuſſiones annullantur; ſecus ſi defectu materiæ, dec. 150. n. 17. 591
In contractibus ſpecialis prouiſio attenditur, dec. 150. n. 12. 590
Contractus, licet mixtus innominatus, non deſinit eſſe contractus, quando pactum non continet cauſam finalem ipſius contractus, deciſ. 170. nu. 6. pag. 613
Contractus non reſcinditur, quando obſtat exceptio implementi, deciſ. 170. nu. 5. 613
Cōtradictor legitimus dicitur, quominus hæres in poſſeſſione mittatur vigore l. fin. C. de edict. Diu. Adr. toll. qui habet titulum a teſtatore, & legitime poſſidet, deciſ. 9. nu. 1. 382
Contradictor legitimus non dicitur, qui habet titulum ſine poſſeſſione deciſ. 44. nu. 1. 428
Contradictor legitimus dicitur, ſi incontinenti doceat de iure ſuo, & impedit immiſſionem, deciſ. 52. nu. 5. 436
Contradictor legitimus non dicitur, qui poſſidet vitioſe, & poſſeſſionem ab herede non habuit. deciſ. 54. nu. 1. 439
Contumax dicitur, quando præceſſit citatio, vel comminatio, deciſ. 132. n. 6. pag. 558
Contumax non dicitur, vbi nimis præcipitanter fuerit actum, deciſ. 132. n. 9. 558
Creditor anterior dicitur, qui habet pecunias deſtinatas a principio pro ſuo credito, deciſ. 84. nu. 3. 491
Creditores anteriores, qui non conſenſerunt ſubhaſtationi rei hypothecatæ, poſſunt agere contra bona ſubhaſtata, licet fuerit data cautio de reſtituendo prioribus, & potioribus, per eos, qui pecuniam receperunt, deciſ. 87. n. 1. pag. 496
Creditorum maior pars præiudicat minori, quando omnes fuerunt ad hoc congregati, deciſ. 87. nu. 2. & 3. 496
Creditor poteſt eligere contra quem malit agere, donec durat hypotheca deciſ. 87. nu. 4. 496
Creditor anterior ſicut præfertur in hypotheca, ita etiam in Saluiano præferendus eſt, deciſ. 95. nu. 5. 507. & deciſ. 151. nu. 1. 592
Creditor anterior poteſt retinere bona, nec poteſt ei auferri poſſeſſio, deciſ. 95. nu. 6. 507
Creditor poteſt contra fideiuſſorem agere non excuſſo principali debitore, quando eſt obligatus vti principalis, principaliter, & inſolidum, deciſ. 140. nu. 5. 572
Creditor anterior habet facultatem auocandi à ſecundo creditore poſſeſſionem, deciſ. 151. nu. 2. 592
Creditor anterior non poteſt moleſtari ab alijs creditoribus, nec etiam vigore Saluiani Interdicti, quando offert pecunias, deciſ. 179. nu. 1. 628
Creditores anteriores non adeſſe, præſumitur ex eo, quod per multum temporis ſpacium, nihil fuit petitum, deciſ. 179. nu. 6. 628
Creditor anterior auocat a poſteriore creditore, deciſ. 182. nu. 1. 632
Creditor, qui obtinet in Saluiano Interdicto, tenetur præſtare cautionem de reſtituendo prioribus, & potioribus, deciſ. 8. nu. 7. 381
Creditor non tenetur perquirere, an pecunia Inſtitori deputato credita, in eum negocium erogaſſe, deciſ. 9. n. 13. pag. 383.
Creditor anterior non poteſt auocare pecunias, exactas a ſecundo creditore, deciſ. 29. n. 4. 409
Limitatur, quando tempore ſolutionis par fuit diligentia omnium creditorum, & tamen fuit poſterior gratificatus,

catus, deciſ. 29. n. 5. 409
Limitatur, quando ſolutio fit per decoctum, & non ſupereſt, unde anterior creditor ſatisfiat, deciſ. 29. n. 6. pag. 409.
Creditores decocti, dicuntur ſingulares ſucceſſores, & plus iuris habere non poſſunt, quam habebat ipſe debitor, deciſ 43. n. 2. 426
Creditor poſterior non eſt immittendus in poſſeſſione, ſaltim non facta oblatione anteriori, deciſ. 64. n. 11. 454
Creditor ſuccedens debitori, fit confuſio debiti, deciſ. 65. n. 4. 455
Limitatur, quando adiuit hereditatem vacantem, deciſ. 65. n. 5. 455
Creditor non poteſt ſuum conſequi creditum, niſi prius per eum, fuit redita ratio adminiſtrationis, deciſ. 75. n. 1. 468
Creditor adminiſtrans bona debitoris, præſumitur ſibi ſatisfeciſſe, deciſ. 75. n. 2. 469
Creditum probatur ex inſtrumento cum hypotheca omnium bonorum deciſ. 12. n. 3. 388
Creditum probatur ex inſtrumento emphyteuſis, ſeu locationis ſitus, deciſ. 20. n. 2. 396
Creditum probatur ex inſtrumento, vbi adeſt hypotheca bonorum, deciſ. 15. n. 1. 391
Creditum probatur ex depoſitione teſtiũ, etiam ſi non adeſſet ſcriptura deciſ. 43. n. 10. 427
Creditum cum hypotheca probatur per inſtrumentum, deciſ. 41. n. 6. 424
Crediti exiſtentia neceſſe eſt iuſtificare, nec ſufficit eſſe creditorem, deciſ. 136. n. 7. 568

D

Damna intereſſe propter moram debitoris, veniunt ex natura obligationis deciſ. 1. n. 2, 373
Damna, & intereſſe probantur per inſtrumenta locationum deciſ. 1. n. 6. pag. 373.
Damna, & intereſſe propter moram veniunt abſque interpellatione, dec. 1. n. 3. 373
Debitor ſub conditione, tenetur cauere de modo adimplendi, deciſ. 51. n. 9. pag. 415.
Debitor, qui depoſuit pecunias ad effectũ, vt ſoluerentur prioribus, & potioribus, poteſt cogere creditores, qui pecuniam receperunt, & eius fideiuſſores, ad ſoluendum prioribus, & potioribus, deciſ. 87. nu. 5. & 7. 496
Debitum conditionale, vel modale, non inducit contrarietatem, deciſ. 51. n. 10. pag. 415.
Decretum de conſignando, data cautione, eſt conditionale, ſcilicet quatenus debeatur, & quatenus ſit præſtita cautio, deciſ. 143. n. 2. 575
Decretum interpoſitum à Iudice habet præſumptionem veritatis pro ſe, deciſ. 175. n. 6. 624
Deciſio Putei quarta de Aegidiana, qualiter ſit intelligenda, deciſ. 130. n. 3. pag. 556.
Decoctus habetur, ac ſi ab humanis eſſe deſierit, deciſ. 80. n. 16. 483
Demonſtrationes duo ſufficiunt ad oſtendendam identitatem rei, deciſ. 79. n. 10. pag. 478.
Denominatio partium; non inducit naturam contractus, deciſ. 80. nu. 5. pag. 481.
Depoſitum non releuat in liquidis, vel de facili liquidandis, deciſ. 71. nu. 2. pag. 462.
Depoſitum factum de precio cum intimatione, liberat emptores a ſolutione cenſuum, deciſ. 116. n. 4. 540
Depoſitum in cedula factum, habet vim ſolutionis, deciſ. 116. nu. 5. 540

Depo-

Depoſitum non dicitur fictum, quotieſcunque emptor promiſit ſoluere, cum poſſit cogi ad ſoluendum, deciſ. 173.n.8. 619
Depoſitum liberat debitorem, deciſ.174. n.1. 620
Depoſitum in materia retractus liberat a ſolutione fructuum, & impedit curſum vſurarum, deciſ. 174. n. 2. pag.620.
Depoſitum habet vim ſolutionis, deciſ. 175.n.4. 622
Depoſitum, niſi ſit ſimplex, & purum, non liberat deponentem, deciſ.175.n.5. pag. 622.
Depoſitarius præſumitur præſens, & ſe obligare ad reſtitutionem depoſiti, quando depoſitum eſt factum in eius domo, deciſ.176.nu.5. 623
Deuolutio, & prohibitio alienationis, ita demum locum habent, ſi Dominus voluerit, & declarauerit, deciſ. 79.n.7. 477
Deuolutio dicitur mere pœnalis, & conuentionalis, deciſ.80 nu.23. 484
Deuolutio cauſatur per alienationem, deciſ.78.n.10. 475
Deuolutio cauſatur ex impoſitione cenſus ſuper re emphyteotica, vbi adeſt expreſſa prohibitio alienationis, deciſ. 78.n.11. 475
Dictio etiam includit caſum magis dubitabilem, deciſ.92.n.3. 512
Dictio etiam implicat caſum magis dubitabilem, & explicat caſum magis dubium, deciſ.103.n.8. 515
Dictio, omnino, eſt præciſa, & vniuerſalis, & ſignificat indiſtincte, & comprehendit omnem caſum, deciſ. 127. n.9 & 10. 553
Dictio nulla, eſt vniuerſalis negatiua, deciſ.127.n.11. 553
Dictio vniuerſalis geminata, nullam recipit reſtrictionem, deciſ. 127. n. 12. pag.553.
Dictio legitime importat iuris ordinem, deciſ.132.n.1. 557
Dictio ſaltim eſt implicatiua, non autem limitatiua, deciſ.150.n.8. 590
Dictio ſupradictos, eſt repetitiua præcedentium, deciſ.149.n.16. 585
Dictio tantum, reſtringit diſpoſitionem ad expreſſa, & non extenditur ad non expreſſa, deciſ.164.nu.4. 605
Dictio vero, aduerſatiua, repetit omnes qualitates caſus cui aduerſatur, deciſ. 176.n.3. 623
Dictio, &, ponitur inter diuerſa, deciſ. 184.n.3. 635
Diligentiæ an ſint factæ contra prædeceſſores, ita & taliter, quod nouus ſucceſſor teneatur ad penſiones præteritas; vide deciſ. 100.n.1. 511
Diligentiam adhibere debet actor, in quærendo iura ſua, nec ſufficit oſtendere caſu implicitum, & difficilem. dec.148. n.3. 581
Diligentiam ſi quis non adhibuerit ſciendi, nec beneficium reſtitutionis ei eſt concedendum ex capite ignorantiæ, deciſ 148.n.4. 581
Diſpoſitio loquens de dote, non habet locum in dote confeſſata, ſed ſecus eſt, quando ſunt lapſa tempora ad opponendum de non numerata pecunia, deciſ.37.n.4. 417
Diſpoſitio Papæ non præſumitur fuiſſe, vt præiudicet prioribus creditoribus, deciſ.164.n.5. 606
Diſtrictus Vrbis inter 40. milliaria paſſus comprahenditur, deciſ.133. n.1. pag.560.
Diſtrictus Vrbis comprahendit omnia, quæ intra illius fines ſunt, deciſ.133. n.2. 560
Diſtrictus latius eſt, quam territorium, deciſ.133.n.8. 562
Doctori atteſtante de communi vſu loquendi, non creditur, deciſ.86. n.10. pag.495.

Dolus

Digitized by Google

Dolus excuſatur à qualibet iuſta cauſa, deciſ. 105.*n.*14. 615
Dolus vbi non eſt, nec perfidia, nec periurium dici poteſt, deciſ. 167.*n.*5. pag.609.
*Dominium probandum eſt ab eo, qui rem emphyteoticam eſſe aſſerit, dec.*28. *n.*1. 407
Et qualiter ſit facienda probatio, vide ibidem.
*Dominium non probatur per ſolutionem cenſus, neque titulum ad exigendum, niſi adſit præſcriptio, dec.*27.*n.*6. pag.407.
Dominium eſt concludenter probandum, quando agitur ad deuolutionem, dec. 28.*n.*8. 407
*Dominium dicitur translatum per venditionem, & traditionem, dec.*57.*n.*12. pag.444.
Dominium incontinenti probari poteſt per reum, in iudicio adipiſcen. dec. 58. *n.*5. 445
*Dominium rei æſtimatæ ſi tranſit in maritum, datur actio ad pretium contra maritum. dec.*92 *n.*4. 504
*Dominium transfertur in actione perſonali, per ſententiam adiudicatoriã ſecuta traditione, quando actio, & ſententia ad hoc tendunt, dec.*108.*n.*2. pag.526.
*Dominium non transfertur venditione, ſed traditione, dec.*150.*n.*14. 591
Dominium non transfertur in emptorẽ, quando venditor illud ſibi reſeruauit, donec de pretio ſatisfieret, deciſ. 147. *n.*17. 585
*Dominium transfertur per traditionem, dec.*186.*n.*8. 640
*Dominium probatur per ceſſionem factam illius rei recognoſcendo bonam fidem, dec.*190.*n.*2. 644
Dominium transfertur per ceſſionem, vna cum traditione, deciſ. 190. *nu.* 3. pag.644.
Dominus tenetur ſtare locationi per legitimum adminiſtratorem factæ, dec. 106.*n.*5. 521
*Dominus ſaltim tacita rei ſuæ locationi conſentire videtur ſtante pacto de retrouendendo, dec.*106.*n.*13. 523
*Donatio eſt prohibita inter virum, & vxorem, deciſ.*16.*n.*3. 392
Dotis fructus vide verſ. Fructus dotis.
Dotalis fundus, vide verſ. Fũdus dotalis.
Dotalis cenſus non poteſt vendi per maritum, abſque conſenſu mulieris, dec. 92.*n.*1. 504
*Dubia res non efficitur ex ſola rei replicatione, dec.*58.*n.*6. 445
*Dubium iuris intricati æquiparatur dubio facti, dec.*54.*n.*8. 440

E

*Ecclesia non poteſt petere pœnas conuentionales, niſi quatenus interſit, deciſ.*80.*n.*24. 484
*Eccleſia non debet locupletari cum aliena iactura, dec.*80.*n.*26. 484
*Electio eſt poſſeſſoris, an velit debitum offerre, vel ſoluere, vel pati, quod creditor vigore Saluiani pignori incumbat, donec ex fructibus fuerit ſatisfactus, dec.*19.*n.*2. 396
Epiſcopus ſolus poteſt exercere iuriſdictionem in cauſis ciuilibus, & criminalibus in tota ſua diœceſi, dec. 34. *n.*2. 413
*Epiſcopus licet poſſit locare ad modicum tempus, tamen non poteſt ſucceſſori præiudicare, deciſ.*107.*n.* 3. 525
Epiſcopus non poteſt per locationem factam ſucceſſori præiudicare, dec. 192. *n.* 3. 647
*Emphyteotica bona non veniunt ſub hypotheca, dec.*3.*n.*8. 377
Emphyteoticam rem eſſe aſſerenti incumbit onus probandi dominium, dec. 28. *n.*1. 407
*Emphyteoticã rem alienare prohibetur, dec.*66.*n.*4. 457

Em-

Emphyteuſis ſi reuertitur ad Dominum, omnes obligationes ſuper ea facta per emphyteutam extinguntur, deciſ. 78. n. 13. pag. 476
Emphyteuſi reſoluta, reſoluuntur omnes obligationes, dec. 78 n. 14. 476
Emphyteuſis expreſſe alienari prohibita, etiam large ſumpto vocabulo, dicitur etiam hypothecari prohibita, dec. 24. n. 2. 403
Emphyteuſis probatur ex ſolutionibus longiſſimo tempore factis, tamquam ab emphyteuta, deciſ. 39. n. 1. 419
Emphyteuſis debet probari per ſcripturam, quæ eſt de ſubſtantia contractus, dec. 39. n. 3. 419
Limitatur, quando de conſuetudine aliter ſeruetur, dec. 39. n. 4. 419
Emphyteuſis ſicut præſumitur per ſolutionem canonis ad fauorem Domini, ita etiam præſumitur ad fauorem ſoluentis. dec. 39. n. 6. 419
Emphyteuticus contractus dicitur, quando ita a parte appellatur, deciſ. 80. n. 1 pag. 480.
Emptor bonæ fidei habet vſucapiendi conditionem, dec. 9. n. 4. 382
Emptor non debet eſſe curioſus de verſione, ſed de veritate cauſæ, deciſ. 9. n. 16. pag. 348.
Emptor non debet decipi ex poteſtate data executori, & ex fide, quam de eo teſtator habuit, deciſ. 9. nu. 21. pag. 385.
Emptor, qui depoſuit pecunias ad effectum, vt ſoluerentur prioribus, & potioribus, poteſt cogere creditores, qui pecuniam receperunt, & eius fideiuſſores ad ſoluendum prioribus, & potioribus, dec. 87. n. 5. & 7. 496
Emptor cum pacto de retrouendendo, habet plenam adminiſtrationem locandi, & venditor quamdiu redimit, tenetur dictæ locationi ſtare, dec. 106. n. 6. 521
Et eo magis, quando bona fide facta eſt locatio, dec. 106. n. 7. 521
Emptor cum pacto de retrouendendo, tenetur ſtare colono, deciſ. 106. n. 12. pag. 523.
Emptor cenſus non poteſt cogere venditorem ad redimendum, & hoc eſt prohibitum, deciſ. 109. n. 3. 528
Emptor poteſt agere, vt res libera tradatur, dec. 153. n. 2. 594
Error iuris excuſatur ad euitandum damnum, deciſ. 80. n. 18. 483
Error apparere dicitur, quando conſtat ex actis, deciſ. 166. n. 1. 607
Eugeniana habet locum ad fauorem Curialis, ſolum in cauſis, in quibus eſt reus, dec. 89. n. 1. 500
Exceptio dominij admittitur in iudicio Saluiani, incontinenti probata, vel probanda. dec. 2. n. 8. 375
Exceptio proprietatis non retardat iudicium ſpolij, dec. 6. n. 6. 379
Amplia eo magis procedere, quando ex forma reſcripti ita procedendum ſit, dec. 6. n 7. 379
Exceptio præſcriptionis opponi poteſt cõtra remedium l. fi. C. de edict. diu. Adr. toll. dec. 9. n. 6. 383
Exceptio præſcriptionis impedit immiſſionem, dec. 9. n. 7. 383
Exceptio fideicommiſſi eſt altioris indaginis, & non admittitur in Saluiano, dec. 17. n. 4. 393
Exceptio requirens altiorem indaginem in Saluiano iudicio reijcitur, dec. 13. n. 3. 389. & dec. 48. n. 2. 431. & dec. 49. n. 1. 432.
Exceptio non numeratæ pecuniæ per ſpacium biennij tollitur, dec. 16. n. 5. pag. 392.
Exceptio dominij opponi poteſt contra agentem remedio l. ſi quis conductionis. C. locat. dec. 31. n. 4. 410
Exceptio diſcuſſionis non admittitur in Saluiano, dec. 45. n. 4. 428

Exce-

In Tractatu de Saluiano Interdicto.

Exceptio doli locum habet, quando creditor compenſare cum debitore recuſaret, dec.45.n.3. pag.428
Amplia, quando creditor ſuccedit debitori, dec.45.n.4. 429
Exceptio requirens altiorem indaginem, non admittitur in iudicio poſſeſſorio, deciſ.47.nu.1. 430. *& deciſ.55. nu.2. pag.*440.
*Amplia, quod nec in illa, quæ incontinenti probari non poſſit, dec.55. n.3. pag.*441.
Exceptio nullitatis in Saluiano non retardat executionem, deciſ. 47. *nu.* 3. *pag,*430.
Exceptio ſupplementi legitimæ in Saluiano, non retardat executionem, deciſ.48.n.1. 430
Exceptio, quæ competit principali, competit etiam fideiuſſori, deciſ. 49. n. 2. pag.432.
Exceptio identitatis, non poteſt opponi per eum, cui fuit certum corpus conſignatum cum obligatione de ſtando iuri, & reſtituendo ad omne mandatum Domini, *deciſ.42.n.7.* 425
Exceptio requirens altiorem indaginem, non admittitur in iudicio Saluiani, dec.50.n.3. 433
Exceptio requirens altiorem indaginem, quando prouenit ex eodem inſtrumēto, poteſt opponi in quocunque iudicio, deciſ.51.n.8. 434
Exceptio dominij incontinenti probata, poteſt opponi contra agentem remedio l.fi. C.de edict. Diu. Adr. toll. deciſ.52. n.3. 436
Exceptio dominij incontinenti probata impedit executionem, deciſ. 52. nu. 4. pag.436.
Exceptio requirens altiorem indaginem non eſt admittenda, ſed reſeruanda in alio iudicio, deciſ.52.n.12. 438
*Exceptio dominij non admittitur in Saluiano Interdicto, dec. 57. n. 11.*444
Exceptio dominij non admittitur in poſſeſſori, niſi incontinenti probetur, dec. 58.n.2. 445
Exceptio melioramentorum, etiam in executione opponi poteſt, dec.64. n.7. pag.453.
Exceptio retentionis dotis impedit executionem in Saluiano, deciſ. 65. nu. 1. pag.454.
Exceptio, quæ non impugnat ſententiam, impedit executionem, etiam ſi poſt ſententiam fuerit oppoſita, dec. 65. n.3. 454
Exceptio fideicommiſſi nondum clari, quia requirit altiorem indaginem, nō admittitur in Saluiano, deciſ.81. n.1. pag.485.
Exceptio melioramentorum, quando non eſt liquida, non impedit executionem in Saluiano, deciſ.81. nu 5. pag.485.
Exceptio excuſſionis eſt dilatoria, & ideo debet opponi ante litem conteſtatam, deciſ.91.nu.6. 503
Exceptio excuſſionis non poteſt opponi in Saluiano Interdicto, deciſ.91. n. 8. pag.50.
Exceptio, quæ non oritur ex ventre litterarum, ſed aliunde, non impedit executionem, deciſ. 138. n. 1. & 4. pag 569.
Exceptio actionis, tunc ineſſe dicitur, quando non poteſt deduci actio, quin etiam deducatur exceptio, deciſ. 138. n.2. 569
Exceptio nullitatis non impedit executionem, quando contrarium probari poteſt, dec.139.n.5. 570
Exceptio nullitatis admittitur, etiam in obligatione Camerali, quando oritur ex ventre obligationis, & impedit executionem, dec.163.n.2. 603
Exceptio implementi opponi poteſt, etiam aduerſus obligationem Cameralem, dec.167.n.1. 608

Exce-

Digitized by Google

Exceptio periurij, repellit agentem a limine iudicij, deciſ.167.n.2.pag. 608
Exceptio compromiſſi impedit iurisdictionē iudicis ordinarij, dec.167.n.11. pag.609.
Exceptio implementi obſtat actori, deciſ. 170.n.1. 612
Exceptio dominij in Saluiano admitti non poteſt, dec.186 n.7. 640
Limita, quando eſſet probatum, vel incontinenti poſſet probari, & admittitur in Saluiano, deciſ. 187. n. 2. pag.640.
Exceptio ſuper qua fuerit ſententiatum, dicitur liquida, deciſ. 187. n. 6. pag.641.
Exceptiones requirentes altiorem indaginem non impediunt Saluianum Interdictum, dec. 188.n.7. 642
Exceptio implementi impedit executionem, dec.193.n.1. 651
Exceptio implementi habet locum, etiam ſi in minimo verificatur, deciſ. 193. n.2. 651
Exceptio implementi obſtat, non ſolum cedenti, ſed etiam ceſſionario, dec.193. n.3. 651
Exceptio implementi operatur, quatenus à parte opponatur, deciſ. 193. nu. 4. pag.651.
Exceptio implementi poteſt per iudicem ſuppleri, deciſ.193.n.5. 652
Exceptio implementi non impedit ortum obligationis, ſed tantum illius exercitium, & executionem, dec.193. n.8. pag 653.
Excuſſio non eſt facienda in Saluiano Interdicto, dec.164. n.2.605. & deciſ. 181.n.2. 631
Executioni non eſt locus, quando detegitur mandatū eſſe iniuſtum, dec.53. n.3. 418
Executio non impeditur per exceptionem nullitatis, quando contrarium probari poteſt, dec.139.n.5. 570
Executio obligationis Cameralis impeditur, quando eſt vulnerata per ſententiam, dec.163.n.4. 603
Executio obligationis Cameralis non impeditur per exceptionem implementi, donec per tres ſententias, vel per rem iudicatam fuerit probata, deciſ. 167. n.8. 609
Executio non dicitur attentata, quando eſt facta in caſu, in quo non datur appellatio, dec.159 n.3. 600
Executio datur non ſolum pro melioramentis, ſed etiam pro ipſorum fructibus, dec.68.n.2. 459
Exiſtentiam crediti neceſſe eſt iuſtificare, nec ſufficit eſſe creditorem, dec. 136. n.7. 568
Expenſa facta in domibus alienis veniūt reficienda, tamquam facta in ſolo proprio, dec.64.n.10. 453
Expreſſio vnius loci. fit ad tollendam dubitationem, dec.133.n.12. 562
Extenſio facta dicitur cum omnibus ſuis qualitatibus. firma remanen. eius natura, dec.127.n.7. 553
Extimatio non facit emptionem, quando non eſt facta tempore conſtitutionis dotis, dec.23.n.5. 402
Extimatio ex interuallo facta praeſumitur ad effectum ſciendi rei valorem, & vt ſciatur rei quantitas in dote conſignata, dec.23.n.7. 402
Extimationem rei quis ſoluere tenetur, qui rem ipſam dare non poteſt, dec.23. n.8. 416
Extimatio noua non videtur concedenda, quando difficiliter fieri poteſt, dec. 56.n.6. 442
Extimatio melioramentorum debetur, quādo melioramenta auferri non poſſunt, dec.66.n.8. 457
Extimatio facit venditionem, deciſ 92. n.3. 504
Extrema in Saluiano probantur ex depoſitione teſtium deponentium, de poſſeſſione

Digitized by Google

ſeſſione tempore obitus, & quod hodie detinentur per reum conuentum, dec. 2. n. 1. 374
Extrema ad obtinendum Saluianum Interdictum, ſcilicet creditum ex parte actoris, & poſſeſſio ex parte rei, dec. 3. n. 1. 376. & dec. 6. n. 1. 377
Extrema in Saluiano ſunt præcipua incumbentia in iudicio, dec. 20. n. 1. 396
Extrema Saluiani ſunt legata relicta, & poſſeſſio aduerſarij, dec. 95. n. 4. 506
Extrema in Saluiano, dec. 146. n. 5. 577
Extrema in Saluiano probantur, ſcilicet creditum ex cenſus impoſitione, cui acceſſit fideiuſſio, dec. 188. n. 1. 641
Extremum probatur per inſtrumenta, cum clauſula conſtituti, & facultate capiendi poſſeſſionem propria auctoritate, deciſ. 12. n. 2. 387
Extremum ſecundum, ſcilicet poſſeſſio dicitur probata extrema, & eſt locus Saluiano, deciſ. 17. n. 3. 393
Extremum primum in ſpolio probatur ſi eſt probata poſſeſſio anterior, deciſ. 18. n. 1. 394
Extremum ſecundum ſatis probatum dicitur ex litis ſuſtentatione, iunctis adminiculis, dec. 18. n. 5. 394
Extremum primum probatur ex inſtrumento locationis, etiam contra habentes cauſam a primo conductore, deciſ. 20. n. 10. & 11. 396
Extremum ſecundum probatur ex litis ſuſtentatione iunctis adminiculis, dec. 20. n. 16. 396. & deciſ. 26. n. 2. 405
Extremum primum probatur ex inſtrumento locationum, & receptione penſionum, dec. 13. n. 1. 389
Extremum ſecundum probatur ex litis ſuſtentatione, & pluribus alijs adminiculis, dec. 13. n. 2. 389. & dec. 31. n. 1. pag. 410.
Extremum primum ſcilicet de credito, & hypotheca conſtare dicitur ex deductis, dec. 14. n. 1. 391
Extremum ſecundum, ſcilicet de poſſeſſione aduerſarij, probatur ex litis ſuſtentatione, dec. 14. n. 2. 391
Extremum ſecundum probatur per leuiores probationes, dec. 30. n. 1. 416
Extremum primum probatur ex inſtrumento venditionis, cum clauſula conſtituti, dec. 26. n. 1. 405
Extremum primum probatur ex confeſſione principalis, ſuper poſitionibus factis, dec. 38. n. 1. 418
Extremum ſecundum probatur ex confeſſione, & litis ſuſtentatione, dec. 42. n. 2. 425
Extremum ſecundum probatur, ſcilicet de poſſeſſione ex inſtrumento retroceſſionis, ac etiam ex libro cataſtri, dec. 188. n. 2. 642

F

Facultas ingrediendi poſſeſſionem occaſione caducitatis, non habet locum, quando caducitas non eſt clara, dec. 88. n. 10. 498
Fama ex ſe ipſa ſola, non plene probat, dec. 42. n. 3. 425
Fama iuncta cum adminiculis probat, dec. 42. n. 4. 425
Fatalia incipiunt currere a die interpoſitæ appellationis, dec. 6. n. 1. 3. 379
Fatalium curſus impeditur per impedimentum appellantis. dec. 6. n. 379
Fauore alicuius, quod inductum eſt, non debet in odium retorqueri, deciſ. 103. n 9. 515
Fœminæ non admittuntur, quando prius maſculi, & deinde fœminæ ſunt vocatæ, dec 52. n. 7. 437
Fides ſimplex Notarij nullam inducit probationem circa confeſſionem partis, dec. 180. n. 4 630
Fideicommiſſarius immittendus eſt vigore l. fi. quando fideicommiſſum ad fauorem familiæ, dec. 21. n. 1. 400

Fideicommiſſario vniuerſali, etiam ante aditam hereditatem competit actio hypothecaria contra heredem, vt hereditatem per fideicommiſſum relictam reſtituat, deciſ.94.n.1. 505
Amplia competere officium Iudicis, vt adeat hereditatem, dec.94.n.2. 506
Fideicommiſſario competit hypothecaria poſt aditam hereditatem, etiam nulla facta reſtitutione verbali, dec.146. n.1. pag.576.
Fideicommiſſum continetur in inſtrumento, dec.146.nu.2. 577
Fideicommiſſum induci poteſt in contractu, dec.146.n.4. 577
Fdeiuſſor nō tenetur in plus, quam tenebatur principalis, dec.49 n.3. 432
Fideiuſſor, qui dolo deſijt opponere exceptiones ſibi, vel ſuo principali competentes, non poteſt à principali repetere, dec.140.n.1. 571
Limitatur, quando fideiuſſor ignorauerit talem ſibi competere exceptionem, ſecus ſi ſciuerit, dec.140.n.2. 571
Fideiuſſor eſt præferendus ratione melioramentorum alijs creditoribus, dec. 140.n.6. 572
Fideiuſſor in forma depoſiti, tenetur omnino adimplere, etiam ſi promiſiſſet factum alienum, dec.149.n.7. 583
Fideiuſſor vti principalis, & inſolidum, dicitur principalis reſpectu illius, pro quo fideiuſſit, dec.149.n 8. 583
Fideiuſſor non tenetur, quando agens ſtipulatus eſt iudicatum ſolui, de vna re, & poſtea egit de alia, dec.149.n.9. 584
Fideiuſſor non liberatur propter moram interpellandi principalem debitorem, dec.152.n.1. 593
Fideiuſſor, qui vti principalis ſe obligauerit, poteſt conueniri ante interpellatum principalem, dec.152.n.2. 593
Amplia ſtante renunciatione omni legum auxilio, dec.152.n 3. 593
Forma commiſſionis, ſi non fuerit ſeruata omnia corruunt, dec.115.n.4. 538
Fundus dotalis hypothecari non poteſt. dec.23.nu.2. 402
Fundus dotalis, nec ab ipſa muliere obligari poteſt, dec.23.n.3. 402
Fundum dotalem eſſe ſufficit conſtare, nedum expreſſe, ſed etiam tacite, deciſ. 23.n.4. 402
Fundus dotalis conſtitutus ex conuētione, pro tali haberi debet, dec.23.n.8. 403
Fructus quantitatis pecuniarū per teſtatorem legatarum ad effectū inueſtiendi, & per eundem teſtatorem taxati, debentur per heredes, ſi fuerint in mora ſoluendi, & inueſtiendi, quamdiu non inueſtiuerint, dec.119.n.1. 545
Fructus debentur de legato pecuniarum, de quibus erant emendi cenſus, vel loca montium, ratione moræ, ac ſi legata eſſent loca montium, vel cenſus, deciſ. 119.n.3. 545
Fructus, qui ſeruando ſeruari non poſſunt vltra triennium, non præſumuntur durare, dec.149.n.10. 584
Fructus, quando tempore condemnationis extare non poſſunt, tunc fit condemnatio ad extimationem, deciſ.149. n.11. 584
Fructus dotis, pro oneribus matrimonij deſeruire debent, dec 177.n.1. 625
Fructus rei dotalis debentur, facta interpellatione vigore ſtatuti, deciſ. 184. n.8. 636
Fructus Caſtri tenentur ſoluere ſtipendia militum, qui ibi cuſtodiæ cauſa detinentur, dec.63. n.3. 450
Fructus debentur à die motę litis in iudicio recuperationis dotis, dec.93.n.2. 505
Fructus percipere dicitur, quando creditor ſuccedit Beneficiato, dec.97.n.5. 509
Fructus vigore Saluiani percepti, non dicuntur ſui, tanquam ſibi debiti, niſi bona, & ipſimet fructus eſſent in obligatione, dec.107.n.4. & 5. 526
Fructus non imputantur in ſortē, quandiu

diu res pignori ſuppoſita eſt, pro ea ſumma, quam valet, dec. 107. n. 6. 527
Et ratio eſt, quia tunc pignus præſumitur conſtitutum animo illud non reluendi, dec. 107. n. 7. 526
Fructus non debentur, quando eſt ſuſceptum mandatum pro ſorte principali, dec. 109. n. 2. 528
Fructus non debentur ex cenſu nulliter impoſito, dec. 114. n. 4. 537
Fructus poſt venditionem officij non debentur, ſiue ſciuerit, ſiue ignorauerit Dominus ſocietatis venditionem officij, dec. 112. n. 1. 535
Fructus ſocietatis debentur propter periculum vitæ, dec. 112. n. 6. 535
Fructus non debentur, etiam ſi ſpõte fuerint ſoluti, dec. 112. n. 9. 536

G

GRegis alienatio inſoluta eſt, quæ potius diſceptatio dicitur, & mutat ſtatum hominis, & præſertim, quando debitor incipit male vti ſubſtantia ſua, dec. 82. n. 10. & 11. 487
Grex æquiparatur tabernæ, quoad hoc, vt dicatur ius vniuerſale, tamen non æquiparatur ad hoc, vt per venditionẽ extinguatur hypoteca, dec. 83. n. 8. 490
Grex non retinetur venalis, & ideo non cadit ſub hypotheca, cum illa qualitate, quatenus ſit alienatus, ſed addit ſub hypotheca pure, & ſimpliciter; & tranſit in emptorem cum ſua hypotheca, dec. 83, n. 9. 490
Grex non venit in generali bonorũ obligatione, ſicut nec aliæ merces, quando ſunt venditæ ante motum iudicium, dec. 82. n. 3. 486
Grex, quod detinetur vti quid vniuerſale ad effectum vtendi, licet aliquæ oues mutentur, ſemper dicitur idem grex, & propterea remanet obligata, & per creditores recuperari poteſt, deciſ. 82. n. 8. & 9. 487
Grex licet vendatur ad numerũ, non ideo tollitur hypotheca ſuper eo ad fauorẽ creditorũ cõtracta, dec. 82. n. 12 488
Gubernator Vrbis poteſt procedere nullis ſeruatis terminis ſubſtantialibus, dec. 132. n. 13. 559

H

HAbilitatus per citationem, ſi non opponat exceptiones, tangentes defectum iudicij poſſeſſorij, ex parte agentis, ſed opponat concernentes petitorium, non auditur, dec. 44. n. 3. 428
Heres tenetur ſibi ipſi ſatisfacere de proprietate hereditatis, dec. 45. n. 1. 428
Heres cum beneficio legis, & inuentarij poteſt ante omnia petere ſeparationem, dec. 51. n. 1. 434
Amplia procedere, etiam ſi hereditas eſſet ſoluenda, veluti quando filius grauatus fideicommiſſo, petit ſeparationem legitimæ, dec. 51. n. 2. 434
Heres creditor, habet electionem, in quibus bonis velit dotem retinere, dec. 65. n. 8. 455
Heres poteſt officium Iudicis implorare, vt ſibi rem aliquam pro ſuo credito aſſignet. dec. 65. n. 9. 455
Heredes poſſeſſoris, cum quibus lis continuatur poſſunt petere manuteneri in poſſeſſione debita eorũ patri ſi vixiſſet, dec. 88. n. 4. 498
Heres præſcribit ante acceptationem legatarij, dec. 96. n. 3. 507
Heres interpellatus ſoluere pecunias legatas, ex quibus vult emere fundum ſibi paratum vendere, ſi non ſoluit, tenetur ad intereſſe. dec. 119. n. 5. 545
Hypotheca competit pro legato, deciſ. 35. n. 2. 415
Hypotheca datur in grano, dec. 26. n. 3. pag. 405.
Hypotheca anterior non datur ſuper pecunijs debitis occaſione emptionis animaliũ, ſecus ſi eſſent propria, & darentur pro recollectione grani, deciſ. 26. n. 5. 405

Hypotheca an detur pro legitima, deciſ. 48.n.4. 431
Hypotheca non datur pro ſupplemento legitimæ,dec.48.n.4. 431
Hypotheca non cadit in mercibus venalibus, quæ quotidie venduntur,& permutantur,& ad illum vſum ſunt ſimpliciter deſtinatæ,dec.42.n 5. 425
Limitatur, quãdo ex pluribus animalibus ſit vnũ grex,& vnũ corpus natura aptum reddere fructus,dec.42.n.6. pag.425.
Hypotheca tacita, non habet locum in bonis tacite prohibitis alienari, quæ operatur Domino volente, & declarante, dec.57.n.7. 444
Hypotheca pro dote, cæteris creditoribus præfertur,dec.65.n.2. 464
Hypotheca eſt fundamentum Saluiani, dec.73.n.1. 463
Hypotheca præſcribitur ſpacio 40. ãnorũ, cũ titulo,& bona fide,dec.73.n.4. 463
Hypotheca præſcribitur à tertio cum titulo,& bona fide,ſpacio 10. annorum inter præſentes, dec. 73. n.2. 464. & dec.74. n.1. 466.& deciſ.75. n.11.469 & dec.116 n.1.& 2. 507
Hypotheca præſcribitur ſpacio 30.vel 40. annorum a debitore, vel ab eius herede,vel cauſam ab eo habente, deciſ.73. n.9.10.11.12.& 13. 466
Hypotheca præſcribitur ſpacio 30 annorum a debitore, vel ab eius ſucceſſore titulo vniuerſali, non autem particulari,dec.74.n.2.& 3. 467
Hypotheca extinguitur per ſolutionem, dec.75.n.3. 469
Hypotheca comprehendit bona emphyteotica,quando non adſunt alia bona, & hoc procedit in hypotheca expreſſa non in legali,dec.78.n 12. 475
Hypotheca prohibita cẽſetur ſi res eſſet prohibita alienari, etiã late ſumpto vocabulo,dec.7).n.1.476.& dec.135.n.1.565
Hypotheca impon: poteſt contra prohibitionem in præiudicium poſſidentis, ſi conſenſerit,dec.79.n.8. 477
Hypotheca an reſoluatur, ſi reſolueretur contractus, quando eſt adiecta ratione cauſæ antiquioris rei, cui erat affecta ante hypothecationẽ,dec.80.n.21. 483
Hypotheca non præſcribitur ſpacio decem annorum contra Eccleſiam, deciſ. 76.n.8. 471
Hypotheca quantumuis generalis non compræhendit bona emphyteotica expreſſe alienari,dec.78.n.5, 474
Hypotheca comprahendit bona emphyteotica,quando non adſunt alia bona, & hoc procedit in hypotheca expreſſa, non in legali,dec.78.n.12. 475
*Hypotheca ſuccedit in mercibus ſubrogatis in locũ alienatarũ,dec.83.n.3.*489
Hypotheca cadit in grege reiecta contraria opinione,dec.83. n.4.489. & deciſ. 82.n.5. 487
Hypotheca nõ cadit in mercibus, qui minutatim in diei vẽdũtur,cũ aliæ in eorũ loco ſubrogantur,dec.82.n.6. 487
Hypotheca habet locum in grege, etiam quod non permaneat penes debitorem, vel eius heredem,dec.82.n.13. 488
Hypotheca competit pro legato, deciſ. 95. n.2. 506
Hypotheca inducta dicitur, ſi fuerit data licentia ingrediendi poſſeſſionem propria auctoritate,dec.101.n.1. 511
Hypotheca non inducitur, niſi in caſibus a iure expreſſis,dec.162.n.1. 602
Hypotheca tacita competit pro bonis dotalibus, poſt matrimonium contractum peruetis.dec.162.n.2. 602
Hypotheca tacita datur mulieri pro bonis paraſernalibus,dec.162.n.4. 602
Hypotheca extinguitur per dationem in ſolutum, & acceptationem ſubſequutam,dec.158.n.3. 598
Hypotheca dicitur prohibita per expreſſam legis, vel hominis prohibitionem, deciſ.186.n.4. 639

Hypo-

Hypothecam ſpecialem habens, non poteſt redire ad generalem, niſi prius facta diſcuſſione, dec. 91. n. 2. 502

Hypothecaria intentari non poteſt, quando deficit extremum poſſeſſionis, deciſ. 29. n. 1. 40

Hypothecaria competit pro legato, deciſ. 35. n. 2. 415

Hypothecari res aliena non poteſt, licet vendi, dec. 57. n 10. 444

Hypothecaria competit pro legatis, & fideicommiſſis, dec. 85. n. 3. 492

Hoſpitale fundatum auctoritate Apoſtolica, dicitur locus Eccleſiaſticus, deciſ. 120. n. 3. 548

I

IDentitas probatur verificatis confinibus in inſtrumento poſitis, deciſ. 20. n 17. 396

Identitas pbobatur per duas demonſtrationes. deciſ. 20. n. 18. 396

Identitatis exceptio, quando opponi non poſſit, vide verſ. exceptio identitatis.

Identitas non probatur per clauſulas generales, & æquiuocas, dec. 79. n. 11. 478

Identitas eſt probanda ab eo, qui dicit æquum ſibi locatum eſſe mortuum, deciſ. 180. n. 2. 6:9

Identitas grani qualiter ſit probanda, dec. 180. n. 3. 629

Immiſſio non impeditur, quando aliquid de iure venit de hereditate detrahendum, dec. 54 n. 4. 439

Amplia procedere, etiã ſi fideicõmiſſarius poſſideret ſine vitio, dec. 54. n. 5. 440

Immiſſio conceſſa facta liquidatione, non eſt exequenda, niſi prius fuerit facta liquidatio, dec. 72. n. 1. 463

Immiſſio vigore Saluiani datur, donec de credito ſit ſatisfactus, dec. 161. n. 4. 601

Immiſſus vigore Saluiani, quia non acquirit plenum ius, tenetur ſtare colono, dec. 105. n. 10. 518

Immiſſus vigore Saluiani nō poteſt ſubhaſtare, & deliberare bona, in quibus fuit immiſſus, dec. 115. n. 3. 533. & 538

Et commiſſio noua eſt neceſſaria, ad hoc, vt ſubhaſtari poſſint, dec. 115. n. 3. pag. 538.

Implementum offerri poteſt pendente iudicio, dec. 193. n. 7. 653

Implementum vide exceptio implementi.

Impoſſibilitas excluditur, quando prouidus, & diligens vir, illud facere potuiſſet, dec. 185. n. 3. 637

Impugnans concordiam, non poteſt ſe eius iuuare, dec. 139. n. 1. & 3. 570

Indebitum repeti poteſt, quando alia ſumi poteſt præſumptio, quam donationis, dec. 112 n. 10. 536

Ignorantiæ præſumptio, quando eſt generica, tollitur per alias probationes magis ſpecificas, dec. 27. n. 8. 407

Ignorantia præſumitur in herede, dec. 69. n. 3. 461

Ignorantia pacti deuolutiui non excuſatur, cum videatur inueriſimilis, deciſ. 80. n. 11. 482

Ignorantia præſumitur in his, quæ conſiſtunt in facto, dec. 140. n. 4. 571

Ignorantia debet eſſe probabilis, ad hoc, vt illius vigore reſtitutio concedatur, dec. 147. n. 2. 579

Ignorantia præſumitur in herede, deciſ. 147. n. 3. 579. & deciſ 185. n. 7. 638

Ignorantia probatur iuramento, dec. 147. n. 6. 579

Ignorantia hoc caſu non probatur iuramento, dec. 148. n. 5. 582

Ignorantia debet eſſe iuſta, & probabilis, non craſſa, vel ſupina, vel vbi interuenire poterit aliqua negligentia, deciſ. 171. n. 2. 614

Ignorantia ab omni parte debet eſſe excuſabilis, dec. 171. n. 3. 6 4

Ignorantia non dicitur excuſabilis, quando ex coniecturis arguitur ſcientiam; vel quando habuit in genere notitiã, vel tenebatur inueſtigare, dec. 171. n. 4. 7. & 8. 614. & 615

Ignorantiam prætendere non poteſt, qui conſenſit venditioni, deciſ. 173. *nu.* 16. *pag.* 619.
Inhibitio contra voluntatẽ teſtatoris facta, ſperni poteſt, dec. 9. *n.* 19. 385
Inhibitio non nocet bonæ fidei emptori, ſed afficit executorem vendentem, dec. 9. *n.* 20. 385
Inhibitio Rotalis, ſiue iuſta, ſiue iniuſta eſt timenda, dec. 62. *n.* 2. *&* 4. 448
Inhibitio non eſt neceſſe Iudici intimari, ſed ſolum parti intimari debet, dec. 62. *n.* 8. 449
Iniuſtitia probari poteſt, etiam poſt terminum, dec. 53. *n.* 4. 438
Iniuſtitia notoria conſiderari non poteſt, vbi mature cauſa diſcuſſa eſt, & plures deciſiones emanatæ fuerunt, dec. 131. *n.* 2. 556
Inquilinus non poteſt expelli, quando locator pro manutentione obligauit ſe, & ſua bona in ampliori forma Cameræ, dec. 172. *n.* 6. 616
Inſtigatoribus nihil creditur, etiam in caſu ſimoniæ, vel criminis læſæ maieſtatis, dec. 132. *n.* 4. 557
Inſtrumentum habet præſumptionem validitatis pro ſe, dec. 105. *n.* 4. 518
Inſtrumentum habet vim ſpecifici conſenſus, dec. 105. *n.* 6. 518
Inſtrumentum crediti producendum eſt ad hoc, vt conſtare dicatur de credito, nec ſufficit adeſſe ad effectum, vt poſſit condemnari, dec. 136. *n.* 2. *& n.* 6. 568
Inſtrumentum, ſicut non obligat ignorantem, ita nec dubitantem, dec. 167. *n.* 7. 609
Inſtrumenti vſu non infertur acceptatio quo ad alterata præter apocham, dec. 173. *n.* 6. 618
Inſtrumentum publicum cum ſolemnitatibus requiſitis, non indiget matrice, dec. 185. *n.* 8. 638
Inſtrumentũm inducit probationem probatam, & manifeſtam, dec. 17. *n.* 2. 393
Inſtrumentum adminiculatum probat contra tertium ad effectum ſolutionis canonis, deciſ. 20. *n.* 3. 396
Amplia contra eum, qui habet cauſam à principali cõductore, dec. 20. *n.* 4. 396
Inſtrumentum dicitur continere probationem probatam, dec. 36. *n.* 1. 416
Inſtrumentũ affrancationis, quo fit mentio de ſucceſſione in emphyteuſim, probat inter contrahentes rem illã in emphyteuſim fuiſſe cõceſſã, dec. 39. *n.* 7. 420
Inſtrumentum factum à minore ſine conſenſu tutoris, ſeu curatoris, non ſuſtinetur, dec. 65. *n.* 11. 456
Inſtrumentum facit fidem, etiam quoad extraneos, dec. 81 *n.* 1. 485
Interdictum retinendæ competit heredi, in quo vigore ſtatuti continuatur poſſeſſio, dec. 88. *n.* 6. 498
Limitatur, quando medio tempore ab initio fuerit ab alio occupata, dec. 88. *n.* 7. 498
Intereſſe non debetur, niſi concurrant requiſita à Paul. de Caſtr. in l. 3. *ff. de eo quod cert. loc. dec.* 105. *n.* 1. 518
Intereſſe non debetur, niſi probatis extremis ad illud obtinendum, dec. 111. *n.* 2. *pag.* 534.
Intereſſe debetur probato vere, & concludenter, & non præſumptiue, dec. 112. *n.* 7. 535
Interpellatio non eſt neceſſaria, vbi dies eſt certa conſtituta, quæ conſtituit debitorem in mora, dec. 119. *n.* 6. 545
Interpellatio non requiritur, vbi iudex mandat aliquid fieri; ſecus eſt, quando lex ita iubet, veluti ſi mandet præſtari cautionem, dec. 143. *n.* 3. 575
Interpetrationi non eſt locus in claris, dec. 3. *n.* 3. 376
Interpretatio ita eſt facienda, vt euitetur contrarietas, etiam ſi redderentur verba ſuperflua, dec. 80. *n.* 8. 482
Interpretatio non eſt ſumenda ab antiquis ſtatutis, quibus eſt derogatum, deciſ.

deciſ.133.n.6. pag.561

*Interpretatio ſtricte eſt facienda ad fauorem fideiuſſorum,dec.149.n.15.*584

Intimatio, quæ eſt facienda per edictum in partibus, non releuat ſi eſt facta per affixionem ad valuas Eccleſiæ, dec.115.n.10. 539

Intimatio litis, vide verſ. Litis intimatio.

Intimatio, ſeu denunciatio eſt neceſſaria dec.22.n.3. 401

Intimatio venditionis eſt facienda, ne aperiatur via fraudi, ad excluſionem Inquilini, & aliorum, deciſ.173.n.5. pag.618.

Inuentarium ſi ab herede fuerit confectum operatur, vt non fiat confuſio ſui crediti dec.65.n.6. 455

Inuentarium non operatur, vt heres lucrum faciat, ſed tantum vt damnum euitetur,dec.65.n.7. 455

Inuериſimilitudo ex facto ſubſequenti tollitur,dec.185.n.4. 637

Inueſtitus non ſuccedit in altera parte inueſtituræ, niſi deficientibus maſculis, dec.52.n.9.& 10 437

Iudex deferendo appellationi abdicat a ſe omnem iuriſdictionem, deciſ.121.n.4. pag.548.

Iudicato tenetur quis parere de iure, dec.141.n.2. 573

Iudicis poteſtas ſuſpẽſa dicitur per ſuſpẽſionem petitorij, quoad concernentiam ipſius petitorij,dec.9.n.8. 383

Iudices de partibus non debent videre ſuper iuſtitia, vel iniuſtitia inhibitionum Rotalium,dec.62.n.11. 449

Iudicis factum reputatur factum partis,dec.87.n.6. 496. & dec.109. nu.5. pag.528.

Iudex procedens ad vlteriora, videtur reijcere exceptionem oppoſitam,dec.91. n.7. 503

Iudicis factum, qui adiudicauit rem creditori, non dicitur factum partis, dec. 108.n.3. 526

Iura, & actiones dicuntur tertiæ ſpeciei, dec.86.n.7. 414

Iura noua deduci poſſunt ad excluſionem emptoris,dec.193.n.11. 653

Iuramentum obligat præciſe ad factum, dec.172 n.7. 616

Ius accreſcendi habet locum etiam in feudum,dec.52.n.6. 436

Ius accreſcendi non habet locum, quando plures ſunt inueſtiti inter eos, ſeu eorum deſcendentes,dec 52.n.8. 437

Ius deterius non dicitur factum, quando adeſt obligatio de reſtituendo ad omne mandatum Iudicis,dec.153.n.4. 594

Ius deterius efficitur per ſententiã, quando agitur in petitorio; ſecus ſi agatur in poſſeſſorio,dec.153.n.5. 594

Ius metitur ex parte actoris, dec. 120. n.548.& dec.123.n.2. 550

De non iure conſtare non dicitur, quãdo de eo controuertitur, dec.139. n.6. pag 570.

Iuſpatronatus tranſit in venditionem hereditatis,dec.191.n.1. 646

*Ius ſuccedendi regulari debet ſecundũ antiquã conſuetudinem,dec.52.n.11.*437

Ius tertij ſemper reſeruatum, intelligitur in translatione facta à Iudice, deciſ. 105.n.13. 519

Ius ſuccedendi regulari debet ſecundum antiquã inueſtiturã.dec.52.n 11. 137

Iuſta cauſa excuſat ab expenſis ex parte rei, ſecus ex parte actoris,dec.147. n.15. 380

L

L*Audemium non ſoluitur pro hypotheca rerum emphyteoticarum, dec. 78.n.6.* 474

Legatum mobilium domus, reſtrictum ad certum locum, non comprahendit ea, quæ in illo loco ad tempus, vel caſu poſita ſunt,dec.85.n 2. 493

Legatum mobilium comprahendit argenta depoſitata in banco, & etiam, quæ

penes teſtatorem reperiuntur, deciſ.86. n 5. 494

Legatum præſcribitur ſpatio 30. annorum, dec.96.n.4.& 5. 507

Legatum dicitur alternatiuum, quando ſolutio poſita eſt in diſpoſitione debitoris, dec.119.n.11. 546

Legatum factum vxori pro alimentis, donec vitam vidualem ſeruauerit, valet, dec.184 nu 1. 635

Legatarius non poteſt ante præfinitum tempus a teſtatore petere legatum, dec. 119.n.8. 546

Legatarius nō poteſt ſortem principalem legati petere, quādo de fructibus eſt ſibi ſatisfaciendum, dec.119.n.10. 546

Legatarius agit vigore Saluiani ad rē ipsā legatam conſequendā, dec.161.n 5 601

Legitima debetur vna cum fructibus a die obitus teſtatoris, dec.119 n.4. 545

Legitimæ retentio requirit altiorem indaginem, dec.2.n.7. 375

Hypotheca an detur pro legitima, ſeu illius ſupplemēto; vide verſ. Hypotheca.

Legitimæ ſupplementum petitur condictione ex lege, dec.48.n.6. 431

Legitimæ ſupplementum petitur contra voluntatem teſtatoris, dec.48.n.7. 431

Legitimæ ſupplementum debet capi de manu heredis, dec.48.n.8. 431

Legitima regit omne onus, dec.54.n.7. pag.440.

Lex vbi non deſtinguit, nec nos deſtinguere debemus, dec.133.n.4. 561

L.vnica. C.de mom. poſſ. habet locum in quolibet Interdicto, etiam plenario adipiſcendæ dec.41.n.4. 423

L.procurator. ff. de iur. fiſc. qualiter ſit intelligenda, dec.150.n.6. 589

L.2. C. de execut.rei iud habet locum, quando conſtat de re iudicata, ac de illius iuſtitia, dec.149.n.2. 583

Libri mercatorum non probant pro tertio contra tertium, deciſ. 13. nu.8. 390.& dec.27.n.3. 406

Libri mercatorum probant contra ipſos, dec.13.n.9. 390

Liberi Monaſterij, non probant ſolutiones factas, tamquam de re emphytheotica, dec.28.n.14. 408

Libri priuati partis aduerſæ non probāt, dec.149.n.27. 587

Liquidatio non dicitur, ſi mandatur aliquis immitti in poſſeſſionem talium, & talium bonorum, dec.25.n.2. 404

Liquidatio dicitur facta ad effectum ſoluius poſſeſſorij, dec.25.nu.3. 404

Liquidatio melioramentorum prius eſt facienda, & reficienda, antequam ad executionem deueniatur, dec.68 n.1. pag.459.

Liquidatio, quando non eſt factā de credito, ſufficit fideiuſſorem præſtare de ſoluendo facta liquidatione, etiam ad lucrum conſequendū. dec.68.n.4 460

Amplia procedere etiam vbi eſt facta condemnatio ad ſoluendum incertam quantitatem, dec.68.n.5. 460

Liquidatio eſt prius facienda, antequam deueniatur ad executionem ſententiæ, dec.72.n.1. 462

Liquidum perfecte non dicitur, quod per ſententiam non fuerit liquidatum, dec.167.n.10. 609

Litis conteſtatio fieri dicitur per citationem, ad dicendum contra, & per reſponſionē generalia contra, dec.76.n.4. 470

Litis conteſtatio in ſummarijs, fit per primum actum concernentem merita cauſæ, dec.76.n.5. 470

Litis intimatio eſt neceſſaria ad hoc, vt euitetur culpa, dec.175.n.6. 622

Locatio facta ab adminiſtratore habente legitimum mandatum, dicitur valida, & Dominus tenetur ſtare dictæ locationi, dec.100.n.5. 521

Locator dicitur fateri ſe poſſidere, dec. 30.n.3. 410

Lucrum dicitur deducto omni damno, dec.104.n.4. 516

Mala

M

Malæ fidei poſſeſſor non præſcribit, nec illius ſucceſſor. dec. 20.*n.* 19. *&* 20. 396

*Malæ fidei poſſeſſor, dicitur, qui habuit titulum, & poſſeſſionem lite pendente, dec.*20.*n,*21. 397

Amplia, quod nullo vnquã tempore poteſt præſcribere, dec. 20 *n.*22. 397

*Mandatum fieri poteſt duraturum poſt mortem, dec.*9.*n,* 3. 382

*Mandatum de manutenendo, dandum eſt ei, qui poſſidet, & poſſeſſio probatur ex confeſſione partis, dec.*32.*n.*1. 411

Mandatum de manuteñ. dandum eſt ei cui ius non reſiſtit, dec. 34.*n.*2. 414

*Mandatum de manuteñ. dandum eſt ei, cui ius aſſiſtit, dec.*34.*n.*[illegible] *ibid.*

*Mandatum executiuum eſt iuſtificandum ex eiſdem actis, quando petitur illius executio, dec.*53.*n.*2. 438

*Mandatum non dicitur reuocatum per decoctionem, dec.*84.*n.*1. 491

Mandatum recipiens pro tota ſumma, reſoluitur contractus in totum, dec. 109.*n.*7. 528

*Mandatum ſimplex, non extenditur ad lites futuras, dec.*115.*n* 8. 539

Mandatum ſpeciale requiritur ad declarandum, an velit eſſe hæres, dec. 115. *n.*9. 539

*Mandatum relaxari poteſt in eadem ſententia Saluiani; abſque alio decreto, dec.*117.*n.*2. 541

*Mandatum procuræ eſt producendum alias non dicitur conſtare de mandato, dec.*138.*n.*3. 568

*Mandatum ſi per prius aderat, & poſtea producatur, ſufficit, dec.*165 *n.*2. 607

*Maritus conſtante matrimonio, nedum plenam adminiſtrationem rei dotalis habet, ſed etiam illius rei dominus cenſetur, dec.*106.*n.*8. 522

*Manutentio danda eſt hæredi, in quo vigore ſtatuti continuatur poſſeſſio, dec.*88.*n.*5. 498

Melioramenta, facta à tertio, cenſentur duo obligata, reiecta contraria opinione Neguſantij, deciſ. 20. *n.* 7. *&* 8. 396

*Melioramenta prius ſunt liquidanda, & reficienda, antequam ad executionem deueniatur, dec.*68.*n.*1. 456

Melioramenta facta in re emphyteotica, debentur hæredibus, & quibuſcunque ſucceſſoribus finita emphyteuſi ſine aliqua culpa emphytheutæ, dec. 66. *n.* 2. *&* 7. 457

*Melioramenta ſunt tranſibilia, & ceſſibilia, licet directus dominus præferatur, dec.*66.*n.*3. 457

*Melioramenta in re emphyteotica facta, veniunt in generali bonorum obligatione, dec.*66.*n* 5. 457

Melioramenta non dicuntur iura emphyteotica, ſed iure emphyteutæ, dec. 66.*n.*6. 457

*Melioramentorum extimatio debetur, quando melioramenta auferri nõ poſſunt, dec.*66.*n.*8. 457

*Merces veniunt in generali hypothecatione, dec.*83.*n.*2. 489

Merces venditæ tranſeunt in emptorem abſque vlla hypotheca, deciſ. 83. *n.* 5. 489

Limitatur quando totum corpus mercium venderetur, ſecus ſi res particularis apotheca alienaretur, dec. 83. *n.* 6 *pag.* 489

Merces in apotheca dicuntur deſtinatæ ad continuam venditionem, & ſic cenſentur obligatæ ſecundum ſuam deſtinationem vſque ad venditionem, & aliæ in eius locum ſubrogantur; deciſ. 83 *n* 7. 490

*Merces non veniunt ſub generali hypotheca, & propterea poſſunt libere diſtrahi, dec.*84.*n.*2. 401

Mer-

Digitized by Google

Merces venales veniunt in generali bonorum obligatione, niſi ſit reſtricta ad certum locum, dec.82.n.1.& 2. 486

Merces, quæ non ſunt perpetuo in loco permanſuræ, non veniunt in generali bonorum obligatione, dec.81.n.4. 486

Mitius agitur cum eo, qui partem ſoluit, quam cum eo, qui nihil ſoluit dec. 170. n.11. 613

Mixtura petitorij non datur in Saluiano, dec.55.n.6. 441

Mixturam continere dicitur ſententia quando expreſſe fuit reuocata prima, dec.90.n.6. — 501

Mixturam continere non dicitur ſentẽtia (licet ſuper nullitate fuerit cognitum) quando ſolum ſuper poſſeſſorio fuit ſententiatum, dec.118.n.4. 542

Mixtum iudicium non dicitur, quando incidenter dominium fuit in poſſeſſorio deductum, dec.118.n.5. 542

Mixtum iudicium dicitur, quando in ſententia fuit facta mentio de nullitate, vel quando aliquis declaratur hæres, dec.118,n.6. 543

Mixtum Iudicium dicitur, quando fuit plene de nullitate cognitum, ad effectum præiudicij in petitorio, dec.118. n.8. 543

Mora purgari poteſt per creditores, celeri recuperatione, ratione eorum intereſſe, quia in eis præſumitur iuſta ignorantia, dec 80.n.20. 483

Moræ purgatio admittitur, vbicunque ius alterius non eſt factum deterius de iure canonico, dec.170. n.3. 612

Moræ purgatio de iure ciuili admittitur vſque ad litis conteſtationem, dec. 170.n.4. 613

Mora, ſi purgari poteſt per principalem, poterit etiam purgari per ceſſionarium, dec.170.n.8. 613

Moræ purgatio admittitur, vbi pro maiori parte fuerit adimpletum dec. 170. n.10. 613

Mobilium appellatione, veniunt pecunia in domo, ſeu alibi in ſacculo exiſtentes, dec.86.n.1. 493

Mulier, quæ prohibetur contrahere ſine ſolemnitate non poteſt confiteri, dec. 13.n.6. 389

Mulier poſſidens iure familiaritatis viuente marito, non dicitur mutata cauſa poſſeſſionis, niſi fuerit declaratum, dec.75.n.5. 469

Mulier non poteſt poſſeſſionem rerum dotalium propria auctoritate ingredi adita hereditate, niſi conſentiente herede, dec.75.n.10. 469

Mulieri competit rei vendicatio contra bona in dotem data, licet æſtimata, etiam contra tertios poſſeſſores, quando non adſunt alia bona pro recuperatione ſuæ dotis, dec.93.n.1. 505

Mulier ſoluto matrimonio, tenetur ſtare locationi factæ per maritum, dec. 106. n.3. 521

Mulier nolens ſtare locationi per maritum factæ, tenetur ad damna, & intereſſe conductoris, dec. 106.n.9. 522

Mulier ſoluto matrimonio, tenetur ſtare locationi factæ per maritum, deciſ. 106.n.3. 521

Mulier ſoluto matrimonio, licite percipit fructus ſuæ dotis, quam reſtituere heredes differunt, dec.119. n.9. 546

N

NEgligentia non præſumitur in herede ignorante iura ſibi competere dec.147.n.4. 579

Notarius non præiudicat parti, ſi inſtrumentum non reperiatur in protocollo. dec.43.n.11. 427

Notario non creditur, niſi de ijs, de quibus fuit rogatus, dec.180.n.5. 630

Notitiam in genere habuiſſe nocet, cum debebat perquirere, dec.148.n.2. 581

Noua conuentio inducitur ex compromiſſo

Digitized by Google

miſſo facto, & laudo ſubſecuto, dec.36. n.3. 416

Noua extimatio, non videtur concedenda quando difficiliter fieri poteſt, dec. 56. n 6. 442

Nullitas oritur ex prætermiſſione terminorum, quando ſunt de ſubſtantia iudicij, licet non comprehêdantur in bullis Pontificum, dec.59.n.2. 446

Nullitas, quæ eſt ſolum in actis, & non ſit nociua parti in aliqua executione facta. Rota de æquitate illam remittit refectis expenſis, dec.71.n.3. 462

Nullitas reſultat, quando exceditur fines mandati, dec.102.n 2. 512

Nullitatem allegans, tenetur illam probare, dec.132.n.15. 559

Nullitas inſtrumenti, reddit probationem nullam, dec.163. n.3. 603

Nullum, quod eſt, nullum præſtat iuris fomentum, nec adminiculum, dec.132. n.2. 557

Numeratio dicitur facta ad effectum ſciendi quantitatem, non autem ad effectum excludendi venditionem ad Corpus, dec.83.n.10. 490

O

Officium cum eſt in totum grauatum, non exiſtentibus fructibus, nihil remanet officiali periculo expoſito, dec.110.n.14. 532

Officia non poſſunt ſubhaſtari, niſi cum magna difficultate, & cum licentia Papæ, dec.110.n.21. 533

Oblatio de reficiendis expenſis poſtquam fuerint liquidatæ, ſufficit cum depoſitione vnius Iulij, dec.8.n.6. 381

Oblatio impedit prolationem ſententiæ in Saluiano, dec.70.n.4. 462

Obligatus vti principalis, principaliter, & in ſolidum, poteſt creditor contra eum agere omiſſo, & non excuſſo, principali debitore, dec.140.n.5. 573

Obligatio tollitur, ſolutione eius, quod debetur dec.173.n.1. 617

Obligatio Cameralis ſi per ſententiam eſſet vulnerata, tollitur illa vulneratio, ſi Papa mandet prætenſa vulneratione non obſtante; procedendum eſſe ad executionem obligationis Cameralis, dec.185.n.1. 637

Obligationes, & actiones per confiſcationem bonorum, transfunduntur in Cameram Apoſtolicam, dec. 181. n.3. 131.

Obligatio repetita in ſecunda ſocietate, intelligitur repetita cum priuilegio anterioritatis, & maxime quando eſt facta reſeruatio prioris obligationis, dec. 182.n.2. 632

Obligatio generalis comprehendit etiam bona prohibita alienari, quando non adſunt alia bona, ne reddatur fruſtratoria, dec.11.n.6. 386

Obligatio generalis non comprehendit bona prohibita alienari ſub pæna, ibid. n.4. 386

Obligatio Cameralis inducit hypothecam, tam contra bona præſentia, & futura, quam contra melioramenta, dec. 20. n.5. & 6. 396

Obligatio tollitur ſolutione eius, quod debetur, dec.24.n.4. 403

Obligationem erroneam eſſe, eſt altioris indaginis, dec.36.n.2. 416

Obligationis perpetuatio, non inducitur ſuper bonis emphyteoticis, niſi aduemente beneplacito ſedis Apoſtolicæ, dec. 58.n.1. 445

Obligatio facta de ſoluendo prioribus, & potioribus, dicitur facta contemplatione, & ad inſtantiam, quorum intereſt, dec.87.n.8. 496

Obligatio cum eſt illiquida, non poteſt illius vigore agere, dec.104.n.5. 516

Obligatio ad intereſſe, ſuccedit in obligatione facti, dec.110.n.11. 531

Obligatio rei emphyteoticæ, ſolum durat ipſius

*ipſius vita durante,dec.*135.*n.*9. 566
Obligatio rei emphyteoticæ expirat per mortem,vel per reſolutionem,dec. 135. *n.*10. *ibid.*
Obligatio Cameralis continet renunciationem auxilij omnium legum, dec. 151.*n.*4. 593
*Obligatio Cameralis non admittit,niſi exceptionem falſitatis,ſolutionis, & pacti de non petendo,dec.*163.*n.*1. 603
Obſeruantiæ effectus probatur ex inſtrumentis locationum ſubſecutis, dec. 33. *n.*2. 412
*Limitatur, quando probaret alium in poſſeſſione fuiſſe,dec.*33.*n.*3. 412
*Obſeruantia operatur, vt poſſit dari mãdatum de manutenẽdo,dec.*33.*n.*7.413
*Obſeruantia ſubſecuta, oſtendit mentem contrahentis,dec.*149.*n.*25. 587
*Obſeruantia ſubſecuta ſupplet defectus inſtrumenti,dec.*33.*n.*1. 412

P

PActum de ingrediendo poſſeſſionem propria auctoritate, non habet locum, niſi facta liquidatione, dec. 88. *n.*11. 498
*Pactum de detrahendo debitores decoctos intelligitur de debitoribus decoctis poſt finitam ſocietatem,dec.*104.*n.*3. 516
*Pactum inductum ad fauorem alicuius, non debet in eius odium retorqueri, dec.*175.*n.*3. 621
*Papa in beneficialibus liberam habet facultatem,dec.*103.*n.*2. 514
*Papa abſque alicuius conſenſu, poteſt penſionem imponere,transferre,& prorogare,dec.*103.*n.*3. 514
Papa poteſt ſubijcere loca, inter diſtrictum exiſtentia ſtatutis Vrbis, deciſ. 133.*n.*11. 562
*Paria ſunt ſortiri forum,& ſtatutis ligari,dec.*122. *n.* 3. 549
*Paria ſunt reſtituere precium, & præſtare intereſſe,dec.*150.*n.*2. 589
Pars vnius lineæ non tranſit ad alteram niſi deficientibus maſculis, dec. 52. *n.* 9.& 10. 437
*Pecuniæ, quæ depoſitatæ ſunt penes bancum,vt tantundem redderentur, dicitur tranſlatum illarum dominium penes bancum, & tunc non dicuntur mobiles, ſed ius exigendi; ſecus ſi eſſent in ſacculo depoſitatæ,dec.*86.*n.*6. 493
*Pecuniæ appellatione an de communi vſu loquendi veniant in legato mobilium, dec.*86.*n.*9. 494
Pecunia quando debetur vt ſpecies, iudicatur,vt de ſpecie,& non vt de quantitate,dec. 119.*n.*2. 545
Pœna adiecta obligationi facti, non intelligitur in fraudem vſurarum, dec. 119.*n.*13. 546
*Penſio debetur, etiam, quando permutatio eſt nulla,dec.*5.*n.*4. 378
*Penſio non debetur a ſucceſſore beneficij, non aliter conſtito de diligentijs contra primum Beneficiatum,dec.*97.*n.*1.508
*Amplia quando penſionarius eſt hæres beneficiati, quia ſucceſſor poteſt contra eum recurrere,dec.*97.*n.*2. 508
Penſio non debetur ante terminum Sancti Ioannis Baptiſtæ, licet ante terminum fuerit ei reſeruata, dec. 97.*n.* 3.*pag.* 508
*Penſio debetur a prædeceſſore, qui percepit omnes fructus,dec.*97.*n.*4. 509
Penſionem ſoluere an teneatur ſucceſſor, ſcilicet præterita, eſt articulus controuerſus, & à Rota non reſolutus, dec. 98.*n.*1. 509
*Penſio extinguitur per contractum matrimonij,dec.*100.*n.*2. 511
*Penſionem transferendi data facultas, medietatem fructuũ beneficiorum non excedeñ. dicitur data poteſtas transferendi penſionem, medietatem prædictam non excedeñ,dec.*103.*n.*7. 515
Penſio ſub conditione, non dicitur nulla, dec.

Digitized by Google

dec.168.n.1. pag.610

Penſio conſtituta, poſtquam quis eſſet Clericus, non poterit agere ad exigendum, niſi prius doceat ſe eſſe Clericum, dec.168.n.3. 611

Penſio impoſita ſuper pluribus beneficijs, pro rata fructuum illorum eſt diſtribuenda, dec.178.n.1. 626

Penſio eſt onus reale, & ideo ſoluenda eſt ab eo, qui dimiſſam præbendam aſſecutus eſt, dec.178.n.2. 626

Penſio reſeruata cum ſpeciali mentione ſuper tali beneficio, videtur facta demonſtrationis cauſa, dec.178.n.3. 627

Penſionarius reintrudendus eſt ad totam ſummam debitam, factis diligentijs contra prædeceſſorem, dec.99.n.3. 510

Perpetuatio obligationis non inducitur ſuper bonis emphyteoticis, niſi adueniente beneplacito Sedis Apoſtolicæ, dec.58. n.1. 445

Periculum cum periculo compenſatur, dec.110.n.15. 532

Petitorium ſuſpendi poteſt in iudicio adipiſcendæ, dec.7.n.1. 380

Petitorium abſorbet poſſeſſorium, dec.55. n.7. 441

Petitorium, & poſſeſſorium ſi ſimul intentatum fuerit, tamen ſuper eo, de quo prius liquet pronunciandum eſt, dec.88.n.15. 499

Pignora in executione capta, veniunt ſubhaſtanda, & non reperto emptore creditori pro iuſto pretio adiudicantur, dec.108.n.1. 526

Pignus, ſi conſtituitur pro tanta quantite, quod non ſit ſpes luitionis, dicitur alienatio, dec.77.n.5. 472

Pluralitas in rebus præſumitur, dec.180. n.1. 629

Poſſidens ante litem motam præſumitur poſſidere de tempore motæ litis, dec.32. n.6. 411

Poſſidens præſumitur poſſidere vſque ad mortem, dec.74.n.6. 467

Poſſidens iure familiaritatis, non dicitur mutata cauſa poſſeſſionis, niſi fuerit declaratum, dec.75.n.5. 469

Poſſeſſio de præſenti, vel de futuro in Saluiano probari ſufficit, dec.81. n.3. pag.485.

Poſſeſſio probatur ex inſtrumento inueſtituræ cum clauſula conſtituti, & precarij, dec.88.n.1. 497

Amplia conſtare ex locatione, & perceptione fructuum, præſertim concurrente ſolutione canonum, dec.88. n.2. pag.497.

Amplia conſtare ex confeſſione partis, præcepto facto, ac in commiſſione cauſæ obtenta, dec.88.n.3. 497

Poſſeſſio non interuertitur per recognitionem in Dominum, quando poſſeſſio eſt plena, ſed neceſſaria eſt expulſio totalis, etiam a conſpectione rei, dec.88. n.8. 498

Secus eſt, quando poſſeſſio eſt vacans, dec.88.n.9. 498

Poſſeſſionis continuatio in heredem vigore ſtatuti, non habet locum quando defunctus tantum poſſidebat, deciſ. 88. n.3. 500

Poſſeſſio non continuatur in heredem vigore ſtatuti, quando poſſeſſio de ſui natura non eſt tranſitoria ad heredes, dec.88.n.4. 500

Poſſeſſio non acquiritur ex ſola ſententia ſine apprehenſione, dec.89.n.2. 501

Poſſeſſio capta appellatione pendente eſt nulla, dec.89.n.3. 501

Poſſeſſio remanet penes locatorem, quando locatio eſt facta pro certa reſponſione, donec retinebat dominium, deciſ. 149.n.18. 585

Poſſeſſio ciuilis reſeruata dicitur, quando quis reſeruauit ſibi dominium, & rem alteri locaſſet, dec.149.n.19. 585

Poſſeſſio legati capi poteſt ante aditionem hereditatis, dec.157.n.3. 597

Poſſeſſio trãſfertur ex cõtractu nullo, dũmodo

modo non deficiat conſenſus, dec.188. n.5. 642

Poſſeſſio probatur per teſtes, deponentes vidiſſe ligna, & fructus recolligiſſe nomine alterius, dec.190.n.1. 644

Poſſeſſio non acquiritur abſenti, etiam ſi Notarius pro eo ſtipulauerit niſi ſecuta ratificatione, dec.190.n.6. 645

Poſſeſſio eſt probanda in Saluiano Interdicto tempore obligationis, dec. 4.n.2. 377.

Poſſeſſione ſua nemo eſt priuandus, quãdiu non conſtat per rem iudicatam de non iure in petitorio, ſed interim proceditur ad executionem rei iudicatæ, dec.6.n.8. 380

Poſſeſſio inſtrumentalis non præiudicat quando non habuit effectum, tanto magis, quando fuerit purgata per mãdatum de manutenendo, dec.8.n.5. 381

Poſſeſſio iudicialis tunc iuſtificatur, quando Iudex cauſæ cognitionem adhibuit, dec.9.n.11. 383

Poſſeſſio probatur, ſi teſtes deponant vidiſſe poſſidere, dec.18.n.2. 394

Poſſeſſio probatur per inſtrumentum locationis concurrentibus adminiculis, dec.20.n.12. 396

Poſſeſſio probatur etiam per teſtes, dec. 20.n.15. ibid.

Poſſeſſio probatur per teſtes, deponentes poſſediſſe vſque ad eius obitum, dec.15. n.2. 391

Poſſeſſionem ſuam quis indicare non tenetur, dec.29.n.2. 409

Poſſeſſio probatur per locationem, & fructuum perceptionem, dec.30 n.2.410. & dec.188.n 3. 642

Poſſeſſio probatur per inſtrumentum locationis, contra locatorem, dec.30.n.4. pag.410.

Poſſeſſio poſterior clandeſtina, & non citato poſſeſſore, non priuat illum de poſſeſſione, dec.33.n.8. 413

Poſſeſſio immemorabilis, non dicitur probata legitime, donec per tres ſententias fuerit declaratum dec.34.n.4. 414

Poſſeſſio immemorabilis nõ probatur per ſcripturas, vel inſtrumẽta, dec.34.n.5. ibid.

Poſſeſſio, quę non habet iuris reſiſtentiam, eſt manutenibilis, dec.34.n.6. ibid.

Poſſeſſio ſola probanda eſt, vbi ſuſpenſum eſt petitorium, dec.34.n.4. 415

Poſſeſſio ſola probanda eſt in Saluiano Interdicto, dec.35.n.5. 416

Poſſidere præſumitur, qui deſiit poſt litem conteſtatam poſſidere, deciſ. 35.n.7. ibid.

Poſſeſſio vitioſa non impedit, quominus immiſſio fieri poſſit, dec.44.n.2. 428

Poſſeſſio gregis probatur ex confeſſione Chriſtophori ad poſitiones facta, & ex teſtibus in facto relatis, dec.41.n.7.425. & dec.42.n.1. 425

Poſſeſſio ſola, licet probanda ſit in iudicio adipiſcendæ, nihilominus ex aduerſo dominium probari poteſt, deciſ. 38.n.5. pag.445

Poſſeſſio capta vacante hæreditate, dicitur vitioſa, dec.54.n.2. 439

Poſſeſſio tunc non dicitur vitioſa, quando teſtator dedit licentiam fideicommiſſario, propria auctoritate capiendi poſſeſſionem, dec.54.n.3. 439

Poſſeſſio prodeſt ad inchoandam præſcriptionem, dec.74.n.5. 467

Poſſeſſionis continuatio allegari poteſt per ſucceſſorem vniuerſalem, ſeu particularem, vſque ad obitum defuncti, vel auctoris, dec.74.n.7. 467

Poſſeſſionem mutare non præſumitur, dec.75.n.7. 469

Poſſeſſionem bonorum hæreditariorum propria auctoritate accipere poteſt filius adeundo hæreditatem, dec.75.n.9. 469

Poſſeſſor non poteſt priuari ſua poſſeſſione, niſi cauſa cognita, dec.9.n.10. 383

Poſſeſſor non expellitur, quando venditio rei poſ-

Digitized by Google

rei poſſeſſa eſt facta ab executore teſtamentario, etiam in caſu non permiſſo, quando pretium verſum eſt in vtilitatem Domini, dec. 9. n. 17. 384
Poſſeſſor poteſt eligere, an vellit debitum offerre, vel ſoluere, vel pacti, quod creditor vigore Saluiani pignori incũbat, donec ex fructibus ſit ſatisfactus, dec. 19. n. 2. 396
Poſſeſſor tertius, vide verſ. Tertius poſſeſſor.
Poſſeſſor malæ fidei, vide verſ. Malæ fidei poſſeſſor.
Poſſeſſor, qui vult impedire immiſſionem, debet ſimpliciter offerre pecunias, & non petere cautionem, dec. 179. n. 4. pag. 627.
Poteſtas vbi eſt certa, ſufficit de voluntate conſtare, ad effectum validitatis, dec. 103. n. 4. 514
Præſcriptio ſtatutaria non habet locum, quando eſt interrupta etiam extraiudicialiter, dec. 76. n. 2. 470
Præſcriptio interrumpitur per litis conteſtationem, dec. 76. n. 3. 470
Præſcriptio ſtatutaria interrupta ſuccedit præſcriptio iuris communis, dec. 76. n. 6. 470
Præſcriptio ſtatuti non habet locum, quãdo reſpicit factum, quod expectet complementum poſt ſtatutum, dec. 76. n. 7. pag. 471
Non valenti agere non currit præſcriptio, dec. 147. n. 5. 579
Præſcriptio, quando eſt cœpta cum defuncto, non competit reſtitutio hæredi, quando reſtitutio eſt priuilegiata, puta quia ſit minor, vel miles, dec. 147. n. 7. 579
Præſcriptio non datur ſine poſſeſſione, dec. 147. n. 13. 580
Præſcriptio non inducitur contra defunctum, ſi ante completam præſcriptionem deceſſit, dec. 185. n. 5. 637
Præſcriptio decem annorum habet locum in hypothecaria, & conſequenter excludit Saluianum, dec. 73. n. 2. 464
Præſcriptionem opponens, tenetur probare fuiſſe præſentem, dec. 73. n. 5. 465
Præſcriptio longi temporis, non habet locum in eo, qui cauſam habuit a debitore, ſed indiget præſcriptione 30. vel 40. annorum, dec. 73. n. 9. 468
Intellige procedere in eo, qui ſucceſſit titulo vniuerſali, & repreſentat perſonam debitoris, ſecus eſt in eo, qui ſucceſſit debitori titulo ſingulari, deciſ. 73. n. 10. 11. 12. & 13. 466
Præſcriptio non interrumpitur per actus factos poſt completam præſcriptionem, dec. 74. n. 8. 467
Præscriptio ſtatutaria non habet locum in actione reali, dec. 3. n. 5. 376
Præſcriptio ſtatutaria non habet locum in fideiuſſore, qui ſoluit, & habet ceſſionem, dec. 3. n. 6. 377
Amplia habere locum in quolibet ſoluente pro tertio, dec. 3. n. 7. ibid.
Præſcriptio decennalis ſuffragatur tertio poſſeſſori tantũ aduerſus hypothecam, ſecus ſi habet cauſam ab ipſo debitore, dec. 20. n. 23. 397
Præſcriptio eſt quid facti, neque præſumitur niſi probetur, dec. 28. n. 7. 407
Præſcriptio ſtatutaria habet etiã locum aduerſus legatum certæ ſummæ, & ſic aduerſus creditum ex quaſi contractu dec. 69. n. 1. 461
Præſcriptio prædicta currit etiam contra ignorantem, tamen datur ei reſtitutio dec. 69. n. 2. 461
Præſeruatio non tribuit ius de nouo, ſed ſolum conſeruat antiquum, dec. 182. n. 8. 633
Præſentia præſumitur, vbi quis habet domicilium in eadem Ciuitate, deciſ. 73. n. 6. 465
Præſentia non præſumitur, quando non eſt Ciues eiuſdem Ciuitatis, dec. 73. n. 8. 465

Pra-

Præſumptio eſt probatio reſultans ex circunſtantijs facti, dec.99.n.1. 510
Præſumitur ſcientia totius ex ſcientia vnius partis,dec.17.n.7. 394
Præſumendum non eſt partes voluiſſe a priori contractu recedere, vt inducatur donatio rei dotalis,dec.23.n.6. 402
Præſumitur pro ſententia, dec. 26. n. 4. 405.
Præſumptio ſatisfactionis, ex quibus inducatur;Vide verſiculo ſatisfactio.
Præſumptio ignorantiæ qualiter tollatur vide ignorantiæ præſumptio.
Præſumptio non eſt, Principem velle ius ſuum alteri tollere, dec.84.n.4. 491
Præſtimonium non habet titulum beneficij,dec.178.n.4. 627
Principalis habens notitiam de ſpolio à procuratore commiſſo, ſi comparet in iudicio dicitur ratificare geſta per ſuũ procuratorem,dec.149.n.12. 584
Priuatio facta in contumaciam, non eſt perpetua,niſi elapſo anno, & niſi præceſſerit trina citatio,dec.132.n.7. 558
*Priuilegium reale, ſeu in rem ſcriptum tranſit ad ſucceſſores,dec.164.n.7.*606
Probatio liquidiſſima requiritur ad hoc, vt probetur commiſſa pœna, dec. 167. n.3. 608
Probandi onus incumbit alleganti non adeſſe alia bona,dec.10.n.7. 385
Probationes ad diſcolorandum titulum reÿciuntur in iudicio adipiſcendæ, dec. 9.n.9. 383
Probationes leuiores ſufficiunt in probando ſecundum extremum, dec. 30. n.1. 410
Probationes leuiores ſufficiunt in iudicio retinendæ,dec.32.n.2. 411
*Probationes leuiores requiruntur in re antiqua, ratione difficilis probationis, & ibi vide coniecturas,dec.27 n.2.*406
*Probatio dominij, vel rei emphyteoticæ, eſt facienda per ſcripturam, vel per continuatam ſolutionem, vel alia euidenti coniectura,dec.28.n.2.& 3.*407
Probatio per confeſsionem ſufficit, etiam in caſibus vbi requiritur ſcriptura, dec.39.n.11. 420
Probatio probationem non excludit, dec. 54 n.6. 440
Probatio qualibet ſufficit ad obtinendam abſolutionem à Cenſuris, dec. 102. n. 1.pag. 512
Procuratorem dominus litis effectum, citaſſe ſufficit,dec.118.n.9. 543
Producens extimationem approbare dicitur,dec.56.n.5. 442
Productio ſcripturæ eſt neceſſaria, nec ſufficit coram Notario, & teſtibus exhibere,dec.136.n.5. 568
Productio nouiter facta non operatur, vt ſententia ante illius proſecutionem ſuſtineri poſsit,dec.136.8. 568
Prohibitio alienationis, cum clauſula etiã late ſumpto vocabulo operatur,vt non ſolum ſit prohibita alienatio, ſed etiam hypotheca,dec.66.n.9. 457
Prohibitio ſub pœna caducitatis, dicitur facta per illa verba, ſi alienauerit ſine conſensu Domini, etiam late ſumpto vocabulo,dec.79.n.4. 477
Prohibitio tacita de non alienando, non impedit,quominus bona emphytheotica veniant ſub generali bonorum obligatione,dec.77.n.2. 472
Prohibitio tacita impedit venditionem,& translationem Iuris hypothecarÿ, dec. 77.n.3. 472
Prohibitio expreſſa alienationis inducit nullitatem ipſo iure ab initio, dec.144. n 1. 576
Prohibitio alienationis domus, non comprehendit fructus, qui ſunt emphyteuta,dec.135.n.8. 566
Prohibitio de non alienando extra familiam, inducit vocationem ad ſucceſſionem illorum de familia, deciſ.146.n.3. pag.577
Prohibitio explicita legis,vel hominis,impedit

*pedit etiam hypothecari,ſecus eſt in tacita prohibitione,dec.*186.*n.*4. 639
Promiſſio facta ex cauſa, debet prius de eadem cauſa conſtare, deciſ. 9.*nu.* 12. 384.
*Promiſſio de euictione adiecta contractui nullo,ab initio redditur ſimiliter nulla,dec.*144.*n.*2. 576
Limitatur quando falſo, & cum fraude fuerit aſſertum bona eſſe libera,dec. 144.*n.*3. 576
*Promiſſa adimplere tenetur,qui vult ſuccedere in lucro,dec.*169.*n.*1 611
Pronomen meum, non reſtringit legatum ad ea,quę poſſidentur, nec ad ea, quae ad proprios vſus parata ſunt, dec. 86.*n.*3. 494
*Proprietas, licet prohibita ſit alienari, tamen fructus,qui ſunt Emphyteute poſſunt,dec.*135.*n.*8. 566
Proteſtatio contraria facto dicitur,quando totum factum deſtruit, ſecus vbi tendit ad limitationem, dec. 182. *n.* 6.*pag.* 633
*Proteſtatio, quod non intendit recedere a priori obligatione ſufficit, quod fiat in actu extraiudiciali, dec.*182.*n.*7. 633
*Proteſtatio, quod non intendit recedere a priori inſtrumento, & hypotheca, & quod praeiudicium aliquod non inferatur, praeſeruat ius, & hypothecam,dec.*158 *n.*4. 598
*Proteſtatio contraria facto nihil operatur,dec.*158.*n.*6. 598
Limitatur,quando in totũ non deſtruit factum,ſed illud limitat,dec. 158..*n.*7. 599.
*Proteſtatio non intimata, non releuat, dec.*173.*n.*3. 617
*Proteſtatio, quod non intendit liberare obligatos a primaeua obligatione fieri poteſt,dec.*182.*n.*3.*&* 4. 633
Purgatio mora, vide verſiculo Mora purgatio.

Q

Queſtio iuris dubij non facit, quod exceptio dicatur requirere altiorem indaginem, dec. 52. *n.* 1. 438. *& dec.*51.*n.*7. 434

R

*Ratificatio citationis inducitur per comparitionem,dec.*149.*n.*17. 587
Recedere a Statuto Papali ſine auctoritate Papa non licet. dec. 134. *nu.* 8. 564.
*Recognitio in dominum, non ſibi praeiudicat, quando eſt facta ſine praiudicio ſui crediti,dec.*172.*n* 4. 715
*Recognitio de ſtylo Curia in recogneſcẽdo inſtrumenta,ſufficit, quod teſtes deponant habere notam manum, & perſonam ſcribentis,dec.*183.*n.*1. 684
*Recognitio ſcripturæ priuatæ, ad hoc vt recte facta dicatur, neceſſe eſt vt teſtes deponant fuiſſe praeſentes, & vidiſſe ſcribere,dec.*183 *n.*2. 684
Regula Cancellariæ 36. *prohibens appellationes ante diffinitiuam, habet locum in caſu ſimplici, non autem in caſu mixto,veluti quando eſt commiſſa cauſa appellationis,vna cum negotio principali,dec.*62.*n.*6. 499
*Regula generalis non refertur ad ſpecificata,dec.*135.*n.*3. 566
*Relatio eſt facienda ad proxime expreſſa, dec.*67.*n.*8. 459
*Relatum dicitur eſſe in referente cum omnibus ſuis qualitatibus,dec.*11. *n.*3. 386.*& dec.*79.*n.* 2. 477 *& dec.* 125. *n.*2. 566
*Remedium. l. diffamari non competit ei, qui non poſſidet,dec.*89.*n.*2. 500
*Remiſſoria in cauſa poſſeſſorij non datur cum retardatione,dec.*55.*n.*1. 440
*Remiſſoria cõceditur ſine fumo, & cũ retardatione in ordinarijs,dec.*55.*n.*4.441

Remiſſoria aliquando datur in remedio retinendæ cum retardatione, quando executio probanda reſpicit poſſeſſorium dec.55.n.6. 441
Remiſſoria non conceditur quando non releuat,dec.50.n.1. 433
Remiſſoria non datur in Saluiano,niſi ſine retardatione,dec.50.n.2. 433
Res qualibet in ſui origine præſumitur libera,dec.28.n.4. 407
Res præſumitur potius emphitheotica fauore Eccleſiæ,quam cenſualis, dec. 28. n.6. 407
Res iudicata inducitur ob non interpoſitam appellationem,dec.149.n.1. 583
Rei vendicatio vtilis competit mulieri contra bona in dotem data, licet extimata, etiam contra tertios poſſeſſores, quando non adſunt alia bona pro recuperatione ſuæ dotis, dec. 93. nu.1. 505.
Res iudicata in poſſeſſorio obſtat, ſi eſt iuſta,alias non,dec.157 n.2. 597
Res inter alios acta,tertio non præiudicat dec.188.n.6. 642
Reſciſſio Contractus, non datur, quando obſtat exceptio implementi, dec. 170. n.5. 613
Reſeruatio fructuum intelligenda eſt deductis expenſis,dec.63.n.1.& 8. 450
Reſtitutio bonorum non eſt neceſſaria, quando non verſatur in primo fideicommiſſario,dec.21.n.2. 400
Reſtitutio datur ex capite ignorantiæ, ſiue agatur, ſiue excipiatur, dec.147. n.10. 579
Reſtitutio datur ex clauſula generali ex capite ignorantiæ,dec.147.n.11. ibid.
Reſtitutio non datur poſſidenti,dec. 147. n.12. 580
Reſtitutio præſupponit priuationem, & reddit, quod abſtulit præſcriptio, dec. 147 n.14, 580
Reſtitutio datur ex capite iniuſtiæ, licet non ſit notoria,dec.166.n.2. 607
Reſtitutio datur ex capite ignorantiæ, dec.171.n.1. 614
Reſtitutio non datur poſt lapſum quadraginta annorum à die ſcientiæ, dec. 171.n.6. 614
Reſtitutio datur non ſolum ad poſſeſſionem,ſed etiam ad ſtatum, dec. 172.n. 1.pag. 615
Reſtitutio datur heredi ex capite iuſtæ ignorantiæ,dec.185.n.6. 637
Reſtitutio in integrum datur ex capite iuſtæ ignorantiæ,dec.11.n.10. 387
Reſtitutio in integrum datur ex capite ignorantiæ, etiam aduerſus præſcriptionem ſtatutariam,dec.147.n.1. 578
Reſtitutio non datur minori, quando eſt capta cum defuncto ex capite minoris ætatis, & quando nihil eſt actum cum minore,dec.147.n.8. 579
Reſtitutio ex capite ignorantiæ datur, ſiue ſit minor, ſiue maior, etiamſi nihil ſit actum cum minore, dec. 147. n. 9. ibid.
Rotæ ſtylus eſt non exequi alienas ſententias, niſi iuſtificentur ex actis, dec. 11. n.1. 385
Rota non exequitur ſentẽtias extra Rotã latas, niſi guſtatæ aliqualiter de illarum iuſtitia,dec.91.n.9. 503
Rotæ ſtylus eſt condemnare in expenſis,dec.135 n.6. 566
Retentio an detur pro legitima, dec. 48. n.3. 431
Retentio datur pro melioramentis, dec. 64 n.4. 453
Retinendi facultas, tollitur per præſtationem fideiuſſoris de ſoluendo facta liquidatione,dec.68.n.6. 460
Retentio non datur ante factam liquidationem, & præſertim quando eſt præſtita cautio de illis ſoluendis facta liquidatione,dec.70.n.3. 462
Reuerentiales à Iudice data intelliguntur, quatenus ſententia appellationem admittat, & quatenus quo ad illam

Digitized by Google

illam partem, quæ eſt admittenda, dec.121.n.5. 546

Reus exceptionem ſuam plene probare debet, dec.167.n.4. 609

S

SAluiani extrema quę ſint vide verſiculo Extrema, & dec. 3.n.1. 376. & dec.6.n.1. 377

Saluianum datur pro omnibus in inſtrumento contentis, dec.1.n.1. 373

Saluianum ſumit naturam iudicij, dec. 1.n.4. ibid.

Saluianum datur contra tertios poſſeſſores, dec.1.n.5. 373. & dec. 4.n. 4. 377. & dec.8.n.2. 380

Saluianum competit pro legato, reprobata opinione Sarmien. dec.2.n. 2. 374. & dec. 35.n.1. & 3. 415

Saluianum datur pro legato, quia pro eo datur hypotheca, dec.2.n.3. & 4. 374

Saluianum datur contra quemcunque poſſeſſorem, dec.2.n.5. 374

Saluianum præſcribitur ſpatio triginta annorum, prout alia interdicta, dec.2. n 6. 374

Saluianum Interdictum non datur ſine hypotheca, dec. 3.n.4. 376. & dec. 95. n.3. 506

Saluianum datur etiam contra bona poſſidentis.4.n.3. 377

Saluianum datur vigore ſpecialis hypothecæ, dec.8.n.1. 380

Saluianum intentari poteſt, etiam poſt duas ſententias latas in petitorio, cum ſuſpenſio fieri poſſit, dec.8.n.3. 381

Saluianum non habet locum, vbi non adeſt hypotheca, dec.11 n.2. 386. & dec. 12.n. 11. 386. & dec.23.n.1. 401

Saluianum præſcribitur ſpatio decem annorum, quando fuit domus poſſeſſa cum titulo, & bona fide, dec. 11. n.8. 387

Limitatur ſi præſcriptio eſſet interrupta dec.11.n.9. ibid.

Saluianum intrat vbi conſtat de credito cum hypotheca, dec.17.n.1. 393

Saluianum ſuper re hypothecata exerceri non poteſt, dec.24.n.3. 403

Saluiano non eſt locus, vbi non conſtat de credito, cum ſit neceſſarium antecedens in eo iudicio, dec.16.n.1. 392

Saluianum datur pro ſpeciali hypotheca dec.22 n.1. 401

Saluianum datur conſtito de duobus extremis, dec.22.n. 2.401. & dec. 181. n.1. 631

Saluianum eſt mere poſſeſſorium adipiſcendæ, dec.41.n.2. 423

Saluianum habet locum probatis extremis, dec.41.n.8. 424

Saluianum datur contra bona emphyteotica, dec.57.n.4. 443

Saluianum exerceri non poteſt contra expreſſe alienari prohibita, etiam late ſumpto vocabulo, dec.61.n.1. 447

In Saluiano non datur mixtura petitorij, dec.55.n.6. 441

Saluianum ceſſat per oblationem, dec.70. n.1. 461

Saluianum ceſſat per præſtationem annuæ penſionis decurſæ, ac præſtita cautione de ſoluendo in futurum, dec.70. n.2. 461

Saluiani fundamentum eſt hypotheca, dec.73.n.1. 463

Saluiano interdicto, & quorum bonorum non eſt locus, niſi probata poſſeſſione, dec.75.n 4. 469

Saluianum præſcribitur ſpatio decem annorum, ex quo tempore hypotheca pręſcribitur, dec.75 n.11.

Saluianum ſine hypotheca ſtare non poteſt, dec.79.n 3. 477

Saluianum Interdictum habet locum, cum conſtet de credito, & de poſſeſſione rei conuenti, dec.76 n.1. 470

Saluianum datur vigore tacitæ hypothecæ contra bona in futurum acquiſita, dec.

Digitized by Google

ta,dec.78.n.3. 473
Saluianum competit vbi adeſt hypotheca, dec.83.n.1.489.& dec.85.n.4. 493
Saluianum intentari poteſt per Creditorem, qui non conſenſit ſubbaſtationi, & deliberationi rei hypothecatæ, ſi eſt anterior, dec.87.n.1. 496
Saluianum Interdictum præſupponit reũ poſſidere, dec.79 n.1. 501
Saluianum Interdictum competit legatarijs, dec.95 n.1. 506
Saluianum an detur vigore hypothecæ ceſſæ, & quando dec.105 n.1. 517
Saluianum Interdictum nudam tantum poſſeſſionem auocat, dec.107 n.8. 527
Saluianum Interdictum auocat ſolam poſſeſſionem, dec.115.n.1. 538
Et propterea immiſſus vigore Saluiani, non poteſt ſubbaſtare, & deliberare bona, in quibus fuit immiſſus, dec.115. n.2. 538
Sed noua commiſſio eſt neceſſaria ad hoc vt talis ſubbaſtatio fieri poſſit, dec. 115.n.3. 538
Saluianum intentari poteſt contra tertios poſſeſſores, relicta alia via intentata, dec.117 n.3. 541
Saluianum intentans, de fructibus eſt ſatisfaciendus, dec.135.n.7. 566
Saluianum Interdictum datur pro legatis, & fideicommiſſis, dec.146.n.1. 557
Saluianum Interdictum habet locum probatis extremis, dec.164.n.1. 604
Saluianum Interdictum datur vigore hypotheca, dec.158 n.1.& 9. 598
Saluianum datur contra tertium poſſeſſorem, dec.158.n.2. ibid.
Saluianum ceſſat, ſi creditor offerat altero creditori ſatisfactionem; quod procedit, etiamſi eſſet ſecundus creditor, dec.158.n.8. 599
Saluianum Interdictum præſtat iuſtam cauſam poſſidendi, dec.172.n.2. 615
Saluianum Interdictum datur cõtra bona alienari prohibita. dec.186.n.3.639
Saluianum datur vbi conſtat de credito cum hypotheca, & de poſſeſſione tempore obligationis, dec.187.n.1. 640
Saluianum non tollitur per compenſationem faciendam de iure tertij, ipſo iure non excludentis ius agentis, dec. 181. n.4. 631
Satisfactio præſumitur, ſi creditor ſtetit longum tempus in poſſeſſione bonorum dec.19.n.3. 396
Satisfactio non præſumitur, vbi non conſtat de exactione, per quam inducitur compenſatio, dec.13.n.5. 390
Satisfactionis præſumptio non inducitur quando adeſt alia præſumptio in contrarium, dec.13.n.11. ibid.
Satisfactio præſumitur ex poſſeſſione bonorum, dec.117.n.1. 541
Scientia eſt difficilis probationis, & probatur ex conjecturis, dec.27.n.1. 406
Scientia teſtamenti probatur ex diuiſione facta iuxta formam teſtamenti, dec. 27.n.7. 407
Scientia eſt difficilis probationis, & ideo probatur per coniecturas, dec. 80.n. 12. 482
Scientia præſumitur de cõtentis in inſtrumento, ſi illud produxerit, 80.n.13.482
Scientia præſumitur ex publica voce, & fama, dec.80 n.14. 482
Scientia probanda eſt ab eo, qui in ea ſe fundat, dec.140.n.3. 571
Scientia probatur ex eo, quod produxit citationem, vel ſciuerit litem motam. dec.171.n.5. 614
Scripturæ officialium, à publico deputatorum, probant contra tertium, dec. 27.n.4. 406
Limitatur contra non ſubditum, dec.27. n.5. 406
Factum tamen probat in eadem, dec.n. 6. 406
Scriptura priuata probat creditum, quãdo eſt ſubſcripta a debitore, & agitur de ſola ipſius obligatione, dec.43.n.1. 426

Scri-

Scriptura priuata probat, quando de illius veritate conſtat ex teſtibus, qui fuerunt præſentes confeſſioni illius, dec.43.n.2. 426

Amplia etiam in concurſu aliorum creditorum hypothecariorum, in caſu prælationis, dec 43.n.4. & 7. 426

Scriptura habens relationem ad acta, non probat, niſi conſtet de relato, dec. 91.n.5. 503

Sententia eſt ferenda ſuper eo, de quo prius liquet, non obſtante clauſula in commiſſione appoſita, ſimul, & ſemel dec. 5 n.1. & 2. 378

Sententia, quæ fecit tranſitum in iudicatum, probat ſine actis, dec. 10.n.1. 385

Sententia in Saluiano ad fauorem poſteriorum non ſubſiſtit, dec 19.n.4. 396

Sententia, quæ mandat reſtitui bona, dicitur continere petitorium, ſed quando eſt ſuſpenſum petitorium, tunc dicitur ſententiatum ſuper poſſeſſorio, dec.25. n.5. 404

Sententia ſine actis, cum non ſit antiqua non probat, dec.28.n.13. 408

Sententia ratione perſonarum diuidi poteſt, dec.45.n.5. 429

Amplia, quando debitum oritur ex diuerſis contractibus, dec.45.n.6. 429

Sententia, & appellatio ex proſecutis recipiunt declarationem, dec. 56. nu. 3. pag.442.

Sentētiæ conformes dicuntur, quando in effectu conueniunt cum negotio principali, dec.64.n.1. 452

Sententia non poteſt ex nouiter deductis iuſtificari in Saluiano, dec. 65. n. 10. pag.456.

Sententiæ effectus ceſſat præſtatione annuæ penſionis decurſæ, ac præſtita cautione de ſoluendo in futurum, dec.70. n.2. 461

Sententiæ non dicuntur conformes, ſi ſententia mandat amoueri ante factā liquidationem, dec.72.n.2. 461

Sententia in qua mandatur dimitti poſſeſſionē, facta liquidatione, eſt ita annexa in alia parte ſententiæ in qua mandat dimitti, quod non poteſt ſeparari, dec.72 n.3. 462

Sententia lata in poſſeſſorio vigore l.fi.C. de edict. Diu. Adr. toll. dicitur lata in mero poſſeſſorio, niſi contineat complicationem, dec. 157.n.1. 597

Sententia redditur nulla ex defectu mādati procuratoris, dec. 165 n.1. 607

Sententia reuocari poteſt a ſupremo tribunali, quando iniuſtitia conſtat ex actis, dec. 166.n.3. 607

Sententia præſumitur lata in cauſa, ex qua valere poteſt, dec. 161.n 1. 601

Sententia ex actis declarationem accipit, dec. 161.n.2. 601

Sententia non eſt exequenda, vbi datur appellatio, dec. 126.n.1. 551

Sententia, in qua mandatur exequi mandatum, continet mixturam, dec. 126. n.2. 552

Sententia notorie iniuſta non eſt exequenda, dec.91.n.1. 502

Sententia vna lata, datur retentio refectis expenſis, ſine dimiſſione poſſeſſionis ſecundum Staſil. dec. 141.n.1. 573

Sententia abſolutoria ab obſeruatione iudicij, non difinit negotium, dec. 128. n.3. 555

Sententia continet mixturam, quando virtualiter in ea continetur cauſa nullitatis, dec. 130.n 2. 556

Sententia lata ſine proceſſu contra verum contumacem, & non appellantem, eſt nulla, dec 132.n.10. 559

Amplia etiam ſi eſſet lata contra fictum contumacem, ſi non appellauerit infra decem dies. dec 132.n.11. ibid.

Sententia redditur nulla, ſi aduerſarius non fuerit citatus dec.149 n.4. 583

Sententia afficit etiam fideiuſſores non citatos, quando fideiuſſio eſt facta coram Iudice, & apud acta Iudicij, dec.

Digitized by Google

dec.149.n.5. 583
Sententia eſt executioni demandanda, quando non fuit appellatum in tempore, dec.149.n.6. 583
Seruitus non habet cauſam naturalem, ſed aut impoſitam, aut praſcriptam, dec 28.n.5. 407
Simulatio non dicitur, vbi nulla eſt cauſa, dec.190.n.4. 645
Simulatio excluditur per clauſulam conſtituti, & precarij, dec.190.n.5. 645
Specialis prouiſio in contractibus attenditur dec.150 n 12. 590
Socij plures an poſſint ſuper eodem officio admitti, dec.110 n.10. 531
Socius admiſſus, officium eſt ei communicatum, & non eſt amplius communicabile. dec.110.n.12. ibid.
Societas ſuper vno officio, non poteſt contrahi, niſi vſque ad illius valorem, & non vltra, deciſ. 110.*n*.1. *pag*.5,0
Societas vltra valorem medietatis officij, per prius contrahi non poterat; hodie vigore Bulla Pij Quarti vltra dictum valorem contrahi poteſt, dec. 110 *n*.2. ibid.
*Societas officij ſuſtinetur, quia officialis facit ſocium conferentem pecuniam, participem fructuum illius officij, & officium eſt ſubiectum ſocietati, dec.*110. *n*.4. 531
*Societatis contractus, non ſuſtinetur in vim ſponſionis, ceſſante periculo vita, quia iuſtitia ſponſionis pariter eſt fundata ſuper periculo vita, dec.110.n.16. pag.*532
*Societas non ſuſtinetur ad rationem cenſus, cum capitale repeti poſſit, finitis ſex menſibus, neque in vim contractus ſocietatis, quando non adeſt periculum amiſſionis officij, dec.*110.*n*.17. *ibid.*
*Societas ſuſtinetur ratione periculi, & finito periculo, remanet purum mutuum, dec.*110.*n*.18. & 19. 533
*Societas, etiam ſuper re aliena contrahi poteſt, dec.*110.*n*.20. ibid.
*Societatis contractus, ſine officio redditur vſurarius, dec.*110.*n*.22. ibid.
*Societas officij vltra valorem illius non ſuſtinetur, dec.*114.*n*.1. 537
*Et remanet purum, & merum mutuum, in quo non cadit perceptio fructuum, dec.*114.*n*.2. ibid.
*Societate diſdicta, fructus non debentur ex pacto, dec.*111.*n*.1. 534
*Societas per venditionem officij diſſoluitur dec.*112.*n*.2. 535
Societate disdicta ceſſat periculum vita, & amiſſionis ſortis principalis, & remanet purum mutuum, & citra vſurarum non poſſunt percipi fructus, dec. 112.*n*.3.535.& *dec*.113.*n*.1. 536
Amplia procedere non obſtante pacto, vel conſuetudine in contrarium, deciſ. 112 *n*.4. 535
*Societas finita dicitur, licet vnus ex ſocijs diſſolutionem ignorauerit, dec.*112. *n*.8. ibid.
*Soluere coactus per ſententiam, poteſt eodem iure vti contra poſſidentes bona debitoris, dec.*116.*n*.3. 540
*Solutio dotis non eſt retardanda ob non reditam rationem adminiſtrationis, dec.*113.*n*.10. 390
*Solutio facta dicitur, ſi fuerit computatum creditum in pretium emptionis facta, dec.*29.*n*.7. 409
*Solutio ſimplex potius facit praſumere rem eſſe cenſualem, quam emphiteoticam, dec.*28.*n*.11. 408
Solutio facta anteceſſori, non praiudicat Eccleſia vel ſucceſſori, dec. 28. *n*. 12. *ibid.*
*Solutio in petitorio facta, praſumitur ex tribus ſolutionibus vltimorum annorum, dec.*88.*n*.12. 499
*Solutio probatur ex confeſſione facta in noua inueſtitura, dec.*88.*n*.13. 499

Solu-

Solutio probatur ex confeſſione partis, quæ eſt ſufficiens ad liberandum, dec. 91.n.4. 502
Solutio facta ab emptore nomine venditoris,non dicitur fieri de pecunijs ipſius emptoris,dec.105.n.8. 518
Solutio eſt facienda iuxta formam promiſsionis, aliter diceretur male ſoluiſſe,dec.173.n.7. 618
Solutio inducitur ex traditione cedulæ bancbariæ, ad effectum extinguendi cenſus,dec.174.n.4. 620
Solutio non præſumitur ex taciturnitate longi temporis,dec.185.n.2. 637
**Pro ſpoliato haberi non dicitur,qui addit Iudicem pro manutentione, ac pro remouendis moleſtijs,dec.88.n.14.*479
Spoliatus vt quis dicatur, neceſſe eſt, vt expulſus haberet mandatum,vel ratificationem illius,cuius nomine poſsidebat,dec.149.n.14. 584
Spoliatus dicitur, qui vigore mandati iniuſti de euacuãdo fuit priuatus de poſſeſsione,dec.172.n.1. 615
Spoliatus non dicitur,qui facto ſuo a poſſeſsione cecidit, dec.188.n.4. 64
Spolium competit pro melioramentis, & remedium nullitatis, dec.64.n.8. 453
Spolium probatur eo ipſo, quod conſtat nulliter fuiſſe actum, deciſ. 118. n.2. pag.541.
*Spolium non intrat, vbi fuit actum per viam ſubhaſtationis,dec.130.n.1.*555
Spolium ratificatum non dicitur,poſtquã quis eſt reſtitutus ad effectum, vt poſſit agere ſpolio,dec.149.n.13. 584
Statuentes præſumitur cogitaſſe de omnibus cauſis ſub ſtatuto comprabendentis,dec.134.n.4. 563
Statuta non dicuntur diuerſa, quando vnum habet relationem ad aliud,deciſ. 67.n.1. 458
Statuta ędita de mandato Papę,dicuntur Papalia dec.80.n.25. 484
Statuta Vrbis ligant Clericos, deciſ.134. n.1. 563
Statuta Vrbis,non ſolum robur recipiunt ligandi Clericos à confirmatione Papę, ſed etiam, quia de mandato Papæ condita fuerunt,dec.134.n.2. 563
Statuta Vrbis originem habent à Papa, quamuis ab alio condantur, & dicuntur Papalia,dec.134.n.3. 563
Statuta dicuntur facta a deputatis à Papa quando fuerunt deputati pro reuiſione illorum, ſicuti quando fuerunt deputati ad condendum, dec.134. n.6. pag.564.
Statuta ſurrogata in locum alterius, dicuntur ſubrogata cum eadem qualitate,dec.134.n.7. 564
Statuta quantumuis auctoritate Papali munita,non extenduntur ad caſus, in quibus iuriſdictio Eccleſiaſtica lęderetur,dec.134.n.11. 565
Statuta noua non recipiunt interpretationem ab antiquis, quando diſtinctio antiquorum ſtatutorum eis non adaptatur,dec.133.n.5. 561
Statuta Vrbis ſunt ſeruanda in locis, & Caſtris inter diſtrictum, in quibus nõ adſunt ſtatuta particularia,dec.133. n.7. 562
Statuta particularia, vbi deficiunt recurritur ad ſtatuta Vrbis, deciſ.133. n.9. pag.562.
Statuta, quæ ſunt condita de mandato, & à deputatis à Papa,dicuntur Papalia,dec.133.n.10. 562
Statutum laicorum non comprabendit cauſas ſpirituales,& fori Eccleſiaſtici, dec.127.n.1. 552
Statutum Papale,& conditum a deputatis à Pontificis, comprabendit etiam Clericos.dec.117.n.2. 552
Statutum circa perſonas, & cauſas ſpirituales æque debet operari, deciſ.127. n.5. 553
Statutum confirmatum à Papa, ſi fuit conditum a deputatis Papę,ligat etiam Cle-

Clericos,dec.127.n.2.& 3. 552
Statutum Vrbis diſponit ſuper iuramento, & dat illius cognitionem iudicibus laicis,dec.134.n.10. 565
Statutum Vrbis c. 79. lib.1. habet locum quando non inuenitur licitator, nam tunc poteſt dari inſolutum creditoribus,dec.143.n.1. 574
Statutum habet locum, tam deuolutiue, quam ſuſpenſiue,dec.160.n.3. 600
Statutum particulare derogat generali, dec.160.n.5. 600
Stylus Rotæ eſt non exequi alienas ſententias,niſi iuſtificentur ex actis, dec. 11.n.1. 385
Stylus non ſanat nullitatem trinæ citationis,dec.132.n.8. 558
Succeſſionis pars vnius lineæ non tranſit ad alteram, niſi deficientibus maſculis, dec.52.n.9.10. 437
Succeſſor beneficij an teneatur ad ſolutionem penſionis præteritæ, eſt articulus dubius,& à Rota non reſolutus,deciſ. 98 n.1. 509
Succeſſor beneficij tenetur ad ſolutionem penſionis præteritæ, factis diligentijs contra primum poſſeſſorem, deciſ.98. n.2. 509
Succeſſor ſingularis tenetur ſtare colono, quando non ſucceditur in plenum ius auctoris ſui,dec.105 n.11. 519
Succeſſor ſingularis, vigore pacti de retrouendendo,tenetur ſtare colono,dec. 106.n.1. 520
Et ita in practica ſeruandum eſt, cum careat contradictore,dec.106.n.2. 521
Succeſſor ſingularis, an teneatur ſtare colono,multas recipit declarationes,dec. 106.n.11. 523
Succeſſor in beneficio,cenſetur ſtare locationi a prædeceſſore factæ, quando fuerat nomine Eccleſiæ,& vtilitate facta,dec.107.n 1. 524
Succeſſor in beneficio, non tenetur ſtare locationi a prædeceſſore facta, quando erat nomine ipſius locata,dec.107.n.2. pag.525.
Succeſſor non obligatur, ex contractu prædeceſſoris,dec.107.n.4. 524
Succeſſor aliquod ius non recipit à prædeceſſore,dec.107.n.5. 525
Succeſſor non tenetur ſtare locationi a prædeceſſore factæ, etiam quoad primum annum, licet affictum anticipate ſoluiſſet,dec.107.n.6. 525
Limita niſi fructus eſſent de proximo recolligendi,dec. 107.n.7. 525
Succeſſor vigore ſententiæ, tenetur ſtare colono, & non habet locum l. emptorem. C. locati,dec.105.n.12. 519
Succeſſor ſingularis, vigore pacti de retrouendendo, tenetur ſtare colono, dec.106.n.1. 520
Et ita in practica ſeruandum eſt, cum careat contradictore, deciſ. 106. n.2. pag.521.
Succeſſor tenetur ad omnia ea, quæ auctor ſuus tenebatur, deciſ. 175. n. 1. pag.621.
Succeſſor ſingularis tenetur ſeruare locationem factam nomine Eccleſiæ,dec. 192.n.1. 647
Limitatur, quando eſt facta a prædeceſſore nomine proprio, dec.192. n.2. pag.647.
Succeſſor ſingularis in beneficio, non tenetur ſeruare locationem a prædeceſſore factam, etiam pro illo, anno, quo deceſſit prædeceſſor, dec.192. n.4. & 5. 647
Supplementum legitimæ,quando peti poſſit, & qualiter,& an pro eo competat hypotheca;vide verſ.Legitima,& verſ. Hypotheca.
Surrogata res cenſetur eadem cum illa, in cuius locum ſubrogatur, deciſ. 82. n.7. 487
Surrogata ſtatuta in locum alterius, dicuntur ſubrogata cum eadem qualitate,dec.134.n.7. 564

Suſpenſio

Suſpenſio petitorij fieri poteſt in iudicio adipiſcendæ, dec. 7. n. 1. 380

Suſpenſio petitorij, dicitur ſuſpenſa iudicis poteſtas, etiam quoad omnia concernentia petitorium, dec. 9. n. 5. 382

T

TAciturnitas longi temporis, non eſt ſufficiens ad præſumendam ſolutionem, dec. 185. n. 2. 637

Termini ſubſtantiales ſunt ſeruandi in iudicio Saluiani, alias ſententia redditur nulla, dec. 59. n. 1. 446

Terminorum reiteratio in citatione ad ſententiam, nihil operatur, quando a principio non fuerunt ſeruati dec. 59. n. 3. 446

Terminorum prætermiſſio inducitur nullitas, quando ſunt de ſubſtantia iudicij, licet non comprehendantur in bullis Pontificum, dec. 59 n. 2. 446

Terminus de æquitate eſt cōcedēdus ad liquidādū melioramēta, dec. 68. n. 3. 460

Terminus eſt præfigendus iuxta formā commiſſionis, dec. 115. n. 6. 538

Tertius poſſeſſor poteſt offerre extimationem melioramentorum actori, dec. 20. n. 9. 396

Tertius opponens de ſuo dominio, impedit reſtitutionem, etiam ſi petitorium fuerit ſuſpenſum, dec. 58. n. 3. 445

Amplia etiam in iudicio adipiſcendæ, dec. 58. n. 4. 445

Teſtator, qui de fide executoris confeſſus fuit ſi male geſſit, non debet nocere creditoribus, vel contrahentibus, ſed potius proponenti, cum fidem teſtatoris ſequuti ſunt, dec. 9. n. 14. & 15. 382

Teſtis reddens rationem ſui dicti probat, dec. 18. n. 3. 394

Teſtis in tempore iurare dicuntur ſi in die prorogationis termini iurarunt, dec. 33. n 6.

Teſtis vnicus probat poſſeſſionem, dec. 33. n. 5. 412

Teſtis, qui deponit de facto proprio magis probat, deciſ. 43. n 6. 426

Teſtes deponentes de confeſſione apochæ, & illius tenore probāt, dec. 43. n. 5. 426

Amplia etiam ſi non ſit probatum teſtes eſſe probatæ, & integræ opinionis, dec. 43. n. 8.

Limitatur, quando iſta qualitas eſſet à ſtatuto requiſita, dec. 43. n. 9. 427

Teſtis familiaris, commenſalis redditur valde ſuſpectus, dec. 47. n. 2. 430

Teſtis, qui patitur exceptionem, ſuppletur ex decretis in iudicio factis, deciſ. 132. n. 14. 559

Teſtis, qui iurauit extra terminum, dicitur nulliter examinatus, deciſ. 149. n 20. 586

Teſtis ſufficit iuraſſe infra 30. dies, prout in termino citationis ad videndum examinari, dec. 149. n. 22. 586

Teſtis examinatus ad inſtantiam fiſci probat, dec. 199. n. 2. 643

Titulum a teſtatore habere dicitur, qui emit ab executore teſtamentario habēte ſpeciale mandatum ad vendendum, dec. 9. n. 2. 382

Titulus non requiritur ad effectum obtinendi mandatum de manutenendo, dec. 33. n. 10. 413

Titularis non dicitur proprietarius, ſed Deus, & Eccleſia, dec. 63. n. 4. 450

Titulus non mutatur per optionem præſtimonij, tamquam prædij temporalis, ſed ſolum mutatur temporalitas, dec. 178. n. 5. 627

Tranſlatarius poteſt ad recuperationem penſionis agere per viam obligationis Cameralis, ſicuti poterant transferentes, dec. 103. n. 1. 513

Turbida res non efficitur ex ſola rei replicatione, dec. 58. n. 6. 445

Tutor tenetur ad præſtationem vſurarum, cū neglexerit pecunias pupillares reinueſtire, non quidem ratione pecuniarum, ſed fructuum, quos ex fundo percepiſſet, decſ. 119. n. 7. 546

Vaſſallus

V

Vaſſallus vendens ignoranter feudum, tenetur ad intereſſe, dec. 150. n. 7. 589
Vendens coacte, non tenetur præſtare cautionem, dec. 179 n. 5. 628
Venditio intimata parti non poteſt alterari cum ſit facienda cum eiſdem pactis, & conuentionibus, iuxta bullam iuris congrui, dec. 173. n. 4. 618
Venditor rei alienæ ignoranter, tenetur de euictione, & ad omne intereſſe, dec. 150 n. 3. & 4. 589
Venditor tenetur ad intereſſe, quando emptor, & venditor ignorant, vel ſaltim emptor, dec. 150. n. 9. 590
Venditor ignoranter non tenetur ad totale intereſſe extrinſecum, ſecus ad intereſſe intrinſecum circa ipſam rem, ad quod tenetur, deciſ. 150. n. 50. 590
Vēditor, qui ſe obligauit ad dāna, & intereſſe, tunc etiā ſi ex natura actionis nō deberentur, ſi vēditor eſſet ignorās, nihilominus teneretur, dec. 150. n. 11. 590
Venditor non tenetur præciſe dominiū in emptorē transferre, ſed tātum tenetur ad intereſſe, dec. 150. n. 13. 591
Venditor tenetur liberare rem venditā a priori obligatione, dec. 153. n. 1. 594
Verba generalia cum loquantur de quibuſcunque beneficijs, comprehendunt etiam qualificata, deciſ. 103. n. 5. 514
Verbum alijs non reſtringitur ad ſimilia, quando eſt adiectum ſignum vniuerſale, dec. 86. n. 5. 494
Verba iſta de, & ſuper recuperatione domus in commiſſione poſita concernūt, tam petitorium, quam poſſeſſorium, dec. 118. n. 3. 542
Verba iſta, & alias ſtant augmentatiue, dec. 141. n. 3. 573
Verba iſta, prout iuſtum fuerit, important, prout de iure, deciſ. 141. n. 4. pag. 573.
Verba illa, depoſuit penes talem in inſtrumēto poſita important verū, & actuale depoſitum, dec. 176. n. 1. 623
Et præſertim vbi adſunt illa verba in præſentia mei Notarij, & teſtium infraſcriptorum habuerunt, &c. deciſ. 176. n. 4. 623
Verbū, depoſuit in cōtractu poſitū, licet ſit temporis præteriti, tū reſpicit tempus præſens contractus, dec. 176. n. 3. 623
Viam, quam quis elegit, ea vti debet, deciſ. 19. n. 1. 395
Vicario datur congrua proportionata in illis tangente, dec. 63. n. 6. 450
Vincula duo magis ſtringunt, deciſ. 79. n. 5. 477
Voluntas contrahentium non præſumitur a verbis aliena, deciſ. 80. n. 2. 480
Voluntas habuiſſe non præſumitur, niſi data ſcientia, dec. 162. n. 5. 602
Vſufructuarius tenetur ad omnia onera realia, quæ ratione fructuum imponuntur. dec. 63. n. 2. 450
Vſufructuarius tenetur ad onera temporalia, non ad perpetuam vtilitatem, dec. 63. n. 3. 450
Vſura, quando dicatur, vbi quantitas mādatur ſolui per dinumerationem temporis, etiā ſub pœna, dec. 119 n. 12. 546
Vſura non dicitur, quando taxatio eſt facta correſpectiue ad fructus, deci. 119. n. 14. 547
Vſura dicitur, quando certum quid relinquitur annuatim, ſoluendum per dinumerationem temporis ob retardatam ſolutionem dotis, etiam ſi blando nomine alimentorum fuerit relictum, dec. 184. n. 2. 635
Vtile per inutile non vitiatur, in ſummis, vel in ſpeciebus, dec. 103. n. 9. 514

Indicis Deciſionum Sacræ Rotæ Romanæ Finis.

Digitized by Google

ERRATA IN TRACTATV Saluiani Interdicti ſic corrigito.

In Inſpectione Prima.

In cap.3.in ſummario, n.53. ibi cumulari poſſe actione, lege actiones
In cap.4.in ſummario,n.10.ibi Petoy,lege Petitorij
In eodem cap. in corpore ibi etiam in cauſa, lege etiam ſi in cauſa
In cap.5.n.8.ibi Cagnol.in l.barbarius,lege in l. librarius
In eodem cap.n.31. ibi momentaneum poſſeſſionum,lege poſſeſſorium
In cap.6.n.15.ibi cap.2 n.102.lege n.112.
In cap.7. n.35. ibi niſi à parte eſſet oppoſitum, lege nihil à parte eſſet oppoſitum
In eodem cap.n.67. in fine ibi tunc fide oritur, lege fides

In Inſpectione ſecunda.

In cap.1.in titulatione à fol.85.vſque 93.ibi Inſpectio 2.cap.2 lege Inſpectio 2. cap.1.
In eodem cap. n. 13. ibi Corn. conſ. 190. ante memb.1.lege ante n.1.
In eodem cap.n.40.in fine ibi ſibi vendita,lege tibi vendita
In cap.2.in ſummario ibi ſic minus, lege ſi ſit
In eodem ſummario n.214.ibi hoc tum,lege hoc tamen
In eodem cap. in corpore n.102. ibi communis opinio,lege communi opinione
In eodem cap. n. 114. in fine, ibi quamplures alius, lege alios

In Inſpectione tertia.

In cap.1.in ſummario,n. 113. ibi & herede non adhuc poſſeſſæ,lege ab herede.
Et n.159.in fine,ibi melior condictio, lege melior eſt conditio
In cap.2.n.21.in corpore ibi ſpecialiter obligatus,lege obligaturus
In eodem cap.n.31. ibi quod ſicut poteſt, lege non poteſt.
Et ibidem n.51.ibi Menoch.de præſum.186. lege lib.4.præſum.186.
Et ibidem n. 90. ibi experiri poterit dictæ hypothecæ,lege vigore dictæ hypothecæ
Et ibidem n.102. ibi in ſingularibus Tiraq. lege in ſingularibus tradit Tiraq.
Et ibidem n. 115. ibi, & per Bellam, lege per Bellon.
Et ibidem n.140. ibi non ſolum, quando in minore,lege ſine additione quando
Et ibidem n.155. ibi,quod licet ſingulariter,lege regulariter
In cap.3.n.23.ante fin.ibi in præſenti inſpectione,adde c.2.
Et n.54.ibid.17.Maij 1602. adde ibidem deciſ. 24.n.3.
In cap.5.in ſummario n.107.ibi Emnorum,lege minorum
In eodem cap. in corpore n. 94. ibi alienari in fundum,lege in fraudem

In Inſpectione quarta.

In cap.2.n.24. ibi quæ mixtura,& ſucceſſiue ibi ac ſi quis,lege at ſi quis
Et ibidem n.28.ibi 7.Maij 1603.lege 1563.
Et ibidem n. 61. ibi Romana caſalis Marglia-ni,lege Marcigliani

In Inſpectione quinta.

In cap. 1. n. 91. ibi & ibi per Aret. Pinell.lege Ari. Pinell.

ERRATA IN DECISIONIBVS ROTÆ In tractatu Saluiani Interdicti deductis.

In deciſ.6.in ſummario ibi priuilegium poſſeſſionis,lege poſſeſſorij
In eadem in corpore n. 6. ibi erat interminanda,lege terminanda
In deciſ. 7. in ſummario n.6.ibi ſuffiicit in depoſitione,lege cum depoſitione.
In deciſ.20.in corpore n.21. ibi l.& ſi lege 3.leg•l.ſed ſi lege.§.etiam ſi ante litem
In deciſ. 21. in corpore n.21.ibi remedium d.l. vltima,lege vltimæ
In deciſ.33. in ſummario n. 4. ibi de ſolbo procedit,lege de ſoluendo

In dec.

Errata in Deciſionibus.

In deciſ.34.in corpore n. 4. ibi & quod centenarium,lege quoad centenarium.
In deciſ. 39. in ſummario n. 1. ibi inſolutionibus,lege ex ſolutionibus.
Et ibidem n. 3. ibi quæ eſt ſubſtantia, lege,quæ eſt de ſubſtantia.
In deciſ. 40. in ſummario n.2. ibi D. Lucretia, lege D.Lucretiam.
In deciſ. 56. In ſummario n. 1. ibi & facta acquieuiſſe,lege factæ.
In deciſ.57.in ſummario n.1. ibi eo quod tranſit,lege fine eo.
Et ibidem n.12. ibi per venditionem, & tranſlationem,lege traditionem.
In deciſ.59. in corpore n.3. ibi & termini nullo modo ſeruari,lege ſeruati.
Et ibidem.non poſſunt reiterato,legi reiterari.
In dec. 54. in ſummario n.1. ibi creditor legitimus,lege contradictor.
In dec.55.in ſummario n.5.ibi in retardatione, lege cum retardatione.
In deciſ.57.in ſummario n.1.ibi eo quod, lege fine eo.
Et ibidem n. 12. & translationem, lege traditionem.
In deciſ.63.in ſummario n.1. ibi intelligendum eſt,lege intelligenda.
In deciſ.64.in corpore n.8. ibi competente priuabitur,lege priuabatur.
In deciſ. 66. in corpore in fine ibi pro ſaluatis, lege pro ſolutis.
In deciſ. 68. in ſummario n. 6. ibi per proteſtationem fideiuſſionis,lege præſtationem.
In deciſ.70.in corpore n.4. ibi impedit probationem,lege prolationem.
In deciſ.78.in corpore n 6.ibi conſenſum oblationi,lege obligationi.
In deciſ. 80. in corpore n. 23. ibi etiam œnalem,lege Pœnalem.
In deciſ.83. in corpore n. 8. ibi vt per venditorem,lege venditionem.
In deciſ. 88. in corpore n.6. ibi tamen non ampliatur,lege applicatur.
In eadem in corpore n. 12. ibi inſtrumento innouationis,lege renouationis.

Et ibidem n.13.referens ſe ad aliat, lege alias.
In dec.89.in corpore n.1.ibi reſtitui bona oblata,lege ablata.
In deciſ.98. in ſummario n. 2. ibi ſucceſſor non tenetur,lege tenetur fine non.
In eadem in corpore n.2. ibi ceſſare contra ipſum,lege ceſſare actio.
Et ibidem prædeceſſores vniuerſales,lege prædeceſſores videlicet vniuerſales.
In deciſ.99.In ſummario n. 2. reſignationi non retrotrahitur,lege fine non.
In deciſ. 102. in corpore n.1. ibi fint de decurſis,lege cum fint.
In deciſ.105.in corpore n.4. ibi & prima pro ſe præſumptionem validitatis, & veritatis habent,lege & primum pro ſe præſumptionem validitatis,& veritatis habet.
In eadem in corpore,n.10.ibi Comini Fabritij, lege Domini Fabritij.
Et ibidem n.11.tamen coct.lege Doct.
In deciſ.112. in ſummario n.10. ibi condemnationis,lege quam donationis.
In eadem in ſummario n. 6. ibi fructus legitime,lege fructus ſocietatis.
In deciſ.119 in corpore n.13. ibi non conſtat, lege non obſtat.
In dec.126.in ſummario n.3.ibi exequi mandatum,lege exequi teſtamentum.
In dec.128.in titulo Illuſtriſſimo Seraphino, lege Illuſtriſſimo Pamphilio.
In dec. 144. in ſummario n.1. ibi competit bypothecaria,lege hypothecaria.
In dec.151.in corpore n.4.ibi ceſſio de recepto lege confeſſio de recepto.
In dec.56.in titulo ibi Peruſina executionis,lege Romana executionis.
In dec.90.in titulo ibi Romana Saluiani Interdicti,lege Rauennaten.
In dec.141. in tit. ibi Caput. dec.33. lege 353.
In dec. 161. in corpore n. 1. ibi D.Torquato comperet,lege competeret.
In dec.173.in ſummario n.2. ibi ac petito conſenſu,lege præſtito conſenſu.
In dec.193. in corpore in 2. columna ibi pro pretio extimantibus,lege extimando.

R E G E S T V M.

†abcd A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z

Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Kk Ll Mm Nn Oo Pp Qq Rr Sſ Tt Vu ...

Omnes ſunt Quaterniores, præter †, & d, Duerniones, Z, Sſ, & Xx, Terniones.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Fasc.
64

Google